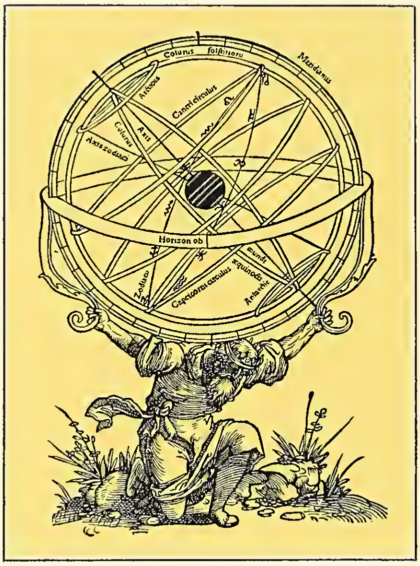

R· ix
uouae. ant. v.
O ecce

The Dibner Library
of the History of
Science and Technology

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

Queſtiones ſubtiliſſime Scoti in metaphyſicam Ariſtotelis.

Eiuſdem de primo rerum principio tractatus. Atqꝫ theoremata.

¶ Mauricius Hibernicus Minoritani ordinis. Reuerendiſſimo Patri dño.
Dño Petro Barotio Patauino Antiſtiti. ſalutem.

Quantum rem chriſtianam iuuerit. Jo. Scotus conterraneus meus: ⁊ confirmando noſtra: ⁊ aliena refutando: iam pridem doctiſſimorū hominum: preſtantiſſime pater: ne omnium dicam gentium: predicat conſenſus. Nihil ſane habēt diuine littere tam obſcurum arduū ⁊ difficile: quod vir ille non ſubtili ⁊ peracuta indagine deprehēderit: deprehēſum non ita in vtranqꝫ partem diſputauerit: vt manu vna ignem: altera aquā ferre videatur: tam preſſus interim: tam grauis: tā deniqꝫ a vulgo remotus: vt interdum delio indigeat natatore. Ceterum tanta ille vi diſputat: tā validis nititur rationibus: vt eius ſcripta habere videantur oraculorum inſtar: ſitqꝫ ipſe per hec conſecutus: vt in metaphyſicis omnium longe eminentiſſimus habeatur: ſed quo clarior Scotus atqꝫ vtilior: eo minus ferendum fuit ꝙ illius theoremata: Metaphyſice queſtiones: ⁊ materia de primo principio accuratiſſime diſputata in occulto eſſent: dubium incuria hominum neglecta: an qꝛ hec ita mendoſa ⁊ corrupta videbantur: vt nulla tam diligens recognitio adhiberi poſſet: vt tuto in apertum referrentur: ſed quo conſilio alij ab eo negotio abſtinuerint: non facile dixerim. Ego non qꝛ melius ꝙ̄ ceteri id preſtare poſſem: ſed officium potius ⁊ pietatem ſecutus: quum nuper in hec Scoti popularis mei monumenta incidiſſem: ne diutius in tenebris iacerent: multo ſtudio ⁊ diligentia recognoui: eoqꝫ impenſius id feci: ꝙ ita ab initio ſtatuerā: vt tuo nomine ampliſſime Pater in publicum exirent. Juuabitqꝫ vt ſpero nō nihil hanc noſtram operam Octauianus Scotus vir impreſſorie artis ſcientiſſimus: vel quia eruditis libenter faueat: vel ꝙ eius gerat nomen cuius ſcripta ab omni labe ⁊ iniuria vindicantur. Habes itaqꝫ tria opera vno volumine cōplexa: in quibus ſi tua amplitudo noſtram non aſpernabitur induſtriam: gaudebo ego non parum preſenti officio: vel in primis ꝙ tua cauſa non paucis mihi gratificatus videbor: ſed multo plus tuo iudicio: quo nullū apud me maioris eſſe poteſt ponderis: vel quia in omni genere diſciplinarum preſtantiſſimus ſis: aut quia omnium longe candidiſſimus. Vale.

¶ Joānis duns scoti ordinis minorum: questiones subtilissime sup libros metaphyce Aristotel. Feliciter icipiūt.
¶ Et primo ponit prologus i quo exponit pria ppō text⁹.

Omnes homines nā scire desiderant.
¶ In pncipio metaphice quā pre manibus habemus pmittit phus hanc ppositionem dignitatez τ nobilitatez hui⁹ sciētie cōtinentem: sicut patebit ex processu. Ad qđ videndum. pmo ppositio in se est declarāda. Et secūdo ad cōclusionē intentaz ē applicanda. ¶ Declarat aūt ppositio ista dupl'r in genere. videlicet a posteriori. τ a priori. A posteriori declarat eam phs in littera p signū quoddā dicens. Signū aūt est sensuū dilectio: pter enim vtilitatē ppter seipsos diligunt: quasi dicat: sensus naturaliter diliguntur: nō solum inqūtuz vtiles ad vite sustentationem: sed inqūtuz cognoscitiui: qđ pbat in littera. per hoc q ille sensus maxime diligit nāliter: qui maxime est cognoscitiu⁹. vz. visus: quē dic maxie cognoscitiuū ppter duo: ppter cognitionis certitudinē: τ cognitoꝝ multitudinē. Certitudo puenit ex imaterialitate. Quanto enim virtus cognoscitiua est imālior: tanto est in cognoscendo certior. plura ēt obiecta per hūc sensūz cognoscuntur: qꝛ omnia corpora taz supiora q̄ȝ inferiora lucez vel colorez participant: nō aūt alias qualitates sensibiles: tāgibiles .s. τ audibiles. τ hꝫ. Est igitur virtus pbationis Arist. in hoc. Si magis nāliter diligimus sensus magis cognoscitiuos. nō ppter vtilitatez vite tm̄: sed ppter cognitionez. ğ scire magis nālr desideram⁹. qꝛ hec cognitio ē nobilior cognitione sensitiua. τ cognitio nostra sensitiua finalr ad hanc ordinat. ¶ Declarat scđo ppō passumpta a qbusdam a priori siue a cā tripliciter. ¶ Primo sic. oē iperfectum nāliter appetit suā pfectionez sic haberi pōt ex pri
T.c.81. mo phycoꝝ. ca. vltimo. Aīa aūt hoīs de se iperfecta est ꝫ intellectiuā potētiā cū sit velut tabula nuda in qua nihil
T.c.14. depictū est ꝫm pħm 3° de aīa. ergo nāliter desiderat scire qđ est pfectio eius ꝫm hanc potentiā. ¶ Scđo declarat eadez sic. vnūqđqz nāliter appetit suā ppriā opationem vt graue moueri deorsum: ppria aūt opatio hoīs ē intelligere. qꝛ per hoc ab alijs distinguitur. τc. ¶ Tertio sic. vnūqđqz nāliter appetit cōiungi suo pncipio. hō aūt coniungit substātijs sepatis per itelligere: sic pbat phus. 10.
Ca.10. ethycoꝝ. qꝛ in speculatiōe veritatis maxie assimilamur substātijs sepatis. τ in hoc cōcludit beatitudinē nostram cōsistere. ğ hō nāliter appetit scire. ¶ Sed non vr q iste tres pbationes eo mō quo valent multū distinguant ab
T.c.2. et.5. inuicez. qꝛ sic est duplex actus: pm⁹ τ scđs. vt pꝫ. 2° de aīa: ita est duplex pfectio. pma τ scđa. pma qdē est forma vel habitus. scđa est opatio. Et vnūqđqz nālr appetit vtrāqz pfectionē: cū opatio sit finis habitus. Ꝫ ğ ppō: vnūqđqz nāliter appetit suā pfectionē: pcludit ppositūz tā de scia: de qua pcessit pma rō: q̄ȝ de intelligere: de q pcessit scđa: nec videt esse aliq necitas scđe: q̄re opatio nālr appetat nisi qꝛ ē pfectio. ¶ Preterea sic potētia dr equoce de potētia eēntiali q est ad formā τ accñtali q est ad opationē:
T.c.55. vt pꝫ. scđo de aīa: ita videt eē equoce desideriū illud qđ est ad formā. τ illud qđ est ad opationē pñtē formā. qꝛ in pmo nō pōt hr̄e desiderans ex se desideratū sine actione alicui⁹ extrīseci agentis. In scđo aūt pōt amoto ipedimēto. si igit pma pbatio τ scđa cōcludāt hāc ppōnē esse verā tanq̄ȝ distincte pbationes: seqt q i hac vna ppōne accipiat dsideriū equoce: qñ dr vnūqđqz appetit τc. ¶ Itē tertia pbō nō vr differre a scđa. qꝛ hō nō ē nat⁹ piūgi suo pn⁹ nisi p opationē: nec vr eē alia rō desiderādi opationē τ talē piunctionē. ¶ Ex his igr tribus pbatioib⁹ pōt colligi vna talis. vnūqđqz nālr appetit suā pfectionē tā pmā q̄ȝ scđaz. Primā tāq̄ȝ suā ppriā formā: scđaz tāq̄ȝ suā ppaz operationē: p quā etiā piungit suo principio. ğ hō nāliter appetit sciam: q ē pfectio pma: τ itelligere q est pfectio secūda: p quā piūgit suo pn⁹. Et eodē desiderio vel saltē vniuoce dicto: sic exponet postea: appetit scia immediate τ intelligere mediāte scia: qđ qdē desideriū corrñdet potētie essentiali: qꝛ nō hñs formā est in potētia eēntiali ad actuz pmū τ scđz. Eodē etiā desiderio essentiali pōt appeti imediate opatio: vt finis τ forma ppter finē: qñ neutrū habetur: vel saltē desiderio vniuoce dicto. Forte enī nō ē eadē volitio entis ad finē τ finis: vt vtrūq̄ȝ est illud qđ appetit. sed tantūmō vt finis est quo aliud appetit: sic color τ lux nō vnica visione vident vt oba. sed vt vnū est quo: alteꝝ qđ. Alio aūt dsiderio τ equoce dicto appetit scia imediate τ itelligere imediate: loquendo de desiderio accñtali. Primū corrñdet potētie essentiali. Scđz accñtali. pmūz pōt dici desideriū ad formā. scđm desideriū pñs formaz. De obiectionibus qbusdaz ꝯ hanc ppōnē videbit in qōnibus. Tm̄ sufficiat de declaratiōe ppōnis.

Nunc autem propositio ipsa est ad ppositūz applicanda. videlicet ad ostendendū dignitatē τ nobilitatem huius scie sic. si oēs hoīes nā scire desiderāt. ergo maxie sciaz maxie dsiderabūt. Ita arguit phs p h⁹. ca. 2°. τ ibidē subdit q sit maxie scia: illa. s. q ē circa maxie scibilia. Maxime aūt dicuntur scibilia dupl'r: vel qꝛ p oīuz sciunt sine qbus nō pñt alia sciri: vl' qꝛ sunt certissima cognoscibilia. vtroq̄ȝ aūt mō ista scia psiderat maxie scibilia. igit hec ē maxie scia. τ per pñs maxime desiderabilis. pbatio minoris q̄tum ad vtrāq̄ȝ ptem. Quo ad pmā ptez sic. maxime scibilia pmo mō sunt cōmunissima: vt est ens inqūtuz ens τ q̄cūq̄ȝ sequunt ens inqūtum ens. dicit enim Auic. p meta. ca. 5°. a. q ens τ res iprimunt in aīa pma impressione q non acqritur ex alijs notioribus sc. τ ifra b. q pora sunt ad imaginādū p scipa sunt ea q cōmunia sunt oībus: sic res τ ens τ vnū. Et iō nō pōt māifestari aliqđ hoꝝ p pbationē q nō sit circularis: hec aūt cōmunissima ptinēt ad psideratio
nē metaphyce ꝫm phz i. 4. h⁹. in pn⁹. est enī scia q specula T.c.1.
tur ens inqūtum ens: τ q huic insunt ꝫz se τc. Cui⁹ veritas vel necitas pōt sic ōndi: ex quo cōissima p itelligunt: vt pbatū est p Auic. segtur q alia spāliora nō pñt cognosci nisi illa cōmunia p⁹ cognoscant. τ nō pōt istoꝝ cōiuz cognitio tradi in aliq scia pticulari: qꝛ q rōne in vna: eadez τ in
alia. Cū ens τ vnū dicant eq̄liter de oībus. 10. h⁹. cap°. 3°. b. T.c.7.
τ ita idē multotiēs inutiliter repeteret. igit necē ē eē ali et.8.
quā sciaz vlem: q p se psideret illa trāscēdētia: τ hāc sciaz vocamus metaphycaz q dr a meta qđ est trans: τ phyfis scia: q̄si transcendēs scia: qꝛ est de trāscēdentibus.
¶ Sz ista pbatio nō vr efficax: qꝛ ens p pus dr de suba ex EX
4. h⁹. τ vnū silr si ē trāscēdens. Si aūt vnū est tm̄ in gene T.c.2.
re quātitatis: vt dicet infra in qōne qdā sup q̄rtū. non sic eq̄lr dr de oībus. ¶ De itellectu ppōnis h⁹ regre i q̄rto i dubitatioib⁹. ¶ Rn⁹. si ens eq̄lr dicat de oībus tunc ē pbatio euidēs. Sz si nō eq̄liter sz p de vno aliquo. igit i ista scia de illo pmo tractabit: τ de his q sunt entis ꝫm se τ nō in alia scia. sz de aliquo posteriori. τ ita vt p⁹ vna erit scia vlis: nō qꝛ subm est vle in pdicando: qꝛ sic non differret a
logica: sed ꝫm ordinē perfectionis. TRA
¶ Scđa ps minoris probatur sic. certissima cognoscibilia sunt pncipia et cause: τ tāto ꝫm se certiora q̄to priora. Ex

illis enim depēdet tota certitudo poſterioꝝ. Hec autem ſcia conſiderat huiꝰ pn^a ꝛ cās: ſicut probat pħus p°. huius. c.z. ꝑ hoc ꝙ ipſa eſt ſapia: vt pȝ ibi in lra. Sic igiť patet q̄liter hec ſcia eſt circa maxime ſcibilia: ex quo ſequitur ꝙ ſit maxīe ſcia: ꝛ ita maxīe appetēda: ſicut pus deductū ē.

Ex predictis poſſunt elici tres cauſe huius ſcientie: finalis ſcilȝ formalis ꝛ materialis: de cā efficiēte inſtrali nō eſt magna cura: dūmō ſcientia ſit bñ tradita. Diciť aūt fuiſſe Aꝛ. Efficiēs autē pncipale deus eſt: de quo hř pmo huiꝰ. c.iy. ſciam iſtaȝ ſolus deus maxīe hēt: ꝛ ſi nō ſolus hēat: qꝛ diuinum nō eſt natū inuidere: qꝛ inuidia non ſtat cum ſūma bonitate: ꝑpter quā banitatē voluit deus iſtam ſciam ſicut alias ꝑfectiones cōicare hoi. Omne eni veꝝ a quocunq̄ dicit: a ſpiritu ſancto dř: ſicut in glo. ad coꝝ. ſup illud. nēo pōt dicere dñs ieſus niſi in ſpū ſancto. ꝛ aug. 83. q̄oñū. q.i. omne veꝝ
ti.4.c.9. ē a prima veritate veꝝ. Et damaſce. c.9i. ſi ab his q̄ foris ſunt. ſ. extra eccleſiā: vtile quid fructificare poterimꝰ: nō abyciendū eſt: puꝝ ꝛ naturale aurū coaceruantes: contaminatū aūt refutantes: aſſumamꝰ ſermōes optimos: deos autē deriſibiles ꝛ fabulas alienas canibꝰ pyciamus. plurimā eniȝ ex ipſis aduerſus ipſos fortitudinem habere poterimus.

De cauſa finali ſciendum ꝙ finis huius ſcientie ꝑprius: eſt operatio ſȝ habitū iſtum. ſpeculatio. ſ. eſſentiaꝝ reꝝ: ꝛ pcipue altiſſimaꝝ cāꝝ ꝛ ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ: in q̄ꝝ ſpeculatiōe po
c.io. ſuit Aꝛ. felicitatē. io. ethicoꝝ. Finis aūt extrinſecus ſunt pria cā ꝛ ſubſtātie ſeparate: quibꝰ cōiungiť intellectꝰ noſter mediāte hītu huiꝰ ſcie: nō aūt ordinať hec ſciētia ad aliquam aliā tanq̄ ad finē. Sed alie ad ipſam: vnde non eſt vtilis ad aliā ſm pħȝ i littera: prout vtile ꝑpe dř ordinatum ad finem. Sed eſt q̄libet ſcientia vtili dignior et nobilior tanq̄ finis.

De cauſa formali Notandū ꝙ cauſa formalis huius ſcie eſt modus ꝑcedendi: q̄ hic ſicut in alys libris triplex eſt: diuiſiuus: diffinitiuus: ꝛ collectiuus. propriuȝ aūt huiꝰ ſcie ē diuidere ꝛ diffinire ꝑ eſſentialia ſimplr. ꝛ colligere ſeu demonſtrare ꝑ cās eſſentiales ſimplr priores ꝛ notiores: et maxime ꝑ cauſas altiſſimas.

EX ℂ Contra. dř iſra ꝙ oīs ſcia diffinit: ꝛ demōſtrat ꝑ eēntialia vel priora. Rñſio. concedo: ſed ꝑpriuȝ eſt huiꝰ ſcie demōſtrare ꝑ cās vniuerſaliſſīmas ꝛ paſſiōes vniuerſaliſſimas ꝛ per eſſentialia cuiuſlibet: nō inquantū huius: ſȝ inquantum ſubſtantia vel accidens ꝛc. hoc tamen eſt du
TRA biūm. quere de hoc in 8°. in dubitationibus.

ℂ Hoc modo eſt metaphyſica. ſm ſe ſcibilis: non tamen ſic eam ſcimꝰ. nec ſic inueniť ab Aꝛ. tradita. quere ſi in toto libro ineanias vnā demōſtrationē metaphiſicam ꝑ q̄d: qꝛ ꝑpter ipotentiā itellectꝰ nři ex ſenſibilibꝰ ꝛ minꝰ notis ſm ſe deuenimꝰ in cognitionē imaterialiuȝ que ſm ſe notiora ſunt ꝛ tanq̄ principia cognoſcendi: alia in metaphiſica eſſent accipienda.

Queritur que cauſa ſit ſubiectum i ſciētia: ꝙ effectiua videť: qꝛ in eodem genere cauſe eſt aliq̄d reſpectu potentie ꝛ reſpectu habitꝰ eius: exemplū vt bonū eſt finis reſpectu voluntatis ꝛ charitatis: qꝛ habitꝰ nō variat rōnē obiecti potentie: ſed dat modū opandi: ſed obiectuȝ intelligibile videť cā efficiēs reſpectu intellectiue potētie: cuȝ ſit paſſiua. Or aūt ſit finis reſpectu ſcie videť: qꝛ obiectuȝ voluntatis eſt finis: ergo ꝛ ſciētie. Probatio ꝯñtie. qđ eſt finis finis: eſt finis ordīati ad finē: actus voluntatis ē finis actꝰ intellectꝰ. ℂ Item cognitio ſubiecti pncipalr intenditur: aliogn eēt ſcia p̄les. ℂ Iteȝ a fine denoiať vnū quodq̄: ꝛ a ſubiecto ſcientia: ergo ꝛc. ℂ Or aūt ſubm hēat rōnem cāe formalis reſpectu ſcientie vř: qꝛ ſubiectum tribuit ſpēm: vnitatē: ꝛ ordinē: ꝛ dignitatē: hec aūt cōueniunt forme. ℂ Or autē habeat rōnē māe cōiter dř: ſed ē differētia: qꝛ ſubiectū ꝑcognoſciť ꝯfuſe: ꝛ diſticte q̄riť: materia nullo mō ꝑcognoſciť i actu: ſicut materia ꝛ ſubiectū in materialibꝰ. Silr a ſubiecto hēt ſciētia vnitatē ꝛ diſtinctionē ꝛ ordinē: ꝛ neceſſitatē: nō autem a materia.

De cauſa materiali Notandum ꝙ nō loquimur de materia ſcientie ex qua: cū accidētia talē materiā nō habeant ſm pħȝ T.c.iz in. 8. huius. c. 5. nec de materia in qua. Illa eſt enim aīa: ꝛ et.i4. hoc ſm potentiā eius intellectiuā. Sed loquimur de materia circa quā eſt ſcia: q̄ dř a quibuſdā ſubiectum ſciētie: vel magis ꝑprie obiectū: ſicut ꝛ illud circa qđ eſt virtus. dř obiectuȝ virtutis ꝑprie: nō ſubm. de iſto autē obiecto huius ſciētie oſtenſuȝ eſt prius: ꝙ hec ſcia eſt circa trāſcēdentia. Oſtenſum ē eni ꝙ eſt circa altiſſimas cās. Qđ āt iſtoꝝ debeat poni ꝑpriū eius obiectuȝ varie ſunt opiniones: ideo de hoc queritur primo. Qō. I.

VTrū propriū ſubiectū metaphiſice ſit ens iq̄ntū ens ſicut poſuit Auicē. vl deꝰ: ꝛ itelligētie: ſicut poſuit ꝯmētator auerois. Et ꝙ neutꝝ. pbo ꝙ ſubo ſcie: oȝ notū eſſe ſi ē ꝛ q̄d eſt. ſm pħm pmo po- T.c.z. ſterioꝝ a: ꝛ infra. c. illo. difficile aūt eſt noſſe. ſed in iſta ſci- T.c.z4 entia: nec de deo eſt notum: ſi eſt vel quid eſt: nec de ente quid eſt: ergo ꝛc. minor hēt tres ptes. ꝑbatio pīne dupliciter. Primo ſicut pbat eā Auicē. i. metaphi. c.i.b. qꝛ deū eſſe nō ē ꝑ ſe notū cū cōcludať ex effectibꝰ. 8. phyſicoꝝ. ꝛ .iz. metaphiſice: nec ē deſperatū cognoſci: qꝛ ſigna habemus de eo: ꝛ ēt ſi ſit deſperatū: tūc nō ꝑcognoſciť: nec inquiriť eius eſſe in alia ſcia: nec morali nec doctrinali: ꝛ ſic de alys: igiť inq̄riť eius eē in iſta ſcientia. ℂ Scđo. pbať eadē pars minoris ſic: in ſcđo huius ꝑbat Aꝛ. ſtatum eē T.c.5. in cauſis efficientibus. Probat igiť primā cauſam effici- et.6. entem eſſe. illa eſt deus. ℂ Probatio ſcđe partis minoris dupliciter. tū qꝛ deus non habet quid. ſm Auicennaȝ 8°. metaphiſice. c. illo. opus eſt vt repetamus. ℂ Primus non habet genus nec quiditatem: nec diffinitionem: qui eſt altiſſimus ꝛ glorioſus: tum quia ſi haberet quiditatem: illa non eſſet precognita i hac ſcientia: quia ſm pħȝ z°. huius. c.i. ſicut oculus nocticoracis ſe hēt ad lumē diei T.c.i. ſic aīe noſtre intellectꝰ ad ea q̄ ſunt oīum manifeſtiſſima. ℂ Tum qꝛ Cōmentator dicit. i. metaphyſice. c. i8. a. diffini EX tio ſignat res terminatas in diffinito. nihil i deo eſt termi natum: qꝛ omnino infinitum eſt. TRA

ℂ Probatio tertie partis minoris dupliciter: tum quia ens eſt equiuocum ſicut dicit porphirius. capꝰ de ſpecie. Si quis omnia entia vocet equiuoce nuncupabit. Et de hoc amplius infra quando queritur de vniuocatiōe entis. 4°. huius. tum qꝛ ſi ſit vniuocū eſt cōmuniſſimuȝ: nec habens genus nec differentiam: per cōſequens: nec diffinitionem. Diffinitio. n. indicat quid. ℂ Itē ad principale omne ſubiectum habet paſſiones de ipſo demōſtrabiles ſm pħm primo poſteriorum. vbi ſupra. nec deus nec ens ſunt hꝰ. ergo ꝛc. Probatio prime partis minoris: tum qꝛ paſſio eſt extra eſſentiam ſubiecti. nihil eſt in deo qđ non eſt eius eſſentia: tū qꝛ Auicēna. 8°. metaphiſice. vbi prius. Primus nō habet qualitatē nec quantitatē ꝛc. ꝛ non poteſt fieri demōſtratio de eo. Probatio ſecūde partis minoris: tum qꝛ vt prius paſſio differt eſſentialiter a ſubiecto: ens eſt de eſſentia cuiuſlibet: tum qꝛ paſſio predicať: denoiatiue de ſubiecto: ꝛ ſubiectum de paſſiōe: nō niſi ꝑ accidens: ens predicatur in quid de q̄libet 8°. huiꝰ. ℂ Itē T.c.vl ad principale. ſubiectū cuiuſlibet ſcientie habet propria timi.

principia ꝛ partes ſm philoſophum.pmo poſteriorum.c.
T.c.45 illo. Certior aũt eſt ſcientia: nec deus nec ens eſt hꝫ: er
go ꝛc. Prima pars minoris patet: cum deus ſit primus ꝛ
ſimpliciſſimus. Probatio ſecũde partis: qꝛ ſi ens inquã
tum ens haberet principia. igitur quodlibet ens haberet
T.c.35. principia. ſicut arguit phus. i. priorum. c. de reduplicatio
ne. ſi iuſtitia eſſet bonum in eo ꝙ bonum iuſtitia eſſet oẽ
T.c.i. bonũ. ¶ Ad oppoſitũ pro ente eſt Ar. 4. huius. in prin
cipio. vt videtur manifeſte ex intentiõe dicere ꝙ aliqua
ſcia ſpeculat̃ ens inquantũ ens: ꝛ illa nõ eſt aliqua parti
cularis. Et Auicẽ. libro. i. me. c. y. dicit. Primũ ſubiñ hu
ius ſcie eſt ens inquãtũ ens. ¶ Ad oppoſitũ ꝓ deo ẽ cõ
mẽtator. i. phi. 2°. vltimo dicens. qui dicit ꝙ prima phia
nitit̃ ꝓbare entia ſeparabilia eẽ: peccat. genus. n. entium
ſepatoꝝ eſſe nõ declarat̃ niſi in naturali ſcia. hec. n. entia
ſunt ſuba prime phie: ꝛ impoſſibile eſt aliquã ſciam ꝓba
re ſuũ ſubm eſſe: ſed cõcedit ipm eſſe: aut qꝛ eſt manifeſtũ
ꝑ ſe: aut qꝛ eſt demõſtratũ i alia ſcia. vñ peccauit Auic.
qui dixit phm pm demõſtrare primũ pncipium eſſe.

Ad queſtionem iſtam pꝫ ꝙ ſunt opiniones. vna cõmẽtatoris. d. ꝙ ſube
ſepate. ſ. deus ꝛ intelligen. ſũt hic ſubm: qđ confirmatur.
¶ Primo auctoritatib Ar. hic in pheio: vbi ꝓbat ꝙ ſa
piẽtia eſt ſpeculatiua circa principia pª ꝛ pmas cãs ex de
T.c.z. ſcriptiõe ſapie. ꝛ infra. c. 3. hec ſcia maxie diuina eſt: qꝛ eſt
et.3. diuinoꝝ: ꝛ infra i. 6. huius. c. i. diſtiguit Ar. tres ptes ſcie
ſpeculatiue dicẽs: phycã eẽ circa iſeparabilia ꝛ mobilia.
maᵃᵐ circa imobilia ꝛ inſepabilia. Primã vo phiam cir
ca ſepabilia ꝛ imobilia cui ſũt ſube ſepate. ¶ Si igr hec
diſtinctio ſciaꝝ ſpeculatiuaꝝ ſit ꝯueniẽs: videt̃ ꝙ ſit cir
T.c.38. ca ꝓpria ſubª ipſaꝝ: quia ſm phm. 3. de aia. ſcie ſecant̃ vt
res: ꝫ ẽ ſicut ſubiecta ꝯſiderata i ſcietys. ¶ Itẽ ibidẽ i. 6.
T.c.z. vocat hãc ſciam theoᵃᵐ. ꝛ ꝓbat dupl̃r. Primo qꝛ ſi alicu
bi diuinũ exiſtit. in tali natura exiſtit: ꝫ eſt i imobili ꝛ ſe
pabili: quã dixit iſtã ſciam conſiderare. 2°. ꝓbat ſic: qꝛ ho
norabiliſſimã ſciam oꝫ eſſe circa honorabiliſſimũ genus.
hec eſt honorabiliſſima: vt ꝓbatũ eſt i pmo: ꝛ gen ſuba
rum ſepataꝝ eſt honorabiliſſimũ: ergo ꝛc.
EX TRA ¶ Primo de gñatiõe. c. i. de his qſtũ decet vel ꝯuenit dr̃. de
imobili pn quidẽ alteri eſt ꝛ pme phie diuidere opus ꝛc.
¶ Preterea confirmatur ꝑõ cõmentatoris rõe. p ſic. ſube
ſepate nõ ſunt nobis oĩo ignote: cum de ipſis mlta ſigna
habeam: igit̃ cognitio eaꝝ tradit̃ in aliqua ſcia: nõ natu
rali vl maᶜᵃ igitur i iſta: cũm ſint tantũmõ tres ptes ſcie
T.c.i. ſpeculatiue ex. 6. huius. ¶ Itẽ ſcia conſiderãs aliq̃ mul
ta attributa ad aliqđ vnũ primũ: maxie cõſiderat illud
pmũ tanq̃ ꝓpriũ ſubiectũ ad qđ alia attribuũt̃: vt dicit
T.c.z. phs. 4. huius. c. p°. vbiq̃ vo p. proprie eſt ſcientia: ex quo
alia dependent: ꝛ propter quod dicuntur. ſed pma cauſa
eſt illud ad quod omnia entia attribuuntur. igitur de pri
mo maxie ꝓprie eſt iſta ſcientia vt de ſubiecto. ¶ Scdm
iſtam opinionẽ reſpondet̃ ad rões in contrarium. Ad
primã pꝫ ꝙ minor eſt falſa. quo ad vtranq̃ partẽ. de deo
. n. naturalr̃ ꝛ ſm ſe notũ eſt ſi eſt. ¶ Et ad ꝓbõnẽ in prĩũ
dr̃ ꝙ deũ eſſe deſpatũ cognoſci nõ eſt: nec qſitũ i alia ſcia:
nec in iſta ſm ſe: q̃uis quo ad nos fiat notũ ex effectib:
ſicut ꝓcedit rõ. pot. n. aliqđ ſm ſe notius fieri nobis notũ
ex alijs notiorib nobis. ¶ Per ꝫ ad 2ᵃᵐ ꝓbatiõnẽ pꝫ: il
la eñ demõſtratio in 2° hui: nõ ꝓcedit niſi ab effectu: ſi
ue ille effect ſit mediũ nãle: ſiue metaᵐ. ¶ Aliter ad ſe
cundã ꝓbõnẽ dr̃ ꝙ in 2° hui nõ oſtedit̃ eſſe de deo: ſꝫ oſtẽ
dit ſtatus de cãis efficientib: ꝛ q̃uis hec duo ꝯuertant̃.
tñ vnum põt eſſe precognitũ i ſcia: aliud aũt oſtenſũ: ſic
diffinitio ꝛ paˢ ſubiecti ꝯuertunt̃: ꝛ tñ vnũ eſt mediũ de
mõſtrãdi aliõ. ¶ Aliter videt̃ ꝯmẽtator rñdere 2° vltio
. i. phycoꝝ. ꝙ deũ eẽ nõ oſtendit niſi i ſcia naturali: ꝛ ſi ad
hoc oñdẽdũ fiat aliq̃ rõ in iſta ſcia: hoc nõ eſt niſi aſſumẽ
do aliq̃ ex oñſis in ſcia nãli: ſicut ꝑ expõnẽ eius pꝫ 2° hui.
2. 6°. vbi exponit demõſtratiõnẽ Ar. de ſtatu in cãis efficiẽ
tibus: vbi dicit. declaratũ eſt in naturalib ꝙ oẽ motum
habet motorẽ: ꝛ totã rõnem ptractat de mouẽte ꝛ moto.
¶ Per hoc pꝫ ad primã ꝓbatiõnẽ: qꝛ deũ eſſe qſitum eſt i
ſcia naturali: nõ i iſta. ¶ Ad 2ᵃᵐ. quia illa demõratio ſcdi
hui ꝓcedit ex medio naturali: videlꝫ ex rõne mouẽtis ꝛ
moti: nõ ãt ex medio metaᵒ. ¶ Tertio mõ rñderi põt ad
iſtas duas ꝓbõnes: ꝙ bñ põt aliqua ſcia demõrare ſuum
ſubm eſſe: ꝛ hoc a poſteriori ſicut i lib elencoꝝ demõrat̃
ſillõᵐ ſophiſticũ eſſe ꝑ ſilr̃: ꝛ ſilr̃ Priſcianus lib p° cõſtru
ctionũ. oñdit orõnẽ cõſtructã eſſe ꝑ ſilẽm modũ haben
di ſillaꝝ ad dictões: ꝛ dictionum ad orões: tñ nulla ſcia
demonſtret ſuũ ſubm eſſe demõratione ꝓpter qđ ꝛ a priori.
¶ Iſta tertia rñſio ꝯcordat cũ pª. declarat. n. 2ᵃᵐ ptẽ eius
Silr̃ ñ videt̃ facere niſi ad 2ᵃᵐ ꝓbõnẽ. vñ cũ reqrat̃ ꝓco
gnitio ſbi añ totã ſciaꝫ: quã ꝓcognitiõnẽ nulla rñſio põit
niſi prima. ſola illa eſt ſufficiẽs ad vtrãq̃ ꝓbatiõnẽ. ꝯmẽ
tator eñi tantũ fugit: ſi ponit deũ eſſe tãtũ nobis ꝓcogni
tũ ex aliquo medio naturali. ſi aũt ponit deum eſſe ſim
pl̃r precognitũ ex tali medio: ꝛ hic ꝑſupponit̃ inquãtum
ſic cognitũ. igit̃ ſcia naturalis ſimpl̃r erit ꝑor iſta: qꝛ no
tiſſimo hic eſt aliqđ ibi ſimpl̃r noti. ¶ Ad aliaꝫ partem
minoris de qđ ẽ. dici põt: ꝙ licet nõ hẽat quid qđ expmi
tur ꝑ diffinitiõnẽ: qꝛ tale qđ eſt limitatũ: cum oĩs dr̃ia dif
finiẽs hẽat aliquã oppoſitã. Omne aũt hñs oppoſitũ eſt
limitatũ: tñ ſicut deus hẽt eſſentiã illimitataꝫ: ita hẽt qđ
illimitatũ. Primo mõ põt exponi auctoritas Auicẽ. pal
legata cum dicit. nec quiditatẽ ꝛc. ꝛ ſubdit. nõ hꝫ diffini
tiõnẽ. ꝛ hoc loquẽdo de diffinitione ꝓpe dicta q̃ eſt ex ge
nere ꝛ differentia: q̃ a deo remouent̃ ſupius in eodem. c.
¶ Per ꝫ pꝫ ad primã ꝓbõnẽ. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbõnem ſicut p
us de ſi eſt ſm primã rñſiõnẽ eẽ dei ẽ naturalr̃ ꝓcognitũ
in iſta ſcia ſm ſe: licet nõ quo ad nos: ita de qđ eſt. põt tñ
vtrunq̃ a poſteriori in hac ſcia manifeſtari: ſicut dicit 3ª
rñſio. illa ãt ꝑpõ ſecũdi hui: ſicut oculus nicticorac ꝛc.
concludit de notitia quiditatis q̃ ad nos: nõ ſimpl̃r. Utꝫ
tñ illa ſimilitudo oꝫ intelligi quo ad impoſſibilitateꝫ: ſi
cut quidã exponũt: aut quo ad difficultatẽ: ſicut dicit cõ
mẽtator. dicet̃ in loco ſuo. vñ ſicut ipe exponit eam: nõ ẽ
multũ hic ꝯ opinionẽ ei. ¶ Ad 2ᵃᵐ rõnẽ pricipalẽ dr̃ ꝙ
deus hꝫ multas ꝓprietates: vt eẽ appetibile eſſe imobile
eſſe ꝑpetuũ ꝛ primũ mouens ꝛ hꝫ. hec aũt poſterius aliq̃
mõ concipiunt̃ ſm ſe: q̃ eſſentia dei abſolute: qꝛ dicũt re
ſpectum ad extra. ¶ Ad primã ꝓbatiõneꝫ ꝙ nõ oꝫ ſemꝑ
ꝓprietatẽ eſſe aliud eſſentialr̃ ab illo cuius eſt: licet hoc
ſemꝑ ſit in creaturis vbi ꝑ iperfectiõnẽ hñs non ẽ q̃cqđ
habet. vñ eſt in eo compõ actus cum potẽtia. In deo aũt
oẽs ꝑfectiões exñtes illimitate ſunt idipſum qđ eſſentia
eius ꝑ ſũmã ſimplicitatẽ: tñ q̃libet rõne differt ab eẽn
tia: ꝛ talis differentia ſufficit ibi inter proprietates ꝛ ſub
iectum ſicut in creaturis dr̃ia realis. ¶ Ad auctoritateꝫ
Auicen. non eſt de deo demonſtratio: põt exponi: qꝛ non
per cauſam priorem: vel ſic: per diffinitioneꝫ eius que ſit
medium: qꝛ non habet diffinitionem. ¶ Ad tertiã rõneꝫ
principalem. ad maiorem dicendum ꝙ non oportet qđ
libet ſubiectũ habere principia priora ſe: ſed principia ꝓ
prietatum per que ſue proprietates ſibi inhereant: ſi de
ipſo ſit demonſtratio ꝓpter quid: de deo autem ſolũmõ
do eſt demonſtratio qꝛ. ꝛ iõ loco talium principiorum ſu
muntur effectus pro me: per quos concludimus perfe
ctiõnẽ dei de deo tanq̃ ꝑ mediũ notius nobis. qđ autem
dicit philoſophus ſubiectũ hr̃e principia ꝛ partes. Uerũ
eſt vt in plibus: non tamẽ eſt de neceſſitate ſubiecti ſcien
tie. Poſſet eniꝫ forte de vnitate eſſe demõſtratio mateᶜᵃ

q̄z q̄ ſit primũ in genere ſuo ⁊ indiuiſibile:⁊ ita in illo genere:nec habens principia nec partes.❡Aliter dicendũ φ ſubiectũ ſcie debet habere principia:intelligendũ ē de principijs cõplexis:q̄ ſunt premiſſe demõſtratiõis: de oĩ .n.ſubiecto ſcie põt aliquid predicari in ꝓpoſitiõe aliqua q̄ põt ſumi ꝑ pmiſſa ĩ demõſtratiõe de ſubiecto tali: ⁊ de tali principio primo oꝫ precognoſci q2 eſt. ħ eſt q2 veruꝫ
T.c.2. ē.ꝑ°poſterioꝝ a.⁊ infra.c.illo. Nõ ē ex alio genere enũerat
T.c.22. ſubiectũ ⁊ paſſionẽ ⁊ ꝑ pncipijs dicit alteꝝ añ digni
T.c.25. tates.Et idẽ vult.c.i°.Difficile.d.omnis ſciẽtia demõſtratiua circa tria eſt.ſ. genus ſubm ⁊ que cõmunes dicuntur dignitates:⁊ 3m paſſiões. talia autem principia poſſũt habere effectus illi°ſubiecti:de quo eſt demonſtratio ꝑ terminis ſuis.Sufficit.n.ad tale principiũ φ ſtatim cognoſcat̃ cognitis terminis:⁊ tale principiuꝫ põt eſſe aliqd ad demõſtradũ aliqd de deo.

Contra iſtam poſitionẽ ƒm phm ꝑmo huius.in phemio.ſapientia eſt certiſſima
T.c.21. ſcientia.certior aũt eſt ſcia ꝑpter qd q̄z ſcia:q2.i°.poſterio
30.⁊.42 rũ.ergo metaca q̄ eſt ꝑpꝛie ſapientia ƒm phm hic in phe°. eſt ſcia ꝑpter qd de deo:aut nõ eſt ſcia ꝑpter qd: vt de p° ſubo:⁊ nulla ſcia cõſiderat deũ vt cãm:cũ nihil cauſet neceſſario ƒm veritatẽ qcqd ſit de Ar.igit̃ neut°mõ cõſiderat deus in aliqua ſcia:nec vt effectus: nec vt principiuꝫ complexm: certuꝫ eſt: igit̃ nllo mõ:vt cõcedit reſpõſio ad 3om rationem.❡Et hoc pbat̃.certuꝫ enim eſt φ nihil de deo ſcitur ꝑ cãm priorem in ipſo.ſi aũt cã accipiatur ꝑ medio reſpectu alicuius cõcludẽdi de deo:aut illud concludendũ eſt proprietas abſa dei vt ſapientia:potentia:eternitas:imutabilitas ⁊ hͦ.aut dicens reſpectũ ad extra:vt appetibile:primũ mouens:prima cã:⁊ hͦ.ſiue ſic ſiue ſic: oꝫ illud demonſtrabile de deo eſſe idẽ eſſentialiter ei: eo φ nihil aliud eſt veꝝ de ipſo.Sed illud qđ eſt idẽ eſſentialiter deo nõ hꝫ aliquid aliud a ſe pri° naturaliter ipſo. cã aũt eſt aliud a cauſato:⁊ prius naturaliter ipſo. igit̃ nihil qđ eſt in deo põt de ipſo aliquo mõ ꝑ cãm oñdi: nec ꝑ cãm q̄ ſit cã in eſſendo:nec in inherẽdo: q2 neutro modo poteſt eſſe aliud ab ipſo: ⁊ prius naturaliter. Si autem aliquid tale ꝑ effectuꝫ demonſtratur de deo non eſt de
T.c.30. monſtratio propter quid ſed q2.ex primo poſteriorum.

❡Sed iſta rõ non mouet:ſi eñi prius naturaliter ⁊ aliud põt eſſe medium ſciẽdi poſterius naturaliter ⁊ aliud hoc non eſt inquantũ aliud:q2 hoc accidit:ſed inquantuꝫ hoc ſicut eſt aliud:ita prius eſt naturaliter ⁊ prius notuꝫ ƒm ſe:⁊ illud poſterius: ſed ita eſt inuenire in proprietatibus vel attributis diuinis: igitur ⁊c.❡Reſpon° φ vna proprietas dei eſt prior alia ratione. ❡Contra.hec differẽtia rationis non ſufficit ad rationem cauſe:nec ad prioritatẽ: nec ad modũ demonſtrationis.Prima duo patent ex dictis.3m ꝑpter petitionem:q2 idẽ reſpectu ſui diuerſimode conſideratũ põt eſſe prius ⁊ poſterius rõne.❡Itẽ contra cõmẽtatorẽ.deo ⁊ intelligentijs nõ videt̃ eſſe aliqd cõe vniuocũ:q2 tunc illud in eis diſtingueret̃ differẽtijs:⁊ ita deus poſſet diffiniri:igit̃ nõ põt vna ſcia eſſe de deo ⁊ de intelligẽtijs:vt de ſubiecto : q2 vna ſcia eſt vni°
T.c.43. generis.ꝑ°.poſterioꝝ.c.i°.Certior ⁊c.❡Itẽ alid ſubiectũ ponendũ eſt in metaca ſicut oñdet̃ etiã per cõmẽtatoreꝫ: qñ tanget̃ Auice.opinio:nõ igit̃ deus:q2 non poſſunt eſſe duo prima ſubiecta eiuſdẽ ſciẽtie.❡Ad illa igit̃ q̄ videtur facere ꝑ cõmentatore ſoluẽda.❡Notãdũ φ ſcia nõ ſolũ dicit̃ eſſe circa aliqd tanq̄z circa ſubm principalr̃ cõſideratũ.Sed ẽt circa cãs ſubiecti:ſicut in phyca tractat̃ de natura: q̄uis nec cõmẽtator nec auicẽ. ponat naturaꝫ eſſe ſubm illius ſcie: ſꝫ aliqd cuius natura eſt principiuꝫ. Similr̃ in libro de aĩa tractat̃ de diffinitione aĩe ⁊ paſſionib°⁊ partib°eius:q̄uis ſubm illius ponat̃ corp°aĩatum:

cuius aĩa eſt principiũ.Similiter ĩ loca tractatur de multis que ſunt principia ſillom̃i q̄uis ſillomo ponat̃ ibi ſubm principale.⁊ in lib°periher̃ias tractat̃ de noĩe ⁊ verbo ⁊ oratione que ſunt principia enunciatiõis q̄ ponit̃ ſubm illi° libri:ita in alijs.❡Conſimiliter in ꝓpoſito circa cãs altiſſimas eſt conſideratio iſtius ſcientie tãq̄z circa principia ſubiecti:nõ aũt tanq̄z circa ſubiectũ principale.vñ habet̃ T.c.i.
in principio ſexti huius.principia ⁊ cauſe q̄runt̃ entiũ inquantũ entia.❡Et phs in 4°.huius oſtendit hanc ſcientiam eſſe circa ens:ex hoc φ eſt circa primas cãs:q2 i°cãe ſũt cãe ƒm ſe effectus primi qđ ē ens ĩquantũ ens.❡Cõtra iſtud.intelligentie nihil ꝑducunt niſi ꝑ motuꝫ: igitur non hñt rõeꝫ cauſe niſi mouẽtis ꝑpꝛie dicte: igitur nõ debent cõſiderari vt cauſe niſi ſolũ in ſcia naturali.❡Iteꝫ tñ per cãm neceſſariã in cauſando ſcit̃ aliquid ẽ effectu: deus nullius effectus eſt talis cã: ſed tñ voluntaria ⁊ libere agens.❡Primũ argumẽtũ põt concedi.❡Itẽ 2m argm accipit falſum ƒm intentionẽ phi qui poſuit deũ eẽ agens ex neceſſitate nature:vt dicit rabi moyſes.

❡Contra hoc. in hoc primo inferius dr̃:ſi deus eſt inid°: reliqui oẽs ab ipſo erunt ĩfortunati. Sed hoc nõ ſequit̃ niſi bonũ reliquoꝝ ſit ab ipſo voluntarie agente. ſi eniꝫ neceſſario agit quantũcũq̄ inuideat aget.

❡Aliud eſt notandũ φ ſube imateriales ⁊ imobiles non ꝑtinent ad cõſiderationẽ alicuius ſcie ꝑticularis:non naturalis:q2 nõ ſunt mobilia:nec mateci:q2 nõ ſunt quãta: ſed eoꝝ cõſideratio ꝑtinet ad aliquã ſuperiorẽ ſciam:cuius cõſideratio abſtrahit a motu ⁊ a quanto.vñ ĩ iſta ſcia conſiderat̃ nõ.tñ tanq̄z ſubiecti cauſe:ſed tanq̄z principales partes ſubiecti q̄ ſunt ſꝫ eẽ abſtracta illa abſtractiõe que propria eſt huic ſciẽtie:que ẽt abſtractio ƒm rõeꝫ cõpetit alijs cõſideratis in hac ſcia.cõſideratur enim quicquid hic conſiderat̃:nõ inquantũ quantũ:nec inquantuꝫ mobile.⁊ ita quodlibet conſideratũ abſtrahit̃ ƒm conſiderationẽ:⁊ a quanto ⁊ a motu.⁊ per ꝯñs precipue conſiderant̃ ħ illa que ƒm eſſe abſtrahunt̃ ab vtriſq̄: hͦ ſunt ſube ſepate.❡Scđm hoc patet ad auctoritates phi. dr̃ enim hec ſcia eſſe circa altiſſimas cauſas ⁊ diuinas:q2 de deo nõ tanq̄z de ſubiecto:ſed tanq̄z de cã ſubiecti: ita φ ẽ intelligentijs eſt tanq̄z de principalib°partibus ſubiecti: ⁊ nõ cauſis:q2 nõ cauſant niſi mouendo: de deo aũt tãq̄z de cã:⁊ nõ de ꝑte ſubiecti:q2 in nullo vniuocat̃ cũ alijs.

❡Cõtra.ſi nihil de° cauſat ƒm intentionẽ Ar. niſi mouẽdo:igitur non cõſiderabit̃ hic de deo vt de cauſa. ❡Reſponſio.deus eſt cauſa ſubſtantiarum ſeparatarũ nõ per motum ⁊ oĩum alioꝝ non tantũ inquantum mobilia vel quanta:ſed inquantum entia:ſed non ſine motu ƒm Ar. intelligẽtia nullius eſt cauſa niſi inquãtũ mobile.❡Notandum tamẽ φ in.q.8.infra qui diceret partem affirmatiuam illius queſtionis φ tantũ ad metacum pertinet conſiderare quiditates rerum etiam in particulari: deberet dicere φ non tãtũ hic conſideratur deus vt cauſa:ſed angelus ſol ⁊ ignis ⁊ omnia agentia ſi ſint cauſa alicuius ſꝫ entitatem:qđ quidem opoꝛtet ponere:q2 aliter nihil cauſant:vt arguitur in illa queſtione de cognitione:ſic arguo de creatiõe.❡Reſpon°φ deus in q̄libet cauſat entitatẽ quodlibet aliud agens talitatem entitatis: de hoc alibi. EX

❡Si teneat̃ in q̄ſtione illa.8.pars negatiua: tũc nulla cã particularis entitatis eſt hic conſideranda:ſicut nec hoc ens ƒm φ hoc ens:ſed ſicut tantũ conſideratur ħ ens inquantũ ens in cõmuni. tñ illud conſideratur pro cauſa ſubiecti qđ eſt cauſa entis in cõmuni:illud eſt tñ deus:ħ tenes niſi forte ponas intelligentias non tantũ inquãtuꝫ entia:ſed inquantum intelligentias ħ conſiderari: vt ꝑdictum eſt ibi. ❡Aliud eſt notandum.⁊ ē ſi enim de ĩtelligentijs inquantum intelligẽtie eſt aliqua ſcia poſſibilis

DSI

⁊ non iſta nec naturalis nec mathematica: vt patꝫ. inſuffi
T.c.2. ⁊.3. ciens ergo eſt diuiſio phi in .6°. huius ſciētie ſpeculatiue
in tria membra. ⁊ ita videtur ꝙ intelligentie inquantum
huius ad cōſiderationem metaphyſice pertineāt. ❡ Sꝫ
contra. ens ſm ſe ita abſtrahit ab immaterialibus: ſicut
a materialibus. ergo iſta ſcientia que per ſe eſt de ente in
quantum ens non magis eſt de iſtis ſcdm propriam ratio
nem q̄ȝ de illis. ❡ Confirmatur: quia omnis concluſio
propria huius ſcientie eſt premiſſa. ita ad concludendum
de immaterialibus ſicut de materialibus. ergo ipſa ſub
alternat ſibi equaliter vtrāqȝ ſcientiam: nec valet illa ra
tio que poniť pus ibi. ❡ Aliud eſt notādūꝫ: quia iſta ſcie
tia ſicut conſiderat aliqua inquantum abſtracta a mate
ria. ita etiam inquantuꝫ abſtracta ab immaterialitate: er
go conſiderabit illa que in exiſtendo habent hanc abſtra
ctionem ab immaterialitate: non ſequitur. ❡ Cōfirmať:
quia ſubſtantia: quā tu ponis ſubiectum: diuiditur in ma
terialem ⁊ in īmaterialem: ſicut in ſpecies oppoſitas. ſcie
tia autē de genere equalr̄ videtur eſſe de duabus ſpecie
bus proximis. ❡ Conceditur ſecūdum illud qḋ tenes ad
8. q. ꝙ non plus eſt hec ſcientia de intelligentia inquātuꝫ
ītelligentia: q̄ȝ de igne īquantū ignis: nec vt de cauſa: nec
vt de ſubiecto: quia ſcdm te de neutro: ſicut ſecūdum op
poſitum. q. 8. de vtroqȝ eſt vtroqȝ modo: ſi vtrunqȝ cauſat
aliquid inquantum ens. Sed quo modo tunc ſaluas diui
ſiones in .6°. de triplici ſcientia ſpeculatiua. Item quomo
do eſt circa altiſſimas cauſas. ſi tm̄ eſt circa deum vt cir
ca cauſam. ❡ Rn̄°. deus dicitur cauſe propter multipli
cem rationem cauſalitatis in ipſo. ❡ Ad philoſophuꝫ pꝫ
reſponſio inferius de diuiſione ſcientiarum ſpeculatiua
rum. tenet enim de illis que a nobis per rationeꝫ natura
lem poſſunt trahi non de omnibus poſſibilibus ex parte
nature ſcibiliū. ❡ Euaſio ꝙ ſciētia de genere eſt de pma
ſpecie ſub propria ratione: non de ſecūda ſpecie: ⁊ tūc hec
TRA eſt ab ītelligentia: vt pma ſpē ſubſtantie: non vt de cā.
T.c.3. ❡ Ad auctoritatem pmam ſexti huius dicitur ꝙ ſm phi
loſophum pmo poſteriorum. cap°. pmo. Certior autem eſt
ſcientia altera ab altera. quorumcunqȝ principia neqȝ ex
eiſdem: nec ex alteris ſunt: diſtinguuntur ergo ſcientie nō
ſolum penes diuerſa ſubiecta: ſed etiā penes diuerſa prin
cipia: ⁊ forte h̄ diſtinctio per principia eſt prior ⁊ eſſentia
lior q̄ȝ per ſubiecta aliquādo fiat diſtinctio ſicut aucto
ritas illa. 3°. de anima probat. Sic igitur poteſt ītelligi di
ſtinctio illa trium ſcientiaruꝫ ſpeculatiuarū ſexto huius.
ꝙ licet duaꝝ. ſ. naturalis ⁊ mathematice ponātur ibi ſub
iecta diſtinguētia: vel forte principia: tamen huius ſcien
tie ponuntur ibi pncipia non ſubiecta per que ab alijs di
ſtinguitur. ❡ Aliter poteſt dici ꝙ ſcientia iſta conſiderat
omnia illa que ⁊ alie ſcientie particulares: lꝫ ſub ratione
communiori ⁊ magis abſtracta. Aliqua tamen cōſiderat
que in alijs non conſiderantur: quibus cōuenit tanta ab
ſtractio in eſſendo: quanta non conuenit conſideratis in
alijs ſcientijs. ⁊ ideo quando diſtinguitur hec ſcientia ab
alijs conuenienter hoc fit per illa conſiderabilia in qui
bus non conuenit cum alijs ſcientijs: ſed in quibus diſtin
guitur. Unde hec ſcientia eſt circa ſeparabilia ⁊ immobi
lia non tanquā circa ſubiecta: ſed tanqȝ circa principales
partes ſubiecti que non participant rationem ſubiecti ali
cuius alterius ſcientie. ❡ Reſpondetur aliter tertio mo
do ꝙ hec ſcientia eſt circa īmobilia ⁊ ſeparabilia: hoc eſt:
circa quecunqȝ ſit: circa illa eſt conſiderata ſub iſtis ratio
nibus: abſtractione. ſ. a motu ⁊ a materia naturali que eſt
principium generationis ⁊ corruptionis: ſicut mathema
tica dicitur eſſe circa īmobilia. non: quia quanta in eſſen
do ſint omnino īmobilia. ſed quia ſcientia mathematica
conſiderat illa ſub ratione priori abſtrahendo. ſ. a motu.

❡ Ad alias auctoritates .6. pꝫ ꝙ hec ſcientia poteſt dici
theologia: non autem a ſubiecto: ſed a cauſa ſicut natura
lis ſcientia dicitur a natura que non eſt ſubiectum illius
ſcientie: ſed principium ſubiecti. ❡ Ad pmam rationem
patet ꝙ ſubſtantie ſeparate hic conſiderantur ⁊ qualiter:
quia non vt cauſe: ſed tanquā principales partes ſubiecti
que ſic ſunt abſtracta in eſſendo: ſicut omnia h̄ conſidera
ta abſtrahuntur ſm conſideratioꝫ. ❡ Ad aliam ratio
nem. ad ma. dici poteſt ꝙ ſcientia que eſt de multis attri
butis ad vnum primum: maxime eſt de illo primo: vt de
ſubiecto: ſi iſtud pmum habet conditiones requiſitas ad
ſubiectuꝫ in tali ſcientia: puta ſi ſcientia ſit propter quid:
⁊ tale primū habeat aliquod demōſtrabile de eo per cau
ſam. ita non eſt in propoſito: cum hec ſit ſcientia propter
quid: ⁊ de deo nihil per cauſam demōſtrari poſſit. ❡ Sꝫ
adhuc videtur ſtare illa ratio: ⁊ confirmatur ſic: quando
aliqua attribuuntur ad alia: vt ad pus ⁊ poſterius ſimpli
citer: prima conſideratio eſt de illis: vt attribuuntur ad
ſim' primum: accidentia autem omnia immediate attri
buuntur ad ſubſtantiam: ſed ad deum vt ad prius: quia ⁊
ſubſtantia ipſa deus attribuitur ad deum. ergo ſimplici
ter pma conſideratio de entibus eſt de illis vt attribuun
tur ad deum ⁊ nō vt ad ſubſtantiam. ergo deus eſt ſimpli
citer primum ſubiectum. ❡ Rn̄°. ſimpliciter prima con
ſideratio eſt de entibus inquantum attributa ad deū: nō
vt ſubiectū: quia nō pōt habere conditiones ſubiecti ſcie
tie propter quid: ſed vt ad cauſam. ❡ Aliter arguiť. ſim
pliciter primum cui omnia attribuuntur eſt deus. igitur
illud eſt ſubiectum pme ſcietie. ❡ Rn̄°. ſequeretur ſi ha
beret alias conditiones ſubiecti ſcietie: ſed quid ſit illud
primum ad qḋ omnia alia attribuuntur: qḋ ſit h̄ ponen
dum ſubiectum principale dicetur in ſequentibus: ⁊ phi
loſophus in .4°. vbi allegatum eſt: concludit ſtatim. ergo T.c.2.
ſi h̄ eſt ſubſtantia: ſubſtantiarum oportet principia ⁊ cau
ſas habere philoſophum. vnde primum illud ponit ſub
ſtantiam non deum: ⁊ idem habetur in pncipio .7ⁱ.

Alia eſt opinio Auicenne ꝙ primuꝫ ſubiectū p̄ met. c.2.
huius ſcientie eſt ens inquan
tum ens. hoc videtur philoſophus probare in pncipio .4. T.c.1.
huius. eſt ſcientia quedam ⁊c. vbi ſm cōmentatorem in
tendit ſtabilire ſubiectum iſtius artis: ad qḋ innuitur ibi
talis ratio: quia metaphyſica conſiderat primas cauſas:
vt probatum eſt in primo huius. ideo debet conſiderare
effectum ſcdm ſe primarum cauſarum. prime autem cau
ſe ſunt cauſe ſcdm ſe entium inquantū entia. ergo ens in
quantum ens conſideratur h̄ vt ſubiectum. Item .6°. hu T.c.3.
ius. poſtquā diſtinxit tres partes ſcientie ſpeculatiue. mo
uet dubitationem vtrum prima philoſophia ſit vniuerſa
lis: aut circa aliquod genus determinatum: ⁊ videtur ſol
uere ꝙ eſt vniuerſalis: ⁊ in fine ſolutiōis dicit de ente in T.c.4.
quantum ens: huius erit vtiqȝ ſpeculari. ❡ Item ibideꝫ T.c.3.
dicit ſi non eſſet ſub altera preter natura cōſiſtentes: tūc
phyſica erit prima ſcientia: quia phyſica eſſet tunc de oī
bus entibus: ſicut nūc eſt de omnibus naturalibus: quia
tunc omnia entia eſſent naturalia: ſed nūc eſt ita de omni
bus naturalibus ꝙ primum ſubiectum eius eſt aliqḋ cō
mune omnibus naturalibus: ⁊ non aliquod pmuꝫ ad qḋ
oīa alia attribuuntur. ſicut patꝫ per Auicē. pmo metaphi
ce. cap. 2°. ⁊ pmo phice ſue. cap. pmo. ⁊ per cōmentatoreꝫ.
.4°. huius. cōmento pmo: ⁊ ſecūdum alios loquentes de
ſubiecto. Primum igitur ſubiectum prime ſcientie eſt cō
muniſſimum: alioquin non videtur valere ꝯntia Ariſto.
Item dicit commentator in prohemio tertij huius. ſubie
ctum vtriuſqȝ ſcientie eſt ens ſimpliciter: huius. ſ. ⁊ ſcietie
diſputatiue. Item ad hoc videtur eſſe ratio: tum quia oꝫ
eſſe aliquā ſcientiam per ſe conſiderantem communiſſi

ma: ſine quibus non poſſunt particularia cognoſci: tū quia
paſſiones hic conſiderate. puta vnum ⁊ multa: potentia ⁊
actus ⁊ ſimilia nō videntur eſſe alicuius determinati pri-
mo: ſed cuiuſlibet inquantum ens: illud autem videtur
primo eſſe ſubiectum ⁊ propriū: cuius primo ſunt paſſiones
que per ſe conſiderantur in ſcientia. ¶ Item ſi iſta ſciētia
eſſet de aliquo genere determinato qđ quidem genus ha
beret aliud ſuperius ad ipſum: tunc alia eſſet ſcientia ſu-
T.c.2. perior ⁊ prior iſta: conſequens eſt falſum ex 6°. huius. pro-
⁊.3. batio conſequentie: quia illud ſuperius haberet aliquam
paſſionem demonſtrabilem de ipſo in alia ſcientia. ergo
eadem paſſio eſſet demonſtrabilis de ſubiecto illius ſcie-
tie: accipiendo pro medio id cuius primo eſt: ⁊ ita illa ſcie-
tia de ſubiecto communiori demonſtraret aliquid: tanquam
concluſionem qđ acciperetur hic pro principio: ⁊ ita illa
ſcientia eſſet prior ⁊ ſuperior iſta. ¶ Secūdū opinionem
Auicenne ad argumenta reſponderi poteſt. ¶ Ad primū
ꝙ minor eſt falſa. ad probationem cum arguitur de equi-
uocatione entis. videtur negandum ſm̄ Auicennam pri-
mo metaphyſice. cap°. 5°. vt prius allegatum eſt in lectio-
ne ibi. nunc propoſitio ad propoſitum eſt applicanda. t. c.
2. d. Et ad auctoritatem Porphiry ⁊ conſimiles pro alia
parte reſpondebitur in. 4°. quando queretur de equiuo-
catiōe entis. ¶ Et ad aliam probationē cum dicitur ꝙ ens
non habet quid quia eſt tranſcendens. ¶ Rñ. hoc con-
cluderet equaliter de omni generaliſſimo: quia nullum
generaliſſimum habet quiditatem proprie dictam: tamē
qđlibet habet quid: tum quia habet eſſentiam: tum quia
alias non predicaretur de aliquo in quid. vnde probatio
iſta eſt inſufficiens ꝙ. ſ. ſi non habet diffinitionē proprie
dictam non habet quid: non ſequitur niſi de quiditate ſpe
ciei: cuius proprie eſt diffinitio. ¶ Ad aliam rationem re-
ſpondeo ꝙ ens inquantum ens poteſt habere paſſionem
aliquam que eſt extra eſſentiam eius inquantum eſt ens
ſicut eſſe vnū vel multa: actus vel potentia eſt extra eſſē
tiam cuiuſlibet inquantum eſt ens: ſiue quid in ſe: tamen
ens acceptum ſecundum quamcūq; rationem generaliter
predicatur de quolibet in quid: ⁊ eſt de eſſentia cuiuſlibet.
¶ Per hoc patet ad aliam rationem: quia ens predicatur
in quid de quolibet accepto: vt quid eſt: non tamen acce-
pto ſecundum quācunq; rationem: ſecundum quā eſt paſ-
ſio entis. ¶ Ad tertiam rationem dicendum: ꝙ cum dici-
tur principia entis inquantum ens non intelligitur ly in-
quantum reduplicatiue. ita ꝙ denotet cauſam: ſed ſpecifi-
catiue vt ſit ſenſus entis inquantum ens. i. entis ſecundū
ſuam entitatem: ſicut dicimus hoc videtur inquantum al-
bum. hoc eſt ſecundum ſuam albedinem. conſequentia au-
tem non valet ab inquantum ad vniuerſale niſi quando
tenetur reduplicatiue. de hoc amplius in principio. 6'. en-
tia enim non ſolum ſunt cauſata ſcdm aliqua poſteriora
ipſa entitate: ſed etiam ſecundum ſuam entitatem. ita ꝙ
in cauſatis entitas eſt primum cauſatum: per hoc tenet ra-
tio in principio quarti. ¶ Quoniam autem principia ⁊c. ſi-
cut exponitur ibi extra. Uel vniuerſaliter tenet: quia hic
T.c.1. conſideratur cauſa entis in cōmuni. ſ. deus cuius primus
effectus eſt eſſe. Et nota ꝙ prime cauſe ſciendi ſunt prime
propoſitiones imediate. alio modo prime cauſe non tan-
tum ſciendi: ſed eſſendi dicuntur media in demonſtratio-
ne que demonſtrant paſſionē in eſſe ⁊ in cognoſci de ſub-
iecto. Alio modo dicuntur cauſe prime eſſendi: non tamē
forte proprie ſciendi aliquid de ſubiecto: quia nō ſunt me
dium in demonſtratione. Sed principia intelligendi ſub
iectum: quia pertinent ad quid ſubiecti. ita ꝙ intelligen-
do illud quid iſte cauſe intelliguntur ſicut intrinſece illi
quiditati: vt materia vel forma: vel extrinſece: ⁊ ille intel
liguntur prius ſubiecto: ſed non intelliguntur intra qui-
ditatem ſubiecti hec ſcientia eſt circa primas cauſas pri-
mis duobus modis: quia illi duo modi non differunt niſi
penes totum ⁊ partem: propoſitionē ⁊ terminum: ⁊ de cō
muniſſimis ſunt propoſitiones prime: ⁊ communiſſima
ſunt prima media in demōſtratione. Iſto modo entis in-
quantum ens ſunt principia: tenendo inquantum redupli
catiue: etiā licet ens ſit vniuocū ad omnia. Alijs duobus
modis nō eſt iſta ſcia circa primas cauſas entis īquantum
ens: ſi inquantū tenetur reduplicatiue: quia non omnis
entis ſunt cauſe tales extrinſece vt patet: nec intrinſece:
quia non ſimplicium: ſed ſic oportet inquantū teneri ſpe-
cificatiue. ¶ Ubi notandum ꝙ quatuor cauſe inquantū
quelibet in ſuo genere dat eſſe circūſcribēdo rationē mo
tus ⁊ mutationis pertinet ad metaphyſicū: materia ⁊ for
ma īquātum ſunt partes eētie: efficiens inquantum dat
eſſe circumſcribendo motū. licet enim non ageret niſi mo
uendo: tamen ratio dantis eſſe prior eſt ratione mouen-
tis: finis autem inquantum res ſecundum ſui entitatem
ad illud ordinantur: licet non poſſint illud attingere: niſi
per motum vel operationem. prior tamen eſt ratio ordi-
nis ſecundum eſſe ꝗ̄ ſecundum operationem. Aliter di-
citur ad hoc cum dicitur entis inquantum ens ſunt prin-
cipia: non intelligitur niſi de ente creato: ⁊ ſi concludatur
ergo cuiuſlibet entis talis ſunt principia nihil mali acci-
dit de tali ente.

Contra reſponſionē ad primum argumē-
tū ſupponatur ꝙ ens
non poſſit habere conceptum communem ad decem ge-
nera propter auctoritates philoſophi: ⁊ rationes que tan
guntur in principio huius. 4. tunc cum vnius ſcientie ſit T.c.43
vnum ſubiectum ex primo poſteriorum. ⁊ probatur ſic. ſe-
cundū vnum habitum conuenit operari vno actu: vnus
aūt actus intelligendi non poteſt eſſe niſi circa vnum ob-
iectum. non enim poteſt eſſe vnus actus intelligendi cir-
ca omnia attributa ad vnum: quia tunc vnum intellige-
re eſſet omnium entium. cum oīa attribuantur ad vnum
primum. ſequitur ergo ꝙ oportet ponere aliquod vnum
ens: cui alia attribuantur proprium ſubiectum: ex cuius
vnitate ſit ſcientia vna. ¶ Item contra reſponſionem ad
ſcdm. ſi ens ſecundum totam communitatem ſuā ad. x.
genera haberet aliquam proprietatē. puta a. ſequuntur
duo inconuenientia. vnum ꝙ ens ſecundum totam com-
munitatem ſuam ſit extra eſſentiam illius a. ſicut ſubie-
ctum extra eſſentiam ipſius paſſionis cum cadat in diffi-
nitione tanquam additū. ex. 7°. huius: ⁊ ita ens ſecūdū T.c.4.
totam communitatem ſuā non predicaretur in quid de 15.⁊.19.
quolibet. Aliud inconueniens. ſ. ꝙ a. eſſet paſſio ſui ipſius
ſi ens aliquo modo predicaretur in quid de a. Quicquid
enim eſt paſſio ſuperioris ⁊ inferioris: licet nō primo: ⁊ per
conſequens a. eſſet demonſtrabile propter quid de ſeipſo
per ens tanquam per medium: quia paſſio que eſt primo
ſuperioris eſt demōſtrabilis propter quid de quolibet in
feriori per illud ſuperius tanquam per medium. ergo a.
eſſet ſimpliciter notius de ente ꝗ̄ de ſeipſo: ⁊ eēt proprie
queſtio propter quid a. eſt a. quia eſſet terminabilis per de-
monſtrationem propter quid: qđ eſt contra philoſophum.
7°. huius. cap°. vltimo: videtur ergo ꝙ ens ſecundum totā T.c.59.
communitatem ſuam ad decem genera non ſit alicuius
ſcientie ſubiectū. ¶ Si dicatur ad hoc ꝙ ens in cōmuni
ſecundum ꝙ ens dicitur habere in communi aliquā paſ-
ſionem: quia quodlibet ens īquantum ens habet aliquam
paſſionem extra eſſentiam ſuam. Aliud enim eſt in quo-
libet entitas eius aliud vnitas vel actualitas. ¶ Contra
iſtam reſpōſionem dupliciter. primo videtur concedere
propoſitum. ſ. ꝙ ens ſecundum totam communitatem ſui
non ſit ſubiectum: quia non habet ſic paſſionem: l3 quod-

libet particulare ens cõſideratum ſecũdum quiditatem
ſuam habeat aliquam paſſionem. 2°.quia ſequitur idez
eſſe paſſionem ſui vel circulariter idem eſſe paſſionem ꝛ
ſubiectum:quoꝝ vtrunqꝫ eſt impoſſibile:probatio ꝯñe.
cum omnia entia ſint finita. accipiantur gratia exempli.
tria.a.b.c.ſecundum reſpõſionem quodlibet illoꝝ ha
bet paſſionem.ſit ergo b.paſſio a.ꝛ c.paſſio b.ſi c.habꝫ ali
quam paſſionem.aut igitur ſeipſum:ꝛ hoc eſt vnum icon
ueniẽs:aut a.vel b.ꝛ ita eſt circulus:ꝛ ita eſt aliud iconue
niẽs. ¶ Reſpõdeo ad hec. ſit a. vnitas b.actualitas:neu
trum ſequitur inconueniens.vnitas eniꝫ eſt aliquod ens
in actu denominatiua predicatiõe. Similiter actualitas
eſt aliqđ vnum denominatiua predicatione:nec eſt h̄ cir
culus:quia vnitas in vniuerſali denominatur ab actuali
tate aliqua:ꝛ ita actualitas in cõmuni non denominatur
ab vnitate in communi:ſed actualitas in communi ab ali
qua vnitate. ¶ Cõtra.ſi vnitas in cõmuni denominatur
ab aliqua actualitate:ſicut a paſſione.ergo ꝛ quelibꝫ vni
tas:licet nõ primo:quia paſſio communioris eſt paſſio cu
iuſlibet inferioris:licet nõ primo ꝛ actualitas in commu
ni denominatur ab aliqua vnitate:ſicut a paſſione ſecun
dum reſponſionem, ergo aliqua eadem vnitas reſpectu
actualitatis eſt ſubiectuꝫ ꝛ paſſio. ¶ Propter iſtas ratio
nes videtur concedendum q̄ ens ſecundum totum am
bitum ſuum prout dicitur de decẽ generibus: non ſit hic
ſubiectum:tum quia nullam vnitatem habet maioreꝫ q̄ꝫ
habeant decem predicamẽta: cum non habeat ꝯceptum
communem ad illa:licet accidentia attribuantur ad ſub
ſtantiam:tum quia ſecundum oẽm communitatem ſuaꝫ
non poteſt habere aliquam proprietatem: vt probatũ eſt
dupliciter propter diuerſitatem eſſentialem paſſionis a
ſubiecto:ꝛ q2 ideꝫ eſſet paſſio ſui:vel circulus foret in paſ
ſionibus ꝛ ſubiectis:qđ eſt contra philoſophuꝫ primo po
T.c.35. ſterioꝝum.ca°.de ſtatu principioꝝ. ¶ Amplius ſi h̄ nõ eſt
huiuſmodi qualitas.ꝛ illud huius. vbi ſequitur de quali
tate nullum alioꝝum.ſ. ſubiectoꝝum niſi ſecundum acci
dens predicabitur. ¶ Ex his ſequitur q̄ oportet ponere
aliquod vnũ qđ paſſiones proprias poteſt habere de ipſo
demonſtrabiles propter quid eſſe ſubiectum iſtius ſcien
tie:quia hec eſt ſcientia vna:ꝛ ſcientia propter quid: opoꝛ
tet etiam illud vnum eſſe primum ens ad qđ omnia alia
attribuãtur. alioquin non cõſideraret iſta ſcientia de oĩ
bus entibus.pba°.ꝯñe.omnis enim ſcientia conſiderans
multa per ſe.nõ vt paſſiones vel vt cauſas vel eſt de com
muni ad illa:vt de ſubiecto vel de primo ad qđ attribuun
tur alia: conſequens autem probatum eſt eſſe contra in
tentionem philoſophi ſupra.quando arguebatur pro opi
nione Auicẽ.illud autem qđ habet omnes alias conditio
nes non eſt niſi ſubſtantia.ſubſtantia ergo ponenda eſt h̄
proprium ſubiectum. ¶ Iſtud confirmatur per philoſo
T.c.2. phum in.4°.huius:vbi poſtq̄ꝫ diſtinxit ens:ꝛ qualiter iſta
ſcientia cõſiderat omnia entia:quia vna ſciẽtia eſt omniũ
dictorum ad vnum.ſubdit. vbiqꝫ vero primi proprie eſt
ſcientia ex quo alia pẽdent:ꝛ propter quod dicuntur: ꝛ cõ
cludit ex hoc.ergo ſi hec eſt ſubſtantia ſubſtantiarum:oꝫ
principia ꝛ cauſas habere philoſophum. ¶ Item in pnci
T.c.4. pio ſeptimi poſtq̄ꝫ probauit ſubam eſſe primum entiũ co
T.c.5. gnitione:diffinitione ꝛ tempore:cõcludit: quapropter no
bis maxime ꝛ primum ꝛ ſoluꝫ:vt eſt dicere de ſic ente.ſci
licet de ſubſtantia ſpe dum eſt. bene autem dicit ſolum: vt
eſt dicere:quia non ſolum conſiderat iſta ſcientia de ſub
ſtantia:quamuis illud ſoluꝫ ſit principale ſubiectum: ſed
conſiderat etiam de omnibus alijs inquantuꝫ attributa
T.c.4. ſunt ad ſubſtãtiam. ¶ Item in.4°.capi.2°. dicit philoſo
phus q̄ tot partes ſunt philoſophie quot ſubſtãtie:inuẽs
per hoc q̄ ſm diſtinctionem ſubſtãtie:vt principalis ſub
iecti diſtinguitur ſciẽtia hec. Omnes igitur auctoritates
que adducte ſunt prius q̄ hec ſcientia eſt de ente inquan
tuꝫ ens concedende ſunt hoc modo:q2 ſcientia que eſt de
primo aliquo tanquã de proprio ſubiecto conſiderat etiã
de attributis ad primum:non tanquã de principali ſubie
cto:ſicut exemplificat philoſophus.4°.huius de ſano. vn T.c.2.
de in principio quarti.vbi principaliter prefigit ſubiectũ
ſm commentatorem poſtq̄ꝫ dixit hanc ſcientiam eſſe de
omnibus entibus.ſubdit exponẽdo ſe quid ſit proprium
ſubiectum:q2 primum ex quo alia pendent: vt prius alle
gatum eſt:non ſolum aũt ſubſtantia eſt pmum: ſed etiam
paſſiões hic conſiderate cões primo ei inſunt: ꝛ per natu
ram eius attribuuntur alijs poſterioribus. Alia etiam a
ſubſtantia nõ ſolum h̄ conſiderantur tanquaꝫ paſſiones
demõſtrabiles de ſubſtantia:ſed etiam īquantum quedã
entia in ſe habentia paſſiões. vnde ꝛ paſſiones eorum de
ipſis in hac ſcientia poſſunt demonſtrari. nõ eſt enim in
conueniens paſſionem alicuius ſubiecti prioris poſſe eſſe
ſubiectum alicuius paſſionis poſterioris:ſicut apparet in
paſſionibus alias accidentibus ordinatis.duplici eniꝫ ra
tione conſiderantur accidẽtia in iſta ſciẽtia. vnde omnes
rationes ad vtranqꝫ partem adducte concludunt vnam
veritateꝫ:prime quia hec ſciẽtia eſt de omnibus entibus.
Alie vero q̄ non de omnibus entibus iſtis tanq̄ꝫ de vno:
nec de aliquo communi omnibus iſtis:ſed de aliquo pri
mo ad qđ alia attribuuntur. ¶ Sed contra predicta iſta
tur.ſi enim ſubſtantia ponatur ſubiectum in metaphyſi
ca:de qua paſſiones metaphyſicales demonſtrantur.dic
vbi oſtenditur aliqua paſſio de ſubſtantia.dices q̄ in pn
cipio ſeptimi.vbi oſtenditur q̄ ſubſtantia eſt primuꝫ ens T.c.4.
tripliciter. ¶ Contra.cuius generis eſt iſta paſſio que de
monſtratur de ſubſtantia:non quantitatis:quia quãtitas
non ineſt omni ſubſtantie: nec alicuius generis poſterio
ris:quia illa omnia preſupponunt quantitatem. ¶ Re
ſpondeo q̄ hec paſſio.ſ.primum omnium entium eſt rela
tio:ꝛ relatio non preſupponit quantitatem: quia ſubſtan
tia ſi non eſt prima niſi vt eſt ſub quantitate.ergo ſubſtã
tia non eſt prior quantitate:ſicut homo albus non eſt p̃or
albedine. ¶ Contra in.5°.huius ponuntur tres modi re T.c.20
lationum tantum qui preſupponunt quantitatem. Item
per qđ medium fiet demonſtratio demõſtrans paſſiõem
de ſubſtãtia in communi:non per diffinitiõem: quia eam
non habet:ꝛ tamen ponitur q̄ potiſſima demõſtratio eſt
per diffinitiõem.ergo hec nõ eſt certiſſima ſciẽtia. ¶ Itẽ
per diffinitiõem vt medium nihil videtur demõſtratuꝫ
de ſubſtãtia:in qua enim figura hoc fieret: ¶ Ad hoc po
teſt dici q̄ de ſubiecto ſciẽtie proprie dicte forte ſunt mul
ta vera que accipiũtur de lib°.poſterioꝝum. illud eniꝫ eſt
ſubiectum cõcluſionis demõſtratiõis qua cõcluditur paſ
ſio eius de ipſo:ſed accipiẽdo ſciẽtiaꝫ aliter prout eſt vna
aggregatio tradita ex cognitiõe multoꝝum cognoſcibiliũ
ſimpliciũ ꝛ complexoꝝum:principioꝝum ꝛ cõcluſiõum:ſi
cut geometria dicitur vna ſciẽtia:ſic ſubiectum ſciẽtie di
citur vnum commune ad omnia iſta ſubiecta ſciẽtie pro
prie dicte:vel vnum primuꝫ:ad qđ omnia illa attribuun
tur.pone enim vnam ſciẽtiam demonſtrãtem de figura
omnes paſſiões eius in communi:aliam que demonſtrat
omnes paſſiões ſpecierum figure de ipſis.hec videt̃ ſub
alterna pme:nec in hac aliq̃ paſſio oſtẽdit̃ de figura in cõ
muni:ꝛ tamẽ huius ſubiectum videtur eſſe figura in com
muni:q2 illud ſolum eſt cõmune ad omnia cõſiderata in
ſcientia illa. Si hec diſtinctio eſt bona:tũc deus poteſt po
ni hic ſubm ſicut in theologia:licꝫ nulla paſſio ſit de ipſo
demõſtrabilis: q2 omnia ꝯſiderata h̄ reducũtur ad ipſuꝫ
vt ad ſimpl'r primum:ſed ſiue deus: ſiue ſuba ponatur h̄
ſubm nũq̄d de alijs poſterioribus h̄ cõſideratis ſunt aliq̃

pncipia ſimpliciter. videtur q non: q2 omnia poſteriora quo ad quodlibz qđ ieſt eis habēt cauſam. ℂ Rñº. de poſterioribus vere ſunt pncipia complexa ꝓpoſitiões.ſ.im-mediate.ita.n.imediate ineſt diffinitio numeri nūero: ſic T.c.23. angeli angelo. vnde in.5º.caº. de p ſe: hominis multe ſunt cauſe: ſz quare homo eſt homo nulla. tūc cōcedo q poſteriora ſunt cauſata ſm ſe: ⁊ qdlibet ſui ſimplex: tñ compoſitiones aliq̄ de eis nō habent alias compoſitiões pores cauſas veritatis p quas poſſint demōſtrari: alioquin eſſet tm̄ vnum pncipiū ꝓprium in vna ſciētia: in quo diffinitio ſubiecti de ipſo pdicaretur. ℂ Contra. per pncipiū aliqđ de quātitate demonſtrātur paſſiões quātitatis: ſicut per pncipium de ſubſtātia paſſiones ſubſtātie. igitur ſi principia ſunt eque pma: q2 nullū eſt cauſa alterius: ⁊ cōcluſiones erūt eque pmo ſcibiles: ⁊ ita eque primo ſciētia h̄ erit de ſubſtantia ⁊ quātitate. Jtem nūqd aliqua veritas cōplexa nūerata eſt cauſa veritatis cōplexe cauſate: ſicut incōplexa icomplexe cū nulla ſit deus. ℂ Ad pmū q pncipia nō ſunt eque pma: lz nullū alterius veritatis ſit cauſa: ſicut pz de vnitate ⁊ pūcto. non etiā ambo eque ſm ſe nota: q2 pncipia ſunt notiora que habēt terminos notiores ⁊ termini vnius ſunt notiores naturalr̄ terminis alteriº. ita etiā vna eſt verior alia. vnde imediatorum eſt ordo in veritate. licz nō cauſalitas. ſic etiā eſt de articulis fidei: quorum nō omnes ſunt eque pmi: q2 nō ſunt de deo imediate: ⁊ tamē omnes ſimplr̄ ſunt pncipia theologie: ⁊ ſimiliter idemonſtrabilia. ℂ Ad ſcđm. veritas complexa cauſatur a deo: q2 tñ cauſantur a deo qui ſunt cauſa veritatis complexe: ſed non: q2 deus eſt deus. ideo homo eſt homo: licet a deo ſit homo.

Tenendo q deus ſit hic ſubiectum. Aliter ē ponendum q̄ꝫ ponit Auerroys. Circa q duo ſunt facieda. pmo enim oſtendetur quomodo peccauit Auerroys ⁊ Auic. in opinionibus ſuis. 2º dicet modus quo deus poteſt poni ſubiectum in metaphyſica. ℂ Circa pmū ſciendum q Auicē. ⁊ auerroys habēt hanc ꝓpoſitionem cōmunem. nulla ſcientia pbat ſuum ſubiectum eſſe. 2º auicē. dicit tñ philoſophiā pmam poſſe ꝓbare deum eſſe: nō naturalem. 3º auerroys ponit ecōtra q tñ in ſciētia naturali hoc declarat̄: non in philoſophia pma. 4º auicēna ponit deū non eſſe ſubm in metaphyſica. q̄nto ponit auerroys genus entiū ſeparatoꝝ ibi eſſe ſubiectum. ℂ Contra pmū iſtorum arguit̄ ſic. ſcientia q2 demonſtrat ſuū ſubiectum eſſe: q2 per effectum demōſtrat̄ aliquid de cauſa ſic: ex hoc. n. q effectus nō poteſt eſſe ſine tali cōditione in cauſa. effectus nō pōt eſſe ſine cā cē ḡ cauſa eſt: pz etiam q pmum qđ concluditur de cauſa per effectū eſt eſſe: ſed ſcientia q2 ſupponit ꝯrium aliquez apud intem de ſubiecto: ⁊ de illo ꝯtu arguit pmo q ſit. ſecūdo q alia ſibi inſunt. ℂ Contra ſecūdū ⁊ tertium ſimul. omnis ꝓprietas conſiderata de effectu quaz impoſſibile eſt ſibi ineſſe niſi talis cauſa ſit: concludit cauſam eſſe q2. ſed tam proprietas conſiderata in ſciētia naturali: q̄ꝫ in iſta de effectu nō poteſt ſibi in eſſe niſi pmuz mouens ſit: ⁊ niſi primum ens ſit. ergo vtraq; ſcientia poteſt ꝓbare ipm eſſe: tamē iſta imediatius: q2 generales ꝓprietates entis creati: ſm q conſiderātur h̄: magis ducunt in cognitiōem poſitiuam perfectiōum primi entis per excellentiam: q̄ꝫ ſpeciales conditiones conſiderate in alijs ſcientijs: quia iſte magis ducūt in cognitionem ꝓuatiuam: vel aliquaz poſitiuam minus excellētez. minus enī excellens videtur primitas mobi tñ q̄ꝫ eſſe primuz ens ſimpliciter. vnde vterq̄ꝫ negetur quo ad tertiū. Sed magis auer. ℂ Hoc etiaz probatur ſpecialiter contra ipm: quia tūc illa que eſt ſimpliciter concluſio in phyſica eſſet hic ſimr̄ prima ꝓpoſitio omnino indemonſtrabilis. ⁊ ita phyſica eſſet prior iſta.

ℂ Si dicas h̄ nō demōſtratur ꝓpter quid nihil ad h. nec in phyſica. igitur equaliter negatur hoc poſſe demōſtrari ibi. ſicut h̄. ℂ Contra quartuz eſt ratio fundata ſuper auctoritatē phi. 6º metaphyſice. ⁊ vltima ratio addita p opi- T.c.2. nione auerroys cum confirmatione illius rationis poſita et.3. in reſponſione ad eam. ℂ Jtem contra ipm arguitur ſic. auicēna concedit q metaphyſica eſt de deo: ⁊ q conſiderat de ipſo: ⁊ q eſt de ente iquantum ens: ſed metaphyſicus non itendit conſiderare de deo propter cōſiderationem entis inquantuz ens: q2 deus non eſt principium cognoſcendi ens in ſcientia q2. Similiter tūc ſequeretur q vltimus finis iſtius ſcientie non eſſet ſpeculari cauſas altiſſimas ⁊ pmas: nec in actu ſapiētie principali eſſet felicitas naturalis. ergo metaphyſica principaliter conſiderat de ente ꝓpter pmum ens: ſed illud eſt ſubiectum in ſcientia: cuius cognitio pncipaliter queritur quantum ad proprietates ⁊ perfectiones eius: ⁊ etiaz quantum ad eſſe in ſciētia q2. ergo ⁊c̄. ℂ Ex hac rōne pz q deus non conſideratur h̄ vt principium ſubiecti: ſic enim non conſideratur aliquid in aliqua ſcientia niſi ſit pncipium ſciendi ſubiectū in illa: cuius eſt nomen vt dictio reſpectu ꝓpoſitiōis ⁊ natura reſpectu entis naturalis: vñ gloſa ad dicta Ariſ. de. 6º. metaphyſice adducta pro opinione auerroys parū valet. ℂ Rationes etiā pro auicen. pncipales de q2 eſt: ⁊ quid eſt nihil valent: cum metaphyſica neceſſario ſit ſciētia q2: de deo ſm omnes: quia deus non eſt aliter a nobis cognoſcibilis. Rationes vero de paſſione ⁊ principijs bene ſolute ſunt pus in ſuſtinendo opinionem cōmentatoris. ℂ Ratio vero prima facta pro Auic. contra cōmentatorem ſuperius non valet: licet eniz metaphyſica conſiderata a parte ſcibiliuz hoc eſt ſi ſic ſciretur ſicut ſcibilia nata ſunt ſciri: eſſet ſcientia ꝓpter qđ: tamē metaphyſica vt eſt a nobis ſcibilis eſt neceſſario ſcientia q2: de deo vt patebit. pmam depingit phus: vix ſcđam tradit. ℂ Ad illud etiā q arguit hēricus in ſūma. 19. q. 1. q ſubm in ſcientia debet eſſe primo ſcitum: ſub cuius ratione omnia alia ſciuntur: ſicut obiectum reſpectu potentie: deus autē nō cognoſcit̄ hic niſi ex effectibus: q2 nec ex eius cognitione cognoſcūtur alia. ℂ Rñº q hoc eſt veruz de primo ſcito pmitate pnis ⁊ itentionis non executionis: pz de nomine ⁊ verbo pmo perihermenias. ℂ Jtē pōt ſic argui. notitia ſcientie ⁊ habitus ſcibilis virtualiter includitur in notitia ſubiecti pmi ⁊ formalis illius habitus: q2 in eius notitiaz omnia poſteriora reducūtur ſm eorum cognitiōem. ſi ergo ens ⁊ non deus ponitur ſubiectum in metaphyſica ſequitur q notitia ſpecialis que habet̄ in metaphyſica virtualiter includatur in notitia entis: ſed impoſſibile eſt cognitionem perfectiorem includi virtualiter in cognitiōe imperfectiori. ergo cognitio entis perfectior eſt q̄ꝫ cognitio circa deum ⁊ ſubſtantias ſeparatas: cū igitur in cognitione dei ⁊ ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ ponat̄ felicitas naturalis: vt pz. 10. ethicoꝝ: ſequitur q felicitas cōſiſtit in cogni- c.10. tione entis iquantum ens: qđ eſt falſum cum illa ſit imperfectiſſima. Sic igitur pz improbatio quarti: ⁊ quomō poſitio cōtraria ſuſtineret̄: de quo magis patebit inferius: ⁊ quo modo ad illa pro quarto reſpondetur. ℂ Sed cōtra poſitionem contrariam ſunt dubia alia a predictis que inferius tanguntur. poſt rñſionez ad q̄onem ꝯtra quintaz: ſuperiº argutum eſt de vniuocatiōe quō deo ⁊ intelligentijs non videtur eſſe aliquid commune vniuocum ſcđm communem opinionem. ergo non poteſt eſſe vna ſcientia de aliquo cōmuni deo ⁊ intelligentijs. ℂ Confirmatur: quia in nullo ſpeciali magis vniuocantur deus ⁊ ſubſtantie ſeparate: q̄ꝫ deus ⁊ ſubſtantie corporee. ergo ſi propter aliquam vnitatem ſit totum illud genus entium ponendum vnum ſubiectum: pari ratione ⁊ genus ſubſtātiaruꝫ

corporearum. ¶ Et confirmatur. quia ſcientia cōis non eſt magis de vna ſpecie q̄ꝫ de alia. Si vero dicatur ꝙ ſit vna ſcientia de illis ſeparatis propter vnitatem attributionis. igitur primum erit per ſe ſubiectum: igitur nō magis in ſpeciali de intelligentijs q̄ꝫ de corporalibus niſi forte: q2 ſunt nobiliora entia: ⁊ imediatius attribuunt̄ ad primum: aut niſi dicatur ꝙ de cognoſcibilibus de ipis in ſpeciali non eſt a nobis ſpecialis ſcientia tradenda: et ideo magis congrueret illud modicum qđ de eis ē loquēdum dicere in ſcientia de primo: tn̄ quantum eſt ex natura ſcibilis: ita eēt diuerſa ſcientia a meta^ca ſicut de ſubſtātia corporea. Et ſm̄ hoc dō philoſophi de ſpeculatiuis

T.c.2. ſcientijs ſexto huius: tenet de traditis: ⁊ a nobis rationabiliter tradendis: non de omnibus ex parte nature ſcibilium: igitur intelligentie non ſunt hic ſubm̄ nec pars: ſed h̄ ſunt conſiderande propter propinquitatem ad p^m cum hoc ꝙ de eis modicam poſſumus habere notitiam naturalem. ¶ Ad omnes auctoritates p̄hi pro 5° dicendu3 ꝙ deum vocat primas cauſas propter multas perfectiones cauſalitatis: quia angeli ſm̄ ipſum nihil cauſant niſi mouendo. ¶ Ad rōnes ꝓ illo patet ex dictis ſupra rn̄ſio.

His ſic ꝑtractatis videndū ē de principali ꝓpoſito: quō. ſ. de° pōt eē ſubiectū metaphyſice: Et dicendū ꝙ ſuppoſita diſtinctione ſcientie: prout dicitur habitus ſ̄nis: ⁊ prout dicitur aggregatio multorum habituum tam principiorum q̄ꝫ concluſionum: aliquam tamen conuenientiam habentium: de q̄. o. patet. q. i. huius ſexti. ꝙ deus poteſt eſſe ſubiectū huius ſcientie. primo modo propter quid. tam ſm̄ reſpōſionem ad ſecundā rationem principalem ſm̄ opinionē cōmentatoris: q̄ꝫ ſm̄ illam additionem ſuperius poſitā ad impediendam rationem primā factam contra opinionē cōmentatoris: quoniam ſicut ibi dictum eſt: ſi prius naturaliter ad aliud poteſt eſſe medium ſciendi poſterius naturaliter ⁊ aliud: hoc non eſt inquantū aliud: q2 hoc accidit: ſed inquantū hoc: vt ibi patet. ⁊ ideo nō cogit illa rō prima facta contra opinionem cōmētatoris: ſimiliter poteſt eſſe ſubiectum primo modo in ſcientia q2. ſuppoſito enim quid dicitur per nomē: ſi tale eſt cauſa talis effect°: ex effectu pōt concludi tale ⁊ eſſe ex eſſe: ⁊ hoc ex h̄ tam quantū ad eſſentialia q̄ꝫ quantū ad proprietates: ⁊ h̄ demonſtratione q2. ſed nihil ſic de ipſo poteſt cōcludi ex effectu: niſi illud ſit ſine quo non poteſt eſſe talis effectus.

¶ Poteſt etiam eſſe ſubiectum ſcientie ſcđo modo dicte: vel que tantū aggregat concluſiones de deo propter qđ: vel q2. oſtenſas: ⁊ talis ſcientia: ſi qua eſſet: eſſet vna: maxime i illo genere vnitate ſubiecti: vel que aggregat multas concluſiones ⁊ principia de deo: ⁊ de alijs attributis ad ipſum: vt ad primū: inquantū ad ipſum attribuuntur. ⁊ talis eſſet vna ex vnitate ſubiecti: nō ſicut prior: ſed q2 ad rōnem ſubiecti alia attribuuntur cum conſideratio illa de aliquo ſit ſimpliciter prima: que conſiderat ipſum ſub prima ratione: ſub qua eſt conſiderabile: ⁊ ens cauſatū (licet ſit vniuocum ſub ratione primi entis). conſiderari poteſt inquantum ad ipſum attribuuntur. ⁊ ita p̄ma conſideratio de omnibus entibus erit talis inquantum attribuuntur ad primum ens: nō ad ſubſtantiam. igit̄ ſi metaphyſica eſt prima ſcientia: erit ſcīa de oībus ſm̄ hāc rationem. aut igitur conſiderantur ibi inquantum attributa: q2 ex notitia dei ibi cognoſcuntur: aut quia ex eorū notitia deus cognoſcitur. Primo modo eſſet iſta de deo: ⁊ eſſet ſciētia propter quid. 2° modo quia. primo modo nate eſſent iſte res cognoſci: ⁊ hec ſcientia eſſet prima de eis: q2 eſt de eis inquantum attribuuntur ad ſimpliciter primum: non ſic: ꝙ ibi non cognoſcerentur res omnes ſ3 propriam eſſentiam: (aliter enim non cognoſcerētur). ſ3

cognitio eētie eorum haberetur inquantu3 attribuunt̄ ad ipſum deum. talem metaphiſicam habet deus: ſed nō eſt ſibi ſcientia: q2 non eſt ex notitia ſui diſcurſiue de alijs acquiſita. q̄uis enim ſciat alia eſſe per ipſum: non tamen ſcit ea: q2 ſcit ſe: qđ requiritur ad ſcire. talem metaphiſicam potuerant forte angeli habuiſſe ſi fuiſſent multo tempore viatores: ⁊ ex noticia naturali dei potuiſſent diſcurrendo aliorum notitiam acquirere. Secundo modo tm̄ poteſt homo nunc metaphiſicā habere (qcqđ ſit de notitia naturali beati vel in ſtatu innocentie:) q2 nūc oīs noſtra cognitio orit̄ ex ſenſu: tn̄ igitur ſic potuit tradi a philoſopho. poteſt igitur prima ſciētia poſſibilis hoī per rōnē naturalem acquiri ⁊ poni ſcīa q2. ⁊ de deo vt de ſubiecto primo ⁊ de omni ente: vt de materia inquantu3 attribuitur ad primum ens: que nec ſupponat deum eſſe nec ab eius noticia incipiet ad cognoſcendum alia. licet vtrunq3 oporteret ſi eſſet ſcientia propter quid: ſicut enī in ſcientia quia. proprie dicta: non preſupponitur de ſubiecto niſi tm̄ qđ dicitur ꝑ nomen: ⁊ concluditur tam eſſe q̄ꝫ quid eſt: vt predictum eſt. Similiter poteſt eſſe i ſciētia q2. aggregata: ꝙ eni3 in alia ſcientia poſſet probari deum eſſe q2: ⁊ non in tali: eſſet incōueniens: cu3 talis conſideret effectus ita imediatos eius: ſicut aliqua alia: quare etiam ſcientia q2. non probat ꝑpter qđ ſubiectu3 eē: quare etiam ſcientia propter qđ preſupponit ſubiectū eſſe: ⁊ quid eſt: cū hoc poſſet probare per principia ſubiecti ſi h3 principia. ¶ Sed circa hanc poſitionē ſunt alique dubitationes. prima eſt circa hoc ꝙ ponitur deum eſſe ſubiectum in meta^ca: ⁊ ꝙ conſideret entia vt attribuuntur ad deū: qm̄ conſideratio entiū inquantū entia: videtur eſſe prior q̄ꝫ inquantū attribuunt̄ ad primu3 ens: igit̄ aliqua eſſet meta^ca prior que conſideraret entia inquantu3 entia: q̄ꝫ illa que ponitur de deo vt de ſubiecto. antecedens ꝓbat̄: tū q2 abſolutū eſt añ reſpectiū: tū q2 premiſſa ē cognoſcibilis añ concluſionē ⁊ ante rationem concluſiōis: ⁊ ex eſſe entium inquantu3 entia tanq̄ꝫ ex primo effectu concluditur eſſe de deo: tum q2 ex quo entia inquantum entia videntur cognoſcibilia abſq3 illa attributione cum ſint abſoluta: ⁊ reſpectus non eſt de eſſentia ab^ : que ergo eſſet illa ſcientia que conſideraret entia inquantū entia ſine tali attributione: videtur enim ꝙ ſit ponēda alia meta^ca. ¶ Item ita attribuunt̄ oīa entia in ſpeciali ad ꝑmū ſicut ī vlī ſub ratiōe entis. ergo illa ſciētia vna erit d̄ omnibus ⁊ in vlī ⁊ in particulari. ¶ Confirmat̄. q2 deus qui h̄ꝫ meta^cam ꝑpter quid. ita per eſſentiam ſuā cognoſcit oīa in particulari ſicut in vniuerſali. ¶ Item 3° ſic. entia non attribuunt̄ ad primū ens niſi in triplici genere cauſe: ⁊ hoc nō neceſſe eſt ſm̄ veritatem. ſicut igit̄ nō poſſet eſſe meta^ca de eis inquantū attribuunt̄ primo modo ita nec ſecūdo mō. ¶ Ad primā rōnē iſtius dubij: dicendum eſt ꝙ illa conſideratio qua conſiderantur entia in ſe: prior eſt prioritate originis: ſicut ꝓbant due probationes: ſed non prioritate intentionis: ⁊ primum ſubiectum ponitur: cuius cognitio principaliter intenditur: vel ad quod vt ad primum principium tota aggregatio multarum concluſionum principaliter ordinatur. ¶ Ad tertiam probationem dicendum ꝙ illa ſcientia eſſet pars metaphyſice: ſicut ſi traderetur cognitio de materia ⁊ forma: ⁊ relinqueretur completa tractatio d̄ ente naturali: eſſet p̄hyca imperfecta: vel de nomine ⁊ de verbo ⁊ nihil de enunciatione. relinqueretur enim conſideratio principalis conſiderabilis: non enim eſſet ſimpliciter alia ſcientia: quia illa que eſt de primo habet de illis tractare inquantū entia. vñ ibi cōſiderant̄ in attributiōe: ibi in ſe. ſ3 tn̄ i ſe cōſiderant̄ ꝑpter primū. ¶ Ad ſecunda3 rationem dicendum ꝙ condictiones principales concludēde

de ente primo ſequuntur ex proprietatibus entis inquã-
tum ens: ſpãles enim cõditiones entis non concludunt.
primo aliquid de ipſo: idõ tñ conſiderat de ente ĩ ꝯmuni.
¶ Cõtra. q̃cunqꝫ inſunt enti inquantũ ens: inſunt deo: igr̃
ꝑ illa nõ ꝯcludit̃ aliqd de deo. ¶ Ad 3m licet nõ ſit neceſ-
ſaria cã reſpectu eſſe aliorum: tñ ẽ neceſſaria cã ꝙ ꝓprietates
aliorum inſunt ipſis: q2 enim ipſe eſt actus purus: idõ ens di-
uidit̃ ꝑ actum ⁊ potentiã. ¶ Contra. quõ cõditões entis
intelligunt̃ cũ nõ ſint ſenſibiles? ¶ Itẽ zª dubitatio q̃ ẽ
illa rõ in primo ente ſcdm quã cõſiderat̃ vt per ſe subm̃ in
metaª? ¶ Ad hoc dicẽdũ ꝙ nõ eſt rõ naturaliter cogno-
ſcibilis. tũ q2 hec rõ eſt accidentalis: ita ꝙ natura eius in
ſe nõ conſiderabit̃: ſicut nec corpus ſub motu: tũ q2 illa
ꝑtinent ad mom ſcientie: ⁊ rõ ſubiecti preſupponit̃ modo
ſcie. tũ q2 illa rõ cõis eſt oĩbus ſubiectis ſcientiarum: tũ q2
illa rõ nihil ponit in natura eius: ſed tm̃ forte circa cogno-
ſcentẽ reſpectũ ad ipſum: nec ẽt eſt rõ iſta primi mouẽtis
vt ſit õ aliqua rõe ad quã ꝑuenit naturalis: q2 q̃uis ĩ eo-
dem cõcurrãt primitas mouẽdi ⁊ eſſendi: tñ ex rõe ipsorum
nõ includit̃ cõtradictio ꝙ nõ neceſſario eidẽ ĩeſſent: ⁊ ita
nunq̃ naturalis oñdit primũ ens eſſe niſi ꝑ accidens: ita
ꝙ nõ oſtendit aliqđ ens eſſe primũ: ſed aliqđ mouẽs eſſe
primũ: ſic nec aliqđ ens cẽ vltimũ: ſꝫ aliqđ vltimũ motũ.
ſi vero nihil cauſaret primũ ens niſi ꝑ mutationẽ qđ for-
te nõ eſt verum ſcdm pħm: adhuc efficiens inquãtũ efficiẽs.
dicit totũ vniuerſale reſpectu mouẽtis: vt quo aliqd eſt
finis. ẽt eſt nõ tantũ motꝰ ſꝫ entitatis. vñ forte nõ ponere-
tur ſubiectũ ſcdm rõnẽ huius dupliˢ primiˢ: ſed ſcdm rõnẽ
primitatis vnitiue cõtinẽtie excellentis que eſt primitas
aliqua formalis: ⁊ ſcdm iſtam rõnem alia attribuunt̃ veriſ-
ſime ad ipſũ. ¶ Cõtra. ſcdm illam rõnem debet poni ſub-
iectum q̃ primo concipitur: ⁊ ſcdm quã demonſtratur pri-
mo eſſe de ipſo: ⁊ oẽs alie proprietates: ſed talis nõ ẽ hec
primitas formalis: q2 iſta ꝓbatur: vt videtur: per alia pri-
us oſtenſa ex effectibus. ¶ Item tertia dubitatio eſt q̃-
re metaª non poteſt ordinari principaliter ad cognitionẽ
primi entis vt ad finem: ⁊ tñ eſſe circa ens inquantũ ens
vt circa materiã: cũ materia ⁊ finis nõ coĩcidant. ¶ Rñ-
deo ꝙ hoc ideo eſt: q2 materia circa quam principaliter
agit ſcientia eſt finis eius quantum ad cognitionẽ perfe-
ctam eius: preſuppoſito quod dr̃: ſiue quantũ ad aliquem
conceptum. ¶ Item 4ª dubitatio eſt: cum ſcientia de en-
te inquantum ens ſit ꝓpter quid: q̃re ſcientia de deo eſt
tantũ q2. ex quo metaª eſt ꝓpter quid: quare ẽt de deo nõ
eſt ſcĩa ꝓpter quid. Nam habita prima ꝓprietate eius de
ipſo pñt alie: vt videt̃ ꝓpter quid oñdi. ¶ Rñdeo ꝙ to-
ta illa ſcĩa ꝓpter quid que eſt de ente inquantũ ens ordi-
nat̃ ad q2. de deo. metaª vo vt eſt nobis poſſibilis: nũc nõ
eſt principaliter ſcĩa ꝓpter quid de deo. ſemp. n. pĩma pro-
prietas hr̃ q2. ⁊ licet ex iſta demonſtretur zª ꝓpter quid:
tamẽ zª nõ cognoſcitur ſimpliciter ꝓpter quid: q2 eius co-
gnitio dependet ex cognitõe q2 prime paſſiõis. ¶ Aliter
poteſt dici ꝙ paſſio prius concluſa q2. de deo ſemper eſt
poſterior ⁊ remotior ab eius eſſentia: q2 ꝓpinquior effe-
ctui ex quo concludit̃: ita ꝙ ſemp in paſſionibus procedi-
tur q2. cuius ſignum eſt: q2 trinitas que illi eſſentie ſingu-
lariſſime ineſt ex nullo effectu concludit̃. ¶ Item dubiº
quinta eſt. Si ens eſt vnius ratiõis deo ⁊ alijs: q̃re nõ po-
teſt poni ens primũ ſubiectũ: ſub quo continentur oĩa co-
gnita tã prim q̃ alia. ¶ Reſponº dato ꝙ ens ſit vniuocũ
adhuc principale ſubiectum eſt hic deus: q2 non traditur
ſcientia ꝓpter cognitionem de ente in ſe habendam: tunc
enim equaliter intenderet cognitionem oĩum ſub ipſo: ḡa
ꝓpter cognitionem eius totam: ſicut in alijs ſcientijs nũ-
q̃ principale ſubiectum ponetur genus quando de ipſo
⁊ de alijs ſpeciebus traditur ſcientia principaliter ꝓpter
cognitionẽ vnius ſpeciei: ſed tm̃ tunc qñ eq̃ primo de oĩ-
bus ꝓpter cognitionẽ de genere hñdã: quãtum ipſum eſt
cognoſcibile. ¶ Itẽ 6ª dubitatio eſt. qm̃ nihil de quidita-
te dei particularius ipſo ente a nobis hic cõcipit̃: imo q̃-
cũqꝫ ꝑticulaꝰ eſt ꝑ modũ deſcriptionis: vt aĩal riſibile: ſic
cũ dicimus ens primũ. igitur ſi metaª ſit de ꝯceptu quem
de deo apprehendimꝰ: vt de primo ente cuiꝰ conceptus ẽ
vt aĩal riſibile: ſequit̃ ꝙ ſit de ente ꝑ accidens. ¶ Itẽ de-
monſtratio qua demonſtrat̃ pm de ente naturaliter p̃ſup-
ponit conceptũ primi entis: ita ꝙ nõ ſit ſimplr̃ ratio in ſe
fª. ſed hoc neceſſe eſt preſupponere de ſubiecto: q2 alias
aĩal inaĩatum poſſet poni ſubiectũ: hꝫ. n. nõ tantũ preſup-
ponitur ipi eſſe exnᵉ: ſed ipſi eſſe quiditatiuo. vñ qđ dicit̃
ꝙ ꝑ metaam oſtendit̃ deũ eſſe: ſi intelligit̃ de actuali exnª
nõ eſt demõſtratio: nec p̃miſſa eſt neceſſaria. Si autẽ in-
telligat̃ de eſſe q̇ditatiuo verum ẽ: ⁊ ſic p̃miſſa nõ ẽ ſumpta
de exiſtẽtia creature: ſed de aliq̃ ꝓprietate q̇ditatiue ĩhe-
rente: ex qua ſeq̃t̃ primũ ineſſe enti vel ſũmũ vl' ꝑfectim
vel optimũ. ⁊ ex hoc ſequit̃ rõem illã cui imponit̃ hꝫ no-
men deus nõ eſſe rõnem in ſe falſam: ⁊ ita alicuiꝰ q̇ditatis
circũlocuuam: ⁊ ita deũ hr̃e entitatẽ q̇ditatiue. Sꝫ demr̃a-
tio concludẽs pm de ente cũ ſit ꝑticularis nõ põt eſſe per
naturã entis: igit̃ demõſtratio paſſiõis tranſcẽdentis de
ente prior eſt iſta: ſicut vniuerſalis ꝑtiˡ: ſicut mediũ me-
dio. ſicut oĩs demonſtratio de numero in cõmuni: erit an-
te illam qua probat̃ numerus aliquis eſſe primus: igitur
metaª tranſcẽdẽs eſt tota prior ſcientia diuina: ⁊ ita eſſent
quattuor ſcientie ſpecuᵉ: vna trãſcẽdens: ⁊ alie tres ſpã-
les. ¶ Cõtra. eiuſdẽ ẽ dm̃õſtrare ꝯem vniuerſalẽ ⁊ parti-
cularẽ de codẽ ſubo. ¶ Hoc concedit̃. ſed ꝙ mediũ hu-
ius demõſtratiõis. omnis paſſio diſiũcta ĩeſt cõi primo ⁊
oĩ: ſed non p̃ciſe: vt cõe ſed vt in pluribus. ſic ens primum
vl' zm: q2 entia ſunt ordinata: igitur aliquod ens eſt p̃mũ
ſed ſi vis habere paſſionẽ diſiunctam da medium ad ꝓ-
bandum omne ens eſſe primũ vel ſecundũ. negabit̃. Si
enim neget̃ ordo per quid. ꝓbabit̃ ordo niſi ꝑ ſpãles qui-
ditates: ⁊ ita non per ens: ordo enim p̃ſupponit multitu-
dinẽ: per quid ꝓbat̃ multitudo de entibus. Aliter vo da-
tur mm ſic. hoc non negatur. oẽ ens eſt pm vel nõ pm. vltra
hoc ens vt lapis non eſt primũ: ergo eſt non primum. ſed
oẽ nõ ens primum preſupponit ens primum: ſed vnde hꝫ.
hoc. n. ex primiᵉ debet probari. ¶ Dicetur ꝙ prime pro-
prie paſſiones entis ſunt indemonſtrabiles: ⁊ propoſitio-
nes ĩmediate. Sed quomodocũqꝫ ſit de hoc: ſi de ente p̃-
mo oſtendatur aliqua paſſio ſpecialis: puta vnum vel ſa-
pines ſi non ponitur tranſcendẽs videbitur exire metaam
quia preſupponit cognitionem quiditatum ſpecialium:
quarum hec ſunt. vnde eiuſdem ſcientie eſt demonſtra-
re paſſionem cõmunẽ ⁊ ſimplicem conuertibilem cũ ſub-
iecto: ⁊ paſſionem diſiunctam conuertibilem cũ ſubiecto:
⁊ alteram partem illius paſſionis diſiuncte de ſubiecto:
demonſtratione particulari. Idõ ipſius metaphyſici ẽ de-
monſtrare paſſiones entis: vt vnum ⁊c. de ente ſi poſſũt
demonſtrari de eo: ⁊ primũ vel ſecundum de ente ⁊ eſſe
primum de ente: demonſtrare vero aliquid de deo vt
deus: ⁊ de alijs ſubſtantijs ſeparatis conſiderare ſcdm ſe.
ad aliam ſcientiam particularem pertinet: quantum eſt
ex parte ſcibiliũ. ¶ Cõtra. finis cognitionis metaphiſice
eſt cognitio entis in ſummo: ⁊ hoc eſt in primo ente: ergo
ad metaphm pertinet de primo ente cõſiderare. ¶ Itẽ fe-
licitas eſt in actu cognoſcẽdi metaphiſicali ⁊ ſapientiali.
ex. io. ethicorum. ⁊ ẽ ĩ cognitõe primi entis: ergo ⁊c. Ideo vi- c. io.
tando quattuor eſſe ſcientias ſpeculatiuas: ⁊ hanc ponen-
do de deo: omnia naturaliter cognoſcibilia de ipſo ſunt
tranſcendentia: finis huius eſt perfecta cognitio entis q̃
eſt cognitio primi. Sed primo occurrens notiſſimum in-

intellectui eſt ens in communi. ⁊ ex ipſo probatur primi/
tas: ⁊ alia in quibus eſt ↄſumatio. ¶ Notandū ſ'o. p de/
mōſtratione demōſtrante paſſionē diſiunctā de ſubiecto ali/
quo: ꝙ ſi diſiungantur correlatiua aliqua: vt cā ⁊ cauſatū
prius ⁊ poſterius ex premiſſa: que dicit vnū illorum in/
eſſe alicui: ſequitur alterum illorum ineſſe alij: nō de exi/
ſtētia ſed de eſſe quiditatiuo. ¶ Notandū etiam ꝙ na/
turalis demonſtrat aliquod mouens eſſe primum: ⁊ ex il
la ratione oſtenſa in ſe vera. Mouēs primū oſtenditur i/
mobile incorruptibile ⁊c. igitur metaphyſica ⁊ naturalis
ſcientia ſunt de eodem per accidens: ſed de deo eſt natu/
ralis magis per accidens. qꝛ ſumma deſcriptio: ad quam
peruenit de ipſo: quaſi remotior eſt a q̄ditate dei: q̄ ſum
ma metaphyſici. ſicut illa ſcientia eſt per accidens de ho
mine: que eſt de ipō: inquantū complexionatus: vt me/
dicina reſpectu illius: que eſſet de ipſo inquantū homo.
tū concluſiones eedē de eodē realiter: qō eſt primū ens.
poſſunt probari per medium metaphyſicū ⁊ phyſicum.
ſicut terra rotunda per medium naturale ⁊ mathemati/
cum. Et illa concluſio dicenda eſt metaphiſica ⁊ natura/
lis: vel ſimpliciter talis quale eſt medium imediatius ſi/
ue magis per ſe reſpectu eius: ſicut terra rotunda ſim/
pliciter eſt naturalis: qꝛ medium propter qd ſimpliciter
eſt naturale: medium autem mathematicum nō eſt ſim/
pliciter propter quid. ¶ Sed quis probabit qō idem eſt
T.c.5. pmū mouēs ⁊ primū ens. ¶ Meta^co. i. 4° metaphiſice.
et.12. ſi idem homo ⁊ homo albus ⁊c.

¶ **Oēs hoīes nā ſcire deſiderāt. Signū aūt eſt ſenſuū dilectio. Preter. n. vtilitatē pp ſeipſos diligūt. Et maxie alioꝝ q̄ ē p ipos oculos. Nō n. ſolū vt agam⁹: ſꝫ ⁊ nihil agere debētes: ipſū videre pre oīb⁹ vt dicā alijs elegim⁹. Cā āt eſt qꝛ hic maxie ſenſū cognoſcere nos facit: ⁊ multas rerum differentias demonſtrat. Qō. II.**

V Trū hec ſit vera Omnes homines
natura ſcire deſiderant. Et nō pbatur. qꝛ
ſi ſic. ergo naturaliter ſcirent ſe ſcire. con
ſequētia patet: quia nihil deſideratur ni/
9.tri.3.a ſi cognitū. ¶ Itē ſi ſic: ergo amoto impe
dimento oēs ſcirent. pña patet de igne: qꝛ
nālr inclinaṫ ſurſum: ſtatim aſcendit ſurſū: ſi ſit extra lo/
cum amoto impedimēto. ¶ Itē ſi ſic: igitur omnes hñt
ſcientiam: vel ſaltem habens non deſiderat: qꝛ deſideri/
um eſt reſpectu nō habiti. ¶ Item aliqui deſiderāt igno
rare: quia aliqua eſt ignorātia affectata. ¶ Itē ſūt ratio/
nes gaudenſis in ſūma. nihil appetiṫ niſi ſub ratiōe boni:
igitur appetitus nō naturaliter inclinaṫ ad verū. ¶ Itē
voluntas diſtinguitur cōtra naturā. ¶ Itē natura deter
minatur ad vnum: igiṫ vult tm̄ vnū ſcire. ¶ Dicēdū ad
primū iſtorum. ſcire eſt cōmodū intellect⁹. ¶ Ad ſecūdū
verum eſt de volūtate: vt libera eſt. ¶ Ad tertiū: ad vnū
i genere: ſicut materia ad quodquid eſt ſub rōne forme:
ſic intellectus ad ſcire: ſicut ignis ad ſurſum eſſe: non ta/
men ad hoc ſurſum. ¶ Ad oppoſitū eſt phūs in littera p
ſignū. ¶ Cōtra pbationē philoſophi: ꝙ non maxime di
ligamus ſenſum viſus. probo: qꝛ ſenſum illum magis dili
T.c.21. gimus: cuius o^m magis odimus: qꝛ 2° priorum. c. i. lo. Uñ
autem conuertantur extremitates. In vltima regula di/
citur: magis eligendo magis fugiendum opponitur: ſed
magis odimus oppoſitum tactus q̄ oppoſitum viſus: qꝛ
o^m tactus deſtruit animal: non o^m viſus: ergo ⁊c. ¶ Itē
contra illud quod dicit viſum maxime facere ſcire: quia
c.i. ad finem philoſophus i de ſenſu ⁊ ſenſato dicit ꝙ ceci nati habēn/
tes auditum ſunt magis ſapientes q̄ ſurdi nati habētes
viſum. igitur ſi ſenſus magis diligitur: qꝛ ē magis cogno/
ſcitiuus ſm ꝙ cognitio ordinatur ad ſcientiam: ſequiṫ ꝙ
auditus ſit magis diligendus: ſi vero non loquitur de co
gnitione ſimpliciter. tunc videtur ꝙ non eſt ad propoſi/
tum: qꝛ ex hoc deberet concludere ꝙ naturaliter deſide
ramus ſcire. ¶ Itē i ſermone paſce Leo papa prefert ta
ctum thome viſui: quo ad certitudinē cognitiōis. Reſpō
ſio: non quo ad per ſe ⁊ proprium obiectum vtriuſq3. ſed
forte quo ad corpus illud chriſti experiēdū. ¶ Itē con/
tra hoc qō dicit viſum pl'es drias demonſtrare. tactus. n.
pl'es demonſtrat: qꝛ tactus ē duaꝝ ↄ̄rietatū. viſus vnius.
¶ Item philoſophus. 2° de generatione pme qualitates T.c.7
ſunt per ſe tangibiles. Poſterius aūt non inueniṫ ſine po
ri: igitur vbicunq3 inuenitur qualitas viſibilis: ⁊ qualitas
tangibilis: ⁊ non econuerſo. igitur pl'es differētias demō/
ſtrat nobis tactus q̄ viſus.

Reſpondeo ad qōnem veritas prime ppōnis pꝫ ex dictis i introductione.

¶ Notandum circa ordinem inueſtigandi veritatem cir/ EX
ca ſcibilia ꝙ anteq̄ queratur de ſcibilibus: oportet que/
rere de modo ſciendi ex ſecundo metaphiſice. ⁊ ante hoc T.c.14
an poſſibile ſit illa ſcibilia ſcire: de quibus determinabi/ et.15.
tur: ⁊ an neceſſarium. ⁊ ante hoc an contingit nos aliquid
ſcire: ⁊ an oīa: ⁊ quomō: ⁊ ante hoc. an poſſit ſciri aliquid
nos ſcire: vel poſſe aliquid ſcire. Nam ſi non poſſit illud
ſciri: fruſtra queriṫ: an contingit nos ſcire: qꝛ queſtio iſta
non eſt ſcibilis contra. 2° poſteriorum. ⁊ añ illud genera/
lius an poſſimus ſcire. i. certam ⁊ infallibilem cognitio/
nem habere de actibus noſtris: ⁊ de quibus an de noſtro
eſſe: an de viuere: an de vigilare: an de ſimplici intellige/
re: an de ſcire: an de credere: an de dubitare ⁊ opinari. et
de ceteris actib⁹ intellect⁹ an de velle ⁊ nolle: ⁊ ceteris ipi/
us voluntatis: an de ſentire ⁊ fantaſiari ⁊c. an de actibus
motiue ⁊ vegetatiue ⁊c. Qō nō cōiter de oib⁹ videṫ: quia
contingentes ſunt: igiṫ non eſt certitudo de eis: ꝙ inſunt.
¶ Itē qcqd ponaṫ p qd crim⁹ certi de eis pter viuere: ſi/
mile ineſt nobis qñ non inſunt ſicut i ſomnio. ¶ Itē a q̄
cognoſcuntur non ab intellectu: qꝛ ſingularia ſunt: nec a
ſenſu: vt patet de multis. ¶ Itē quō cognoſcerenṫ: aut p
eſſentiā contra hoc querere in qōnibus de intellectu: aut p
ſpeciē: quō venient ſpecies multoꝝ ad intellectū: quoꝝ
nunq̄ fuerit ſpēs in ſenſu. Si dicas cognoſcunṫ per expe/
rientiā: aut igitur vt pri⁹ p eſſentiā aut p ſpēm. ¶ Item ſi
certum eſſet actus in eſſe pari rōne ⁊ quales eſſent: ⁊ ita
ſemper eſſet certū: q̄ intellectio ⁊ q̄ ſenſatio eſſet vera: ⁊ q̄
falſa. ¶ Cōtra de viuere Aug. 15. de trini. de vigilare. Ar. c.12.
4. hui⁹. ſunt autē qdā qui dubitant ⁊c. irronabiles ſūt ta T.c.26
les dubitationes: vt vtrū nunc dormimus vel vigilam⁹.
querunt. n. rōnem principij demſationis. ¶ Contra. pe/
trus vigilans extiabat ſe viſū videre. De credere Aug. 13.
de tri. c. i. ⁊. 2. De dubitatiōe. 15. de tri. Uidetur ꝙ oꝫ po/ c.12.
nere certitudinē de multis iſtoꝝ. ⁊ h ſicut de per ſe notis
⁊ pmis idemōſtrabilib⁹: ſūt. n. aliq̄ ppōnes cōtingētes p^e
i genere ſuo ſicut neceſſarie in ſuo. Et h videṫ Ar. velle
4° h⁹. vt allegatū ē. vbi cōparat h principijs demrātois. TRA
¶ Ad ſolutionem tm̄ huius qōnis notandū ꝙ 2° phyſico/ T.c.62
rū. pbaṫ nām agere pp finē: aliter ibi nō accideret error
nec fruſtra. igiṫ intēdit finē. igiṫ appetit: ⁊ tm̄ non cogno/
ſcit. igiṫ eſt aliquis appetit⁹ ſine cognitiōe: ⁊ cū pfectio ſit
aliq̄ mō finis pfectibilis. 2° phyſicoꝝ. qꝛ eſt finis mot⁹: iō T.c.23
poniṫ deſideriū nāle pfectibilis ad pfectionē: eſt igitur
deſideriū nāle in oībus ordinatis ad finē aliū a ſe: ⁊ pfe/
ctibilib⁹ pfectiōe differēte a ſua eſſentia: ex hoc igitur p/
cedunt probatiōes huius propoſitiōis ſuperius poſite in
prologo: tm̄ oēs ille rationes tho. ibi poſite videntur oſtē/

dere q illud deſideriū ſit ipſi⁹ īte⁹. Contra Henri. i ſūma .q.24. ad tertiū argumentū. idē actus ſpē ⁊ eiuſdē obiecti ſpē vr̄ eſſe eiuſdē potētie deſideriū precedēs cognitionē ⁊ ſequēs eſt actus idē ſpē ⁊ eiuſdē obiecti: q2 boni ⁊c. ¶ Itē .24. i ſolōne: mouēs ſuperi⁹ reſpicit finē vl̄em: ⁊ ei⁹ eſt mouere ⁊ iclinare mouētia inferiora in ſuos act⁹ ⁊ fines. igit̄ volūtas inclinat alias potētias ad ſuos fines: ſed hoc nō pōt niſi appetat illos. ¶ Itē .15. de tri. 7. c. volūtas vult ſibi ⁊ alijs ſicut itellect⁹ itelligit ſibi ⁊ alijs. ¶ Ad h̄ rn̄ſio eſt de velle elicito: qđ eſt act⁹ vni⁹ ptis imaginis: nō de velle nāli: đ q loqmur. ¶ Cōtra. Hand. nāle deſideriū ꝯſequit̄ oēm naturā ordinatā ad finē aliū a ſe: ⁊ pfectibilem pfectione alia a ſe. igit̄ per aliqđ cōe oib⁹. illđ nō pōt poni vōs. igit̄ ⁊c. ¶ Itē intell's ſi eēt ſine volūtate eēt pfectibilis: ⁊ ad talē finē ordinat⁹. ¶ Itē aīa nālr ꝯſiderat vniri corpi: vt videt̄. illud deſideriū ineſt imediate eſſentie aīe: q2 ſic imediate vnit̄. ¶ Iſte rōnes ꝓcedunt̄: q2 nō oē ꝯſideriū i hoīe ē tm̄ volūtatis. ⁊ tn̄ volūtas pmo appetit nālr ſuā pfectionē: ⁊ ex ꝯn̄ti oīum inferiorꝫ: ſine q̄b⁹ ſua pfectio h̄ri nō pōt. vn̄ hō p nāliter vult ſe itellcū: ⁊ volūtate ex ꝯn̄ti. ¶ Iō rn̄dendū eſt ad rōes Hen. de gādauo. Ad pm̄ argm̄ minor eſt falſa: q eſt act⁹. Itē nō eſt niſi boni cōmodi: nō vt potētia obi: q2 nō ē potētia: ſʒ vt aliqđ ē ſui finis nālis. Si igit̄ ē appetit⁹ grauis: nūqđ grauitas: nūqđ relatio q ē potētia: vel alia relatio: circa hoc ſtude. ¶ Ad ſcđs argumētū. Ad ma. nō iclinat iſta ꝯ nām. igit̄ ſʒ naturā. ergo in eis ē iclinatio naturalis ad illud: ad qđ a ſupiori mouēte iclinant̄. ⁊ ita ipſa appetūt ⁊ nō illđ mouēs. Ulteri⁹: cū dr̄: hoc nō pōt ⁊c. falſum ē: q2 tūc de⁹ naturalr̄ appeteret pfectionē creaturarꝫ: vel ſi nō ipſe: q2 non mouet niſi voluntarie: tūc ſol nālr appeteret pfectionē pticularis agentis: qđ vr̄ falſum: q2 tūc ſi illud agēs nō cōſequeret̄ illā: ſol videret̄ imperfectior. ſic. n. nō cōſecutio deſiderati deſiderio elicito: ſiue i ſe ſiue in alio: eo mō quo deſiderat̄ ꝯtriſtat deſiderātē: ita vr̄ q nō ꝯſecutio nālr deſiderati in ſe vel i alio ponat aliquā iperfectionē i deſiderāte. ſol aūt nō eſt impfect⁹: ſi aliqđ inferi⁹ nō ꝯſequat̄ finē. igit̄ finis mouētis iferioris ē finis ſupioris indigēs: nō pficiens: ſicut nos ſumus finis creaturarꝫ. ad talē aūt finē naturale deſideriū nō eſt: ſed tm̄ ad finē pficientē.

Ad primū argumentū principale i ꝯriū dōm: q ꝯn̄tia teneret: ſi illud deſideriū ſciēdi eēt ipſius volūtatis act⁹ elicit⁹: mō nō eſt: ſed illud deſideriū ſciēdi eſt quedā inclinatio nālis ipi⁹ itellect⁹ ad ſciēdū: cui⁹ ē ēt naturalr̄ delectari in ſcia: cum h̄r: ſicut q̄libet potētia hēt nālē iclinationē ad ſuā pfectionē: ⁊ delectat̄ i ipſa cū h̄r. ¶ Hoc tn̄ qđ pdicit̄ de delectatiōe dubiū ē. lʒ illđ dicat Auicē. 8⁹ metaphiſice. c. vlti. ſcias q delectatio cuiuſlibet v̄tutis plena ē acq̄ſitio ſue pfectiōis. Itē delectatio pficit opationē vt accidens iſepabile: igit̄ eiuſdē ſubiecti ē. ¶ Rn̄ſio. oīs delectatio eſt virtutis appetitiue paſſio ex placenti ꝑcepto. ¶ Cōtra. quō tūc corrupta violēter delectabit̄. Rn̄det̄. n̄ delectabit̄ ſm volūtatē: ſʒ ſm ꝓpriā potētiā appetitiuā ꝯſequentē actū. Omni. n. potētie apprehēſiue correſpondet ꝓpria appetitiua elicitiua act⁹ appetēdi: nō ſolū appetit⁹ nālis: nec illius eſt delectari. lapis eni nō delectat̄ deorſum. Unde delectatio tm̄ videt̄ eſſe eius cuius eſt deſideriū elicitū. vn̄ nō tm̄ eſt dubiū illud de delectatione: ſʒ ēt impertinēs ad ꝓpoſitū de naturali deſiderio. Et cū accipit̄ nihil deſiderat̄ niſi cognitū: verꝫ ē de deſiderio voluntatis elicito ab ipſa. nō aūt de deſiderio qđ eſt ſolū inclinatio naturalis. tale eni velle nāle vnius rōnis eſt i volūtate ⁊ i lapide. nec eni volūtas dānati aliquē actū amoris elicit in deū quē naturaliter amat: nec voluntas paruuli circa btitudinē: tn̄ aliqđ velle elicitū a voluntate p ſuppoſita cognitiōe pōt dici naturale: q2 eſt ſm iclinationē nature: ſicut velle dr̄ virtuoſū: q2 eſt ſm inclinationē v̄tutis: ſed ille nō eſt ꝓpriſſim⁹ mod⁹ deſiderij nālis volūtatis. ¶ Ad ſcđm argm̄: illud verū eſt de deſiderio ꝯnte formā ⁊ pfectionē primā. nō aūt đ deſiderio ꝑcedēte formā. Et nota de equiuocatiōe potētie ⁊ deſiderij ſuperius in lectione. ¶ Ad 3m̄ eſt dōm q ꝓpō intelligit̄ de oī hoīe ſm ſe ꝯſiderato: ſicut aīa de ſe ſemp eſt nuda ab oī cognitione. ⁊ ſic ꝯn̄s eſt verꝫ: q2 nō oēs hoīes ſciunt ſm ſe conſiderati. Uel aliter q deſideriū ē reſpectu habiti ne generet̄ faſtidiū: ſicut dicit gloſa petri pma. In quem deſiderant angeli ꝓſpicere: illa gloſa loquit̄ de deſiderio: qđ eſt act⁹ elicit⁹ a volūtate: ⁊ illud forte nō manet cū deſiderato. 9⁹ đ trini. vlti. Appetitus inhyātis fit amor tenētis. an ſicut impfectū fit pfectū idē manēs in ſuba: an q deſiderium corrūpat̄: q2 ē ſicut actualis motio que corrūpit̄ adueniēte termio: dubiū eſt. Sed deſideriū naturale non corrumpit̄: habito ipſo volito: q2 tūc ipſum eſſet principium appetēdi ſuā corruptionē: ſicut arguit̄ de priuatione. pmo phyſicorꝫ. vnde idē oio videt̄ deſideriū naturale ⁊ dilectio naturalis: qđ ex hoc pꝫ: q2 phus ꝓbat primā ꝓpoſitionē p dilectionē naturalē ſenſuū: quos nō appetimus tm̄ nō h̄itos: ſed h̄itos amam⁹. ¶ Ad q̄rtū dicēdū q ſtāt ſimul q hō naturaliter deſiderat ſcire: ⁊ tn̄ actualiter et voluntarie velit ꝯriū. In nobis eni volūtas ex libertate pōt contra inclinationē naturalē moueri. nunq̄ tn̄ per ſe vult nō ſcire: ſed p accidēs: q2 aliqđ aliud vult magis actu elicito: vt pigriciā: vel vt remorſum conſcientie: q̄ ſcire aliqđ ad qđ eſt iclinatio naturalis. ¶ Ad illud ꝯtra ſignū Arꝫ. dicendū q fallit p inſtantiā: q2 melius eſt bene viuere q̄ viuere. tn̄ magis odimus oppoſitum viuere q̄ oppoſitū bn̄ viuere: q2 oppoſitū viuere deſtruit ⁊ viuere ⁊ bene viuere. Unde phus 7⁹ topicorꝫ. gloſat illam ꝓpoſitionē ſic: niſi cū alterꝫ ifert alterū. ⁊ vult q illa regula nō teneat qn̄ magis eligendū includit minus eligēdū: ſicut i exemplo ꝓpoſito bn̄ viuere icludit viuere. Similiter ⁊ i ꝓpoſito ſenſus viſus includit ſenſum tact⁹: ⁊ oppoſitū tact⁹ deſtruit tactū ⁊ viſū. ¶ Ad aliđ dicēdū q viſus magis facit ad cognitionē per ſe ſiue ad ſciētiā: q eſt p iuētionem ſicut vult phus ibi. ¶ Ad phm dicendū q ſicut ipe vult: audit⁹ per accidēs ſolū magis facit ad cognitionē: ſiue ad ſciam que eſt p doctrinā in hoc q vox audibilis q mouet auditū ē ſignificatiua ꝯceptuū. ⁊ hoc accidit voci ſm q mouet auditū: ⁊ eſt imutatiua audit⁹. ſi eni eedē voces formarent̄ que mō: ⁊ nō eſſent ſigna inſtituta conceptib⁹: auditio earꝫ nihil iuuaret ad diſciplinā. ſi etiā ſigna viſibilia eēnt impoſita ad ſignificandū ꝯceptus oēs: ſicut de multis habēt monachi: viſus tunc per illū modū ꝯferret ad ſciam: p quē nūc cōfert audit⁹. Sed voces ſūt ſigna promptiſſima: ⁊ ꝓpter illud vr̄ lingua data eſſe hoībus. 2⁹ de aīa. ſic pꝫ quō audit⁹ p accidens facit ad ſciam: q2 ſuū obiectū ex inſtitutiōe factū ē ſignū cōceptus: per quā inſtitutionē nihil ſibi accreſcit. Unde p accidens audit⁹ facit magis ſcire. Uiſus aūt p ſe ⁊ directe mediāte lumine naturali ipſius itellect⁹. ¶ Ad aliud. q verꝫ ē q tactus. eſt duarꝫ cōtrarietatū ⁊ viſus vni⁹: ⁊ ex hoc forte ſequtur q tact⁹ nō ſit ſimplr̄ vnus ſenſus. tn̄ ex hoc nō ſequit̄ q tact⁹ plēs differentias rerꝫ demōſtret: q2 obiū ipſius viſus. ſ. lux ⁊ color in plib⁹ corporib⁹ reperiunt̄ q̄ oēs q̄litates tangibiles ſi eſſent mille: ⁊ q2 cognoſcimus ſubſtātias p accidentia ſua: ⁊ obiectū viſus i plib⁹ corpib⁹ reperitur q̄ obiectum tact⁹ vel alicuius alteri⁹ ſenſus pticularis: iō viſus plēs res demōſtrat: ⁊ magis facit ad ſciam: ⁊ iō magis diligit̄. ¶ Ad vltimū dici pōt q illđ hʒ v̄itatē qn̄ illđ prius eſt de eſſentia poſterioris ſicut al' de eſſentia hoīs. ſic non eſt in propoſito: qualitates. n. ille pme nō ſunt de

Marginal notes (right margin): c.i. — T.c.81. — Ca.x. — T.c.88.

eſſentia lucis.ſimilr ille qualitates tãgibiles nõ ſunt ſimpliciter p̃me:ſed p̃me ſunt reſpectu ſuſceptibilis earũ ſuſceptiui:cuiuſmodi ſunt h̃ inferiora. imo ſimpliciter male allegatur auctoritas illa ad hoc.dicit.n.ibi ꝙ querit p̃ncipia corporis ſenſibilis:ꝛ illud eſt tãgibile.ideo ſole contrarietates ſm tactuȝ faciunt ſpecies corporis. puta cor^is ſen^lis de quo ibi itendit: ſequitur poſt: quãuis viſus prior tactu:quapropter ꝛ ſubiectum p̃us.i.obiectum: ſed nõ eſt obiectuȝ viſus corporis tangibilis paſſio ſm ꝙ tangibile: ſed ſm aliud:ꝛ ſi cõtingat natura p̃us.ſ.ſm aliquam naturam cõmunem corpori generabili.de quo ibi itẽdit ꝛ corpori celeſti:cuius eſt natura perſpicui forte. ❡ Ad aliud ꝙ fuit tertiũ in ordine de leone papa: reſpõſum ẽ ſupius.

❡ Ex ſenſibus autem quibuſdaȝ quidem ipſorum memoria non fit:quibuſdam vero fit. Et ꝓpter hoc alia quideȝ prudentia ſunt: alia v̄o diſciplinabiliora non potentibus memorari.

❡ Queſtio. III.

Utrum prudentia ſit in brutis.ꝙ nõ.
ca° 6. tum qꝛ prudẽtia eſt recta ratio agibilium 6°.ethicorꝫ.ſed bruta non habẽt rationẽ. tum qꝛ prudẽtia includit prouidentiã de futuris ex memoria preteritorꝫ. quod nõ poteſt eſſe ſine collatione p̃teriti ad futurum:cõferre autẽ eſt ipſius rationis: tum qꝛ nihil cognoſcunt niſi per ſenſus:ſenſus nõ eſt per ſe niſi ſenſibiliuȝ ꝓpriorum ꝛ cõmuniũ.nociuũ ante ꝛ vtile circa que eſt prudẽtia:nec ſunt ſenſibilia ꝓpria nec cõia.ergo ꝛc. ❡ Oppoſitum vult philoſophus in littera.

Reſpõdeo ꝙ prudẽtia eſt in brutis metaphorice:ꝛ hoc nõ reſpectu illorꝫ que proſequũtur vel fugiũt ex naturali iſtinctu: ſicut agnus ſequitur matrẽ ꝛ fugit lupum:ꝛ yrũdo facit nidum:ꝛ formica colligit grana cõtra hyemẽ:tum qꝛ iſta nõ fiunt ex memoria: formica.n.generata in eſtate nunqͣ meminit hyemis:ꝛ tamẽ grana colligit: memoria aũt eſt ps prudentie brutorꝫ.h̃ in littera:tum qꝛ talia que fiũt ex naturali iſtinctu cõſequuntur totam ſpẽm neceſſario: ꝛ circa illa nõ cõtingit ſic ꝛ aliter agere. Prudẽtia aũt ſicut in nobis eſt habitus cõſiliatiuus non de fine:ſed de his que ſunt ad finẽ non circa neceſſaria:ſed cõtingentia.ita ẽt in illis eſt circa illa que poſſunt ſic ꝛ alr̃ facere. puta ꝙ cõgreget vel reponat.hoc in loco vel illo:ꝛ ex hoc cumulo vl' illo:ex memoria loci:vbi p̃mũ granuȝ repoſuit: ꝛ cumuli vnde p̃mũ ſuſtulit:ꝛ ꝙ aranea magis facit telam in loco vbi maior eſt copia muſcarũ:vel yrundo nidum vbi difficilior eſt acceſſus. ❡ Ad argumenta.ad p̃mũ pȝ ꝙ illa eſt diffinitio prudentie ꝓprie dicte. ❡ Ad aliud in littera experimẽti parum participant:ꝛ ſicut aliquo modo habẽt experimẽtũ. ita ꝛ collõnẽ aliquã:licet non illã que appropriatur rationi que eſt per diſcurſum a noto ad ignotũ. ❡ Ad tertium per cognitiõem ſenſitiuã interiorẽ poteſt aliqd cognoſci: qđ non cognoſcit̃ per ſenſum exteriorẽ:licet forte ſpẽs illius ſit in ſenſu exteriori:ſicut ponit̃ de cognitiõe ſubſtantie per itellectũ quã nullus ſenſus cognoſcit:licet hȝ quoſdam ſubſtãtia multiplicet ſpecieȝ ſuã cũ ſpecie accidẽtis. Cur aũt ſenſus nõ cognoſcat per illã ſpẽm que eſt in ipſo: hoc eſt ꝓpter defectũ v̄tutis cognoſcitiue:nõ ſpeciei repſentãtis.ſicut me^m non videt colorem:licet ibi ſit ſpẽs coloris. ❡ Contra reſponſionẽ ad ſcõm argumentum. bruta multa faciũt ex cognitione eodẽ mõ quo fierent ab homine cognoſcẽte per diſcurſum rationis.ergo viden̄t habere ſimilẽ cognitioneȝ. Añs pȝ:ſicut homo ſillogiçãs argueret.per breuiorẽ viam perueniret ad itentũ.hec eſt breuior.g̃ ꝛc. Et ex tali diſcurſu breuiorẽ eligeret ad aliqd obtinẽdũ ſimilr̃ videtur canis eligere ꝓſequendo lepores:ꝛ ſic de alijs. Ad hoc dicitur ꝙ licet ſimilr̃ agant quedaȝ:ſicut homo ageret ex deliberatione:non tamẽ oȝ ꝙ ſimilẽ cognitioneȝ habeant:nã illud qđ eligitur ex deliberatione:poſſet etiam ideȝ nõ eligi ex deliberatione: ſed ex ſolo appetitu ſenſitiuo:ꝛ ſimilr̃ fieret vtraqȝ actio exterior: ſȝ non ſimilr̃ foret vterqȝ dominus ſue actionis. ❡ Contra hoc ergo a ſimili poſſunt bruta agere:quaſi haberent prudentiã ſiue collõnem preteriti ad futurũ:licet nullaȝ habeant.prouidit.n.formica contra hyemẽ:quaſi cognoſceret hyemẽ futurã:cũ tamẽ hoc non videatur cognoſcere: cuȝ nõ habeat eſſe in ſe:ſed tm̃ in ſua cauſa: vel neceſſaria ſi eſt neceſſariũ:vel contingẽti ſi eſt cõtingens:non vide̾t ergo ꝙ futurũ ei cui eſt futurũ poſſit eſſe cognit^m neceſſario vel probabilr̃ coniecturãdo niſi ex cauſa. Cognitio autem effectus per cãm eſt ꝑ collõnem ꝓprie dictã: que negata eſt a brutis.ergo prudẽtia illo modo quo eſt in illis: non vide̾t eſſe ꝓuidẽtia futurorũ ex memoria p̃teritorꝫ. ❡ Reſpondeo ꝙ illud põt concedi cũ in omni actõe ſua agãtur:ꝛ nõ agant.ꝛ iõ cũ nullius actionis ſunt dñi ꝓprie nihil agunt ꝓuidendo ſibi reſpectu futurorꝫ ex memoria p̃teriti:ſȝ vide̾t ꝙ ſim^r agũt ex natura:quaſi ſic mota agerent. ❡ Cõtra.quomõ ergo ponit Ariſt.gradus cognitionis in brutis? ❡ Reſpõdeo ꝙ ſm veritatẽ omnia bruta carent ꝓuidentia futurorꝫ per cognitionẽ. Sed quedam tm̃ preſentia cognoſcunt:ꝛ nullũ inſtinctũ habent ad faciendũ illa que vtilia ſunt in futurũ:quedã cũ cognitione p̃ſentiũ inſtinctũ habẽt ad operandũ:quaſi futura prouiderẽt:tamẽ neceſſario agũt: nõ ex p̄cognitiõe nec libere. vnde tm̃ ſilitudinarie prudẽtia ſunt. ❡ Sed tũc queres forte quare talia nõ cõſequuntur totã ſpẽm. ❡ Reſpondeo.qđ difforme eſt pertinet ad ſenſuȝ:puta ex hoc cumulo colligere grana:ꝛ h̃ reponere:ſȝ ꝙ vniforme eſt ex iſtinctu nature eſt:puta ſimplr̃ colligere quaſi ꝓuidendo.vnde ſenſus adminiſtrat iſtinctui naturali. ❡ Sed ex hoc vide̾t ſequi ꝙ min⁹ ſit prudentia quo ad difforme:ꝙ̃ quo ad vniforme:qꝛ in apprehẽſiõe ſenſitiua nullus ponit prudentiã:qđ autẽ difforme ibi eſt ꝑtinet ad ſenſum preciſe. Aliter vide̾t ſaluari Ariſt. itentio:qꝛ ipſe ibi nihil loqui̾t de ꝓuidẽtia futurorꝫ:ſed tm̃ de memoria. Et ex hoc concludit: ꝛ ꝓp h̃ alia prudẽtia ſunt: quaſi ille non ſit gradus alius vltra memoriã. ❡ Notandũ eſt etiam ꝙ h̃ non diſtinguit iter fantaſiã ꝛ memoriã:nec iter ſenſuȝ ꝛ extimatiuam:qꝛ omne animal ſicut hȝ ſenſum.ita ꝛ aliquam extimatiõem:ꝛ tamẽ omnis potẽtia apprehenſiua hȝ ꝓpriã appetitiuã.ergo omne animal hȝ duplicẽ appetitũ. vnuȝ ſenſitiue:aliũ extimatiue. Sed vbi iſte virtutes ſunt ſine alijs retẽtiuis ibi nec eſt appetitio nec apprehẽſio conueniẽtis ſenſibilis:nec conueniẽtis nature:nec ſenſibilis:qđ pertinet ad extimatiuã:niſi tm̃ in p̃ſentia ſenſibilis.proſequens aũt tm̃ aliquid p̃ſens nullus põt dici prudẽs ꝓprie nec ſimilitudinarie:quod aũt hȝ fantaſiam retentiuã ſpeciei ſenſibilis:ꝛ memoriã retẽtiuam ſpẽi conueniẽtis extimati ſi in abſentia actu fantaſietur de ſenſibili: actu etiã extimabit de cõueniẽti. Et licet appetitus fantaſie nõ impellat:qꝛ forte fantaſiatũ nõ eſt ſenſui delectabile: tamẽ ſi eſt cõueniẽs nature appetitus extimatiue impellet. Et tũc ex tali memoria ꝛ extimatiõe ꝛ appetitu proſequẽdo abſens.nõ delectabile ſenſui: ſȝ ꝯueniẽs nature:eſt actus bruti ſimillimus actui prudẽtie in nobis:qꝛ quãtũ ad executiõem ſimilis.ſi enim nõ proſequeremur ex prudentia: ſed poſt apprehẽſioneȝ alicuius cõuenientis ꝑ lõgam deliberationẽ determinaremus illud eſſe cõueniẽs.ꝛ qꝛ tale ꝓſequeremur:nõ qꝛ delectabile nihil videtur eis de eẽ niſi iſta deliberatio:ſȝ ꝓpter hoc nõ eſt in eis diſſimilitu-

do in ꝓſequendo: ſicut enim dicitur ſupra: multa nos non deliberādo agimus ſimilr̄ quaſi deliberaremus. ſumma ſimilitudo eſt: ſi illud cōueniens eſt cōueniens eis: non ꝓ tunc vtendo quādo querūtur: ſed pro futuro: tūc videtur prouidere: ſed nūq̄ȝ hoc faciunt ꝓpter cognitionem futuri. Sed ꝓpter cognitiōem nunc pſenteȝ in extimatiua de aliquo pſenti vel preterito. ¶ Sed cōtra hoc obycit̄ ſic: quare magis occurrit eis vnum fantaſma mouēs q̄ȝ aliud: ¶ Reſpondeo quod fortius fuit ipreſſuȝ pmo occurrit ceſſantibꝫ motibus ſenſibiliū exteriorum. ¶ Iteȝ arguitur: quare nō nūc: ſicut alias mouetur fantaſia ⁊ extimatiua: In hyeme.n. nō colligit formica grana. ¶ Item q̄re fugit delphinus cōtra tempeſtates. dato q illas pus nō ſenſerit: ¶ Item tūc quādocūq̄ȝ ceſſabunt vehementiora ſenſibilia extra ipellet fantaſia ⁊ extimatiua: ⁊ ſemper ideȝ faciet qðlibȝ animal. ¶ Item nūquid cognoſcit preteritūȝ ſub ratione pteriti. aut tm̄ pſentis: ſicut eſt fantaſie cognoſcere: quere reſpōſionem alibi.

¶ Hominibus autem ſcientia ⁊ ars per experimentū euenit. Experientia quidem.n. artē fecit: vt Ptolomeus recte dicēs: ſed in experiētia caſum. ¶ Queſtio. IIII.

Vtrum ex experimentis generet̄ ars. ſicut videtur velle phs in littera. Oz nō ſm phȝ in littera: habere quideȝ in multis ſingularibꝫ experimēti eſt habere qð in omnibꝫ artis eſt: ſȝ ex multis nō poſſunt concludi omnia: ſȝ eſt ꝯs. ergo ⁊c̄. ¶ Item in littera habetur q experti ſciunt quia ſolum. artifices vero ꝓpter quid: ſȝ ex cognitione q2: non concluditur propter quid. ¶ Item ſi ars ſit ex multis experimētis quero: quā circūſtantiam cauſe dicit ly ex. nō cauſe formalis nec finalis. conſtat. ergo vel materialis vel efficientis: non pmo mō: q2 materia eſt pars rei: ⁊ īmanet rei facte: cognitio experimētalis eſt ſingulariū que non eſt pars cognitionis vniuerſalis q̄ habetur per artē: nec ſcðo modo: q2 tunc aut ſicut ex efficiēte vniuoco: ⁊ tūc effectus ⁊ cauſa eſſent einſdē ſpeciei: qð falſum eſt: aut ſicut ex efficiēte equoco: ⁊ tunc efficiēs eēt nobilius effectu: qð falſum eſt: q2 ars eſt nobilior expimēto. ¶ Item ſm opinionē platonis ars ⁊ ſcientia iſunt homini a natura. ergo nō generatur ex experimētis. ꝓbatio añtis eſt: q2 plato queſiuit ab vno puero directe principia geometrica: q nūq̄ȝ didicit ea: qui recte iterrogatus de pncipys ⁊ cōcluſionibus geometricis recte reſpōdit ad oīa. Sed tūc arguitur. nullus recte iterrogatus recte reſpondet ad ea que ignorat: ſȝ ille puer recte iterrogatus recte reſpōdit ad ea: ⁊ tamē nunq̄ȝ didicit. ergo ⁊c̄. ¶ Item nō videtur ex littera: q ex vno experimēto ars generet̄: ſicut nec ex vna memoria experimētū. ergo neceſſario ex multis. ſed multa experimēta ſunt multe cognitiones eiuſdē ſpēi: multa ſingulariū in eadē ſpecie: que cū ſint accidētia eiuſdē ſpeciei nō poſſunt ſimul eſſe in eadē potētia experimētatiua. ſ. cogitatiua vel alia quecūq̄ȝ ſit. ergo nunq̄ȝ ex experimētis: cuȝ nō poſſint eſſe plura ſimul generat̄ ars. ergo ⁊c̄. ¶ Item Augꝰ. 83. q. q̄ōne. 9ª. ex ſenſibilibus non eſt expectāda ſincera veritas: qð pmo ꝓbat: q2 omne ſenſibile eſt cōtinue mutabile: ſȝ de talibus nō eſt certa appheſio ſenſitiua: ⁊ ſi ſic. nūq̄ȝ ex talibus habetur experimētum: ⁊ per ꝯñs nec ars. ¶ Itē arguit ibidē 2º. cum omnia ſenſibilia ſentian̄ per ſen ſus: nō pōt ſenſus percipere: an patiat̄ ab obiecto vero: vel tm̄ a ſpē: ſed a potētia nulla apprehēſiua eſt expectāda certa veritas. que non pōt diſcernere iter obiectū verū ⁊ falſum. ergo ex cognitione experimētali ſenſitiua nunq̄ȝ habet̄ certa cognitio vniuerſalis cuiuſmodi eſt ars. ¶ Oppoſitū vult phs in littera: ⁊ in. 2. poſterioꝝ. vltimo caplo. vbi ponit eundē modū generandi artem: ſicut h̄.

Ad queſtionem dōm q dupl'r generat̄ ſcīa. ſ. per iuentōeȝ ⁊ ꝑ doctrinā: ſȝ illa q̄ ꝑ inuētioneȝ pōr eſt: nullus.n. docet: niſi qui didicit: vl'ꝑ doctrinā vel ꝑ iuētionē: ⁊ ſi ꝑ doctrinā adhuc habuit ab alio pus ſciēte: eſt aūt de iſtis duobus modis adiſcēdi: ſicut de ſanatiōe: qñq̄ȝ.n. natura eſt ita potēs: q ſine adiutorio extrinſeco iducit ſanitatem: quādoq̄ȝ idiget adiutorio extrinſeco: ſed adhuc illud extrinſecū nō eſt niſi īſtrumentū: ⁊ natura pncipaliter eſt ſanās. ita in qbuſdam naturale lumē itellectus eſt ita potēs q ex ſe ſufficiat q applicet pncipia ad oēs: ⁊ tūc dicitur ſciētia acqri per inuentiōem: quādoq̄ȝ nō poteſt: ⁊ tūc iuuatur quibuſdaȝ ſignis ſenſibilibꝫ ꝓpoſitis ſibi a docēte: ꝑ que docēs expmit applicatiōem quā apud ſe habuit: et adiſcēs cōcipit: ⁊ in virtute lumīs ꝓpry cōcluſioni cōſentit: quā deductā eſſe videt ex pncipys ſibi pus notis. ¶ De generatiōe ergo per iuentiōem determinat hic phs: ſed hoc nō eſt verum. ſ. q tm̄ de iſta determinet̄ hic: q2 adiſcens non poteſt adiſcere niſi cognoſcat ad quid iſtituta ſunt ſigna que proponit docēs: ⁊ niſi illa ſignata aliqualr̄ cōcipiat. igitur tam quātum ad apprehēſionē ſimplicē eſt ſibi neceſſaria cognitio ſenſitiua: q̄ȝ quātum ad cognitiōem pncipioꝝ per moduȝ occaſiōis: q̄ȝ etiā quātum ad cognitiōem cōcluſiōis: q2 vera eſt: niſi.n. eā nouerit per experientiam tm̄: crederet docenti aſſerenti eam: nec ſciet eam q2: nec ꝓpter qd: donec demōſtretur: ⁊ talis fides ſufficit ad demonſtrationē adiſcēdā ab alio plus q̄ȝ ad per ſe ineniendā: q2 nō iueniretur ꝑ ſe forte: niſi pſuppoſita certa cognitōe q2. qua habita q̄retur cauſa iueniēda per viā diuiſiōis. ¶ Ubi ſciēduȝ q pma operatio itellectus: vt habet̄. 3º. de anima eſt apphēſio ſimpliciū quā cōſeqtur cōpoſitio: vt actꝰ ſecūdus: ⁊ argumētatio vt tertius actꝰ: ſimplicia aūt ſi ſunt ſenſibilia. T.c.21. hoc dubiū eſt: q2 forte ſm Auicē. 6º. ſ. naturaliū. parte prima: ⁊ ſm Auguſtinū. ſi qs viueret: ⁊ nihil vnq̄ȝ ſenſiſſet ⁊ eēt in ſtatu pfecte etatis: cognoſceret ſe viuere ⁊ eſſe. q̄ h̄ ſaltē certū eſt: q cognitiōem itellectiuā non pcedit ſenſitiua: vt origo: etiā ſi aliūde poſſet oriri: nō poſſet intelligi in vniuerſali niſi pus ſentiret̄ in ſingulari: qð probat phs pmo poſterioꝝ: q2 deficiente ſenſu deficit ſciētia de ſenſibilibus illius ſenſus: quā ipoſe eſt accipere. ſi aūt illa ſimplicia nō ſunt ſenſibilia: puta ſubſtātie ⁊ itentiōes ſecūde ⁊ hō. tūc talia concipiūtur ab itellectu pmo actu itellectꝰ: T.c.33. nō ſine apprehēſione ſenſibiliū ex qbus cognoſcūtur: vel per diſcurſum: vel qdā illoꝝ: eo q multiplicant ſpēs ſuas cū ſpēbus ſenſibiliū ſm diuerſas opiones. igit̄ nullo actu intellectus cognoſcit̄ aliqd a nobis niſi pceſſerit cognitio ſenſibiliū in ſenſu. hac aūt cognitione preexiſtēte generātur ꝯñter poſteriores cognitiones in ſenſu cōmuni ⁊ fantaſia. ¶ Et vlteriꝰ: q2 illud qð exiſtit in vtute fantaſtica: vt ibi exiſtit eſt iꝓportiōatū: vt moueat itellectū poſſeȝ ſȝ quoſdā. ideo attribuit̄ ei aliqua forma ab itellectu agēte: virtute cuiꝰ pōt mouere itellectū poſſibilē. ille igit̄ ſic conceptis ſimplicibus pōt virtute ꝓpria ipſa ꝯponere vel diuidere: conceptꝰ aūt tales complexi ſi ſint pmorum pncipioꝝ cognoſcūtur eē veri lumine naturali itellectus: q2 pncipia cognoſcimꝰ iquantū terminos cognoſcimus ex p poſterioꝝ: etiā cognoſci poſſunt: q2 veri ſunt ex frequenti T.c.6. cognitione ſenſitiua: memoratiua ⁊ experimētali: per q̄s cognoſcimꝰ terminos talis pncipy in ſuis ſingularibus in re eſſe cōiunctos. Sicut ſenſu frequēter vidit hāc totalitatē: ⁊ hanc maioritateȝ cōiungi: ſic ergo patȝ qualiter cognitio experimētalis valȝ ad cognoſcēdū illud qð ē pncipium artis ⁊ ſciētie. de quo habet̄ ſecūdo poſterioꝝ: q2 ⁊ T.c.vl.

ꝓpter cognitionē ſimpliciū que cognitōe ſenſitiua appꝛe
hēdunť:ꝛ ꝓpter cognitionē veritatis i ꝯpōne:ſicut dcm̄ ē.
⁋ Quo ad pͥmum nō eſt cognitio experimētalis ſiue fre
quens acceptio ſenſibiliū neceſſaria:ſed aliqua apphēſio
ſenſibilis eſt ita neceſſaria: ꝙ ſine illa impoſſibile eſt vel
ſimplex:qḋ eſt terminus pͥncipij vel cōpoſi^m ipm ab itel/
lectu cōcipi:ꝛ idē etiā eque verū eſt de cōcluſiōe: ſicut de
pͥncipio. ⁋ Quo ad ſcḋʒ iuuat cognitio experimētalis:vt
citius aſſentiať pͥncipio affirmatiuo:ſi per ſenſum cogno/
ſcatur coniunctio extremoꝛum in ſingulo negatiuo ſi di/
ſiūctio: ſed nō eſt neceſſaria nec ipſa nec aliqua apphēſio
ſenſitiua:licet.n.nūꝗ̄ per aliqueʒ ſenſum videať hec affir
matio vel negatio:nec eoꝝ ſeparatio in re.ſi tamē ex ſen/
ſibilibus appꝛehendiť affirmatio vel negatio.ꝛ itellectus
cōponat hanc ꝓpoſitiōem.de omni eſt affirmatio vel ne/
gatio vera.aſſentiť iſti:ꝛ etiam vbi ſenſus percipit cōiun/
ctiōem ſingulariuʒ terminoꝝ in re adhuc certi⁹ adhereť
pͥncipio cōplexo per naturale lumen intellectus ꝗ̄ ꝓpter
aliquā appꝛehēſionē ſenſus.ſi enī in apphēſiōe ſenſus eēt
erroꝛ ꝛ itellectus iudicaret ſenſuʒ errare in hoc: ꝛ tamen
a ſenſu errāte acciperet notitiā ſimpliciū:ꝛ illa cōponeret
ex ſua virtute adhuc itellectus circa illud pͥncipiū nō er/
raret quantū ad veritatē cōpoſitionis. ⁋ Quo ad cōclu/
ſiones cognitio ſenſitiua eſt neceſſaria ꝓpter apphēſiōeʒ
ſimpliciū:ſicut pͥus dcm̄ eſt:ſʒ nō eſt neceſſaria quo ad ve
ritatē compoſitionis. Sed quo ad veritateʒ cōpoſitionis
iterdū iuuat cognitio experimētalis ex frequenti memo
ria genita:ꝛ hoc tm̄modo: qꝛ cōcluſio vera eſt.ꝛ cū itelle/
ctus aſſentiat cōcluſioni:qꝛ vͣ:eſt ex frequēti acceptione
ſenſibiliū:ꝛ cōſiderat illud cui aſſentit nō eſſe per ſe notū
nec pͥmū pͥncipiū:cognoſcit illud eſſe verū habēs cauſaʒ:
ꝛ ſic excitať ad inquirēdū ꝓpter qd illius veri:vnde exꝑ/
ti de cōcluſione qꝛ eſt:videntur ſe habere circa illā: ſicut
admirātes neſciētes adhuc cauſam ei⁹ qḋ cognoſcunt:qꝛ
verū eſt:ꝛ ex hoc icipiūt philoſophari:ꝛ cauſam iquirere.
Admiratio tm̄ minus eſt ꝗ̄ cognitio experimētalis: qꝛ ad
miratio pōt eſſe ex vnico actu ſentiēdi cuʒ adhuc non ha
beatur pꝛo certo:qꝛ ita ſemꝑ eſt.

ca°.6. **Ad pꝛimū argumētū** pꝛincipale pōt dici ſm̄ phꝫ.8°. topico.
ꝙ īducenti in multis ſingularib⁹ oʒ vniuerſalem cōcede
re vel ferre īſtantiaʒ.alioqn pꝛoteruit reſpondēs.exꝑtus
hꝫ cognitiōem in multis:ꝛ in nullo fertur īſtātia. igiť pōt
accipere:qꝛ ita eſt de oībus. ⁋ Contra.quāuis dyalectice
cōcludať reſpōdenti ſm̄ artē nūc dictā:tamē ſcientia nō
generatur ꝑ hoc:lʒ ita etiaʒ ſit in multis nō eſt neceſſe ita
eē in oībus:quāuis neſciat quis ferre īſtātiā: ꝛ quādiu nō
eſt neceſſe eē ita in oīb⁹:non eſt firma adheſio:ꝙ ſit ita in
oībus. ⁋ Ad hoc dōm ꝙ argumentū ꝓbat veꝝ ꝙ expe/
rimētalis cognitio ꝗ̄tūcūqꝫ frequēs non īfert neceſſario
ita eē in oībus:ſed tm̄ ꝓbabilr̄:ꝛ ex hoc ſeqť ꝙ nō ſit ſuffi/
ciēs cauſa ad generādā artē vel ſcientiā:qḋ cōcedi poteſt
ſed tm̄ coadiuuās ꝛ occaſio:ꝑ h̄ etiā diciť ad ſcḋʒ ꝙ ex ex
perimēto nō ſeqtur notitia ſciētifica ꝓpter quid: ſʒ qꝛ ex
experimēto cognoſcēte qꝛ eſt:datur occaſio ſic ingrendi
cauſam:ꝛ ſic iueniēdi ꝓpter qd:ꝛ per ꝯñs ſic eſſe in omni/
bus ſingularibus.vnde expertus ꝑ ſingularia arguit ꝑ ſi/
mile ꝙ ſicut eſt de vno ſingulari ꝛ de pluribus: ꝛ ſicut eſt
in multis ſingularibus:ſic eſt in omnib⁹. Qꝛ aūt ſimile ſit
de vno ſingulari ꝛ de alijs ide accipiť:ꝙ ſubiectū compa
ratur ad ꝑdicatū non ſm̄ accidēs:nec ſm̄ illud in quo dif
fert ab alio ſingulari:ſed per ſe ꝛ ſm̄ naturā ſui cōmunis.
⁋ Contra quō per experiētiā ſciam ꝙ ꝑdicatuʒ ieſt mul
tis ſingularibus per nām ſui cōmunis: cuʒ cōtingat dubi
tare de aliquo ſingulari nō viſo ꝙ ipm nō conſeqtur pꝛe/
dicatū: ⁋ Itē ſupponere ꝙ ſingulare per nām ſui cōmu/
nis in qua aſſimilať alij ſingulari ſit tale:hoc eſt ſuppone
re ꝙ cōmune ſit tale per ſe:ſed hoc eſt petere:qꝛ illius no
titia accipiť a ſingularibus. ⁋ Itē arguitur confirmādo
2^m argumētū pͥncipale: ſi.n.qꝛ in multis ſingularibus vi/
ſum eſt hoc ꝯſequi illud:ideo arguitur ita eſſe in omnib⁹:
quaſi cauſalr̄.hoc nō tenet.niſi qꝛ nā cōis eſt ꝑ ſe cā illius
in cōi.Sed illud ē dubiū magis vel eque cū ꝯclōne.

Ad cōpletioꝛem ergo ꝛ amplioꝛē ſolutioneʒ iſtius queſtiōis. Sciēdū eſt
pͥmo ꝙ modū ponēdi Ariſt.de generatione ſciētie in nob
per experimētū ꝛ iuentionē negāt tres opiones. ⁋ Qua/
rum vna eſt de veritate appentiuʒ ꝓpter mutabilitatem op.anti.
ſenſibiliū ꝛ deceptionē ſenſuū que fuit opinio antiquoꝝ ꝛ maxīe
dicentiū apparētia oīa eſſe vera:de quoꝝ opinione habe/ Hera.
tur q̄rto huius:ꝛ ꝓbabilitas opinionis tangiť.6°.ꝛ.7°.ar/ T.c.21.
gumēto pͥncipali que ſunt Auguſtini. ⁋ Secūda eſt opi/ opi.aui.
nio Auic.de iſluxu ſpecieꝝ ab itelligētia quā ponit.9. me
taphyſice ſue:quā iꝓbare nō ē pͥſentis negocij. ⁋ Ter/ opi.pla.
tia eſt opio platonis ponētis ſciētiam nobis inataʒ: cuius
vna ratio poniť ſuperi⁹ in arguendo ad qōnem:ꝛ eſt ratio
quarta ad.q. ⁋ Alia ratio iuuitur pͥmo poſterioꝝ que ta/ T.c.4.
lis eſt:nullus querēs ignotū iueniet niſi a caſu: qꝛ ſi inue/
nerit neſciet ꝙ illud queſiuerit.ergo oīs diſcēs q̄rens ali/
qd pͥus ſciuit illud. ⁋ Confirmatur:qꝛ nō videtur ꝙ na/
tura ſit minus ſollicita ḋ homine ꝗ̄ de bꝛutis.immo per
phꝫ.2°.celi ꝛ mūdi:ꝑfectioꝛa ſuperioꝛa perfectionē ſuam T.c.62.
acqrūt paucioꝛib⁹:vt oꝛbis ſuperioꝛ ꝗ̄ iferioꝛes:ſʒ ſenſus et ſeqn/
in bꝛutis ſtatim acqrit ſuā ꝑfectionem vnico actu.ͦg mul/ tib⁹.
to magis itellectus in hoībus. ⁋ Cōtra opinioneʒ plato/
nis arguit Ariſt.2°.poſterioꝝ.ca°.vltimo ſic.iconueniens
eſt cognitiōes certiſſimas demōſtrātem latere.Sʒ ante/
ꝗ̄ adiſcam⁹ nō ꝑcipim⁹ eas in nobis:ergo nō iſunt. ⁋ Cō
firmať maioꝛ:qꝛ habitus itellectualis etiaʒ debiliſſimus
nō eſt in nobis:qn̄ certi ſumus de illo qḋ nobis ieſt:nec la
tet.omnis.n.opinās dubitās ꝛ credēs certus eſt ſe opina/
ri dubitare ꝛ credere. Unde Auguſtin⁹.13°.de trini.ca°.ͦp.
ꝛ.3°.fidē vnuſquiſqꝫ in ſe videt.ꝛc̄. ibi que habētur.
⁋ Cōtra.ergo oīs ſciēs ſcit ſe ſcire.cuius oppoſitū dr̄ in rn̄/ EX
ſione ad ſcḋm pͥncipale.ꝓbatur etiā:qꝛ apl̄i ſcierūt viam:
qꝛ xp̄s dixit.viā ſcitis:ꝛ tm̄ neſcierūt ſe ſcire:qꝛ tunc Tho/
mas mētitus fuiſſet.neſcimus quo vadis.Augu⁹ ſuper.1°.
Joannis.vide. TRA
⁋ Item cōtra platonē arguit Auguſtin⁹.2°.de trini.ca°.vl/
timo.vbi multū loqtur de iſta materia ſic.ſi puer ideo re
cte reſpondet de ꝯne:qꝛ pͥus ſciuit.ergo ſi pͥus iterrogare/
tur de ea anteꝗ̄ de pͥncipio vel de ꝯcluſione remota a pͥn
cipio recte reſpōderet:qḋ falſum eſt:nūꝗ̄.n.recte reſpon/
deret niſi oꝛdinate iterrogat⁹:vbi pͥncipia ſtatim videret
ꝛ cōnexiōem oꝛdinate ꝓpoſitoꝝ.ꝛ ſic demonſtratiue do/
cetur. ⁋ Itē quare iterrogatus de ſenſibilib⁹ vel de alijs
nō demonſtratiue ſe habētib⁹ nō recte rn̄debit: ⁋ Item
3°.cōtra platonē.natura videť pͥmo ſm̄ origineʒ itendere
ꝑfectiōem potentiaꝝ iferioꝛum ꝗ̄ ſuperioꝝ.pʒ de itelle/
ctu ꝛ volūtate.ergo ſimilr̄ eſt de ſenſu reſpectu itellectus
alr̄ nō videtur neceſſaria cōiunctio anime ad coꝛpus:nec
ſenſus nobis neceſſarij.Sed hoc nō mouet:qꝛ poſſent eē
neceſſarij ꝑꝑ ꝑfectōeʒ cōpoſiti:licet ꝑ ipſos ſciētia nō acq
rereť:ſicut potētia augmentatiua eſt neceſſaria in ꝑfecto
quāto. ⁋ Itē quarto arguitur ſic cōtra platonē.eſt aliqḋ
ſciēs qḋ eſt ſua ſciētia:aliqḋ ſciens qḋ nō eſt ſua ſcīa:ſʒ ſua
ſcīa eſt ſibi inata.ͦg rōnabile ꝛ poſſibile eſt ponere tertiuʒ
gradū aliqḋ.ſ.ſciēs qḋ nec eſt ſua ſcīa:nec ſciam hꝫ ſibi in/
natā:ſʒ ſciam q̄rat. ⁋ Iteʒ nūꝗ̄ eſt ponēda pl̄alitas ſine
necītate.ͦp phy.de finitate pͥncipioꝝ.ꝛ de aīa.3°.nā nō abū T.c.50.
dat i ſuꝑfluis:nec deficit in necārijs:ſʒ nihil appēs i hoīe T.c.60.
ꝯcludit necīo ſciam ſibi eē inatā.ͦg nō eſt h̄ ponendum.

Item quare diuerſi cõtraria opinãtur: ⁊ nõ oẽs oia ſciũt:? ¶ 2º directe ad clarioꝛe3 itellectu3 queſtiõis eſt cõſiderãdum ꝙ a ſenſu ſiue errãte ſiue nõ põt itellectus appħẽdere ſimplicia. ⁊ ſtati3 vniuerſaliſſima: qꝛ ad quãcũq3 appꝛeħẽſiõem ſenſitiua3 impꝛimũtur itellectui ens ⁊ res ſimplicibus appħẽſis a ſenſu vero vel falſo. ꝓpoſitiões fiunt virtute ꝓpꝛia itellect⁹ pmo de vniuerſalioꝛibus: poſtea de alijs. de vniuerſaliſſimis vo factis cõmunibus ꝯceptionibus ſtatim itellectus illis aſſentit: nõ ꝓpter ſenſum. immo certius ꝙ̃ poſſet per ſenſum. dato ꝙ a ſenſu accepiſſet agnitiõe3 veritatis illarum ꝓpoſitiõnum alias ꝓpões facit: ⁊ imediatas de minus vniuerſalibus: ſed nõ ſtatim notas nec ſcitas eſſe immediatas: qꝛ termini nõ cognoſcũtur. iquirẽdo vo qd itelligitur per termios regulatur itellectus diuidẽdo ⁊ amouendo vnum: ⁊ attribuẽdo aliud per cõmunes cõceptiones: cognito qd dicitur per nomẽ cognoſcitur ſi ꝓpoſitio eſt imediata: ⁊ ſtatim ei ꝓpter ſe adhereretur: cognoſcitur etia3 de mediata ex cognitiõe terminoꝝ ꝙ ipſa ſit mediata: quo cognito itellectus ſua ꝓpꝛia vtute põt omnes ꝓpoſitiões imediatas de terminis illius cõcluſionis: vel alterius oꝛdinare ſimul oĩo: modo quo poſſunt oꝛdinari: ⁊ ſi iueniat alias immediatas de terminis illis quas cognouit eſſe imediatas ex cognitiõe terminoꝝ antecedere ad illã mediata3: ſtatim virtute luminis ſui aſſentit cõne- p̃ poꝝ xioni: qꝛ ſillus pfectus ẽ: quia nullo eget ⁊c̃. ⁊ cõcluſiõem T.c.i. cognoſcet ſic vltra ad alias. igitur cu3 quocũq3 erroꝛe poſito in ſenſu poſſunt ſimplicia appꝛehendi: ſicut ⁊ modo ⁊ ꝓpoſitiones foꝛmari ⁊ deueniri ad hoc que imediata ⁊ q̃ mediata: ⁊ mediatarũ illatio ex immediatis cognoſci. ſequitur ꝙ omnes ꝯcluſiões naturaliter nobis cognoſcibiles per demõſtratiõem cognoſci poſſent: etiam ſi omnes ſenſus erraret: vel aliqs ſic: ⁊ aliqs nõ. ¶ Cõfirmatur illud: qꝛ ſi per ſomniũ eſſent ceco nato impreſſe omnes ſpecies coloꝝ: quãuis acciperet appꝛeħẽſiõem itellectuale3 de coloꝛibus a ſenſu errãte: qꝛ a fantaſia vtẽte fantaſmate pro re: tamẽ omnes ꝓpoſitiões poſſet ipſe foꝛmare de coloꝛibus quas alius imediatas ⁊ imediatas: ⁊ per immediatas ad me^tas deuenire: ⁊ in nulli⁹ ſimpliciter demõſtrabilis notitia deficeret: ſed tñ in cognitiõe ꝓpoſitiõis alicuius: que nõ eẽt ſibi demõſtratiue poſſibilis ꝓbari. S3 tñ cognoſcibilis ex frequẽtia ſenſus ⁊ ꝯcluſiões depẽdẽtes ex tali propoſitiõe ignoꝛaret. Sc̃dm iſta videtur cõcedẽdum ꝙ in nobis cognitio itellectiua ſit certioꝛ ſimpliciter ꝙ̃ ſenſitiua: qđ ꝓbatur: tum qꝛ de omni ſenſitiua poteſt itellectus iudicare qualis ipſa eſt: tũ qꝛ certitudo nũꝙ̃ eſt in appꝛehendẽdo verum niſi talis ſciat vitatem appꝛeħẽſam: vel ſciat illud eſſe verũ qđ appꝛehẽdit: nam ſi opinãdo appꝛehendã pmum pncipiũ: licet illud qđ verũ eſt: neceſſario appꝛehendã: tñ nõ ſum certus: ſolus aute3 itellectus reflectitur iudicãdo ſe appꝛehendere veru3: ⁊ hoc concoꝛdat ſecunde rationi Auguſtini ſuperius poſite ad queſtiõem: ꝙ per ſenſu3 nõ diſcernitur verum a falſo nõ quin verum appꝛehendat: ſed nõ poteſt iudicare illud eſſe verũ diſcernendo ipm a falſo: tũ qꝛ ſenſus nũqua3 pcipit imutabilitatem obiecti: licet illud qđ imutabile eſt ſentiat. nõ. n. percipit niſi tñ obiectum vt diſponitur tũc quãdo ſentit: ⁊ ita nõ eſt ipſe certioꝛ de immutabili ꝙ ſit immutabile ꝙ̃ ſi cõtinue mutaretur: hoc ꝯſonat pme ratiõi. Augu. ad queſtionem poſite: non ꝙ ſenſibile ſemper mutetur. Sed peride eſt reſpectu ſenſus: ac ſi ꝯtinue mutaretur. ¶ Sed ꝯtra hoc arguitur ſic. pmo: qꝛ nullus itellectus iudicat de actu ſenſus niſi per notitiã aliqua3 acceptã a ſenſu: foꝛte verioꝛi: ⁊ tũc iudicat ſenſum nũc nõ errare. Sed ſi in omni actu ſenſus erraret itellectus nõ haberet per quid iudicaret ſenſum nũc errare. ¶ Reſpõdeo ad hoc. ꝙ itellectus iudicat de actu ſenſus per notitiã ab actu ſenſus acceptã occõliter: vel quo ad appꝛehenſiõem ſimpliciũ: nõ quo ad compoſitõem pncipioꝝ ⁊ ꝯcluſiõu3. ¶ Item arguit̃ ſic. ſenſus ſemp eſt verus reſpectu ꝓpꝛij obiecti: licet nõ alioꝝ actus aut reflexus qui ponit̃ in itellectu nõ eſt verus niſi a veritate pmi actus. ergo ꝓpter illum actũ reflexum nõ eſt dãda maioꝛ certitudo in itellectu. ¶ Ite3 quare nõ põt ſenſus communis ſic iudicare đ ſenſu iferioꝛi:? ¶ Reſpõdeo ꝙ nõ tñ ꝓpter actum reflexum dãda eſt maioꝛ certitudo intellectui ꝙ̃ ſenſui: ſed ꝓpter compoſitiõem ⁊ diuiſiõem que vel nota ẽ per ſe itellectui: vel ex per ſe notis infertur: in quarũ neutra depen det cognitio itellectus a ſenſu niſi occõliter. Per ħ p3 ad aliud. ¶ Item. 8º phyſicoꝝ. parũ ante illud mouẽtiu3 ⁊c̃. T.c.26. videt̃ vocare ſenſum dignioꝛẽ rõne: ⁊ ſufficiẽs eſt fides ⁊.27. cõtra illos contra quos ibi arguit: qꝛ videmus aliq̃ nunc quieſcere: nũc moueri. ¶ Item ſi ſm Aug^m. itellectus diſcernit verũ a falſo. ⁊ percipit imutabilitatẽ ſui cogniti: q̃ro per qd. aut per notitiã acceptã a ſenſu: ⁊ ſtat pmum argumẽtu3 ſupꝛa. ꝙ ſi omnis talis ẽ falſa. itellectus male iudicabit. aut per notitiã aliquã inatam nõ acquiſitam per ſenſum. talis nõ ponitur. ¶ Ad pmu3 hoꝝ dicendũ ꝙ dignius ratiõe ẽ itellectus quo aliquid eſt per ſe notum nõ ſenſus. ¶ Ad aliud dõm ꝙ certitudo ꝓpꝛie nõ eſt niſi circa compoſitiõem ⁊ diuiſiõem que ad itellectum tñ ꝓpe pertinet pma opatio itellectus ſemp vera ẽ: licet ſequẽs ſenſum errãtem. ita eni3 ꝯcipitur albedo ſi viſus appħẽdit illud eſſe albũ qđ ẽ nigrum: ſicut ſi albedo ꝯciperetur a ſenſu vere vidẽte album. qꝛ ſufficit ꝙ ſpẽs vere repſentatiua albi veniat ad itellectum ad hoc vt ſimplici appꝛeħẽſione albũ vere appꝛehẽdatur. ¶ In compoſitiõe aũt ⁊ diuiſiõe: ſicut dcm̃ eſt ſupꝛa: errat itellectus ſequẽs ſenſum errãtem: ſed nõ circa pma pncipia: nec circa ꝯcluſiones quas ex pmis pncipijs deduxit. ¶ S3 circa alias cõcluſiones: quarũ aliã notitiam nõ hab3 niſi a ſenſu errante. ¶ Sed adhuc circa tales: licet aliquis ſenſus erret. tñ nõ opoꝛtet itellectu3 ſequi: ſed oppoſitũ tenere ſi iudicet hũc ſenſum errare. ¶ S3 quõ iudicabit quis ſenſus ẽ verus: ⁊ quis errat:? ¶ Reſpõſio. gandẽſis in ſũma dicit ꝙ omnis ſenſus ẽ verus cui nõ ꝯtradicit alius ſenſus verioꝛ: vel ipſemet alias melius diſpoſitus vel notitia aliqua intellectualis accepta ab alio ſenſu verioꝛi: vel eode3 alias melius diſpoſito. ¶ Sed quomõ iudicat̃ quis ſenſus eſt bñ diſpoſitus:? ¶ Reſpõſio p ſe notu3 videtur ꝙ natura ex quo eſt cauſa per ſe ⁊ nõ libera: vt in pluribꝰ recte agit ⁊ erroꝛ ſi ꝯtingat in mioꝛi parte accidet. qđ ergo ſenſus vt in pluribus dicit: hoc ẽ verũ. ¶ Contra: vnum nõ opoꝛtet pluralitate iudicare: qꝛ tũc ſi tñ eẽnt. 3. ſani: ⁊ omnes alij ifirmi iudiciũ ſanoꝛum refutãdum eſſet. ¶ Ite3 ſemp viſus errat de quãtitate ſolis ⁊ lune ⁊ fractiõe baculi in aq̃ ⁊c̃. ¶ Itẽ per illam rationem ſuperiꝰ poſitam de ſimplici appꝛeħẽſione itellectus videt̃ oſtẽdi ꝙ ſenſus ſemper ſit verus cũ eius appꝛeħẽſio ſit ſimplex: ⁊ illius cuius hab3 ſpẽ3 vndecũq3 genitã. ¶ Hoc etia3 ꝯfirmatur: qꝛ ſenſibile agit ſm ꝙ eſt in actu ⁊ ſenſus cognoſcit ſm ꝙ mouetur a ſenſibili. ergo ſemp vere cognoſcit. ¶ Ad pmu3 nõ pluralitate ſenſuu3 ſimul: ſed pluralitate ſenſationũ hoc eſt: qꝛ ſenſus frequẽtius ita ſentit. ¶ Ite3 hec eſt alia cognitio accepta a ſenſu certioꝛi ꝙ̃ ſit ſenſus ifirmi: p quam iudicatur ſenſum ifirmũ errare. ¶ Ad 2^m per idem: qꝛ ſenſus dicit diſtans minus apparere: ⁊ ratio naturalis dicit: qꝛ remotius agẽs debiliꝰ agit cũ ſit finite virtutis. ¶ Ad 3^m ꝯcedatur ꝯcluſio de ſenſibili ꝓpꝛio: tamẽ circa ſenſibile cõmune: ⁊ per accñs vel in compõẽdo hec illis decipitur ſenſus. ¶ Item ꝯtra predicta arguitur. dicit Ariſto. pmo poſterioꝝ. omnia cognoſcũtur per ſillogiſmum: vel T.c.i.

per iductionem: ꝯcluſiones per ſillogiſmum. pncipia per iductionē. ¶ Sed hoc tu negas: qꝛ pncipia notioꝛa ſunt ƀm te ſingularibus iducētibus. ¶ Poteſt reſponderi ad itellectum eius ibi ꝙ ſenſus eſt neceſſarius ꝑpter notitiā terminoꝛum. vnde vniuerſalia nō cognoſcūtur ſine inductione. i. ſine cognitione alicuius ſingularis qđ non cognoſcitur ſine ſenſu in ſenſibilibꝰ. ergo in illis ſi deeſt ſenſus deeſt ſciētia: nō oportet autem accipere iductionem ibi ꝓ ſpecie argumēti ſaltem ſi ſit argumētum: veritas pꝛemiſſe nō cognoſcitur a ſenſu. Sed tm̄ extremū compoſitiōis accipitur a ſenſu: itellectus autem accipit idē: ꝛ facit compoſitionem: ꝛ adheret: ꝛ inde arguit inductiue. ¶ Contra ſaltem pꝛius tempoꝛe intellectus adheret ſingulari ꝓpoſitioni antequā pꝛincipio pꝛobato per iductionem. Dic ꝙ verum eſt de cognitione ſenſitiua qua cognoſcitur cōiunctio terminoꝝ extra. Sed iſta cognitio eſt occaſio cognitionis pncipij nō cauſa. vnde iductio eſt hic nō ſimplr: qꝛ vniuerſalis foꝛte eſt pma ꝛ imediata: ſingularis tm̄ per ſe ꝛ mediata: nec foꝛte ꝓbatio dicitur: ſed manuductio: quia quādocūqꝫ iſte itelligit pncipiū magis adheret illi qꝫ ſingulari inducenti.

Ad pꝛimū argumētū pncipale dicēdum ꝙ ex multis ſingularibus cum hac ꝓpoſitione natura agit: vt in pluribꝰ niſi impediatur: ſeqtur vniuerſalis: ꝛ ſi nō ſit cauſa impedibilis ſequitur ſimplr ꝙ in omnibus. ¶ Ad ſcđm dicitur: ꝙ ex cognitione experimētali non ſequit̃ cognitio faciēs ſcire ꝑpter quid: ſed experto: qꝛ ita ē de pꝛincipio ſufficit qꝛ: illud nō cognoſcitur ꝑpter quid: ꝛ ſtatim cognita ꝯne cognitione qꝛ eſt experto datur occaſio iquirendi cām: ꝛ ſic iueniendi ꝑpter quid: ꝛ per ꝯns de omni quo ad ꝓcedens argumētum. ¶ Cōtra. quomodo ex effectu ſenſibili deuenitur ad notitiam cauſe? ¶ Reſpōſio. diuidendo ſic. in a. ſunt b. c. d. ſi vis ſcire qđ eſt cauſa. d. b. an. c. ſepa ħ. vbi iuenies b. ſine c. Si ibi d. conſequitur b. ꝛ nō c. ergo in a. b. fuit cauſa d. ſic etiam cōtingit cām cognoſcere ſi plura eſſent cōiuncta. ¶ Cōtra. volo vt b. c. d. vbiqꝫ ſint cōiuncta: tūc nō valet hec via. ¶ Itē pone ꝙ vbi ē. b. ibi eſt d. ꝛ nō vbi eſt c. ¶ Ex hoc ſeqtur negatiua: ꝙ in a. c. nō fuit cauſa. d. ſed nō ſequitur affirmatiua ꝙ b. fuit cauſa d. ꝑpter fallaciam cōſequētis: habꝫ enim antecedēs aliam cauſam veritatis duplicem vel triplicē. vnam ꝙ c. d. ſit cauſa ipſius b. aliā ꝙ f. b. ꝛ d. ſint duo effectus neceſſarij eiuſdē cauſe. ita ꝙ neutra ſit cauſa alteriꝰ: ſicut ſe habꝫ lucere ꝛ calere in igne. Tertiā ꝙ b. etiā ſi nō ſit pꝰs tēpoꝛe ipſo d. adhuc poteſt dici ꝙ nō eſt cauſa ꝓpꝛie: ſed tm̄ ē ſine quo non: vt ꝓuatio in materia reſpectu mutatiōis. itellectio reſpectu volitiōis: ꝛ multa alia: ſed hoc nō valet: qꝛ ſola cauſa ſine qua nō nūquam ponit effectum.

EX ¶ Si dicas: qꝛ b. eſt pꝰs nāliter ipſo d. vnde hoc ꝓbabit̃? ¶ Reſpōſio: quia b. eſt ſubſtātia. ꝛ d. ē accidēs: vel qꝛ b. eſt abſᵐ. d. autem nō ieſt niſi in comparatione ad aliud: vl' quia b. ē actus pꝛimus. d. ſecūdus: vt aliqua operatio: vel quia b. ē ꝓpinquius alicui 3º ſimpliciter pꝛimo. Quere ad hoc conſiderationes omnes. tertij topicoꝛum que ſunt de
TRA comparatione magis ꝛ minus.

¶ Item dato ꝙ in iſto videas ꝙ ad b. ſequitur. d. nō ad. c. neſcis ita eſſe in omnibꝰ: nec potes ſcire: ſed tm̄ credere ꝑ argumētum a ſimili. nūquam ergo pōt ſciri aliquid eē neceſſarium ꝛ per ſe cauſam alterius: ꝛ ita nihil ſciret̃. Dicit̃ ꝙ bene iueniretur per viam diuiſionis illud qđ eſt cauſa neceſſaria effectus. Sed non pōt demōſtrari ipſum eē cauſam: ſicut pꝛobāt iſta argumēta 3ª. e. f. g. ꝛ ita aliquid ſcit̃: qꝛ per cauſam cognoſcitur. Sed nō ſcitur a me aliquid ſciri a me: ſed tm̄ hoc credo: nō tamen ē opinio ꝙ ħ ſit cauſa huius: ſed ē itellectus: qꝛ ſemꝑ illud implicabitur in vᵒ ꝑmiſſa demōſtrationis etiam potiſſime: vnde qꝛ per nihil poteſt pꝛobari de cauſa immediata ꝙ ſit cauſa huius effectus. ideo pꝛedicando hunc effectum de hac cauſa eſt ꝓpoſitio immediata in .4º. modo per ſe: vt caloꝛ calefacit: ſi tamen per ſe poteſt inueniri ſine neceſſario: ſicut in cauſis non neceſſarijs naturalibus. ſcilicet que ſunt in pluribus. ¶ Item ad hoc poſſunt induci rationes poſite in .4º. huius de veritate apparentium: ꝛ hoc quo ad appꝛehenſiōem ſimpliciū: quo ad ꝓbationes ꝛ argumēta ꝙ vni dicitur demōſtratio. alij vero ſophiſma vel peccare in materia. ¶ Ad iſtam igitur rōnem ſcđam pncipalem dicēdum ꝙ inexpertus demōſtratione carēs tm̄ crederet de cōcluſione quia eſt. Expertus vero demōſtratiōe carēs ſciens qꝛ ē certitudinaliter ſine demonſtratione cognoſceret: qꝛ videt: ꝛ certus ē naturam vt in pluribus vniformiter agere ꝛ oꝛdinate. pncipium vero itellectus ſine applicatione ad cōcluſionem ſciet virtute: demōſtratiōem vero habēs ſciet ꝑpter quid. Ante iſtos. 4. gradus cognoſcēdi cōcluſionem ſunt ignoꝛātia negationis quādo nec termini appꝛehendūtur: et ignoꝛātia diſpoſitionis: quādo. ſ. oppoſitum creditur: ꝛ mera ignoꝛātia: quādo neutro mō de concluſione opinatur: terminis tamē appꝛehēſis: ꝛ ꝓpoſitione foꝛmata. Cū pmo autem quatuoꝛ dictoꝛum graduum ponatur opinio: qꝛ illi aſſimilatur anteqꝫ foꝛte eſt dubitatio. ergo. 8. vel. 9. ſunt gradus in adiſcēdo. pmus autem dictoꝝ quatuoꝛ quātūcūqꝫ iquirat per viam diuiſionis: aut per hoc ꝛ ħ ꝛc. In fine nō ſciet: ſed tm̄ credet: niſi foꝛte diuidēdo veniat ad ꝓpoſitiōes imediatas cōmunes: ex quibus illud qđ credit deducat. Secūdus vero per viam diuiſionis ſciet ꝯcluſionem ꝑpter quid. ſciunt. n. ita eſſe: ꝛ per viam diuiſiōis ſcit ꝙ ꝑpter aliud nihil ita eſt niſi pꝛopter hoc: ſciet ergo ꝑpter hoc ita eſſe. Tertiꝰ vero applicando pncipium ſciet ꝑpter quid. ergo ſecundus ē diſpoſitus ad ſciēdum ꝑpter quid diſpoſitiōe ꝓpinqua. Sed tertiꝰ ꝓpinquioꝛi. ſcđs. n. quaſi immediate demōſtrabit cauſam per effectū quē nouit: ꝛ ex hoc vltra cognoſcet effectum ꝑ cauſam: ſed tertius iam imediate per cauſam notā cognoſcet effectum: nec tamē cognitio pncipij eſt cauſa cognitionis ꝯnis. Sed diſpoſitio cōcluſionis. ¶ Ad iſtantias rn̄deo: licet ꝓcedant de cauſa reali quā difficile eſt ꝓbare qꝫ cuius ſit: non tamē de pncipio ſciendi. diuidēdo eni multa pꝛedicata dicta de ſubiecto ꝓpoſitiōis mediate ꝓbande iuenietur vnum qđ mediat iter ipſum ꝛ pꝛedicatū de ipſo ꝓbādum: qđ vnū an mediate an imediate iſit ſubiecto: patebit ex ratione terminoꝛum: ꝛ ſimilr ſi pꝛedicatum ſibi imediate iſit vel nō. ¶ Ad tertiam ratōem pꝛincipalem dicēdum ꝙ ly ex. pōt notare ibi cauſam efficiētem inſtrumētalem: nec talem qualis eſt notitia pncipioꝝ reſpectu ꝯcluſionis: ſed minoꝛem occaſionalē. pncipalis autem cauſa efficiens in omni acqſitione ſcientie tam ħ: qꝫ etiam concluſionum ex pncipijs eſt ipſe itellectus virtute luminis naturalis: ꝓpoſitio vᵒ allegata de efficiēte vera eſt de cauſa pncipalioꝛi ƀm cōmētatoꝛem. iiº. huiꝰ. ¶ Sꝫ dices ſi itellectus ſit pncipalis cauſa in acqſitione ſciētie. aut ꝗ itellectus agēs aut poſſibilis. ¶ Reſpōdeo ꝙ in demonſtratiōe itellectꝰ poſſibilis eſt pncipalis cauſa: qꝛ in ipſo ē habitus pncipioꝛū: ꝛ concluſionū. ¶ Sed qđ ħ reſpōdeo ſi experimētum ſit in parte ſenſitiua: tūc itellectus agens abſtrahit icomplexa: et intellectus poſſibilis cōponit illa ꝛ adheret illi complexioni per ſe ſi eſt pꝛincipiū vel ex cognitione ſenſitiua qua vidit extrema cōiungi in ſingulari ſepe. ¶ Cōtra. igitur notitia cōiunctionis extremoꝝ cauſatur in itellectu poſſibili imediate a ſenſu qđ eſt contra pꝛedicta ſuperius. ¶ Item ꝙ dicitur itellectum agētem abſtrahere icomplexa: quero ſi per talē abſtractiōem aliquid cauſat in fantaſmate: vt illud iſtrumētaliter moueat

intellectū poſſibilē:⁊ ſi ſic.cum iſtrumentum nō moueat
niſi motum:prius naturaliter mo' fantaſma ab agente:q̃
ipm fantaſma moueat poſſibilem.in illo priori aliqua for
ma imprimitur fantaſmati ab itellectu agente.illa nō eſt
niſi vniuerſalitas:q2 terminus actionis agētis eſt vniuer
ſalitas.ſi aūt nihil cauſat in fantaſmate ſuum abſtrahere
nō erit aliqua actio ſua. ¶ Item ſi fantaſma moueat itel
lectū poſſibilē per iſtrm:illud iſtrm nullam habebit ope
ratiōem ꝓpriam mouendo itellectum poſſibilem preter
illam quā hȝ per formā ſibi impreſſaȝ.illam aūt hȝ in vir
tute pncipalis agentis. ¶ Ad zm iſtoꝝ triū dr ꝙ vltim⁹
termin⁹ actiōis itell's agētis ē vl'itas: nō autem terminus
ꝓximus quē ꝓducit in fantaſmate: vt mediāte illo indu
cat vltimū terminum.imo ꝓductum in fantaſmate ē ali
quod lumē.immo ſimpliciter itellectus agēs non cauſat
vniuerſalitateȝ ſm te:q2 primum obiectum poſſibilis eſt
ſre:ſed poſtea ex cognitione ſingularis cōferendo ꝑ cōue
nientiam ⁊ differētiam abſtrahit vniuerſale.ita ꝙ abſtra
here eſt cognitiua actio:qualis nō ē aliqua actio itellect⁹
agentis. ¶ Ad tertium iſtoꝝ ē dicenduȝ:ꝙ omne habēs
actioneȝ:nō in virtute alterius in illa eſt pncipale agens.
ergo repugnare videtur ꝙ iſtrumentaliter agens iquan
tum iſtrumētum habeat aliquam actionē ꝓpriaȝ: non in
virtute pncipalis agētis. ¶ Unde debile videtur funda
mentū Thome de creatione. de hac autē opinione ſi for
ma aliqua fanti imprimatur ab itellectu agēte: ⁊ ad quid
ponitur itellectus agens pertractare ꝓprium non ē h̄:ſed
in.3o.de anima. ¶ Ad quartū pncipale dicenduȝ ꝙ plato
docuit pueruȝ.nihil.n.pōt docēs facere quo ad aſſenſum
prebēdum complexis niſi debito ordine ꝓponere illa pn
cipia nota diſcipulo:⁊ alia ſequentia ex ipis in illo ordine
quo ſequūtur:⁊ ille ſic ꝓpoſitis propria virtute itellectus
acquieſcit:q2 ſillogiſmus perfectus nullius eget. Sȝ qūo
docēs cauſat ſpeciem in itellectu diſcipuli alicuius ſenſi
bilis: qđ nūquam diſcipulus ſenſit.h̄ ſpecies ē neceſſaria:
nō tm̄ ad ſciētiam:ſed etiam ad credendū magiſtro. puta
aliquis docet me de colore indico vel alio conſimili: quo
mō credam ſibi cū nullam apprehenſiōem habeaȝ de ſi
milibus:quia nec illoꝝ ſpecies.ergo a maiori qūo ſciam:
¶ Reſpōſio.ſi ſimile illius viderim: vel excedēs vel re
miſſuȝ:pōt tamē dicere illud de quo mihi loquitur ē huic
ſimile:vel ſic vel ſic ſe habere: vt formē mihi aliquaȝ fan
taſiam illius per cōpoſitionem ſicut mōtis aurei.Aliogn
ſi ex cognitis nullo modo poſſum ei⁹ ſil'itudinē mihi cau
ſare nūquam adiſcam niſi habitū vocalem: ſicut cec⁹ na
tus de coloribus pōt habere. ¶ Ad quintū pncipale dcm̄
eſt ſuperius in ſolutiōe queſtionis quomodo vna notitia
ſenſitiua ſufficit ad notitiā pncipiy.Si vltra intellect⁹ ab
ſtrahat ⁊ componat ad notitiam cōcluſionis magis valēt
plures memorie:⁊ plura experimēta: vt facientes cogno
ſcere quia:⁊ iquirere propter quid. ¶ De multis autē ac
cidētibus ſpeciei eiuſdē in eodē ſubiecto.habetur in qua
.i.7. dam queſtiōe huius.li. ¶ Ad ſextū principale:ꝙ ē de.83.
queſtionū.ſ.ꝙ de ſenſibilibus ⁊ mutabilibus nō pōt eſſe
T.c.62. veritas certa.Ariſ.contra hoc arguit.4o.huius.ca.5.quia
et ſeqn motus ſenſibiliū ē per ſe ſenſibilis.igitur aliqua veritas
tib⁹. pōt haberi per ſenſum de ſenſibilibus cōtinue motis h̄.ſ.
qđ continue mouent̄.Simil'r non ſemper cōtinue mouē
tur ſm omnia.ſol.n.non ꝯtinue mouetur ſm ſubſtātiam
neqȝ ſm lucem ſm quā eſt ſenſibilis. ergo ſcđm aliquid
ſenſibiliter cognoſcibile ē permanēs: licet feratur conti
nue.multa autem ſunt ibidē ad hoc. ¶ Item ſecūda ra
tio Aug. videtur querere: quare magis ſanis credendum
eſt q̃ ifirmis ⁊ furioſis vigilātibus q̃ dormiētib⁹. ¶ Un
de ad rationes illas: vt ſunt ratiōes.dicēdum ꝙ nec ſenſi
bilia omnia cōtinue mouētur ſm omnia:nec ita ipimū

tur ſpecies:vt ab ipſis fantaſmatib⁹ nō poſſit diſcerni:q̃ñ
obiectum ē preſens:⁊ quādo nō precipue de ſenſu particu
lari qui nō tenet ſpēm in abſentia ſenſibilis. ¶ Sȝ ad au
ctoritatem Auguſtini ſaluādā dici pōt ꝙ ſincera veritas
nō cognoſcitur a ſenſu.ita ꝙ ſenſus percipiat immutabili
tatem veritatis quā apprehēdit:nec obiectū iquantū mo
bile. ſenſus.n.nō percipit niſi preſens:⁊ duȝ eſt pſens.⁊ iō
nō cognoſcit ex ſe aliquid ſe habere niſi dū preſens ē:⁊ nō
ſemper preſens ē ſenſui corporali:nam de iſto ſenſu expo
ſe Augu⁹. retracta.i.ca.25.ideo nō percipitur hoc ita ſem
per eſſe. Poſito etiaȝ ꝙ ſemper continuaretur viſio mea
circa a.obiectū:ſicut in pmo iſtanti non percipio immuta
bilitatē a.q2 pro tūc non percipio a.niſi quomodo a.ſe ha
bet pro tūc:q2 non percipio niſi ipſum: vt tunc eſt preſens
ita etiam in tota viſiōe quantūcūqȝ continuata nūquam
percipiam immutabilitatem a. ſed pro omni nunc perci
piam quomodo ſe habet pro tunc. ¶ Contra. ſic probare
tur ꝙ cognitio ituitiua itellectus in pria nō percipit imu
tabilitatem obiecti:quia nō eſt per demōſtrationem: nec
ſcit vidēdo ꝙ ſic eſt niſi pro tūc quādo videt. ¶ Reſpon
ſio.itellectus nō videt immutabilitatem dei:q2 ſemp cō
tinuatur actus viſiōis:tūc etiam in primo iſtanti nō vide
ret eam: ſed ipſa immutabilitas eſt vnū viſum intuitiue:
ſicut ⁊ bonitas. ¶ Hoc quo ad primam probatiōem Au
guſtini nō ſit de itellectu:quoniā in hoc nō poſſum intelli
gere reȝ ſm ꝙ ſemper imutabilis ē:⁊ eius immutabilita
tem. ¶ Quo ad ſecūdam ꝓbationem Auguſtini dicēdū:
ꝙ forte ſenſus nō reflectitur ſupra ſpēȝ.⁊ ideo non diſcer
nit vtrum tm̄ ſpecie iformetur: vel vtrum obiectū ſit pre
ſens ſpecial'r de fantaſia.ſimil'r etiam de ſenſu exteriori:
q2 ſm aliquos ex vehemēti imaginatiōe pōt ſpēs imprimi
imagiñ in ſenſum:ſed ē alia virtus ſuperior ipſa ſenſitiua
que ſemper iudicat de bona ⁊ de mala diſpoſitiōe ſenſus.
¶ Ad rationes dicēdum eſt ſm hoc Ariſto. ibi. ꝙ bn̄ cō
cludunt ꝙ nō ſit impoſſibile eſſe aliquam veritatem ſin
ceram de ſenſibilibus:qđ imponitur illis contra quos ar
guit:ſed illam veritatem ſinceraȝ eſſe ſiue eius ſincerita
tem ſiue immutabilitatē:⁊ a falſo diſtinctam nō percipit
ſenſus:ſicut dicit Auguſtin⁹. vnde ſibi nō obuiat Ar.Ali
ter exponitur ſic.a ſenſu nō eſt expectāda ſincera veritas:
tāquaȝ a cauſa pncipali effectiua: ſed tamen a cognitione
ſenſitiua:vt ab occaſione acquiritur ſinceritas veritatis:
⁊ imutabilitatis: quia omnis noſtra cognitio ortū habȝ a
ſenſu.licet nō totam vel totalem cauſalitatem: tamen di
citur ꝙ philoſophus loquebatur ſm cognitiōem natura
lem eo mō quo expertus eſt. Augu. vero de quadaȝ cogni
tione ſuperioꝝ in diuinis vel regulis eternis in qbus ſolū
perfecte videtur verum:q2 ille ſunt regule iudicandi de
omni vero perfecto iudicio:⁊ ad illas nō pertingit cogni
tio noſtra ſenſitiua. ¶ Notandum autem ꝓpter dicta ꝙ
pōt quis dubitare ſi ſenſus ſanus ⁊ nō impeditus per idiſ
poſitiōeȝ organi poſſit impediri vel illudi per iformatio
nē ſpeciei ſine pſentia obiecti ſicut iformaret̄ ab obo pre
ſente:ſiue illa ſpecies ifiat organo ab aliquo illuminante
immediate:ſiue a fantaſia forti:ſaltem nūquam videtur
ſic illudi:qm̄ ſicut mouetur immediate.ſ.per ſpeciei ifor
matiōem ſic ſentit:quādoqȝ tamē errat circa hoc a quo il
la ſpēs cauſat̄:⁊ in quo fit.dū forte albedo vel aliqđ alte
rum ſubtile iterpoſitū viſui ⁊ corpori nigro videtur ⁊ cre
ditur illud corpus eſſe albū:quādoqȝ aūt organum eſt in
diſpoſitum per qualitatem itrinſecam impedietem ope
rari: vt lingua febricitātis:⁊ oculus irati. adhuc autē ſen
tit illud:cuius ſpecie informatur:licet non ab obiecto ex
tra. Dico igitur ad ꝓpoſitū ꝙ ſenſus nūq̃ illuditur iquan
tum ſeruit itellectui quo ad ſimpliciū apprehēſiōem:nec
quo ad pncipioꝝ pmoꝝ veritatem:ſed ꝯclōnū quādiu

ille ex pmis pncipijs nõ iferuntur.

¶ Ad agere quidẽ igit̃ expiẽtia nihil ab arte differre videt̃: ſ3 ⁊ exptos magis pficere videm⁹ ſine expientia ratiõnẽ habentibus. Qõ. V.

Utrum expertus ſolum non habens artem certius operet̃ q̃ artifex inexpertus videt̃ q nõ.6°.ethicoꝝ:ſicut prudẽtia eſt c.5.⁊.6. bitus cognoſcitiuus circa agibilia.ita ars circa factibilia:ſed nullus certius agit circa agibilia q̃ prudẽs. ergo nec circa factibilia q̃ artifex.¶ Item agẽs per cognitiõem quãto certius cognoſcit:tãto certius operatur:ſed artifex certi⁹ cognoſcit:q2 cognoſcit per cauſam:⁊ ꝑpter qd:expertus aũt ſolum q2.ergo ⁊c. ¶ Ad hoc dicitur q argumẽtũ ꝓcederet.ſi artifex certius cognoſceret ſingulare circa quod ẽ operatio per ſe q̃ expertus:ſed non ẽ ita:ſed artifex certius cognoſcit vniuerſale q̃ expertus:expertus autem certius ſingulare:circa qõ eſt opatio per ſe:⁊ iõ certius operatur expertus q̃ artifex.¶ Cõtra.tunc videtur q artifex nõ cognoſcit particulare per ſe:qõ eſt cõtra aliquos.vel ſi ſic: argumẽtũ ꝓcederet: q2 tunc cognoſcit particulare ꝓpter quid:ſicut vniuerſale qõ nõ facit expertus:⁊ per conſequẽs:tãc certi⁹ cognoſcit operabile.⁊ ſic idẽ qõ pus.

EX ¶ Ite3 qui perfectius ſcit quiditatẽ alicuius perfecti⁹ ſcit illud: ſ3 artifex ſcit qd eſt ſanitas perfectius q̃ expertus. ergo ſcit perfectius ſanare.Probatio minoris.q quid eſt ſanationis eſt vniuerſale:⁊ p ſe etiã reſpicit obiectu3 vniuerſale.tale magis ſcitur ab artifice. ¶ Reſpõſio.ꝟa eſt ma.de ſcire ſpeculatiue:⁊ minor ſimilr̃ in concluſione qñ ſcire cõſtruit̃ cum ĩfinitiuo ſignificãte operatione3.ex cõmuni mõ loquendi nõ põt ſumi niſi pro ſcire practico:iõ nõ ſequitur.ſi aũt cõcluſio intelligat̃ de ſcire ſpeculatiue ſumpto cõcedatur.¶ Cõtra iſtud.artifex ĩquantu3 talis nõ cognoſcit ſpeculatiue:ſed practice:q2 ars eſt habit⁹ cognoſcitiuus practicus.ergo minor vera eſt de cognitione practica:⁊ maior vera eſt de vtraq3:quacũq3 enim notitia cognoſcit̃ perfecti⁹ quid eſt aliqd: eadẽ cognoſcitur illud perfecti⁹.ergo cõcluſio erit vera de practica. ¶ Itẽ ſcientia practica ſi eſt habitus ĩtellectus:⁊ o^m^ per ſe ĩtellectus eſt vniuerſale.ergo ſciẽtia practica magis eſt circa p ſe o^m^ vniuerſale q̃ ſingulare:⁊ ſequitur ꝓpoſitũ q perfectiorẽ ſciẽtiam practicã hab3 qui cognoſcit per ſe vniuerſale.

¶ Ad pmu3.ſcire practicũ eſt duplex.ſ.ſcire opari:⁊ ſcire ordinatũ ad operari.pmum eſt ꝓprie practicũ.ſcõm dicitur cõmuniter practicũ.⁊ ſic ſecũdo modo omnis artifex ſcit practice:non pmo modo.ſecũdo mõ ſcire põt dici ſpeculatiuũ reſpectu pmi modi:⁊ ſic intelligat̃ reſpõſio ad pmum argumẽtum pcedens.¶ Ad ſcõm iſtoꝝ3.ſcire practicum pmo modo eſt per ſe circa ſingulare. Sed ſecũdo modo põt eſſe circa vniuerſale:falſum eſt igit̃ q nihil per ſe ĩtelligitur niſi vniuerſale.Uel dic q ſcire practice pmo mõ nũquam acquirit̃ niſi per experiẽtiam. vnde eſt eiuſdem potẽtie cuius eſt cognitio experimẽtalis. puta forte cogitatiue potẽtie:ſed ſcire practicũ ſcõo mõ eſt in intelle

TRA ctu extẽdente cognitionẽ ad vl'e operabile.

¶ Oppoſitum vult philoſophus in littera.

¶ Reſponſio.planum ẽ q expertus certius operatur artifice inexperto: q2 cognitio experimẽtalis eſt per ſe ſingularis circa qõ eſt opatio p ſe.cognitio aũt artis eſt vniuerſalis per ſe:⁊ ſi ẽ ſingularis:hoc eſt ex ꝯñti ⁊ per accidens: q2 igitur expertus certi⁹ cognoſcit operabile q̃ artifex.iõ certius operatur:⁊ hoc eſt qõ dicit phs in littera. ſi igitur ſine experimẽto rationem quis habeat:⁊ vniuerſale quidem cognoſcat in hoc ſingulare ignoret multotiens quidem curatione peccabit.

¶ Ad argumẽta.ad pmum dicẽdum q in aliquo eſt ſimilitudo.ſ.q ſicut prudentia eſt habitus cognoſcitiuus circa agibilia.ſic ars circa factibilia: ⁊ eſt in aliquo diſſimilitudo.ſ.q ipſa prudẽtia nõ generatur in anima niſi ex actib⁹ noſtris.ideo nullus eſt prudẽs qn fuerit expertus.ars autem generatur per experimẽtu3:⁊ per doctrinã ſine experimẽto:⁊ ſic põt aliquis habere artẽ qui nõ eſt expertus. ⁊ ſic minus certe operari q̃ expertus: cu3 minus certe cognoſcat operabile per ſe.¶ Ad aliud ſicut pus.¶ Ad argumẽtum in cõtrariũ pmo oſtenditur ex itentiõe philoſophi oppoſi.ſ.q ſingulare poteſt per ſe ĩtelligi: quia ſi certius agit qui plus per ſe cognoſcit.ſingulare ergo agẽs: vt deus ⁊ angelus:qõ certiſſime agit: certiſſime cognoſcit p ſe ſingulare ⁊ maxime:ſed eſt aliquod agẽs certiſſime: q tñ hab3 cognitiõem ĩtellectiuam:q2 nõ h3 aliam. ergo tale per ſe cognoſcit ſingulare. ¶ Tũc ad formã ratiõis dicitur q artifex ex hoc ſolo eſt perfectus: q2 hab3 pfectu3 habitũ in vniuerſali.põt autem habere perfectũ habitu3 in vniuerſali nõ applicãdo ad ſingulare:q2 ẜm phm pmo T.c.20. prioꝝ.conuenit ſcire in vniuerſali.ignorare aũt in particulari.ergo poſſibile eſt artificẽ eſſe perfectũ artificem: ⁊ tamẽ per ſe nõ cognoſcere ſingulare circa qõ ẽ operatio. Expertũ autem nõ cõtingit eſſe perfecte expertũ niſi per ſe cognoſcat ſingulare: q2 cognitio experimẽtalis eſt p ſe ipſius ſingularis.ergo artifex ex hoc q eſt artifex:nõ op3 q cognoſcat operabile.ſicut expertus ex hoc q eſt expertus.⁊ ita ſaluatur ĩtentio phi.

¶ Cõtra.ſi artifex applicando artẽ ad diuerſa ſingularia: EX vt per ſe ĩtelligibilia põt de illis habere duas ĩtellectiões per ſe:⁊ ex multis actibus generat̃ habitus. ergo põt per ſe de illis habere duas artes:qõ videtur ĩpoſſibile. Hoc aũt tangit ſi ſingulare poſſit per ſe ĩtelligi:⁊ ad argumẽta que ad hoc ⁊ ad cõtrariũ illi⁹ ſcripta ſunt in.7°.in.q.vtru3 ſingulare per ſe intelligatur. TRA

¶ Tamen ex hoc nõ ſequitur quin poſſibile ſit artificem ita p ſe ⁊ perfecte cognoſcere ſingulare:ſicut expertum ſi applicet cognitiõem vniuerſalẽ qnã h3 ad ſingulare. Eſt ergo ꝯparatio phi ĩtelligẽda de iſtis habitibus precise cõparatis ad illa: quoꝝ ſũt pncipia cognoſcẽdi ex ſe: nõ aũt de his que poſſunt cognoſci ab habentibus iſtos habitus per applicatiõem iſtorum habituũ ad alia.¶ Aliter dicitur q in ſingulari circa q eſt opatio per ſe ſunt multa preter natura3 illi⁹ cõmunis ĩdiuiduatã que multa diuerſificant actõem.Aliter.n.o3 agere circa hũc ĩfirmũ in hoc loco: ⁊ hoc tẽpore:q̃ circa illũ ĩfirmum eadẽ infirmitate in ſpẽ in alio loco:⁊ in alio tempore.iſta.n.annexa cognoſcet expertus ex multiplicata cognitiõe ſingularium ⁊ in ſe: ⁊ quãtum ad annexa:h aũt annexa non op3 artificẽ ex hoc ſolo cognoſcere q eſt artifex:q2 licet de p ſe ſingulari poſſit cognoſcere ꝓpter quid:ſi applicet:non tñ de annexis p habitũ artis.ideo exptus certius ſingulare cognoſcit inquantũ opabile:q2 ĩquantũ eſt ãnexũ illis accidẽtib⁹ que variãt actionẽ.Quicqd ſit de cognitiõe artis ⁊ experimẽti:exptus ex frequenter agere h3 habitu3 in potẽtia motiua qua exercet̃ operatiõem:vel forte in mẽbro quo agit: vt cythariſta exercitatus in manu:talẽ nõ h3 artifex inexpertus:multũ illa facit ad expedite agẽdum.

¶ Actus aũt ⁊ generationes oẽs circa ſingulare ſunt. Queſtio. VI.

Urũ actus ⁊ omnes generatões ſint circa ſingularia: ſicut dicit phs in littera.q nõ.actus intelligẽdi eſt ꝓprius actus ſciẽtie ⁊ artis: ⁊ tamẽ nõ ẽ circa ſingulare: ſed circa vniuer

ſale dum itelligitur. ¶ Item ſi ſic. ergo ſingulare eſt p ſe ſubiectū motus ⁊ generatōis: ⁊ taliū paſſioūm: ⁊ ſic ſoluꝫ p ſe iſunt ſingulari. ergo ille non poſſunt per ſe eſſe paſſiones demōſtrabiles de aliquo ſubiecto in ſciētia cuꝫ ſingulare nō ſit per ſe ſubiectū alicuius artis ſiue ſciētie: q2 ꝼm
ca? ō ſpē poꝛ^m ſingularia relinquēda ſunt ab arte. ¶ Item ſicut ex vnitate per ſe obiecti: vel diuerſitate eſt vnitas vel diuerſitas actus. ita ex vnitate vel diuerſitate actus eſt vnitas vel diuerſitas potētie. ſi tūc ſingulare ſit p ſe obiectū actus. ergo alius eſt act⁹ circa hoc ſingulare ⁊ illud: ⁊ p cōſequēs alia potētia. ⁊ ſic alia eſt potentia qua vr̄ ħ al^m ⁊ illud albū: ſicut alius ⁊ alius eſt actus. ¶ Iteꝫ ſortes per ſe ſanatur: ſortes per ſe ē homo. ergo hō per ſe ſanatur: ꝫ homo nō eſt per ſe ſingulare. ergo non omnes actus ſunt circa ſingulare p ſe. ¶ Iteꝫ ſi ſic. aut circa hoc ſingulare tm̄: aut circa ſingulare abſtractū ab hoc ⁊ ab illo. Si pⁱmum detur ergo nō circa aliud. Si ſcōm detur. ergo circa vniuerſale: quia ſingulare abſtractum ab hoc ⁊ ab illo ē vl'e.

¶ Ad oppoſitum eſt philoſophus.

¶ Dicendum ꝙ ꝓpoſitio eſt vera de actib⁹ tranſeuntibus in extrinſecū: ⁊ hoc de illis ꝼm ꝙ exiſtūt extra in reb⁹: nō de illis ꝼm ꝙ cōſiderantur a ratione.

¶ Duo dicūtur in glo^d° ꝓpoſitioneꝫ. ¶ Probatio pⁱmi: q2 cū actio trāſiens in extrinſecuꝫ ſit per ſe ſingularis: ⁊ exiſtat in aliquo: ſicut in ſubiecto oꝫ ꝙ illud in quo exiſtit ſit per ſe ſingulare. ſingulare. n. nō exiſtit in ſubiecto vniuerſali. Nō ſic eſt de actu manente in agēte: q2 nō eſt in obiecto circa qđ eſt. Et iō talis actus ſingularis eſt: q2 ē in ſingulari ſubiecto: ſicut pꝫ de itelligere: licet obiectum circa qđ ē ſit per ſe vl'e. ¶ Sꝫ hec ꝓbatio nō valet ſi ſit omnis actio in agente: vt in ſubiecto.

¶ Per hoc pꝫ ad argumētum pⁱmū: ꝙ ꝓpoſitio non itelligitur de actibus manētibus in agēte: cuiuſmodi eſt intelligere. ¶ Ad 2^m dico ꝙ qōlibet moueri in natura ē in aliquo particulari: tm̄ ex hoc moueri. ⁊ i°pōt abſtrahi vnum cōmune moueri: ⁊ illud pōt eſſe paſſio demōſtrabilis p ſe ⁊ pmo de aliquo ſubiecto cōmuni in aliqua ſciētia cuiuſmodi eſt ſubiectum philoſophie naturalis.

EX ¶ Quod ꝓbatur ſic: q2 qđ ieſt multis vniuoce: ⁊ nulli coꝝ per alterū: opoꝛtet ꝙ pmo iſit vni cōmuni illis: per cuius naturā inſit illis multis. ¶ Cōtra. tūc nō magis eſt actus alicuius ſingularis. ꝗ̄ quodcunq; accñs reale: vt albedo: quodlibet enim tale vt exiſtit in re ſingulare eſt: ⁊ alicu-
TRA ius ſingularis.

¶ Ad tertiuꝫ dōm eſt ꝙ nō ex quacūq; diuerſitate vl' vnitate obiecti vel actus ſequit̄ diuerſitas vel vnitas potentie: ſed ex vnitate vel diuerſitate ꝼm genus. ¶ Qđ confirmatur: q2 ſicut potētia receptiua materie reſpectu foꝛmarum eſt eadē reſpectu omniū foꝛmarū eiuſdē generis: ſic ⁊ potētia cognitiua reſpectu obiectoꝝ: ꝓbatio pⁱme partis ſimilitudinis: q2 iter omnes foꝛmas eiuſdē generis ē
T.c.12. trāſmutatio ex.10. hui⁹ trāſmutatio nō ē iter foꝛmas: niſi q2 habēt idē ſuſceptiuū per ſe. ¶ Cōfirmatur etiā ꝑ phi-
2°. poſt^r loſophū. dicentē ꝙ ſenſus eſt vl'is: vt hois nō callie homi-
i fine. nis: ſentire vero ſingularis.

¶ Cōtra iſtud ex hoc ſequūtur tria icōuenientia. ¶ Pⁱmum ꝙ aliqđ ꝼm ratiōem vl'is eſſet per ſe obiectum ſenſus. ꝓbatio ꝯñc: obiectū ꝼm vnitatē generis eſt per ſe vl'e ꝓbatio falſitatis ꝯñtis: q2 tūc nō diſtingueret̄ ſenſus ⁊ intellectus penes obiecta ꝼm ratōes foꝛmales: ſic ꝙ ꝓpⁱū eſſet itellectui eſſe circa vniuerſale. qđ eſt contra phm̄. 2.
T.c.60. de anima. ¶ Scōm eſt ꝙ vl'itas ꝑcederet omneꝫ opera-
ꝑ de aia. tōem itellectus: qđ eſt cōtra cōmētatoꝛem dicēteꝫ. itelle-
2^{ti}.8. ctus eſt qui facit vniuerſalitatē in rebus. ꝓbatio ꝯſequentie: q2 ſentire in nobis ꝑcedit omne itelligere: ⁊ obiectum ſenſus ꝼm ꝙ ē obiectū ſenſus: ꝑcedit actum ſenſus. ergo ꝼm iſtā rōnem ꝑcedit actū itellectus. ⁊ qcqđ eſt pus pⁱoꝛe eſt pus poſterioꝛe. obiectū autem eſt ſenſus ꝼm ꝙ vnitatem hꝫ generis ex reſpōſiōe que vnitas ē vnitas vniuerſalis. ¶ Tertiū icōueniēs eſt ꝙ potētie cognitiue ſit aliquod per ſe obiectū ꝼm aliquā rōnē ꝼm quaꝫ impoſſibile eſt illā potētiam cognoſcere illud obiectū per ſe. ꝓbatio cōſequētie: q2 ſenſus nihil cognoſcit niſi ſentiēdo. ſentire vō eſt ſolius ſingularis per ſe: ſicut dicit reſpōſio. ⁊ Ariſ. 2.
de anima. ¶ Cōtra pⁱmā cōfirmationē iſtius poſitiōis: lꝫ T.c.60
idē ſit ſubiectū omniū potētiaꝝ que ſunt ad foꝛmas eiuſdem generis: ſicut ꝓbat ratio. aliogn nō eſſet tranſmutatio p ſe iter illas: tm̄ nō oꝫ eādē eſſe potētiā reſpectu oīum illarū foꝛmarū. imo op^m vr̄ ꝼꝫ phꝫ. 3°. phy. dicētem. ſi poſ T.c.10.
ſe ſanari ⁊ poſſe egrotari eēnt idē: ſanitas ⁊ egritudo eēnt idē. ex quo manifeſtū eſt ꝙ potētie diſtinguūtur ꝼm diſtinctionē actuū: nō ſolum genere: ſed ſpecie: q2 ſanitas ⁊ egritudo ſunt eiuſdem generis. ita ꝙ iter illa per ſe trāſmutatio eſt. ¶ Cōtra ſcōaꝫ ꝯfirmationē de. 2°. poſterioꝝ in de li. ꝑ. c. 1.
ſomno ⁊ vigilia. habetur cui⁹ eſt actus ei⁹ eſt potētia. ꝗ ⁊c̄.

¶ Item ſeqtur ꝙ nō ſit idē obiectū potētie ⁊ actus: ⁊ ita nō diſtinguūtur potētie per actus: ſicut actus per obiecta qđ ē ꝯ phm. 2° de aia. ¶ Ad pⁱmuꝫ iſtoꝝ duoꝝ exponitur T.c.33.
ꝓpoſitio phi de potētia que eſt oꝛdo ad actū: ſicut potentia ⁊ actus ſunt differētie entis: q2 illo mō ideꝫ ſubiectiue vel obiectiue eſt in potētia ad aliquid ⁊ poſtea in actu ꝼm illud: nō de potētia cognitiua: exemplū de potētia operatiua nō valꝫ. cuius eſt potētia operatiua ei⁹ agere: vt ſub iecti. ſi actio ſit in paſſo. ex. 3°. phyſicoꝝ. ¶ Dico igit̄ al'r T.c.18.
ad argumētū ꝙ vnitas obiecti ſenſus non eſt aliqua vnitas vniuerſalis in actu: ſed aliqđ vnuꝫ alia vnitate poꝛe. ſ. reali a qua moueſ itellectus ad cauſandū aliqđ cōmune abſtractū ab hoc ſingulari ⁊ illo eiuſdeꝫ ſpēi magis ꝗ̄ diuerſarū. al'r vl'e eēt fictio ſolū. circūſcripto enim itellectu illud albū magis cōuenit cū alio ꝗ̄ cū aliquo alterius generis. vnde dico ꝙ illud vnū reale precedēs actum itellectus eſt vnū in multis: nō tamē de multis: ſed fit vnū de multis per itellectū: ⁊ tūc eſt vniuerſale: pus nō: q2 ex primo poſterioꝝ. ambe cōditiōes requiruntur ad vniuerſa- T.c.25.
le. ¶ De iſta vnitate ſi oꝫ poni vel non. quere in. 7°. qōne de vniuerſali: ſed hic arguit̄ cōtra ipſam quātum ē ad ꝓpoſitū: q2. ſ. per ipſam nō ſaluat̄ difficultas de obiecto ſenſus. ¶ Cōtra dcm̄ in ſoꝛone iſta arguitur ſic. ſi illud vnuꝫ eſt aptuꝫ natū predicari de plurib⁹. ꝗ eſt actu vniuerſale.

¶ Reſponſio. verum eſt aptitudine remota: ſed aptum aptitudine propinqua fit ex conſideratione intellectus. ⁊ hoc eſt qđ dicit diffinitio de multis ⁊c̄. ¶ Contra illud. obiectuꝫ vnum realiter aut eſt ſingulare aut vniuerſale. nō videt̄ poſſibile ponere mediuꝫ. a nullo. n. pħo ponitur medium: ſed nō vl'e p te ergo ſingulare: ⁊ tūc ſicut pus reſpectu diuerſoꝝ ſingulariū diuerſe potentie. ¶ Ad iſtud argumētuꝫ nota ꝙ Auic. nō negat in hac auctoritate vnitatem ſimpl'r de qditate: ſed negat vnitatē numeralē ad quā: ⁊ multitudinē ſibi oppoſitā: qditas eſt idifferēs. ⁊ ita ex ſe ad neutrū determinat̄. Simil'r nec ad vl'e nec ad ſingulare: ⁊ ita vt in ſe conſideratur ſine vtroq; illoꝝ eſt obiectum ſenſus. omne enim ens de mūdo ſiue quiditas ſiue qcquid ſit eo modo quo ens: ⁊ vnum.

¶ Unitate ſibi ꝓpria. ſic. n. ſe hꝫ vnitas qditatis ad qdita- EX
tem. ſicut vnitas ſuppoſiti ad ſuppoſitum. ⁊ ita nā: vt ſub vnitate ſibi ꝓpria pōt poni obiectuꝫ: ſed illa ē realis: non vl'is: vel ſi ponitur qditas itellectualis ſine illa vnitate: ꝗ etiā eſt paſſio eius pōt poni ꝙ ipſa ſic etiā eſt obiectū: non ꝼm ratiōem vnitatis ſuperaddite ſibi: ſicut nec ꝼm rōnē actus vel potētie: ſed ab^{te} rōne qua talis qditas eſt. TRA

¶ Scōm Auic. 5° metaphſice. cap. ꝑ. diffuſe nec huītas: nec alia quiditas eſt actu: nec potētia: nec vnū: nec multū: nec

vl'e:nec ſingulare:ſic dico de iſto ob'to ſenſus. ¶ Contra
ſeqtur tũc ꝙ idẽ ⁊ ſm eãdem rõnẽ ꝑ ſe ſit ob'm ſenſus ⁊ i/
tellectus:q2 ſm illã ratiõem qua ẽ qditas tñ eſt per ſe in/
telligibile ⁊ ꝑ te per ſe ſenſibile. ¶ Itez ſenſus erit ꝑ ſe co
gnoſcitiuus qditatis ⁊ nõ ſingularis. ꝙ vr̃ ꝯ lr̃am ĩfra que
dicit ꝙ ſenſibus ſunt cognitiões ſingulariũ maxime pro/
prie. Q̃uo nõ q2 ſoli ſenſus ſunt illorum ꝑ te:nec q2 illorũ
ſolo2 per ſe. ¶ Reſpõdes ꝙ non ſine ſingularitate.
EX ¶ Aliter dõm ꝙ ſenſus ꝑ ſe eſt ſingularis cõpoſiti ex nã ⁊
dr̃ia ĩdiuiduali:tñ mã eſt rõ formalis cognoſcẽdi. ¶ Con
tra rõ formalis magis cognoſcit̃:ꝓpter qd vnũqdq3.n.⁊c̃.
¶ Item tũc non erraret ſenſus diſtinguẽdo hoc ab illo.
¶ Ad.i.ꝯña tenet de ĩtellectu qui nat⁹ eſt cog̊ſcere: ita ra
li°.p̃. tiõem:ſicut illud cuius eſt:nõ de ſenſu: ꝓpoſitio vero po/
T.c.5. ſterio2 ĩtelligitur de ly ꝓpter effectiue. ¶ Ad ſcd3 nõ er/
TRA rat circa rõnẽ formalez.ſiue circa hoc quãtum ad illam.
¶ Ad ꝑmũ dr̃:ꝙ ſi actu vl'e eſt ꝑ ſe ob'm ĩtellectus poſſibi/
lis:⁊ cauſaret̃ vl'e ꝑ ſe ab ĩtellectu agẽte: tũc nõ ſequeret̃
ĩcõueniẽs. ¶ Aliter dr̃ ꝙ ĩtell's agẽs nõ cauſat vl'e: ſ3 ĩtel
lectus poſſibilis cõſiderãs illã qditatẽ illimitata3 cauſat
in eo vl'e.ita ꝙ vl'e nõ eſt per ſe ob'm ĩtellectus:ſed cõſeq/
tur etiã actiõem ꝑmã ĩtell's poſſibilis.ita ꝙ qditas ſm ſe:
ſic ẽ ob'm ſenſus ſm p̃cedẽtem rñſionẽ.ita etiã ⁊ ĩtell's.
EX ¶ Cõtra.qditati ſm ſe ꝯcepte ꝯ' dici de multis.igit̃ ẽ actu
vl'e. ¶ Itez ſi nõ.qd facit ĩtell's poſſibilis cõſiderãs circa
illã:vt fiat actu vl'e.ſolũ.n.cõparat ad hoc vel ad illud de
qbus eſt prius p̃dicabilis:⁊ ita vl'is. ¶ Itẽ ꝑ quãcũq3 ĩtel
TRA lectiõem quã nouã ſpẽm habebit ĩtellectus:⁊ vnde illa.
¶ Et tũc diceret̃ ꝙ nõ eſt ĩconueniẽs ꝙ intellect⁹ per ſe co
gnoſcat ſingulare.ſicut oẽ3 rẽ quã cognoſcit ſenſus viſus
in albo cognoſcit ſenſus cõmunis:ſ3 nõ ſolũ ſic.ſil'r ĩtelle/
ctus poſſibilis cognoſcit illã qditatez:ſicut ſenſus:ſ3 nõ ſo
lum ſic.ſ3 vt actu ſit vl'e. ¶ S3 tũc ad argm qd fit ꝙ potẽ/
tie diſtinguunt̃ ꝑ ob'ta:dico ꝙ potẽtie ordinate diſtinguũ
tur ſ3 illud qd ẽ cõius:ſ3 potẽtie diſperate ꝑ ob'a diſpata.
¶ Ad aliud dr̃ nõ eẽ ĩconueniẽs ꝙ ĩfertur ⁊ ꝓbatur ſic.
oĩs potẽtia cognoſcẽs ob'm ſm aliquã ratiõem magis vr̃
illã rõnẽ cognoſcere. ¶ Tũc arguit̃.ſenſus per te cog̊ſcit
nõ quiditatẽ:ſed ſub a.aliquo.ſ.accñte:tũc quero vtru3 ꝑ
ſe cognoſcit a.⁊ tũc ꝑ ſe cognoſcit qditatẽ.ſi.n.ſub alio:tũc
in ĩfinitu3 vel ſtabis:tñ ſenſus tm̃ ſentit illud qd eſt color
ĩtellectus cognoſcit qditatez diffiniẽdo: ⁊ attribuẽdo dif
finitionẽ diffinito. dicẽdo h̃ ẽ tale qd. ⁊ ſic vr̃ cog̊ſcere q/
ditatem nõ tm̃ qd. ¶ Ad q̃rtũ ꝑncipale. dico ꝙ ꝯña non
val3:q2 nõ ẽ ſil'e q2 nec̃ia ꝯ̊ nõ põt ſeq niſi ex nec̃arys:niſi
ſ'3 ſeq̃ret̃ ex vo:⁊ añs nõ põt eẽ verũ ſine ꝯñte:nec ſepan/
tur niſi q̃tũ ad cauſalitatẽ:⁊ iſta cauſalitas eſt in ꝓpõnib⁹
ꝑ ſe veris:vñ in ꝓpõnib⁹ ꝑ ſe eſt accñs:q2 nõ val3:lic3 duo
ꝯueniãt in vna cã.ergo vna eſt cã alterius. ¶ Ad aliud h̃
act⁹ circa hoc ſingulare act⁹ ſingularis in cõi circa ſingula
re in cõi:⁊ act⁹ ſm nãm circa ob'm ſm nã3:⁊ actus vl'is cir
ca ob'm vl'e abſtractũ a ſingularib⁹:⁊ pro tãto põt ſaluari
illud.2° poſt2.ſupra allegatũ ſenſus ẽ vl'is:ſentire vo ſinre:
q2 qlib3 vnus act⁹ ſentiẽdi eſt circa vnũ ſingulare tm̃ mul
ti aũt actus circa multa:⁊ oẽs illi actus ſunt ab eade3 po/
tẽtia:ex quo ꝯcludit̃ ꝙ nullũ vnũ ſingulare eſt ꝑmũ ob'm
potẽtie:ſed aliqd vnum in multis ſingularib⁹:qd eſt quo
dãmõ vl'e: ſicut ꝑus expoſitũ eſt:ſ3 aũt qdlibet ſentire ſit
tm̃ circa ſingulare:nõ tñ vt circa ꝑmũ ob3: ſed circa illud
vnũ qd exiſtit in ſingulari.Aliter non idẽ ob'm potẽtie et
actus:ſ3 nõ eſt circa illud vnũ niſi ſub ſingularitate:ſicut
color nõ vr̃ niſi in q̃titate.a multis tñ actib⁹ poteſt abſtra
hi vnu3 cõe:⁊ illius ob'm ponet̃ aliqd vl'e:ſicut dcm̃ eſt in
rñſiõe ad 2m argumẽtũ ꝑncipale. ¶ Contra. ſi ſenſus nõ
ſentit ob3 ſine ſingularitate qũo ſe h3 ſingularitas ad ob/
iectum:vt ad colorẽ:nũqd eſt per ſe ſenſibile:licet non ꝓ/
prium ſicut q̃titas:nũqd ſingularitas ẽ tm̃ ꝑ ſe ĩtelligibi/
le:ſtude. ¶ Notãdu3 vo circa p̃dicta ꝙ tertia ratio ꝑnci/
palis non h3 difficultatẽ ſpãlẽ ad hãc queſtionẽ. ſoluit̃.n.
ſicut ꝑmũ argm ꝑncipale de actu immanẽte.
¶ S3 circa iſtã lr̃am ph̃i ĩferius in iſto ꝑ̊ lib. Amp̃.autem
ſenſuũ.neq3 vnũ ⁊c̃. ¶ Eſt bona dubitatio.vtrũ ob'm per
ſe ſenſus ſit aliqd ſub rõne ſingularis. vr̃ ꝙ ſic: q2 ibidem
dr̃ ꝙ ſingulo2 cognitiões ſenſib⁹ maxime ꝓprie ſunt. Et
2° de aĩa.dr̃ ſingulare dũ ſentitur.2° etiã poſterio2. ſenti/ T.c.60.
re eſt ſingularis: ⁊ eius ẽ actus:cui⁹ eſt potẽtia. g̊ ſenſus ẽ T.c.vl/
ipſi⁹ ſingularis. ¶ Q̃uo etiã al'r ponet̃ dr̃ia ſenſus ad ĩtel/ timi.
lectũ. ¶ Sed ꝯtrariũ arguit̃ per tertiũ argumẽtũ ꝑncipa
le de diuerſitate potẽtiarum.et per confirmationẽ ꝑma3
rñſionis ꝑme ad tertiũ ꝑncipale de diuerſitate potẽtia2:
⁊ per ꝯfirmationẽ ꝑmã:rñſionis ꝑme ad 3m ꝑncipale ꝑ ſi/
mile de potẽtia rell:q2 vnitas potẽtie receptiue mãe acci/
pit̃ per ſe reſpectu vnitatis formarũ eiuſdẽ generis:inter
quas eſt trãſmutatio.igit̃ vnitas potẽtie ſenſitiue ſil'r iu/
dicabit̃ reſpectu vnitatis obiecti ſm gen⁹. ¶ Hoc etiã ꝓ/
batur ꝑ ſcdam ꝯfirmationẽ de ſcdo poſterio2. ¶ Itẽ ſin
gularitas eſt vni⁹ rationis in colore ⁊ ſono.g̊ non ẽ forma/
lis ratio ob'ti:q2 ꝑ illã diſtinguũtur poe. ¶ Itẽ nõ h̃ ſingu
laritas ẽ ratio formalis obiecti ſenſus:q2 tũc aliud ſingu/
lare nõ ſentiretur.ſingularitas vo in cõi vr̃ vl'e:q2 huic ſin
gularitati in hoc colore que non ẽ res ſcde ĩtẽtionis:ẽ ali/
quid ſil'e in alio colore.g̊ ab iſtis duob⁹ ita abſtrahit̃ vnũ
vl'e qd ẽ ſingulare:ſicut a duob⁹ colorib⁹ vn⁹ color. ¶ Ad
hãc dubitationẽ rñdeo ꝙ vtraq3 via cõcedit ꝙ ſingulare
non ẽ ꝑ ſe ob'm potẽtie ⁊ ꝑmũ:ſed ꝑor via dicit ꝙ aliquid
ſm vnitate3 generis eſt ob'm potẽtie. ¶ 2a vo via vitans
vnitate3 vl'is eẽ ꝓpriu3 ob'm ſenſus.ponit ſibi corrñdere
vnitatẽ realẽ fundamẽtalẽ vnitatis generis:ĩquãtũ ẽ ob/
iectũ:non tñ ꝙ illã vnitatẽ ponat ob3:ſed nã3 cui ſine con
ſideratione ĩtellectus ꝯuenit talis vnitas.ſ3 hoc igit̃ con
firmationes ambe ꝑme vie poſite ad ꝯfirmationẽ rñſio/
nis terty argumẽti ſunt ꝓ ſcda via.ꝑncipium.n.potẽtiale
mãle non dr̃ ꝑmo eſſe idẽ forma2 talis generis:vt genus
eſt aliqua ĩtẽtio ſcda cauſata ab ĩtellectu: ſ3 tm̃modo for
marũ hñtium vnã nãm tali vnitate reali q̃ ſit fũdamen/
tum vnitatis generis:qñ ĩtellectus illã natura3 ꝯſiderat.
¶ Illud etiã de ſcda ꝯfirmatione de.2°.poſterio2. gloſat̃
ꝙ ſenſus eſt vl'is.i.vni⁹ vnitate reali fundamẽtali vnita/
tis vl'is. ¶ Tria ĩconueniẽtia adducta ꝯ rñſione3 ad ter/
tium ꝑncipale.ſunt ꝯ ꝑmã viã:⁊ nõ ꝯ iſtã ſcdam. ¶ Argu
mẽtum etiã ꝯ ꝑmã cõfirmatione3 qd accipit̃ ex.3°.phyſi/
co2:ꝙ potẽtie ꝯtrarie ſunt diuerſe:vt poſſe ſanari:⁊ poſſe
egrotari:ſophiſticũ eſt:q2 illa prima ꝯfirmatio d3 ĩtelligi:
nõ de reſpectu põli:ſicut ĩtelligit̃ dcm̃ illud ph̃i de.3. phy/ T.c.io.
ſico2.ſed de ꝑncipio põli in quo ẽ reſpectus ad formã: q2
nec potẽtia cog̊ſcitiua eſt tm̃ reſpectus. ¶ Ad illud argu
mẽtũ ſupius factũ ꝯ ſcdam ꝯfirmatione3 rñſionis ad ter
tium ꝑncipale.dõm eſt ꝙ illud philoſophi de ſomno ⁊ vi/
gilia.cui⁹ eſt potẽtia eius eſt actus.ĩtelligit̃ ſubiectiue.ita
ꝙ cuius ſubiectiue eſt potentia eius ſubiectiue eſt actus.
ꝓbat.n.ex illa ꝓpoſitõe:ꝙ ſicut actio ſentiẽdi eſt ꝯpoſiti.
ita ⁊ potẽtia ⁊ nõ aĩe tm̃:tamẽ va eſt etia3 ꝓpõ eiuſdem ꝙ
eiuſdẽ obiectiue eſt potẽtia ⁊ actus:ſicut ꝓbatur ꝑ argu/
mẽtum aliud ꝙ ſeqtur illud:q2 al'r nõ eſſet idẽ obiectum
potẽtie ⁊ act⁹. ¶ Hic etiã p3 per tertiũ ĩconueniẽs ſupra
adductũ ꝯ rñſionẽ ad tertiũ ꝑncipale:q2 al'r aliquid eſſet
obiectũ potẽtie cognitiue ſm aliquã ratiõem ſm quã im
poſſibile eſt obiectũ illud ab illa potẽtia cognoſci. ¶ Vñ
ſicut negat illa ſcda via de potentia ꝙ ſit ꝑ ſe:⁊ ꝑmo circa
ſingulare.ita negat de actu.vñ gloſat̃ iſta ſcda via omnia
in ꝯrium:vt cu3 dr̃ ꝙ ſentire eſt ſingularis:⁊ cõſimilia de
ſingularitate per ſine quo non:ſicut d̃ q̃titate.ponit ergo

illa ſcḋa via ꝑmū obm ſenſus colorē vel lucem illud qḋ
ipm eſt. Silr ⁊ ipſius actus non ſine ſingularitate: an aūt
potētie ſine ſingularitate dubiū ē. ¶ Rn̄ſio: ſicut de q̄ti
tate. imo ſine q̄titate ē motiuū: licet nō poſſit actu agere.
¶ Opꝫ. n. hāc primoꝝ principioꝝ ⁊ cauſarum
eē ſpeculatiuā. Sūmū eteni bonū. ⁊ qḋ cuius
gratia vna cauſaꝝ eſt. Quare vero non actiua
palā ex primū philoſophātibus. Qō. VII.

Vtrum metaphīca ſit practica. ꝙ ſic
vr̄. q2 ē vt boni fiamꝰ. ē. n. ad
felicitatē imediate que ē ſūmū bonū nr̄m
ġ ⁊c. ¶ Itē ꝑ huiꝰ hr̄ ꝙ h̄ ordinat alias ex
6° cōditione ſapiētie: ſ3 ordinare ē actꝰ ſcie
practice. ġ ⁊c. ¶ Itē ſicut theō ſupnālis
ē ad ꝑficiēdum nos ī eſſe ſupnāli. ſic iſta ī
eē nāli: ſ3 illa ponit practica ꝓpter amorē charitatis. ġ ⁊c.
¶ Itē cōis ē ſpeculatiuis ⁊ practicis. ġ nec ē ſpeculatiua
Tc.i. nec practica. ¶ In ꝯrium arguit pħs h̄ ⁊ in. 6°. huius.
et.z. ¶ Ad ſolutionē huiꝰ qōis ⁊ ſequētis ꝑ. oꝫ videre qd ſit pra
xis a qua dr̄ ſcia practica. ⁊ z°. qualr ſe dꝫ ſcia hr̄e ad illā
praxim: vt ab illa dicat practica. ¶ De ꝑ ē ſciendū ꝙ pra
xis eſt oīs opatio q̄ nō ē ꝑ eſſentiā ſpeculatio. aliogn diſio
ſcie in ſpeculatiuā ⁊ practicā eēt iſufficiēs: quelibꝫ. n. opa
tio eēntialr diſtinguit a ſpeculatiōe q̄tū ad illud qḋ ē ſpe
culatōꝫ eē finē vltimū vl alteriꝰ grā: oꝫ tn̄ ꝙ illa opaº nō
ſit mere d̄teriata a nā: ſ3 ꝙ ꝯtigat ī ea errare: ⁊ r̄cte agere.
¶ Qḋ pꝫ ex ſcḋo manifeſtādo. ſcia. n. practica ſe hꝫ ad pra
xim vt directiua in ipſa. nō eſt aūt opꝰ directiōe vbi nulla
eſt diffoꝛmitas. opatiōes aūt que ſubſunt impio nr̄o: ſunt
opōnes cognoſcitiue tā ītellꝰs q̄ ſenſus. opatiōes ēt appe
titiue tā ītellectiue q̄ ſenſitiue: opōnes etiā motiue: opa
tōes vegetatiue n̄. vn̄ de eis n̄ ē ſcia practica. ¶ Si iſtes ꝑ
h̄ ꝙ meⁿᵃ vr̄ eē de illis. ¶ Rn̄°: ꝙ ē de actibꝰ nr̄is reſpiciē
tibꝰ illā. qūo. ſ. talia oppoſita ſic ipſam diſponerēt. opatio
autē cognitiua inteᵘᵃ eſt q̄truplex q̄dā ad nihil ordinat:
vt cognitio ꝯclōnis vltīe: q̄dā ad aliud vt cā eiꝰ: vt cogni
tio ꝑncipij ad ꝯclōnē: q̄dā ad aliud vt ad finē: vt ſcia mi
nus nobilis ad metaphyſicā: q̄dā aūt vt in alia dirigat: vt
logica. oēs tn̄ ille ſunt ſpeculatiue: q2 nō ordināt̄ur niſi ad
ſpeculationē. Opaº v̊o cognitiua ſenſitiua aliquo mō ſub
eſt impio nr̄o. puta ſic vel ſic imaginari. ſic vel ſic diſpone
re oculū ad vidēdū. ⁊ ſi ſcia de hoc daret practica eēt: do
cēs qūo eſſet ſic opandū: pro quāto aūt nō ſubeſt nr̄o ipio
gn organo diſpoſito ſenſibile p̄ſens neceſſario ſentit n°. ī
pediēte nō eſt ſcia practica de h̄. Opatio v̊o appetitiua vo
lūtatis circa finē vltimū nālē: vnica ē ⁊ vniformis. ſ. com
placētia quedā ſimplex. in illa ġ non īdigemꝰ ſcia directi
ua: q2 vt ꝑus dcm̄ ē nō eſt opus directōe. vbi nulla accidit
diffoꝛmitas. Circa v̊o entia ad finē in actu nāli ꝯueᵗ erra
re. ⁊ circa illa ſunt v̊tutes ⁊ ſcia moralis practica. In actu
v̊o ſupnāli volūtatis tā circa finē q̄ circa illa q̄ ſunt ad fi
nem cōuenit errare ⁊ recte agere: q2 ibi nō recte agit ſine
multis circunſtātijs actꝰ. ġ ibi reqrit directio in vtroq̄: ⁊
ſcia ibi directiua eſt theō ſupnālis. ġ illa ſm illā viā ponē
da ē practica. Opatio v̊o appetitus ſenſitiui pōt eſſe recta
⁊ nō recta. vn̄ circa directionē etiā in illa ē moralis ꝑ q̄to
v̊tutes morales ſunt ibi: licꝫ forte nō ita ꝑncipalr: ſicut in
volūtate. Opatio aūt motiua q̄dā eſt ſimplr imanens: vt
ſaltare: eqtare: q̄dā aūt trāſiens: nihil tn̄ relinquēs: vt cā
tare in ꝑ gradu. ⁊ cytharīçare in ſcḋo. q̄dā aliqd relinq̄ns.
h̄ ꝓpriſſime vocat factio. ¶ Hec igit ſcia cū ſit de ꝑ en
te nullo mō eſt practica: niſi q2 ordinat ad actū nālē vo
lūtatis circa illud ens. Sꝫ eā ad illud ordinari nō facit eā
practicā cū nō ordinet ad illū vt directiua: cū ille actꝰ ſit
nālis rectꝰ ⁊ vniformis. ¶ Qḋ etiā ꝓbat alr: nulla ſcia eſt

practica: niſi ꝯſideret opationē vel opabile ī quātū opabi
le h̄ neutꝝ fac. nō zᵐ: q2 ꝑᵐ ens ſub rōne q̄ tale nō ē opabi
le. ¶ Cōtra. ſic theō ſupnālr n̄ eſſet practica. ¶ Ideo rn̄°.
opabile vel circa qḋ ē opō eē amabile ē eē circa qḋ ē opō:
ſic eē ſanabile. h̄ ſufficit ad practicā. ¶ Cōtra. rō amabil
ex q̊ dicit aliquā relatiōem ſm rōnē in deo: nō pōt eē pri
ma rō ī ipſo ſꝫ quā oīa ad ipm attribuūtur. ġ nec ſic conſi
derat h̄. ¶ Rn̄°. idē argᵐ pōt fieri de theologia: nō. n. po
teſt poni h̄ ſubꝫ ſub rōne nobiliori q̄ ibi. Iō rn̄deo ꝙ ſub
rōne boni pōt tā h̄ q̄ ibi ꝯſiderari q̄ ē ratio abᵗᵃ: ſup quā
fūdat rō amabilis: ſicut medicꝰ ꝯſiderat corpꝰ ī quātū ca
lidū ⁊ frigidū in quo fūdat ſanabilitas: ⁊ h̄ ſufficit ad ra
tionē practice. vn̄ ex ꝑte obiecti nō videt eē ratio: q̄re iſta
ēt nō eſt practica: nec valꝫ ponere iō metaphīcā eſſe ſpecu
latiuā ſm Ar. q2 ponit ſapiētiā eē nobiliſſimū habitū ex
6°. ethicoꝝ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s non ordinatū ad aliū: nec ad aliqd ni ca°8.
ſi ad ꝓpriū actū: ⁊ ita nō ad praxiꝫ: ſꝫ ad ſpeculationē tm̄.
¶ Hec aūt rō q̄uis ſit appens nō valꝫ. ꝯſtat enim ꝙ oīs
ſcia ſit nobilioꝛ actibꝰ potētie motiue trāſeūtibꝰ in extrin
ſeca: ⁊ tn̄ reſpectu taliū actuū ponit ſcia practica: vn̄ pꝫ ꝙ
ordo: ſicut ad finē: vel ſicut ad nobiliꝰ nō eſt de ratiōe pra
ctice: ſed ꝙ directiua ſit in aliquo actu: licꝫ minꝰ nobili q̄
ſit ꝯſiderare: imo nullā ponit Ar. practicā niſi directiuā
in actu minꝰ nobilis potētie q̄ ſit ītellꝰs: niſi forte moralē
ſi v̊tutes ſint in volūtate. ¶ Itē in alio peccat rō. ꝯſtat ꝙ
Ar. pōit appetitū ītellectiuū ī nob. 6°. ethi. ⁊ ꝑ rhetoꝛ. iz. ſi c.z. et z.
āt illa poᵃ ſit nobilioꝛ actꝰ eiꝰ erit nobilioꝛ actu ītellꝰs: ⁊ ita
actꝰ ītellꝰs ordīabit ad illū: ⁊ illa ē praxis: vt ꝓbitū ē. ġ ⁊c.
Nec valꝫ ꝓbatio de ſapiētia. licꝫ. n. v̊e ſit nobiliſſimꝰ habi
tus: tn̄ actꝰ volūtatis nālis. ⁊ ita nō ab habitu poteſt eē no
bilioꝛ actu ītellꝰs ab hītu. ſi volūtas ſit nobilioꝛ ītellectu.
non. n. h̄ aufert nobilitatē ab actu qḋ fiat a potentia ſine
hītu medio. ꝑcipue ſi ē nālis ⁊ vniformis. Exᵐ. viſio ē no
bilioꝛ actꝰ q̄ actꝰ ſcribēdi q ē ab hītu in manu: q2 viſus ē
nobilioꝛ potētia motiua: ⁊ tn̄ h̄ eēt dato ꝙ hītus ſcribēdi
eēt nobilioꝛ oī hītu: q2 in potētia viſiua nullus ē habitus.
¶ Cōtra: q̄re ex amore nāli. i. ex puris nālibꝰ: ⁊ tn̄ libero
frequēter elicito nō poᵗ in volūtate gnāri hītꝰ amoris nā
lis ſicut in ītellectu ex ītellectionibꝰ nālibꝰ. indetermina
tioꝛ. n. eſt volūtas q̄ ītellꝰs ſaltē reſpcū ꝑncipioꝝ: quoꝝ tn̄
ſunt hītus. ¶ Rn̄°. ꝙ ſi hitus generet: h̄ eſt ex fecūdita
te actꝰ: non aūt ꝓpter nec̄itatē actꝰ. ita ꝙ īter potētiam ⁊
hītū actꝰ mediet: nō aūt hītꝰ īter potētiā ⁊ actū ex nec̄ita
te. Ar. āt n̄ poneret forte hītū: niſi vt reqrat ꝑꝑ actū cānō
¶ Ad ꝑmū argᵐ qōnis dōm: ꝙ h̄ ē vt boni fiamꝰ ſpeculan
do. ¶ Ad ſcōm dōm ꝙ h̄ ordinat alias: vt finis ordīat en
tia ad finē: non vt ſcia directiua. ¶ Ad zᵐ dōm ꝙ non eſt
ſilr non ꝑꝑ zᵃˢ rationes īꝓbatas: ſꝫ ꝓpter illā de nālita
te amoris. circa quā nō ē diffoꝛmitas. ¶ Illa tn̄ rō ē de
bilis: ſicut pꝫ ꝑ argᵐ de amore nāli ſupra: libertas. n. eſt re
ſpectu actꝰ ex puris nālibꝰ: vt eliciat cū circūſtātijs debi
tis vel ſine. ſ. ſup oīa vel ꝓpter aliud. licꝫ iſte circūſtātie n̄
ponāt amorē in eē ſupnāli. Silr vn̄ ꝓbatur illud de dire
ctione. pħs. n. z°. hꝰ dicit. finis practice eſt opꝰ: non dic di T.c.z.
rigere in ope. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ modus tractādi eſt vnꝰ ⁊
finis vnꝰ q̄tūcūq̄ ſubm ſit cōe. ¶ Ad arguᵐ de obto ſcie
practice. dōm ꝙ nō eſt obꝫ eius opꝰ noſtrū: ſꝫ directiuū
ꝑ ipſam: nec obm eiꝰ eſt opabile: ſꝫ q̄libꝫ ꝯditio abᵗᵃ pōt eē
rō obti ſcie practice ſꝫ quā ꝯditōē pōt opatio nr̄a q̄ nō ē
ſpeculatio eē circa illud. volitio aūt pōt eē circa obm ſm
illā abᵗᵃᵐ rōnē eiꝰ: ſic ⁊ ītellꝰs. Sic pꝫ qūo ōs in q̄tū ōs vel
ī quātū bonus vel ſm aliā rōnē abſolutā pōt eē obm ſcie
practice. ġ ſcia practica ⁊ ſpeculatiua nō diſtinguūtur pe
nes obꝫ: q2 nullū ē ītelligibile: circa qḋ nō poſſit eē ſm ra
tionē abſolutā eiꝰ. ita opatio volūtatis ſint opatio ītellꝰs.
Ric. i. q. 4. vult ꝙ magis diſtinguat a fine q̄ a mā. ⁊ h̄ lo

quēdo de fine eētiali quē ſcia ex ſe reſpicit nō accñtali: quē ſciēs ſibi pfigit: qḋ pbaꝛ: qꝛ ḋ q̄tūcūqꝫ opabili pōt eē ſcientia ſpeculatiua. ¶ Sed h̄ reſtat dubium de ſcientia dei: quare nō eſt practica: ꝛ de h̄ alibi pꝫ.

¶ Marie vō principalis ſciarū: ꝛ magis principal' ſubſeruiēte ē q̄ cognoſcit cui⁹ cā ſunt agēda ſingula. Queſtio. VIII.

Utrum ſpeculatiua ſit nobilioꝛ practica. Et practica nobilioꝛ. qꝛ finis eius ē bonū eſſe: finis ſpeculatiue verꝫ ſcire: ſꝫ pmū ē meli⁹ ſcḋo. ¶ Itē ſcia ciuilis q̄ eſt practica oꝛdinat ſpeculatōēꝫ. vt pꝫ in ethi. ſꝫ oꝛdinās eſt melius.

li°.c.z. ¶ Dicit ꝙ praxis dr̄ cōiter ad ſciaꝫ factiuam: ꝛ ad affectiuā que eſt operatio.

¶ Aly dicūt ꝙ nuda volūtas nō dr̄ praxis: etiā dn̄t ꝙ ſpeculatiua eſt nobilioꝛ: ꝛ pbaꝛ ſic ab obto: qꝛ o^m ſpeculatiue qḋ ē q̄ditas rei ē nobili⁹ o^{io} practice qḋ ē op⁹ nr̄ꝫ. q̄ditates rerum inte^{ar} ſunt nobilioꝛes.

¶ Aly dr̄ent ad h̄ ꝙ de⁹ ſub ratione opabilis. i. amabilis ē meli⁹ ſeipſo cogſcibili. ¶ Alr̄ pbaꝛ a fine: qꝛ finis practice

ca°.io. ē vſus gra: ſpe^{ua} ḡ ſpeculādi verū: ſꝫ ſcḋs nobilioꝛ eſt ꝑ .io. ethi. illḋ. n. ē nobili⁹ p qḋ ꝯuenim⁹ cū nobiliſſimis: ſꝫ h̄ eſt p itellectōēꝫ vitatis q̄ ꝯuenim⁹ cuꝫ dys. nō. n. faciūt: ſicut nos nec aliq̄ agūt cōia nobiſcū. ¶ Ad argumēta in ꝯriuꝫ. ¶ Ad pmū dico ꝙ ſcia iſta ē vt boni ſim⁹ nō ſimplr̄: ſꝫ ꝑꝫ vtutes. i. moderati in pte ſenſitiua ſi ponit ꝙ ſit ſubꝫ vtutis. ꝛ illud nō ē bonū ſimplr̄: qꝛ ꝑꝫ phꝫ oꝛdinat ad mai⁹ bonū nr̄m. ſ. vt ſpeculemur ſubas ſepatas: ꝛ getemur i ſpeculatōē eaꝝ. illa aūt ſpecula° ē ſūmū bonū nr̄ꝫ: qꝛ ē felicitas

ca.io. ꝑꝫ phꝫ. io. ethi. ¶ Ad aliḋ ciuil' oꝛdiat qs audiat iſtā ñ iſtā vñ aliud ē oꝛdinare vſuꝫ alicui⁹: ꝛ qs oꝫ itelligere ꝛ exercere. aliud ē oꝛdinare ipſaꝫ ſciaꝫ in ſe. vñ exercitiū oꝛdiat ciuilis: ꝛ oꝛdinās eſt meli⁹. verū eſt in aliquo ſenſu.

¶ Primū itaqꝫ exiſtimam⁹ ſapiētēꝫ oīa marie ſcire: vt cōtingit. accipim⁹. n. nō ſingularē ſcientiam coꝝ habētem. Qō. IX.

Queritur vtrū ad metaphicū inq̄tū talis p ſe ptīcat cognoſcere oēs q̄ditates in pticulari. ꝙ ſic. in. 6° nulla alia ſcia facit ꝯſideratōēꝫ de ipo qḋ

T.c.i. qd ē. ſi ḡ q̄ditates ſunt note. ꝛ in nulla alia ſcia. ſeqꝛ ꝙ^{i} iſta. ¶ Itē cognitio in vli tm̄ eſt ipfecta: qꝛ ꝯfuſa ꝛ idiſtincta. ḡ ſi ſapiēs cognoſceret tm̄ in vli eēt ipfecte ſciēs: ꝛ aly pfecte: qḋ ē ꝯ Ap. in h̄ p. ¶ Itē ſile vr̄ de hitib⁹ oꝛdiatis ꝛ potētys: ſed ita ē in potētys: ꝙ potētia ſupioꝛ pōt oēm illā rōnē ꝯphēdere quā inferioꝛ. ḡ ſilr̄ hit⁹ ſupioꝛ cognoſcet oīa q̄ cognoſcūtur in hitib⁹ iferioꝛib⁹: ſꝫ iferioꝛes hit⁹ cognoſcūt in pticulari. ergo ꝛ ſupioꝛes. ¶ Cōtra. in p dr̄ ꝙ ſapiēs ē cognoſcēs oīa: vt ꝯtingit: ꝛ exponiꝛ ꝙ nō oꝫ in ſingulari: ſed vli. ¶ Item ſi ſic. tūc alie ſcientie ſuperfluunt.

¶ Rn̄deꝛ cōiter ꝙ metaphyſico ptinet cognoſcere q̄libꝫ q̄ditatē ꝑm ꝙ q̄ditas: ꝛ ꝑm ꝙ h̄: nō tn̄ ꝑm oēm rōnē cuiuſcūqꝫ accidentis huic q̄ditati.

¶ Primū ſic oñdiꝛ. h̄ q̄ditas ē pꝛ cognitiōē diffōne: tpe ꝛ motu ꝛ q̄titate. ḡ pōt ꝯſiderari abſqꝫ illis: ſꝫ nō in ſcia nāli: qꝛ cōſiderat mobilia: nec mathe^{ca}: qꝛ cōſiderat quāta. ḡ illud cōſideraꝛ a metapħica. ¶ Itē ſi h̄ q̄ditas nō p ſe cōſideraꝛ a me^{co}: tūc ab aliquo alio: ꝛ tūc ſeqꝛ ꝙ illa ſcia eēt ſubalternata me^{ce}: qꝛ cōſiderat de pticulari q̄ditate: ꝛ metapħica de q̄ditate in cōi. ſilr̄ ſeqꝛ ꝙ p ſe iferius ꝛ ſupi⁹ ad eādem ſciam nō pertineāt: cuius oppoſitū videꝛ in alys. idem. n. conſiderat numerū ꝛ binarium ꝛc̄.

¶ Itē p⁹ cognitōē de aliq̄ cogſciꝛ illḋ qḋ p ſibi ieſt: qꝛ illḋ ē oīno ioſteſibile: a° oīa ḋmrabilia p illḋ: ſic paſſiōes. vl' etiā oñſibilia: ſic pdicata eētialia a^{a}. Sꝫ qḋ p ieſt vnicuiqꝫ eſt q̄ditas ſua ꝑpa: q̄ exꝑmiꝛ p diffōnē ꝑpriā. ḡ ad metaphycū c⁹ ē p⁹ cogni°ḋ aliq̄ ptiet illḋ ꝯſiderare ḋ illo. maioꝛ pꝫ: qꝛ cognitio oñſibil' p aliḋ ḋ a. nō ē p⁹ de a. pba° minoꝛis: lꝫ ens ſit p^{m} qḋ ieſt hoī: nō tn̄ p ieſt hoī: tū qꝛ oñſibile ē: licꝫ ñ ḋmrabile p diffōnē hoīs: ſꝫ hoīeꝫ eē aīal rōnale p nihil oñ- EX

ſibile ē. vñ h̄ q̄rere nihil ē q̄rere ex. 7. meta. cui⁹ non ē alia cā: vt hō ē hō. 5° meta. ca. de p ſe. tū qꝛ ſi a. ꝯuenit b. p: nulli aly ꝯuenit: qḋ nō ē b. igꝛ ſi ens p ꝯueniret hoī. nulli aly cōueniret p ſe. vñ ſic in z°° p ſe tm̄ p vnū ieſt vni. ſic in pmo° qḋ nō pōt eē niſi ꝑpriū qd. ¶ Cōtra illā rōnē. ḡ h̄. hō ē hō eēt ꝑus pn^{m} q̄ h̄. ens ē ens: qꝛ p⁹ oñdit ſcḋaꝫ. nō c̄ꝯ. pn^{m} hꝫ oñdere ꝯnes: tn̄ h̄ dr̄ ꝙ pmū pn^{m} ꝯplexū icludiꝛ in oībus ꝯceptib⁹ cōplexis: ſic pmū icōplexū in oīb⁹ icōplexis. Jō oñdiꝛ p q̄libꝫ: nō aūt ḋmraꝛ. ¶ Alr̄ dr̄ ꝙ ꝯceptib⁹ cōibus fiūt ꝑpōnes vl'es. ꝛ ſic ſupioꝛ diſtribut⁹ icludit iferiorē. ñ eꝯ. ¶ Ad hāc igꝛ rationē dōm ꝙ pma cognitio vel ē vl'is vel pticularis. p⁹ vl'is cogſcit illud qḋ p ieſt ſibi in vli. pma vō pticular'. qḋ p ſibi ieſt in pticulari. meta^{ca} ñ ē pria ſcia pticularis ḋ hoīe ſiue de hoīe in particulari: ſꝫ p⁹ vl'is de ipo inq̄tū ens vel ſuba. ꝛ ſic cogſcit ꝙ p ſibi ieſt in vli: vt ens ē ens. ¶ Contra. ſaltē cognitio pticularis de hoīe oñdit hāc. ens eſt ens. ¶ Ad h̄ rn̄ſum eſt ꝑus. T.c.69. T.c.23.

¶ Scḋm declaꝛ ſic. h̄ q̄ditas pꝛ ē accñtib⁹: ꝛ accñtia p ſe: reſpcū ei⁹ prioꝛa accñtib⁹ p accñs: licet ḡ ꝑm ꝙ h̄ q̄ditas: ꝛ q̄tū ad p ſe accñtia ei⁹ ptineat ad metaphyſicā. inq̄tū tn̄ mobil' vel hꝫ. h̄ ē formal'r inte^{ta} ſub aliq̄ accñte p accñs ptinet ad ſciaꝫ aliā. qꝛ ſic ē poſterioꝛ ſeipſa itellecta ſine ill'. TRA

¶ Per h̄ ad pmū. ſapiēs cogſcit oīa. ñ ꝑm oēm rationē cognoſci^{lis}: ſꝫ ꝑꝫ oēꝫ rationē q̄ditat' cogſcit: ñ tn̄ i vli: ſꝫ ēt in pti^{ri}. ¶ Ad aliḋ alie ſcie ꝯſiderāt q̄ditates ꝑꝫ accñtia ſibi

¶ Contra pōꝫ ſeqꝛ ꝙ alie ſcie ñ ꝯſiderāt nec q̄ditateꝫ: nec hāc in ſe: ſꝫ tn̄ ꝑꝫ accñtia ſibi. cū ḡ q̄ditas cū accñtibus ſit ens p accñs. Seqꝛ ꝙ oēs alie ſcie a metaphyca eēnt ḋ ente p accñs: ſꝫ ḋ illo ñ ē ſcia. 6° hui⁹. ¶ Et pbatio: qꝛ nec ē ꝑcognoſcere ḋ ſubto qd ē. ens p accñs nō hꝫ qd: qꝛ oē tale vl' eſt gen⁹ vl' in gñe: ſꝫ ens p accidēs non eſt in genere: qꝛ diſtinguitur ꝯ oīa. x. genera in lib. 6°. T.c.4.

¶ Dic rn̄deꝛ ꝙ licꝫ corp⁹ mobile ſit ēs p accñs: non tn̄ corpus ꝑm ꝙ mobile: qꝛ vna ratio formal' facit vnū cogſcibile ꝛ vni⁹ ſcie. ¶ Alr̄ dr̄ ꝙ phs i. 6° negat ſciaꝫ de ente p accidēs qḋ non hꝫ cām determiātā: qḋ ē in paucioꝛib⁹: ñ ſic h̄. T.c.4. EX

¶ Contra. vna cognitio eſt vni⁹ cogſcibilis: ſꝫ non magis vnū eſt corp⁹ ꝑꝫ ꝙ mobile q̄ corp⁹ mobile. aut. n. pciſe itelligo corp⁹: aut pciſe mobile itelligendo corp⁹ ꝑm ꝙ mobile aut vtrūqꝫ. ꝛ tertium erit ꝑpoſitum. TRA

¶ Itē. p. dicit i elēchis ꝙ h̄ ē accñs. cogſcis coriſcuꝫ: ꝛ ille ē veniēs ḡ cogſcis veniētē. ſtāt ḡ ſil' ꝙ cognoſcis veniētiā q̄ eſt in coriſco: ꝛ accidēs: ꝛ tn̄ ignoꝛas ſubiectum eius. ſic ex pte iſta ſil' ſtant: ꝙ phicus cogſcit mobile illud accidēs. ꝛ tn̄ ignorat corp⁹. ¶ Dr̄ ꝙ iſta cui accidūt nō cognoſcūtur niſi p accñs: tn̄ ille ratōēs cognoſcēdi qb⁹ cognoſcunꝛ illa alia p ſe cognoſcunꝛ. ¶ Cōtra. ſi mobilitatē q̄ cogſciꝛ corpus p ſe cogſcit aut tūc cogſcit mobilitatē inq̄tū qd. Aut ꝑpo^{m}. ſi nō inq̄tū qd. ḡ ñ p ſe: ꝛ tūc p accñs. ꝛ tc̄ q̄ro ḋ illo accñte. ꝛ ſic ḋ oīb⁹ alys i ifinitū. ¶ Itē nāl' cognoſcit p te corp⁹ ꝑꝫ ꝙ mobile: aut ḡ illa eadē ſcia cogſcit mobile ꝑꝫ ꝙ mobile: ꝛ tc̄ cogſcit inq̄tū qd. ſi vō cogſcit mobile inq̄tuꝫ qd: tc̄ ſeqꝛ ꝙ idē ſub eadē rōne formali cognitū ꝯſideraꝛ p ſe a diuerꝭ ſcietys: qꝛ eadē rō cognitōis ē q̄ cogſciꝛ cōp⁹ inq̄tū mobile: ꝛ mobile inq̄tū mobile: qꝛ mobilitas ē rō cogſcēdi formal'i nāli. ꝛ ſilr̄ i metaphyca. ¶ Z° ſic arguiꝛ. ſi nō ꝯſideraꝛ in phyſica mobile iquātū mobile. ꝛ mobile iquātuꝫ mobile ꝯſideraꝛ in alia ſcia. ergo eadē rō erit foꝛ

malis in duab⁹ ſciētijs. ¶ Dicit̄ ꝙ nō eſt eiuſdē ſcie conſi
derare mobile inq̄ʒtū tale: ⁊ corpus īquātuʒ mobile: qꝛ di
cunt ꝙ nō eſt ſimile. qꝛ rō mobilitatis accidit corpori: ⁊ ꝑ
ſe ieſt mobili. ¶ Sʒ illud nō valet: licʒ bene dicat iſta rñ/
ſio ꝙ illa rō hʒ diuerſas cōparatiōes ad cognita ſub ea: tñ
nō vitat qn eadē rō formalis in duab⁹ ſciētijs conſideret̄
ꝑ ſe. eadē. n. rō nō variata que accidit vni eſt eadē cētia/
liter alijs: ⁊ tunc reduco argᵐ: ſicut p̄us. Silr̄ ex quo diuer
ſe ſcie hñt diuerſas rōnes formales nō pōt eſſe vna rō for
malis ꝑ ſe cōſiderata ab vna ⁊ ab alia. ¶ Itē ad vnitateʒ
ſcie requirit̄ vnitas rōnis formalis ſaltē p̄me: nō tñ in ſe:
ſed vt cōparat̄ ad m̄alia: quoꝝ eſt rō. ſ. ꝙ nō diuerſimode
cōparet̄ ad illa ſm ſe ⁊ per accñs: lʒ diuerſimode forte ſʒ
diuerſos modos per ſe. vnde ad eūdem ꝑtinet cōſidera/
re riſibile inq̄ʒtū riſibile. ⁊ hoiem iquātuʒ riſibile: qꝛ eadē
rō formalis vtrinq̄ʒ: ⁊ eodeʒ ſm per ſe vtriq̄ʒ cōparat̄: licʒ
nō eodē mō per ſe: tūc ſicut arguit̄ iferius. ibi hoc ꝯcedūt
nihil videt̄ remanere cognoſcēdū alijs ſciētijs. ¶ Rñ°. li
cet nullū accñs per accñs dicat̄ de ente: qꝛ ens ponitur in
diffōne cuiuſlibet: nō in ſua cōmunitate: ſed vt icludit̄ in
aliquo īferiori: ſicut figura in diffōne habere. 3. iō ſoli non
omni. ⁊ ille modus ꝑtinet ad per ſe. tñ lincē eſt aliqđ acci/
dēs per accñs: vt viſualitas que tñ nō tm̄ entis: ſʒ etiā ali/
cuius ſubiecti iferioris: vt coloris vel lucis ē ꝑ ſe. g° licʒ me
taphyſicus cōſideret ens colorē lucē iquātū viſibilia ſiue
viſualia: nō tñ lineā iquātū viſualis: ⁊ de hoc ē ꝑſpectiua.
¶ Contra. h̄ poſitio vr̄ vocalis: tū qꝛ arguit̄ vt p̄us. ita vi
det̄ cognoſcere lineā eē viſualē: ſicut lineam iquātuʒ viſi
bilis: tū qꝛ ſi de linea iquātū viſualis: eſt ſcia aliqđ demō
ſtrabit̄ de linea per aliqđ mediū nō ſumptū de materiali.
g° ex formali. g° oʒ cognoſcere formale ſm ſe q̄ʒtuʒ ad me/
diuʒ qđ ſibi ſm ſe ieſt. Silr̄ de ifinitis eēt quelibet ſcia ſi
ſua ratio formalis poſſit accidentaliter accidere infinitis
quia vna ratio vtroq̄ʒ modo.
EX ¶ Notādū vō ꝙ ad illud ſuperius dcīn. ſ. ꝙ ad vnitatem
ſcie requirit̄ vnitas rōnis formalis addit̄ ſaltē p̄me: qꝛ ali
ter poſitio ſibi ꝯdiceret: qꝛ alia eſt rō formalis entis iquā
tum ens: ⁊ hois iquantum hō: tñ iter oēs rōnes formales
rō entis eſt p̄ma ⁊ vna. ¶ Cōtra. equocatio entis. ¶ Ali/
ter reſpondeo ꝙ ratio hominis non eſt ſimpliciter alia a
TRA ratione entis: quia ipſum includit.
¶ Ad argumētū opionis dico ꝙ q̄ditas quelibʒ nō eſt p̄or
omni quātitate: ſed tm̄ quiditas ſubſtātie: ſʒ q̄ʒtitatis nō.
¶ Arguit̄ contra ſic. q̄ditas ignis eſt p̄or omni motu. g° vt
ſic nō ꝯſiderat̄ nec a nāli: nec a metaphyſico. Dico ꝙ mo/
bilitas nō eſt rō formalis ſubiecti qđ ꝯſiderat̄ in ſcia nāli
cuius ꝓbatio eſt: qꝛ ſubm̄ ſm rōneʒ ſubiecti p̄us eſt natu/
raliter paſſiōe: tūc paſſio nō eſt rō formalis ꝯſiderādi ipʒ
ex quo ē poſterius: mobilitas aūt eſt paſſio nālis in natu/
rali ſciētia. ¶ Dico g° ꝙ q̄ditas ignis cū illo ꝙ appropriat
q̄cquid ſit illud: vt ſit ꝓpriū ſubiectū motus cōſideratur
in ſcia nāli. illud aūt qđ appropriat ipm̄: vt ſit ſubm̄ mot⁹:
nō eſt motus: qꝛ p̄us naturalr̄ hʒ rōnem illaʒ q̄ʒ ſit ſubm̄
motus. ¶ Cōtra. ph̄s dicit ꝙ cōſiderat mobilia inq̄ʒtum
mobilia. Dico ꝙ hoc dicit: qꝛ nō hʒ notā iſtā rōnē quā hʒ:
vt eſt ſubʒ motus: ſʒ vtitur motu tāquā magis noto. Uel
dico ꝙ ꝯſiderat mobilia inq̄ʒtū mobilia ſm ꝙ iquātū ibi
dicit cōuertibilitatē paſſiōis cuʒ ſubiecto ⁊c̄. ¶ Ad aliud
dico ꝙ neceſſe eſt ipſos ꝯcedere ſubalternatiōem. p°: con
ditio vna ſubalternate ſcie eſt: ꝙ ſubʒ ſuū ſit ſub ſubiecto
ſubalternātis. alia ē ꝙ ſcit qꝛ. vbi ſuperior ſcit ꝓpter q̄d: ⁊
a ſupiori accipit ſua p̄ncipia ad ꝓbādū ꝯcl'ones. Aliquan/
do aūt ſubm̄ addit ſup ſubm̄ dr̄iam eſſentialē: ſicut bina/
rius ſuper numerū. aliq̄ñ accñtalē: ſicut ſon⁹ nūero: ſʒ nūc
eſt ita ꝙ in oībus ſciētijs diſcurrēti pʒ. ꝙ ſubalternata tā
tum addit ſupra alterius ſubm̄ accñtalē dr̄iam. ita eſt cō

muniter in oībus ſciētijs: ꝙ magis ſubalternate addunt
differētiam accñtalē q̄ʒ eſſentialē. vnde oīs ſubalternata
duab⁹ ſubalternatur ſm duo que in eius ſubō icludunt̄:
vt pʒ de muſica reſpectu naturalis ⁊ arꝭᶜᵉ. g° ſic h̄ cum ſm
eos ſubiectū aliarū addūt accñtales rōnes: ⁊ per meā po/
ſitionē addit eſſentiale aliq̄d: puta hāc quiditatē ſup q̄di/
tatem magis ſeq̄t̄ ſubalternatio ꝑ illos q̄ʒ per me. ¶ Itē
ſi ſola hec conſideret quiditates tunc.
¶ Hoc ꝯcedūt ſine arᵗᵒ: qꝛ vt pʒ ſupra: cui ꝑ ſe ieſt aliq̄ paſ EX
ſio illud ſub rōne ci⁹ ꝯſiderabit̄ a metaph̄yco q ꝯſiderat
paſſionē oēm in ſe a. iquātū a. g° ⁊ qđlibʒ inq̄ʒtum ꝑ ſe a. ſe/
quit̄ ꝙ nulla oīno ſit paſſio: nec p̄ma: nec poſterior que ali
cui ſubiecto per ſe ieſt qn metaphyſicus cognoſcat illud
ſubiectū ſub rōne illius paſſiōis. igit̄ nō reſtant aliqua co
gnoſcēda alijs: niſi accñtia per accñs: que nulli ꝑ ſe inſunt
ſi tñ aliqua ſunt talia maxime cōponāt ad ſcđm modum
per ſe ꝑtinere. 4. modos ꝓprij ſm Porphiriū. Saltē nul
lum eſt accñs per accñs reſpectu entis: vt cōcedūt: qꝛ dif
finit quodlibʒ iferius. igit̄ ens cognoſceretur h̄ ſub ratōe
cuiuſlibʒ accñtis oīno: ⁊ ita vt dicūt nō caret paſſionibus:
vt ꝯſideratur a metaphyſico. veꝝ vtiq̄ʒ erit: ſed nulla paſ
ſio remanet conſiderāda alijs. imo nec vt videt̄ aliqđ ac
cidens per accñs. ergo metaphyſica eſt oīs ſcientia. TRA
¶ Sola h̄ demōſtrat p̄mā paſſiōem de oībus q̄ditatibus:
qꝛ p̄ma paſſio ineſt q̄ditati ſue ꝑ ſe ⁊ imediate ſine aliquo
accidēte: qꝛ niſi ſic: tūc nō eſſet p̄ma: ſed alie ſcie ꝯſiderāt
ſubiecta ſub accñtalib⁹ rōnibus. ergo nō cōſiderāt per ſe
p̄mas paſſiōes: ſed ſemꝑ ꝯſiderās poſteriores p̄ſupponit
p̄mā eſſe. g° nulla ſcia ꝯſiderās demōſtrat p̄mā paſſioneʒ
in eē: ſed p̄ſupponit ipſam demōſtrari in alia: ſed cōcluſio
vbi demōſtrat̄ p̄ma paſſio ē p̄ncipium in iferiori ſcia vbi
demr̄atur poſterior: ſed h̄ eſt cōditio ſcie ſubalternātis: ⁊
ſubalternate. ergo oēs ſciētie alie ſubalternate ſunt meta
phyſice: ſʒ ſm poſitiōem meā. ſi h̄ q̄ditas eēt ꝑ ſe ſubʒ nā/
lis cū habeat ꝑ ſe ꝓpriā paſſiōeʒ iſtā poſſet demr̄are.
¶ Ad p̄mū p̄ncipale. ſ. textū Ariſt. dico ꝙ ſoluʒ itelligit ꝙ
nulla alia ſcia ꝯſideret ens ſiue q̄d in cōi niſi h̄. ¶ Ad ali/
ud dōm ꝙ Arꝭ. p° poſterioꝝ. vbi cōparat demr̄atiōeʒ vl'eʒ T.c.39.
ꝑticulari dicit in epylogo ꝙ demr̄atio vl'is facit magis ſci
re q̄ʒ ꝑticularis. ¶ Hoc nō eſt ad ꝓpoſitum.
¶ Cōcluſio. n. ſupra: licet iꝓbetur de veritate ꝓpoſitōis EX
p̄me opionis: nō tamē de cognitiōe particularis: vt p̄ci
ſe accipitur cōtra cognitiōem vniuerſalis. TRA
¶ Ideo alr̄ dr̄ ꝙ licet meli⁹ ē cognoſcere in particulari ꝑ/
ut particulare icludit vl'e: q̄ʒ in vl'i tm̄: tamē vbi particula/
re nō icluditvniuerſale nō eſt melius.
¶ Sic hr̄ a Dio°. ꝙ eē ē nobiliſſima ꝑfectio dei: ꝙ veꝝ ē p̄/ EX
ciſe ſūptū: tñ vt alia icludūt ipaʒ: ⁊ aliq̄d vltra nobiliora ſit TRA
¶ Alia rñſio licet aliquo cognitio ꝑticularis ſit ꝑfectior in
ſe p̄ciſe ſūpta tñ cognitio vl'is ð ꝓpō cognoſcibili ē certior
ſm ꝓportōem: q̄ʒ cognitio ꝑticularis de ſuo cognoſcibili:
qꝛ plus vl'e cognoſcit̄ inq̄ʒtuʒ ē cognoſcibile q̄ʒ ꝑticulare.
¶ Ad aliud nō eſt ſil'e de potētijs ⁊ hītibus: qꝛ ex quo ſu
perior potētia hʒ maiorē v̄tutē: ⁊ ſi hʒ ſpēs pluriū pōt illa
pl'a cognoſcere: ſʒ hīt⁹ nō ē rō cog°ſcēdi niſi repſentādo rē:
ſʒ potētia nō tm̄ hʒ maiorē v̄tutē: ſʒ pōt recipe alias ſpēs.
¶ Per potētiā eſt potēs: ⁊ ꝑ ſupiora ē circa cōīus obʒ: ⁊ qđ/ EX
libʒ ſub ipſo ē potēs: ſʒ ꝑ habitū ē determinat⁹ ad obm̄ nō
oʒ ſi ſit determinat⁹ ad ſupius: ⁊ ad iferi⁹: idē ē ſuſceptiuū
coloris: ⁊ huius coloris cuiuſlibet: nō tamen ſi color ifor/
mat: ⁊ quilibet color informat. TRA
¶ Qꝛ aūt habitu vl'i nō cognoſcātur q̄ ſunt hītus iferioris
probatur: qꝛ cōtingit ſcire in vl'i: ⁊ ignorare in particulari
h̄ nō ꝯtingeret ſi habitus vniuerſalis eſſet repreſentatiu⁹
illorū particulariū. ¶ Ad aliud pro cōtraria op. ꝙ eiuſdē
eſt ꝯſiderare genus ⁊ ſpēʒ. dico ꝙ ē falſa: licet in aliq̄bus

eſt eadē ſcia. h eſt: qꝛ habēt eādem ratiōes: ſʒ h ⁊ alibi vbi nō eſt eadē rō nō eſt hoc verū. Uel dico ſimplr̄ q̄ ſunt di uerſe ſcie: nō tamen diſperate: ſʒ ordinate. Uel dici pōt q̄ ſcia de binario: ſi binarius haberet multas paſſiones: tra deretur partim in ariſmetrica: ⁊ partim in alia.

¶ Fere autem ⁊ difficillima ſunt hominibꝰ ad cognoſcendum que maxime ſunt vniuerſalia. Maʒ a ſenſibus ſunt remotiſſima. Qō. x.

Uerum vniuerſalioꝛa ſint nobis dif ficilioꝛa ad cognoſcēduʒ. q̄ T.c.2. nō p̄mo phyſicoꝝ. inata eſt nobis via p̄ce dere ex notioꝛibꝰ nobis: et intendit ibi: vt pʒ per litterā q̄ vniuerſalioꝛa ſunt nobis magis nota: ſingularia minus nota. Jtem cōfuſa ⁊ idiſtincta ſunt nobis magis nota
T.c.3. ibidē: ⁊ ibidē ſimilr̄. totū eſt magis notū nobis q̄ꝫ partes.
T.c.4. vniuerſale eſt totum. ¶ Jtem illa citius occurrunt intel lectui: quoꝛum ſingularia citius occurrunt ſenſui: ſʒ ſingu laria magis vniuerſalium citius ſentiūtur. ergo ⁊ illa vni uerſalioꝛa p̄us itelliguntur. probatio minoꝛis per Auicē.
T.c.5. ⁊ in p̄mo phyſicoꝝ. pueri p̄mo appellant omnes viros pa
T.c.2. tres ⁊c̄. Similr̄ p̄mo phyſicoꝝ nō ſunt eadeʒ magis nota nobis ⁊ ſimplr̄: ſed minus vl̄ia ſunt notioꝛa nature. g̈ no bis minus nota. Q ſint ſimplr̄ minus vl̄ia nature magis nota ꝓbatio: qꝛ vnūqōq̄ꝫ magis cognoſcitur per nām qō eſt magis p̄fectuʒ: ⁊ magis ens minꝰ vniuerſale addit ſup
p̄ meᵗᵉ magis vniuerſale aliquam perfectionē. ¶ Jtē f̄m Auic.
.c.5. cōmuniſſima p̄ma impſſiōe imprimūtur. ergo p̄us cogno ſcūtur: ⁊ ſic de alijs f̄m oꝛdinem. ¶ Jtē ſi nō: tūc ſcientia de eis eſſet minꝰ certa. hoc ē cōtra vnaʒ ratiōem ſapiētis.
¶ Contra p̄hs in littera. ſimilr̄ cōpoſitioꝛa ſunt nobis ma
T.c.4. gis nota q̄ꝫ ſimplicia: ſicut pʒ in p̄mo phyſicoꝝ q̄ totū qō eſt ꝯpoſitū ē nobis notiꝰ q̄ꝫ p̄tes. Sed minꝰ vl̄e ꝯponit ex
caᵒ.4. magis vl̄i. g̈ ⁊c̄. ¶ Jtem. 6ᵒ. topi. diffinitū eſt nobis minꝰ notum q̄ꝫ diffiniētia: ſed diffiniētia ſunt magis vl̄ia q̄ꝫ dif finitū. ¶ Jtē diffinitio eſt per ſimplr̄ pꝛioꝛa: vt habeṫ. 6ᵒ.
caᵒ.4. topicoꝝ: ſʒ talia ſunt minus nota nobis. ergo pꝛioꝛa ſunt nobis minus nota.
¶ Dicit q̄ eſt vl̄e per p̄dicationeʒ: ⁊ illud diffinit in per
T.c.5. biermenias. ⁊ p̄mo poſterioꝛuʒ: quod eſt vnū in multis: ⁊
T.c.25. de multis. ¶ Aliud eſt vl̄e per cauſalitateʒ: cuius v̄tus ſe extēdit ad plures effectus: ſicut cauſa p̄ma que eſt tamē ſingularis nec p̄dicat de pluribus ſingularibꝰ. ¶ Se cūdo modo itelligēdo magis vniuerſale cauſalitate ē mi nus nobis notuʒ q̄ꝫ minꝰ vniuerſale cauſalitate: qꝛ magis vniuerſale eſt perfectius: ⁊ p̄fectioꝛa ſunt minus ſenſibi lia: ſicut pʒ de itelligētijs ⁊ a mā ſeparatis: ſed cauſe vni uerſaliores ſunt minꝰ ſenſibiles. ergo nobis minus note.
¶ De vniuerſali per p̄dicatiōem: aut comparaṫ ad ſin gulare ſimplr̄: aut vl̄e magis ad vl̄e minus: ſicut genꝰ ad ſpēm. de p̄mo vniuerſali p̄mo diſtinguēdum eſt de cogni tione ꝑut cōmunis eſt ad cognitōem ſenſitiuā ⁊ itellecti uam q̄ dr̄ cognitio in gn̄e: ⁊ tūc ſingulare ſimplr̄ eſt notiꝰ nobis q̄ꝫ vniuerſale: qꝛ illud eſt notius nobis: qō eſt notiꝰ cognitione p̄ma in nobis. h eſt ſenſitiua. Si autē nō com pareṫur q̄ꝫtum ad cognitiōem in genere: ſed ad vnā: tunc quātum ad ſenſitiuā ſingulare eſt magis notū nobis. Si aūt quātum ad itellectiuam: tūc f̄m illos qui ponunt ſin gulare nō itelligi niſi per accn̄s poſterius itelligereṫ: qꝛ p
T.c.66. accidēs poſterius eſt per ſe: vt dicit. p. 2ᵒ. phyſicoꝝ. Si aūt alia opinio ſit vera: qō per ſe itelligitur: tūc eſſet qō. ⁊ pōt dici q̄ ſingulare magis: qꝛ cōcluſio nō cognoſcitur niſi p
p̄ poſteᵣ p̄ncipia que ſunt magis nota f̄m philoſophum. ⁊ f̄m euʒ
T.c.5. p̄ncipia accipiūtur per iductionē. iductio aūt ex ſingulari bus. Si aūt comparaṫ magis vniuerſale ad minꝰ vniuer ſale: vt quādo vtrūq̄ꝫ eſt ſimplr̄ vniuerſale: aut ambo cō parātur ad itellectuʒ: aut ſingularia eoꝝ cōparātur adin uicem. ſi ſcōo modo nobis notius ē ſingulare magis vni uerſalis: q̄ꝫ ſingulare minus vl̄is. Si vniuerſale vtrunq̄ꝫ compareṫ ad itellectuʒ: tūc vel eſt loquēdū de ſuperioꝛi: vt eſt quiddā idiſtinctū ꝯfuſe ꝯtinēs plura. iſto modo eſt magis notū nobis. Et h ꝓbāt tres p̄me ratōes. ¶ Si aūt accipitur magis vniuerſale: vt ſit diſtinctū quoddaʒ diffi niēs: tūc diffinitū eſt magis notū: cognitione tamē idiſtin cta: qꝛ p̄us cognoſcitur diffinitū idiſtincte q̄ꝫ diffiniēs.
¶ Ad oēs auctoꝛitates. p̄me tres ꝓbāt q̄ magis vniuerſa le cōparatū ad minus vniuerſale: ⁊ f̄m cognitiōem intel lectiuā inquātum idiſtincte magis vniuerſale cōtinet mi nus: eſt magis notū nobis. magis ergo vl̄ia ſunt p̄us nota.
¶ Ad duo ſigna dōm q̄ probant q̄ ſingularia magis vl̄is ſingularibus minus vniuerſalis citius cognoſcunṫ: ⁊ hoc f̄m cognitiōem ſenſitiuā. ⁊ ſimilr̄ vniuerſalia eoꝝ coꝛrn̄ dētia citius cognoſcūtur ⁊ itelligūtur. ¶ Ad aliud. cōiſſi ma p̄ma impſſiōe ⁊c̄. Cōcludit q̄ magis vl̄e ē magis notū iquātum idiſtincte cōtinet minus vl̄e. igiṫ ⁊c̄. ¶ Ad argu mētum in oppoſitū. itelligēdum eſt de cauſis vniuerſali bus per cauſalitatē. ¶ Ad aliud de ſimpᵗᵉ p̄cedit q̄ vni uerſalius f̄m q̄ diffiniēs. Aliter pōt negari ꝓpoſitio: qꝛ mā eſt ſimplicioꝛ q̄ꝫ compoſitū: ⁊ tamē nō perfectioꝛ. vn de aliqua ꝯpoſita ſunt perfectioꝛa ſimplicibus. alia non.
¶ Ad aliud intelligiṫ: vt diffiniēs. ſimilr̄ illud de. 6ᵒ. topi coꝛum. q̄ diffiniētia ſunt nobis notioꝛa: verum eſt iquan tuʒ diffiniētia. ¶ Contra. illud quod diciṫ magis vl̄e cau ſalitate eſt minꝰ notū nobis. q̄ ſit falſum ꝓbatio. ſcōo hu T.c.1.
ius dicitur in foꝛibꝰ qs delingt: vbi ex itentione habeṫ q̄ p̄ncipia ſcietie p̄oꝛa ſūt nobis facillime nota. ergo cāe vni uerſaliſſime ſunt nob̄ note magis. ꝓbatio ꝯn̄e. qꝛ p̄ncipia vniuerſaliſſima dicūt ꝑpter qd reſpectu cōcluſionū plu rimarū: ſed illud qō diciṫ ꝑpter qd dicit cāʒ. ergo vniuer ſaliſſimū p̄ncipiū cām vniuerſaliſſimā: ſed cauſa vniuer ſaliſſima eſt cā pluriū effectuū. eo. n. q̄ ē vniuerſaliſſimuʒ p̄ncipiū ſe ad plura in virtute extēdit ⁊c̄. ¶ Cōtra aliud. ſi ſingulare ſimplr̄ eſt magis notū. ergo qō eſt ꝑpinquius illi ſingulari eſt nobis notius ſcōm illud tertij topicoꝛuʒ. caᵒ.4.
qō eſt ꝑpinquiꝰ ſimplr̄ tali magis ē tale: ſed hoc ē vniuer ſale minꝰ. ergo eſt magis notū nobis. cuius oppoſitū ꝓba batur ⁊c̄. ¶ Cōtra aliud. verū eſt q̄ cognitio ſenſitiua ali quo mō p̄cedit itellectiuā tanq̄ꝫ cauſa ſine qua nō: ſʒ hoc eſt in gn̄atiōe ſcientie. nō tn̄ in p̄fectione: qꝛ itellectus eſt v̄tus p̄fectioꝛ: tūc ſic. virtus perfectioꝛ intenſius: ⁊ magis cognoſcit q̄ꝫ iperfectioꝛ. itellectus ē p̄fectioꝛ. ergo ⁊c̄. hoc etiā dicit p̄hs q̄ artifex certius cognoſcit: qꝛ cauſam: exp in pheᵒ
tus nō: ſenſus ergo cū neſcit ꝑpter q̄d. ergo minus p̄fecte buiꝰ.
cognoſcit. ¶ Ad p̄mū. p̄ncipia illa nō habent cās vniuer ſales ꝓ terminis: ſed habēt terminos cōmuniſſimos f̄m p̄dicatiōem: tūc ad foꝛmā: ſicut vniuerſalis paſſio habet vniuerſale ſubiectuʒ: ſic vniuerſalioꝛ vl̄ius: tūc f̄m h vl̄e p̄dicabile magis dicit ꝑpter quid q̄ꝫ minus: nō tn̄ ſic q̄ di cat cām eſſendi minus ⁊c̄. Sic hic de p̄ncipijs demonſtra tionis. ¶ Ad aliud dico q̄ regula illa ſumiṫ a. 3ᵒ. topicoꝝ. in eliᵒⁱˢ. ⁊ dico q̄ itelligenda eſt ſi ſit ꝑpinquius illi in eo q̄ talis ē. ſingulare aūt ē magis notū nob̄: qꝛ ē ſenſibile. il lud g̈ qō eſt ꝑpinquis in ſenſibilitate ſingulari illud ē nob̄ magis notuʒ: ſed in hoc magis vniuerſale ꝑpinquis eſt q̄ꝫ minus. ¶ Notandū tn̄ q̄ nō loquoꝛ q̄ aliqō vniuerſale ſit ſenſibile ꝑp̄ie: ꝑut tamē habent eē in ſuppoſitis vnū ē magis ſenſibile q̄ꝫ aliud. ¶ Ad aliud. veꝝ ē q̄ itellectꝰ p̄fectius ⁊ veriꝰ cognoſcit ſine certius q̄ꝫ ſenſus: tn̄ cum h ſtat q̄ ſenſibilia ſunt p̄oꝛa nobis nota ⁊ facilius: qꝛ facilиꝰ eſt illa cognoſcere que ducūt in cognitiōem alioꝝ. ¶ Cō tra. videṫ q̄ nō pōt dici notius: qꝛ notius ſonat iperfectio

nem. ¶ Ad hoc dico q̄ eſt notius ſm ꝓportiōem cogno/ſcētis ad cognoſcibile: nō autem ſm perfectionem cogni/tionis in ſe. Exemplū. oculus īfirmus ſm proportiōez co/gnoſcit magis cādelam q̄ȝ aquila ſolez ſm proportionem viſi^(tis) vtriuſqȝ: ſȝ aquila perfectius. ſic hic. ¶ Nota in lit/tera. vnūquodqȝ tūc ē perfectum quādo pōt generare ſi/bi ſile. ¶ Cōtra. tūc deus alium deum. ¶ Si dicas q̄ nō eſt factibilis. ¶ Cōtra. angelus eſt factibilis: ⁊ tamē non pōt. Dico q̄ fallit quādo aliquid ita perfectū eſt: q̄ requi/rit cauſam equiuocam: ⁊ hoc eſt ꝓpter perfectiōem: ⁊ ſilr adhuc in vniuocis deficit quādo ibi nō eſt potētia actiua. lapis. n. durus non poteſt ſibi generare ſimilem: qꝛ tm̄ ha bet potentiā paſſiuam ad reſiſtēdum: durum. n. eſt qđ re/ſiſtit impellenti: ſed nō habet pn̄cipiuȝ agendi qualitatis actiue. ¶ Tūc ad ꝓpoſitum licet ſequatur quādo pōt eſt perfectū: tamē falſa eſt: perfectū eſt. ergo pōt. Nota q̄ in littera dicitur ſingulariuȝ cognitio eſt maxime ꝓpria ſen ſui: hoc dicit: qꝛ tm̄ eſt ſenſus: ⁊ nō dicitur ꝓpter itentionē actus: qꝛ itellectus poteſt in illa perfecti⁹ ⁊ in alia. ¶ Ad vnum argumētum dimiſſum: q̄ iſta ſciētia eēt minus cer ta. dico. ſi concludit vniformiter: non concludit q̄ ſit icer ta in ſe: ſed ſicut vniuerſaliſſima ſunt difficillima: eo mō do ⁊ ſcientia de illis eſt difficillima: ſȝ ille cauſe pme ſunt difficiles nobis: ſic ⁊ ſciētia. ¶ Cōtra. hic dicit̄ q̄ hec ſciē/tia eſt per cām. dicit enim q̄ principia ⁊ cauſe queruntur nobis. ergo nō ſunt note ⁊c̄. Uerum eſt q̄ non ſunt nota nobis queſita: tamē in ſe ſunt nota ⁊c̄.

¶ Quare ſic ſe videt̄ hīe vt ꝓuerbialr̄ dicim⁹: in foribus qs delinquet. T. c. I.

¶ Libri ſcdi metaphyſice. Queſtio. I.

VTrum prima pn̄cipia ꝯplexa que ſunt. de quolibet affirmatio vl̄ negatio: ⁊ omne totuȝ eſt maius ſua parte: ⁊ hꝫ ſint nobis nālr̄ cognita: q̄ ſic cōmētatoꝛ pmo meta/phyſice commēto primo ſuper illō: nullus ignoꝛat locum ianue in domo. di/cit q̄ pma principia ſunt nobis naturaliter cogni/ta in quolibet genere en/tium. Item ſunt cognita a nobis nō per īuentiōem: nec p̄ doctrinā. ergo naturalr̄: quia nō ſunt plures modi cogno/ſcendi. ꝓbatio aſſumpti: quia omne cognitum per doctri nam vel per īuentiōem cognoſcitur per aliud pus notuȝ.
T.c.i. pmo poſterioꝝ. ſed pmis pn̄cipijs nihil eſt pus.
T.c.i4. ¶ Ad oppoſitū pħs. 3. de anima. anima de ſe eſt ſicut que/dā tabula raſa vel nuda in qua nihil depingitur. ergo ſm ſe: ⁊ per naturā ſuam nō habet aliquā cognitionez. ¶ Di/cendum q̄ non habet aliquam cognitionem naturalem ſecundum naturam ſuam: neqȝ ſimplicium neqȝ comple/xorum: qꝛ omnis noſtra cognitio ortum habꝫ ex ſenſu. pri mo enī mouetur ſenſus ab aliquo ſimplici nō complexo: ⁊ a ſenſu moto mouetur itellectus: ⁊ itelligit ſimplicia: qđ eſt primus actus itellectus. deinde poſt appħēſionez ſim pliciuȝ ſeqtur alius actus qui eſt cōponere ſimplicia adin uicez. poſt illam aūt ꝯpōnem habꝫ itellect⁹ ex lumine na/turali q̄ aſſentiat illi veritati complexoꝝ ſi illud comple xum ſit pn̄cipium primum.

¶ Ad cōmētatorem dicēdum q̄ pro tāto dicuntur nobis naturalr̄ nota ſiue cognita: quia preſcita compoſitiōe ſim plicium terminoꝝ ſtatim ex lumine naturali intellectus acquieſcit vel adheret illi veritati: tamē cognitio termio/ruȝ acquiritur ex ſenſibilibus. ⁊ iſte itellectus dicitur ha/bitus pn̄cipioꝝ: quo adheret pmis pn̄cipijs. ¶ Ad aliud. cognitio pn̄cipiorum quātum ad ſimplicia acquiritur ex ſenſibilib⁹. ¶ Et ad illud qđ aſſumit̄ q̄ non acqritur per īuentionem: necper doctrinaȝ. Dicendū q̄ illa diuidunt acquiſitionē ſciētie que eſt per pus notuȝ: nō itellectus q̄ eſt habitus pn̄cipiorum. ¶ Contra reſpōſionez ad pmū. ſi homo ex lumine naturali aſſentit veritati principioruȝ. tūc omnes homines equaliter aſſentirēt: qꝛ qđ ꝯſequitur hominem vel itellectum noſtrū ſm naturam ſuam. illud equaliter reperitur in oībus habētibus itellectum: qđ eſt cōtra cōmentatorem ſuper. 3°. phyſicorum in pn̄cipio. vbi dicit q̄ aliqui ꝓpter cōſuetudinem negauerunt pma pn̄/cipia: ⁊ exemplificat de xp̄ianis qui negāt illud pn̄cipium de nihilo nihil fit. ¶ Ad hoc dōm q̄ ratio illa ꝓcedit de pn̄cipijs ſimpliciter pmis: cuiuſmodi ſunt. impoſſe eſt idē ſimul eſſe ⁊ nō eſſe: ⁊ omne totū eſt maius ſua parte: ⁊ hꝫ. circa que impoſſibile eſt errare ſm pħm in. 4°. huius. nō autem ꝓcedit de pn̄cipijs que poſſunt eſſe cōcluſiones re ſpectu pn̄cipiorum pmoꝝ. talibus enim pōt vnus homo aſſentire magis q̄ȝ alius iquātum aſſentire talibus ſubeſt imperio volūtatis viſa cōnexione iſtoꝝ ad pma pn̄cipia. i phe° T.c.8.

¶ Hic ponūtur multa dubia. pmū ſi ille aſſenſus ſit alius actus itellectus q̄ȝ apprehēſio. Auicē. n. in pn̄cipio logice ſue videtur ſumere pro eodē aſſenſum: ⁊ ſcire. 2^m ſi ille aſ/ſenſus ſit ab itellectu agente eli^(ue) qui ponitur lumē intel lectuale. 3^m ſi adheſionis cōcluſionis formale pn̄cipiū ſit idem qđ adheſionis pn̄cipij. 4^m vtrum habitus pn̄cipij: q̄ dicitur itellectus ſit pn̄cipium per ſe apprehenſionis vel adheſiōis. 5^m quomodo adheſio eſt naturalis. ⁊ nō appre/henſio: cū adheſio preſupponat apprehenſiōem. 6^m an cō/ponere differat ab apprehēſione complexi: ⁊ an ſimul ſit: ⁊ an ſimul cū ipſo ſit apprehēſio ſimpliciū: vt ſic circa pn̄/cipium ſimul ſint qnqȝ actus. ſ. due apprehēſiones ſimpli cium cōpoſitio apprehēſio complexi: ⁊ adheſio. quere ali bi hec. 7^m ſi itellectus eſt aſſentire ⁊ diſſentire: quare non delectari ⁊ triſtari. 8^m quare ſimplicium eſt tm̄ appreben ſio: ⁊ nō aſſentitur eis: nec diſſentit̄. ex hoc forte patꝫ quō eſt verum in cōpoſitione ⁊ diuiſione. ⁊ nō in ſimplicibus.

¶ Forſan aūt ⁊ difficultate duob⁹ modis exn̄te nō in reb⁹: ſȝ in nobis ē eius cā. T. c. I. Qō. II.

IUxta hoc queritur. 2°. vtrū diffi cultas cognoſcēdi res ſit ex parte itellectus noſtri cognoſcentis vel ex parte rerū cognoſcibilium. q̄ ex p̄ te reruȝ. ꝓbatio. res ſunt cognoſcibiles ī/q̄tū ſunt in actu: ⁊ certe in ſe ⁊ determina te ex. 9°. huius. cap. vltimo: ſed multe ſunt res de ſe potētiales: vt materia icerte vt motus ⁊ temp⁹: īdeterminate: vt īfinitum. ergo difficultas itelligendi ta/les res eſt ex parte rerū: nō ex parte itellꝰs noſtri. ¶ Con/firmatur iſta rō per cōmētatorem pmo metaphyſice ſm trāſlationem ſuam. ꝯmento pmo. qui dicit q̄ difficultas itelligēdi formas materiales eſt ex parte ipſarū formaꝝ: nō ex parte noſtra. ¶ Itē qn̄ mā eſt ſūme diſpoſita ad ſu/ſceptionē forme: nō ē difficultas ex p̄te māe recipiēdi for mā: ſicut pꝫ de lumie in medio. qꝛ. n. mediū eſt ſumme diſ poſitū quātuȝ eſt de ſe. ideo difficultas non eſt ex p̄te me dij recipiendi formā: ſed itellectus eſt de ſe ſumme diſpo ſitus ad cognoſcēdum res: qꝛ ibi nō eſt niſi ſola p̄uatio co gnitiōis. nō. n. eſt ibi aliqđ ꝯtriū cognitiōi reruȝ: qꝛ ſi ſic in parte intellectiua poſſet eſſe alteratio: qđ negat. p. 7°. phy ſicoꝝ. ¶ Itē difficultas nō eſt ex p̄te itellꝰs cognoſcēdi vl̄ itelligēdi excellētia itelligibilia: ſic̄ ex p̄te ſenſus ſentiēdi T.c.zi. et ſeqn. T.c.zo

excellentia ſenſibilia:quia intellectus nõ corrumpitur ex
T.c.7. excellenti intelligibili:ſed habilitatur ad intelligendum
67.ꝛ.68 q̃ꝛ non eſt virtus organica ex.3°.de anima: ſenſus võ cor
.z.ð aia ex excellẽtia ſenſibilis:q̃ꝛ ẽ virt⁹ organica g̃ ꝛc. ¶ Ad op/
T.c.133. poſitum ẽ.p.in ſecundo huius.caplo pͥmo.nõ eſt in rebus
T.c.i. difficultatis cauſa:ſʒ in nobis:ſicut nicticoracum oculi ad lumen diei ꝛc.ſic anime noſtre intellectus ad ea que ſunt manifeſtiſſima nature.

¶ Sicut.n. nocticoracuʒ oculi ad lucẽ diei ſeſe habẽt:ſic ꝛ anime noſtre ĩtellectus ad ea q̃ ſunt oĩum nãe manifeſtiſſima. T.c.I. Qõ. III.

IUrta hoc queritur.3°.vtrum ſubſtantie ĩmateriales poſſint ĩtelligi a nobis ſm ſuas quiditates: ꝛ hoc ab ĩtellectu noſtro cõiuncto corpori:
3ᵒ.p. q⁹ ſic:q̃ꝛ dicit cõmẽtator ỻ hoc.ſ.exemplũ Ariſto.nõ demõſtrat res abſtractas ĩtelligere nobis eẽ ĩpoſſibile: ſicut ĩſpicere ſolẽ eſt ĩpoſ̃e veſpertiⁿˡ:q̃ꝛ ſi ita eẽt ocioſe egiſſet nã:q̃ꝛ feciſſet qð in ſe naturalr̃ eſt ĩtellectuʒ nõ ĩtellectum ab alio:ſicut ſi feciſſet ſolem nõ cõprehẽſum ab aliquo viſu. ¶ Jtẽ in/
T.c.4. tellectus noſter nihil ĩtelligit niſi ſub rõne ĩmaterialis .3.
et.ii. de anima.ergo maxime ĩtelliget ſimplr̃ immaterialia:q̃ꝛ vbi eſt ratio formalis obiecti:illud ẽ apprehenſibile a po/tẽtia. ꝓbatio añtis:q̃ꝛ nõ oportet ponere actionem ĩtelle/ctus agẽtis:niſi ad hoc:vt obiectuʒ materiale fiat aliquo modo ĩmateriale vt aptũ natum ſit mouere ĩtellectũ poſ
ꝯmẽto. ſibilẽ. ¶ Jtem cõmẽtator.3°.de anima recitat opinioneʒ
30.ꝛ.35. Auempace ad hoc talem:ĩtellect⁹ põt abſtrahere forma/le a materiali:ꝛ ſic quiditatẽ materialis ſubſtãtie a ſingularibus.ſi aũt in quiditate ſic abſtracta remanet aliquod materiale:adhuc põt ĩtellectus abſtrahere formale a materiali:ꝛ ſic ſemꝑ.ergo tãdem deueniet ad quiditateʒ ſimpliciter ĩmaterialeʒ:ꝛ hãc cognoſcet:quia hãc abſtraxit a ſingularibus.ergo ꝛc. ¶ Jtem multa demõſtrãtur a phi/
T.c.30. loſophis de ſubſtãtijs ſeparatis:puta in.12°.huius de deo
T.c.36. ꝙ ſit ſempiternũ:ꝙ mouet ſicut appetibile nõ motuʒ: qð
T.c.39. eſt vita:ꝙ ſemper actu ĩtelligit:ꝙ ſeipſum ĩtelligit tãquã
T.c.51. pͥmum obiectum ꝛc.ibi ꝛ alibi:ꝛ ibi de numero ĩtelligen/
t.c.48. tiarum iuxta numerũ orbium quos mouent. de ſubiecto autem demõſtrationis oportet precognoſcere quid ẽ.ex
T.c.2. pͦ poſteriorꝫ.g̃ quiditates omniuʒ iſtorꝫ cognouerunt phi.
T.c.i. ¶ Oppoſitũ videtur in littera: ſicut oculus veſpiⁿˡˢ ad lucem ſolis vel diei.ita anime noſtre ĩtellect⁹ ad ea que ſunt manifeſtiſſima in nã hõ ſunt ſubſtantie ſeparate:ſʒ pͥmuʒ eſt impoſſibile.ergo ꝛ ſecundum.

EX ¶ Jteʒ de intelliᵗᵉ dei vel nõ:require poſt in queſtione de cognitiõe ĩfiniti. ¶ Jteʒ plus diſtat ĩtelligibile increatuʒ ab ĩtellectu creato q̃ʒ intelligibile creatum a ſenſu:ſed tale ĩtelligibile nõ poteſt apprehẽdi a ſenſu.ergo multo minus intelligibile increatum ab intellectu. ¶ Reſponſio. verum eſt in eſſe nõ in cognoſcibilitate:nec in ꝓportione obiecti. ¶ Jtem potentia paſſiua non ſe extendit niſi ad ea ad que ſe extendit actiua eiuſdem generis.igitur nec ĩtellectus poſſibilis ad aliqua: niſi ad ea ad que ſe extẽdit intellectus agens:vt faciat ea intelligibilia.talia ſunt fantaſiabilia. ¶ Reſpondeo ꝙ maior eſt falſa de potentia actiua que tãtuʒ eſt vnius: ꝛ paſſiua cõtrariorum:vt patʒ 12.huius.cõmẽto.19. ¶ Aliter reſpõdetur ꝙ ĩtelligibilia fiunt per ĩtellectum agẽtem ĩquantum in ipſo:vt lumine poſſunt ſuas ſpẽs imprimere poſſibili.ſic ĩtelligentie fiũt ĩtelligibiles:q̃ꝛ poſſibilis nihil reciperet niſi in lumĩe ſibi cõnaturali ꝙ eſt ĩtellectus agens. ¶ Sed illud nõ ſaluat ĩtellectum agẽtem habere actiõem circa ſubſtãtias ſeparatas ſiue ĩtelligẽtias:ſed circa ĩtellectum poſſibileʒ qui ſpẽs earum nõ põt recipere niſi in tali lumine. ¶ Alr̃ reſpõdetur ꝙ ĩtellectus poſſibilis in actu nõ dicitur amplius paſſiuus:ꝛ vt factus in actu circa effectũ que cognitionem iſtorũ. ¶ Jtem arguitur ꝙ ſi ſic.homo tũc naturalr̃ poſſet attingere ad beatitudinẽ. ¶ Reſpõſio ad hoc pʒ ex ſolutiõe que habet̃ infra: quia beatitudo habʒ viſiõeʒ que eſt ĩtellectio: vt ĩtuitiua: nõ quecũqʒ. ¶ Contra hoc. eiuſdem potẽtie circa idem obiectuʒ non ẽ niſi vna actio. ergo cognitio noſtra nũc non differt ab illa viſione ſpecie: ꝛ tũc quamuis minus beati ſimus: tamen beati: q̃ꝛ etiam vnus beatus minus clare deũ videbit alio. ꝓbatur pͥma ꝓpoſitio:q̃ꝛ ſiue actio habeat ſpẽm ab agente:ſiue ab obiecto.ſi vtrũqʒ eſt idem:ꝛ actio erit eadẽ in ſpecie. ¶ Con
firmatur ex .8°. metaphyſice. ¶ Reſponſio: ꝙ illa viſio T.c.ii.
differt ſpecie ab hac cognitiõe:ꝛ cognitio fidei differt ſpe/ et.12.
cie ab vtraqʒ iſtarũ. ¶ Tunc ad pͥmam ꝓpoſitionem dicendũ ꝙ vera eſt quãdo vtrũqʒ eſt idem non tm̃ ſubiecto ſed ſm ꝙ agit:ꝛ ſm ꝙ eſt obiectum:ꝛ eodẽ modo ſe habẽtia ĩuicem erit vna actio ſpecie.Exempluʒ.aqua ĩfrigidat ꝛ humectat:ſol cõſtringit lutum ꝛ nõ glaciem:ignis lignũ prope poſitum comburit:ꝛ non remotum:ſed tãtum calefacit:in cognitiuis etiã eſt variatio ꝓpter organum omnino indiſpoſituʒ: vt febricitantis lingua. aliqualiter indiſpoſitum:vt oculus ſenis.bene diſpoſitũ: vt oculus hominis iuuenis:optime: vt oculus aqle. ꝓpter mediuʒ aliter videt oculus per aerẽ ꝛ aquam:aliter ſol videtur mane ꝛ meridie ꝓpter medium vaporoſum. ꝓpter lumẽ:aliter in lumine candele:aliter in lumine ſolis vel radio. ꝓpter rationem cognoſcẽdi aliter per ſpẽʒ ꝓpriam rectam vel reflexam.hec autem viſio ꝛ illa habent diuerſa lumina:ꝛ di
uerſa repreſentatiua obiecti. TRA

¶ Reſpõdetur ad queſtiõem: ꝙ anima cõiuncta corpori non põt ĩtelligere quiditates ſubſtãtiarum ſeparatarũ ꝓpter duo. ¶ Primuʒ eſt:quia ſic cõiuncta nihil intelligit niſi per abſtractiõem a fantaſmatibus: ſubſtãtie autẽ ſeparate nõ faciũt fantaſma:nec ex his que faciunt fantaſ/
ma poſſunt cognoſci.g̃ ꝛc. ꝓbatio pͥme ꝓpõnis duplr̃: tuʒ pͦ de aĩa
q̃ꝛ leſo organo vͦtutis fantaſtice ĩpedit̃ ĩtell̃s ab adiᵒᵒ ĩco T.c. 66
gnita:ꝛ a ſpeᵒᵒ cognita:hoc nõ videtur:niſi quia ĩdiget fan
taſmatibus in vtraqʒ opatione:tum q̃ꝛ dũ volumus aliqd .z.ð aĩa
intelligere:formamus ydolum in quo illud inſpicimus:ꝛ T.c.153
3°.de anima.dr̃ fantaſma ad ĩtellectuʒ:ſicut ſenſibilia ad T.c.30.
ſenſum. ¶ Scða ꝓpoſitio habʒ duas partes.pͥma pʒ cuʒ
fantaſma ſit motus factus a ſenſu ſm actuʒ.2° de anima. T.c.160
ſubſtãtie auteʒ ſeparate nõ ſunt ſenſibiles. ergo ꝛc. ¶ 2ª pars ꝓbatur dupliciter:tum quia effect⁹ qui nõ adequat potẽtiaʒ cauſe nõ ducit in cognitionem quiditatis cauſe. ſubſtãtie ſeparate ſi cognoſcũtur per illa que faciunt fantaſmata in nobis:tm̃ cognoſcunt̃ per huiuſmodi effectus: q̃ꝛ.ſ.nõ ſunt adequantes cauſam.ergo ꝛc. Prima propoſitio pʒ:quia quiditas talis cauſe excedit talem effectuʒ:tũ q̃ꝛ finiti ad ĩfinitum.nulla eſt ꝓportio: ergo nec alicuius ſenſibilis ad quiditatẽ dei. Si ergo qditas dei qui eſt prima cauſa efficiẽs nõ poſſit cognoſci per effectũ:multo magis nec alicuius ſubſtãtie ſeparate quiditas. cum quelibʒ alia cauſa minus cauſet q̃ʒ pͥma ſm propoſitiõem primaʒ de cauſis. ¶ Scðʒ pͥncipale:pro iſta poſitione ponitur ꝙ quiditas ſubſtãtie materialis eſt ꝓprium obiectum ĩtellectus noſtri poſſibilis.ergo nihil poterit per ſe intelligi a nobis:qð nec eſt talis quiditas nec cognoſcibile per taleʒ quiditatem .primum manifeſtuʒ eſt de quiditate ſubſtãtiarum materialium. ſecundum probatur vt prius ꝑ non adequationem ꝛ improportionem.primum ỻ aſſumptuʒ oſtenditur: quia obiectum proportionatur virtuti cuius eſt. intellectus autem eſt virtus exiſtens in materia: tamen non operatur mediante organo. ergo obiectuʒ eius

erit aliqd exñs in mã.nõ tñ cognoſcit̃ inq̃tũ exñs in mã. talis eſt quiditas ſubſtãtie materialis abſtracta per itellectum agẽtem. ¶ Confirmatur hoc:q2 niſi illud eẽt obiectum itellectus poſſibilis nõ videtur neceſſarium ponere actionem itellectus agentis circa obiectum itellectus poſſibilis. ¶ Item nõ videtur quibuſdam ꝙ aliud poſſit cõuenientius poni obiectum.

¶ Cõtra iſta.pmo cõtra poſitiõem in ſe per quinq3 rõnes. pma talis eſt. Omnes homines natura ſcire deſiderant. pmo metaphyſice.ergo maximã ſciẽtia3 maxime deſiderabunt. Ita arguit̃ in eodem pmo. maxĩa ſciẽtia eſt circa maxime ſcibilia que ſunt cauſe pme:ꝛ prima principia:q2 per hec alia ſciũtur non econuerſo ibidẽ in pmo:ḡ ſcĩa primarũ cauſaru3 maxime naturaliter deſiderabitur ab ho-

pᵗᵒ.p. mine.deſideriũ naturale non eſt ad impoſſibile pmo me-

ca°.10. taphyſice:tũc enim eſſet fruſtra.ergo ꝛc. ¶ Item.10.ethicorum probat philoſophus:ꝙ felicitas hominis conſiſtit in ſpeculatione veritatis:ꝛ concludit in fine capituli ꝙ ſa-

ca°.8. piens erit vtiq3 feliciſſimus:ꝛ ſecundum ipſum in.6°.eiuſdem ſapientia eſt circa altiſſimas cauſas.ergo in ſpeculatione altiſſimarum cauſaꝝ maxime conſiſtit felicitas hominis.ad felicitatem aũt cu3 ſit finis ꝓprius hominis nõ

T.c.8. eſt ĩpoſſibile homini attingere:q2.2°.hui⁹ dr̃ ꝙ nullus conabitur ad terminu3 non futurus veʳᵉ:ꝛ natura dedit ſibi neceſſaria ad attingẽdum hunc finem: ſicut ꝓbari habet ex cõmẽto.50.2.celi ꝛ mũdi:de ſtellis. ¶ Ad iſtas duas reſpõdetur ꝙ poſſibile eſt hominẽ ſcire ſciẽtiam maxime ſcibilẽ pro pma ratiõe:ꝛ ſpeculari altiſſimas cauſas ꝓ ſecũda:nõ tamẽ in hac vita:ſicut omnes deſiderãt beatitudine3 ſm Aug.13°.de trinitate.ca°.3.ad quã nõ poſſunt in hac vita pertingere. ¶ Cõtra.illa felicitas de qua log-

ca°.10. tur pħs in.10.ethicoꝝ.haberi põt in hac vita.dicit.n.quare erit vtiq3 felicitas ſpeculatio quedã:opus autem erit:ꝛ ꝓſperitate exteriori: ꝛ o3 corpus ſanũ eſſe ꝛ cibum ꝛ reliquum famulatũ exiſtere ꝛc. Certu3 eſt ħ nõ haberi niſi in vita iſta. ¶ Itẽ nõ eſt certu3 ex itentõe philoſophi ꝙ po-

T.c.21. ſuerit aliquã aliam vitã:quia in diuerſis locis.2°.de aĩa.ꝛ

T.c.17. 12.huius videt̃ loqui dubitatiue:ſed certũ eſt ſm ipm felicitatẽ eſſe finẽ hoĩs:ꝛ per ꝯñs poſſibilem attingi.ergo ħ deb3 poni in aliquo ſtatu quẽ certum eſt ipſum certitudinaliter poſuiſſe. ¶ Item potẽtia ĩꝓportionabilis alicui obo nõ poteſt per aliquẽ habitũ ſibi aduenientẽ cognoſcere per ſe illud obiectũ.ergo ſi potẽtia intellectiua anime cõiuncte ſit ĩꝓportionabilis quiditati ſubſtãtie ſeparate ꝑ nullũ habitũ quẽ recipiet cum eadẽ manebit ſeparata poterit fieri ꝓportionabilis. ergo itellectus ſeparatus nõ cognoſcet ſubſtantias illas ſeparatas. Probatio maioris. omnis habit⁹ receptibilis in aliqua potẽtia: vel reſpicit pro obiecto ꝓprio obiectum illius potẽtie ſi ſufficit ad eliciẽdum omnes actus illius potẽtie in rõne ꝓximi pncipy formalis elicitiui:aut aliqđ particulare ꝯtẽtũ ſub obiecto potẽtie:ſicut p3 de diuerſis habitibus potentie itellectiue:ſed nullus habitus reſpiciẽs pro obiecto aliqd ĩꝓportionabile potẽtie poterit recipi in tali potẽtia. ¶ Ite3 ſi itellectus ſeparatus cognoſceret aliqđ obiectum per ſe qđ modo nõ põt cognoſcere:vt quiditatẽ talium ſubſtantiarũ.ergo nõ erit eadẽ potẽtia: q2 eiuſde3 potẽtie eſt idẽ

T.c.33 obiectum.2°de aĩa. ¶ Item cõtra poſitiõem.3°.ſic.pħus

T.c.8. in.2°.huius arguit ſic.ſi fines eſſent ifiniti: nullũ eẽt agẽs per itellectũ.hec ꝯña nõ valet niſi agẽs per itellectũ itenderet nõ ſolum ꝓximum finẽ:ſed omnes fines eſſentialr̃ ordinatos.ſi hec ꝓpoſitio ſumpta in argumẽto philoſophi eſt vera:ꝛ nullũ agẽs per itellectum itendit agere ꝓpter finẽ quẽ nõ cognoſcit.ergo omne agẽs ꝑ itellectu3 cognoſcit nõ ſolum proximũ finem: ſed omnes fines eſſentialr̃ ordinatos.ꝛ ita vltimũ.ſi ergo nõ poſſit illum cognoſcere nõ erit agẽs per itellectum qđ eſt icõueniẽs philoſopho.

¶ Ite3.4°.ſic. in ſcđo huius arguit ſic.ſi cauſe eẽnt ifini- T.c.13.

te nihil eſſet cognoſcere:ꝛ cõſimilem ꝯña3 facit pmo phy- T.c.35

ſicoꝝ cõtra anaxagorã.hec ꝯña nõ valet niſi ad cognitionem cuiuſcũq3 oporteret cognoſcere omnes cauſas eius. ergo ſi nõ contingat itelligere pmã cauſa3 que eſt maxĩe cauſa cuiuſlibet effectus:nullũ effectũ cõtingeret cognoſcere. ¶ Item.5°.ſic.veritas aut eſt cõformitas rei ad ꝓpria3 mẽſuram:aut nõ eſt ſine illa.ergo ſi cõtingat cognoſcere veritatẽ alicuius rei naturalis poſſibile erit itelligere cõformitatẽ illius rei ad ꝓpriam mẽſuram. Iſta mẽſura eſt ydea in mẽte diuina.cõformitate3 aũt ad hãc ydeã nõ ꝯuenit itelligere niſi hac itellẽcta:cum relatio nõ itelligatur abſq3 termino.ergo ſi aliqua veritas eſt a nobis itelligibilis:per ꝯñs ꝛ ydea. ¶ Cõfirmatur per Augu.83. queſtionũ.q.46.nõ ẽ veriſimile:aut nullos ſapiẽtes fuiſſe ante platonẽ:aut res quas plato ideas vocauit nõ intellexiſſe:ſi quidẽ in eis tãta vis cõſtituit̃:vt niſi illis intellectis ſapiẽs eſſe nõ poſſit ſm ꝑorem poſitiõem.

¶ Reſpõdetur ad argumẽta facta in contrarium pncipalia:ꝛ ad iſta.5ᵉ.ad pmum pncipale dicit̃ ꝙ in argumento cõmẽtatoris eſt duplex defectus.pmo eſt falſa ꝯñtis. nõ enĩ ſeqtur:ſi natura nõ feciſſet eas intᵃˢ a nobis:ergo non ab aliquo:ſed deſtruit̃ añs.eſt etiã alius defectus:fruſtra enĩ dicitur ꝙ ad finẽ ordinatur:ꝛ ad ipm nõ poteſt attingere:ſicut habetur 2°.phyſicoꝝ.cap.de caſu ꝛ fortuna. ſ3 T.c.62.

ſubſtãtie ſeparate ſm itelligibilitatem ſuã nõ ordinãtur ad itellectiõem noſtrã: vt ad finẽ.ergo nõ ſunt fruſtra intelligibiles:licet a nobis nõ poſſint itelligi. Exemplu3.ſol nõ eſt fruſtra viſibilis ſi nõ poſſit videri a veſpertiⁿᵉ. Dicitur ꝙ itentio cõmẽtatoris nõ eſt:ꝙ ſubſtãtie iſte nõ ſint nobis cognoſcibiles quãtum ẽ ex parte earũ: ꝛ hoc ꝓbat ratio ſua:q2 tũc natura feciſſet eas itelligibiles quãtũ eſt ex parte eaꝝ:ꝛ tamen nobis nõ itelligibiles quãtum ẽ ex parte ſui.ergo fruſtra. ¶ Cõtra hoc ẽ littera cõmẽtatoris ꝑus allegata:non impoſſibile nobis ꝛc. ſicut ĩpoſſibile eſt veſptiⁿⁱ videre ſolẽ: ſ3 nõ eſt impoſſibile ei q̃tũ eſt ex pte ſolis:ſ3 q̃tũ eſt ex pte ſui.ḡ ex alia pte nõ eſt ĩpoſſibile nobis ex pte nr̃a.aliogn ſilr̃ impoĩe hinc ꝛ inde. ¶ Item eſt adhuc falſa ꝯñtis:ſicut ꝑus:nõ enim ſeqtur:nõ ſunt itelligibiles quãtum eſt ex parte ſui a nobis. ergo nõ ſunt itelligibiles ab aliquo. ¶ Reſpõdetur de fruſtra:ꝙ finis earum eſt:vt quãtu3 eſt ex parte ſui ſint cognoſcibiles a nobis ad concludendũ fruſtra o3 habere ꝙ ad hũc fine3 nõ poſſint attingere.ergo o3 commẽtatorẽ iferre ꝙ natura feciſſet eas fruſtra que ſunt itelligibiles quãtum eſt ex ſe nobis:tamẽ ꝙ nõ poſſibiles itelligi quãtũ ẽ ex ſe a nobis: ſed hoc ẽ iferre cõtradictorium de ꝯtradictorio.ꝙ nõ poteſt fieri niſi ꝯtradictio icludatur in pmiſſis. ¶ Ad ſcđm argumẽtum pncipale reſpõdetur ꝙ non itelligitur aliqd a nobis niſi ſub rõne imaterialis:hoc ẽ ꝯſiⁱᵗ non vt in materia: qđ tamẽ exiſtit in materia:ſicut dicit poſitio ꝺ obiecto itellectus noſtri. ¶ Ad tertiũ ſm vnum moᵐ.abſtractio nõ eſt ab aliquo itellecto in actu:ſ3 tm̃ ab aliquo exiſtente in virtute fantaſtica. ¶ Cõtra.ſaltẽ itellect⁹ reſoluit cauſata in incauſata:cõpoſitiora in ſimpliciora. vt manifeſtũ eſt de diffinito ꝛ partib⁹ diffinitõis.ſic ergo abſtrabit ĩmateriale a materiali per reſolutione3 ſi debeat dici abſtractio. ¶ Reſpõdetur ideo aliter:ꝙ quãtũcũq3 abſtrahitur illud qđ ẽ ĩmateriale in quiditate ſubſtãtie ſenſibilis a materiali.abſtractũ ſemp eſt eiuſdem ſpẽi cũ ſingularibus a q̃bus abſtrahitur. ꝛ per ꝯñs nũq3 deuenitur ad quiditatẽ ſubſtantie imaterialis:ſed tantum ad quiditatẽ ſubſtãtie que eſt in mã:nõ tamen ꝯſiᵗᵉ vt eſt in materia. ¶ Ad quartũ ꝙ nõ demõſtram⁹ aliqua de ſubſtãtys ſeparatis:niſi quia.ſ. per effectus:ꝛ in tali demõſtratione

nõ oportet ſubiectum eſſe precognitũ quid eſt:ſed tñ in demõſtratiõe propter quid. ℭ Ad alias qnq ratiões con tra poſitiõem reſpõdetur ꝙ vel ↄcludũt ꝙ cognoſcimus de ſubſtãtijs ſeparatis q2 ſunt:vel ĩquãtũ ſunt cauſe iſto/ rum ĩferiorũ:nõ aũt ꝓpter quid:cum effectus deficiẽs nõ ſufficiat:vt p ĩpm cognoſcatur qd eſt cauſe. ℭ Uel ali ter reſpõdetur ꝙ nos cognoſcimus de eis quid non ſunt: q2.ſ.nõ ſunt aliqua iſtorũ ĩferiorum ꝓpter hoc ꝙ nos co gnoſcimus ipſas eſſe excellẽtes cãs reſpectu hoꝝ. ℭ Cõ/
T.c.28. tra iſtas reſpõſiões ſimul.pmo ſic ẽm phm.4°.huius:ra tio quã ſignificat nomẽ eſt diffinitio.diffinitio exprimit qd eſt eſſe rei.ergo vbicũq ĩtelligimus ratiõem quã ſignifi/ cat nomen ibi poſſumus intelligere qd ẽ res:ſed vbicũq ĩponimus nomẽ ad ſignificãdum ibi poſſumus ĩtelligere ratiõem quã ſignificat nomẽ.nullus.n.ſignificat p voces qd nõ ĩtelligit:ſubſtãtijs aũt ſeparatis ĩponimus nomina ꝓprie ſignificatiua ipſarũ.ergo ꝛc. Ultimum aſſumptũ p3:q2 de nullo ſunt vã illa q̃ de dõ affirmamus niſi de illa ſuba ſepata cui hoc nomẽ ĩponitur. ℭ Cõtra pmã reſpon
T.c.8. ſionẽ ſic.2°.poſterioꝝ.cap°.6°.ẽm expoſitores antiquos. Jtẽ ꝝ aũt ſpeculãdum vbi tractat phs de cognitiõe qd ẽ: ꝛ ſi eſt.dicit ꝙ qñ cognoſcit̃ q2 eſt:vel ſi eſt p ſe:tũc cogno ſcit̃ qd eſt:qñ aũt ſi eſt cognoſcit̃ per accidens neceſſe eſt nullo mõ ſe hr̃e ad qd eſt:q2 neq q2 ẽ ſcim°: q̃ſi dicat ẽm cognitiõem p accñs:nec cognoſcim° qd eſt:nec q2 ẽ:ꝛ ſub/ dit paulo poſt. quoꝝcũq q2 eſt habemus quid ẽ facile ẽ hr̃e:q̃re queadmodũ habem° q2 ẽ:ſic habemus ꝛ ad qd eſt.ergo cũ de ſubſtãtijs ſeparatis cognoſcam° ſi ẽ:nõ tñ per accñs:q2 hoc nõ eſt cognoſcere q2 ẽ:ſeqtur ꝙ de ipſis poſſum° cognoſcere qd eſt:maxie de deo vbi vtrũq idẽ
T.c.vl/ timi. eſt qd ẽ.ſ.ꝛ q2 eſt. ℭ Jtẽ vlt°.ca°.9°.metaphyſice. vult ꝙ circa ĩcompoſita nõ eſt decipi. S3 aut tota attingent̃: ꝛ ẽ ſcia:aut nihil de illis attingit̃.ꝛ eſt ignorãtia:nõ deceptio ℭ Jtẽ eẽ ĩeſt ĩmediate qditati. eorũ g̃ cũ cognoſcim° eſſe ĩeſſe quiditati ipſaꝝ ẽm ipſos:ꝛ nõ cõtingat ĩtelligere cõ/ poſitionẽ niſi cognitis extremis:q2 ẽm phm p phierme/ nias.cap°.de vbo.Eſſe ſignificat quãdã ↄpõnem quã ſi/ ne compoſitis nõ eſt ĩtelligere.ergo ſeqtur de neceſſitate ꝙ cognoſcim° qditates ipſarũ. ℭ Jtẽ oĩ ꝓpõne negatiua. poꝛ eſt affirmatiua.2°.phier.ca.vltimo.h̃ eñ.bonũ nõ eſt malũ eſt vã.q2 h̃ affirmatiua poꝛ eſt vã.ſ.bonũ ẽ bonũ.Et
T.c.16. phus.4°.huius.ĩ°ca.qd ĩcipit. Amplius ſi ↄdictiõe notioꝛ vtiq erit dictio q̃ oppõ negatio:g̃ ſi cognoſcat̃ d ãgelo qd nõ eſt:o3 pcognoſcere qd eſt. ℭ Jtẽ ↄtra pmũ fundamẽ/ tum de fantaſmate:tũc non eẽt ĩtellect° ſuperioꝛ potẽtia fantaſtica:q2 haberẽt idem obm pmũ ꝛ equalia ↄtinens: ℭ Jtẽ aut ĩtelligit opĩo ꝙ nihil ĩtelligim°:niſi cui° cogni/ tionẽ accipim° a fantaſmatib°:ꝛ tũc ſtat ꝙ de ſubſtantijs ſeparatis poſſum° cognoſcere qd ſunt:ſicut poſtea ꝓbat̃: aut ĩtelligit ꝙ nihil ĩtelligim° niſi cuius ſpecies ẽm ſe pus fuerit in fantaſia:ꝛ tũc ↄtra h̃ ſeqt̃ ꝙ nihil p ſe eẽt ĩtelligi bile niſi p ſe ſenſibile:q2 nihil aliud facit ꝓpriã ſpẽ in fan taſia:qd eſt cõtra eos. ℭ Jtẽ multas qditates rerũ ĩtelli/ git aĩa que nõ faciũt ſpẽm ꝓpriã in fantaſia.ſ.ĩcorporeũ: vt aĩa ſeipſam ꝛ potẽtias aĩe:ꝛ ſecũdas ĩtentiões. ꝓbatio pmi ẽm Boetiũ de hebdob°.per ſe notũ ẽ ſapiẽtibus ĩcoꝛ poꝛea nõ eſſe in loco: nõ autẽ oĩbus:q2 termini non ſunt
T.c.6. noti oĩbus. probatio ſcdi.phs.2°.de aĩa diffinit animã: ꝙ nõ eſſet niſi cognoſcẽdo qd eſt ipſi°. ℭ Ad qd poſſet dici ꝙ nõ diffinit̃ ꝓprie:ſed p ſubiectũ. ℭ Cõtra aliqd ponit̃ in diffinitõe eius.ſ.ꝙ ẽ actus ꝛ h° que nõ cadũt ſub ſenſu nec faciũt ſpẽm in vtute fantaſtica. ℭ De potentijs p3 ꝙ ĩtellectus poſſibilis cognoſcit ſe ſicut alia. ℭ Ad h̃ dr̃: ꝙ verũ eſt:q2 p ſpẽm alioꝝ:non p quiditatẽ. ℭ Cõtra.qũo ĩtelligit̃ ĩtellectus agẽs qui nõ recipit ſpẽm. nec ẽ in actu per aliquã ſpẽm receptã: ℭ Jtem rñſio dicit ſlm: q2 co/

gnoſcere ĩtellectũ poſſibilẽ p ſpẽm lapidis q̃ accidit ſibi nõ eſt cognoſcere eũ:cũ illa nũq poſſit directe repñtare aliqd:niſi lapidẽ cuius ẽ:ſicut cognoſcere coriſcum ĩcq̃tũ veniẽs ſolũ cũ veniẽtia accidat ſibi:ſeqt̃ ꝙ nõ cog̃ſco ip3 ſimplr̃. ℭ Jtẽ de habitib° p3 ꝙ per ĩtellectũ qui eſt habi/ tus pncipioꝝ quo põt homo adherere pmis pncipijs:ẽt põt ſcire ſe adherere. ℭ Jtẽ p ſcia3 ſcit ſe cognoſcere cõ cluſiõem per cauſas. ℭ Jtẽ p3 de actibus:q2 notioꝛ eſt di lectio q̃ ille qui diligit̃ ẽm Auguſtinũ. ℭ Jtem reflexio fit ſup actũ ĩtellectus nõ imaginabilem.
ℭ Jtẽ Aug°.ad nembrũd de eternitate:ꝛ ſimilr̃ ſup geñ. EX
4°.ca.13. de intellectõe ſenarij:quere in tabulis:ꝛ de bea/ titudine q̃re.13°.de trinitate.3°.ꝛ de aĩa que d3 ſe ſecerne/ re a fantaſmatib°:vt ſe ĩtelligat.10° tri.10. ℭ Rñ°.debet ſe ſecernere in rõne intellecti vtn credat ſe fantaſma. Si/ milr̃ in rõne pncipij ĩtelligẽdi pmo ꝙ.ſ. fantaſma non eſt pncipiũ ĩtelligendi pmo aĩa3:q2 tũc aĩa eſſet corpus: ſ3 nõ d3 ſe ſecernere a fantaſmate in rõne pncipij ĩtelligẽdi ex pñti:ꝛ actu reflexo:vñ ibidem dicit de fantaſmate:hoc ſe putat eſſe ſine quo ſe nõ põt cogitare. ℭ Jſto etiã mõ rñ/ detur vbiq ad Augu.de ſecernẽdo ꝛ abſtrahẽdo a fantaſ mate:ſicut etiam de ĩtellectione ſenarij ꝛ vnĩc que nõ in/ telligũtur ſine fantaſmatibus corpoꝝ: tñ ĩtellectus ſecer nit ꝙ fantaſmata nõ ſunt per ſe illoꝝ. vñ illa negatiue in/ telligit.ſic de eternitate.Similr̃ quãdo dicit ꝙ imagines corpoꝝ ſunt cauſa deceptõis ꝛ erroꝛis ꝛc. Jntelligẽdũ eſt ſi credat̃ ſpirituale ĩtelligẽdũ eẽ pmo repreſentatũ p iſta vel ĩd illis. ℭ Cõtra hoc videtur manifeſtare.25°.ſ.ſe nõ cogitaret per imaginabile figmẽtũ: ſed quadã ĩterioꝛe vã pñtia.nõ.n.illi qcq̃ eſt ſeipſam repñtãs. TRA
ℭ Jtem de ĩtẽtiõibus ſcdis eſt hoc certũ ꝙ certiſſime dif/ finiũtur. ℭ De ſcda ꝓpõne pro opĩone ꝙ quiditas ſubſtã tie materialis eſt p ſe obiectũ:p3 ꝙ hoc eſt falſum ſi obie/ ctum ſit illud pmũ:ſub ratiõe cuius oĩa ĩtelligũtur: quia ꝓbatũ eſt multa alia p ſe ĩtelligi a nobis:ꝛ ẽm quiditatẽ ſuã:quoꝝ nullũ eſt quiditas ſubſtãtie materialis.ſi autẽ accipitur primũ pro eo qd pmo tpe ĩtelligitur: p3 ꝙ hoc ẽ falſum:ſed illa pus ĩtelligũtur:que prius ſentiũtur:cuiuſ/ modi ſunt accñtia. ℭ Jtẽ ſi quiditas ſubſtãtie materia/ lis eſſet per ſe ꝛ pmum obiectũ ĩtellectus noſtri: ꝓpter ꝓ/ portiõem obiecti ad virtutẽ:cũ ĩtellect° angeli:ẽm ĩpos nõ ſit virtus in corpoꝛe:ſequit̃ ꝙ angelus nõ cognoſceret qditatem ſubſtãtie materialis que eſt in materia. ℭ Jtẽ tũc nõ cognoſceret ĩtellectus noſter quiditatẽ roſe: roſa nõ exñte:cũ talis qditas nõ ſit: tũc in mã. ℭ Jtem Auic. pmo metaphyſice.cap.5°.ens ꝛ res ꝛ huiuſmodi ſunt que pma ĩpreſſiõe ĩprimũtur in anima:que tñ nõ ſunt quidi
tates materiales. ℭ Jtem.7°.huius ꝓbat phs ꝙ ſubſtã/ T.c.4.
tia eſt pus cognitione:hoc nõ ĩtelligitur de primitate exe/ cutiõis:ſed dignitatis:q2.ſ.ẽ perfectiſſimum cognoſcibile ẽm ĩpm ibi.ergo ſubſtãtia ẽ maxime ꝓprium obiectũ: lo/ quitur aũt ibi de ſubſtãtia in cõmuni ꝓut eſt vnũ decem generꝝ: ꝓut p3 ex ĩtentiõe eius in.7.in pncipio. ℭ Jtẽ ali/ quãdo dicit Tho.veꝝ eſſe ꝓprium obiectũ ĩtellectus: eo ꝙ ſic ſe hab3 ad ĩtellectũ:ſicut bonũ ad volũtatẽ. ℭ Jtẽ
quãdoq ponitur vniuerſale eſſe obiectũ: ſicut in.2°. de T.c.60.
anima.ſingulare dũ ſentitur:vlẽ dũ ĩtelligitur. ℭ Re/ ſpõdeo:licet vniuerſale ſit ꝓpria paſſio obiecti ĩtellectus: nõ tñ eſt obiectũ:ſicut nec viſibile viſus:ſ3 coloꝛ. ℭ Sed ad hoc aliter põt dici ꝙ nec eſt ei° ꝓpa paſſio:ſed oẽs au/ ctoritates ĩtelligũtur:q2 in hoc excedit ĩtellectus ſenſũ. ideo in hoc eſt dria. ℭ Ad illud ergo de ꝓportione inter obiectũ ꝛ potentiã:dicendũ ꝙ nõ reqritur ꝓportio in eẽn tia:nec in modo eſſendi. S3 nec in natura:tũc oculus coꝛ/ poꝛalis coꝛruptibilis quomodo videret ſolẽ ĩcoꝛruptibi/ lem:ꝛ q̃re ſtella vel luna nõ cognoſcit ſolẽ:ꝛ qũo angelus

cognoſcit quiditatē corporeā: ⁊ quomō ītellectus noſter q̄ditatē nō exiſtētē: ſed reqritur ꝓportio motiui ⁊ mobil'. Si aūt corp⁹ pōt mouere ītell'm: multo magis īcorporeū.
¶ Ad queſtionē dicendum q̄ pōt cognoſci a nobis: quia
T.c.vl timi. .9. huius. cap⁹ vltimo. ignorātia de illis nō eſt in nobis: vt cecitas: ſed in nō habētibus ītellectū: q̄ ſi nihil cognoſcit̄ niſi cui⁹ eſt ſenſus intelligibilis: accepta per ſenſus nunq̄ ſubſtātia mālis cognoſceret̄: q̄ per ſenſum nō eſt alia notitia ante cōſecrationē hoſtie ⁊ poſt. Itē ſi effectus ducit in cognitiōē cauſe: q̄ cā. ergo magis cauſe magis. ꝓbat̄. q̄ magis dependet ab illa cū magis ſit efficiens q̄ meᵃ: q̄ de⁹ poſſet facere illud ſine meᵃ cauſa: nec pōt eſſe ſine efficiēte remoto cū nō poſſit fieri ſine illo. ¶ Cōtra. igit̄ ſpecies lapidis magis repñtat deū q̄ lapidem. ¶ Rñ⁹ argumentū ꝓcedit de cognitiōe diſcurſiua que habet̄ per hoc tm̄: q̄ eſt effectus: ſi aūt eſt effectus: tūc ſpecies iā eſt p̄ncipiū cognitiōis ītuitiue nō diſcurſiue. Item qñ arguit ab effectu ad cauſam: in quo ſtat: nō in effectu: illud eſt p̄ciſa cauſa: qua īmediate ītelligit̄ ꝯcluſio demonſtratōis.
¶ Notādū q̄ in ſenſu eſt vna cognitio intuitiua. p̄mo ꝓpria: alia p̄mo ⁊ p ſe ꝓpria per ſpēm: ſed nō intuitiua. vtriq̄ correſpōdet ſua cognitio p accidēs. ſ. per p̄uationem cognoſcibilis per ſe. Exemplū de p̄mo. viſus videt colorem. De ſcd̄o. fantaſia imaginat̄ colorē. De tertio. viſus videt tenebrā. De quarto. fantaſia imaginat̄ tenebrā. 5ᵃ cognitio fantaſie ꝓpria eſt per cōpoſitionē ſpecierū diuerſorū ſenſibiliū: vt imaginando mōtē aureū. 6ᵃ cognitio eſt cognitio per accidēs alicuius: vt hoīs per figurā ⁊ colorē ⁊c̄. In ītellectu notitia viſiōis vel ītuitiua: que eſt p̄ma cognitio nō eſt in via poſſibilis: q̄ nulla potētia reſeruās ſpēm: vel formale p̄ncipiū cognoſcendi in abſentia obiecti pōt ſic cognoſcere: q̄ illa idē hab; p̄ncipiū re p̄nte ⁊ nō p̄ſente: ⁊ cognitio iſta intuitiua eſt tm̄ de re p̄nte: ⁊ ſub ratione p̄ntis. vnde ſi viſus poſſet habere ſpē in abſentia obiecti nūq̄ illa ſpēs eēt p̄ncipiū intuitiue cognoſcēdi. ¶ Itē vt vr̄. nūq̄ cognitōe ītuitiua cognoſcit̄ īmutabilitas alicui⁹: q̄re p̄mo li⁹. q. 4. ad 6ᵐ. ¶ Scd̄a cognitio eſt accidētiū ſenſibiliū ſolū: q̄ illa ſola faciūt ſpēm in ītellectu: nō autem ſubſtātie: vt p; ſupra p illam ꝯñam. ſi nihil cognoſcit̄ ⁊c̄.
¶ Tertia cognitio ⁊ quarta que idē ſunt ħ. eſt p̄uationū ꝓpriarū rerū ītellectarū p ſpēs habituū remouēdo q̄uo cognoſcunt̄ ītellectualiter p̄uationes rerū ſenſibilium.
¶ Quinta cognitio eſt forte rerū ſeparatarū vel ſubſtantiarū que cognoſcuntur per hoc q̄ multa apprehēſa ſimil' cōcipiunt̄ que nuſq̄ alibi omnia īueniunt̄: ſed ꝓpter hoc nulla eēntia ſpecifica alicuius cognoſcit̄ niſi in vniuerſali ⁊ forte accñtali vel per ſe ſuperiori. Sed eēntie ꝓpe ſe habēt in hac cognitiōe. q. ſenſibilia per accñs in cognitione ſenſitiua. vbi eſt ſext⁹ gradus.
¶ Ad argᵐ ī opᵐ. ſicut oculus ⁊c̄. ¶ Rñ⁹. ſilr̄tudo quo ad īpoſſibilitatē ītelligitur ꝺ notitia viſiōis: q̄ alia nō ꝑtinet ad ſenſum: ⁊ forte noctua poſſet imaginari ſolē ſi de⁹ daret ſibi ſpēm. Aliter poſſet dici q̄ ſicut oculus ad lumē ſolis qui necītate ꝼm totā ſuā virtutē agit. ita ītellectus ad cognoſcēdū illa ꝼm totā rōnē cognoſcibilitatis. aliter nō tenet ſimilitudo. Aliter dr̄ q̄ ītelligit̄ de potētia recipiendi ꝓpriā ſpēm obiecti: per quā fit ſcd̄a notitia: ⁊ tūc īpoſſibile vtrinq̄ ibi abˢᵗᵉ ħ ꝼm ſtatum recipiēdi tātū ſpecies a ſenſibilib⁹. alr̄ ītelligit̄ de q̄nto gradu notitie ītell's q̄tū ad difficultatē: nō q̄tū ad īpoſſibilitatē ꝼm ꝯmentatorē.
¶ Ad argumenta prime opinionis patet quomodo intelligūtur omnia per abſtractōē a fantaſmatibus: q̄ nec in tertiā nec in quartā nec in q̄ntā nec in ſextā cognitiōem veniret ītellectus niſi ſcd̄a eſſet p̄ma. tamen multa nūq̄ ītelligit p̄mo mō nec ſcd̄o modo. ⁊ ita nō abſtracta a fantaſmatib⁹: ſed per abſtracta que cognoſcit alijs modis ſe quētibus. ¶ Ad illud de leſiōe organi reſpōſio. nō eſt cā equalitas obiectoꝝ vtriuſq̄ potentie: ſ; cā eſt ordo nālis ſicut nō ītelligim⁹ in ſomnis ꝓpter q̄d ⁊c̄. ¶ Ad illud de ydolo formato. bene veꝝ eſt q̄ ide īcipit cognitio: ſed vltra ꝓgredit̄ ad nō ħñtia ydola reſpuēs ydola. ¶ Ad illū Auic. metaphyſice. 5⁰. q̄ ens ⁊ res faciūt p̄mā īmpſſiōem in anima: q̄d videt̄: q̄ p̄mus habitus potētie hab; pro oᵗᵒ obiectū p̄mū potentie p̄mi habitus: vt metaphyſice obiectū p̄mū eſt ens īquantū ens. 4⁹ metaphyſice. ¶ Itē nihil aliud eſt cōmune oī p ſe intelligibili niſi ens niſi forte alia cōuertibilia enti: ante que oīa naturalr̄ p̄us eſt ens intelligibile: vt ſubm añ paſſiōes ſiue ꝓprietates. ¶ Cōtra: tūc ens h; vnū cōceptū: q̄ potētia pōt ħre aliquē actum vnū. circa ꝓpriū obiectū. ¶ Item tūc non eſſet formalr̄ alia rō obiecti ītellectus ⁊ volūtatis: q̄ ratio obiecti volūtatis eſt aliqua rō entis. ḡ per ſe ītelligibilis. ¶ Itē tunc oīa eēnt actu ītelligibilia quecūq̄ ſunt actu entia: ⁊ tunc ſupflueret ītell's agēs. ¶ Itē tūc ſingularia eēnt per ſe intelligibilia: ſilr̄ corporalia: q̄d eſt cōtra Auguſtinū. i3⁹ ſup geñ. agēs eſt nobili⁹ patiēte. ¶ Itē tūc ītellect⁹ poſſet naturali v̄tute in cognitiōem oīum entiū: ⁊ cogitationis cordis ⁊ futuroꝝ ꝯtingentiū ⁊c̄. ¶ Ad p̄mū. euaſio. color eſt p̄mū obiectū viſus: tamē circa colorē in ſe nullū actū pōt viſus ħre: ſ; ſemp circa ſingulare. ¶ Cōtra ħ eſt: q̄ viſus nō cognoſcitiu⁹ vl'is. ¶ Rñ⁹ ſic. nec ītellect⁹ vnico actu eſt alicui⁹ equoci cognoſcitiu⁹ ꝼm logicū: licet analogi ꝼm metaphyſicum: ſed tm̄ p̄mi īter illa anoᶦᵃ. ¶ Cōtra illud eſt ſubſtātia. ergo illud facit ꝓpriā ſpēm. q̄ aliogn nō certiſſime cognoſceret̄: q̄d eſt cōtra illud q̄d p̄dictū eſt. Silr̄ albedo nō ītelligeretur īquātū albedo: ſed īquātū ē ſbe. Similiter p̄mū obiectū ponendū eſſet p̄mum ad q̄d oīa alia attribuunt̄. aliogn vnde ē vnitas potētie. ibi cōcede. ſi ens nō eſt vniuocū. ¶ Rñ⁹. ꝓpria ſpēs ſubſtātie eſt in ſenſu vt deferēte: nō vt percipiente: vel ſubiectiue. nō obiectiue. ¶ Ad p̄mū aliter dr̄ q̄ ens eſt vni⁹ rōnis: vt tangitur in illa q̄ne. 4⁰. hui⁹. aliogn nō eſſet certū q̄ aliq̄d ē ens: ⁊ duᵐ ſi ſubſtātia vel accñs. ¶ Ad ſcd̄m. idē eſt obiectū ītellectus ⁊ volūtatis: quere in. 6⁰. q̄ne. 3ᵃ: ⁊ in. 9⁰. q. 5ᵃ. aliter iſta ratio ītelligit̄: ſed nō eſt rō intelligibilis: nec ſub qua aliq̄d per ſe ītelligat̄. ¶ Ad quartū. p̄ma ꝯcluſio cōceditur. Aug⁹. exponit in tabulis.
¶ Ad pleniorē igr̄ ſolōne iſtius q̄nis eſt ſciēdū q̄. 4. ſunt gradus in cognitōe ſenſitiua. p̄m⁹ eſt ītuitiue cognitiōis q̄ ē de re p̄nti: nō tm̄ p ſpē: nec tm̄ ſub rōne cognoſcibilis: ſ; in ꝓpria natura. Scd̄s gradus eſt rei cognite p ſpēm propriā ex ſe genitā. Tertius gradus eſt p ſpēm aliā factā a v̄tute cognitiua: ⁊ hoc ex ſpēb⁹ aliquoꝝ ꝓprijs impreſſis ſibi. omnes iſte cognitiōes ſunt per ſe. verbi grā. de p̄mo gradu. viſus videt colorē. de ſcd̄o. fantaſia imaginat̄ colorem viſum. de tertio. fantaſia imaginat̄ montē aureū: vl' ex nigro debili: q̄d videt̄: imaginat̄ nigerrimū. In iſtis cognitionibus eſt aliquo mō vniuerſale ⁊ particulare: ſicut p; p̄mo phyſice Aui. ⁊ cognitio in vniuerſali eſt adhuc cognitio p ſe maxime in ītellectu. ¶ Ultra hos gradus cognitionis ē cognitio p accñs: ⁊ hoc vel oppoſiti per remotionē: ſiue ſubti p accñs: ꝼm alias q̄nes de p̄ gradu. ſ. ītuitiue cognitiōis an ſit in ītellectu in via dubiū eſt. vr̄ tm̄ q̄ ſic: q̄ q̄cq̄d pfectionis ſimplr̄ eſt in īferiori ponēdū vr̄ ponēdū in ſupiori. ⁊ pfectionis ſimplr̄ eſt in cognitōe ſenſitiua: q̄ cognoſcit aliq̄d īquātū p̄ſens eſt p eſſentiā. ergo h; cognitio videt̄ ħ competere ītellectui. ¶ S; contra. nulla potētia retētiua ſpēi in abſentia obiecti cognoſcit rem cognitōe ītuitiua īquātū p̄ñs eſt p eſſentiā ſuā: ſ; ītellect⁹ retinet ſpēm ſi ponatur. ḡ ⁊c̄. ꝓbatio maioris: q̄ ſpecies q̄ cognoſcit talis potētia vniformiter ſe hab; ad ipſā re p̄ſente ꝼm eēntiam: ⁊ nō p̄nte. ḡ ⁊c̄. ¶ S; hoc argumētum

T.c.i.

probaret deū non videri in patria per ſpēm que poſſit cō/
ſeruari in abſentia obti: q2 tūc non eēt viſio neq3 eſſe poſ/
ſet. Si vero teneat ꝙ itellectus h' poſſet cognoſcere ītuiti/
ue. pōt dici ꝙ oēm actū diſtinctū ſenſus cōcomitat aliqs
actus ītellectus circa idē obm: ⁊ iſta itellectio eſt viſio: ſ3
ſalte3 ſm pmū gradū cognitōis: nulla ſuba ſepata h a no/
bis cognoſcit: nec ſcdo mō. q2 oporteret ꝙ ſpēs illa īme/
diate origiaret ab illo obo: qd nō fit: nullā eni ſpē3 recipi/
mus niſi vel p ſenſus vel quā intell's facit ex receptis. 3°
etiā modo nō cognoſcit: q2 oporteret ꝙ ꝓprias ſpēs habe
remus partiū illius ꝯceptus ꝯpoti: nec iſte tres itellectio/
nes i pticulari ſunt de aliquo niſi ab accñtibus. 4° modo
itelligit qōlib3 ꝯcipiēdo ens in cōi: qd eſt hoc ens. i. ſingu
lare ens. S3 vltra ꝯceptū entis nihil ſpālius intelligit de
qditate alicui' ſube nō ſolū ſeparate: ſ3 nec mālis: qua eni
rōne ſuba mālis ſubta accñtib' poſſet multiplicare ſpēm
ꝓpriā ſui cum ſpēbus accñtiū: pari rōne ⁊ ſuba imālis cū
ſpēbus ſuaꝝ actionū: nō eni minus depēdet actio ab agē/
te ꝙ accidens a ſubto: ſ3 ipſi enti ꝯiungim' accñtia poſiti/
ua vel ꝓuatiua que cognoſcim' ex ſenſu: ⁊ facim' ex ente
⁊ multis talibus vnā deſcriptionē que tota nunꝙ iuenit
niſi in tali ſpē: ⁊ ꝯceptus talis deſcriptionis eſt pfectior cō
ceptu que3 habem' de tali ſpē ſil'r. Ubi gra: ex eē in aliquo
loca' concipim' eſſe in alio: ſicut accñs in ſubiecto: ⁊ eius
oppoſitū vlterius per accidēs p nō eē in ſubiecto compo/
nimus: nō ens in ſubiecto eſt ſubſtātia. nihil tñ aliud con
cipim': niſi ens vltra dimenſioēs ſentimus ens nō in ſub/
iecto natū recipere dimēſioēs: ⁊ eſt cōceptus corporis. nō
natum recipere ſuba incorporea. ita ꝙ in omnibus iſtis ſi
queritur qd eſt illud qd eſt aptum natū: vel cui ꝯuenit nō
eſſe in ſubiecto dicimus ꝙ eſt vnū ens: ꝙ ē aliquid: ꝙ eſt
res. nō habemus ſpecialiorem ꝯceptum de quiditate ei':
ſed ſic vltra amouēdo omnia corporibus ꝓpria: ⁊ ex itel/
lectiōe ⁊ volitiōe noſtra: quas experti ſumus: cū imperfe
ctione: abſtrahēdo intellectionem ⁊ volitiōe3 in cōmuni
⁊ intedo amotiōe3 illius imperfectiōis: attribuēdo illis po
ſitiue habem' vnā deſcriptionem ex ꝓuatiuis ⁊ poſitiuis.
vbi nihil eſt de qditate deſcripti: niſi ens: alia omnia ſunt
ꝓprietates eſſentie talis. Sic igit p3 quomō nulla ſubſtā
tia itelligitur per ſe niſi in vniuerſaliſſimo ꝯceptu. ſ. entis:
per accñs autem itelligitur in particulari: itelligēdo. ſ. ꝓ/
prietate3: vel multas ꝓprietates illi ſoli cōueniētes. deus
tñ aliquo mō pfectius itelligit: vt videt omni alia ſubſtā
tia. ¶ S3 cōtra pdicta arguit ꝙ ſubſtātia a nob per ſe i/
telligitur: q2 ita diffinimus ſubſtantias: ſicut accñtia p ge
nera ⁊ dñas ꝓprias. ¶ Item quomō itelligimus accidē/
tia vniuerſalia cū tm ſingularia ſentiamus. ¶ Ad pmū
horum dōm ꝙ de ſubſtātijs habemus habitū vocale3: ſi/
cut cecus natus ſillogiçat de colorib': quia nec ipſa gene/
ra itelligim': niſi ens. ¶ Ad zm dō3 ꝙ abſtractio vl'is a p/
ticulari fit vtute itell's. ⁊ ideo accidētia vniuerſalia intel/
ligere poſſimus. ¶ Item cōtra illud dcm ſupius: quo di/
cebatur ꝙ ille tres itellectiones in pri: nō ſunt de aliquo
niſi de accidētibus. Ar: q2 ſm hoc videtur ſequi ꝙ nunꝙ
natural'r itelligeremus aliquā ſubſtātia3: nec etiā in pria
nūc eni eſt itellectus capax: ſicut tūc: q2 eſt eadē potētia.
nūc etia3 eſt ipſa ſimil'r potens gignere ſpeciem: ſi tūc po/
terit. ¶ Item quomodo tūc itelligetur ens. nūquid per
ſpeciem ꝓpriam: ſtude.

Ad aliam qōnem reſpōdetur ꝙ ꝯmentator
vult ꝙ ex parte itellectus
noſtri eſt difficultas cognoſcēdi ſubſtātias ſeparatas: nō
ex parte earu3. In itellectione ſubſtātie materialis eſt ex
parte rei: q2 vnūquodq3 cognoſcit: vel eſt cognoſcibile ſ3
ꝙ eſt in actu. illa ergo que nō ſunt ſimpl'r in actu: habent
ex ſe difficultatē vt cognoſcātur. ¶ Cōtra. ſi ſic. ergo erit
cōparādo iſtas res ad quecūq3 itellectum. ꝯñs eſt falſum
reſpectu itellectus diuini: pbatio ꝯñe. da oppoſitū huius
. ſ. ꝙ difficultas cognoſcēdi eas ex parte rei: non reſpectu
cuiuſlib3 itellectus: ſed reſpectu alicui'. ſ. noſtri: tūc cum
iſte ſubſtātie ſint eadem ad quecūq3 itellectum cōparen/
tur: ſequit ꝙ nō eſt difficultas ex pte ipſarū: ſed ex parte
itellectus noſtri cui ꝯparātur. ¶ Item nō eſt difficultas
ex parte rei in illo qd imediate cōſequitur rem ſm ꝙ res
eſt: ſed cognoſcibilitas ſtatim ꝯſequitur ens ſm ꝙ ens: q2
per idem eſt ens: ⁊ cognoſcibile. ex. z°. huius. T.c.4.
¶ Cōcedo igit ꝙ in materialib' ⁊ immaterialibus difficul
tas cognoſcēdi eſt ex parte itellect' noſtri: materialia aūt
nō ſunt eque in actu: ſicut imālia: ideo non ita perfecte co
gnoſcūtur: tñ cognitio que pōt haberi de illis eque facil/
ter habet: ſicut de imaterialibus: q2 ita facil'r mouet ma/
teriale itellectum ſm cognotem ſuam ſicut imateriale: nō
tamē eque itenſe mouet: ſicut ignis puus eque facil'r cale
facit ſm ꝓportionē caloris ſui: ſicut maior ignis ſm ꝓpor
tionem caloris ſui. ¶ Ad rōnem ꝙ vnūqdq3 cognoſcitur
ſm ꝙ in actu. vel inqtū ens. dico ꝙ q2 ſunt impfectiora
in entitate. iō nō habēt ita perfectā cognitiōem: tamē co/
gnitio eis ꝓporta. ita facil'r eſt de eis ex parte eaꝝ: ſicut de
imālib' ex pte eaꝝ. ¶ Ad aliā rōnē dōm ꝙ minor eſt fal
ſa. ¶ Ad pbatiōem dōm ꝙ nō eſt ind iſpō ꝓpter ꝯrium:
ſicut oculus noctue nō h3 ꝯtrariu3 lumis ſolis: ſed ꝓpter
debilitate3 vtutis ſue in cogſcēdo. ⁊ ita vtus ē formale in
cognoſcēdo. ¶ Ad aliud qd rō pbat ꝙ nō ſit difficultas:
q2 debilitat ita in cogſcēdo ꝓpter organū: ſ3 q2 virt' debi
lis ē in cognoſcēdo: ſenſus aūt pōt hrē vtrūq3 ipedimētū.

¶ Et manifeſtum eſt ꝙ res habent principiu3
⁊ ꝙ cauſe rerum entium non ſunt infinite.

T.c.V. Queſtio. IIII.

CIrca hoc queritur vtrū ſit neceſ
ſe ponere ſtatum in oī
genere cauſarū. Or nō. 8°. phyſicoꝝ. mot' T.c.i. ⁊
nūquam incepit: ⁊ maxime circularis: ⁊ ſi ifra.
hoc nec generatio icipit ex. z°. de genera/ T.c.56.
tiōe. ergo ifinite generationes fiūt: ⁊ que/ ⁊ ifra.
lib3 generatio h3 ꝓpriam cām efficiētem
ꝓximā: ⁊ finem ⁊ mām in his que generātur p ꝓpagatio/
nem. ergo oēs cauſe ſunt ifinite. ¶ Item quādo iter aliq̄
extrema eſt diſtātia ifinita poſſibile eſt ibi eē ifinita me/
dia: ſed iter pmū efficiēs: ⁊ iter quodcūq3 aliud efficiēs: ⁊
ſic de alijs cauſis: formali ⁊ finali eſt ifinita diſtātia. pba
tio ma. quāto aliqua magis diſtāt: tāto plura poſſunt eſſe
media iter ipſa. ergo ſi in ifinitum ifinita poſſunt eſſe me
dia. ¶ Item de materia vtor ꝓri mare. minor. ens in ifi/
nitū diſtat a nihilo. ergo iter nihil ⁊ ens poſſunt eſſe ifini
te entitates potentiales: cuiuſmodi eſt materia. ¶ In op
poſitu3 eſt philoſophus in littera. ⁊ probat de omni gene/
re cauſarum ꝙ ſit ſtatus. Queſtio. V. T.c.5.

VTrum ſit ꝓcedere in ifinitu3 in
effectibus. ita ꝙ actua/
lis ſit ifinitas: ꝙ ſic videtur. omnis diffe/
rētia alicuius generis h3 differētia3 oppo
ſitam cōdiuidētem ſecū illud genus: ſ3 fi/
nitū in actu eſt differētia quātitatis. ergo
h3 ifinitum pro differētia ſibi oppoſita: ⁊
infinitum in actu: non in potentia: q2 differentie oppoſite
nō cōpatiuntur ſe: ſed idem eſt finitum actu: ⁊ infinitum
in potentia. ergo hab3 pro oppoſito infinitum in actu. Itē
6°. topicorum Ariſto. icrepat diffinitionem linee recte: cu ca.19.
ius medium ſuperaddit finibus: q2 infinita: neq3 finē ne/
q3 mediū h3 recta aūt eſt linea. ſ. ifinita. ergo nō repugnat
linee recte ifinitas. ¶ Item. 3°. phyſicoꝝ. quātā magnitu T.c.69.

dinem cõtingit eſſe in potẽtia tãtã ꝯtingit eſſe in actu: ſed
T.c.41 in potẽtia ꝯtingit eſſe infinitũ: q2 2°. de aia. ignis creſcit in i/
finitũ appo^{nis} cõbuſtibilib⁹. ¶ Itẽ ꝯtinuũ ẽ diuiſibile in
T.c.3. ſemp diſibilia. 6°. phycoꝝ: ſed nũer⁹ ſeqtur diuiſiõem cõti
T.c.68. nui ex. 3°. phyſicoꝝ. g̃ nũerus eſt ifinit⁹. Dr̃ q̄ h̄ eſt in potẽ
tia ſicut diſio: ¶ Cõtra h̄ p̄ de celo ⁊ mũdo: qd̄ ipoſ̄e ẽ fa
ctũ eẽ ipoſ̄e eſt fieri. g̃ ſi ipoſ̄e ẽ ꝯtinuũ eẽ diuiſum in ifini
p.poꝝ. tum. g̃ ipoſ̄e ẽ diuidi in ifinitũ i potẽtia. ¶ Itẽ q̄ dr̃ õ nu
T.c.20 mero q̄ ẽ in potẽtia ifinit⁹. q̄ actu. ꝑbatio. ꝯceſſum ẽ q̄ i/
⁊.6.phi^{r} finit⁹ in potẽtia: ſʒ q̃libʒ ſpẽ data põt addi vnitas: ⁊ cãt no
T.c.62. ua ſpẽs. g̃ ſpẽs nũeroꝝ ſunt ifinite in potẽtia: ſʒ q̃libʒ ſpẽs
et.2°. de addit vnitatẽ ſup aliã. g̃ alia ſpẽs q̄ eſt in potẽtia hʒ in ſe i
generã. finitas vnitatẽs: ſʒ oium ſpẽꝝ q̄ poſſibiles ſũt idee earum
T.c.64 ſunt in dõ actu. g̃ hʒ actu ideã alicui⁹ ſpẽi vel nũeri hñtis
⁊.3.me^{ce} vnitates ifinitas: ſʒ oĩs ſpẽs cui⁹ ideã hʒ de⁹ in actu eſt fa/
T.c.12. ctibilis a deo in ſuo ſin^{n}. g̃ aliq̄ ſpẽs ifinitas hñs vnitates
T.c.41 erit factibil' ex deũ. ¶ Cõtra. 3. phy. dic̄ phs de nũeris. q̄
oĩs nũerus eſt nũerabilis: ſed oẽ nũerabile ẽ ptrãſibile: ⁊
omne ptranſibile eſt finitum. ergo ⁊c̄.

¶ Intelligere ſo nõ eſt nõ ſtatuẽtem. T.c.11.
¶ Sʒ ſi ifinite eſſent pluralitate ſpecies cauſaꝝ
nõ eſſet ita cognoſcere. T.c.XIII. Qõ. VI.

Utrum infinitũ poſſit cogno/
ſci a nobis. q̄
ſic. de⁹ ẽ ifinit⁹: ⁊ poſſum⁹ eũ cognoſcer: vt
ſupra hĩtũ eſt. g̃ ⁊c̄. ¶ Itẽ cognitio eſt per
oẽs cãs. g̃ p̄ pmaꝫ q̄ eſt ifinita. ¶ Itẽ infi/
nitũ diffinim⁹: ⁊ paſſiões de eo aſſignam⁹:
⁊ iponim⁹ nomẽ ad ſignificãduʒ illud. er/
go ipm itelligim⁹. ¶ Itẽ ſpẽs oẽs quorũcũq̄ generꝝ ſunt
itelligibiles a nobis: q2 diffinibiles: ſʒ ſpẽs nũeroꝝ ⁊ figu
rarũ ſunt ifinite: q2 vltra quãcũq̄ ſpẽm datã ꝯtingit acci
pere aliã in ifinitum. ⁊ ita ifinita q̄ vẽ ſunt ſpẽs: licʒ nõ exi
ſtãt: ſicut ſpẽs roſe eſt ſpẽs vã. roſa nõ exñte. g̃ pñt cogno/
T.c.76 ſci. ¶ Itẽ. 4. phyſi. ca. õ va°. ſi duo corpa ſil' ſũt ⁊ ifinita. g̃
T.c.11. ſi due ſpẽs itelligunt̃ ſil: ⁊ ifinite: ⁊ q̃libʒ eſt pn^{m} cognoſcẽ/
et.13. di. ¶ Cõtra phs. 2. h⁹ dicit. ſi formales cãe eẽnt ifinite. ni
T.c.35. hil ꝯtingeret ſcire: ⁊ idẽ dicit p̄ phyſicoꝝ. ꝯ anax^{am} de pnci
2to.11. pys ifinitis: tũc nihil eẽt cognoſcibile. ¶ Itẽ ꝯmẽtator h̄
ſi qs imaginat⁹ fuerit lineã ifinitã nõ itelliget eam. ¶ Cõ
tra: qd̄ poteſt vt⁹ iferioꝛ: poteſt ⁊ ſuperioꝛ. qcquid igitur
poteſt quis imaginari: poteſt itelligere.

¶ Dic eſt notãdũ in gñali qd̄ dr̃ p̄ h̄ nomẽ ifinitũ. põt eniʒ
T.c.34 ifinitũ accipi tripl'r: negatiue: ꝑuatiue: ⁊ ꝯrie. pmum pʒ. 3°.
phyſicoꝝ. puct⁹ eſt ifinit⁹ negatiue: ſicut ſon⁹ iuiſibilis pri
uatiue. q2 pũat finẽ in apto nato finiri: ⁊ vocabulũ h̄ ſonat
ꝯrie: q̄ pʒ p̄ Boetiũ ſup pdicamẽta. ca°. õ q̃litate: vbi phs
dicit: q̄ ieſt q̃litati hr̃e ꝯriũ: ſicut iuſtitia ꝯriat̃ iniuſtitie. i/
iuſtus ꝯrie dr̃: q2 hʒ ꝯriũ hĩtũ ex actib⁹ gñatum: ſic ifinitũ
negat finitatẽ cũ põne ꝯrꝝ: ſic finitũ extẽſuʒ ſine termis.
T.c.15. ⁊ ſic loqtur phus ꝯ pmenid. ⁊ meliſſuʒ. pmo phycoꝛum. il
⁊ ifra. lud ifinitũ cõtrarie dcm̃ dupl'r põt ſumi: vel q̄ ſit in actu
exiſtens ſine terminis: vel q̄ ſit tale in potẽtia: qd̄ diffinit
T.c.63. philoſoph⁹. 3. phy. Infinitũ ẽ: cui⁹ q̄titatẽ accipiẽtib⁹ ſpẽ
aliqd̄ ex accipe. ita q̄ q̄tũcũq̄ accipiat̃ ſp ẽ aliqd̄ ex. ſi eẽt
tñ nc^{ue} vel ꝑuatiue nõ ſp eẽt aliqd̄ ex accipe. Infinitum
iſtis duob⁹ modis vltimis. 2° pñcipali. ⁊ 3° ſp ⁊ in q̄titate
molis vel vtutis. q̄titas oĩs ꝑꝑe: vel metaphorice eſt ma
gnitudo: vel ml'titudo ꝑꝑe vl' mc^{ce}. g̃ oĩs ifinitas tal' eſt in
magnitudie vl' ml'titudine ꝑꝑa vl' me^{ca}. ¶ De ml'titudi/
ne ſiue nũero videdũ eſt: q̄ ifinitũ negatiue nõ iueni̇t in
nũeris: ſʒ in pñcipio nũeri: nec ꝑuatiue: q2 nulla ml'titudo
eſt: q̄ ẽ apta nata termiari: ⁊ nõ terminat̃. Infinitũ ꝯrie in
potẽtia ẽ in nũeris: q2 nũer⁹ ſeq̄t̃ diſionẽ ꝯtinui. Infinituʒ
etiã in actu ẽ difficile vitare. vr̃. n. ſm phm q̄ ifinitũ ꝯrie

in actu ẽ: ſicut pʒ de aiab⁹ hoium poſita gñatiõe ꝑpetua.
Silr̃ p illud arg^{m} vltimũ pus ad illã ptẽ: ⁊ h̄ cõcedit Aui.
⁊ Algazel ei⁹ ſectatoꝛ. ¶ Sʒ rñdet̃ q̄ hõ nõ fuit ab eter/
no: licʒ mũdus fuerit. ¶ Cõtra h̄ arguit̃. 2. phycorũ. nos T.c.24.
ſum⁹ q̃dãmõ finis o^{m}: vt qd̄ alia p ifinitũ tps ſine fine ad
quẽ ſũt: ¶ Silr̃ Aug⁹. de q̄õnib⁹ veteris teſtamẽti. vr̃ illõ
iprobare queſtione. 33. vt qd̄ ãnua fecũditas ſine hoie ⁊c̄.
¶ Cõtra. tũc ifinita nũeralia pñt cõponi ⁊ facere magni/
tudinẽ ifinitã. ¶ R̃nſio. nũq̄ magnitudo eẽt maioꝛ toto
ex cui⁹ diuiſiõe reſultauit ille nũer⁹: qd̄ totũ fuit finitum.
¶ De ml'titudine trãſũptiue dcã: q̄ ẽ in ſpẽb⁹ eẽntial'r oꝛ
diatis in oĩ gñe ſile ẽ de duob⁹ modis quo ad ifinitũ. ſ. ne
gatiue ⁊ ꝑuatiue: ſʒ q̄ ad ifinitũ ꝯrie in potẽtia eſt diſſimi/
le: q2 talis nõ põt eẽ in diuerſitate ſpẽꝝ. ita q̄ de⁹ poſſit fa
cere i ifinitũ ſpẽm nobilioreʒ q̄cũq̄ fcã: q2 tunc eẽt aliqs
gradus poſ̄is itenſiue ifinitus i pfectiõe: ⁊ tũc eẽt creatu/
ra poſ̄is ſimpl'r ifinita i eẽntia: ⁊ tũc illa ſilr̃ eẽt de⁹. ¶ Oꝛ
ml'titudo i gñe q̄titatis nõ poſſit eſſe actu ifinita. patʒ. 3. T.c.41
phy. oĩs nũer⁹ eſt nũerabil'. g̃ ptrãſibilis. g̃ ⁊c̄. ¶ Iteʒ im
poſſibile eſt oẽ ꝯtinuũ eẽ diuiſuʒ actu in ifinitũ: q2 aut i di
uiſibilia aut i idiuiſibilia. ſi ſcõ mõ: tũc ꝯponit̃ ex idiuiſi
bilib⁹ cũ reſoluat̃ i illa. ſi p̄ mõ: põt vltra diuidi: ⁊ ita nõ ẽ
diſum i ifinituʒ: ſʒ nũer⁹ cãtur ex diſiõe ꝯtinui. g̃ nũer⁹ nõ
põt eẽ actu ifinit⁹. ¶ Itẽ. 5°. h⁹. ca. de q̄titate. ml'titudo ſi T.c.18.
ſit finita nũer⁹ ẽ. g̃ oĩs nũer⁹ eſt ml'titudo finita. ¶ Itẽ. 10. T.c.2.
h⁹. nũer⁹ ẽ ml'titudo mẽſurata vno: ſʒ ꝯ rõneʒ ifiniti ẽ mẽ et.4.
ſurari a finito: ſicut ꝑbat̃. 6°. phy. q̄ ifinituʒ non põt mẽ/ T.c.19.
ſurari a finito. g̃ nll's nũer⁹ põt eẽ finitus.
¶ Ad rõnes i oppoſitũ ſuppõẽdo: q̄ ar^{ta} iã facta ꝯcludãt
Ad illud de aiab⁹ dõm q̄ nõ aſſerit alicubi formã aliquã:
nec etiã itellectiuã manere poſt ſepatiõem. vñ i. 12. p̄. ca. õ T.c.17.
hoc vr̃ loq̄ dubitatiue. ¶ Ad h̄ al'r rñdet̃ q̄ ſi oẽs aĩe hu
mane q̄ fuerũt po^{ta} gñatione ꝑpetua a parte añ: ſiue ſi oẽs
ptes i potẽtia i magnitudie eẽnt q̄ nõ eẽnt ifinite actu cõ
iungẽdo ifinitatem cũ actu: vñ forte poſſet cõcedi q̄ actu
eſſent ifinite i potẽtia: q2 in potẽtia accipiẽdo vnaʒ aiam
poſt aliã: q2 al'r nõ cõpetebat eis ifinitas: ſʒ nõ eẽnt ifinite
actu: q2 nõ ſunt tot q̄n pl'es poſſint eẽ. ifinita i actu tot ſũt
q̄ nõ pñt pl'a ꝯpoſſibilia eẽ. vñ ẽ ibi fallã ꝯpõnis ⁊ diuiſio
nis: eo q̄ ly ifinitas cõiugat̃ cuʒ ly actu: ⁊ tũc eſt fl'a: vl' ſe/
parat̃ ab eo. vñ cõceſſis pmiſſis ꝯñã nõ valʒ. ¶ Cõtra: q̄t
fuerũt hoies tot ſunt aĩe. g̃ ſi homines ifiniti ⁊ aĩe. ¶ Di/
cẽdum q̄ ſucceſſiua ifinita ſi eſſent ſil' nõ eẽnt ifinita. vel
ſi eẽnt tot hoies ſil: quot fuerũt ſucceſſiue nõ eſſent ifini/
ti actu: q2 ifiniti fuerũt i accipiẽdo ⁊ in potẽtia. iõ nũq̄ ſeq
tur ex illis: ſi eẽnt ſil: infinitas actualis: q2 alteri⁹ rationis
ſũt ifinitas actualis ⁊ potẽtial'. iõ ex ifinitate potẽtiali nũ/
q̄ põt ꝯcludi ifinitas actualis. ¶ Ad aliõ q̄ licʒ eſſet ali
qua ſpẽs nũeri itellecta a deo hñs ifinitas vnitates ñ poſ
ſet fieri ex̃ ſm phm: q2 nihil facit niſi mediãte cã iferioꝛi:
q̄ nõ põt talẽ effectũ ꝑducere. Al'r poſita ypotheſi: dõʒ q̄
poſſʒ fieri ex: ſic ſibi põt cõpetere eẽ. ſ. q̄ vnitas poſt vnita
tem in ifinitũ: nũq̄ tñ ſil: ſʒ ſucceſſiue ſolũ. ſic de⁹ ſil' habʒ
ideã toti⁹ tpis: qd̄ tñ nõ eſt ſil' factibile ex: ſʒ tñ ps poſt p/
tem. ¶ Cõtra rñſiõeʒ iſtã. ſi nũer⁹ põt fieri ſic. aliq̄n erũt
iſte vnitates ſil' ex deũ: ⁊ tũc nũer⁹ aliq̄n actu ifinitus. Si
nõ. ergo iſte nũer⁹ nũq̄ erit fact⁹ ex: q2 numer⁹ nõ eſt ex:
niſi cõtineat ſimul omnes vnitates itegrãtes ipſum non
ſic tempus reſpectu partium.
¶ Suſtinẽdo q̄ de⁹ poſſet facere nũeꝝ hñteʒ ifinitas vni/
tates. Tũc ad rõnes phi i ꝯriũ. cũ dicit. oĩs nũer⁹ eſt nũe/
rabilis ⁊c̄. ¶ Dõm q̄ eadeʒ rõ poſſet fieri de nũero ifini/
to in potẽtia. oĩs nũerus in potẽtia eſt nũerabilis in potẽ/
tia: ⁊ oẽ nũerabile in potẽtia eſt ptrãſibile in potẽtia: ⁊ oẽ
ptrãſibile i potẽtia eſt finitũ in potẽtia. ergo nũer⁹ ifinit⁹
i potẽtia eſt finit⁹ in potẽtia. ¶ Dõm iõ q̄ eſt rõ ꝑbabilis

solū ſm ꝙ dicit in lr̃a.rōnabilr̃ aūt quē modū loquēdi hꝫ qñ facit tñ ꝓbabiles rōnes.vñ altera ꝑmiſſa negāda eſt. ¶ Ad aliud ꝙ ſic cātur:ſꝫ nō ſolū ſic cātur:q2 pōt vnū nouū ꝯtinuū fieri:ꝛ creſcit nūerꝰ.iō alr̃ pōt numerꝰ cāri: ꝙ ex diſiōe continui.iō falſa ꝯñtis. ¶ Ad aliud qd̄ eſt falſa ꝯñtis:q2 ſeqꝛ.ſi ml̄titudo finita eſt nūerꝰ ē.Sꝫ deſtruēdo añs nō valꝫ. ¶ Ad aliud:ꝙ nullū ifinitū pōt mēſurari finito finities ſūpto:bñ tñ finito ifinities ſūpto:nūc non eſt de rōne nūeri ꝙ mēſureť vno finities ſūpto:q2 ſm ipꝫ.numerꝰ in potētia ē ifinitꝰ q̄ nō pōt mēſurari vno finities ſūpto:ſꝫ nec io vno ifinities ſūpto. ¶ De ml̄titudie cētiali .ſ.ſpecifica eoꝝ q̄ hñt ordinē cētialē:pꝫ ꝙ ibi nō eſt ifinitas negatiue nec ꝑuatiue. Infinitū ꝯ̃ric ñ pōt ibi eē:q2 tūc eſſet illud ifinituꝫ itēſiue in pfectōe:ꝛ eēt deꝰ:nec eſt ifinitas in potētia ſm pħm.tū q2 vniuerſum ē pfectū:ꝛ ſꝫ pħs pfectū eſt cui nō poteſt fieri additio:tū q2 nō ponit aliqd poſſe fieri:cuiꝰ potētia paſſiua nō pceſſit in mā:ꝛ poᵒ actiua in aliq̄ cā efficiēte citra ꝑmā:q2 nō poᵗ deū aliqd poſſe facere:niſi p cām mediā:ſicut reperiť a cōmētatore ſup illud.7°.huiꝰ.manifeſtū ḡ ex dictis quō oē qd̄ fit:fit ex ꝯueniēte.in fine ꝯᵗⁱ.vbi dr̄.ipoſſe eſt vt agēs ꝑmū tranſmutet mām niſi meᵗᵉ corpe aliquo nō trāſmutabili.ſ.corpibꝰ celeſtibꝰ.ꝛ iō ipoſſe eſt:vt itelligētie ſepate dēt aliq̄ formaꝫ formarum mixtarū i materia. Illud ꝯludit de generabilibꝰ q̄ ꝓducūtur p trāſmutatiōeꝫ māe:ſꝫ nō ō itelligētys in qbꝰ ponerent gradus i ifinitū pl̄es:ſi i aliqbꝰ ponerent ¶ Scđ̄ꝫ v̄itatē circa h̄ ſūt opiones. vna ꝙ deꝰ pōt facere ſpēm vltra ſpēm in ifinitū in potētia:q2 q̄libꝫ factibilis in ifinitū diſtat a deo.ḡ ſi pfectior itelligať adhuc ſtat limes creature. Alia opiō tacta ē ſupra cum vna rōne ad h̄. Infinitū negatiue nō ē in aliq̄ diuiˢⁱˡⁱ:ſꝫ in pūcto. De ifinitū ꝑuatiue pōt eē in aliq̄ diuiſibili ſm aliquos.ꝓbať:q2 terminus non eſt de eſſentia diuiſibilis:ſicut pūctus non eſt de eſſentia linee:ꝛ amoto illo qd̄ eſt extra eſſentiā rei manet res. Si autem auferať punctꝰ vltimus termināſ:aut manet linea nō teriata apta nata termiari:aut ñ.ſi ſic.tūc ifinitū ꝑuatiue erit in linea diſibili.ſi ñ:tūc aliqs pūctꝰ ē imediatus pūcto ablato.ꝛ ſic duo pūcta cōtigua i linea.ꝛ ſic linea ꝯponereť ex pūctis. ¶ Itē ideꝫ argᵐ pōt fieri de tpe. ſi auferať iſtās termināſ. ¶ Cōtra. q2 nō pt itelligi linea iterminata.ꝛ.hꝰ nō ꝯ̃ itelligere lineā nō ſtaᵗᶜᵐ. ¶ Item ꝑ poſtꝛ.illa iſunt p ſe ꝑ mō:q̄ iſunt rōne qdᵘᵃ:vt triāgulo inē linea:ꝛ linee pūctꝰ:ſuba.n.eoꝝ ex his ē:ſꝫ tale nō pōt ſepararia re manēte re:q2 tūc eēt linea ꝛ nō linea. ¶ Itē in ꝑnᵒ geometrie:linea eſt lōgitudo cꝰ extremitates ſūt duo pūcta. ¶ Itē.3.phy.de rōne corpis ē terminari ſupficie:ꝛ ſupficiei linea:ꝛ linee pūcto. ¶ Ad rōnē ꝑmā iſtaꝝ:ꝙ de rōne cōtinui ē terminus.dōꝫ ꝙ eo mō q̄ ponit in diffōne eo mō ē de cētia ciꝰ.ſ.in rōne termināſ:nō ꝙ linea ſit pūctus:ſꝫ ꝙ ē teriata pūctis. ¶ Per h̄ pꝫ ad alia:q2 oīa pcedūt nō de cōtinuo abˢᵗᵉ:ſꝫ vt ē terminatū. ¶ De ifinito ꝯ̃ric.Sciēdū ꝙ actu nō pōt eē in magnitudine:ſic vult pħs 3°.phy.ꝛ p̄ ō celo.vbi arguit ō corpe graui ꝛ leui:ꝛ circulari p rōnes ml̄tas:q2 de ratōe corpis ē teriari ſupficie:ꝛ ſic de alys magnitudinibꝰ. ¶ Sꝫ vtꝝ poſſit eē ifinitū in potētia.Dōm ſm pħm ꝙ nō:q2 pħs.3.phyſicoꝝ.quātaꝫ magnitudinē cōtingit eē in potētia:tātā cōtingit eſſe in actu. ¶ Iſta ꝑpō declarať duplr̃.ꝑmo:q2 potētia magnitudis ad augmentū eſt potētia ad formā:ꝛ totū.potētia ad diuiſiōem eſt potētia ad mām:ꝛ ad ipfectiōem:ꝛ ad ptes:ſed forme eſt terminare.mᵉ eſt ē ifinitū:ꝛ non teriare:iō pōt eſſe linea tāta in actu:q̄ta ē in potētia:ſꝫ nō pōt eſſe taꝫ ꝑua in actu:ſic in potētia. ¶ Cōtra.tūc nūerus creſcēs vadit ad formaꝫ:q2 ad ſpēm nūeri:ꝛ numerꝰ diſus ad vᵗᶜᵐ ꝛ mām.ergo quātus eſt nūerꝰ in potētia:tātus poterit eē in actu:qd̄ eſt ꝯ pħm ḡ ꝯcedit h̄ de magnitudine:nō de nūero. Alr̃ declarať ꝑpō:q̄uis potētia que eſt ad vnā formā: poſſet reduci ad actū:potētia tñ ad pl̄a:ſicut ē potētia diuiſiōis in magnitudine:nō pōt reduci ad actū:q2 nō eſt potētia vna:nec ad vnū.ō nūeris diuidēdo ē potētia ad vnū augendo ad pl̄a.de magnitudie cꝰ. ¶ Cōtra.ſicut magnitudo augᵗᵃ eſt vna magnitudo.ꝛ iō pōt eſſe tanta in actu: q̄ta eſt in potētia:ſic numerꝰ auctus eſt vnꝰ nūerꝰ. Si dicas ꝙ ſemꝑ eſt alia ſpēs numeri p additiōeꝫ vnitatis.Eodē mō magnitudo cubitalis augᵗᵃ ſi vltra augeť deueniť ad magnitudinē tricubitaleꝫ.ꝛ ſic aſcēdēdo erit variatio ſpēi:ſicut in nūeris.Iteꝫ nec rō ꝓhibet q̄titateꝫ ꝯtiguam eſſe ifinitā:cū ex illis ꝯtiguis nō fiat vnū ꝯtinuū:ſicut nec in nūeris. ¶ Iō alr̃ declarať q2 pħs dicit ꝙ appō nō eſt ifinita:niſi diſione ꝯ̃ria exñte ifinita:q2 nō poteſt magnitudo creſcere:niſi addēdo ex alia magnitudine diuiſa:ſicut ſi magnitudo pedal̄ diuidať:ꝛ addať aly magnitudini pedali nūq̄ excedet magnitudinē bipedalem:nec alr̃ inteᵗᵉ pħs. ¶ De magnitudie pfectōis.vbi ideꝫ eſt maiꝰ qd̄ meliꝰ:in tali nō ē ifinitas negatiue:q2 forte q̄libet gradus eſt diuiſibil̄:nec ifinitū ꝑuatiue pōt eſſe ibi:q2 ibi non eſt aliquis gradus poſſis termiari qn termineť ifinitas ꝯ̃ric i potentia an ſit ibi eſt dubiū.ifinitas.n.talis ſm pħm nullibi eſt niſi i numero.ꝛ ibi ſolū in potētia:actu tñ nō eſt in effectibus ſꝫ in deo ſolo. ¶ Per h̄ ad primam q̄ōnem ꝙ ifinitas trāſumptiua eſt in cauſis:q2 in ꝑmo efficiēte cāe etiaꝫ accñtalr̃ ordiate pñt eſſe ifinite in multitudie ſucceſſiue ñ ſil̄:in cauſis ſm ſpēꝫ ſiue cētialr̃ ordiatis:nec ſimi:nec ſucceſſiue:q2 oīs cā iquantuꝫ cā:vel in hoc ꝙ cā nō eſt vltima:q2 vltima nihil ꝓducit:oīs cā agēs in v̄tute alterius nō eſt ꝑma:ſꝫ ſi oēs cēnt ifinite:q̄libet ageret in v̄tute alterius.ergo nulla ꝑma nec vltima:ſꝫ oēs medie:ſed oēs cāe medie accepte hñt cāᵗᶜᵐ ab aliqua vna cā:h̄ nō eſt aliqua vel vna iſtaꝝ mediaꝝ.q2 tūc ideꝫ eſſet cā ſuypſius.ḡ erit alia ꝑma que erit cā oīuꝫ:alioqn vniuerſitas cāꝝ mediarum nō erit cāta. ¶ Contra.rñſio icludit repugnātiaꝫ:q2 ſil̄e eſt de cauſis accñtalr̃ ordiatis ꝛ de alys:q2 accipiēdo oēs patres gñantes ſi ſint ifiniti. ergo oēs ſunt medy:ꝛ ſi ſunt medy cālitas oīum erit ab aliq̄ vna cā:iſta ñ eſt aliq̄ iſtaꝝ.q2 ſi ſic ideꝫ eſſet cā ſuypſiꝰ:ꝛ arguit ibi ſicut i cauſis p ſe ordiatis. ¶ Item ꝯmētator exponit ſic p rectitudineꝫ forte itendit ea q̄ ſunt vniꝰ ſpeciei:vt hō eſt ab hoīe ſꝫ iſte ſūt cāe accñtalr̃ ordiate:ꝛ tñ poᵗ ꝙ cāe ſic ordiate i eadeꝫ ſpecie ſint finite.ꝛ poſt dicit ꝙ cāe accñtaliter ordinate ſūt ifinite:ꝛ ſic vr̃ ꝙ dicať ꝯdictoria. ¶ Iteꝫ ſi eēt ꝓceſſus i cauſis accñtalr̃ ordiatis eſſet numerus ifinitus:ꝛ ſpēs numeroꝝ ſūt eſſentialr̃ ordiate.ergo i talibus eſt ifinitas. ¶ Item ꝓbatio ꝙ rō petit:q2 aſſumit in añte i minori oēs cās eſſe medias.ergo ſupponit ꝑmuꝫ ꝛ vltimū:alioqn ponit i mediū ſine extremis. ¶ Iteꝫ aſſumit ꝙ oēs cāe medie haberēt cauſam aliam.dico ꝙ nō:ſed quelibet eſt cauſata ab alia:ſed nō valet:quelibet eſt cāta ab alia.ergo oēs ſunt cauſate ab alia.ſed eſt figura dictiōis.ꝯmutatur enim ſingulare in plurale. ¶ Aliter formatur ratio ex littera ad ſolutiōeꝫ queſtionis ꝙ cauſalitas mediataruꝫ ſit ab vna cauſa:q2 cuiuſlibet cauſe medie cālitas eſt ab alia priore eſſentialr̃.nulla eſt cauſa por cētialiter niſi ſit aliqua prima eſſentialr̃:q2 prius eſt qd̄ eſt pricipio propiquius. ergo nulla poteſt hr̃e cauſalitateꝫ niſi ſit alia prima a qua omnes hñt cauſalitateꝫ ſuā. ¶ Contra iſtaꝫ rationē. in tempore ꝛ motu ſunt prius ꝛ poſterius:ꝛ tñ nō eſt ibi ꝑmuꝫ ſimpliciter. ¶ Ad illud reſpondet philoſophus qnto metaphyſice.capitulo de priori ꝛ poſteriori.ꝙ nō eſt ibi prius neqꝫ poſterius niſi ſignetur a nobis.alibi eſt primū ſimpliciter.q2 iſte ſcđ̄s modus arguēdi poteſt aliquo modo ſaluare prioreꝫ modū arguendi qui eſt cōmentatoris. ¶ Ideo ad argumēta que ſunt cōtra illum primum mo

Marginalia (left column): 3° phyꝛ. / T.c.63. / r.5.meᶜᵉ / T.c.21. / et.31. / r.10.mc. / T.c.13. / T.c.30. / 31. / T.c.11. / T.c.9. / diffōᶜ.ꝛ / T.c.40 / T.c.37. / ꝛ ifra. / T.c.35. / ꝛ ifra. / T.c.69.

Marginalia (right column): 3° phyꝛ. / T.c.59. / ꝛ alibi. / .ꝛ.meᶜᵉ. / ꝯᵗᵒ.5. / T.c.16.

dum dicẽdum. ¶ Ad primum ꝙ illa ꝯña valꝫ. ſi omnes
cauſe ſunt medie: ꝙ oĩum cauſalitas eſt ab aliquo vno. ſi
cauſe ſint eſſentialr̃ ordĩate in accñtaliter ordĩatis. nõ va-
let ꝯña. vel reſpõſio pꝫ ex ſcđo modo. ordo enim eſſentia-
lis reqrit: ꝙ oĩum cauſalitas ſit ab vno pmo. ¶ Ad aliud
de expoſitiõe ſcđa cõmẽtatoris. ꝙ nõ eſt ad itentiõeꝫ phi
duas ponit. vnam cũ forte i^{am} nõ approbes. ¶ Ad tertiuꝫ
ꝙ nõ ſequit̃: niſi ꝙ in numeris in potẽtia eſt ĩfinitas: non
in actu: vt dcĩñ eſt. ¶ Ad aliud in añcedẽte ſumit̃ ꝙ cau-
ſe omnes erũt medie per abnegatiõem pmitatis ⁊ finita-
tis. vnde nõ accipit ꝙ eſſent ĩfinite cauſe medie poſitiue.
ita ꝙ eẽt aliqua pma ſimpliciter: ⁊ aliqua vltima: in qua-
ruꝫ comparatiõe dicãtur medie: ſed negatiue per abnega
tiõem pme ſimplr̃ ⁊ vltime. ¶ Ad vltimum ꝙ forma ar-
guẽdi nõ valet. vniuerſitas nõ eſt cauſata. ergo aliqua nõ
eſt cauſata: ſꝫ tenet gratia materie: qr ſi totalitas nõ ſit ab
vna cã pma: nõ eſſet aliqua vna pma oĩum: nec eſſet inter
illas aliqua por eſſentialr̃ alia: ⁊ ſic nulla eẽt cã alterius.

¶ Ad pmum argumẽtum: ꝙ ſm itentiõem phi cauſe acci-
dẽtaliter ordĩate ſunt ĩfinite ſucceſſiue poſita generatiõe
perpetua: ſed de cauſis mãlibus nõ eſt verum: ſed tñ tot
ſunt cauſe materiales: quot ſunt pdicamẽta ſimul exñtia:
T.c.28. ſucceſſiue enim generatorum eſt eadẽ materia. ¶ Cõtra. 7.
metaphyce: generãs generatur aliud ꝓpter mãm. ergo in
diuerſis generatis erit diuerſa materia. ¶ Reſpõſio. ge-
nerãs ⁊ generatũ ſũt ſimul. vñ in ipſis eſt alia materia: vt
ꝓbat: obiectio: ſꝫ nõ in generato ⁊ corrupto. ¶ Ad aliud
verũ eſt de diſtãtia ꝓprie dicta ſm aliquaꝫ dimẽſiõem in
genere quãtitatis: nõ de diſtãtia perfectiõis: ſicut pꝫ de cõ
trarijs que maxime diſtãt: ⁊ tñ ſunt aliqua contraria que
nõ habẽt me^{m}. ¶ Vel poſſet cõcedi ꝙ ſi eſſent ĩfinita agẽ
tia: nõ attingerẽt perfectiõem extremi: nec plus ꝓbat ra-
tio. vbi. n. ĩfinita diſtãtia quotcũqꝫ dẽtur me^{a}. nullum po-
teſt attingere alterũ extremum. ¶ Cõtra. ergo põt aliud
T.c.15 eſſe ⁊ aliud medium vſqꝫ in ĩfinitũ. ¶ Iteꝫ phs pmo phy
ſicorum contra Mell. dicit. ꝙ finitum ⁊ ĩfinitum in actu
quantitati congruunt.

¶ Pro ampliori ſolutiõe iſtius queſtiõis. pmo eſt notãdũ
ꝙ aliud eſt loq de cauſis per ſe: ⁊ de cauſis per ſe ordĩatis:
cauſe per ſe ſũt que per ꝓpriã nãm: ⁊ nõ per aliqđ accidẽs
ſibi cauſant. ita ꝙ ibi eſt cõparatio vnius ad vnuꝫ. Cauſe
p ſe ordĩate dicũtur reſpectu alicuius effectus cãti ab am
babus: ⁊ eſt illarum triplex differẽtia. Ad cauſas accñtaliter
ordinatas. pma eſt ꝙ p ſe ordinataruꝫ ſcđa ĩquãtum cau-
ſat depẽdet a pma cauſa per accidẽs: nõ quãtum ad ratõem
cauſandi: licꝫ quãtum ad aliquid aliud. Alia differẽtia eſt
ꝙ alia ratio cãlitatis eſt in per ſe ordĩatis: eadẽ in per acci
dẽs ordĩatis. Seqtur h ex pma: ⁊ iuxta hãc dicit̃ ꝙ cauſe
per ſe ordinate ſunt diuerſe ſpẽi per accñs eiuſdeꝫ: ſed nõ
oꝫ: qr diuerſus modus habẽdi formaꝫ eiuſdem ſpẽi: ſicut
ignis hꝫ calorem ⁊ alia: ſufficit forte ad ordineꝫ per ſe cau
ſaruꝫ. Tertia differẽtia ſeqtur ex ſecũda. ſ. ꝙ cauſe per ſe
ordinate oẽs neceſſario requirũtur ſimul ad effectũ cau-
ſandũ: aliogn aliqua rõ ꝓpria cauſalitati deeſſet effectui.
in per accñs vna ſufficit. ¶ Ex hoc ſeqtur ad ꝓpoſituꝫ ꝙ
ſi eſſet ĩfinitas cauſarũ per ſe ordinataruꝫ: illa neceſſario
eſſet in actu: ⁊ ſimul ĩfinitas cauſarũ per accidẽs ſi eſt: nõ
oꝫ ꝙ ſit niſi ſucceſſiue: qr nũquã opꝫ ſimul multas cauſas
eſſe tales ad ꝓductionem effectus. Ex hoc apparet quare
in cauſis per accidẽs ordĩatis ad hoc vt ſic cauſent nõ re-
pugnat ĩfinitas: lꝫ forte aliunde repugnet. cauſis vero per
ſe ordinatis ex hoc ꝙ ſic cauſant repugnat: qđ oſtẽditur h
T.c.6. duplr̃: ſed primus modus eſt ſm Ar. in littera ſic. omniũ
⁊ infra. cauſarũ mediatarum habẽtium pmũ ⁊ vltimũ neceſſe ẽ
eſſe omniũ cauſatorum aliqđ pmũ eſſe cauſatũ. ergo omniũ
cauſarũ mediarum neceſſe eſt aliqđ pmuꝫ eſſe cãm: ſed ſi
cauſe ſint ĩfinite omnes ſũt medie. ergo oĩuꝫ neceſſe ẽ ali-
quã vnã eſſe cãꝫ pmã. Huiuſqꝫ deductio oſtẽſiua ꝓpoſiti
ex hipotheſi. Seqt̃ ꝯductio ad ĩpoſſibile ex eadẽ ĩpotheſi
ꝯ^{do} oppoſitũ ꝯñtis: ⁊ ĩde oppoſitum añtis hoc mõ: ſi ſunt
ĩfinite nulla eſt prima: quare nulla erit cã media: ⁊ ita nul
la cauſa. ita ꝙ ſumit me^{m} in minori negatiue p abnegatio-
nem pmi ⁊ vltimi. in pma ꝓpoſitiõe accipit media: quorũ
pmũ eſt ⁊ vltimũ. Si ſic acciperet in minori ipſa eſſet fal
ſa. ſi omittat in minori determĩatõeꝫ medij. videt̃ argue-
re ex quatuor termĩs: ꝓpter hoc arguatur vt h habetur. ſ.
ꝙ eorum illud mediorum ſit añs. Ad ma. qr ſicut iã ꝓbabatur
⁊ ꝓbatum eſt in omnbꝰ ordinatis eſt verũ ꝙ ipſe accipit
in añte. ¶ Notãdum ꝙ ipſe itẽdit ĩfinitatem cauſarum ſic
ordĩatarum excludere quodã mõ: ex ordĩe. n. ſeqtur pmitas
ſicut ipſe accipit in añte maioris qđ ipſe declarat: ⁊ mino-
rem adiũgit: ⁊ cõcluſiõem ex eis ſequẽtem tacet. Sed ex
ĩfinitate ſeqtur nullũ eſſe pmũ. ⁊ ita ex ordĩe nullã eẽ cau
ſam: ⁊ hoc ĩfert: ſed tota vis rationis eſt in hoc ꝙ ſicut vbi
ſunt media. i. cauſe cauſate. ſic enim loquitur: habẽtia pri
mũ ⁊ vltimũ: ibi pmum eſt cauſa oĩum mediarum. ita vlr̃
oĩum mediarũ. i. cauſarũ cauſatarũ oꝫ vnum pmũ eẽ cau-
ſam: vel vt breuiꝰ dicat̃ minus curãdo de littera Ar. tota
vis eiꝰ eſt in iſta ꝓpõne. oĩum cãruꝫ cauſatarum cũ eſt aliqđ
vnũ pmum. que negaretur ponẽdo ĩfinitatem. ſemper. n.
cuiuſlibꝫ eẽt cã aliqua: ſed nõ oĩum cauſatarũ. probat̃ aũt
ꝓpoſitio ſic: cauſare eſt ſimplr̃ perfectiõis omni cauſe cã-
te. hoc imperfecte ĩeſt: qr ĩquãtuꝫ cauſat depẽdet ab alia.
igitur iſtud erit in aliquo ſine aliqua ĩperfectõe: quicquid
eniꝫ eſt ſimplr̃ perfectionis. ſi in aliquo eſt impfecte eſt a
pfecto ſm illud: ſed illud in quo eſt cauſare ſine aliq̃ imp
fectiõe nõ cauſatur: qr tũc depẽderet. igitur eſt primum.
¶ Cõfirmatur etiã illud per illud ĩferius. pus pncipio ꝓ-
pinquius: ſic perfectiꝰ pfectiſſimo ꝓpinquus. aliqua illaruꝫ
cãrum cauſatarum eẽt prior ⁊ perfectior alia. ergo aliq̃ pria.
Sed nec por ꝓpoſitio nec iſta cõfirmatio accipit̃ a littera
Ar. ſed aliũde ad ꝓbãdam ꝓpoſitiõem cui tota ſua ratio
ĩnititur. Aliter arguit̃ ꝓ eadẽ ꝓpoſitiõe. rõnabile eſt ſup-
ponere nulluꝫ gradum cogitabilẽ ſimplr̃ perfectiõis eſſe
impoſſibileꝫ vniuerſo: perfecte cãre ſine depẽdẽtia: ⁊ ſine
cauſari eſt gradus cogitabilis ſimplr̃ perfectiõis. ergo nõ
eſt impoſſibilis in toto vniuerſo: ſed ſi nõ eſt: impoſſibilis
eſt: quia quicquid nõ eſt ⁊ eſt poſſibile eſt cauſabile. ergo
ſi eſt poſſibile eſt. ¶ Item cauſa infinite perfectionis in
cauſando eſt omnino ĩdependẽs in cauſando: ⁊ ita prima:
ſꝫ ſi ſunt ĩfinite eſſentialr̃ ordinate aliqua eſt ĩfinite perfe
ctionis in cauſando. ergo ẽ ĩdepẽdẽs: ⁊ pma in cauſando.
ꝓbatio mĩoris. ſemp cã ſuperior in per ſe ordĩatis eſt ma-
ioris perfectiõis in cãndo. ergo in ĩfinituꝫ ſuperior in per
ſe ordinatis eſt in ĩfinitum maioris perfectiõis in cauſan
do. ſꝫ ex hypo^{si}. aliqua in ĩfinitum eſt ſuperior iſta. ſic igit̃
ponitur ĩfinita ⁊ pmum. ¶ Notãdũ ꝙ quelibꝫ p ſe cauſa
ordĩatur per ſe ad ſuum effectũ: qr per ſe cauſa ẽ per ſe pri
us: per ſe pus eſt per ſe ordĩatũ. Sꝫ ſi accidit tali ĩquãtuꝫ
cauſa ꝙ ſit cauſatũ: eſſet. n. cã ſi eſſet incauſatum: tũc cau
ſa eius nõ ordĩatur per ſe ad ipm ĩquãtum cã. ⁊ ita cauſa
eius ⁊ ipm nõ erũt cauſe per ſe ordĩate: qr nõ ĩquãtũ cau-
ſe: licꝫ ſint cauſa: ⁊ effectus per ſe ſic ordĩata. ſi autem cau
ſatum ab aliquo vel nõ. ĩquãtum tamẽ cãtum per ſe depẽ
det ab alia cã: puta qr ẽ ĩſtrumẽtum: ⁊ depẽdet a principa
li: tũc dicũtur cauſe per ſe ordĩate: qr in cauſando ordinã-
tur: ⁊ faciũt omnes vnã cãm ſufficiẽtem. ¶ Ex hoc appꝫ
pma differẽtia: ſimilr̃ ſcđa: qr ſi eadeꝫ ratio cãlitatis eſſet
in eis ſiue in nũero vt in diñis: ſiue in ſpẽ: vt in creaturis:
⁊ cauſarẽt eũdeꝫ effectũ: eẽnt per accñs ordĩate vel nõ or-
dinate per ſe: ſed eſſent vna cauſa: qr ordo ẽ poris ⁊ poſte-
rioris. ergo ordo in cauſando eſt por. pꝫ etiã 3^{a}. ¶ Alia dif

ferētia in cauſis per ſe oꝛdīatis.poꝛ tenet oꝛdinem ſuum reſpectu totius ſpēi poſterioꝛis vel ſaltē reſpectu toti⁹ modi talis habēdi formā. Juxta ſcđam differētiaꝫ per accñs tm̄ hꝫ oꝛdinē reſpectu idiuidui ab eo ꝓducti in quo ꝯiungūtur due rōnes cāe ⁊ cauſati ab illo per accñs. ℭ Jtē in cauſis per accñs oꝛdinatis vna pōt in aliqđ in quo alia nō pōt:qꝛ nō pōt ſe ꝓducere ꝙ alia poteſt:Sed pōt in ſimilē in per ſe:nā oꝛdo per ſe reſpicit nās.oꝛdo per accñs indiuidua. ℭ Cōtra.nullius iquātuꝫ cā eſt cauſa aliqua: qꝛ tūc cuiuſlibꝫ.ergo omnis cauſa eſt tm̄ cauſe per accñs .ſ.inq̄tum per accñs cōiungūtur ratio cauſe ⁊ cauſati. ℭ Jtē igitur in oꝛdine per accñs ṗncipium foꝛmale quo ē cā:nō eſt nā:ſed ṗncipiū idiuiduale. ℭ Jtem oꝛdo cauſarū per ſe ē oꝛdo cauſantiū per ſe:actus ſunt ſingulariū. ℭ Ad ṗmuꝫ. cauſe oꝛdinate dicūtur nō qꝛ vna cā alterius ſit cauſa: ſicut ꝓbat argumētum.ſed qꝛ vna nō iquātum cauſa in ꝯ^{ne} ſꝫ iquātum talis eſt poꝛ altera cauſa inquantum talis cauſa.ita ꝙ poꝛitas ⁊ poſterioꝛitas per ſe determināt cauſalitatem:nō ſic de cauſa ⁊ effectu. ℭ Ad aliud dcm̄ eſt ſupra

ℭ Ad primum pꝛncipale argumentum ꝙ īfinituꝫ non repugnat quantitati in genere.repugnat tamen cuilibet ſpeciei quantitatis. ℭ Contra iſtud.licet ħ regula nō valeat. Quicquid repugnat añti:repugnat ꝯſequenti:tamē quod repugnat cuilibꝫ añti repugnat ꝯñti. ꝓbatio huius.omne repugnās alicui repugnat:qꝛ aliud ieſt: ſicut negatiua eſt va ꝓpter affirmatiuā verā.Si ergo aliqđ repugnat aliq̄bus:hoc eſt:qꝛ aliqđ ieſt illis multis:ſed nihil ineſt omnibus ſpēbus:quātitatis niſi quātitas qđ eſt genus.ergo ⁊c. ℭ Jtem omne qđ ieſt multis vniuoce ieſt eis per aliquid ṗmū in eis cui ṗmo ieſt. Jdeo dicit̄ ꝙ finitū ⁊ īfinitum in actu nō ē differētia quātitatis:ſed couertibile cum quātitate. Sed finitū ⁊ īfinitum in potētia ſunt differētie quantitatis. ℭ Ad illud ṗmi phyſicoꝛuꝫ ꝙ finitū ⁊ īfinitum q̄titati cōgruūt.dicit̄ ꝙ loquit̄ ꝭm opīonem Meliſſi:q poнit finitū ⁊ īfinitum poſſe eſſe in actu ꝭm veritateꝫ: tamē īfinituꝫ nō eſt differētia quātitatis in actu: ſꝫ in potentia.

ca:15. ℭ Cōtra.cōmētatoꝛ dicit ꝑ phi.q̄tū ē genus īfiniti. ꝓbat per diffōnem:qꝛ īfinitum ē quātū nō terminatū: ſed neutrum iſtoꝛum eſſet v^m de īfinito in actu de quo tm̄ eſt ibi ſmo ſi illud repugnaret generi quātitatis. ℭ Jteꝫ finitū in potētia ſtat cum īfinito in potētia.ergo illa duo nō ſunt differētie quātitatis. ꝓbatio añtis.finitum in actu ſtat cū īfinito in potentia:⁊ ſeq̄tur finitum actu.ergo finitū in potētia.ergo ⁊c. ℭ Ad ṗmum arg^m cōtra aduerſariū ſufficit accipere ſcđm ipm̄:qꝛ tūc ſeq̄tur nō icōueniens niſi ꝓpter dicta eius ꝭm Mell̄.ſi eſſet īfinituꝫ:ſicut ipſe poſuit actu extēſum ſine termīs cōgrueret quātitati:⁊ ita oꝫ ipm̄ concedere quātitatē eſſe:⁊ ſi hoc.ergo ⁊ ſubām que eſt ſubm eius.⁊ ita multa:qđ eſt cōtra ipm̄:⁊ ħ eſt itētio Ariſ.ibidē. ⁊ ſic pꝫ ad argumētum.ſic ad ṗmū dcm̄ cōmētatoꝛis ꝭm Mell̄.quātum eſſet gen⁹.i.cōmune ad finitū ⁊ īfinituꝫ ſi eſſet ſicut Mell̄.poſuit. ℭ Ad illud de diffinitione rñ^o.z.

T.c.7. poſterioꝝ.ante illud. Jterum aūt ſpeculāduꝫ. duplex eſt diffō rei:⁊ quid dr̄ per nomē.ſcđa eſt nō entiū ⁊ īpoſſibiliū ⁊ icompoſſibiliū: ⁊ talis eſt diffō p̄dicta īfiniti:tale autē diffinitum repugnare pōt vtriq3 diffi^{ti} cuꝫ icludit oppoſitum eius. ℭ Ad aliud finitum in potētia dicit̄:cuius q̄titatem quātūcūq3 accidētibus nō ſemp eſt aliqđ eius accipere extra:ſicut eſt de ternario:ſic opponit̄ īfinito in potētia:nec ſequitur ad finitū in actu. ℭ Ad aliud de linea:ꝙ licet albedo eſſet īfinita extēſiue eſſet adhuc in genere ſicut mō.Similiter ſi linea eſſet infinita:adhuc eſſet linea: quia non eſſet infinita itenſiue.⁊ ideo linee ratio ſibi competit. ℭ Cōtra.contra rationem linee eſt non terminari: qꝛ terminatio eſt eſſentiale linee.ideo ſi eēt nō terminata nō competeret ſibi rō linee:qꝛ illa linea icluderet icōpoſſibilia.ſ.terminatiōem ⁊ nō terminatōem. ℭ Dōm aliter ꝙ diffinitio nō vituperat̄:qꝛ ē linee:qꝛ nulla diffinitio vituperat̄:qꝛ nō competit illi qđ nō pōt eſſe ſub diffinito ſine poſitiōe icompoſſibiliū:ſed qꝛ ē linee recte:qꝛ rōni recti iquātuꝫ linea repugnat īfinitas:tamē rōni recti ſimp^r nō repugnat īfinitas:lꝫ ꝑ nām linee que ſubeſt repugnet. nūc ibi in diffinitōe ꝓ recta ponit̄:cui⁹ mediū nō excedit fines:quaſi rectitudo eēntialr̄ impoꝛtet finitatem. ℭ Ad aliud dōm ꝙ ibi eſt oppoſitū:qꝛ omniū natura ꝯſtātiuꝫ ē deteriata q̄titas in magnitudīe ⁊ augmēto.ꝑꝑ qđ itentio phi eſt:ꝙ ignis nō agit ṗncipalr̄ in augmētatōe:qꝛ augmētatio eſt ī deteriata quātitate:vel ad determinataꝫ q̄titatem de ſe in tali ſpē:ignis nō agit ad determinatā quantitatē de ſe:ſed vltra pōt:nūquā tamē ad īfinitā quātitateꝫ. ℭ Cōfirmatur ſcđa reſpōſio ad ratiōem de animab⁹: qꝛ īfinitas actualis icludit cōtradictiōem in oībus citra deū ex pob⁹ aūt ⁊ compoſſibilib⁹ nūquā ſeq̄tur cōtradictio vl̄ impoſſibile. ℭ Sed numerū eē īfinitum in potētia ē poſſibile ꝭm omnes ⁊ aīas ſemp manere eſt poſſibile: ⁊ ſunt cōpoſſibilia adinuicē:qꝛ neceſſariuꝫ nulli eſt icōpoſſibile: niſi īpoſſibili:ſed īfinitum numeꝝ eē in potētia eſt neceſſariū:⁊ aīam ſemp manere ē poſſibile.ergo numerū eē infinitū in potētia eſt compoſſibile huic poſſibili aīas ſemp manere.ergo ex iſtis anima ſemp manet:⁊ numer⁹ aīarū eſt īfinitus in potētia:nō ſeq̄tur īfinituꝫ in actu eē. ℭ Jtē īfinitas in potētia eſt in accipiēdo nō tot quin plura:īfinitas in actu eſt in accepto eſſe tot ꝙ non plura compoſſibilia:alioqn īfinita in actu poſſent excedi ⁊ eſſent finita. Sꝫ nō ſequitur.aīe fuerūt nō tot qn plura in accipiēdo. ergo ſunt mō in actu tot:ꝙ nō plura:qꝛ oībus iſtis actu exiſtentibus poſſet deus creare vnam aīam:⁊ addere illis.ḡ non fuerūt pus tot ꝙ non plā. ℭ Cōtra.ſi aīe q̄ fuerūt īfinitorum p̄terito ꝝ hominū nūc ſimul ſunt in actu. aut ergo actu finite:aut actu infinite.ſi īfinite habetur ꝓpoſituꝫ. ſi finite.ergo accipiēdo vnam poſt alterā:tādem eēt deuenire ad vltimā:⁊ ita non ſunt īfinite in accipiēdo. ℭ Ideꝫ argumētuꝫ fit de futuris ſic.oīa futura ſi nūc ſimul eēnt: eſſent actu īfinita:ſed omnia ſimul erūt.ergo actu īfinita erūt. ꝓbatio ṗme:nō eēnt actu finita: qꝛ tūc aliqn̄ omnia foꝛēt accepta. ꝓbatio ſecūde.futurum erit.ꝑ^{rum} icluditur in ſubiecto. ℭ Ad aliud ꝙ illa ꝓpoſitio:ꝙ īpoſſibile eſt factum eſſe ⁊c.verum eſt de qualibꝫ factiōe vna:nō de infinitis que habent terminuꝫ īfinitum in potētia. vbi ſemp cum vno facto eſſe neceſſario ſtat potentia ad aliam factōem: nūc aūt cū quocūq3 diuiſo eē neceſſario cōcomitatur potētia ad aliā diuiſiōem:qꝛ cum quolibet diuiſo eſſe ſtat neceſſario vtrūq3.ita ꝙ diuiſum ē totū ⁊ vtrūq3 iſtorum neceſſario eſt ꝯtinuum.⁊ ita neceſſario in potētia ad diuiſiōeꝫ. ℭ Cōtra iſtud:quādo quelibꝫ ſingularis alicuius vl̄is poſſis eſt:⁊ quelibꝫ cuilibet cōpoſſibilis:ipſa vl̄is ē poſſibilis. Poſſibile eſt ꝯtinuū eſſe diſuꝫ ꝭm hoc ſignuꝫ. ⁊ ſic de ſingulis.quelibꝫ etiā ſingularis eſt alteri compoſſibilis:quia ꝯpoſſibile eſt ꝯti^m ſimul eſſe diuiſum ꝭm quecūq3 duo ſigna.ergo ⁊c. ℭ Ad iſtud videt̄ Cōment. dicere ṗmo de generatōe tractādo ratiōem Democriti ꝙ nō: ꝯ^{to}.9.
quecūq3 ſingulares ſunt compoſſibiles: qꝛ facta diuiſiōe in vno ſigno ꝓhibetur fieri in alio. ℭ Contra. aut in alio me^{to} ꝙ nihil eſt:qꝛ cōtinuum intercipit̄:aut imediato:ſed nullū tale eſt. Jdeo aliter dr̄ ꝙ in eadeꝫ parte tēpoꝛis impoſſibile eſt duas ꝑtes ſimul eſſe in fieri. ideo īpoſſibile ē oēs partes ſimul fieri:licet ſimľ ſit potētia: vt omnes partes fiāt ſucceſſiue. Sed ſicut poſſibile ē quaſcunq3 partes tēpoꝛis:vt duas vel tres dici ſimul factas eē. ita poſſibile eſt nō tm̄ omnē partē dici:ſꝫ omnes factas eē. ⁊ hoc ſimľ: licet nō ſimul fuerint in fieri:nec ſimul ſint ṗmo facte in diuiſiōe ꝯtinui poſſibile ē ſimul ſꝫ quecūq3 ſigna ſignata

finita tñ ꝯti^m diuidi: ⁊ ſimul eſſe diuiſuꝫ: ſed impoſſe eſt ꝙ
ſm oẽs partes ꝑpter ratiõem ſupra dictã. ¶ Ad formã ḡ
argumenti ꝓceditur ꝙ vl'is eſt poſſibilis. ħ ꝯtinuũ diuidi
tur ſm qḋcũqꝫ ſignũ: vel eſt diuiſum ſm qḋlibꝫ ſigillatiꝫ:
ſꝫ nec diuidit nec diuiſuꝫ ẽ ſm oĩa ſimul. hoc nõ valꝫ: qꝛ ſi
nũc eſt in diuidi ſm oẽ ſignũ eſt actu ſub tot diuiſioĩbꝰ ad
quot fuit in potẽtia. ⁊ ita ſub iſinitis: ⁊ illis diſioĩbꝰ termia
tis erũt tot diuiſa eẽ. ⁊ ita erit oĩno diuiſum. ¶ Ideo al'r
ad formã argumẽti. qbuſlibꝫ ſingularibꝰ finitis cõpoſſibi
libus. ergo ſunt etiã alie quelibꝫ ſingulares finite ꝯpoſſi
biles. ⁊ qcũqꝫ ſingulariter ſignata ꝯpoſſibilis cuilibet ſin
gulari ſignate: ſꝫ tñ cuilibꝫ ſingulari ẽ alia ſingularis incõ
poſſibilis: ſꝫ nõ ħ determinate: nec illa: qꝛ cũ quacũqꝫ diui
ſiõe neceſſe ẽ ſtare aliã pteꝫ in q̃ eſt diſio. ⁊ ita aliqḋ ſignũ
ſm qḋ tũc nõ ſit diſio. imo cuilꝫ ſunt iſinite icõpoſſibiles
qꝛ in quacũqꝫ parte ſunt iſinite potẽtie ad diuidi. in ſuc^uo
ſemp dũ durat cũ actu ꝑoꝛe: neceſſario ẽ potẽtia ad poſte
rius: ſed tñ oẽs potẽtie terminant̃. nõ ſic ħ. ibi etiã pars ne
ceſſario determinata añ determinatã: ⁊ nulla cum alia. ħ
nullus ordo que diſio ſit añ aliaꝫ: ⁊ quelibꝫ ſil' poſt qualꝫ
licet tñ ⁊ quelibꝫ ſit iſinita in potẽtia: qꝛ ps in quã fuit di
uiſio vel ptes in iſinitum diſibilis vel diſibiles. Saluat̃
ꝯ^o facta diuiſiõe in vno ꝓhibet tũc fieri in alio nõ ſigto:
ſꝫ ideterminato: ſed nõ ꝓhibetur poſt diuiſiõem ibi poſſe
fieri. ¶ Ad aliud arg^m. i. de generatõe. vbicũqꝫ linea ẽ cõ
tinua. ḡ vbicũqꝫ eſt pũctus ꝯtinuãs: ꝯña nõ valꝫ: ſꝫ ſegtur
vel pũctꝰ vel pars ꝯtinuata. ¶ Contra. ſi nõ vbiqꝫ pũctꝰ.
ḡ aut imediate iuxta pũctũ: aut mediate: ſꝫ nõ dat̃ pmuꝫ:
nõ qꝛ nullũ ꝯtinuũ eſt imediatũ pũcto dato: qꝛ ps eius ꝑ
pingoꝛ illi pũcto: ſicut. 6. phy. ꝓbat̃. ꝙ nl'la ps motꝰ eſt pᵃ.
¶ Cõtra totã rñſiõnẽ diuiſio nõ eſt gñatio. ḡ nõ facit aliqḋ
eẽ actu ꝙ pus nõ fuit actu: lꝫ nõ ſepati. ḡ quot pñt eẽ actu
p diuiſiõem: ⁊ ſepatim tot añ diuiſiõem ſunt actu: licet nõ
ſepatim: ⁊ ita infiᵃ actu in ꝯtinuo: ⁊ nũerꝰ iſinitus.
¶ Ad tertiã qõnem dr̃ ꝙ iſinitũ nõ põt itelligi a nobis ſm
itentiõem phi in littera. qḋ pꝫ rõne. ꝓpriũ obm itellectus
nr̃i ẽ qditas mãlis. ḡ nihil eſt nobis cogſcibile niſi ſub rõ
ne eius. tale nõ ẽ iſinitũ. ¶ Item nihil itelligit̃ a nob vni
ca itellectõe: niſi qḋ itelligit̃ per vnã ſpẽm. iſinitũ nõ ſic i
telligit̃: ſed multis vna poſt vnã. ḡ nullo mõ. ꝓbatio pme
ꝓpõnis. oẽs ſpẽs itelligibiles ſunt forme eiuſdẽ gnĩs: ⁊ ta
les ſunt icõpoſſibiles in eodẽ iſtãti. hꝰ ḡ plures nõ pñt ſil'
pficere itellectũ. ḡ ⁊c. ¶ Item ꝙ iſinitũ nõ põt facere in
itellectu vnã ſpẽs. pbo. omne agẽs agit ſm ꝙ ens. ḡ quod
cãt vnã ſpẽm eſt vnũ actu: ⁊ tale hꝫ vnã formã. iſinitum
aũt nõ hꝫ formã: qꝛ forme eſt terminare. iſinitũ nõ termi
nat̃. ¶ Itẽ oꝫ v̾tutem ꝓportiõari obo. potẽtia eſt finita in
eẽndo: ⁊ per ꝯñs in opando. ergo ⁊ obꝫ potẽtie neceſſario
T.c.63. ⁊ ifra. erit finitũ. ¶ Cõfirmatur pmo ce. ⁊ mũdi. finitum nõ põt
moueri ab iſinito. itellectꝰ mouet̃ ab obiecto. ¶ Ad rõnẽ
pmã. ꝙ deꝰ nõ eſt cognoſcibilis ſm ꝙ iſinitꝰ: qꝛ cognoſcit̃
per effectus: ſed nullus effectꝰ adequat̃ ei: nec p ꝯñs repꝛ
ſentat eũ ſm ꝙ iſinitꝰ ẽ. ¶ Ad aliud ꝙ nõ valꝫ: qꝛ nihil ſi
gnamꝰ: ⁊ tñ nihil nõ eſt itelligibile: vñ diffinire qd dr̃ p no
mẽ. poſſumꝰ de aliq̃ qḋ nõ poteſt itelligi ſimpl'r: nõ tñ dif
finimꝰ aliqḋ p diffõnẽ exprimẽtẽ qd: niſi qḋ eſt ſimpl'r itel
ligibile a nob. ¶ Ad aliud ꝙ ſole ille: qrũ ſpẽs pñt in ſuis
ſingularibꝰ apprehẽdi p ſenſum ſunt a nob cognoſcibiles
¶ Ad aliud ꝙ nõ eſt ſile: qꝛ locꝰ eſt terminꝰ coꝛpoꝛis ⁊ foꝛ
ma iquãtũ terminãs: coꝛpꝰ. q. mã: ſpẽs hꝫ ratiõem forme:
⁊ itell's ratiõem mãe: ſed ſi vna forma põt iformare duo:
pari rõne ⁊ iſinita: qꝛ termiatio eſt a pte eius: ⁊ per ħ añs
eſt ipoſſibile: ſꝫ ſi mã poſſet pfici a duabꝰ formis nõ oppo
ſitis: nõ ꝑpter ħ ab iſinitis: qꝛ ħ ꝯcluderet iſinitã capaci
tateꝫ mãe illiꝰ. ¶ Al'r ꝙ ꝯña phi itelligẽda eſt qñ nõ ma
ioꝛis v̾tutis eſt aliqḋ reſpectu multoꝝ q̃ paucoꝝ: vel tan
ta impoſſibilitas reſpectu paucoꝝ: quãta reſpcũ pluriuꝫ:
ſic ẽ in ꝓpoſito phi: qꝛ in loco ẽ eadẽ rõ cõtinẽtie reſpectu
oĩuꝫ coꝛpoꝝ: nõ ſic ex pte alia. ¶ Cõtra iᵃ argᵗᵃ de obo in
tell's. improbatũ eſt pus. q. 3. ꝯ pmam opiõnẽ. ¶ Itẽ pri
ma pars mioꝛis 2ᵉ rõnis iꝓbatur. Omne qḋ põt eẽ vnũ
extremũ vniꝰ ꝯpõnis apḋ itell'm põt eẽ in itell'u vnica itel
lectiõe ſimplici. ꝓ tm̃ illud qḋ apprehẽdit itell's ſimplici
apphẽſione ꝯponit cũ alio. Sꝫ poſſe eſt aliq̃ duo: quoꝝum
due ſpẽs ſunt in itellectu: ſicut mõs aureꝰ ꝯponi cũ aliquo
3ᵒ. ḡ mons aureꝰ eſt extremũ ꝯpõnis: ⁊ ꝯſtat ꝙ mõs aureꝰ
nõ itelligitur vna ſpẽ: cũ nihil ſit extra tale vnuꝫ: qḋ ſpẽm
ſuã faciat vnã i ſenſu: ⁊ p ꝯñs nec in itellectu: ⁊ tñ mõs au
reus itelligit̃ vnica itellectõe ſimplici: vt pbatũ ẽ. ¶ Itẽ
ſi valꝫ rõ eq̃. ꝓbat ꝙ nõ poſſumꝰ ſcire multa ſil': qꝛ cuiuſli
bet ſciti in actu eſt ſpẽs in itellectu in actu p. ḡ ſi impoſſe ẽ
plures ſpẽs eẽ in actu. pmo in itellectu ſicut pbat rõ. ipoſ
ſibile eẽt ſcire multa ſil'. ħ eſt ſl'm ex. 2ᵒ. topicoꝝ. Minoꝛ ca. 25.
pbat̃ vt pus: qꝛ ſũt eiuſdẽ gnĩs iſte ſpẽs. Probatio maio
ris: ꝯſidero vnã ꝯclõm per ſpẽm in actu: ⁊ cognoſco per poſſe
duas alias ꝯnes in hitu. Si nõ habeo ſpẽm illaꝝ duaꝝ in
actu. ḡ oꝫ me acqrere ſpẽm illarum ꝯnum: ſꝫ pono p poſſe
ꝙ ſinʳᵉ eius nõ eſt ex̃ qḋ poſſꝫ facere ſpẽꝫ eius in ſenſu: ⁊ p
ꝯñs nec in itellectu: vel tũc nũqꝫ itelligã illã ꝯnem: vl' ha
beo ſpẽm in actu: ſicut de pma ꝯclõne. nec ex v̾tute fanta
ſtica põt ſpẽs illius ꝯclõnis abſtrahi: qꝛ ibi nõ poſſunt eſſe
ſil' due ſpẽs per te: ſicut nec in itellectu. ¶ Contra 3^m. fini
tum põt itelligi per vnam ſpẽm. ergo ꝓuatio eiꝰ: qꝛ. 7. me T.c.23.
taphyſice. ratio eadẽ oñdit rẽ ⁊ ꝓuatiõnẽ. ¶ Cõtra aliud.
quero de ꝓportõe ſi inteᵗ de nũerali nihil eſt. Si pfectõis
qḋ aliquotiẽs ſumptũ reddat aliud. nõ valet. viſus. n. infi
nities ſũptꝰ non redderet ſolẽ: qꝛ alterius rõnis. Si de ꝓ
portione finiti ad iſinitũ ſm mouẽs ⁊ motũ. non valꝫ. Si
eni aliqḋ moueret̃ a finito põt idem moueri ab iſinito: ſi
cut celũ a deo: qḋ nũc mouet̃ ab angelo. ¶ Cõtra rñſionẽ
pmi argumẽti ꝙ cognoſcere poſſumꝰ deũ ſm ꝙ iſinitꝰ: qꝛ
ſm te per effectꝰ: ſed aliqs eſt effectꝰ: cuiꝰ deus cã eſt ſꝫ ꝙ
iſinitꝰ. ſ. creatio. ¶ Itẽ ſegtur ꝙ itelligit̃ ſm ꝙ iſinitꝰ a ꝑ
te finis: qꝛ omne agẽs per itellectũ cognoſcit vltimũ finẽ
ſm ꝙ vult phus. 2ᵒ. huiꝰ de cauſis finalibꝰ. ibi. n. arguit ꝙ T.c.8.
ſi fines ſint iſiniti: nullũ eẽt agẽs per itell'm: qꝛ omne tale ⁊. 9.
agẽs cognoſcit vltimũ finẽ: ꝑpter quẽ agit: ſed nõ eſt vlti
mus niſi ſm ꝙ iſinitus. Probatio. oĩ bono finito ꝯᵗ itelli
gere maiꝰ bonũ. Si ergo deꝰ ſm ꝙ vltimꝰ finis nõ ſit bo
nũ infinitũ. ergo poſſumꝰ itelligere maius bonuꝫ deo ſm
ꝙ eſt vltimꝰ finis. ſaltẽ ipe põt: ergo aliqḋ pter deũ poteſt
eſſe ſibimet finis. ita ꝙ tale erit in rerũ nã: ⁊ illud pꝫ p ar
gumẽtum Anſelmi: ꝙ illud maiꝰ eſt qḋ eſt in re: ⁊ in itelle
ctu ⁊c. ¶ Contra aliud. illud eſt ſl'm. nullus effectus põt
ducere in cognitionẽ cãe: niſi ſm ꝙ adequat̃. ꝓbatio. effe
ctꝰ adequat̃ cãe: aut pme ſimpl'r: ⁊ hoc negas: aut 2ᵉ cauſe
Aut tũc illa cã cauſat in v̾tute ſui: ⁊ tũc eſt pma. Si in v̾tu
te alteriꝰ. ḡ ab illo altero magis depẽdet: ⁊ effectꝰ arguiti
ue per demrãtionẽ: qꝛ ducit in cognitionẽ cãe iquãtuꝫ de
pẽdet a cã. ḡ magis repſentat pmã a qua magis dependet
entitas effectꝰ. Cõſimil'r arguit̃. ſ. in ſo. q. 3ᵉ. hꝰ libri. ¶ Cõ
tra aliud qḋ dr̃ ꝙ nihil ſignamus: qꝛ p phiert̃. ſicut l're note ca. p.
ſunt vocũ. ſic voces paſſionũ. ¶ Itẽ nõ cõcipio nihil ⁊ ali
qd eẽ ꝯdictoria niſi itelligã vtrũqꝫ: tñ vnũ p aliud. ¶ Cõ
tra aliud iſta ꝯña ẽ bona. Dico me nihil dicere. ḡ dico ali
qd. Sil'r ſcio me nihil itelligere. ḡ aliquid itelligo. ¶ De
ſpẽbꝰ generũ ꝙ poſſumꝰ itelligere nũeros iſinitos ſi vni
tas ſpẽm faceret in v̾tute fantaſtica poſſent iſiniti nume
ri itelligi p ſpẽm vnius: qꝛ per ſpẽm vniꝰ vnitatis põt itel
ligi alia vnitas: ſicut Augꝰ. vult ꝙ p ſpẽm vnius ſolis pñt
itelligi vl' imagiari quotquot volo ſoles: ⁊ ſic iſinitas vni
tates: ⁊ poſſumꝰ poſt ꝯponere duo. ħ nata ſũt facere vnũ.

¶ Cōtra aliud. ſi tenet ɔña de corporib⁹: q2 vnu3 corpus eodē mō repugnat vni i loco z i oib⁹: ſ3 ħ eadē cā. q2 eadē rō: qre ſi ſpēs nō cōpatiſ ſecū vnā z īfinitas. ¶ Itē in itellectu pōt eē eadē ptās īfinita: q2 in mā ſūt capacitates ad īfinitas formas reales. g̃ i inteᵘ ad īfinitas itenˡᵉˢ. pba⁹: ħ vnitas ē in po⁹ ad pfectiōes īfinitas reales ɔ̄rntes a toto: q2 ē in potētia: vt ſit ps īfinitoꝝ nūeroꝝ ordinatoꝝ. Ōis eni ps i toto h3 pfectiōe3 realē. aliogn totū nō eēt ve vnū Sic etiā cētrū ē in potētia: vt terminet īfinitas lineas.

¶ Ad qōnē ẜ3 p̄dicta: aliud ē q̄rere de rōne īfinitatis in ſe z aliud ō eo qō ſubeſt: ſic aliō ē querere de ente p accñs: z

T.c.4. aliud ē q̄rere ō eo qō ſubeſt enti p accñs. pħus. n. 6°. meta

t.6. phyce pbat aliq̄ ō ente p accñs: ex q̄ ſeqȓ q de ente p accidēs pōt eē ſcia: z tñ ibi pbat: q de ente p accñs nō pōt eē ſcia. Primū itelligiȓ de rōne ei⁹ in ſe. 2ᵐ de eo qō ſubē: vel cui ieſt. ſic in ppoſito. Si queriȓ de rōne īfinitatis in ſe. di co q oī mō nō pōt itelligi a nobis: q2 ipōle ē itelligere aliqd ieſſe vel nō ieſſe alteri niſi pus appħēderet ī itellectu ſimplici. S3 īfinitu3 oī mō dcm̄ poſſum⁹ itelligere alicui ieſſe vl' nō ieſſe. S3 q̄liter appħēdiȓ: ¶ Sciēdū q nō p ppriā ſpē3: ſ3 p ſpē3 ſui ħitus: z vnica itellectōe. p iſto mēbro va dūt aliq̄ rōnes ad pncipale. ¶ S3 ō eo q ſubeſt vtrū poſ ſit itelligi. ¶ Dō3 q īfinitas ſic pt itelligi ieſſe alicui ſine ɔ̄dictiōe: q2 īfinitas actualis i pfectōe: ſicut de⁹: ſ3 i magnitudiē molis nō pōt eē īfinitas in actu: ſ3 i eſſentialr ordiatis nō pōt eē nec actu nec potētia. in accñtalr ordiatis pōt in po⁹: z ẜm pħos in actu nō ſil': ſ3 in accepto eē: ſic īfinitu3 in tpe ſi fuit ſine pn⁹. ¶ Infinitas pūatiue nō pōt itelligi i magnitudiē ɔtinua nec diſcreta ſine repugnātia itellus. īfinitas negatiue pōt eē in indiſibilib⁹. gcqd ergo pōt ſub eē rōni īfinitatis ſine ɔ̄dictiōe: pōt a nob itelligi ſub ratōe īfiniti. S3 nō eſt itelligēdū nos nō poſſe itelligere illō qō icludit ɔ̄dictōe3: q2 quo tūc itelligem⁹ aliq̄ eē ɔ̄dictoria: ſ3 quo ſic vel nō. qre in qōnibus. 4. huius.

¶ Ad pmas duas rōnes dōm q ɔcludūt veꝝ. vn̄ Damaſ. i ſentētȳs. ca⁹. 4. ħ ſolū poſſum⁹ ſcire ō deo q ē īfinit⁹ z in ɔ̄prehēſibilis. z Aug. 83. q. qᶜ. 31. nec ſeqȓ ex ħ q de⁹ ɔ̄phēdiȓ: q2 i tali actu o3 eē tātā itēſiōe3 itellectōis i ſe q̄ta pōt eē circa tale obm̄. ita q cogſciȓ iq̄ntū īfinit⁹: vel ẜm q īfinit⁹ z īfinite a pte cogſcētis. ¶ Ad alias rōnes q diffiniȓ tur īfinitū. illa arᵗᵃ pbāt pᵐ mēbꝝ q poſſum⁹ cogſcere rōnē īfiniti in ſe. ¶ Ad aliud q de rōne īfiniti ē vl' pōt eē ō mōſtratio: de re tñ ſubta nō pōt eē demr̄atio. ¶ Ad aliud nō ſegtur. ſcio me nō itelligere a. g̃ itelligo a. nō val3: tñ ſe quiȓ. g̃ itelligo aliqd. ſilr nō val3. Scio me nō itelligere īfinitu3. g̃ itelligo īfiniᵐ. S3 ſeqtur g̃ itelligo aliqd. ¶ Ad aliud q ſi duo corpa ſil'. ɔ̄cedo q pñt eē ſil' in actu p̄ et īfinite ſpēs q̄tu3 eſt ex pte ſpēꝝ. ſilr z ex pte itell's: ſicut p̄ tactū fuit ſupra ō vnitate: z illud ɔcediȓ q potētia paſſiua pōt ad īfinitas pfectiōes: ſicut cētrū pōt eē termin⁹ īfinita rū lineaꝝ: tñ nl'la pō paſſiua eſt ad īfinitā pfectiōe3 itenſiue. Silr pō actiua pōt eē ad īfinitos effect⁹: ſic ſol ad īfinitas herbas. Si gnātio ſit ſemp: nō tñ ad effectū īfinitu3: z tūc pōt itell's īfinita ſcire in ħitu ſi eēnt g̃ iprimerēt īfinitas ſpēs i nob. S3 itell's nō pt īfinitas nāliter acqrere: q2 ħ fieret actib⁹ ſuis: quos nec ſil': nec ſucceſſiue pōt ħre īfinitos. ita q oēs trāſierint. iō nec tot ſpēs ħre: tñ aia x̄i potuit i ħitu ex q̄ de⁹ potuit iprimere īfinitas ſpēs ſil'. ¶ Ad aliud argᵐ: q p ſpē3 vnitatis pōt itelligere quaſcūq3 vnitates: ɔcedo q poſſ3 itēʳᶜ quecūq3 nūeꝝ in cui⁹ cognitō3 pōt puenire p replicatiōe3 vnitatis: ſ3 nūq̄ deueniȓ ad nūeꝝ īfinitū in actu: q2 nō pōt īfinities replicare vnitates.

¶ Argumēta ɔ̄ aliā pōne3 ɔ̄ᵈᵃ pro pte ſūt. ¶ Ad pᵐ tñ dico q maior ē fl'a: q2 poſſu3 aliq̄ itelligere q̄ nō ħnt ſpē3 vnā. Et minor ē fl'a: q2 īfinitū pōt cognoſci p vnā ſpēm habit⁹.

¶ Ad illud in oppoᵐ de ppoȓtiōe: ē ibi ppoȓtio pfectibilȓ ad perfectiōem: z talis ppoȓtio pōt eſſe finiti ad īfinitu3.

¶ Ad auctoritates pħi: q īfinita m'ltitudine q̄ itelliguntȓ p diuerſas ſpēs nō pñt itelligi a nobis: eſto q itellect⁹ haberet īfinitas apud ſe. q2 nō poſſet ſil' elicere opōnes īfinitas: nec pōt itelligere vnū poſt aliud: q2 nō pōt ea ptranſire: vel ſi ſic: tūc nō eēnt īfinita. vn̄ magis vr̄ ad itentiōem pħi de īfinita m'ltitudiē: q illud nō pōt itelligi. ita q hoc poſt ħ. īfinitū. n. nō ɔtingit ptrāſire: ſicut etiā nec ħ poſſet itellect⁹ īfinitus: ſ3 īfinitū ſiue i magnitudiē: ſiue in multitudine ppe dcā: vel trāſumptiue itelligibile ē q̄tū ē de ſe ab itellectu potēte ipm ɔ̄phēdere z ħre rōnē qua cogſcaȓ vtrūq3 ē in deo alterū. ſ. ħre ſpē3 vel ſpēs īfiniti: ſic vel ſic. pōle ē nob q̄tū ad aīam z ſpēm: ſ3 nō quo ad acqſitionem ralē ſpēi vel ſpecieꝝ. Reliquū. ſi lic3 ħre actū circa īfinitum in m'ltitudine nō ē nob pōle ppter defectū itellect⁹ nr̄i: q2 nec ſil' nec ſucceſſiue circa oīa: ſed circa qōcūq3 acqſitio pōlis ē: eſt p deū in viſiōe ei⁹: z de īfinita multitudine potuit iprimere aīe x̄pi ſpēs omniu3 q̄ de⁹ nouit etiā poſſibiliū. ¶ Notādū q īfinitū ɔ̄rie in magnitudine pfectionis a nob ē itelligibile. Infinitū ɔ̄rie in m'ltitudiē a nobis itelligi pt itell'i duob⁹ modis. vl' q m'ltitudo īfinita itelligaȓ tāq̄3 vnu3 obm̄. vel q multa īfinita itelligātur pprys itellectiōib⁹ ſuis. 2°. eſt ad itentōem pħi: z certū ē de actibus itellectiōis actu īfinitis ſiue ſil': q2 vtus nō ſufficit ad tot act⁹ ſil' habēdos: ſiue ſucceſſiue. z ita loqtur Ar. ħitualiter aūt īfinita itelligi p ſpēs ppas nō nālr acqſitas. ſed a deo impſſas forte nō eſt ipōle: q2 vbicūq3 nō maior ē repugnātia pluriū q̄ paucoꝝ ibi. Si duo ſil' z īfinita. 4°. phyſi T.c.76 coꝝ de corporib⁹: z vbi ē aliqd capax vni⁹ forme alicuius gnīs z oīum. Intellect⁹ ergo eſt capax omniū itelligibiliū nec oēs magis repugnāt q̄ due de alys mēbris: ſicut īfinitas eſt icompoſſibilis alicui. ita ipſum intelligere ſub infinitate eſt aliquid intelligere ſub contradictione: ſicut itelligere hominem irrationalem.

¶ Impoſſibile autē p̄dicari aut ſpecies generis de ppȳs differentȳs: aut genus ſine ſuis ſpeciebus. Tex. commenti. II.

¶ Libri tertȳ metaphyſice. Qō. Unica.

Utrum genus p̄dicetȓ p ſe de dr̄ia. q ſic. hō p ſe ē rōnal'. g̃ rōnale p ſe ē hō. ergo rōnale per ſe ē aīal. p° pnc ɔ̄ñc. ppoſitio necīa ɔuertiȓ in neceſ ſariā. g̃ p ſe in p ſe. pb° vltime ɔ̄ñc: q2 hō p ſe includit aīal. ¶ Itē hō p ſe eſt aīal. hō p ſe ē rōnal'. g̃ zc. p; ɔ̄ñc. ſic ex pmiſſis neceſſarys ɔ̄ necāria. ſic ex p ſe p ſe. ¶ Itē. 7. h⁹ quā T.c.43 do aliqd p̄dicatur de aliq̄ p ſe pᵐ mō. vnū p̄dicaȓ de alio in abſtracto. iſte g̃ ſūt ve. hūanitas ē rōnalitas. hūanitas eſt aīalitas. g̃ ſeqtur rōnalitas eſt aīalitas: z tūc cōcretum eſt de cōcreto p ſe pᵐ mō. ¶ Ite3 in ɔ̄ña eētiali p̄dicatū ē de itellectu ſubti. S3. 5°. h⁹ dr̄ cap. de elemēto q cui ieſt dr̄ia T.c.4. z gen⁹ zc. ¶ Itē ſi p accidēs ō dr̄ia z de ſpē. pbatio: q2 qñ aliqd p̄dicatur de aliq̄ p accidēs: p̄dicaȓ de quolib3 p accidēs: qō itelligiȓ ſub rōne illi⁹: ſicut ſub rōne formali. Sed ſpēs itelligiȓ ſub dr̄ia formalr. ergo zc. ¶ Cōtra. ſi ſic. tūc vnū aīal eēt multa aīalia: q2 ſi gen⁹ eēt in itellu dr̄e z aīal ponitur in diffōne cū dr̄ia: tūc aut idē aīal iportaretur per gen⁹ z dr̄iam: z tūc nugatio erit: q2 pone rōnē aīalis p animali: tūc aīal ē ſuba aīata ſenſibilis: z rōne3 rōnalis p rō

nali:ꝛ patebit nuga°. Si ſit aliō aĩal: tũc hõ erit duo aĩalia.
ca°.3. ¶ Ad illud rñdet Aui. 5°. metaphy. licet gen⁹ ꝛ dĩa p̄dicẽ-
tur de toto ꝑ ſe: nõ tñ ſignificãt totũ ꝑ ſe: ſꝫ gen⁹ mãle: dĩa
formale: ſꝫ vtrũqꝫ ſignificat ptẽ ſpẽi ꝑ modũ toti⁹: ꝛ ſicut
mãle ẽ ex̃ formale. ſic ↄcept⁹ gnĩs eſt ex̃ rõnẽ dĩe.
¶ Ad p̄ᵐ ꝙ p̄ma cõuerſio nõ valꝫ: ſꝫ ẽ fall'a ↄñtis: qꝛ ſupius
nõ hꝫ cãꝫ q̃re iferi⁹ ſibi ĩeſt. in ſubo. n. p̄õt eẽ cã ĩherẽtie p̄-
dicati: lꝫ ĩ p̄dicato nõ ſit cã: q̃re ſubm ſibi ĩeſt. ¶ Ad ꝓba-
tiõem: ꝙ ↄñã nõ valꝫ: qꝛ añs nõ p̄õt eẽ veꝝ necãrio niſi ꝛ
ↄñs: qꝛ aliogn poſſet eẽ veꝝ ſine illo: tñ añs põt hr̃e cãꝫ: q̃-
re p̄dicatũ vel ↄſequẽs ſibi ĩeſt: licꝫ nõ eꝯ. Aliogn vlĩs aᵘᵃ
ↄuerteret̃ ſimpl'r: qꝛ ꝑ ſe p̄ſupponit de oĩ. ¶ Cõſil'r ad zᵐ
nõ p̄õt ex necarÿs ſeq niſi neciuꝫ aliogn p̄miſſe poſſent eẽ
ṽe ſine ↄ̊ne. Sꝫ ex ꝑ ſe p̄õt ſeq ꝑ accñs: cũ tñ illō ſit neciuꝫ
T.c.15. ¶ Cõtra. p̊ poſtᵉ. ſi ꝑ accñs nõ neciuꝫ. ¶ Rᵣ idveꝝ ẽ ō ac
ct.35. cidẽtib⁹ ↄpatis ad ſuba. de talib⁹ loq̄t̃: qꝛ loq̄t̃ ō ↄ̊ne dmõ
ſtratõis. ¶ Contra. ꝓbat ibi demr̃atiõeꝫ eẽ ex ꝑ ſe. g̊ loq̄t̃
ō p̄miſſis p̄mis. ¶ Ad aliō ꝙ p̄miſſe ſũt falſe. ſ. hũanitas ẽ
aĩalitas. ꝛ alia ſil'r. ¶ Ad ꝓbatõeꝫ: ꝙ abſtractio duplex: ꝛ
ↄcretio duplex ad ſubꝫ: ꝛ ad ſuppoſitũ. p̊ mõ qñ aliqd dno
minat aliqd extra eſſentiã ſuã ↄcretio ad ſuppoſitũ ẽ quã-
do aliquid ſignificat ꝑ modũ denoĩantis aliqd ꝓprie nãe:
ſic̃ h albe° ẽ albe°. Sic ẽ ō duplici abſtractiõe. ¶ Ad for-
mã. veꝝ ẽ de ↄcretis ꝛ abſtract̄ꝭ p̊ mõ: ꝛ rõ ẽ: qꝛ ĩ p̄dicatiõe
ĩ p̊ mõ ẽ p̄dicatio rõne q̄ditatis. ſi p̄dicatũ ẽ ĩtra q̄ditatem
ſubti. g̊ p̄ciſo q̊cũqꝫ adhuc ẽ de ĩtell'u ſubi. Sꝫ ſi ſit ↄcretũ
ad ſubꝫ: ſubꝫ ẽ ex̃. In z°ãt ↄcretõe p̄dicatũ nõ ẽ idẽ ſubto:
niſi qꝛ ſignãt ꝑ modũ toti⁹. iſte modus aufert̃ ĩ abˢᵒ. vñ di
co ꝙ h nõ ẽ idẽ p̄dicatũ ſbo niſi ꝑꝑ ſuppoᵐ qō ab vtroqꝫ ō-
noĩatur: qꝛ p̄dicatũ p̄ᵃʳ formã nõ ſuppoſitũ. ¶ Ad aliō ꝙ
ↄñs nõ ſꝑ ẽ de ĩtellectu ſubti vl' añtis: licꝫ in ↄña eẽntiali.
Al'r dr̃ qō dic̃ phs: cui ĩeſt dĩa ſeq̄t̃ gen⁹: ꝛ illō ẽ ſpẽs cui ĩ-
eſt dĩa ꝛ ĩdiuiduũ: ꝛ ō ĩdiuiduo ꝛ ſpẽ p̄dicat̃ gen⁹ ꝑ ſe: ñ tñ
ſeq̄t̃ dĩam ꝑ ſe. ¶ Ad aliō nego ↄñãꝫ. Ad pᵒᵐ ꝙ veꝝ ẽ ſi
illō qō ẽ rõ inteᵈˡ faciat cũ alio vnũ per accidẽs: nõ ſi faciat
vnũ per ſe: ſicut differẽtia cum ſpecie ꝛc̃.

¶ Ens aũt multis modis dr̃: ſꝫ ad vnũ ꝛ ad vnã aliquã nãm: ꝛ nõ equoce ꝛc. T.c.II.

¶ Libri quarti metaphyſice. Qõ. I.

li.p̊.c.3. T.c.26. VTrum ens di-
cat̃ vniuoce ō oib⁹. ꝙ ſic.
in equocis nõ ẽ ↄ̃dictio. ĩ
elẽcis. Ens ꝛ ñ ẽs ↄ̃dicũt.
minor ꝓbat̃. phs p̊ phy. ↄ̃
p̄menideꝫ. reduc̃ eũ ad h
ĩcõueniẽs: ꝙ ñ ens ſit ẽs.
dr̃ ꝙ h facit ex cõceſſo ꝙ
T.c.13. oĩa ſũt vnũ. ¶ Cõtra. ibi
dic̃ phs ꝙ p̄nᵐ ↄ̃ eos ẽ ac-
cipe ꝙ ens dr̃ ml'tipl'r. ſꝫ
ſi ipſi ĩtẽderet̃ ꝙ ens dice
ret̃ ſimpl'r: tc̃ peteret phs
ſupponẽdo ↄ̃ eos oppoᵐ dicti ipſoꝝ nõ ꝓbatuꝫ. ſ. ꝙ ens dr̃
multipl'r. ¶ Itẽ ꝙ ibi ſit ↄ̃dictio ſimpl'r ꝓbat̃. h ẽ ↄ̃dictio
aliqd ẽ ꝛ nihil ẽ: ſꝫ aliqd nõ ẽ min⁹ cõe q̃ꝫ ens. Auic. p̊ meᶜᵉ.
ca. 5. ens ꝛ aliqd ſũt noĩa multi² dcã. ſi dicas ꝙ nõ ẽ h ↄ̃di-
ctio. Tũc nũq̃ꝫ erit ↄ̃dictio aliqs ꝛ nll's: qꝛ aliqs nõ põt ha-
bere ↄceptũ cõiorẽ q̃ꝫ aliqd. ¶ Itẽ nll'm equocũ põt ōter-
miari ꝑ aliqd additũ ad ōteriatũ ſignãtũ: ens põt. p°. ma.
Dẽ equocũ ĩportat actu qōlibꝫ ſignãtũ. Dẽ deteriabile ẽ
ĩdr̃ns ad h. ꝛ illō. p° mi. Al'r ſic dr̃e ẽs albũ: ñ eẽt maior ↄ̃-
ctio q̃ꝫ dicere ens abˡᵉ ſine aliquo addito. ¶ Itẽ ſeq̄tur h
ẽ ſuba. g̊ ens. añs nõ põt eẽ veꝝ ſine ↄñte ĩ equocis nõ eſt
ↄña: qꝛ nõ bñt oᵗᵃ. ¶ Itẽ ens p̄dicat̃ de oib⁹ ō q̄b⁹ p̄dicat̃
ꝫm vnã rõnẽ predicãdi: qꝛ in q̄d. g̊ predicat̃ ꝫꝫ vnũ ĩtell'm
abſtractũ. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ ſic̃ paſſio vna real'r req̄rit ſubm
vnũ ꝫm rẽ. ita vr̃ ꝙ paſſio vna rõnis req̄rat vnuꝫ ſubm ꝫꝫ
rõnẽ. h ẽ ꝙ ſit vnũ ĩtelligibile vno ↄceptu. Quõ. n. vna paſ-
ſio rõis aliq̄b⁹ ml'tis ĩerit ꝑ ſe: niſi ĩſit alicui p̊ qō ſit cõe oĩ-
bus illis: ſic̃ arguit̃ ō paſſiõe reali. ¶ Itẽ act⁹ ꝛ põ ſũt dĩe
ẽtis. g̊ põ ñ ẽ magꝭ vniuoca q̃ꝫ ẽs: ſꝫ põ dr̃ vniuoce: qꝛ ĩpol'e
ꝛ pol'e ↄ̃dicũt ꝛ pol'e ſeq̄t̃ ad neẽe eſſe. Sꝫ nec ↄña nec ↄ̃di
ctio ẽ in equocis. ¶ Itẽ. 7° phy. cõparatio nõ ẽ in equocis T.c.24
ſꝫ ꝫꝫ ens ẽ ↄꝑatio. p° mi. dᶻ. tũ qꝛ ſuba ẽ magis ens accñte:
ꝛ vnũ accñs alio. Tũ qꝛ. z. huius. vnũqōqꝫ ẽ magꝭ tale qō T.c.4.
eſt rõ alÿs vt talia dicãtur. iõ p̄ncipia ſempiternoꝝ maxi-
me ſũt ṽa: qꝛ alÿs ſũt cã ṽitatis. Sꝫ ſicut ad eẽ. ſic ad veꝝ.
g̊ ſi ↄꝑant̃ in veritate ↄꝑabilia ſũt in ẽtitate. ¶ Itẽ diſum
ẽ vni⁹ rõnis in diuidẽtib⁹: ens diuidit̃ ĩ alia. g̊ ꝛc̃. ¶ Item
ſi ens inte² abᶠᵘᵐ vl' ↄꝑatũ addere ens cũ ĩferiori eſt nuga-
tio vl' ĩꝓprietas ꝫmõis. ¶ Itẽ. 3° h⁹. ens nõ ẽ gen⁹: qꝛ ẽ ō T.c.10.
ĩtellectũ cuiuſlibꝫ: ſꝫ ſi eẽt equocũ ꝫꝫ vnũ ſignãtũ eẽt idẽ
cũ ſuba: ꝛ ex̃ ĩtell'ꝫ accñtis. ¶ Itẽ. 4°. hui⁹. ẽ ſcĩa vna q̃ ſpe T.c.1.
culat̃ ens. ꝛ ſcĩa vna ẽ circa vniuocũ ſubm. cui⁹ ꝓbatio ẽ p̊ T.c.25
poſtᵉ. In equocis nõ cadit demr̃atio. de ſubo ſunt demr̃o- T.c.22
nes. ĩ eodẽ. ¶ Itẽ de ſubo oꝫ p̄ſupponere vel precognoſce
re q̄d ẽ. Equocũ nõ hꝫ q̄d. ¶ Itẽ. 4. h⁹. firmiſſimũ oĩum T.c.8.
p̄ncipioꝝ ẽ ꝙ ĩpol'e ẽ idẽ ſil' eẽ ꝛ nõ eẽ. p̄nᵐ notiſſimũ habꝫ ꝛ.9.
termĩos notiſſimos: qꝛ p̄nᵃ cog̊ſcim⁹ ĩquãtũ terĩos cogno
ſcim⁹. ſꝫ termini equoci nõ ſũt notiſſimi. ¶ Cõfirmat̃. oĩa
p̄nᵃ q̃ ſũt cões ↄceptiões ſũt de terminis trãſcẽdẽtib⁹. oẽs
illi erũt equoci ſi ens ẽ equocũ. ꝛ ita oẽs cões ↄceptiones
erũt dubie. ¶ Cõtra. Porphyri⁹. ſi q̄s oĩa entia vocet eq- c.ō ſpẽ.
uoce inq̄t: ꝛ nõ vniuoce nũcupabit. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ nihil
vnũ p̄dicat̃ de oib⁹ ꝑpter ĩfinitatẽ rerũ. ¶ R°: ſicut equo
catio dr̃ apud realẽ phm. magis adhuc q̃ꝫ ĩ gñe: de cui⁹ eq-
uocatiõe dr̃. 7. phy. ¶ Cõtra. logic⁹ fuit. ¶ R°. dñr ml'ta T.c.31.
in logica nõ logice: ſic̃ z°. h⁹. in oĩ re mota ẽ mã. h ꝑtĩet ad T.c.12.
phyſicũ: nõ ad metaphycũ. ¶ Itẽ in p̄dicamẽtis ſingulũ
ĩcõplexoꝝ: aut ſignãt ſubaꝫ aut q̃ꝫᵗᵉᵐ ꝛc̃. ſꝫ ſi eẽt vnus ↄᵗᵘˢ
cõis oĩb⁹ ẽtib⁹: ñ eẽt illō dciñ veꝝ: qꝛ ĩcõplexũ ſignificãs il
lũ nõ ſignãret ſubaꝫ: nec alia. ¶ R°: ſingulũ ĩcõplexoꝝ ſi-
gnificãtiũ rẽ alicui⁹ p̄dicamẽti: qꝛ ibi ĩtẽdit diuidere ĩcõ-
plexũ in p̄dicam̃ta: ſꝫ nõ ĩcõplexoꝝ ſignificãtiũ aliqō trã-
ſcẽdẽs. ¶ Itẽ p̊ phy. ens dr̃ multi². idẽ dr̃. 4°. hui⁹. ¶ Ad T.c.13.
oẽs auc̃tes ō ml'r dõm ꝙ iõ ẽ: qꝛ nõ eq̄ p̊ de oĩb⁹ dr̃. Sꝫ tñ T.c.2.
nõ equoce ꝫm logicũ. ita ꝙ nõ ſit vn⁹ ↄcept⁹. ¶ Itẽ. 4. h⁹ T.c.4.
exiſtũt in gñe hñtia ſtatĩ ens ꝛ vnũ. ¶ Ad illud ſtatiꝫ rño
ꝙ iõ phs dicit ꝙ ens ſtatim ẽ q̄d q̃le ꝛc̃. qꝛ ſunt ĩmeᵗᵉ ꝑtes
ẽtis. ita ꝙ nõ deſcẽdit ẽs in alias ꝑtes p̊uſq̃ꝫ in iſtas: ſicut
ſubſtãtia p̊us deſcẽdit ĩ alia q̃ꝫ ĩ rõnale ꝛ in irrõnale. vñ il
lud ſtatĩ nõ ponit equocatõeꝫ. h dicit Aui. p̊ meta. ca. z. d.
Aliter põt dici ꝙ iõ ens ſtatĩ eſt ſubſtãtia qualitas ꝛc̃. qꝛ ꝑ
nullum additum deſcẽdit in hec.
¶ Ad queſtionẽ iſtaꝫ de vniuocatõe concept⁹ entis. Dr̃ ꝙ ADDI
qō eſt de ſig̃to noĩs qō ẽ ad placitũ. iõ nõ poteſt ꝑ rationẽ
teriari: ſꝫ tm̃ ꝑ auctoritatẽ vel ꝑ vſuꝫ: qꝛ loquẽdũ ẽ vt plu
res ex. z°. topiᵉ. ¶ Sꝫ ↄ̃. qō ẽ. vtꝝ poſſit eẽ vn⁹ ↄcept⁹ cõis ca°.ii.
io. gnĩb⁹ q̊cũqꝫ noĩe ſignificet̃ ſiue ꝑ ens ſiue ꝑ aliō nomẽ:
poſſe ãt eẽ talẽ ↄceptũ vl' nõ: põt argui rõne. ¶ Ad illō do
qō dr̃ ꝙ ꝫᵗᵘᵐ ẽ ad placitũ. ¶ R² ꝙ ad placitũ ẽ huic cõce-
ptui h nomẽ ĩponere: vl' illud ꝛ idẽ nomẽ multis equoce:
vel vni tm̃ ẽ ad placitũ: ſꝫ nõ eſt ad placituꝫ q̄s ↄcept⁹ poſ-
ſit hr̃i cõior iſto vl' nõ. imo h depẽdet ex nã rei. Sil'r ei qō
nõ põt quis cõcipere nõ eſt ad placitũ ꝙ illi nomẽ ĩponat.
g̊ ſi nõ põt cõcipe aliquid cõe decẽ gnãliſſimis nõ ẽ ad pla
citũ imponẽtis ꝙ aliqō nomẽ ſignificet aliquod cõmune
decẽ generibus: qꝛ illud nõ cõcipit. TIO
¶ In iſta qõne vr̃ opĩo Auic. p̊ metaphyce ſue. ca. z. d. ꝛ ca.
5° a. ꝙ ens dr̃ per vnã rõnẽ de omnib⁹ de q̄bus dr̃: ſꝫ nõ eq̃

ꝑmo:q꞉ quedā ſūt q̄ſi gn̄a ſiue ſpēs ētis:q̄dā vo vt paſſio/
nes ⁊c̄. ¶ Ad h̄ ē rō illa. que ꝑma ſunt ad ītelligēdū ſunt
cōmuniſſima:q꞉ ſemꝑ cōius ꝑus ītelligit̄:⁊ nō eſt ꝓceſſus
in īfinitū in ītelligibilibꝰ.ḡ illud qđ eſt ꝑᵐ ītelligibile ſim/
pliciter eſt cōiſſimuꝫ ſimpl'r.Sꝫ nᵐ eſt tale niſi ens:q꞉ nul
luꝫ.10.geneꝝ eſt cōmuniſſimū ſim':q꞉ nulluꝫ p̄dicatur de
alio genere.ens ḡ pōt hr̄e vnū cōceptū cōem. ¶ Cōfirma
tur h̄ rō:qđ ꝑmo occurrit dꝫ eē cōfuſuꝫ reſpectu cuiuſlibꝫ
vel cuiuſcūqꝫ zᵒ occurrētis:quādo eſt ꝓceſſus a cōfuſo ad
determinatū.Sꝫ nullū genus eſt cōfuſuꝫ reſpectu alteriꝰ
gn̄is occurrētis zᵒ.ḡ ⁊c̄. ¶ Sil'r ſic accn̄tia ꝑ ſe ſentiūt̄. ita
ꝑmo vl'iſſima ipſoꝝ poſſunt ītelligi. ſꝫ illud qđ eſt ſimpl'r
ꝑᵐ:eſt tm̄ vnū.ḡ illud nō pōt eē aliqđ genꝰ cum cōtingat ꝑ
occurrere aliud genꝰ:⁊ nō ſubſtātiā. ¶ Itē vnius potētie
eſt vnū ꝑmū obiectū:q꞉ potētia mouet̄ ab obiecto ſm̄ for
mā obiecti:⁊ niſi hēat vnā formaꝫ nō mouebit:⁊ ſi intell's
T.c.10. nō intelligit vnū:nihil ītelligit.4.hꝰ.Sed ꝑmū obiectū ī/
tellectꝰ ē ens:vt ꝯ omnibꝰ.ꝑᵒ.illud ē ꝑᵐ obiectū potentie
cognitiue:ſub cuiꝰ rōne ītelligunt̄ oīa alia ab illa:ſicut pꝫ đ
obiecto viſus.ſed nec rō ſubē:nec accidētis reperit̄ in oībꝰ
intelligibilibꝰ.Dices ꝙ deꝰ eſt ꝑᵐ obiectū intell's ſui:nō ta
mē īcluditur in oībꝰ q̄ poſſunt ab ipſo ītelligi. ¶ Cōtra. ſi
ſufficeret ꝙ obiectū ꝑᵐ potētie eſſet aliqđ ꝑmuꝫ ad qđ oīa
alia attribuūtur:ſicut dᶜ dicta reſpōſio. ḡ deꝰ eēt ſimp' ꝑᵐ
obiectū intell's:qđ nō vr̄ eē veꝝ. ¶ Itē pꝫ ꝙ potētia rece/
ptiua alicuiꝰ forme ad quā alie attribuūtur nō ē receptiua
illarum aliaꝝ:ſicut de mā ꝯꝑata ad formā ſubſtātialeꝫ vl'
accidētalē. ¶ Iteꝫ ſubſtātia forte ⁊ deꝰ nō cognoſcūtur ꝑ
ꝓpriā ſpēm:quō ḡ ꝑfectiꝰ cognoſcūtur accidēte.ꝑᵐ āt obie
ctū ꝑfectiſſime cognoſcit̄ ⁊c̄. ¶ Itē al'r pꝫ exꝑimꝰ in nobis
ipſis ꝙ poſſumꝰ cōcipe ens nō cōcipiēdo h̄ ens in ſe vel in
alio:q꞉ dubitatio ē quādo cōcipimꝰ ens.vtꝝ ſit ens in ſe vl'
in alio:ſicut pꝫ de lumīe.vtꝝ ſit forma ſubſtātial' ꝑ ſe ſub/
ſiſtēs vel accidētalis exiſtēs in alio:ſicut forma. ḡ ꝑ aliqd
īdr̄ns cōcipimꝰ ad vtrūqꝫ illoꝝ:⁊ vtrūqꝫ illoꝝ poſtea īue/
nimꝰ.ita ꝑ ꝙ in iſto ſaluat̄ ꝑmꝰ ꝯceptꝰ ꝙ ſit ens.

ADDI ¶ Notādū ꝙ illđ argᵐ de obiecto ītell's cōcludit ꝙ ens ꝑ
ſe includit̄ in q̄cūqꝫ ꝑ ſe intelligibili:q̄tūcūqꝫ.n. alicui eēt
idē ſi nō ꝑ ſe clauderetur in eiꝰ intell'u ꝑ inde eſſet q̄tū ad
rōnē formalē obiectiuā:ac ſi accideret ſibi.Sꝫ quādo ob
iectū potētie ꝑ ſe accidit alicui illud tm̄ ꝑ accidēs ē cogno
ſcibile.ḡ ⁊c̄.Tamē iſte ꝓceſſus hꝫ inſtātiā in ſēibꝰ cōmuni/
bus:q̄ nō ſunt ſenſibilia ꝑ accidēs:tūc ēt nō tm̄ deberet eē
vnꝰ cōceptꝰ cōmunis decē gn̄ibus:ſed etiā generi ⁊ dr̄ie:⁊
TIO vni ⁊ vo.⁊ ſic nugatio ⁊ ꝓceſſus in infinitum.
EX ¶ Notādū ꝙ ſi ſmo ē đ re ens cuilibꝫ eſt idē eētial'r.Si
aūt de cōceptu intra quēlibꝫ clauditur:vbi cōcipit̄ aliqd:
vt qd in ſe.puta rōnalitas ⁊ vnitas ⁊c̄.Quādo aūt cōcipiū
tur ꝑ modū denominātis nō clauditur ītra ꝑ ſe intellectū
ipſoꝝ:ſꝫ tm̄ cōcipiūtur vt informatiua ētis. Nugatiōem ⁊
ꝓceſſuꝫ in īfinitū ſic vito conᵈᵒ h̄ nugatiōem. ens aīal:⁊ h̄
ens rōnalitas ⁊ ēs vnitas:niſi ītelligatur ſpeciᵘᵃ cōſtructio
ſic.ens qđ ē aīal ⁊c̄.nec ē tūc īutilis repetitio.Sed nūqꝫ in
diffōne fit ꝯiunctio gn̄is ⁊ dr̄ie in abſtracto.vnde nō clau/
ditur ibi idē bis:⁊ tamē ipa dr̄ia ꝑ idētitatē eſt eētial'r ēs
licꝫ nō formali p̄dicatōe:nec ꝑ ſe ꝑ mō:ſꝫ magis ꝑ accidēs:
ſicut hic.ſapiētia ē potētia dei.Sꝫ ſi arguas de ꝓceſſu in ī/
finitū.ſic aīal ⁊ rōnale eētial'r in ētitate ꝯueniūt ⁊ nō ſūt
ideꝫ.ḡ differūt aliq̄:⁊ illud alio.⁊ ſic in īfinitū. Hic dico ꝙ
ſe totis cōueniunt:⁊ ſe totis dr̄nt:q꞉ ens nō dicit ꝑtem ꝑfe
ctōis ipoꝝ:ſꝫ totā: ſicut indiuidua ſe totis cōueniunt ⁊ dif
ferūt:q꞉ ſpēs dicit totuꝫ eē indiuiduoꝝ. ſic ḡ illa reſpōſio
q̄ negat illud ꝙ cōe vnuꝫ in m'tis diſting' in ill' aliq̄ alio a
ſe:vitat ꝓceſſuꝫ in īfinitū ex ꝑte reꝝ.Illa āt q̄ pōit ens nō
claudi in q̄libꝫ ꝯceptu ꝑ ſe vitat nugatōeꝫ vbicūqꝫ denoīa
tiuū addit̄ enti ⁊ p̄dicationē ꝑ ſe vbicūqꝫ illud ſubycit̄ en/

ti:⁊ hāc ſaluat eē ꝑ ſe ſcđo mō.ens ē vnū:⁊ tm̄ q̄tū ad reali
tatē:tā iſta predicatio ē ꝑ accn̄s.vnū ē ens:q̄ꝫ iſta.ēs ē vnū
idētica eſt. ¶ Tūc ad iſtud argᵐ ꝯ iſtā opiōnē.illud addiᵐ
ē ens.Dico ꝙ ſic ꝑ idētitatē:nō tm̄ formali predicatiōe per
ſe. ¶ Nota ēt ꝙ illa argumēta cōcludūt. ꝙ ens ſit cōe ad
ens creatū ⁊ icreatū:q꞉ ꝯᶜ certū eē de ſole ꝙ ſit ēs.dubita/
re aūt an ſit deꝰ.⁊ h̄ bn̄ cōfirmat̄ ꝑ illud.2.meta.Principia T.c.4.
ſempiternoꝝ ſūt viſſima.vbi vr̄ velle veꝝ eē vniuocuꝫ ꝑn
cipiys ſempiternoꝝ ⁊ ꝑncipiatis.Aliogn qd valet illđ ſꝫ ꝙ
alys ī eſt vniuocaᵒ:Tūc dr̄ ꝙ ēs ⁊ oīa ꝯn̄a ipꝫ in q̄tū ēs:vt
bonū veꝝ ⁊c̄.ex ſe ſūt indr̄ia ad limitatum vl' illimitatū.⁊
vltra ſub limitato ad ſubaꝫ ⁊ accn̄s.Et vltra.cū oīs res cu
iuſlibꝫ p̄dicamn̄ti necio ſit limitata.īpoſ'e ē aliqđ trāſcēdēs
formal'r eē ſpēm alicuiꝰ gn̄is.ita ꝙ nō denoīat oᵃ ſic ꝙ ipſa
ſunt ſpēs generum:ſed oīno in nullo genere ſunt. TRA
¶ Itē.3.hꝰ.Ens nō pōt eē genꝰ:q꞉ ē de ꝑ ſe in ītell'u cuiuſli/ T.c.10.
bet.Sꝫ ſi aliq̄ mō equoce diceret̄.poſſet ſm̄ vnū ſign̄atuꝫ
eē ex inteᵐ alicuiꝰ.Accipiēdo.n.ens:vt ſignificat ſubaꝫ.ita
eſt ex inteᵐ dr̄e ſicut ſuba.⁊ ſic de quolibꝫ alio ſignificato.
¶ Itē oīa nūerata ꝯueniūt ī aliq̄ cōi:ſuba ⁊ q̄titas ſūt di/
uerſa ētia:q꞉ idē ⁊ diuerſū ꝯdiuidūt totū ēs. ḡ ſt̄ duo ētia.
igit̄ ēs ē vnꝰ ꝯceptꝰ cōis eis. ¶ Itē alias nō ꝯuenietiꝰ diui/
deret̄ ens ī ſubaꝫ ⁊ accidēs q̄ꝫ in ēs qn̄.⁊ in ēs nō qn̄:q꞉ nec
accn̄s poſſꝫ ſignificare aliqd cōe.9.gn̄ibus magis q̄ꝫ ēs de
cē gn̄ibꝰ.⁊ ita ꝑma diſio ētis nō eēt in duo:ſꝫ in decē.
¶ Cōtra.tūc ēs eēt genꝰ.ꝓbᵒ ꝯn̄e.qđ ꝓꝑe predicat̄ de mul/
tis predicat̄ de eis ſm̄ rōnē alicuiꝰ vl'is de nūero.5.vl'ium:
ſꝫ ens ꝑ te eſt hꝰ.ḡ predicat̄ ſꝫ rōnē vl'is.nō dr̄ie.q꞉ nō pre
dicat̄ in q̄le:nec ꝓpꝛy:nec accn̄tis:q꞉ ſūt ex eētiā illiꝰ đ q̄
predicātur:ḡ vt genꝰ. ¶ Ad h̄ rn̄o.Porphy.ordinat librū
ſuuꝫ ad p̄dicamēta ariſt.ſicut dicit in ꝓhemio.logt̄ ḡ de il
lis vl'ibꝰ q̄ aliq̄ mō īueniūtur in ordīe predicamn̄ti.preter il
lud pōt poni vl'e trāſcēdēs:qđ ad nll'ꝫ p̄dicamētū ꝑtinet:⁊
duo vl'ia trāſcēdētia.vnū aūt dr̄ in qd.ſ.ens:⁊ aliud dr̄ ī q̄
le.ſ.vnuꝫ ⁊c̄.Al'r pōt dici ꝙ q̄tum ad diuiſiōeꝫ porphyry.
forte ens ē genꝰ:⁊ vnū ꝓprium:ſed nō q̄tum ad h̄ ꝙ eſt di
cere ꝑtē ſpēi.ita ꝙ determinet̄ per dr̄iaꝫ.Aliter ꝙ cōparā
do ad inferiꝰ pōt ens hr̄e rōnem ſpēi ſpāliſſime: ſicut dicit
ſcđa rn̄ᵒ poſt illud.iſta rō ⁊c̄. ¶ Itē arguit̄ ſic.Tūc gn̄a pri/
ma ſūt ſpēs:nā omne illud qđ hꝫ in ſuo ꝑ ſe ītellectu aliqd
māle:⁊ aliqd formale pōt ꝓprie diffiniri ꝑ aliq̄ duo expreſ
ſiua illiꝰ cōceptꝰ:ſed omne ꝑmū genꝰ eſt hꝰ.q꞉ hꝫ in ſe cōce
ptū entis:⁊ aliqd formale determinās illđ cōe ad h̄ genꝰ.
ergo eſt diffiˡᵉ per cōe:⁊ illđ formale additum. ¶ Iſta ra/
tio nō ꝓbat qn ens ſit vniuocū.10.gn̄ibꝰ:ſꝫ tm̄ ꝙ nō ſit vni
uocum generi ⁊ dr̄ie.⁊ hoc pōt cōcedi:lꝫ nō ꝑmuꝫ.Al'r dici
pōt ꝙ ſicut indiᵃ duo ſe totis numero dr̄nt: ⁊ ſe totis ſunt
vnuꝫ in ſpē:nec eſt aliqd reale in altero:niſi nā ſpēi. Sic h̄
de gn̄ibus ſub ente.vnde prima ꝓpō pōt negari de oī vno
cōmuni qđ dicit totuꝫ illud qđ īferiꝰ.va eſt aūt tm̄ de alio
cōi qđ dicit partē inferioris:tūc.n.determinat̄ per aliquid
qđ dicit aliā partē.Ens āt dicit totuꝫ qđ ſubſtātia: ⁊ quod
hō:q꞉ qcqd eſt ibi ē ꝑ ſe ens ꝑmo mō. ¶ Itē arguit̄ ſic. oē
vnum in ſe ſi diſtinguit̄ in diuerſis diſtinguitur ꝑ alia ad/
dita ſibi.Conceptus entis eſt vnus de ſe in omnibus gene
ribus.quero de addito a.aut eſt ens.⁊ ſic ens erit de intel/
lectu eius.ſ.a.quia ens predicat ſubſtātiam cuiuſlibet en/
tis.4ᵒ.huius.ergo a.ſubſtantia eſt ens.⁊ ſic nugatio.Si ſit T.c.3.
nō ens:tunc omne genus generaliſſimum eſt formaliter ⁊.4.
non ens:q꞉ illud formale eſt non ens:⁊ omnis ſpecies for/
maliter nō ens. ¶ Ad iſtud argᵐ ſunt quatuor reſpōſiōes
¶ Pria ꝯdᶦʳ argumētuꝫ ꝙ ens nō ſit cōmune generi ⁊ dif
ferētie. ¶ 2ᵃ ꝙ cōe eſt per idētitatē:ſꝫ nō ꝙ formal'r clau/
datur in cōceptu vtriuſqꝫ:ſicut eſt cōe vni ⁊ bono. ¶ 3ᵃ ꝙ
cōe eſt formal'r ⁊ eētial'r cuicūqꝫ nāe ꝯcepte: vt eſt aliqd
in ſe:non tamen concepte.vt denoīat aliud eſt formaliter

cōe:ſed tn̄ per idētitatē.¶ 4ª q̄ eſt cōe cuicunq̄ quocū/
q̄ mō ꝯcepto:⁊ h̓ tā formalr̄ q̄ꝫ per idētitatē.Sꝫ ē tale cō
mune q̄ deſcēdit in iferi⁹ p̄ nihil additū:ſꝫ dicit totū illō
qō dicit iferi⁹.¶ Prima rn̄ſio hꝫ dicere q̄ ens equoce di
ctum dr̄ formalr̄ de dr̄ia.Et tūc argumēta ꝑ p̄ma opiōne
vidētur cōtra hoc.Uel ſi dicat q̄ nihil eſt commune dr̄ie
nec formalr̄:nec p̄ idētitatē.Dicꝫ q̄ dr̄ia diceret realiter
aliud ab ente ꝑꝫ quācūq̄ ſignificatiōnē.¶ 2ª rn̄ſio.q̄nis h̓
euadat.tn̄ quare formalr̄ claudit̄ in vno ente:⁊ nō in alio:
¶ 3ª rn̄ſio vitat h̓:ſꝫ q̄re in ꝯceptu iſti⁹ entis:q̄n.ſ.cōcipit̄
vt denoīatiuū nō claudit̄ formalr̄ ens.nō dicit.¶ 4ª rn̄/
ſio.nullo mō cauet nugatiōem:q̄ncūq̄ aliqd addit̄ enti vl̓
aliqd alteri:q̄ in vtroq̄ claudit̄ formalr̄ idē cōceptus en
tis.cauet tn̄ ꝓceſſuꝫ in ifinitū.q̄ nō p̄ aliqd aliud additum
deſcēdit.¶ 3ª rn̄ſio vr̄ ꝓbabilis:q̄ ex quo cōcept⁹ entis ē
abſolut⁹ nō eſt icōueniens q̄ claudatur i aliquo qō ꝯcipit̄
tāq̄ꝫ abſolutū in ſe.nō aūt vt ꝯcipit̄.vt denoiatiuū alteri⁹:
ſicut in albedie icludit̄ formaliter color:nō tn̄ in albo.vn̄
non eſt nugatio color albus.⁊ ſi iungat̄ iſti 4ª rn̄ᵒ.q̄ reſpe
ctu iſtoꝝ q̄bus eſt formalr̄ cōe ē tale cōe qō nō deſcēdit p̄
additum.vitatur nugatio ⁊ ꝓceſſus in ifinitum.iᵃᵐ nota.
Nec ꝯ iſtā eſt aliquod argᵐ pro p̄ma opiōne.ſufficit enī q̄
p̄mū itelligibile q̄ ad p̄mū argᵐ ⁊ ꝓpriū obꝫ itell's quo ad
2ᵐ ſit aliqd cōe formalr̄ cuilibꝫ ꝯcepto abᵗᵉ:⁊ cōe p̄ identi
tatē cuicūq̄ quocūq̄ mō ꝯcepto:⁊ quo ad 3ᵐ.⁊ q̄ cert⁹ ſit
aliq̄s de quocūq̄ quomōcūq̄ ꝯcipiat q̄ illud per idētita/
teꝫ ſit ens:licꝫ neſciat in p̄ticulari qō ens:nec q̄uo.an.ſ.for
malr̄ claudat̄ in ipſo:vt ſic ꝯcipit̄ an nō.h̓ ēt cōitas taꝫ for
malis:q̄ꝫ identica:ſatis ꝓbibꝫ ens eē genus:ſufficit etiam
cōmunitas idētica ad h̓ q̄ illa q̄bus ſit cōe ꝓprie nūceren/
tur:q̄ nūcer⁹ magis rōne eēntiaꝫ q̄ꝫ modoꝝ ꝯcipiēdi:eēn/
tijs aūt vno mō cōceptis ē ens cōe formalr̄.¶ Itē argui/
T.c.43 tur q̄ nūq̄ eēt diffō ſine nugatōe h̓ ē icōueniēs ex.7ᵒ hu/
ius.Silr̄ h̓ eſſet nugatio.hō alb⁹:q̄ ens ꝑm eādem rōneꝫ
eſt de p̄ ſe itellectu vtriuſq̄.hoc nō valꝫ:q̄ nec h̓ eſt nuga
tio.hō hūan⁹.nec ens qō eſt cōe.iō.generib⁹ p̄ ſe icludit̄ in
albo.vn̄ h̓ forte eēt nugatio.hō albedo.¶ Itē arguit̄ q̄n/
T.n̄ hn̄ to hu⁹.dr̄ia ſunt que ſunt diuerſa aliqd idē entia.Si ergo
te ꝯᵗᵘᵐ. p̄ma q̄ña aliqd deīn h̓rent de eis vniuoce eēnt dr̄ntia ⁊ nō
diuerſa:⁊ tūc nulla eſſent diuerſa niſi q̄ dr̄ntia:q̄ ſuperio
ra decē generib⁹ nō ſūt diuerſa nec cōtēta ſub illis.¶ Rº.
Due dr̄ie oppoſite eēnt diuerſe:⁊ duo idiuidua ſpēi ſpālíſ
ſime.¶ Itē arguit̄ ſic.Tūc nō eēt negatiua imediata q̄n
T.c.31. negat̄ vnuꝫ generaliſſimū ab alio:ꝯñs eſt flꝫ p̄ poſterioꝝ.
pᵒ ꝯñe:q̄ extrema eēnt in aliq̄ toto:qō nō dꝫ eē q̄n negati
ua ē imediata.¶ Rº.nō ſūt in aliq̄ toto qō pōt eē mediū
remouēdi vnū ab alio:ſicˀ nec duo idiuidua.¶ Itē arguit̄
ſic.oīa ētia attribuūt̄ ad ſubaꝫ inq̄tū ētia:ſꝫ attributo ꝑꝫ
q̄ attribuit̄:⁊ ei cui attribuit̄ nō eſt aliqō cōe vniuocū:q̄
p̄dicatū vniuocū p̄dicat̄ in quid.predicatur ergo de eo ꝑꝫ
ſe:nō ꝑm hoc q̄ attribuit̄ alteri.¶ Rn̄:maior ſic itelligi/
tur.i.ꝑm entitatem ſuā:q̄ entia ꝑꝫ ſe tota attribuūtur ad
ſubam.vt ad p̄mū:ſed nō iquātum entia.i.inq̄tū ens p̄di
cat̄ de ipſis.ita.n.in q̄d p̄ ſe p̄dicat̄ de q̄litate:ſicut de ſub/
ſtātia.⁊ ſic vª eſt illa ꝓpoſitio.Exemplum de ſpecieb⁹ nu
merorum.vnde ſunt entia per ſubſtantiam effectiue ⁊ nō
formaliter:⁊ cum hoc ſtat vniuocatio.

¶ Ad q̄nē cōcedo q̄ ens nō dicatur vniuoce de oībus en
tib⁹:non tn̄ equoce:q̄ equoce dicit̄ aliqd de multis.q̄n iª
de q̄bus dr̄ nō h̄nt attributiōem adinuicē:ſꝫ q̄n attribuū
tur tūc analogice.Quia ergo nō hꝫ cōceptū vnū.iō ſignat
omnia eſſentialr̄ ꝑm ꝓpriā rōnem ⁊ ſimplr̄ equoce ꝑm lo
gicū:q̄ aūt illa que ſignāt̄ iter ſe eſſentialr̄ attribuūtur.
iō analogice ſecundm meᶜᵘᵐ realem.

¶ Ad p̄mū q̄ minor ē falſa.Ad ꝓbatiōem q̄ vtit̄ ypothe/
ſi p̄menidis.q̄ eſt eēns dici vniuoce.¶ Ad illō in ꝯriuꝫ q̄n
aliq̄s arguit ꝯ aliū opꝫ accipe oppoſitū alicui⁹ ꝯñtis ad di
ctū ſuuꝫ ſi ſit noti⁹:⁊ hoc nō eſt petere:ſed ꝓbare q̄ ita ſit
ibi.ſuſtinēti.n.oīa eſſe vnū.ꝯñs eſt dicere ens dici vniuo/
ce.Oppoᵐ ꝯñtis accipit Ariſt.q̄ ens dr̄ m̄aliter.¶ Cōtra
tūc vteretur oppoſitis in ſua rōne.accipit.n.oppoᵐ ꝯñtis
q̄ ens dicit̄ mlr̄:⁊ ꝯclō quā ifert h̓.ſ.ens ē nō ens:nō ē in/
cōueniēs niſi ens diceret̄ ſimplr̄.ergo rō ei⁹ ſupponit duo
oppoſita.¶ Dōm q̄ nō pōt iferri negatio eiuſdē de ſe ni/
ſi accipiant̄ p̄miſſe oppoſite ad illud ꝯcludēdū.¶ Ad ali/
ud q̄ nō niſi facta diſtinctiōe vtēdo re ꝑ ſuba.vel pro ali/
quo gn̄e determiato.Et ad ꝓbatōeꝫ dōm q̄ aliqd ⁊ aliq̄s
⁊ talia ſincaᶜᵉ ſunt res ſcōe itentiōis:⁊ poſſunt eē eiuſdem
rationis q̄buſcūq̄ addat̄:nec eſt equiuocatio ex parte co/
rum.Sed ſi ſit equocatio hoc erit ex parte rerum deter/
minabiliū:ſicut dicitur.nulluꝫ ens aliquod ens ex ratiōe
rei h̓ non.nullus homo.aliq̄s homo:q̄ res vni⁹ rōnis eſt
in vtroq̄.¶ Ad aliud dōm q̄ equiuocū nō pōt determi/
nari.¶ Ad minorē negāda ē:vel q̄ ē nugatio vl̓ repugnā
tia itellectuū.Sꝫ quo ad vtētes pōt determiatio fieri de
equoco:q̄ vtūtur equiuoco pro illo ſignificato vbi deter
minatio pōt iueniri.¶ Ad aliud q̄ ꝯñā nō valet ſuba.er/
go ens niſi ens diſtinguat̄.Qō ꝓbatur:q̄ aut ens accipit̄
pro ſuba:⁊ tūc nō valꝫ ꝯñā:q̄ in ꝯñā eſt ordo.ſi pro quāti
tate.tūc falſa illatio.¶ Ad aliud q̄ ſlm eſt:ſꝫ eadeꝫ ratio
p̄dicādi itentiōalr̄ pōt eſſe oīum geneꝝ:licꝫ cōceptus ſub
eis nō ſit vniuoc⁹.¶ Ad aliud q̄ poſt.5.hui⁹.vno mō eſt T.c.17
p̄ncipiū trāſmutādi.alio mō:⁊ ad ꝓpōm ē equocū ad res
2ᵉ itentiōis ⁊ p̄me.¶ Ad aliud q̄ cōparatio ꝓprie dicta
ē ꝑꝫ magis ⁊ minus in eadē forma.hoc nō eſt ꝑꝫ ens.com/
paratio.n.ꝑm ens nō ēſt niſi ꝑm ordinē ꝑm q̄ aliqd vnuꝫ
depēdet ab alio in entitate:ſicut accn̄tia ad ſubam.iō ſub
ſtātia dr̄ p̄mū ens in cāndo accn̄tia.Tn̄ p̄hs.8.ethicoꝝ di
cit caᵒ.p̄mo.q̄ recipiūt magis ⁊ min⁹ altera ſpē:ſꝫ hoc pōt
ſcōo mō fieri.¶ Ad aliud q̄ p̄ncipia corpoꝝ celeſtiū ne/
ceſſe eſt illa eēveriſſima.ſꝫ eiuſdē gn̄is.¶ Cōtra.ſi p̄inci
pijs ⁊ p̄ncipiatis entitas vniuoca:⁊ oīa ſunt p̄ncipia ⁊ p̄nci
piata.g̃ ⁊c̃.¶ Dōꝫ q̄ p̄ncipia ⁊ p̄ncipiata cōſequūtur ens
nō ſolū in cōi:ſꝫ in p̄ticulari gn̄e.vn̄ ſi ſint p̄ncipia ⁊ p̄inci
piata eiuſdē gn̄is h̄nt vniuocā entitatē:al's nō.¶ Ad ali/
ud q̄ ens nō ē gen⁹.¶ Dōm q̄ nō pōt eē gen⁹ nō pp̄ h̓ q̄
hꝫ ꝯᵐ ꝯmunē:ſꝫ ens cōuertibile cū ſuba ē gen⁹.¶ Ad ali
ud d̓ ſubo vniuoco dōm q̄ ſubꝫ eſt tale:ſꝫ ens nō ē h̓ ſubꝫ
ſꝫ ſuba ⁊ illō ē vniuocū:⁊ nō ſolū d̓ illo h̓ ꝯſiderat̄:ſed de
oīb⁹ ſibi attributis:nō ſicut de ſubo.¶ Ad aliō q̄ h̓ ē veꝝ
q̄ cognitis terminis ē certiſſima q̄ꝫtū ad ꝯpōnē:tūc appᵒᵒ
ens ꝑm vnā ⁊ diſtinctiuā rationeꝫ:⁊ componendo ipſum
cum alio pōt eſſe p̄ncipium certiſſimum.

¶ Ad pᵐ ꝑ opiōne Aui.dr̄ q̄ cōiſſima ſūt p̄ itellecta:⁊ decē
ſūt cōiſſima:nō tn̄ iſta oīa ſūt p̄ itellecta:ſꝫ ſba ad quā oīa
alia reducunt̄.¶ Et ſuba ē p̄us nō p̄dicatōe ad decē gn̄a
ſꝫ p̄us pfectōe ⁊ cā:nec ē dare aliqō cōe ad.iō.qō p̄i⁹ itelli
gat̄.¶ Ad aliō q̄ maior ē fl̓a:ſꝫ illō ē ſuba.Ad ꝓbatiōeꝫ
q̄ pᵐ obm̄ n̄ dꝫ extēdi ad oīa itelligibilia p̄dicatōe:ſic ma
nifeſtū ē d̓ obo ſenſus viſus q̄ pᵐ obꝫ n̄ p̄dicat̄ d̓ oīb⁹ q̄ ſen
tiūt̄ a viſu.magnitudo.n.nō ē color:ſꝫ ſufficit q̄ pᵐ obꝫ ſit
rō cognoſcēdi alia:q̄ magnitudo n̄ vr̄:niſi q̄ colorata:ſic
ſuba rⁿ alioꝝ geneꝝ.¶ Ad 3ᵐ dico q̄ ꝯ cog̃ſcere d̓ aliq̄ q̄
ipꝫ exiſtit n̄ cog̃ſcedo ſi in ſe exiſtit:vl̓ i alio.Sꝫ illō eē exi
ſtere n̄ ē q̄d:ſꝫ p̄dicat̄ dnoiatiue d̓ eo:ſic accn̄s:⁊ illō ponit̄
d̓ gn̄e accn̄tis ⁊ eiuſdē rōnis ē i oīb⁹ reb⁹:vt dnoians illa.d̓
ēte āt qō p̄dicat̄ i q̄d d̓ oīb⁹ n̄ pōt vn⁹ ꝯcept⁹ ꝯcipi niſi i aliq̄
gn̄e dteriato.¶ Cōtra.ſi ꝯ ꝯcipe hoc eē.ꝯcipim⁹ h̓ eē q̄d.
q̄ nō cognoſcit̄ eē niſi q̄ cognoſcitur h̄re aliquā eſſentiā
⁊ ita aliqō q̄d.¶ Aliter dicit̄ q̄ eadē eēntia pōt ꝯcipi ſub
diuerſis rōnibus cōcipiēdi:⁊ vno mō pōt cōcept⁹ eē cert⁹
alio mō nō:ens.n.ſignificat idē q̄ ſuba:tn̄ cōtingit cōcipe/

re eãdẽ eẽntiã ſub rõne eẽndi a quo ĩponit̃ hoc nomẽ ens
⁊ nõ cõcipiẽdo illã ſub rõne ſubalitatis a qua ĩponit̃ h̄ no
mẽ ſuba. ¶ Cõtra. cognoſcẽs aliqͩ ĩeſſe neceſſario alicui
cognoſcit illud hr̃e aliquã q̇ditatẽ: ⁊ iſte ꝯceptꝰ eſt ſibi cer
tus: ſꝫ dubitat an illa q̇ditas ſit ſub̃e vel accñtis: qꝛ alioqn
q̇cq̇d tale ꝯcipet ſciret vtrũ ptineret ad diffõnẽ illiꝰ cui ne
ceſſario ĩeſt: vl̾ eẽt eiꝰ ꝓpria paſſio: cũ de ml̾tis talibꝰ ſapiẽ
tes dubitẽt. vñ p̄mꝰ ꝯceptus vr̃ de ente: vt opponit̃ ei ꝙ ẽ
nihil determĩabilis vltra ꝑ ſe vel nõ per ſe ⁊c̃.

¶ Si igitur ens ⁊ vnum idem ⁊ vna natura eo ꝙ ſe adinuicem conſequũtur ſicut principium ⁊ cauſa: ſed non vt vna ratione oſtenſa. Tex. cõmen. III.

Queſtio. II.

Trum ens ⁊ vnũ ſignificẽt eãdẽ
nãm. Qꝛ nõ: qꝛ tũc h̄
eſſet vm: tñ vm eſt ens. Cõſequẽs ẽ falſum
T.c.6. ⁊ ĩfra. ergo ⁊ añs. ꝯñtis falſitas pꝫ per ph̄m p̄io
phyſicoꝝ: qꝛ ĩp̄obat Parmenidẽ qui po
nit tñ vm eſſe: ꝯña pꝫ: qꝛ qñ aliqͩ p̄dicat̃
de aliquo ꝯuertibil̾r p̄dicat̃ de eo cuꝫ di
ctiõe excluſiua. ¶ Rñdetur ꝙ p̄menid. ꝯceſſit tñ vnum
determinatũ: ꝯ qͦd arguit ph̄s. ¶ Cõtra. ſeq̄tur. tñ vnuꝫ.
ergo tñ h̄ vnuꝫ. ꝓbatio: añs ĩfert affirmatiuã exponẽteꝫ
ꝯñtis. ⁊ negatiã exponẽs añtis. negatiuã ꝯñtis. ꝓbatio pri
mi. tñ vnũ eſt ens. ergo oẽ ens eſt vnũ. vltra. ergo hoc ens
eſt vnũ. vltra. conuerte. g̊ hoc vnuꝫ eſt ens. ꝓbatio ſecun
di. ſequitur nihil aliud ab vno. ergo nihil aliud ab h̄ vno.
ꝓbatio. qꝛ ex vniuerſali affirmatiua ſeq̄tur ſingularis af
firmatiua ſic. oẽ aliud ab vno. ergo oẽ aliud ab h̄ vno. pro
batio ſingulares p̄me ĩferunt ſingulares 2e: ſeq̄t̃ ergo hoc
aliud ab vno. g̊ hoc aliud ab h̄ vno: ⁊ illud: ⁊ ſic de aliis. g̊
p̄ma vl̃is ĩfert ſcd̃am: ⁊ tũc vt p̄us. ¶ Iteꝫ diuidẽs nõ ſi
gnificat eãdem nãm cũ diuiſo. vnum diuidit ens. ꝓbatio
p̄mi. ſi ſic. tũc cõdiuidẽs ex quo opponit̃ cõdiuidẽti eẽt nõ
ens. ⁊ ita nõ diceret ens. ¶ Item cuiꝰ oẽs ſpẽs ſunt deter
minati gñis ipm̃ ẽ determinati gñis: ſed oẽs ſpẽs vniꝰ idẽ
ſimile ⁊ equale ſunt in gñe relatiõis. ergo ⁊c̃.
T.c.3. ¶ In oppõm eſt ph̄s. 4. huiꝰ. ens hõ ⁊ hõ ⁊ vnus hõ ideꝫ ſi
gnificãt. pͦ: qꝛ nõ ſepant̃ in gñõne ⁊ corruptõe. ¶ Itẽ ens
ꝯo.3.hꝰ. ⁊ vnũ p̄dicãt eẽntiã cuiuſlꝫ. g̊ ſignãt idẽ. ꝯñaꝫ ꝓbat ꝯm.
ca.i. ¶ Opio auicẽ. 7°. metaphy. ſue. dicit ꝙ ens ⁊ vnum p̄di
cãtur de omnibus: tñ nõ ſunt ideꝫ ſm nãm: ſed ſm ſubm:
ſicut ſubm ⁊ paſſio: qꝛ ſi vnũ eſſet idẽ eſſential̾r cũ ente: ſi
ue ſm eẽntiã: tũc multitudo eẽt nõ ens. ¶ Item dd̃o. ens
ꝯo.3.hu vnũ eſſet nugatio. ¶ Ad hoc ꝯmẽtator dicit. ꝙ nõ eſt nu
ius.4. gatio. qꝛ nõ ſignificãt idẽ eodẽ mõ. ¶ Cõtra. genus ⁊ ſpe
cies ſignificãt eãdem nãm alio ⁊ alio mõ: ⁊ tñ dicto vl̃i ſi
ca.3°. addat̃ particulare eſt nugatio ſm ph̄m. 6°. topicoꝝ. Item
ca°.4. 5°. topicoꝝ. qñ exp̄imit̃ diffinitio ꝓ noĩe erit plana nugaͦ
que p̄us latuit: vt ſit nã ſignificata ꝑ ens ⁊ vnuꝫ a. ⁊ modi
diuerſi b.c. tũc ẽ idẽ dicere ens vnũ. ⁊ dicere a.a. ⁊ b.c. ⁊ h̄
certũ eſt ꝙ dicere a.a. eſt nugatio. g̊ ⁊c̃. ¶ Itẽ q̄ro de iſtis
modis: aut ſũt ĩtra cõceptũ entis ⁊ vniꝰ: aut extra ꝯceptuꝫ
ſub quo cõcipit̃. Si extra nõ excludit nugationẽ: ſicut ꝓ
bat̃ ſup aĩal homo. ſi intra: tũc aut ille modus ẽ totꝰ cõce
ptus: aut pars. Si p̄mo mõ: tũc nõ ſignãt idẽ qͦd eſt oppo
ſituꝫ poſiti. Si ſcd̃o mõ: pone diffõnem pro noĩbꝰ. tũc erit
aliquid idẽ bis dcñ: ſeq̄tur etiã ꝙ ab vno ⁊ ente poſſit ab
ſtrahi ꝯceptꝰ vnus cõmunior vel ſimplicior vtroq̃ꝫ. ⁊ illud
erit p̄us dcñ. ¶ Itẽ tertia rõ ꝓ opione Auic. ꝙ ſignãt idẽ
alicui p̄dicat̃ de eo in q̇d: ſed vnũ denoĩatiue p̄dicatur de
ente. Sed dr̃ ꝙ vnũ nõ p̄dicat̃ denoĩatiue: licꝫ videat̃.
¶ Cõtra. ſi p̄dicat̃ in q̇d. tũc abſtractũ p̄dicat̃ de ab
ſtracto alteriꝰ facta abſtractiõe a ſub̃o tñ. Sed vnitas. ſ. ⁊
entitas ſũt abta a ſub̃o: nõ a ſuppoſito: qꝛ h̄ eſt vã. h̄ vnitas
eſt vnitas. tũc h̄ eſt vã. vnitas eſt entitas. vl̾ ecõuerſo: ſed
h̄ ẽ falſa: qꝛ ĩdiuiſio eſt de ĩtellectu vnius: ſꝫ nõ de rõne en
titatis. g̊ nõ ſunt idẽ. ¶ Itẽ q̄rta rõ. Oĩs vnitas eſt de ge
nere q̄ntitatis. ergo nullũ vnũ eſt ꝯuertibile cũ ente. ꝓba
tio p̄me. Oĩs vnitas cũ alia ꝯſtituit numerũ. g̊ oĩs vnitas
eſt de gñe q̄ntitatis. Dicit̃ ꝙ vnũ eſt equocũ ad vnũ qͦd eſt
ꝯuertibile cũ ente: ⁊ ad vnũ qͦd eſt p̄ncipiũ numeroꝝ: ſed
tũc h̄ eſt fl̃a. Oĩs vnitas eſt determinati gñis. ¶ Et ad il
lud ꝙ oĩs vnitas cũ vnitate cõſtituit numeꝝ: falſum ẽ: ni
ſi in cõtinuis: ſed vnũ trãſcẽdẽs facit cũ alio multitudinẽ.
¶ Cõtra. ꝙ cõſtituat numeꝝ ꝓp̄ie dcñ in. io. huiꝰ. h̄ eſt rõ T.c.20.
nũeri. Numerꝰ eſt multitudo mẽſurata vno. ꝓbatio. non
mẽſurat̃ nũerus vno: niſi ſicut per partẽ aliquotã. vnitas
aũt vbicũq̃ꝫ eſt ẽ: pars aliquota ml̾titudĩs: qꝛ aliquotiens
ſumpta ipſam reddit. ¶ Itẽ vbicũq̃ꝫ eſt vnitas ⁊ vnitas ẽ
dr̃ia nũero vel ſpẽ vel genere: ⁊ que dr̃nt gñe ⁊ ſpẽ ⁊ nũe
ro. ⁊ vbi differẽtia ſpẽ ⁊ nũero. Sed vbi dr̃ia numero: ⁊ nu
merus. Sed oĩa entia dr̃nt ſpẽ. ſicut angelus ab homine.
¶ Item cõmẽtator. 6°. ethycoꝝ paꝝ añ cam de eubulia. ca.9.
ꝯo.80. in p̄nͦ dicit. ꝙ numerus eſt mẽſura: ſiue in corpori
bus: vt in. io. hoĩbus: ſiue in nõ corporibꝰ: vt in. io. aĩabus.
¶ Rñ°. ꝑꝑ ĩclinatõeꝫ ad corpꝰ. Cõtra. aĩa: qꝛ h̄ ĩclinat̃ ad
hoc corpus nõ ecõuerſo. ſimil̾r anima hominis inclinatur
ad corpꝰ hoĩs nõ ecõuerſo. Sil̾itudo patꝫ ex 5°. de cã vl̃i ⁊ .ſ.meta.
ſingulari ad effectꝰ. ¶ Itẽ Damaſcenꝰ in ſentẽtiis. c. 54. phyce.
Due nãe dicuntur ſub diſcreta q̄ntitate. T.c.3.
¶ Suſtinẽdo poſitõeꝫ aui. Rñr ad argta principalia. ad id
qͦd dicit ph̄s ꝙ ens ⁊ vnũ ſignificãt eãdẽ nãꝫ: ſubiũgit ſic̃
p̄nm ⁊ cã: tũc ſic ẽ ĩtelligẽdũ ꝙ illd̃ qͦd ꝑ ſe ſignificat̃ ꝑ ens:
illd̃ dat vnũ ĩtelligere nõ tãq̃ꝫ p̄ncipale ſignãtuꝫ: ſꝫ ſignifi
cat p̄uatiõeꝫ ꝑ ſe ⁊ p̄uatio nõ eſt niſi in nã. iõ dat ĩtelligere
nãm ex ꝯñti. ¶ Ad p̄muꝫ ꝙ ꝯña nõ valꝫ. hõ ens homo ⁊
vnus hõ: ſunt idẽ. g̊ ens ⁊ vnũ ſunt idẽ. ꝓbatio per ĩſtãtiã:
qꝛ. 7°. huiꝰ dr̃. idẽ eſt naſus ſymꝰ ⁊ naſus cauus. nec ſeq̄tur. T.c.18.
g̊ ſymitas eſt cauitas: qꝛ ꝯtrahũtur in. 3°. determinãdo ad
vnũ. Dicit̃ tñ ꝙ nõ ſic arguit. vnꝰ hõ ⁊ ens hõ ſunt idem. g̊
ens ⁊ vnũ ſunt idẽ. Sꝫ ſic. qꝛ nõ ſepant̃ in gñatiõe h̄ eſt: qꝛ
gñõnẽ entis neceſſario cõcomitat̃ indiuiſio: tñ vnitas. ſ. ĩdi
uiſio nõ generat̃ ſicut ens. ita ꝙ vnitas per ſe termĩet gña
tiõem: qꝛ vnũ nõ dicit aliã nãm poſitiuã q̄ꝫ ens. ſi diceret
forte aliqua ꝓp̄ia gñatio terminaret̃ ad vnitatẽ ſm p̄nci
palẽ opionẽ. ¶ Ad aliud: ꝙ quelibꝫ ſuba eſt ens ꝑ ſe p̄io
mõ: ⁊ quelibꝫ nã eſt vnũ per ſe ſcd̃o mõ. qꝛ ĩdiuiſio ſtatim
ſeq̄tur qͦlibꝫ ens. ¶ Ad argm cõmẽtatoris. aut vnũ ꝑ ſe:
aut per accñs. ¶ Rñdetur. per accñs dr̃ tot modis: quot
modis ꝑ ſe. Concedo ꝙ per accñs qͦd opponit̃ per ſe p̄mo
mõ: ſed nõ qͦd opponit̃ per ſe ſcd̃o mõ cũ dicit. g̊ per aliud.
Iſta ꝓpõ. hõ eſt vnꝰ per aliud. põt dupl̾r ĩtelligi: ſicut iſta:
hõ eſt riſibilis ꝑ aliud: vl̾ per aliud ab vtroq̃ꝫ extremo: qͦd
eſt ſl̾m. paſſio. n. ĩeſt ſub̃o ꝓpter ſubm: vel ꝑ aliud ab alte
ro: ſicut hõ ẽ riſibilis per aliud a riſibili: ⁊ verũ eſt: qꝛ ꝑ hu
manitateꝫ: vñ qꝛ hõ eſt hõ. iõ hõ eſt riſibilis. hoc ſcd̃o mõ
ꝯcedo. ſꝫ tũc nõ ſeq̄tur. g̊ illud aliud eſt vnũ ꝑ ſe: ſꝫ ſeq̄tur
ergo hõ de quo vnũ dicit̃ per accñs eſt hõ ꝑ ſe. ita ꝙ nullo
mõ per accñs: qꝛ que p̄mo mõ per ſe ĩſunt neutro mõ ꝑ ac
cidẽs p̄dicto ĩeſſe poſſunt: qꝛ ibi ſubm ꝓpter qͦd p̄dicatum
ſibi ĩeſt a neutro extremo eſt aliud ſimpl̾r: tñ ſm tres gra
dus in p̄mo mõ eſt ſubm magis vel minꝰ aliud a p̄dicato:
maxĩe qñ ps diffõnis p̄dicat̃ de diffinito: minus qñ diffõ
tota de diffinito: minime quãdo idẽ de ſe. vñ ibi eſt p̄mus
gradus p̄mi modi. Nota. bene ꝯceditur ꝙ quandocunq̃ꝫ
aliquid eſt a. per accidẽs ꝙ aliquid ſit a. per ſe: quia a. eſt
a. vt ſic reducat̃ per accñs ad per ſe tãq̃ꝫ ad neceſſario p̄e
ſuppoſitũ: ſed nũquam tenet. b. eſt a. per accñs. igit̃ per ali
quid qͦd eſt a. per ſe. ita ꝙ per accidẽs reducatur ad per ſe
ꝙ ſit cauſa: ⁊ hec a parte p̄dicati. poteſt enim tota cauſa

īherētie per accidēs a.eſſe in ſubiecto:ſicut etiā eſt cōmu-
niter in ꝓpōnibus per ſe:ꝙ cauſa īherētie ꝑ ſe eſt in ſubo
nō in ṗdicato. Nō.n.aīal eſt cā:q̄re ipm̄ ieſt hoi: quia tūc
animalitas in aſino eſſet cauſa:ſ3 hūanitas eſt cauſa qua-
re aīal ieſt. ¶ Poteſt tamē eē ꝙ īherētia per accn̄s redu
catᷣ ad īherētiā ꝑ ſe:vel ex parte ſubti:vel ex parte ṗdica-
ti.vn̄ arᵈᵒ ad alterā partem eſt fallā ꝯn̄tis:reducitur autē
ad illam:vt ad cām ſine qua nō ē ṽa:ſed nō vt ad cām ne-
ceſſario īferētem. Alr̄.n.omne per accn̄s eſſet neceſſariū
q2 ex neceſſario nō ſeqtur neciō niſi neceſſariū:vnde com
muniter ad ꝯcludēdum īherētia3 per accn̄s. Si aſſumatᷣ
ꝓpoſitio ꝑ ſe o3 cōiungere aliā per accn̄s. ¶ Cōtra.a.ē ꝓ-
poſitio per accn̄s. Si ꝯcedatur.accipietᷣ vna p2emiſſa per
accn̄s:ꝛ illā ꝯcludes per aliā.ergo eſt ire in īfinitum in ꝓ-
poſitionibꝰ per accn̄s. ¶ Rᷣº.ē aliqua per accn̄s ṗma que
nō pōt ꝯcludi:nō ṗma ſimplr̄:q2 omni tali ē alia per ſe p2i
o2:ſine qua illa per accn̄s nō eſt ṽa:ſ3 nō per qua3.vnde ꝑ
poſterio2.cap.vltimo habetᷣ ꝙ cōtingit opinari ꝑpter qd
ꝛ q2.vn̄ vbicūq3 ē o2do eſt aliqd̄ ṗmū in illo o2dine:lic3 to
to illo o2die ſint alia po2a. Detur etiā ꝙ eſt vnū per aliud
vnde illud quo aliud eſt vnū nō eſt vnu3:ſicut albedo nō
ē alba.vel ſi ſit vnū eſt vnū per ſe ṗmo modo:nec ſeqtur.ḡ
ſtādum in ṗmo.nō.n.eodē modo eſt vnitas idē ſibi ꝛ ſubo
qd̄ ſubſtat vnitati. ¶ Cōtra iſtam rn̄ſiōem: q2 pħs in iſto
T.c.14. lib.4.ºcap.arguēdo ſecūdo ꝯtra negātes ṗmū principiu3
facit hāc ꝯn̄am. Si nullū ſit p2edicatū ſubale: ſed accn̄ta-
le omne.itur in īfinitum.ergo a ſimili hoc de vno. ¶ Ad
illud dō3 ꝙ pħs arguit bn̄.q2 ſi nullū p2edicatū eſſet ꝑ ſe
ṗmo mō:tūc nullū ſcd̄o modo:q2 oīs ꝓpoſitio ṽa ſcd̄o mō
per ſe reducitᷣ ad aliā verā ꝑ ſe ṗmo modo ꝛ ſi neutro mō
ṗdicaretᷣ aliqd per ſe omnia ṗdicātur ſimplr̄ per accidēs:
ꝛ tale reducitᷣ ad aliud:ꝛ ita in īfinitum.ſic nō eſt hic.
¶ Cōtra opiōne3 Auic.ꝯ ṗmā rōnem ſeqtur ex illa ꝙ ens
ꝛ vnū nō ꝯuertūtur. Hoc haberi pōt ex ṗma ratiōe ꝓ opi-
nione:q2 nō p2edicātur de eiſdē.ꝯdicit ſibiipſi: q2 dicit.7.
metaphiice.ca.ꝑ.a.ens ꝛ vnū parificātur in ṗdicatione: q2
qcquid ꝛc̄. ¶ Itē Boetiꝰ in lib.de ente ꝛ vno. Omne ens
ſiue compoſitū ſiue ſimplex eſt vnū. ¶ Oītum ad tertiā
rōnem īp2obatur ꝙ vnitas nō ſignificet indiuiſiōem. pri-
uatio eſt poſterio2 habitu.vnitas ṗo2 multitudine. ḡ vni-
tas eſt pars eſſentialis ꝛ ps ṗo2. ¶ Oītum ad ſcd̄am ꝛ q̄r-
tam ſimul:ꝙ vnitas nō ſit determinati generis. ſicut ipſe
dicit:q2 tūc ẽ nugatio ens vnum:q2 qcqd eſt determinati
generis genus ṗdicatᷣ de eo ṗmo modo. ꝛ illud genus eſt
ens ſiue vniuoce ſiue equoce dicatᷣ ens. ergo addēdo illō
determinatū enti idē bis dicitur quātum ad ſcd̄am ꝛ q̄r-
tam. ¶ Itē ſi vnū ſit determinati generis.ſ.q̄titatis. ḡ il-
lud genus p2edicatᷣ de illo in abᵗᵒ:ꝛ de genere in abᵗᵒ. ens
ergo vnitas ē entitas de ṗmo ad vltimū. ¶ Itē vnū pari
ficatur in ṗdicatiōe cū ente: aut eſt conuertibile eēntiale:
qd̄ nō pōt:ſi ſit determinati generis ſpēs:aut vnu3 ṗdicatᷣ
de ente per ſe ſcd̄o mō. Tūc idem ṗdicatur de ſe per ſe ſe-
cūdo mō.q2 idē erit paſſio ſuiipſiꝰ. ꝯn̄a p3. Si vnu3 ſit paſ
ſio entis in cōmuni erit paſſio illius gn̄is in quo eſt vnum
ꝛ qcqd eſt paſſio ſuperio2is ē paſſio īferio2is.ꝛ ſic ide3 paſ-
ſio eiuſdem ſi rationes concludant.
¶ Ad ṗmum in oppoſitū.dico ꝙ ẽ eſt ṽa.tm̄ vnum ē ens.
ſiue vnu3 accipiatᷣ p2o eodē ſignāto ſiue in cōmuni. ¶ Ad
aliud ꝙ ṗmenides voluit ꝙ tm̄ vnū determinatū ens eēt
ꝛ illud īmobile. ¶ Ad aliud in ꝫᵐ ꝙ nō valet.tm̄ vnum.ḡ
tm̄ hoc vnū. ¶ Ad ꝓbationē ṗme ꝯn̄e ꝯceditur,ṗmꝰ p2o-
ceſſus vſq3 illuc.ẽ ens eſt vnū:ſed cū p2onoⁿ demr̄atiuu3
nō ſit ſincathego2ema:ſ3 pars termini:vt habetᷣ ſuper ṗo-
ra. ¶ Dōm ꝙ ꝓpō ſinʳˡˢ. ꝯuertitur in īdefinitā:tamen de
hoc nō eſt vis. Ad exponētem negatiuā nihil aliud ab a.ḡ
nihil aliud ab hoc a.eſt fallā ꝯn̄tis: q2 ſequitᷣ amoto ſiḡ.ꝛ
nō econuerſo.ergo ſic arguēdo deſtruit an̄s. ¶ Ad ꝓba-
tiōem negādum eſt. Oē aliud ab a.ergo omne aliud ab ẽ
a:ꝑpter idē. ¶ Ad ꝓbationem ꝯcedo ꝙ ſingulares ṗme
vl̄is īferūt aliquas ſingulares zᵉ.oēs.ſ.illas que ſunt alie
ab a.ſed nō īferunt oēs.multa.n.ſunt alia ab hoc a. q̄ non
ſunt alia ab a. Vn̄ ex illis ſingularibꝰ ſcd̄e:que ſequuntur
ex ſingularibus ṗme vl̄is. īferēdo ſcd̄am vniuerſalē ē fal
lacia ꝯn̄tis ab īſufficiēti.ſicut ẽ.omnis hō currit.ergo iſte
ꝛ ille currūt ꝛc̄.ꝛ vltra.ergo illud aīal currit ꝛ illud ꝛc̄.ꝛ vl
tra.ergo omne aīal currit:eſt fallā ꝯn̄tis.multe.n.ſingula
res zᵉ vl̄is deficiūt que nō ſequūtur ex ſingularibus ṗme
vl̄is. ¶ Ad aliud ꝙ ſimʳ vnū non ꝯuertitur cū ente ſimʳ:
q2 vnū nō dicitᷣ de ſuo oppoſito.ſ.multitudine:tn̄ vnū ali
quo mō ꝯuertitur cum ente:q2 omne ens eſt vnū ſimpli-
citer:vel ẜm quid. ¶ Ad aliud:ꝙ illud qd̄ ſignificatᷣ per
vnum nō eſt relatio:ſ3 relatio ſuperadditur ei:ſicut ſimi-
litudo albedini. De hoc quere li.5.ºqᵉ.zᵃ.vl̄.3ᵃ.que mouetᷣ
capitulo de ad aliquid.
¶ Ad ratiōes ꝯ opionē auicēne dōm ꝙ ꝯcedit conuertibi-
litatē nō eſſentialē vel eſſentialr̄:ſed ꝙ idē ſunt ſubiecto:
nō ẜm eſſentiā:quia ſi ſic multitudo ẜm ꝙ multitudo nō
eſſet ens:q2 multitudo ẜm ꝙ multitudo nō eſt vna.ita ꝙ
ſit cēntialis ṗdicatio:ſed vnū accidit ml̄titudini: ꝯuertū-
tur ergo nō tamen eſſentialr̄:vel ẜm cēntia3. ¶ Ad aliud
Boetij:ꝙ oē ens ſimplr̄ vel ẜm quid ē vnū:ꝛ hoc auic.cō
cedit. ¶ Ad aliud.cui ieſt indiō naturalr̄ po2 eſt eo cui in-
eſt diō:ꝛ illud eſt pars multitudis: tn̄ ꝯceptus nominis ē
indiō. ¶ Cōtra.illud qd̄ eſt pars per ſe multitudis eſt ali
quid poſitiuū ex dictis ſi idē eſſentialr̄ ē cū ente.tūc vnu3
ens erit nugatio. Si autē aliud poſitiuum ab illo qd̄ dicit
ens.imponatᷣ nⁿ illi poſitiuo.illud nⁿ non ſignificabit ṗua
tiōem. ¶ Rᷣº.aliud poſitiuum eſt:ſ3 q2 īcognitū eſt.iō īno
minatū:vel nō noīatu3 poſitiue:ſed ṗuatiue.vn̄ nō tm̄ in-
cludit poſitiuū qd̄ eſt ens. ¶ Ad alias duas ſimul ꝙ ide3
cōcludūt ꝯ aliam opione3 de vno qd̄ eſt ṗncipium nume-
ri. Si ergo vnū in cōmuni nō ſit determinati generis. er-
go nec vnū qd̄ eſt ṗncipiū numeri ſi illa valet. ¶ Ad fo2-
mas.ꝙ ſi non poʳ aliud vnum q̄3 vnum ṗncipium numeri
non eſt nugatio: quia non eſt alicuius generis vt ſpēs: ſed
vt ṗncipium generis:nec genus includitur in ītellectu il-
lius:nec ens vt eſt in illo genere. ¶ Ad ſecundam ſimilr̄
vnitas illa nō recipit ṗdicatiōem per ſe alicuius generis.
¶ Aliter.dato ꝙ ſic nō tamē in abᵗᵒ.nec de genere niſi in
abᵗᵒ ṗdicatur entitas. ¶ Ad aliud.ſ.tertiū ꝙ eſt paſſio cu
iuſlib3 ſpeciei in illo genere:non tamen ſuiipſius:quia nō
eſt ſpecies:nec indiuiduum.
¶ Cōtra auic.aliter arguitᷣ.ꝙ ſi vnitas eſt determinati ge-
neris ex quo nō ꝯcedit ens ꝛ vnum idē eſſentialiter. Tūc
ẽ eſt ṗdicatio per ſe ſcd̄o mō.albedo eſt vna.Colo2 ē vnus
ex quo ſeqtur ꝙ quātitas ſit poſterio2 oībus alijs p2edica
mētis:q2 vnitas eſt po2 oībus ſpēbus quātitatis:q2 eſt ṗn
cipium quātitatis ſolū. Sed vnitas eſt poſterio2 oī gene-
re:q2 oīs paſſio eſt poſterio2 ſubo:ꝛ vnū ē paſſio cuiuſlib3
generis.ergo quantitas eſt poſterio2 oībus noue3 generi-
bus vel ṗdicamētis. ¶ Item ſuba ē ṗo2 accn̄tibus. ergo
ṗo2 quātitate:ergo pōt ītelligi ſine quātitate: q2 ſic ē vna:
ꝛ ſic poſſum tūc ītelligere eam eādem ſibiipſi ꝛ diuerſam
ab alia:q2 ille relatiōes ſunt īmediate fūdate ſuper eſſen-
tiam ſube. Sed impoſſibile eſt ītelligere idētitatem eēn-
tialem ꝛ diuerſitatē ſine vnitate eſſentiali ꝛ multitudīe.
ergo talis vnitas ꝛ multitudo eſt ſine q̄titate.
¶ Dicēdum ad queſtionē ꝙ nō ꝯuertūtur ꝓpter ratiōem
tactā que fuit ſcd̄a ad ṗmā parte3 q̄ōnis:que etiā fuit p2i-
ma p2o opione Auic.niſi ſit vnum ſimplr̄ vel ẜm qd. hoc
diſiūctum cōuertitur:ſicut potētia vel actus cu3 ente nō
alterum per ſe:nec ſunt idem eſſentialr̄ ꝓpter nugatōem

⁊ ꝓpter ꝑdicatiõem in abto:tũ de ſe:tum q2 ens in abto pre dicatur de aliquo.de quo nõ vnum:ſicut de multitudine. ¶ Ad ratiões pro itentiõe phi eſt: q ad eãdem ſcīētiam pertinet ↄſiderare de ſubiecto:⁊ de paſſiõe diſiũcta: ſicut de ente:⁊ de vno vel de multo:⁊ de vtraq; parte ſeorſum. vñ ibi itendit probare q ad eãdem ſcīētiam pertinet cõſi derare de ente ⁊ vno. ¶ Ad hoc ꝓbãduz nõ requiritur ꝑ antecedēte q vnũ ſit idem eſſentialr̃ enti:nec etiã q con uertibile cum ente:ſed q ipm diſiũctum ↄtra oppoſitum cõuertatur cum ente:⁊ ex hoc ſeqtur cõcluſio phi.

¶ Et tũc ad argumẽtum q nõ ſunt idem nec ſimplr̃ ↄuer tibilia eſſentialr̃ vnum ⁊ ens:q2 dicit phs q ↄſequũtur ſe ſicut ꝑncipium ⁊ cauſa. Et q dicit q idez eſt dicere ẽs ho mo ⁊ vnus homo. ¶ Dõm q ſunt vnũ ſubo.q2 idē dr̃ cuz dr̃ homo ⁊ riſibile. ¶ Ad aliud q cuiuſlz ſuba eſt vna nõ ꝑz accidẽs.vez eſt q2 nõ per aliud:tñ non pr primo modo ꝑ ſe de eo:ſz ſcdo modo ſicut paſſio de ſubto. ¶ Et põt di ci q vnũ eſt determiāti generis:ſicut dicit Auic.cuius ꝑo eſt.accipio vnũ in gñe ſube qð eſt paſſio illud eſt aliqð ẽs. aut ens in ſubo:aut ens nõ in ſubo.licz.n. homo albus ⁊ hõ non albus non ꝑdicãt: tamē circa hoiez albũ ⁊ non albuz ꝑdicũt.a ſimili ↄtradicũt circa ẽs in ſubo ⁊ nõ in ſubo. Si 2o modo tũc eſt ſuba.vl' ergo eadē cuius eſt vnitas: vel alia. ñ alia:q2 vna ſuba nõ eſt paſſio alterius:nec eadē:q2 nulla ē paſſio ſui:ſz ſi ſit ens in ſubo.ergo ē accñs in aliquo gñe d terminato.ↄcedo tũc q oē vnuz eſt determinati generis .ſ.q̃titatis.ſicut eñi oē aliud a deo dicit̃ creatũ.ita q crea tio paſſio dicit̃ ꝓprietas entis creati:⁊ tñ creatio eſt vnius generis:vt relõnis ⁊ determinata ſpẽs in illo gñe. ſic vnũ põt eſſe determiāti generis:⁊ tamē ↄuenire toti enti ſim pliciter vel ſm qd:nec eius ratio ꝑ ſe variat̃ ꝓpter diuer ſitatem ſuboꝝ qbus ieſt: aliogn equale ⁊ ſil'e non cẽnt in gñe:quia iſunt rebus cuiuſlibz ꝑdicamẽti vel generis. vñ hoc nihil concludit contra Auicennam.

¶ Ad rationes duas in contrarium. Ad primam rñ9 q oĩs paſſio ꝑter hoc q eſt paſſio eſt aliqd in ſe.ſilr̃ de relatione poteſt ↄcedi q fundat̃ ſup omne ꝑdicamẽtũ:ſz ↄſiderata vt eſt ꝑdicamẽtum ꝑz ſe ꝑus eſt:q̃ ſm q eſt paſſio. vnitas aũt ſm ſe ↄſiderata prior eſt quocũq̃ alio accñte. lz ergo poſterior ſit ſubo iquãtum paſſio ſm ſe tñ eſt ꝑor. Uel ali ter ſic. q eſt ordo ẽentialis quãtitatis ad ſubam:⁊ in com paratione ad ſubam.dicit̃ quãtitas prior alijs accñtibus: q2 imediatius ieſt ſube q̃ aliqð aliud accidẽs. Ordo autē aliquorum accipit̃ ſm id qð eſt in ipſis eſſentiale ſiue ꝑn cipale:nõ ſm aliquid accñtale ipſis:accidẽtale aũt eſt ſibi comparari ad alia gña accñtium. ¶ Ad aliud. q ſi tñ in telligas ſubam:nõ itelliges idẽtitatem nec diuerſitatem. Sz ſi velis itelligere relationem:neceſſario preintelliges aliqd ꝑus relatione:poſterius tñ ſubſtãtia.ſ. fũdamẽtum relatiõis:⁊ dabo tibi fundamẽtũ.ſ.vnitatem:q2 ſicut vni tas applicata ſuppoſito facit vnitatē ſuppolem.ita applica ta eſſentie facit vnitatē eſſentialem:⁊ tñ vnitas ſemp eſt paſſio:⁊ in gñe q̃titatis. Nota quo mõ hoc itelligitur. ha bes lio.5.qe.3.vel.2.ca.de ad aliquid:q2 etiã vnitas ſm gra dus variatur. ¶ Cõtra iſtam reſpõſiõem nullo alio itelle cto alterius generis ab homine ⁊ aſino põt formari h̃ ꝓpoſi tio vera. Homo eſt hõ:⁊ hõ nõ eſt aſinus:affirmatiua non eſt vera:niſi ex idẽtitate terminoꝝ ſiue extremorum:nec negatiua niſi ex diuerſitate.ergo idẽtitas ⁊ diuerſitas pri us itelligũtur. ¶ Rñ9.h̃ eſt ordo.ꝑmo ↄcipitur homo cõ cipit̃ aſinus.2o concipitur hõ eſt hõ.aſinus eſt aſinus. ⁊ per has affirmatiuas ꝑmas:vel per alterã iſtaruz ↄcipitur ne gatiua.hõ nõ ē aſinus.hoc habetur nõ ↄcipiẽdo aliqua ex trema alioꝝ generuz.poſt hoc ↄcipitur ꝑmo.homo ē vnus: aſinus eſt vnus:⁊ poſt hoc ſcdo.aſinus eſt ſibi idē:⁊ homo ſibi. 3o:q2 vnus ⁊ vnus hõ ⁊ aſinus ſunt multa ↄñter diuer ſa. vñ falſuz eſt illud. Uitas affirmatiue eſt idẽtitas extre morum.⁊ negatiue eſt diuerſitas.immo magis ecõuerſo: vt patet ex dictis.

¶ Notãdum q h̃ qð de ente ⁊ vno habz tot difficultates. Prima an vnũ dicat aliqd poſitiuum.ſi ſic. Scda an con uertatur cum ente.ſi ſic. 3a an illud qð ↄuertitur cum en te ſit vnum qð ē principiuz numeri.vel ſit aliquid ſimplr̃ trãſcẽdens. Quarta an aliquã aliam rem dicat ab ente: ⁊ hoc eſt cõe dum de omnibus trãſcẽdẽtibus. vo ⁊ bono ⁊c. vel ſi vnum ꝑncipiũ numeri dicat aliam rem ab eo cuius eſt:⁊ hoc pertinet ad queſtionez de predicamẽtis ſi dicãt diuerſas eſſentias.

Quantum ad pm habes ſupra.q.2a.ibi nõ in ſũma. ¶ Et ↄfirmat̃ ꝑ Auic.3o.metacc.ſue.3o. ca. Si qs dixerit q multitudo ↄponit̃ ex reb9 que nõ ſunt vnitates:ſicut ex hoib9:dicemus q he res non ſunt vnita tes:ſed res ſubte vnitatib9:ſic etiã nõ ſunt multitudo:ſed res ſubiecte multitudini.ergo ꝑter humanitatem vnitas que ē per ſe pars multitudinis eſt aliquid poſitiuũ. ¶ Cõ firmatur.ꝑuatio nullam perfectõem ponit.vnitas ponit. qð ꝓbatur:q2 in quolibz perfectiue ipm q̃ nõ ipſuz. Diui uiſio enim vbiq; notat imperfectõem:tũ q2 in imperfectio nibus nũquã reducũtur aliqua ad ſummuz tale:ſicut nec eſt ſummũ malũ:ſed omnia vna reducũtur ad ſummum vnum:tũ q2 ꝑuatio nõ recipit magis ⁊ minus.aliquid aũt eſt magis vnũ alio:vt ſimplex compoſito. Auicē.3. meta. caplo.2.g.q dicat̃ ꝑuatiue Arẽ.io.metaphyce.c.4.ꝓpter T.c.9. magis ſenſibilē eſſe multitudinem.⁊ Auic.3o.metaphyce. ca.3.b.multitudo ꝑor eſt ad imaginãdum.

De ſecundo ſic. Auic.3o.metacc.ca.2.g.⁊.7o.lib. ca.ꝑ.a.nec valz illud ↄ de diuiſiõe ꝑ vnũ ⁊ multa.nõ.n.ē diuiſio ꝑꝑe ꝑ oppoſita. Aui.3o.mcc. ca.6o.q nullo9 in ſe opponũtur:ſz eſt.q. diceret̃ ens:aliud ens aliud entia.ſic põt diuidi vnũ ⁊ vna.ita q multa ꝓꝑe nõ ſunt ens:ſed entia:⁊ ita q nõ ſit vnũ.ſed vna ipſa mul titudo:ſed nõ ſolũ eſt ens in anima:ſz in re ꝓprie ens eſt ⁊ ꝓprie vna. Auic.3o.metaphyce.cap.5.b.q opponãtur.⁊.io. metacc.ca.4. Ari.dicit illa opponi:vt idiuiſibile ⁊ diuiſibi T.c.9. le:⁊ vt ↄtraria:vt extẽditur ↄtrarietas ad diſperatiõem: nec talē que eſt iter diuerſas ſpẽs.ſed.q.iter idiuidua que ꝓprie dicit̃ diſcretio. vnitas.n.nõ tollit multitudinem:ni ſi q2 ponit vnitatem.3o.metaphyce. Auic.cap.6.

¶ Ad tertiũ articulum ꝓceditur ſic. videt̃.n.ꝑmo q vnuz ꝑncipium numeri nõ ↄuertat̃ cũ ente:q2 vt ꝓbatur ſupra. vnitas que ē ꝑncipiũ numeri eſt vnitas ↄtinui. ¶ Confir matur.3o.phyſicoꝝ. Numerus cauſat̃ ex diuiſiõe ↄtinui. T.c.68. ¶ Itē pnm nũeri nõ eſt vnitas:q2 ab illo icipit nũerare.ſic .n.qnq; cẽt pnm ſenarij:q2 añ ſenariũ numerat̃.g ꝑncipiuz eſt:q2 ↄtinet in ſe numerũ:ſz hoc non eſt niſi ↄtinuum:q2 tñ ex eius diuiſiõe fit numerus:tñ triplex eſt nũerus ſen ſibilis:mathematicus ⁊ formalis.vltimus ē in non ↄtinuis: ſed nõ niſi in ꝑticipãtibus aliquid idem:q2 qðlibz mẽſu ratur aliquo eiuſdem generis.vnitas h̃ mẽſurat. ¶ Itez Auic.3.metacc.5.b. Numerus nõ eſt multitudo:q2 non ↄ̃ in vnie. ¶ Contra iſtud ſeqtur:q ſicut eſt dare minimuz in nũeris.ita in ↄtinuis:q2 vtrobiq; in actu:ſz non in potẽtia ↄ̃s eſt ↄ Ariſt. ¶ Confirmatur q̃rto ſup Heñ.3. de itelle ctione ſenarij:q itellectus reſpuit corpuſcula oba a fana. q2 illa ſũt diſibilia vnitates idiuiſibiles. ¶ Itē qcqd ↄti nuitatis ē in ↄtinuo totũ manet in ꝑtib9 realr̃.⁊ nõ manet vnitas illa q̃ ꝑus.g illa ↄtinuitas nõ eſt eſſentialr̃ illa vni tas.ꝓbat̃ ꝑma:q2 alr̃ diuiſio videret̃ eē vere gñatio. Silr̃ nihil ē ibi nouũ:vt vr̃ niſi ꝑucti9 terians. ¶ Itē eſſent tres ſpẽs vnitatl:ſic ſũt cõtinuitatl lõgitudo:latitudo ꝓfũditas. ¶ Itē qño albedo hodie ⁊ cras alia i codez q̃to erũt duo ¶ Itē vnitas pnm nũeri veri9 ↄ̃ cũ pũcto q̃ ↄti9: q2 imetc

per ſitū eſt pūct⁹. ¶ Jtē accñs nō pōt abſtrahi a p ſe ſub/
iecto.q2 per ipm diffinit̃.nūerus aūt abſtrahit̃ a cōtinuo:
T.c.42 q2 ariſmetrica po2 eſt geometria.pmo h⁹.⁊ pmo poſterio
rū. ¶ Jtez argumēta pus facta in quarta rōne ꝓ opione
Auic. cōtra ꝓbatiōes pme opionis.ſic cātur. nō ſequitur
ergo tm̄ ſic. nūerus ē.n. ſ3 ipſos corporis celeſtis cū igne
que nūq̄ fuerūt eiuſdē cōtinui ptes. ¶ Rñ°.oia cōtinua
iquātum ex pte cōtinui nata ſūt fieri vnū:lic3 nō ſit aliqñ
poſſibile ꝓpter formas pfectiſſimas cōtinuoꝝ. ¶ Con
tra ſcdam ꝓbatōem.ſi vnitas totius eſt pncipiū numeri:
q2 cōtinet ptes que diuiſe faciūt numeꝝ:⁊ cuiuſlib3 nūe/
ri vnitas eſt pncipiū illi⁹ eſt ps.ergo vnitas totius eſt ps
nūeri cāti p eius diuiſiōem:ſed poſt ei⁹ diuiſiōem ſūt due
vnitates partiū diuiſaꝝ:⁊ pter hoc:vt ꝓbatū eſt vnitas
toti⁹.igit̃ eſt pncipiū. ⁊ ita ps.ergo binarius erit trinari⁹.
¶ Rñ°nō tm̄ eſt vnitas pncipium:q2 ab illo icipit nume
idez h3 ratio:ſ3 q2 ipſa eſt p ſe ps nūeri:⁊ in potētia ad formā ei⁹
a z.5.me nullus aūt nūer⁹ eſt p ſe ps nūeri:vt habet̃ ab Aui.3°.me/
taphyſice taphy.5.c. vñ ſex ſūt ſemel ſex.nō bis tria. ¶ Qđ dr̃ ð tri/
T.c.19. plici numero nō cogit:q2 illa diſio pōt eſſe penes numera
ta:q2.ſ.nūer⁹ eſt hoꝝ vel illoꝝ nō penes aliā ⁊ aliā rōnem
numeri in ſe:ſic idē nūerus eſt ſenſibilis ⁊ ma^{cs}:lic3 aliter
⁊ alr̃ cōſideratus. ¶ Nota. pmū argm̄ cōtra hāc opionem
tāgit dubiū.An vnitas ſit oīno nō extēſa:ſicut nec aīa.

Quantum ad tertiū articulum.relicta opinio
ne h pus improbata notādum q
eiuſdem nō ſunt due vnitates.Auicē.3°metaphyce caplo
3°.ergo in quocūq3 eſt vnitas q̄ eſt pncipiū numeri in illo
nō differt realr̃ ab illa vnitate ꝯuertibili cū ente:ſemp tm̄
ꝯcept⁹ vnitatis trāſcēdētis gña^{cs} eſt q2 ex ſe idifferēs ē ad
limitatū ⁊ nō limitatū.vnitas aūt determiati gnĩs neceſ/
ſario iportat aliqđ limitatū:ſicut ⁊ qđlib3 qđ eſt in gene
re q̄cūq3: ſed vbi eſt vnitas pncipiū numeri. ¶ Rñ°aut i
quolib3 creato:q2 cuiuſl3 creati eſt vnitas limitata: ⁊ tūc
ſubm illi⁹ vnitatis ē ens creatū qđ diuidit̃ in decē genera:
aut tm̄ erit in ſuba.ꝓpter illud argm̄ ſupra. vbi arguitur ꝯ
Auic.Et tūc tm̄ ſuba:vt eſt gen⁹ generaliſſimū erit ſubm
vnitatis talis:⁊ nō aliq̄ quātitas. Nec accñtia poſteriora:
ne alia accñtia ponātur pora q̄titate.vnitas.n.eſt ſimplr̃
pmū accñs:q2 pmū in q̄titate q̄ pma eſt reſpectu alioꝝ.
Jſti⁹ diſiūctiue forte pma ps eſt verior:q2 argumēta ꝓ z^{a}
ſatis ſoluūtur poſt. Nec vnitas pncipiū numeri ponit̃ pus
vnitate trāſcēdente.Si ergo illa vnitas trāſcēdēs pōt eē
vt paſſio poſterioꝝ geneꝝ accñtium:q̄re nō vnitas q̄ eſt
pncipiū numeri nō repugnāte ſua poꝛitate iter accñtia:
¶ Cōfirmatur.nō videt̃ ꝯtra pmitatē accñtis ieſſe ſub/
iecto poſteriori:nō vt pmo ſubto:ſ3 vt ꝯtēto ſub pmo.dū3
mō pmū ſubm ſit aliqđ cōmune ad ſubm ſimplr̃ poſteri⁹
⁊ ſimplr̃ pus. ¶ Tenēdo ergo pmā ptem diſiūctiue:ſeq̄t̃
q in omni creato vnitas ꝯuertibilis cū ente realr̃ nō dif
fert ab vnitate de genere q̄titatis:lic3 ſemp vt dcm̄ eſt cō
ceptus vni⁹ trāſcendentis ſit gña^{cs}:q2 vō nihil poteſt eſſe
ps numeri niſi iquātū limitatū: q2 de rōne partis ē pōli/
tas ad formā totius:⁊ vnū iquātum ꝯuertibile cū ente nō
dicit limitatiōem.Jdeo ex tali iquātum tale nō fit nume
rus:nec mľtitudo aliquo mō vna:ſ3 ſola aggregatio: ſicut
hr̃ in Henrico de gādauo.de denario pdicamtoꝝ.vnitas
vero q̄titatis q̄tū q2 p ſe dicit aliqđ limitatū. ideo eſt p
ſe pars nūeri:⁊ oīs multitudo:ſi numer⁹ tm̄ eſt in aīa:non
h3 partē realē:ſ3 tm̄ vnitatem vt iter.⁊ ſic eſt limitata. vñ
i re nulla ē vnitas niſi trāſcendēs:oīs ergo mľtitudo crea
toꝝ realr̃ eſt nūerus:licet nō inq̄tū ex vnis vnitate con
uertibili cū ente:ſ3 iquātū ex vnis de gñe quātitatis: que
due vnitates ñ ſunt due realr̃ i creaturis.vt dcm̄ eſt.Sed
hec poſitio h3 negare deū ⁊ creaturā eſſe duo dualitate q̄
nūerus eſt: vľ multa aliq̄ vna multitudīe:quia oīs multi/
tudo vna nūerus eſt.S3 tm̄ ꝯcedet ipa duo eſſe aggrega/
tione:nō q2 non ꝯueniūt in aliquo vno vt i ente:ſed q2 ali/
qua vnitas dei eſt illimitata: qđ eſt ꝯtra rōnem partis nu
meri. ¶ S3 quō eſt tūc nūerus pſonaꝝ i diuinis: ¶ Rñ°.
q eſt limitatio diſtictionis ⁊ remotio iperfectiōis. p pmū
eſt h ⁊ non aliđ.per ſcđʒ eſt ſic pfectū.⁊ ñ oīo.pmū eſt vni/
tatis vt eſt ps numeri:nō z^{m}.ſic p3 quō ſoluunt̃ duo pmiſ/
ſa. ¶ Jtez hec poſitio ſi ñ vult ponere vnitatē creatorum
realr̃ eē accñs h3 ponere eā nāliter ſaltē poſterioꝛe3 quo/
cūq3 ente cui⁹ eſt:⁊ ita nō differre genera ſm̄ eēntias.cui⁹
ꝯtrariū tenet̃ in qnto.q.4. ¶ Rñ°.nulla vnitas realr̃ eſt in
gñe quātitatis.nec ēt vt pncipiū: ſ3 tm̄modo forte vnitas
vt itellr̃.⁊ eſt pars numeri que eſt q̄titas rōnis ñ realis.

Quantum aūt ad 4m̄ articulū ſiue de vno trāſcē
dente ſiue de vno pncipio numeri.per
Auic.fuit numeri denoiatio q oīs numerus ſit accidens.
¶ Jtem ſicut arguit.3.meta^{ce}.ca°.3°. q vnū nec gen⁹ nec
dña eſt:ſ3 pſupponit nāliter ens i actu ſpecifico:⁊ eſt i illo
nō ſicut pars:⁊ ipoſſe eſt eē ſine illo.Hr̃ diffinitio accñtis.
¶ Jtez.7.meta^{ce}.ca.pmo.multitudo iquātū h3 non eſt
vna. ¶ Contra duo ſunt argumēta Ariſt.cū ꝯfirmatione 4.me.
p ꝯmētatorē. ¶ Jtez illud hic ſupra de identitate. ¶ Jtē T.c.3.
oīs perfectio ſim^{r} que eſt entis iquantum ens perfectiori
modo eſt i perfectiori ēte.pro°. q2 perfectiſſime in primo
ente h ſunt ſimpliciter perfectionis: ſubſtātia eſt perfecti
us ēs ſimpliciter.ergo pfectiori modo vna q̄ accidēs.ſed
hoc non eſſet ſi accidēs eſſet idez vnitati eēntialiter: ⁊ nō
ſubſtātie.quia tūc primum ēs non haberet perfectiſſime
oīa.quia nō ſibi idē eſſentialiter. ¶ S3 hec ratio eſt ꝯtra
rñſione3 que daretur ad rationē commētatoris:q ſtatur
i ſecūdo:non i primo. ¶ Jtem oīs perfectio que eſt i effe/
ctu ſi eſt illimitata:ita q ētis iquātum ens formaliter eſt
i cauſa:⁊ perfectius q̄ in effectu: h ſunt talia ⁊ ſuba cauſa
accidētis ⁊c. ¶ Jtē accidēs ſicut ſ3 eſſe preſupponit ſub/
iectum ens:ita ſm̄ vnitatem preſupponit ſubiectū vnū.
¶ Jtem ſi verum ponatur obiectum itellectus: ⁊ bonū
volūtatis:ſequitur q ens erit tātum itelligibile per acci/
dens ⁊ diligibile.hoc videtur iconueniēs: quia ens primo
iprimitur i aīa ſm̄ Auicēnam.primo metaphiſice.caplo.5°
⁊ eſſe maxime diligimus. ¶ Hec ratio videtur ꝯtra ꝯce/
dētes primam propoſitionē ſuppoſitā ſuſtinēdo opiōne3
Auicēne. ¶ Ad argumēta i ꝯtrarium.ad philoſophū3.q
ſignt eādem naturam ſicut paſſio eſt eadem natura ſub/
iecto vel ſignans ēs per ſe.⁊ vnū ex ꝯſequēti ſicut nomē
impoſitum paſſioni importat ſubiectum. ¶ Ad primā ra/
tionem nō ſeparātur ſicut paſſio ⁊ ſubiectum. ¶ Contra.
ꝯtradictio videtur q ſeparētur:quod nō eſſet ſi eēnt due
res cum ſint abſolute. ¶ Jtem eade3 generatio videt̃ la
pidis entis:⁊ vnius ⁊c.Aliogn quādocūq3 generatur ſuba
erūt ſimul due vel.10.generationes: ſed vna nō termina/
tur per ſe niſi ad vnam eſſentiam. ¶ Ad prima3 forte ma
ioris potētie eſt poſſe facere res abſolutas omnino iſepa/
rabiles ſine ꝯtradictiōe q̄ non poſſe:quia primum eſt ſu/
pra duas differētias alias.ſ.vnitates ſeparabiles alias iſe
parabiles.alr̃ nō poſſet niſi tātum ſup vnam dñam.ſ.ſup
vnitates ſepabiles.Exemplū.maioris potētie eſt poſſe fa
cere res p ſe entes ꝯpoſſibiles:⁊ aliquas nullo modo com
poſſibiles:q̄ tātum poſſe facere vnum membrum. Aliter
non eſt cōtradictio ens fieri ſine vnitate ⁊c.ſicut nec itel/
ligit Auicēna quito metaphyſice.quiditas eſt tātum qui/
ditas. ¶ Ad ſecūdum non eſt eadem generatio niſi ſube
per ſe alia nō generātur niſi per accidens:quia ꝯſequūtur
ad ſubam gnātam ſic de alijs ꝓpetatibus. ¶ Ad z^{m} argu
mētum.cuiuſl3 ſuba eſt vna p ſe non pmo° ſed z°.etiā ſm̄
Ariſt.q2 iſta ſunt paſſiōes entis inq̄tū ens.ad argm̄ cōmē/
tatoris ſtādū eſt in ſcđo.nō in pmo. ¶ Si obycitur ꝯ hoc

T.c.6. q2.io.huiꝰ.ens ⁊ vnū equalr ꝯſequūtur oīa ⁊c. ℂ R̃o. Eq̄
et.7. litas ꝓportiōis eſt iter ens ⁊ vnū:q2 ſicut aliqd cōſeqtur
ens.ſic ꝓportionabilr vnū cōſeqtur ipm:Sȝ nō eſt equa
litas in ꝯñdo h̄ ⁊ illa:ita ꝙ ſit equalitas in ꝯſecutis. reqre
expōnē ibi in.io. ℂ Cōtra.ſi vnū ex ſua rōne ſit accñs en
ti.ḡ cuilibȝ enti erit accñs. ℂ R̃o. vbicūqȝ erit accidēs: ſȝ
nō cuilibȝ ꝑ accñs eſt idē:ſȝ ſubſtātys ⁊ alys a ſe ſic ꝑ acci
dēs eꝰ ꝙ nō idē eſſentialr:ſibi aūt eſt idē eſſentialr. ℂ Ad
aliud de pfectione ſimꝰ. ℂ R̃o. pfectiones ſimlr que pre
ſupponūt vbicūqȝ nāȝ entis ꝑ ſe ꝯpletā in ſe nō magl idē
tice iſunt enti ꝑ ſe ꝙ̄ enti in alio.niſi illud ens ꝑ ſe ſit ifini
tū.tūc.n.qcqd ei ieſt magis idētice ieſt ꝙ̄ cuilibȝ aly. Ra
tio pmi ē:q2 tales pfectiōes ex rōne ſui ſemꝑ ſunt accñtia.
ſic ꝙ ex ſe nō hñt plus idētificari ſubſtātys:ꝙ̄ vt accñtia.
Sȝ ſi ſint alicui ñ accñtia:vl' plus idētificent ꝙ̄ accñtia.h̄
eſt ꝓpter illimitationem ſube in qua ſunt: ꝙ̄uis aūt ſuba
creata ponat̄ alia vnitiue cōtinere.puta oīa ſine qbus ſua
eēntia nō intelligit̄:pfecta tñ illa que ex rōne ſua ſunt ex
tra eēntiā:ñ ꝯtinebit vnitiue.cuiuſmodi ſunt iſta.ita ꝙ di
ſtinctio vnitiue ꝯtentoꝝ precedētium intm. ſilr ⁊ ꝯñtium
nulla videt̄. ℂ Ad aliud de cauſa.forte verū eſt de cā ef
fectiua nō origināte: vel ſaltē nō de ſubo:⁊ tūc iſta accidē
tia effectiue cauſant̄ a ꝓducēte ſubam. Aliter ꝙ maior ē
v̄a de pfectiōe ſimplr illi[ta] que.ſ.ex rōne ſui nō exit genus
ꝑ ſe entis:nec cadit in accñs.Aliter nō ē v̄a:niſi de cā ſim
pliciter ifinita. ℂ Ad aliud de ſubo. Unitas nō eſt accñs
ꝯñs eē:ſed tm̄ eēntiā:ſicut forte ipȝ eē ē accñs: tale accñs
tñ qditatē ſubi pſupponit nō aliquā diſpoſitionē additā.
Aliud nō ē niſi ꝯ tenētes ypotheſim de obto. Aliter illud
argm eſt ꝯ alios:q2 quātūcūqȝ ſit idētitas realis vnitatis ꝑ
entitatem nihil valȝ ad ſaluādū ens ꝑ ſe itelligi.ſi veꝝ ſit
obm:q2 tāta dr̄ia eſt ꝙ̄tum ad itellm:ac ſi eēt dr̄ia realis
q2 iſti ſunt ita diuerſi ꝯceptꝰ de v̄o:⁊ de ente.q.ſi eēnt due
res in eodē. ℂ Pro illa opione Auic.ſunt illa que ponun
tur in.5o. q.de nūero pdicamētoꝝ. ℂ Cōtra ſcdaȝ opionē
qre ibi.Silr alia ar[ta] ad que nūc ē rñſuȝ ſūt aliq̄ mō ꝯ ptē
oppōm de ꝯtinentia vnitiua:q2 ſaltē entitas por eſt nālr
ter illis perfectiōibꝰ vnitiue cōtētis. arguebatur ergo de
illa inquantum prior eſt.

ℂ Cōtra opionē Auic.arguit̄:q2 ipoſſibile ē aliq̄ mutuo ſi
bi accidere.ḡ v̄itas nō eēt vna:nec vnitas v̄a:⁊ h̄ eſt qrere
qs ſit ordo ꝑ ſe iſtoꝝ accñtiū: qḋ pm:qḋ ſcdȝ.⁊ ita ſcdm nō
erit ſubm pmi. ℂ Itē ꝓceſſus in ifinitū.q2 iſte res in aliq̄
ꝯueniūt:⁊ nō ſunt oīno idē.ḡ in aliq̄ dr̄nt. qro ḡ quo:illud
adhuc erit alia res ab vtroqȝ.⁊ ꝯueiet cū illis: ⁊ differet ⁊
erit dar̄ q̄ ēt:ſic ifinite res. ℂ Itē ꝑlalitas nūꝙ̄ ponēda ē
T.c.50. ſine necitate.i.phy.h̄ nlla necitas. pꝰ iſta ex rōe ſui nō ſūt
accñtia:q2 cū hȝ eādē rōnē formalr ſint in deo eēnt ibi ac
cidētia.ḡ ꝙ ſint accñtia nō erit niſi q2 ſuba nō pōt ea vni
tiue ꝯtinere. Sȝ ſi alia pōt vniue continere. multo magis
iſta q̄ oēm entitatē iſepabilr ſequūtur.ḡ ⁊c. ℂ Itē q̄ mō
poſſȝ deꝰ ſepare ab h̄ ſuā ētitatē:⁊ dare ſibi aliā: tūc vide
ret ꝙ maneret idē ⁊ aliud. ℂ Ad pmū iſtoꝝ:ſic oȝ hȝ aliā
parte dare ordinē iſtoꝝ ꝑm nām:ita ꝙ vnū imediati' ieſt
eēntie ꝙ̄ aliud.ita dabit̄ h̄ ordo:⁊ tūc ens ꝑ ſe denoiābit̄
a q̄libȝ.pmū ēt forte a poſteriori:ſȝ poſteriꝰa priori ñ: niſi ꝑ
accñs. ℂ Ad zm pȝ rñſio ſupra.vbi rñſum ē ad illud argm
de ꝯceptu entis ꝑ qḋ diſtiguat̄. ℂ Ad 3m vr̄ necitas ꝙ qc
qd ē poſteriꝰ qditate pfecta in ſpē ſua:accñs ſit:ſi illud eſt
receptiuū accñtiū.ꝑ h̄ excludit̄ deꝰ. ℂ Nota ḡ ꝙ argm de
obo itell's ſimplr cōe ē vtriqȝ pti.Sr illud ꝯ ordine iſtoꝝ.
ſr alia pñt aliq̄ mō adduci: eo mō q̄ ponit̄ ibi dr̄ia.Nota
etiā ꝙ opionē iſtā de diuerſitate reali nō oȝ iponere Aui.
licȝ Auer.videat̄ ſibi iponere.qcūqȝ.n.dicit Aui.3o. meta
phīce ſue.vl'.7o:de hac mā exponi pñt ꝙ accñs eſt qcqd ē
extra ꝑ ſe itellectū qditatis:ſicut ipemet logt̄ i ſuo.5o.qdi
tas ē tñ qditas:nec vl'is nec ꝑticularis ⁊c. h̄ ē nm iſtoꝝum
actu includit̄ in inten qditatis.Sȝ.q.pꝰ nālr pſupponit q
ditatē:ſȝ forte h̄ nō necio ponit ꝙ ſint accñtia: ſȝ vnitiue
ꝯtēta.Suſtineri ḡ pōt opio illa de idētitate reali ſic.ꝙ ſic
eēntia dīna ifinitas pfectiōes ꝯtinet:⁊ oēs ꝯtinȝ vniue.ſic
ꝙ nō ſūt alie res.ſic eēntia creata pōt aliqs pfectōes vni
tiue ꝯtinere:tñ q̄libȝ in ꝯ ē ifinita.⁊ iō ꝓpe nō pōt dici ps
vniꝰ total' pfectionis.Nec ab aliq̄ pōt ſumi rō gnis ⁊ dr̄ie
q̄ ſemꝑ ꝑ ſe iportēt ptē pfectōis ſpēi pōlē ⁊ actualē.⁊ iō ꝑ
fectionē limitatā i creatura q̄libet pfectio ꝯtēta limitata
ē:⁊ limitatioꝛ eēntia ꝯtinēte hȝ totalitatē ꝯſi[ta]. iō q̄libȝ pt
dici ps pfectionis:nō tñ realr differēs ꝙ ſit alia nā: ſȝ alia
pfectio realis alie[te] inꝙ̄ non cāta ab itellectu: nec tñ tāta
ꝙ̄tā itelligimꝰ:cuȝ dñr diuerſe res.Sȝ dr̄ia reali mioꝛi.ſi
vocet̄ dr̄ia realis oīs ñ cāta ab itellu.Exm hꝰ.q̄le in ꝯtiuo
in q̄ ſūt mlte ptes.iſta mltitudo ē real'. ſic ꝙ nō cāta a rō
ne:ñ tñ tāta ꝙ̄tā h̄ itelligimꝰ diuerſe res:ſȝ minoꝛ real':q2
mltitudo ñ ſimplr diuerſoꝝ:ſȝ aliq'r diuerſoꝝ:in vno tñ
toto ꝯtētoꝝ.Sic itellige hāc dr̄iam h̄ niſi ꝙ h̄ ꝑ idētitatē
q̄libȝ pfectio ꝯtēta ē ipſa ꝯtine:licȝ h̄ vt pciſe ñ ē illa vt to
ta.In ꝯtinuo aūt nulla ps ſimplr ꝑ idētitatē eſt ipȝ totuȝ
ꝯ iſta ꝯtinētia vniua ⁊ dr̄ia ꝯtētoꝝ qre.⁊c. ℂ Ad ar[ta] ḡ i ꝯm.
ℂ Ad pmū ñ ē nugatio: q2 diuerſ pfectōibꝰ noīa iponunt̄
q̄re nlla in pe inten alteriꝰ claudit̄. ℂ Ad zm.dnoīatio ꝓpe
ē:q2 pſupponit̄ nā i ſe pfecta:ñ tñ denoīatio ab alia nā: q2
h̄ vniue ꝯtinet̄. ℂ Ad tertiū.dicere oēm nūeꝝ ſubaꝝ eſſe
ſubaȝ:vr̄ icōueniēs.q2 illa fora nūeri q̄ nūerꝰ ē ens ⁊ vnꝰ:ñ
ē aliq̄ ſuba.pōt.n.ſubſtātys adeē ⁊ abeſſe ipſis manētibꝰ.
ḡ oīs nūerꝰ ē accñs:ſȝ ñ oīs vnitas niſi illa ſola q̄ ē accñtl.
ℂ Cōtra.q̄uo ſuba ē ps accñtl:cū totū ñ poſſit in aliq̄ eē:
niſi ps ſit i aliq̄:⁊ ita niſi ſit accñs. ℂ R̃o. nūerꝰ ratione di
ſcretōis q̄ forma ē ciꝰ ē accñs.vnitates v̄o non ſunt ꝑ ſe ꝑ
tes eiꝰ:q2 ipſe ē forꝰ ſimplex:ſicut ad accñs: ſȝ vnitates ſūt
q.ptes ſubti eiꝰ:q2 ſubm ciꝰ ē aliqd ꝯtinēs ptes in qbꝰ eſt
nūerus ꝑ ſe.nō aūt in aliq̄ vna:⁊ hoc diſtinguit numeruȝ
ab alys accñtibꝰ. ℂ Contra.ſi ſubȝ ciꝰ hȝ ptes.ḡ ē ꝙ̄tū: q̄
ꝙ̄tc:ñ illa.ḡ ꝯtinuitate. h̄ negas. ℂ Ad qrtū pȝ:q̄uo ꝯclu
dit acci[tem]:hoc ē extra eēntiā ꝑ ſe. ℂ Ad qntū.multitudo
ñ ē vna ꝑ ſe p̄ modo ſic itellige inꝙ̄tū:ſȝ ꝑ ſe zo. ē aūt ens
p̄ modo.ḡ non idē ꝑ ſe itell's entis ⁊ vniꝰ. ℂ Ad ar[ta] ꝯ opi
nionē in qōne de diſtictione pdicamtoꝝ.qre ibi rñſionē.
ℂ Contra iſtā viā ſcdam vr̄ ſeq ex ipſa ꝙ nihil poteſt pfici
ex diuerſis eſſentys.po.q̄ rōne eēntia creata pōt vnitiue
cōtinere aliquā pfectionē:eadē rōne ⁊ oēm: ſine q̄ nō pōt
eēntia eē pfecta.⁊ ita nlla dr̄ia ſubaꝝ.q̄ rōne etiā vnū ac
cidēs ꝯtiet:vt vnitatē nūeralē: eadē rōne ⁊ alia:⁊ ita que
libȝ erit ſimplex nō hñs i ſe mltas eēntias. ℂ R̃o. ꝯpō cō
cludit̄ ꝑ viā ſepatōis.poc.ſi a.traſmutat̄ manēte b.h̄ dr̄nt
eēntialr.h̄ mem ē ꝯ loco de mā reſpcū formaꝝ de ſuba re
ſpectu ꝙ̄titatis.vltra.qñ forte ē itrāſmutabile:adhuc nō p phy.
ꝯcludit̄ idētitas eēntialis:ſicut ſi circulus ſemꝑ eēt in ae T.c.26
re:ſȝ tunc ꝯſiderādū ſi aliqd eiuſdē rōnis ſit alibi. ⁊ ibi ſit et.27.
accñs.ḡ h̄:q2 qḋ vni eſt accñs.illō manēs eiuſdē rōnis nul
li eſt ſuba.Exm de pſpicuitate in celo ⁊ elto.vltra.qñ forte
alibi nuſꙗ̄ iuenit̄.aſcēdēdū ad ciꝰgenꝰ: ⁊ alicuiꝰ alterius:
⁊ ꝯſiderādū ē de illo qḋ ꝑ ſe reſpicit illud genꝰ.ſi ē eēntia 7.mec.
lis ꝯiūctio.ꝙ oñdit̄ de alia ſpē ꝯpate ad aliā ſpēȝ.vbi grā. T.c.39.
Socrates iunioꝛ dicit.ſi forma circuli nūꙗ̄ eēt ex māȝ au
reā.adhuc auꝝ nō eēt ꝯ eēntia circuli.ḡ nec pma via valȝ
nec ſcda.h̄ ḡ eſt vtēdū 3a.Silr ſe hȝ figura in gñe ad māȝ
ſenſibilē in gñe:⁊ circulus ad hāc māȝ auri.⁊ q̄libȝ alia fi
gura ad ſuā māȝ.Sȝ de eēntia triāguli nō ē lignū.ḡ a ſili:
nec ꝯ eēntia circuli auꝝ.demꝰ ꝙ ſit ꝓportiōabilitas.A q
buſdā addit̄ qñ iſta habēt ꝓpas v̄tutes actiuas:⁊ ꝓprias
actiōes:tūc nō eſt cōtinētia vnitiua.qñ etiaȝ aliquod pus
pōt eē ſine aliq̄ poſteriori in exiſtentia actuali:tūc non eſt

cōtinētia talis.exemplificāt de forma elemētari reſpectu
forme mixti. ¶ Cōtra hāc additiōem. Si alia eētia pōt
in ſe ↄtinere plures perfectiōes diuerſas formales: ⁊ q̄li/
bet cōſequitur ꝓpria v̄tus actiua: ⁊ ꝓpria actio: p̄mūꝫ tūc
nō valet nec ſcōm: qꝛ ſemꝑ perfectio ſuperioꝛis pōt inueni
ri ſine hoc iferioꝛi.ergo nūq̄ vniue continebatur. Añs pꝫ:
qꝛ in alio iferioꝛi inuenitur. ¶ Ad argumentum illud de
cōpoſitione diceret̄ forte ab aliquo ꝙ nūq̄ pōt ↄcludi cō
poſitio ſube: niſi ex materia vna ⁊ forma vna: ⁊ mā cōclu/
ditur ex trāſmutatiōe: ſꝫ de accn̄tibus eſt aliud: qꝛ manē/
te vno nō variato.aliud quādoq̄ variat̄: ⁊ quādoq̄ econ
uerſo. ¶ Nota pro.3°.argumēto. Ad qđ reſpōdetur ſupra
ꝙ nūerus ē accn̄s ſimplex nō hn̄s mām nec formaꝫ: ſicut
nec albedo.ḡ eſt eētialiter diſcretio ſi illa eſt in reb⁹: tūc
ſuba h̄ vna: ⁊ ſubſtātia illa vna ſunt ſubꝫ ꝓxim diſcretōis:
nec eſt vnitas pars diſcretiōis: nec pars ſubiecti: qꝛ ſubm
diſcretionis nō preintelligitur quātū: cū diſcretio ſit p̄ia
quātitas que ſibi ieſt: ſed preintelligitur h̄ ſubſtātia vna:
⁊ illa ſubſtātia vna. ¶ Contra.ergo quomō ſaluat̄ ꝙ vni/
tas eſt pars numeri: ¶ R°. numer⁹ ſumit̄ tūc nō pro diſ/
cretione tm̄ que eſt eſſentialr̄ nūerus habēs parteꝫ ⁊ par/
tem: ſed pro cōpoſito ex illa diſcretione ⁊ ꝓximo ſuſcepti
uo in ſubiecto.i.vnitatib⁹: ⁊ illud totū cōpoſituꝫ eſt ſicut
caro quāta: ⁊ ſicut hui⁹ totius aſſignat̄ pꝫ h̄ caro: ita ⁊ nu/
meri vnitas: nā vnitas formaliter nō hꝫ rōneꝫ partis: ſꝫ ꝑ
partē diſcretionis fundatam in ipſa fit pꝫ. ſicut pꝫ de car/
ne. ¶ De illa cōtinētia vniua ſciēdū.ꝙ nihil vniue cōtinēs
mutabile eſt ſm̄ illud qđ cōtinet: qꝛ.n.h̄ cētia iō cōtinet
iſtā.ergo ſi nō cōtinet fit nō h̄. ¶ Item licꝫ vnitiue conti/
nēs non poſſit mutari eidē numero ſm̄ aliqđ cōtentū: tn̄
aliud pōt fieri cōtinēs aliqua illoꝝ cōtentoꝝ: ⁊ nō alia ſi/
cut ſenſitiua reſpectu itellectiue: ⁊ ſi illud aliud poſſit eē
eiuſdē ſpeciei.cū iſto tūc argueret̄ ex diuerſitate illius ad
iſtud: ſicut ſi aliqd idē numero mutaret̄. ¶ R°.que ſuſti/
net poſſe ꝓbari ↄpoſitionē per mutabilitateꝫ in vno: alio
nō mutato non videt̄ ſufficiēs. ſi de magis ⁊ minus in ea/
dem forma ponat̄ identitas realis. ¶ De vnitiue ↄtie ſi
comparet̄ ad multa ad que vnita fieri ſemꝑ comparātur
eſt qō: an ipſa inq̄tū ſic illimitata ſic cōparet̄: vel iquātū
limitate ↄtinēs hāc perfectiōem.verbi grā. Si deus inq̄
tuꝫ ifinitus in pfectōe omni creat omne cauſatū: ſi eētia
anime iquātum illie cōtinens omnes pōs ſit imediatum
p̄ncipiū operādi.ſi albedo ē obm viſus: ſenſus cōmunis ⁊
itellectus.videt̄ ꝙ ſic de oībus iſtis: qꝛ tale ↄtinens eſt cā
alterius oꝛdinis: q̄ perfectio cōtenta eſſet cā: qꝛ deus eq/
uoca: ⁊ pfectio cōtenta vniuoca. ¶ Item ſi limitatū inq̄/
tum limitatū pōt: multo magis illimitatū. ¶ Itē ſi volū/
tas nullaꝫ volitiōem cauſat niſi iquātum hꝫ in ſe pfectio/
nem illi⁹: ⁊ inq̄tū hꝫ illam nō habꝫ perfectionē oppoſitā.
ergo ſub nulla ratione vna pōt elicere oppoſitas volitio/
nes: ⁊ ita nō iquātuꝫ libera. ¶ Cōtra.actiones diſtinguū/
tur per p̄ncipia elicitiua. ¶ Itē tūc eētie eſſet imediatū
p̄ncipiū generatiōis in deo. ¶ Itē potētie nō diſtinguerē
tur per act⁹. ¶ Itē nec ꝑ obta. ¶ Itē nihil ē per ſe alicui⁹
cā vel obm inq̄tū a.ſi amoto a.codē modo habꝫ ratione
cauſe ⁊ obiecti. Sed amoto per itellectuꝫ alio cōtento in
iſto: dūmō cōtineat perfectionē iſtā: codē modo cauſabit
vel erit obiectū.ergo ⁊c̄. ¶ R°.omne ↄtinens aliquā per
fectionē vnitiue alio modo hꝫ eam in ſe q̄ illa haberetur
vbi eēt ſola: ⁊ preter hoc cū illa aliā perfectionē continet
vtraq̄ differētia poteſt poni eiuſdē illimitatiōis ſi intelli
gatur de p̄ma. Rn̄° ad queſtionem ꝙ ſic probāt p̄ma duo
argumēta. Si de ſecūda nō ꝓbant argumēta ꝯ. ¶ Ad ar
gumētum pro p̄ma parte de volūtate rn̄°. ꝙ qn̄ cōtentuꝫ
reſpicit ↄtentū nūqđ ↄtinēs reſpicit aliud ↄtinēs: nō oꝫ in
cauſalitate: qꝛ tūc deus crearet deū: forte in obiecto ⁊ po

tentia ar ē: patet in deo.alio modo iferius ↄtinet vniue pfe
ctiones ſuperioꝛum in p̄dicamento.ar diſperatoꝛꝫ ſupe/
rius.i.nobilius ↄtinet in ſe perfectionē minus nobilē.cō/
tinētia vnitiua in vno extremo nō reqrit cōtinētiaꝫ p̄mā
in alio: ſed cōmunitatē: aliq̄ñ bn̄ hꝫ ſcōam cōtinentiā po/
nēdo iſta eſſe idē re.vnde cognoſceret̄ oꝛdo eoꝝ: oꝛdo cō
tentoꝝ vnitiue cognoſcitur ex opationib⁹. ¶ Iteꝫ ponē/
do eas eē res diuerſas: quo amoto amo' aliud. Simil'r qđ
adueniret cui preſuppoſito vniuerſal'r quecūq̄ compete
rēt vnitiue cōtentis ꝑpter ſe rōnes ipſoꝝ. ſi eſſent res di
uerſe ↄpetūt eis vnitis: nō.n.rōnes eoꝝ pereūt. Sed pp
perfectionē ↄtinētis fiūt ſibi ideꝫ: ſicut ſi in manu multa
coꝛpora ponātur: ⁊ ex perfecta compreſſiōe manus fiant
omnia vnum coꝛpus: nullius ratio per ſe perit. Sꝫ exem
plum non eſt omnino ſimile.

¶ Firmiſſimum autem principium omniū eſt
circa qđ impoſſibile eſt mentiri. T.c.VIII.
¶ Idem enim ſimul eſſe: ⁊ non ieſſe eideꝫ. ⁊ ſe/
cūdum ideꝫ ipoſſibile. ⁊ quecūq̄ alia determi
naremus vtiq̄ ſicut determiata ad logicas dif
ficultates. hoc aūt omniū firmiſſimū eſt princi
pioꝛuꝫ. T.c.IX. Queſtio. III.

VTrum hoc p̄ncipiū. ipoſſibile ē idē
ſimul eſſe ⁊ nō eſſe ſit firmiſ
ſimū. Or non: tum qꝛ falſum: tuꝫ qꝛ aliud
noti⁹: tum qꝛ contingit dubitare de eo. ꝓ
batio p̄mi. Alia oppoſita poſſunt ieſſe ei/
dem.ergo ↄtradictio: cuꝫ icludat̄ in alijs ca.10.
ꝙ contraria poſſunt ſcđo topicoꝝ.cuicun
q̄ ieſt genus ⁊ ſpēs aliqua ſiue in p̄dicatione eſſentiali: ſi/
ue denominatiua. Sꝫ ſcutū: cui⁹ medietas eſt alba: ⁊ alia
medietas nigra eſt coloꝛatū.ergo denoiat̄ ab aliqua ſpe/
cie coloꝛis: qua rōne ab albedine: eadeꝫ ⁊ nigredine.ergo
ſimul eſt albū ⁊ nigruꝫ. ⁊ ita ↄtraria de relatiue oppoſitis
ſic.hoc ē duplū ad hoc.ergo duplū: oppoſitū ↄn̄tis nō ſtat
cū an̄cedēte.ergo a ſimili.hoc eſt dimidiuꝫ ad hoc.ergo ē
dimidiū.ergo idē eſt dimidiū: ⁊ duplum. ¶ Item aliqua
ↄn̄a eſt bona in qua oppoſitū ↄn̄tis nō ifert oppoſituꝫ an/
tecedētis.ergo ⁊c̄. p°.an̄tis: tum in vniformi de cōtingēti:
tum in alijs inſtantijs: lapis videt. ergo aliqd hn̄s oculos
videt: tn̄ ex oppoſito ↄn̄tis nō valet ad ꝓpoſitum. Si op/
poſitū ↄn̄tis nō ifert oppoſitum an̄tis.poteſt ſtare in veri
tate cum antecedēte: ⁊ cum quo ſtat an̄s ⁊ ↄn̄s: ⁊ ſic ↄn̄s ⁊
oppoſitū ↄn̄tis. Quo ad ſcōm.ſ.ꝙ aliqd ſit notius iſto. ꝓ
batur.4°.huius.notioꝛ dictio q̄ oppoſita negatio hec eſt T.c.16.
negatiua. ¶ Item in ſillo ex oppoſitis ꝯ debꝫ eſſe notioꝛ
in falſitate ipſis p̄ncipijs.ꝯ aūt negat idem a ſe.in p̄miſ/
ſis āt ſumūtur oppoſita.ergo notius. ¶ Itē ↄtingit de eo
dubitare. p°.oīs cognitio oꝛtum habꝫ a ſenſu. Sed circa
omnē cognitionē ſenſitiuam ↄt errare.ergo circa itellecti
uam. ¶ Itē cōtingit ſcire in vniuerſali: ⁊ ignoꝛare in parti
culari.z.poſt.ita ꝙ ↄtingit opinari om in particulari. Sed T.c.20
illud eſt ꝯdictoꝛiuꝫ ſciri: vt oēm mulam eſſe ſterilē: ⁊ iſtā
nō.ergo ↄt opinari ↄtradictoꝛia.
¶ Ad oppoſitum ph̄s ꝑpter tres cōditiones.ꝙ nō ↄt dubi T.c.8.
tare: ꝙ nō eſt conditionale: qꝛ neceſſe eſt venire ad haben
tem. ¶ Iſte ſunt cōditōes firmiſſimi p̄ncipij. ꝓbatio pri
me ſm̄ Cōmētatoꝛem.ſ.ꝙ non ↄt dubitare: qꝛ ſi ſic poſſet 3m.9.
opinari contraria ineſſe eidem: vt ꝙ ideꝫ calidum ⁊ frigi/ b9.4.
dum. ꝓbatio ſecūde: ꝙ non conditionalis: qꝛ omnes pro/
poſitiōes reducuntur ad illam. ¶ Itē eſt principiū oīum
dignitatum.ergo nō poteſt acquiri per aliud. ergo ſtatim
cognoſcitur cognitis terminis.
¶ Cōtra iſta.ꝙ prima declaratio nō valꝫ: quia petit: qꝛ cō/

ſequẽs nõ magis icõueniẽs q̃ añs:q2 ſi opinatur ꝯdicto/ria ee ſimul multo forti⁹ cõtraria. Dicit̃ q eſt magis ipoſ̄e
T.c.25. ꝯm ſenſuʒ. ¶ Cõtra. phs dicit in fine b⁹. 4¹. q nl̄ls ſenſus
7 ifra. dic ſil ee 7 nõ ee. ¶ Itẽ ħ nõ arguit ꝯ negãtes pᵐ pnᵐ: ſʒ ꝑbat recipiẽtib⁹ ipʒ pnᵐ q ſit notiſſimũ. noti⁹ aũt mihi ẽ ſʒ itellm: q ꝯrie opiones nõ poſſunt ſiml ee in aĩa mea: q̃ q iſtud pnᵐ ſit firmiſſimũ. ḡ nõ opʒ fugere ad aliqd noti⁹ ꝯm ſenſum ħ. ¶ Itẽ in ꝯña cõmẽtatoris eſt ſalla ꝯñtis: q2 ad ꝯria ſequũtur ꝯdictoria. bñ aũt ꝯ̄ opinari vel ſcire ꝯñs: lʒ nũq̃ ſciã vl opiner añs. pʒ in multis. Vñ notãdũ q nõ dicit ad icõueniẽs q aliqs opinet̃ ꝯria opinata: ſʒ q ꝯrie opiniones ſunt in aĩa: cuius ſũt opiones ꝯdictorioꝝ vadit ad opinata. Alr̄ declarat̃ pma conditio ſic. ſpẽs itel ligibiles ſe hñt ad itellm: ſicut forme mãles ad mãm: ſed forme oppoſite nõ ſunt ſil in mã. ḡ nec ſpẽs ꝯdr̄ ſunt ſimul in mẽte. Et illud nõ valʒ: q2 tunc nõ cõtingeret ſcire multa ꝯria ſil: qð ſlm eſt. q2 ſpẽs ꝯrioꝝ ſunt ſil ẽt in viſu alias ſil nõ indicaret de ꝯrÿs. ergo mlt̃o forti⁹ in itellu ſũt ſpẽs cõtradicᵉ. ergo nõ ſunt cõtradictorie.

EX ¶ Item ꝯdictoria intelligunt̃ ꝑ eãdem ſpẽm quõ magnitudo actu ifinita itellectiõe ſimplici: vel aliqd ſub ſuo oppoſito: q2 de ħ pſupponit̃ ꝑus in ſcðo: 7 ibi ꝑ te nõ ponit̃ habitus: ſʒ ſpẽs ſimplici inteⁿᵉ 7 ſpẽs ꝯrioꝝ ſimul. ¶ R̄ᵒ. itelligit̃ itellectiõe apprehẽſiua nõ aſſenſiua q̄lis ẽ itellectio cõplexi per habitũ. ¶ Cõtra. nullũ inteˡᵉ ſimplex intcᵉ in tellectiõe aſſertiua. quõ ḡ alr̄ magnitudo 7 magnitudo infinita ab itellu ſimplici appheđũt: nõ valʒ dr̄e q duab⁹ itellectõib⁹ ſimplicib⁹ itelligit̃ magnitudo: 7 ifinitas q2 tũc
TRA nl̄la repugnãtia itelligit̃ ſaltẽ: nõ niſi ſub rõne repugnãtis.

¶ Item arguitur q nõ ſeqtur. ipm cõtingit opinari duo cõtraria ieſſe ſiml: opiniones ꝯrioꝝ ſũt repugnãtes: opiones ꝯrie ſũt reales in aĩa. ergo nõ pñt eſſe ibi in itellectu. ideo arguit̃ ꝯrias opiones ee in mẽte. ħ eſt ipoſ̄e: licet ꝯrie ſpẽs ſil pñt ee in mẽte nõ opiones. Opio eſt hitus qdã realis: 7 hñs ee reale in aĩa: ſcia 7 vtus: 7 tales hit⁹ non hñt ee rõnis in aĩa. imo realr̄ ſunt ibi 7 nõ alibi. ḡ ſi duo hitus rõnales ꝯtrarÿ in aĩa ꝯria realia ẽent in aĩa: ſpẽs aũt nõ hñt ee reale: vñ ſicut ipoſ̄e eſt q ignorãtia diſpõnis que ẽ qdaʒ habitus ſit in aĩa ſimul cũ ſcia: ſic nec opiones: nec eñi ſũt itellectiões repugnãtes: ſʒ ſpẽs. ¶ Cõtra iſtã declaratõeʒ. eadẽ eſt ſcia ꝯrioꝝ. ſcia hit⁹ eſt. ḡ oppoſitoꝝ ideʒ hit⁹ eſt. ¶ Itẽ opiones ꝯrioꝝ ſunt ꝯrie. nõ ergo ꝯtradictorioꝝ ſunt ꝯrie. Añs pʒ ꝯm phm. 2ᵒ. ꝑhierᵃᵉ. ca. vltio. vbi dicit ꝯm q oppoſita ſunt opiones. ¶ Itẽ vr̄ petitio: q2 nõ magis vr̄ iconueniẽs. ſ. icõueniẽs ad qð deducit: 7 illud ex quo ſeqtur.

¶ Ad pᵐ circa itellm ſimplicẽ nõ ẽ aſſenſus vl̄ diſſenſus: q2 ſi aſſentiret: tũc cõponeret vl̄ diuideret: iſtoꝝ icõplexoꝝ eſt eadẽ ſcia. i. ſpẽs: q2 nõ ponerẽ habitũ iᵃᵉ niſi ſpẽm: nõ. n. ponerẽ habitũ niſi vbi ẽ diſſenſus vl̄ aſſenſus. vñ viſus nõ aſſentit: ſʒ ituitiue fert̃ in obm. vñ ſcia accipit̃ ibi pro ſpẽ. Et ſilr̄ ꝯcedit̃ q oium. ſ. ꝯrioꝝ cõplexoꝝ eadẽ eſt ſcia: q̃ ſcio ħ ee verũ: 7 aliud ee ſlm: ñ idẽ hitus quo adheret̃ 7 aſſentit̃ huic 7 illi: ſʒ q aſſentit̃ huic 7 diſſentit̃ alteri. ¶ Ad aliud cõcedo argᵐ. vñ nõ accipio ħ ꝯrie ꝑprie: ſed ee idẽ q repugnãtes: 7 ħ ſufficit ad opionis ꝑbatõem. ¶ Ad aliud ifert̃ ſimplr̄ magis ipoſ̄e: q2 ꝑbat ħ pncipiũ ee firmiſſimũ q2 nõ ꝯ̄ dubitare: q2 da oppoᵐ: tũc ſeqtur q ſit ſlm. magis notũ eſt ipoſ̄e eſſe q ſit ſlm: q̃ cõtingere dubitare de ꝑ pncipio: q2 multi dubitãt vtrũ ſit firmiſſimuʒ: qui tñ nõ credũt ee ſlm. Sʒ in alÿs pncipÿs 7 cõibus ꝯceptõib⁹ ex ħ q ꝯ̄ circa ea dubitare: non ſequitur ipſa eſſe falſa.

¶ Ad pᵐ pncipale ꝯña bona eſt. añs eſt ſlm. ¶ Ad ꝑbationẽ regula tenet in pdicatiõe eẽntiali. Sʒ ħ nõ valʒ: q2 phs ponit exẽplũ vbi ſunt denoiatiões. Alr̄. qcqd denoiat̃ 7c. denoiata ſpẽ vel ſpẽb⁹: 7 ħ ſimplr̄ vel ꝯm qd. ſic eſt ſcutũ nõ ſimplr̄: ſʒ ꝯm qd albũ 7c. ¶ Ad aliõ ꝯñe ſũt bone 7 ſũt ꝯñe ariſt. in pdicamẽtis. vbi ꝑbat q magnũ 7 paruũ nõ ſũt ꝯria: q2 dñr de eodẽ. vt mõs magn⁹ 7 puus in reſpectuʒ ad diuerſa: qñ accipit̃ relatiua dñr de eodeʒ. ḡ relatiue oppõ: nõ valʒ: q2 nõ oĩa relatiua ſunt oppoſita relatiue: vt iſte eſt pr̄ 7 fili⁹: ſʒ nõ ſunt relatiue oppoſita: niſi vbi dñr de eodẽ. vt iter ſe referũtur: vel reſpectu eiuſdẽ tertÿ. pma rñᵒ. melior. Et ſi ifers. alr̄ erit falſa. ignorãtia elenci. ¶ Ad aliud eo mõ quo pma ꝯña eſt bona 7 alia. ¶ Ad ꝑbatõeʒ de cõtingẽti 7c. dici põt q phs nõ ꝑpter aliud negat mixtiõem de neceſſario 7 de ꝯtingẽti reſpectu neceſſarÿ: niſi q2 non põt inferri aliqua ꝑpoſitio determinata de neceſſario: ſed vna que eſt cõſequẽs ad omnia de neceſſario. mõ non valet. ſi ꝯñs ſequit̃ ad ꝯñs: añs ad añs. Silr̄ ex iſto ſill̄o ꝯuerſio vniformis ꝯtingẽti nõ ſeqtur aliq̃ oppoſita determinata de necãrio affirmatiua vel negatiua: ſʒ vna oppoᵗᵃ pciſe ſeqtur q̃ eſt ꝯña ad oẽs de necãrio. ſ. nõ ꝯ̄ oẽ b. eẽ a. vbi nõ negat Ar̄. ꝯñe neceſſariã ſeq: ſʒ determinatã neceſſariaʒ. ¶ Ad aliud nõ eſt formalis ꝯña: nec pma nec ſcða ꝯña: q2 reducũtur in ſill̄m: ſicut qðlibʒ enthimema: 7 dʒ ſumi talis minor ad ħ q ſequat̃ formalr̄. ſ. q lapis hʒ oculos: tñ ꝯ ſe nõ ẽ manifeſta: iõ nõ valʒ. vñ iᵃ regula in ſophiſmatib⁹. Quicqd ſeqtur ex antecedẽte 7 cõſequẽte: ſequitur ex antecedẽte per ſe. nõ valʒ. Ideo dicit Boeti⁹. ſubticet̃ propoſitio de ſe maᵗᵃ. ¶ Ad aliud ſilr̄ nõ valet. oĩs homo quẽ tu neſcis vel vides currit. ḡ tu curris: q2 illud ad qð deſcẽdit̃ nõ cõtinet̃ ſub diſtributo. Silr̄ ſcða ꝯña nõ valʒ ex oppoſito 7c. ¶ Ad pncipale de firmiſſimo dico q illud pnᵐ ẽ affirmatiuũ formalr̄: ſicut ħ. nõ ipoſ̄e eſt hoĩeʒ currere. valʒ iſtã: poſ̄e ẽ hoĩem currere. Silr̄ illud pnᵐ. ipoſ̄e eſt ideʒ ſil ee 7 nõ eſſe valʒ hãc: neceſſe eſt idẽ nõ ſil ee 7 nõ eſſe. vñ dictũ negat̃: nõ modus. ¶ Ad aliud multi ſill̄i docentur ex hipotheſi: q2 tali mõ ꝯ̄ arguere: nõ q2 ꝑ illos modos ꝯ̄ aliqd ꝑbare. ꝑbatio iſti⁹ docet ibi ꝑbare ex ſill̄o ex falſis: 7 ꝑ illos nũq̃ ꝑbabit̃ aliqd. Silr̄ de circulari ſill̄o ꝑ quẽ nõ ꝯ̄ ꝑbare imo eo ipõ q eſt circulare. nõ ꝑbat. vñ dico q ẽ notius ipoſſibile idẽ ſil ee 7 nõ ee q̃ neᵉ eiuſdẽ de ſe. vñ lʒ negaret q idẽ nõ ſit ipm: nec nõ ipʒ: tñ nũq̃ diceret q idẽ ſit ipm met: 7 q nõ ſit ipʒ met. ¶ Ad aliud. oĩs deceptio que põt fieri ex ꝑ ſenſum. nõ falſificat pmũ pnᵐ. vñ nũq̃ aliqs ſenſus quo ad ħ dicit q ħ ſenſibile ſit ħ: 7 nõ ſit ħ in eodẽ iſtãti. ¶ Ad aliud veꝝ ẽ: 7 eſt cã: q2 nõ ꝯtractat̃ mĩ. cũ maiori. vñ vult phs q maiorẽ ſolũ ꝯ̄ ꝑus ſcire tpe q̃ minorẽ 7 cõcluſiõem: tñ eodẽ tpe ſcit̃ maior 7 ꝯ. 7 minor ſi applicẽtur. vnde ad formã qñ dicit ꝯtingit ignorare in ꝑticulari 7 ſcire in vl̄i: veꝝ ẽ ꝑpter ħ q neſcit iſtud ꝑticulare ꝯtiⁿᵉ ſub vl̄i: ſi tñ ſcirẽ 7 applicarẽ tũc nõ: ꝯña nõ valʒ: nõ. n. opior ꝯdictoria: niſi opiner hãc mulã ee ꝯtẽtã ſub mula: 7 ħ nõ facio ꝑ poſitũ: nec ſeqtur. duᵗᵒ hãc. ergo aliq̃: ſed ẽ falſa ꝯñtl certᵒ. n. ſuʒ hãc ee ſlam. aliq̃ mula nõ ẽ ſterilis: ſʒ nõ oʒ ſcire q ħ ẽ falſa. ḡ 7c. q2 ſicut añs verum ad vitateʒ ꝯñtis. ſic falſitas conſequentis ad falſitatem antecedẽtis.

¶ Quale vero nec contradictionis mediũ nihil ee ꝯtingit: ſed neceſſariũ aut dicere aut negare vnũ de vnoquoqʒ. T. c. XXVII. Qõ. IIII.

Trum iter ꝯdictoria ſit mediuʒ. q ſic. 2. h⁹. ſemꝑ eniʒ T.c.7. eſt mediũ ee 7 nõ ee quõ. ergo 7c. ¶ Itẽ iter extrema plus diſtãtia ſunt pl̄a media. ḡ iter ifinita diſtãtia ifinita media. ꝯdictoria diſtãt in ifinitũ: q2 nõ ꝯ̄ intelligere maiorẽ diſtãtiaʒ: q2 ſi ſic. illa erit ſub ꝯdictõe. oi finito ꝯ̄ itelligere maius. ¶ Item inter oĩa relatiua relatio eſt mediũ: ꝯdictoria referunt̃ adinuicẽ. ḡ erit relatio media. ¶ Itẽ ibi eſt mediũ ꝑ abnegatõem: q2 ſcutũ cuius medietas ẽ alba: 7 medictas nigra nõ ẽ albũ: nec nõ albũ.

¶ Itē ſi nō eēt mediū: tūc de quolibꝫ alteꝝ: ſꝫ h̄ falſa. Oīs
hō albus. ⁊ h̄. omnis homo nō albus.
T.c.5. ¶ Oppoſitū vult ph̄s pmo poſterioꝝ. ꝯdictio eſt oppō: cu-
ius non eſt medium ſecunduꝫ ſe contra diffinitionem: qꝛ
nō eſt propria. quia ꝯr contrarijs immedietas. ¶ Dicen-
duꝫ ꝙ diffinitio eſt multiplex: eo ꝙ negatio poſſit negare
pſeitatē vl' ē ibi perſeitas negatiōis: tūc eſt ītellectꝰ ꝙ per
ſeitas affirmaꝛ. tūc eſt oppō cuiꝰ ſm̄ ſe nō eſt mediū: ex h̄
ſeqtur: cuius nullo mō eſt medium. vbi. n. vm om ieſt per ſe:
reliquū nullo mō pōt ieſſe: eſt aūt medium per accn̄s īter
ꝯria īmediata: nō ſic h̄. ¶ Ad pmū pncipale ꝙ nihil ē me
diū īter ens ⁊ nō ens ſi accipianꝛ vt ꝯdictoria. Accipiēdo
tn̄ nō ens nihil ⁊ ens actu eſt aliqd mediū. ¶ Contra. oīs
mutatio eſt mediū īter ꝑ ſe terminos: ſed termini gnōnis
T.c.7. ſunt ꝯdictorij: qꝛ eē ⁊ nō eē. ꝓbatio aſſumpti. 5°. phȳcoꝝ:
gn̄atio eſt a nō ſubo in ſubm. corruptio ecōuerſo: ⁊ ibideꝫ
dicit ꝙ gnātio ⁊ corruptio ſūt īter ꝯdictoria. ¶ Itē. 4. hu
T.c.27. ius. ca. 6°. arguit ſic. Si mem īter ēs ⁊ nō ens. ergo mutatio
aliq̄ media īter gnōnē ⁊ corruptionē. ꝯn̄a nō valꝫ niſi acci
peret ꝯdictoria ꝓ terīs gnōnis. ¶ D'ad h̄. ad mi. ꝙ termi
ni nō ſunt ꝯdictorij: ſꝫ pūatio ⁊ forma. ¶ Ad auctoritates
ītelligit per nō ſubm pūationē forme. Silr ibidē exponiꝛ
ꝙ ſequiꝛ ꝙ priuatiue oppoſita ſunt ꝯdictoria circa ſubm
aptū natū qð mutaꝛ. ¶ Ad illud h̄ in 4°. huiꝰ dr̄. ꝙ argm ē
a maiori: ꝙ ſi mediū ſit īter ꝯdictoria multo magis īter q̄-
cūqꝫ alia oppoſita: ⁊ ita īter pūatiōem ⁊ formaꝫ. ⁊ ita aliq̄
mutatio media īter illā q̄ terminaꝛ ad formā: ⁊ illā q̄ ter-
minaꝛ ad pūatiōem. ¶ Cōtra pmā gloſam in lr̄a dicit nō
ſubm dº pūationē. ergo per nō ſubm ītelligit pūationem.
¶ Cōtra 2m ſic. poſſet eē generatio vel corruptio īter ꝯria
īmediata. qꝛ illa circa ſubm ſunt ꝯdictoria. ¶ Itē rn̄º. cō-
cedit ꝓpom ſi pūatio ⁊ forma ſint ꝓprij termini gnōnis: ſꝫ
pūatio ⁊ hītus circa ſuſceptibile ſunt ꝯdictoria. Si ḡ īter
pūatiōem ⁊ formā ſit mediū īter ꝯdictoria erit medium.
¶ Ad pm dico poſſet credi ꝙ ꝑ ſubm ꝑ qð ītelligit formā
poſitiuaꝫ tm ītelligeret extremū ꝯrietatis nobiliꝰ: qꝛ extre
mum vilius vr̄ eē pūatio. h̄ excludēs expor ſe ītelligere ꝑ
nō ſubm extremū ꝯrietatis ignobiliꝰ. d. nō ſubꝫ dico pūa-
tionē. i. vtrūqꝫ extremū ꝯrietatis: ⁊ non ſolū alterū: qð eſt
ꝑfectius: ſed ēt īꝑfectiꝰ: vt nudū ⁊ nigꝝ neutrū iſtoꝝ ē pri
uatio ſimplr. vnde per nō ſubm nō ītelligit aliā pūationē
ſimplr: ſꝫ ꝯrium dcm̄ eſt. ¶ Ad aliud de ratiōe ꝯdictiōis
duo ſunt: ꝙ alterū necārio īſit: ⁊ ꝙ altem nihil ponit: ꝯria ī-
mediata circa ſubm aptū natū hn̄t vnā ꝯditionē. ſ. ꝙ alte
rum ieſt: ſꝫ ſcðam nō: qꝛ vtrūqꝫ ē poſitiuū: ſed ſcða reqriꝛ:
vt pꝫ īfra. ad gnōnē ⁊ corruptiōem: ſꝫ vtrūqꝫ eſt ī pūatiue
oppoſitis. ¶ Ad 3m argm. aut loqtur de gnōne: ⁊ tūc nō eſt
forma nec pūatio: nec ſub pūatiōe vel forma: ſicut pūatuꝫ
vel īformatū: ⁊ tūc ē mediuꝫ īter illa: ſꝫ ſic nō ſunt ꝯdicto
ria: ſꝫ circa aptū natū: ſꝫ gnātio nō eſt ſubm natū. Aut loq-
tur de gnāto: ⁊ illud eſt natū recipe pūatiōem ⁊ formā. ſic
tūc rn̄o. ꝙ illud ſubm ſemper eſt pūatū vel formatuꝫ: qꝛ
pūatū vſqꝫ ad vltimū īſtās: ⁊ formatū in illo vltīo. ⁊ ita nū
quā habeꝛ mediū. ¶ Cōtra ꝙ circa ſubꝫ natū. puta circa
generatū vel generabile ſit mediū īter pūatiōeꝫ ⁊ formā
T.c.7. ꝓbaꝛ. 6°. phyſicoꝝ. ꝓbat ph̄s ꝙ oē qð mutaꝛ ꝑtim ē in ter
⁊.87. mino a quo: ⁊ ꝑtī in termino ad quē. ḡ ſubm gnōnis muta
tiōis partī eſt ſub pūatiōe: ⁊ ꝑtim ſub forma. ¶ Itē ſi pūa
tio ē terminꝰ a quo gnōnis. ergo ipm ſubm dſinit aliqn̄ eē
ſub pūatōe: ⁊ nō in īſtāti ſub quo ē ſub forma. ḡ in alio an̄.
nō īmediato. ergo mediato: ⁊ īter talia eſt tp̄s mediū in q̄
ſubm ſub neutro ꝯdictorio eſt. ¶ Ad pmū dðm ꝙ ꝓpoſi-
tio vā eſt de mutatiōe diulcuiꝰ eſt motꝰ: nō de īdiuiſibili: cu
ius eſt gnātio: qꝛ ſil' ibi gnātur ⁊ gnātū eſt. ¶ Cōtra cōme
tator dicit ibi: ꝙ demr̄atio illa locū hꝫ in. 4. gnībꝰ. ſ. in ſub
ſtantia q̄ꝫte: qualitate ⁊ vbi. ¶ Itē arº in genere ſube: ſicut
arguit ibi ph̄s: qð oīno eſt ſub termino a quo nō mutaꝛ: ⁊
quādo eſt omnino in termino ad quem: tūc mutatuꝫ eſt.
gº ꝙ mutatur partiꝫ eſt ſub termino a quo: ⁊ ꝑtim ſub ter-
mino ad quē. ¶ Ad primū iſtoruꝫ. ꝙ ꝯmētator dicit fal-
ſuꝫ de gnōne īdiuiſibili que eſt terminꝰ motus: qꝛ ſi ꝑtim
hꝫ pūatiōem: ⁊ ꝑtim formā: tūc nō hꝫ totā formā cōplete.
ḡ ad h̄ ꝙ hēat oꝫ ipm mutari: ⁊ tūc illa mutatio nō eſt vl-
tima. ¶ Iō dðm ꝙ illa ꝓpō hꝫ locū in gn̄e ſube tm̄ ratōe
motꝰ precedētis gnōnē: ſꝫ ex h̄ nō ſeqtur ꝙ ſit in gn̄e ſube
niſi extēdēdo. vn̄ vl' lr̄a ꝯmētatoris extorqueri vr̄: vel eſt
negāda: niſi qꝛ illa alteratio a gnōne q̄ eſt terminꝰ pōt dici
eē in gn̄e ſube alr q̄ꝫ alia: cuiꝰ nō ē terminus gnātio. ¶ Itē
dðm vt pūs: ꝙ dcm̄ phi hꝫ veritatē ſolū in mutatiōe diui
ſibili. ¶ Ad illud: ꝙ illud qð mutaꝛ ſolū mutatiōe īdiui-
ſibili qn̄ mutaꝛ totalr eſt ſub termīo ad quē. ¶ Cōtra. ni-
hil mutaꝛ ad hītū. ꝓ de gnōne. ¶ Dðm ꝙ aliqd hꝫ formā T.c.55.
in q̄eto eē: ⁊ forma ꝓſupponiꝛ mutatiōi: ad tale eē nō ē mu
tatio: tn̄ qꝛ mutatio fit ad illud qð ſil' habeꝛ tpe: ſꝫ poſteri-
us nā: qꝛ nūc acqriꝛ: h̄ neceſſariū ē in mutatōe īdiuiſibili.
¶ Ad aliud ꝙ ſubm aliqn̄ deſinit eē ſub pūatiōe. in īſtan
ti in quo primo eſt forma. Deſinit exponiꝛ duplr. vno mō
per poſitōem pn̄tis: ⁊ negatōeꝫ futuri: vt nūc eſt: ⁊ nō erit
Alio mō ꝑ negatiōeꝫ pſentis: ⁊ poſitiōeꝫ pteriti: vt nūc nō
eſt ⁊ fuit. hoc ſecundo mō dꝫ exponi in ꝓpoſito: nō p: qꝛ nō
eſt dare vltimū nūc termini a quo gnōnis vel corruptōis
in quo terminꝰ ille ſit. ¶ Ad aliud pncipale ꝙ ꝓprie diſtā
tia eſt in gn̄e quātitatis: ⁊ de hoc ē veꝝ: tn̄ de diſtātia trāſ
lata ad alia: vt oppoſita: qð nō valꝫ: qꝛ ꝯria īmediata maxi
me diſtāt: ⁊ tamē nullū mediū. h̄. n. in ꝓpoſito eſt diſtātia
pūatiua. qꝛ alterū ꝯdictorioꝝ eſt pūatio alteriꝰ. ¶ Ad for
mā ꝙ nō ē veꝝ qð ſumiꝛ in maiori: niſi vbi extrema diſtā
tia ſunt poſitiua: ⁊ forte nō in oībus talibꝰ: ⁊ forte minorē
falſa ꝯdictoria diſtāt in īfinitū: qꝛ de quolibꝫ alteruꝫ ꝯdi-
ctorioꝝ. ergo quātūcūqꝫ modicū aliqd diſtat ab vno ꝯtra
dictorioꝝ aliud extremū pdicaꝛ de eo. tūc ꝓpō gloſaꝛ. eſt
ibi īfinita vel maxima diſtātia h̄ eſt indetc: qꝛ quecūqꝫ mi
nima diſtātia ſufficit etiā: ⁊ maxīa pōt eē. vnde nō ſeqtur:
ꝙ ibi ſit īfinita diſtātia poſitiue: pōt tamē eē ibi gr̄a mate-
rie alicuiꝰ ſi alterū extremū ſit īfinitū poſitiue: vt deꝰ ⁊ nō
deus. vnde ꝯdictio minimā diſtātiā reqrit: ⁊ maximā per
mittit. ita ꝙ īdifferēter ſaluaꝛ in oī. ¶ Cōtra iſtud ſi non
in īfinitū diſtēt: ſꝫ īdetermiate. ḡ cōtraria magis formalr
ſunt oppoſita q̄ꝫ ꝯdictoria. ꝓbatio: qꝛ ꝯrietas ponit maxi-
mā ⁊ reqrit: ⁊ ꝯdictio ſm̄ te ſolū ꝑmittit: ⁊ nō reqrit. ḡ ⁊c̄.
ſꝫ hoc eſt flꝫ: qꝛ ꝯdictio eſt pma oppō. pm eſt maxime tāle.
¶ Ad iſtud ꝙ ꝯria īcludūt maximā diſtātiā vel maioreꝫ
poſitiue q̄ꝫ cōtradictoria: tamē cōtradictoria permittunt
maiorem diſtantiaꝫ ſi eēt: quia pone maiorē diſtātiam: q̄ꝫ
īter cōtraria: ⁊ de illa dicitur contradictio. ꝓbatio pmi. qꝛ
impolē eſt genꝰ īcludere aliquā ꝑfectiōeꝫ que nō ſit in ſpē
cū aliquo ſuꝑaddito ꝑ qð ſpēs ē ſpēs. ḡ cum ꝯdictoria īclu
danꝛ in oī oppōne: ſic ſuꝑiꝰ ad illa: nō loquor d̄ ītentōe ꝯdi
ctorij. ſꝫ de his q̄bus īeſt affirmatiue vl' negatiue q̄cq̄d eſt
in ītellectu oppōnis ꝯdictorie erit in qualibꝫ alia oppōne
cū aliq̄ addito: ⁊ nō ecōuerſo. ¶ Ad ꝓbatiōem fl'itatis cō
ſequētis. ꝙ pm eſt equocū. 5°. mō in pdicamētis dr̄ aliqd pm c. d poꝛi
nā ⁊ cauſalitate: ⁊ pm tale eſt maxīe tale: ſed ꝯdictio eſt op
poſitio pma nō cālitate: ſꝫ pma: qꝛ ꝯmuniſſima. h̄ eſt ſcðo
mō poritatis in pdicamētis: vnde īcludiꝛ in q̄libet alia. iō
nō maxīa. ¶ Cōtra ꝙ eſt pria cālitate: ꝓbatio: qꝛ ſi nō eēt
illa oppō nulla alia eēt: ⁊ ſi nll'a alia eēt ꝯdictio adhuc eēt
oppō. h̄ videꝛ cōditio cāe: ꝙ pōt eē ſine cāto: ſꝫ nō ecōuer-
ſo. ergo vr̄ ꝙ ſit pma cālitate. ¶ Dðm ꝑ ſile ponaꝛ ꝙ deꝰ
faceret aīal ſine oī dr̄ia ſpecifica: ſicut forte eſt aīal in em
briōe: ſi aīal nō eēt: nulla ſpēs eēt: ⁊ ſi nulla ſpēs eēt: poſſet
aīal eſſe. ḡ aīal ſic eēt ꝑfectiſſimū: nō valꝫ: ſꝫ ſeqtur ex h̄ ꝙ

aĩal eẽt ꝯmuniſſimum.ita in ꝓpoſito. ¶ Jtẽ ꝙ nõ ſit maxima diſtãtia poſitiue iter ꝯ̃dictoria.ꝓbatio:q2 iter oĩa cõtradictoria ſcõm ꝙ talia ẽ equalis diſtãtia. g̊ ſi aliqua diſtãt finite ſ̃ʒ ꝙ ꝯ̃dictoria.ſeqtur ꝙ oĩa ꝯ̃dictoria finite diſtent.aſſumpta probat̃: q2 iter ꝯ̃dictoria aliq̃ eſt mutatio nãlis:q2 qlibʒ de ſe nõ ſedẽte põt facere ſedẽtẽ.g̊ nulla cõtradictoria ſ̃m ꝙ talia ĩfinite diſtãt. ¶ Ad iſtud ꝙ equaliter diſtãt q̃ʒtũ ad coexñdi modũ:nõ quo ad exiſtẽdi gradũ. ¶ Jſta rñſio nõ ſaluat ĩfinitã diſtãtiã:q2 ſi ĩtelligit̃ rõ diſtãtia ĩfinita quo ad coexñdi modũ ſic reſpectu potẽtie diuĩe ſunt ĩfinita:q2 nõ põt deꝰ facere ꝙ ſil̓ exiſtãt. ¶ Jtẽ tũc in oĩ oppõne eẽt ĩfinita diſtãtia:cuʒ nõ poſſit eẽ ſil̓. Si q̊ ad eẽndi gradũ:tũc nõ eſt ĩfinita diſtãtia: q2 quãtũcũqʒ parũ diſtet vnũ ab altero.ß eſt non ß. ¶ Ad 3^m pncipale verũ eſt loquẽdo de intenbꝰ.ibi eſt relatio media:ꝛ ſic oĩa oppoſita ſunt in gñe relatiõis:q2 oppõ q̃ eſt genꝰ ipſoꝝ eſt ibi:loquẽdo de rebꝰ ſubſtractis nõ ẽ veꝝ: ſicut hõ ꝛ nõ hõ nõ referũtur adinuiceʒ. ¶ Ad 4^m pncipale dicunt aliq ꝙ nõ eſt icõueniẽs.ex q̊ vnũ ꝯ̃dictorioꝝ ĩeſt pro vna parte:ꝛ reliquũ pro aliã.ideo nõ reſpcũ eiuſdẽ:ſed vtrũqʒ ĩeſt ſ̃m qd. ¶ Cõtra.tc me^m iter ꝯ̃dictoria:ſicut iter ꝯ̃ria ĩmediata. ¶ Dõm ꝙ iter cõtradictoria nõ eſt mediũ ſim^r: q2 circa nullũ ſubm neutruʒ ſim^r põt ĩeſſe vel vtrũqʒ ſ̃m qd:tñ in alijs põt eẽ ſimpl̓r mediũ circa aliqđ ſubm: q2 lapis nõ ẽ cecꝰ nec vidẽs ſimpl̓r:nec ſ̃m qd vnũ ꝛ alterũ. Sʒ al̓r poteſt dici ꝙ eſt veꝝ dr̃e ꝙ hoc ſcutuʒ nõ eſt albũ ſimpl̓r:tñ de ꝯ̃rijs nõ valʒ.eſt ß ſcutũ albũ vel nigrũ.dico ꝙ neutꝝ. q2 nihil denoĩat̃ ab accñte niſi ſim^r ĩſit.in ꝯ̃dictorijs negatiua ẽ ſimpl̓r v̄a: q2 qcqd falſificat affirmatiuaʒ verificat ſimpl̓r negatiuã.ſ̃m qd falſificat affirmatiuã. g̊ verificat ſimpl̓r negatiuã. ¶ Cõtra.ſi hoc ſcutũ ſit ſimpl̓r nõ albũ: ꝛ ß nõ eſt nigrũ:ꝛ ſic đ alijs. g̊ hoc ſcutũ nõ eſt coloratũ:ſʒ hoc eſt f̃lm.ergo alia negatiua que p̃cedit.ꝯña probat̃: q2 qcqd denoĩat a gñe denoĩat̃ ab aliq̃ ſpẽ.ex ꝯſideratiõe 2^i

ca.io. topicoꝝ. ¶ Dõʒ ꝙ ꝯña nõ valʒ. Ad ꝓbatõem dõʒ ꝙ ad đſtructiõeʒ cuiuſlibʒ ĩferioris in p̃dicatõe denoĩatiua nõ ſeqtur deſtructio ſuperioris niſi deſtruat̃ qđlibʒ ĩferius ĩ ſe ꝛ in cõiunctiõe cũ alia ſpẽ oppoſita.ſic nec eſt albuʒ nec nigrũ:nec albũ nec nigrũ ſil̓. Sic ꝯſiº expoꝰ. Al̓r expoꝰ ꝯſiº ſic.denoĩatm̃ a genere:oʒ denoĩari ab aliq̃ ſpẽ.veꝝ eſt aliqua illarũ denoĩationũ:de qbꝰ eſt ibi ſ̃mo.vel.ſ. ſic ß ẽ albũ.vel ß hʒ albedinẽ:vel huic ĩeſt albedo.duo ſcđi modi ſunt veri in ꝓpoſito. Uel dr̃ ſic.ꝙ ß ſimpl̓r ẽ v̄a:ſcutũ non eſt coloratũ:q2 nullo colore.q2 nec nigrũ:nec albũ:ſicut ſi

ca.zi. duo hẽant vineã:ꝙ neutrũ habeat vineã.6º.topic. ¶ Ad

T.c.i5.ſʒ aliud pncipale ꝙ nõ eſt ꝯ̃dictio in incõplexis.iđ neutrum

xpſſiꝰ ß p̃dicat̃ de quolibʒ in talibꝰ. ¶ Cõtra.5º.bꝰ.alterũ ꝯ̃dicto-

4.º ꝛ.io. rioꝝ de quolibʒ.ꝓpõ cõplexa de nullo p̃dicat̃. ¶ Jteʒ in

ꝺ op^ne p̃dicametis diſtiguit q̈tuor oppõnes in phier̃.duas:q2 tm̃

ca.5. ille ſunt cõplexoꝝ de qbꝰ loqt̃ ibi.g̊ ĩ cõplexis ſunt oẽs q̈-

T.c.ii. tuor.de qbꝰ loqtur in p̃dicametis. ¶ Jtẽ ĩ.4.bꝰ.ſi oppõm

ꝛ.i3. p̓mi p̓ncipij eſt veruʒ:tũc idẽ homo ꝛ nõ hõ.ꝛ ſic vltra.nõ erit hõ nec nõ hõ:nã duaꝝ due negatiões.g̊ intelligit duo cõtradictoria p̃dicari in ꝓpõnibꝰ affirmatiuis: q̈rum accipit negatiões. ¶ Jtẽ hõ ꝛ nõ hõ repugnãt non ꝯ̃rie:q2 in

ꝺ ſba. ſubſtãtia nõ eſt ꝯ̃rietas.in p̃dicamentis. Sil̓r q2 nõ homo nihil ponit:ñ p̓uatiue:nã nõ hõ dicit̃ de eo qđ nõ eſt aptuʒ eẽ hõ.nõ relatiue.g̊ ꝯ̃dictorie. ¶ Cõcedẽdo ß ar^ta dico ad rõnẽ ꝙ de ꝯ̃dictorijs ĩcõplexis.veꝝ eſt ꝙ alteꝝ dr̃ đ vnoquoqʒ: nõ tñ de quolibʒ diſtributo pro oĩbꝰ ſuppoſitis.q2 vni ſuppoſito põt ĩeſſe vnum:alij aliud.

¶ Accidit itaqʒ ꝛ quod famatum eſt de omnibus talibus orationibus ipſas ſeipſas deſtruere. Nam qui omnia vera dicit. orõnis ſue ꝯ̃riã verã facit. Tex.c.XXIX. Queſtio. V.

VTrum pars põt ſupponere ꝓ toto cuiꝰ eſt ps.ꝙ nõ. q2 ſi ſic:tũc ps põt predicari de toto. quia p̃dicare eſt cõe ad ſupponere. ¶ Dicitur ꝙ terminꝰ ſignñans cõplexũ ꝑ modũ ĩcomplexi.ſi ſit ps ꝯplexi:ſupponit ꝓ iº:ſicut ꝓ alio. ¶ Jtẽ ſic dcõ.oĩs ꝓpõ eſt v̄a:ſi ꝓpoſitio ſolũ ſupponat ꝓ ꝯ̃dictoria:ꝛ nõ pro alia poſſunt ꝯ̃dictõ ſimul eẽ v̄a ꝛ f̃la. ¶ Ad p̓^m.illud in ꝯ̃rium:ꝙ terminꝰ cõis ſignificãs conceptum complexũ per modũ ĩcõplexi p̃dicat̃ de toto nõ ĩquãtum ps ĩtegralis:ſʒ inq̃ʒtũ totũ vl̓e.

¶ Explicit liber quartus.

¶ Quapropter ꝛ nã pricipiũ: ꝛ elemẽtũ: ꝛ mẽs: ꝛ volũtas: ꝛ ſubſtãtia: ꝛ qđ cuiꝰ cauſa.multorum eni ꝛ cognitionis: ꝛ motus principiũ eſt bonum ꝛ malum. Tex.cõmẽti.I.

¶ Amplius vt finis: hoc autem quod eſt cuius cauſa: vt ambulãdi ſanitas. ꝛ ſequitur.

¶ Et adinuiceʒ cãe ſunt: vt laborare cã eſt euechie: ꝛ hec laborãdi: ſʒ nõ eodẽ mõ: veꝝ ß qdẽ vt finis: illud đo vt principiũ motꝰ. T.c.II.

¶ Et iſtud principiũ eſt cã finalis. Omnes eni cauſe non ſunt principia niſi propter iſtud primum. Cõmento.I.verſus finem.

¶ Libri quinti metaphyſice. Queſtio. .I.

VTruʒ finis ſit p̓ncipiũ ꝛ cã.ꝛ vtrũ ſit cauſa ipſi agẽti:ꝛ vtrũ maxie cã. Qꝫ nõ ſit p̓ncipium: q2 de rõne p̓ncipij eſt eẽ p̓^m.caº.p̊ huiꝰ. ¶ De ratõe finis eſt eẽ vltimũ.5º.bꝰ.ca. de ꝑfecto.vltimũ ꝛ p̓^m oppónunt̃. Qꝫ non cauſa: q2 aut ſ̃ʒ ꝙ ens:aut ſ̃ʒ ꝙ nõ ens.2º mõ non: q2 nõ ens nulliꝰ eſt cã:finis eſt cã entis.g̊.nec p̊ mõ:q2 finis nõ T.c.i. T.c.zi.

ẽ cã:niſi ſ̃m ꝙ mouet efficiẽte ad agẽdũ:ſed qñ finis ẽ:nõ moꝰ efficiẽs.ĩmo ceſſat ab actiõe:q2 hĩtibꝰ pñtibus ceſſat motꝰ.p̓mo de gnõne. Qꝫ nõ cã efficiẽti:q2 ſi ſic:ꝛ efficiẽs ẽ cã finis:tunc idẽ reſpcũ eiuſdẽ eſt cã ꝛ cãtũ:ꝛ per ꝯñs p̓us ꝛ poſteriꝰ natural̓r. Seqtur etiã ꝙ idẽ erit cauſa ſui:q2 qcqd eſt cã cãe:eſt ꝛ cã cauſati:ꝛ qcqd ẽ p̓us p̓ore:eſt p̓us poſteriore:q̈re ſi finis eſt cã efficiẽtis:ꝛ efficiens cã finis: ꝛ finis erit cã finis:ꝛ eodẽ mõ de p̓ore. ¶ Jtẽ ſeqt̃ ꝙ demonſtratio ꝓpter qd erit circularis:vel põt eſſe.qđ eſt f̃lm ſ̃m pħm p̓mo poſterioꝝ.ca.3.qbuſdã aũt ꝛc.q2 ideʒ eẽt p̓us ꝛ poſteriꝰ reſpectu eiuſdẽ.ꝓbat̃ ꝯña:q2 demr̃atio ꝓpter qd. eſt per cãm:ꝛ ecõuerſo.g̊ ſi põt fieri demr̃atio de efficiẽte: ꝛ ecõuerſo.g̊ circulus.ꝙ nõ maxie cã:q2 ẽ cã extrĩſeca mã ꝛ forma ĩtrinſece:ꝛ ĩtrinſecũ vr̃ magis cõferre ad eẽ q̈ʒ cauſe extrinſece. ¶ Jtẽ ſi ſic.tũc nobiliſſima cauſata haberẽt iſtã cãm:qđ eſt f̃lm:q2 nobiliſſima cãta ſunt ĩmobilia que nõ hñt cãʒ finaleʒ. vñ in.3º.dr̃. in ĩmobilibus nõ eſt finis. T.c.55. T.c.6. T.c.3.
¶ Jtẽ ꝓbat̃:q2 finis ẽ alicuiꝰ actõis:actio in motu.ĩmobilia nõ hñt motũ.hec eſt rõ pħi in lr̃a. ¶ Jteʒ ſi eẽt maxie cã:tũc eẽt maxime certa cognitio ꝑ eaʒ.hoc f̃lm:q2 maxie cognoſcimꝰ qñ cognoſcimꝰ ip̃ʒ qd.qđ eſt per formã.vnde vbiqʒ pħs circũ loqtur quid per formam.

¶ Ad oppo^m p̓mi.pħs.i.ca.5^ti Oppoſitũ ſcđi eodem caplõ. T.c.i. T.c.z.

T.c.2. ¶ Oppoſitū tertij īferius eodem capᵒ. ¶ Oppoſitū q̄rti.
ꝯᵗᵒ.1. commētator ca. de p̄ncipio in fine.

Reſpondeo ꝙ ſic.cᵒ ꝓbatio eſt. oē agēs ꝑ ſe: qđ
dico ꝓp caſuꝫ et fortunā: agit ꝓp
T.c.49. finē ſm̄ phm̄.2.phy. vbi diuidit agēs ꝓp finē in agēs a nā
T.c.40 ⁊ in agēs ab ītellectu. vñ caſus ꝯcurrit in effectū cāe nālis
ſꝫ exp̄ˢ.2. ſꝫ fortuna ē in agēte a ꝓpoſito ſꝫ ꝙ dr̄ ibidē ꝙ nā agit ꝓp
hᵒ.t.c.8. finē ⁊ itellꝰ ſilr̄. hoc idē hr̄.2. de gnōne. de vtroqꝫ fit vna
et.9. rō. Oē agēs in cuiꝰ actōe pōt accidere error: agit ꝓp fineꝫ.
T.c.62. Sꝫ oē agēs ꝑ ſe ē hꝫ. fruſtra dr̄ eē: vt hr̄.2.phy. illa actio q̄
nō pōt cōſeq finē itentū. Si ḡ nllꝰ finis ſit itentꝰ: nullum
agēs ageret fruſtra: neceſſe ē ergo ponere finē itentum.
EX ¶ Argᵐ de errore. ḡ ſi oē agēs poſſit ꝑ ſe errare. omne ergo
agēs aget ꝓpter finē: tale eſt agēs nāle qđ pōt errare. Ali-
TRA quādo etiā de agēte per ītellectū verum eſt illud.
¶ Ultra. ſi finis eſt itentꝰ: tūc finis ē cā: vt agat: ⁊ p̄nᵐ moti
uum agēti efficiēs iā factus in actu cā vl̄ motꝰ a fine: ꝓdu
cit formā in mā. ⁊ h̄ eſt cālitas forᵉ īformare: cālitas māe
ē ſubſtare forme: cālitas ḡ oīum eſt a fine. ergo ⁊c̄.

Ad argumētum p̄ᵐ nota ꝙ 2ᶜⁱ mō cāndi finis
.ſ. ꝓut res ē in motu: nō ꝙ fi
ne eē que eſt oꝑatio: q2 ille pōt eē ſil' in actu cū illo cuiꝰ ē fi
nis: ⁊ tūc nō eſt difficultas attēdere entitatē dū exiſtit: nō
ꝓut res iā facta ē: ſꝫ de fine motꝰ: q2 tūc nō eſt ⁊c̄. ¶ Pōt
ḡ ad illud dici ꝙ finis ſꝫ ꝙ ens in pō ē cā motꝰ: entitas po
tētialis debeꝛ ſibi ꝓut cāt motū. ¶ Cōtra. ſi ſic. hito fine
ſm̄ ꝙ finis ceſſat motꝰ: ⁊ finis ſm̄ entitatē potētialē ī p̄nº
eſt cā motꝰ ſm̄ ꝙ cā. ḡ in p̄nº motꝰ ceſſaret motꝰ. ¶ Itē fi
nis ſm̄ entitatē q̄ ē cā mouet efficiēs ad agēdū. ḡ ſm̄ iſtā
entitatē ē nobiliꝰ efficiēte: ⁊ efficiēs ē cā actualis eē finis: ⁊
finis ſm̄ eē potētiale eſt cā efficiētis: ⁊ illđ ē nobiliꝰ eē ſm̄
ꝙ finis ē cā efficiētis: q̄ꝫ ſꝫ ꝙ ē effectꝰ efficiētis: q2 vnūqđ-
qꝫ ē nobiliꝰ ſm̄ ꝙ ē cā q̄ꝫ ſm̄ ꝙ ē effectꝰ. ḡ finis eē potētia-
le ē nobiliꝰ q̄ꝫ ſuū eē actuale. Alr̄ dr̄ ꝙ finis ſꝫ ꝙ futurꝰ nō
mouet efficiētē: q2 idē argᵐ pōt fieri de fine ⁊ futuro: ⁊ de
fine ſm̄ ꝙ ē pō: nec alijs modis. Sꝫ finis ſm̄ ꝙ eſt in iten
tōe agētis: mouet efficiēs vt deſiderabile ⁊ bonuꝫ: q2 ſi ſit
nude apprehēſuꝫ: ⁊ nō mouet ad effectū: nō ē cā: nec habꝫ
rōnē finis. ¶ Cōtra eadē argūta q̄ ꝑus: q2 in p̄nº motus
hꝫ finis illā potētialē entitatē ſm̄ ꝙ eſt in itētiōe: vt deſi
derabilis. ergo tūc ceſſabit motꝰ. ¶ Itē illđ eē finis ē mi
nus ꝑfectū eē finis q̄ꝫ eē ex̄. ergo cū ſm̄ illđ eē actuale ſit
cātū ſꝫ aliđ nō pōt eē cā. ¶ Suſtinēdo tñ illā viā. ¶ Ad
p̄mā illarū dico ꝙ ꝓpō ē fl̄a loquēdo de fine ſm̄ ꝙ ē finis
q̄ hito ceſſat motꝰ: q2 icōpoſſibilia accipiunꝛ: q2 qñ actio ē
finis ē rō mouendi ſꝫ ꝙ cā. ergo nō pōt h̄ eē va. qñ actio ē:
finis nō ē. ¶ Ad auctoritatē ꝯ h̄ vbi dicit ī ꝙ gnōne ꝙ hi-
tibꝰ p̄ntibꝰ ī mā ceſſat motꝰ. ſic dico ꝙ fine: ꝙ ipo hito ī mā
ceſſat motꝰ: ſꝫ finis ī mā nō hꝫ rōnē finis nᶜ cāe. ¶ Cōtra.
ſi hito fine ſꝫ ꝙ finis adhuc ē actio: tūc illa actio vlteriꝰ ē
fruſtra: q2 ñ ē ꝓp iſtū: q2 ille hr̄ nᶜ ꝓp finē ex̄. q2 ille nō ē fi-
nis ſꝫ tc. ¶ Ad h̄ negaꝛ ꝯña: q2 actōeꝫ eē ꝓp finē ē actōeꝫ
eē ꝓp aliqđ mouēs agēs ad agēdū ī rōne ꝺſiˡⁱˢ. ḡ cū actio
ſit ꝓp finē nūc p̄ntatū eſt ꝓp aliqđ mouēs agens ad agen
dū. Dico ꝙ ꝓp finē agētis. dico vltra ꝙ finis ille ē hitus.
dico ēt ꝙ reqriꝛ h̄ ad h̄ ꝙ ſit finis. ¶ Ad aᵈ nota ꝙ due ꝓ
pōnes ſūt: q2 veriꝰ ē aliqđ in cā q̄ꝫ in effcū: ⁊ alia eſt qđ ē in
cā hꝫ eē pōle. ¶ Sꝫ arguo. eē potētiale ē peiꝰ q̄ꝫ actuale ⁊
in ſeipſo. dico ḡ ꝙ effectꝰ nō hꝫ veriꝰ eē in ſe q̄ꝫ in cā: q2 diui
nū eē hꝫ in ſua cā: qđ qdē eē eſt cā ſic̄ h̄ ſanitas itēta a me-
dico. veriꝰ eē hꝫ in mēte medici: q̄ꝫ ſanitas ī mā: q2 hꝫ eſſe
ſimpʳ. ſ. vt ſit cā ⁊ forma agētl. ſ. medici: vt agat. ¶ Ad p̄n
cipale dico ꝙ finis ē p̄nᵐ ſm̄ eē in mēte agētis: ⁊ ē vltimū
ſm̄ ꝙ ē in mā. ¶ Ad aliđ dico ꝙ ſm̄ ꝙ ē ens p̄ntatū ī mē
te vl̄ in itentōe agētis ē mouēs eū vt deſiderabile. ¶ Ad
aliud iſte q̄tuor cāe ſunt pᶜ in ſuo gñe: ſicut oīa gñaliſſima
⁊ tñ vnū p̄dicamentū eſt p̄us alio: ſic h̄ q̄libꝫ cā in ſuo gñe
ē p̄or alia aliq̄ p̄oritate. vñ equoca eſt p̄oritas: ſicut equo-
ca ē cālitas. ¶ Tūc ad rōnē ñ ē icōueniēs ꝙ p̄oritate ⁊ po
ſterioritate diuerſimode dcā: ⁊ cālitate ſimˡ equoce dcā:
tñ in eodē gñe cālitatis ⁊ p̄oritatis eſt icōueniens. vñ effi-
ciēs ē cā finis in rōne efficiētis. finis ē cā efficiētis inq̄ꝫtū
deſiderabile. ¶ Ad aliud icōueniēs ꝙ eēt cā ſuiipiꝰ. dico
ꝙ qcqđ eſt cā cāe: eſt cā cāti. In hac ꝓpōne ſūt tres cāe: ſi
variaꝛ cā p̄ma reſpcū medie: ⁊ media rᵘ vltie erit accñs.
vñ in talibꝰ ſic variatis nō eſt ꝓpō va. Sꝫ ſi vna cā ſit pria
cā rᵘ 2ᵉ in gñe cāe efficiētis: ⁊ illa reſpectu 3ᵉ in eodeꝫ gñe
cāe. tūc bñ tꝫ: ⁊ ē ꝓpō va. ¶ Ad arᵐ de p̄ori ꝑ idem. ¶ Ad
illđ de circulo ñ ſeqꝛ icōueniēs. ¶ Ad ꝓbatōeꝫ dico: ꝙ ſi-
cut cā ē equoca. ſic demr̄atio. mō ſi eſt circulus oꝫ ꝙ ſcđꝫ
idē genꝰ cāe ꝓbeꝛ. Silr̄ oꝫ ꝙ idē genꝰ ꝓp qđ eēt in vtraqꝫ
demr̄one: q2 ſi nō ideꝫ genꝰ ꝓp qđ nō ē circulus. ¶ Cōtra
iſtas 3ˢ rōnes. ꝙ finis ſit vniᶜᵉ cā efficientis ⁊ eꝯ. pº q2 fi
nis ē cā effectiua reſpcū efficiētis: ſicut eꝯ. pº aſſūpti: ī agē
tibꝰ a voᵗᵉ. volūtas in rōnibꝰ eſt efficiens cā reſpcū finis: ⁊
finis ſimpl'r eſt actiuū. ergo mouet volūtatē actiue ⁊ effe
ctiue. ergo ſeqꝛ ꝙ volūtas ſit ſimpl'r paſſiua. pº q2 oīs po-
tētia aut ē ſimpl'r actiua aut paſſiua nō ꝑ mō. volūtas eſt
pō. q2 pō actiua ē p̄nᵐ trāſmutādi aliud inq̄ꝫtū aliđ. volun
tas nō ē hꝫ. q2 tūc ſuū obꝫ eēt nāe paſſiue: q2 trāſmutareꝛ
a voᵗᵉ. ¶ Dr̄ ꝙ ē 2ᶠ finis vl̄ in itellu. ⁊ ſic mouet effectiue
voᵗᵉᵐ. Aliꝰ eſt finis ex̄. ⁊ illđ moueti rōne finis. ſ. ī rōne bo
ni: ſꝫ eē ex̄ eſt mouēs ſm̄ fineꝫ. ¶ Cōtra. phs ī lr̄a. Cāe nō
ſūt ſibi iuiceꝫ cāe ī eodē gñe cāe. ⁊ ꝓbo ſic. Tūc idē p̄us ⁊
poſteriꝰ ſm̄ idē ⁊ vniᶜᵉ: ⁊ ſilr̄ ideꝫ reſpcū ſuiipſiꝰ ſꝫ idē p̄us
⁊ poſteriꝰ. ⁊ ſilr̄ ꝙ demr̄atio eēt circularis ſm̄ idē: qđ acci
pit ꝙ finis ex̄ mouet in rōne cāe. ¶ Cōtra iᵈ qđ nō eſt ēs:
nō hꝫ rōnē cāe. ſilr̄ ſi mouet itra ī rōne finis: tūc nō ī rōne
efficiētis. ¶ Ad rōneꝫ iſtā nō ꝙ phs cū loqꝛ de fine: dicit
ꝙ mouet metaphoᶜᵉ. ¶ Ad arᵐ tc̄ ꝑ h̄ ſit. ¶ Ad ꝓbatōeꝫ
volūtas eſt pō paſſiua nego. ¶ Ad ꝓbatōeꝫ ad illđ: ꝙ pō
eſt p̄nᵐ trāſmutādi. dico ꝙ pō factiua eſt p̄nᵐ trāſmutādi
ꝙ ꝓp̄e eſt factio ⁊c̄. vñ dicit. 9. hᵒ. c. de pō. vltimuꝫ viſiōis T.c.16.
ē viſio: nō vltimum edificatiōis edificatio: ſꝫ domꝰ extra.
Si ergo actio imanens eēt p̄nᵐ trāſmutādi aliud inq̄ꝫtuꝫ
aliđ: tūc cāret aliqđ aᵈ p̄ter oꝑatōem. ſ. opꝰ qđ eſt ꝯ phꝫ ibi
dē. ¶ Ad aliđ qđ dicit ꝙ cāe itrinſece ſūt magis cāe. dico
ꝙ nō ſp: ſꝫ illa q̄ eſt p̄ma cālitas oīum ē verior. ¶ Ad ꝓba
tionem. ꝙ oīs finis eſt actiōis. dico ꝙ nō oīs finis eſt acti
onis: ſꝫ alicuiꝰ eētie abſolute pōt eſſe. ¶ Ad aliđ dico ꝙ
oēs cāe p̄nt demōſtrari ꝑ finē. iđ potiſſima demōſtratio ⁊ 2º phy.
certiſſima eſt per finē. vnde ſicut p̄ncipiū eſt in ſpeculabi T.c.89
libus: ſic finis eſt in agibilibus. ergo ſicut p̄ncipia certiſſi-
ma cognita: ſic fines ⁊c̄. ¶ Ad aliđ ſunt certiſſime nobis
mathematice demr̄ationes: nō tñ ſimpl'r: nā accidit ī ma
thematicis. q2 ibi eadē ſunt ſimpl'r nota: ⁊ quo ad nos ⁊c̄.
¶ Ad aliud dico ꝙ qđ rei accipiꝛ ab oī cauſa. ⁊ diffō ſiʳ.
¶ Alr̄ dico ꝙ aliud eſt loq de cognitione ſimpl'r: ⁊ de co-
gnitione ſm̄ ꝓportionē. de qua cognitiōe diciꝛ in p̄mo liº
Dico ergo ꝙ q̄ꝫta certius cognoſcunꝛ ſꝫ ꝓportōeꝫ q̄ꝫ alia
ſm̄ ꝓportōeꝫ cognoſcibilitatis ſue. vnde cognitio ꝑ fineꝫ
eſt ſimˡ notior: tñ cognitio de iſta re eſt certior ſm̄ cogniti
onem ſuā per formā. q2 forma eſt ꝓximior cauſa q̄ꝫ finis.
Et phs p̄mo poſteriorꝫ dicit ꝙ cognitio ꝑ cauſam ꝓpiquā T.c.30.
eſt quid. per cauſam remotā eſt q2. ⁊c̄. In cauſis inq̄ꝫtum ⁊.42.
cāe ſunt nō eſt circulus. igiꝛ cū finis in exñtia ſit cātū effi-
ciētis nō ē ſic eius cā: nec ſm̄ minꝰ nobile eē. igiꝛ eē cogni
tū ſm̄ ꝙ ſoluꝫ eſt cā ē verū eē. ⁊ nobilius q̄ꝫ exñtia. ¶ Rᵒ
aut mouet ſm̄ aliqđ eſſe nobilius: ſꝫ nō verius eē eius: aut
oīs finis ſimˡ eſt aliqđ exiſtēs ⁊ amatū. deſideratuꝫ vero
eſt finis reſpectu alterius deſiderati. ſed non ſimpliciter
ſicut creatura eſt in deo.

Ad queſtiōem diſtiguēdū ē ſic diſtiguit aui.6. meta.5°.c.d.'Res aliqñ ē cāta i ſua cālitate.aliqñ i ſuo eē.p mō cā final'in cālitc pcedit cās agētes recipiētes:ꝛ h̄ ƀ̄ ſuū eē i aīa:q2 aīa adiuēit eā pus: ꝛ poſtea imagiat apō ſe actōez:ꝛ igſitōez recipiētis:ꝛ q̄li tatē forc:ru g cālitatis:ꝛ rueēndi i aīa ñ ē aliq̄ cā por finali. īmo ipa ē cā eēndi ceteras cās.eē vo aliaꝝ cāꝝ i effcū ē cā eēndi iam i effcū:ꝛ mlta ibidē ꝺ h̄:ꝛ i fine cai.Si ꝺ vnaq̄q3 iſtaꝝ cāꝝ eēt ſcia iter eas no° eēt ſcia ꝺ finali: ꝛ ipa eēt ſa piētia:ꝛ h̄ ēt ē nobilior religs ptib9 h9ſcie:q2 ē ſcia cōſide rās finales cās reꝝ.¶Et ꝯmēt.i fine cai.de pn°id pnm itē dit ad ſciēdū i hac ſcia.ꝛ idē cā final'.oēs.n.cāe ñ ſt pna niſi

T.c.89. pp id.¶Et.z.phy.d.ſic pnm i ſpeb9:ſic finis i agibilib9. Si g loq̄mur ꝺ poritc i cādo.dico ꝙ extriſece pus cānt:q2.n. illa:iō ꝛ itriſece cānt:ñ eꝯ.extrinꝫ āt p9cāt finis.ic.n.q2 mo uet efficiētē i rōe amati.iō agēs agit ñ eꝯ.Sꝫ q̄ cālitas mc vl'forc por:vr ꝙ forc q2 ppigor efficiēti ꝛ fini.mā.n.itrat h̄ ſuppom:q2 ē ſb hac fora.nō āt h̄ fora ꝯſtituit h̄ ſuppom:q2 ē i hac mā.Sꝫ q̄ꝫtū ad eē efficiēs pm ē:qñꝫ vo mā ab illo nō depēdet ƀ̄ eē:ſic i nālib9.Sꝫ a pducēte totū effectū ꝺpē det:ꝛ p ꝯñs ꝺ rōne efficiētis ñ ē trāſmutare māꝫ:q2 mā tc̄ q̄ꝫtū ad eē eēt q̄ſi coenū pnm efficiēti.foa ēt q̄ꝫtū ad eē ē ab efficiēte:ꝛ aliq̄ mō ꝺpēdet a mā.¶Sꝫ dum ē vtꝝ magl ſic vl'eꝯ.finis vo ñ ſimp'q.ſ.attigit p opōnē.Sꝫ finis q ē opō ꝺpēdet ƀ̄ eē ab oib9 alys cāis.verūtñ ſp ꝺpēdet mā ab ef ficiēte inq̄ꝫtū mā h9 ꝯpou. h̄.n.ē inq̄ꝫtū fit ſub hac forma.

T.c.70. **Arguitur** ſic.finis ē eiuſdē ſpēi cū effitc ꝛ idez nūe ro cū fora.z.phy.g ñ ē ordo eēntialis in ter illa.¶Itē finis ƀ̄ ꝙ ē i itētōe agētl ñ ē no° ipo eē agē tis:q2 ñ hꝫ nobili9 eē q̄ꝫ agēs i q̄ ē.g ƀ̄ illꝺ eē ñ ē cā agētis. ¶Itē finis nihil vr dare agēti:q2 ſi agēs hr̄et eādē vi acti uā:ꝛ nihil itēderet eodē mō pduceret effcm̄.¶Itē cōfir mat.qd.n.ē i itētōe ignis qñ gnāt ignē.qs ē ille mod9 eēn di in.¶Itē ꝺs ſub rōne finis vltimi ponit om act9 btifici. h̄ āt ñ ē inq̄ꝫtū mouet ad agēdū:vt deſile.¶Itē cālitas fi

i pte exe nis vr eē teriare:ē.n.cā oppota pn°mot9.i.h9.g ñ ē ꝺ rōne fi

cutiua i nis initiare:ſꝫ teriare.qr g ponit pmo cauſare:

pn°. **Relinquendo** g viā pdictā vno°.dr ꝙ vnūq̄ꝺq̄ꝫ eēntial'r ordinat ad aliꝺ nobili9 ſe tāq̄ꝫ ad finē ñ motu nec opōne:ſꝫ q̄ſi termim opōnis:nō qdē pducibilē p ipam:nc p obꝫ ei9:ſꝫ cui iſtꝺ aſſilat p opō nē.ſic de9 pōt poni finis imediat9 cuiuſlibꝫ.illꝺ inq̄ꝫtū i ſe ē:ē finis ꝛ amat9:oē aliꝺ ſiue opō ſiue obm ñ ē finis ſimp' ſꝫ ē ru ei9 liberalitas.ꝺ q̄ logt Aui.6.meta.ca.5.tribuēs aly ñ pp ſui retributōez ꝛc.ꝛ illo°.ſupiora ſūt vtilia iferiorib9: ſic ipe dic p meta.ca.z.ꝛ pp ordīa tōez ad hūc finē ſimpl'r: vt ē i ſe opat ꝛ pduc.ita ꝙ illa opō ꝛ pductio nō ſt ei finis

Ad argumēta diceret ꝙ ſt ꝯ (ſimp'loq̄ndo. h̄.¶Itē ꝯ h̄ ē:ꝙ ordiatio cuiuſ cūq̄ꝫ ad finē vr eē p appetitū aliquē.ille ſi ē pure nāl' ñ pt eē niſi ad cōmodū.ꝛ ita vltim9 termin9 ei9 ē ipſe appetēs. ¶Itē iſtꝺ inq̄ꝫtū ē i ſe ñ ē pp qꝺ agēs agit.Si.n.illꝺ i ſe ꝺ ſtrueret ꝛ māeret i itētōe agētis.ſil'r agēs ageret.¶Itez iſta via ñ pōt poni de itelligēte.q pfigit ſibi finē quē vult. ¶Itē ſi itēdit aſſil'ari illi:cōicādo ſuā pfectōez ia aſſil'atio

Alia via ē ꝙ finis cāt inq̄ꝫtū (ibi ē inq̄ꝫtū mouet. teriat:ꝛ ſic ñ oꝫ ei dare eē: niſi ꝙ itēdat ab

Contra (agēte.Sꝫ ſic nō ē finis.ſꝫ inq̄ꝫtū teriat. pone ꝙ ñ attigat finis itēt9 ñ ne ia actio hūit finē iq̄ꝫtū cā ē:Al'r ñ diceret fruſtra.ppea.iq̄ꝫtū terians ñ videret pl's cāre q̄ꝫ iſtās tps vl'muta°cāt motū:q2 ē terius

Tenēdo g pmā viā:ꝙ ē cā inq̄ꝫtū ē in (magl itra. itētōe agētis.¶Nōnm ꝙ ē ibi q̄ſi eē obie ctiuū ꝛ eē formale obiectim ē eē reale:formale ē id q̄ nc id i tētū ē.ꝛ h̄ ē eē in itētiōe.Exm ſi itelligo roſam exñtem.

¶Amplius vt agētia:aut ƀm potētiam.Diffe

rūt autem itātum ꝙ agētia qdē ꝛ ſingularia ſi mul ſunt: ꝛ non ſunt: ꝛ ipſa ꝛ quorum cauſe.

Tex.cōmēti.III. Queſtio. II.

Vtrum opꝫ cām pticularē i actu ſingularē: ꝛ effcm̄ in actu ſingularez ſil'eē ꝛ nō eē:ꝛ oppoto mō ſit ꝺ cā in pō:ꝛ effcū i pō:vt dr i lr̄a.Q2 ſit i cōueniēs ꝺ cā i actu.p'.accipiat efficiēs p motū i pn°.ē efficiēs i actu.g effect9: ſꝫ exñ te effcū ceſſat mot9. g ceſſat in pn°.¶Itē

4°h9.mouēs nāl'r ē pus moto:ꝛ ſi h̄ adiuicē dñr. nihil mi T.c.25. nus.g mouēs pt eē ſine moto:ſic pus ſine poſteriori.g cā i actu ſine effcū i actu.¶Itē ſcitū i actu ē cā ſcie i actu.Sꝫ ſcitū pōt eē i actu ſine ſcia i actu:q2 referūt adiuicē 3°°.nō āt ē ibi eēntial'ordo nec mutua depēdētia:q2 ſcia depēdet a ſcito:ꝛ ñ eꝯ.¶Itē ꝺs ē ſp cā i actu.g ſp fuiſſꝫ effect9 i ac tu.a°pꝫ.ſi ñ.g pus fuiſſꝫ i pō cāns:ꝛ tc̄ mutat9. De h̄ dr ꝙ cā ſingularis in actu ꝛ effect9 in actu ſinglaris ſil'ſūt ꝛ nō ſūt. ¶Cōtra.cā ꝛ effect9 ſil'ſt ꝛ nō ſt:ƀ̄ illā rōnē ƀm quā ſil'depēdēt.g eo°.q magis ꝺpēdēt ſūt magis ſil'.Sꝫ cā vl'is in actu.ꝛ effect9 vl'is ſunt hꝯ. pbatio: q2 aliqd poſſet eē cā in actu:ꝛ h̄ cā lꝫ nō hr̄et hūc effectū in actu. Sic aligs pōt eē pr in actu:lꝫ nō reſpcū h9 fily:q2 ru alteri9 pt eē.Sꝫ nll's eſt pr niſi fily.g i vl'i magis ꝺpēdēt.h̄ pꝫ:q2 ſic ſūt p rel'a.

¶Itē i motu piectōis piectū pycit qñ pyciēs ñ māet py ADDI ciēs:ſic vtēs rotā:ꝛ poſtea qeſcēs:ñ ſtati dimittit rotā qe ſcētē.Sic i alteratōe ceſſāte alterāte ñ ſtati ceſſat altera°. Sil'r ꝺ aliq̄ ſuſpēſo ſi ppellat ad vnā ptē ceſſāte ppellēte ñ ſtati qeſcit.¶Itē qes violēta hꝫ eādē cāꝫ cū motu vio lēto:ꝛ tñ ceſſāte mote agere māet qes.¶Itē cātū ſp dū ē ē actu i cāri:ñ tñ cāns ſp cāt:q2 pt corrūpi.g.p°.pmi p aui. 6°.meta.p.Tū q2 eē cātur actu iq̄ꝫtū ē eē:ñ inq̄ꝫtū icipit.ñ .n.icipit niſi qꝺ ē p9 ñ eē:ſꝫ ñ cātur inq̄ꝫtū ē p9 ñ eē. accit.n. cāe ꝙ eē cātū ſit p9 ñ eē.Qꝺ p' ex eodē ca°.f. q2 accit agēti ñ ſp egiſſe.h̄.n.ñ ꝯt ſibi niſi inq̄ꝫtū aliq°°.patiēs: vl'ſaltē i pele.Tū q2 vt ibi arr id eē cāti: at ſp ꝺpēdet ab alio at ñ.Si ñ:ē ex ſe neciuꝫ:ꝛ ita nūq̄ꝫ icepit.ſi ſic. ꝛ iq̄ꝫtū ꝺpēdet actu cātur:q2 i p iſtāti pp h̄ ſolū cāt:q2 tc̄ ꝺpēdet. Nō q2 icipit vt pbat pcedēs rō.Tū q2 auctas ē ibidē.ſ. ꝙ cātū ſp eget datore ſui eē:q̄ꝫdiu ē:ſꝫ ñ eget dator ſui eē q̄ꝫdiu ē ſi ñ cāt. Sil'r ca°.3.d.cū aliq̄ ex reb9 p eēntiā fuit cā eē alteri9:ſp et ei cā:q̄ꝫdiu hꝫ eē.h̄ g vr eē ei9 opīo:ꝙ cā eēntial' ñ tm̄ tc̄ qñ p cāt:ſꝫ ſp duꝫ cātū māet ſi ſit ſil'in actu cū cāto:ꝛ forte ꝙ cātū ſp dū ē actu cāt.¶Cōtra Aui.pr ē cā fily:ꝛ ignis ge nerans cā ignis gēiti ꝛ p ſe:vt vr:tñ māet effect9 cā deſtru cta.¶Itē ſi gnāns ñ ſil'māet cū genito:vt ipe vr rñdere .c.z.ſꝫ cū aliq̄ alio qꝺ ē imetc cātū ab ipo:ꝛ illꝺ ē cū alio cā to ab ipo:ꝛ ſic vſq̄ꝫ ad effcm̄ vr eē pceſſus i ifinitū i cāis:ſꝫ h̄ ipe ꝯcedit ca.z.cās ñ eēntiales igt:vl'ñ ppinq̄s: ñ nego pcedere i ifinitū.¶Cōtra aut ſt ſibi imeta i diuerƀ nūc:ꝛ tūc duo nūc imeta aut tps ē mediū iter ipa:ꝛ tc̄ cā ñ ſil'cū cāto:aut nll'ꝫ ē mem:ſꝫ qꝺ lꝫ cātū ſil'cū ſua cā:ꝛ tūc oēs cāe ifinite erūt ſil'i actu.h̄ arm fac ibi.c.z°.ꝛ rñdet.vide ibi. TIO

¶De alio mēbro dic pħs ꝙ cā i pō:ꝛ effect9 in pō nō ſt ſil'. ¶Cōtra.cā i pō:ꝛ effect9 i pō referūt z°°. rel'onis:vt cale factim ꝛ calete:ſꝫ ibi ē mutua ꝺpēdēa eēntial'.g ſil'ſt ꝛ ñ ſūt.

Ad q̄ōnem dr p p mēbro:ꝙ cā efficiēs p motuꝫ ē cā vni9 effect9 imete.ſ.fieri ꝛ facti me diāte:tc̄ va ē ppō ꝺ cā i actu ꝛ effcū imeto.ſ. ipo fieri:q2 qñ cā ē i actu:tc̄ mouet:ꝛ qñ mouꝫ fieri ē i mobili.De effectu meto:ñ oꝫ h̄:q2 tc̄ oīa euenirēt ꝺ necitc ſuppoto ꝙ oīa hr̄ent cās p ſe:q2 ſi aliqd eueniat 3a die ſit a.a.ſi fiat fiet a.p ſe cā .ſ.b.ſꝫ b.hꝫ aliā cām:q2 ſi b.ē i actu:ꝛ cā ei9.ſ.c. ꝛ ſic redeū do ad aliꝺ:qꝺ nūc ē:ſit d.ꝙ ē cā ipi9 c.ſꝫ.d.fuit cā i actu ad quā ex ypotheſi necio ſeq̄bat effcm̄ eē ſil'i actu.c. ꝛ ſic ex

c.b.⁊ ex b.a.ḡ oīa neccio venirent. ⁋ Tale arᵐ fac̄ phs.6º
T.c.7. bº.caº.z. Vñ iſte duę ꝓpōnes ñ ſt́ ſil'r vḝ ꝙ cuiuſlʒ fiedi oʒ dare ꝑ ſe cām:⁊ ꝙ poſita cā in actu neccē ſit effectū poni in actu:q2 ex his ſeqr̄ ꝯ̄ ipoſſ'is mō ꝑdicto. Q2 oīa neccio erūt ⁊ nō ꝑp pmā ꝓpōnē:q2 ēt ſi ipſa eēt va.adhuc ꝯ̄ nō ſeque/retur.ergo ꝓpter ſcđam.ḡ ſcđa eſt ipoſſibilis. ⁋ De cā in potētia dr̄ ꝙ nō oʒ eē cum effectu:q2 eſt poꝛ effectu.

Sed contra iſtos é arᵐ nūc fcm̄.ita cōcludit ꝯ̄ eos ꝗ̄ fieri ꝙ ponūt effcm̄ imediatū:q2 il/laꝝ duaꝝ ꝓpōnū ſuppō pª ⁊ hac quā ipi dāt.ꝙ poſita cā in actu neccio ſit eē fieri i actu.Arᵍ vt p̃us.d.exñte i actu neceē c.fieri.⁊ ex c.b.⁊ ex b.a.fieri.ḡ oīa futura neccio fiēt.Ƀ ita ē icōueniēs:ſic ꝙ neccio erūt.illđ.n.ñ ſolū ē icōueiēs.ſic ꝙ oīa ſil'erūt neccio:vt vadit pª đductio.Sʒ ēt ꝙ ſucceſſiue ñ pt vitari qn oīa neccio erūt ſucceſſiue ſaltē:niſi ꝑ Ƀ ſolū ꝙ ponat̄ aliqd poſſe fieri:⁊ tñ ñ foꝛe ꝑp ipedimētū. Nec illa euaſio valʒ ſi i pnͨ fieri ſit aliqd fiedi.ſil'r vr̄ ꝙ idͫ ſit vᵐ.ſ. ꝙ cā ꝑticlaris:⁊ effectᵘ imediatᵘ ſūt ſil'. ⁋ Per idē arᵐ: ꝙ ipi faciūt:q2 ponamᵘ ꝙ eēnt mlt́e cāe agētes oꝛdiate nō ꝑ moᵐ:tc̄ ſi cā exñte i actu:neceē imediatū effcm̄ eē i actu. ḡ oīa ꝓducibilia a talibᵘ cāis ꝗ neccīᵗᵉ euēirēt.Ƀ āt ē flʒ.ita eni ꝯtiʳ ꝓducit volūtas aliqd:ñ ꝑ motū:ſic ignis ꝑ motuʒ. imo ꝯtingētiᵘ. pº ꝯñc:ſic ipſi arⁿᵗ.vñ rō ñ valʒ pl's ibi ꝗ̄ Ƀ. ⁋ Jō đoʒ ad foꝛ̄ᵃᵐ:ꝙ ibi ē falla ꝑʒ qd.⁊ ſimpˡ. ⁋ Cōcedo ꝙ qñ cā cāt i actu:ꝙ neccio ſeqr̄ ꝙ effectᵘ ē i actu.ḡ neccio ē effcūs:ñ ſcˡ:q2 cā ē i actu ꝯtiᵗ.vñ ꝯⁿ ñ vʒ.effcūs neccio necciᵗᵉ ꝯ̄ē i actu ſi cā ſit i actu:ḡ effcūs neccio ē:nˡ pōꝛet̄ ꝙ cā eēt neccio i actu.nūꝗ̄.n.ex neccīᵗᵉ ꝯditōal'ſcˡ necītas ꝯñtis:niſi añs ſit necciuʒ ſic ñ ē Ƀ.Sʒ ſit cā i actu ꝯtigēter.Sʒ phs ñ ſic arguit. ⁋ Sʒ Ƀ ſupᵗᵒ:ꝙ poᵗᵒ co ꝙ ē cā:ſe'neccio aliđ:ſic pʒ ꝑ exᵐ eiᵘ.ibi. ⁋ Cōtra.adhuc idͫ qđ ē cā ꝯtiʳ ē vl'fuit vl'erit.ḡ ꝯñs nō ē necciū. ⁋ Rͤſi iā aliqd ē:ad qđ neccio ſeqr̄ ađ.id ađ neceē foꝛe neccīᵗᵉ ieuitabiᵗᵉ.ſic ꝙ ñ pt euitari qn cˢ ſʒ ñ ē ſimpˡ necciuʒ:q2 potuit euitari.q2 iſtđ qđ nē ē:potuit ñ eē nūc. ⁋ Cōtra idͫ aliđ ꝗ cā i pō ⁊ effcū i pōvr̄ ꝙ ſil'ſint ⁊ ñ ſint:q2 referūt̄ zºº rel'iuoꝝ ꝗ̄ mutuo depēdent.

Poteſt al'r dici ad qōnē.ꝙ illa dr̄ia ñ ē ꝗ relōne cāe i pō:⁊ effcūs i pō:q2 ſic ſil'ē cā i pō ⁊ effcᵉˢ i pō:ſic ꝗ cā i actu ⁊ effcū i actu:q2 vno gn̄e rl'onis r̄ferūt̄ oīa Ƀ. vñ i Ƀ ñ ē dr̄ia.ſʒ i Ƀ ꝙ vitas bº dci attēdēda ē ꝗ fūⁿᵉˢ relo/nū.Q2 relo cāe i actu:⁊ effectᵘ i actu ñ pt fūdari nˡ in ēte i actu.⁊ iō ſic rl'ones ſil'ſūt ⁊ ñ ſūt.ita ⁊ fūᵗᵃ caꝝ.ſic pº expo/nit̄:ſʒ relones cāe i pō:⁊ effcūs i pō ñ reqrūt funᵗᵃ i actu.⁊ iō ñ oʒ fūdamᵗᵃ earū ſil'eē:licʒ relones ſil'ſint in actu.

ADDI ⁋ Si āt ē cā i actu ſil'erit illa relo:⁊ illa ñ pt fūdari nˡ i ente i actu.ḡ aliqd ē ēs i actu i ꝗ̄ idͫ fūdat̄.Et iō ſi cā ē in actu aliqd ñ ſolū ē effcūs i actu:ſʒ aliqd exiſtit actu ꝙ ē effcūs i actu.Sʒ ſi relo cāe i pō fūdet̄ i ēte i actu:ſic iſte ē edifica toꝛ.nō oʒ relonē effcūs i pō ꝗ̄ ſil'ē cū relone cāe i pō fūda/ri i aliꝗ̄ ēte i actu.ita ꝙ ñ oʒ ſil'aliqd exiſter̄:qđ ſit edifica toꝛ:⁊ aliqd exiſtere:qđ ſit edificabile:q2 edificabile pt exi ſtere i ēte i pō. Nec itell'ir̄ dr̄ia fūdaᵗᵒʳ relonū poᵉ i actu et effectᵘ i actu:ad fūdamᵗᵃ relonū cāe i pō ⁊ effcūs i pō inꝗ̄ tū ſūt funᵗᵃ:q2 vtreꝗ̄ relones vtrinꝗ̄ ſil'ſūt. Jta ēt fūᵗᵃ ſil' ſt́:⁊ actu ēt ſūt inꝗ̄tū funᵗᵃ Ƀ ē actu:ſūt ſub ill'relonibᵘ:ſʒ ñ ſil'actu exñt.ſʒ cā ⁊ effectᵘ i actu ſi vnū exiſtit:⁊ ađ.ñ ſic i pō. Nec dico.ſi vnū fūdamtū exiſtit cāe.ſ.i actu ꝙ fūdam tū effectᵘ i actu exiſtit:q2 funᵗᵘᵐ actu exiſtit ſine relone:ſʒ ſi ē ſub relone cāe i actu:exiſtit:tūc fundamtū relo nis effectᵘ i actu actu exiſtit:vt ſit i ſūma dr̄ia:ñ ſic hic iñ iter relones:q2 vtreꝗ̄ neccio ſil'ſt́:nec iter funᵗᵃ relonū iꝗ̄ tū ſūt funᵗᵃ:q2 ⁊ illa vtriꝗ̄ neccio ſil'ſt́.Cū ſine ill':ſic ñ ſint relones:nec ꝗ illꝗ̄ funᵗᵃ ſūt ſine ſuba in ſe ꝯſiderat̄:q2 ſic neutrobiꝗ̄ neccio ſil'ſūt actu:nec neccio ſil'i pō. Sʒ itell'ir̄ dr̄ia ꝗ fūdamtis actu exñtibᵘ ſub relonibᵘ ꝯpatis ad exñ/tiā abᵗᵉ ñ ad exñtiā ſub relonibᵘ.Ƀ ſic expoit̄.ſi cā ē i actu ita relo ē i actu.ḡ neceē aliqd exiſtere i actu i ꝗ̄ fūdat̄ rlo cāe in actu:⁊ effectᵘ in actu:ſʒ ſi cā in potētia eſt:ſicut edi ficatoꝛ:nō oʒ aliqd ēs in actu eē in ꝗ̄ fundet̄ illa relo i potētia:ſed ſufficit hr̄e aliqđ fundamētum ens in potētia. TIO

Ad primam rōnē:ꝙ ⁊ relones ſt́ ſil'i actu ⁊ fūda mēta realr̄ ſūt i actu.Sʒ dū motᵒ eſt ñ ē cā agēs fci i actu:ſʒ i vltio iſtāti:accipiēdo tñ effcm̄:rº cᵒ ē mouēs i actu:ē ille effectᵘ i actu:ſʒ dū mouet nō ē cā in actu:niſi fieri.Sʒ i vltio iſtāti ē cā i actu fcti:⁊ tc̄ ſil'ſunt i actu. ⁋ Ad aliđ đ.4.bº.dico ꝙ mouēs ē ſil'nā cū effcū:q2 ſi ſint ꝑ ſe reliua relones ſt́ ſil':tñ res ſubta mobiˡⁱ eſt poꝛ alia re i ꝗ̄ fundat̄ relo effectᵘ:tc̄ loqr̄ ꝗ funᵗᵉˢ:ñ ꝗ relonibᵘ: q2 dic̄ ibidē ꝙ ſſibilia pñt eē ñ exñtibᵘ ſenſibᵘ:q2 ſſibilia ⁊ ſenſus dñr relᵗᵃ 3ºº. ⁋ Ad 3ᵐ arᵐ ꝙ ſcitū ē cā ſcie aliquoꝛ ⁊ dico ꝙ ſcitū i actu:⁊ ſcia i actu ſil'ſunt ⁊ ñ ſūt.⁊ cū dic̄ ꝙ referūt̄ 3ºº.nego:ſʒ ſcia i actu:⁊ ſcibile ñ i actu ſcitū. ⁋ Ad aliđ de deo:ꝙ deᵘ ſp fuit:ñ tñ cā i actu ſp. ⁋ Cōtra.tūc fu it cā i pō:⁊ tc̄ mutatᵘ:q2 factᵘ ē de cā i pō.cā i actu. Nō va let:q2 agēs volūtariuʒ voᵗᵉ ātiꝗ̄ ñ mutata pōt cāre qñ pla cet ſine mutatōe ſui:ſic ſi ego vellē mō ſedere cras poſſuʒ ſedere cras ſine mutatōe voᵗⁱˢ mee. ⁋ Cōtra auer.8.phy. ꝯⁿˢ.4. volēs nc̄ facere tc̄:⁊ ñ nūc.ſaltē expectat tp̄s:ꝙ nō eſt ſine 6.⁊.8. mutatiōe. ⁋ Rñ:ita fecit ipe miſer Auer.q2 fuit i tpe ꝗ̄s i eterᵗᵉ añ mūdi creatōeʒ nllm tp̄s expectauit:q2 i iſtāti ꝗ̄ expectatio eterniᵗⁱˢ iſtās ē.noli mēſurare deuʒ ꝑʒ Auer.

⁋ Et ꝙ a cā ñ mutata ꝓcedat nouᵘ effectᵘ.ꝑ.a.ē nouū.ḡ ADDI hʒ cāʒ:⁊ cuʒ ñ ſit ire i ifinitū veniet̄ ad cāʒ ñ nouā a ꝗ̄ ē im meᵗᵉ nouū aliqđ. ⁋ Jtē quō pōt cā ñ mutata ſp mouere qđ ē ſp aliū ⁊ aliū effcm̄ hr̄e:⁊ ñ pt aliqñ mouere cū p̃us ñ mouerit:cū ñ ſit niſi nouᵘ effectᵘ ſp i ꝑ mēbꝛo:⁊ nouᵘ aliqñ i.zº.Sʒ qr̄ nūc mouit:⁊ ñ tūc.q2 voluit.bº ñ eſt ꝗ̄rere cāʒ. q2 hita cā imeᵗᵃ ⁊ ſufficiēti reſpcū effectᵘ ñ ē vltra ꝗ̄rere.q2 tūc oiuʒ eēt deníꝗ̄.ḡ idiſcipᵗᵃˢ ē ꝗ̄rere qd nouū i deo.q.re latio rōnis nō ꝓcederet creatōeʒ:ſʒ qſi ſeqret̄ ita ꝙ cā iꝗ̄ tū ꝓcedit cāre inouat̄ i nllo:ſʒ vt agit qſi cāndo actōeʒ ma net vt p̃us ⁊ nāl'r nec re nec rōne mutat̄. Alij dñt ꝙ oīs re latio noua ē i effcū ēt i ꝗ̄ cā dr̄ ad effcm̄. ⁋ Cōtra.vbi ē re latio ibi ē funᵗᵘᵐ. ⁋ Jtē i ꝗ̄ ē relo.illud refert̄ illa relone. ⁋ Jtē relones ſibi iuicē oppoᵗᵉ erūt i eodē.Al'r dr̄ ꝙ ē no ua đnoiaᵒ ātiꝗ̄ relonis. ⁋ Cōtra eadē rōe.pr̄ meᵒ qñ gnā/uit me:ñ hūit nouā relonē:q2 pº fuit gn̄atiuᵘ:⁊ ſolū gnāns hr̄et nouā đnoiatōeʒ. ⁋ Tenēdo ḡ pᵃᵐ illaꝝ viaꝝ ē dubi tatio.vtꝝ ſit pº i cā illa relo rōnis:an in effcū relo real. Dr̄ zᵐ:q2 referiᵗᵉ reale ē cā rōnis ñ eꝯ̄.Exᵐ ꝗ dextro i aīali:⁊ ſi niſtro i colūna. ⁋ Cōtra.pº nāl'r fuit Ƀ cātiᵐ ꝗ̄ idͫ cābile:q2 .n.Ƀ cātiᵐ.iō idͫ cābile.ḡ p̃us Ƀ cāns ꝗ̄ illud cātum. TIO

⁋ Cōfirmat̄.qcqd ē i cā ꝓcedit idꝗ̄ ē i effcū. ⁋ Rͤ illoꝝ ñ valʒ:q2 ſp maioꝛ dr̄ia reducit̄ ad mioꝛeʒ. ⁋ Ad 3ᵐ arᵐ al'r ꝑʒ aliꝗ̄s ſcibile ꝑʒ ſe ⁊ eēntial'r refert̄ ad ſciaʒ i pō:⁊ ſcia in pō:⁊ ſcibile ſil'ſūt ⁊ ñ ſūt:nec accīt ſcibili ꝙ ſciat̄ i pō. Acci dit tñ lapidi:ſic accīt Joāni ꝙ ſit pr̄:ñ tñ accīt pr̄i ꝙ ſit pr̄. vñ ſic ſcia i pō eēntial'r depēdet a ſcibili.ita eꝯ̄:⁊ ſicut ſcia i actu depēdet a ſcito i actu.ita eꝯ̄.vñ qđ dñt ꝙ accidit ſci bili:ꝙ ſciat̄.itelligēdū ē de re ſubta.ſ.lapide vel ligno. ꝑº dci.Scibile.n.ñ ē ſcibile:niſi q2 eiᵒ pōt eē ſcia:q2 ſi eēt ſci/bile ⁊ ciᵒ ñ eēt ſcia i pō:eēt ſcibile ⁊ ñ ſcibile.ḡ in rōne ſcibi lis icludit̄ ſcia in pō:ſicut ſuū ꝑ ſe coꝛrelatiuum.

⁋ Hoꝝ qdē vtriꝗ̄ altera cā eſt eēndi necāria:ho rum aūt nulla:ſed ꝓpter hec alia ſunt ex neceſ/ſitate. T.c.VI. Queſtio. III.

Utrum neccīa hēant cāʒ ſui eē.ꝙ nō. Auic.ꝑ meta.ca.6.a. Quia oē hn̄s eē ꝑ cām:circūſcripta cā nō hʒ eē:⁊ tc̄ nō neccium de ſe.ḡ nullū cātū de ſe necciuʒ ⁋ Jtē cā efficiēs eſt vnde pnᵐ motᵘ. Sʒ

T.c.4. in imobilib⁹ nō ē mot⁹. ❡ Opp^m in .z. hui⁹ neceſſarioꝝ vł ſempiternorum ſunt cauſe.

Dicendum ꝙ ſi aliqͥs pōt eē effect⁹ necari⁹ pōt neceſſitas ei⁹ hr̄e cāz efficiētē: ſic res ipa hꝫ cām: qꝛ oꝫ ponere vnū a q̄ eſt cālitas oīum: qꝛ ſi neceſſitas effect⁹ nō haberet cām cuꝫ ſit in cāto aliqͩ eēt in cāto

Ad auicennā ꝙ itelligit̄ de necīo p ſe (nō cātū. Sꝫ aliqͩ dr̄ necīum p ſe effectiue. ita ꝙ p ſe excludat aliā cām efficiētē po2ē: ꝛ ſic ſolus de⁹ ē p ſe necīum in gn̄e cāe efficiētis. vel pōt aliqͩ eē necīum formalr̄ ꝛ p ſe: ꝛ tale pōt ab alio eē: qꝛ ſic ipꝫ necīuꝫ formaliter in ſe effectiue ē ab alio. ita ꝛ neceſſitas. tūc ad formaꝫ circūſcripta cā nō eēt necīuꝫ ex ſe. veꝝ ē in gn̄e cāe efficiētis: tn̄ formalr̄ ſi forma ei⁹ poſſet ſtare de ſe: hr̄et necītateꝫ ſine efficiēte: ſꝫ nō pōt ſine pmo. vn̄ circūſcriptio illius circūſcribit etiā cām itrinſecā formalē neceſſitatis ex ꝯñti: ñ eni pte hꝫ a ſe pte ab efficiēte: ſꝫ totū: tā nāꝫ ꝙ necītatē hꝫ ab efficiēte: quo ſublato totū tollit̄. ❡ Cōtra: qͦd circūſcripto aliq̄ nō ē: nō ē necīum niſi ex ſuppōne. ❡ Dōm ꝙ illō qͦ ē necīum: ex ſuppōne necīa ē necīum. ❡ Ad aliud rn̄o ꝙ illa deſcriptio ē a poſteriori ꝛ nō a notiori. nō. n. ē ſimpᵗ ō rōne efficiētis: ꝙ ſit pn̄^m mot⁹: qꝛ accidit efficiēti ꝫ ꝙ h⁹ ꝙ agat p motū: qꝛ efficiens poteſt agere ſine motu. tamen in naturalibus communiter eſt vera.

ADDITIO ❡ Reſpōſio ad queſtionē: ad ꝫ ꝙ effect⁹ ſit neceſſari⁹ oꝫ cauſam eē neceſſariā: ꝛ in eēndo ꝛ in cāndo: qꝛ altero illorum deſtructo pōt effect⁹ nō eſſe. Jn cōplexis eſt inuenire vtrūqꝫ. pncipia. n. in ſe ſunt necīa: ꝛ necīo cānt ꝯclones: qꝛ rō necario cāntis ē: ꝙ deſtructo effectu ipſa deſtruat̄. ſic ē

T.c.39. de pncipijs reſpcū ꝯclonum .z. phi. 8. Jn icōplexis ſine entitate rerū nl̄la ē cā vtroqꝫ mō necīa. nl̄la. n. poſt pmā eēt niſi pᵃ eēt: qꝛ nl̄la alia niſi cāta: ꝛ ſi nō ē necīo cāta ñ neceſſario ē: ꝛ ita nō necario cāt. Sꝫ pma nō eſt necīa in cāndo: qꝛ ex rōne cāe nece ipſa deſtrueret̄ ōſtructo effcū: ꝛ ita ei⁹ ētitas nō eēt oīo abᵗᵃ ꝛ idepedēs. ❡ Argueret̄ ꝫ: qꝛ libere cāt. ñ vꝫ: nāꝫ ꝑductio. ſ. ſ. ē libera ſiue libere: ꝛ tn̄ necīa. ❡ Tn̄ aliqͥ ſūt effect⁹ necarij ꝫm qͩ: ſiue ſub ꝯditiōe. ſ. ſi cā ē ꝑ eo ꝙ cā ꝑxia ex nāli colligātia cū effcū necīo dū ē cauſat i^m. Sꝫ nec ſic ē necītas i pma cā: qꝛ tūc eēt necītas ſimplr̄: cū illa cōditio ſit ſimplr̄ necīa. Qͦ. n. necīum ē ex ſuppōne ſimplr̄ necīa ē ſim^r necīum: illud ſuppoſituꝫ in alijs cāis nālib⁹ nō ē ſimplr̄ necīuꝫ. ❡ Ad ar^m i op^m. nō oꝫ ſempiternū ē necīum: ſꝫ ꝫ il̄ra. ꝛ. 8. phy. loqͥt̄ de ꝯplexis.

Contra iſta necītas ſimplr̄ ē cōditio potis in creaturis: qꝛ nō icludit ꝯdictiōeꝫ. Qͦ ꝓbat̄ ſic. modus ꝑducēdi nō variat nām ꝑducti. Si de⁹ ꝑduceret res ex necītate aliqͩ cātū eēt necariū. ğ licꝫ nūc alr̄ ꝑducant̄ necītas eis nō repugnabit. ❡ Jtē ſi de⁹ ꝑduceret ex necītate nāe cātū eēt necariū ſimplr̄. ğ cū modus q̄ nūc ꝑduc̄ ſit eq̄ nobilis vł nobilior illo: ſimplr̄ neceſſariū pt ſic ꝑducere. ❡ Jtem in oī ꝯditiōe ētis ſim^r nobili⁹ ē ens necariū nō necario: ğ ꝛ in cāndo. ğ nobiliſſima cā necīo cāt. ❡ Jtē ex plenitudie pfectiōis in cā ꝯſeqͥt̄ effect⁹. Si ğ in aliq̄ effectu pōt eē tāta pfectio ꝙ ipſa poſita necario ponat̄ aliō multo magis in pma cā. ❡ Dr ex ꝫ cōfirmat̄: qꝛ ſi p^m nō ē necariū: nec aliqͩ poſteri⁹ in eētialr̄ ordiatis: ğ ſi ꝯnexio effect⁹ cū pma cā q̄ ē eētialr̄ pᵃ cōnexio nō ē necaria: nec aliq̄ alia ē. ❡ Rō adducta de deo iꝓbat̄: ꝛ ꝑ: qꝛ nō oꝫ illud accipe ex .z. phy. vbi loqͥt̄ de pn̄ⁱˢ ꝛ ꝯclone: qꝛ alr̄ vr̄ eē ꝯclo in pn̄ⁱˢ ꝙ effect⁹ in cā: qꝛ ꝯ eſt qͩdā ps itellect⁹ pncipij actu cōtēta in illo: licꝫ nō diſtincte: ſicut ſingulare in vl̄i: ñ ſic effect⁹ in cā. ❡ Nec rō concedet̄ ꝙ rō cāe necario non iñ accipit̄. ❡ Jtē in cātis: ꝙ aliqͩ necario cauſet̄ nō attribuit̄ eoꝝ ipfectōi nec depēdentie ex effectu: ſꝫ plenitudini pfectiōis. ğ nec ſil̄r ꝫ. vn̄ aliq̄ deſtructo aliō deſtrui ſeqͥt vel q̄ſi a pori vł a poſteriori, ꝑ mō ꝯcludit ipfectōeꝫ.

zºꝫ abūdātē pfectiōeꝫ: ſic de ſubo ꝛ ꝑpa paſſiōe q̄ nō in ſe ꝯſiſtit: ſꝫ in aliō fluit: pcipue ñ illō aliō deſtrui ē poſſibile. ❡ Jtē ꝫm ꝫ poſſet de⁹ ꝑducere pl̄es oīas entiū ꝙ nc̄: qꝛ necarium ꝛ pole. ❡ Cōtra rn̄ſiōem ad arg^m p celi ꝛ mūdi T.c.138. quō nihil ex ſe pole pōt eē necariuꝫ p aliud. addita ꝫ hac rōne: neceſſariū ꝛ pole diuidūt totū ens. ğ oēm oīam entis: diuiſiōes. n. entis inq̄tū ens cōiter nō ſūt ſubordiate. ❡ Cōtra. volūtas q̄ ē ꝓ finis nō ē neceſſario alicui⁹ nō neceſſario ordinati ad finem.

Ad argumenta ſupi⁹ ꝯ Auicē. ❡ Ad p^m ꝙ modus pcedēdi nō variat ꝯditiōnē ꝑpriā ꝑducto. Sꝫ aliq̄ ꝑductio ꝯcludit necītatē ꝑducti: ꝛ qꝛ cauſatuꝫ ꝯcludit̄ non neceſſitas. iō ꝯdictio. cātū a ōo neciᵉ nāe. ❡ Per hoc ad ar^m z^m. ❡ Ad 3^m ꝙ in oī cālitate abſoluta necītas ē pfectiōis ꝛ in reſpcū ad ꝑus a quo aliqͩ depēdet. ſi eēt necītas nō poneret ipfectōeꝫ in abᵗᵒ: ille tamen reſpect⁹ eēt perfectio: ſi nō eſſet ꝯdictio in termīo. ❡ Ad extremū. n. cui repugnet necītas nō poteſt eē reſpect⁹ neceſſari⁹. ❡ Ad 4^m. plenitudo pfectiōis limitate nō ē ſimplr̄ plenitudo. ❡ Ad cōfirmatiōeꝫ ꝙ licet aliq̄ cōnexio ſit ꝫm qͩ necaria: nl̄la tn̄ ſimplr̄ ē necaria: qꝛ q̄libet depēdet a pma cā q̄ cōtingēter cāt: q̄ ꝑus nāliter non cānte nihil aliud cāt: ſil̄r cōiter ſcōe cāe ſt̄ ipedibiles: ꝛ cā ipedibilis q̄tūcūqꝫ nō ipediat̄ nō ē necaria. ❡ Pro pma rōne tacta q̄ ē Aui. Dr̄ ꝙ necariū ex ſe oꝫ itrinſece hr̄e neceſſitateꝫ: ꝛ ita qͦqꝫ ypoteſi ſiue poli ſiue ipoli poſita: circa extrinſecū nō eᵗ nō necariū. ❡ Ad aliud ꝫ ſupra. ❡ Rn̄ͦ q̄ dicūt perfectōeꝫ ſimplr̄: ꝛ ꝫ nō determiate: ſꝫ in ſūo diuidūt ens. ❡ Cōtra. oppoſita ꝯuertūtur cū alijs ſimilib⁹ diuidētibus ens. Exemplū finitum ifinitum poſſibile neceſſariū imperfectū perfectū ſim^r ꝛc.

❡ Ampli⁹ aūt alia ꝫm nūeꝝ ſūt vnū. alia ꝫm ſpēꝫ alia ꝫm gen⁹: alia ſcōm analogiam. T.c.XII.

❡ Queſtio. IIII.

De vno ꝛc. Quare de diſione vni⁹ qͦ dīdit̄ in vnū nūero ſpē gn̄e: ꝛ vnū ꝑportiōe vel analogia. ❡ Utrū diſio ſit ꝯueniēs ꝛ de ptib⁹ diuiſiōis. Dr nō: aut ē eadē cū pma quā ponit: aut alia: nō eadē: qꝛ tūc iſufficiēs: qꝛ pᵃ hꝫ qnqꝫ mēbra. ꝫ tn̄ q̄tuor: nō ē alia: qꝛ duo mēbra iſti⁹ diuiſiōis ꝯueniūt cū duob⁹ alteri⁹. ſ. de gn̄e ꝛ ō ſpē. ❡ Jtē aut ē diſio vniuoci in vniuocata: qͦ nō: qꝛ tunc multū nō diceret̄ oppois modis iſtis: qͦ eſt ꝯ pꝫm in l̄ra. Jrrōnale. n. ꝛ rōnale nō dīdūt̄ in eq̄lia. Nec diſio equoci: qꝛ tūc vbicūqꝫ ponit̄ vnū vł ml̄tū i ꝑpōne eēt ꝑpō diſtigueda qͦ nō ē veꝝ. ❡ Jtē tūc ad vnū mēbrū nō poſſet ſe qui aliō cōtra pꝫs in l̄ra: qꝛ vnū mēbꝝ diſiōis cōuenit oībus mēbris: qꝛ vni eē ē pn̄^m nūeri eē cap⁹ iſto. ergo oē vnū T.c.iz. eſt principiū numeri. ğ vnū nūero: qͦ eſt vnum mēbꝝ: eſt cōe oibus mēbris. ❡ Jtē ō rōne mēbroꝝ: ꝙ dicit vnū numero. cui⁹ mā vna numero. tunc nullum imateriale eēt vnuꝫ nūero. ꝯñs eſt fl̄m: qꝛ ſicut ſp vnitas pori ifert vnitatē poſteriorē. ita ex oppoᵗᵒ in multitudie. Sꝫ i imālib⁹ eſt ml̄titudo ſpē. ğ vnū nūero. ❡ Jtē tūc ꝯria vnū nūero: qꝛ eoꝝ mā eſt vna nūero. ❡ Oppo^m dicit pꝫs. T.c.iz.

Dicitur ꝙ diſio ē ꝯueniēs: qꝛ illa ē ꝫ itētōes logicas: ꝛ pma diſio eſt ꝫm funᵗᵃ realia: iſta ꝫm itētiōes fūdatas in reb⁹. vtrū aūt vnuꝫ: qͦ diuidit̄ in vna diſione ꝛ in alia ſit reale: vel ꝙ in vna ſit reale: ꝛ ꝙ in alia itētiōale tāget̄ in pma ſolone pmi arᵗⁱ. Sꝫ ſp iſtud eſt verum qͦ ꝫ dr̄: ꝛ tūc aſſignat̄ ſufficiētia. qꝛ itellectus itelligens aliqͩ ſub rōne vnius: aut itelligit ſub ratiōe icōmunicabilis: et ꝫ eſt vnitas nūeralis: aut ſub rōne ꝑdicabilis de plurib⁹: tunc dicitur: aut differentib⁹ nūero: tunc

vnitas ſpēi: aut drñ tib⁹ ſpē: tūc vnitas gnīs. vltra hāc vnitatē nō eſt iuenire vnū cōceptū pdicabilē: tñ vnū ↄceptuꝫ accipiēdo cōmuniſſimū ↄpādo alteri cōiſſimo iuenit vnitas pportiōis in ſim' ſe habēdo ad alia. ſ. ſua iferiora in pdicādo in qd de eis: ſic diſio ē ſufficiēs. ℂ Cōtra. duo mēbra nō ſunt accepta ꝫ fun^{ta} itētiōalia p^m nō: qꝛ tūc dr̄ vnū nūero: cui⁹ mā vna: ſꝫ mā nō ē a ↄſideratiōe itell's. 4^m nō: qꝛ aliq̄ pportio eēt nullo exñte itellcū: nā ſilr tūc ſe hñt 8. ad. 4. ꝛ. 6. ad 3^a. ģ vnitas pportiōis nō cātur ab itellectu. ℂ Exponit̄ p^m vno mō ſic. dr̄ vnū nūero: qđ nō pdicat̄ de plib⁹: ꝛ ħ ē vnitas ſingularis: ꝛ ita fūdamētū vni⁹ ē ſingulare. Qđ pbat̄. qꝛ vle ꝛ ſingulare referūtur adiuicē vle intētionale. ģ ſingulare itētiōale: qꝛ ſūt ſil' nā ꝛ res itētionis pme ꝛ ſcđe nō ſūt ſil'. ℂ Hoc ↄfirmat̄ p illō terty h⁹. q. 3^a. T.c.14.
vnuꝫ nūero dr̄e aut ſingulare nihil dr̄t. ℂ Ad aliud de pportiōe. Dico q̄ pportio pōt eē ꝫ fūdamēta realia: ſicut i nūeris: vel itentōalia: ſic in pdicari ꝛ ſubyci. p⁹ pōt eē ſine itellu. z^a nō: ꝛ ħ ē illa de q̄ loqtur: qꝛ pdi^{ta} hñt hāc pportionem in predicādo in qd de cōtentis ſub ipſis.

Ad primum pncipale ar^m dr̄: q̄ nec iſta diſio nec pma diuidat vnū ꝫ rōnē vni⁹. ſ. ꝫ rōnē idiuiſiōis: ſꝫ ꝫm fūdamēta ſup q̄ pōt vnitas fundari: tūc ħ diſio dr̄t a pma ꝫm fūdamēta diuerſa: qꝛ pma ſūt fūdamēta realia ħ itentiōalia. ℂ Cōtra res itētōis pme: ſicut vnitas q̄ ē de gñe q̄titatis nō fūdat̄ in re z^e intētiōis: qꝛ oē fun^{tum} in alio hꝫ minorē entitatē q̄ fūdamētū: ꝛ res pme itētiōis hꝫ maiorē entitatē q̄ res z^e itētiōis. ℂ Cōcedit ꝛ rñr alr̄: qꝛ vnitas diſa p ē realis. ħ aūt ē vnitas rōnis ꝛ fun^{ta} etiā: tūc dico q̄ mēbra duo. ſ. gñe ꝛ ſpē ħ ꝛ ibi ñ ↄueniūt. ℂ Ad ħ nota. q̄ oīs vnitas cāta ab itellu hꝫ vnitatē in re a q̄ originat̄: ſic tāgit in p h⁹. q. i. ꝛ manifeſti⁹ in 7⁰ ſic ignis gñat ignē: qꝛ idē ſpē i nllo exñte itellu: ꝛ ex illa vnitate in re mouet itell's ad iueniēdū vnitatē itētiōalem: q̄ in illa vnitate reali fūdat̄. ꝛ ħ vnitas realis ē in primis mēbris. ꝛ vnitas rōnis q̄ fūdat̄ in tali vnitate ē in z^a diſiōe. ℂ Ad aliō poſſet ħ dici: q̄ vnū ħ diſum equoce dr̄ ab vno pus diſo: tñ iſtō vnū in ſe: ꝛ illō in ſe ābo q̄ ad ſuos modos non ſunt equoce dcā: ſꝫ vnitas hic in ſuis modis: ꝛ ibi in ſuis dr̄nt ꝫm magis ꝛ min⁹: ꝛ cū dr̄: tūc mltū nō dr̄ ſic. imo qñ vnū oppo^m dr̄ ꝫm magis ꝛ min⁹ de aliqb⁹. tūc oppo^m tot modis: nō tñ oꝫ oppoſitū diuidi in tot iferiora: ſic aliud. In q̄ gñe ē iſtō vnū intētiōale cū aliud ſit reale. Et ego q̄ro in quo gñe ſunt ille itētiōes gen⁹ ꝛ ſpēs. ſi ſint in nullo gñe. tūc nō eſt q̄rēdū de vno in quo gñe ſit: ſi ſint in aliquo ibi ponet̄ vnū ſcđo diuiſū. ℂ Ad 3^m dōꝫ. q̄ vnū hic diuiſuꝫ ē vnū rōnis: ꝛ nō vnū pn^m numeri: ſꝫ vnū pncipiū numeri cōe eſt oi reali: vñ vnū numero ꝛ vnū pncipiū numeri dr̄nt. Primū eſt diuidēs in ſcđa diuiſiōe. z^m diuiſuꝫ in pma. ℂ Ad aliud dicit ↄmētator q̄ dr̄ia eſt. qꝛ vnū numero eſt in mā: vnū pncipiū numerorum nō eſt in mā. Sic ad ar^m. ℂ Cōtra hoc q̄ dicit q̄ vnū qđ eſt pncipiū numeroꝝ nō eſt in mā: aut ppō eſt vl'is negatiua: aut pticularis negatiua. Si pmo⁰ falſuꝫ eſt. qꝛ aliqđ vnū vnitate que pncipiū eſt numeri eſt in mā: ſicut ꝺ partib⁹ diuiſis ↄtinui qꝛ qōlibet diuiſuꝫ eſt vnū numero: ꝛ ſi nllꝫ vnū pncipiuꝫ numeri eēt in mā. ergo nll's numerus eēt i mā ſi particulariter itelligit: q̄re ponit vnū ↄuertibile cū ente aliud ab vno qđ eſt pncipiū numeri: qꝛ in oībus imālibus eſt vnuꝫ pncipiū numeri ꝫm cū: ꝛ i mālibus: vt imediate ante oſtēſum ē. ģ in oīb⁹ pōt eē vnuꝫ pn^m nūeroꝝ. ģ aliud ſupfluū. ℂ Itē de alio mēbro: aut nō ē dr̄ia: aut oꝫ itelligere: q̄ oē vnū nūero ē in mā. Sꝫ ħ eſt flz: qꝛ in imālib⁹ eſt aliq̄ vnitas maior vnitate ſpēi nulla maior q̄ vnitas nūero: put ħ loqtur: ģ illa ē in mālib⁹. p⁹ pme illaꝝ: qꝛ aliqs anglus eſt ita vnū q̄ nō pdicat̄ de plib⁹. ģ magis vnū q̄ ſpē. ℂ Igit̄ omiſſo Auer. dicit Tho. ad rōnē: q̄ vnitas nūeral' cauſat̄ ex mā vna ꝫm q̄ ſubſtat dimēſiōib⁹ teriatis. Et ꝫm ħ ad aliud q̄ ↄria nō habent mām vnā talē ſil'. ℂ Cōtra. in immālib⁹ ē vnū: ꝛ tñ nō ē ibi tal' mā. ℂ Cōtra z^m. ſi ſimltas regrit̄: tūc ſimultas tpis: ꝛ tūc ab^{ra} a tpe nō pñt hr̄e illam vnitatē: ꝛ talia ſūt mathematica. Et tñ phs. 3⁰ h⁹ dicit: q̄ i mathematicis ſūt multa nūero eiuſdꝫ ſpēi. ℂ Dr̄ aliter q̄ ppō phi aſſignat̄ de q̄libet in ſe nō de duob⁹ cōparatis adinuicē. ℂ Cōtra. ſi ħ ſit p ſe rō vnitatis nūeralis in aliq̄ codē vbicūq; iuenitur rō ꝛ effectus. ergo ſi in duob⁹ ↄparatis iuenietur rō iuenicet̄ illa vnitas. ℂ Dicitur ergo ad ppōm q̄ vnitas nūeralis nō diffinit̄ p ħ qđ dicit Av. cuius mā vna nūero. pbat̄ quomōcūq;: qꝛ ens z^e itētōis nō diffinit̄ p ens pme itētiōis: neq; eſt circūlocutio p cōuertibilia. Sꝫ exēplū eſt in manifeſtis. Vbi gra. Ens ꝫ accidēs aggregat duo. hō dicit ens p ſe: nec oꝫ nūerare oīa etiā. vñ manifeſtior ē nobis vnitas in mālib⁹: q̄ in imālib⁹: nō tñ excludit qn ſit in imālib⁹. Alr̄ q̄ ſingulare ſimplr̄ ſubale hꝫ rōnē mālē: ꝛ ſubalitas appropriat̄ ſimplr̄ ſingulari. vñ gloſa ppōm: vnū nūero ē cui⁹ mā ē vna nūero. i. cui⁹ ſubalitas ē ſingularis ſimplr̄: ꝛ tūc nihil ē ad māꝫ realē. ℂ Cōtra dicta in ſolōne pncipali. Si vnitas diſting' ħ in fundamēta intētionalia: tunc nō eēnt plures vnitates q̄ fundamēta: nec ecōuerſo. hoc eſt falſuꝫ. Plura ſunt fundamenta q̄ illa q̄tuor. ſ. genus dr̄ia: ppriū: ꝛ accn̄s: ℂ Cōtra vnū dcm ad pmuꝫ arg^m. q̄ ſi fundamētuꝫ illius vnitatis ſit intentiōale. Probo q̄ nihil ſit. illō qđ eſt min⁹ ente itentionali eſt oīo nō ens. ſꝫ paſſio fundata in ente rōnis eſt min⁹ ēs. ģ nihil ē. ꝛ ſic illa vnitas nihil eēt. ℂ Ad p^m dōm q̄ illa diſio dat̄ ꝫm q̄ vnitas itētiōalis fūdat̄ in quocūq; ↄſiderato: vt qd ꝛ nō ſunt pdicabilia in qd: niſi. 4. vt ſupra enumerant̄: qꝛ alie qditates enūcrate i q̄le pdicant̄. alr̄ ſic. q̄ dio ē ꝫm q̄ ē cuiuſcūq; itell'ti in ſe: nō put ↄpat̄ ad alia: ꝛ ħ ꝫm diuerſos gradus vnitatis: ꝛ p ħ excludit̄ vnitas diffinitōis ꝛ dr̄ic. p p^m excludit̄ ppriū ꝛ accn̄s q̄ in ſe conſiderata ſunt vnū ſpē. ℂ Ad aliud: q̄ ſicut gradus ē in rebus realib⁹. ſic in reb⁹ rōnis. vñ illa res rōnis q̄ ſubycit̄ alteri rei rōnis ē magis res aliq̄ mō: tñ ex ħ ñ ſeqt̄ q̄ a^d ſit nihil.

ℂ Scđm ſe ꝯo dicitur eē quecūq; ſignificāt figuras pdicatiōis. Quotiēs. n. dr̄ totiēs eē ſignificat. T.c. XIIII. Queſtio. V.

Trum ens ꝫm ſe cōiter diuidat̄ i decē gña gñaliſſima q̄ nō: ex pte diuiſi. ſi ens ꝫm ſe: cū ſic non eget altero. p poſt^r. 3⁰ mō p ſe. Sꝫ accidēs eget alio. ģ nō eſt ens ꝫ ſe. ℂ Dr̄ q̄ ēs nō didit̄ ħ: ſicut accipit̄ ibi. ſ. p ente ſolitario . ſ. p pma ſuba: ſꝫ accipit̄ ħ pro quolibꝫ qđ nō aggregat in ſe diuerſas nās. ℂ Cōtra. 7. h⁹ nō ē idꝫ qditas albi cū albo: nec muſici cū muſico pp duplex ſignare. ģ accn̄tia q̄cūq; ſignificāt aggregatū. ℂ Itē ad pncipale ex pte diuidētiū. 5. topicoꝝ. Qđ p ſupabūdantiā dr̄ vni ſoli ↄ' gñaliſſimū ē tale. ģ ꝛc. q̄ ſint tñ duo ens diuidit̄ in ēs p ſe: ꝛ nō p ſe. ſilr̄ diuidit̄ in ēs i alio ꝛ nō i alio. i. ēs depēdēs ꝛ nō ꝺpēdēs. ģ ſicut vnū mēbrū ē gñaliſſimū. ita ꝛ reliquū. Dr̄ ħ q̄ ↄña ñ valꝫ: qꝛ vnū mēbrū ē vniuocū: aliō equocū. equocū pōt plura cōtinere ſub ſe q̄ vniuocuꝫ. iō ꝛc. ℂ Cōtra. i. topicoꝝ. quot modis dr̄ vnū oppoſitoꝝ tot ꝛ reliquū. ģ ſi diſio ſit p oppoſita ſi vnū mēbꝝ ē m^r ad. 9. ꝛ reliquū. Silr̄ ſi vnū mēbꝝ diſionis ſit equocuꝫ ad gña. 9. ģ nllꝫ accn̄tiū pl's ↄ' cū alio q̄ cū ſuba. ħ ē icōueniēs cū alia depēdeat a ſuba: ꝛ ſuba nō depēdet. Silr̄ diſio ñ eēt vior q̄ ħ. ens aliud qñ: aliō nō qñ. ℂ Itē ad pncipale de q̄titate: q̄ ſint duo gña i oi vno gñe ē v^m p^m: in q̄ti^{te} ſūt duo vnitas ꝛ pūctū. dr̄ q̄ nō ſunt duo p^a ſimplr̄: ſꝫ vnuꝫ ꝛ pūct⁹ reducunt̄ ad vnitatē. 5. h⁹. ꝺ vno. oino idiuiſibile nō hñs pō iō p ō a^m

T.c.18. T.c.9. T.c.21. ca.15. ca.12. T.c.12. T.c.68.

T.c.42 ne ē vnitas:hñs ſo pōnē ē pūct⁹:ꝛ ꝑ poſterioꝝ ꝙ pūct⁹ eſt vnitas hñs pōnē. ℂ Cōtra:ſicut pn^m ad pn^m. ſic pncipiatū ad pncipiatū. ſi ģ pūct⁹ hñs pōnē:reducit̄ ad vnū:tūc q̄ti tas cōtinua ad diſcretā:ꝛ tūc nō ſūt ſpēs vni⁹ gnīs:qꝛ gen⁹ eq̄ ꝑ ď ŏ ſuis ſpēb⁹. ℂ Itē h̄ ē fr̄a.pūct⁹ ē vnitas hñs pōz: nec oꝫ allegare pħm:qꝛ loqt̄ ẜm pōnē ptōnis ponētis q̄ti tates eſſe ſubas reꝝ nō ẜm ꝓpꝛiaꝫ:qm̄ pħus dicit ꝑ poſte rioꝝ. pūct⁹ ē ſuba hñs pōm:h̄ āt ē ſlm ẜm ei⁹ itētiōem ꝙ pūct⁹ ſit ſuba.ģ alr̄ loqt̄. ℂ Itē oē gen⁹ diuidit̄ ꝑ ꝑ duas dr̄ias tm̄ in duas ſpēs pmas:q̄titas in pdicamētis hꝫ du as diſiōes:q̄rū neutra ꝯtinet̄ ſub alia.ſꝫ vtraqꝫ p⁹. Cui⁹ ꝓ batio eſt:qꝛ ſub cōtinua nō ꝯtinet̄ hr̄e pōm. Nec diſcreta qꝛ vtraqꝫ tā q̄titas cōtinua q̄ diſcreta pōt eē ſine pōne.ģ eſt duo gn̄a. ℂ De q̄litate hꝫ q̄tuoꝛ ſpēs pmas. De relōne ꝙ ſunt duo:oē relati^m refert̄ ad correlatiuū:qđ ē ſil̄ cū eo: ģ gn̄aliſſimū ad aliqđ eq̄ p^m cū eo.ģ duo p⁹. ℂ De actiōe ꝛ paſſiōe ſūt eētialr̄ relōnes.ģ ñ diſticta gn̄a. p⁹. oē i^d ē eēn tialr̄ relo.q̄ aligđ forma⁹ refert̄:ſꝫ ac⁹ ꝛ pa⁹ſr̄ hꝫ.ģ ꝛc. p⁹. ca lefaciēs refert̄ ad calefactū.ſꝫ calefaciēs i q̄tū calefaciēs forma⁹ actōe ē calefaciēs ꝛ calefcn̄ tale ꝑ paſſiōeꝫ. ℂ De vbi ꝛ qn̄.vbi ē eē in loco. Et qn̄ ē eē in tpe.eē in aliq̄ loco ñ ē alteri⁹ gnīs q̄ illđ in q̄ eſt:ſicut nec eſſe in ſanitate ē alte rius gnīs q̄ ſanitas:qꝛ ſi ſic tūc eēnt.18.gn̄a gn̄aliſſima in accn̄tib⁹.ģ eē in vbi ꝛ in tpe ē eiuſdē gnīs cū loco ꝛ tempo re. ℂ Itē pō ē ordo ptiū in loco:de q̄ditate pōnis nō ē ps: qꝛ ps ē in gn̄e relōnis:nec ē eē in loco:qꝛ tūc pō eſſet vbi ģ ē eētialr̄ ordo:ꝛ ordo ē relo.ģ pō ē relo eſſentialr̄. ℂ De hītu.habit⁹ ē hītudo media iter rē habitā ꝛ hñtē:ſꝫ h̄ ē re latio. ℂ Itē hītus ē mediū iter hñtē ꝛ rē hītā:ſicut factio mediū iter faciētē ꝛ rē factā:ſꝫ factio fac̄ duo gn̄ali^ma ꝑ h̄ ꝙ ē ab h̄ ꝛ in h̄.ģ ꝛ iſta. ℂ Oppo^m dicit pħs in pdicam̄tis .ſ.ſingulū icōplexoꝝ:aut ſignat ꝛc. Nō ē h̄ oppoſitūꝫ:qꝛ h̄ omittit duo.ꝛ dicit cōmēt.ꝙ ꝑ breuitatē:ſed que prolixi tas fuiſſet dixiſſe duo vba ꝛ h̄ neceſſaria.

EX ℂ Dubiū eſt de iſtis pdicamētis quō qđlibet genus ē in ſe vnū cū in multis nō videat̄ eē realitas vna aliq̄ in oibus ſpēbus ſube in anglo in corpe:vt q̄litatis in q̄tuoꝛ ſpēbus ꝛc. ℂ Aliud dubiū qr̄ nō eſt duplex.qn̄ vbi:ſitus habitus actiuū.ſ.ꝛ paſſiuū.vbi ēt ſunt aſpectus potētiaꝝ aīe iclina tiones ēt violēte date mobilib⁹ a mouētibus: ſpēs genite ſenſibiles vel itelligibiles:vbi ē motus: vbi pncipia ſube: cum qđlibꝫ iſtoꝝ ſit aliqđ ens ẜm ſe:qꝛ habēs vnū gđ.qꝫ

TRA ēt cōcreta nō ſunt gn̄a ſicut abſtracta. Qō. VI.

IUxta hoc de diſtictione diuidēti um q̄ritur.vtꝝ diſtiguā tur eētialr̄.ꝙ nō. Quātitas ē eētialiter diuiſibilis in ea q̄ iſunt ꝛc.tale eſt ſuba coꝛ porea ſine eētia addita. p⁹. Subm̄ ẜm ꝙ ſubꝫ nāliter ē ꝑus accn̄te.ģ ſuba corporea nāliter eſt pōr q̄titate cū ſit ſubm̄ ei⁹. Sꝫ talis ſuba nō pōt recipe q̄titatē niſi in partib⁹ eius: qꝛ de rōne q̄titatis ē hr̄e ptē ex pteꝫ:ꝛ idiuiſibile nō pōt recipe diſibile.ģ de rōne ſuſceptiui in q̄tū hꝫ ē hr̄e ptes eiuſdeꝫ rōnis. ℂ De q̄litate q̄litas dr̄ vno mō dr̄ia ſube. Dr̄ia nō dr̄t eētialr̄ a ſuba.ģ ꝛc. Itē q̄litas 4^e ſpēi nō differt eſſen tialr̄ a q̄titate.ģ nō diſtiguit̄:ꝓbatio. Si figura diſtigue retur eētialr̄ a corpe cuꝫ vtrūqꝫ ſit abſolutū.ģ de⁹ poſſet facere corp⁹ ſine figura.ꝛ ita nō terminatū. ℂ Itē tūc poſ ſet q̄titas itelligi ſine figuratiōe:q̄ ē termin⁹:qđ eſt ꝯ pħꝫ

T.c.40 3⁹ phy. Nō pōt itelligi corp⁹ niſi teriatū ſupficie.ca.de ifi

T.c.17. nito ibi.rōnabilr̄ ꝛc.pma rōne. Silr̄.3.h⁹.16.q.ar^to.2⁹. ſine his.ſ.ſupficie ꝛ linea ipol̄e ē eē corp⁹: qꝛ bis diffinit̄ ꝛ non ecōuerſo. ℂ De relatiōe aduenit ſine reali mutatōe.ģ nō

T.c.10. ē res ſ a diſticta.añs ꝓbat̄ ꝑ Ar.5⁹ phy. Sꝫ h̄ nō valet:qꝛ ibi ſilr̄ negat motū eē in ſubſtātia:ꝛ in ad aliqđ.māifeſtūꝫ ē ꝙ h̄ nō ē niſi de motu diſtincto ꝯ mutatōeꝫ:qꝛ i ſubſtan

tia ē mutatio:vt i termio. ℂ Dr̄ tn̄ ad illā rōnē ꝙ illđ cui aduenit nō mutat̄ in ſe:ſꝫ in hitudie ad aliđ.i.in alr̄ ſe hñ do ad aliđ. ℂ Cōtra.ois forma nālr̄ ꝑus ieſt ſubiecto ſuo q̄ ſubiectū ſit tale ẜ illā formā.ģ relo p⁹ nāliter ieſt ſub iecto in ſe:q̄ ſubiectū ſe hēat ẜ illā i hitudine ad aliud.ģ in illo pori alr̄ ſe hēbit in ſe:ꝛ ſic mutat⁹ in ſe. ℂ De actiōe ꝛ paſſiōe:ꝙ nō dr̄nt:qm̄ ſūt mot⁹ ꝛ vn⁹ mot⁹.ꝛ h̄ eētialr̄. p⁹.5.phy.ꝓbat Ar.ꝙ ad actiōeꝫ:vt ad paſſiōem nō ē mo T.c.10.

tus:qꝛ nlli⁹ mot⁹ ē mot⁹.actio ē mot⁹.ģ. Si itelligat̄ mioꝛ genitiue.ſic nō valebit ar^m.ģ oꝫ accipe ꝓ minoꝛe:ꝙ actio ē mot⁹ noīatiue.ꝓbatio ꝙ arg^m nō cōcluderet ſi mioꝛ acci peret̄ genitiue. Quia nō ſeq̄tur.nulli⁹ ſubſtātie ē mot⁹:al bedo ē ſubſtātie genitiue.ģ albedinis nō ē mot⁹. cū ģ non valꝫ h̄:nec alibi. Dr̄ ꝙ ſūt vni⁹ mot⁹:vt ſubiecti. ℂ Et rn̄r ad arg^m ꝙ nō ē a toto in q̄titate tāq̄ a ſupioꝛi ad iferi⁹:ſꝫ a maioꝛi.vꝫ.ſi mot⁹ ñ ē mot⁹:mlto forti⁹ nec actio nec paꝫ qꝛ mot⁹ magis teriatur ad motū q̄ ad paſſiōeꝫ vel actōeꝫ qꝛ mot⁹ q ē eoꝝ ſubiectū ē magis deteriat⁹ ꝛ abſolut⁹ q̄ q̄ i eo ſūt:tūc a maioꝛi ꝓcedit dcīn pħi. ℂ Cōtra.ſi nō ſr̄ eēn tialr̄ mot⁹ ſunt aligđ a^d eētialr̄:ſꝫ nihil vr̄ eē in actōe:niſi mot⁹ cuꝫ reſpcū ab agēte. Nec i paſſiōe niſi mot⁹ cū reſpe ctu in paſſo.ģ ſunt eētialr̄ reſpect⁹ ex quo nō ſunt mot⁹ ꝑ te. ℂ Itē nec rn̄r ad ar^m q̄ro de q̄ ȯterminatiōe itelligitur ſi pfectōis cū ad ſubſtātiā nō poſſit eē mot⁹.ģ nec ad acci dēs pōt eē mot⁹:ſi ȯterminatōe pmanētie:tūc nihil ad ꝓ poſitū:qꝛ mot⁹ ē ſucceſſiu⁹ ẜm eētiaꝫ ꝛ nō actio:qꝛ pōt eē in iſtāti:ꝛ nll's mot⁹ pōt eē in iſtāti. De vbi ꝛ qn̄. Qn̄ nō dif fert eētialr̄ a tpe:qꝛ oē qđ eētialr̄ ē ſucceſſiuū ꝛ ꝯtinuū ē tps vl̄ mot⁹:ſꝫ qn̄ ē hꝫ.ģ ꝛc. p⁹. mioꝛis.ois mēſura ꝓpꝛia ſucceſſiui:ē ſucceſſiua qn̄ ē mēſura ꝓpꝛia ſucceſſiui i quan tū tale.ergo ꝛc. p⁹ aſſūpti qn̄ venit heri qn̄ veniet cras.au ctoꝛ.6.pncipioꝝ vult ꝙ ꝑ ſe dr̄ie qn̄ ſunt pn̄s pteritū ꝛ fu tuꝝ. Loq̄tur ibi de pn̄ti diuiſibili:pꝫ ex diſſōne ſua ibi.cu ius ps pteryt ps ē futura.ergo ꝛc. De vbi denoīatiuūꝫ nō ſignat aliud q̄ abſtractū in pdicam̄tis:albꝫ ſignificat ſo lā q̄litatē ꝛc.tūc nec qn̄ a tpe:nec vbi a loco diſtiguntur. ℂ De oib⁹ in cōmuni ſic.pdicam̄ta ẜm ꝙ pdicamēta nō ſunt res.ģ nec diſtiguūtur realr̄.ꝓbatio an̄tis ſunt vl̄ia: ꝛ vl̄ia nō ſic ſunt:ſꝫ ſic dn̄r:qꝛ ois res ē ſingularis. ℂ Opp^m pħs h⁹.5.c.ď ente.dedit ēs ẜ ſe in decē gn̄a.ergo decē gn̄a T.c.14.

ſunt decē diuerſa ētia ẜ ſe:ſꝫ ſi tm̄ differret ẜ modū pdi cādi eēnt ſolū decē diuerſa rōne. ℂ Itē Boe.in pdicamē i pn⁹. p^e

tis de.10.vocib⁹.10.reꝝ gn̄a ſignificātibus. editōis.

POſſet dici ꝙ nō oꝫ ponere.10.ſicut dicit Aui.3⁹. phyſicoꝝ.3⁹ ꝛ 2⁹ ca⁹.nosnō cogimur obſeruare illā diuiſiōem famoſam qua dr̄ ꝙ.10.ſunt gn̄a: quoꝝ vniuſcuiuſqꝫ eſt certiſſima gn̄alitas: ꝛ qꝛ nihil ē ex tra ipſa:qꝛ aligđ inuenitur qđ ſub nullo gn̄e pōt collocari: ſicut mot⁹:qꝛ ſi cōparatio motus ad ſubiectū ſit pdicamē tum.ſ.eſſe motus in ſubiecto:puta gen⁹ paſſiōis multo foꝛ tius ꝛ mot⁹ erit pdicamētū:vel ſi nō.ponamus cōparatio nem qualitatis ad ſubiectū pdicamētum ꝛ nō qualitatē. vel ſi tu velis ponere qualitatē genus hābes ponere mo tum genus. Et ſi vltra.ponas comparationem qualitatis ad ſubiectum.ergo ꝛ ſic de alys accidentibus: ꝛ ita auge būtur predicamēta multa augmētatione.h̄ Auic.3⁹ meta phyſice.ca.3. ℂ Et eſt ꝯtra eos qui ponūt motū per cōpa ratiōem ad patientē predicamētum. ℂ Ad oīa in ꝯtrium. ſoluit̄ facilr̄.qꝛ pħs nō facit predicamēta. Sed loq̄tur ibi ẜm famoſuꝫ modū loq̄ndi. Similr̄ nec in.5. diuidit ens in tot pdicamenta:ſꝫ in tot res. Tamē Boeti⁹ dicit ſuper predicamēta ꝙ nō pōt eē vndecimū pdicamētum qđ de alys decem dici pōt.ſimilr̄ Boeti⁹ ſup predicamēta in cō mēto dicit ꝙ ille liber pdicamētorum eſt ſimplr̄ Ar.

Aliter dicitur ꝙ diuiſio eſt ſufficiens.non ꝙ di uiſio tantum fiat in illa genera:

ꝛ in illa q̄ directe ſunt in gn̄e:ſ; ſm ꝙ ꝯueniūt alijs que i/
directe ſūt in gn̄e:ſic̄ aliq ponūt ꝓpetates ſubales reduci
biles ad idē gen⁹ ꝛ nō ſolū ṗnᵃ ꝑ ſe ſubſtātie.

Cōtra ꝙ negēt diuiſiōem Boeti⁹ ſup ꝑ̄dicamēta pᵃ oīuz
diuiſio ē ī ſubſtātiā ꝛ accn̄s. h pᵃ.ḡ imeᵐᵃ:ſ; q po/
nūt meᵐ n̄ ſuſtinēt diuiſiōez Boe.ḡ n̄ ē pᵃ. ¶ Itē eoꝝ q̄ ſt q̄/
dā ſūt ī ſubo:ꝛ q̄dā n̄. Aui.2.meta.ca.p.dicit ꝙ diuiſio ſit ſuf
ficiēs:ſicut albū ꝛ nō albū:ſicut cōtradictoria ſunt albū ꝛ
nō albū circa lignū:poſito ꝙ lignū ſit. Sz qcqd ē ens ꝛ nō
eſt in ſubto eſt ſuba vel ṗnᵐ ei⁹ ꝑ ſe:ꝛ nihil ē in alio qd̄ n̄ ſit
accn̄s. ¶ Dicit̄ ꝙ idē arᵐ pōt fieri de ṗncipijs: q2 ṗncipia
nō ſunt ſuba nec accn̄s:ſed reducūtur ad ſubam. ¶ Silr
2ᵐ argᵐ nō cōcludit:q2 tūc alterū eē nō in ſubo ꝛ eē ī ſubo:
dr̄ directe de mā vel de forma:qd̄ negas. ¶ Tūc dr̄ ꝙ di/
uiſio illa eſt ſufficiēs entis in ſubam ꝛ accn̄s ꝓut ens dicit̄
de ente ꝯpleto vl ex ꝑte diuidētiū qd̄ diuidit̄ in oīa redu
cibilia ad genus. Et nō ſimilr cōcludāt rōnes de ṗncipijs
ꝛ ꝓprietatib⁹ ſic pz:q2 ṗnᵐ eſt ṗus nālr ṗncipiato. Sed ṗn
cipiū ſube nō pōt eē nō ſuba.ḡ illd̄ ṗnᵐ nō pōt eē alteri⁹ ge/
neris. Sz ꝓpetas ſube q̄cūq; eſt poſterior ſuba:ꝛ ex̄ cōce/
ptum ꝛ itellm illi⁹.ḡ nō ſimʳ cōcludunt rōnes de ṗncipijs
ꝛ ꝓprietatib⁹ iſtis. Silr ad aliud. De qd̄ eſt aut eſt ens in
alio:aut nō in alio:aut ē ens in ſe:aut ṗnᵐ entis in ſe:ſic nō
de ꝓprietate. ¶ Itē ꝙ nō ſit eiuſdē gn̄is:q2 in ꝑ̄dicamen
tis eē in ſubo. Dico ꝙ cū ſit in alio:nō ē in eo ſicut ꝑs in to
to:ꝛ ipoſe eſt eē ſine eo in quo ē:ſ; ſm ꝙ eē in alio eſt ꝓpa
rō accn̄tis ꝯuertibilis cum eo:ſic ꝯpetit directe ꝓprietati.
¶ Itē illa ꝓpetas nō ē in eodē gn̄e niſi ꝑ imediatiōez ad
illud cui⁹ ē. Sz pp h n̄ dz poni eiuſdez gn̄is: q2 paſſio ime/
diate ieſt ſubo:ꝛ tn̄ ē in gn̄e accn̄tis:q2 aliq̄ demr̄atio ē po
tiſſima vl nlla demr̄atio eēt:q2 demr̄atio oīs tenet in vtu
te alicui⁹ ṗmi.pᵒ ꝛ potiſſima idē. ḡ ṗnᵃ ſua erūt imediatiſſi
ma.ḡ paᵒ cōcluſa imeᵗᵉ ieſt ſubo:vel da oppoᵐ. ꝛ maior vl
mīor ꝓpō nō ē imeᵐᵃ. ¶ Itez q̄ro q̄lr ꝑ̄dicat̄ d ſubo vel ꝑ
accn̄s:ꝛ tūc magis ē in gn̄e accn̄tis q̄ paſſio: q2 paſſio ꝑ ſe
ꝑ̄dicat̄. Si ꝑ ſe p mō:tūc ē de eēntia rei:qd̄ eſt ꝯdictio. Si
2ᵒ mō:tūc ſub; cadit in diffōne ꝑ̄dicati.ſic additū:ſ; oē ta/
le vē ē accn̄s. ¶ Itē diuiſio ſube:n̄ vt ꝑ̄dicat̄ de ſpeb⁹ ſoluz:
T.c.2. ſ; vt de oīb⁹ vr̄ eē h in ſcd̄o de aīa.ꝛ.7ᵒ.huius.ꝙ ſubſtātia:
T.c.7. aut ē forma:aut eſt mā aut cōpoſitū.ergo ꝛc̄.

Ad ſecūdam qōnē rn̄det̄ ꝙ ꝑ̄dicamēta n̄ diſtin/
guūtur eēntialr: ſ; penes diuerſos
modos ꝑ̄dicādi.ꝙ nō eēntialr. ꝓbat̄ d q̄ttitate. Cōtiuitas
ſube eſt vnitas ſube. Si tūc illa vnitas diſtiguat̄ a ſuba:tc̄
T.c.3.ꝛ ſuba ē vnū ꝑ aliud a ſe:qd̄ ē cōtra phm.4.h⁹.ꝛ cōment.de
ꝛ ide. relōne.ſi eēt diſticta a fūdamēto:tūc nlla forᵃ abſoluta eēt
ṗnᵐ imediatū alicui⁹ actiōis:q2 oīs talis forma hz rᵐ ſup/
additū ſi ſit ṗnᵐ agēdi.ḡ reſpect⁹ ē formale ei⁹ inq̄tū elicit
T.c.14. opationē.2ᵐ declat̄.5.h⁹.quotiēs dr̄ ens:totiēs eſſe ſignifi
cat:cū ergo genus ꝑ̄dicamētū ſignificet alia.ſilr ꝛ eē.

Contra h ſcd̄z. ṗmi modi ꝑ̄dicandi nō ſunt niſi duo
ſimplr in qd ꝛ in quale. ¶ Item nō ſunt ni/
ſi q̄tuor ꝑ̄dicata nec niſi.5.vlia.ḡ penes modū ꝑ̄dicādi nō
pn̄t ꝑ̄dicamēta diſtigui ſi ſint.x. ¶ Itez ſi eē qd̄ ſignificat
ꝑ̄dicatōez alicui⁹ d aliq̄ ſign̄at totiēs q̄t ſūt eēntialr ꝑ̄diᵗᵃ:
tūc in omni ꝓpoſitiōe ē nugatio:q2 ꝯpō ſe tenet a ꝑte ꝑ̄di/
p̊ phierᵒˢ cati:ꝛ ita idē bis. ¶ Itē eē ſign̄at ꝯpōnē quādā quaz ſine
ca.3ᵒ extremis ꝛc̄. illa ꝯpō cāt̄ ab itellu.ḡ eē ſign̄at aliqd 2ᵉ itē/
tiōis:ſ; tale n̄ diuerſificat̄ pp diſtictōz reꝝ pᵉ itētiōis: nec
eꝯ.ꝓ.ᵒaſſūpti:q2 gen⁹ ſ; eādē rōnē dr̄ d ſuba ꝛ q̄ttiᵗᵉ ꝛ q̄liᵗᵉ
ꝛc̄. Silr al ſ; ſe n̄ variat̄ pp ītētiōez gn̄is vel ſpēi q̄ ſibi at
tribuit̄ ab ītellu. ¶ Itē ſi ſic.tūc h ꝓpō.hō ē aīal.ſignifica
ret de ſe ꝙ hō ē aīal p mō:ꝛ tc̄ eēt nugatio. hō ꝑ ſe ē aīal:q2
iᵈ qd̄ exprimit ꝑ ſe.illud exprimit ꝯpō ſm te.

Cōcedo h arᵗᵃ:ꝙ eē qd̄ ē nota ꝯpōnis:n̄ diuerſificat̄
ſic̄ res:tūc ſeᵗ ꝙ eē n̄ ꝑt ꝑ̄dicari ſm adiacēs
diio.hō ē. ¶ Dōz ꝙ eē ē equocū ad rē pᵉ itētiōis: tc̄ pōt ꝑ̄/
dicari diio:hō ē:id eſt.hō ē exn̄s.eē aūt vt viuēs n̄ ꝑ̄dicat̄.
¶ Ad lr̄az phi dōz ꝙ illd̄ eē n̄ ē eē qd̄ ē ꝯpō:ſ; eē d noīatie
dcm̄ ab ēte:ꝛ illd̄ eē ſign̄at idē vnicuiq; cathegorie entiū:
ſic̄ ens:qd̄ diuidit̄ ī illa:ſicut vox ī ſignificatiōes. ¶ Qn̄ arᵗ
ꝯ eos de ītenⁿᵉ vlitatis dn̄t ꝙ n̄ qlib; modus ꝑ̄dicādi īten
tiōal diſtiguit ꝑ̄dicamēta. Sz illi modi ꝑ̄dicādi q ſūt modi
ipſarū rerū ꝑ̄diᵗᵒʳ:q2 aliū modū ꝑ̄dicādi hz q̄litas ꝛ aliuz
q̄ttitas. ¶ Cōtra ali⁹ modus ꝑ̄dicādi ē abſtracti ꝛ cōcreti
ſ; illū modū ſ; te.ꝓ.ᵒ illi modi ṗmi excluſi.ſ.modi itētōa
les ꝑ̄dicādi n̄ cānt flitatē ī ꝓpōne. Sz iſti modi abⁿ ꝛ ꝯcre
ti faciūt flitatē ī ꝓpōne vt albū eſt albedo.ḡ ī oī gn̄e erūt
duo gn̄a gn̄aliſſima. ¶ Itē ille diuerſus modus ꝑ̄dicādi ī
diuerſis gn̄aliſſimis ē ī ipſis ꝑ ꝯpatōez ad ſubaz:q2 ꝯpan/
do ea ad ꝓpas ſpēs ē ꝑ̄dicatio ī qd. Illa ḡ q̄ diuerſimode
ꝑ̄dicant̄ d pᵃ ſuba erūt ꝑ̄dicamēta:ꝛ talia ſūt accn̄tia ī ꝯcre
to:ꝛ ſic q̄le erit ꝑ̄dicamētū ꝛ n̄ q̄litas. ¶ Cōtra Aui.3.phy.
ca.2.vbi hz ꝑ icōuenieti ꝙ eē mot⁹ ī ſubo ſit ꝑ̄dicamētū ꝛ n̄
mot⁹:c⁹ pᵒ ē:q2 ſic hz aliqd rōnez gn̄is iq̄tū ꝑ̄dicat̄ ī qd.ḡ
qd̄ veri⁹ ꝑ̄dicat̄ ī qd ē vi⁹ gen⁹.talia ſt abᵗᵃ. ¶ Itē ſi diuerſi
modi ꝑ̄dicādi diſtiguerēt gn̄a:aut h ſuffic̄ aut cū h reqrit̄
diuerſitas eoꝝ q̄ ꝑ̄dicāt̄:ꝛ ſi 2ᵐ det̄ pᵐ nō ē pᵐ nālr diſtin/
guēs:q2 ip; qd̄ ꝑ̄dicat̄ ē ṗus q̄ modus ꝑ̄dicādi.ḡ aliqd di
ſtiguit p⁹ q̄ modi ꝑ̄dicādi. Si nō:tūc ꝑ̄dicamēta n̄ ſt diuer/
ſa ētia ſ; ſe. Silr ſeqt̄ ꝙ illa negatia n̄ eᵗ pᵃ ī q̄ negat̄ vnuz
ꝑ̄dicamētū ab alio:qd̄ ē ꝯ ph;.i.poſtʳ.c.iᵒ.figurarū āt.ꝓᵒ:q2 T.c.31.
vitas negatie ē ex diuerſitate extremoꝝ:ſic̄ vitas affirma
tiue ex idētitate:vt hō eſt hō.vbi ḡ maior diuerſitas vior
negatio:ſ; illa vior q̄ diſtinguit̄ re:q̄ in mō ꝑ̄dicādi ſolū:h
tal hō n̄ ē aſin⁹.ḡ imediatior q̄ iſta.ſba n̄ ē q̄ttitas. ¶ Nō
ꝙ vie ſt varie diuiſiue on̄dētes ſuffiᵃᵐ ꝑ̄dicamētoꝝ.q̄ vidē/
tur duplr peccare.ṗ:q2 on̄dūt opᵐ ꝓpoſiti.ſ.ꝙ diuiſio entis
ī h.x.n̄ ſit pᵃ.ſi.n.p⁹ fiat ī ens ꝑ ſe:ꝛ ī n̄ ꝑ ſe:ꝛ vltra vnū mē
brū ſubdidat̄:vl ābo:aut q̄lib; diuiſio erit tm̄ noīs equoci ī
equocata:qd̄ n̄ ē ꝓbat̄ didere ī duo:ſ; ī.x.ſub duob⁹ noīb⁹
ſic̄ ſub.x.q2 noīa ſt ad placitū:aut alicui⁹ illoꝝ.x.ē cōcept⁹
cōior ꝛ imediatior ēti.ꝛ ita ēs n̄ imeᵗᵉ didit̄ ī.x. Exᵐ pz po/
nēdo ꝙ ꝑ diuiſiōes mltas ſubordiatas ī gn̄e ſube tādē ꝯue/
nit̄ ad.io.ſpēs ſpāliſſimas iſte n̄ p didere̅t ſubaz. 2ᵒ.q2 oēs
ille vie diuiſiue nō ꝓbāt. Oporteret enī ꝓbare ꝙ diuiſum ſic
diuidit̄:ꝛ ꝑ̄ciſe.ſic ꝛ h ad ꝓpoᵐ.ſ.ꝙ didētia cōſtituāt gn̄a/
liſſima. Iō tenēdo diuiſiōem eē ſufficiētē:eēt dōz ꝙ ipa.ſ.di
uiſio ētis ī.io.gn̄a ē ṗma:nec alia bimēbris vel trimēbris
ṗor ē ea:nec ꝓbari ꝑt:q2 nec ꝙ didētia ſub diuiſo cōtineant̄
cū ſit imediatio ibi:nec ꝙ ſint diuerſa.q2 ſt p diuerſa ꝛ ne
gatiua. ¶ ꝑ̄.negādo vnū ab alio:nec ꝙ ſola ſint ſub diuiſo:
q2 oīs imediatio diuidētiū.ꝓbat̄ ꝑ ꝯdictōez: c⁹ ē p nō hr̄e
mediū:q̄ via h n̄ val; ex q̄ p ē ī.io. ¶ Cōtra.oīs diuiſio hz fie
ri ꝑ duo:q2 ꝑ oppoᵗᵃ vnū vni ē opᵐ. ¶ Itē ēs ſic didi nō ē
pᵐ ṗnᵐ.ḡ ꝓbari pōt. ¶ Ad pᵐ veꝝ ē d diuiſiōe ifra gen⁹:vbi
ēt ſūt oppoᵗᵃ et diuiſiōe ſubti ī accn̄tia:lic; n̄ ſit itra genus
diuiſi:ē tn̄ itra gen⁹. Alr in diuiſiōe ſpēꝝ ī idiuidua flm ē illd̄.
h aſſilat̄ tali diuiſioni:ē ḡ veꝝ ī diuiſiōe formali. h ē vbi dr̄ie
diuidētes formalr determināt ip; diuiſum ex̄ ei⁹ itell; exn̄
tes. ¶ Ad 2ᵐ:ſic̄ ꝓpō enūciās imediatuz ſupi⁹ d iferiori ē
imeᵗᵃ.ſic eꝯ diuiſiūctiua:tn̄ ꝙ ſola ſint h ſic on̄dit̄: q2 n̄ alia
remouēdo q̄cūq; data:on̄dēdo ꝙ ꝯtineant̄ ſub aliq̊ illoꝝ
io. Sz nō ꝓᵗ ex h ꝙ nlla alia:ſ; ē falla ꝯn̄tis.

Concedo ḡ diuiſiōez ſufficiētē:ꝛ ꝙ diſtiguunt̄ realr.
Et pōt ꝓbari ī ſpāli d q̄ttiᵗᵉ. p ꝙ q̄ttitas a
ſuba corꝑea diſtiguit̄.accn̄s ē qd̄ adeſt vl abeſt ſ; porphi
riū:ſ; quātitas aduenit ꝛ recedit ſube:ſba corꝑea n̄ muta/
ta.ḡ ꝛc̄.ꝓᵒ miōris manēte eadē ſuba pōt q̄ttitas rarefieri
ꝛ cōdēſari. ¶ Dōz:ꝙ ſic̄ q̄ttitas mutat̄:ita ſuba: q2 ſic̄ ad/
uenit q̄ttitas q̄ttiⁱˢ:ita ſuba ſbe:ꝛ tāta mutaᵒ ē:tc̄ ī ſba q̄tta
ī q̄ᵗᵉ. ¶ Itē alr dr̄ ꝙ rarefactio ꝛ ꝯdēſaᵒ n̄ ſt mot⁹ ī q̄ttita

te:ſ3 i qli^{te}. ¶ Jtē ſola q̃titas ē diuiſibil' i ptes eiuſdē rōnis
T.c.18. ſic p3.5.h^{9}.⁊ p phy.ɔ̃ Meliſſu dic phs q finitas ⁊ ifinitas
T.c.15. accñt ſube:p ſe āt ɔueniūt q̃ti^{ti}.ḡ q̃titas ñ ē idē3 eēntial'r
T.c.35. cū ſuba. ¶ Et cōfirmat̄ 3°. phy.dic phs ɔ̃ eos q̄ poſuerūt
ifinitū eē ſuba3:⁊ tñ q ſit diuiſibile. Dic q ſi ē diuiſibile:tūc ē
magnitudo vl' m'ltitudo i ptes eiuſdē rōnis.ḡ ⁊c. ¶ Jtē ſi
ſuba hrēt ,ppriā extēſiōe3 p eēntiā:tc extēſio caloris ñ dif
ferret a calōe:ſ3 ſil'ē ignis ps ⁊ calor.ḡ duē extēſiōes ſil'ɔ̃
ph3. ¶ Dr fōte q extēſio calor' ñ ē eadē cū caloꝛe:ſic ex
tēſio ignis cū igne:q2 caloꝛ i igne ñ h3 extēſiōe3 foꝛmal'r:
T.c.9.⁊ ide. ſ3 extēdit̄ p acc° ad extēſiōe3 ſube. ¶ Jtē.5.phy.mot⁹ p ſe
ē ad q̃titatē termin⁹ p ſe mot⁹ ē vna nā ab^{ta}:⁊ ñ ſōa cōpea
T.c.10. q2 ad ſba3 nō ē mot⁹ eodē.5.ḡ ⁊c. ¶ De qli^{te} ēt planū ē q
ē alia a ſba:q2 ſuſcipit magis ⁊ min⁹:⁊ h3 ɔ̃riū:⁊ ad ipā3 ē
mot⁹ q̃ oīa ꝑugnāt ſbe. ¶ De relōne q ſit a^{d}a fū^{re}:q2 ſup
idē fū^{tum} nuō fūdāt̄ diuerſe relōnes oppo^{te}.ḡ neutra ē idē
eēntia^{r} 3°. Aſſūptū p3 p albedie3 q̄ ē ſilis albo:⁊ diſſilis ni
gro. ¶ Jtē aliq̄ relō i oib⁹ creaturis ē q̄ ime^{te} fundat̄ i eēn
tia ipi⁹ crea^{e} ex h ipo q creatura ē:ſ3 nā p° ,pducit̄ eē crea
ture q̃ aliqd accñs ei⁹:⁊ tc oīa eēntial'r ⁊ foꝛma^{r} ad aliqd
T.c.26. ⁊.27. dñr ɔ̃ ph3.4.h^{9}.⁊ ſi h cōcedas:tc oīa appen^{a}va:q2 ex h q
ponunt̄ oīa appen^{a} va. cōcludit phs hoc icōueniēs tanq̃
ɔ̃ns ad illd q oīa eēntial'r eēnt ad aliqd. Si ḡ tu cōcedis
ɔ̃ns eē vex:hēs ɔcedere ans eē verū3:q2 ɔ̃ns ē ipoſſius q̃
ans:q2 ex ante ddūc eos phs ad mai⁹ ipoſſe. ¶ De actōe ⁊
paſſiōe:q dr̄nt a relone.p3. ipoſſe ē relōnē eē fū^{ri9} relōnis:
ſ3 relōnes aliq̄ z^{o} mōi fūdāt̄ ſup actōe3 ⁊ paſſiōe3.ḡ ⁊c.ma
ioꝛ p3:q2 relō refert̄ ñ p acc°:ſ3 p ſe.mioꝛ ēt p3:q2 relo cale
T.c.20. faciēt lad calefactū fūdat̄ ſup agere ⁊ pati.5°h^{9}. ¶ Jtē ō v^{t}
ad i^{d} ē p ſe mot⁹:ſ3 ñ ad rlōnē n^{c} ad locū.ḡ vbi ñ ē relō nec
T.c.9. loc⁹. ¶ Primū p3 p ph3.5.phy. Oz n^{c} ad locū.p°.q2 ſi mo
t⁹ local' eēt ad locū p ſe:tc ad eūdē ter^{m} nuō eēnt m'lte mu
tatōes nuō:q2 ad eūdē locū nuō pt aliqs moueri ſe z^{bo} mo
tib⁹ nūero:q2 loc⁹ ſp idē māet:lic3 idē moueat̄ ad ip3 ſel:⁊
itex:ſ3 h ē ipoſſe:vt ,pbabit̄ ifra. ¶ Jtē tc via ⁊ termin⁹ ñ
ſūt i eodē:q2 loc⁹ ñ ē i mobili.mot⁹ āt ē in mobili. De qñ q
dr̄t a relone ⁊ tpe:q2 tps ē mēſura. Qñ ē qd ɔ̃relīqt̄ ex ɔpa
tiōe mēſure ad mēſuratū.ḡ qñ ē poſteri⁹ relō ēt nō ē effe
ct⁹ tpis.ḡ a^{d} a qñ eēntial'r. ¶ Jtē q actio ⁊ paſſio ñ ſīt relō
nes:q2 ſi ſic:tc cū qcqd icludit̄ i rōe gnis icludat̄ i rōe ſpēi:
ſeq̄ret̄ q oēs ſpēs actōis icluderēt relōnē:qd f'3 ē:q2 actio
ma^{ns} i agēte ñ icludit relōnē ad aliq̄ paſſiōe3:q2 nllā3 cāt
T.c.16. q2 ē vltim⁹ finis po^{e}.9°.h^{9}.q actio manēs in agēte ē de ac
tio.,p⁹:q2 actū hd actōis ē de actiū.p°.q2 ē de i actu f3 foꝛ
mā elicitā3 i⁹ actōis. Oz vbi dr̄t a relone ⁊ loco:q2 ad locū
T.c.9.⁊ ide. ñ ē mot⁹ p ſe:ad vbi ē mot⁹ p ſe:q2 oīs mot⁹ ē a ɔ̃rio i ɔ̃riū
vel i mediū.5.phy. S3 oīu3 ɔ̃rioꝝ idē ē ſuſceptiuū.5°h^{9}.⁊
T.ñ hñ te^{m}. medy cū extremis.4.h^{9}.c.9.loc⁹ aut a q: ⁊ i quē ñ hñt idē
ſuſceptiuū.ḡ ñ ſīt ɔ̃ria.ḡ ñ ē mot⁹ ab illo ad illū. ¶ Et h cō
T.c.27 firmat̄ p^{a} p°:q2 ſi mo^{l} poſtq̃ acqrit p termi^{m} a.poſſit itex
moueri ad eūdē ter^{m} a.o3 ip3 p̄cederet ab a. ex q fuit i ipo:
ſic ,pbatū ē mō.ḡ a. necio dſinit eē:vl' acc° migrabit ō ſubo
i ſb3.ḡ ſi itex mouet̄ ad eūdē ter^{m} nūero a.idē nūero mul
T.c.36. ⁊ ide. totiēs gnābit ⁊ cōꝛūpet̄ ɔ̃ ph3.5.phy.q2 h3 h ,p icōueniēti.
¶ De pōne q diſtiguit a relōne.ſi pō eēt oꝛdo ptiū i loco
illd eēt poſitū:c⁹ ē ille oꝛdo:ſ3 oꝛdo ē ptiū ⁊ rō toti⁹.ḡ ptes
eēnt po^{e}.ḡ ptes hōis ſederēt ⁊ ñ hō.p° aſſūpti.idē oꝛdiatū
oꝛdie c⁹ ē odo. S3 oꝛdo ē ptiū. Oz ñ ſit vbi p° ex q hō ē ſba
qdā ē poꝛ oī acc^{te} ſuo.ḡ poſſ3 hō itelli pſcūs q̃ti⁹ ⁊ qlis:⁊ ñ
itelli ſub vtute ōrelicta a loco:⁊ poſſ3 hre oꝛdinē ptiū pti
nētē ad gen⁹.iſtd q vbi ñ ē ō eēn^{a} ſua. ¶ De hitu q ñ ſit re
latio:q2 i^{d} ē ſpēs hit⁹ q̄ foꝛmal'r aliqd dr̄ hituatū. S3 i illo
fūdat̄ r⁹ ad illd qd hr̄.foꝛ^{a} ḡ ō gnē hit⁹ ē fūda^{m} relōnis. Oz
ipa hi^{to} me^{n} ñ ſit gnˢ h:q2 tc hit⁹ eēt duo gnā^{ma} ſic ac⁹ ⁊ pa?

T.c.20. **Ad argumentū** i op^{m} p^{e}.q.dd3:ſic pus dciñ ē.
¶ Ad i^{di} ɔ̃riū.7.h^{9}.c.10.dicit
phs.i dcis do f3 acc⁹ vī diuerſu3 eē:vt hō alb⁹ alteꝝ:⁊ hoī

albo eē:tc vī q dcā f3 acc° vocat hoīe3 albū ⁊ hoīe3 muſi
cū. Et vex ē q hō alb⁹ ſigt pl'a. S3 albū tñ vnū.⁊ ſil'r mu
ſicū. ¶ Ad ar^{m} z^{m} q vex ē ſi dicat̄ ſimp^{r}:tñ aliqd pt dici p
ſupabūdātiā i ſuo gñe.⁊ ſic gña^{ma}. Al'r dr̄ q gnāliſſimū ex
pōit z^{o} vl' poſitiue:qd.ſ.ē maxie tale p exceſſū3 r^{u} oīu3:⁊ ē ſo
lū vnū.ſ.de°. Alio? negatie p h q ñ excedit̄ ab aliq̄ tali:ſic
illd dr̄ albiſſimū qd ñ excedit ab aliq̄ albo:ſic gnāli^{ma} dñr
p^{a} gña:q2 ñ hñt ſupueniētia gña. ¶ Ad a^{d} qd ſeq̄t̄ ſuſtinē
do q vnū mēbꝝ ſit eq̄uocū.dr̄ q ɔ̃ña nō val3:q2 ēs p ſe:⁊
ēs ñ p ſe ñ ſūt oppō:ſ3 ñ ēs p ſe:⁊ ē vex qd accipit̄ q qt mo
dis dr̄ vnū:tot ⁊ reliquū. ¶ Ad alid q vex ē:ñ eētvioꝛ di
ſio:n^{c} pl's ɔueniūt accñ^{a}iter ſe q̃ cū ſ ba:q2 eq̄uocū ē vtro
biq3 i q̄ ɔueniūt. ¶ Al'r ɔcedo q cōioꝛ diſio ſit ɔueniētiō
Et q nouē gña magl' ɔueniāt iter ſe:tñ h^{r} ñ i dcō aliq̄ ō ſe
i qd:ſ3 i qle:q2 m'lta dñr ō nouē gnib⁹ dnoiatiue:q̄ ñ dñr ō
eis:⁊ ſuba vni^{ce}:⁊ tñ dñr ō illis vni^{ce} dnoiatiue ſolū. S3 ni
hil vni^{ce} dr̄ ō eis.ſ.nouē accñtib⁹ i qd.vñ ſi diſio ſit ɔvni^{ca}
h ē ſolū ō dcis ō eis dcnoiatie. ¶ Cōtra.pa° vniuoca req
rit ſb3 vniuocū. ¶ R^{o} pa°ētis circūlocuta p duo ɔ̃ ſe diſti
cta ē p ētis inq̃tū ēs.ſi ēs ſit vniuocū:⁊ illa pa°cōis i q̄ lib3
iferioꝛi ē hd ētis:ſic i pa^{nc},ppe ſignata q̄ ē gnis aliqd iferi⁹
ci⁹ ē pa°gnis vt i ſpē:ſic ēt ſēſibilitas ē pa°aīal'.ita ſēſibilitas
tal' ē pa°aīal':vt al'ē i hoīe.qñ pa° ɔ̃hit h3 iferi⁹ ,p p^{c} ſubo.
¶ Ad a^{d} ō q̃ti^{c} ɔcedo q pūct⁹ ñ ē vnitas. ¶ Ad a^{d} i ɔ̃riū
qd fuit ſic.ſi pūct⁹ ñ ē vnitas:⁊ ē aliqd ei⁹:aut ē māle a^{r} foꝛ
male vni^{tis}:⁊ tc qcqd dcē:ſeq̄t̄ q ɔti^{m} ē māle nūeri aut foꝛ
male. Dico tc cū dr̄ i oī gñe ē vnū p^{m}:ñ ē vex ō gña^{mo} pdica
bili:ſic p3 ō gña^{mo} q̃ti^{tis} vbi ſint duo mima eq̄ p^{a}. itelli^{r} ḡ
i^{d}ō gñe phyco. Oēs.n.foꝛ^{e} trāſmutabiles adiuicē hñt vnū
p^{m} pfectōe qd ē mēſura aliaꝝ foꝛmaꝝ:ſic i gñe coloris al
bedo. Jn gñe ſapoꝛis dulcedo:⁊ ſic de alys q pñt adiuice3
trāſmutari.tūc de iſtis itelli^{r} aſſūptū de hd gnib⁹:ñ tñ o3
illd vex eē de gñe gña^{mo} pdicabili. ¶ Ad a^{d} q vex ē vna
ē diſio p^{a} foꝛmal' f'm quā ɔſtituūt̄ ſpēs foꝛmal'r:tñ pñt eē
dr̄ic māles q̄ ñ cōſtituūt:⁊ eq̄ p^{c}:⁊ vna ñ reducit̄ ad aliā di
ſiōe3. ¶ Ad i^{d} ō qli^{te} q ñ ſūt ibi.4.ſpēs p^{c}:ſ3 due illaꝝ cō
tinēt̄ ,pꝛie ſub pmis. ¶ De illo ō relōne dr̄ negādo mi. q
gña^{m} ñ ē reli^{m}:ſ3 relō f3 quā refert a^{d}. ¶ Cōtra.q dciū ſit
fiīn:tc ſeq̄t̄ q ōteriatio phi i pdica^{tio}.⁊.5°.h^{9}.ñ ſit ad ,ppo^{m}
q2 ad aliqd ſī:q̄rū ip3 eē ē ad a^{d} ſe hr̄e. Si ḡ gnāliſſi^{m} nō h3
hāc rōnē:nec aliqd de gñe p ⁊ p ſe:tc diffō f3 te ñ val3:q2 ō
relonib⁹ poſſ3 itelli:q2 relōnes ñ dicūt ad ɔuertētiā:nec
ſil'ſūt:ſ3 reliua. Sil'r.5.h^{9}. Diffō relōnis ptinet ad reliua. T.c.20.
¶ Jtē ipoſſe ē aliqd ɔpari p foꝛmā foꝛmal'r ab^{tam}. Sed ſi
foꝛ^{e} i gñe relōnis nō ſūt ɔpate:nihil ɔpat̄ p eas:⁊ tūc ſī ab
ſolute foꝛ^{e}:q2 op^{m} ñ ē cā oppoſiti. ¶ Jtē ſic oē reliuū dici
tur ad reliuū ſil' cū eo.ita relō ē rō referēdi p̄re3 ad filiū q̄
ē ſil' cū3 p̄re. Si ḡ gnāliſſi^{m} ſit foꝛ^{a} referēdi aliqd:h3 aliqd
extremū ſil'nā cū eo:c⁹ ē alia relō rō referēdi illd ad a^{d} ge
neraliſſi^{m}:⁊ erūt due relōnes eq̄ p^{c} ⁊ ſic duo gña^{ma} relōnis
Quo ad p^{a} duo dico q reliuū ñ ē gnāli^{m}. ¶ Ad i^{d} qd ,pbat
f'litatē rn̄ſiōis:q ñ ſeq̄t̄:q2 relō debiliſſi^{m} eē h3 de ſe.ḡ no
ti⁹ ē relō i reliuo:q̃ f3 q ē i ſe ɔſiderata:ſ3 ɔueniētioꝛ ē ō
teriatio ō aliq̄ p noti⁹:ſi ei⁹ cogni° ex h hri poſſit. S3 p°:q
ſic:q2 ſi reliui eē ē ſe hr̄e ad aliō.ḡ eē foꝛ^{e} f3 quā illō ſe h3
ad aliud talis ē relō.⁊ ſi oīa relatiua dñr ad ɔuertētiā:tūc
relōnes ſunt foꝛme f3 q̄s dñr ad ɔuertētiā foꝛmal'r:⁊ ita
cognitio relōnis meli⁹ habet̄ p relatiuū q̃ ſi f3 ſe cōſide
ret̄. ¶ Ad z^{m} q ab^{tum} ⁊ ɔparatū ſūt oppo^{ta} circa ſuſceptia
S3 abſolutio ⁊ cōpatio ñ ſūt hd.q2 ſanitas nec ē ſanū nec
egꝝ:q2 ſāitas neutri⁹ ē ſuſceptia:ſil'r relō nec ē ab^{ta} nec re
latiua:ſ3 ē rō referēdi ad aliō. S3 ad i^{d} de relōnib⁹ eq̄ p^{c} dr̄
q relō gnāliſſi^{m} ñ ē rō referēdi i ſe:ſ3 i ſuis ſpēb⁹. ¶ Con
tra.rō qli^{tis} f3 q ē gnāliſſi^{m} ē q f'm ipſam aliqd dr̄ qle.ḡ ⁊
ſil'r h. ¶ Jtē qd ieſt aliqb⁹ m'ltis vniuoce ineſt eis p aliqd
cōe:cui illd p ieſt.z°h^{9}:ſ3 oīb⁹ relōnib⁹ iferioꝛ:b⁹ ieſt rō re T.c.z.
ferēdi.ḡ per gen⁹. ¶ Jtē.4.topicoꝝ.ſi ſpēs ſit ad aliquid ca^{e}.9.

⁊ gen⁹.ǵ ſi ſpēs eſt rō referēdi ⁊ gen⁹. ¶ Cōce^do hec arg^ta:
⁊ ꝙ gnāliſſimū ē aliqd ad a^d:tñ dr̄ ad p^m illoꝝ ꝙ ꝫ q̄lita/
tē dr̄ aliqd q̄le:qđ ꝑt q̄lificare ſubm ñ ſic gnāliſſimū:ſꝫ ſic
ſpēs.ſic h̄. ¶ Cōtra.ꝑt itellī aliqd īformari q̄li^te ī cōi:⁊ nō
q̄li^te ī ꝑticlari.ſilr̄ đ relōne:q2 cōe ē p^9 ſpāli:⁊ qđ ē p^9 ꝑt p^9
itellī:⁊ tc̄ ī illo ꝓꝛi itelligo relōnē cōez ꝛferre ſbꝫ:⁊ tc̄ q̄ro
ad qd:ñ niſi ad a^d:⁊ ſic erūt duo relīua eq̄ p^a.⁊ ēt due relo
nes eq̄ p^e:⁊ ſic duo gnāliſſima vt p^9:⁊ h̄ēo ꝓpo^m.Cōcedūt
iſta ar^ta. ¶ Tūc ad ar^m tñ pn^le:dico ꝙ gnāliſſi^m relo ē pn^m
referēdi aliqd ad a^d:qđ ñ referret alia for^a gn̄e.ita ꝙ relo
q̄ ē gn̄aliſſi^m ē rō referēdi duoꝝ:ſic ſile refert ad ſile ī cōi:
in eadē ſpecie vna relatiōe ſpē:vel eſt dare duas ꝑmas in
eadez ſpē. vna ǵ ſilitudo ſpē ē rō referendi duoꝝ extre^oꝝ.
¶ Cōtra iſtđ.oīa q̄ referunt̄ ꝫm eadē formā ī eis:⁊ nō ꝫ
diuerſitatē referūt̄ ꝫ relōnē eqꝑan^e. ǵ rlꝫ dcm̄ a gn̄a^mo ē
rlm eqꝑan^e. ¶ Dōm ꝙ relatiuū eqꝑan^e ē equocū:ꝓpe.n.
loq̄ndo relm eqꝑan^e hꝫ ꝓ fūdamēto ꝓꝑrio vni^tem ſpēi alicui^9
for^e ī gn̄e q̄litatis vl̄ q̄ꝫtitatis. Alio^9 dr̄.vbi ē aliq̄ vnitas:ſi/
ue ſit ī fūdamēto:ſiue ī relōne:⁊ h̄ īꝓꝛopꝛie:ſiue ſit vnitas.ī
ꝓpo^to ē aliq̄ vnitas for^e q̄ refert̄:tūc vnitas dico gn̄e:⁊ tūc
icōueniēs ē đ eqꝑātia p^o. ¶ Cōtra z^oo ſt oīa relīua eqꝑan^e.
⁊ ꝯce^o. ¶ Jtē ſi relꝫ ꝫ relōnē q̄ ē gen^9 ſit vnū ⁊ idē gn̄e: tc̄
eēt relꝫ ꝫ rōnē:⁊ relo q̄ ē gen^9 eēt relo rōis. ¶ Dōꝫ ꝙ ma
ioꝛ vnitas reqrit̄ ī relōne idētitatis q̄ꝫ vnitas gn̄is:q2 oꝫ ꝙ
fūdamētū idētitatꝭ ſit vnū nūero bis acceptū:⁊ ꝙ relo idē/
titatꝭ ſit vna nūero:⁊ due ꝫ rōnē. ¶ Ad ar^m đ actōe ꝙ ꝫ
actōez ſolū refert̄ aliqd fūdamēta^r:ſic ꝫ albedinē. ¶ Ad
ꝓbatōez dico ꝙ ꝓut iq̄ꝫtū dic̄ cāz reducibilē ad ꝑ ſe ꝑ^o mō
ē ꝓpō fl̄a:q2 ſic ſignat̄ ꝙ calefactio ē ipa relo ꝗditatie. Sꝫ
v̄a ē ꝫ ꝙ reducit ad z^m modū ꝑ ſe. ¶ Ad a^d:ꝙ vbi ⁊ qñ ñ
ſt̄ đnoīatie dcā a loco:ſꝫ v^e ē đnoīatiue dcm̄ a circūſcriptōe
paſſiua.ita ꝙ loca^9 ī locāte ē cā effe^ua illi^9:⁊ ſilr̄ itelligēduꝫ
de qñ ⁊ tpe. Alr̄ dr̄ ꝙ nō dr̄ denoīatie a loco formalr̄: ſꝫ ef
fectiue ſolū tāq̄ꝫ a cā:⁊ tale đnoīati^m ꝑt eē alteri^9 gn̄is a cā:
ſic hūanū op^9. ¶ Ad a^d:ꝙ đ rōne pōnis ñ ē vbi lꝫ pō ñ poſ
ſit eē ſine vbi:ſic de q̄litate ⁊ q̄ꝫti^te:q2 q̄litas nō pōt eē ſine
q̄ꝫti^te:⁊ tñ q̄ꝫtitas ñ ē đ eēntia q̄litatis. Dico tc̄ ꝙ pō ē for^a
poſiti cui ꝯſeqt̄ oꝛdo:⁊ oꝛdo ē ex̄ eēntiā ſuā. ¶ De hītu:ꝙ
hīt^9 ñ ē hītudo media:ſꝫ for^a ꝑ quā hīt^9 formalr̄ ē hīt^9:⁊ in
i^a forma fūdat̄ hītudo q̄dā ad illud q̄ hītuat̄.ſ. ad tunicā.

Ad argumentū z^e q̄ōnis de q̄ꝫti^te. dōꝫ ꝙ ibi ē
fallā equocatōis ſiue accn̄tis
Ex^m aliqs potēs ē videre qñ hꝫ hītū:⁊ añ:ſꝫ eq^ce.q2 ꝫ ꝙ ē
potēs p^o: hꝫ for^am ꝫ quā:qđ z^oo ñ. Silr̄ diſibile vno^9 dr̄ qđ
hꝫ formā ꝫm quā formalr̄ pōt didi.z^oo ꝙ nō hꝫ ī actu for/
mā:ſꝫ ē in pō ad formā ꝑ quā ime^te poſſet didi.ſba coꝛꝑea
z^oo de ſe ē diſibilis. ¶ Cōtra.ꝙ ſit diſibilꝭ ꝑ^o mō ſi nō hꝫ ꝙ
ſit ibi diſibilitas formalꝭ nō poſſent ples ꝑtes q̄ꝫtitatis re/
cipi:q2 ſi tota q̄ꝫtitas ī tota ſuba:⁊ ꝑtes in ꝑtib^9. dr̄ ꝙ ſuba
nllās ꝑtes hꝫ niſi ꝑ q̄ꝫtitatē extēdētē ī actu. ¶ Alr̄ ꝙ ſba
hꝫ ꝑtes ꝓꝑas ſub q̄ꝫti^te ex̄ alias. ¶ Ad ar^m ꝙ ſuba nō ē diſi
bilis formalr̄ anq̄ꝫ ſit ſub q̄ꝫti^te niſi ī pō:⁊ ſub q̄ꝫti^te actu: ⁊
ꝫm ꝙ ē ſubꝫ q̄ꝫtitatis nō hꝫ ꝑte de ſe niſi ī pō:ſic nec ſubm
q̄litatis ē q̄le de ſe niſi ī pō. ¶ Tūc ad ar^m ſicut q̄ꝫtitas to
ta recipit̄ ī tota ſuba ī pō diſibili.ita ꝑtes ī ꝑtib^9 ſube q̄ ſūt
ī pō. ¶ Tūc ad ar^m ꝯcedit.oē diſibile ē q̄ꝫtū:veꝝ ē de diſi
bili extēſo ī actu. ¶ Ad p^m de q̄litate dr̄.ꝙ dr̄ia ſube nō ē
q̄litas:ſꝫ ponit̄ vn^9 modus q̄litatis:q2 ꝑdicat̄ ī q̄le. ¶ Ad
i^d de figura.ſi q̄litas ſit eēntia ab^ta a^a q̄ꝫti^te ⁊c̄. ¶ Dōꝫ ꝙ
illđ nō ſeqt̄ ꝙ coꝛp^9 itelligat̄ īfinitū ſi itelligat̄ ſine figura:
q2 finis coꝛꝑis ē ſuꝑficies eēntialr̄ figura finis accn̄talis.
tolle ǵ figurā:adhuc teriat̄ cōp^9 ꝓpo fine. Silr̄ Aui.z.me/
taphy.ca.z^o. finituꝫ ⁊ īfinitū accn̄t q̄ꝫtitati:tñ h̄ nō teneo:
ſꝫ ſolōnē dictā. Silr̄ ꝙ coꝛp^9 i^d ſi eēt ſine figura nō eēt īfi/
nitū poſitiue:ſꝫ ꝑuatiue ſolū:⁊ h̄ nō icluderet ꝯdictōez:ſi/
cut ſi de^9 tolleret vlti^m pūctū linee:linea ꝑuatie eēt īfinita:
q2 pūct^9 ñ ē imediat^9 pūcto niſi diceres ꝙ h̄ nō poſſet niſi
cāret nouū pūctū. ¶ Cōtra.ſꝑ vr̄ ꝙ fi^a ñ poſſet eē ſine coꝛ
poꝛe nec eꝯ. Dr̄ ꝙ nō oē abſolutū pōt fieri ſine alio:qđ eſt
ex̄ eēntiā ſuā:ſicut đs nō pōt facere creaturā ſine oī reſpe
ctu.ſi ǵ aliqđ abſolutū eēntialr̄ đpēdet a reſpcū. đs nō ꝑt
facere i^d abſolutū ſine r^u ibērēte ei.ſic figura cātur ex oꝛdi
ne ꝑtiū coꝛꝑis:tūc gloſat̄ ꝓpō.ꝙ de^9 pōt facere ab^tum ſine
oī alio ab^to a ſe:veꝝ ē de ꝑ ſe ab^to:ꝙ nō depēdet eēntialr̄ a
relōne ad qđ đpēdet reliquū:ſic coꝛp^9 nō ꝑt eē ſine r^u:ſiue
reſpect^9 ꝑcedat ſiue ſequat̄:ſic figura ſeqt̄ reſpcm̄. Rō to
ta ꝯſiſtit ī h̄:ꝙ ſi duo ab^ta ꝯueniūt ī vno reſpectu ſine quo
neutꝝ pōt eē ſic coꝛp^9 ⁊ figura:q2 coꝛp^9 nō pōt eē ſine oꝛdi
ne ꝑtiū:⁊ oꝛdinē ꝑtiū ſtati ſeqt̄ figura.ita ꝙ tā coꝛp^9 q̄ꝫ fi/
gura ꝯueniūt in vno reſpcū.ſic tūc de^9 nō pōt ſeꝑare vnū
reſpectū ab alio:⁊ ſi nō ꝯueniāt ſic pōt. ¶ Ad a^d đ relōne.
¶ Rñr vt ꝑus. ¶ Ad aliđ ꝯ h̄.ſuſtinēdo ꝙ relo ſit aliđ a
fūdamēto ꝙ id cui aduenit relatio mutat̄ ī ſe ⁊ ad a^d:nō tñ
mutat̄ ad formā abſolutā:⁊ qđ ſic mutat̄.ſ.ad formā ab/
ſolutā dr̄ mutari a ph̄o:q2 ad relōnē nō ē mot^9: q2 oīs mo
tus ē ad formā abſolutā:⁊ negat motū ad ſubaꝫ: ñ tñ mu/
tatōez. Silr̄ lꝫ neget motū ad relōnē:nō tñ mutatōez.alr̄
dr̄ ꝙ tota realitas relōnis hītualr̄ ꝓducit̄ cū fūdamēto:nō
tñ actualr̄ dr̄ aliqd relatū niſi ſit aliđ extremū. Et rō h^9 ē:
q2 relo ē forma referēs ad aliđ. ¶ Cōtra. ſi eē relōnis ſit
ibi cū eē rei de gn̄e relōnis ſit ad aliđ ſe hr̄e:ſi ñ ſit aliđ ex/
tremū nō ē res hui^9 gn̄is. ¶ De actōe ⁊ paſſiōe ꝙ diſting^r
eēntialr̄ ⁊ īter ſe:⁊ a motu. Qꝛ īter ſe. p^o:po^e eēntialr̄ diſtin
cte hñt act^9 eēntialr̄ diſtictos.3.phy. Sꝫ po^e actiōis ⁊ paſ/ T.c.10.
ſiōis ſūt h^9.5^o.h^9.ǵ ⁊ actus:ſꝫ act^9 po^e actiue ē actio:⁊ actus T.c.17.
po^e paſſiue paſſio eſt.3°.phy. Qꝛ actio diſtinguat̄ eēntialr̄ a T.c.18.
motu.ꝓbatio.ſi nō:ǵ act^9 actiui inq̄ꝫtū actiuū eēt act^9 ētis 7.19.
in potētia inquātū in potētia.ergo actiuū inquātū actiuū
eēt in potētia.ꝯñs eſt ipoſe. ꝓbatio.mot^9 eſt act^9 iꝑfecti in
q̄ꝫtū iꝑfectū. Si ǵ mot^9 eēt act^9 actiui iq̄ꝫtū actiuū:tc̄ acti/
uū inq̄ꝫtū acti^m eēt iꝑfectū ſi añs eēt veꝝ. ¶ Jtē mot^9 eſt
act^9 mobilꝭ:⁊ act^9 actiui ē actio:ſꝫ nllm agēs inq̄ꝫtū tale eſt
mobile:lꝫ h̄ aliqñ accidat:ſic agēs nāle mouet̄ ī agēdo: ſꝫ
vltra:qūo ſeqt̄ actōis nō ē actio.ǵ actōis ñ ē mot^9. ¶ R^o.
ꝑ hāc ꝓpōnē ad idez ē mot^9 ⁊ actio:ſiue ꝑ hāc ad qcqd eſt
mot^9 ad illđ ē actio:q2 nihil fit ꝑ motū:qđ nō fit ꝑ actiōez.
De paſſiōe pꝫ idē.ſ.ꝙ diſtiguat̄ ab actōe eēntialr̄: q2 ſi di/
cas ꝙ paſſio ſit mot^9:tūc diſtiguit̄ eēntialr̄ ab actōe:q2 ac
tio a motu:ſi ñ.ſilr̄ ſe^9 ꝙ diſtig^r:vt pꝫ ſupꝛa. ¶ Tūc ad ar^m
ī ꝯriū de.5°.phy. ¶ Dōꝫ ꝙ ar^m nō ē ꝑ locū a toto ī q̄ꝫtitate
ſꝫ a ſilī ſic.ſi mot^9 nō pōt eē mot^9 ꝑꝑ ꝓceſſuꝫ ī īfinitū.ſic đ
actōe ꝙ actionis nō ē actio ꝑꝑ ꝓceſſuꝫ ī īfinitū:⁊ eodē mō
đ paſſiōe. Sꝫ ſi ad h̄ dr̄ ꝙ actio fūdat̄ ī motu. vꝫ eadē rñ/
ſio:q2 ſi mot^9 poſſet eē ſubꝫ actōis.ǵ actio ꝑt eē actiōis:q2
eiuſdē ē mot^9:vt termini ⁊ actio fūdata in motu:⁊ ſi actio
pōt eē actōis.ǵ mot^9 ꝑt eē mot^9 ꝑ locū a ſilī.ǵ ex oppoſito.
ſi mot^9 nō pōt eē mot^9 actōis nō pōt eē actio:⁊ vlteri^9 ſi h̄
nec mot^9 pōt eē actio:q2 ad idē ē mot^9 ⁊ actio fun^ta ī motu
¶ Ad i^d de qñ ꝙ nō ē idē cū tpe. ¶ Ad ꝓbatiōez ꝯcedit̄
maioꝛ:ſꝫ mioꝛ ē fl̄a. ¶ Ad ꝓbatōez cū dr̄ qñ didit̄ ꝑteritū
⁊c̄.⁊ ꝙ ē mēſura ſucceſſiui. ¶ Dōꝫ ꝙ tp̄s ē cā qñ ⁊ tp̄s eſt
mēſura extriſeca iſtoꝝ īferioꝝ:tūc ex adiacētia tpis ad tē
poꝛale reliqt̄ forma ī tpali:⁊ illa forma ē ſucceſſiua ꝑ acc^s:
q2 ꝑ tp̄s.ſilr̄ diſio illa ꝯ^r qñ ꝑ accn̄s:q2 ē tpis ꝑ ſe:q2 dr̄ie il/
le eēntiales tpis cānt ꝯſiles dr̄ias accn̄tales ī qñ. ⁊ ſt̄ illi^9
ꝑ accn̄s ſolū. ¶ Ad a^d ꝙ ꝑt eē ſucceſſiuū ꝑ ſucceſſiōez ſibi
ibērētē nō eēntialr̄:⁊ ꝓpoſitio aſſūpta nō eſt vlr̄ v̄a. ¶ Ad
alia arg^ta:ꝙ bñ ꝓbāt p^m ꝙ paſſio nō ē eē mot^9 in ſubo:q2 ſi
eēt mlto foꝛti^9 mot^9 eēt ꝑdicamētū:ſic ꝓbat rō: ſꝫ eēntialr̄
paſſio ē act^9 paſſiui inq̄ꝫtū paſſiuū. ¶ Ad aliud đ eē ī ſbō.
¶ Dōꝫ ꝙ illa notifica^o ñ ē ſufficiēs:c^9 p^o ē:q2 illa tota ꝯpe
tit for^e ſubali ī mā. ¶ Cōtra iſtđ.eē ī ſbo ñ ſic ꝑs.ſ.ei^9 ī q̄ ē:
n^e ei^9 qđ reſultat ex mā ⁊ for^9 ē eē ī ſubo:ſic acc^s. Sꝫ for^a lꝫ
ſit ī mā:⁊ ñ ſit ꝑs m^e,ē tñ ꝑs terty.ſ.ꝯpoſiti:ñ ſic ꝓꝑetas.ǵ

de accñs.de opiõne de modis pdicãdi.¶ Ad arm pbãtia q pdicamẽta nõ distinguunt eẽntialr:de qtitate cũ dr q ptinuitas ſube eſt vnitas ſube.ponit q vnitas rei vl tñi ſit ptinuitas rei:tñ ex q z° p illã formalr eſt vna.eſt g de gñe qtitatis ſm Aui.qz vnũ pnm z metrũ nũeri ẽ fũdamẽtuz

T.c.20. idẽtitatis in ſuba ſz pħm.c.de relatõe.vñ ptinuitas nõ ẽ q ſuba ẽ vna eẽntialr z p ſe p mõ:ſz q ẽ qta z vna p ſe z° mõ. ¶ Ad aliud de relõne nihil valz:qz relo fũdata ſup actionem nõ eſt pnm quo agẽs agit elicitiue:ſz ẽ poſterioꝛ actione elicita:qz relo in viſibili nõ mouet viſum.

ADDI ¶ Sz q actio nõ ſit i agẽte.p°:qz ſi ſic actõis eẽt actio in iſinitũ:qz actio q ẽ forma agẽtis inqtũ agẽs ẽ va res z nã de gñe actõis.g ẽ vẽ cãta ab aliq cã:ſz oẽ cãns pus ẽ cauſa.

T.c.25. to ſaltẽ nã.4.bo.z ſi h adiuicẽ dicatur:nihil minꝰ g in illo poꝛi nᵃ cãns formalr cãt aliq cãtione:nõ illa q ẽ actio cãta qz illa actio in illo poꝛi nõ ẽ:ſz ẽ cãnda.g illiꝰ actiõis cãte ẽ actio:z illiᵃ.p idẽ.z ſic in iſinitũ.¶ Dicit h q actõis nõ ẽ aliq actio.¶ Et ad argm dr q actio illa eſt aliq mõ cãta. Et cũ dr q alia actõe negadũ ẽ:ſz eadẽ.qz eadẽ actio nũero ẽ pus z poſteriꝰ nã ſeipſa.inqtũ.n.ẽ actio agẽtis eſt poꝛ ſeipſa inqtũ ẽ actuz vl cãtum.¶ Cõtra.accipio actõez in illo poꝛi nã in q ẽ poꝛ ſeipſa cãta.ſic accipiẽdo eã ẽ vez q ipſa actio ẽ cãta.g ab aliq cã:q cauſatõe cãt eã:vt pus:z ſequit icõueniẽs pm.¶ Jtez ſeqt q idẽ in eodẽ tpe eẽt z nõ eẽt:qz i illo poꝛi in q agẽs ẽ pus.actio nõ ẽ actũ:qz dato q ſic:tũc eẽt pus z nõ pus ſimpr. Si g põas actõez z actũ vl

TIO cauſatũ idẽ.ponis idẽ ſimul eẽ z nõ eſſe.

¶ Ad aliud cuz dicitur q genera ſm q genera nõ ſũt res. ergo nõ diſtinguunt realr inqtuz hꝰ. dicendũ q ſi reduplicatio ſit de itentionibꝰ.veruz eſt:ſz ſic nõ loqmur:ſz de his que ſubſũt itẽtõibꝰ:z illa ſũt res. p°:qz de eẽntia pᵉ intẽtiõis nõ ẽ res ſcdẽ. Qõ pz:qz res pᵉ itẽtõis hz pplẽtã qditatẽ ſine rõne.res zᵉ nõ.ſi ſic tũc idez eſſe hrẽt ſine itellectũ.z cũ.vñ h qtitas eẽt vẽ qtitas ſine omni itellectu.

¶ Et quecũqz in eadẽ ſubſtãtia entia differẽtiã habent. Eadez vero ſpecie his oppoſite dicta. Tex.nõ habẽte cõmentum. Cõ. VII.

Trum poſſe ſit aliq accñtia tm nũero dña eẽ in eodẽ ſubo.vr q ſic in eadẽ pte medy:z in eodẽ oculo ſunt mlte ſpẽs eiuſdẽ ſpẽi.g zc. p° aſſũpti:ponãtur mlta alba i meꝰ oculus exñs in qcũq pũcto medy pt vider eã.g hꝰ ſpẽs eoꝝ z diſtĩcte videt eã.g hz diſtĩctas ſpẽs.ſilr i vtute imagiatiua ſũt due ſpẽs eiuſdẽ ſpẽi.¶ Dr q argm pbat vez de accñtibꝰ itẽtõalibꝰ nõ realibꝰ:qz dnoiant. ¶ Cõtra.q rño ſuppõat flz:ſpẽs in organo hz actõem realẽ:qz

T.c.123. z° de aia.excellẽs ſenſibile corrũpit ſenſuz.nõ niſi p ſpẽz. g ſpẽs ẽ q ẽ actio realis.g vr q ſpẽs ſit accñs reale.¶ Jtẽ ſpẽs in medio ẽ vẽ viſibil.g res. p° aſſũpti.ſi radiꝰ ſol tranſeat p vitꝝ rubeũ:põt ſpẽs ruboꝛis vitri videri in pariete vbi terminat radiꝰ ille.Or ãt ille ruboꝛ in pariete ſit ſpẽs pz:qz ſi ponat ibi oculus p illã videbit ruboꝛẽ in vitro.Or ẽt rño nõ euadat difficultatẽ.p°:pr iſte põt hrẽ multos filios.g in eodẽ ſunt multe relatiões reales.p° pñe.pr dr:qz

T.c.20. geᵉ.h in.5°g ſi mltis actibꝰ genuit mltis relatiõibꝰ pater ẽ. ¶ Jtẽ duo lumĩa diſtincta ſũt in eadẽ pte medy q ſũt forme reales.p°.ponant due cãdele.vna hic z alia ibi:z ponatur corpꝰ mediũ.fiũt vmbꝛe.Si g amoꝰ corpꝰ lumẽ vtriuſqz candele icedet iceſſu directo vſqz ad locũ:vbi corpꝰ dẽſuz fuit.z ita duo lumia in eadẽ pte.vmbꝛa.n.ẽ puatio lumis pmi vbi natũ ẽ eẽ:ſic tenebꝛa puatio lumis ſimplr.g amoto obſtaculo vtriuſqz cãdele:lumẽ pm ẽ vbi pfuit vmbꝛa.h ẽt d lumibꝰ dicit Dioꝰ.i.ca. de diuis no. exẽplificãs p h de circũinceſſiõe pſonaꝝ. ¶ Jtẽ agẽtia duo cala pñt

calefacere vnũ calefactibile:ſũt g due actões:cuiꝰ pbatio ẽ:qz alias eẽt pnm actiuũ vnũ in duobꝰ agẽtibꝰ dñtibꝰ nũero:qd nõ vr verũ:ex q g ſũt duo pnᵃ actiua erũt due actiones.qz actio ẽ actꝰ actiui inqtũ actiuũ.3.phy.erũt g actus T.c.18. duo.g duo termini iducti.ſ.duo calores in eodẽ nũero. dr z.19. q duo calores faciũt vnũ caloꝛẽ ppoſitiue.¶ Cõtra h pono duo agẽtia:z eqlr approximata eq cala:z paſſũ idẽ nũero eq diſpoſitũ ad recipiẽdũ vtriuſqz caloris actionez. Caloꝛes g iducti erũt eq i actu:z eq pfecti oino. Sz ex duobꝰ eq in actu nõ põt fieri vnũ:qz ex qbꝰ fit vnũ altꝝ ẽ in poᵃ reſpectu alteriꝰ:aut ſi vterqz in actu z fieret vnũ ex eis ſii pueiret aliq forma 3ᵃ q ſit pfectioꝛ vtriuſqz z actualioꝛ illis duobꝰ exñtibꝰ eq i actu:qd nõ ẽ dare in ppoſito:qz nihil pduceret illud.¶ Jtẽ ois motꝰ terminat ad aliquẽ actum. Si g ſint duo motꝰ z duo termi in actu:ſz ex duobꝰ i actu T.ñ hꝰ nõ fit vnũ.¶ Cõtra.pħs h.quecũqz in eadẽ eẽntia dñam te pm. hñt ſũt diuerſa ſpẽ.¶ Jtẽ.5.phy.q motꝰ ẽ vnꝰ nũero q ẽ T.c.34. ad eũdẽ terium ſpẽ.ſi mobile ſit vnũ nũero:z tps idẽ mẽ z ide. ſurãs motũ.Sz ſi poſſe eẽt terminũ eũdẽ ſpẽ multiplicari i eodẽ:poſſent duo motꝰ eẽ ad eũdẽ terminũ ſpẽ:z ſic duo motꝰ eẽnt vnꝰ motꝰ:qz pħs dicit q motꝰ vnꝰ nũero ẽ q eſt ad eũdẽ terminũ ſpẽ.ſi mobile ſit vnũ nũero:z ſilr tps ſit idẽ.¶ Jtẽ.2.de aia:oz ſuſceptiuũ denudari ab eo qd reci T.c.71. pit.g exñs in actu p vnã formã ſpẽ ñ pt recipe aliã eiuſdẽ z.121. ſpẽi. ¶ Cõtra illõ qd ſupiꝰ dcm̃ eſt:q ruboꝛ rady in pariete traſeũtis p vitrũ rubeuz ẽ ſpẽs:arguit qz tũc oculus ex locũ terminatõis illius rady cũ quo multiplicat ille ruboꝛ videret ruboꝛez vitri p reflexiõem:ſicut in ſpeculo.h flm ẽ:qz in tali viſiõe reflexa ſp viſibile pũctꝰ reflexionis z oculus:oz q ſint in eadẽ ſupficie.pockeaz pſpectiue pte zᵃ.qõne 6ᵃ.z pñc.26.Tũ qz ãgulus icidẽtie eſt eqlis angulo reflexiõis.ibidẽ pte ſcdã.qõne.6.h vr idẽ qd pus qlicũ q exñte ãgulo.Tũ qz reflexio pceptibilis tãtuz fit a leui terſo ibidẽ pte zᵃ.pñe zᵃ.cuiuſmodi ñ ẽ paries.Tũ qz nulla ſpẽs ſimplr occultat ppriũ viſibile:qz nõ eſt nata eẽ in ita dẽſo:nec ita terminare viſum:ſicut viſibile in ſe. h oino occultat coloꝛ pietis.Tũ qz in viſiõe reflexa:ſp obz pm vr ſm ſuã itentiõem:pz de ſole viſo in aq.h aũt vr ruboꝛ mlto remiſſioꝛ illo q ẽ in vitro: ẽt a qtacũqz modica diſtãtia Tũ qz illud vr vt ppriũ viſibile:cuiꝰ accñtia vñr: vt ſenſibilia cõia.h motꝰ z qes illiꝰ ruboꝛis in piete vr.z nõ p motũ vitri in ſe.Tũ qz ille ruboꝛ vitri in medio eq illumiato vndiqz ſpice eqlr ſe diffũdit.g toto medio aliq illumiato radio ſolis eqlr oppoſito eqli obſtaculo ex qcũqz pte eqliter fieret reflexio:z ita viſio.h flz.h pz:qz ad qdcũqz pũctum equalr diſtãs eque multiꝰ:qz equalr vr viſo recto.g ibidẽ poſito obſtaculo equalr reflecteretur.

¶ Dicit q nõ ẽ poſſe.pbat.ab eodẽ eſt vnitas rei z entitas Sz ſubm ẽ cã ſui accñtis z ẽtitatis eiꝰ.g z vnitatis.g ſi ſubiectũ vnũ z accñs. ¶ Cõfirmat:ſicut vnitas ſpẽ ẽ a forma vna ſm ſpẽz.ſic vnitas nũeralis a mã vna nũero.c. d vno T.c.12. Sz ſubm ẽ mã accñtis:z ſubm ẽ vnũ nũero.ergo accidẽs ¶ Jtẽ mã eſt p ſe in potẽtia ad formã:z ad hãc formaz p accñs.pbatio.forma eſt hec:qz recipit in hac mã.ergo poſterius ẽ forma hec q recipit.Alr pbat:qz ſi eẽt in potentia ad hãc z ad illã:eſſent iſinite potẽtie in mã:qd eſt impoſſibile.pbo:qz cuilibz potẽtie paſſiue nãli corrñdet potentia actiua nãlis:ſed nõ ſunt potẽtie actiue iſinite i aliquo: qz ſi ſic eẽt iſinituz itenſiue.ſic g durꝰ pbat illa ppõ:q mã p ſe eſt in potẽtia ad formã:z p accñs ad hãc formaz.ex h ſeqtur g q mã ẽ p ſe in actu p formã:nõ p hãc niſi per accidẽs:ſi g eẽt in potẽtia ad aliã formã.ſ.albedinem cũ hz albedinẽ ſm ſe eẽt in actu z in potẽtia reſpectu eiuſdez:qz ẽ in actu p ſe p formã:z ẽ in potẽtia p ſe ad formã nõ ad aliã niſi p accñs.¶ Ad pmũ in cõtrariũ dr pmo ſic:q nõ in eadem pte ſunt ſpẽs hꝰ albi:z illiꝰ:z cũ dr de oculo: dr q ſũt

EX

TRA

in diuerſa p̄te oculi. ¶ Cõtra. ponatᷣ h vnũ albũ tm̄. ſ. ouũ. ſpẽs ei⁹ erit in toto medio illuminato q̄ʒtum durat vt⁹ ei⁹. ponatᷣ aliud albũ. ſpẽs eius erit in eadẽ parte cũ ſpẽ alterius albi. aut illud aliud nõ videbitᷣ ab oculo diſpoſito: qð ẽ ꝯ ſenſum: cũ ſm te nõ poſſit gignere ſpẽm ſuaʒ. Nec põt dicere ꝙ gignẽdo ſpẽm ſuã corrũpat ſpẽm alteri⁹ albi: q2 pono ꝙ ſit debili⁹ alio. aut g̊ erit ſil' ſpẽs ei⁹: cũ ſpẽ alteri⁹: aut corrũperet qð nõ põt cũ ſit debili⁹: aut nõ vr̄. ¶ Jteʒ vt⁹ fantaſtica hʒ organuʒ: hʒ tũc p̄tes. ponatᷣ ſeptẽ: ⁊ habʒ tot ſpẽs apud ſe: ſi tũc viderem in oculo aliq̄d de nouo cõſil'e in ſpẽ cum aliquo eoꝝ que ſunt in v̄tute fantaſtica: nõ poſſem imaginari illud: cũ ſpẽs ꝑ cõparatõem ad ſubʒ ei⁹ nõ poſſet recipi in fantaſia: qð vr̄ abſurdũ.

EX ¶ Eſt. n. dare minimã ſpẽʒ albi que põt per ſe perficere organũ fantaſie. g̊ põt dari minimum qð põt ꝑfici a ſpẽ ꝑ ſe exñte q2 illa minima ſpẽs nõ ſe hʒ ad ĩdetermĩatũ ꝑfectibile quãtũcũq3 modicũ vel magnuʒ in toto organo: q2 q̄ʒtum organũ in toto ꝑficit ſpẽs per ſe exiſtẽs tm̄ etiã per ſe exñs eadẽ ſpẽs ꝑficeret per ſe ens qð ẽ capax ſpẽi. g̊ ẽ dare
TRA minimũ in toto qð ẽ capax ſpẽi diſtincte: ⁊ ꝑ ſe entis.

¶ Jtẽ q̄c̄q̄d dicatᷣ de ſpẽb⁹ ꝙ alia ẽ in alia p̄te organi vl' medij ſaltẽ cũ cognitio ſit in potẽtia cognoſcẽte tota: licʒ per formã que ẽ in p̄te: nõ eſt ꝓbabile ꝙ ille due cognitiones ſi ſimul ſunt in aliq̄ potentia ꝙ ſint in diuerſis p̄tib⁹ organi
i ꝓhe⁹ vl' potẽtie. Sed ſm Ar̄. ꝓ huı⁹. ex multis memorijs generatᷣ vnũ experimẽtum: ille multe memorie ſunt cognitiones eiuſdẽ ſpẽi: q2 ſunt de ſingularib⁹ eiuſdẽ ſpẽi ſm ph̄m in l'ra. Sil'r memoria ẽ de diuerſis ſpẽb⁹ ſimul in memoria ſenſitiua. ſi. n. nunc imagĩor de illo albo p̄us viſo hẽo ſpẽʒ ei⁹ in memoria: ſtatiʒ imaginor de alio albo viſo. habeo g̊ ſpẽm illi⁹: cũ hac manet ſpẽs p̄oris albi: q2 aliogn nõ poſſẽ imagĩari de p̄ori albo: niſi alias viderẽ illud: ⁊ ſic acq̄rerẽ ſpẽm. ¶ H⁹ opp̄m manifeſte expimur. ¶ Ad iſta dicitᷣ: ꝙ memorie non ẽ aliqua cognitio actualis: ſʒ tm̄ h̄itualis. q2 tm̄ ꝯſeruat ſpẽʒ in habitu. ſic g̊ ꝯcedıtᷣ tã de memoria ſenſitiua q̄ʒ de ĩtellectiua ꝙ in ipſa ſunt m̄l'te ſpẽs ſil' in habitu: ⁊ m̄l'te cognitiões h̄ituales: ſʒ nõ in fantaſia vel in ĩtelligentia: q2 perficiuntᷣ a ſpẽ in actu genita ex ſpẽ in vtraq3 mẽoria: ⁊ ꝑ illã ſpẽm genitã hñt cognitõeʒ actualẽ. ¶ Ex p̄mo ſeq̄tur ꝓpoſitũ: q2 ille due ſpẽs: vt due cognitões habituales in memoria ſenſitiua ꝺ duob⁹ ſingularib⁹ eiuſdẽ ſpẽi: ſunt accñtia eiuſdẽ ſpeciei: ⁊ in eodeʒ. De alio mẽbro ꝑtinet ad aliã q̄õnẽ. ſ. vtꝝ multa vt multa ſil' cognoſcantᷣ: ſʒ q̄uo tũc ĩtellectus nõ poſſet h̄re m̄l'tas ſcĩas habituales eiuſdẽ ſpeciei de aliquo eodẽ ſm ſpẽm: ſicut memoria ſenſitiua cognitiões h̄ituales m̄l'tas: ⁊ tc̄ xp̄s poſſet ſcĩaʒ acq̄ſitã h̄re cũ ĩfuſa. ¶ Rñ⁹. ſi ĩtellect⁹ ĩtelligat ꝓ ſingulare: ſicut ſenſus ꝓ ſentit bñ ſeq̄tur ꝓpoᵐ: ſʒ ſi ꝓ ĩtelligat vl'e: ſufficit vna cognitio de vna ſpẽ: nõ. n. poſſet eẽ alia: q2 nõ haberet aliud oᵐ p̄ᵐ: q2 idẽ vl'e eẽt vtraq3 notitia cognitũ primo nõ ſic de memoria. ¶ Cõtra. tu ponis añs illud. ſ. ſi intellect⁹. ¶ Jtẽ eadẽ ꝯcl'o põt ſciri per multa media.

EX ¶ Ad p̄muʒ rñ. ſcĩa acq̄ritur per medium qð eſt diffõ illa
T.c.53. nõ ẽ ſingularis ex. 7. metaphy. ſʒ tm̄ vl'is. ⁊ iõ tm̄ de vl'i eſt demr̄atio ⁊ ſcĩa. ¶ Cõtra. ſcĩa ẽ habit⁹ ꝯñis demr̄ationis. ſumpta ſpẽ ꝓ medio: põt paſſio cõcludi de ſingulari ⁊ demõſtratiue. g̊ ⁊c̄. ¶ Rñ⁹. demr̄atio ẽ q̄ñ per cãʒ ꝯuertibilem cũ paſſiõe ꝓpria demr̄atᷣ de aliquo. g̊ ꝯñs eſſet dicere ꝙ paſſio gn̄is nõ põt demr̄ari nec ſciri de aliq̄ ſpẽ: ſed tm̄ de gn̄e ſiue de oĩb⁹ ſpẽb⁹ ſcĩa vna ⁊ vna demr̄atiõe. ¶ Cõtra paſſio gn̄is põt ꝑ genus tãq3 per mediũ cõcludi ꝺ vna ſpẽ. adhuc nihil ĩtelligẽdo de alia ſpẽ. ergo eadeʒ erit ſcĩa duoꝝ: quoꝝ vnũ ẽ ſcibile ſine alio. ¶ Cõſil'r põt argui de
T.c.3. ſingularib⁹. Ad h videtᷣ exᵐ ꝓ poſterioꝝ. ꝙ ois triãgulus ⁊c̄. ꝙ h que in ſemiˡᵒ ⁊c̄. ergo ponit exᵐ de p̄ncipijs dm̄rõ
TRA nis ſumẽdo ſpẽs ſub gn̄e reſpectu paſſiõis generis.

¶ Aliter dr̄ ꝙ due ſpẽs per cõparationẽ ad ſub̄m ſunt vna ſpẽs: ⁊ due ꝑ comparatiõem ad oᵗᵃ: quoꝝ ſunt effectiue.
¶ Ad 2ᵐ dñt ꝙ multe relatiões nõ ſunt ſil'. vnde pr̄ nõ ẽ pr̄: q2 genuit hũc filium: ſʒ q2 filiuʒ. nec ſunᵐ eſt iſte actus: ſʒ actus. g̊ vna p̄rnitas ꝑ ſe: ⁊ ſi ſunt pl'es filij: hoc accidit.
¶ Ad aliud: ſicut p̄us de luminib⁹ ꝙ fit vnũ ex duobus.
¶ Ad quartum: ſicut p̄us.

Contra illð qð ꝓ dr̄ a q̊ hʒ entitatẽ ⁊c̄. q̄ro q̄l'r: aut ꝙ vnitas ſub̄ti ſit formal'r vnitas accñtis: aut material'r: aut effectiue. Si ꝓ mõ: tũc ĩtelligere accñs vnũ numero: nõ cũ vnitate ſub̄ti eẽt ꝯdictio: ⁊ de⁹ nõ poſſet ſeꝑare accidens a ſub̄o. ¶ Jtẽ ñ ſic. due albedĩes erũt vnũ nũero. ſit ſor⁹ nc̄ alb⁹: ⁊ poſtea niger. ⁊ iteꝝ alb⁹: tc̄ ſi albedo ſit vna forma² vniᶜ ſub̄ti: cũ vnitas ſ̄bti ſꝑ mãeat eadẽ nũero: erũt ille albedies vnũ nũero: ⁊ ſic idẽ nũero nãl'r freq̄nter gn̄atᷣ ⁊ corrũpitᷣ. ¶ Jtẽ illð pʒ al'r: q2 ſi ſũt idẽ rõ tua ẽ ꝯ te: q2 ẽtitas accñtis ẽ alia ab entitate ſub̄ti formal'r. g̊ alia vnitas. ꝙ ãt ẽtitas accñtis ſit alia formal'r pʒ vl' idẽ erit cã ſuiipi⁹: q2 tu põis ſubʒ cãʒ accñtis: ſi vnitas ſub̄ti ⁊ accñtis eẽt formal'r idẽ eẽnt idẽ ẽs formal'r: ⁊ tũc idẽ cã ſuiipſi⁹. Si effectiẽ cõcedo ꝙ ab eodẽ efficiẽte ſint diuerſi effect⁹ dr̄ntes ſolo numero. Si ãt mãl'r ꝯcedo: q2 vna ẽ mã diuerſoꝝ nũero ĩ eadẽ ſpẽ. ⁊ ſi accipis oᵐ petis ꝯ me. ¶ Cõtra ꝯfirmatõeʒ: tũc ꝯ̄ria eẽnt vnũ nũero: q2 ſubʒ idẽ. ꝺ alia rõne p̄ncipali ꝓ⁹ oppoſiti. ſ. ꝙ mã ſit in potẽtia ad aliq3 formã ſingularẽ ꝓ ⁊ ꝑ ſe: q2 mot⁹ eſt act⁹ ⁊c̄. 3⁹. phyꝛcoꝝ. ſi mobile ſit tũc in poten T.c.6.
tia p̄mo ad albedinẽ: ⁊ nõ ad aliquã ſingularẽ. g̊ qð primo ꝓducitᷣ per motũ erit nã ſpecifica ⁊ nõ nã ſingularis: niſi ꝑ accñs: qð ẽ f'lm: q2 ꝓ h⁹. act⁹ ⁊ oẽs gn̄ões ſũt circa ſingu i ꝓhe⁹
lare. nõ. n. hõ ⁊c̄. Hec ꝓ⁹ nõ valʒ vt vr̄: q2 illð circa qð ẽ ſubiectũ mot⁹ nõ ẽ termin⁹. ¶ Cõtra. q̄c̄q̄d ꝑ ſe ĩducitᷣ in ſingulare inq̄ʒtũ ſingulare: ſingl'are ẽ. termin⁹ mot⁹ ĩducitᷣ in illð: circa qð ẽ opatio inq̄ʒtũ circa ipʒ ẽ ꝑ ſe opõ. g̊ inq̄ʒtũ ẽ ſingl'are. ¶ Jtẽ auctor ſex p̄ncipioꝝ nã occulte opatᷣ ĩ his ca.i.
ꝓducẽdo vl'e cũ ꝓducit ſingl'are. g̊ qð ꝑ ſe ⁊ ꝓ ꝓducitᷣ ẽ ſingulare. ¶ Cõtra aliõ: ꝙ pl'es ſũt poᶜ nũero ad eadẽ formã ſʒ ſpẽʒ: q2. 3⁹. phy. ca. ꝓ. ſi poſſe ſanari ⁊ poſſe egrotari ſ̄t idẽ T.c.io.
g̊ egritudo ⁊ ſanitas idẽ. ſil'r ſi poſſe dealbare hac dealbatiõe ⁊ illa ſ̄t idẽ nũero. g̊ h albedo ⁊ illa eadẽ nũero. Dr̄ ꝙ ñ ẽ ſil'e: q2 ꝓᶜ due poᶜ ſũt ad diuerſas formas ſpẽ. iõ nõ ſunt idẽ. nõ ſic ãt de alijs. ¶ Cõtra: tũc ſeq̄tᷣ ꝙ eadẽ poᵃ ſil' eẽt ⁊ nõ eẽt: q2 pono ꝙ aliqð ſubʒ fuit aliq̄ñ albũ: ad illã albedinẽ fuit poᵃ in ſub̄o. Pono vltra: ꝙ illa albedo corrũpitᷣ. adhuc ẽ ſubʒ ĩ poᵃ ad aliã albedinẽ: ſi ꝑ aliã poᵃᵐ h̄r ꝓpoᵐ: ſi ꝑ eãdẽ cũ ad illã albedinem que fuit. nulla eſt potentia: q2 nõ poteſt iterũ eadem numero induci.

¶ Cõtra. g̊ forma nãlis ãnihilatᷣ: q2 nõ cedit ĩ poᵃᵐ. nullo g̊ EX
mõ manet nec actu nec poᵃ. ſi dicas ſil'r in ſpẽ includetᷣ in poᵃ. ita poſſet eẽ: lʒ deus anihilaſſet p̄mum. TRA

¶ Ergo ſeq̄tᷣ ꝙ eadẽ ſit ⁊ nõ ſit. poᵃ. n. ad albedinẽ p̄teritaʒ nõ ẽ: q2 tũc idẽ nũero redire poſſʒ nãl'r qð corrup̄ᵐ ẽ: ⁊ ꝑ te h ⁊ illa poᵃ ẽ eadẽ. g̊ idẽ ẽ ⁊ nõ ẽ ſil'. vl' ſic ꝯclude. eadẽ poᵃ nãl'e ad illð qð poſ'e ẽ ĩduci nãl'r: ⁊ qð ĩpoſ'e ẽ ĩduci. vl' ſic. ſi eadẽ poᵃ ẽ. g̊ iᵈ qð fuit põt redire: vl' argue ſic. mõ ẽ ĩ poᵃ ad duas albedĩes futuras ĩducibiles diuerſ tp̄ib⁹: ⁊ nõ ẽ vna poᵃ ad iſtas: q2 poᵃ ad vnã nõ ẽ q̄ñ poᵃ ad aliaʒ ẽ: puta poſt. io. ãnos q̄ñ ꝓᵃ fuerit corrupta. ſcd̄a nõ ĩducta adhuc.
¶ Jtẽ poᵃ in te ⁊ ĩ me ad albũ tm̄ dr̄t nũero a q̊: ſi a ſub̄o. g̊ ois poᵃ ĩ me dr̄t tm̄ nũero a q̄cũq3 ĩ te: qð ẽ f'lm. ſi a termĩo ſeq̄tᷣ ꝓpoᵐ. Sil'r ĩ eodẽ ſub̄o ſũt duo termini nũero: ⁊ cũ accipitᷣ ꝙ tũc eẽnt ĩfinite poᶜ actiue. ꝯcedo nᶜ ẽ ĩcõueniẽs: q2 ſol ſi voluatᷣ circa mediũ ĩ ĩfinitũ gn̄aret ĩ infinitũ omni anno nouã herbã ſi eẽt mã recipiẽs eius ĩfluẽtiam.
¶ Cõtra eadẽ potẽtia actiua eſt ĩ ſole que poſſet ꝓducere ĩfinitas herbas. Cõcedit ꝺ illa potẽtia q̄ ẽ ſubã vl' q̄litas q̄ vʒ. eſt aliqð abſolutũ ⁊ p̄ncipiũ opandi: nõ de potẽtia acti

na q̄ eſt relatio fūdata in tali pncipio per cōparatō3 ad pa tiēs. Illa.n.numerat̄ ad nūeratiōnē potētie paſſiue: ſicut relatiua numerātur. ⸿ Cōtra. tūc mō ſunt īfinite potētie tales in ſole ſil'r eiuſdē ſpēi oēs: q2 ad formas eiuſde3 ſpēi īfinitas. Þ cōcedit̄ ſic̄ r in mā ponūtur īfinite potētie paſſiue eiuſdē rōnis: ſ3 cū arguit̄ vltra ꝙ illud eēt īfinitū itēſiue. ꝯña nō val3. nec.n. aliqd pfecti⁹ ſūt oēs i⁹ potētie actiue: r relōnes fūdate ſup vnā pfectiōem abſoluta3 ꝙ̄ vna.
⸿ Cōtra. ſi relatio p̄ma aliquā pfectōem dicit: dupla perfectio eſt in duab⁹: r īfinita in īfinitis: ſi n⁹ nō videtur eē aliquod ens poſitiuū. ⸿ Cōfirmatur etia3 ꝯña negata: q2. 7.
T.c.6. phyſicoꝝ arguit̄. ſi īfinita mobilia mouerent̄ īfinito tempore. ergo r vnū mobile infinitu3 mouet̄ in tēpore finito: ſicut arguit de īfinito ſm extēſiōe3. ita Þ arguitur de infinito ſm itenſiōem. ⸿ Rñ: hec difficultas de īfinitate relatiōis cōis eſt. ita enim pbatur eſſe in me: ſicut in ſole: q2 ſ3 aliquā qualitatē meā poſſu3 eē ſimilis īfinitis: ſi eēnt infinita etiā actu ſi eēnt actu īfinita. etiā mō habeo realitate3 oīum illarū relatiōum ſm ſynach. de hoc ḡ ad relatōe3 cōceditur ſaltē de relatiōib⁹ potētialibus vel hītualibus: lic3 nō actualib⁹ ſm aliquos. ⸿ Cōtra rñſiōem ad argumēta ꝯ ſcdam rñſiōem. ⸿ Ad p̄mū arg^m: quecūq3 forme eiuſdē ſpēi in eodē faciūt vnū: illud vnu3 3^m eſt itenſius vtroq3. ſi tūc due ſpēs ſint ſil'r in me: r faciūt vnū cauſabūt ſpē3 vnā itenſiorē: ſ3 illa talis nō ducet in albedinē remiſſa3: q̄ multiplicauit vnā ſpēm: r eadē rōne: nec in alterā q̄ gignit aliā ſpēm. q2 illa ſpēs ex vtraq3 cōpoſita eſt īproportionabilis vtriq3: repſentabit ḡ aliquā itenſiorē r pfectiorē vtraq3 illarū: r ſic ille albedines nullo modo videbūtur ab oculo.
⸿ Itē ex quo illa ſpēs cōpoſita eſt vna nūero nō repſentabit duas albedines diſtincte. ergo oculus nō videbit illud remiſſu3 diſtincte albū vt p̄us: ſ3 aliqđ albū itenſi⁹. ⸿ Itē diſtincta actio non eſt niſi diſtincti entis. Si ḡ ſpēs repſentāt duo diſtincta eēnt diſtīcte. ⸿ Cōtra rñſiōe3 ad 2^m ar^m p̄rnitas in illo p̄re ad hūc filiu3 hñt maiorē vnitatē ꝙ̄ vnitatē ſpēi: q2 alias nō eſt maior vnitas paternitatis ipſi⁹: cū ſeipſa ꝙ̄ cū p̄rnitate p̄lonis: qđ videt̄ icōueniens: ſ3 maior nō ē niſi vnitas pticularis. ſ. hec p̄rnitas. ḡ in illo ad hūc filiū ē Þ p̄rnitas: ſ3 p hūc nō refert̄ ad oēs filios: q2 ðſtructo Þ filio. deſtruit̄ Þ p̄rnitas: ſi p eādē ad aliū filiū referat̄ illo filio exiſtēte erit Þ p̄rnitas. ḡ ſil' erit Þ p̄rnitas r nō erit.
⸿ Cōtra aliud de lumib⁹: ſicut p̄us de ſpēb⁹: nō q2 lumia nō ſūt repñtatiua alioꝝ: ſic̄ ſpēs. p3 ēt ꝙ ē inten^e lumīs qñ ſunt duo lumia eiuſdē rōnis illuminātia. Al'r melius: q2 ſi eēnt vnū ſubto: r duo ſm pceſſu3. tūc ſeqtur ꝙ iſti duo radij erūt duo radij geo^ci: r nō viſibiles: q2 ſm ratiōnē linee eēnt ibi duo: ſ3 nō ſm aliquā q̄litatē naturalē que ſupadditur in linea viſibili: r tūc oēs qōnes perſpectiue de itentiōe radioꝝ r ꝯſimiles que depēdēdent ex diuerſitate radioꝝ eēnt tm̄mōve ſm geometricā ꝯſideratiōem: nō ſm pſpectiuā: q2 pſpectiu⁹ ꝯſiderat lineā: vt in mā nāli.

Ad queſtiōem ergo pōt dici ꝙ nō eſt rō īpoſſitatis qn duo accñtia itentioalia. r reſpectiua realia: r realia nō educta de potentia māe vel ſubti: vel etiā de potētia ſubti educta nō per motū eiuſdē ſpēi pñt eē ſimul ſine ꝯdictiōe. tñ icōueniēs eſt Þ vbi forme iducūtur p motū: q2 mot⁹ nō eſt niſi ī mobili ſit diſpoſitio oppoſita forme iducēde: vt ꝯtraria vel media. S3 ſi agēs iueniat in mobili formā eiuſdē ſpēi forme ſue: nō inuenit ipm ſub diſpōne oppoſita. iō nō mouet ip3 ſimp' inducēs aliā: ſ3 augebit formā preexiſtētē in mobili: r hoc ſi forma illa pexiſtēs ſit iperfectior ꝙ̄ illa quā agēs poſſet iducere. ſi aūt iuenerit mobile ſub forma eque pfecta for^e iducēde ab agēte ipſo nō mouebit ipm omnino.
⸿ Ad auctoritatē p̄mā de qnto hui⁹. ꝙ per motum nō poſſunt īduci due forme eiuſde3 ſpēi. vnde oēs forme habentes dr̄iam in eodē ſubo ſi iducātur p motū neceſſario differūt ſpē: tñ de alijs nō iductis p motu3 nō ē neceſſariū. īmo poſſibile ē ꝙ due tales eiuſdē ſpēi ſint in eodē ſubo: ſicut due ſpēs duarū albedinū: r due p̄rnitates r duo lumina. r ſic de alijs nō īductis p motū: ſil'r ad aliā de qnto h⁹.
⸿ Ad aliud de aīa dōm ꝙ nō o3 receptibile denudari ab oī forma eiuſdē ſpēi: ſed o3 eū ðnudari ab eadē forma numero. ⸿ Forte al'r r melius ꝙ o3 denudari a forma eiuſdē gñis que pficit receptibile ſm totā capacitatē eius.
⸿ Hec gloſa accipitur ab Anſelmo de vita. ca^o. ex^m de vaſe EX vitreo itenſe colorato: p c⁹ mediū nō repſentat̄ liquor ītus poſit⁹ ſ3 colorē ppriū: ſ3 p vitrū remiſſe coloratū repñtat̄. TRA
⸿ Si aūt habeat vnā formā dūmō nō perficiat totā capacitatē: pōt recipe aliā eiuſdē ſpēi: ſi tñ nō iducātur p motū ſicut p3 de formis ſupius enūcratl. de lumie nō eſt dubiū ſi lumē regrat indiſpoſitōe3 in medio ſiue vmbrā ſiue lumē modicū: tūc agēs nō imprimet nouā formā: ſed itēdet preexiſtētē. ⸿ Ad argumētū de duob⁹ calefaciētib⁹ p motum qđ ē ꝯ iā dicta. ꝯcedat̄ ꝙ calefaciūt duab⁹ calefactionibus: q2 duab⁹ formis. r cōment. 5⁹ phyſicoꝝ. ꝯmēto. 38. d. ſi actio vna r forma vna: ſicut actio ſolis alia ē ab actiōe p̄ris in gnātiōe: q2 actio ſolis ē nobilior actiōe hoīs: ſed nō correſpōdēt eis due paſſiōes: ſed vna: q2 vnū generatū poteſt gnāri a ſole r a patre multis actiōib⁹: r tñ ibi vna paſſio r vnū generatū. ſi actio dicat reſpectū agētis ad paſſū: r ecōuerſo paſſio reſpectū patiētis ad agēs: cōmultiplicat̄ ſicut Þ ſupra arguit̄. Si aūt actio dicat reſpectū mot⁹ vel mutatiōis ad agēs vt eſt ab agēte: r paſſio reſpectū eiuſdē ad paſſum vt eſt in Þ: tunc nō ſunt reſpectus correſpōdentes. ſed duo diſperati fundati in eodē: r ad diuerſos terminos: q2 motus eſt vnus: quia forma fluēs eſt vna: r termini agētes ſunt plures. ideo reſpect⁹ ad agētes ſunt plures ſ3 termin⁹ recipiēs eſt vnus: r ꝙ forma fluēs eſt vna r paſſu3 recipiēs ē vnū. ḡ vtrūq3 extremū ibi eſt vnū. ḡ reſpect⁹ medius erit vnus. ſic ſcdo mō itellige rñſiōem ſuperi⁹ datam. ⸿ Oīa argumēta ſupra ad Þ ſunt ſoluta niſi ſcō3. vbi rñdeo ꝙ altero illoꝝ nō agēte effect⁹ nō eēt in altero fieri in q̄ ē: ꝙ. ſ. dicit reſpectū ad illō agēs: ſ3 nō ſeqt̄ ꝙ factū abſolute nō fieret: ſ3 nō illo reſpectu ad illud agēs.
⸿ Cōtra ſolutiōem qōnis. 2. agētia potentia paria. ponē ꝙ iueniāt paſſu3 ſub diſpōne ꝯria ſimul ipzimūt. ergo forme iducte p motū poſſunt multiplicari in eode3. ⸿ Rñdet̄ ſicut hic ad vltimū: ꝙ mobile non pōt moueri ſil' duobus motib⁹ ad terminū eiuſdē ſpēi: licet due ſint actiones
⸿ Cōtra. ſimul ſunt due potētie in iſto paſſo ad duas formas eiuſdē ſpēi. ergo ſimul poſſunt eē duo act⁹: eius inq̄tum in potētia. r ita duo mot⁹. ⸿ Item cā in actu ſiml' eſt T.c.37. cū effectu in actu: r 2. phy. r 5⁹. hui⁹: r hoc verū ē de T.c.3. effectu īmediato qđ eſt fieri. Þ ergo calefaciens ſimul ē et nō eſt cū calefieri qđ cauſat: r ille calefaciēs cū illo: qđ ille cauſat. ḡ ſi vterq3 cauſat idē calefieri idē ſiml' eſt r nō eſt. poſito ꝙ Þ calefaciēs ceſſet calefacere r nō ceſſet ille: non pōt ſic argui de agētib⁹ ordinatis: q2 iferi⁹: qđ ſimul eſt cū fieri nō pōt agere ſuperiore nō agēte: p ſupius aūt ſine iferiori nō pōt fieri eſſe. ⸿ Itē ſi due actōes r ille in paſſo reſpect⁹ ad agēs r eēdē real'r ipſis paſſiōib⁹. ergo due paſſiones. ⸿ Itē ſup actionē r paſſionē fundat̄ relatio. r ibi ml'tiplicato vno extremo r alio. ergo quot actiōes: tot paſſiones. ⸿ Ite3 qđ dices de formis iducibilib⁹ p mutatiōem nūquid tales due poſſunt eē ſimul vni⁹ ſpēi. dr̄ ꝙ nō: q2 reſpectu vnius ſpēi eſt tm̄ vna priuatio que aufert̄ p pinam formā aduenietē: r per ꝯñs nō eſt termin⁹ a quo poſſet eē mutatio ad ſcdam. ⸿ Cōtra puatio eſt carētia alicuius in apto nato alteri⁹ r alia carētia: qđ pbat̄ etiam: q2 puatiua ſunt ꝯdictoria circa aptū natu3. ergo ſi hoc nō ieſt. puatio ieſt. r iter priuationem huius r hanc poterit eſſe mutatio

Sil'r huiuſmodi hec ꝑuatio ſicut hec potētia. ¶ Ad pmū
arm videtur cōcedēdū q̄ due forme eiuſdē ſpēi poſſunt ſi
mul eſſe eidē. etiā iducte per motū. ſic q̄ ſimul iducant a
duob⁹ agētibus iueniētib⁹ idē paſſum ſub ꝯtrario: ſed nō
poſſūt eē due ſucceſſiue iducte. Ita q̄ vna poſt altera3 ꝑ
motū: q2 iducta pma iā ꝯ̄rium abijcitur. ⁊ ita nō ampli⁹ po
teſt eſſe motus ad aliquā formā eiuſdē ſpeciei cū illa q̄ in
eſt: ſed ſm agēs ſi iueniat formā imperfectā reſpectu ſue:
⁊ ſic aliquo mō oppoſitā impfectionē tollet itendēdo eā.
¶ Ad 2m arm. de mutatiōib⁹ neceſſario ꝑexigētibus motū
cōſimil'r dicendū: ſicut nūc dcm̄ eſt ad pmu3 argm: q̄ due
forme eiuſdē ſpeciei terminātes duas mutationes ſil'r cau
ſatas a duob⁹ agētib⁹ poſſunt ſimul iduci: ſed non vna poſt
aliā: q2 nec poſt iam pmā: pōt eſſe mot⁹ neceſſario reqſit⁹ ad
mutationē que deberet eē ad ſcdam. Sed qd de mutatio
nib⁹ nō terminātibus neceſſario mot⁹ cuiuſmodi videtur
illuminatōes eſſe. ¶ R̄n̄. q̄ due ⁊ ſimul ⁊ ſucceſſiue in q̄
cūq3 poſſunt ieſſe ⁊ forme terminantes ipſas: q2 poſt indu
ctionē pme manet potētia ad ſecūdā: ⁊ ꝑuatio ꝓpria eius:
⁊ ſubm mobile ſi adſit agēs vel ide3 qd pus: vel aliud pōt
cauſare aliā formā: ⁊ ſi tales forme ſint nate diu pmanere
in ſubiecto: poſſūt quotcūq3 manere ſil'. ergo lumen ⁊ ſpe
ciem nō pones habere eē fixu3 in medio: ſed in cōtinuo gi
gnere relationē pones manere. ⁊ iō quotcūq3 eiuſdē ſpēi.
imo īfinitas. quot ergo viſibilia circa pūctū medij potētia
vſq3 illuc agere: tot ibi ſpēs: ⁊ quot luminaria: tot ⁊ lumīa.
¶ Cōtra pmū argm. videtur deſtrui. Ariſ. q̄ idē ſimul mo
uetur duob⁹ motib⁹ eiuſdē ſpeciei. Itē g̃ duo ignes genera
būt duos ignes ex aqua eadē: aut ſaltē duas formas ignis
iducerēt in eandē materiā: qd videtur īpoſſibile. ¶ Pro
ſolutione notādu3 q̄ quecūq3 forma nō eſt iducibilis niſi
poſt aliā formā icompoſſibilē: tūc corrupta3 illa tm̄ pōt eē
vnica i vno ſuſceptiuo. ꝓbatio: q2 nec alia iducetur poſtq̄3
illa eſt iducta ea manēte: q2 illā aliā nō precederet alia in
cōpoſſibilis: ia3. n. iductione pme eſt quelib3 icompoſſibi
lis expulſa: nec due tales ſimul iducētur: q2 nec ab eode3
agēte. 8°. metaphy. ſi efficiēs vnū ⁊ materia vna: ⁊ effect⁹
vn⁹ ē: neca diuerſis: q2 ſi illa ſint approximata diuerſis ꝑ
tib⁹ mobilis: puta vn⁹ ignis ad caput: alius ad pedes agēt
in diuerſas partes pmo. vbi aūt ſimul agūt vnā formā in
ducēt. ꝓbatio q2 itenſiorē q̄3 alterum ſolu3 iduceret: ſicut
ſi ponerētur in eodē ſitu reſpectu eiuſdē partis paſſi vna3
formā iduceret: vt pus. Sed oīs forma iducibilis per mo
tum vel mutationē neceſſario terminātē motū ad ipſam
neceſſario ad ſui iductionē neceſſario preexigit in ſuſcepti
uo formā icompoſſibilē tūc corruptam: q2 licet termin⁹ a
quo ꝑ ſe mutatiōis ſit priuatio ⁊ non forma oppoſita: qua3
ꝑuatio cōcomitatur: ⁊ idcirco inter duas formas ſunt due
mutationes habētes quatuor per ſe terminos: licet etiam
duo mot⁹ ſimul currāt iter ꝯ̄ria: quorū alter qui eſt remiſ
ſiōis eſt a gradu perfecto in quo fuit mobile in vltimo ge
tis ad ꝑuationē illius cōtrarij total'r: vel ad ꝑuatiōem ali
cuius gradus diſibilis qui ſucceſſiue abijcitur. Alter autē
qui eſt itenſiōis eſt a ꝑuatōe cōtrarij iducēdi: vel alicuius
gradus diſibilis iducendi ad gradū perfectū terminātē3
motū: licet inquātū ſic ſint due mutatiōes: ⁊ duo motus: ⁊
vtrobiq3 quatuor termini: ⁊ ita forma icompoſſibilis abij
ciēda nō ſit per ſe terminus illi⁹ motus vel mutatiōis: for
ma iducēda eſt per ſe termin⁹ ad quē: tamē illa forma por
eſt neceſſario reqſita. ⁊ neceſſe ē ⁊ trāſitus ſimul eſſe. nll3
enim agēs nāle mouet nec mutat mutatōe terminātē mo
tum aliqd ſuſceptiuū niſi habēs formā ſue icompoſſibilē:
cū ergo nō pn̄t plures eiuſde3 ſpeciei ſimul eſſe per motū
nec per mutatiōem per ſe terminātē motū forma que nō
neceſſario reqrit alia3 icompoſſibilē in ſuſceptiuo ad hoc:
vt iducat'. vnde ꝓbatur vnica: nō per hoc mediu3: q̄ agēs
nō iuenit paſſum ſub termino a quo reſpectu actiōis: quia
cū forma hac ieſt ꝑuatio illius que ſola ſufficit pro termīo
a quo reſpectu iductiōis talis forme. querere aliud mediu3.
vn̄. 3. forme abte de qbus fit vis: lumē cognitio ſpecies: na3
de relatiōe nō eſt vis qn multiplicet' ſicut correl'a: tū q2 nō
in abte ⁊ ſtricte loquēdo: ſ3 in ad alterū: tum q2 nō terminat
motū nec mutatōe3 per ſe: niſi forte vbi: ⁊ illud ꝓſupponit
actiōe3 vti icōpoſſibile: nec ſunt natural'r plura vbi in eo
dem: vt aūt ſupnatural'r iducatur aliud vbi: ſufficit corre
latiuū multiplicari. puta q̄ miraculoſe fiat aliud circūſcri
bēs ſimul cū pmo circūſcribēte. ¶ De tribus illis formis
abſolutis videt' ſimil'r dicendu3 de lumine ſpecie ⁊ cogni
tione: q2 di. 13. z1. ponitur lumē eſſe ſpēm lucis. ¶ Sed cō
tra. lumē itenditur. p3 ad ſenſu3. ergo nō ſunt due ſpecies:
nō itenditur ſicut ꝓbatur pus in hac queſtiōe: q2 illa ſpēs
intenſior nō duceret in cognitionem viſibilis remiſſioris.
¶ R̄n̄. ſpēs rei pn̄tis in me⁹ ⁊ organo ſenſitiuo itendit tā
lumē qd eſt ſpēs lucis: q̄3 ſpēs coloris: ⁊ ꝑ pn̄s illō eſt vnicū
in vno: nō q2 agēs preſupponit formā icompoſſibilē in ſub
iecto ad hoc vt agat. S3 q2 qōlibet eiuſdē ſpēi adueniens
in eodē natū eſt itendere formā talē in ſubiecto: ſpecies ta
men lucis abſentis qualis requirit' in fantaſia vel memo
ria ſenſitiua non eſt lumen. ſimil'r ſpecies talis. ſ. imagina
ria ipſi⁹ albedinis nō eſt eiuſdē rationis cu3 illa extra. Ta
les ſpēs abſentis neceſſe eſt ſil' eē duas in organo fantaſie
vl' memorie: nec ē ibi vna itenſior alia: ſicut ꝓbatū eſt pus:
q2 cum obiectū abſens nō cognoſcit' a fantaſia niſi vt relu
cet in tali ſpē: op3 ſpēs ꝓportōari obo: vt. ſ. repſentās nō ſit
intēſior q̄3 nata ē ſic gigni a tali obiecto: q2 itenſior ſpecies
itenſius obm ꝓportionabil'r repreſentaret: nec pōt poni in
vna parte organi fātaſie vna ſpēs ⁊ in alia alia: ſicut ſupra
ꝓbatū eſt in hac qōne. ſed quare ſpēs in organo ſenſus pti
cularis non ita diſtinguit' ſicut in organo fantaſie vel me
morie. imo eade3 ratio videt' vtrobiq3. ꝓbatio alias nō di
ſtincte repreſentaret: ſimil'r quō de vna ſpē in ſenſus exte
rioris organo generat' alia in interiori: nō vna itenſa ex vna
itenſa. videt'. n. irronabilius ponere vnā ſpēm exteriorem
eſſe pncipiū reſpectu duarū remiſſarū itra: quas duo obie
cta pſentia cauſare in organo extra duas. ¶ Item ꝯ̄ illam
cām. nullū agēs virtutis iperfectioris forma ſuſceptiui itē
dit iam. p3 ſi calido itenſo apponatur calidū nō itenſum nō
agit in calidū pfectū itēdendo. ¶ Cōtra illud arm de dua
bus formis. ergo due actiōes. g̃ due paſſiōes. ergo duo ter
mini: ⁊ de h̄ dcm̄ eſt ſuperius. ¶ Ad pmu3. ſpēs in organo
extra nō eſt ratio repreſentādi obiectū: vt cognitū: ſed ſen
ſatio exterior eſt obiecti immediate: vnde nō requi' q̄ ibi
ſit ſpēs ꝓpter ſenſatiōem: in iteriori vero reqrit'. ita q̄ inte
rior eſt pciſe obti: vt lucet in ſpecie: q2 nō eſt obiectū in ſe ꝑ
ſentis. ¶ Ad 2m. ſpēs in fantaſia vel memoria nō relinq̄t'
niſi mediāte ſenſatione. iō duas ſequetur due. imo nō reti
neo niſi obiecta poſt ſenſatiōes perceptas. xi. de tri. ca°. 8. g.
talis eſt vna eiuſdē ſpēi ſpēs ſil': quare nō plēs pluriū obie
ctoꝝ pſentiū ſimul ꝓpter defectū itentiōis copulātis ibi
dem ſepe. Et per hoc p3 ad illud de 3a forma abta que ē co
gnitio. Nec ſequitur ſimul eē ſpecies intenſior ꝓpter mul
ta obiecta preſentia vnius ſpeciei. ergo ſimul multe viſio
nes. vel g̃ vna viſio itenſior. primū nō ſeqtur: q2 itenſio nō
copulat' multis. ideo nō plures ſaltē diſtincte ſiml': ſi vna
poſt aliā: cōcedo q̄ vtrūq3 ſeqtur ꝓpria ſpēs in memoria.
nō ergo ex vna itenſa exteriori generatur alia iterior. imo
nulla generat' niſi pſente ſenſatione: ⁊ due nō ſunt ſimul ⁊
duas ſucceſſiue ſequūtur imaginationes due. ¶ Ad 3m. d.
17. q. 4a an agēs equiuocū itēdit vltra gradū quē cauſaret
vniuocū agēs nō. Sed quid. iā nulla forma abſoluta poni
tur multiplicari eiuſdē ſpēi ſimul in eodē: niſi tm̄ ſpecies ī
ſenſu iteriori que remanet abſente obiecto: ⁊ preciſe pro

pter hūc finē: vt. z. alba pus viſa poſſum imaginari: ꝛ poſ-ſibilitas ē: qꝛ illa cōſequūtur diſtinctas viſiōes perceptas que nō ſunt ſimul: tñ illis traſeūtibus manēt fanᵗᵃ: quare in vniuerſis formis abſolutis nullum eſt ſile fanᵗᵘ: vel tali ſpēi interiori quantū ad plurificatiōes in eodē. Dici pōt ꝙ ꝛ talis ſpēs ſimilis eſt alijs formis quo ad ꝓpoſitū. qꝛ. ii. ꝺ tri. c. 8. vnū ſolem memini: ſi voluero: aut duos vel. 3. cogi-to: ſed ex eadē memoria qua vnum memini format acies multos cogitātis. ħ iᶜ. ğ vna ſpēs in fantaſia vel memoria ſufficit ad imaginādū oīa eiuſdē ſpēi: qꝛ ſi voluerꝭ imagina-ri idola ꝑfecta cū q̄titate colore figura ꝛc. ad qōlibȝ vnū ſufficit vnū fantaſma pro omnibꝰ illiꝰ ſpēi ad oīa ſit in ido-lo ſufficit vti multis fantaſmatibꝰ cōponēdo: ſicut de mō-te aureo: ſicut ibi docet Auguſtinꝰ. quomō poſſū cogitare ſolē maiorē vel minorē q̄ memini: ꝛ q̄drū ꝛc. maxīe ſtat hoc ſm articulū qui negat imaginationes hꝫ vt hoc: ſꝫ tñ nāc q̄ eſt ħ illa nā eſt pſens p vnā ſpēm quātūcūq̄ cōiun-gat cū alijs in ydolo: falſum ē ğ qꝺ ſupponit rō a fine ꝙ di-ſticta alba offerunt fātaſie: vt diſticta. ſꝫ tñ p vnā formā habeo multos actus cogitādi vel imaginādi circa albū in cōi ex tā diuerſis idolis cōiunctū. Sed nūq̄ fantaſma in-tenditur ibi ſic ſm Auguſtinuȝ. 6ᵒ muſice. contiᶜ decidit ꝛ reparat per ſenſus exteriores: ſed alia rō de poſſibilitate: qꝛ ſeqtur duas ſenſatiōes nō cōcludit. nō. n. ſeqtur. ğ ſunt duo fantaſmata: qꝛ illud poſſet intēdi nō tātuȝ poſt duos actus: ſed etiāȝ ſi illi actus eſſent per ſe itendentes adhuc dualitas illorū nō cōcludit gn per vtrūq̄ inductuȝ faciat vnā formā itēſam. Finis fantaſma videbat diſſimile alijs abſolutis. iā poſitᵐ eſt ſimile. Et quidē zᵐ ſatis ſolutuȝ eſt de duabꝰ ſenſatōibus: nec illud fuit pus ꝓbatio: ſed quaſi ſolutio. Si pmum manere videtur quomō diſtincte ima-ginor albius: ꝛ minus albū viſa: nō per viſum multoꝝ fan-taſmatū componēdo in ydolo: ſicut montē aureū: pꝫ ꝙ in-tenſio ꝛ remiſſio nō hn̄t fanᵗᵃ ꝓpria alia a fanᵗᵉ forme: nec per illud fantaſma illa diſtincte imaginor: qꝛ naturalr̄ re-preſentat obm̄ ſm graduȝ ꝓportiōabilē ſibi. Hucuſq̄ oīa dicta ſunt loquēdo naturalr̄ ꝺ actiōe naturali. reſtare poſ-ſet queſtio de abſoluta cōpoſſibilitate formaꝝ: ꝛ reſpectu potētie diuine. Si de lumine ſpē ꝛ cognitiōe concedis vni-tatē in vno: ꝛ nō qꝛ preſupponūt ante ſui iductionē formā icompoſſibilē in paſſo. ğ iᵃ ratio plixa eſt pticularis: quere meᵐ vlꝰus. habes ibi ꝙ q̄cquid pōt iducere aliqꝺ ſpēi: in il-lud paſſum pōt itendere: qꝛ nata ſunt facere vnū: ſi ſimul in vno: ſicut de quātitate cōtinua vnita cōtinue in ligdis: ſed an ſemp qōcūq̄ aduenies poſſit augere: an vltra pfe-ctionē ꝓprij effectus nullū aduenies itēdat: an 3ᵒ aliquod tale itendat: ſed vſq̄quo duᵐ eſt. ¶ Cōtra cām vñ vnien-tur ſi diuerſe potentie. ¶ Rñ: qꝛ vna ſūme actualr̄ pus. ¶ Cōtra. iſta actuata ſūme: q̄re non actuat alia: ¶ Rñ: equalis limitatio potētie ad actū: ꝛ ecōuerſo: qꝛ lꝫ potētia nō ſimplr̄ depēdeat ab actu accidētali: ſicut ecōuerſo: ta-mē vt ſic tale depēdet ab illo. oīs depēdētia eſt ad vnicū ſilr̄ ſi ſufficiēter terminat. ergo totū hoc reducet. vna ſuffi-ciēter actuat in hac ſpē: ſed vnde ꝓbatur iſta:

¶ Priora ꝛ poſteriora dicunt quedā quidē tā-quā exiſtēte aliquo primo ꝛ principio in vno-quoq̄ genere qꝺ ꝓpinquius quideȝ principio aliquo determinato. Tex. cōmenti. XVI.

¶ Queſtio VIII.

Utrum hec ſit ratio cōmunis poris ꝙ pus eſt qꝺ principio eſt ꝓpīgus. Oꝫ nō: tempus ē numerus motus ſꝫ pus ꝛ poſteriꝰ: ſed in tēpore nullū eſt pncipiū. ergo ꝛc. ¶ Itē in gn̄abilibꝰ per ꝓpagatiōeȝ: ſi gn̄atio fuit ſine pnᵒ vnū generās pus alio: ꝛ tñ nullū pmū. ¶ Itē ſi pus eſt ꝙ eſt pncipio propinquus. ergo pncipiū nō eſt pus pncipiato: qꝛ ſi eſt pus: hoc ē reſpcū alicuiꝰ pncipij primi per te. ergo pncipium habꝫ pncipiū: hoc eſt icōueniēs: qꝛ pcederetur in ifinitū. ¶ Item nō videtur neceſſe ponere pmū ꝑpter pus: niſi qꝛ vbi eſt magis ꝛ maxīmū: ſed hoc eſt falſum in nūeris. ¶ Item pus ꝛ poſteriꝰ eſt remotius ab ħ nūc: ꝛ ta-mē dicit nobis vtētibus hoc nunc: vt pncipio. ergo nō oē pus propinquus pncipio: ſed aliqū remotius. ¶ Cōtra. phi-loſophus hic ꝛ. 4. huius. ꝯtra negātes principia. T. c. 16.

Dicitur ꝙ notificatio ē ꝯueniēs: tñ alr̄ ꝯ poribꝰ eēntialr̄ ꝛ accñtalr̄ ordiatis: qꝛ in eēntialr̄ ordi-natis nihil cauſat ſine pmo ſimplr̄: ſed accidit hoc in ordi-natis accidētalr̄: qꝛ accidit huic reuolutōi celi: ꝙ alia pre-ceſſit: qꝛ potuit fuiſſe: ꝛ ſi poꝛ non fuiſſet per ipoſſibile. vñ entitas taliū oīum nō eſt ab aliquo vno ſimplr̄ primo: ſic in eſſentialr̄ ordinatis ſunt oīa ab vno pmo. ꝛ a quo depē-dent oīa. vnde pus in accidētalr̄ ordinatis dicitur per cō-paratōeȝ ad aliquod pmū nō ſimplr̄: ſed reſpectu illius: ꝛ hoc per accñs in eſſentialr̄ ordinatis dr̄ pus reſpectu pmi ſimplr̄: qꝺ eſt cauſa illius: ꝛ omnium poſterioꝝ. T. c. 18.

Ad primum dicit vel dici poſſet forte ꝙ in tpe eſt pus ex aſſignatiōe noſtra: ꝛ ſilr̄ pncipiū. ¶ Contra. tunc tēpꝰ nō erit in genere quātitatis: ꝛ tunc pmus motus ſine tēpore vel depēderet motus eiꝰ ab anima. ideo dicit alr̄ ꝙ in tēpore eſt pncipium ſiue ani-ma: nō ſimplr̄ pmū: nec etiā eſſet cū anima: eſt tñ ibi pnci-pium reſpectu alicuiꝰ poſterioris ꝛ poris: qꝛ iſta dies icipit a mane. ꝛ hora pma ꝓpīgor eſt mane q̄ hora ſcđa. ¶ Cō-tra iſtud. ſi in tēpore ſꝫ ſe nō eſt pncipiū. ſed in aliqua par-te eius reſpectu alteriꝰ partis: tunc tēpus ſꝫ ſe nec hꝫ pus nec poſterius: ſed ſolū reſpectu aliquaꝝ partiū. hoc incō-ueniēs: qꝛ diffinitio cōuenit toti per ſe: q̄ eſt ꝙ tps eſt nūe-rus motus ſm pus ꝛ poſteriꝰ: ꝛ partibꝰ per accñs. ¶ Iteȝ tēpus eſt cōtinuum. ergo nō eſt ibi aliqꝺ nūc in actu de ſe qꝺ ſit pus: reſpectu cuius dicat aliqua pars poſterior: ſꝫ ſo-luȝ in potētia q̄tū eſt ex pte tēporis: qꝛ ſi ſic eſſet de ſe diſ-cōtinuū. ergo eſt ibi ſolum pmuȝ: ꝛ pus ex aſſignatiōe no-ſtra: ꝛ ſolū in potētia de ſe. ¶ Ad pmū: ꝙ ſi ſm ſe accipia-tur pro toto tēpore. veꝝ eſt. ꝛ iō totuȝ tps nō eſt pus ꝛ po-ſterius. Sed ex hoc nō ſequitur ꝙ in tpe nō ſit prius ꝛ po-ſterius: qꝛ ſm partes hꝫ pus ꝛ poſteriꝰ. ¶ Ad aliud: ꝙ eē in potētia equiuoce dicitur de eē in potētia ad actū pmuȝ que eſt potētia eēntialis: ꝛ de eē in potētia ſolum ad actū zᵐ. ipm vero nūc in tēpore eſt ſolū in potētia accñtali. Di-co tūc ꝙ in cōtinuo nllm eſt idiuiſibile in actu zᵒ creatio-nis ergo nullus prius in actu illo ſecūdo: concedo. tamen ſunt ibi in actu pmo: ꝛ eē ſic in actu nō diſcōtinuat. ¶ Ad aliud ꝙ 3ᵉ generātes habēt 4ᵐ pro pncipio reſpectu ipſo-rum: reſpectu cuiꝰ dn̄r inter ſe pores ꝛ poſteriores. ¶ Ad aliud ꝙ illa ratio ponit de illis q̄ ſunt poſt pnᵐ: nō de pn-cipio ꝓprie. vł aliter ꝙ pncipiū nō eſt pus. ſed pᵐ vel alr̄ ꝙ notificatio datur de illo in quo minimuȝ reperitur de rō-ne poris. ¶ Ad aliud de numeris: ꝙ ſi aliqꝺ ſit magis ſꝫ formā oꝫ ponere maxīmuȝ: nō tñ oꝫ in his que ſunt maio-ra ꝛ minora quātitate: qꝛ vbi eſt magis ꝛ minus ſm perfe-ctiōem: entitas oīum eſt a maxīo: ſed in nūeris nō: qꝛ pfe-ctio maioꝝ numeroꝝ eſt a minoribus ex eo ꝙ pluries re-plicant: ſiue ex ħ ꝙ vnitas q̄ eſt minimuȝ ibi freq̄nter re-plicat cāᵃ pfectio alioꝝ. ¶ Ad aliud ꝙ ħ nūc nō ē pnᵐ re-ſpectu cuiꝰ dicat pus ꝛ poſteriꝰ in pterito: niſi meᵗᵉ. qꝛ ē ali-qꝺ nūc pus reſpcū cꝰ dicat illa i pterito pora ꝛ poſteriora.

¶ Quātum vero dicitur qꝺ eſt diuiſibile in ea que iſunt: quoꝝ vtrūq̄: aut ſingulū: vnū aliqꝺ ꝛ hoc aliqꝺ natū eſt eſſe. Tex. cōmenti. XVIII.

¶ Queſtio. IX.

Utrum ppria rō qtitatis ſʒ q generaliſſimū: ſit diuiſibilitas vel ratio mēſure. Et nō diuiſibilitas: qꝛ ſi ſic. ergo ptes poſt diuiſionem differrēt. Quero qualr: aut per accñs: aut formalr: nō per accidēs: qꝛ tūc qtitas diuiſibilis eſſet per accidēs. pbatio: qꝛ idē eſt pn^m diuiſiōis ꝛ diſtinctiōis partiū diuiſarū. g ptes p accidēs ꝛc. Nō formalr: qꝛ diſtinctio formalis ē ſpecifica. ergo partes diuiſe differrēt ſpecie: qd falſū ē inqtū partes quātitatiue. ¶ Itē ppria ratio gnis equalr ineſt ſpēb9 oibus: qꝛ genus eque pdicatur de eis. diuiſibilitas nō. pba9 qꝛ quātitas diſcreta eſt actu diuiſa: continua in potētia. ergo nō equaliter. pbatio. q diſcretum ſit actu diuiſū: qꝛ ſenarius ſi eſſet actu diuiſus eēnt duo ternarij in actu. Sed ſenario exñte in actu duo ternarij ſunt ptes eius. g ſenarius actu exñs ſenari9 eſt diuiſus actu cū hēat duos ternarios
T.c.30. hui9. actu i eo: cui9 p9 pʒ ex auctoritatib9 phi. c. ō ex aliq. q duo ſunt pars trium aliqlr. ergo in ternario dualitas hʒ ſuam
T.c.32. hui9. formā. Et in cap. de colobō: q numer9 hʒ aliquo mō partes diuiſibiles: ſicut qnarius binariū ꝛ ternariū: ſed ſi tm̄ ex vnitatib9 eſſet: nō haberet partes diuiſibiles. ¶ Item 7 Eucli. ppōne quarta. omnis nūerus minor eſt ps maioris aut ptes. ergo ꝛc. ¶ Itē ſi diuiſibilitas eēntialr vl p ſe 9 oibus ſpēb9 qtitatis: ꝛ cuius eſt potētia eius eſt actus.
li.1.c.1. in ō ſōno ꝛ vigilia. ergo diuidi poterit p ſe cōpetere omni cōtinuo. Sed diuidi repugnat: qꝛ qd diuidit nō eſt continuū ſm q diuidit. tūc etiā naturalr ineſſet quāto diuidi: ꝛ nō violēter: ꝛ ita figura inciſionis nāliter fieret in materia ꝛ ars vlr diuidēs cōtinuū haberet mām in potētia nāli ad formā quā iducit. ¶ Itē ad pncipale illa ratio non
T.c.36. ꝛ ide. eſt gnālis omnib9 quātis: qꝛ eſt dare minimū in nālibus p phycoꝝ. ſed oē naturale eſt quātū: ꝛ tamē nō eſt diuiſibile in partes: quaꝝ eſt qtitas. ¶ Itē ſi cuicūqꝫ ieſſet ħ rō. illud eſſet per ſe ſpēs quātitatis. hoc falſum eſt de loco qꝛ nō numeratur ħ iter ſpēs qtitatis: nec tēpus eſt per ſe
T.c.13. quātitas: qꝛ eſt qtum p accñs ꝛ motus. ſimilr ſm pħm ħ. Silr cōmēt. dicit de loco q nō eſt quātitas. ¶ Ad oppoſitum eſt philoſophus hic.

Poſſet dici ad qōnē ſic. q ppria ratio eius eſt ratio mēſure: qꝛ ſicut qualitas eſt diſpō
ca9 ō qtitate. ſubē. ita qtitas eſt mēſura ſubſtātie. Similr in pdicamētis. oratio eſt quātitas. mēſurat eni ſillabas. ¶ Itē q magis qʒ diuiſibilitas pbatur: qꝛ illa ponūtur diſtincte ſpēs qtitatis que ſunt diſtincte mēſure: ſicut ſupficies ꝛ locus ꝛ tm̄ locus ꝛ ſupficies nō diſtinguuntur in rōne diuiſibilitatis. ergo ħ eſt ppria ratio quātitatis.

Contra ratio gnis ineſt eque pmo oibus ſpēbus: qꝛ equalr dicit de omnib9 rō menſure non: qꝛ
T.c.3. ꝛ ide. nō eqliter de cōtinuis ꝛ diſcretis: ſicut pʒ lib. 10. c. 2. qꝛ magis ineſt diſcretis ꝛ cōtinuis: nō niſi inqtū participāt qtitatē diſcretā. ¶ Itē ſi ſic. vnitas eſſet maxime ſpēs quātitatis: qꝛ rō mēſure veriſſime ineſt vni ex. 10. hui9. ¶ Itē
T.c.2. ꝛ ide. rō mēſure nō eſt rō quātitatis dicta de qtitate per ſe primo mō: qꝛ mēſura eſt dicta denoīatiue a relōne tertij modi. g tm̄ eſt ibi: vt in genere eſt tūc paſſio qtitatis: ꝛ ſic non
T.c.2. ꝛ ide. ppria rō qtitatis: qꝛ ex. 10. in quolibʒ genere eſt vnū primū quod eſt mēſura omniū in illo genere. ħ 9 omnignā9 ꝛ magis alijs: ſicut in genere coloris albedo: in genere ſaporis dulcedo. ergo nō eſt ppriū qtitatis. ¶ Rñdetur ħ q quedā eſt mēſura mēſurās p replicatiōem que aliquotiēs ſūpta reddit totū: ꝛ talis ē ppria qtitati. Alia ē mēſura perfectiōis ſiue ſm pfectiōem: ꝛ illa non ſic: qꝛ albedo nūqꝫ reddit nigrū. Silr nec mēſura cognitōis: qꝛ illud qd ducit i cognitionē alioꝝ in genere nūqꝫ reddit illa. ¶ Cōtra. reſpōſio cōcedit ppoſitū: qꝛ mēſura nō eſt eſſentiali quantitati: nec paſſio eius: niſi illa per replicatiōem q non eqliter 9 cōtinuis ꝛ diſcretis: qꝛ in diſcretis eſt ſimplr minimū reddēs per replicatōeʒ totum: in cōtinuis nō. ex. 1 hui9. ca. 2. qꝛ nihil eſt minimū niſi pūctus: ꝛ tale per replicatiōnē nō reddit. ergo talis mēſura nō eſt ppie quātitatis: cū nō cōueniat omnib9 ſpēbus eius. ꝛ cōcedātur ħ argumēta. ¶ Cōtra illa poſſet argui. cōtra pmā rōnē videt q cōtinuū habeat rōnem ppriā mēſurandi pter applicatiōem nūeri: qꝛ mot9 dr lōgus ꝛ tēpus lōgum. 4. phyſicoꝝ T.c.109 ca. de tpe. Sed mēſuratio ſm longū nō eſt mēſuratio diſ ꝛ ide. creta. ¶ Dōm q nullū cōtinuum mēſurat niſi applicādo ei mēſurā diſcretā: qꝛ neſcitur lōgitudo temporis nec vie: niſi qꝛ tot ſunt ibi pedes in ſpacio. ſup qd eſt mot9. vñ mēſuratio eſt ſm replicatiōem partiū aliquotiēs ſūptarū: ꝛ ita vt eis applicat nūerus: que reddūt totum.

Dicēdum tūc ad qōnem q ppria ratio ē diuiſibilitas in partes eiuſdē rōnis. vna eſt opinio q ſubſtantia corpea hʒ pprias partes eiuſdē rōnis extēſas in potētia de ſe ꝛ actu per quātitatē. ¶ Alia opinio eſt q nō hʒ partes eiuſdē rōnis: ſed ſolū partes eēntiales. Si ſcda eſt va tūc diuiſibilitas eſt ppe qtitatis in partes eiuſdē rōnis. Si pma ſit vera. tūc opʒ addere q diuiſibilitas in ptes extēſas in actu ſit ppria rō eius. Tñ pma opinion vr vera: qꝛ ſʒ illaʒ rō qtitatis: nec numero nec diſcretis 9peteret: iō nihil oʒ addere niſi q diuiſibilitas in ptes eiuſdem rōnis ſit eius ratio. ¶ Aucte ad ħ. hic in. 5. vbi ponit ppriaʒ rōnem qtitatis. ſilr notificat ſpēs p diuiſibilitatē ħ in. 5. ꝛ ſʒ diuerſū modū diuiſibilitatis aſſignat diuerſas ſpēs qtitatis. illa aūt eſt rō eēntialis ſm cui9 diſtinctionē diſtinguunt ſpēs gnis. Silr in pdicamētis qtitas ca. ō qtitate. 9tinua eſt cuius ptes copulant ꝛc. Diſcreta cui9 partes nō copulant. ergo de rōne vtriuſqꝫ eſt hēre partes: ſed oē hñs partes eſt diuiſibile. Silr. 3. phycoꝝ 9 ponētes infinitū: T.c.35. ꝛ illud eē ſubaʒ. dicit Ar. q ſi ſit diuiſibile in magnitudi ꝛ ide. nē aut multitudinem: aut eſt magnitudo aut multitudo: ſuba. n. nō eſt diuiſibilis niſi per alterum iſtoꝝ.

Contra auctoritates pbāt q diuiſibilitas eſt ppriū qtitatis: ſʒ nō q ſit de eēntia eius. qꝛ diuiſibilitas ē reſpect9: reſpect9 nō eſt de eēntia abſoluti. ¶ Itē potētia ꝛ act9 ſunt eiuſdē generis: ꝛ diuidūt oē ens ꝛ eiuſdem eēntie. Sʒ diuidi non eſt de eēntia qtitatis: qꝛ ſi ſic. omnis quātitas eſſet actu diuiſa. ergo nec potentia ad diuidi eſt de eius eſſentia.
¶ Itē iſta rō videtur cōcludere 9 te: quot. n. act9 tot potentie. 3. phycoꝝ. poſſe ſanari ꝛc. g ſi in quāto ſint potētie ad i EX T.c.10. finitas diuiſiōes: videtur q ſint in ipſo ifinite diuiſibilitates: ſed prima paſſio eſt vna vnius. TRA
¶ Itē diuidi nō ſtat cū cōtinuo. ergo nō eſt de ei9 eēntia: qꝛ cōtinuū ſm q cōtinuū nō eſt diuiſū: qꝛ da q ſic: tūc nō ē cōtinuum. nō ſequtur vltra. ergo nec potētia: qꝛ etiaʒ de eē potētie nō eſt ipm diuidi qd eſt terminus eius.

Cōcedo tūc q diuiſibilitas eſt pma paſſio qtitatis ꝛ nō de eēntia eius. vñ ſicut ħ eſt per ſe ſecūdo mō. Color ē viſibilis. ſic ħ. qtitas ē diuiſibilis. vñ ſicut diuiſibilitas ē reſpect9 qdaʒ in colore p cōparatiōem ad viſuʒ: ſic diſibilitas fūdatur in qtitate: et dicit habitudinē ad diuiſionem. ꝛ cuicūqꝫ ieſt diuiſibilitas in partes eiuſdē rōnis. ħ eſt p qtitatē: tūc ħ eſt p ſe ſcdo mō: quantitas ē diuiſibilis: ſicut ħ. color eſt viſibilis. 2. de aīa. vnde T.c.66 oēs auctoritates pbāt q qtitas eſt diuiſibilis p ſe 2o. vñ qtitas notificat ħ p pximā paſſiōem eius: ꝛ nō diffinitur ꝛ ſilr diuiſibilitas eſt paſſio cuiuſcūqꝫ ſpēi qtitatis: licʒ non pmo: ſed gnis pmo: ꝛ ſpecieꝝ per ſe nō pmo.
¶ Diuiſibilitatē ſequūtur finitū ꝛ infinitū: qꝛ finitū pſuppo EX nit aliqd qd dʒ finiri illō neceſ pintelligit diuiſibile. fi

nitum ꝛ īfinitū cōſequūtur equale ꝛ ieq̄le. Deinde rō mē/
ſure. h̄ vr̄ ordo iſtarū paſſionū quantitatis. pma duo ſunt
q̄titatis in ſe: alia duo ſunt per reſpēm ad aliud. illoꝝ etiā
eq̄le ꝛ iequale pcedit mēſurā: q: n. eq̄le vl' iequale. iō mē/
T.c.35. ſurat nō ecōuerſo. pma hr̄ h. ꝛ in. 3. phycoꝝ. 2ª p ꝛ 3º. phyſi
T.c.15. coꝝ. 3ª in pdicamētis. 4ª. io. hº p ꝛ. z. nūqd oēs ppriē ꝛ eq̄/
T.c.36. liter iſunt quātitati vel nō: ſed vt ſpecies. TRA
T.c.z.ꝛ idc. **Ad primum** arm dr̄ q h̄ q̄titas ꝛ illa dr̄nt p acci/dēs: q: p ſuba. Cō h̄ ē ill' ſubſtātys
q̄ recipiūt illas ptes: quero quō dr̄nt ſuba ſi per ſe ꝛ nō ſpē
ḡ aliqua dr̄ia cēntialis ē: ꝛ tñ nō ſpecifica: qd̄ eſt ꝯ aliquos
ſi p q̄titatis ptes in ipſis ḡ circulus: ꝛ ſi nō dcī h̄ q p ſubz:
ꝛ tñ per accñs: ꝛ illō p aliud: tūc dr̄nt p aliqd aliud: ꝛ illud
p aliud a. vel b. ꝛ ſeqtur vnū dictoꝝ duoꝝ vel ibis in īfini
tū. Itē rō ſtat q ſi ptes diuiſe dr̄nt p accñs totū fuit di
uiſibile p accñs: q: quō ptes diſe dr̄nt p accñs eo mō ē to/
tum diſibile in ſuas partes: ꝛ econuerſo.
EX TRA Cōtra. q̄titas ē diſibil' p abtum aliō a ſe. p te. ḡ ptes q̄tita
tis p alia abʒa ſe dr̄nt: ſi regula p quā arguis ſit bona.
Tūc dico q q̄titatis ptes dr̄nt ſeipſis formal'r. ita q p/
tes q̄titatis ſunt ppria fundamēta: ꝛ tñ nō ſpecifice. illi et
gbus pnm eſt q oīs dr̄ia formalis ē ſpecifica coacti a vitate
excipiūt q̄titatē ab hac regula. Ad zm dico q maior eſt
fa'a nō cēntial'r ꝛc. Ad pbatiōez q maior falſa eſt. ſ. di/
ſcretū ē actu diuiſū: ſed vtrūq diuiſuz in potētia. Ad
pbatiōem q nō ſunt ibi actu duo ternary: ſʒ in potētia: q:
diuerſi nūeri ſunt diuerſe ſpēs ſpāliſſime cōſtitute p dif/
ferētias oppoſitas ſub ſuo gñe taliū ipoſ'e eſt vnā eē alte/
rius ptē: ſicut nec in alys ſpēbꝰ ecōuerſo diuiſis eiuſdē ge
neris. Cōtra. tūc diuidēs q tñ videt corrūpēs gnābit:
q: facit diuiſa eē in actu poſt potētiā. Rñº ſoluit probi
bēs. vñ nō ē pars quāti in toto in tali potētia in q̄li eſt ali/
qd ante gnōnē. ſ. cēntiali. ſʒ tñ accñtali: q: ſ. ps nō ē diſtin
cta nec ſub actu pprio pp vnitatē totiꝰ. Solue. h̄ phibēs
fit ps in actu per diſiōem: nō tñ eſt generatio niſi ſm qd.
Ad auctoritates: q in oī nūero nll's numerꝰ pōt eē ps
mālis: tñ vnitates in minori nūero ſunt ptes mālēs i ma/
iori numero: tūc due vnitates ſūt ptes mālēs ternary: q:
vnitas nō ē ſpēs quātitatis: ſed tñ in gñe: vt pnm forte po
tētiale: vt mā in gñe ſube. Tūc gloſat dcm phi. q duo
i. due vnitates ſunt ptes ternary aliqual'r: q: ptes q̄tita/
tiue nō aliquote. Silr̄ nō dicit phs q binariꝰ ē ps ternary
ſʒ tñ duo triū duo dnoiant duas vnitates. eſt ḡ illud veꝝ
ſicut iſtō. duo albi currūt. Ad aliā auctoritatē: q ſic ad
habēdū ptes diſibiles in ſuba oʒ q ſint diuerſe ſm ſubaʒ
ſic ad hñdū ptes q̄titatiuas diſibiles ſufficit hr̄e ptē ma/
iorē ꝛ miorē. ꝛ ſic ſe hñt due vnitates ꝛ. 3. vnitates. Ad
3m euclid. oīs nūerus minor. i. oēs vnitates in miori nūero
ſūt ptes in maiori talis expō ſufficit itentiōi: q: oīa q̄ pbāt
de nūeris: adeo vā ſunt illa gloſa data: ſicut ſi formal'r nu
merus eſſet pars numeri.

Contra iſtud. ſi nūerus non ſit actu diuiſus: eſt actu vnꝰ. ḡ aliq̄ vnitate q̄ eſt pnm nūeri q̄ vnr̄ op
poſita. Silr̄ ſeqtur q nūerꝰ gnarius ſit ſenariꝰ. pbat vtra
q ꝯña: q: vnū aliq̄ vnitate vnū nll'o alio: niſi vnitate d ge
nere q̄titatis. pbat p hoc: qd̄. ſ. determinatum ē ſm Aui.
tūc nūerus eſt vnꝰ vnitate q eſt pnm nūeri: qd̄ eſt pm icōue/
niēs: q: oppoſitū de oppoſito: ꝛ ē vnꝰ vnitate alia a ſuis p/
tibꝰ. ꝛ ita eſt maior ſeipſo p illā vnā vnitatē. Itē oē ac
cidēs vnū ē in aliquo ſubō vno nūerus nō. ḡ ꝛc. Itē h̄
in lr̄a. nūerus eſt cēntial'r multitudo. Sʒ m'ltitudo ſm q
multitudo nō eſt vnū. Aui. 7. meta. ḡ nec nūerꝰ. Ad pm
q nūerꝰ eſt vnū aliq̄ vnitate: ſʒ h̄ vltima vnitate. Sʒ oēs
alie ſunt ptes mālēs. vltīa cōpletiua ꝛ formalis omniuʒ.
T.c.3i. Cōtra. phs. 5º. ca. d toto in gbuſcūq pō nō facit dr̄iam
in ſuba rei: ue q i figª. ibi dr̄ oīs nō totꝰ vt i liq̄dis ꝛ nūeris.

q̄ ſi pma vnitas fiat vltima ꝛ vltīa pma nll'a fiet dr̄ia i ſub
ſtātia nūeri: qd̄ nō ſtaret ſi vltīa vnitas ē forma cōpletiua
ꝛ ſpecifica nūeri a q̄ hʒ vnitatē: q: tūc illa trāſpoſita fieret
alia forma: ꝛ ita aliꝰ nūerus: qd̄ nō ſolū eſt ꝯ Ar. ſed ipoſ'e
aliūde: q fiat aliud ꝛ aliud abtum p ſolā mutatōeʒ rel'onis
. ſ. ordinis in ptibꝰ hoīs nō ē ſilr̄. vbi nō ē mutatio ordinis
ſine mutatiōe alicuiꝰ abn in ptibus nō ſic hic. Iteʒ oēs
vnitates cōſtituētes nūeꝝ pñt eē eq̄ pme nā ꝛ tpe: ſicut ſi
multa īdiuidua eiuſdē ſpēi ſimul carent: quō eſt ḡ vna vl
tima illaꝝ: ſi q: vltīo accipit a nūerāte poſſum icipe econ
uerſo: ꝛ illa eſt pma. Itē ipoſ'e eſt gnariū ſm q tale eē
ptē ſenary. vñ nihil qd̄ eſt ppriū formale gnary exiſtit in
ſenario: vel da q ſic tūc gnariꝰ eēt in actu in ſenario: ꝛ tñ i
ſenario eſt vnitas qnta gnary. ḡ illa nō pōt eē forma gna/
ry. vel da q ſic. cū vnitas qnta ſit in ſenario: ſeqt q quina
rius ſit actu in ſenario. Iteʒ forma eſt in mā: aliogn nō
fieret vnū p ſe ex eis ſi tñ ſit iuxta poſitio ipſaꝝ vltīa vni
tas nō ē in alys. ḡ ꝛc. Cōcedo h̄ arta. Tūc ad pm arm:
q nūerus ē vnus forma ſua ſpecifica a q̄ eſt ppria diſcre/
tio exñs in gnq vnitatibus: vt vna mā: ſic hō a forma ſua
ſpecifica eſt vnꝰ. Et q̄ eſt h̄ forma: Dico q forª ſm q̄ idiui
ſibilitas ieſt ei: ſʒ illa forma nō eſt nominata.
Nūqd tāta eſt vnitas: cuiꝰ ſenarius eſt ſubm: ſicut illa q̄ EX
ē vna ps ſenary. hoc ē ita pfecta vnitas: aut recipit vnitas
magis ꝛ minꝰ. pbat etiā q ſit per vnitatē ſpē ꝛ nūero. In
hoīe ē vnitas ſua ppria: ꝛ vnitas cuiuſlibet accñtis: q: qd̄/
libʒ ē vnū vnitate ſibi ppria: nūqd ille multe vnitates fa
ciūt numeꝝ nūqd vnitas accñtis denoiāt ſubm: tūc ipſuʒ
ē vnū multis vnitatibꝰ: tunc etiā albedo q̄ denoiatur p ſe
ab vnitate ppria pdicaret in abſtracto d ſubō. Contra
pmū p hꝰ. vbi iprobat opīo pl'onis que ad ſcdam ptē in ſe/
cūda rōne arguit. Ex multis nūeris vnꝰ fit nūerꝰ ex ſpēbꝰ
vna ſpēs qual'r ēt eſt in alia trāſlatōe: dm. 37. Rñº. ibi
ſubdit. Si nec ex ipſis. ſ. nūeris: ſʒ ex vnis quō ſe hñt vnita
tes. hoc mēbꝝ ē verū: ꝛ quō qd̄ difficil' ē pl'oni forte nō no
bis qui ponimꝰ aliquā dr̄iam nō per paſſiōem. Contra
zm iſte ꝛ ille: vt vnitates in iſtis ſi hr̄ent formā dualitatis
in actu. ita eēt ipoſ'e ex eis fieri ternariū pp actuʒ ptis. vñ
illa rñº nō valʒ: ſi illa q̄ pus hr̄. ſ. q duo. i. vnitates q̄ hr̄ent
formā dualitatis ſi eēnt extra totum. TRA
Cōtra. adhuc ſtat arm. Oē vnū eſt vnitate vnū. Sʒ nll'm
ē vnū: niſi de gñe q̄titatis: ſi vnitas talis eſt pnm numeri:
ſʒ illa nō ē aliq̄ vnitas de gnq. ḡ alia. ſi vꝰ. h̄: tūc iª cū gnq
alys faciet ſenariū: ꝛ ita ſeqt q gnq ſūt ſex. Dico q ē vnꝰ
vnitate de gñe q̄titatis: ꝛ nō vnitate aliq̄ de. 5. ꝛ ſic erunt
tūc ſex. Dico q ſic vnitas hoīs ē paſſio hoīs ꝯñs eius cēn/
tiā: ſic vnitas gnary ſequitur gnariū: ſicut paſſio: ꝛ ē vnus
formal'r per illā vnitatē: q: in oībus vnitatibꝰ: vt in mā ē
vna forma: quā cōſeqtur vnitas q̄ ē paſſio gnary q̄ nō po/
nit in numeꝝ cū gnq mālibus: q: nō ē pars mālis: ſʒ paſ/
ſio totiꝰ cōpoſiti. vñ nūerus ē vnꝰ pdicatiōe denoiatiua: ꝛ
tūc illa vnitas q̄ ē paſſio gnary: ꝯñs ipm exñtē in actu per
formā ſuā ſpecificā q̄ nō eſt aliq̄ vnitas mālis: ſʒ forma i/
noiata aliqñ fūdat ſup nām rerū: aliqñ ſup ſuppoſita. vñ
gnariꝰ ꝛ ſenariꝰ ſunt duo nūeri nūero: ſicut petrꝰ ꝛ paulus
duo hoīes. ad h̄. n. q eēt ſenariꝰ oporteret q hr̄et ſex vni
tates: tāq ptes mālēs. illa. n. formalis in gnario nō ponit
in numerū. Ad aliud qd̄ verū ē. vñ. io. eq̄ ſunt ſubm d/
nary: ſed nō oʒ accidēs diuiſibile eē in ſubto indiuiſibili.
Ad Auic. dico q multitudo ſm ſe nō ē vnū p mō pdi/
cādi: gn tñ ſit vnū denoiatiua pdicatiōe: nō negat. imo ſi/
cut hō eſt vnꝰ vnitate de gñe quātitatis denoiatiua pdica
tiōe. ſic multitudo ꝛ etiā nūerus. Contra. vr̄ q vnitas
pnm nūeri ſit forma huiꝰ nūeri: q: nō das aliud vnū: ꝛ vnr̄
ſeq tria icōueniētia. Primū eſt q ſenariꝰ ꝛ gnariꝰ tñ ſunt
duo nūeri nūero: q: vterq ē vnꝰ nūero. zm q tñ ſūt duo

T.c.14. ſingulares nũeri:ꝛ non due ſpẽs:q2.3°h°.q.13.nihil differt nobis vnũ numero:aut ſingulare dr̃e.❡3ᵐ ſi gnari⁹ꝛ ſenarius ſunt duo numero:ille binarius numerus erit 3° ab eis nũero c.ꝛ illõ 4ᵐ trib⁹ pcedẽtibus:ꝛ ſic in ĩfinitũ nõ ſolum de nũeris pl'alib⁹.imo pone tm̃ duos nũeros actu.Et pcedes ĩfinitos nũeros necẽ: q2 ſicut a.ꝛ b.nũeri duo nũero.ita dualitas c.alia ẽ ab a.ꝛ b.ergo ternari⁹ ẽ.nũer⁹ illoꝝ triũ numeroꝝ.a.b.c.ꝛ ſic in ĩfinitũ oĩa.numerata ſeq̃r nũc eẽ actu.ergo ꝛ numeros oẽs.❡Cõfirmat.q2 oĩum q̃toꝝ actu exñtiũ.ꝛ realr̃ diuerſoꝝ ẽ aliqs numerus ĩ actu.c.et a.ſũt h͛.ergo ꝛc.Jſta rõ pbat nũc actu eẽ ĩfinitos nũeros diuerſe ſpẽi.ſicut pȝ ſilr̃ eiuſdẽ ſpẽi:ſic pȝ.q2.a.ꝛ.c.ſũt duo vna.d.dualitate.ꝛ b.ꝛ.c.alia dualitate.❡Jtem a.ꝛ.c.ſimiliter a.ꝛ.d.ſimilr̃.d.ꝛ.c.ꝛ ſic in ĩfinitũ.❡Ad ħ tria ĩcõueniẽtia.Ad duo pma pȝ in pma qõne q̃rti libri.❡Ad 3ᵐ ſic ſi oĩa corpa vniuerſi eẽnt ↄtinua ĩuicẽ nll'ȝ eẽt corp⁹ ĩ actu niſi vnũ:ita q oẽ vnũ diſcretum eſt ab omni vno diſcreto.ideo nõ eſt niſi vna diſcretio ĩ actu:nec pñt eẽ p'tes numeri ĩ actu:ſȝ tm̃ ille eſt q ↄtinet oẽs vnitates:ꝛ in ipſo eſt q̃libȝ minoꝛ in potẽtia.❡Cõtra ali⁹ eſt ẽnarius.io.boũꝫ

T.c.134. ꝛ.io.canũ.4.phy.❡Rñō ſicut ſi illi⁹ cõtinui ptes differrent ſpẽ eſſet dare maximã aquã vel maximũ aerẽ.ꝛ ita ẽ alijs partib⁹:nll'ȝ autẽ corpus maximũ in actu niſi vnũ qõ ↄtinet oẽs iſtas ptes:ſic ẽ dare maximũ numeꝝ canũ: ꝛ maximũ boũꝫ:nll'ȝ autẽ in actu ſimpl'r: niſi ſimpl'r maximũ oẽs vnitates ↄtinẽtẽ.❡Cõtra.mõ dñr due dom⁹: vł.3.ꝛc.ergo binari⁹ eſt ibi actu.❡Rñō ſicut ↄtinuũ dr̃ tricubitũ:nõ q2 tunc diuiſũ in tres ptes cubitales: nec aliqua q̃titas cubitalis eſt ibi actu:ſȝ in potẽtia: q2 nunc tm̃ eſt qõ poſſet diui in tot partes tãtas:ſic lapides dicuntur duo:q2 tanta pars numeri que eſt actu omniũ entiũ eſt in illis lapidib⁹:quãta ſi p ſe eẽt extra totũ eẽt dualitas.❡Cõtra totã hanc viã ad 3ᵐ ꝛc.vr̃ ponere oẽs numeꝝ eẽ ſimpl'r ĩdiuiſibilẽ.ꝛ ita vt vr̃ nõ q̃tum.pma ↄña pȝ.Si.n. aliqs eſt diuiſibilis poĩe eſt eẽ duos:ꝛ ſtat argᵐ.❡Uidetˀ ẽt ponere q ds nõ poſſet facere.ꝫ.nũeros eẽ actu.q̃re hoc cũ q̃libȝ ſpẽs eſt factibilis ĩ actu: ꝛ vnã eẽ cũ alia nõ ĩcludat ↄdictiõeȝ.3°accipiaꝛ maximus numerus q daꝛ eſſe in actu ille eſt vn⁹: ꝛ nulla vnitate que ſit ps ei⁹.ergo alia.ğ cõnumerãdo illã cũ vnitatib⁹ nãlibus hr̃ maioꝛ nũer⁹: ꝛ in actu.ꝛ ita duo nũeri:ꝛ in actu.❡4°ps quãti in toto nõ eſt in potẽtia:ſicut gñabile.imo totã entitatẽ ſuã hȝ: lȝ nõ ſepati.ğ quot vnitates eẽnt in ptib⁹ diuiſis tot ẽt mõ lȝ nõ ſepentur.❡Ad pᵐ ĩdiuiſibilẽ.ħ eſt ipoĩe diuidi.cõcedatˀ: nec ſeq̃tur vltra.ğ nõ q̃tum:q2 q̃tũ eſt aptũ natũ diuidi ĩnq̃tũ q̃tum:nõ aũt ipoſſibile.Alioqn celũ nõ eẽt q̃tũ. ❡2ᵐ ↄcedatur:q2 ↄdictio ẽ duas eẽ diſcretiões:ſicut aliq̃ vna nõ diſcreta ab alijs vnis:ꝛ ſi diſcreta ab illis.ğ cũ eis faciũt vnũ numeꝝ.❡Ad 3ᵐ ipoĩe eſt vnitatẽ iformãteȝ cõnumerari cũ nãlib⁹ niſi in imaginatõe in q̃ vadũt nũeri in ĩfinitũ.❡Ad 4ᵐ cõcedo q entitas oĩum vnitatum ẽ q̃ eẽt fcã diſiõne:ſed nũc ex vnitatib⁹ nll's numer⁹ eſt in actu:niſi ex oĩbus.ita q ħ ꝛ illa nõ faciunt vnitatẽ binarij ſȝ vna pciſe diſtĩcta a ſeiuicẽ.ita q a nullis alijs:vñ nec ſic ẽ binari⁹ in triario:ſicut ps linee in linea.❡Cõtra.ſi nũerus vn⁹ ꝛ ptes nõ ſunt in actu.ħ eſt fl'a ſimˀ.Bis tria ſunt

ca.2. ſex:cui⁹ opᵐ vr̃:q2 ẽ va in ſenſu ↄpo° ẽm phm̃ p elencħoꝝ. ❡Jteȝ bis tria ẽ duct⁹ nũeri in nũeꝝ:ꝛ q̃litas nũeri:ſȝ q̃litas pdicatur ẽ ſubõ.Dr̃ q ħ eſt fl'a.bis tria ſunt ſex.Et ac

T.c.19. hui⁹. cipiˀ ħ auc.q2 ſex ſunt ſemel ſex.❡Põt tñ cõcedi ppõ:q bis tria ſunt ſex.Et ad phm̃ nõ negat phs:niſi q duct⁹ ternarij nõ ẽ eẽntia ſenarij:ſȝ ẽ q̃litas.❡Ad aliõ accipiẽdo ſic:q bis tria nõ ſũt ſenari⁹:ſed q̃ hñt bis tres vnitates habẽt ſenariũ:ꝛ ẽ denoĩatiua pdicatio.❡Ad aliõ pncipale q potẽtia q̃ eſt tm̃ potẽtia añ actũ.qñ illa eſt ppria alicuius act⁹ nõ põt eſſe illi⁹ manẽte illa potẽtia:q2 ſi ſubȝ dtermiaret ſibi potẽtiã ante actũ:act⁹ nõ põt ſtare:q2 corruptibile deteriat ſibi potẽtiã ad corruptõeȝ añ actum:act⁹ deſtruit ꝛ ſubm̃ ꝛ potẽtiã.Similr̃ phs.3.phycoꝝ.ca°.de mo

T.c.ii. tu.edificabile ẽ aliqs pprius act⁹:nõ domus: ſȝ edificari: ꝛ nũq̃ edificabile hȝ domũ p actu:q2 nõ eſt actu ſub domo:vt edificabile.Similr̃ q2 cõtinuũ dterminat potẽtiã diuiſiõis añ actũ.Jõ diuidi nõ ſtat cum cõtinuo.Per ideȝ dr̃ ẽ vnitate:nec eſt ſil'e de riſibili ꝛ ridere:q2 nõ eſt determiata potẽtia añ actũ.❡Cõtra:cui⁹ eſt potẽtia ei⁹ ẽ act⁹ alias potẽtia eẽt ad ipoſſibile:vñ vr̃ ↄdictionem ĩcludere q aliqua potẽtia pciſe añ actum ſit ppria alicui ſubto:vel necio ſibi ĩherẽs:q2 tũc actus poſſibilis ꝛ ipoſſibilis ĩeſſet ❡Ad aliud dicitur ſic q minimum naturale ĩquãtũ q̃tum eſt diuiſibile:ĩnq̃tum nãle non.

Contra p illã rõnẽ nõ magis minimũ q̃ maximum ẽ ĩdiuiſibile:q2 maximũ nõ eſt diuiſibile ẽȝ ſe:niſi ĩquãtum q̃tũ.Si ğ ita va quãtitas ẽ in minimo:ſic in maxĩo.ita vẽ eſt minimũ nãle diuiſibile:ſicut maximũ ❡Jtẽ qñq̃ aliqd ipoſſibile eſt ĩeſſe alicui ẽm aliquã conditiõem ei⁹:ꝛ ẽm aliã tm̃ natũ eſt ſibi ĩeſſe:ſi ĩſit ẽm illam cõditiõem ẽm quã natũ eſt ĩeſſe ſimpl'r ĩeſt.Sed diuiſio ĩ eſt minimo ẽm q̃titatẽ:ex quo ğ eſt formalr̃ q̃tũ ſimpl'r eſt diſibile.❡Poſſet dici ad pᵐ:q ĩquãto illo aliqñ ↄiungiˀ aliqd ipediẽs diſiõeȝ:ſicut in minimo:in maioꝛi nõ:q2 facta diuiſiõe in maioꝛi manẽt partes in ſpẽ que pri⁹: non ſic in minimo.❡Cõtra aut illud ĩpedimẽtũ cõiunctũ repugnat ſimpl'r diſibilitati:ꝛ tũc repugnat q̃to: ꝛ ita minimum nõ eſt q̃tum.ſi nõ:ſed ſtat cũ diſibilitate ꝛ potẽtia nõ eſt ad impoſſibile.ergo poĩe eſt actu aliqñ ĩeſſe.ğ minimũ põt diuidi.❡Jtem q forme nãli:vt carnis nõ repugnat eẽ ſub q̃cũq̃ modica q̃titate etiã ſub pũcto. pbatio aliqõ corp⁹ nãle nõ circulare eſt finitũ.ğ aliq̃ ſupficies nõ circularis ẽ in actu:ꝛ nõ ĩfinita.ğ teriata linea:ꝛ liea ħ terminãtur pũcto.ergo aliqs pũctus in nãlibus ẽ in actu:ſed pũctus eſt de gñe quãtitas.ergo determiat ſibi aliqõ ſubiectum nõ mãm pmã:ergo ẽ in ſuba cõpoſita.ğ aliqua caro in cõpoſito eſt ſub pũcto.❡Et ad ħ volunt aduerſarij dr̃e q lȝ ſit accipe minimũ qõ per ſe põt eẽ:tñ in toto nõ ẽ accipere minimã partẽ:q2 nõ eſt dare aliquã minimã partem in calefactibili q̃ p calefiat: ſicut nec in motu ẽ dare

pmã partẽ.6°phycoꝝ.ꝛ ſil'r pars mobilis in ĩfinitum mo- T.c.52. uetˀ ps añ partẽ.ita q nõ eſt pma ps:ꝛ tm̃ illa minima ps ꝛ circiꝛ. q̃ eſt in toto ſi ſit diuiſa nõ mãet:q2 corrumpiˀ in cõtinẽs. ❡Cõtra q nõ repugnat ſibi per ſe:q2 ſi alteratio diuidatur ẽm diuiſiõem mobilis cũ in toto ſit accipe partẽ mioꝛem ꝛ mioꝛem in ĩfinitũ.ergo nõ repugnat forme in toto pficere quãcũq̃ modicã partẽ.❡Oꝛ etiã dñt q minimũ eſt ĩdiuiſibile:q2 partes diuiſe nõ manẽt poſt diſiõeȝ.illõ nihil eſt:q2 lȝ nõ poſſent manere poſt diuiſiõeȝ nõ minus diceˀ totum diuiſibile ex quo q̃tum eſt.❡Et ad phm̃ q p phy. ipſe loq̃tur de minimo ↄ Anaxagoraȝ:ꝛ ipſe iponit ſibi q T.c.36. cõceſſit qõlibȝ eẽ in quolibet:ꝛ hoc q2 ex q̃libet põt gñari qõlibet.❡Cõtra.dicit phs q veniaȝ ad aliqõ minimum ex quo mioꝛi nõ põt qõlibet gñari:q2 illõ minimũ nõ põt ſuſtĩere actiõeȝ cuiuſcunq̃ agẽtis nãlis: qõ tñ eſt ↄ anaxagoraȝ q ponit qõlibet gñari ex quolibȝ in ĩfinitũ.vñ phs nõ.❡Jtẽ ex mĩmo aque põt gñari ignis in cẽtuplo plus. accipiaꝛ tunc medietas ignis.ex illo fieri põt aliqd terre: ſȝ minus q̃ ſit illõ ex quo gñabaꝛ totus ignis accipiẽdo pportionẽ eȝ.ſi tunc eẽt mĩmũ eẽt minus minimo.❡Jtẽ ſi eſt dare minimũ qõ põt p ſe eẽ.ğ ẽ dare aliqd qõ pmo ĩduciꝛ ẽ caloꝛe p alteratõeȝ:ita q pmũ totũ ſil'.alioqn ſi aliqd ei⁹:ꝛ nõ totũ illud aliõ eſt min⁹ mĩmo.ꝛ ħ minus p ſe exñs:qõ nõduȝ ẽ in toto: q2 nihil pter illud ĩductũ eſt. ❡Jteȝ eſt dare mĩmã ptẽ mot⁹:ꝛ pteȝ tpis: q2 nãlia ſunt ꝛ tunc ſequunˀ duo ĩconueniẽtia.Primũ ↄ Ariſt.6.phy. T.c.52. ꝛ circiꝛ.

ca.4.τ.5.aū oē moueri pcedit mutatū eē.τ eꝯ. 2ᵐ quia
accipiā motum ſcm̄ in tpe hn̄tē.7.partes minimas.accipiā
mobile duplo veloci⁹:illud ptrāſibit equale i medio tpe.
ḡ in trib⁹ partib⁹ minimis τ dimidia minie.τ ita minimuʒ
T.c.23. e⁹ diuiſuʒ.ſic ar⁹ phs.6.phy.c.p̄ d iſtāti. ¶ Dic dr̄:q qz
t.io.τ iij oīs ps mot⁹ ē ps in toto.τ ſic de tpe.τ iō nō eſt dare minimū
ē tn̄ dare minimū motū q poſſet p ſe eē:τ nō in toto. ¶ Cō
tra.qlʒ ps pt p ſe eē q̄ tūc ē qn̄ nihil ſui toti⁹ ē niſi ipʒ ſubʒ
vr̄ icludere pdicatū:tale eſt q̄libʒ ps mot⁹ τ tpis:ēt i⁹ quā
tu ponis i toto.aliogn eēnt ſucceſſiue multe ptes ſil'.ḡ qli
bet pars mot⁹ τ tpis potēs p ſe eē in toto:pōt p ſe eē.Si er
go nō eſt dare ptē minimā in toto:nec p ſe exn̄tē. ¶ Jteʒ
cū mouēs p⁹us cauſet ptē poīē mot⁹ q̄ poſterioīē:q̄re non
pōt i medio ceſſare:τ erit poī ps p ſe exn̄s.ita q in nll'o to
to.ſic arᵐ de oi pte motus quā dederis in toto:qz oēm il
lam cāt an̄ poſterioīē. ¶ Jteʒ qn̄ fit mot⁹ a calido in frigi
dū p⁹us deuenit̄ ad minimū calidū ſi eſt dare:q̄ tot⁹ caloī
abyciat̄:qz ſemp dū calidū remittit̄ gradus remiſſus reli
ctus p ſe eſt ex totū:tādē veniā ad minimū ſub illo neceſ
ſario ē mobile tm̄ per iſtans.qz ſi p duo.ḡ geſceret:τ imeᵗᵉ
poſt illud iſtās calidū nō ē.ḡ τ corruptio iſti⁹ gradus n̄ ſuc
ceſſiue.patet:qz tūc relinqueret̄ p ſe exiſtens aliqd minus
minimo.ḡ ſubita:τ ita in iſtāti.τ ita iſtās imediatū iſtanti
¶ Dic eſt rn̄o de corruptiōe illi⁹ minimi:cui⁹ dat̄ vltimū
i eſſe:ſicut de corruptōe nūc:qz neutrū aliqn̄ p nō ē. ¶ Cō
tra.ſil' eſt corruptio illi⁹ minimi calidi τ inductio alicuius
gradus fridi.Si ḡ in illo mobili nūq̄ calidū p nō eſt nūq̄
frigiduʒ ibi p eſt: vel ille gradus frigidi:τ ſic in infinitum
ps illi⁹ ē an̄ partē.ḡ nō hʒ minimū. Nota ſi ponat̄ nihil fri
gidi iduci an̄q̄ totū calidū corrūpat̄ ſm opiōnē forte An
ſelmi.al'.arcellini:tūc neſcio cōcludit̄ q nō eſt dare miniᵐ
frigidū gnān̄dū.ſi det̄ minimū calidū corrūpēdū.τ ſimi
liter eꝯ argueret̄:τ tūc iſtud arᵐ redit in idē cū p argumē
toꝝ ſupra.qz illa duo minia ſm anſel'.erūt ſibi imediata
τ ſub neutro p⁹ mobile eē niſi p iſtās ſi ꝯtiue moueat̄ a cali
do ad perfectū frigidū.aliogn ſil' moueret̄ τ geſceret.Si
aūt ꝯ Anſel'.ponat a pn̄° in remiſſiōe calidi eē iductiōem
frigidi:tūc arᵐ nō ita cogit:qz nūq̄ p calidū nō eſt: nec vn
q̄ p ille gradus frigidi ē q imeᵗᵉ iducitur poſt minimū ca
lidū:qz iā frigidū pfuit.τ ille gradus iā nō eſt.iō nō hʒ mi
nimū. ¶ Cōtra.remiſſio calidi ſi icipit ab imutatiōe: nec
hʒ aliqd pᵐ.tūc nec iductio p⁹ frigidi:τ ſtat arᵐ.Si aūt eſt
aliq̄ pma mutatio per quā aliqs gradus p⁹ frigidi induci
tur:tūc ē pma mutatio p quā aliqd calidi remittit̄.τ ita n̄
eſt dare vltimū calidi i eſſe geto:qd vr̄ icōueniēs τ ꝯ Ar.
6°phy. ¶ De iſta mā q̄re in tabula phy.5° lib.τ in q̄onib⁹
.5.phycoꝝ. ¶ Ad aliud q loc⁹ nō eſt in gn̄e q̄titatis.τ iō
nō diuidit̄ niſi ad diſiōem ſupficiei:τ ſic diuidit̄ p accn̄s.
imo pūct⁹ pōt locari:τ q phs dicit in pdicamentis de loco
nō ſunt va:nec loq̄t̄ ſm itentiōem ppriā:ſʒ famoſe ſʒ opi
niōnē alioꝝ ſm Aui.qz dicit ibi q loc⁹ eſt cōtinu⁹:τ in.4°
phy.dicit q nō.vbi veritatē determinat. ¶ De motu τ tē
T.c.18. poīe.dr̄ q ſunt quāta p accn̄s:qz.5.h⁹ p aliud: qz motus p
magnitudineʒ:τ tps p motū. ¶ Cōtra illud qd hʒ pprias
ptes eiuſdē rōnis diſtinctas a ptib⁹ alterius hʒ ppriā diui
ſibilitatē aliā ſm eēntiā a diuiſibilitate alteri⁹.Sʒ mot⁹
hʒ h⁹ ptes p ſe:τ tps ſim'.ḡ τc. p⁹.minoris.ptes p ſe tpis τ
mot⁹ ſunt ptes q̄ nō pn̄t ſil' eē ptes magnitudinis in oi in
ſtāti ſil' ſūt.ḡ diuiſibilitas h τ illa nō ē eadē:τ ptes motus
τ tpis ſunt p⁹us τ poſteri⁹ τ alie ſimul. ¶ Jteʒ de ppetate
q̄titatis pʒ idē:qz ppa paſſio ei⁹ eſt mai⁹ τ minus:qd ergo
hʒ ppriū mai⁹ τ min⁹ aliud a maioī τ minoī alteri⁹ hʒ p
priā diſibilitatē.mot⁹ eſt h⁹ reſpectu magnitudinis.ḡ τc.
p⁹mi.magnitudie exn̄te tāta pōt mot⁹ eē maioī qn̄ trāſit
mobile tardū:τ mioī qn̄ mobile velox. ¶ Jtē cōtinuum
eſt cui⁹ ptes copulant̄ ad aliquē terminū cōez:cui⁹ ḡ ptes
copulant̄ ad alium terminū hʒ aliam cōtinuitatē:ſed ad
aliud idiuiſibile copulātur ptes motus:τ magnitudinis:
qz ptes mot⁹ ad aliqd mutatū eſſe.ptes magnitudinis ad
punctū.ḡ magnitudo nō eſt cōtinuitas mot⁹: ſed hʒ aliaʒ.
¶ Jtē ꝯ cām eoꝝ:q qz quāta ſunt p aliud.iō τc.q an̄s ſit
ſlm:τ q ꝯn̄a nō valʒ:pᵐ pʒ:mot⁹ ē ꝯtinu⁹.q̄ro aut a conti
nuitate mobilis:aut a cōtinuitate magnitudis. Nō p mō
dicit phs plane in lr̄a. Nec a ꝯtinuitate ei⁹ ſm q ē motus
qz ipe 5°.phy.c.3.diffiⁿᵒ ꝯtiᶜ moueri cui nihil deeſt rei:aut T.c.23.
parū:vt in chordis cythare dicit ꝯriū.ſil'r graue exn̄s ſur
ſum moueī cōtinue ad terrā:ſi eēnt decē media ꝯtigua:ſi
cut ſi ꝯtiª.ergo nō ē cōtinuitas mot⁹ a magnitudine ſuper
quā. ¶ Jtē q cōtinuitas in motu nō fit a contiᶜᵉ eius:ſm
q qz tūc in alteratiōe nō eēt cōtinuitas:qz albedo ſʒ quā
ē mot⁹ nō eſt diſibilis niſi p accn̄s. Oz ꝯn̄a nō valʒ.muſca
ē muſca:τ ſuba ab alio.ḡ nō eſt in gn̄e ſube:nō valʒ:qz ē ef
fectiue ab alio ſuba:τ formal'r ſuba ſʒ ſe.ſil'r h mot⁹ ē effe
ctiue q̄tus a magnitudine:τ formal'r de ſe. ¶ Cōcedo er
go q formal'r ſunt q̄ta a ſeipſis. ¶ Cōcedo ꝯnes triū pri
marū rōnum.ſ.q mot⁹ formal'r eſt q̄tus nō q̄titate ma
gnitudis. ¶ Ad aliud ꝯ cām cōcedo q ꝯn̄a nō valʒ.Sed
ppter phm h oʒ ſaluare an̄s cuʒ p arguit̄ ꝯ an̄s. ¶ R̄n̄o
q de rōne ꝯtinui ſunt duo:vnū diuidi i ſp diſibilia:τ aliud
ē q hʒ vnitatē ex h q ptes ei⁹ copulant̄ ad terᵐ cōeʒ.Quo
ad pᵐ pōt cōcedi q mot⁹ cōſeqtur magnitudinē:ita q mo
tus diuidit̄ ad diuiſiōem magnitudinis:τ tps ad diſiōem
motus q̄ ad vnitatē nō:qz nō reqrit̄ tāta vnitas in magni
tudine:ſicut in motu:qz mot⁹ pōt eſſe cōtinuus τ vn⁹:τ ſi
magnitudo nō fuerit cōtinua. ¶ Ad aliō de alteratōe:q
ſi veꝝ cōcludat:ibi nō eſt.ꝯ.ex quo ꝯpetit motui p.ſ.loca
li pōt ſim' cōcedi:q diſibilitas mot⁹ eſt ab eo ſʒ q.ſ.a ma
gnitudine. ¶ Cōtra pmā rn̄ſiōem:q diuiſibilitas motus
nō ſit ab eo ſm q pbat̄.accipio magnitudinē circularem
ipſa exn̄te vna pōt ſup eā mot⁹ fieri freqūter.ita q ſi di
uidat̄ ille mot⁹:nūq̄ vna ps mot⁹ eſt eadē alteri:τ tn̄ nō
eſt diuidere magnitudineʒ.ita freqūter qn aliqn̄ aliq ps
ſumpta eſt eadē pti p⁹us aſſumpte. ¶ Dr̄ h:q dcn̄ hʒ vita
tem de q̄libʒ vno motu:nūc aūt mot⁹ freqūter replicat⁹
ſup eādē magnitudinē circularē nō eſt ſimpl'r vn⁹.imo q̄
libet vn⁹ mot⁹ ſimpl'r diuidit̄:ſicut magnitudo.

¶ Hec āt vt motus τ tps:eteni huiuſmodi q̄
ta quedā dicunt̄ τ cōtinua:eo q illa diuiſibilia
ſunt quoꝝ ſunt he paſſiones. Dico aūt non qd
mouet̄:ſed qd motū eſt. Nā per eſſe quantū il
lud:τ motus eſt quātus. Tēpus vero p ipſuʒ
.ſ.motum. T.c.XVIII. Queſtio. X.

VLterius q̄ro vtꝝ quantitas q̄ mo
tus eſt q̄tus formal'r ſit
tps. Et dr̄ q eſt tps material'r. ¶ Sed q
nō.pbo p dō p⁹us facta. Cōtinuū eſt.cui⁹
ptes τc. Sed ad aliū terminuʒ copulant̄
ptes tpis:τ ptes mot⁹ qd concludit ad mi
n⁹ ꝯ cōment.qz iſtās eſt vnū in toto tpe ſʒ
ipʒ τ ptes mot⁹ copulant̄ ad mutatū eē:qd nō ē vnū i toto
motu. ¶ Jtē tps hʒ ppriū mai⁹ τ min⁹ diſtictū a maioī τ
mioī in motu:qz in mioī tpe maioī mot⁹:τ in maioī mi
noī. ¶ P.mēſura τ mēſuratū referuntur real'r:τ talia di
ſtinguūtur realia. Sʒ tps eſt mēſura motus.ergo q̄titas
mot⁹ nō eſt tēpus eſſential'r. ¶ Jtē oīs mot⁹ eſt formal'r
ſucceſſiu⁹ de ſe:ſed nō oīs hʒ in ſe tps:ſed ſolū pm⁹ mot⁹.
ḡ ſucceſſio cuiuſlibʒ motus nō eſt tempus.

Et cōcedo q nullus mot⁹ ſed quātitas q̄ mot⁹ eſt
quātus eſt alia ſpēs a magnitudine:τ a
tēpoīe.ita q tres ſunt ſpēs quātitatis permanentis.ſ.coī

pus ſupficies ⁊ linea ⁊ due ſpēs ſucceſſiuoꝝ. ſ. ſucceſſio motus ⁊ temporis concedatur.

In. 2°. di. 2ª. **Notandum** ꝙ ſicut recitat frater. vuil. de varra in ſecunda parte ſcripti: aliqui dicūt ꝙ tps eſt vnū: qꝛ eſt mēſura variationis: cuius cāeſt mā q ſp appetit nouā formā īduere: ⁊ qꝛ mā eſt vna in omnib⁹ materialib⁹. iō dicūt ꝙ tps eſt vnū. Sꝫ dicit ꝙ h nō ſuffi cit: qꝛ tempus eſt mēſura variatiōis in actu: materia autē eſt cauſa variationis in potētia tm̄. ḡ ⁊c. ℂ Itē lꝫ materia ſm eſſentiā dicat eē vna: nō tn̄ vt eſt ſub diuerſis formis: ſꝫ vt eſt formata alia ⁊ alia ē. vn̄ mā ſub actu ē alia ⁊ alia: ſed ſic tm̄ eſt cauſa variationis. ḡ ⁊c. ℂ Itē tēpus cum ſit nūerus de neceſſitate reſpicit aliquā multitudinē nume ralem: in mā aūt pma nō ē aliqua talis multitudo: niſi qn̄ eſt ſub actu: ⁊ tūc nō eſt vna in omnibus.

ℂ Aliȷ dicūt ꝙ euū eſt vnū omniū: ⁊ tēpus eſt vnū omniū mēſurabiliū: qꝛ tps eſt nūer⁹: ⁊ plura eodē nūero pñt men ſurari ⁊ nūerari: ⁊ eodē mō dicunt de euo qđ eſt mēſura ⁊ nūer⁹ euiternoꝝ: ⁊ qꝛ nūer⁹ vnus. iō mēſura vna. ℂ Hec

4. phy. t. c. 110. ⁊ 1dc. rō cōfirmatur: qꝛ phs oñdit vnitatē tēporis per vnitatem nūeri. ſꝫ h nihil eſt: qꝛ numer⁹ quo nūeratur res diuerſoꝝ geneꝝ: vt decē hoīes ⁊ 10. canes nō ē formal: ſꝫ mathema tic⁹. formalis vō diuerſificat ſm diuerſitatē formarū: tē pus aūt nō eſt mathematicū cū in diffōne ei⁹ cadat mot⁹. vn̄ dicit ꝙ duplex ē nūer⁹. ſ. formalis ⁊ mathematic⁹. nu mer⁹ formalis ē nūer⁹ q eſt in reb⁹ nūeratis: ⁊ ille diuerſi ficat ſm diuerſitatē nūeratoꝝ. ⁊ iō eſt ali⁹ ⁊ alius in ange lis ⁊ hoīb⁹. Numer⁹ aūt mathematic⁹ eſt ille q eſt in aīa: ⁊ abſoluit a mā: ⁊ ideo pōt eſſe idem diuerſorum.

cō. 132. ℂ Ideo dicūt aliȷ ſm cōmēt. ſup. 4. phycoꝝ: tps eſt vnum ab vnitate mot⁹ pmi mobilis ad quē cōparatur: ſicut mē ſura ad mēſuratū: ⁊ ſicut accñs ad ſubm. ℂ Ad alios aūt mot⁹ īferiores cōparat: ſicut mēſura ad mēſuratū tm̄: nō ſicut accñs ad ſubm: ⁊ qꝛ vnitas accñtis eſt ab vnitate ſub iecti. iō tps eſt vnū ab vnitate mot⁹ pmi. ℂ Et ſilr dicunt de euo ꝙ ē vnū ab vnitate ſimpliciſſima oīum euiternoꝝ qđ eſt pmus angelus ad quē ꝯpat euuꝫ: nō tm̄ ſicut men ſura ad alios angelos: ſed ſicut accñs ad ſubm.

ℂ Scđm aūt illos qui volūt ꝙ nūc eui: ⁊ nūc tpis ſunt idē nūc in gñe entis nō in gñe mēſure: ⁊ ſtās ⁊ fluēs: ⁊ inq̄tuꝫ ſtās facit euū: ⁊ inq̄tū fluēs facit tēpus: poſſet dici ꝙ euū ē vnū ab vnitate eē ſubalis pmi mobilis: ſic tps ē vnuꝫ ab vnitᵗᵉ ſui mot⁹. iſtās. n. nō tm̄ ꝯpat ad eē pmi mobil: ſic acci dēs ad ſubꝫ: ſꝫ vt mēſura ad mēſuratū: ad alia ꝯpat tm̄: vt mēſura: ſicut oīa ſucceſſiua ſiue ſint opatiōes ⁊ affectiōes ſucceſſiue angeloꝝ ⁊ hoīum: ſiue quecūqꝫ alia in qb⁹ aliq̄ mō cadit tranſmutatio mēſurant tēpore q̄ mēſurat mot⁹ pmi mobilis in quo eſt tāqꝫ in ſubo ꝓprio ſic oīa pmanen tia in qbus nulla cadit trāſmutatio q̄tū ad eē ſubſtātiale mēſurātur ipo nūc quo mēſuratur eē ſubſtātiale pmi mo bilis in quo qdē eē ſubſtātiali eſt ipm nūc: nō tm̄ vt mēſu ra: ſꝫ ſic accñs in ſubo ꝓprio: vn̄ ſicut nūc fluens mēſurat oīa trāſmutabilia. ita nūc ſtans oīa eterna. idem aūt nunc eſt fluēs ⁊ ſtās. Stās eniꝫ ſm ꝙ mēſurat eē pmi mobilis. fluēs aūt ſm ꝙ mēſurat motū ei⁹: ⁊ ſicut idē nūc. vt fluēs ē: mēſurat oīa mutabilia. ita nūc ſtās oīa euiterna: ⁊ ſicut ponim⁹ vnū tps oīum corporaliū ⁊ ſpiritualiū: q̄uis ſpūs nō ordinent ad motuꝫ pmi mobilis. ita poſſumus ponere vnum euum ab vnitate eſſe ſubſtātialis pmi mobilis: licꝫ eſſe euiternorum nō ordinetur ad illud.

ℂ Dicūt aliȷ ꝙ ſunt plura eua: qꝛ ſunt plra euiterna que nō reducūtur ad vnū: neqꝫ vnū depēdet ab alio: ſicut oīa tē poralia reducūtur ad vnum. ſ. pmū mobile: ⁊ qꝛ vnitas ac cidētis ē ab vnitate ſubti: ⁊ euiterna ſunt diuerſa. Iō euuꝫ qđ eſt accñs eſt diuerſuꝫ in diuerſis. ℂ Hoc aūt nihil eſt:

T. c. 93. qꝛ phs dicit. c. de tpe: ꝙ ſi cēnt plꝛes celi: adhuc vnus eſſet tēpus: cōſtat autem ꝙ illi plures celi vnum nō depende ret ab alio. neqꝫ vnum reduceretur ad aliud.

ℂ Alia opiō eſt de vnitate tēporis: ⁊ eui ſubtilior et credo verior. oēs. n. mot⁹ fluūt ſꝫ dimēſiōnē lineaꝝ: ⁊ tps mēſu rat motū ſm dimēſiōem linearū: ſicut ḡ ifinite linee ſiml eē pñt ex ea parte qua dimēſiōe carēt. ſ. a pte latitudinis. iō oēs mot⁹: qꝛ fluūt linealr ſiml ſūt reſpectu nūc pñtis: ⁊ qꝛ tps mēſurat mot⁹ oēs ſm ꝙ ſunt linealr fluentes: ⁊ ſic ſimul ſunt. iō hñt rōneꝫ vnitatis ſubti reſpectu tpis: ideo tps eſt vnū. Silr duratio cuiuſlibꝫ euiterni ſilis eſt linea ri dimēſioni: ⁊ iō vna eſt cū alia: ⁊ ſic ſil ſunt. iō ſunt vnuꝫ ſubm reſpectu eui: ⁊ iō vnū eſt euū reſpcū oīuꝫ euiternoꝝ.

ℂ Notādū eſt ēt ꝙ frater. Uul. de varra in. q. qua querit vtꝝ ſpūalia habeāt mēſurā ꝓpriaꝫ aliā a tpe dicit: ꝙ ſicut eadē quātitas que per ꝯpatiōeꝫ ad corp⁹ ambiens dr ſup ficies: p ꝯpatōeꝫ aūt ad corpus ambitū dr locus. ita tps et euū ſunt idē p eēntiaꝫ. dria penes diuerſas rōnes ſiue cō paratiōes: ita ꝙ nūc eui: ⁊ nūc tpis ſunt idē nūc p eēntiaꝫ. ſola aūt ꝯpatione diuerſa. vn̄ vult cōmētator ſup. 4. phy. in. 2. di ſtin. 2ª.

cō. 104. ca. de tpe. ꝙ ſicut pmū mobile ſꝫ ſuā ſubaꝫ eſt imutabile q̄tū ad formā. mutabile aūt q̄tū ad locū: ſiue circa locū: ita iō inſtās ſm ꝙ reſpicit ei⁹ eēntiā eſt imutabile: ſꝫ inq̄ tum reſpicit ipm: vt mobile circa locū eſt fluxibile. Si at obycias ſꝫ Aug. 83. q. q. 72. ꝙ nūc eui eſt ſtabile: nūc tpis fluxibile: ⁊ impoſſe eſt ꝙ vnū ⁊ idē ſil moueat ⁊ ſtet. ℂ Di cendū ꝙ hoc nō eſt impoſſe ſm cōmēt. 4. phy. ca. de tēpo cō. 104. re. iſtans in qđ eſt quodā mō: q̄ſi idē nūq̄ trāſmutabile: ⁊ quodāmō trāſlᵉ ⁊ multilᵉ: ⁊ cā in hoc eſt: qꝛ trāſlatū eſt ta le. Vbi grā. imagineṫ pūctū moueri: ⁊ per ſuū motū facere lineā. Ille aūt pūct⁹ eſt ſic ſimplex: qꝛ imutabilis ē ſꝫ ſuā eēntiā. iquātum vō linea fluit ab ipſo: mutabilis eſt. a ſili dico de nūc: qꝛ ſm ſuā eſſentiā cōſideratū: cū ſit ſimplex i mutabile eſt: ⁊ ſtat: inq̄tū vō per ſuū fluxū cauſat tps mu tabile ⁊ variabile ē ſm eē. pmo mō cōſideratū dr nūc eui. 2° mō. nūc tēporis vnū tm̄ ⁊ idem numero.

ℂ Vn̄ nota ꝙ nūc eternitatis ⁊ nūc tēporis differūt in ge nere entis: ⁊ in gñe mēſure: nūc vō eui et nūc tēporis: ſunt ideꝫ nūc in gñe entis: ⁊ dñt in genere mēſure: ſicut ēt ꝙ ē idē in toto tpe: ⁊ qđ ē aliud ⁊ aliud ſm ratiōnē: ſic Cōmē tator dicit in auctoritate predicta.

ℂ Dicēdum ḡ ſm illā pōnē ꝙ tēpus ⁊ euū poſſunt cōſide rari in gñe entis. ⁊ ſic nō dñt: qꝛ ſic ſunt idē vel in gñe mē ſure: ⁊ ſic ſunt diuerſa: qꝛ mēſure diuerſificātur rōne men ſuratoꝝ ſuoꝝ. ſunt ḡ tps ⁊ euū: vnū ēs ⁊ diuerſe mēſe ⁊c.

ℂ Ad aliqđ dicuntur alia per ſe vt duplum ⁊c.

T. c. XX. Queſtio. XI.

Queritur de relōne. vtrū relō ſit ali qua res cui ꝯr modus eēn di ad aliud. Et arguit ꝙ ſic. Eſſe in. nō cō ſtituit pdicamētū: ſed aliq̄ res eſt cui ꝯr il le modus. ḡ nec eē ad aliud. ℂ Itē nō ſūt ambo eq̄ pma: qꝛ tūc gen⁹ nō eēt ſimplex. cōtra ſimpliᵐ in expōne equocoꝝ. ℂ Cō tra. tūc pdicamētū relōnis nō trāſferretur ad oīa: qꝛ pdi camētum vē cōſiſtit in re: nō in mō. pꝫ de ſubſtātia. ℂ Itē res illa eſt ſubm vel fundamētū habitudis ad aliud. ⁊ ita nō imediate fundat relō in q̄titate vel qualitate. ℂ Itē illa res p ſe itellecta nullius eſt. io. geneꝝ. ⁊ ita plura entia pma q̄. io. itelligēdo illam rem ſm mō ad.

ℂ Propter arᵐ relō cōſiderat vno mō vt eſt quoddā iter uallū: ⁊ quoddā mediū. Alio mō vt fundata in extremis. Primo mō ē pur⁹ modus: ſicut eē in. nec aliquā diſtictio nem recipit a quocūqꝫ deo vel creatura reali vel ratio nis. 2° mō ꝯhit realitatē a fūdamēto carachariꝫāte. Prio mō ē tm̄ in itellectu. vt vlē abſtractū a pticulari. 2° mō eſt

in relatis extra itell'in ens ratũ.ita q ex modo z realitate quã hʒ ex caractere îtegratur ypoſ[tis] relationis:nõ tamen ita q res fũdamẽti cadat in ſignato relõnis: qz ſequeret cõpoſita genera facere ex pmis z ſcdis:ſʒ q ipm mom q ex ſe ideterminat' eſt fũdamẽtũ ſm cõditionẽ ſue realitatis determinat:ſicut naſus cauũ. ⁋ Cõtra.mutatio ẽ ſm relationẽ manẽte ſubo vel fũdamẽto. ⁋ Rñ: duplex eſt mutatio per defectũ fundamẽti z termini:ſicut.5.de tri.4.õ accñte dupl'r corrũpit̃: tñ nõ corrũpit̃ in oppoſitũ vel medium:nec valʒ arm:ſicut nec de mõ eẽndi in altari.

Ad primũ pncipale ſimplici' in exponendo pdicamẽtũ qñ nõ oẽ qd ẽ in aliq: dignum eſt pdicamẽto ſpãli:ſʒ ſola in qb' hoc cõtinet h ptinet̃ vtroqʒ naturam ſuaʒ ſeruãte: z neutro alteri' per te perficiẽte: neqʒ cõplẽte alterũ:albedo z ſuũ eẽ in.accidit corpori ẽʒ cande rõnem accñtis:qz nihil aliud eſt albedinẽ eſſe in corpe z corp' eẽ albũ eẽ ad oio accidit cui p':qz põt adeſſe z abeẽ. ⁋ Cõtra.eẽ in.poteſt adeſſe z abeſſe.

Item albedo ſepata eſt ad.ſ.ſilis albedini: qz eo quo ẽ albedo eſt in ſpẽ albedinis.z ita alij ſilis. ⁋ Relõ tripl'r fũdatur:aut ſup accñs: vt ẽ in ſubo:aut ſup formã ſubalẽʒ:vt ẽ in ſuppoſito.3o: ſup hanc vel illã:vt in ſe cõſideratur.pma ẽ accñtalis.2a eſt ſubalis ſuppõti:ſicut z for' ſpẽi accidentalis ,p qũto accidit forme eẽ in ſuppoſito.3a eſt eẽntialis rõne fundamẽti:lʒ aliqd accidẽtis hẽat ,ppter ɔcomitãtiã:vñ caracteriçat: nõ ſic q res ei' cũ relõne faciat ypoſtaſim relõnis.q̃uis ſic videat̃ dñe ſimplici':ſicut ſi figura ſigilli eadẽ numero figuraret cerã: nec ſic: q q̃ſi aliã figurã nũero iprimat aliaʒ realitatem abſtam:qz hoc nõ põt fieri niſi in corporali ſepato.g 3o .ſ.tñ determinãdo relõnẽ que eſt ex ſe ideterminata.

Relatio ɔpatio hitudo vnitio vel ãnotatio illud ẽ hʒ vbuʒ ſimplicij.reſpect' ad aliqtas idẽ videntur ſignare:z eoꝝ denoiatiua idẽ. Ordo z depẽdẽtia forte ſunt ſpecialiores qnqʒ pdictis. Ordo non vr̃ eſſe niſi poris ad poſterius:depẽdentia nõ eſt in diuinis.

Relatio aliqua eſt res nãe:qz actio nãlis depẽdet ex approximatiõe agẽtis ad paſſum ſine q̃ nũq̃ ẽ qcũqʒ abſoluta ponant̃ in h z in illo ſilr eiſdẽ abſolutis manẽtibus diuerſificat̃ actio ,pter diuerſam relõnẽ. ⁋ Itẽ ſimplici'.aliud q̃tũ aliud eqle:z aliud qle:z aliud ſimile.

T.c.vltimi. ⁋ Itẽ res ex ſe ſunt cõnexe.12.metaphi.g.icõnexã faciũt vniuſcuiuſqʒ ſubam bonũ vniuerſi duplex ibidẽ itrinſecũ eſt ordo ptiũ iter ſe. Aliud ẽ ordo ad deũ. ⁋ Itẽ ſunt diſticte res ex ſe realr. ⁋ Itẽ qdã ſunt realr ɔpoſite pone eẽntias abſtas totas ſine relõne ɔpoſitũ nõ ẽ. ⁋ Itẽ res create ex.4.cãis realr ſunt ab eis:z nũq̃ ſine determinata relõne illarũ cauſarũ iuicẽ ſi ſine illa eẽnt eẽntie abſte nihil carẽt. ⁋ Itẽ ſi ſubm eſt res z ,ppria paſſio equale ẽ ,ppa paſſio quãti:z ſilr qlis. ⁋ Cõtra.paſſio nečario ieſt:eqle non qz non ineſt ſi aliud quãtum nõ ſit. ⁋ Iteʒ ſciẽtie mathematice oſtẽdũt relões de quãtis.12.metaphyſice.

Hanc qõnem circa hãc ɔclõneʒ:an relõ ſit res. diſputat Simplici' ſup pdicamẽta:z po'rõnes multas:q nõ:qz ſine mutatiõe accedit z recedit.dicit q illa fuit fortiſſima rõ Stoycoꝝ. ⁋ Item qz fũdatur in tot gnibus:nulla vna res ɔ'oibus illis. ⁋ Itẽ qz multe ſunt ad nõ entia:vt pus z poſteri'. ⁋ Ad oppoſituʒ arguit.icõueniens eſt armoniam deſtruere que realiter delectat.ergo realis eſt cauſa delectationis.

Item eſt pdicamẽtũ entis ſub quo nõ cõtinet̃:niſi ens verũ. ⁋ Rñ.ens veꝝ qd eſt in ɔpõne exclud'r.6.meta.ſʒ nõ ens veꝝ:qd eſt in itellectu: vl' cõ-

T.c.8. ſequẽs aliqd iquantũ eſt in itellectu:cui' eſt ſcda itentio z relõ quelibʒ rõnis. ⁋ Itẽ Auic.3.metaphyce: nullo itellectu itelligẽte:celũ eẽt ſupius:terra iferius:z iſte pr̃ z ille

filius. ⁋ Iteʒ Simplicius.aut iudicio rõnis corrñdet aliqd in re:z pʒ ,ppoſitũ:aut nõ: z tũc illud iudiciũ eſt fictio. ⁋ Cõtra.ita argueret̃ q relõ rõnis vel itẽtio ſcda eſſet fictio vel res. ⁋ Rñ.nõ hñet itell's vñ diſtingueret relõnẽ rõnis:niſi apprehẽdiſſet in aliquo relõnẽ realẽ:ſicut de attributis diuis.g ſi oẽs ſint rõnis erũt fictões:nõ ãt ſi qdã.

Ad primũ Simplicij.ſubʒ mutat̃ ad aliõ. nõ in ſe. Argm eſt ,p ɔñe.8. ⁋ Ad 2m ẽ arm ,p ɔñe 8.qz qũo eẽt vnũ gen' idẽ tot gñibus. ⁋ Rño.mãliter diſtinguit̃ a fundamẽtis. ⁋ Ad 3m.ille relões ſunt rõnis:q̃ cõpant̃ ad extrema ſil:nõ vt ſũt in re.iõ nõ reales. ⁋ Nota q oẽ mutãs eſt actuãs:ſʒ addit nouiter.h ẽ poſt ,puationeʒ ĩmẽte.ille ordo p te nihil eſt.g nec mutatio. Oẽ actuãs eſt vniẽs. Oẽ vnitũ paſſiue ẽ vnitũ formalr z vnice econuerſo negãdo.ſi p a.non vnit̃ formalr relõne reali nõ vnitur paſſiue relõne reali.vltra.non actuat forma' realr vel actua' formalr realr.vltra.nõ mutat̃ realr:vel nõ eſt realiter:ſm q mutatũ mutat̃.vltra.mutãs nõ agit realr ecõuerſo nõ. Econuerſo nõ tenet vltima ɔña.alie tenet. Itaqʒ ſi oẽs relões ſint reales:due erunt vnitoꝝ formalr mutue:ſub qbus actuãs z actuatũ formalr:ſub qbus mutatũ neutralr nõ paſſiue:z ſm q mutat̃ ibi addit̃ nouitas. Alie due erũt duoꝝ vnitoꝝ formalr iquantuʒ vniunt̃ paſſiue: qz vnio paſſiua ẽ cuiuſqʒ realr vniti formalr:z ſub iſtis:vt pus ille due erũt vniẽtium actiue ad duo vnita paſſiue: z ſub iſtis actuãs ſic z ſic:z ſub h trãſmutãs ſic z ſic in paſſiuis z actiuis po' vna relõ reſpectu correlatiuoꝝ.

Relatio aũt aliq ẽ res rõnis.qz aliq fũdat̃ ſuper ens rõnis:z qz aliqua nõ ieſt rei:vt exiſtit:ſed vt itelligit̃ ex collatiõe ei' ad aliud facta p itellm. ⁋ Cõtra. quare magis ponit̃ itellectus facere relõnem q̃ quantitatem. ⁋ Rño.qz eſt vis collatiua. ⁋ Nõ.circa ſcdaʒ concluſionẽ de relatione.ſ.rationis eſt difficultas.ſi rõ facit illam:aut ſicut facit montem aureum:aut ſicut facit itellectionẽ. Si pmo modo:non videtur relatio niſi ſm quid. Si ſcdo mõ põt eẽ va relõ:ſicut itellectio ẽ va actio. z ſcia eſt va qlitas.quã tñ facit itell'us:qz nãlis entitas ſcie z itellectiõis põt cãri ab itellectu:qre nõ ſilr nãlis entitas relõnis:nõ tñ dr̃ relõ realis.ſicut nec ſcia qlitas realis.i.non ẽ ſcia realis vocãdo.ſ.reale qd nullo mõ depẽdet ab intellectu. Si aũt nõ facit ipſam:ſʒ ipſa inq̃tuʒ eſt rõnis:tñ ẽ in cõſideratiõe itellectus:ſicut roſa qñ intelligit̃:z nulla exiſtit:tñ ẽ in cõſideratiõe itellect' zc. ⁋ Silr dõm ẽ de tali rõne quo ad realitatẽ:ſicut de roſa. De p mẽbro.ſ.q facit ẽ dum.vbi tũc eſt:vt in ſubo. Nõ vr̃ q erit niſi in itellectu. z ita p iam res itellecta nõ refertur:niſi dicat̃ q itell's cãndo in ſe aliqd accñtalr cauſat i ſe relõnẽ ad rẽ: z accñtalr per accñs cãt aliã in re reſpectu ſui. Sʒ tũc relõ rõnis nõ eſt in aliq:niſi vt cõparat̃ ad itellm. Eſt g vis in h q relõnem rõnis aut itellect' facit:aut cõſiderat tñ.ſi facit:non ẽ in alio:z nec aliud refert̃ ipſi:niſi ſaltẽ ad itellm:quomõ etiã vitat̃ mutatio oino.ſm hãc.ſi etiã facit quo duorum modoꝝ facit.nõ pmo cũ ſit ſimplr itelligibile nõ fictũ ex ſpẽbus multoꝝ. Si facit ſcdo mõ.g efficiẽs nõ tollit realitatẽ.ſi tñ ɔſiderat.g illa in ſe res ẽ vel fuit:z qñqʒ mouet itellectum ſicut roſa:lʒ nõ exiſtat.z ita nõ diuidit̃ relõ in rem z rõnem:ſicut nec roſa in roſam realem z rõnis. ſunt enim duo modi eſſendi eiuſdem.

Reſponſio itellect' facit ipſam p actũ ɔſiderandi aliqd:z fundat̃ in illo iquantum ɔſideratur:nõ aũt in cõſideratiõe iquantuʒ res eſt.ſic.n.poſſet eẽ realis:ſicut diuerſitas calefactiõis ab alia actõe eſt realis:z itellectio vl'is cum ſit vere actio realis:relõ quã fũdat iquãtum res ẽ.eſt realis. Illa cõſeqtur naturã rei:ſʒ relatio rationis omnino ineſt rei inquãtuʒ conſideratur:z per cõſiderationẽ.alteri cõparat̃:qz conſideratio

eſt collatiua vniꝰ ad alterū. ❡ Relatio ergo ītelligibilis τ itellectus ē in vtroqꝫ realis: ſed vlis τ particularis relatio rōnis. ❡ Si querat̄ qd realr̄ eſt relatio rōnis. ❡ Rñō quero p̄mo qd realr̄ ſit obm̄ itellectū inq̄tū itellm̄. nullū eni eſſe hꝫ niſi in itellu. hoc eſt fundare relōnes rōnis ſm̄ alios: τ vltra minꝰ ens erit: q2 ē q̄ſi accñs eius: cuius eſt relatio rōnis. ſīm eſt ḡ q relo rōnis fundat̄ ūncte in actu intelligēdi: q2 om inq̄tū itelligit̄ nō eſt actꝰ itelligēdi formaliter: ſꝫ eſt etiā q actu reflexo itelligēdi ſit relo rōnis: fit eni p actu. ſ. directo itellectus cōparātis. hoc ad illud: qñ aūt reflexit itelligēdo ꝯpationē illā: vt obm̄: tūc nō cātur relo rōnis: ſed cōſideratur: τ eſt cōſideratio logica.

Relatio nō videt̄ vniꝰ rōnis ad realē τ rōnis: ſicͭ nec quātitas ē ad quātitatem realē τ rōnis. q̄re enim vnū generaliſſimū nō erit ens reale: ſicut τ aliud. ḡ τ oēs ſpēs. Cōtra. ita illa rōnis vr̄ habitudo ſicut realis.

Relatio realis eſt vnū p ſe gn̄aliſſimū: q2 dicit vnū ꝯceptū dcm̄ in qd de oībus iferioribus: τ nihil in qd de ipſo niſi ens. ❡ Cōtra. relatio ad ſubiectū nō videtur aliud eē in albedine: τ eſſe albuꝫ. ❡ Item ſex p̄ncipia videntur eſſe reſpectus.

Relatio realis nō eſt ens per ſe: nec iteruallū inter duo extrema: nec in duobus: vt in vno ſubiecto: ſed in vno τ ad aliud.

Relatio realis ē in vno imediate qd dr̄ funtum in alio: qñqꝫ mediate qd dr̄ ſubm̄: qñqꝫ idē eſt: ſicut quātitas p ſe ens ſe habꝫ reſpectu dupli. ❡ Cōtra. in deo nec forte p̄pe paſſionis. q2 poſterius entitate ſubti ſilis paꝰ qualis.

Relatio depēdet ab illo in quo ē. τ nō econuerſo. ergo illud in quo eſt: eſt prius natura. deſtruit̄ ergo ex eius deſtructione: τ nō econuerſo.

Relatio realis nō eſt eadē res cū fundamēto: q2 nulla vnitiua cōtinētia: nec etiaꝫ in deo pōt eſſe oppor formalr̄: nec ſm̄ q cōtinēs eſt mutabile eideꝫ fundamēto τ oppotis relatio vnius rōnis iſunt relōnes oppoſite ſimul ad diuerſa τ ſucceſſiue ad idē. τ ita ſm̄ ipſaꝫ relationē eſt fundamētū potēs aliter ſe hr̄e: ꝯtinēs etiā pfectius pfectius ꝯtinet: nō tn̄ ſp albius eſt ſilius.

Relatio realis fundat̄ ſup rē cuiuſcūqꝫ gn̄is: ſube p̄mitas reſpcū q̄titatis q̄litatis: pn̄m agēdi relatiōis paſſio p̄pria eſt relo: τ ſilius Auic. 3. 10. pꝰ ſup cām. ❡ Cōtra. iſinite relōnes: ſi relo relatōis: τ ita infinite res ex 7a. Idē apparet de diuerſitate q̄ diuerſa eſt ab alia diuerſitate: τ cātione que cāta eſt: τ iherētia accñtis q̄ ineſt τ pō māe: τ vnine aliquoꝝ. ❡ Rñō mutet̄ 2ō nona q̄tum ad relationeꝫ: vt ſit oīs ſuba p ſe: τ nulla in alia: licꝫ vna pfectior alia ſit. nulla relo eſt i quo aliud eſt. ❡ Alr̄ ꝯcedēdo relatōeꝫ fundari in relatōe pōt dici funtum vnitie ꝯtienri a funto in illis gn̄ibus de qbꝫ iſtat̄. nunq̄. n. ibi relo fundās pōt mutari ſm̄ illā que fundat̄. Pꝫ niſi tn̄ de diuerſitate. nā illa iter. a. τ. b. pōt manere nō manēte diuerſitate eiꝰ ab alia diuerſitate iter. c. τ. d. que pōt deſtrui pꝰ manēte. vn̄ ibi opꝫ tenere p̄mā rñſionē. ❡ Sꝫ ꝯtra. oē ens oi enti eſt idē vel diuerſuꝫ. Uex ē de ēte abſoluto: vl' ſic idē vel diuerſuꝫ denoīatiue vel eētialr̄. ſ. idētitas vel diuerſitas. ita in alÿs oē ens abtum vel ꝯpatū. vex eſt denoīatie vel eētialr̄. abſolo τ ꝯpatio ſicut nulla gn̄atio gn̄at.

Omnis diſtīctio relationū p fundamēta eſt p extrinſeca: τ nō formal: ſalteꝫ ſic extriſecā q nō eſt ītra p ſe intellectū qditatis relatōis: τ ſi idē eēt vnitiue pbatur hoc ꝯ Henric. q. de nūero p̄dicamētorum.

Quomodo ſumunt̄ tres modi quos ponit Ariſt. ❡ Rñō. oīs relo termi τ termiati ptinet ad 3m modū. Primo. n. refert̄ terminus ſicut obm̄ ē terminꝰ actus vel hītus vel potētie. 2ō. oīs terminus etiā q̄toꝝ τ motus. ❡ Ad 2m modū ptinet oīs relo cāe τ effectus maxīe efficiētis τ māe. ❡ Ad p̄mū. oīs relo totiꝰ cuiuſcūqꝫ τ ptis. τ vlr̄ magis τ minꝰ. ❡ Sꝫ ꝯ vbi ſunt relo diuerſitatis diſtātie omnes ſpēs eorum differētia τ oppoſitio τc. prius τ poſterius ſignū τ ſignatum: mēſura nō per replicatiōem cuiꝰ eſt pars: ſed exterior vt locꝰ reſpectu corporis. Silr̄ quō finis iquātum huius: vel forma ſūdatur ſuper actiōem τ paſſionem efficiēs ēt ſi efficit actionem τ materia ſi recipit paſſionem potentia τ actus non ſunt ali (quod dictorum.

Poteſt ergo cōcedi. q nō ponit omnes modos relatiuoꝝ: ſed manifeſtos per quos poſſunt itelligi alÿ ꝑpter aliquā aſſimilationē ad illos. Quomō in 3ō. mō nō eſt mutua relatio. ❡ Rñō. pōt intelligi: aut q2 fundamētum ex vna parte eſſentialr̄ ad ſuaꝫ perfectionē depēdet ad aliō: τ nō econuerſo: aut q2 vnum quādocūqꝫ eſt. aliud eſt: τ nō ecōuerſo. τ ita rlo in ipſo ſemp eſt actualis: q2 ad terminū iam exn̄teꝫ ſine illo pōt eſſe habitualis. τ ita nō mutua: q ſi illa eſt in aliquo actuali τ iſta: ſed mutua: q2 illa actualis in ente in actu. illa hītualis in ente in potētia.

Nota q agēs in ſcdo modo cōiter ſumit̄ ad p̄ducēs: τ ad trāſmutans τ producens τ p̄ductū iter ſe primo dn̄r: ſed nō ad aliud tertium per ſe: ſed mutans τ mutatū lꝫ dicantur mutuo p̄ tn̄ per ſe dicūtur ambo ad illud ſꝫ q eſt mutatio. ita q abſtrahe ab iſtis p̄mis relatis cōe. ſ. mutationē in cōmuni: τ dicitur p̄mo ad illud ſm̄ qō: τ ſꝫ quē modū nō p̄mo nec ſcdo. ḡ 3ō. ergo nō mutuo.

Relatio nō prius natura eſt in q̄ ad. q2 tūc poſſet itelligi abtum nec ecōtra. q2 tūc poſſet itelligi nō accidēs. ergo ſimul eſt in τ ad. ❡ P. pbatio nō valꝫ. ſi eſt cōceptus idifferens ad abſolutū τ ad aliud. ſcda nō valet. ſi eſt cōceptus cōmunis ſubſtātie τ accidenti.

In quo τ ad qō diuerſa ſunt: q2 relatiui eē eſt ad aliud ſe habere. Hoc veruꝫ eſt in relationibus fundatis ſuper multitudinem: non ſuper vnitateꝫ niſi ad aliud id eſt correlatiuum.

Relatiuū τ correlatiuum ſunt oppoſita: q2 vnū genus oppōnis eſt relatiua oppoſitio. De relatiuis ſm̄ multitudinē: τ pro illis pro qbus referuntur nō in cōmuni vel cōparata ad idem. Nota quādo dicitur in quo τ ad qō itelligitur de illis que recipiunt relatiōes: nō de compoſitis ex ipſis τ relatione: ſꝫ de compoſitis intelligitur quādo dicitur relatiuum τ correlatiuum.

Una relatio eſt ad vnum terminum tm̄ p̄mo. ad diuerſa per ſe: per quorum per ſe deſtructioneꝫ deſtruitur p̄mo: non ecōuerſo. alioquin ſimul eſſet τ non eſſet ſi eſt mutua.

Relatio pōt terminari ad abſolutum: quod videtur quia dependētia eſt ad indepēdens: τ quia ſicut illō in quo eſt prius eſt relatione ex ſeptima. ita illō ad qō: nō valet de correlatiuis cū illa ſint ſimul natura ex ꝓxima. τ ſic pōt ſaluari Ar. de ſcibili τ ſcia.

Tunc nunq̄ per ſe dicit̄ ad correlatiuū inquantū relatiuū: tunc nunq̄ relatiuum. τ illō ad qō ſimul natura: ſꝫ ad qō prius relatio inquātum relatiuū. q2 ad illud depēdet: nō eꝯ. τ ſine quo nō eſt aliō. ſꝫ ecōuerſo.

Nulla per ſe mutua relatiua nec ad ꝯuertentiam: nō mutuo diffinient̄: nec exinuicem cognoſcētur: aut relatio terminatur tantum ad relatiuum per ſe inq̄tum relatiuum τ econuerſo ad informatum forma relationis: τ poſſunt ſaluari dicta Ariſt. oppoſita concluſionibus imediate prius illatis.

Nunq̄ in vno extremo eſt relatio realis: τ in alio rationis: q2 impoſſibile eſt rem τ ens ratōis ſimul eſſe natura. tūc enim res depēderet ad itellectuꝫ: q2 a correlatiuo. ❡ Cōtra dei ad creaturas

❡ Rñō. niſi res realiter relata dependeat ex conſidera/

:tione itellectus ex qua dicũtur ille relationes rationis. ⁊ ita omnis relatio talis dei ad creaturas tñ depedet ex cõſideratione itellectus diuini: ſic idee ponunt̃ eẽ in deo: vl̃ ex actu voluntatis: vt creature creator: ſed nulla relõ: nec rõnis eſt noua in deo. ꝓbatur alr̃: qꝛ ille in deo ſunt ꝑores iſtis in creaturis. 9. q. i. nõ eſſet ita ſi ab itellectu creato d̃ꝑedderẽt: cũ iſte non conſideret illas niſi ex relationibus realibus in creaturis. ℂ Confirmatur: quia Aug⁹. vocat illas nouas appl̃ones.

Relatiuuz põt eſſe ꝑus correlatiuo 5° modo ꝑoris in ꝑdicamẽtis: ſed non ſcdo modo.

Relatio ẽ per ſe ⁊ ꝑmo itelligibilis: licz non ſine alijs coite[us] qꝛ eſt ens. ſi cõmune primo refertur ad cõmune licet pro ſingularibus vel ſingularia primo. ſi primuz nunquam in dictis ſm vnum eſt relõ ad aliud vt primum correlatiuũ: ſʒ pro alio. ſi ſcdm ſemper eſt ad aliõ niſi in identitate vel illa eſt relatio rationis. quere ſexto. ⁊ .8. c. ℂ R° referri per ſe ꝑmo ꝯ[ꝯ]. ſ. cõcreto in gñe relationis: ſʒ per accñs vl̃ per ſe. z°. mõ ꝯ[t] ſingulari alterius gñis in quo eſt relõ. ℂ Cõtra. relatio quandoqꝫ eſt propria paſſio illa primo ineſt ſpeciei per accñs indiuiduo.

Relationes oppoſite poſſunt fundari in eodem limitato: actio ⁊ paſſio in motu: voluntas mouet ſe.

Fundamentum illimitatũ relatõuʒ oppoſita rũ eis nõ referr̃: qꝛ nõ diſtinguit̃. iõ eẽntia diuina nõ refertur: ſʒ ſuppo[ta]. ℂ Aliter ds refertur per accidẽs ſicut homo. deitas nullo modo ſicut nec humanitas: pater per ſe primo modo. ℂ Contra ergo deus diſtinguitur. ℂ Rñ o non ſequitur de illimitato in quo: ſʒ de limitato in quo vel de relatiuo.

Limitatum imperfectũ mutabile depẽdẽs natur alr̃ ordinatũ realr̃ relatũ. ordo iter ꝑma tria pʒ: quartũ exponitur quãtuʒ ad expectare aliqd extra ſe vt in ipſo fundetur relatio. Ordinatur. n. vt quoquo mõ perficiatur ab illo ad qð dependet: qꝛ perfectius habet̃ albedo in. z. q̃ in vno. ℂ Cõtra. ergo albiſſimũ nõ eſſet ſimile albiſſimo: dato ꝙ duo eſſent. ℂ Jteʒ quomõ albũ diſſimile nigro. ℂ Jtem creatũ nõ agit iquãtuʒ imperfectũ: ſed iquãtum perfectũ ⁊ in actu: ⁊ tamẽ iquantũ agit realr̃ refertur. ℂ Jtem ſi a. iquantũ imperfectuʒ depẽdet a. b. vt a quo perficiatur. ergo b. eſt perfectũ inq̃tũ a. dicitur ad ipm. ⁊ ita b. iquantũ perfectũ dicetur ad a. qð eſt ꝓpoſitum vel nõ dicetur ad a. iquantũ a. dicet̃ ad ipm iñ. ℂ Jtẽ intelligere deũ ſub rõne itelligibilis ẽ impfecte itelligere: qꝛ itelligibile ẽ in depẽdẽtia iquãtuʒ itelligibile qꝛ eſt ad aliõ. ſic. n. relõ realis: qꝛ ẽ ad aliud d̃pẽdẽtiã ipoꝛtat in fũdamẽto iquantũ fun[tum] hoc eſt in re in ſe. ſic relõ rõnis in fundamẽto ſuo. ℂ Jtem deus ꝑus naturaliter itelligit primũ ens: q̃ itelligit ſe eſſe ꝑmuʒ ens. ergo illa relatio realis ꝑmitas. ℂ Jtem relatio itelligibilis precedit actũ itellectionis. ℂ Jtẽ ſicut formalr̃ eſſe productiñ neceſſario ẽ pfectionis in patre. ſic cauſatiuum neceſſario in deo: qꝛ largitas pfecta nõ depẽdẽtia. Sed quare reqritur neceſſaria cauſalitas ad relatiõem realẽ: cũ voluntas cauſat: vel determiatio ſiue limitatio ad cauſatũ: cũ volũtas illimitata ad actũ: vel actus qui eſt accidẽs: cum effectus eque diſtinguatur a cauſa ſiue actus quo ꝓducitur ſit idẽ cãe vel aliud. ℂ Rñ o. qꝛ relõ nõ fũdat̃ ime[te] ſup ſubam.

Correla ſimul ſunt: aut intelligit̃ quãtum ad actuʒ eſſendi: ⁊ ſunt multe inſtantie prius ⁊ poſterius ⁊c. aut iquantũ correla. ſic quãdocũqꝫ vna relatio alicui ſiue exiſteti actu: ſiue nõ: ineſt: relatio correſpõdẽs ineſt alteri: ſicut qñcunqꝫ paternitas ieſt alicui: filiatio ineſt alicui exiſtẽti: ſic tamẽ ſubiectuʒ ſemper eſt: ſicut requiritur ipſum eſſe ad hoc: vt fundet talem relationẽ: ſicut aliquando fuit in generari.

Correla ſi ſint ſimul natura: quandocũqꝫ vna relõ nõ requirit neceſſario ſubiectum actu ens in quo fũdetur: nec alia: ſʒ ſi ſit actu. hoc accidit gñal[r] actu eſt in ente in potẽtia: accidit ꝙ generatiuũ fundetur in ente in actu: actu. n. poſſet eſſe generatiuũ: lʒ actu nõ eẽt.

Secundum 18. ⁊ 19. poſſunt omnes relationes in deo poni reales: ſicut correſpondẽtes in creaturis ⁊ eterne ⁊ noua denominatio tũc. quãdo ſubiectum vel terminus fit de nouo in actu. ℂ Cõtra iſta. ita poſſet poni qualitas eadẽ ante generationẽ: ſicut relatio: qꝛ ſubiecto potentiali ineſt. ℂ Jteʒ quãdo vniformiter informat: quare nõ vniformiter denominat. ℂ Jtem tũc nihil eſt illud. 5°. tri. relatio ideo accidens in creaturis: qꝛ cum aliqua tranſmutatione aduenit. nulla. n. aduenit: ſed quelibet eterna: ⁊ fundamẽtuʒ eius iquantũ fundamẽtũ.

Relatio non eſt quo agẽs agit: nec quo habẽs potentiam eſt potens: nec quo receptiuum recipit nec quo obiectum eſt obiectum. ℂ Primũ ꝓbatur: quia actio eſt aliquid perfectius relatiõe: vel ſaltem terminus actiõis: ſi quis actus eſt ꝑmus: ſemper eſt perfectioꝛ actu ſecundo. ℂ Ex hoc ſequitur ſcdʒ: quia eodem eſt potens agere quo agit 3[m]. probatur quia abſolutum receptiuum imediate perficitur abſoluto recepto: ſi relatio eſſet quo tunc compoſitũ ex ab[to] ⁊ relatione eſſet imediatum receptiuum. Similr̃ etiã poteſt probari ꝑmuʒ. 4[m] ſequitur ex ꝑmo ⁊ tertio: quia obiectum vel eſt actiuum vel paſſiuũ. Sed hoc nõ valet: tũ quia relatio obiecti etiã vbi eſt actiuum alia eſt a relatione actiui: tum qꝛ diuiſio nõ valʒ. obiectum enĩ volũtatis ⁊ cuiuſcũqꝫ potentie actiue nõ factiue: nec eſt actiuũ nec paſſiuum: qꝛ paſſio in extrinſeco tñ correſpõdet factiõi. Jdeo probatur alit̃r. relatio obiecti ad potẽtiam eſt relatio rõnis. illa non ꝓſupponitur actui rationis. ideo non poteſt eſſe formalis ratio obiecti itellectus: quia formalis ratio obiecti precedit actum: nec etiã actus potẽtie breuiter niſi fingatur de volũtate: quia oẽs alie habent actus ſuos non preſuppoſito actu itellectus. de volũtate etiam nihil valʒ. Tum qꝛ tendit in rem vt in ſe eſt. Tum qꝛ ꝑmam app[os] obiecti poteſt cõcomitari volitio ſi adeſt: tunc nulla relatio rationis cauſatur. Primũ aſſumptum. ſ. ꝙ relatio obiecti ad potẽtiam eſt relatio rationis. hoc falſum eſſe videt̃ tã ex cõcluſione ſecũda pertractata: q̃ ex. 15[a]. nec Ariſt. dicit hoc in littera. ℂ Notandum ꝙ de. 4. cõcluſionibus ꝓpoſitis nũc vltimo tres prime pertinẽt ad ſcdm modum relatiuorum. 4[a] ad tertiuʒ. ℂ Pro 4[a] cõcluſione nota ꝙ licet obiectuʒ qñqꝫ ſit actiuum: qñqꝫ paſſiuum: tñ non eſt eadem relatio obiecti vel actiui: ſed due ſunt relões fundate in eodẽ ab[to]: quando enim obm quo ad exiſtentiã realeʒ corrũpitur ceſſat agere in potentiã: non tñ deſinit eſſe obm: qꝛ ſimilr̃ intelligit̃ ⁊ amatur: qð nõ eſt: ⁊ qð eſt: qñ agit etiã vl̃ patitur adhuc non iquantũ agit vel patitur in potentiã: ſed iquantuʒ eſt terminus actiõis potẽtie eſt obm: terminus inq̃ nõ ꝑductus: qꝛ ille eſt effectus ꝓducẽtis: ſed terminus in quẽ trãſit: ſicut in obo potẽtie factiue: ſed nec eſt illa relõ tertij: ſʒ ſcdi actiui ad paſſiuũ. g̊ terminus nõ in quẽ: ſed circa quẽ eſt actio manẽs in agẽte eſt obʒ potẽtie: vt iteligibile: vel hitus vt ſcibile eſt relatiuũ tertij modi. ℂ Ex h̃ ſequit̃ ꝙ oba potentiarũ paſſiuarum nõ referũtur 3° mõ: ſed z°. tñ enĩ agũt in potẽtias paſſiuas: ⁊[n] teriant ipas: nõ ſm ſubaʒ ipſaꝝ. pʒ: nec ſm paſſionẽ: qꝛ ſi gs eſt terminus paſſionis maẽt in patiẽte: nec obm paſſiue po[e] refert̃ 3°. mõ: neqꝫ. ſ. termin⁹ ꝓductus: nec in quẽ agit vt ꝑdictuʒ ẽ. ℂ De iſtis relõnib⁹ tertij modi dicit phs ꝙ nõ ſũt mutue: ſʒ nõ dicit gn ſint p ſe: nec dic̃ eas eẽ relões rõis. ℂ De p̃ ⁊ z°. nota. hui⁹. T. c. zo.
ℂ De tertio ꝓbatur ꝙ viſibile nõ eſt relõ rõnis. Tum qꝛ

neccio cōcomitatur potētiā viſiuā: vel p̄cedit: q2 p̄pto 7c.
T.c.66. relo rōnis nō eſt poꝛ: nec ſil' cū re vᵃ. Tū q2 .z. de aīa. vult
ph's q̄ h eſt p ſe ſcd'o mō. coloꝛ eſt viſibilis. Jmpoſ'e eſt rē
rōnis de re extra aīam p̄dicari per ſe. Un̄ pᵒ. q̄rte ꝯclōnis
de obo. ſ. p mediū de relōne rōnis. nō valet.

Omnia hec mēbꝛa iꝓbātur ex hoc q̄ ſup actionem 7 paſſionē in actu 7 potētia fūdatur relo. ergo eſt poſterioꝛ naturalr̄. ¶ Jtē ſpecialr̄ de zᵒ 7 3ᵒ. ſi potētia illa coꝛrūpat̄ q̄n agit vel q̄n recipit. ¶ Jtez termini relōnis ſimul ſunt nā vel nō poſterioꝛes nā ipſis relonibus: actio 7 receptio ſunt termini potentie actiue 7 receptiue: ſ3 actio vel recipe nō p̄cedunt naturalr̄ ſe. g̃ nec potentia ad ipſa. ¶ Ꝯtum g̃ ad zᵐ modū dr̄ ſic. q̄ natura abſoluta ſiue actiua ſiue paſſiua p̄us naturalr̄ oꝛdinatur ad agendū vel recipiēdum q̄3 agat vel patiat̄. 7 h eſt relatio determinās ad agēdū vel patiendū: nō eſt tn̄ p̄nᵐ elicitiuū nec receptiuū: ſed oꝛdo fundat' in p̄nᵒ elicitiuo 7 receptiuo: ſicut ꝓbat̄ de elicitiuo p̄ncipio qd' o3 eē pfecti' 7 de receptiuo q̄ imediate: 7 de vtroq3 q̄ manet cū actōe 7 receptiōe. ¶ Reſtat g̃ r̄ndere ad duo arᵃ. v3. q̄ūo relo fundat̄ ſup actiōem 7 paſſiōem in potētia cū p̄cedat actiōes: 7 q̄ūo illa relo eſt q̄n termin' ſuus nō ē. ¶ Ad pᵐ ꝯcedat̄ q̄ ſup actiōem 7 paſſionē in potētia fūdant̄ relones potētiales. Et h ꝓbat̄: q2 relones actuales fundant̄ ſup actionem 7 paſſionē in actu: 7 relones potētiales ſunt eiuſdem ſpēi cū actualib'. g̃ h̄nt idē fundamētū ſpē. S3 relo potentie q̄ eſt in actu fūdatur ſup nām abᶠᵐ q̄ eſt p̄nᵐ agēdi. vide ſimpliciū in p̄nᵒ caᵃ. h ad aliq̄d ſup p̄dicamēta. ¶ Ad aliud dr̄ q̄ termin' relōnis poᶜ eſt actio in pō: 7 ita ſil' ē in pō.

Contra hāc viā nō minus eſt p̄nᵐ actiuū qd' ſemp h3 actiōem ſuā coeuā ſibi. q̄3 q̄ aliq̄ p̄cedit actiōem ſuā: 7 tn̄ pmū nō oꝛdinat̄ aliq̄ relōne potētie ad agēdū: q2 potētia nō manet cū actiōe. ergo illa potētia nō eſt poꝛ naturalr̄ in actiuo vel receptiuo q̄3 agat vel recipiat: ſed tn̄ poꝛ tpe: 7 h ſi accit actiuū vel receptiuū p̄us tpe eē q̄3 agat vl' recipiat. ex h ſeq̄tur q̄ nō ſit necia: vt determiās: tū q2 agēs cui coeua ē actio deteriate agit. Tū q2 magis cēt necia q̄n actu agit q̄3 anq̄3 egit: tūc. n. maxīe ē determinatū ad actionē q̄n actu agit: potētia aūt nō mãet cū actu. ¶ Jtez relo ex determinatiōe termini magis deteriatur q̄3 eꝯ ſaltē poꝛ eſt determiatio termini: actio aūt eſt terminus hui' potētie: q2 g̃ ad hāc actionē: iō ē h potētia in agēte nō ecōuerſo. ¶ Ꝯtra r̄nſionē ad pᵐ. pō illa p te eſt poꝛ naturalr̄ actiōe in actu: vt in actu. 7 ē fundamētū relōnis actualis. igitur relatio illa poꝛ eſt fundamēto relationis actualis fūdate ſup actionē in actu: ſ3 nō ē poꝛ fundamento relonis potētialis fūdate ſup actu3 in pō: q2 nō p̄us eſt potētia in iſto ad agēdū: q̄3 ſit actio i potētia. g̃ relo actualis 7 potētialis nō h̄nt fundamētū eiuſdē ſpēi. z. illud qd' eſt ſupꝛa: 7 h ꝓbatur 7c. ¶ Ꝯtra pmā r̄nſionem ad zᵐ. ſi actio in pō ē termin' relōnis potētie: q̄ro in potētia ad q̄d q2 illa potētia eſt relo: ſit ad a. aut ad a. in actu: 7 ſicut p̄us illa nō eſt. g̃ nec potētia ad ipſa3. g̃ nec pma poᵃ. ſi zᵃ potētia eſt ad a. in potētia: q̄ro in potētia ad q̄d: q2 ēt illa potentia eſt relo: 7 ſeq̄tur ꝓceſſus in īfinitū. ·P3 ēt q̄ termin' relatiōis poᶜ eſt ens actu vel act': q2 potētia ē ad actū: nō ad potētiā. ¶ Ꝯtra zᵃᵐ r̄nſionē ad idē magis pōt itellectus aliq̄ ſepare: q̄3 poſſint ſepari in eē. S3 ipoſ'e eſt intelligere vnū relatiuoꝝ ſine alio coꝛrelo. g̃ nō pōt eē ſine alio coexiſtere. ¶ Jtē tota hec via ponit: q̄ ph's iſufficiēter diſtīxit modos relatiuoꝝ cū potētia illa pōt fūdari imeᵗᵉ ſup foꝛmā ſubſtātialē vel q̄litatē aliquā actiuam. 7 non ſuper aliquid de gn̄e actionis vel paſſionis.

Cōcedatur ergo q̄ potentia ꝓpꝛie dicta q̄. ſ. oppōnit̄ actui: nec eſt p̄nᵐ elicitiuū: nec receptiuū: nec eſt poꝛ naturalr̄ actu agēdi vl' patiēdi: vt i potētia. vt cōcedit pma via: 7 arᵃ pma 3ᵃ que ꝯcedit illa via: h cōcludūt: ſ3 fundat̄ in vtroq3 q̄n p̄cedit actu3 agēdi vel recipiēdi: vt ē poꝛ naturalr̄ actiōe vel paſſione. ſic q̄ aliq̄ mō ptineat ad rōnē cauſe: vt determinās: vl' quomōcūq3 qd' ꝓbatū eſt illic. (Ꝯtra hanc viā 7c.) Quia non manet cū actu: nec aliquo mō eſt necia ad agēdū vel recipiēdum nec vt p̄uia: nec vt cōcomitās. S3 nūq̄d potētia trāſūptiue dicta ꝓ p̄nᵒ potētiali actiuo vel paſſiuo. nō dico ꝓ abᵗᵒ qd' eſt p̄nᵐ: ſed ꝓ ipſa relōne p̄ncipij vel cauſe ē neceſſaria ad agēdū vel patiēdū: ſiue vt poꝛ nāliter: ſiue vt neccio cōcomitās. ¶ R̄n̄. relo p̄ncipij ſiue dicti ad actionem: ſiue ad eius terminū: actu nō eſt: niſi q̄n ē actio: tūc aūt nō eſt poꝛ nāliter actōe: ſ3 poſterioꝛ: q̄m tūc eēt poꝛ naturalr̄ ſuo termīo: ipſa tn̄ relo neccio cōcomitat̄ actionē: q2 actio eſt p̄ cū ambob' extremis. Ambo. n. ſūt in actu ſi ſubita eſt: 7 ſi ſucceſſiua abᶠᵘᵐ ſup qd' fundat̄ 7 actio: tūc ſūt: licet nō termin' actōis. Relatio aūt cāe vel p̄ncipij cōcomitat̄ actionē: nec neccio p̄uia eſt: q2 nō o3 abᶠᵘᵐ p̄cedere tpe ſuā actionē: qd' dcm̄ eſt de actione eodē modo itelligatur de paſſione: tamen relatio potētie eſt p̄euia actōi 7 paſſiōi ſi abᶠᵘᵐ p̄cedat actiōem vel receptionem.

Quantum ad modū zᵐ relatiuoꝝ. nota q̄ hec ibi iueniunt̄ circa actionē 7 paſſionē. p̄ eſt pō fūdata ſup nā3 abᶠᵃᵐ ſube vl' q̄litatis vl' q̄tiᵗᵉ ad agēdū patiēdū: ſiue recipiēdū: 7 relo act' fundat̄ in actiōe vl' receptōe q̄ ē termin' hui' potētie: adhuc nō eſt relo hui' cāe: niſi in pō 7 nō in potētia: niſi vt termin' potētie p̄dicte. 7 h nō ē imediatus: q2 imediat' ē actio vel receptio inq̄tū3 actio ſup quā fundat̄ relo cāe efficiētis vel mālis cui coꝛr̄ndet relo opᵃ cāti fūdata ſup terminū ꝓductū p actiōe3 vel ſup receptū vel cōpoſitū ex recipiēte 7 recepto: q2 foꝛte mā magis dr̄ mā compoſiti q̄3 foꝛme. T. zᵃ ꝑne de foꝛᵃ: nō ſolū aūt actio ē act' ſ̄m quā rōnē terminat pma3 relōnē. ſ. potētie ad ipſam: nec ſolū ē ꝓductio ſ̄m quā rōnē fūdat relōnē ad terminū ꝓductū: ſ3 ēt eſt motio vl' mutatio actiua ſ̄m quā rōnē fundat relōnē ad illud qd' mouet̄: ſic paſſio ē act': vt terminat relōnē potētie ad ipſam: 7 ē ꝓductio alicui': 7 fundat relōnē ad ꝓductū: 7 ē mot' vel mutatio paſſiua: 7 fūdat relōnē ad mouēs. Tria p̄dicta in actione foꝛte vnitiue ptinent̄: 7 ſilr̄ tria alia in paſſiōe: nō in q̄libet actōe: ſ3 tn̄ in illa q̄ eſt factio: nō que ē imanēs q̄ nihil ꝓducit̄: nec in qualib3 factiōe ſi creatio pōt dici factio: q2 p ipā3 aliq̄d extra agēs ꝓducit̄: licet nō trāſeat ex in ſub3: trāſit tn̄ in terminū: ſed tn̄ in factiōe nāli q̄ eſt motio: q̄ ē quedā ſpēs actiōis icludēs tria p̄dicta: 7 ſ̄m illa fundans tres relōnes. Alique aūt actiōes q̄ nō icludūt illa nō fundāt tot. volitio. n. tn̄ vnā fūdat: q̄ ē termin' potētie 7 act' q̄ eſt in volūtate ad volēdū. creatio fūdat duas: vnā qua ē termin' potētie. aliā qua ē ꝓductio ad ꝓductū. 7 ſic ſuper ipſa3 fūdat̄ relo cāe efficiētis: 7 ſup terminū relo effectus ¶ zᵃᵐ relōnē fundat gn̄atio ignis. eſt. n. termin' poᶜ fūdate ſuper foꝛmā ſubalē ignis gn̄antis: vel ſup ignē gn̄ante3 7 eſt ꝓductio ignis gn̄ati: 7 eſt mutatio mãe potētialis ad foꝛmā ignis generādi. paſſio aute3 ois ꝓpꝛie dicta de gn̄e paſſiōis icludit tria p̄dicta. Jpſa. n. nūq̄3 ē niſi coꝛr̄ndens actōi icludēti tria p̄dicta. nō. n. coꝛr̄ndet pme actōi: cui' ē volitio: q2 illa actio null3 h3 teriū aliū a ſe: 7 rō ꝓductōis in actiōe eſt poꝛ rōne motiōis: q2 nihil mouet̄ vel mutat̄: niſi ad aliq̄d aliud ab ipſa paſſiōe: nec coꝛr̄ndet ſcōe: q2 ibi licet aliq̄d ꝓducat̄ nihil mouet̄ nec mutat̄: q2 tūc opoꝛteret illō naturalr̄ p̄cedere terminū. coꝛr̄ndet g̃ tn̄ 3ᵃ actiōi. ¶ Jſtaꝝ g̃. 3. relonu3 iā dictarum pma nō eſt agētis 7 patientis ſic q̄ res de gn̄e actiōis 7 paſſionis fundēt ibi relationes mutuas: ſed eſt relo tranſcendens potētie: 7 actus tranſcendens modo quo dicetur. ¶ Secunda etia3 non fundat̄ ſimiliter mutuo ſup actionē 7 paſſione3: ſed ſuper

alterũ illarũ3:vt in creatõe:vel vtrũq3:vt in gnõne ad terminũ:g terminꝰ idez eſt loquẽdo de abſoluto:q̃uis duas relões fũdet qñ duas teriat:tñ vnã qñ ẽ terminꝰ actionis tñ:ſicut in creatiõe.⁊ h relo ſilr eſt traſcẽdẽs aliquoꝝ: q relo cãe ⁊ cãti.tñ g relo terty ordinis fũdatur mutuo ſup actiõem ⁊ paſſionẽ:⁊ h variat̃ ſm Ar. in lra. quomõcũq3.n.accipiatur ꝓportiõalr actio ⁊ paſſio: ſiue actu ſiue in potẽtia:ſiue in ꝑteritiõe:ſiue in futuritiõe:ſiue poſitiue ſiue ꝑuatiue:ſemp fũdãt relones mutuas:q ſp manet rõ ꝑ ſe fũdamẽtoꝝ:tñ aliquoꝰ diuerſificata ꝑ illa determinãtia illud fũdamẽtũ:⁊ vbi ẽ vnitas cũ aliq̃ diuerſitate ẽ ſimilitudo.vbi gra.ſi dicerez ſic ſile ad ſile.ſic ſile quomõcũq3 determinatũ ad ſile determiatũ.puta ſile in albedine ad ſile albeᵃᶜ:⁊ ſic de alys.g relo funᵗⁱˢ in abᵗᵒ ad actões ⁊ paſſiões:alia ẽ ab illa q fũdat̃ in actõe in põ:⁊ paᵗᵉ in põ ⁊ h rõne q̃ actio ẽ motio ⁊ paſſio motꝰ. ⁊ lz illa deteriatio q̃ determiat actões ⁊ paſſiões ſit relo potẽtie ⁊ eadẽ forte cũ illa q̃ ẽ ad actionẽ ⁊ paſſionẽ.ipa.n.determinãs nõ ẽ cã mutue relonis:ſz id qd determinat̃ per ipſam.

In hac narratiõe vident̃ q̃dã dubia.⸿ Primũ.q ſeqtur pħm nõ ſufficiẽter diſtinxiſſe modos relonũ:q relones pmi ⁊ ſcdi ordinis ad nullũ illorum ptinent ſm te. ⸿ zᵐ q ſeqtur q oĩs potẽtia termineť imediate tñ ad actiõem vel paſſionem:qd vr̃ ſlm:cũ ens diuidat̃ in cõi p actũ ⁊ potẽtiã.⁊ ita qõlib3 genꝰ ſic diuidat̃. ⸿ 3ᵐ q relo cauſe efficiẽtis vl mãterialis nõ fũdet̃:niſi ſup rem de gñe actiõis ⁊ paſſionis:⁊ nõ ſup formã abſolutã.cũ illa videat̃ pñᵐ vel cã actionis. Silr cã efficiẽs vr̃ pfectioꝛ effectu. Effectus q̃nq3 ẽ ſuba. g formalis rõ in cã nõ eſt actio:q ẽt mã.iõ vr̃ recipere nõ ecõuerſo. ⸿ 4ᵐ q relo ſup receptionẽ eſt ad receptũ illõ nõ eſt aliqd compoſitũ. ⸿ Itẽ cõpoſitũ eſt ꝓductũ.⁊ ita terminat ſcdas relones actionis.non ergo pmã. ⸿ Quintum q idẽ ꝓduci põt p generationẽ ⁊ creationẽ.ergo eaſdẽ relones fundabit aliqn illud ꝓductũ per ſe refertur ad duo contra Ar.h.idẽ etiam ꝓducetur duabꝰ ꝓductionibus. ⸿ Itez ſi agens formalr denoiatur a relone cauſe efficiẽtis.igr̃ fundamẽtũ eſt in ipo:ſz actio nõ.igr̃ non vniuoce dr̃ deus calefactiuꝰ eſt ignis:q ds inq̃tum calefactiuus nõ dr̃ ad calefactibile. ignis dicetur:qd vr̃ icõueniẽs cũ diuerſitas ſuboꝝ nõ variet relones. ⸿ Item ad idem ſpẽ actio eadez ſpẽ.ergo fundat relones eaſdẽ. ⸿ 6ᵐ.q ſi creatio eſt i creatẽ.g eſt eterna: ⁊ ita nõ terminat potẽtiã. ⸿ 7ᵐ. q̃re nõ dr̃ tũc ds realiter ad creaturã: ſicut efficiẽs cãtum ad creaturã effectã. ⸿ 8ᵐ.q volitio eſt paſſio inq̃tum recipit̃ in volũtate ſilr intellectio. ⸿ 9ᵐ. q cũ actio poſſit eẽ ſine termĩo alio a ſe:qr̃ non ſilr aliqua paſſio. ⁊ h habẽtur de pma itellectõe q eſt paſſio ſiue aliqua forma alia impſſa. ⸿ ioᵐ. q̃re in creatõe nõ põt pintelligi nãliter põle ſiue actuabile:⁊ in illo poꝛi nãe trãſmutari ad actũ ⁊ illã trãſmutatõez eẽ ꝓductõez ꝯpoſiti: ſicut ſi deus ſoluz crearet mãz ſũme diſpoſitã:⁊ approximataz agẽti nãli q agẽs in eodẽ iſtãti:lz poſteriꝰ nãlr iduceret formã in mãz ſic ſi ds nihil creet niſi mãz:⁊ d̃s illa ſilr duratõe ꝓducat cõpoſitũ nõ creãdo. ⸿ i iᵐ. q cũ paſſio ſit effcũs actõis in.6. pncipys actu actu: ⁊ potẽtia põ: qr̃ ille modus relĩuoꝝ in 3ᵒ ordine nõ eſt cãe efficiẽtis ad effectũ. ⸿ i zᵐ. q actiuũ iportat potẽs agere: paſſiuũ potẽs pati: rõne potẽtie hinc ide dñr nõ mutuo:q illa vtriq3 tñ dr̃ ad actũ: g tñ ratõe actionis ⁊ paſſionis terminantiũ potẽtiã. Sz actio terminans potẽtiaz eſt actio in actu. g eadẽ relo ẽ actio ⁊ paſſio ſm actũ:⁊ ſm potẽtiã:q eadẽ relata. ⸿ Cõfirmat̃ terminus nõ ſpecificat̃ per relonẽ.ergo nec actio p potẽtiã q̃ eſt ad ipam.Uel ſic nõ ſilr referunt̃ que imediate referunt̃: ⁊ que nõ:agẽs imediate refert̃ ad patiẽs potẽs agere non ad paſſiuũ inq̃tu3 hꝫ:q potẽs agere p refert̃ ad agere ſic paſſiuũ ad pati. vltra actionem ⁊ paſſionez.

Ad primum dceᵗᵘ3ᵒ.q nõ de traſcẽdentibus:ſed tñ certũ genꝰ recipiẽtibus pro fundamẽto.quõ ſit gloſandu3:quere. ⸿ Ad zᵐ.põ ⁊ actus vt ſunt dñe entis diuidũt qõlib3 ens:h eſt ſic albedo in potẽtia obiectiue.i.ob3 ſiue terminꝰ potẽtie: terminus iquãvt coꝛrel3 albedo in actu.i.terminꝰ euacuãs potẽtiã:ſicut albedo in fieri eſt ad quã ſeqtur relo factiõis paſſiue ad factu3 eẽ. ⸿ Cõtra.fieri in facto eẽ euacuat fieri in potẽtia vt p ſe terminꝰ. ⸿ Ad 3ᵐ dõm illud cõcedẽdo actu actu: ⁊ põ põ:forma do ⁊ finis nõ ſup actiõem ⁊ paſſiõem tñ fundant̃:q efficiẽs ⁊ mã pcedũt rem ⁊ eiꝰ forma ⁊ finis ꝓductionẽ:⁊ cõcomitãtur:⁊ ſequũtur ordine nãe ꝓductionez. iõ magis ſunt:vt termini actiõis ⁊ paſſionis q̃ fũdẽtur ſuper ipſa.actio aũt ⁊ paſſio pñt terminari ad abᵗᵃ diuerſoꝝ geneꝝ. Qd addit̃ q abᵗᵘᵐ eſt pñᵐ actiõis. vr̃ ſlm.q̃re pceſſum in iſinitũ iter ꝯlones de actiõe de h.vñ h ꝓbat arᵐ: q oꝫ ponere 4ᵃᵐ relonẽ que ẽ media iter pmã ⁊ ſecũdaz. Qd addit̃ de pfectiõe efficiẽtis itelligit̃ q̃tũ ad remotu3 fundamẽtu3 relonis. ⸿ Ad 4ᵐ. paſſio eſt actꝰ ⁊ ꝓductio ⁊ receptio ⁊ motꝰ. Receptio itelligit̃ in motu:ſicut in parte actiõis:impſſio actiua itelligit̃ in motiõe.vñ cõuenienter ſcdo loco ponit̃ ꝓductio.3ᵒ loco motꝰ. ⸿ Cõtra.poꝛ ẽ receptio forme q̃ ꝓductio ꝯpoſiti. ⸿ Ad aliud concedat̃ idẽ eſt ꝓductũ ꝓductiõe actiõis ⁊ paſſiõis.⁊ ad vtrũq3 dr̃ alia relone. ⸿ Ad.5.qñ abᵗᵘᵐ ẽ effectꝰ mediatus actio ⁊ paſſio imediatꝰ iuxta.6.pncipia:tũc abſolutũ depẽdet a plibꝰ. iõ plres relones fundat:q̃ qñ imediate teriat actões. ⸿ Cõcedat̃ illud nõ vniuoce:q ignis ẽ potẽs facere aliqd calidũ.deꝰ põt facere calorẽ calefactiuũ.vtrũq3 põt ſignificare equoce. ⸿ Aliud de idẽtitate.ac. fľz eſt nõ a termĩo: ſz a pñ elicitiuo.5.phycoꝝ.ꝯ.38. ⸿ Ad.6.ſic.nlla actio coeua agẽti terminat:ſz nata eſt termiare.ſic h. ⸿ Ad.7. q̃re. ⸿ Ad.8.volitio ſi p ſeeẽt paſſio:eẽt ⁊ actꝰ ⁊ ꝓductio:ſz in aliquo ẽ ſicut forma eiꝰ:nõ vt paſſio:ſz ſicut paſſio eſſet receptio albedinis:ſic receptio volitõis. ⸿ Cõtra hoc.receptio ẽ imediatꝰ effectꝰ alicuius actionis nõ niſi volitionis:⁊ deſtruit̃:qd dcm̃ eſt in p mõ actiõum q non hñt terminũ aliũ a ſe. ⸿ Itez volitio eſt poꝛ ſeipſa:q eius eẽ in ſubo:⁊ añ illud ẽ receptio vt via:⁊ añ illã volitio:vt eiꝰ cã. ⸿ Ad.9.q̃rit̃ q̃re. Ad.io.nõ arguit gn creaᵒ mãc hẽat duas pmas relones actionis:⁊ nõ 3ᵃᵐ.qcqd ſit de cõpoſito. Similr lz ꝓbet nõ eẽ neccium compoſitum terminari: ſz tñ mãm:tñ nõ ꝓbat q nõ ſit pole.põt.n.forma ꝓduci a deo nõ.q.de mã naturalr pſuppoſita. ⸿ Ad.ii.ꝯcedat̃ q relo actiõis ⁊ paſſiõis ẽ relo efficiẽtis talis:p motũ.ſ. vel mutatõem ad effectu3 tal cauſe priᵐ.cãns aũt ſine illo effectu primo ꝓducit effcm̃ vltimu3 g ſp tã h q̃ ibi ẽ itentus pncipalr:lz efficiẽs diminutũ nõ poſſit illũ imediate ꝓducere:q nõ de nihilo.⁊ ita ꝓducit aliqui trãſmutando.paſſio tamẽ illa nõ eſt cauſa efficiẽs media:ſed magis eſt cã materialis ꝓducti.ita q efficiens nõ tñ efficit pncipale ꝓductũ:ſed etiã mã3 ciꝰ vel ſimplr ſicut creãs. vel inq̃tũ mã huiꝰ:ſicut generãs:⁊ ita efficit aliquo mõ oẽs alias 3ᵉ cãs: de h ſupra.de forma ⁊ fine etiã extrinſeco iquãtũ finis ſatis p3 in.z.lib. ⸿ Ad.iz.ꝓbat q rõne determiatiõis hinc ⁊ ide nõ dñr mutuo: qd ꝯcedo:ſed rõne determinatoꝝ. ſi eni determinãtia eẽnt rões referẽdi: cũ ille ſint diuerſe actus:potẽtia:ꝑteritio:futuritio:ꝑuatio:ſequeret̃ q nõ.ſimilr h oĩa dicerent̃:q nõ rõne illiꝰ qd rõne ẽ in eis:ſz vnũ diuerſoꝝ. Exᵐ ſicut maioꝛ in ſcia ad minorẽ in ſcia.ſic maioꝛ in ſiľitudie ad mioꝛẽ in ſimilitudie:h veꝝ eſt rõne ſpecificatoꝝ vtrobiq3.ſ.maioꝛis ⁊ minoꝛis non rõne ſpecificãtium q̃ vtriq3 dñr ad alia: vt ſcia:nõ ad minꝰ: ſz ad ſcibile: ⁊ h adhuc diuerſimode:q ſcia vt mẽſurata nõ ſic ſile ad ſile ex alia pte potẽtia ⁊ potẽtia actꝰ ⁊ actꝰ duo coꝛrelã ſub

vno extremo relõis: vt ſub potētia. deiñ ambo ſub alio: vt ſub actu. ¶ Ad formā. rō referēdi vtrobiqȝ eſt actio ꝛ paᵒ: ſȝ ñ ſine diuerſitate ſpecificatīs. ꝛ iō ē ſilītudo. Qđ accipit̄ in ꝯfirmatōe negat̄: qꝛ ſicut ꝑ aliā relōnē: ita ꝑ illā q̄ ē ad ipaȝ pᵗ aliqđ deteriari. ¶ Ad aliud reſpiciēdo ad determinata q̄libet relo eſt imediata q̄tū ad d̄terminantia nō. Nec ēt mediata: qꝛ nihil faciūt ad illā mutuā relōneȝ.

¶ Alia ꝑ ſe vt duplū ad dimidium. ꝛ triplūȝ ad tertiā ptē: ꝛ total'r multiplicatū ad multiplicati partē: ꝛ cōtinēs ad cōtentū. Alia vt calefactiuum ad calefactibile. ꝛ ſectiuum ad ſecabile: ꝛ oīno actiuū ad paſſiuum. alia ꝟo vt mēſurabile ad mēſurā: ꝛ ſcibile ad ſcientiam: ꝛ ſenſibile ad ſenſum. T. c. XX. Queſtio. XII.

Vtrum pħs ꝯuenienter pōat tres modos relōnis ſiue relīuoꝝ. Or nō in cōi. Iſti diuerſi modi fundant̄ ſuper diuerſa gñaliſſima. ergo relōnes ſunt in diuerſis gñaliſſimis: pᵒ ꝯñe. Si relo ſit ideȝ cum fundamēto. tūc pȝ: ſi aliđ: cū accipiat ſpēm ꝛ diſtinctiōeȝ a fundamēto: tunc tm̄ dn̄t relōnes q̄tuȝ fundamēta: qr̄ ſi fundamēta diſtiguūtur gn̄e ꝛ relōnes. ¶ Itē dicit pħs in. 5ᵒ q̄ octo dr̄ dupla dualitatis rōne. cuȝ ğ duplicitas nō īſit alȷs numeris niſi ꝑ dualitatē que eſt pmuȝ fundamētū duplicitatis: ſeqt̄ q̄ vnitas ꝛ diſtictio relōnis ſit a fundamēto. ¶ Itē iſti modi nō ſufficiūt: qꝛ relīua ſm genᵒ ſunt ꝑ ſe relīua: ꝛ nō cōtinent̄ ſub iſtis modis. pᵒ pmi. qcqđ eſt de itellectu gn̄is eſt de itellectu ſpēi. ergo ſi genᵒ depēdet: ꝛ ſpēs ſil'r. Pħs quo ad. z. dicit in lr̄a. de pmo mō ſpāliter idē nō refert̄ ꝑ ſe ad diuerſa: ſȝ idē ꝯtinēs refert̄ ad multa ꝯtēta. ¶ Item oīa relīua ſūt oppoſita in pdicamētis. caᵒ de oppoſitis: ꝯtinēs ꝛ ꝯtētuȝ nō. pᵒ mi. in pdicamētis. caᵒ de q̄titate. magnū ꝛ paruuȝ nō ꝯ̄ria ſunt: qꝛ idē dr̄ magnuȝ ꝛ paruū. ſil'r idē duplūȝ ad ħ: ꝛ dimidiū ad aliud. ğ nō ſunt oppoſita. Or etiaȝ ps ſcđa illiᵒ modi nō ſit ꝯueniēs. qꝛ idētitas eſt relo rōnis ğ nō eſt ꝟa relo hᵒ. ꝓbatio: idētitas ē vna ꝑluum qñ itellectus vtit̄ vno vt duobᵒ. ergo idētitas ꝛ ſilītudo real' non ſunt in eodē gn̄e. ¶ Itē idē ſile ꝛ eq̄le ſunt ꝑ ſe ptes vniᵒ ſȝ in oī gn̄e eſt vnū. ergo ꝛc̄. ¶ De ſcđo mō ſic. relo nec relatiuū nō eſt funᵗᵘᵐ relōnis. Sed pō actiua ꝛ paſſiua referunt̄. ğ relo nō fundatur ſup potētiā actiuā ꝛ paſſiuā: nec ſunt forme relōnis in hoc gn̄e: ſicut nec q̄titas ē forma q̄ duplūȝ refert̄. ſil'r nec q̄litas ē forma q̄ ſile refert̄. ¶ Itē ſi ſm potētiā actiuā aliqđ dicat̄ relīue. hoc eſt ad dcm̄ ſȝ potētiā paſſiuā: ſȝ hoc nō: qꝛ tūc idē ad duo: qꝛ pō actiua ꝑ ſe refert̄ ad agere. ſi igr̄ ad potētiā paſſiuā tūc ideȝ ꝑ ſe ad duo. ¶ De tertio mō q̄ nihil refert̄ ſm illū modū: ambo relīua ſunt i eodē gn̄e: ſi ñ. tūc duo gñaliſſima r'lonis. ſȝ dicta ſic nō ſunt i eodē gn̄e au̇c̄te pħi. io. ca. 9. vult iter relatiua nō eē mediū: qꝛ nō ſunt in eodē gn̄e: ꝛ pōit exᵐ de ſcia ꝛ ſcibili. ¶ Itē rōne ſic. oē qđ hȝ rōneȝ i gn̄e relōnis ꝓpriaȝ illiᵒ gn̄is ſiue ꝯcretū ſit: ſiue forma: ſiue ſit denoīatiuum: eē eius eſt ad aliud ſe hr̄e: eē ſcibilis nō eſt ad aliđ ſe hr̄e. hic in. 5. qꝛ nō depēdet ad ſciaȝ. ꝯ̄riū explicat pħs i lr̄a

T.c.22.

T.c.20.

Ad q̄onem in gñali. dico q̄ diſtictio ꝯueniēs eſt. Ubi notādū q̄ q̄uis relōnes ſic alia hn̄t diſtictiōes ſpecificas ſm ꝑprias dr̄ias: tm̄ qꝛ latēt nos accipimᵒ diſtictōeȝ eaꝝ ꝑ fundamēta ex qbᵒ inoteſcit diſtinctio relīuoꝝ ſiue relōnū. ſ. effectiue ſiue māliter.

Ad argumēta in cōi. ¶ Ad pmū nego ꝯ̄ñaȝ: qꝛ nō ſolū eſt ibi veꝝ: ſȝ i alȷs: quia res i alȷs gn̄ibus ſic̄ vnitas pōt fundari in rōne cuiuſcūqȝ gn̄is: ꝛ rō tacta eſt: tm̄ qꝛ illa fundamēta ñ hn̄t aliqđ i quo ꝯueniūt qđ pdicat̄ de eis in qđ: iō nō ꝯueniūt gn̄e ſicut relatōes ꝯueniūt i hoc qđ eſt hītudo ad aliđ: ꝛ iō ſunt vnius gn̄is oēs. Tūc dico q̄ ſup duo diſtincta gñaliſſima pōt fūdari relo eiuſdē ſpēi: ꝛ cū acciᵗ q̄ accipiūt ſpēm a fūᵗⁱˢ. verū eſt. diſtinctio tm̄ nō eſt tāta in relōnibᵒ: ſicut in fūᵗⁱˢ: ſic aīa ꝛ vmis diſtiguūtur iter ſe: nō tm̄ tm̄ ſic ſol ꝓducēs verme effectiue: ꝛ deᵒ creās aīam: vel pōt negari acceptuȝ: q̄ nō oēs relōnes hn̄t diſtinctōem a fūdamētis vel termis.

¶ Ad pħm. ſ. q. 8. dn̄r dupla ꝛc̄. dico q̄ ħ nō eſt: qꝛ dualitas ē ꝑpriū fūdamētū ꝛ pᵐ duplicitatis: ita q̄ nō poſſit fūdari in alio: ſȝ formal'r ieſt ſibi duplicitas ꝑ bis cōtinere aliud. vñ nō ē veꝝ fūdamētal'r: q̄ ſūt. ſ. 8. dupla dualitatis ꝓportiōe ſiue rōne: ſȝ formaᵗ magis ꝑ ħ q̄ 8. bis ꝯtinet. 4. ſic duo vnitatē bis. ¶ Ad aliđ q̄ añs ē fl'ȝ: quū cadāt vl' reducāt̄ ad aliquē illoꝝ: ꝛ cū acciᵗ ō gn̄e. dr̄ q̄ illa q̄ referūt̄ rōne gn̄is nō referunt̄ pᵃ: ſȝ ſolū ꝑ ſe: ꝛ oē relᵐ ſm genᵒ refert̄ ſm aliquē illoꝝ triū modoꝝ: ſȝ nō pᵃ. vñ non referri negat referri pᵃ ſm aliquē iſtoꝝ modoꝝ: ꝛ nō negat ꝑ ſe referri.

De queſtiōe pmi modi. ꝛ pᵒ de pma pte q̄ relationes ibi fūdant̄ ſup aliqđ de gn̄e q̄titatis. ſ. ſup nūeꝝ: vel ſup ꝯtiᵐ: pᵘs tm̄ repitur relatio illius ptis in nūeris: ꝛ ibi eſt cōparādo nūeꝝ ad nūerū. ita q̄ oȝ vtrūqȝ extremū eē nūeꝝ: vl' ꝯpādo nūeꝝ ad vnū: ꝛ ē ꝓportio multiplex: ꝛ ab iſtis diſcretis deriuat̄ ad ꝯtiᵃ: ſȝ aliq̄ relatio ē ħ in diſcretis q̄ nō in cōtinuis: qꝛ in nūeris ē mēſura. ita q̄ ibi vnitas aliq̄ñ replicata reddit aliud extremū: ſȝ in cōtinuis ē aliq̄ñ ꝓportio icōmēſurabilis: ſicut diameter coſte. ¶ Ad pᵐ pȝ iā q̄ idē pōt ſubiectiue referri ad m'ta cōtēta: ſȝ ꝯtinētia multiplicat̄ quotiēs aliđ extremum multiplicat̄. ¶ Ad aliđ dr̄: q̄ ꝯ̄ña nō valȝ ſm q̄ ꝯtinēs ꝛ ꝯtētū ſunt oppoſita. cuiᵒ ꝓbatio ē. oīa oppoᵗᵃ ꝯcludūt ꝯ̄dictoria: qꝛ ꝯ̄dicto ē pᵃ oppō. ğ ad que añcedētia nō ſequnt̄ ꝯ̄dictoria: nec aliq̄ alia oppō: qꝛ ad qđ non ſeqtur ꝯ̄ñs nec añs: ſȝ ad aliq̄ ſumpta ꝑ ꝯpatiōem ad diuerſa nō ſequnt̄ ꝯ̄dictoria: ſed ē ignorātia elēchi. ğ nec aliq̄ alia oppō ſeqt̄.

¶ Cōtra. qñ valȝ arᵐ pħi in pdicamētis de mōte magno ꝛ pūo que dr̄ de codeȝ: ꝛ nō ſunt oppoſita ꝑ te. ¶ Iō al'r dr̄ q̄ nō oīa relīua dn̄r oppoſita: qꝛ oppᵗᵃ ꝯpant̄ ſil' ad idē in eodē tpe: qñ aūt relatiᵐ aliqđ cōparat̄ ad diuerſa relīa ſunt: ſȝ nō oppoſita relīa. ¶ Uel al'r q̄ ſūt oppoſita. vñ duplū ꝛ dimidiū i cōi ſūt oppoſita relīa: ſȝ duplū ad ħ ꝛ dimidiū ad ħ nō ſunt oppoᵗᵃ relīa. ¶ Ul' al'r: q̄ ſūt oppoſita ſȝ q̄ referunt̄ ad iuice: ſȝ qñ ideȝ eſt gnāns ꝛ genitᵒ: pr̄ nō refert̄ ad ſeipm filiū: ſȝ ad filiū eiᵒ: ꝛ inq̄tū filiᵒ ad pr̄eȝ ciᵒ: ꝛ iſtoᵒ pr̄ ꝛ filiᵒ ſūt oppoſita: ꝛ nō al'r: ſic ē ō duplo ꝛ dimidio i ꝓpoᵗᵒ. ¶ Sȝ arᵐ pħi valȝ: qꝛ arguit ex ypoteſi q̄ magnū ꝛ pūū ſint abᵗᵉ ꝯ̄ria: tūc oppō ꝟa de codē. qꝛ ex ħ q̄ mons ē magnᵒ reſpcū hᵒ abᵗᵉ eſt magnᵒ: ꝛ abᵗᵉ puus reſpectu maioris. ğ abᵗᵉ ꝯ̄ria de codē ſi ſunt abᵗᵉ ꝯ̄ria: ſȝ nō ſunt abſolute ꝯ̄ria. ¶ Ad aliđ qđ querit̄ de codē ſili ꝛ eq̄li: q̄ relatiua ħ fūdant̄ ſup ħ vnū: ꝛ tm̄ vnū illoꝝ ē relatiuū rōnis. ſ. idētitas: qꝛ relīni eē ē ad aliud ſe hr̄e. idē n'llo mō pōt ad aliud eē niſi ad aliud rōne: qꝛ inq̄tū ſimpl'r ideȝ itell's vtit̄ vno: vt duobᵒ. ¶ Cōtra illđ. Idē ꝛ diuerſuȝ ſunt ꝯ̄ria. io. hᵒ: qꝛ oppoᵗᵃ ꝛ nō ꝓuatiua: nec ꝯ̄dictoria: ſȝ ꝯ̄ria ſunt in eodē gn̄e ex. io. ſȝ diuerſitas ē relo real'. ğ idētitas: qꝛ ens reale non opponit̄ enti rōnis. ¶ Itē oē ens oī enti cōparatū: aut eſt idē aut diuerſuȝ. idē ğ ꝛ diuerſuȝ ſunt ꝯ̄ria imediata circa ēs ꝛ ꝯuertibilia. Sȝ ēs rōnis ē diſtinctū ꝯ̄ reale ꝛ nō ē paſſio cōuertibil' cū ente ex aīam: qꝛ ēs reale pōt eē ſine ente rōnis. ğ idētitas nō ē ens rōnis. ¶ Itē ſi idētitas eēt ens rōnis: nō eēt de ꝯſideratiōe metaᶜⁱ: ſȝ logici: qđ ē ꝯ̄ pħȝ. 4. hᵒ. ca. z. ¶ Itē ꝯ̄ rōnē. ſi rō valȝ: tūc idē. oē ē ꝑ acciñs ideȝ cidē ꝛ ñ eēntial'r. pᵒ ꝯ̄ñe. ō ꝑ ſe rōne hᵒ qđ ē idē iq̄tū idē ē aliqđ attributū ſibi a rōne. ħ dic pō: qꝛ eēntia lapidis nō ē eadē ſibi: niſi ꝑ aliqđ attributū ſibi a rōe: qꝛ eēnᵒ: vt fūᵐ:

T. c. 9. ꝛ idē. T. c. 13. Ibidē. t. c. 11. ꝛ. 12. T. c. 4.

⁊ vt termin⁹ ſūt idē p accñs.ſicut hō ⁊ hō ſilis:q̄2 vt eſt ter minus eſt aliqd cū attributo aliq̄ a rōne:⁊ in alio termino ſilr̄ eſt aliq̄ ꝓpō rei ⁊ rōnis:⁊ ſic ille termin⁹ ꝓpoſitus ex re ⁊ rōne eſt idē p accñs termīo aly rōne illius diuerſi attri⁄ buti a rōne vni termio:⁊ aly:q̄2 data vni termio:⁊ aly ſunt diuerſa. ❡ Itē tūc.oē idē eēt diuerſum.p̄:q̄2 p ſe rō refe⁄ rēdi idez ſibi.ē alietas ex h̄ q̄ itell's attribuit aliqd rōnis vtriq̄ꝫ termio.ꝯñs ipoſſe:q̄2 idē diuidit̄ p accñs:⁊ ſm ſe:ſi⁄

T.ñ hñ te 2m. cut vnū p p̄bm in lr̄a.ḡ aliqd eſt idē eidē ſm ſe. ❡ Itē oē p accñs reducit̄ ad per ſe.z.phyſicoꝝ.ḡ ſi nihil p ſe idē ei⁄

T.c.66. dē:nec ē aliqd idē per accñs. ❡ Itē ſi oē idē eidē p accñs: tūc p aliud:⁊ erit idētitas in īfinitū:vel ſi ſtes:tūc idētitas p accñs totius ad totū:q̄2 p ſe rei.ſ.fūdam̄ti ad rē:⁊ tūc re⁄ latio realis p̄ma. ❡ Itē ex h̄ ſeq̄tur ipoſſe:q̄2 in oī affirma tiua vera.eodē mō ē vnitas ꝓpōnis q̄uō ē vnitas extremo ruꝫ:ſi tūc idētitas extremoꝝ eſt ſolū p accñs.ḡ nulla ꝓpō p ſe va:q̄ h̄ ſm ꝯcluſiuꝫ ſit ipoſſe:pꝫ.q̄2 itelligūtur duo op poſita in eodē termino:q̄2 p ſe idētitas ⁊ ali^tas. ❡ Itē ſi ſit relō rōnis aut vtriq̄ꝫ extremū ē ens rōnis aut vnū. Non vnuꝫ tm̄:q̄2 idētitas equalr̄ fundatur in vtroq̄ꝫ termio:ſi vtrūq̄ꝫ negāt cōiter:q̄2 fūdam̄tū alteri⁹ relōnis ē eēn⁹ rea lis:nō īquātuꝫ attribuit̄ ſibi aliqd rōnis. ❡ Itē ſi ſic.ḡ ſi⁄ milr̄ ſilitudo ⁊ eq̄litas:q̄2 de rōne illoꝝ relatiuoꝝ eſt nō

T.c.20. alietas:ſꝫ de rōne illoꝝ ē vnitas in lr̄a.ḡ ſi pp vnitateꝫ eſt idētitas relō rōnis ꝓpter vnitatē erunt ille relationes ra tionis:ſed hoc non concedunt.

De trib⁹ iſtis dr̄ ſic:q̄ h̄ tria fūdātur ſup vnū qḋ ē ī diuerſo gñe:q̄2 ſic ens dr̄ multiplr̄.ita vni tas.ſic ḡ ens diuidit̄ ī diuerſa p̄dicam̄ta.ita vnitas in diuer ſas vnitates.ita q̄ idētitas ſup vnū ī ſuba:eq̄litas ſup vnū ī q̄ntitate ⁊c. ❡ Cōtra.oē ens oī enti ꝯpatū ē idē aut diuer ſuꝫ.ḡ idētitas nō eſt tm̄ in gñe ſube:ſed ī omni gñe. ❡ Itē albedo cōparata albedini nō eſt ſilis ſibi.nec equalis: tūc

T.ñ hñ te 2m. eadē ſibi ⁊ diuerſa a nigredine. ❡ Itē p̄hs.5.h⁹ in fine de oppoſitis diuerſum ē ſm vnāq̄ꝫq̄ꝫ cathegoriā ſi diuerſum ⁊ idē cū opponātur.ḡ idē nō determinat̄ ſolū ad gen⁹ ſub⁄

T.c.4. ſtātie. ❡ Itē.4.ca⁹.z.q̄ in oī gñe rep̄iūtur ⁊ attribuūtur ſube p̄. Q̄ ſile nō īuenitur p ſe in gñe q̄litatis.probo.in⁄ diuidua eiuſdē ſp̄ei nō ſolū hñt vnitatē ſp̄ē:ſꝫ hñt vnitatē in dr̄ia ſpecifica:⁊ īquātum ſic vnū aut ſunt eadē ꝓprie lo quēdo:aut nō.⁊ ſi ſic.tūc icōueniēter diuidit̄ vnū in vnuꝫ nūero gñe ⁊ ſp̄e:⁊ ꝓportōe.nō ergo ſunt eadē in dr̄ia ſpeci fica.ſunt ḡ ſilia in dr̄ia cū cōueniūt ī illa:⁊ dr̄ia p̄dicet̄ de illis in q̄le. ❡ Itē Boecti⁹:ſp̄es eſt tenuis ſilitudo ſingula rium. ❡ De q̄ntitate ſic.in oī gñe:loquēdo de re illi⁹ gnis.

T.c.z.⁊ ide. ꝯpādo eā ad aliā eiuſdē eēntia h̄ eſt eq̄ pfecta ei.⁊.ī .in oī gñe eſt vnū p̄mū:qḋ eſt mēſura ⁊c.per cui⁹ acceſſuꝫ dr̄ p⁄ fecta ⁊ min⁹ pfecta.ḡ equalitas ē ibi nō fūdata in q̄ntitate ❡ Itē in gñe q̄litatis ē mai⁹ ⁊ min⁹ nō a maiori ⁊ minori in q̄ntitate:qḋ pꝫ.alias equ⁹ eēt magis albus q̄ margarita

T.c.20. ❡ Itē p̄hs dicit.5.q̄ hec tria fūdātur ſup vnū qḋ eſt p̄ici pium nūeri:⁊ ē metrū:nō ſup vnū diuerſoꝝ generꝫ. ❡ Cō cedūtur ergo ratiōes ad mīus de eodem q̄ idem ⁊ diuer⁄ ſum reperitur in omni genere.

De ſimili ⁊ equali pōt cōcedi idē:ſiue de q̄uātita te ⁊ q̄litate que ſunt accñtia. vñ ē ibi eq̄litas ⁊ ſilitudo eēntiaꝫ:q̄2 ideꝫ ſile ⁊ eq̄le ſignāt rela tiones ⁊ fūdātur ſup vnū p̄n^m nūeri īme^e ⁊ remotū fūda⁄ mētū ē res diuerſoꝝ generꝫ ſm vnā viā:⁊ ſm aliaꝫ viam. ❡ Iſta tria p̄nt fūdari in oī gñe ſup rē illi⁹ īquātum res ē q̄d:⁊ īquātū ſic vna fūdatur idētitas:⁊ īnq̄tuꝫ res eſt q̄lis nō ſolū acci⁹:ſꝫ p dr̄iam eēntialē:⁊ īquātū ſic vna ſup ipāꝫ fūdat̄ ſilitudo. ❡ Silr̄ īquātū res hꝫ q̄ntitatē pfectiōis:⁊ ē vna.ſic fūdatur remote equalitas ſup ipam. h̄ ḡ tria ſūt in oī gñe:⁊ ſunt in gñe relōnis:vt ſp̄es. ❡ Cōtra.aliq̄ hñt vnitatē ſm rē de gñe actiōis īquātum ē actio ⁊ accñs agē

tis.ḡ h̄ fūdatur relō q̄ nō eſt idētitas:nec ſilitudo nec eq̄ litas. ❡ Cōcedo tūc:q̄ ſup vnitatē in gñe actiōis pōt fun dari relō.cū ḡ duo cōueniūt in actiōe i^a relatio eſt alia ab iſtis. ❡ Itē ſeq̄tur ex dictis:q̄ idem ſit ſile ſibi:q̄2 ſi res d̄ gñe ſube ſit q̄lis qualitate eēntiali.⁊ ſic hñs vnitatē ſit ſi⁄ mil'.ḡ iſte hō cū h̄ habeat eē ſilis ſibi ipſi. ❡ Dico q̄ fūda mētū idētitatis eſt vnū nūero.iō idē ſibi idē:ſꝫ vnitas ſili tudinis ē vnitas ſp̄ē ſolū:iō idē nō eſt ſimile ſibi.

Ad argumenta ſuſtinendo q̄ idētitas ſit relō realis. ❡ Ad p̄m cū dr̄ q̄ ē ha⁄ bitudo rōnis. Dico q̄ nō ē d̄ rōne relōnis:q̄ ſit hītudo ad aliud extremū realr̄. Sꝫ q̄ ſit hītudo ad cor^m:ſiue ſit aliḋ realr̄:ſiue nō:ſed h̄ accidit relōni vñ pōt eē realis. h̄ p̄bat̄ q̄2 relō talis fūdat̄ ſup vnuꝫ.ḡ vbi magis ē cōcedēda vni⁄ tas q̄ diuerſitas ibi magis eſt cōcedēda relatio.talis vni⁄ tas realis eſt maxima. q̄re. ❡ Itē a ſilitudie in ſp̄ē dr̄ ali quid ſile in ſp̄ē:⁊ p̄mū relīuū eſt idē ſibi:⁊ refert ad ſeipꝫ: ⁊ tñ ibi eſt relō realis ſꝫ oēs.ḡ ⁊c. ❡ Itē q̄ dr̄ relō: eſt ad aliud ſe hr̄e.hoc eſt veꝝ de relīuis ſuppōnis de p̄ mō:ſed in alys ē vnitas magis de rōne extremoꝝ:q̄ ali^tas. ❡ Cō tra.ſi idētitas ē relō realis eſſet relō res alia a fūdam̄to:⁊ tūc illud eēt idē ſibi:⁊ ꝓcederet̄ in īfinitū. ❡ Dōm q̄ illa idētitas q̄ eſt relō nō ē relīuū: ſꝫ rō referēdi:⁊ q̄ i^a relō vt illa relō:nec eēt eadeꝫ ſibi:nec diuerſa:ſꝫ eēt rō qua aliqd eēt idē ſibi:⁊ i^d idē eēt relīn p ſe:relō aūt nō:⁊ ſtāduꝫ ē tūc in p̄mis. ❡ Ad p̄^m ar^m p̄ncipale in ꝯriuꝫ q̄ rō ſumit falſuꝫ. ❡ Ad aliud q̄ nō ſunt ptes vni⁹ q̄ntū ad ſp̄ēm quā ſignifi cāt:ſꝫ q̄2 reqrūt in diuerſis vnitatē ꝓ fundam̄tis p̄ximis: ſunt ptes vni⁹:q̄ntū etiā ad fundam̄ta remota diuidūt ali quo mō vnū:q̄2 fundamētū idētitatis eſt homo vt vnus: ſimilitudinis differentia hominis.

Suſtinendo aliā ptē. ❡ Ad tres p̄mas rōnes:q̄ ille ꝓpōnes ve ſunt ⁊ rōne indiuiſio⁄ nis eēntie:nō rōne relōnis ſupueniētis. ❡ Ad aliud ſilr̄. ❡ Ad.5.cōcedit̄ q̄ idē ſit ſibi idē p accñs:q̄2 aut ideꝫ acci pit̄ ꝓ forma quā ſignificat:tūc h̄ ꝓpō ē p ſe:idē eidē idē:ſi accipiat̄ ſic pro eo qḋ ē idē:vt dr̄ hō eſt idē hoī.h̄ eſt va per accñs:fundamētalr̄ nō:q̄2 idētitas accidit hoī:q̄2 ſic albe⁄ do accidit hoī. Sꝫ albedo eſt fundamētū ſilitudinis d̄ ſe. Sꝫ ſortes nō eſt fundamētū idētitatis:niſi vt attribuit̄ ſi⁄ bi aliqd a rōne. ❡ Ad aliud in ꝯriū q̄ nō opꝫ illud reduci ad aliqd qḋ ē p ſe tale. ❡ Sꝫ ad aliqd qḋ ē p ſe cā illi⁹. ſic h̄ idētitas p accñs reducit̄ ad īdiuiſiōeꝫ fundam̄ti q̄ eſt p ſe. ❡ Ad p̄^m in ꝯriū dōꝫ diſtictio i^a de eodē dr̄ d̄ eo q̄ntū ad īdiuiſiōeꝫ in q̄ fūdat̄ idētitas. ❡ Ad aliḋ d̄ pceſſu in ī⁄ finitū. Dr̄ q̄ idē p accñs ē idē p aliud.nō q̄ i^d aliḋ ſit ideꝫ: nec p ſe n^c p aliḋ. ❡ Ad aliḋ de vitate ꝓpōnis:q̄ nō oꝫ ꝓ⁄ pōne verā eē ſm vnitatē extreoꝝ cū relōnib⁹ ſupadditis: ſꝫ vitas ē ex idētitate fūdam̄toꝝ in qb⁹ fūdat̄ relō idētita tis. ❡ Ad a^d oē idē erit diuerſo idē. verū ē ſꝫ rōnē. vñ ibi eſt idētitas ſimplr̄ ⁊ diuerſitas ſm q̄d.⁊ h̄ nō ſunt oppoſi⁄ ta. ❡ Ad vnū ar^m p̄ncipale.dico q̄ vtrūq̄ꝫ extremū eſt ali q̄d rōnis ſm q̄ refert̄ fundamētū rēotū eſt reale vnitas eēntialis. ❡ Ad aliḋ dico q̄ ſilitudo ⁊ eq̄litas fundant̄ in vnitate reali:q̄2 h̄ albedo:⁊ i^a hñt vnitatē realeꝫ īter ſe ſi nunq̄ eēt inte⁹.⁊ ex illa vnitate mo⁹ itellect⁹ ad attribuē⁄ duꝫ illi vnitati reali vnitatē ſp̄ei.⁊ iſta vnitas:nec ē vnitas rōnis:nec ſingularis:ſꝫ media.⁊ in potētia ad vnitateꝫ rō⁄ nis que fundatur ſuper eam.

De potētia actiua ⁊ paſſiua.dr̄ q̄ fundamētū relī uoꝝ in ſcḋo mō fundat̄ in re d̄ gñe ac⁄ tionis ⁊ paſſiōis:⁊ hoc in reb⁹ de gñe actionis qbus corrñ⁄ det paſſio:fundat̄ etiā ī p̄ncipys actiuis ⁊ paſſiuis ſicut in forma q̄ eſt p̄n^m agēdi:⁊ illa que eſt p̄n^m patiēdi q̄ ſunt in 3^a ſp̄ē q̄litatis ſꝫ aliquos. Tñ hoc nō oꝫ q̄2 ſi nō eēt aliqḋ p̄n⁄ cipiū imediatū opandi niſi q̄litas:tūc ſuba nunq̄ gñaret̄

vniuoce:q2 pn^m gñandi:7 ſuba nõ ſunt i eodẽ gñe. ❡ Dicitur hic ꝙ accñs agit in vtute ſube que eſt vniuoca gñato. ❡ Cõtra aut in vtute eius vt cã efficiẽs.tũc hr̃ ꝓpoſitum q2 efficiẽs pmũ plus cãt ꝙ̃ illud qð in virtute ei9 cãt:7 immediati9:7 hʒ aliquẽ effcm in gñato quẽ nõ hʒ aliud agẽs.

Dico tunc ꝙ pn^m agẽdi põt eẽ in gñe qualitatis: 7 in pma ſpẽ.7 in ſcða 7 3^a.7 põt eẽ ſubſtãtia.vñ in gnõne ſube ſuba ẽ per ſe efficiẽs. ❡ Tũc dico ꝙ relõnes ſcði modi pñt fundari ſup hõ pncipia agẽdi:7 cõ9 ſup pncipia patiẽdi fundat̃ re9 aliqñ ſuba quanta eſt immediatũ pncipiũ patiẽdi reſpectu albedinis. ❡ Ad ar^m ꝙ fũdamẽta ſunt forme ab^{te} que ſunt pn^a agẽdi 7 patiẽdi ſi accipias potẽtias:vt referunt̃ accipis fundamẽtũ cũ relõne ❡ Ad aliud ꝙ pmo refert̃ ad potẽtiã paſſiuã pmo 7 per ſe nõ pmo ad agere. ❡ Ad ar^m qð fit ꝯ tertiũ modũ ꝙ oĩa relatiua ðnoĩatiue dicta ſunt in vno gñe. ❡ Ad mi.nego. ❡ Ad ꝓbatõem ꝙ loqtur de gñe nãli: vbi iter oppoſita ẽ trãſmutatio.7 vbi ꝑus permutat̃ aliqd ad medium:ꝙ̃ ad extremũ.Sʒ relatiua nõ ſunt ſic oppoſita:7 iõ nõ ẽ ibi mediũ. ❡ Ad rõnẽ dico ꝙ ſcibilis eẽ eſt ad aliud ſe hr̃e:7 in alijs modis ẽ mutua depẽdentia:q2 extrema accipiuntur vniformiter ſi actu vnũ 7 aliud.ſi in potẽtia:aliud in potẽtia:ſed hec mẽſura acci^r.q.actuali^r 7 mẽſurabile potẽtiali^r vt eſt per ſe termin9:ſi tñ accipit̃ ꝓportiona^r eſt ibi mutua depẽdẽtia:ſicut 7 in alijs modis:7 ſunt 7 nõ ſunt ſil^r. vnde ſcibile ſe hʒ ad ſciam in potẽtia. ❡ Cõtra Ar.in pdicamẽtis.deſtructo ſcibili.deſtruit̃ ſcia nõ eꝯ.dicit̃ ꝙ hoc veruʒ eſt:ꝙ deſtructo ſcibili in potẽtia deſtruit̃ ſcia in potẽtia.7 ecõuerſo.ſil^r deſtructo ſcito in actu:deſtruit̃ ſcia in actu:7 eꝯ.deſtructa ſcia in actu.deſtruitur ſcitũ i actu.Sʒ ðſtructa ſcia in actu:nõ deſtruit̃ ſcibile in potẽtia.

❡ **Scðm numeꝝ qdẽ igit̃ 7 potentiã dcã ad aliqd:oĩa ſunt ad aliqd:eo ꝙ ipm qð eſt alteri9 dr̃ ipm qdẽ:ꝟ nõ eo qð ad illud aliud. Mẽſurabile vo 7 ſcibile: itellectuale: eo ꝙ aliud ad ipm dr̃ ad aliqd dñr. Nã intellectuale aliqd ſignificat qð ipſi9 itell's eſt. T.c.XX. Qõ. XIII.**

Utrum terti9 modus diſtinguat̃ a 2° ꝙ non.in hoc mõ ponit̃ ſẽſus 7 ſenſibile:ſenſus 7 ſenſibile referũtur ꝟ

T.c.25. potẽtiã actiuã 7 paſſiuã ſm phm.4.ca.de veritate apparentiũ.ſenſibile eſt motiuũ ſenſus:7 mouẽs pri9 moto.7 ſi ꝟ 7c. ❡ Itẽ ſenſus eſt potẽtia nãlis.gͦ in ſcða ſpẽ qualitatis 7 potentia

T.c.51. paſſiua eſt.2.de aĩa.7 talis potẽtia eſt fundamẽtũ relõnis

7 idc. ſcði modi. ❡ Cõ ſcia nõ refertur ad ſcibile.ꝓbatio:ſciẽtia per ſe in gñe qualitatis.Sed tale nõ depẽdet ꝟ ſe. ❡ Cõtrarium ponitur a philoſopho in littera.

Ad qõnem dr̃ ꝙ nõ accipit̃ in 3° mõ menſura ꝙ̃titatiua:ſed pfectõis alias nõ differret a pmo mõ:tũc mẽſura fundatur ſuper omnẽ eſſentiã:7 mẽſurari ſup habitum de genere qualitatis.

Contra ꝙ accipi põt p mẽſura quãtitatiua: q2 nõ oẽ cõtentũ mẽſurat cõtinẽs ꝙ̃titatiue: ſicut pʒ de aliqb9 numeris. ❡ Itẽ tps mẽſurat motũ:7 tñ nõ reddit motũ. ❡ Itẽ ꝙ ille modus non approꝑriat hitui 7 co

T.c.2.7 gnitõi 7 obo:q2.i.in oĩ gñe ẽ aliqð pmũ qð ẽ mẽſura.gͦ cir

idc. cũſcribẽdo oẽm habitũ eſt aliqd in gñe ſube: qð mẽſurat rẽ oẽm illius gnĩs:7 eodẽ mõ in alijs generibus.

Tunc relones pmi modi fũdãtur pciſe ſup reꝫ de gñe ꝙ̃titatis:7 in gñe ſube nõ fũdat̃ pciſe aliqs modus 7 relõnes ſcði modi fũdãtur in reb9 de gñe actõis 7 paſſiõis:7 ſup pn^a agẽdi 7 patiẽdi que pñt eẽ in multis gnĩb9. ❡ Relõnes tertij modi fũdant̃ i

oĩ re cuiuſcũꝗ gnĩs:7 ẽt ſup ydeã in mẽte dĩna: q2 ẽ mẽſura 7 pfectio ydeati:7 aliqñ pñt fundari ſup res diuerſoꝝ generũ:q2 qlibʒ res itelligibilis: 7 cognitio ẽ in gñe actionis:7 hit9 cognitiu9 in gñe qlitatis. ❡ Sʒ vidẽdũ eſt qualiter mẽſurat̃ ſcia 7 ſcibile:ſcia practica nr̃a cãtur a rebus 7 iõ ſcibile mẽſurat ſciam.Sʒ ar^{ta} cãntur a ſcia practica:7 ibi ſcibile ẽ mẽſurabile:7 ſcia menſura rei. vñ oĩa nãlia ſe hñt ad ſciam dei:ſicut artificialia ad nr̃am.ita ꝙ ſcia dei ẽ mẽſura. ❡ Iã ergo pʒ ꝙ iſte modus diſtinguit̃ a ſecũdo mõ:ſicut pʒ ex pdictis:nõ per mutuã depẽdẽtiã:vl' nõ mutuam:ſed per fundamẽta alia 7 alia.vt pʒ.

Ad primũ ꝯ ꝙ ſenſus equocũ ad potẽtiã nãlẽ que ẽ in gñe qlitatis.7 ad actũ ſentiẽdi:7 ſic ẽ in gñe actõis. ❡ Tũc ſenſus p mõ eſt fũdamẽtũ ſecũdi modi.ſenſus 2° mõ eſt fũdamẽtũ illi9 tertij modi.7 ſic ad aliud arg^m.Et vltra:ꝙ ſcia ẽ in gñe qlitatis p ſe:nõ in relõne:q2 diuerſoꝝ generũ:7 nõ ſubalternatiꝫ poſitoꝝ 7c.Sʒ ſcia q eſt hitus.eſt ꝓpmũ fũdamẽtũ relõnis:ſicut q̃ternarius in gñe ꝙ̃titatis 7 dupleitas in gñe relõnis.

❡ **Nõ eſt aũt itellectus ad hec cui9 eſt itellect9:bis.n.idem dcm̃ vtriꝗ erit. ſimilr̃ aũt 7 alicui9 viſus eſt viſus: 7 nõ cui9 eſt viſus:quãuis hoc verũ ſit dicere:ſed ad colorẽ:aut ad aliquid tale.Illo vo modo bis ideꝫ diceret̃.q2 eſt viſus cui9 eſt viſus. T.c.XX. Qõ. XIIII.**

Utrum idem referat̃ ad duo per ſe:ꝙ ſic.idẽ ꝯtinẽs ad multa ꝯtẽta.ſil^r vna potẽtia actiua ad agere:7 ad potẽtiã paſſiuã. ❡ Iteꝫ ad genꝰ qð depẽdet gen9 7 ſpẽs.gͦ ſpecies refert̃ ad corr^m gnĩs:7 ad ꝓpriuʒ 7 ad vtrũꝗ per ſe. ❡ Itẽ ſpẽs per ſe refert̃ ad gen9 ſm porphyriũ:7 p ſe ad idiuidua.Spẽs eſt qð p ſe pdicat̃ de indiuiduis ꝟ ponit̃ idiuidua:7 diffinit̃ p ea: q2 nõ ponit̃ ibi vt gen9:nec vt ſubm.gͦ tñ vt corr^m ſpẽi.gͦ 7c. ❡ Ad oppo^m eſt phs ꝟ in.5.vbi hr̃ p inꝯuenienti ꝙ idẽ bis dicatur. T.c.20.

Dicendum ꝙ idẽ nõ põt referri ad diuerſa p:põt tñ p ſe nõ p:q2 illud ꝯpetit alicui p qð ꝯpetit ei p ſpẽꝫ ſuã illud p ſe qð cõpetit ſibi p cãꝫ in ſe.vñ illa dñr relĩua p q ſunt hõ p.ꝓpriã rõneꝫ ſpecificã:ſicut pr̃ p ſe.Alia p ſe dñr rliua ꝟ aliqd itell'ʒ in eis: ſic rõne gnĩs ſui:ſic medicina dr̃ relĩue rõne ſcie q ẽ gen9 eius q itelligit̃ in ea.p9pmi:q2 ſi ſic:tũc relõ illa q eſt rõ referẽdi vnũ ad duo extrema: p eẽt due relationes eẽntiali^r: q2 ad duo nõ eſt p eadẽ hitudo:ꝟ relõ ſm ſe ẽ hitudo:tũc etiaꝫ idẽ hr̃et duas diffõnes:q2 per vtrũꝗ corre^m eꝗ p diffinit̃:7 tũc poſſet cognoſci p vnã 7 nõ cognoſci p aliã. ❡ Itẽ tũc idẽ poſſet eẽ 7 nõ eſſe ſil^r.accipio duo correl'a a.7 b.7 c.referat̃ ad vtrũꝗ.ſi.c.referat̃ ad a.7 eꝗ p ad b.cũ a.poſſit eẽ ſine b.ſequit ꝙ c.rel'm ad ãbo.ſ.a.7 b.eẽt 7 nõ eẽt.ſi a.eſſet deſtructo b. ❡ Itẽ põle idẽ referri ad diuerſa nõ p: q2 p 7 per ſe ad ꝓpriũ correl'm 7 p ſe nõ p ad correl'm ſui gnĩs.vbi grã. mltiplex 7 ſubmultiplex referũtur duplũ 7 dimidiũ referunt̃:ſed duplũ p ſe 7 p refert ad dimidiũ p ſe nõ p ad ſub mltiplex qð ẽ correl'm ſui gnĩs:7 nõ ẽ.ita ꝙ ſubmultiplex ꝙ eſt p ſe correlatiuũ 7 nõ pmũ dupli põt eẽ nõ exñte dimidio.Sed dimi^m nõ põt eẽ nõ exñte ſubmultiplici:ꝟ idẽ nõ põt referri ad quecũꝗ diuerſa:q2 ſi ad vnuꝫ pmo:7 ad aliud p ſe:tunc oꝫ pmũ eſſe tale ꝙ nõ poſſit eẽ ſine p ſe correlatiuo:quãuis ecõuerſo p ſe ſine p correlatiuo. ❡ Probatio:q2 ſi poſſet eẽ ſine per ſe correlatiuo: ſeqtur ꝙ vnuꝫ extremũ ſit 7 nõ ſit ſimul:q2 exñte dimidio neceſſario eſt eẽ dupluꝫ:cui9 eſt per ſe 7 pmo correl'm.Sʒ deſtructo ſubmultiplici:qð eſt p ſe correlatiuũ dupli.7 nõ pmũ deſtrui

tur duplū. Si ḡ dimidiū poſſet eē nō exñte ſubmultiplici ſimul eēt duplū ad eſſe dimidiȷ: ⁊ deſtrueretur ad deſtructiōēs ꝑ ſe correlatiui. ❡ Itē eſſe per ſe correlatiui tm̄ ponit eſſe gn̄is: ⁊ nō ponit aliqd poſterius genere. ergo.

Ad primum argumētum de cōtinēte ⁊ cōtento. Dico q̄ nō refert̄ ibi vnū ad diuerſa pmo: ſed cōtinēs in cōmuni ad cōtētum in cōmuni: ⁊ cōtinēs quot ſpēs hꝫ ſub ſe tot cōtentuꝫ. ❡ Et cū dr̄ idē nūerus pōt cōtinere multos nūeros. ❡ Dico q̄ itelligēduꝫ ē de ꝑ ſe extremo relōnis: nō de ſubtis relōnis. Nō. n. oportet q̄ vna relō ſit in tot: ſicut alia relō: q: p̄nitas in vno ſubiecto: ⁊ filiatiōes in multis filiȷs: tn̄ quot filiatiōes ſunt in diuerſis filiȷs: tot p̄nitates in vno qui eſt pater. ❡ Ad aliud q̄ potētia actiua pmo refertur ad potētiā paſſiuā inq̄ꝫtum hō per ſe iquātū potētia ſolū refert̄: ⁊ nō pmo ad agere: ⁊ relatiuū pmū. ſ. potētia paſſiua nō pōt eſſe ſine per ſe correlō nō pmo. ſ. ſine actu potētie actiue. ❡ Ad aliud q̄ ſpēs pmo refert̄ ad genus: ⁊ per ſe ad idiuidua. vn̄ gen⁹ eſt pmuꝫ correlm̄: ⁊ nō pōt eſſe ſine idiuiduis que ſunt per ſe correlm̄. ❡ Auctoritas in ꝑrium pꝫ: q: itellectus ſi dr̄ ad itelligentē: ⁊ ad intelligibile ideꝫ dicitur bis eque pmo: q: reſpicit vtrūq; eque. ❡ Uel alr̄: tunc omne accidēs habꝫ duo correlā. ſ. ſubm̄ ⁊ obiectum. ❡ Ad aliud q̄ ad qō refertur genus ⁊ ſpēs: veruꝫ eſt: ſed nō pmo.

❡ Quare tres erunt phie theorice. Mathematica. Phyſica. Theologia. T. c. II.

❡ Libri ſexti metaphyſice. Queſtio. I.

Quia ſcientiam ſpeculatiuā diuidit Ariſ. in phyſicā: mathematicā ⁊ diuinam. Ideo querit̄ an iſta diuiſio ſit ſufficiens. Arguitur q̄ nō: q: logica neq; eſt circa agibilia: neq; factibilia. ḡ eſt ſpeculatiua: nec tamen eſt aliq̄ illaruꝫ. ergo ⁊c̄. ❡ Itē moralis nl̄ra eſt iſtarū: eſt tamē theorica. ꝓbatio: naꝫ oīs hītus intellectual' circa agibilia eſt prudētia: q: ſic diffinitur prudētia. 6. ethicorum. q̄ eſt recta rō agibiliū. moralis aūt ſciētia nō eſt prudētia: q: tunc omnes hn̄tes eam eēnt prudētes: ⁊ ita v̄tuoſi moraliter. ḡ moralis ſciētia nō eſt recta rō circa agibilia neq; factibilia: vt pꝫ. ergo ⁊c̄. ❡ Item ens equalr̄ diuiditur in decē genera ex. 5°. hui⁹. ergo ſicut vnū diuidēs. ſ. q̄titas facit ſciētiā ſpecialē: vt mathematicā: ita qōlibet aliorum. ❡ Itē ſubſtātia icorporea hꝫ ꝓprietates vel ꝓprias paſſiōes alias a paſſiōibus entis ⁊ ſubē: ſicut ⁊ ſuba corporea: ⁊ pfectiores paſſiones hꝫ: quāto eſt ens pfectius. ergo ſi de ſuba corporea eſt ſciētia ſpecialis vt mathematica vl' nāalis in qua cōſiderātur ꝓprie paſſiōes eius. ita vr̄ ꝑ locū a minori: q̄ de ſuba icorporea eſt alia ſciētia ſpālis preter metaphycā in qua nō cōſiderātur de ipſa niſi ꝓpe paſſiones entis vel ſubē. ❡ Itē q̄ nō ſunt tot vr̄: q: metaphyc⁹ hꝫ ꝯſiderare oīa ſm̄ qditates ſuas etiā in ſpāli. ḡ ⁊ oēs paſſiōes oīum. ḡ nō eſt alia ſcia. ꝓbatio añtis ꝑ Ar. hic in l̄ra nulla ſcia rōne facit de eo qō qd eſt: ſed vel ex ſenſu ſuppo nūt qō qd eſt ſui ſubti: vl' aliūde accipiunt. ❡ Itē q̄ nō ſit diſtinctio īter mathematicā ⁊ metaphycā. arguit̄: q: vn̄r eſſe de codē: quātitas. n. in vtraq; cōſiderat̄: ſic etiā in nāli ſcia ꝯſiderat̄ vt patꝫ. 2°. phyſicorum. ḡ nec illa diſtinguitur ab alterutra iſtarum.

In contrarium eſt Ariſt. in littera. ❡ Item in libello de intelligentia Ariſto. ❡ Item Auicenna primo metaphyſice ſue. ❡ Itē Ptolomeus in pmo Almagēſti. ❡ Item Boeti⁹ in libello ſuo de trinitate. Et pꝫ q̄ apud philoſophātes eſt famoſiſſima diuiſio.

Hic primo vidēdum vn̄ ſumat̄ diſtinctio ſciaruꝫ. circa hoc ſunt due opiones. ❡ Pria talis. ſcia eſt hītus cognitiu⁹ ꝯclōnis demr̄ōnis: ſicut patꝫ ex diffōne ſcire. pmo poſterioꝝ. ḡ quot ſunt ꝯclōnes demr̄abiles tot ſunt ſcie: ꝯña ꝓbat̄. nā hītus diſtiguit̄ ꝑ oba. ⁊ ita ſcie pſcibilia: illa ſunt ꝯclōnes demr̄abiles. ❡ Itē hītus inoteſcūt ꝑ actus reſpectu diuerſaꝝ ꝯclōnuꝫ ſunt diuerſi actus ſciēdi ſpē. ḡ ⁊ hītus diuerſi. Maior ꝓbatur: tū q: illi actus ſciēdi ſunt diuerſi nō tm̄ numero: q: ſic diſtiguūtur actus ſciēdi circa eādē ꝯclōnē frequenter eliciti: dr̄ia maior dr̄ia nūerali vr̄ eē dr̄ia ſpecifica. Tuꝫ q: aliqd per cām cognoſcere eſt aliqd ſcire ex diffōne ſcire. ꝑ poſterioꝝ. ḡ cuꝫ alia demr̄atio ſit ꝑ quā hō ꝯclō cognoſcit̄ ⁊ alia ꝑ quā illa vr̄ q̄ aliō ſit ħ ſcire ab illo: etiaꝫ ſpē: magis. n. dr̄nt ille demr̄ones q̄ nūero tm̄: q: ſunt ex diuerſis pncipȷs oīno. Et iſta opiō ponit qōlibꝫ cōplexū hr̄e habitū ꝓprium. ſi pncipium eſt hꝫ inte^m. ſi cōcluſio eſt. hꝫ ꝓpriam ſciētiam.

Contra iſtā opionē arguit̄: q: ſm̄ ipſaꝫ geometria vl' q̄cūq; alia ſcia nō ē vna niſi vnitate aggregationis ex multis hītibus qō vr̄ ꝯ̄ itentiōem Ar. ex multis locis in ꝑ poſterioꝝ. ⁊. 2. ❡ Itē ſic poſſet metaphyca ⁊ nālis ſcia dici vna: q: aggregatōe. incōueniēs eſt aūt q̄ tātaꝫ vnitatē habeāt inter ſe ſciētie que ponūtur ſimplr̄ diuerſe: quātam habꝫ vna iſtarum inter ſe.

Dicunt alȷ q̄ ſcia vna eſt ſm̄ ſpēꝫ ſpāliſſimā que ē circa ſubꝫ vnū ad qō plura attribuūtur: q: cuꝫ ħ hꝫ vnā rōnem formalē ꝯſiderādi oīa que cōſiderat: ⁊ talis in vna aīa eſt vna nūero ex multis actibus itelligēdi gn̄ata: ⁊ ita vna eſt: ſic in vno appetitu ē vna tēperātia: licꝫ ex mľtis actib⁹ gn̄ata: ⁊ in vna ſupficie vna albedo itenſa: lꝫ eēt ſucceſſiue ab codē: vel diuerſ gn̄antibus vnica trāſmutatiōe: vel diuerſis trāſmutatiōib⁹ inducta. Quia tn̄ nō ē oīno ſilē: diſtinguūt q̄ quedā forme recipiētes magis ⁊ min⁹ ſm̄ gradū pfectōis: ⁊ cōpletionis ſue inducūtur vnica trāſmutatiōe vt albedo: vel plurib⁹ actib⁹ cōformibus: vt tēperātia: quedā aūt plurib⁹ difformibus vt ſcie in quaꝝ gnōne ponūt talē pceſſuꝫ: q: eꝫ rectū ordinē acgrēdi eas ex actu cognoſcēdi pn^m pmuꝫ talis ſcie: hꝫ ipſa ꝑ gn̄ari: ⁊ tūc hr̄ totū eſſe illi⁹ hītus ſciētifici lꝫ in gradu ifimo: ⁊ tūc iſte hitus dr̄ eē intell's illius pncipȷ. ❡ Deinde cognoſcēdo alia pncipia idē hītus q dicit̄ eē intell's illius pncipȷ auget̄: ⁊ dr̄ intell's pluriū pncipioꝝ iſtoruꝫ cognitoꝝ. ❡ Et vltra ex pncipȷs deducēdo ꝯclōnes ampli⁹ auget̄: ⁊ dr̄ eē ſcia iſtarū ꝯclōnū: ſemp tn̄ manēs idē habitus nō hn̄s dr̄iaꝫ niſi rōnis tm̄: ſicut alie forme q̄ recipiūt itenſiōem in quocūq; gradu ſi ſtāt in illo nō hn̄t ꝯpōnem aliquā: q: in illo nō hn̄t differētiā aliquā: vltra gradus iferiores: quos v̄tualr̄ ꝯtiet niſi rōnis tm̄: ⁊ dr̄ia rōnis nō ſufficit ad ꝯpōnē: nec obſtat q̄ hi act⁹ ex qb⁹ gn̄atur ⁊ auget̄ hītus vn̄r q̄ñ differre ſpē: ſicut itellectōes diuerſoꝝ pncipioꝝ: vel diuerſarū ꝯclōnum vel. q. gn̄e: ſicut intellectōes pncipȷ: ⁊ itellectio ꝯclōnis: dr̄nt. n. actus ſicut dr̄nt oba cognita: ſꝫ hītus vnus ex oīb⁹ eſt gn̄atus: ⁊ ad ſiles act⁹ inclinās. ❡ Hoc cōfirmat̄: q: pn^m pfectius cognoſcitur: q̄ñ ex i⁹ ꝯclō deducit̄: nō aūt eēt ita niſi hītus pncipȷ intēderet̄. ḡ alius nō gn̄atur: ſed preexñs auget̄. ❡ Dicūt etiā q̄ tal' hītus nō tm̄ intēdit̄ ex cognitōe diuerſoꝝ pncipioꝝ: vl' cōcluſionū: ſed etiā ex frequēti ꝯſideratōe eiuſdē: vt ſi ꝯ vnū pn^m magis cognoſcat̄ illo hitu q̄ aliō: ⁊ vna ꝯ q̄ alia: q: frequētius cōſiderata: ſemp aūt ſm̄ iſtos cognitio ꝑor eſt pncipium ⁊ diſpō cognoſcēdi poſteri⁹ ſiue in pncipȷs inter ſe ſiue reſpectu concluſionum.

Marginal notes: T. c. 5. — ca. 6. — T. c. 14. — T. c. 1. — T. c. 16. ⁊ ide. — T. c. 2.

Contra illam opinionē multiplr̄ arguit̄. Prio ſic. actus naturalr̄ ē generatiu⁹ habitus ſm iſtos per hoc ꝙ naturalr̄ ſuā ſimilitudinē relingt in paſſo. differētiū aūt ſpē ſm ꝓprias ratiōes agētiū ſunt diuerſe ſimilitudīes reales. ergo quāta eſt differētia actuū tāta ⁊ habituū. ℂ Cōfirmatur: quare. n. act⁹ differētes morales: vt temperātie ⁊ iuſtitie generant diuerſos habitus ſpē: niſi qꝛ ſm ꝓprias rōnes ſpecificas nāles ſimilitudines ïprimūt potētie ꝯſimilr̄ differentes: ſicut ⁊ ipſi. ergo vbi eſt cā eadē eſt idē effectus. vnde videt̄ ſine rōne dcm̄ ꝙ quidā habitus tm̄ generātur ex actibus vniformibus: qdā ex difformibus. poterit enī aliquis ponere ꝙ nō eſt: niſi vna v̄tus moralis que generat̄ ex quocūqꝫ actu: ⁊ deinde augetur nō tm̄ per actus ſimiles: ſed etiā per difformes: ſicut ħ ponit̄ de habitu ſciētie. Nec poterit plus improbari: vt videt̄ illud de vnico habitu morali ꝙ̄ iſtud de

ca.4. bitu ſciētifico. ℂ Item. 2⁹ ſic. Ariſt. 6⁹ ethicoꝝ diſtinguit inteᵐ a ſciētia: ſicut habitū aᵐ ſpē: licꝫ eiuſdē generis ꝓpinquioris ꝙ̄ ſit alteꝝ eoꝝ cum opinione ⁊ prudētia: nūc aūt vidētur eſſentiali⁹ diſperata que ſub eodē genere propinquiori cōtinētur: ſicut albū ⁊ nigꝝ: ꝙ̄ album ⁊ dulce. ergo ïpoſſibili⁹ videt̄ ꝙ idē habit⁹ ſit itellectus ⁊ ſcīa ꝙ̄ ſit itellectus ⁊ opinio. ℂ Cōfirmat̄ illa rō verū inqꝫtū euidens natū eſt cāre habitū ſui in ïtellectu cognitiuum. Silr̄ aūt eſt alia ratio euidētie in ꝓncipio ⁊ ꝯcluſione: qꝛ in ꝓncipio ꝓpter ſe ex terminis in ꝯclōne ꝓpter aliud per diſcurſuꝫ. ergo ⁊c̄. ℂ Itē cū ïtellectu ꝓncipioꝝ aliquoꝝ. ⁊ ſciētia aliquarū ꝯcluſiōum in geometria ſtat ignorātia alicuius cōcluſionis eiuſdē ſcīe: nō tm̄ ignorantia negatiōis: ſed etiā diſpōnis per falſigraphū generatā: ïpoſſibile eſt aūt reſpectu eiuſdē complexi ſimul in eodē ïtellectu ſtare habitus oppoſitos. ergo reſpectu cōcluſiōis ignorate nō habet̄ habitus qui ſit ſcīa eius. ℂ Cōfirmatur: qꝛ quādo ꝯclō ignorata adiſcitur: habit⁹ oppoſitus ignorātie precedēti ïducetur. ergo ⁊c̄. ℂ Itē ſic cōfirmatur: qꝛ videt̄ cōtradictio ꝙ ille habit⁹ habeatur qui idē nūero eſt reſpectu talis obiecti vt a. ⁊ tn̄ ex illo habitu nll's actus h̄ri poſſet circa a. nec etiā quātūcūqꝫ ïpfectus. pꝫ aūt ꝙ circa cōcluſiōem predictā ignoratā ïtellectus ſic ignorās ex toto habitu ſcientie quē habꝫ: nullū pōt habere actū ſciēdi. imo nec debiliſſime opinādi: cū firmiter teneat oppoſituꝫ. ergo totus habitus quē hꝫ nullo mō erit idē nūero manēs habit⁹ illius cōcluſionis. ℂ Iteꝫ. 4. arguit̄ ſic. ex habitu itenſo pōt aliquis ꝑfectius agere circa quodcūqꝫ obm̄: cui⁹ eſt ꝙ̄ ex remiſſo. ergo ſi adiſcēdo nouas cōcluſiones ïtēditur habit⁹ pōꝛ poterit habēs ipſum ꝑfectius ſpeculari qōlibet: reſpectu cui⁹ ponit̄ eſſe habitus cuius eſt ꝙ̄ pus: ⁊ ħ poſſe ē neceſſariū quantuꝫ eſt ex parte habit⁹: ſed ꝯñs eſt flſn. poſſibile eſt. n. dū eſt in adiſcēdo ꝯcluſiōes nouas ꝙ obliuiſcatur alicuius pus ſciti: aut minus perfecte ſciat ꝙ̄ añ illas cōcluſiones nouas ſciuit: quādo iſtā pus ſcitā frequētius cōſiderauit. hoc pꝫ per experimētū: qui. n. adiſcit 2ᵐ libꝝ geometrie dū ibi occupatur: negligit cōſiderare cōcluſiones pm̄i ſaltē aliquas qbus nō vtitur. Nūqd cū didicerit 2ᵐ ꝑfectius poterit ſpeculari quālibet cōcluſionē pm̄i: ꝙ̄ pus quādo 2⁹ ignorato frequenter ꝯclōnes pm̄i ſpeculat̄. ℂ Cōfirmatur iſta rō: qꝛ iſta poſitio ponit duplicē modū augēdi habitū per actus ſiles: ⁊ per difformes. ℂ Per ſimiles ponit ꝙ illud ꝑfectius ſcietur cuius ſunt illi act⁹ ꝙ̄ aliud circa qō nō eliciuntur tot act⁹ ſimiles. ergo habitus reſpiciēs frequēter hoc ſpeculatū augetur ſine augmēto habit⁹ reſpiciētis illud raro ſpeculatuꝫ: qō eſt ïpoſſibile ſi idē eēt. ℂ Itē 5⁹ ſic. gradus ïperfectioꝛ in habitu ſine habitus ꝫꝫ iſtū gradū nō pōt eſſe cauſa gradus perfectioꝛis: tunc enim effectus excederet cām in perfectiōe: cognitio aūt ꝓncipiꝫ videtur cauſa cognitionis ꝯclonis: cuꝫ arguat

Ariſt. pm̄o poſterioꝝ. ꝓpter qō vnūquodqꝫ ⁊c̄. Sꝫ ꝓpter ꝓncipia cognoſcim⁹ ꝯclōnes. ergo ⁊c̄. Maioꝛ aūt nō videtur vera niſi in cauſis efficiētibus. ergo nō eſt ïfimus gradus in habitu recto oꝛdine generat⁹ ille ſm queꝫ reſpicit pm̄ū ꝓncipiū: eēt aūt ſi eſſet vnus habitus ꝓncipiꝫ ⁊ ꝯclonis ſm ꝙ iſti ponūt. ℂ Si dicatur ꝙ gradus reſpiciēs pᵐ principiū eſt ſimplr̄ perfectioꝛ gradu reſpiciēte aliqō poſterius ꝓciſe ſumpto: nō tn̄ illo poſterioꝛe gradu ſm ꝙ includit poꝛē: eſt aūt cauſa pm̄o mō tm̄. ℂ Cōtra. ħ eſt dcm̄ iſtoꝝū: ꝙ quilibꝫ gradus eſt ſimplex nō habēs precedētes in ſe diſtinctos niſi rōne tm̄. ergo ille gradus coꝛreſpōdēs vltime ꝯcloni ꝫꝫ ꝓpriam rōnē illi⁹ gradus nō ïcludit oēs precedētes: ſicut diceret de vltimo gradu alⁿⁱˢ: ille autē vltim⁹ gradus ſm ꝓpriā rōnem ſui principiꝫ videtur effectus ſm ꝓpriā eius rationeꝫ: ⁊ in pm̄o ïcludi: ⁊ nō ecōuerſo. ℂ Itē in quacūqꝫ qualitate ſunt gradus differētes ꝫꝫ magis ⁊ minus: illi habēt oꝛdinē eſſentialē ꝙ a. ïcludit b. virtualr̄: ⁊ c. a. ⁊ ſic vſqꝫ ad ſupremū: hoc pꝫ in albedie. ꝓbatur ſic ēt: qꝛ ſi nō ſunt oꝛdinati nihil vnū eſt ex illis. Sꝫ in iſto hītu ſciētie nō eſt dare tales gradus oꝛdiatos reſpectu diuerſoꝝ ſcibilium. ergo que reſpiciūt diuerſa ſcibilia nō ſunt gradus eiuſdē habit⁹: ſed magis hītus differētes. ·Probatio minoꝛis. multe ꝯclōnes geometrice ſunt: quarum vtralibꝫ pōt ïdifferenter ſciri ante aliaꝫ. ergo ille gradus qui reſpicit vnam illarū nō habꝫ oꝛdinē per ſe ad illū qui reſpicit aliaꝫ. ℂ R̄n⁹ ꝙ gradus in habitu habēt oꝛdinem: lꝫ nō ſit oꝛdo obiectoꝝ. ℂ Cōtra. omnis gradus habitus reſpicit qōlibet cōtentū ſub pm̄o ſubiecto illius habitus: licꝫ per actū remiſſioꝛem vel ïtenſioꝛeꝫ. ħ quicūqꝫ gradus p̄ciſe nō reſpicit quodcūqꝫ obiectū ſm quēcūqꝫ actū. ℂ Illud pōt eſſe argumtū ad ꝓncipale. ℂ Si dicatur ꝙ gradus ïfimus nō reſpicit quodlibꝫ ſub pm̄o obto: ſed tm̄ illō circa qō pōt eſſe ïperfectiſſima opatio. Exemplum de minimo caloꝛe reſpectu ſtupe. ℂ Cōtra: ſaltem ꝙ̄tūcūqꝫ detur infimū ſcibile. in illud pōt omnis gradus ſuperioꝛ: ſed nō ecōuerſo. ℂ Idem etiā argumentū ꝓbat multas eē prudētias: qꝛ ꝯ⁹ habere rationē rectā circa materiā temperātie: nō habēdo circa materiā foꝛtitudinis: ⁊ ecōuerſo deducēdo hoc ex ꝓncipiꝫs pm̄is: ⁊ nō illō. ℂ Cōfirmatur: qꝛ actus generatiui prudētie hui⁹ ⁊ illius vidētur differre: ꝙ̄tum actus generatiui diuerſaꝝ artium: vel magis ꝓpter cōcoꝛdiā prudētie cuꝫ appetitu. ℂ Ad iſtas ratōes licꝫ poſſent dari alique euaſiōes diſtinguēdo d̄ habitu: vt eſt in tali ⁊ tali gradu: ⁊ vt eſt in tali gradu nō ē habitus talis obiecti: ſed vt in tali: quas euaſiōes perſcrutari cā breuitatis omitto. Nō videt̄ tamē quomō ad eas ſaltem earū aliquas poſſit rōnabiliter r̄nderi: nā opoꝛteret reſpōdentem negare ꝓpōnes vl'es de hītibus ſuptas: que in oībus aliꝫs habitibus ſunt cōceſſe: ⁊ tales negādo nō ïferēdo ïſtantiā: niſi in ꝓpoſito videt̄ eē irratiōabilr̄ ꝓteruire ex. 8⁹ topicoꝝ. Aliter. n. viderētur poſſe negari tales vl'es in aliꝫs habitibus: ⁊ deficerent ꝓpoſitiones qbus diſtinctio quoꝝcūqꝫ habituū ꝓbaretur: ſicut pꝫ in ꝯfirmatione pm̄e rationis ſupra: niſi dicas. ħ placet eas negare. ibi nō. ℂ Qō adducitur pro cōfirmatione hui⁹ opinionis ꝙ ꝓncipiū magis cognoſcit̄ quādo ꝯclō ex ipō deducitur. ħ ſi verū eſt nō ꝯcludit ꝙ nō ſit alius habitus ꝯclonis: nā licet ſit alius hītus: tamē ꝓncipiū ïtenditur ꝓpter ſpeculationē ꝓncipiꝫ in ſe: que tūc eſt ïtenſioꝛ cōiter qñ ꝯclō ex iͦ deducitur: ꝙ̄ quādo in ſe cōſideratur ſine oꝛdine ad qōcūqꝫ aliud. ℂ Qō aūt in ꝓncipio dicit̄ ꝙ vna ſcīa eſt vni⁹ generis ſubīi ſm vnā rationē conſiderādi: ⁊ accipit̄ ex poſterioꝛib⁹ quomō ſit ïtelligēdum: iam patebit.

Inter dictas ergo opiniones quodāmō mediā do pōt dici ꝙ cum habitus intellectus ſit qualitas quedā generata ⁊ firmata ex frequēti

T.c.5. T.c.43

cõſideratione vel vnica.perfecta quãdoq; etiã ad cõſimilem ĩclinans intellectum reſpectu complexi ſpeculãdi duplex põt poni habit⁹. vnus ꝓprius qui formalr̃ ĩclinat ad ſpeculationẽ eius tãq; naturalis ſilitudo ex eius conſideratione derelicta. Alius communis qui virtualr̃ inclinat ad ſpeculationẽ eius ĩclinando formalr̃ ad ſpeculationeʒ alterius in quo tale ꝯplexũ v̾tualr̃ ꝯtinet̃. Primo mõ põt ꝯcedi p̃ma opĩo quot ſcibilia tot ſcie. ſm ꝙ rõnes contra ſcõaʒ opinionẽ adducte oñdunt. 2° mõ põt eſſe vn⁹ habitus reſpectu multoꝝ ꝯplexoꝝ:cuʒ.n.ꝯclõnes ſint in pñcipys virtualr̃:⁊ pñcipia v̾tualr̃ in ſubo.nam ſubm virtualr̃ ĩcludit p̃dicatũ in pñcipys pm̃is. ⁊ hoc eẽntialr̃ ſi ſint ꝑ ſe p° mõ.vel v̾tualr̃ ſi ſint ꝑ ſe ſcõo mõ.ſeq̃t̃ ꝙ in ſubo incomplexo qditatiue cognito v̾tualr̃ cõtineant̃ pñcipia ⁊ cõclõnes de tali ſubo: ac ſic tota notitia que d̃ ipo ſubo nata eſt hr̃i:⁊ ẽt vlterius que nata ẽ hr̃i de alys per rõneʒ eius ſiue ſint ĩferiora ꝯtẽta ſub ipo:ſiue ſint alia attributa ad ipſuʒ tanq; ad pmũ. ergo hĩtus ĩclinãs formalr̃ ad ſpeculandũ tale ſubm ſm rõnem qditatiuã:ĩclinat v̾tualr̃ ad oĩa ꝯplexa p̃dicta:ſʒ pmo ad cog^da de ipo ſubo:ꝑ ſe aũt ſʒ nõ primo ad cognoſcẽda de illis alys per rõnem eius. ⁊ ita reſpectu oĩum iſtoꝝ eſt vnus hĩtus virtualr̃. Prima ergo diſtinctio ſciarũ ſm ꝯclõnes ſcitas põt eẽ ſm ſpẽs ſpãliſſimas. Sed iſta que eſt ſm ſubiectũ virtualr̃ continẽs poteſt poni diſtinctio ſm genera ꝓxima.ſic ĩtelligẽdo ꝙ in vna notitia ſubti omnes ſciẽtie pmo mõ dicte virtualr̃ contente ſunt vnius gnĩs tm̃:ſed notitia cõtinẽs eſt vna ſpẽ: ſicut ⁊ ſubʒ cui⁹ eſt:h̃ mõ põt ĩtelligi illud:vni⁹ gnĩs.ſ. ſubti ẽ vna ſcia vl̃ vna ſpẽ:⁊ tũc eſt ſcia virtualr̃ nõ formalr̃:qꝛ eſt ĩcõplexa notitia ⁊ ĩcomplexi:vel ſi ſcia accipiat̃ formalr̃: tũc nõ debʒ ĩtelligi vna ſpẽ ſpãliſſima:ſed genere ꝓpinquo. vltra ſciam ſecũdo mõ dictã eſt minor vnitas ſciẽtie que eſt reſpectu multoꝝ veroꝝ complexoꝝ ad que nõ inclinat virtualr̃ vnus habit⁹ ſubiecti:nec pmo nec per ſe:vt in 2° mõ ſed tm̃ in potẽtia:⁊ in vl̃i:ſicut habitus ĩclinãs formaliter ad conſiderandũ aliqd̃ ſubiectũ cõe ĩclinat ad conſiderãdũ ꝓpria ĩferioꝝ de ipſis tm̃ in vniuerſali: que.vʒ. ſciẽda ſunt per ꝓprias ratiões inferioꝝ:nõ per naturã cõmunis: ⁊ iſta vnitas minima põt dici vnitas gnĩs remoti: ĩtelligẽdo ſimili modo:vt expoſitũ eſt in ſecũdo modo de ſciẽtia virtualr̃ que ẽ vna ſpẽ:ſed ſcientie omnes formalr̃.in illa virtualr̃ cõtente ſunt tm̃ vna gñe remoto.

Secundo videndũ eſt quomõ accipiẽda ſit ſcia ſpeculatiua que h̃ diuidit̃.vbi ſciendũ ꝙ intelligendũ eſt hic pmo de ſcientia ſpeculatiua reali.ſ. que cõſiderat ĩtentiones pmas abſtractas a ſingularibus realibus ⁊ dictas de illis in qd per qd̃ excludit̃ logica que eſt de ſcdis ĩtentionibus que de nulla re pme ĩtentiõis predicantur in qd. ¶ 2°. ĩtelligendũ eſt de ſpeculatiua ſcientia ſtricte ſumpta:que.ſ.ex natura ſui ⁊ ſubiecti ordinat̃ tãq; ad finẽ ad ſcire tm̃:nõ autem ad ſcire directiuuʒ in aliqua opatione que nõ ẽ eſſentialr̃ ſpeculatio:per qd̃ excluditur moralis que large ẽ ſpeculatiua:vt dicetur reſpõdẽdo ad 2^m ar^m. ¶ Tertio ĩtelligendũ ẽ de ſpeculatiua poſ̃i acquiri ab homine ex nãli lumine ĩtellect⁹.ſ.ex pñcipys cogni-
T.c.i. tis via ſenſus:qꝛ cognitio noſtra oritur a ſenſu.pmo poſterioꝝ per qd̃ excluditur ſpeculatiua cognitio de ſubſtãtys ſeparatis quantum ad ꝓpria ipſarum: vt dicetur reſpondendo ad quartum argumentum.

His viſis ad queſtionẽ dicendũ eſt:ꝙ ſciẽtia ſpeculatiua cũ triplici determinatiõe predicta ſũpta ſufficiẽter ab Ariſ. diuiditur:⁊ hoc pmaria diuiſiõe: que.ſ.eſt in ĩmediate ꝯtenta ſub diuiſo.qd̃ oſtenditur ſic. qꝛ talis diuiſio nõ poteſt eſſe in ſciẽtias habẽtes vnitateʒ pmo modo:qꝛ iſte ſunt ſpẽs ſpecialiſſime ⁊ remotiſſime a diuiſo.ergo oʒ ꝙ ſit in habẽtes vnitatẽ ſcdo mõ vel tertio:

ſed iſtaꝝ vnitatũ vtraq; correſpõdet vnitate ſubiecti virtualr̃ cõtinentis totã ſciam:vt dictuʒ eſt pus.ergo ſm diſtinctiõem taliũ ſubiectoꝝ concluditur talis diuiſio ſcientiarum:ſed talia ſuba pma ſpeculabilia proprie realia: de qbus poſſunt aliqua ſciri via ſenſus: ſunt tm̃.3. ergo tm̃.3. ſcie ſpeculatiue ꝓprie ⁊ reales:⁊ nãlr̃ ſcibiles.minor oſtendit̃ ſic. ab oĩb⁹ ſpeculabilib⁹ realib⁹ põt vnũ cõe.ſ.ens abſtrahi de cui⁹ cõitate alibi dictuʒ eſt.hoc cõmune hʒ ꝓprias paſſiões ſm pħm.4°.metaphyſice:cuiuſmodi ſunt oĩa T.c.5.
trãſcendẽtia denominatiua: vt bonuʒ vnum veꝝ actus ⁊ potẽtia ⁊c̃.ergo de ente eſt aliqua ſciẽtia poſſibilis quãtũ ad tales paſſiões:⁊ eſt neceſſaria:qꝛ cognitio noſtra procedit a cõmunibus ad ꝓpria ex pmo phycoꝝ.ens aũt eſt ob T.c.3.⁊
iectum reale:qd̃ pʒ:qꝛ de rebus dicitur in qd:⁊ eſt obiectũ ide.
ꝓprie ſpeculabile:qꝛ circa ens ĩquantũ ens nõ eſt nata eẽ ſpeculatio directiua in alia opatione a ſpeculatione:⁊ paſſiones eius ex pñcipys cogno^b⁹ via ſenſus de ipſo oſtendi poſſunt. g̊ habem⁹ vnũ ſubʒ pmũ qd̃ hʒ oẽs ꝯditiones predictas.⁊ ſic pʒ vna pars minoris. ¶ Ulterius:qꝛ hĩtus ꝓpriorum in vl̃i nõ eſt reſpectu ꝓprioꝝ in ĩferioribus ſub illo vniuerſali niſi in potẽtia tm̃:⁊ ſm quid ad hoc ꝙ ĩtellectus circa alia ſpeculatiua perficiatur oʒ ĩferius deſcẽdere querẽdo ſuba ſpecialia.ſub ente aũt pma diuidẽtia occurrũt.io.generaliſſima:d̃ qbus ex pñcipys notis via ſenſus nõ ſunt alie paſſiones demõſtrabiles:niſi trãſcendentes.ergo nullũ illorum eſt ſubm alterius ſcie a metaphyſica:cuius tamẽ nullũ iſtoꝝ eſt ſubm pmum:ſicut nec hõ: licʒ ĩmediatius ĩſit ſubſtãtie q̃ʒ homini paſſio que pmo ĩ eſt enti:ꝙ ſi oʒ vlterius diuidere ad ĩueniẽdum ſubiectuʒ alicuius ſciẽtie nõ oʒ ꝓcedere diuidẽdo aliqd̃ genus accidentis:nã quodlibʒ iſtoꝝ:⁊ quelibʒ ſpẽs cuiuſlibʒ eoꝝ in aliqua ſpẽ ſubſtãtie virtualr̃ continet̃ mediate vel immediate.⁊ ita quodcũq; iſtorũ poneretur pro ſubo: licʒ forte haberet aliquã paſſionẽ de ſe ſcibilẽ. nõ eſſet tamẽ pmuʒ ſubiectuʒ.ergo nec penes aliquod illoꝝ accipietur diſtinctio pma ſciẽtiarũ.ergo oʒ diuidere preciſe ſubſtãtiam:vt ſubiectũ habeatur pmum ſciẽtie alteri⁹ a metaphyſica diuiſa aut ſubſtãtia ponitur alterũ membruʒ.ſ. incorpea ad metaphyſicũ pertinere.⁊ hoc ꝓpter hanc rationẽ:qꝛ eiuſdem ẽ cõſiderare genus aliquod ⁊ pmũ contentuʒ ſub i°. ſubſtãtia ĩcorporea por eſt ſub ſubſtãtia. ¶ Sʒ h̃ ratio videtur deficere. Tũ qꝛ ſciẽtia de diuiſo equaliter videt̃ ſe habere ad vtrũq; diuidẽs.ergo ſi ẽ de vno ſub ꝓpria rõne ⁊ de altero. Tum qꝛ falſum ſupponit̃ ꝙ metaphyca ẽ de ſubſtãtia pmo:qd̃ nõ eſt veꝝ:ſed tm̃ modo ĩquantũ ens. ⁊ ſic accidit cõſiderationi eius quid ꝑfectius participet rationẽ ſubſtãtie. Ideo eſt alia ratio quare ſubſtãtia ſeparata ad metaphyſicũ pertinet ſm ꝙ Aꝝ.ponit in lr̃a ipſam pertinere:qꝛ.vʒ.⁊ ſi habeat ꝓprias paſſiones ſibi pmo inherẽtes:nõ tamẽ nobis ſcibiles via ſenſus: ſʒ ſic ſunt ſole paſſiões entis de ipſa note.vnde verum ẽ ꝙ ipſa eſt ſubiectum ſcdẽ ſciẽtie ſpeculatiue poſ̃is ĩtellectui cognoſcenti ipſam ſub ꝓpria rõne:ſed nõ nobis. ¶ Reſtat ergo ſuba corporea cui abſolute ꝯſiderate ĩeſt pmo quantitas continua:⁊ ſm aliquos diſcreta:⁊ mediãte q̃titate omnia que quãtitatẽ cõſequũtur vt relatiões fundate ſuper q̃titatẽ ⁊ qualitates q̃rte ſpẽi.Et iſte paſſiones ſunt de ipſa cognoſcibiles ex pñcipys notis via ſenſus.ergo ipſa põt eſſe.⁊ eſt ſcie ſpeculatiue ſubm poſ̃is nobis alterius a metaphyſica ⁊ h̃ vocat̃ mathematica:que licʒ dicatur de quãto vel q̃titate:qꝛ nõ multũ mathematica cõpat q̃titatẽ ad ſubaʒ corporeã:tñ ſubm pmũ v̾tute cõtinens oĩa ẽ ſuba corpea ¶ Ulteri⁹ eadẽ ſuba corpea nõ ꝯtracta ad ĩferius.ſʒ alio modo cõſiderata.ſ.ĩquantũ habẽs formã que eſt pñcipiũ determinate operatiõis ⁊ mot⁹ ⁊ qetis habʒ multas paſſiones ſic ſibi ĩherẽtes ⁊ ſcibiles per viã ſenſus. ergo quo

ad illas erit alia ſpeculatiua que dicitur phyſica ſiue naturalis. Preter iſtas nõ põt iueniri alia ſcia ſpeclatiua: q̃ nõ ſub aliqua iſtarũ cõtineat: puta ſi ſit de aliq̃ ſuba iferiori: vel in aliq̃ iſtarum includat: puta ſi ſit d aliquo accñte. ergo ſunt tantũ iſte tres pmo diuidẽtes ſpeclatiuã ſciaz penes tria ſuba hñtia ↄditiones ſupius expſſas. ¶ Intelligẽdũ eſt ergo ex dcis q ſi ſcia diuidat penes obm q̃lis eſt pma dio eius vt dcm̃ eſt: qr dñie ſpecifice ſunt ignote: q ſic poterit dio procedere. Scia alia eſt d ↄceptu cõiſſimo p ſe paſſiones hñte. ſ. de ente: ⁊ alia de ↄceptu minus cõi pmo paſſiones hñte: ⁊ per pmo excludit oẽ accñs: itelligẽdo ſic q pmo habẽs paſſiões non ſit paſſio alterius. ¶ Ulteri⁹ 2^{m} mẽbrũ ſubdiuidit in ſciẽtiã de ſuba icorporea que nõ ẽ nobis põis pro nũc: ⁊ in ſcientiã de ſubſtãtia corporea. ¶ 3ª diuiſiõe 2^{m} mẽbrũ ſubdiuiditur in ſciẽtiam de ſuba corporea inquãtum ſic ⁊ ſic cõſideratur. Nõ ergo q̃lib3 membrum pdicte diuiſionis eque vnũ. ſed metaphyca in q̃ primo ſtat diſio: eſt vna vnitate generis primi nõ habẽs ſub ſe niſi ſpẽs ſpecialiſſimas. vnde ẽ vna ſecũdo mõ. Mathematica ſiue phyſica in qua in 3. gradu ſtat diſio eſt vna tm̃ vnitate gnĩs remoti. ⁊ 3° mõ: quarũ vtraq3 in plures deſcẽdit hñtes vnitatẽ ſcdo modo. ¶ Cõtra. vnitas hitus ẽ ab obiecto. ergo a magis vno maior vnitas: minus cõmune ẽ magis vnũ. ¶ Rñ. ⁊ ſi cõmuni⁹ ſit min⁹ vnu3 in re. ⁊ magis diuerſificatũ q̃3 minus cõmune: tñ eſt eque vnu3 itelligibile: qr ita vnico ⁊ ſimplici actu itelligendi intelligit al: ſicut homo. ⁊ ita prius habit⁹ vtriuſq3 eſt eque vn⁹ in ſe: ſed hitus diuerſi in iſto vno cõtenti virtualr nõ habebunt equalẽ vnitatẽ niſi in iſto vno equalr icludãtur: nã habẽt vnitatẽ ex hoc q icludũtur: nõ aũt eq̃lr icludit corp⁹ phyſicu3. oẽs cõcluſiones ſciẽtie naturalis: ⁊ ens oẽs cõcluſiones metaphyſice: qr ens icludit iſtas ſecũdo mõ. corp⁹ phyſicũ iſtas nõ niſi 3° mõ. ¶ Ex iſta diſtinctione penes ſuba pma p3 cauſa illi⁹ diſtinctõis quã Ar. ponit in lra. ſ. penes modos diffiniẽdi. Ideo eni metaphyſic⁹ diffiniẽdo omnino abſtrahit a materia. qr ſicut ens qd pmo conſiderat. ita ⁊ q̃lib3 iquantu3 ſub eius cõſideratione cadit: nõ icludit mãm ſm q vult Aui. i. metaphyce. Mathematica vo: qr cõſiderat ſubſtãtiã corporeã ſub tali cõceptu ſm quẽ icludit pncipia pria quãtitatis. ⁊ ita neceſſario requirit mã3: licet nõ vt pncipiu3 potẽtiale ſiue mobile. ideo mathematicus ſic diffinit per mãm nõ inq̃tũ pncipiũ motus. Phyſica vero cõſiderat ſubam corporeã iquãtũ in ↄceptu quẽ de corpore hab3 includunt pncipia motus ⁊ operatõis. iõ per mãm ſic diffinit. nõ q motum ponat in diffinitione: qr i' eſt paſſio apud eũ: ſ3 materiã ſm cõſideratione3 contractã ſm quã eſt pncipium motus.

Aſſignantur ⁊ alie diſtinctiões iſtaru3: qr metaphyſica eſt circa maxime itelligibilia ⁊ mathematica circa imagiabilia: nãlis circa ſenſibilia qd itelligitur ſm quandã appropriatiõem. Omnis. n. ſciẽtia eſt circa itelligibilia: ſed metaphyſicalia nec in vli: nec in particulari ſunt proprie ſenſibilia: ſicut nec entitas nec vnitas: nec iſta entitas vel vnitas: lic3 ex ſenſib⁹ cognoſcãtur. Ma^{ca} in ſingularib⁹ ⁊ naturalia ſunt imaginabilia: ſ3 mathematica nõ ſunt ſenſibilia pmo: licet per ſe. Naturalia pmo licet nõ motus nec quies.

Alia aſſignat diſtinctio penes gradus certitudinis. Sed nec pcedẽs multu3 probat: nec iſta: qr quelibet eſt ex pncipijs neceſſarijs. ⁊ ad cõcluſiones neceſſarias.

Ad primum argumentũ de logica lic3 poſſet dici q logica eſt practica: qr nõ ẽ tm̃ pter ſcire priu3: ſed pter ſcire directiuũ in aliquo actu: qr. n. intellectus in actu prio diſcurſiuo põt errare: idiget habitu directiuo piuſq3 dirigat in alijs ſm Boetiũ ſup Porphyriu3. iõ logica põt dici pma practica iuenta extẽdendo n^{o}: qr tamẽ iſte actus in quo dirigit nõ eſt niſi ſpeculatio. iõ logica prie non eſt practica. nõ eſt. n. finis eius veritas cõfeſſe ſe habẽs appetitui recto: que vitas ẽ finis practice. ex. 6. ethicorum. ¶ Tũc ca. 3.
dõ3 eſt q nõ eſt ſpeculatiua realis que ſola hic diuiditur. ¶ Ad 2^{m} de ethica. rñ. oĩs habitus cognitiuus circa obiectũ operabile ex nã rei ⁊ obiecti ẽ directiuus in opatõe: l3 nõ ex vſu habẽtis: ſed aliqs habit⁹ eſt directiuus icõplete: ⁊ q̃ſi a rẽotiori: ſicut q ẽ circa magis vlia: aliqs magis perfecte ⁊ de ppinquo: ſicut qui eſt circa magis particularia. Actus eni ſunt circa ſingularia. vnde experiẽtia magis dirigit in operãdo q̃3 ars ſine experiẽtia. p meta. ⁊ ſic habit⁹ i phe.
icomplete dirigẽs ↄparatiẽ: ⁊ large põt dici ſpeculatiuus: qr ex ſe nõ ſufficit ad dirigẽdũ ſine particulari determinãte ⁊ applicãte. ⁊ ſic poſſet moralis ſciẽtia dici ſpeculatiua: ſed nõ prie ⁊ ſtricte: ſicut h ſumit ſpeculatiua. ¶ Item cũ arguitur ex diffõne prudẽtie. ¶ Rñ. illa diffõ debet itelligi de rõne agibiliũ. i. directiua circa agibilia pfecte ⁊ imediate ⁊ in particulari: ſed ſcia moralis ẽ alio mõ reſpectu agibiliũ. ſ. in vli ⁊ iſufficiẽs ex ſe ad dirigẽdũ circa iſta. ¶ Cõtra. tunc phs. 6. ethicorum. Inſufficiẽter enũerat habi ca. 4.
tus cognitiuos: qr moralis ſcientia ſub nullo eorum quos ibi ponit: videt cõtineri. ¶ Rñ. qui poneret q hitus idẽ eſt ſed tñ differẽs ſm magis ⁊ minus ille qui dirigit in vli: ⁊ qui in particulari: poſſet dicere q phs ibi ſub prudẽtia cõprehẽdit ſciẽtiã moralẽ tãq3 impfectũ ſub perfecto: idẽ tamẽ ſunt in eſſentia: ⁊ ↄueniẽtius ibi poſuit habitũ pfectu3 q̃3 impfectũ: qr pfect⁹ eſt magis vtus itellectus: de q̃ virtute itelligibili ibi itendit. ¶ Alius qui põit q licet hitus ſit practicus ex rõne formali obiecti: qd ẽ operabile: nõ tamẽ itellectus eſt practic⁹: niſi ad cõſiderãdum mot⁹ ex appetitu finis: ⁊ cõſideratõem ſuã ordinãs ad opus: ſed cũ hoc dñet: vt vñ inuenire q phs ibi diſtinguit hitus itellect⁹ ſpeculatiui ⁊ practici: qr dicit Ar. mẽtis ſpeculatiue ⁊ practice: mẽs ſumit pro itellectu: ⁊ tũc hñet dicere q ſciẽtia moral lic3 ſit hitus practicus: ẽ tamẽ itellectus ſpeculatiui. ⁊ hoc expreſſe dicit ſic opinans q alius ẽ hitus ille qui ẽ tm̃ practicus: ⁊ tamẽ ẽ itellectus ſpeculatiui: qui habitus reſpicit operabile in vli: ⁊ alius ille qui reſpicit operabile in pticulari: ⁊ ẽ itellectus practici. ¶ Scd3 hãc opinionẽ videtur eſſe dicendũ q ſcia moralis ↄtinetur ſub ſciẽtia qua3 Ar. ponit ibi habitũ itellectus ſpeculatiui. ¶ Ad 3^{m} dicendũ q falſum aſſumit q q̃titas ſit ſub3 mathematice: ſicut dictũ ẽ in ſolõne q̃onis: qr tñ quãtitas nõ oñdit incẽ ſubſtãtie corporee: ſ3. q. m^{m} ſupponit: ⁊ de ſuba corporea nõ oſtẽditur aliqd in mathematica: niſi per nãm quãtitatis tãq3 pme paſſionis. ideo videt eſſe. q. ratio pria ſubiecti illi⁹ ſciẽtie: ⁊ q̃ſi ponitur ſubiectũ: lic3 ſit ibi paſſio: qr icluditur in ſubo pori: vt ibi dcm̃ eſt. Quare aũt hoc mõ de ſuba corporea eſt ſcia ſpecialis per rõne3 quãtitatis: vt pme paſſionis eius: ⁊ nõ ſic de alijs accidẽtibus. Ratio ẽ: qr quantitatem ↄſequũtur multa que per ipſam iſunt ſubiecto eius: ⁊ per ipſam de illo ſunt ſcibilia ex pncipijs notis via ſenſus: nõ ſic per alia genera accidẽtiũ: tamẽ qualitas quãtu3 ad tres pmas ſpẽs: aut ſaltẽ quãtũ ad tertiã ſpẽm quaſi ſimili mõ põt poni ſe habere in ſcia naturali. niſi q in illa ſciẽtia quãtitas aliquo mõ ↄſideratur non abſte: ſed vt cõtracta. ex. 2. phyſicorum. ¶ Cõſiderat etiã forma ſubſtãtialis T. c. 16.
determinata que ẽ pncipiũ determinatiõis quãtitatis ex ⁊ ide.
2°. de aia. omni natura ↄſtãtium ⁊c. ⁊ etiã qualitatũ natu T. c. 41.
raliũ: ita q mathematicus per rõnem ſube corporee: ſiue in ↄmuni ſiue in particulari. q. nihil oñdit: ſed oĩa per rationẽ quãtitatis que eſt pma paſſio. naturalis aũt p rõnẽ ſube habẽtis formã determinatã ſubalem que ẽ vere nã ſiue in vli ſiue in particulari ↄſideretur tãq3 per pmũ medium ſi eẽt pter quid tradita hñet oñdere determinatã

ꝗtitatē de tali ſuba: ⁊ etiā qualitatē tertie ſpēi: ⁊ per iſtas
duas paſſiones pmas: quarū neutra alterā oſ̄dit: licȝ ha/
beāt ordinē in īherendo ſubſtātie corporee oſtēderentur
omnes paſſiões poſteriores de ſuba naturali. vnde valde
incōuenienter videť mobile poni formalis rō ſubiecti in
phyſica cū ſit paſſio remota valde. pus. n. ſuppoꝰ ꝙ ſubſtā
tia ſit ꝗta ꝗtitate determinata: ꝗꝫ ꝙ ſit mobilis ſm ꝗti/
tatem: qꝛ ꝗtitas in cōmuni abſtrahit a motu: pus etiā ꝙ
ſit qualis qͥlitate tertie ſpeciei ꝗꝫ oſ̄datur mobilis ſȝ qͥli/
T.c.14. tatem: qꝛ in iſta ſola ſpecie ē motus alteratiōis ex 7. phy/
⁊ ide. ſicoꝝ. pus etiā ꝗꝫ oſ̄datur corpus eſſe mobile localr: oſtē/
ditur habere vbi determinatū: qḋ pſupponit ꝗtitatē de/
terminatā: ⁊ ſimilr qualitatē. ſi accipiať vbi determiatū
ꝗtum ad differentiā certā poſitiōis: qꝛ talis determina/
tio ſeqtur qͥlitatem naturalē: vt grauitatē deorſum: leui
tatē ſurſum vel neutralitatē p quā itelligitur qͥlitas cele/
ſtis ignota ⁊ ppriū vbi celoꝝ. ¶ Intellige iſta pus oſ̄di
eſſe ꝗta qualia: ⁊ vbi cum actu vel aptitudine. ſic eniȝ in/
telligēde ſunt ꝯclones demonſtrationū: nō de actuali exi
ſtētia. Qꝫ ſi dicatur ſuba nālis: quedā ē generabilis ⁊ cor/
ruptibilis inꝗtū hȝ talem formā ſubſtātialē: ⁊ ē quedā i/
generabilis ⁊ icorruptibilis. qꝛ hȝ talē. ita ꝙ iſta mutatio
nō videtur pſupponere aliud oſ̄ſum de ſuba. ¶ Rñō. tñ
ipſa ē paſſio: ⁊ oſ̄ditur per ppriā rōnem ſubiecti. Similr
pōt aliter dici: ꝙ phi nō ꝯcluſerunt ſubam corruptibileȝ:
niſi eſſet alterabilis a ppriis diſpoſitōibus. ⁊ ita in fine al
teratiōis corruptibilis. Sic ergo poſſet dici ꝙ gñabile p/
ſupponit oſ̄di ꝙ ſit alterabile. Sed hoc nō ē verum. niſi
nobis q pcedimus a poſteriori in naturalibꝰ demrando
qꝛ in re pus ieſt eſſe generabile. ideo deť pma rñſio. Sed
ſi dicatur. ideo ſcia nālis ē de mobili: qꝛ ꝯſiderat paſſiões
que ſunt extra eſſentiā ſube: ⁊ vere accidētia eius ſm que
ſubiectuȝ ē mobile. Metaphyſica nō ſic: qꝛ vnitas nō eſt
vere accidēs entis. hoc non videtur valere: qꝛ ſic mathe/
matica eſſet de mobili. Similiter ħ ſi aliquid ꝯcludit nō
ꝯcludit mobile eſſe rōnem ſubti: ſȝ paſſionē aliquā: ſȝ nec
hoc cōcludit: qꝛ imobilr ſe hȝ ad pprias paſſiões. ¶ Con
T.c.2. tra. quomō ergo ſaluabiť Ar. q videtur dicere in lrā. ꝙ in
rōne naturaliū cadit motꝰ. Et Auicē. pmo metaphyce. ꝙ
ē de ente mobili: ⁊ multa dicta ſimilia nāliū ineniūtur.
¶ Rñō. mobile ſignāt aptitudineȝ ad motū: que aptitu/
do ſi itelligatur remota ieſt ſube phyſice ex pncipiis pro/
priis ſubalibus. itaqꝫ per iſtā determinatōem nō ponitur
motus quomōcūqꝫ ſumptus ppria rō formalis ſubti phy
ſice: ſed tñ ꝯtrahitur corpus ad ꝯſideratiōem ſui: ꝗtum
ad pma pncipia ppria inꝗtū pncipiāt motū. ⁊ ſic excludi
tur ꝯſideratio corporis pertinēs ad mathematicā. ¶ Ad
quartā rōnem pȝ ex pdictis in corpore qōnis. ¶ Ad. 5. di/
ctum ē ſup primū metaphyce. q. 8. ⁊ oſ̄ſuȝ ē ꝙ añs aſſum/
ptū eſt falſum. ¶ Ad textū Ar. rñō eiꝰ: qḋ gd eſt nō ē de/
mōſtratio: ſicut nec in alia ſcietia ita nec in metaphyca: ſȝ
alie ſcie ꝗcquid ē ſui ſubiecti ſupponūt ex ſenſu: ſi tm con/
fuſam cognitionē illius gditatis regrūt. puta ad ſciēdū bi
nariū eſſe parē: ſufficit quelibȝ cognitio cōfuſa de binario
accepta a ſenſu: cū qua etiā ſtat ignorātia an binariꝰ ſit ſub
ſtātia vel accñs: ꝗtitas aut qualitas aut aliūde accipiūt
.i. a metaphyſico ſi diſtinctā eius notitiam requirūt. puta
nō ſcietur ꝙ homo ē animal pfectiſſimū ſine notitia ſub/
iecti: an ſit ſuba vel accñs: ⁊ ſic pcedēdo. ⁊ hoc aliquo mō
accipiť a metaphyco: qui metaphyſicꝰ de iſto qḋ gd eſt di
ſtincte cognoſcēdo rōnem facit: put poľe eſt rōnem fieri
ad qḋ gd ē ingrendū. Cum. n. talis ratio ſit via diuiſiua ex
2°. poſterioꝝ: que debȝ icipere a cōmuniſſimis q certuȝ ē
ieſſe illi: cuius gd ꝗritur: ꝗtenus iſta cōmuniſſima a meta
phyſico ꝯſiderātur eatenꝰ metaphyſicus iuuat ad facien/
dum rōnem de qḋ gd eſt ſubiectoꝝ ſpāliū: ⁊ etiā quatenꝰ
diuidēs in proceſſu ſuo dirigitur per quedā pncipia meta
phyſicalia cōmunia: vt de quolibȝ affirmatio vel negatio.
¶ Cōtra illud metaphyſica nō videť neceſſaria gn gcun
ꝙ alius artifex vtēs logica: cuiꝰ vſus ē cōmunis: etiā mecc
poſſit gd ſui ſubiecti ingrere. ¶ Rñō. in tali ingſitōe nul
lus artifex ē: qꝛ iſta iueſtigatio pcedit omnē pceſſum ſcie
que ē per demōſtrationē: ſuppoſito ꝙ gd eſt ſubiecti ſiue
ꝯfuſo ſiue diſtincto: ſed in diuidendo qḋ realitatis eſt me
taphyſici eſt: qḋ pceſſus rōnis logici ē. ¶ Cōtra. ſi pceda/
tur per ꝯceptus reales ad metaphyſicū nō ſpectātes: vt p
ꝯceptum corporis anteꝗꝫ diuidēdo habeat gd ſubti: nun/
quid talis eſt in pcedēdo mathematicꝰ ſeu nālis. ¶ Rñ
ſio prediium dcm̄ in quid nāliter: notiꝰ eſt de ſubiecto ꝗꝫ q/
cūqꝫ paſſio: ſed nō nobis. Ideo ſi ordine nālis notitie pce/
deret diuidēs nihil faceret niſi abyceret diſcōueniēs: ⁊ ac
ciperet ꝯueniēs. Sed q ſibi notitiā acquirit ex aliqua paſ
ſiōe nota via ſenſus: vnū abycit. aliud aſſumit vel ex aliq/
bus ppōnibus ſibi aliūde notis: ⁊ quatenꝰ illis vtitur tal
artifex ē ad quē ille ſpectāt: licȝ impfecte ſit talis. oīs aūt
ineſtigās quid per diuiſiōem etiā ſi nō per oīa itermedia
pcedat metaphycis vti opȝ. Nullus ē itaqꝫ particularis
ſciēs pciſe: puta elemēticꝰ ſiue lapidicus: ſeu plāticus niſi
qui preciſe ꝯfuſam notitiaȝ ſubiecti accipit ex ſenſu. ⁊ iſto
ſuppoſito paſſiões oſ̄dit illi ieſſe quas ex tali eius notitia
pōt de ea oſ̄dere: ⁊ licȝ talis ſit pfectus planticꝰ vel planti
ſta: ē tamē impfectus ſciēs: qꝛ etiā plantā impfecte nouit:
pōt eni ignorare an ſit ſuba: etiam nō ꝯſiderare an ſit ens
ſi nūquā ꝯceptum entis ab illo abſtraxit. ⁊ hoc itellige ni
ſi in demōſtrādo vtať aliqbus pncipiis cōmunibus: p q/
rum itellectu oporteret ꝯceptus communes abſtrahere.
Ex his pȝ ꝙ cū alicuiꝰ cognoſcibilis eſſentialior ſit illa co
gnitio que ē in pticulari lȝ magis ꝯfuſe: ꝗꝫ que ē eiꝰ in vli:
tñ potēs applicari ad ipm in particulari ⁊ diſtincte: ⁊ ꝙ q/
cunqꝫ ſubiecto ſpāli. pma cognitio habeať in ſcia ppria de
ipſo. 2a aūt in metaphyca eēntialius cognoſcit quelȝ ſcie/
tia ſpecialis gd ppri ſubti ꝗꝫ metaphycus. metaphycꝰ ēt
ſine iſta pfectus ē particularis ſine illa nihil ſcit: tamē ap/
plicādo metaphyſicā ad notitiā cōfuſam: pōt pfectior hri
de ſubiecto ꝗꝫ hȝ pticularis iquātum talis. ſic expoſita vi
detur lrā Ar. ¶ Hic nota ordinē itellectus noſtri intelli
gēdo quomō ꝯfuſum ſenſibile pmo itelligit: ⁊ in illo iper/
cepte cōmuniſſima. Deide illa communiſſima percipit ⁊
diſtincta notitia. Deinde pticularia diſtincte. ita ꝙ meta/
phyca pma: qꝛ ē circa ꝯfuſiſſima cognoſcibilia ⁊ imperce
pta ⁊ vltima ꝗtum ad diſtinctā notitiā pōt ſequi alias cō
fuſas: ſed nō diſtinctas. ¶ Ad 6m. quātitas ē ſubm remo/
tum reſpectu paſſionū metaphycarum q ſunt pmo entis.
Ens aūt abrē ſumpta pma paſſio corporis: vt ē ſubm in ma
thematica: ꝯtracta aūt ē paſſio corporis: vt ē ſubm phyce
pmo iſtorum modoꝝ nō ē cura quid ad quā ſcietiāȝ perti
neat: qꝛ ſic lapis ⁊ albedo ꝯſiderātur in metaphyca. ſecū
do aūt modo ⁊ tertio licȝ ſit diſtictio ſufficiēs pter abſtram
rationē ⁊ contractā: tamen ⁊ ſi nulla eſſet ſi poľe eſſet ean
dem paſſionē pmo ieſſe diuerſis ſubiectis pmis: adhuc di
ſtinguerenť ſcie: qꝛ cāliter earū diſtinctio eſt ex ſubiectis
nō aūt ex paſſionibꝰ: illud tñ ſuppoſitum nō ē poſſibile: qꝛ
paſſio diuerſoꝝ p ſe eſt alicuius pmo cōmunis.

Alterius eſt ſciendū ꝙ quādo aliquod genus ADDI
remotum diuiditur pma diuiſione
non ſtatim diuiditur in genera proxima ſpeciebus ſpecia
liſſimis: ſicut patȝ in omni predicamēto: quādo ergo ſciē/
ſcia q ē genus valde cōmune: vt pȝ aliqualr ex dictis prio
diuidiť: nec diuidiť in ſcietias pmo modo dictas que ſunt
ſpāliſſime: nec ſecūdo modo que ſunt genera prima ſpā/
liſſimis: nā forte ſecūdo modo tot ſunt ſcie quot ſpēs ſpe/
cialiſſime habētes aliquas pprias paſſiones: nā de qualȝ

ADDI tali eſt aliquod ꝑncipiuꝫ: vt predicando quod qd eſt eius
de ipſa:⁊ aliqua ↄclo:vt oñdẽdo ꝓpriam paſſionẽ eius de
ipſa. Reſtat ergo preter duos modos dictos adhuc aliuꝫ
ingrere quo ſcia ſit in ſe aliquo mõ vna:licꝫ minus vna ꝗ̃
modis ꝑdictis:⁊ ab iſtis diſtincta maiori diſtinctiõe ꝗ̃ di/
ſtinguãtur iter ſe ꝑdicte.ſemp.n.aſcẽdẽdo occurrit cõmu
nius in ſe minus vnum.⁊ ab alio forte magis diſtinctum.
¶ Sciendũ ergo ꝙ vltra 2m gradũ videretur poſſe duo
gradus aſſignari.ꝑmus qñ ſubm cõtinẽs multoꝝ ꝑncipio
rum ⁊ ↄclonũ veritatẽ eſt aliqd cõmune ad multa iferio/
ra de qbus paſſiones ꝑme talis cõmunis oñdent per nam
illius cõmunis:⁊ quãto cõmuni⁹:tãto minus vnũ.Et tunc
habit⁹ iclinans formalr ad ſpeculandũ tale cõmune vtua
liter iclinaret.ꝑmo ad ſpeculãdũ ꝑncipia ⁊ ↄcluſiones de
ipſo cõmuni:ꝑ ſe aũt nõ ꝑmo ad ſpeculãdũ eadẽ de iferio
ribus. Ita ꝙ oẽs veritates ſiue d illo ꝑmo cõmuni ſiue eo
rũdem ꝑdicatoꝝ de iferiorib⁹ dicerẽtur ꝑtinere ad vnaꝫ
ſciam:vnã qdẽ genere magis remoto: ꝗ̃ in ſcdo gradu ꝓ/
pter minorẽ ↄueniẽtiã ſcitoꝝ per ſe:ſed nõ ꝑmo ꝓpter mi
norẽ vnitatẽ hitus virtualr cõtinẽtis ia ſcita:ſicut ⁊ obꝫ il
lius hitus ẽ minus vnũ. Alius gradus videret eẽ qñ ꝑter
dicta in gradu ꝑcedẽti cognita de iferioribus per nãm cõ
munis etiã ꝓpria iferioꝝ de ipſis cognoſcerẽtur:⁊ oia illa
dicerent eẽ vnius ſciẽtie ꝓpter vnũ genus ſubiectuꝫ:cui⁹
hitus formalis virtualr iclinat ad alia omnia vã de ipſo ꝑ
⁊ ꝑ ſe tm̃: ad oia vã de iferioribus per nãm eius:ſed ad vã
de iferioribus per nãm ꝓpriã ipſoꝝ non iclinat nec per ſe
nec ꝑmo:ſed tm̃ in vli ⁊ in potẽtia:ex qua inclinatõe nũꝗ̃
põt ſufficiẽter acqri actus:ſicut potuit in gradu ꝑcedenti.
Sic ergo viderent ꝗ̃tuor gradus in vnitate habit⁹ ſcienti
fici.ꝑm⁹ qñ eſt tm̃ vnius cõplexi:vt hõ ẽ riſibilis.ſecũdus
iſtoꝝ habituũ ꝓprioꝝ q ſunt reſpectu multoꝝ icluſorum
in vna ſpẽ ſpecialiſſima:vt homo ẽ riſibilis.hõ ẽ bipes ⁊c.
ↄclonũ ⁊ ꝑncipiorum de hoie.terti⁹ iſtoꝝ habituũ ⁊ ꝑnci
pioꝝ ꝓprioꝝ qui ſunt reſpectu multoꝝ icluſorum in vno
cõmuni:⁊ per ipm iferiorib⁹ ↄueniẽtiũ:vt ſi in ſcia de ani
mali eẽt h pro ꝑncipio.aial habꝫ aiam ſenſitiuã.pro ↄclu/
ſione.aial hꝫ organa ſentiẽdi:animal hꝫ appetituꝫ ſenſiti/
uum ⁊c.ↄclonũ oium que per nãm aialis de ſingulis aia/
libus oſtendũtur.4⁹ iſtoꝝ habituũ ꝓprioꝝ qui ſunt re/
ſpectu multoꝝ icluſorum in vno cõmuni:⁊ ꝑ ipm ↄueniẽ/
tium iferiorib⁹:⁊ etiã ꝓprioꝝ incluſoꝝ in illis iferioribus
vt aial dicat ſubiectuꝫ ſciẽtie in qua oia cognoſcerẽtur ſi/
ue de aiali in vli ꝑmo cognoſcibilia ⁊ de ſpẽbus eius ꝑ ſe:
ſiue etiã de ſpẽbus ꝑmo. Et vltra iſtũ gradũ nõ videt gra
dus vnitatis poſſis in ſcia.nã qñ ponit ſcia de vno ꝑ ad qd
alia attribuũtur videt ꝑtinere ad 3m gradũ:nam illud pri
mũ nõ tm̃ in vli ⁊ in potẽtia:ſicut in gradu 4o ſed virtua/
liter icludit nõ tm̃ veritatẽ de ſe:ſed etiã de attributis ad
ipm per ſe:ſed nõ ꝑmo:licꝫ nõ eodẽ mõ per ſe:quo ⁊ in.3o.
q͛ ibi vle vt mediũ in qd dcm̃ de vltimo icludit paſſiõem
oñdendã de vltimo h nõ ſicut me dcm̃ in quid:ſed ſicut
extrinſecũ ⁊ cõcauſa ꝓpter qd reſpectu paſſiõis oſtendẽ/
de de vltimo.vñ analogia iſta nõ facit gradũ diſtinctũ.vt
videt.gradus etiã vnitatis ſciẽtie q fit ſm diuerſas conſi
deratiões:vr poſſe cõcurrere cũ tertio ⁊ qrto: quomõ cuꝫ
tertio cõcurrat dcm̃ eſt:quõ cũ qrto:pꝫ.q͛ ſi de attributo
aliqd oñdatur per nãm ꝓpriã eius nõ per nãm ꝑmi ad qd
attribuit illud nõ ꝑtinebit ad ſciaꝫ de ꝑmo niſi ſicut 4o
ſcia ꝓprie paſſionis ſpẽi ꝑtinet ad ſciam de gñe. Poſſet et
dici ꝙ 3⁹ gradus ꝗ̃tuor ꝑdictoꝝ coincidit cũ ſcdo.q͛ vtro
biqꝫ hitus vnus q eſt ſubi incõplexi:ſiue ſpẽi ſpãliſſime:ſi/
ue cõioris ſiue ꝑmi ad qd alia attribuũtur: icludit ſufficiẽ
ter oẽs veritates cõplexas illi⁹ ſcie:⁊ ẽ ille hitus includẽs
vbiqꝫ eque vnus:nã licꝫ obm ſit cõmunius: nõ tñ minus
vno actu itelligẽdi itelligit:nec eius ẽ min⁹ vnus habit⁹:
nec ſeqtur tale cõmune ẽ minus vnũ in ſe.ergo eſt minus
vnũ itelligibile. ¶ Or ſi dicat hitus nõ eque vnus:q͛ alio
mõ icludit h ⁊ ibi. ¶ Hoc nõ obſtat:q͛ nõ eſt ali⁹ modus
itelligẽdi reſpectu ꝑmoꝝ ꝑncipiorum incluſoꝝ. alia autẽ
per ſe ſub rõne ꝑmoꝝ icluduntur. Similr etiã habit⁹ ſpe/
cici ſpecialiſſime omnia icludit per ſe:ſed nõ ꝑmo verita/
tem paſſiõis de idiuiduis:licꝫ etiã indiuidua nõ tm̃ diſtin
guãtur hic quãtum ibi ſpẽs.nõ obſtat:q͛ ſpẽs nõ ſumunt
hic vt differẽtes:ſed vt qſi ſingularia reſpectu gñis cui ac
cidũt dñe ſpecifice inꝗ̃tũ de eis paſſio gñis oñdit. Itaqꝫ
ex tota iſta deductione teneat tãꝗ̃ ꝓbabile ingſitũ ꝙ.3.
ſunt gradus vnitatis ſciẽtie ſpẽi ſpecialiſſime:ꝑmus gene
ris ꝓximi.ſcds ⁊ cuꝫ eo ille q videbat poſſe poni tertius ⁊
generis remoti.tertius q ponebat quart⁹. ¶ Nunc ꝗ̃ iſta
ſunt ad ſolutiõem queſtionis applicanda.

Dico ergo ꝙ diuiſio Ar.eſt ſufficiẽs: qd ſic patꝫ.
ſcia ſpeculatiua vt hic ſumit ſtricte eſt
illa cui⁹ finis ex nã ſcie ẽ ꝑciſe ſpeculari nõ directiua ex ſe
in aliqua opatiõe alia ſpeculatione:⁊ per oppoſitũ. practi
ca large ſumpta ẽ:cui⁹ finis eſt ex nã ſcie eẽ directiuum in
actu alicui⁹ q nõ eſt eſſentialr ſpeculatio:ſciẽtie aũt ſpecu
latiue ꝑma diſtinctio ſumenda eſt penes obiecta virtualr
ſcibilia omnia icludẽtia:vel ſcdo mõ vnitatis predicto vl
tertio.dũ tamẽ illa ſcibilia de ſubo tali ſciri poſſint per ꝑn
cipia ꝑ ſe nobis cognoſcibilia via ſenſus: q͛ ois nr̃a cogni/
tio ortũ hꝫ a ſenſu.ꝑ poſterioꝝ. Alias ſi aliqd ſubm iclude
ret mlta de ſe ſcibilia:nõ tñ ex ꝑncipijs cognoſcibilib⁹ via
ſenſus:licꝫ de io in ſe poſſet eſſe ſcia:nõ tamẽ nobis. Ariſt.
aũt de ſcibilibus nobis locut⁹ eſt.ſic aũt nõ ſunt niſi obie/
cta tria ſpeculabilia.ꝗ̃ nec niſi ſcie.3.ſpeculatiue. ¶ Mi/
nor declarat ſic.abſtrahẽdo ab oibus ↄceptib⁹ iferiorib⁹.
ſimpliciſſim⁹ ↄceptus in quo ſtatur ẽ ↄceptus entis: ſicut
alibi de illo ↄceptu entis expreſſius dcm̃ eſt. ¶ Iſte cõce
ptus icludit virtualr multas paſſiões de ſe ꝑmo ſcibiles:
⁊ de alijs iferiorib⁹ per rõnẽ ei⁹:vt pꝫ per Ar.4.metaphy T.c.5.
ce:ſicut nũeri inꝗ̃tũ nũerus ſunt aliq ꝓprie paſſiones.ſic
entis inꝗ̃tũ ens:vt ſunt oia alia tranſcẽdẽtia denoiatiua:
vt vnũ verũ bonũ actus ⁊ potẽtia ⁊c. De ente igit põt eſſe
aliqua ſcia:nõ aũt cum aliqua alia vnã faciẽs ꝓpter aliqd
obiectũ cõmuni⁹ ſm tertiũ modũ vnitatis:q͛ ente nihil ẽ
cõmunius.ergo ſcia põt eſſe ꝑciſa de ente reſpectu paſſio/
nũ predictaꝝ.⁊ talis eſt neceſſaria nobis:q͛ ipſo ignorato
alia ignorabuntur:cum cognitio noſtra ꝓcedat a cõiorib⁹
ad min⁹ cõmunia ex ꝑmo phycoꝝ.⁊ ſic pꝫ neceſſitas ⁊ vli/ T.c.3.⁊
tas vni⁹ ſciẽtie ꝑme ex rõne ꝑmi obiecti ſpeculabilis de ꝗ inde.
ipſa ẽ. ¶ Ulterius.ſi vnitas qrti modi ſufficiat ad vnita/
tem ſcie.hec ſciẽtia de ente:tũc erit de oibus: nec eſt aliq
alia:nã habit⁹ per ſe ⁊ ꝑmo iclinãs formalr ad ſpeculãdũ
ens.virtualr iclinat ad ſpeculãdum ꝗ̃cũqꝫ vel ꝑmo vel ꝑ
ſe vl ſaltẽ in vli ⁊ in potẽtia:q͛ ens eſt cõe ad oia. ¶ Itaqꝫ
oꝫ dñe ꝙ ille modus vnitatis nõ ſufficit:q͛ nec talis hitus
reſpectu vlis q ẽ reſpectu iferioꝝ ꝓprioꝝ in potẽtia tm̃ ẽ
reſpcũ illoꝝ:niſi ſꝫ qd.ſimplr ãt nõ ẽ illorũ. ¶ Reſtat ꝗ̃
ꝙ ſcia de ente nullã paſſiõeꝫ ꝑmã alicui⁹ iferioris ente ↄſi
derat:ſed tm̃ paſſiões entis ꝑmo de ipſo ⁊ ꝑ ſe de quocũqꝫ
iferiori.⁊ ſic habet poſſibilitas ⁊ neceſſitas vni⁹ ſciẽtie ſpe
culatiue que ẽ ꝑma ⁊ de ꝑmo ſubiecto.ſ.de ente ꝗ eſt vna
genere ꝓximo iuxta 2m modũ vnitatis: q͛ quantũcunqꝫ
obm icomplexũ ſit cõmune:eius tñ ẽ vnus habit⁹ ſpecie:
ſicut ⁊ vnus actus itelligẽdi:nõ.n.eſt ens minus vnũ itel
ligibile ꝗ̃ homo:licꝫ ſit vnũ in re mi⁹:⁊ per ↄñs illa cõple
xa que in habitu entis virtualr icludũtur iquãtum ſic in/
cluſa tantã vnitatẽ habebũt:ꝗ̃tã ⁊ icluſa in habitu homi/
nis.ſic ergo metaphyſica eſt vna ſcdo modo nõ potẽs con
tineri cũ aliqua alia:ſicut pars alicuius eiuſdeꝫ:nec potẽs
in ſe cõtinere cognitiõem aliquoꝝ:niſi que cognoſcuntur

ADDI de alijs iq̄ uātum entia: vt pꝫ ex dictis.

Contra iſta ſupiꝰ negabat̄ ꝙ oı̄s ſciētia eſſet metaphyca: ⁊ ꝙ ideo quelibet ſcia ē vna ſcđo mō. ergo cū nec mathematica nec phyſica ſit vna ſecūdo mō ſed tm̄ tertio. ⁊ vtraqꝫ ſub ſe cōtinet multas vnas ſecūdo mō. ſeqtur ꝙ multo erūt plures ſcie ꝓ. eque p̄mo diuidentes ſciam: ſicut metaphyca eā diuidit. ¶ Itē ſuba corꝑea virtualr̄ in ſe ꝯtinet paſſiōes mathematicas ⁊ nāles. ergo ꝓprius hītus eiꝰ formalr̄ eſt virtualr̄ hītus vtrarūqꝫ paſſionū. ⁊ ita mathematica ⁊ nālis erūt vniꝰ generis. ¶ Itē ſoꝛ. ē ſubm̄ vnius hītus virtualr̄ ꝯtinētis oı̄a: naꝫ iferiora ſicut ꝯtinēt ſuꝑiora. ita ⁊ paſſiōes eoꝝ. ⁊ ita q̄ꝫto particularius tāto ſcia eſt vlior. ¶ Ad p̄mū illoꝝ ꝙ licꝫ metaphyſica ſit vna ſpē: tn̄ eſt obiecti ita cōmunis: ꝙ ſi ad eaꝫ ꝑtinerēt quecūqꝫ hn̄t vnitatē tertij modi nimis eēt ꝯfuſa. alie dne lꝫ ſint tm̄ vne tertio mō: tn̄ obm̄ eaꝝ ē minꝰ cōe. ideo ꝯſiderādo oı̄a ad que illud obm̄ ſe extēdit. ſ. in vlı̄ non eſt tāta ꝯfuſio qn̄ in ſe habeāt illā ſufficiētē vnitatē: ⁊ ab alijs diſtinctiōem ꝑcipue cū per p̄ncipia de tali cōmuni ſubiecto oñdātur de iferioribꝰ non tm̄ paſſiōes talis cōmunis: ſed etiā ꝓprie: vt pꝫ per ꝯceptiōes poſitas in p̄mo geometrie q̄ ad ꝯclōnes ſpeciales adducūtur ꝯſimilr̄ in naturali ſcia. vn̄ ꝓpter gn̄alitem taliū p̄ncipioꝝ etiā extēdentiuꝫ ſe ad ꝯclōnes ſpāles: licet nō ſine p̄ncipijs ſpālibus pōt tam phyſica q̄ꝫ mathematica dici aliquo mō vna ſcđo mō: non tn̄ tertio. ¶ Ad zm ꝙ ſi ponātur diuerſe rōnes reales ꝺm quas icludit iſtas paſſiōes ⁊ illas: tūc pōt poni ſubm̄ hic ⁊ ibi iquantū ſumit̄ ſub hac rōne ⁊ illa rōne. ⁊ tūc vnꝰ habitus eiꝰ qditatiuus iclinat ad ip̄m ſic. ⁊ alius ſic. ¶ Ad tertium ꝙ ſcia ē de illo ſubo de quo p̄mo ſcit̄ nō de quo ꝑ ſe: ⁊ nō p̄mo: ⁊ paſſio ſuꝑioris nulli iferiori ieſt p̄mo: ſed tm̄ ꝑ ſe. ¶ Cōtra p̄mum iſta vlı̄a p̄ncipia de ente extēdunt̄ ad oñdendū multas ꝯclōnes ſpeciales de entibꝰ ſpecialibus ¶ Cōtra zm. vnus hītus iclinat ad ꝯſiderāduꝫ illud obm̄ neutrā rōnē determinādo: ſꝫ vtrāqꝫ itelligēdo vt habitus de albedine iclinat ad ꝯſiderādū eā: tā vt hꝫ genꝰ q̄ꝫ vt hꝫ drīam. ¶ Propter p̄mū iſtoꝝ pōt ꝯcedi ꝙ illa extēſio p̄ncipioꝝ vlı̄um ad ꝯclōnes ſpeciales nō ſufficit ad vnitateꝫ ſcđo mō: ſed tm̄ 3o: q2 illa p̄ncipia in potentia icludūt ꝯclōnes ſpeciales. tot ḡ ſcie eque p̄mo diuidētes ſciam ꝯ metaphyſicā: quot ad mathematicā ⁊ phyſicam iueniūtur vne ſcđo mō: ſic ē metaphyca: nec iſta diuiſio ē ex ſe ſufficiēs: ſed tm̄ ē in. 3. ſcias q̄ cum alijs licet eque p̄mo diuidāt ſciētiam: tamē p̄ores ſunt ratione ſubiectoruꝫ. ¶ Sed zm argumentū plus ꝯcludit: ꝙ nec duo mēbra diuiſiōis ſunt diuerſa quātum ad zm modum vnitatis.

Poſt ergo longā inq̄ſitiōem nō video huiꝰ diſiōnis ſufficiētiā per aliquā rōnē nec̄ariā poſſe oſtēdi: ſed placuit diuerſis auctoribus circa diuerſa ſuba ſpeculari: ⁊ tot ſue ꝯſideratōi ſubdere quot videbantur aliquā ꝯuenientiā in p̄ncipijs: ⁊ in mō cōſiderādi hr̄e: cū tamē multoꝝ cōſideratorū ab vno: vt a geometra pn̄t eſſe multi hītus nō tm̄ p̄mo modo: ſed ſecūdo: ⁊ nō vnꝰ niſi tertio: vt ꝓbat p̄mū argm: aut ꝯſideratoꝝ a diuerſis poſſit eē vnus hītus ſcđo mō: vt ꝓbat zm argm. ¶ Intelligendū aūt ꝙ lꝫ oba penes que diſtinguuntur tres ſcie p̄dicte ſint ꝺm ſub: ⁊ ſupra oꝛdīata: hītus tn̄ ſunt ſimplr̄ diſtincti ita ꝙ nllꝰ aliū icludit: q2 q̄libet habitus iclinat ad ꝓpriuꝫ obꝫ ſub ꝓpria rōne ⁊ p̄ciſa ſumptū. ⁊ ſic extraneat̄ alteri.

TIO ¶ Cōtra. ḡ ꝓpō meca nihil ꝓbat in phyſica. ſtude.

¶ Primum de eo quod ſcđm accidens eſt dicendum. ꝙ nulla eſt circa illud ſpeculatio. Signum autem ⁊c̄. Tex. cōmen. IIII.

¶ Quod autem ſcientia nō eſt accidentis palā. Scientia nāqꝫ omnis: aut eſt eius qđ ſemper: aut eius quod ꝺm magis. Tex. cōmenti. VI.

¶ Queſtio. II.

Queritur vtrum de ente per accñs poſſit eē ſciētia. Et ſic arguit̄ de quocūqꝫ pōt eſſe demr̄atio ⁊ ſcientia: q2 demr̄atio eſt ſillogiſmꝰ faciēs ſcire. p̄mo poſterioꝝ. Sꝫ de ente ꝑ accñs demōſtrat ħ Ariſ. aliqua. ḡ ⁊c̄. ¶ Rn̄r ꝙ Ariſ. demōſtrat ꝙ de eo nō eſt ſcia: ⁊ per ꝯſequens ꝙ nec de ipſo ē demr̄atio. demōſtrare aūt ꝙ de a. nō ē demr̄atio ē demōſtrare de a. ꝺm qd. ergo iferēdo ꝙ de a. eſt demr̄atio eſt fallā ꝺꝫ qd ⁊ ſimplr̄. ¶ Cōtra. actꝰ q̄ natus ē hr̄e ſuū oppoſituꝫ pro obo ſimplr̄: ſi denotet̄ trāſire ſuper illud oppoſitū per hoc nō diminuit̄. ſed ſcire natū eſt hr̄e ꝓ obiecto ſimplr̄ hoc qđ eſt a. nō ſciri: ſicut qđcūqꝫ aliud. ḡ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ: q2 determinatio ꝑ obꝫ nō diminuit actū. ꝓbatio minoris. Intellectꝰ eſt reflexiuꝰ. ḡ quēcūqꝫ actum pōt hr̄e pro obiecto. ſilr̄ ergo ⁊ oppoſitū cuiuſcūqꝫ: pꝫ ꝯn̄a q2 rectū eſt iudex ſui ⁊ obliq. ꝓ de aı̄a. ⁊. 7. metaphyſi. p̄uatio oñditur affirmatiōe. ¶ Confirmat̄ illud in exēplo: q2 enī loq vt ē actus extrinſecꝰ pōt idifferēter habere ꝓ obiecto nō loq: vt eſt actꝰ ſignatꝰ ⁊c̄. ſicut ⁊ qđcūqꝫ aliud ſignatum. iō qui dicit ſe nō loq. ita ſimplr̄ loqtur quo ad actuꝫ extrinſecuꝫ: ſicut q̄ dicit ſe loq vel ſe currere. vnde ſeqtur dico me nihil dr̄e. ḡ dico aliqd. ḡ a ſimili ħ. ¶ Itē ad p̄ncipale. aſtronomia ꝑſpectiua: muſica ⁊ alie ſcie ſubalternate vidētur eē de ente per accñs: vt de ſubo: qđ pꝫ iducēdo. nā de liā viſuali multa oñdūtur in ꝑſpectiua: que ꝑ ſolam rōnē lie nō ieſſent. alias eſſet pure geometria. ſimilr̄ mlta que per ſolā rōnē viſualitatis nō iſunt. alias eēt pure naturalis. ergo qđ ſubi eius icludūt ambo q̄ nihil vnuꝫ ꝑ ſe faciūt. tn̄ q2 quelibꝫ iſtarū ſubalternat̄ duabꝰ: q2 vtriuſqꝫ cōcluſiones pro p̄ncipijs in ea ꝯ ... inētur: ꝙ nō eſſet niſi ſubiectum eiꝰ ſuba amborū icluderēt. ¶ Itē ꝙ hꝫ cām determinatā pōt ſciri ꝑ illā. ens per accñs ē hꝰ. Tuꝫ q2 ip̄m ꝺm Ariſ. prouenit a cā nāli: nō aūt a cauſa ad vtrūlibꝫ: cā autē nālis determinata ē: q2 ex nec̄itate nature ꝓducit qđ producit: in hoc diſtinguit̄ a volūtate. Tū q2 effectus nō ꝓducit̄ a cauſa vt videtur q̄ non hꝫ ſe magis ad eſſe effectꝰ: q̄ꝫ ad nō eſſe: q2 ꝓpter talē vt vr̄ nō plus eſſet effectus: q̄ꝫ nō eſſet. Sꝫ cā ideterminata dū manet ideterminata nō magis vr̄ ſe hr̄e ad eē effectꝰ q̄ꝫ ad non eſſe aliogn iā ponit̄ vt videt̄ determinata: ḡ a cauſa ideterminata manēte indeterminata nihil ꝓducit̄. pꝫ. ḡ ⁊c̄. Tū tertio: q2 q̄libꝫ effcūs per accñs futurus videt̄ poſſe reduci ad aliquā cām iam p̄ſentē. ⁊ illa vlteriꝰ ad aliā p̄teritā iuxta deductōeꝫ in lr̄a: de moꝛi: vulnerari: icidere in latrones: exire domū: ſitire comediſſe moꝛdicātia. Sed oē vnius de p̄terito ē nec̄iuꝫ: q2 ħ ſolo p̄uat̄ deus: igenita facere q̄ facta ſunt. 6o. ethycorum. ḡ alia ſequētia vidētur hr̄e cām determinatam. imo nec̄iam. ¶ Itē ad p̄ncipale. qcq̄d euenit a cā imutabili dicitur eē nec̄iuꝫ. ⁊ ita ſcibile. ens per accñs eſt hꝰ. igit̄ ⁊c̄. ꝓbatio ma. nō videt̄ effectꝰ qn̄qꝫ euenire qn̄qꝫ nō: niſi q2 cā alr̄ ſe hꝫ ad ip̄m. hoc nō vr̄ poſſe eſſe ſine mutatiōe cauſe. ꝓbatio minoris a ꝓ ꝯuenit qđ lꝫ: licet nō ſit reſpectu eius ens per accñs. ē aūt p̄mū imutabile. 8o. phycoꝝ. ¶ Rn̄o ꝙ maioꝛ ē vā de cā ꝓxima. minoꝛ de remota cā. ¶ Cōtra. ꝙ maioꝛ ſit vā de cā remota. ꝓo ſi. n. iſta p̄ma cā nec̄io cauſat mete a. neceſſario mouet a. ⁊ a. nec̄ario motum neceſſario mouet b. ⁊ ſic vſqꝫ ad ꝓximā cū poſterioꝛ nūq̄ꝫ moueat niſi q2 mota. Si ḡ ſola p̄ma cā ꝯceditur mouēs nec̄ario omnes nec̄ario mouebūt. ¶ Itē qđ ſcitur ē ſcibile qđcūqꝫ ens per accidēs ſcitur a deo. ergo ⁊c̄. ¶ Ad oppoſitum eſt Ariſt. in lr̄a.

Hic diſtinguendū eſt p̄mo de ente ꝑ accidēs

Marginal notes: T.c.5. — T.c.4. ⁊ ide. — T.c.85. — T.c.23. — T.c.7. — ca.3o — T.c.45 ⁊ ide. — T.c.4. ⁊.6.

¶ Dicit̃ eni vno mõ ens per accñs: qḋ eſt aggregatū ex rebus diuerſoꝝ generꝝ: aut gñaliſſimoꝝ vt homo quãtus albū quãtū: vel itermedioꝝ vt albū dulce: ⁊ illud ens per
T.c.13. accñs: ſicut pꝫ ex. 5º metaphy. ca. de ente. opponit̃ enti ẜm ſe qḋ diuidit̃ in decē gña: qꝛ tale ens per accñs nõ hꝫ vnū cõceptū q̇ditatiuū per quē ꝫ poſſit in aliquo gñe collocari vno: ſicut tñ eſt aliquo mõ ⁊ nõ ſimplr̃ vnū ens. ¶ Ita ēt cū ſit obm̃ itellectus aliquo mõ vnū itelligibile ē: nõ eniꝫ ĩpoſſibile eſt hoiem albū vnico actu itelligēdi ꝯcipi: ſicut hoiem ⁊ aſinū: nec tñ ita ſimplici actu ꝯcipiēdi cõcipit̃ hõ albus: ſicut ⁊ hõ. ¶ De hoc mõ entis per accidens loq̇tur
t.c.7.⁊.13. Arꝫ. in. 5º lib. de vno: ⁊ de ente: ⁊ qꝛ diuiſiões entis poſitas
T.c.4. in. 5º reſumit hic in pn̄cipio huius capl̃i. ideo videt̃ in pn̄cipio iſtius capl̃i loq̇ de iſto mõ entis per accñs. ⁊ ſil'r ita vſq꜄ ad illū locū. Attamē dicenduꝫ ⁊c. ſicut pꝫ per lr̃aꝫ ituēti. Exēplificat. n. de his que accidunt trigono ⁊ dicit ens p̱ accñs eē nõ ens ẜm poſitiõeꝫ platonis q ſophiſticā ordiauit circa nõ ens: que certū eſt q̄ ē circa ens per accñs iſto mõ. ⁊ hoc quo ad fallaꝫ accñtis. ¶ De iſto etiā mõ entis
T.c.11. p̱ accñs eſt ſermo in. 7. qñ negat̃ ens per accñs hr̃e q̄ q̇d.
inde. ca. 3. ⁊ qḋ q̇d ē nõ eſt idē illi. ca. 4. Alio mõ dr̃ ens per acci
T.c.20. dens ꝓut p̱ accñs nõ ꝓuat pſeitatē in entitate rei ẜm ſe: ſꝫ
⁊ ide. in cõparatiõe ad aliquā cām. ⁊ ſic dicit̃ ens p̱ accñs eē reſpectu alicui⁹ cãe: ad cui⁹ fieri vel eē talis cauſa nõ ordinatur eſſentialr̃: ſed euenit ꝑter itentiõem talis cauſe aliud itendētis: cui tali in minori pte: ⁊ p̱ accñs eſt cõiunctū. Cū ãt duplex ſit pn̄cipiū efficiēs in cõi. ſ. nã ⁊ volūtas duplex ē ens per accñs ſcḋo mõ dcm̃. ſ. caſuale ſtricte ſũptuꝫ ⁊ for
T.c.5. tuitū: de vtroq꜄ loq̇tur in lr̃a. de fortuito in exēplo de coco. ¶ De caſuali ibi. vbi vult q̄ ens in paucioribus: qꝛ. ſ. ē oppoſitū ei⁹: qḋ in pluribꝰ non accidit a cã neceſſaria. ſꝫ pciſe circa effect⁹ cãe naturalis: vt in pluribꝰ: qui qñq꜄ impediri poſſunt: ⁊ oppoſitū effect⁹ per ſe itenti accidere: nec obſtat q̄ dicit mãm idiſpoſitā eſſe cãm ꝯtingētis in paucioribus: nũq꜄. n. ꝓpter mãm idiſpoſitā agēs deficeret ab itēto ſi eſſet vt̃utis ſufficientis. ¶ Sed ꝯ Arꝫ. arguit̃: qꝛ vr̃ q̄ nõ ponat ens per accñs accidere in nãlibꝰ niſi ꝓpter ĩpedimētū cauſe nãlis idūcēs oppoſitū ei⁹ qḋ vt in pluribꝰ accidit: qḋ vr̃ flr̃m. caſus. n. nõ icludit fruſtra licꝫ ecõuerſo: nam qñ itentū accidit: ⁊ cū hoc aliud nõ itentū. caſus eſt. ¶ Itē oppoſituꝫ itenti a cã nãli a reſpectu ei⁹ nõ ē effect⁹ per accñs: qꝛ nullo mõ ab ipo a. reſpectu etiā alteri⁹ cauſe ĩpedientis a. nõ eſt illud oppoſituꝫ: quia vt in pluribus eſt reſpectu eius: ergo tale oppoſitum reſpectu nulli⁹ cauſe naturalis eſt per accidens.

Secundo diſtinguenduꝫ eſt qũo multiplr̃ de aliq̄ põt eē ſcia: licꝫ eni ꝓprie dicat̃ de illo eē ſcia de quo aliud ſcit̃: vt de ſubiecto: paſſio tñ qñq꜄ dr̃ eſſe ſcia de illo qḋ ſcit̃: vt de ꝯclõne ſiue paſſiõe ſcita de ſubiecto vt magis ꝓprie diceret̃ ſcia eſſe ei⁹ q̄ de ipſo. ⁊ vtroq꜄ mõ ſumēdo de quo. ſ. ꝓprie vel cõiter multiplr̃ accipitur ſcia: vel eni accipit̃ pro habitu ꝯclõnis demr̃ationis: ꝓut. ſ. ē notitia cognita per cãꝫ neceſſariā: aut accipit̃ pro qualicūq꜄ determinata notitia p̱ cãm per ſe: licꝫ nõ neceſſariā. Si p̄mo modo adhuc põt ſcientia diſtingui ẜm vnitatem ſpeciei ſpecialiſſime generis intermedij: ⁊ generis remoti ſicut dictum eſt in queſtione p̄cedente.

His predictis ad q̄õnẽ dcm̃ eſt: q̄ loquēdo de ente per accñs p̄mo modo. ⁊ accipiēdo de quo ꝓprie de tali nõ eſt ſcia p̱ ſe vna vnitate ſpẽi: qꝛ cū totū illud nõ ſit aliqḋ vnū ēs nõ poterit p̱ ſe eē cã alicui⁹ vni⁹ paſſionis: ⁊ de tali nihil demõſtrat̃ niſi per alteꝝ ꝯceptū quē icludit: ⁊ ita illi cõceptui p̱ ſe ineſt tale demonſtratū: nõ aũt toti niſi per accñs. g̃ ſcia vna ſpẽ que eſt concluſiõis demr̃ate nõ eſt per ſe niſi de ꝯceptu altero in tali ente. Eodē mõ ſi de quo accipiat̃ cõmuniter põt ſili ratõe

ꝓbari: q̄ de ipſo nõ eſt ſciētia p̱ ſe: qꝛ nullū ſubm̃ põt icludere aliquā cãm per ſe: que ſit ꝓpriū mediū demonſtrandi de ipſo niſi alterū ꝯceptū. ⁊ ita nõ totū niſi per accidēs. Si aũt accipiat̃ ſcia vna genere ꝓximo. illa aũt põt aliq̄ mõ per ſe eē de ente per accñs. accipiēdo de quo ꝓprie. qꝛ eni tale ēs ē aliquo mõ vnū itelligibile. ſ. vnico actu qui p̱ ſe eſt ei⁹: vt obiecti: licꝫ nõ ſit p̱ ſe vn⁹. nat⁹ eſt etiā ei correſpondere hitus per ſe ex talibꝰ gnãtus actibꝰ: licꝫ ille hitus nõ ſit ita vnus: ſicut ille q eſſet alteri⁹ ptis tm̃: tale aũt totum multas paſſiões põt icludere: quas ſit neutra pꝫ p̱ ſe icludit: lꝫ nullā icludat niſi rõne alteri⁹ ptis: vt ſupra dcm̃ eſt. ergo habit⁹ ꝓprius iſti⁹ totius virtualr̃ iclinat ad oēs iſtas paſſiões ſciēdas de iſto toto: licꝫ per accñs ſcientijs ſpecie diſtinctis. ergo oēs ille ſcie virtualr̃ cõtinētur in habitu q̄ ē per ſe correſpõdēs enti p̱ accñs: ⁊ ita habebūt vnitatē in genere ꝓximo licꝫ nõ tãtã: ſicut iſte que icludūtur in habitu correſpõdenti vni cõceptui q̇ditatiuo. ¶ Et ſi dicat̃ lineã viſualē nullo vno actu itelligi: ſed diuerſis ex q̄bus relinquūtur hitus diuerſi. alter linee. alter viſualitatis: q̄rum vterq꜄ virtualr̃ iclinat ad ſpeculāduꝫ illa de ſuo ꝓpo obiecto: que in illo obiecto v̄tualr̃ icludūtur: vt ſic. Sicut nulla ſcia vna ſpē eſt de toto niſi p̱ accñs: ſic nll's vn⁹ habitus virtualr̃ icludit illas q̄ ſunt de vna pte ⁊ alia. ſi inq̄ꝫ ſic dicat̃: non video qualis vnitas põt aſſignari ſcie ſubalternate. vt muſice vel pſpectiue: niſi vnitas aggregatiõis: qḋ videt̃ icõueniēs: ⁊ põt caueri ſi via ſupapoſita de ſciētia vna gñe teneat̃. ¶ De ente per accñs 2º mõ videret̃ alicui alr̃ eē dcm̃: q̄ cū iſta accñtalitas nõ reſpiciat res ẜꝫ eē q̇ditatiuū: ſed tñ ẜm eſſe exñtie: ⁊ per cõparatiõeꝫ ad cãꝫ in fieri: ſiue in exiſtētia: ſciētia autē ſtricte ſumpta per demõſtrationeꝫ ſimplr̃ abſtrahit ab actuali exiſtentia. ideo de tali ente per accidens põt ſciri aliquid. ⁊ etiam ipm̃ ſciri de alio ſciētia tali: q̄cquid poſſet ſciri de ipſo: vel de quo ipm̃ poſſet ſciri ſi eēt ens per ſe 1º modo iſti per accidēs.
vbi gr̃a q̄ pluat ſub cane per accñs eſt ẜm Arꝫ. in lr̃a. pluuia iſta vere hꝫ q̇ditatē pluuie: ſicut pluuia q̄ eſt ſub capricorno. iõ q̄cq̄d eſt ſcibile p̱ mediū demr̃atiuū eque ē ſcibile de vtroq꜄: tñ nihil ſcit̃ ſic de tali inq̄tū eſt ens per accidēs. Tū qꝛ nec ſcitur aliq̄d ptinēs ad exñtiā: ſed ꝯñs q̇ditatē: ⁊ quo ad q̇ditatē nõ eſt ens per accñs. Tū qꝛ nihil ſcit̃ de ipſo nec ipm̃ de alio per illā cãꝫ reſpectu cui⁹ ē p̱ accidēs: ſed p̱ aliquā aliā q̄ per ſe ē mediū iter extrema. Si aũt aliq̄s negaret de ſingularibꝰ eē ſciam: tūc cū illa accidētalitas nõ ſit ꝯditio alicui⁹ nãe ſpecifice inq̄tū nã: ſed tm̃ ſit ꝯditio ſingularis: ⁊ hoc etiā in exñtia vt dcm̃ ē: eſſet ꝓñter dcm̃ q̄ de ente per accñs nihil ē ſcibile per ſe ſcientia demõſtratiua: nec ipm̃ de alio: ſed tñ cõe ei⁹ cui inq̄tū ſcito extraneat̃ iſta accñtas. ¶ Si aũt itelligat̃ de ſcia 2º. ſ. p̱ certa notitia p̱ cãm lꝫ nõ necñaꝫ: talis notitia forte nõ põt hr̃i de effectibꝰ depēdētibus a volūtate mutabili per cãm taleꝫ. ⁊ per ꝯñs a maiori: nec de effectibus per accñs talis cauſe. ſ. de fortuitis: põt talis notitia hr̃i p̱ illã cauſaꝫ: nec p̱ aliquã aliam. ꝓbatio: qꝛ ſicut caſuale qḋcūq꜄ ſtricte loquēdo ē cãe alicui⁹ per ſe effect⁹ nãlis. Ita fortuituꝫ qñ euenit põt eē p̱ ſe effect⁹ alicui⁹ potētie nãlis: que tamē in agēdo ſubeſt volūtati: ⁊ iõ licꝫ determiate agat q̄tū ē de ſe: tñ effect⁹ ei⁹ eſt ideterminat⁹ ꝓpter ideterminatiõem vo^tis mouētis iſtã potētiã. ⁊ ita de tali effectu: nec per volūtatē reſpectu cui⁹ ē per accñs: nec p̱ nãlē potentiã inferioreꝫ: reſpectu cui⁹ ē per ſe: põt notitia certa hr̃i que dicit̃ ſcia ſcḋo mõ. vñ talis notitia põt forte hr̃i de exñtia reruꝫ ad quaꝝ. ſ. exñtiā ordinant̃ cãe nãles que vt in pluribꝰ nate ſunt effcm̃ ꝓducere. ¶ Et ſic vr̃ qḋ ꝓpriā difficultateꝫ hr̃e. Et ad itentiõnē Arꝫ. in lr̃a. an. ſ. ſicut ſcibile ē pluuiaꝫ fore ſub capricorno p̱ cãm nãlē ordinatã ad eius euentū: tamē ĩpedibile: ita etiã ſcibile ſit pluuiã fore ſub cane. ⁊ ꝫ

ſuppoſito ꝙ cauſe nãles ſibi dimittant̃.ſ.ꝙ per vtutẽ di/uinã nõ impediãtur:quã ſuppoſitiõem Ar.putauit neceſ ſariã.Suppoſuit etiã ꝙ volũtas cauſata nõ poſſit eas ipe dire:licet tñ a ſeinuicẽ.ſ.vna ab alia poſſint ipediri. Et vi/ deret̃ his poſitis dõm eẽ ſm Ar.ꝙ nõ põt ſciri euẽtus ta lis entis per accñs:qꝛ ſic arꝰ in lr̃a.ſcia eſt per cãm p ſe.ta/ lis entis nõ eſt aliqua p ſe cã.¶ Põt tñ dici ꝙ lꝫ ens inq̃tum p accñs nõ ſit ſcibile.h̄ eſt nõ p iſtã cãm reſpectu cuiꝰ eſt per accñs:vt arꝰ Ar.abꝛᶜ tamẽ eſt ſcibile:qꝛ p aliã cã a qua puenit q̃ reſpectu eiꝰ eſt:vt in pl'ibus.vbi gr̃a:licꝫ ex cõparatiõe ſolis ad ꝫodiacũ nõ poſſit ſciri ꝙ pluat ſub ca/ ne:qꝛ ſic nõ hꝫ cã p ſe pluuie:tamẽ ex cõparatiõe alterius planete ad ſolẽ:vel ad aliũ planetã:vel ad ſtellas fixas:vl' reſpectu mãe ſic eleuate:vel ex ꝯparatiõe multoꝝ ſimul poſſunt h̄ ſciri que ſil'ꝯcurrẽtia ſunt cã pluuie.vt in pluri/ bus.⁊ ſic general'r in alijs:nihil.n.nãle eſt ens p accñs re/ ſpectu alicuiꝰ:qꝺ non ſit p ſe effectꝰ reſpectu alicuiꝰ alteriꝰ vel alioꝝ ꝯcurrẽtiũ.¶ Ↄꝛ ſic.pbat̃:nã oĩs cauſa nãlis ſi/ bi dimiſſa iuxta ſuppõnes poſitas producit effectũ: cuius ẽ per ſe:niſi p aliquã cãm naturalẽ impediat̃.que ſi impe diat:hoc nõ ẽ niſi pducẽdo aliqꝺ cuiꝰ ẽ p ſe cauſa p qꝺ ipe/ diat aliquã cãm minꝰ potentẽ:aut ſi ſcða nõ pducit. h̄ nõ eſt:niſi qꝛ 3ª cã impedit pducẽdo illud ad qꝺ illa tertia oꝛ dinat̃.⁊ in hoc ipediẽdo effectũ ſcðe.⁊ ſic de quocũqꝫ:aut niſi oẽs ꝯcurrẽtes nate ſũt: qꝺcũqꝫ ſeoꝛſũ ipedire: qꝛ oẽs ſimt'ſunt p ſe cã effectꝰ icõpoſſibilis effectui ꝑprio cuiuſcũ ꝙ ſeoꝛſum.⁊ ita videt̃ ꝙ eque determinata cã eſt ad euẽ/ tũ cuiuſcunqꝫ nãlis effectꝰ p quã poſſit ſciri:qꝛ põt ſciri ex nã cauſarũ que quã vincet:⁊ an oẽs quãlibꝫ vincet.Circũ ſcripta ğ omni volũtate cooperãte nᵉ: vel impediẽte eaꝫ: poſſet abꝛᶜ ꝯcedi ꝙ nihil oĩno euenit: niſi a cã p ſe per quã eſt ſcibile 2ᵒ modo.⁊ ita nihil p accñs abꝛᶜ:licꝫ reſpectu ali cuius cauſe ſit aliqꝺ per accidens:in effectibꝰ tñ per ſe eſt aliq̃ dr̃ia.ſ.in ſimplicitate cãe vel in ꝯpõne.i. ꝯcurſu mul/ toꝝ:ſꝫ etiã ipſe cõcurſus determinatꝰ eſt ⁊ q̃tũ ad cãm: ⁊ quãtũ ad effectũ: ſicut ⁊ vnũqꝺqꝫ cõcurrentiũ eſſet deter minatũ ad ꝑpriũ effectũ.vñ nihil videt̃ valere ꝙ aliq po nũt ens per accñs:qꝛ puenit ex ꝯcurſu cauſarũ ſuarũ q̃ cõ curſus eſt per accñs:qꝺ ſlm eſt:qꝛ ille ꝯcurſus eſt per ſe in cãis mere naturalibꝰ.⁊ ita effectꝰ p ſe ſimpl'r.

Ad primum argumẽtũ dꝺꝫ ꝙ ens per accñs vno mõ põt accipi pꝛo cõceptu queꝫ p ſe ipoꝛtat ſꝫ ꝙ ẽ ens p accñs.Alio mõ ꝑ eo cui ieſt ſiue de q̃ denoĩatiue pdicat̃.Scðo mõ accipiẽdo itelligẽdũ ẽ dcm̃ Ar.nõ pmo mõ.argumẽtũ aũt nõ pcedit niſi pmo modo accipiẽdo.vbi gr̃a.ſi oñdit̃ ꝙ de ifinito ſiue de vacuo nõ eſt ſcia.hoc nõ itelligit̃ de ꝯceptu ipoꝛtato:ſꝫ de illo qꝺ in/ telligitur denoĩari a tali ꝯceptu. Jta etiaꝫ de caſuali ⁊ foꝛ tuito ſi aliqꝺ de illo oñdatur per rõnem caſualis ſcietꝰ de illo ꝯceptu.¶ Cõtra de illo qꝺ denoĩat̃ de eo nõ negat̃ eẽ ſcia:niſi qꝛ ſibi ieſt talis ꝯceptus.ğ ⁊c̃.igit̃ de cõceptu ma gis negãdũ eſt.¶ De ꝯceptu.n.illo pmo oñditur nõ ſciri. de obiecto auteꝫ nõ pmo:nũqꝺ etiã iſta oñſio nõ ſcibilita tis de tali ꝯceptu facit ſcientiã ſimpl'r:poſſet dici ꝑbabil'r ꝙ nõ:qꝛ talis oñſio non fit per quid rei: ſed p qꝺ noĩs tñ: nõ entia aũt oĩno.ſ.que nõ hñt qꝺ rei:ſed tñ noĩs nõ ſunt ꝑpꝛie ſcibilia: ſed ſꝫ qꝺ: ſicut qꝺ noĩs tñ eſt qꝺ ſm quid. Nã imponẽdo nomẽ a.huic ꝯceptui ꝯdictõem iplicãti. al bedo nigra:poſſet oñdi ex rõne noĩs a.qꝺ nulli ſuperficiei ieſt:⁊ tales ſunt alique cõcluſiões negatiue q̃ nõ videntur ſcibiles ſimpl'r:ſicut nec a.eſt itelligibile:qꝛ nullũ qꝺ ſim/ pliciter hꝫ.Scðm hoc opoꝛteret dicere ꝙ ꝯclões oſten/ ſibiles de ifinito in actu ⁊ de vacuo.⁊ de ꝯceptibus qbꝰ re/ pugnat quid rei non ſunt ſimpl'r ſcibiles.Cõceptꝰ ãt entis per accñs pmo mõ ſumpti:eſt talis cui repugnat quid rei: qꝛ eſt ex duobꝰ:quoꝝ nõ eſt aliquod vnũ qꝺ:ſed ꝯceptus entis per accidẽs ſecũdo modo ſumpti nõ eſt talis ꝙ ei re pugnat qꝺ:ſed tñ repugnat ſibi hr̃e per ſe cãm inq̃tũ eſt ens per accidẽs:⁊ ſicut ſcibile ſimpl'r reqrit qꝺ rei ſimpl'r. ita ⁊ cãm per ſe.¶ Si ꝯ hoc obyciat̃ ꝙ ſimpl'r eſt ſcibile. nullũ coꝛpus eẽ ifinitũ actu:qꝛ hoc demr̃atur.3ᵒ.phyſico/ rum:⁊ nullũ eſſe vacuũ:qꝛ hoc demr̃atur.4.phycoꝝ.ſim pliciter aũt ſcia nõ eſſet ſi carẽtia q̃ditatis in altero extre/ mo repugnaret ſcie ſimpl'r.¶ Poſſꝫ reſpõderi ꝙ per qꝺ coꝛpoꝛis qꝺ eſt verũ quid:ſicut oñditur affirmatiue ipſiꝫ eẽ finitũ:ita ⁊ negatiue ꝙ ipꝫ nõ ſit ifinitũ.⁊ vtrũqꝫ ẽ ſim/ pliciter ſcibile:qꝛ per qꝺ ſimpl'r illiꝰ de quo ẽ ſcia:nõ auteꝫ ita opꝫ illud qꝺ ſcit̃ de alio negatiue hr̃e qꝺ ſimpl'r:qꝛ nec eiꝰ quid ẽ mediũ demr̃atiõis.ita per rõnẽ loci oñdit̃ ꝙ ſit plenꝰ.⁊ ita ꝙ nõ vacuꝰ nõ p qꝺ vacui.¶ Ad argᵐ ſupius fa ctũ ꝯ rñſiõem de ſꝫ qꝺ:qñ arꝰ de reflexiõe ſup opᵗᵉ:põt di ci ꝙ nõ diminuit̃ ſcire:qꝛ trãſit ſup obm̃:ſꝫ qꝛ trãſit ſup il lud de quo ꝯcluditur nõ ſcire.ſ.ſup ẽs per accñs qꝺ nõ hꝫ qꝺ niſi ſm qꝺ:ideo nõ pticipat rõnem obiecti itellectꝰ ni/ ſi ſm quid:ſicut videre tenebrã eſt videre ſm qꝺ:qꝛ in te nebra eſt rõ obiecti viſibilis ſꝫ qꝺ.¶ Si placꝫ tenere op/ poſitũ:tum qꝛ hitus quo determinate ⁊ neceſſario veruꝫ cognoſcimus:⁊ ꝑpter aliud:⁊ nõ ex terminis imediate eſt ſcia:talis aũt eſt huiꝰ ꝯclõnis ens p accñs eſt nõ ſcibile.tũ qꝛ ita poteſt illa ꝯcluſio oñdi per qꝺ rei ipſiꝰ ſcibilis: ſicut pus reſpõſum eſt.per qꝺ coꝛpoꝛis ꝯcluditur negatio ifini/ tatis de ipſo:tũc dꝫ itẽrio ariſt.hic exponi de eo qꝺ ſubeſt: nõ de cõceptu eius cuiꝰ eſt qꝺ noĩs.¶ Ad ſcðm argumen tũ pncipale pꝫ in ſolõne qõnis quomodo ſciẽtia ſubalter nata duabꝰ licꝫ iquãtũ alteri ſubalternat̃:poſſet poni hr̃e vnitateꝫ ab vnitate alicuiꝰ entis per ſe:nõ tamẽ q̃tum ad ſuã totalitateꝫ ſm ꝙ aliquid ſubiecti vtriuſqꝫ ſubalteriᵘˢ icludit.ſed ſic pciſe hꝫ vnitatẽ gnĩs ꝑximi:⁊ hoc a ꝯceptu entis per accñs aliqual'r vno virtual'r totã iſtã ſciam con tinẽt:lꝫ hec vnitas nõ ſit tãta quãta ẽ vnitas ſubalternã tis.ſicut nec vnitas ſubti tãta h̄.quãta ibi.Et ſꝫ hoc ꝯclu/ ſio argumẽti ſcði ꝯceditur. Aliter ꝙ de ente per accñs pri mo mõ ſumpto põt eſſe ſciẽtia eo mõ quo expoſitũ ẽ in ſo lutiõe qõnis.¶ Ad 3ᵐ pncipale pcedit de ente per accñs ſcðo mõ ſumpto.minoꝛ poſſet ꝯcedi de ente per accidens qꝺ eſt mutabile ſtricte ſumptũ ſm ꝙ pcedit pma pꝛoba/ tio minoꝛis:que tñ peccat ſi accipiat ꝙ Ar. loquitur pre/ ciſe de tali ente p accñs.logtur.n.de foꝛtuito: vt dcm̃ eſt ĩ ſolutiõe pncipali.2ª pbatio minoꝛis difficultatẽ habꝫ quo mõ volũtas cauſat aliquẽ effectũ cum ſit indeterminata ad vtrũlibꝫ.Sꝫ iſta difficultas ꝑpꝛiuꝫ locũ habꝫ in libꝛo 9.ca.4.Oĩbus aũt potẽtys ⁊c̃.vſqꝫ tũc differatur.¶ 3ª p/ batio põt cõcedi:qꝛ quicũqꝫ effectꝰ naturalis futurꝰ redu/ citur in cãm per ſe pteritam.⁊ ita põt ſciri ſumpta ſcientia 2ᵒ modo.¶ Sꝫ videt̃ ꝯcludere de ſcientia pmo modo di cta:qꝛ verum de pterito eſt necariũ. ¶ Ubi reſpõden/ dum ꝙ nec̃itas exiſtẽtie effectꝰ reqrit cãm in ſe nec̃iam:⁊ cum h̄ habitudinẽ nec̃ariã ad effectũ:qꝛ neutrũ per ſuffi/ cit:lꝫ aũt quod fuit fuiſſe ſit nec̃ium: nõ tamen nec̃arium oꝛdinẽ hꝫ ad ſuum cauſatũ:nec illud ad aliud cauſatũ:ſed q̃libꝫ cã ipedibilis tñ habꝫ habitudinem ꝯtingentẽ:vt in pluribus: que ꝯtingẽtia lꝫ non ſit ad vtrũlibet equal'r.ex/ cludit tñ nec̃itatẽ.effectus autem volũtatis mutabilis fu turus:nec in cãꝫ preſentẽ nec preteritã põt reduci que ſit cauſa determinata reſpectu eius.¶ Ad 4ᵐ dꝺꝫ ꝙ maioꝛ eſt falſa.¶ Ad pbatõem dico ꝙ cã ſine mutatione ſui ali ter põt ſe hr̃e ad effectũ per ſolã mutatiõem alteriꝰ a quo depẽdet effcũs ſicut eſt in agẽtibus naturalibꝰ que aliter ſe habẽt ad paſſa per quoꝝ trãſmutatiõem pducunt effe/ ctus.¶ Et ſi dicat̃ ꝙ actio illiꝰ cãe imutabil'a nullo paſſo depẽdet.ergo quãdo agẽs eodẽ modo ſe habꝫ eodem mo do aget.¶ Rñ.o.ꝯña teneret ſi eſſet agens naturale: tale

T.c.35. ⁊ ide. T.c.60. ⁊ ide. T.c.10.

eni nūq̈ ex ſe nō agit:ſed tm̄ ꝓpter idiſpoſitiōes vł abſentiam paſſi. Nūc autem illud agēs eſt volūtariū: ⁊ bn̄ poſſibile eſt volūtatē antiquā eſſe reſpectu noui. ideo nō oꝫ ꝙ cāꝫ in ſe alr̄ ſe hr̄e nec in reſpectu ad aliud a quo depēdet: ſꝫ pma diuerſitas ē in effectu. ⁊ ſic cā alr̄ ſe hꝫ ad effectuꝫ. De ꝙ ampli⁹ in. 9. ca. 4. ℂ Ad qntū dōm q̄ volūtas diuia trāſiēs ſup oppoſitū vnū pōt trāſire ſup aliud accipiendo in ſenſu diuiſiōis. ⁊ hoc ſine mutatiōe volūtatis: nunq̈ tm̄ trāſit nec trāſibit ſup oppoſitū. ⁊ hoc videt itellectus diuinus ſup quā partē ꝯdictionis fertur volūtas diuina: ⁊ ſup quā aliā nūq̈ fertur: ac ꝑ hoc vidēdo ſuū velle: volituꝫ videt determinate: nec reſpectu illi⁹ volūtatis eſt aliquid ꝑ accidēs. vnde argumentū non ꝓbat q̄ ens per accidēs nō ſcitur niſi per cām reſpectu cui⁹ nō eſt per accn̄s: ſed eſt effectus ꝑ ſe: ⁊ q̄ reſpectu ei⁹ eſt determinata: licꝫ nō neceſſario. ⁊ ꝙ ab itellectu vidēte determinatiōem talis cāe.

ℂ Quoniam autēꝫ cōplexio ⁊ diuiſio eſt in mēte ⁊ non in rebus. Quod autem ita ens alterū ens a ꝓprijs ⁊c. T. c. VIII. Qō. III.

Utrum ens veꝝ oꝫ excludi a ꝯſideratiōe metaphyſ̄ci. Arguitur q̄ nō: q2 metaphyſca cū ſit pma ſcia ⁊ communiſſima maxīe vr̄ eſſe circa pmuꝫ obm ſcibile. pmū aūt obiectū ſcibile vel itelligibile videt̄ cē verū: q2 non videt̄ aliud poſſe poni qđ oībus itelligibilibus ꝯueniat: ⁊ qđ ſit diſtinctū obm ꝯ obiecta aliaꝝ potentiarū. ℂ Cōfir-

T. c. 3. mat̄ illa rō per pħm. 2. metaphyſce dicentē vocari pħiam veritatis ſciam recte hꝫ. ℂ Itē vnūqq̄ ſicut ſe hꝫ ad eē.

T. c. 4. ſic ad veritatē 2°. metaphy. ergo ꝯuertitur cuꝫ ente. ergo ꝑtinet ad ſciam de ente. ℂ Itē ſi verū excluderet̄. hoc nō eſſet niſi q2 dicit ens diminutū. Sꝫ hoc ē falſum. p°. naꝫ q̄ diminuūt de pfectiōe entis nō attribuūtur primo enti vt pꝫ de cāto finito ⁊c. Sed veꝝ attribuit̄ deo ⁊ in ſūmo. vñ

T. c. 4. 2°. metaphyſce. ſempiternoꝝ pncipia cē veriſſima neceſſe eſt. ℂ Itē ſi dicat̄ debere itelligi de vero qđ eſt in ꝯpōne ⁊ diuiſiōe. ℂ Cōtra. a quo nō excludit̄ ꝯſideratio cāe: nec effectus. iſta aūt veritas eſt effectus realis entitatis. iuxta

c. ð ſba. illud in pdicamētis: in eo q̄ res eſt vel nō eſt oratio vł vel falſa eſt. ℂ R̄ño. res nō eſt cauſa pciſe veritatis in itellectu. ſed itellectus componēs pdicatū cum ſubiecto.

ℂ Ad oppoſitum eſt Ariſt. in lr̄a.

Hic primo videndū eſt de rōne veri. Dicūt aliqui q̄ verū ē pmū obm itellectus. qđ oſtēditur dupl'r. ℂ Primo ſic. obm appetitus vt bonū determinat ens. g̃ a ſimili vr̄ q̄ obm itellectus determinet ens tale reſpectu itellect⁹ nō eſt niſi verū. ℂ Propterea ēs in ſe idifferēs eſt ad ſenſibile ⁊ itelligibile: obm aūt ꝓprium determinat̄ ad potentiā cuius eſt obiectuꝫ: ſup ens nō videt̄ aliud determinās ipm ad itellectuꝫ niſi verū. ℂ Ex hoc ad ꝓpoſitū dicit̄ q̄ cū itellectus tēdat in obiectū inq̈tum in itell'u eſt veꝝ dicet rōnē entis in intell'u. ⁊ iō entis diminuti. ⁊ iō excluder̄ a ꝯſideratiōe metaphyſ̄ci. Sꝫ ad hꝫ excluſiōem nota q̄ eē qditatiuꝫ ē eēntiale eē obiecti inq̈tū obiectū itelligibile: q2 ꝑm illud itelligitur eē in itell'u eſt ne cio ꝯcomitās: ſꝫ nō formale: q2 ꝑm illud nō itelligit̄ niſi reflectēdo. eē vō exn̄tie nō eſt cē formale ei⁹ iq̈tū formale o^{m}: nec neccario ꝯcomitās. Sꝫ nūqd obꝫ volūtatis habꝫ cē formale vel neceſſario concomitās aliud q̄ obm itellectus. Quomō alias per illaꝫ fit mot⁹ in rem. ℂ Cōtra quō appetit̄ nō ens: nūquid etiā penes habituꝫ real'r iquātū amatuꝫ hꝫ aliud eſſe formal'r vel ꝯcomitāter: q̄ inquātuꝫ viſum. Nūquid eſt ibi a^{a} realis cōiunctio volūtatis cū obiecto: aut tm̄ mediāte actu itelligēdi pfectioꝛe q̄ fuit abſentis. ℂ Ulterius itelligenduꝫ q̄ ideterminatio eſt in obiecto reſpectu oīs differētie ꝯhentis obꝫ iferioꝛis potētie eſt determinatio ꝓpria in obiecto ſuprēme potētie. alias nō eſſet adequatū potētie ſupreme que per ſe poteſt in obiectuꝫ iferioꝛis. ⁊ ideo eius primuꝫ obiectum in illis includitur quiditatiue.

Exponitur aūt ab alijs qđ pdictū eſt. ſ. q̄ veruꝫ dicit rōnem entis in itellectu eo q̄ verū nō eſt in itellectu formal'r: ſed obiectiue: ſicut cognituꝫ in cognoſcēte. Sed per ꝯpatōem ad quē itellectū res dr̄. vā. ℂ Dicit̄ q̄ reſpectu itellectus diuini: q2 reſpectu ei⁹ ſunt menſurata. ⁊ ſimil'r artificialia reſpectu itellectus noſtri: nāalia aūt per accidēs hn̄t cōparatiōem ad itellectum nr̄ꝫ inq̈tū vera: q2 nō vt menſurata: ſed vt mēſure.

Contra iſta q̄ ponit̄ pmo verū eē obiectū pmū itellectus. arguit̄ oppoſituꝫ tripl'r. pmo ſic. obiectū pmū ꝑm ſuā formalē rōneꝫ pus eſt natural'r ipſa potētia: ⁊ magis ſaltē ipſo actu verū aūt ſi dicit rōneꝫ entis in itelle ctu: nō eſt nāl'r pus illo actu: q2 nō ꝯ itelligere rōneꝫ entis in itell'u vt cogniti niſi itelligēdo actū itelligēdi per quē eſt ſic itell'm. ℂ Itē ſcđo. illud nō eſt primū obiectuꝫ potētie itellectiue: qđ non actu directiuo: ſed tm̄ reflexiuo cognoſcitur. hꝫ eſt verū ꝑm eos. ℂ Dicūt. n. q̄ itelligitur: ſicut rō itelligibilis: poſtq̈ lapis fuerit itellectus reflectēdo ſupra ratiōem obiecti. ergo ⁊c. Maioꝛ pꝫ: q2 actus directus nāliter precedit reflexum: ⁊ in quolibꝫ actu oꝫ rōneꝫ formalis obiecti iueniri. ℂ Ex hoc ſeqtur contra illos: q̄ cū ratio entis ſit poꝛ ratione veri ſi ens eſt per ſe ſubiectū metaphyce: q̄ aliqđ erit ſubiectū hic qđ nō hꝫ ratiōeꝫ obiecti itelligibilis inq̈tū tale. ⁊ ita nō eſt ſciētia: q2 obiectuꝫ habitus nō excedit obiectū potētie habituate. ℂ 3° ſic. q̄ ꝑm ꝓpriā rōnem itelligi pōt: nō iquātum icludit aliud. ita eſt ꝑ ſe itelligibile: ſicut illud aliō: nec illud aliud per ꝯn̄s eſt pmū obiectū itellectus: ſed bonū inq̈tū diſtinguit̄ cōtra verū: ⁊ inq̈tū eius rationē nō icludit. ita eſt ꝑ ſe itelligibile ꝑm ſuā ꝓpriā rationē: ſicut ecōuerſo verū iquantū nō includit bonū. ergo ⁊c. Minoꝛ pꝫ: tū q2 intellectus differētias boni iquantū bonū: ⁊ veri inq̈tū verū cognoſcit: ⁊ eq̄ pfecte differētiā ex vtraq̄ pte cognoſcit: ſꝫ ꝙ dr̄ia nō cōuenit bono niſi ꝑm ꝓpriam ratiōnē iquātū nō includit verū. Tum q2 ſi nō intelligeret̄ bonum nec aliqđ aliud niſi iquātum icluderet verū cū per accn̄s ipm icludat: ſeqt̄ q̄ nec bonū nec quiditas rei itelligeret̄ niſi per accidēs. ⁊ ita nō intelligeretur ſimpl'r: ſicut coriſcus ſi cognoſcat̄ in q̈tum veniēs ſimpl'r nō cognoſcitur. ℂ Propter iſtaꝫ rationē ꝯcedendū eſt q̄ primū obiectū itellectus nō poteſt cē aliqđ niſi qđ eſſential'r icluditur in quolibꝫ per ſe itelligibili: ſicut pmū obiectū viſus nō eſt aliqđ: niſi qđ eſſentialiter iclud̄t in quolibet per ſe viſibili: vt coloꝛ in albo ⁊ nigro. Cū aūt quodcūq̄ ens ſit per ſe itelligibile: ⁊ nihil pōt in quocūq̄ eſſential'r icludi niſi ens: ſequit̄ q̄ primū obiectum itellectus erit ens. ⁊ hoc dicit Auic. pmo metaphyſice. q̄ ens pma impſſiōe imprimit̄ in aīa: quecūq̄ autēꝫ rationes trāſcendētes que ſunt q̄ſi paſſiōes entis: vt verum bonū ⁊c. ſunt poſterioꝛes pmo obiecto: ⁊ quelibꝫ earū eq̄ per ſe eſt itelligibilis: nec vna magis habꝫ rōnem obiecti itellectus q̄ alia. ℂ Si dicat̄ q̄ obiectū eſt duplex: qđdā mouēs potentiā: quoddā determinās ad mouendū. ⁊ hoc nō tāq̈ aliqđ ab^{tum} dās virtutē mouēdi: ſed tāq̈ reſpect⁹ dicēs habitudinē obiecti motiui ad tale mobile. ⁊ hoc vltimo mō: verū eſt obiectū itellectus ⁊ bonū volūtatis: q2 veꝝ nō mouet pmo. Sicut ꝓbāt. 3. rōnes facte: nec ſic eſt obiectū pmū: ſed dicit habitudineꝫ obiecti motiui ad determinatā potētiā: q2 iꝑtat adequatiōem ad itellectuꝫ. ℂ Cōtra illā poſitionē nō oꝫ arguere: q2 ex. 2. topicoꝝ. oꝫ loq vt plures. hic aūt modus videt̄ abuti termino illo obiectum. Naꝫ q̄ reſpect⁹ ad potentiā ſit formalis ratio ob- ca. 5. ca. 7.

iecti nõ ĩuenitur a phis cõmuniter:ſed illud qđ mouet po
T.c.66. tentiã paſſiuã.vnde Ar.2.de aĩa.ca.pmo de viſibilib⁹:cu
ius quidẽ eſt viſus h eſt viſibile:ſic q̃ in rõne pdicati ca
dit ſubm:cuius ẽ viſus ẽ obiectũ viſus.De iſto ſm ipm ibi
pdicatur per ſe ſecũdo mõ nõ pmo viſibile qđ dicit reſpe
ctum ad potentiã:ſed ſi talis reſpect⁹ eſſet ratio formalis
obiecti eſſet per ſe pmo mõ.¶ Per hũc etiã modum faci
le eſt aſſignare obiecta pma omnium potentiarũ nõ aliq̃
abſoluta:ſed reſpect⁹ quoſdã correſpõdentes.puta qđ ob
iectum viſus nõ querã qualitatẽ colorẽ vel lucẽ:ſed rela
tiuũ vt viſibile.ſic guſt⁹ nõ ſapor:ſed guſtabile ꝛc.¶ Quo
mõ etiã obm eſt ſil nã cum potẽtia:ab^{tum} etiã eſt pus itel
ligibile quocunq̃ reſpectu.ergo inquantum intelligit̃:nõ
ĩcludit ratõem reſpectus.ꝛ ita illud non eſt ratio pmi ob
iecti.¶ De hoc quere in.9.q.5.

Dicendũ eſt ad qõnẽ alr.ꝛ p̃ diſtinguẽdũ eſt de vo.
eſt.n.vitas in reb⁹.ꝛ vitas in itellu. In re
bus duplr.in gnẽ.vꝫ.per ꝯparationẽ ad pducẽtẽ.ꝛ p ꝯpa
tionẽ ad cognoſcẽtẽ ſiue itelligentẽ.¶ Primo⁹ dr̃ veri
tas abſolute ꝯformitas pducti ad pducens:aut determi
nate cõformitas talis ſm adequatiõem:aut determinate
ꝯformitas ſm imitationẽ.¶ Et licꝫ pmus iſtoꝝ triũ mo
dorũ videat̃ eſſe cõmunis ſcđo ꝛ 3⁹:tñ ſi nomẽ veri ĩponat̃
ad ſignandũ quodcũq̃ triũ pdictoꝝ ſm pprĩã rationem
erit equiuocũ.¶ Scđs modus ĩuenitur in filio dei.q ve
ritas eſt:q2 eſt ſm Aug^{m}.ſũma ſimilitudo pncipij.h.n.eſt
ꝯformitas cũ adequatõe.¶ Terti⁹ modus ĩuenit̃ in crea
tura que imitat̃ exẽplar:cui aliquo mõ aſſimilat̃ defectiẽ
tñ alias nõ diceretur imitari. 2⁹ mõ.ſ.p ꝯpatiõeꝫ ad itel
lectũ dr̃ res vã tripl̃r:pmo q2 ſui manifeſtatiua q̃tũ eſt de
ſe cuicũq̃ itellectui potẽti manifeſtatõem cognoſcere. 2⁹
q2 aſſimilatiua itellect⁹ aſſimilabilis q nõ eſt niſi itellect⁹
creatus.3⁹ q2 facta manifeſtatiõe vel aſſimilatiõe res in i
tellectu eſt ſicut cognitũ in cognoſcẽte.¶ Pro iſtis.6.cõ
ceptib⁹ exprimẽdis põt accipi equoce vitas in re.Pꝫ.n.q̃
tres pmi diſtinguũtur a trib⁹ alijs:q2 hitudo ad pducentẽ
ꝛ ad itelligẽtẽ alia ꝛ alia eſt:licꝫ idẽ ſit itelligẽs ꝛ pducẽs.
Nam ſi per ĩpoſle deus eſſet pductiuus ſimilis ꝛ equalis
ꝛ ſimilis imitãti:ꝛ nõ eſſet itelligẽs eſſet pmus modus tri
partitus ſine ſcđo.ꝛ ecõuerſo ſi eſſet alius deus itelligens
creaturas nõ pducẽs.diſtõ etiã pmoꝝ triũ iter ſe pꝫ.alio
rum triũ oñditur dr̃ia:q2 ſi nullus eſſet itellectus.adhuc
q̃lib3 res ſm gradũ ſue entitatis eẽt nata ſe manifeſtare:
ꝛ h notitia eſt qua res dr̃ nota nãe:non q2 nã cognoſcat il
lã:ſed q2 ppter manifeſtatiõem maiorẽ vel minorẽ nata
eſſet q̃tũ eſt de ſe pfecti⁹ vel minus pfecte cognoſci. Eſſe
aũt aſſimilatiuũ dicit rõnẽ actiui reſpectu aſſimilabilis:ꝛ
ſeqtur naturalr̃ cẽ manifeſtatiuũ vl̃ diſperatũ eſt nõ hñs
ordinẽ ad ipm:ſed ſemp aſſimilatiuũ ꝛ aſſilr̃o reſpectu itel
lectus paſſiui pcedit h qđ eſt eẽ in itellectu:q2 illud eẽ eſt
poſterius nã ipſo actu itelligẽdi.nã non eſt niſi relõ rõnis
fundata in obiecto itellecto ad actum.

EX ¶ Si tñ hoc verũ videt̃ eẽ q̃re querũt hoĩes ita eẽ in me
moria hoĩum:vel eẽ famoſi vel hr̃e filios poſt mortẽ vel
ſtatuas erigere vel opa facere:vt poſt mortẽ maneat relõ
TRA rõnis fundata in obiecto itellecto ad actum:

¶ Relatio aũt eſt poſterior ab^{to} ad qđ eſt ex.5.aſſimilatio
aũt formalr̃ eſt ipſe act⁹ itell's aut por ipſo.¶ Cõparando
2^{m} ꝛ 3^{m} ad itellectũ:nõ aſſimilabilẽ nõ hñt ordinẽ eſſentia
lẽ ſed accñtalẽ reſpectu.ſ.alicui⁹ itellect⁹ tm̃.Seqtur vide
re de vo in itellectu.verũ aũt in itellectu duplex eſt ſꝫ ci⁹
duplicẽ operatiõem ſm quarũ vtraq̃ natũ ẽ conformari
T.c.20. obo:vt mẽſuratũ mẽſure ſm Ar.in.5.ca⁹.de ad aliquid.ꝛ
T.c.3. io.ca⁹.2.Eſt aũt iter iſtas vitates dr̃tia vna q̃ pme falſi
li.3.t.c. tas nõ opponit̃:ſed ignorãtia tm̃:ꝛ ſic itelligit̃ illud de ani
26. ma:q̃ itellectus circa qđ qđ eſt ſemp ẽ verus:ſicut ſenſus

circa pprĩũ ſenſibile:ꝛ hoc eſt itelligẽdũ pciſe circa conce
ptum ſimpl'r ſimplicẽ:nã intell's ſimplex circa ꝯceptũ nõ
ſimpl'r ſimplicẽ lꝫ nõ poſſit eſſe formal'r falſus:põt tamẽ
cẽ virtual'r falſus apprehẽdẽdo aliqđ ſub determinatiõe
ſibi nõ ꝯueniẽte:ꝛ hoc mõ dr̃ in.5.ca⁹.de falſo:q̃ eſt aliq̃ rõ T.c.34
in ſe falſa:nõ ſolũ de aliquo falſa.ꝛ tñ rõ illa in ſe falſa ſim
plici apprehẽſiõe itelligibilis ẽ:ſꝫ illa nõ ĩcludit vel expri
mit aliqđ qđ:niſi forte quid noĩs.Eodẽ mõ põt exponi vl
timũ caplm 9⁹.vbi videt̃ Ar.diſtinguere de itelligentia T.c. 21.
ſimpliciũ inq̃tũ eſt circa qđ ſimpliciũ:ꝛ circa qđ compo ꝛ.22.
ſitoꝝ q̃ circa qđ compoſitoꝝ cadit deceptio p accñs.q2.ſ.
eorũ qđ natũ eſt facere ꝯceptũ nõ ſimpl'r ſimplicẽ in quo
põt cadere falſitas virtual'r nõ ſic in qđ ſimpliciũ.ſi enim
itelligeret per accñs.ſ.in attribuendo alteri illud qđ non
eẽt dr̃ia:q2 ita in qđ ſimpliciũ põt itellect⁹ ſimplex eſſe fal
ſus per accñs.¶ 2⁹ aũt veritati opponit̃ ignorantia pua
tiue ꝛ falſitas ꝯrie:qñ.ſ.vniũtur que in re nõ ſunt vnita.2^{a}
differẽtia eſt in mõ eſſendi veritatis in hac operatiõe ꝛ il
la:licꝫ.n.ſit in vtraq̃ opatione veritas ppria formal'r:nõ
tñ obiectiue:ſed tm̃ in ſcđa.Nã neutra vitas eſt in itellcũ
obiectiue.niſi reflectẽte ſe ſuper actũ ſuũ cõparãdo illud
ad obm que reflexio.ſ.in cognoſcẽdo q̃ act⁹ talis ẽ ſimilis
vel diſſilis nõ eſt ſine cõpoſitiõe ꝛ diuiſione.pꝫ aũt diſtin
ctio iſtoꝝ modorũ eſſendi veritatis in itellectu.ſ.formali
ter ꝛ obiectiue q̃tũ ad pmã operationẽ.¶ Quo ad ſcđaꝫ
declaratur:q2 itellectus multas ppoſitiones format ꝛ ap
prehẽdit actu 2⁹.que tamẽ ſunt ſibi neutre ex.1⁹.topicoꝝ. c.8.ꝛ ali
licꝫ igit̃ in illo ſit formal'r veritas vel falſitas:aut q2 ẽ cõ bi.
formitas rei extra.aut nõ:tamẽ nõ eſt ibi obiectiue:q2 nõ
apprehẽditur iſta cõformitas.¶ Cõtra illud videt̃ q̃ pn
cipia ſtatim cũ apprehẽdũtur cognoſcũt̃ cẽ vã.¶ Rñõ
ppter euidẽtẽ habitudinẽ terminoꝝ itellectus cõponẽs
ſtatim percipit actũ cõponẽdi eſſe ꝯformẽ entitati cõpoſi
torũ.¶ Poſſet ergo dici q̃ ibi ẽ alius actus ꝛ reflex⁹:ſed
impceptus:q2 ſimul tẽpore.In alijs:vt in ꝯclõnibus dif
ferunt tẽpore.¶ Cõtra.quo mõ actus primus circa pnci
pia erit reflex⁹:¶ Rñõ.nõ pmus q eſt ꝯpõ:ſed ſcđs q eſt
aſſenſus ꝛ circa iudicabilia poſſet dici iudicare.¶ Cõtra
hoc qđ ſupius dcm̃ ẽ.q̃ vitas cõplexi cognoſcit̃ p hoc q̃ i
tellectus apphendit ꝯformitatẽ actus cõponẽdi entitati
extremoꝝ iſtius cõplexi.ar⁹:qñ qñ comparo actũ cõpoſi
tionis a.rei.b.h facio actũ ꝯpõnis c.quõ ſciam iſtã ſcđam
ꝯpõnẽ.c.eẽ verã:ſi per aliã cõpoſitionẽ erit pceſſus in iſi
nitum añq̃ cognoſcat̃ vitas ꝯpõnis a.ꝛ ita nũq̃ cognoſce
tur.ſi per ſeipſam cognoſcet̃ pari rõne ſtãdũ eſt in pma cõ
poſitiõe q̃ vitas eius nõ cognoſcatur per aliũ actũ con ſe
rentẽ eius ꝯformitatẽ entitati ꝯpoſitoꝝ.Si aũt non ſcio
c.eẽ verã.ergo nec a.ſciã eſſe veram per illaꝫ:q2 ab iſta de
pẽdet.¶ Item ſi debeo cognoſcere a.eſſe verã per colla
tionẽ ad rem.oꝫ igit̃ rem cognoſcere.quo ergo actu:ſi eo
dem qui ẽ a.ideꝫ cognoſco per c.ſi alio vt ipſo d.ergo duo
actus ſimul de eadẽ re.Simil'r ſi ille actus.d.ſit ſimplex
nõ eſt pncipium iudicãdi de a.ſi complexus ſequitur pro
ceſſus in iſinitum vt prius.Sequitur etiam aliud q̃ a.nõ
cognoſcitur eſſe vera niſi per v^{m} diſcurſum a complexo in
complexum:ꝛ ita primum pncipium non eſt notum ſine
diſcurſu.¶ Item ſm viam iſtã videt̃ dicenduꝫ q̃ conce
ptus hominis ſit ita verus:ſicut cõceptus hui⁹.homo cur
rit.eſt verus:nã vtrobiq̃ eſt cõformitas ad rẽ cõceptam:
ꝛ poteſt vtrobiq̃ conformitas cognoſci per reflexionem.
¶ Rñõ.q̃ ſuperius ĩchoando falſum dicit carentiam ta
litatis quale apparet.ita q̃ principale in ſignato eius non
eſt non apparere quale eſt:quia tunc ſi quid eſſet ꝛ ſine oĩ
apparentia eſſet falſum:nec apparere quale non eſt:quia
tunc eſſet falſitas formaliter.poſitio nõ priuatio:ſed fal
ſuꝫ material'r dicit apparere:ꝛ formaliter carere talitate

qualevidet̄:ꝛ ħ non itelligendo per talitatē ſimilitudinē:
nā nihil eſt ſimile ſibi.ꝛ ita nihil eſſet verū: ſimiliter ſi ſor
tes appareret plato:ſortes eſſet verus plato:quia tunc ap/
pareret talis qualis ē. ħ eſt ſimilis: quia ſortes eſt ſimilis
platoni:ſed per tale q̄le inte' idētitas.verū eſt.n.ꝙ ſortes
eſt talis q̄lis eſt:licꝫ ꝛ ſil'e dicat̄ tale quale ē.igit̄ fl'm ꝙ ca
ret idētitate ad id qđ appꝫ eſſe:ꝛ falſitas ē nō idētitas en/
tis:vt manifeſtati ad ens vt declarās ſiue apparēs. ꝛ hoc
de falſo in re. ¶ Itē veꝝ in re eſt illud qđ appet:ꝛveritas
nō eſt ꝯformitas ſiue ſil'itudo q̄ eſt iter diuerſa:ſꝫ idētitas
vt manifeſtati ad ſe.vt declarās ſiue manifeſtās ſiue ap/
parēs.nō ergo eſt v̇itas rō declarātis ſiue manifeſtātis: ſꝫ
illa eſt alterū extremū ad quē ſignat nō ꝯformitateꝫ:ſiue
ſimilitudinē:ſꝫ idētitatē accipiēdo eā in cōi:ſed veꝝ in ſi/
gno dicit ſignatū eſſe id qđ manifeſtat̄ per ſignū. ꝛ in hoc
ſignū manifeſtare illud qđ eſt.ꝛ ita ꝯformitatē ſigni ad ſi/
gnatū.Si itaqꝫ oīs ꝯceptus eſt ſignū rei.ꝛ ꝯcept⁹ ſimplex
ita eſt cōformis rei:ſicut ꝯplexus rei:qꝛ eſt ita diffinitiu⁹.
q̄re nō ita dicit̄ verus.imo cōplex⁹ nō vr̄ cōformis rei q̄ꝫ/
tū ad ꝯpl'onē:ſed tm̄ ſibi:qꝛ ꝯplexio nō eſt in re.Ad ħ imo
rn̄ſum eſt p̓us ſignū equocū eſt ꝯforme nō tale in natura:
vt circulus eſt ſignū vini.Sꝫ ad p̓mū nō valꝫ qđ p̄dictuꝫ
eſt ſm ꝙ veꝝ ē in cōplexo: vt in obiecto:in ſimplici nō: qꝛ
pōt intellectus cōuertēdo ſe cognoſcere cōformitatē itel/
lectus ſimplicis ad rē ſicut ꝛ cōplexi.igit̄ ꝛ cognoſcere ve
ritatē vtriuſqꝫ.g̊ ꝛ ante reflexionē eq̄ fuit in vtroqꝫ: ꝛ p re
flexionē cognoſcit̄ eē in vtroqꝫ.igit̄ in ꝯceptu hoīs ē veri
tas.ſicut in iſta:hō eſt aīal: ꝛ reflectēdo ita ſciaꝫ ꝯceptum
hoīs eē veꝝ.ſicut ſciā cōceptuꝫ iſtū:hō eſt aīal: eē veꝝ:qđ
ca.i. eſt ꝯ Ariſt.p̓mo peryarmenias. ¶ Propter illđ notandū
eſt ꝙ obm ſimplex qđ eſt ſignat ꝯceptus ſimplicis: nullū
eē hꝫ aliud q̄ꝫ in ꝯceptu: ſꝫ ꝙ eē dꝫ mēſurare illū ꝯceptū.
oīa ꝯcept⁹ cōplexi q̄ ſunt extrēa aliud eē hn̄t q̄ꝫ vt ſunt in
cōceptu ꝯplexo:ꝛ p̓us nāl'r in ſe: vt ſimplicia ſunt ſꝫ ꝙ eē
p̓us mēſurant illū cōceptū cōplexū: cui eē p̓oꝛi cōceptum
ꝯplexū ꝯformari eſt veꝝ eē:difformari eſt fl'm eē. ħ eſſe ē
hītudo virtual'r incluſa in extremis ante nāl'r q̄ꝫ extrema
cōparent̄ a rōne:ſꝫ in ſimplici nihil ē p̓us nāl'r in extremo
cui ꝯceptus pōt ꝯformari ꝛ difformari. ¶ Cōtra.ꝓbat ꝙ
nō pōt eſſe falſus:ſꝫ ver⁹. ¶ Rn̄o.nō eſt verus vt ꝯplex⁹
eſt ver⁹:qꝛ nō neceſſario hꝫ ſignatū ſm eſſe p̓us natural'r
cui cōceptus pōt cōformari q̄ꝫ in ipſo:qꝛ ſi ē in re ħ accidit
cōplexū neceſſario hꝫ ſignatuꝫ ſm eē p̓us q̄ꝫ in ipſo. iō ne/
ceſſario hꝫ cui cōformat̄ vel difformat̄ ſm ꝙ dr̄ verū vel
fl'm icomplexū nō neceſſario hꝫ cōformitatē: ſꝫ ſi confor/
mat̄ rei extra accidit:ſicut nō ē mēſura ei⁹. ¶ Ad alia ar/
gum̄ta q̄uo reflectēdo cognoſcit̄ veritas nota:vr̄ difficul
tas ſi in ꝯpōne cognoſco reꝫ nō abſ'te tm̄:ſed collatiue:ꝛ re/
flectēdo cōfe°° actū ad rē. hoc eſt ad rē cognitā collatiue.
ſic dicit 3ᵐ arᵐ:ſꝫ ſi ꝯuerto ad rē nude cōferēdo p ħ nō po
tero iudicare de veritate ꝯpōnis q̄ eſt act⁹ collatiuus.g̊ vr̄
ꝙ ad iudicādū de aliquo:ꝯuerto ad illū ꝛ eodē mō:qꝛ ꝛ in
p̓ma ꝯpōne ꝛ in illo ad qđ cōuerto habeo rē cognitā actu
collatiuo. Nota ſicut dcm̄ ē:q̄re complexū eſt veꝝ: qꝛ cō/
plexionē q̄ eſt a rōne p̓cedit natural'r idētitas extremoꝝ:
ꝛ alia habitudo virtual'r icluſa in ipſis cui actu rōnis con/
formari vt mēſure ē ip̄m veꝝ eē. Ita dico ꝙ illaꝫ comple
xionem cognoſco eē verā cognoſcēdo cōformitateꝫ ei⁹ ad
illā habitudinē virtual'r icluſaꝫ in extremis:que qn̄qꝫ in/
cludit̄ in extremis ex nā extremoꝝ nō p aliud p̓us. qn̄qꝫ
p aliud p̓us icludēs:qn̄qꝫ nullo° ex nā terminoꝝ vel iclu
dentiū ipſos:ſed a cā extrinſeca cōiungēte ipſa vel diſiun
gēte.p̓mo mō eſt in p̓n° demr̄ationis.ſcđo mō in ꝯne cuiuſ
cūqꝫ terminoꝝ hītudinē realē p̄cedēte actū itel'l's icludit
virtual'r ipſa hītudo itrinſeca in termīs p̓ncipioꝝ: ꝛ ex ſui
ipſoꝝ nā. ¶ 3°° ē in ꝓpōne ꝯtingēte. Itaqꝫ in p̓mo mō ex/
trema abſ'te itellecta ſtatim nata ſunt facere ex ſe in itelle
ctu i⁹ notitiam habitudinis ipſoꝝ:ſicut ꝛ alia abſ'ta rel'onis
neccio cōſequētis:qn̄ ergo itellect⁹ cōiungit termīos illos
cōponēdo ſtatim videt cōformitatē actus ſui ad illā hītu
dinē quā p̓us nā habuit notā ex terminis:qn̄ aūt compo/
nit terminos ꝯ̊nis nō videt illū actū eſſe cōformē habitu
dini reali terminoꝝ.donec videat illā habitudinē termio
ruꝫ cui⁹ notitia nō fuit impreſſa ſibi ex termīs cōcluſiōis:
nec imprimit̄ niſi ex notitia hītudinis terminoꝝ p̓ncipiȷ:
que icludit illaꝫ.Quādo autem ꝯponit terminos ꝓpōnis
cōtingentis nō videt actū eē cōformē niſi vidēdo habitu
dinē terminoꝝ in re:qꝛ cā extrinſeca ſi facit eā facit circa
terminos:vt in re nō vt in cōceptu.ꝛ tūc opꝫ videre intel/
lectual'r terminos in re cōiungi vel diuidi. ¶ In p̓mis er
go duob⁹ nō cognoſcit̄ cōpoſitio eſſe v̇a.cōparando ipſam
ad rē vt extra:ſed ad rē que eſt extremū vt ip̄m in itellcū
p̓us nāliter facit notitiā hītudinis ſue ex ſe vel ex virtute
alteri⁹ quā itellectus ſic cōponat. ¶ Cōtra.g̊ q̄re nō ſtatī
apprehēſis terminis p̓ncipiȷ itelligit̄ p̓ncipiū ſi termini ex
ſe nec̄ario faciūt notitiā i⁹ hītudinis:pꝫ aūt ꝙ nō ſtatiꝫ:qꝛ
p quātūcūqꝫ tēpus pōt aliqs noſſe totū:ꝛ noſſe parteꝫ:an/
q̄ꝫ ſciat hoc eē verū.oē totū ꝛc.qꝛ anteq̄ꝫ componat illud.
¶ Itē notitia hītudinis terminoꝝ cōcluſionis:aut fit ab
ipſa habitudine aut terminis illis:aut ab habitudine ter/
minoꝝ p̓ncipiȷ aut ab illis terminis:aut a notitia habitu/
dinis illorum terminoꝝ.qđlibꝫ improbet̄. ¶ Ad p̓mū ꝙ
licet ex termīs:vel ex altero terminoꝝ virtual'r icludēte
reſpectū ni fiat notitia hītualis habitudinis: tn̄ nō oꝫ eſſe
actualē perceptā ſtatim.ſed qn̄ itellect⁹ cōparat extremū
extremo ſtatī pōt videre.ꝛ illā habitudinē:ꝛ hītudinē ac/
tus ſui ad illā. ¶ Ad 2ᵐ.notitia amboꝝ p̓ncipioꝝ ſimul fa
cit notitiā ꝯcluſionis.ꝛ ħ ſic.ꝙ notitia habitudinū termi
noꝝ in p̓ncipiȷs cauſat notitiā hītudinis terminoꝝ in cō/
cluſiōe.ꝛ notitia veritatis p̓ncipioꝝ notitiaꝫ v̇itatis ꝯ̊nis.
p̓us tn̄ natural'r faciūt notitie habitudīs ſil' iuncte:vt vna
cā itegra notitiā habitudinis:q̄ꝫ notitia veritatis notitiaꝫ
v̇itatis.ita ꝙ notitia hītudinis terminoꝛuꝫ maᵗⁱˢ ē cā noti
tie veritatis ei⁹.ꝛ ſic de minore.ꝛ ſic ille notitie ſunt cā no
titie hītudinis terminoꝝ cōcluſionis. nō ergo hītudo eſt
cā hītudinis:nec veritas veritatis.ſunt.n.reſpect⁹ ħ ꝛ illa.
ſꝫ notitia notitie nō actualis:qꝛ non gignit̄ niſi ex memo/
ria:ſꝫ hītualis eſt cā actualis duplicis ordinate ſm rōneꝫ
effectuū. ¶ Cōtra.ergo hītudo terminoꝝ ꝯ̊nis eſt ita nō
cāta:ꝛ veritas ei⁹:ſicut in p̓ncipio. ¶ Rn̄°.abſ'ta in p̓ncipio
cānt notitiā hītudinis nō habitudinē ꝓprie: qꝛ illā fūdāt
vt neccio ꝯn̄tem nām ſubiecti. Habitudo terminoꝝ ꝯcl'o/
nis fūdatur in ipſis:ꝛ terminat̄: qꝛ abſ'ta cāntur vel alterū
ipſoꝝ:vt paſſio. ¶ Ad p̓mū argᵐ ꝯ pōnē de notitia actus
quo ꝯparo.dico ꝙ ille eſt ver⁹: ſꝫ nō oꝫ cognoſcere illū eē
verū.eſt.n.actus vn⁹ cognoſcibilis nāliter rectus:ſicut dr̄
de ſill'o alibi:ꝙ nō eſt notus vt obm:ſed vt act⁹ cognoſcē/
di rectus nāliter.ita hic. ¶ Ad 2ᵐ cognoſco rē ꝛ habitudi
nē p̓us natural'r q̄ꝫ actū ꝯpoſitionis quo comparo reꝫ rei.
¶ Ad 3ᵐ ille eſt act⁹ obiecti ad quē ꝯferēdo iudico. Sil'r
pōt dici ꝙ iudiciū de v̇itate ꝯplexi nō eſt niſi collatio noti
tie cōferentis ad notitiam incomplexā extremi. ſi ſibi eſt
ꝯformis:ꝛ ħ cōformitas ſtatiꝫ qn̄qꝫ pꝫ qn̄ notitia ſimplex
nāli neceſſitate ſtatiꝫ icludit notitiā collatiuā ſicut in pri/
mis p̓ncipiȷs:qn̄qꝫ nō ſtatim:vt in ꝯcl'onib⁹:ꝛ tūc oꝫ vide/
re illā eſſe ꝯformē ſue ſimplici: cui qꝛ eſt cōformis vl' ꝯn̄s
ad aliā que eſt ꝯformis ſtatim ſimplici. ¶ Hec via ponit
veritatē complexi cogniti :nō per collationem ꝯplexiōis
ad rem extra:nec ad habitudinē realē extremoꝝ p̓oꝛem
nāliter ꝯpatiōe.que.n.hītudo eēt illa niſi idētitas ꝓ affir
matiua q̄ eſt rel'o rōnis.vel diuerſitas ꝓ negatiua q̄ forte
nō eſt rel'o rōnis:ſꝫ tm̄ ponit collatōem ꝯpl'onis ad notiᵃˢ

extremoꝝ ſimplicẽ. vel ad extrema: vt in notitia ſimplici
ſtatiꝫ ex notitia tali: pꝫ ſi cõplexio ſibi ꝯformetur in ꝑmis
ꝑncipijs: qꝛ rõ termini oñdit predicatũ ꝯuenire ſubo. ⁊ ſic
nõ ẽ diſcurſus in cognoſcẽdo ꝑmũ ꝑncipiũ: qꝛ illa notitia
ſimplex ĩcluditur in collatiua. nõ. n. componũtur niſi ꝗ in
ſe cognoſcũtur. ⁊ ita in ipſa ꝯplõne tali ĩcludiť vt ꝑus nã-
liter ipſa: vñ ipſa ꝯplexio ſiue ꝯpõ neccio videať cõformis:
qꝛ tũc viſa ſunt ambo extrema ꝯformitatis: cum tũc ĩtelli
ganť ſimplicia: ⁊ tũc fiat ꝯpõ: nec requiriť h̃ collatio ꝯpõ-
nis ad ſimplicia: quaſi alicui' actus. Sed ĩtellectus cõpo-
nẽs termĩos illos: ⁊ notitia hĩtualis terminoꝝ ſunt cã ne-
ceſſaria ⁊ ĩmediata ⁊ ĩtegra ad cauſandũ notitiã cõformi-
tatis ꝯplexionis ad terminos: nõ qdẽ circa ꝑncipia. ⁊ ideo
ꝯponẽs ſimul neceſſario aſſentit: qꝛ qñ cõponit hꝫ totam
dictaꝫ cãm: ſed iudicare in ꝯclõne nõ ſic. ſed illã ꝯplexio-
nem ꝯfert ad illã in qua ĩcludiť ꝗ alia eſt ꝑncipij nõ qdeꝫ
tñ termini. ⁊ h̃ diſcurrere ẽ iudicare de ꝯclõne. in fine eſt
aſſenſus. i. ĩpreſſio notitie neccie ꝑncipij ĩprimẽtis notitiaꝫ
veritatis cõcluſionũ ex veritate ꝑncipij nota ex terminis
¶ Sꝫ qd ẽ vtraqꝫ v̾itas ꝑdicta. ¶ R̃ño ꝑma ẽ relõ act'
ſimplicis apprehẽſionis ad obm: et ẽ realis. ſ. mẽſurati ad
mẽſurã. ¶ 2a licꝫ videať ſilis relõ. vꝛ tñ ꝙ actus ſcõs nõ ẽ
alicui' abſte: ſicut ꝑmus: ſed ẽ actus ꝯpatiu' vnius ꝯceptus
ſimplicis ad alterũ: vt eiuſdẽ in affirmatiua vel diuerſi in
negatiua. hũc aũt neccio ſequitur vel ꝯcomitať relõ rõnis
in vtroqꝫ extremo ad alterũ: quã hĩtudinẽ videť ſignare
hoc verbũ eſt: vt ẽ nota ꝯpõnis. ſ. ꝓut eſt tertiũ adiacẽs. ⁊
c.3.li.p. ſic veꝝ ẽ illud ꝑhiermenias eẽ ſignat quandã ꝯpõnẽ quã
ſine ꝯpoſitis nõ eſt ĩtelligere: ſicut nec relõnẽ ſine relatis:
T.c.14. ⁊ ſic etiã veꝝ eſt illud. 5o. hui'. in cao. de ente ꝙ eẽ vno mõ
ſignat veꝝ. hoc eſt hĩtudineꝫ rõnis ĩter extrema ꝗ nata ẽ
eſſe v̾a. ¶ Ulterius iſta hĩtudo rõnis ꝯformis eſt rei: non
ꝙ oporteat in re eẽ relationẽ aliquã ĩter extrema: vt in re
ſileꝫ iſti rõnis: que eſt ĩter extrema vt ĩtellecta. ĩmo vt ab
ĩtellectu ĩuicẽ ꝯparata: nã tũc eſſet h̃ falſa. hõ eſt hõ. Nec
oꝫ fugere ad ꝯpõnẽ forme cũ materia: tũ qꝛ illã nõ expri
mit ꝓpõ. Tũ qꝛ h̃ eſſet falſa. deus ẽ de': ſꝫ tũc h̃ habitudo
correſpõdet rei qñ eſt talis qualẽ res virtualr ꝯtinet: ſiue
qualẽ res de ſe nata eẽt facere in ĩtellectu ſi faceret habi-
tudinẽ illã: ſiue que ẽ ſignũ nõ ſimile: ſed equiuocũ: expri
mẽs tñ illud qꝺ ẽ in re: ſicut circulus nõ eſt ſilis vino: ẽ tñ
veꝝ ſignũ vini: ſlm aũt lactis vel hꝫ: nõ tñ eſt omnino ſile
qꝛ illud ſignũ ẽ ad plm hui' ſignati. non ſic illa hĩtudo rei
T.c.21. ¶ Cõtra. 9. metaphy. vlto. verũ eſt in reb' cõponi. ¶ R̃ñ
⁊ ide. ſio. notificatio fit ꝑ ea: que vt in plurib'. vbicũqꝫ aũt ideꝫ
nõ affirmať de ſe realr aliqua ẽ in re ꝯpõ: aut alr notifica
tio fit per minimũ gradũ. q. dicat ad min' reqrit veritas:
ꝙ in re ſit ꝯpõ ſi idẽtitas ẽ maior ⁊ veritas. 3o mõ large ſu-
T.c.2. miť ꝯponi: ſicut in ꝑmo cao. noni euꝫ accipiť: ſilr natũ pro h̃
qꝺ eſt ideꝫ. ¶ Hec igiť correſpõdentia ꝑdicta hui' hĩtudi
nis ad id qꝺ ẽ in re formalr ẽ 2a. veritas: ⁊ ita illa hĩtudo:
que dr ꝯpõ expreſſa ꝑ eſt v̾a ẽ ĩmediate: ⁊ mediate illa verus ẽ
actus ꝯparatiuus ẜm illã hĩtudinẽ: ⁊ ſic videreť cũ funda
mẽtũ illi' veritatis ſit hĩtudo rõnis: ꝙ illa ꝑma multo eẽt
ĩmꝑfectior relõ rõnis. Qꝛ ſi dicať relõnẽ correſpõdẽtie vl
adequatiõis vel ꝯmẽſuratõis: que quaſi idẽ dicũt in ꝓpo
ſito nõ poſſe fũdari in relõne. Quõ igiť ꝓportio eſt equalr
ꝓportiõi vel ſilis: ⁊ hoc inqꝫtũ ꝓportio. nõ aũt rõne abſte:
ĩter que ẽ ꝓportio: nã ꝓportionalitas eſt vbi extrema vnius ꝓpor
tionis abſta: nec ſunt ſilia nec equalia extremis abſtis in alia
ꝓportiõe. ¶ Si aũt placet ꝙ ille actus cõparatiu' extre-
moꝝ ꝯpoſitiõis ĩmediate correſpondeat vel adequeť rei
cũ ille act' ſit vera res: ſicut ⁊ ꝑmus ꝗ eſt vnius abſolute:
tũc veritas ſcða ẽ relõ realis: ſicut ⁊ ꝑma ⁊ act' ĩtellectus
cõparatiu' ĩmediate verus: nõ aũt aliqua alia habitudo ẽ
v̾a. ſi nõ eſt formalr niſi in actu intellectus: qꝛ in ĩtellectis

ꝑciſe inqꝫtũ ab ĩtellectu cõparata: que hĩtudo niſi ꝗ eſt in
ĩtente. aut ſi eſt in ꝯpatis aliq̃ aliquo' alia ab illa que ẽ in
actu ĩtellect' nõ eſt illa alia ĩmediate v̾a. ¶ Hoc dm ingrať.

Ad ꝓpoſitam ergo qõneꝫ. dico ꝙ Aꝝ. ꝑciſe ex-
cludit verũ in ĩtellectu cõplexo
ſicut expreſſe pꝫ in lr̃a eius. ⁊ rõnabilr. pꝫ. n. ex dictis ꝙ vl
eſt mẽtis aliqua paſſio realis. ſ. relõ ẜm 2am opiõnẽ: ⁊ tunc
1a: ſicut ⁊ ꝑma veritas ꝑtinet ad ꝯſideratõem libri de aĩa.
ex nã. n. actus ĩtellectus cognoſciť quõ ẽ fundamentũ ta-
lis relõnis: vel ẽ relõ rõnis fundata in actu ĩtelligẽdi: aut
magis in hĩtudine rõnis que ẽ inter obiecta cõparata per
actũ ĩtelligẽdi ẜm ꝑmã opiõnẽ: ⁊ tũc eſt mẽtis aliq̃ paſſio
originalr: ſed formalr pertinet ad ꝯſideratiõem logici: ſi-
cut poſe ⁊ ĩpoſe: ⁊ modi ꝯpõnuꝫ oẽs. Preſupponit tñ logi
cus cõſideratiõnẽ de actib' ĩtelligẽdi qbus ſcðe ĩtentiões
formãtur. pꝫ ex ꝑncipio ꝑhiermenias. Scðꝫ veritatẽ aũt
dico ꝙ ad ꝯſideratiõnẽ metaphyci ꝑtinet veꝝ reale ꝑ mõ
ſumptũ. ſ. ꝑ cõparatiõem ad ꝓducẽtẽ. ⁊ h̃ quo ad oĩa tria
mẽbra: qꝛ nõ ꝯhũt ens ad qꝫtum nec ad motũ. ¶ 2m autẽ
. ſ. ſumptũ ꝑ ꝯpatiõem ad cognoſcẽtẽ ꝑmũ mẽbꝝ ꝑtinet:
qꝛ ꝯuertiť cũ ente. Scðm ꝯhit ad actũ determinatuꝫ: nec
ꝯuertiť cum ente. ¶ 3m eſt ens diminutũ ⁊ ẽ ens logicũ ꝓ
prie. vñ oẽs ĩtentiões ſcðe de tali ente ꝑdicãtur. ⁊ iõ ꝓprie
excludiť a metaphyſico. ꝯuertiť tñ cũ ente aliqualr: qꝛ lo-
gicus ꝯſiderat omnia ãliter: vt metaphyc': ſꝫ modus ali'
cõſideratiõis. ſ. per qd reale ⁊ ꝑ ĩtentiõnẽ ſcðam: ſicut cõ-
uertibilitas entis ſimplr ⁊ diminuti: qꝛ neutrũ alterũ ex-
cedit in cõitate. qcqd. n. ẽ ſimplr ens põt eẽ ens diminutũ
¶ De duob' modis veri in ĩtellectu dcm̃ eſt iam.

Ad argumẽta ꝑncipalia pꝫ. nulluꝫ ẽ ꝯ dicta niſi
vltimũ de cã ⁊ effectu. vbi ẽ doꝫ
ꝙ maior ſi ẽ v̾a eſt v̾a de cã totali: nõ aũt eſt ſic in ꝓpoſito
Naꝫ v̾itas triplex excluſa oĩno a metaphyco depẽdet ab
ĩtellectu. ita ꝙ res ex ſe nõ ẽ ſufficiẽs cã alicui' iſtoꝝ: licet
ad illã reqrať: ſicut illa ꝓbat auctoritas (In eo ꝙ res eſt)
in eo nõ ꝑciſe: ſꝫ ſi oratio formeť ab ĩtellectu: vt extrema
habeãt eſſe diminutũ. ¶ Ad arta pro opiõne de v̾o que fu
it ĩprobata: põt reſpõderi ad ꝑmũ.

¶ Et qꝛ prima de ente ĩquantuꝫ ens: hui' vtiqꝫ
erit ſpeculari: tũc etiã ⁊ qd ẽ: ⁊ que ſunt ĩquan-
tum ens. Tex. cõmẽ. IIII. Et ſequitur.

¶ Perſcrutãde vero ſunt ipſi' entis cãe ⁊ prin
cipia ĩquãtum ens. T. c. VIII. Qõ. IIII.

Vtrum metaphyſica ſit de ente nõ
rõnes alibi Auic. ꝙ ſic. i. me
taphyce ꝓpter duo. ꝑmo. qꝛ deuꝫ eẽ ꝓbať
h̃. ⁊ qꝛ ens eſt cõe ad omnia h̃ cõſiderata.
¶ Cõtra Auer. ꝯmẽto vltimo. i. phy. nã-
lis ſolus ꝓbat deũ eẽ. ⁊ ibi facit cõſidera-
tiõnẽ gen' ſubarũ ſeparatarũ ẽ ſubm me
taphyſice. ¶ Cõtra auer. ex quolibet effectu oſtendiť: qꝛ
cãm eſſe: qꝛ ĩpoſſibile eſt effectũ eſſe niſi a cã tali: ſiue niſi Idẽ. t. c.
talis cã ſit. hꝫ ſũt multe paſſiões metaphyce ꝑus ⁊ poſte- ꝑmi b'.
rius. vnũ ⁊ multa. act' potẽtia. qũo. n. h̃ cãtis ĩſunt niſi ſit
aliqꝺ vnũ ꝑmũ. Quere ibi. ꝗ eſt miſit ⁊c̃. ¶ Itẽ perfectior
ꝯceptus de deo poſſis phyco eſt primũ mouens. poſſibilis
aũt metaphyco eſt primũ ens. ſecũdus eſt ꝑfectior. Tum
qꝛ abſtus. Tũ quia requirit perfectiõnẽ ĩfinitã: nam ꝑmuꝫ
perfectiſſimũ. Sꝫ ſi enti nõ repugnet ĩfinitas nõ eſt perfe
ctiſſimũ: quod nõ eſt infinituꝫ: ſed enti non repugnat infi-
nitas. ꝑmuꝫ mouens tãtuꝫ rm dicit: ⁊ nõ neceſſario ex for-
mali rõne ſui reqrit ĩfinitatẽ: qui aũt hꝫ perfectiorẽ cõce-
ptum de ſubiecto põt ꝑfectius de ipſo oñdere: qꝛ per illa ĩ
effectibus que ducũt ad cognoſcendũ eſſe de tali cõceptu
¶ Cõfirmatur. ſi metaphycus nõ cõſideret eẽ de deo: ni-

ſi ſicut demonſtrat̄ a phyſico nō cognoſceret niſi de p̄mo mouēte. τ ita nō haberet aliquā notitiā φ ſubm̄ ſuū eſt: qꝛ p̄mū mouēs non ē ſuū ſubiectū: nec ſeqtur primū mouēs ergo p̄mū eius: ſicut non ſeqtur. p̄ma nigredo. ḡ p̄m⁹ coloꝛ. nec metaphyſicus pōt per ip̄m oñdere de p̄mo ente amota rōne p̄mi mouētis. Quomō aūt de mouēte oñderet phyſicus p̄mū niſi in h̄ ſit magis metaphyſicus ꝓpter p̄di^{tum}: φ̄ phyſicus ꝓpter ſubiectuʒ. ℂ Rñō ꝓ cōmētatoꝛe. p̄miſſe ad p̄mū ens ſumūtur ex motu. ℂ Contra. licʒ phyſica ſit poꝛ doctrina φ̄ metaphyſica: qꝛ ſenſibilia ſunt nobis notioꝛa: nō tamē dicitur ipſe oñdere oēm ꝯcluſiōem metaphyſicā vel p̄miſſas ad omnē: qꝛ cū deuētū fuerit: ſiue abſtrahēdo ſiue in doctrina ad ꝓpria ꝯſiderabilia a metaphyſico. ex illis oñdit ꝯclōnes ſuas. ita τ primū ens oñdit ex ꝓpꝛys: licʒ illa ꝓpria foꝛte nō fierent nobis nota: niſi p̄us oꝛdine nāe phyſica cognoſceret̄. ℂ Quomō etiā ſciētia iferioꝛ ſtabiliet ſubm̄ ſuperioꝛis ſi ipſa ſupioꝛ nō pōt ƀʒ auerroym. ℂ Itē genus ſubſtātiarū ſeparatarum nullā vnaʒ rationem magis babet φ̄ non ſeparatuʒ babet cum p̄mo ƒm ipſum: quia non niſi attributionē. igitur tn̄ primū eſt ſubiectum ibi nō illud genus.

Tenet̄ igit̄ Auicē. p̄ma ratio eius ſic declarat̄. ſi eſt p̄ſupponit̄ de ſubiecto nō de actuali exiſtētia: ſed φ hʒ eſſe q̄ditatiuū. ſ. φ rō eius nō eſt falſa in ſe tale ſi ē onditur demōſtratione: qꝛ a metaphyſico de p̄mo ente. Oñditur. n. φ primū ꝯ̄ enti alicui. τ ita qꝛ ille cōceptus ens p̄mū q̄ eſt pfectiſſimus ſubti ſi eſſet h̄ ſubiectū nō icludit cōtradictionē. ergo ſi aliqua ſcia ſupponeret iſtū ꝯceptuʒ pro ſubiecto alia eēt poꝛ de ente que pbaret p̄cedentē de p̄mo ente: qꝛ ꝯcluſio demōſtratōis illius cēt poꝛ tota ſciētia de p̄mo ente. ℂ 2ª ratio cōfirmatur de adequatiōe quā importat p̄mitas: quere li. 9°. q̄nta qōne. q̄ñ igit̄ omnibus cōſideratis in ſciētia ē aliquod cōmune per p̄dicatiōem: τ illud adequat nō querit̄ aliquod p̄muʒ vtualr̄ adequās: niſi qꝛ deficit cōmune foꝛmalr̄ adequās ens autem vnius rationis: quere alibi. ergo adeq̄t. ℂ Cōfirmatur. prima ſcientia ſcibilis primi.

ℂ Alia vero dicunt̄ entia: eo φ taliter entis τc̄.

Tex. commenti. II. Et ſequitur.

ℂ Nihil. n. ipſoꝝ eſt. nec ƒm ſe aptum natum: nec ſeparari poſſibile a ſubſtantia. Sed magis ſiquidem τc̄. Tex. commenti. III.

ℂ Libꝛi ſeptimi metaphyſice. Queſtio. I.

Queritur vtrū inherētia ſit de eēntia accidentis. φ non. qꝛ eēntia paſſiōis p̄cognoſcitur demōſtrationi cū ſit mediū ex ſcd̄o poſterioꝝ. Inherentia eius ꝯcludit̄. Iteʒ tūc eēt nugatio h̄: albedo inherēs: qꝛ addere aliqd ei ō cuius eēntia eſt nugatio eſt. ℂ Itē tunc conceptus relatiōis in cōi non eēt ſimplex: qꝛ icluderet r^{m} ad obiectū τ a^{m} ad ſubiectū. τ ita relatio nō eēt generaliſſimū: qꝛ gn̄aliſſimi eſt conceptus ſimplex. ℂ Itē quātitas manet in altari ſine iherētia ad ſubiectum.

T.c.8. τ.25.

Contra quo aliqd foꝛmalr̄ eſt ens ē de eius eēntia: ſed accn̄s eſt ens: qꝛ entis in lr̄a. Silr̄ ſedere magis ens φ̄ ſeſſio τc̄. ℂ Item illa iherentia dn̄s nō eēt ſuba. ergo accn̄s. ḡ eius eſt alia inherētia. τ ſic in infinitū.

T.c.2. T.c.3.

ℂ Item ſi dn̄t poſterius eſt ꝯceptu accn̄tis. ergo ꝯcept⁹ accidentis in ſe poꝛ eſt: τ ab^{ius}. τ ita diffinibilis ſine ſubiecto. contra Ariſto. capitulo tertio. T.c.17. τ ide.

Rñō diſtinguit̄ p̄mo de accn̄te. qꝛ accidens ſi accipit̄ pro illo quod per ſe ſignificat nomē: vt pro cōceptu quem importat nomen accidentis per ſe que eſt ipſa accidentalitas. Synonimū videt̄ cuʒ hoc qd̄ eſt inherentia: τ tūc nulla eſt queſtio. Si accipiatur pro illo qd̄ denominat hoc cōcretuʒ accidens. puta pro quātitate ſic queſtio babet locū: τ ſic fiat deinceps ſermo. ℂ Tunc diſtinguitur ſcd̄o de iherentia φ inherentia eſt duplex. vna eſt actualis vnio accidentis exn̄tis cū ſubiecto exn̄te: vt act⁹ aliqualis cum potētiali. alia eſt depē^{a}: ſiue eēntialis oꝛdo accidētis ƒm quiditatē ſuā ad ſubſtātiā ƀʒ quiditatē ſuā. Prima pʒ. 2ª pbatur: qꝛ demōſtratio abſtrabit ab exiſtentia: τ a ꝯn̄tibus rem in q̄tū exiſtit: alr̄ nō eſſet neceſſario ꝯ demratur aūt aliq̄ iherentia paſſionis ad ſubʒ. igitur iſta eſt alia a p̄ma que. ſ. ē exn̄tia: vel cōditio ꝓpria exn̄tie.

ℂ Et hoc foꝛte ꝯſueuit dici de iherētia actuali τ aptitudinali. p̄ma nō ſemper ieſt accidenti. ſecunda ſemper ieſt: ſiue exiſtēti ſine ſubiecto: ſiue nō exiſtenti. ℂ Contra. aptitudinalis in accidente ſeparato non verificat aliquaʒ predicationem denominatiuam: ſicut 2ª h̄. EX TRA

ℂ Tertio exponit̄ illud qd̄ dr̄ de eēntia. Nō. n. idē eſt eſſe de eēntia a. τ eē idē eſſentialr̄ vel realr̄ ipſi a. p̄^{m} quideʒ infert 2^{m}: ſed nō ecōuerſo: qꝛ de eēntia a. p̄ciſe eſt illud qd̄ includit̄ per ſe in ꝯceptu q̄ditatiuo a. τ iō ponitur in ratione eius q̄ditatiua: nō vt addit^{us}. pōt autem eē realr̄ ipſi a. idē: licet ſit extra ꝯceptum eius. puta vnitas vitas τc̄. extra cōceptuʒ entis qui poꝛ eſt illis ƒm Aui. 5°. nō tn̄ illa dicūt rē aliā ab ente. quere in 4°. queſtiōe de vno. vocātur tamen foꝛte ab Auic. accidētia extēdendo ꝯ̄ eēntiale ſtrictiſſime ſumptū. ex^{m} h̄ de gradu addito albedini remiſſe quādo itendit̄ ƒm vnā opinionē eſt idē realr̄: nec tn̄ de eēntia h⁹.

Ad queſtionem ḡ p̄mo dico φ neutra iherentia eſt de eēntia accn̄tis ſecūdo mō ſumpti. ſ. accipiēdo accn̄s pro eo qd̄ hoc noīe denominat̄: vt quātum quale τ h̄ꝫ. Tū qꝛ fundamētū reſpect⁹ eſt aliqd p̄ter reſpectū. r⁹ vtriuſqꝫ iherētie in ſuba nō fundatur: qꝛ tūc ſuba iherens eſſet τ nō eēt termin⁹ reſpect⁹. ergo in accn̄te ab^{to} τ nō in aggregato ex ab^{to} τ illo reſpcū: qꝛ non eſt ratio fundamentalis reſpectu ſui. igitur in ab^{to} preciſe. ergo eſt extra conceptum eius q̄ditatiuum: cū reſpectus ſit poſterioꝛ natura fundamēto. EX

ℂ Sʒ iſte r⁹ eſt ve relō. ℂ Cōtra. 5. nō ē aūt itellectus itelligētis. ℂ Rñō. nō p̄mo licʒ p ſe in q̄tū. ſ. eſt accidens. T.c.20. TRA

ℂ Tū qꝛ iherentia videt̄ eiuſdē rōnis in quātitate τ qualitate. ḡ ſi eſt de eēntia vtriuſqꝫ pōt ab vtroqꝫ abſtrahi concept⁹ dictus in q̄d de ipſis iferioꝛ ꝯceptu entis: τ ſuperioꝛ eis. τ ita nō erūt generaliſſima. ℂ 2°. dr̄ φ iherentia ſecūda ē eadē eſſentialr̄: ſiue realr̄ accn̄ti ſcd̄o mō ſūpto. Tuʒ qꝛ paſſiōes entis dicte de iferioꝛib⁹ nō dicūt aliud ab ente in eis. ergo cū ſuba dr̄ p̄ma. accn̄s poſteri⁹ que p̄us τ poſterius diuidūt ens: vt paſſiōes. p̄mū nō dicit aliud a ſubſtātia: nec poſterius aliud ab accn̄te: ſiue ab ente iherēte. per ſe aūt ens: ſiue in ſe ens: τ iherēs: ſiue in alio exn̄s p eodē accipio: ſicut p̄us τ poſteri⁹. Tuʒ qꝛ ille oꝛdo abſtrabit ab exn̄tia: τ fundat̄ ſup q̄ditatē poſreʒ. iſta fūdamēta ſunt imutabilia: qꝛ de⁹ necario exēplat q̄ditates poſres: τ vo^{tāe} ſi quē actū hʒ reſpectu illaꝝ. ſimilr̄ ille ē necius. ſtātibus aūt fundamētis oꝛdinis imutabilib⁹ nō vr̄ oꝛdo mutabilis in altero. τ ita nec dn̄a pōt ꝯcludi per viā ſepatōis poſſibilis. Si po⁹ hoc. Ap̄. dn̄et φ eēt ꝯ̄dictio. i. phycoꝝ. c⁹ intellectus ipoſſibilia querēs q̄ dicit. paſſiōes ſepari a ſubiectis. τ loqtur de itellectu quē poſuit Anaxag. ℂ Cōtra h̄ tn̄ videtur illud qd̄ dicit. 4. phycoꝝ. caplō. de vacuo. ſi ſo T.c.39. T.c.58.

nus ſine corpore nunqd eſſet vacuũ. ❡ Tertio dr̄ ꝙ inhe
rẽtia ꝑma nõ eſt idẽ realr̄ accidẽti ſc̄do modo ſũpto: nec
etiã exiſtẽtie accñtis ſi ponatur illa aliud ab accñte. Tũ
qr idẽ realr̄ nõ manet ⁊ corrumpit̄. accidẽs etiam exiſtẽs
manet nõ manẽte iherentia ꝑma. alias ſi illa maneret: cũ
ꝓpter ipſam ſubiectum denominabatur ꝑus ab actõi: ⁊
dicebat̄ panis quãtus diceretur. ita poſt tranſubſtãtiõẽ pa
nis: qđ eſt falſum. Tũ qr extremũ vnũ ordinis illius mu
tabile eſt alio manẽte: qr actus volũtatis diuĩe reſpcũ cu
iuſcũqꝫ exñtie extra ſe ꝯtingẽs ẽ. ḡ ordo nõ manebit alte
ro extremo tm̄ manente: ⁊ ſic ꝑ viam ſeparationis cõclu
aliud eſſe hoc ab illo ❡ Cõtra iſtas duas rõnes arguitur.
nã ponat̄ panẽ manere: ⁊ ſepatũ a q̃titate q̃ pri⁹ afficieba
tur quõ nõ manebit iherentia. Si dicat̄ alteꝝ extremũ iã
cẽ mutatũ. qr panis factus eſt nõ q̃tus hoc nihil eſt. qr pa
nis nõ fuit extremũ depẽdẽtie inq̃tũ q̃tus: ſꝫ inq̃tũ pa
nis ab. ❡ Rñ̄o. hec difficultas cõis eſt omnibus vnitis
poten⁹ manere ſeorſũ: vt in aĩa ⁊ corpore hoĩs in verbo:
⁊ nã humana quõ neutro extremo mutato: vt vr̄ hꝫ aliqd
ab relõ nõ manet q̃ ꝑus. Et ibi adducit̄ illud de fine. 7.
T.c.60. me. de. a. ⁊. b. ſꝫ hoc de facto nõ accidit in ſepatõe accidẽ
tis: qr ſubm̄ nõ ponit̄ manere: licꝫ poſſit manere. vñ iſtam
difficl'tatẽ differo vſqꝫ ad vltimũ cã. 8. vbi ꝓpe hꝫ locũ

Ad argumenta alius ⁊ alius cõceptus ſufficit ad ꝑcognoſci: ⁊ ꝯcludi: qr alia
notitia: ⁊ por nã huius q̃ illius. ❡ Alr̄ qd nõis pſupponit̄
nõ qd rei. ❡ 2m ꝯcludit pro ꝑma parte ſolõnis. nõ ꝯ ſc̄dã.
qr nõ eſt nugatio h. ens vnũ. ❡ 3m concludit pro ꝑma pte
ſolutionis. ❡ Quartum pro tertia parte ex qua ſequitur
prima pars de prima inherentia.

Ad primum in oppoſitũ: qr nõ notat cãm forma lem pdicatõis entis de accñte: ſꝫ ex
trinſecã: licꝫ. n. aliqd ẜm qđlibet ſui ſit cauſatũ a cauſa ex
trinſeca: tñ põt pdicatõem alicui⁹ imediate recipe forma
liter ac ſi nõ eſſet cãtũ: qr cã extrinſeca nõ eſt me de quo
ꝑus illud dicat̄: ⁊ inde de cãto. Exm̄ formalr̄. crea eſt ens:
licꝫ totalr̄ a deo. ❡ Item poſſe ẽ aliquod pdicatum ẜm ſe
pfecti⁹ eſſe in vno q̃ in alio: ⁊ tñ eque formalr̄ pdicatur d
vtroqꝫ. exm̄ de albedine remiſſa q̃ equalr̄ ẽ albedo ⁊ iten
ſa. nec de altero per alterũ dr̄. ❡ Item poſſe ẽ ordinẽ eẽn
tialẽ eſſe aliquoꝝ ſubiectoꝝ ẜm qdlibꝫ in ſe: ⁊ tamẽ aliqđ
ꝫ predicatum eque formaliter dr̄ de vtroqꝫ. Exm̄ de albe
dine ⁊ nigredine reſpectu coloris. nec ergo cãlitas in ſub
ſtãtia reſpectu totius accñtis: nec maior perfectio entita
tis: nec ordo eẽntialis in entitate concludit qn accidẽs ſit
formalr̄ ens: nõ per ſubãꝫ nec per reſpectũ ad ipſam: qr d
ꝑ ſe in itellectu ei⁹ eſt ens. poſito itellectu illo. etiã ſi ꝑ im
poſſibile oẽs cõditiões predicte auferãtur: qđ allegat̄ ab
Ar. ipſe nõ dicit eo ꝙ entis: ſꝫ eo ꝙ talr̄ entis. i. ſubẽ. ſit er
go falſa ꝯñtis arguẽdo ab iferiori ad ſupius negatiue cuꝫ
T.c.35. nota cãe pcedẽte: ſicut cũ inq̃to ꝑmo porum. ❡ Debꝫ tñ
⁊ ide. itelligi in eo ꝙ pro cã extrinſeca. Silr̄ ꝙ aliq accipiũt: nõ
eſt: niſi qr entis adhuc falſa ꝯñtis: ſicut h. hui⁹. ergo ſoluꝫ
hui⁹. ❡ De cõcreto ⁊ abſtracto videt̄ ꝙ accñs vt accipit̄
in abſtracto ẽ veri⁹ ens: q̃ vt in ꝯcreto: qr ſpẽs generis eſt
T.c.14. in qđ diuidit̄ ens ꝑ ſe ex. 5. nõ ſic ꝯcretũ: nec eſt ſubſtratio
illa accñtis itellecti ſine ſubiecto. qr abſtrahẽtiũ nõ ẽ mẽ
T.c.18. daciũ. 2. phycoꝝ. ſꝫ eſt itellectio qditatis nõ inq̃tũ deno
minat ſubiectũ: ſed inq̃tũ h qd. ⁊ ſic hñ ẽ ſubiecti. ⁊ dat i
telligere ſubm̄. ❡ De itellectu Ariſ. in lr̄a. Primo qđ ad
ducit̄ de ſano: ꝙ ſicut nihil formalr̄ ſanitatis eſt in vrina:
ſic nec entitatis in accidẽte. Silr̄ accñs dr̄ ens queadmo
T.c.15. dũ nõ ſcibile dicit̄ ſcibile. 7. ca. 3. ❡ Rñ̄o. ad ꝑmũ dico ꝙ
Ariſ. loqtur de diuerſis denoĩatiuis dictis ab vno abſtra
cto que denoĩatiua ſi vno noĩe ſignificẽtur: ſignãtur eq
uoce. ❡ Ad 2m: ꝙ illud exm̄ corrigit̄ per paragraphũ ſeqn
tem: ſicut expoſui textũ. vñ exm̄ qđlibꝫ aliqd veritatis in
ſinuat. ❡ 2m ꝯcludit pro ſc̄do mẽbro ſolõnis. ❡ Sꝫ vide
tur ꝯ mẽbꝝ tertiũ: ⁊ diceret ꝙ iherentia ſeipſa iheret: nec
vnqꝫ manet niſi ihereat: ſicut q̃titas manet. ❡ Ad 3m cõ
ceditur ꝙ põt habere diffinitiõem per genus ꝓpriũ ⁊ dif
ferentiã: ſed logicã: nõ realẽ. ❡ Cõtra: nec genus nec dña
ꝯplete itelligũtur ſine ſubiecto: ſicut nec diffinitũ. ❡ Jõ
alr̄ dõm ꝙ termin⁹ reſpect⁹ põt eſſe eẽntialius reſpectiuo
q̃ ipſe r⁹: deus. n. q eſt termin⁹ reſpectus creature eſt cau
ſa crea: nõ aũt reſpect⁹ nec ab iſto reſpectu depẽdet eſſen
tialr̄ creatura ſicut a deo: ſic h. ſi ſuba eſt: mã nõ ex q̃: ſꝫ in
qua põt accidẽs depẽdere ad ipſam: ſicut ad cãm aliquã
licꝫ ſit por reſpectu ad ipſam. exm̄ homo por eſt reſpectu
ſui ad animã: vt reſpectu totius ad partẽ: nõ tamẽ ſeqtur.
ideo poteſt diffiniri ſine anima.

❡ Sed ſubſtantia omnium primum tempore.

Tex. cõmenti. IIII. Queſtio. II.

Utrum ſuba ſit ꝑmũ oĩum entiũ tẽpore. Qr nõ. eterno nõ eſt ali
qd pri⁹ tẽpore. accñtia ãt ſimt eterna ſicut
mot⁹. 8. phycoꝝ. ❡ Jtẽ ſi ſic. ergo ſubſtã t.c.1. ⁊ iñ
tia pcedit tp̄s tpe. ❡ Oppoſituꝫ phs. 7°. ⁊ T.c.4.

Ad queſtionem (12. hui⁹. ꝯntator. 4°. T.c.2. ⁊ inde.
hui⁹. 7. Si accidẽs aduenit corpori poſtq̃ ẽ corp⁹: tũc ꝑus
eſt omni accñte aduenĩete. Si aũt nõ aduenit: ſed ẽ iſepa
rabile ⁊ ſemp ſimul cũ eo: tũc ſubſtãtia cõpoſita nõ prece
dit accñs: ſed pceditur a mã ſubſtãtie compoſite.

Contra de iſeparabilib⁹ ꝙ nõ ſit intellectus phi: ꝙ mã pcedit. de codẽ. n. ꝓbat phs ꝙ ſuba ẽ ꝑ
mũ ens: ⁊ qualr̄ ſit ꝑmũ ens ⁊ 2m nõ ẽ veꝝ de mã: qr ꝓbat
eam ꝑmã: qr pdicat̄ ſimplr̄ in qd: ⁊ qr alia ſunt entia: quia
ſunt ſic entis neutrũ eſt verũ de mã. ꝑmum nõ: qr. 9. ca. 6. T.c.12.
mã pdicatur denoĩatiue de materiato. 2m nõ: qr nõ dicun
tur accñtia entia. qr mãc: qr vel nl'a ſunt in materia vt in
ſubiecto: vel ſi aliqua ſaltẽ nõ pfecta. ❡ Jteꝫ ad pncipale
de codẽ ꝓbat̄ ꝑmitas tẽporis ⁊ cognitiõis ⁊ diffinitionis.
Sed mã nõ pcedit cognitione: ſed ſcibilis eſt ꝑ Ana ad i. phy. t.
formã. Silr̄ nec cognitõe: qr. 9. hui⁹. actus por cognitione c.69. T.
potẽtia. Silr̄ nec diffinitiõe: qr ſuba cõpoſita cadit in diffi c.13. ⁊ iñ
nitiõe accñtis: ſed materia nõ: qr. 7. cap. 3°. accidẽtia copu T.c.17.
lata hñt diffinitionẽ per ꝓpriã ſubam. ❡ Jtẽ phs probat ⁊ ide.
ſubſtãtiã eſſe ꝑmã: vt ẽ primũ pdicatũ ad qđ reducuntur
alia. ergo vel ꝓbatio eſt de ſuba in cõmuni: vel de aliqua
ſpẽ in gñe: vel de poſteriori ſubſtãtia: nll'ꝫ illoꝝ veꝝ eſt de
materia: qr nec ẽ generaliſſimũ: nec ſpẽs in genere: nec po
ſterius in ſuba: ſed ꝑus qr pricipiũ ſubſtãtie ⁊ principium
ꝑus principiato. ergo nõ põt inferri ꝙ ſi materia ſit prior
accidẽte: ꝙ ideo ſuba: niſi per hanc minorẽ falſam: quia ſi
pncipium prius eſt aliquo. ꝙ pncipiatum prius eſt eodẽ.
❡ Item ſi ſic. aut materia ẜꝫ ſe. aut ſub aliqua forma. nõ
ꝑmo modo: qr ſic. nec eſt ſub tẽpore: quia ingenerabilis ⁊
incorruptibilis. ꝑmo phyſicoꝝ. Non ſc̄do modo: qr aut vt T.c.82.
eſt ſub forma accidẽtali: ⁊ tũc nõ eſt ꝑus. qr vt eſt ſub for
ma nõ eſt ꝑus forma: nec poteſt h dari niſi ipſa ſit ſub for
ma ſubſtãtiali. ⁊ ſi ſic. tunc habetur propoſituꝫ ꝙ ſuba cõ
poſita ẽ prior. ❡ Hic dicitur ꝙ materia vt eſt ſub forma
accidentali ⁊ ſubſtãtiali pcedit tempore omne generabi
le ex illa. ⁊ per cõſequens omne accñs illius generabilis:
non omne accidens quod habet in ſe: ſed omne accidens
quod ineſt illi quod fiet ex ea. ❡ Contra. per hanc rõneꝫ
accidens eſt prius ſuba ſaltem generabili ⁊ corruptibili:
quia accidens generantis eſt prius ſuba generabili ex ea
in infinitũ: nec eſt ad intentionem phi: qr ꝓbat ꝑmitateꝫ
tẽporis per hoc ꝙ ſubſtãtia eſt ſeparabilis. ⁊ nõ accidens

illa probatio non valet de materia vnius comparata ad
accidẽtia alterius:qꝛ ſubſtãtia nõ dicitur ſubſtãtia ſepara
bilis:niſi reſpectu accidentiũ ſuoꝝ que ſibi inſunt. ¶ Itez
ad p̄ncipale ſeqtur ꝙ aliqua accidẽtia ſunt que nõ p̄cede/
rentur ab aliqua ſubſtãtia:ſicut omnia accñtia ꝓpria cor
porum celeſtiũ:qꝛ ſi nõ ſit ibi materia ẜm ꝯmentatorẽ in
de ſuba orbis:nõ p̄ceduntur:qꝛ materia p̄cedit:nec a ſub/
ſtãtia compoſita:qꝛ accidẽtia illa ſunt iſeparabilia: ⁊ ſi ſit
ibi materia.illa non preceſſit tempore ſubſtãtiam compo
ſitam. ⁊ per conſeqũs nec accidentia.

Ideo aliter dicitur ꝙ ẽ primuꝫ:qꝛ ſubſtãtia ſepa/
rata ab accidẽtibus ẽ prior:ſed priori
tas nõ põt intelligi de qualibꝫ ſuba:neqꝫ ẜm numerũ: ne/
qꝫ ẜm ſpeciẽ reſpectu accidentiũ ꝓpriorum:qꝛ ſubſtantia
nõ eſt prior ꝓpria paſſione:qꝛ in demõſtratione ꝯcludit̃ paſ
ſio de ſubiecto ꝑ ſe.ergo paſſio nõ põt non eſſe:nec de ſub/
ſtãtia ẜm numerũ:qꝛ ſi ſic poſſet eſſe idea platonis.qꝛ ha/
beret totã naturã ſpecificã ſine accidẽtibus: qđ ponit pla
to. ¶ Et ꝯfirmatur ꝯſequẽtia:qꝛ nõ poſſet illa idea eẽ di/
ſtincta ab iſtis:qꝛ haberet nãm ſpeciei: ⁊ in illa nõ diſtin/
guũtur idiuidua eiuſdẽ ſpeciei.ergo ⁊c̃.tũc ſequitur dictũ
platonis. Dicitur ergo ꝙ ſubſtãtia ꝯſideratur iquãtuꝫ h̄.
⁊ ſic non p̄cedit.ſi ꝯſideretur inq̃tum ſubſtãtia: ſic prior
eſt. ¶ Confirmatur ſic.qđ ꝯt ſpeciei nõ repugnat generi:
nec alicui inferiori rõne generis:qꝛ ſi hr̃e alas ꝯt animali
nulli inq̃tum animal repugnat habere alas: ſꝫ aliq̃ ſuba
p̄cedit omne accidẽs.ſ.p̄ma cauſa: ⁊ ſibi nõ repugnat p̄ce/
dere omne accidẽs duratione.ergo nulli ſube inq̃tũ ſub/
ſtantia repugnat p̄cedere accñs omne duratione.

Contra iſtã poſitiõem:qꝛ rõnes ꝓbãtes expoſitiõeꝫ
cõmẽtatoris nõ eſſe ẜm phm:ſunt ꝯ illã poſi
tionẽ:qꝛ nõ valꝫ.ſi deꝰ q eſt ſimplr̃ p̄mus p̄cedit.ergo ſub/
ſtãtia que ẽ poſterior p̄cedit: ⁊ pondera hoc ⁊ alias rõnes
ibi factas. ¶ Iteꝫ deus nõ eſt in gñe aliquo mõ. ſed qcqd
ẽ in genere hꝫ paſſiõem ⁊ aliquod accñs qđ nõ p̄cedit. ⁊ h̄
verũ ẽ de ſuba omni in gñe:ſed qđ repugnat cuilibet ſube
repugnat ſubſtãtie abſolute ⁊ ſimplr̃: ſimiliter loquendo
phyſice deus nõ precedit tempus tempore.

Ideo dicitur alr̃ ꝙ ꝓpõ eſt vã per ſe: ⁊ falſa ꝑ ac
cidẽs: ⁊ cõſimiles ꝓpoſitiões inue
T.c.15. niũtur a phõ.vñ.6.phycoꝝ ſupponit ꝙ oĩ motu ſit accipe
T.c.76. re motũ velociorẽ ⁊ tardiorẽ. ⁊.8°.dicit ꝙ aliqs motus eſt
⁊ circit. ita velox ꝙ nlls velocior:ſicut p̄mus. Silr̃.4.phy.ſuppo/
T.c.72. nit ꝙ oĩ corpori ꝯt accipere corpꝰ ſubtilius in ifinituꝫ. vbi
ꝓbat motũ nõ eſſe in vacuo: ⁊ tamen niſi exponat̃ falſum
T.c.35. eſt:qꝛ igne nõ ꝯt corpus ſubtiliꝰ accipere. ¶ Itẽ.7°. phyſi/
⁊ ide. coꝝ.ſi aliqđ mobile ⁊c̃.vñ tales ꝓpõnes ſũt vere ꝑ ſe: ⁊ fal
ſe per accñs. Unde p̄ma ꝓpõ vera ẽ rõne motus. accipiẽ/
do mouẽtia ꝓportionabilia motui. ⁊ ſimilr̃ non repugnat
corpori iquantũ repletiuũ loci eẽ ſubtilius alio q̊cũqꝫ. Si
milr̃ in ꝓpoſito:ſube q̃tum eſt de ſe nõ repugnat p̄cedere
oẽ accñs ex quo nõ depẽdet ab accñte aliquo:qꝛ cõpletus
itellectus ſube hr̃i põt.circũſcripto omni accñte.

T.c.6. **Contra** ſi ſic.g̊ ꝯcluſio demr̃ationis nõ eſt per ſe ne/
ceſſaria:qꝛ ne ĉiuꝫ nõ ꝯt aliter ſe hr̃e.5.huiꝰ ſꝫ
ꝯt aliter ſe hr̃e q̃ꝫ ꝙ paſſio pꝰ de ſubiecto:qꝛ ſubiectũ põt eẽ
T.c.5.⁊ ẜm opinionẽ illã ſine pane ꝯñs impoſe.p̄mo poſterioꝝ: qꝛ
7.⁊ ifra. demr̃atio ẽ neceſſariorũ: ⁊ eorũ que ſunt per ſe tm̃. ¶ Itẽ
ſi per accñs ſit ſubiectũ cũ paſſione:a ꝑte cuius tũc accitas
illa eſt nõ a ꝑte paſſiõis:qꝛ ſil̃ eſt cũ ſubo: qꝛ cauſat̃ ab eo:
tũc a ꝑte ſubiecti:qđ nõ ẽ verũ:qꝛ ipſa nã ſubiecti ꝑ ꝓpria
p̄ncipia eſt cã neĉaria paſſionis.ergo nõ per accñs ẽ ſimul
tꝑe cũ paſſione.qꝛ ꝑ eẽntiã cauſat. ergo ꝑ eẽntiã ſil̃ cũ paſ

Ideo dicit̃ ſione ⁊ non accidentaliter.
ſic ⁊ videnduꝫ eſt qd eſt eſſe p̄us tem/
T.c.101. pore:tempꝰ nõ tm̃ accipit̃ hic.vt diffinit̃ in.4.phy.qꝛ p̄mi
tas tꝑis eſt ſube inq̃tum ſuba ẽ:ſꝫ hꝰ nõ eſt eẽ in tꝑe:quia
tꝑs nõ eſt mẽſura niſi motus ⁊ q̇etis: ⁊ eoꝝ q̃ ſunt i motu
⁊ q̇ete.ſuba ẜm ſe nõ ẽ tale:nec accipit̃ ꝓ quacũqꝫ durati/
one extẽſa ſucceſſiua alia ab eẽntia rei:qꝛ de illa eẽt qđ:qꝛ
tũc ſuba poſſet p̄cedere illud cũ ſit accñs ei: ⁊ p̄cederet il/
lud duratõe: ⁊ q̃ro de illa: ⁊ ſic in ifinitũ. tũc dr̃ p̄us tꝑe eẽ
qđ põt ſeꝑatim eẽ ſine alio: ⁊ illud nõ ſine ipſo. qꝛ ſic dicit
phs in lr̃a.1° mõ oĩs ſuba prior ẽ oĩ accñte vno mõ. alio mõ
nõ.eẽ ergo p̄us tꝑe ẽ poſſe hr̃e exñtiam actualẽ priorẽ alio:
ſiue ſine alio q̃tum ẽ ex ſe. Ita.ſ.ꝙ ſibi nõ repugnat.qꝛ in
nullo ab illo alio depẽdet. h̄ ſatis põt dici p̄us nã. nihil.n.
ẽ prius nã:qđ non ſic ſit p̄us ⁊ tꝑe. Qꝛ aũt poſſit ſic p̄cede/
re oñdit̃ duplr̃. vel qꝛ nõ depẽdet ab illo:vel qꝛ nõ eſt cã
neĉaria illius.ꝙ hoc ſit veꝝ pꝫ per oppoſita hoꝝ. qꝛ ſi nõ
põt ſeꝑari hoc ẽ:vel qꝛ depẽdet ab illo: vel qꝛ eſt neĉia cã
illius. Dico ꝙ ſuba reſpectu accñtiũ ſeꝑabiliũ eſt prior vtro
qꝫ mõ.ꝯꝑata reſpectu paſſionis ẽ ſeꝑabilis ⁊ prior vno mõ:
qꝛ nõ depẽdet:ſꝫ nõ inq̃tum cã: qꝛ hꝫ neceſſariã cãꝫ hꝰ i/
tra eẽntiã ſuã.iõ nõ eſt ſeꝑabil̃ illoꝰ.ſ.inq̃tũ ẽ cã accñtis.
¶ Subam.n.eẽ h̄ eſt aliqd eẽ qđ in eẽndo nõ depẽdet ad EX
aliam eſſentiã:vt ſubiectiue ſuſtẽtantẽ in eodẽ ſuppoſito.
videt̃ ſatis manifeſtũ.qꝛ ſi ẽ ſic dependẽs:quero ad quid
depẽdet: ⁊ ibit̃ in ifinitũ niſi ſtet̃ ad aliqd ſic idepẽdens:ſꝫ
accñs eẽ oñdit̃ per viã motus:qꝛ aliqd idẽ mãet nũc mu/
tatũ ẜm hoc ⁊ nõ ẜm illud.ergo illud hꝫ ſubm manens. il
lud eni non ẽ ſuba:qꝛ alia fit mutatio ẜm illđ ⁊ nõ ẜꝫ iſtđ:
ita ꝙ ex vno accñte corruptibili ꝯcludit̃ aliqd p̄ter illud
ſubeẽ:ſꝫ ex multis ꝑ ſe ſibi inuicẽ ſuccedẽtibꝰ melius con
cludit̃ aliqđ eſſe ſubm aliud a quocunqꝫ illoꝝ.difficile tñ
eſt aſſignare manifeſtã differentiã depẽdentie forme cor
ruptibilis ad mãm: ⁊ accidẽtis ad ſubiectũ: vt in p̄ma de/
pẽdens ſit ꝑfectius.in ſcđa iperfectius. Si dicas h̄ faciũt
per ſe vnũ illa nõ. h̄ querit̃ q̃re ille actus cũ ſuo potẽtiali
facit vnũ per ſe: ⁊ nec actꝰ nec potẽtia ponit̃ res gñis:ſꝫ cõ
poſitũ ex illis: ⁊ illa p̄ncipia in genere aliꝰ actus cũ ſuo po/
tẽtiali:ꝙ tamen v̇e iformat.alias nõ eſſet niſi aggregatio.
nõ facit vnũ per ſe:nec illud ꝯpoſitũ eſt in genere:ſꝫ vtrũ/
qꝫ componẽs in ꝓprio genere:que rõ hꝰ q diceret omnes
formas eẽ vniꝰ gñis:vt p̄ncipia: ⁊ cõſtituere cõpoſita vniꝰ
generis:licet vniꝰ forme ꝓpria mã ſit magis in actu ꝑ aliã
formã eiuſdeꝫ generis p̄mi nõ ꝓximi:q̃ꝫ alterius:quia ita
ponunt in materys formarum ſubſtantialium ponentes
plures formas.vnde poſſet hoc improbari: de hoc quere
queſtione vltima octaui. TRA
¶ Ad p̄mũ argumentũ ꝙ aliquid ẽ eternũ.i.ſemꝑ durans
per ſe: ⁊ nihil ẽ eo prius:vel ꝑ aliud:ſicut motus per mobi
le: ⁊ tali põt ſuba eſſe prior:qꝛ nõ depẽdet ab eo q̃uis nõ po
teſt iquãtum cãt neceſſario. ¶ Ad aliud vno mõ ſic.ꝙ tẽ/
pus cõſideratur duplr̃.vt paſſio p̄mi mobilis: vel vt men
ſura:tũc tẽpus vt eſt paſſio p̄ceꝛ a p̄mo mobili tẽpore: non
aũt vt tẽpus accipitur pro mẽſura. ¶ Cõtra.omne qđ pre
ceditur ab alio tẽpore nõ ẽ quãdo precedit̃. ergo ſi tẽpus
vt paſſio p̄ceditur tẽpore:vt tp̃s eſt mẽſura. idẽ tẽpus rea
liter eſſet ⁊ nõ eſſet ſimul:qꝛ tẽpus paſſio que p̄ceditur nõ
ẽ qñ p̄ceditur: ⁊ tẽpus vt mẽſura quo formalr̃ p̄cedit̃ eſt:
ſꝫ tp̃s paſſio ⁊ tp̃s mẽſura ſunt realr̃ idẽ. g̊ ideꝫ realr̃ eſt ⁊
nõ ẽ ſimul. ¶ Aliter dicit̃ ſic.ꝙ ſubſtãtia p̄cedit tẽpus du
ratione aliqua: nõ tẽpore. ¶ Sed cõtra hoc eſt argumen
tum ſupius factũ:qꝛ illa duratio eſt accidẽs: quero tũc q̃/
liter illa precedit̃. ſi duratiõe queritur de illa in infinitũ:
nec p̄ceditur duratiõe que ẽ ipſa met: qꝛ tũc eſſet ⁊ nõ eẽt
ſimul. Ideo dico ſicut p̄us:ꝙ nõ accipitur hic tempus ꝓ/
prie:vt eſt numerus motus:ſed p̄cedit tempore:quia non
dependet a tempore. ¶ Ad rõnẽ p̄mã pro 2ª opione dico
ꝙ neceſſario paſſio ieſt ſubiecto ſuo:qꝛ ſubiectũ eſt cã ne/
ceſſaria illius:nõ qꝛ ſubm depẽdet ab eo in eẽntia. ¶ Ad

aliud de ſubſtãtia ſingulari. dico q̄ nõ eſſet idea platonis q2 in illo eẽt ꝓpria paſſio hominis: ſed nõ haberet accidẽtia per accñs. vnde dico q̄ ĩdiuiduũ cuiuſcũq3 ſpeciei poſſet per ſe exiſtere ſine omni accidẽte per accidẽs: ⁊ tamẽ illa ſuba nõ eſſet perfectioꝛ q̃ nũc nec eſſent alia ſuba per participationem illius. ⁊ dico q̄ diſtinguitur ab alio indiuiduo: q2 alr̄ eſt natura ſpecifica in te ⁊ in omnib9 cõmuniter. vnde diſtingueret̃ ab alio per eſſentiã ſuã: ſicut nunc: vel forte per aliquã differentiam indiuidualem quaz addit indiuiduum ſupra ſpeciem. quia diſtinctio per accidẽtia eſt ſecundum accidens.

¶ Subſtantia eſt primum omnium notitia. Tex. cõmenti. IIII. Queſtio. III.

Utrum ſuba ſit primũ oĩum entiu3 cognitione. Et nõ. oĩs cognitio oꝛit̃ a ſenſu. Sz ſenſibilia ſunt accñtia ergo accidẽs ꝑus cognoſcit̃ q̃ ſubſtantia. ¶ Poſſet dici q̄ rõ vadit de cognitione ſenſitiua nõ ĩtellectiua: ꝺ qua tñ ĩtelligit̃. ¶ Cõtra. ſicut aliqua cognoſcunt̃ a ſenſu ita a v̓tute fantaſtica: ⁊ itell'ſ ſic põt ea abſtrahere: ⁊ ſic ĩ‑
T.c.ii. telligere. ¶ Jtẽ ad idẽ ꝑ de aĩa. Accidẽtia magnã partez (cõferunt ⁊c.

Ad queſtionẽ q̄ ſic: q2 ꝺ oĩbus q̃ habẽt qđ quid ſimpl'r pfectiſſima eſt cognitio eoꝝ quĩ cognoſcit̃ qđ ſunt ſicut habẽt qđ: ſ3 ſubſtãtie eſt pfectiſſime qđ. ideo de ſubſtãtia pfectiſſime cognoſcit̃. ¶ Tñ itelligẽdũ eſt: q̄ qđa3 ſunt ꝑoꝛa generatione: ⁊ quedam pfectione: que gñatione ſunt ꝑoꝛa impfectioꝛa ſunt. ecõuerſo de alio: tũc ſuba ẽ ꝑ^m omniũ cognitione: q2 perfectiſſimũ. accñtia ꝑma generatiõe. ideo ⁊c. ¶ Ad arg^m. q̄ vadit de ꝑoꝛitate generatõis. ¶ Cõtra. q̄ perfectõe accñtia ſunt ꝑoꝛa cognitione. iõ cognoſcibile cognoſcit̃: q2 ſpẽs ei9 eſt in cognoſcẽte: ſed in intellectu eſt ſpẽs accñtis nõ ſubſtãtie. ergo accñs pfectius cognoſcit̃. ꝓbatio mi. q2 ſpẽs accidentiũ ſunt in v̓tute fantaſtica: ⁊ illoꝝ eſt abſtractio q̃ ſunt ibi. Et aũt ſpẽs ſubſtãtie nõ ſit in ĩtellectu. ꝓbatio: q2 tũc ſpẽs ſube ꝑus eſſet in ſenſu: ⁊ ſic poſſet ſubſtãtia cognoſci a ſenſu. cui9 oppoſitũ manifeſtũ eſt: q2 oĩa ſenſibilia ſunt q̃titates vel q̃litates. ¶ Jtẽ ſi ſic: tũc ꝑ cognitiõem naturalẽ poſſet itellect9 cognoſcere ſubſtãtiã in ſacramẽto eẽ vel nõ eẽ. ¶ Ad illud dicit̃ ſic: q̄ ſubſtãtia facit ſpẽm: ⁊ eſt in ſenſu ⁊ in medio: ſ3 ibi nõ eſt pncipiũ vidẽdi: ſicut nec ſpẽs in aere: q2 aer non h3 potẽtias cognitiuas rei. cuius ẽ ſili9: ſed in intellectu eſt pncipiũ vidẽdi. ¶ Cõtra hoc vadit argumentu3 de ſacramẽto. Aliter dicitur q̄ nõ eſt in itellectu niſi ſpẽs accidentis ⁊ imediate cauſat̃ illa ſpẽs ab accidẽte: ⁊ me^te a ſubſtãtia. ⁊ ꝑmo repreſentat accñs ⁊ ſecũdario ſubſtãtiã. ¶ Sz cõtra ſpẽs nõ põt repreſentare diſtincte illud qđ eſt perfectius illo cui9 eſt ſpẽs: q2 ſi ſic. tunc ſilitudo alicui9 albi remiſſi. repreſentaret albũ itenſum: ⁊ tũc quãdocũq3 viderẽ remiſſum albũ: viderẽ itenſu3 albũ. ⁊ ſic ſubſtãtia nõ erit perfectũ cognoſcibile: ⁊ tũc cũ aliquãdo accidẽs ſit per ſe vt in ſacramẽto: ⁊ repreſentat ſubſtantiã ſecũdario: tũc ĩtellectus itelligeret ſubſtãtiã in ſacramẽto cũ ibi ſint ſola accidẽtia. Aliter dicit̃ q̄ ſubſtãtia cognoſcit̃ ꝑ diſcurſum. Et tũc ſtat q̄ nõ pfecte. ¶ Tũc dicendũ q̄ ſubſtãtia ẽ pfectu3 cognoſcibile: ⁊ tñ aliquid aliud põt pfectius cognoſci a nobis ꝺm ꝓportiõem cognoſcibilitatis ſue. q2 pfecti9 repreſentat ſpẽs alicuius albi remiſſi ip3 albũ cuius ẽ ſpecies: q̃ ſpẽs ſolis repreſentet oculo aquile ipm ſole3. ⁊ magis video albũ ꝺm ꝓportiõem viſibilitatis ſue q̃ agla ſolem ꝺm ꝓportionẽ viſi^tis ſue. Tũc dico q̄ pfectius cognoſcitur: cui9 ſpẽs eſt in itellectu. verũ eſt ꝺm ꝓportiõem ſue cognoſcibilitatis: ⁊ tñ ſuba de ſe ẽ perfectius cognoſcibile ⁊ in ſe: ⁊ a nobis ſi poſſem9 ad illã pertigere: ſ3 nõ poſſum9 ĩ vita i9. vt hr̄ in. 2. hui9. 3. q. ⁊ tũc dictũ pħi intelligit̃ me^ce dcm̃: nõ aĩaſtice. diſtõ hec dat̃ in. q. ꝺ ſingulari in. 7. Et q2 illa cognitio quã hẽmus de ſuba eſt pfectioꝛ cognitio cu3 attingit̃ q̃ cognitio accñtis. tũc lic3 accñs ſit ꝑmũ cognoſcibile reſpectu intellectus nr̄i gñatiõe: tñ ſubſtãtia eſt ꝑmum pfectione. Et ideo ſimpliciter primũ.

¶ Subſtantia eſt omnium primu3 rõne. Tex. cõmenti. IIII. Queſtio. IIII.

Utrum ſuba ſit ꝑmũ oĩum entiũ diffinitione. ita q̄ ſuba cadit in diffõne cuiuſcũq3 alteri9. q̄ non. oẽ accñs h3 propriũ genus: ⁊ ꝓpria3 dr̄iam. ex talibus ꝯſtituitur ꝓpria diffõ ⁊ ſufficiẽs. hoc dicit pħs. 8. hui9. q̄ in diffõne eſt qđ ⁊ q̃le. T.c.2.6 Dicit̃ q̄ tale aggregãs genus ⁊ dr̄ia3 non et.9.idẽ eſt diffõ. q2 diffõ dat̃ cã innoteſcẽdi: ſ3 talis diffõ adhuc ꝺpendet ad ſuba3. igit̃ ſuba reqritur in diffõne ei9. ¶ Con‑ 6° topi^r tra. oẽ qđ ꝑdicat̃ ꝓprie de aliquo ſubõ predicat̃ de eo ꝺm .c.4. rõnẽ alicui9 ꝑdicati q̃tuoꝛ ꝑdicatoꝝ. ꝑmo topi. vel ſub rõne alicuius gnq3 v̓lium: ſic dõ. albedo ẽ coloꝛ. a. nõ eſt ꝑ ca°.3. dicatio: niſi vt diffõ. q2 pħs diffinit diffõne3 dicẽs. q̄ ẽ orõ ꝑ topi. indicãs qđ eſt eẽ rei. ſ3 illa indicat totã q̃ditatem albedi .c.4. nis: q̄ aliud nõ ſit vez. q2 accñs eſt ꝑ ſe ſenſibile: ⁊ ſic eius ſpẽs abſtrahi põt: ⁊ cognoſci pri9 q̃ aliqua ſuba cognoſcatur. ¶ Jte3 tunc ſeqtur q̄ in diffõne eiuſde3 accñtis cẽntponẽda multa ſuba. q2 op3 ꝑmũ ⁊ ꝓpriũ poni. ex. 7. hui9. ⁊ T.c.17. ſubm gñis ⁊ dr̄ie ꝺm te: q2 tota rõ ꝺpẽdet ꝺm te. ¶ Jte3 ⁊ ifra. rõ quã ſignificat nomẽ eſt ei9 diffõ. 4. hui9. Sed nomẽ accidẽtis nõ ſignat ſubm̃. ergo ſubm nõ d3 poni in ei9 diffõne. T.c.28. Dicit̃ q̄ veru3 ẽ tñ accñs in ꝯcreto dat itelligere ſub3: ⁊ illud cointellectũ poni d3. ¶ Cõtra. tũc in diffõne accñtis abſtracti nõ po9. q2 nõ dat itelligere ſub3 aliquo mõ: et talia ſunt verius in gñe accñtis. ⁊ ſic hr̄ ꝓpoſitũ q̄ in diffinitiõe accñtis qđ ẽ maxime accñs nõ d3 poni ſub3. ¶ Jtẽ ad pncipale. ſi ſic. ergo hec nugatio. naſus ſymus. ꝑ9 ꝯñc. q2 ad videndũ nugatõe3 ponẽda eſt rõ pro noĩe: ſ3 poſita rõne ſymi hr̄ naſus: naſus cauus. ¶ Jtẽ põt eẽ ſine ſubo. ergo ſubm nõ d3 poni. ꝑ9 añtis. Quicqd põt cã ſupioꝛ cu3 ĩferioꝛe põt ꝑ ſe. ſ3 cum ĩferioꝛi põt facere accñs eſſe ꝑ ſe. ergo ſine eo põt. ꝓbatio prime ꝓpõnis. perfectũ ſimpliciter eſt: qđ nõ h3 aliquã excedẽtiã: ſed ſi ꝑma cauſa cũ ſcda 5°. hui9. poſſit facere qđ nõ poſſit ꝑma per ſe h3 excedentiã: q2 ipa T.c.21. cũ cauſa ſecũda excederet ſeipſam ſolã. 8° ſic. aliqua accñtia dicũtur ſeparabilia. poſſunt ergo illa ſeparari: ⁊ per cõſequẽs diffiniri per ſe. ¶ Jtẽ. 8. phyſicoꝝ. ſi cõtingit reperi T.c.37. re mouẽs ⁊ motũ ſimul: ⁊ mouens per ſe. ergo ⁊ motũ per ⁊ idẽ. ſe. ſimil'r ꝺ de ſubſtãtia ⁊ accidente.

Dicitur q̄ eſt primũ: q2 d3 poni in diffinitiõe alioꝝ omniũ: ſicut. n. cõuenit aliqbus: qđ qđ ẽ. ſic diffõ. Sz accñtia nõ ſunt entia: niſi q2 entis ex. 7. hui9. ⁊ ſi T.c.2. ſic. nõ hñt quiditatẽ: niſi q2 illius entis: nec diffinitionẽ. ꝫ in diffinitiõe eoꝛum deb3 poni ſubſtantia.

Aliqui dicũt dictũ pħi eſſe verũ nõ de entitate naturali accidentiũ: ſed de entitate aptitudiali accidentiu3: tũc aptitudinal'r omnia accñtia diffiniũtur per ſubſtãtiã nõ actual'r: nec ꝺm entitatẽ naturalẽ. ¶ Tamẽ ꝺm pħm nõ poſſunt aliquo mõ eſſe niſi in ſuba. ⁊ ideo ſimpliciter ⁊ abſolute entitas oĩs quã poſſunt habere ẽ a ſubſtantia: q2 nec ſeparant̃ ꝺm pħm: nec habẽt aptitudinẽ ad ſeparationẽ. Sil'r illud põt haberi ꝑmo phy. ꝯ Anaxago. T.c.39. Jmpoſſibile eſt ſegregare accidens a ſubſtantia. Similiter. 7° huius. cõtra platonem ca° penultimo. nec rõne nec T.c.47 tpe poſſunt eſſe ⁊c. Tunc diffinit̃ aptitudinaliter per ſubſtantiam. ita q̄ inſunt aptitudinal'r ſubſtãtie.

Contra q̃ nõ ſit intentio p̃hi negare oẽm entitatem formal'r ab accñtibus p̃ter ẽtitatẽ ſube actu
T.c.58. vr̃ p̃hs.4.p̃hy.poſito q̃ in aliquo ſpacio ſit tm̃ ſonus: q̃rit vtrũ illd̃ ſpaciũ ſit vacuũ: r̃ñdet q̃ ſi in ſpacio põt recipi corpus: vacuũ eſt. ſi nõ: ñ eſt vacuũ. Poſito ergo q̃ accñs nõ põt eẽ ſine ſubo. ſeq̄tur ↄ̃dictoria ſimul va.vz. q̃ ibi ſit corpus: ⁊ q̃ nõ. tũc entitas eoꝝ nãlis eſt per ſubam: p̃ñt tñ actual'r eẽ ſine ea cũ aptitudine ad ſubm. ¶ Tũc ad ꝓpõnes p̃hi q̃ nullũ põt eſſe ſine aptitudie ad ſubz. ¶ Ad aliud ↄtra Anax. loq̄tur ð cã nãli: q: q̃rere ſegregare nãliter ẽ impoſ'e. ¶ Cõtra diffiniẽs min⁹ ẽ ens diffinito. ¶ R̃ño veꝝ ẽ de parte q̃ditatiua diffõnis nõ de addito. ¶ Item diffinitũ nõ vr̃ ens niſi p diffiniẽs. ergo formal'r nõ eſt accidẽs ens: ſz tm̃ per ſubm. Et hoc videt̃ ex lr̃a: q: entis ⁊c. ¶ Itẽ attributo ẽẽntial'r ad alterũ: ⁊ ei cui attribuit̃ non vr̃ ↄceptus cõis: ſicut nec ab'o ⁊ reſpectiuo: nec ſube ⁊ accidẽti. ¶ Ad p̃mũ per diffiniẽs additũ non recipit formal'r diffinitũ p̄dicatõez alicuius. aliogn ſicut q̃titas eẽt ens p ſubam: ita eẽt q̃titas p ſubaz: ⁊ creatura ens p deũ. formalis p̄dicatio eſt vbi ſubto ex ſuo itellectu ineſt p̄dicatũ circũſcripta a ſubo oĩ hitudine ad cãm extrinſecã que nõ eſt de q̃ditate eius. cui⁹ ſp eſt efficiens ⁊ mã in qua. Oꝫ p̃hus dicit itelligat̃ de entitate incõplexi: nõ de p̄dicatiõe ẽntis de accñte: niſi forte de cã extriſeca. ¶ Ad zᵐ. ſi attributũ nõ eẽt niſi attributio: ita q̃ reſpect⁹ nõ fundaret̃ in aliquo ab'o. maior vr̃ vera. quõ ergo ordo in pfectione ei⁹ qð p̄dicat̃ nõ arguit ordinẽ p̄dicatõis. q̃re in. q. ð iherẽtia ⁊c. ð B.

Ad primum argumentũ p̄ncipale q̃ illa r̃õ p genus ⁊ d'riam nõ eſt diffinitio me'lo quẽdo: q: nõ exp̄mit q̃ditatez oĩo: ⁊ pfecte q: non exp̄mit aptitudinẽ ad ſubaz niſi addat̃ ſuba. ¶ Ad illud in ↄ̃riũ dr̃ q̃ logice loq̄ndo p̄dicat̃ vt diffõ: q: logicus ↄcedit diffinitionẽ ex gñe ⁊ d'ria ſolũ: nõ metap̃hice loquẽdo: q: nõ exp̄mit cuius eſt: cũ tñ ẽm ſe nõ dependeat. ¶ Al'r ſic q̃ reducit̃ ad aliqð illoꝝ. ſicut iſta. hõ ẽ ſuba ſenſibil': nõ eſt gen⁹ nec d'ria ⁊c. ⁊ iõ dicit̃ q̃ reducit̃: tamẽ nõ eſt vera diffinitio hoĩs. q: nõ exprimit ↄplete totaz ẽẽntiaz illius: qð tñ ptinet ad diffõnem. ¶ Ad aliud q̃ accñs ↄpletiue non itelligit̃ ſine ſubo. ¶ Ad illud de ſp̃e dico q̃ cog⁹ illa accñtis nõ eſt ↄplete diſticta ſz ↄfuſa: ſz q̃ñ cognoſcit̃ cuius eſt: cũ illis ↄditõib⁹ ẽ cognitio diffinitiua ⁊ diſticta. ¶ Ad 3ᵐ dõm vel q̃ genus ⁊ d'ria: ⁊ ſp̃es hñt idem ſubm: vel d'ria ⁊ ſp̃es hñt idem ſubiectũ: ⁊ genus habz cõmunius ſubz: ſz illud nõ dz poni: q: illud ſubiectũ ↄmunius itelligit̃ in ſubiecto ſp̃ei: qð ẽ inferius. ¶ Ad aliud q̃ nõ ẽ ꝑpter moduz ſignificãdi ↄcretũ: q̃ ſubm dz poni: q: accidẽs ẽm ſe depẽdet ſaltẽ aptitudinal'r: ⁊ nõ eſt ens niſi ſic depẽderet. ideo ponit̃ ſubiectũ ad hoc q̃ cõplete diffiniatur ꝑpter ipſam rem ſignatã. ¶ Ad aliud q̃ nõ ẽ nugatio. Ad p̄batiõem
T.c.19. hui⁹.7. latz. dicit p̃hs: q: r̃õnes nõ ſunt certe q: naſus nõ eſt de p ſe in itell'u ſymi. ¶ Cõtra. tũc nõ differret dicere naſus ſymus ⁊ naſus cauus. ⁊ tũc idẽ ſymus ⁊ cau⁹. ↄ̃ñs eſt falſum q: tolle equalia que relinquent̃ ſũt eq̃lia. Ad hoc q̃ ſymũ nõ hz itra itell'm ſuũ per ſe naſuz: ſz licet nõ ſignificet B. tñ nõ eſt idẽ ſymũ ⁊ cauũ: nec dicit ſymũ tm̃ cauitatez: q: ſymũ dicit aliquã certã habitudinẽ ad naſum. ¶ Ad alið de p̄ma cauſa cõcedo cõcluſionẽ. ¶ Ad aliud accidẽs eſt ſeparabile. dico qð nõ eſt ſeparabile: q: põt ſeparari: ⁊ eſſe p ſe ſine ſubiecto: ſed q: corrũpitur poſt ſeparatiõez ⁊ alia iſeparabilia: q: nõ poſſunt nõ eſſe ſubo exñte. ¶ Ad aliud q̃ argᵐ ẽ a minori: q: magis põt mouens eſſe per ſe q̃ motum: cũ motũ dependeat a mouẽte. ideo valz argumẽtũ: ſz in ꝓpoſito nõ valz. q: arguit̃ per locũ a minori affirmatiue. ↄ̃'n. reperire ſubſtantiã ⁊ accidẽs ſimul. ⁊ ſubam p ſe. ergo ⁊ accidẽs nõ valz. ſubſtãtia põt eſſe p ſe qð magis vr̃. ergo accñs qð minus videt̃: ſed eſt ↄ̃ñs.

¶ Dico autem materiã que eſt ẽm ſe nullaten⁹ neq; quid: neq; q̃ãtitas: neq; aliquid aliud eorum dicit̃ q̄bus ens eſt determinatum. Eſt. n. quoddaz de quo p̄dicatur horum quodlibet cui eſt eſſe alteruz. ⁊ cathegoriarum vnicuiq;.

Tex. cõmenti. VIII. Queſtio. V.

Utrum mã ſit ens. Oꝫ non. in lr̃a: ne q̃ eſt q̄d ⁊c. ¶ R̃ño. non in actu ſz in potẽtia. ¶ Cõtra. aut ẽ in potentia mã aut forma aut compoſitũ. ¶ Itez qð generat̃: nõ eſt. 5⁹ p̃hycoꝝ. intelligit̃ de ſubo generatiõis: q: qð mouetur eſt: intelligit̃ in potẽtia: q: accidit ſibi eſſe in actu. ergo mã nõ eſt in potẽtia. ¶ Itez aut ẽ actus pur⁹: aut cõpoſitũ ex actu ⁊ potentia. neutrũ. Tum q: nõ ẽ ſcibilis niſi p analogiã. Tũ q: tũc aliquid iferius ipſa poſ'e eſſet eſſe nec p̄mũ: q: nõ diſtinguitur in fundamento n'c. ⁊ ſic nõ eſt forma: nec zᵐ: q: eſt p̄ncipium. 3° ſic. primus actus eſt ſine omni potẽtia. ergo ⁊ p̄ma potentia ſine omni actu. ſimiliter actus ꝓportionatur potentie: ⁊ ita eſſet illimitatus: ſicut ⁊ potentia eſt infinita. T.c.8. T.c.8.

Contra eſt p̄ncipium per ſe ex p̄mo phyſicoꝝ: ⁊ p ſe cauſa ex ſecundo. T.c.52 T.c.28.

Reſponſio q̃ trãſmutatio fecit ſcire materiaz. oẽ enim naturale agẽs reſpicit paſſum in quod agat: ſicut ergo in trãſmutatiõe accidẽtali tranſmutãs trãſmutat aliq̄d manẽs ab vno termino in alteruz. al bedo. n. nõ fit nigredo: ſed albũ p⁹s fit nigrũ. Ita in generatiõe generãs trãſmutat aliq̄d a forma in formam. illud dicit̃ materia. ¶ Hec r̃õ Ar̃. p° phy. t.c.60. i. de gñatiõe. ⁊ z°. t.c.6. ⁊ iz. meta. ca⁹ p̄mo. t.c.6. ⁊ alibi plics. ¶ R̃ñdetur. corrumpendũ eſt in qð agẽs agit: ſed vltimo iſtanti totũ mutat̃ in totũ ex p̄mo de generatõe. ¶ Cõtra. prius natural'r corrũpẽdũ nõ eſt q̃ genituz fiat. ergo ſi nihil corrũpẽdi mãet in illo nũc in quo generãs gnãt. gnãt ex nihilo: nec in aliq̄d agit. ¶ R̃ñ°. nõ de aliquo ſubiectiue: ſz ex aliquo initiatiue: vt ex termino a quo deus vtroq; mõ ex nihilo. ¶ Cõtra. agẽs hñs in virtute ſua cauſatiua totum effectũ nõ min⁹ illũ p̄ducet: licz aliud nõ ponatur: quo poſito magis debilitat̃ vis agẽtis q̃ fortificet̃: ſed per te generãs hz in virtute ſua effectiua totũ effectũ. q: nihil eius p̄ſupponit. per actiõem aũt in cõtrariũ corrumpendũ debilitatur eius v'tus actiua: nõ fortificat̃. ¶ Confirmatur ratio: q: agẽs naturale potẽs in aliquẽ totũ effectũ de neceſſitate illũ faciet nõ impeditũ ex. 9.4. ca. nõ aũt ipedit̃ ignis generare ignẽ in quẽ põt totuz ex datis: q: illa aqua nõ eſt preſens. magis aũt impediret̃ ſi eſſet p̄ſens. ¶ Itẽ alie cõgruentie ponũtur q̃ eſt vnũ p̄mum potẽtiale: q: in cauſis materialibus eſt ordo ẽẽntialis: ſicut in effectibus ex. z. hui⁹. p̄mũ potẽtiale videt̃ eſſe reſpectu p̄mi actus. ¶ Item nulla generatio paſſiua erit naturalis: q: nll's appetitus p̄ceſſit ad terminũ generatũ: naz forma corrupta nõ appetit illũ. qð pz: q: tũc appetiſſet ſuã corruptionez. imo nulla eſt generatio: q: nulla p̄uatio q̃ poſſit eſſe terminus a q. p̄uatio. n. nõ eſt niſi in apto ad hitum. iter formas aũt diſperatas nõ eſt p ſe generatio: q: eſt ex non ſubiecto in ſubm. ¶ Item qðlibz eſſet itrinſece loquẽdo eque incorruptibile. Nam ita forma aeris nitit̃ ſaluare ſe: neceſt in aliq̃ aptitudine naturali ex ſe ad nõ eſſenduz: vt videt̃. ſicut forma celi: aer aũt eſt per te tm̃ forma: ſi dicat̃ aerez hr̃e contrariũ: ⁊ celũ nõ: nihil ad b. q: cõtrariũ nõ facit q̃ illud habz aliquod intrinſecũ p̄ncipiũ quo eſt corruptibile. ⁊ B videtur eſſe ratio Ariſt. in. 7. ca⁹ 5. q̃ omne gñabile habz materiã: poſ'e nãq; eſſe ⁊ nõ eẽ: quo aũt aliq̄d eſt tale

⁊ ide. iõ. 5. h⁹. t.c.z. ⁊ z. hui⁹. T.c.5. T.c.i. ⁊ z4. T.c.z4 T.c.io. ⁊ ide. T.c.5. ⁊ ide. T.c.zz

.ſ.itrinſece eſt materia:q2 tamē materia dicitur eſſe in po/
tentia.¶ Intelligēdū ꝙ aliqd dicit̄ in potētia duplr̄.vno
mō vt termin⁹ potētie ſiue ad qđ eſt potētia vt albedo ge
nerāda.alio mō vt ſubm potētie ſiue in quo eſt potētia:vt
ſupficies dealbāda.Qui dicūt māƺ eē ṗmo mō ens in po/
tentia dicūt eā ſimpliciter eſſe non ens:nec vident̄ aliquo
mō ſaluare itentionem Arꝫ.Tum q2 tale ens nō eſt ſubie/
ctum trāſmutatiōis:ſed termin⁹ mā ponit̄ ſubiectū.Tuƺ
T.c.10. q2 talis potētia numerat̄ ſm numeꝝ actuū.ex.3.phyſico/
rum.mā aūt vna eſt reſpectu formarū oppoſitarū.2°.ergo
mō materia ens ē in potentia:⁊ magis ꝗ ſubm accn̄tis:q2
minus hn̄s in ſe actualitatis:⁊ maioris actualitatis capax
ꝯⁿᵒ.25.⁊ ⁊ iſta potētia fundatur in aliq̊ actu ſm cōmētatorē.3°.celi
54.⁊ in̄. ⁊ mūdi:q2 recipe nō ꝯuenit niſi hn̄ti in ſe ṗus aliquā enti/
tatem poſitiuā ṗmū fundamentū omnis realitatis poſiti
ue qd eſt.¶ Ad argumēta loqtur de diuidentib⁹ ens ꝑ ſe.
vn̄ ſeqtur neqꝫ aliqđ eoꝝ qbus ens eſt determinatū.ſic ēt
T.c.8. forma nō eſt qd ⁊c.¶ Si arguit̄ vt videt̄ ex lr̄a.ꝙ omnia
b⁹.7. p̄dicātur de mā denoīatiue.igit̄ nulli eſt idē eſſentialiter.
¶ Rn̄o.nec ꝑs de toto:nec ecōuerſo p̄dicat̄ ꝓprie:ƺ ali/
quo mō denoīatiue:⁊ ſi nō:ſicut accn̄tia:q2 nō denoīatio/
ne extrīſeca alteri⁹ generis.ſic g̊ mā nō eſt hō:ƺ humana:
ſicut aīa nō eſt hō:ſed hūana.¶ Qꝛ aūt illud de denomia
T.c.12. tiōe nihil valeat pro eis.pƺ ex.9.ca.6.vbi vult ꝙ mā deno
minatiue p̄dicetur de ꝯpoſito.⁊ in hoc aſſilat̄ accidēti.er/
go nō ītelligit h̄.ꝙ ſit ſubiectū ꝓprie p̄dicatiōis denomīa
tiue reſpectu omniū aliorū:q2 p̄dicatiōes denoīatiue pro/
prie nō ꝯuertūtur.¶ Iſte aūt partes de toto ꝯuertuntur
q2 ⁊ totū de parte denoīatiue p̄dicatur.¶ Ad totū tamē
textū illū eſt alia rn̄ſio:q2 illud dicitur opponēdo pro fal/
a.l.Ex ſa parte:qđ videt̄ ex epilogo ſequēte:ſic qdē ītendētibus.
bis g̊ ſpe ⁊ ex aduerſatione:q2 ſtatim arguit ad oppoſitū:ƺ ipoſſibi
culātib⁹ le:qn̄qꝫ.n.cōſueuit Arꝫ.iter argumētū pro ⁊ ꝯ ponere de/
⁊c.t.c.8. terminatiōem qōnis ſine aliqua nota ſolutiōis.¶ Ad ali/
ud ſicut eē ꝗtuƺ ē cōditio ꝯcomitās ſciētē:ſed nō neceſſa
ria ad ſcire.eſt aūt neceſſaria ad albedinē.Sic entitas ac/
tualis ē cōditio neceſſaria mobilis:licƺ forte nō ꝓxima:vt
T.c.9. habet̄ 3°.phycoꝝ.es nō inꝗtū es:ƺ inꝗtuƺ potētia ſtatua
mouet̄.ita ꝙ a ſubto gnōnis remouet̄ ꝙ actualis entitas
nō eſt ſibi neceſſaria.⁊ itelligat̄ de cōpleta:que ſemꝑ ē ne/
ceſſaria mobili p̄ciſe ſumpto inꝗtū mobile.¶ Ad tertiū
ē actus tn̄.¶ Ad ṗmā obiectioneƺ de ſcibili nōne loquit̄
ibi Arꝫ.de mā in cōmuni:vt eſt ꝑ ſe ṗnᵐ trāſmutatiōis nā/
lis:q̄re magis arguis ex illo dicto de ſubiecto gnōnis ꝗ al
terationis:nūquid Arꝫ.ante qntū librū de iſtis mutatiōi/
bus diſtinxit:vel de ꝑtinētibus ad ipſas.Dicas igit̄ ꝓpter
iſtā auctoritatē:ꝙ ſubm alterationis ē pura potētia:q2 nō
ſcibilis.Ideo rn̄o.ſcibilitas abſoluta nō ē ſcibilitas cōple
ta alicui⁹ inꝗtū cōparatū.Patƺ de ere ⁊ potētia ſtatua.lo
quitur aūt de mā ibi:vt ē ṗncipiū trāſmutatiōis.h̄ autem
eſt inꝗtū capax forme per trāſmutationē.igit̄ tūc cogno/
ſcitur vt ṗncipiū ⁊ nō ante qn̄ cognoſcit̄ in analogia ad for
mā:licƺ aliā notitiā abſolutā habeat vel nō habeat qd ad
h.Alr̄ ꝓpter defectū itellect⁹ noſtri q ex ſenſibilib⁹ cogno
ſcit.ṗmo in forme notitiā inducimur ꝑ opōnes ſenſibiles
mā nullius opationis ſenſibilis eſt ṗncipiuƺ:tn̄ ex formis
ſuccedētibus que ſunt aliarū operationū ṗncipia:cōcludi
mus illud qđ ad eas habƺ analogiā:vt receptiuū ad rece/
ptum.¶ Ad aliud qđ arᵗ.ꝙ tūc fieri pōt ea aliqd iferius.
¶ Rn̄o.ſi vis hr̄e iter qđcūqꝫ aliqd:⁊ nihil vnū meᵐ erit
illud aliqd:vel nihil ifimū qđ ē in ſuba.dū ſit aliqd:eſt ifi/
mus actus ⁊ potētialis reſpectu oīum alioꝝ actuū.¶ Si
vis hr̄e ꝓpriam potentiam purā ſine omni actu habebis
nihil:ſicut ſi ꝑuatiōem ſine ſubiecto.de hoc in.9°.queſtio/
ne prima.¶ Ad alia eſt ſecundum ſe diuerſuƺ.actus non
contendatur de nomine ⁊c.

¶ Quare ſi ſpēs materia eſt prior:⁊ magis ens
⁊ ipſo quod ex vtriſqꝫ prior erit ꝓpter eādem
rationem.Tex.cōmenti.VII.

¶ Quapropter ſpecies:⁊ qđ ex ambobus ſub/
ſtantia videtur eſſe magis ꝗ materia.Tex.cō/
menti.VIII.

Queſtio. VI.

Vtrum forma ſit ṗor cōpoſito ⁊ mā.
⁊ vtrū magis ens vtroqꝫ.Qꝛ
nō cōpoſito.Omne ꝑ accn̄s poſteri⁹ eſt eo
qđ ē per ſe.2.phyſicoꝝ.ca°.de caſu ⁊ fortu T.c.66.
na:forma eſt hui⁹ reſpectu cōpoſiti.ꝓba°.
fieri ē per ſe via ad eſſe.ergo illud ē per ſe
qđ fit ꝑ ſe tale ē compoſitū ⁊ forma ꝑ acci
dens.7°.hui⁹.¶ Item cōpoſitū p̄ter entitatē forme iclu/ T.c.22.
dit aliaƺ.ſ.māe.illud videt̄ ꝑfectius ens alio qđ toᵐ illud ⁊.27.
aliud icludit:⁊ aliqd vltra.Qꝛ forma nō ſit ṗor mā:⁊ ma/
gis ens illa.ꝓbo.illa eſt maxime ſuba que ſubſtat plurib⁹
⁊ talis ē ṗma ſuba in p̄dicamētis.Sed mā magis hƺ hāc
rōnē ſubſtandi ꝗ forma.ergo ē magis ſuba.¶ Iteƺ poſte
rius eēntialiter nō videtur eſſe ſine ṗori:ƺ ecōuerſo.ergo
vr̄ ꝙ mā nō poſſit eſſe ſine forma:ſed ecōuerſo.
¶ Itē actus eſt ſim² ꝑfectionis.aliogn nō attribueret̄ deo. EX
ergo cui verius ieſt ratio actus.illud videt̄ ſimplr̄ ꝑfecti⁹:
forma ē ṗmo ⁊ ṗncipalr̄ actus:ꝯpoſitū nō niſi ꝑ ꝑtē eſt in
actu:mā nō niſi ꝑtiⁿᵉ vel denoīatiue.¶ Rn̄°.igit̄ icorrup
tibilius eſt ꝑfectius aīato corruptibili.nō ſeqtur niſi ſm.
h̄.n.careᶜ.Arguit̄ per rationem cāe.¶ Cōtra hoc nō con/
cludit reſpectu māe:q2 forma nō eſt cā materie.Similr̄ ð
cauſa.vbi cōcurrit rō partis nō videt̄ ſeq ꝓpoſitū.Aliogn
idē ſeqtur de mā.In ṗma rōne de actu forte vis ē in vbis.
diſtingue actū vt in.9°.vt opponit̄ potentie:⁊ ieſt māe ⁊ cō
poſito:⁊ non per formā preciſe niſi iquantū illa eſt in actu
tali:nec tunc per eā:niſi vt per cauſam partialē:vt dicit re
latiōem ad materiam.quid ad h. TRA
¶ Ad oppoſitum vtriuſqꝫ ē Ariſt.hic.

Dicendum ꝙ forma per quā mā ⁊ ꝯpoſitū ē ſim/
pliciter in actu ē ṗor mā ⁊ compoſito.
¶ Qđ ꝓbatur:q2 forma ē actus māe tāqꝫ actuati per for
mā:cōpoſitū vo inquantū ꝯpoſitū ē actu per illā:tāqꝫ per
partē eſſentialē ⁊ actus ṗor ē potētia ꝑfectiōe.9.huius.q2
forma ē poſterior gnōne mā naturaliter:ergo eſt ṗor vtro
qꝫ.⁊ ſpe².h̄ pƺ reſpectu materie:q2 ph̄s ꝓbat hoc triplr̄.9. T.c.13.
hui⁹:q2 reſpectu cōpoſiti eſt manifeſtū:de iſta ꝯn̄a ē vt ſic ⁊ ide.
ē:aut vt nō.accn̄s.n.eſt poſterius gnōne ꝗ ſuba.¶ Rn̄°.
in eodē gn̄e ſn̄ vbi eſt vna gnātio vel generatiōes ordina
te per ſe ad vnum videtur ꝯn̄a tenere.

Ad primum argumētū dr̄ ꝙ de neceſſitate ē da/
re aliqđ eſſe forme ꝑ ſe:per qđ eſſe
eius ꝑ ſe ſit ṗor cōpoſito illud nō ē eſſe exn̄tie quo compo
ſitū ē per ſe ens:q2 illo forma ē per accidēs:ſicut pars ꝑ eē
totius.Sed ē ꝓpriū eſſe forme tam qditatiuū ꝗ exn̄tie:⁊
eſſe illud ē eē quo aliqd exiſtit:⁊ ſm illud eē p̄cedit ꝯpoſi
tum.⁊ illud eſſe ē ſimplr̄ nobili⁹ eē compoſiti.¶ Tūc for
ma eſt ens per accidēs.Verū ē de entitate que ē per ſe cō
poſiti:q2 forma exiſtit per cōpoſitū:tn̄ ē ens per ſe ſm pro
priuƺ eſſe.¶ Ad aliud dicit̄ ꝙ hoc hƺ materia a forma ꝙ
ſubſtat.¶ Tūc ad formā ꝙ verū ē aſſumptū ſi hoc habe
ret ex ſeipſo.Sƺ ſi hoc attribuit̄ ſibi ab alio nō oƺ.imo po
teſt forma magis eē ſubſtātia que facit materiā ſic ſubſta
re.⁊ ita ē.¶ Cōtra.tūc materia nō haberet ſubſiſtētiā po
tentialē de ſe reſpectu omniū formarū:ſed variat̄ ſubſta/
re ei⁹:ſicut variant̄ forme:⁊ tūc nō hr̄et entitatē ꝓpriam.
¶ Ideo alr̄ dr̄ ꝙ ſubſtare:vn̄ ē potētia receptiua nō eſt ꝑ
ſe rō ſube que ē maxime ſuba.¶ Sƺ illa rō ſube eſt per ſe

exiſtere ſepabil' ab alijs nō dependēs ab alijs. Sed illud nō ɔ' nāe niſi p formā. ¶ Et ad dcm̄ phi: q ſubſtātia pri/ma nō dr̄ talis ſolū: q2 ſubſtat alijs: ſ3 q2 ſiſtit in ſe nō depē dens: ꝛ itelligiť iſta cōparatio reſpectu ſcdarū ſubſtātiaꝝ ꝛ accn̄tiū: nō reſpectu forme q̄ ſubſiſtit ſuba pma. ¶ Ad 4m. vbi ē ordo poꝛitatis nāe que nō eſt cā'ꝰ pōt poſterius eſſe ſine poꝛi. etiā ſi ē cālitatis: dū tamē cālitatē illi' poſſit alia cā poꝛ ſupplere. pmo mō eſt in ꝓpoſito.

¶ Singulum enim nō aliud videť eſſe a ſuimet ſubſtātia: ꝛ quod quid erat eſſe dicitur ſinguli ſubſtātia. T.c.XX. Queſtio. VII.

T.c.9. Utrum qō qd eſt. ſit idē cū eo cui' ē. Q3 nō. 3. de aia. aliud magni/tudo ꝛ magnitudis eē: ꝛ caro ꝛ carnis eē.
T.c.34 ꝛ ide. ergo ꝛc. ¶ Itē. 7. hui'. ca°. de partib' diffi nitiōis. gcquid cōcipiť cū mā nō eſt idem in eo qō qd eſt cū eo cui' ē. Sed oīa nālia ɔcipiuntur cū materia: q2 hn̄t hoc in hoc.
T.c.39. ¶ Itē in eodē cap. ſicut in nālibus ē aliqd pter qditatem ſpēi: Ita in mathematicis. q2 oīs i'. g° omne habēs mate/riā nō eſt idē illi. ¶ Itē ſi ſic: qō qd ē eſſet gnābile: ſicut il
T.c.22. ꝛ ide. lud cui' eſt. Oppoſitū habeť in. 7. ca°. i°. eoꝝ aūt que fiunt. q nec ſpēs generať nec qō qd eſt. ¶ Diciť q illud cui' eſt qō quid ē nō gn̄atur. S3 gn̄atur ſingulare p ſe: cui' nō eſt qō qd ē p ſe: q2 h3 in ſe mām idiuidualē. ¶ Cōtra. genera tio eſt p ſe in ſubſtātiā: ſicut alteratio in q̄litate3: ꝛ nullus motus terminať ad ens per accn̄s per ſe. igiť genera° erit p ſe ad aliqd de gn̄e ſube. tn̄ ergo aliqd p ſe generať: cui' ē per ſe qditas. ¶ Aliter dr̄: q qō qd erat forme nō gn̄ať: nec qō quid erat ſpēi. ſ3 qō qd erat eē ſingularis gn̄atur p ſe ſicut ſingulare. ¶ Contra. aut qditas hoīs ab're eſt tota qditas hui' hoīs: aut in qditate h' eſt aliqd aliud q̄ in qdi tate hoīs. ſi pmū. tunc qditas hoīs per ſe gn̄ať nō niſi inq̄ tum ɔſiderať ab itellectu. ꝛ ſic nō loqtur. ſi ſcōm deť. tūc
T.c.53. per illud additū poſſet diffiniri cōtra pħm in. 7. ɔ platonē qui ꝓbat per tres rōnes q ſingulariter nō diffinit. ¶ Itē ad pncipale. ſi ſic qditas hoīs albi idē erit cū hoīe albo. ꝛ ſi hoc. g° idē cū hoīe. ꝓbatio ɔn̄e. cu3 dr̄. hō albus eſt hō al bus: alb' nō ſubſtat niſi rōne hominis.

¶ Oppoſitum vult philoſophus.

T.c.11. Dicitur ad qōnem q qō qd ē. eſt illud qō colligi/tur ex predicatis in qd: ſicut dr̄. 7. ca°. 2°. de magnis. in qua igiť rōne nō ieſt pdicatu3. h rō qō qd erat eē in ſingulis. ex hoc dr̄ q cum iſta pdicata in qd ſint formal'r talia p rōnem: ſequiť q qō qd eſt ſit ſuba ƀ3 rōne dicta ƀm ſe. ſcilic3 illa que habēt intem completū p aliquā dr̄iam ꝓprij gn̄is: ꝛ talia ſimpl'r loquēdo nō ſunt niſi ſub/ſtātie: q2 accidētia lic3 habeāt dr̄iam ꝓprij generis. adhuc depēdēt ad ſubm. Tūc qō qd eſt nō ē niſi eoꝝ que habēt pdicata in qd. ꝛ talia ſunt ſpēs ſube. ꝛ ibi idē qō quid ē cū eo cui' ē. ¶ Dicta ƀm accidēs nō ſunt idē cū qō qd eſt eo/rum. q2 ſi ſic. tūc qō quid ē hominis albi eēt idē cū hoīe: ſi cut arguit pħs: q2 hō albus non ſubijciť niſi rōne alterius ptis q̄ eſt ſuba. ꝛ ex hoc: q2 ſingularia nō habēt pdicata in qd niſi pdicata ſpēi: n̄ hn̄t qd niſi qd ſpēi: ꝛ nullū ꝓpriū co/rum. q2 vō icludūt aliqd ītra ſe in quo diſtinguūtur pter mām ſpecificā: ꝛ iō cu3 qō quid ē ſpēi nō ſunt idē: nec hn̄t aliud qō quid ē ƀm hoc p3 ad argumēta.

T.c.20. Contra illa. ſ. pmū nihil ē formal'r ens niſi ſuū qō qd ē ſibi iſit. p°. pħs i iſto ca°. cui nō ieſt eē bonū nō eſt bonū. Si g° qō quid ē eſſet ex pdicatis in quid. nihil eēt formal'r bonū: nec ens niſi per cōſiderationē itellect'.
T.c.20. q2 facit pdi'a in quid: qō eſt icōueniēs. ¶ Itē hic dr̄ ſingu/lum nō videť aliud a ſuimet ſuba ꝛc. Si ergo qō quid eſt eēt ſuba: ƀm q ipſi dicūt. ſinglm̄ eēt ens rationis. ꝛ ita nul

lum ens reale. ¶ Itē veritas in itellectu cōponēte cātur ex hoc q aliq̄ ſunt cōpoſita in re: ꝛ nāliter poꝛ eſt idētitas q̄ illa veritas. Si ergo hec ē v̄a. homo ē hō. ergo identitas poꝛ eſt nāliter in re: ſ3 idē ſignāť hō. ꝛ qō quid ē. ergo ſi ho mo ē idē ſibi pius q̄ cōſidereť ab itellectu. hō erit idē qui/ditati ſue pter oēm itellectum. vn̄ qō quid ē. eſt idē q res nec depēdet a pdicatis in quid: nec ab itellectu. ¶ Ad au ctoꝛitates pħi dr̄ q pħs loqtur in. 7. logice. ꝛ hoc diť ipſe/met. Unde cū accipiūt l'ram p̄o eis: q hec rō qō qd eſt in ſingulis. ibi accipiť q qd erat eē genitiue nō nominatiue. T.c.zi.
¶ 2m etiā nō val3: q2 alia trāſlatio h3 ex ſermonibus. ꝛ di cit quaſi epilogādo q alij ſunt modi ſube: q̄ illi duo ſupi' nominati. ¶ Tūc dico q qō quid eſt ide3 ē: q res ſine oī itellectu. ¶ Dico ergo q in omni genere eſt diffinitio ƀm pħm ſicut vnitas ꝛ entitas. ſimil'r de qō quid ē hoīs albi. nō valet: q2 ſi ɔn̄a valeret. ſeq'r icōueniēs. ſ. q tāta eēt idē/titas hoīs in ɔn̄te cū hoīe albo: quāta eſt in aн̄te hoīs albi cū homine albo: ſ3 nō pōt. maioꝛ enī eſt idētitas hoīs albi ad hoīem albū q̄ hoīs albi ad hominē: q2 h. hō alb' nō ē hō albus. pōt eē ɔcl'o in ſilogiſmo ex oppoſitis. S3 h con cluſio eſt impoſſ'is. g° oppom neceſſariū. S3 hec ē cōtingens T.c.zi.
hō ē hō alb'. Sim' qō quid eſt hoīs albi ƀm pħ3 eſt alicui. idē alicui nō: q2 idē eſt paſſiuū nō parti ꝛ ſube. Tūc philo/ſophus nō facit illā ɔn̄am quaꝫ aſſumūt niſi opponēdo: ꝛ rn̄det: aut nō: q2 extrema fiūt: idē ſicut mediū ē cū extre/mo. Quere expoſitōem text' in gloſa iuxta textū: ꝛ quō in argumēto qō dicūt eſſe pħi fit accn̄s: ꝛ Ar. ibi aſſignat ac/cidēs: ſed nō neceſſe ē extrema ɔiungi: vex eſt cū quid: ſi/cut nec p ſe nec cū cōtingēti: lic3 reſpectu curſus nō eēt ac cidēs. quere ibi. ¶ Qō q̄rto dr̄ de idiuiduis videtur eē fal ſum. Prima enī ſuba ē maxime ens in pdicatis. ergo ſi qō quid ē nō eſt niſi idē q res maxīe ſubſtātia ꝛ ens maxime hn̄t qō quid. i. ſunt id qō ſunt. ¶ Itē illud additū ſpecici: gcquid ſit aut facit vnū per ſe cum nā ſpeciei aut non. Si nō: ꝛ tūc cū ſit illud de eſſe pme ſubſtātie illud erit ens p accidēs: ꝛ nō generať nec coꝛrumpiť. Si ſic. totū illud eſt vna ſuba per ſe. ꝛ tūc illud totū erit v̄e ſibi idē: ꝛ tamē iclu dit aliud a nā ſpēi. ꝛ pōt haberi ꝓpriū qō quid.

Aliter diciť q qd eſt ens reale nec vniuerſale nec pti culare eſt ƀm Auicē. Sil'r dicta ƀm ſe ſunt oēs 5. meta. ſpecies oīum generū. ꝛ oīa idiuidua q̄ p ſe ſunt in gn̄e q̄ nō ca°. p. icludūt res diuerſoꝝ generū: ſicut res ƀm ſe ſumiť in pri/mo ca. de ente. Sed dicta ƀm accn̄s nō ſunt idē cu3 quod T.c.14
quid eſt ſuo: q2 nō habēt qō quid. Sed omnia dicta ƀm ſe habēt qō quid idē qō ipa ſunt: ꝛ illō ē idē ſibi ſimpliciter. qō p3 rōne pħi. ſingulū nō videtur aliud: q̄ ſuimet ſubſtā tia: qō quid ē ergo ē ſubſtātia cuiuſcūq extēdēdo ſubam ad omne genus entiū. Alioquin nihil dcm̄ ƀm ſe erit ens formal'r de ſe: nec ſcibile: q2 perfecte ſcire vnūquodq eſt ſcire ipm̄. ꝛ hoc eſt ſcire ipm̄: qō quid eſt. Sil'r accipio re3 ꝛ qditatē. ſ. a. ꝛ b. b. eſt ens ꝛ nō a. ergo aliud. ergo h3 quid ē: ꝛ qō quid ē ipſius: aut eſt idem ſibi aut aliud. ſi idē. ſtan dum in pmo. ſi aliud ſit c. ꝛ quero in ifinitū. ¶ Itē b. ē qō quid ē a. ꝛ nō eſt oīno aliud ab a. igiť icludit plus q̄ a. vel minus vel idē preciſe. Si minus. ergo nō ē ꝓprium qō qd eſt: q2 diffinitio ē termin' rei. 5. ſed terminus ē ītra quē in/ T.c.22.
cludiť tota res. ꝛ nihil ē extra. Si plus: tūc ɔ' abſoluere il/lud additū a. b. ꝛ tūc qō remanet eſt quod quid ē a. q2 ter/minus totū icludēs. ſi ide3 tm̄ dicit. tūc habetur ꝓpoſitū. Simil'r ɔ' arguere de eo qō hab3 qō quid eſt. dico tunc q eſt idē. modus ē iſte ſicut iſte idē cōcipitur confuſe ꝛ diſti/cte. ꝛ pmo modo ſig' per nomē. ſcdo modo per diffinitōe3 ſic pmo modo dicitur illud cui' ē qō quid eſt. ſcdo modo qd. vnde quid ꝛ id cui' nihil dr̄nt: niſi in diuerſo modo cō cipiendi idem. ſed in dictis per accidens non: q2 nō habēt quod quid: quia ſunt duo entia.

Ad primum argumentũ ꝙ carni eſſe accipit̃ pro
gditate:⁊ caro ꝑ carne habẽte mãz
ĩdiuidualẽ.Sed tũc vt dcm̃ eſt nõ ẽ diffõ carnis i⁹. ſed ſic
diffõ eſt illius carnis.ſic ẽ idẽ ſibi.¶ Ad aliud: ꝙ diffõ ꝑz
logicũ nõ eſt niſi ſpẽi.⁊ ſic loqtur phs ibi.Tamẽ ab⁹ loqn
do ⁊ realiter eſt ipſi⁹ ĩdiuidui.¶ Tamẽ ad formã dico ꝙ
qd̕ qd ẽ ſpẽi:nõ eſt idẽ cũ ſinglari:q̃ addit aliqd vltra ſpe/
ciem.ſ.mãm ĩdiuidualẽ.vñ cũ ſuo ꝓprio qd̕ qd eſt ſingu/
lare ẽ idẽ.¶ Ad aliđ ꝙ ſermo eſt hic de qd̕ qd ẽ ſpẽi. ⁊ cũ
illo nõ ſunt idẽ.¶ Ad aliud dico:ꝙ qñ ſortes generat̃ qd̕
T.c.53. qd eius generat̃ ꝑ ſe.vñ ꝯ platonẽ dicit phs nõ generatur
domui eẽ:ſed hui⁹:tñ qd̕ qd hoĩs:vt hõ eſt ſpẽs:nõ genera
tur:ſicut nec ſpẽs.¶ Ad illud contra hoc:ꝙ ſiue quod qd
domus ſit idem cum quod quid huius domus ſiue nõ:ꝑ/
ut quod quid conſideratur a ratione:non generat̃.¶ Ad
aliud ꝙ non eſt cõſequẽtia phi:ſ3 eſt fallacia.

¶ Eoꝝ aũt que fiũt hec quidẽ natura fiũt:hec
aũt arte.illa aũt caſu. Omnia vero que fiũt ab
aliquo fiũt:⁊ ex quo aliquo. ⁊ aliqd.Hoc autẽ
aliquid dico ꝑm quãlibet cathegoriã:aut enim
hoc:aut quale:aut quãtum: aut quãdo. Tex.
cõmen.XXII. Queſtio. VIII.

Utrum mã per ſe generet̃.Or ſic.mo
bile per ſe mouet̃ in oĩ motu.
ergo in oĩ mutatõe ꝑ ſe ſubm generat̃ per
T.c.8. ſe ſubm gñationis eſt mã:vt ꝓbat phs.5°
T.c.4. phycoꝝ.⁊ in.8°.hui⁹.ergo ⁊c̃.¶ Item.5°
⁊.8. phyſicoꝝ.diſtinguit̃ mutatio in illã que ẽ
T.c.7. a nõ ſubiecto in ſubm.⁊ illa ẽ generatio. ⁊
videtur eẽ diffõ gñãtõis.S3 mã per ſe mutat̃ a non ſubo
T.c 82. in ſub3.ergo gñatur. hoc dicit phs p̊ phycoꝝ. ¶ Item.5°
⁊ ſupra. phyſicoꝝ.gñatio nõ eſt mot⁹. ꝓbatur.qd̕ gñatur nõ ẽ.qd̕
T.c.8. mouet̃ eſt.igit̃ gñatio nõ eſt mot⁹.Quero ꝑ quo accipitur
qd̕ gñatur in maiori ꝓpõne.Si ꝑ termino gñatiõis nihil
val3.ꝓbatio:q̃ qd̕ mouetur vt terminus mot⁹ nõ eſt.⁊ qd̕
mouet̃ vt ſubm mot⁹ eſt.ergo mot⁹ nõ ẽ motus.g̊ o3 vtro
biq̃ accipere ꝑ ſubiecto.¶ Itẽ ens ꝑfectius vr̃ poſſe pro/
ducere min⁹ perfectũ magis q̃ eque ꝑfectũ.Compoſitu3
aũt nãle ꝓducit eque ꝑfectũ ſibi ꝑm formã q̃ eſt ꝑfectior
mã. ergo mã3 q̃ ẽ min⁹ ꝑfecta põt ꝑ formã ſuã producere
¶ Itẽ qñ ex raro fit dẽſum videt̃ materie aliqua ps cor/
rũpi ⁊ ecõuerſo generari.ꝓ°.nam in dẽſo ſignẽtur tres ꝑ/
tes quãtitatis:ſub illis ſunt tres ꝑtes materie ſibi adeq̃te
in rõne ſubiecti. ſi n° ſit alia in raro eadem pars materie
ẽ ſub duab⁹ ꝑtibus q̃titatis.Aut ſi ſic.tũc ſub 4ª ꝑte q̃ti/
tatis facte de nouo ẽ aliq̃ ps mãe ſibi equata: ⁊ nulla triũ
ꝑcedẽtiũ iſta q̃rta pars mãe fuit ꝑ̇us ſimul cũ aliq̃ alia ꝑ/
te mãe:qd̕ videtur ĩcõueniẽs:q̃ que illaꝝ fuit q̃ta illa q̃/
titate:nõ vtraq̃:nõ neutra:nõ vna magis q̃ altera.p3 qd̕/
lib3 eẽ ĩcõueniẽs.¶ Ite3 act⁹ eſt in ꝓprio receptiuo.ergo
ſicut ẽ gradus in formis mãlibus.ita videt̃ ꝙ op3 gradus
ponere in materijs ꝓprijs ad h̕ vt ſint ꝓprie illis formis.
¶ Ad ꝑ̇mũ iſtorũ qñ actio vniuoca exhaurit totã v̓tute3
ꝑ̇ncipij actiui nõ videt̃ remanere potẽtia ad equoce agẽ/
dum:agẽs agit per formã.iõ ꝓducit ſimile ꝑ3 illã.⁊ ibi ex/
hauritur v̓tus eius actiua.iõ ⁊c̃.¶ Cõtra.ſuba gñat ſuba3
⁊ tñ cauſat accñs.¶ Rñ.poſteri⁹ cãt exhauſta:q̃ſi virtu
te tota circa ꝑ̇us nõ ecõuerſo. ¶ Alij dicũt ꝙ mã nõ ẽ ꝓ/
ducibilis a natura ꝓpter ordinẽ agentiũ: quoꝝ poſterius
ſemp ꝑ̃ſuponit in actiõe terminum actiõis ꝑ̇oris.¶ Con/
tra.petitio videt̃ ꝙ mã ſit terminus actiõis diuĩe ſolius:
ſicut ſubm artis eſt termin⁹ ꝓductionis nãlis.hoc.n.que/
ritur.¶ Itẽ nõ ꝑ̃ſupponit quãtum:⁊ tñ ꝓducit q̃titatem
aliã a ꝑ̃ſuppoſita.quare nõ ſic de mã.¶ Rñ.ꝑ̇mũ potẽ/
tiale in nulli⁹ ẽ potẽtia poſteri⁹ nã.qd̕cũq̃ ẽ nõ ꝑ̃ſupponit
potẽtiale.iõ nõ eſt ad ꝑ̇mã potẽtiã:⁊ h̕ ẽ ratio bona ꝑ ꝑ̇nci
pali.¶ Ad 2m.quot ꝑtes ſunt eiuſdẽ ꝓportiõis in maiori:
quãto tot in minori.Si ergo in raro ſunt quatuor ꝑtes pe
dales quãtitatis.Dico ꝙ ſub iſtis ſunt q̃tuor ꝑtes mãe: et
in dẽſo vbi nõ erãt niſi tres ꝑtes pedales ibi erãt tres par
tes mãe ſub trib⁹ illis ꝑtibus quãtitatis:⁊ etiã q̃rta nõ ſi/
mul cũ vna triũ:ſed q̃tuor ille erãt ſub q̃tuor partib⁹ q̃ti/
tatis minorib⁹ 4°r pedalib⁹.Cũ dicis ille ſibi erãt equate.
Si ĩtelligis ꝑ̃ciſe.ita ꝙ q̃cũq̃ iſtarũ ſine additiõe ſube nõ
erat capax maioris q̃titatis:falſum ẽ.Eſt enĩ ſicut tota in
potẽtia ad ꝯ̃riũ.ſ.rarũ ⁊ dẽſum maiorẽ ⁊ minorẽ q̃titatẽ.
ita ⁊ quecũq̃ ps mãe.¶ Cõtra.igit̃ quecũq̃ mã compoſi
ta eſt in potẽtia ad totã q̃titatẽ vniuerſi.¶ Rñ. ꝙ ſub/
ĩtratio partiũ materie:vt ꝑ hoc fiat ꝯdẽſatio ⁊ rarefactio
per extra põnem illaꝝ per q̃titatẽ aduenĩẽtẽ.Improbat̃
alibi.Et ad illđ de vniuerſo.ignis ẽ in põ ad calidũ ⁊ min⁹
cal3:nec tñ ad calorẽ ĩfinitũ:nec ẽt ad calorẽ mi^m pol̕e3 in
q̊cũq̃ mixto.¶ Ad.3.quere.¶ Circa ꝑ̇mũ arm dr̃:ꝙ nõ ſe
quitur maam vniuoce ꝓduci:q̃ eſt ĩfimũ ens: q̃ nec ſupre
mũ corp⁹:nec angl̕s vniuoce ꝓducũtur:tñ ignis generat
ignẽ.¶ Itẽ nec op3 attribuere deo ꝓpter ꝑfectione3 effe
ctus q eſt impꝑfectiſſim⁹ in eẽ ſube magis videt̃ ꝓportiõa/
ri cãe impꝑfecte.¶ Itẽ ſi dicas de termĩo ĩcluſo in termi/
no vniuoce.verũ eſt ꝙ in illũ põt agens vt calidiſſimũ in
minus calidũ.S3 nec ſic ĩcluditur materia in forma:q̃ ẽ
alterius rõnis.¶ Circa 2m arm ſic arguit̃.vna pars quãti/
tatis que nõ fuit in dẽſo ẽ in raro.ergo correſpõdet ſibi ps
materie prius que nõ fuit quanta:quia tãta materia ſem/
per ſub tanta quantitate. T.c.22.
¶ Contra philoſophus hic ⁊ ꝑ̇mo phyſicorum. ⁊ idẽ.

¶ Palã ergo ꝙ nec ſpẽs fit aut quodcũq̃ op3 T.c.82.
vocare in ſenſibili forma:nec eſt enim genera/
tio nec quod quid erat eſſe huic. Tex.cõmen/
ti.XXVII. Queſtio. IX.

Utrum forma generetur ꝑ ſe.Or ſic. T.c.52.
p̊ phyſicoꝝ.Tria ſunt per ſe ⁊ idẽ.
ꝑ̇ncipia mutatõis materia ⁊ forma ⁊ ꝑ̇ua/
tio.ſ3 forma ⁊ ꝑ̇uatio ſunt ꝑ̇ncipia nõ rece
ptiua:ſ3 in rõne terminoꝝ.ſ3 ꝑ̇uatio ẽ ter/
min⁹ a quo gñõnis. ergo forma terminus T.c.10.
ad quẽ.¶ Itẽ.2.phyſicorũ. forma eſt nã: ⁊ idẽ.
⁊ ibidem.generatio eſt naturalis:q̃ eſt via in natura3:ſed T.c.14.
nõ eſt in materiã:q̃ ꝑ̃eſt:nec in compoſitu3:q̃ nõ eſt natu
ra.ergo dr̃ naturalis:q̃ eſt in forma3:ſ3 mutatio nõ deno/
minat̃ niſi a ꝑ ſe termino.alioquin denominatur a rebus
cuiuſlib3 generis:cum poſſit eſſe ad rẽ cuiuſlibet generis
per accidẽs.ergo denominatur a forma. ⁊ ita ẽ terminus
per ſe.¶ Item.2°.phyſicoꝝ.forma ⁊ finis incidũt in ide3 T.c.70.
numero.in .8.hui⁹. forſan forma ⁊ finis ide3.Ex his ſic.ſi T.c.12.
forma eſt finis ⁊ non rei exiſtẽtis:ſ3 operatio.g̊ generatio/
nis per ſe.¶ Item qd̕ de nouo hab3 eſſe.illud gñatur. il/
lud eſt ſola forma:quia tota materia p̃fuit:⁊ in compoſi
to nihil niſi materia ⁊ forma.

Contra omne quod generatur.generatur ex mate/
ria:forme nõ eſt materia:quia ſi ſic. eſſet ꝓ/
ceſſus in ĩfinitum.

¶ Oportebit enim diuiſibile eſſe ſemper quod
fit:⁊ eſſe hoc quide3 hoc:⁊ hoc hoc. Dico au
tem hoc quidem materiam: illud vero ſpeciẽ.
Tex.cõmen.XXVII.
¶ Non ſolum autem de ſuba oſtendit rõ nõ fie
ri ſpẽm.Tex.cõmen.XXXII. Qõ. X.

Utrum cōpoſitū generet̄ p ſe. ⁊ pmo in oī gñe. Qꝫ nō. illud nō ieſt pmo qð tm̄ ieſt ƒm vnā ptē ex pncipio .5°.
T.c.i. phyſicoꝝ. Sꝫ gñatio tm̄ ieſt ꝯpoſito rōne forme: qꝛ mā pfuit. pbatio minoris. nibil realr̄ in compoſito vr̄ eē pus nō eē niſi forma. ❡ Ad .i. arm̄. 3. q. rño. pmo eſt equocū.
T.c.i. vt accipit̄ i. 5° phyſicoꝝ. vt ꝯr toti itegrali nō p ptē: ⁊ vt acci
T.c.ii. pit pmo poſterioꝝ. vt. ſ. ꝯr toti diffinito nō p ptē diffinietē vt cui pus ꝯueniat: licꝫ p partē: vt quo ꝯr toti. ❡ Primū p ſi eſt in paſſiōibꝰ hōgeneis ieſt cuilibet pti integrali: ſꝫ ſi in etherogeneis nō: vt totꝰ triāgulus equalis toti q̄drato p. ❡ 2m pmo itelligit in ꝓpoſito: vt triangulus pmo hꝫ tres angulos: licꝫ p dr̄iam ſpecificā: vt quo: nō tn̄ vt qð pus hꝫ. qꝛ tūc triāgulus nō pmo hr̄et. Sic forma ē vt quo. ita reſpectu gñari: ſicut reſpectu agere qñ ꝯpoſitū dr̄ pmo agere. ⁊ p hoc ſoluūtur arta 2e qōnis: qꝛ ꝯcludunt de rōne formali quo: nō de eo qð. ❡ Itē ſi ꝯpoſitū pmo gñat̄. ḡ aut ꝯpoſitū in actu: qð nō ē verū: qꝛ qð ē nō fit: nec cōpoſitū in potētia. qꝛ cōpoſitū in potētia ē in tota gnōne: ⁊ qð ē nō fit. ❡ Dr̄ ꝙ ꝯpoſitū in potētia fit ꝯpoſitū in actu: nō compoſitū in potētia. ❡ Cōtra. oē qð fit aliqd: aliqñ ē factū illud. ſi ḡ hoc. tūc ꝯpoſitū in potētia ē fcm̄ cōpoſitū in actu. ⁊ tūc cōpoſitū in potētia ē cōpoſitū in actu. ❡ Itē in hoīe nō ē niſi mā pma ⁊ aīa. ḡ generās nō generat cōpoſitū: qꝛ nō materiā nec formā. ergo nibil generat. ❡ Si dicatur ꝙ generās pticulare gñat cōpoſitū: ⁊ illud manet in indu
ꝯro .3i. ctiōe intue. ſ. corpꝰ aīatū aīa ſenſitiua. ❡ Cōtra. ꝯta in. 7. arguit ſic. ſi gñans generaret ꝯpoſitū. ⁊ ſi relinqueret illud ſic. ⁊ aliud agēs iduceret aliā formā: totū nō eēt vnum: qꝛ nō hꝫ vnū actū. ❡ Ad 3m arm̄. 3. q. dr̄ ꝙ iō hō generat: qꝛ iducit formā que ē neceſſitas ad itellectiuā. Inducēs aūt diſpōnē necītaret ad formā: q̄ſi vr̄ iducere formā. ⁊ ita ge
9°. huiꝰ. nerare ꝯpoſitū. ❡ Cōtra hoc tripl'r. oīs potētia paſſiua ē
T.c.17. ꝯdictōis. illa diſpō tenet ſe ex parte paſſiui reſpectu itellectic. ḡ ⁊c. ❡ Itē illa potētia creās itellectiuā libere agit: ſi cut illa nō poſita. igr̄ nō maior necītas: aut ſi ſic. necio erit ⁊ nō ab aliq agēte. ❡ Itē .3. agēs oē alicuiꝰ: aut eſt eiꝰ imediate aut mediate. nō pmo mō. hoc pꝫ. Nō 2°: qꝛ tūc illud mediū eēt reſpectu vltimi in gñe cāe efficiētis: qð ƒlm eſt: qꝛ ē tm̄ mā. ❡ Alr̄ dr̄ ꝙ ſicut mā que pfuit vnit̄ forme: ⁊ h̄ vnio eſt generatio cōpoſiti. ita ſi forma pſſet. ⁊ vniret̄ māe: videret̄ eē gñatio: licet ergo pus natura aīa creet̄: q̄ vniat̄. Si vnio fiat a gñante ē gñatio naturalis ſi accidat gñanti an alteꝝ pncipiū geniti ſit p ipꝫ: ſicut ſi p reliquū. ❡ Cōtra in. q. de rōnibꝰ ſemiabꝰ corrūpit̄ virtus ſemis in iſtāti vnionis. igit̄ generās nibil videt̄ tūc agere. ❡ Itē deꝰ creādo īfundit. ❡ Diceret aliqs forte: ꝙ actiōe gñali qua cooperat̄ nāe. ❡ Cōtra. ergo ſepata poſſet ſe reunire qð videt̄ icōueniēs. ❡ Ad pncipale ſi ſic. ḡ i gnōne quantis
T.c.iz. ⁊ tunc accidentia eēnt cōpoſita contra phs. 8. huiꝰ. caplo .3. de pn°māli ꝙ accñtia nō hn̄t mām niſi in q̄. ❡ Cōtra ē
T.c.27 phs in. 7. huiꝰ. ꝙ ꝯpoſitū eſt diuile in duo.

Ad vtrāqꝫ qōnē phs vult: ꝙ ſolū ꝯpom̄ gñet̄ p ſe. ❡ Sꝫ p pa qōne diſtiguēdū ē de gnōne inq̄tū ꝯpat̄ ad ſubꝫ in q̄ ē: vel inq̄tū ꝯpat̄ ad terminū. ⁊ ſic gñari dcm̄ a gnōne denoīat equoce. ſi pº accipiat̄: tūc gñatio pōt denoīare ſubm̄: ſicut motꝰ mobile. nulla. n. forma alicui ſubo iheret q̄ nō poſſit denoīare illud. ſi ſignificetur eo mō quo nata eſt cōparari ad ſubꝫ. vn̄ ſic h̄ va eſt. mā gñatur: ⁊ hoc pbāt tres rōnes pmc. et concedo. vn̄ de ſubo ſupponit phs ꝙ gñatio fūdatur in mā. ⁊ querit quid
T.c.zz. gñatur: vt terminꝰ. ⁊ illud eſt cōpoſitū. ⁊ ē rō phi talis. Oē
bꝰ. ⁊ ide qð fit. fit ex materia q̄ eſt ps: ſolū cōpoſitū hꝫ materiā q̄ ē ps. pbatio maioris. Oē qð fit poīe eſt eē ⁊ nō eē de potentia itrinſeca loquēdo. qð p ſe ḡ fit hꝫ p ſe pnm̄ quo pōt eē ⁊ nō eſſe. illud pncipiū eſt mā: ſed ſolū ꝯpoſitū hꝫ mām partē ſui. pbatio minoris. quo ad ptē affirmatiuā. ex hoc cōpoſitū eſt tale: qꝛ hꝫ partē potētialē ⁊ actualē. pbatio ſcðe ptis: qꝛ forma nō hꝫ formā: nec mā hꝫ mām: qꝛ iretur in infinitū: ſicut pbat phs. ❡ Itē eiuſdē ē fieri ⁊ eē. Sꝫ eē eſt ꝯpoſiti ſolū. ergo ⁊ fieri: cū fieri ſit p ſe via ad eē. ❡ Cōtra hāc rōnē quero qualr̄ eſſe eſt eiꝰ qð fit: ſi fieri ſit alicuiꝰ: qꝛ eē eſt eiuſdē: tūc ꝯparat̄ eodē mō ad id qð p ſe fit. Sꝫ eſſe eſt actꝰ ꝯpoſiti pfectus. ḡ ⁊ fieri ē actꝰ eius impfectꝰ. h̄ falſum eſt: qꝛ fieri eſt māe vt actus. ❡ Itē forma eſt magis ens q̄ ꝯpoſitū. 7. ergo eē ē magis forme q̄ ꝯpoſiti. ❡ Ad T.c.7.
pmū hoꝝ ꝙ eadē rōne ꝯparātur a pte illiꝰ cuiꝰ ſunt illa: qꝛ ⁊.8.
fieri eſt cōpoſiti vt via: ſꝫ nō ſunt illiꝰ ƒm eadē rōnē a parte ipſoꝝ fieri ⁊ eē: qꝛ fieri ē ſolū cōpoſiti vt via: ⁊ eē vt actꝰ ita dꝫ itelligi maior rōnis. ❡ Ad aliud ꝙ eē forme per ſe nō terminat gnōnē: ſꝫ eē cōpoſiti. ⁊ tn̄ forma ƒm eē ſuū priū ⁊ p ſe ē pór cōpoſito. ⁊ magis ens vno mō: vt pꝫ ſupra vbi qꝫ de hoc. Unde nota ꝙ gñatio cum ſit mutatio pmo ē potētialis ad actū nō pmo alicuiꝰ eē vt termini niſi illiꝰ qð cōſurgit ex hoc ꝙ materia mutatur ad formā. hoc eſt eſſe compoſiti. Exemplum. figuratio eſt trāſmutatio materie ad figuram: non factio figure.

Ad argumenta pme qōnis. ꝯcedo pma tria: ꝙ mā generat̄ denoīatiue: ſicut ſubm̄ gnōnis: nō ſicut terminꝰ gnōnis. ❡ Cōtra. oē qð generat̄ aliqñ gñatū eſt: qꝛ eiuſdē eſt potētia ⁊ actꝰ. ḡ mā aliqñ eſt generata. h̄ eſt ipoīe. ❡ Ad h̄ ſic. ꝙ ſi ꝯcedat̄ ꝯcluſio nibil mali ē. ita ꝙ ſicut mā ē ſubm̄ gnōnis: vt ē actꝰ imperfectꝰ. ⁊ iō dicitur gñari denoīatiue: ꝙ ſic. mā eſt ſubiecta aliquādo generato eē. ⁊ ita gñata ē denoīatiue. ❡ Ulr̄ alr̄ ꝙ gñari cōparat̄ ad ſubm̄: vt actꝰ. ⁊ ad terminū vt via eius: ſꝫ qð eſt vt terminꝰ eſt in potētia ad generatū eē. ⁊ iō qð generatur vt terminꝰ vie aliqñ eſt gñatū: ſꝫ materia nō ſic generat̄. ideo nūq̄ generata eſt.

Ad primam alteriꝰ qōnis: ꝙ duo ſunt p ſe principia fieri ⁊ eſſe: mā ⁊ forma. ⁊ tn̄ non ſunt ita pncipia in eē ꝙ alterū p ſe ſit: ſed eſt quo aliud exiſtit. ſilr̄ ⁊ ſi ſunt pncipia fieri nō oꝫ ꝙ alterū p ſe fiat vl' generet̄. Sꝫ eſt quo aliud generat̄ ſic materia eſt quo cōpoſitū generat̄: vn̄ forma nō fit vt terminꝰ: ſꝫ eſt quo terminus ē: ſiue exiſtit. ❡ Ad aliud ꝙ gñatio dr̄ naturalis pzio qꝛ ē via in ens. ſ. ꝯpoſitū nāle. ⁊ ex hoc 2° dr̄ naturalis: qꝛ eſt via in naturā: ſed nō p. Un̄ cōpoſitū ē ens naturale: qꝛ forma eiꝰ eſt natura. Un̄ ly qꝛ nō dicit cāꝫ imediatā: ſꝫ remotā: ſꝫ qꝛ ē via in ens nature. iō dr̄ gñatio naturalis pzio ⁊ ſcðario: qꝛ ē in formā q̄ eſt natura. vn̄ ꝯcedo ꝙ forma ē finis gnōnis: qꝛ ē illud quo ꝯpoſitū finit gnōnē: tn̄ ē p ſe finis materie. ❡ Ad aliud. ꝙ veꝝ ē de eē cōpoſito ex potētiali ⁊ actuali. Et cū dr̄ ſola forma ē poſt nō eē. Dico ꝙ totum compoſitū ex partibꝰ habet eſſe poſt non eſſe. Unde eſſe inquantum forme non acquiritur per generationem: ſed inquantum eſt compoſiti.

Ad tertiam qōnem ꝙ oēs cōcedūt ꝯpoſitū in genere ſube p ſe gñari: ſꝫ in gñe accñtis gñatur ſubm̄ cū accñte. i. cōpoſitū ex ſubo ⁊ accñte: nō aliqð ꝯpoſitū ꝯpōne illius gnīs ex pncipijs eēntialibꝰ ƒm aliquos: qꝛ nō gñatur ſpera: ſꝫ ſpera erea: nec lignū: ſꝫ albū lignū ƒm phm̄ h̄. ⁊ ibi dicit Cōmētatoꝛ: ꝙ cōpoſitū in quātitate ⁊ q̄litate eſt cōpoſitū ex ſuba ⁊ accidēte. T.c 3z.

Contra h̄ entis p accñs nō eſt gñatio p ſe ex. 6° huiꝰ. T.c.4.
Sꝫ compoſitū ex ſuba ⁊ accñte ē ens p accidēs. ḡ illiꝰ nō eſt gñatio p ſe. igit̄ gñatur aliqð ꝯpoſitū proprij gnīs. Dicit̄ ꝙ phs loqtur de ente p accñs qð euenit pter itentiōem cāe in minori pte nō de ente p accñs: qð aggregat duo diuerſoꝝ generū. ❡ Cōtra. ꝙ nō ſic itelligit: T.c.4.
qꝛ in pn° illiꝰ capli repetit .3. diuiſiōes. ⁊ de tertia exequit̄ ex. iuxꝫ pnm̄

cludēdo vnū membrū. Sʒ illud eſt de ente per accidēs qđ aggregat in ſe diuerſas res diuerſoꝝ generum: qꝛ ens
T.c.4. ꝫm ſe cōtinet rem vni⁹ gnīs. ℂ Itē dicit ibidē ꝙ plato nō
ccme^m. male fecit q dixit ens per accidens eē nō ens. ſed ens eue niēs ꝑter itētiōem cauſe eſt ve ens in ſe. Silr̄ ſophi nō ē de ente caſuali: ſed de ente aggregāte diuerſas res diuerſorū generū. ⁊ ſimilr̄ phs dicit ꝙ illud ē ens tm̄ ꝫm nomē .ſ. ens aggregās duas nās: qđ non eſt verū de ente caſuali: qꝛ eadem eueniūt a caſu ⁊ a ꝓpoſito.

Et concedo hec argumēta ꝙ nō generat̄ per ſe li gnū albū: qđ eſt ꝯ opiōnē: qꝛ eiuſdem erit actus ⁊ fieri vt via. Sʒ entis ꝑ accn̄s nō eſt actus. igit̄ nec fieri qđ ē generari per ſe dico: per accn̄s pōt tm̄ eē illi⁹. ℂ Itē oīs mot⁹ ⁊ mutatio diſtinguūtur ꝫm gen⁹ a ꝑ ſe ter mino. Sed ens per accn̄s nō diſtinguit̄ gn̄e ab hoīe vel a termino ſuo: qꝛ in nullo gn̄e. ergo alteratio ad lignū albuʒ
T.c. 27 ⁊ ide. nō diſtinguit̄ ab alteratione ad hoīem albū. ℂ Iteʒ in. 7. eodē mō ē generās ꝯpoſitū ⁊ generatū. Sʒ generās in ge nere accn̄tis nō eſt per ſe compoſituʒ ex ſubo ⁊ accn̄te. er go nec genitū. p⁹ mi. calefactio ē vn⁹ mot⁹. Sʒ omnis mo
T.c.ii. ⁊ inde. tus vn⁹ ē ab vna forma: vt hr̄. 8. qꝛ ſi faciēs ſit idē ꝑ accn̄s faciet multa. ℂ Itē ſi calr̄ eſſet ſeparatū gn̄aret ſicut cū ſubo: ſicut pʒ de ſpēb⁹ in ſacramēto. ergo de rōne gn̄ātis nō eſt ꝯpō ex ſubo ⁊ accidēte. ergo nec de rōne geniti.

Ideo alr̄ dr̄ ꝙ ꝯpoſitū eſt ens ꝑ ſe ex ꝓpria potētia ⁊ ꝓprio actu. Declarat̄ ſic phs in. iz°. z. c.
T.c.i9. ⁊ ide. per totū dicit ꝙ cāe ⁊ pn̄cipia entiū ſunt quodāmō eadeʒ: quodāmō nō eadē: qꝛ ſunt ꝓportiona^r eadē ꝓportiona^r al tera: ſicut pn̄^ta ſunt altera: ⁊ ſicut in genere ſube ꝑuatio ⁊c. ſicut igit̄ in gn̄e ſube ſunt ꝓpria pn̄cipia ⁊ mā ⁊ forma: ſic vt videt̄ ꝫm phm̄ in alijs gn̄ibus. Dicit̄ ꝙ illa potētia q̄ ē in gn̄e accidētiū eſt ꝓpriū ſuſceptiuū illi⁹ accn̄tis: vt dicit̄
T.c.zz. in. iz. ⁊ exēplificādo ibi dic̄. albū ⁊ ſupficies: tanq̄ ſuperfi cies ſit eius potētiale. ⁊ certū eſt ꝙ nō eſt in eodē gn̄e cuʒ albo ⁊ nigro: nec ꝑ ſe nec ꝑ reductōeʒ. ℂ Cōtra. phs ꝯclu dit diuerſitatē ſilēm in pn̄cipijs ⁊ pn̄cipiatis. ℂ Sʒ ſi hec rn̄o ſit va. tūc ſegtur ꝙ nō eēnt tot ibi altera pn̄cipia: ſicut genera ⁊ pn̄cipiata: qꝛ ꝓximū fūdamētū relōnis ꝑt eē q̄li tas ⁊ agere ⁊ pati. ⁊ potentia actia ⁊c. Ita ꝙ quatuoꝛ gene ra pn̄t eē ꝓxima fundamēta relōnis que eſt eadē ⁊ in eo dē gn̄e. ġ ſi tāta diuerſitas tūc pn̄^ta differret quatuoꝛ gene ribus gn̄aliſſimis. Similr̄ eadeʒ res ſubiecta: loquēdo de ſubo qđ ē obʒ ſiue res gn̄is poꝛ pōt eē imediatū ſubm̄ dif ferētiū gn̄e. Ita ꝙ neutrū recipiat me^te alio. illa ergo pn̄^ta differūt gn̄e: ⁊ tm̄ potētia nō eſt eadē nec altera ſicut pn̄^ta. opʒ ergo ponere tria pn̄cipia ꝓportionalia in quolibet ge nere diuerſa diuerſoꝛuʒ: ſicut ⁊ gn̄a ſunt diuerſa. ita ꝙ ſit pn̄^m potētiale in quolibet gn̄e diuerſum. ⁊ ſilr̄ ꝑuatio ⁊ for ma. Silr̄ illud qđ dicūt de ſupficie nō cogit: qꝛ ponit ħ ꝑ exēplo: qꝛ potētia ꝓpria nō eſt nota. Vn̄ in ſubſtātijs ſen ſibilib⁹ exēplificās de ꝑuatiōe ⁊ forma ⁊ mā dicit. caliduʒ ⁊ frigidū: q̄ ꝫm oēs nō ſunt forme ſubales: ſʒ accn̄tales. ſic
T.c.9. artificialia ⁊ nō māe: ſed cōpoſitū. ℂ Itē in. 8°c. de forma ꝯ platonē. dubitatio antiſthenicoꝝ hʒ locū ꝯ platonē. ſ. ꝙ cū i diffōne cuiuſlibʒ qđ diffinitur: opʒ ꝙ ſit gd q̄le. i. mate ria: vn̄ cōcludit ꝙ idea nō diffinit̄. Sed dr̄ ꝙ ſufficiūt con ceptus diuerſi. ℂ Cōtra. tūc ar^m nihil eſt ꝯ platonē: qꝛ ita diceret de idea: ꝙ ſicut albedo hʒ ꝯcept⁹ diuerſos. ſic poſ ſet dici de idea. ℂ Cōfirmo illud. oīs diffō ē rō ex noībus nā vnū nomē nō facit rē eē notā: vt dr̄ ibidem. iſta noīa ſi gnabūt alterū gen⁹ alterū drīam ſi ſint nulle iſtoꝝ vnito rum: qꝛ vnū eſt potētiale: aliud eſt actuale. ⁊ ad gen⁹ ⁊ dif ferentiā ħ ꝑtinet. ℂ Itē illa noīa opʒ ꝙ ſignificēt eēntiam ad hoc ꝙ diffiniāt nām rei. ⁊ tūc aut ſignāt per ſe eadēʒ eſſentiā aut alterā. Si alterā. ꝓpoſitū habeo. Si eadē bis dicetur idē. ſi ponāt res pro noībus: ſicut de modis drēn

di arguitur cōtra Cōmēt. ℂ Itē ſi nō ſic eēt. ſufficeret tm̄ genus in diffōne ex quo totā eſſentiaʒ ſignāt. ℂ Ad pn̄ci pale planū eſt in nūeris: ꝙ ibi eſt v⁹ potētia ⁊ mā alia a for ma nō ipſa res q̄ ē vna: qꝛ ex reb⁹ nō componit̄ numerus. ſi ergo ibi ita eſt gd mali. ſic eſt in alijs. Similr̄ cōtinuum habʒ partē extra partē iquātum cōtinuū illa pars vel par tes nō ſunt cōtinuum. ſunt ergo materiale ⁊ formale. i. for ma cōtinui ſuperaddita.

Dico ergo ꝙ que ſunt in gn̄e ꝑ ſe: vt ſpēs ſunt ſic cōpō. ſilr̄ hoc pʒ in ſacramēto. vbi per nās accn̄tia mouent̄ ⁊ trāſmutant̄. ℂ Cōtra. oē accn̄s eſt forma. ſi ġ aliqđ ſit ꝯpoſitū forme ē forma. Sʒ phm̄: quia tūc iretur in ifinitū. ℂ Iteʒ forma eſt cōpōi cōtingens in ſimplici ⁊ inuariabili eēntia conſiſtēs. ġ ⁊c. ℂ Item ſi ſic. vnūqđq; ſufficiēter cōſtituit̄ per pn̄cipia eſſentialia. Tūc accidens ſic poſſet diffiniri abſq; ſuba. ℂ Item tunc albe do fieret nigredo ſicut ignis aqua. ſicut. n. ibi ē ſubʒ ꝙ pōt differre trāſmutatiōeʒ ſic ħ: quod eſt contra phm̄ in ꝑmo phyſicoꝝ. vbi dicit ꝯriūʒ nō fit ꝯriūʒ: ſʒ eſt aliqd ſub vtro T.c.56.
ꝙ. ℂ Ad ꝑmū vult ibidē ꝙ cōpoſitū ꝑ ſe gn̄atur ⁊ nō for ⁊ ide.
ma cōpoſiti generati: qꝛ ſi ſic. tūc ibit̄ in ifinitū: ſed nō ibit̄ in ifinitū: niſi detur ꝙ ſimilis ē ratio in formis compoſito rū: ſed albedo licʒ ſit forma accn̄talis ſube: tm̄ nō ē forma cōpoſiti per ſe gn̄ati in gn̄e accn̄tis: ſed eſt ipmmet cōpoſi tū eius: tamē ꝯpoſiti. i. albedinis eſt aliq̄ forma que nō ge nerat̄. ℂ Ad aliud ꝓbat ſimplicitatē ibidē: qꝛ compoſitū eueniēs cōpoſito facit mai⁹: ſed forma eueniens cōpoſito nō facit mai⁹: vt dicit ex^m. ibi albedo adueniēs corpori nō facit corp⁹ mai⁹. Cōcludit ergo tm̄: ꝙ nō facit mai⁹ extēſi ue. ⁊ ħ ē verū: nulla. n. forma facit ſic mai⁹: niſi quātitas: ſed a cōpoſitiōe illa alia ē ꝯpō m^r valde. Jō ſtat ꝙ ⁊ ſi non ſit cōpoſita ꝯpōne illa: ꝙ ſit ibi ꝯpō perfectiōis. ℂ Ad rō nes. accn̄s ꝫm oēs habʒ gen⁹ ⁊ drīam. ſicut ġ diffō ad rem T.c.33. huiꝰ.
ſic ꝑtes ad ꝑtes. ſicut ergo tota ſignat eēntiā totā. ſic par tes ꝑtes eſſentie. ⁊ ita ꝙ vna ꝑtē materialē. a^a formalem. ℂ Ad aliud. ſicut ex igne fit aer. ſic ex albedine nigredo. ita ꝙ neutrolibʒ ħ totū fit. vel vtrīꝫ in hoc totuʒ: ſʒ gd ſub ſtratuʒ ſub vno ē poſt ſub alio: tm̄ nō cōcedim⁹ ita de albe dine ⁊ nigredine: ſicut ē in ſuba: qꝛ potētia ſub albedie nō eſt gd ꝑ ſe ſubſiſtēs: ſʒ depēdēs a ſubo. iō nō pōt mutari ad aliā formam: niſi mutet̄ ſubm. ſed mā ſube ita ſubſtat for mis: ꝙ nihil ē ſubſtratum ſub mā ad ħ ꝙ recipiat. ſʒ ipſa met ſine alio recipit. Silr̄ potētia accn̄tis eſt ignota.

Ad argumentum pn̄cipale dr̄ ꝙ ꝯpoſituʒ in actu gn̄at̄. ⁊ cū dr̄ tale eſt. dico ꝙ nō eſt qū generat̄: ipm̄ tm̄ ꝫm ꝙ terminat gn̄ōnē: ē actu. ℂ Ad aliud de gn̄ōne hoīs. dr̄ ꝙ ē nālis: qꝛ nō ſoluʒ illud qđ iducit formā: ſʒ qđ iducit diſpōnē necītantē ad i ductiōem forme dr̄ gn̄ans. ⁊ in ꝓpoſito. hō diſponit mām. iō dr̄ generās. ℂ Ad ꝫ^m dr̄. ꝙ in alijs generib⁹ generat̄ ens ꝑ ſe: ⁊ cū dr̄ ꝙ nō hn̄t mām. Verū ē ꝫm ꝙ mā dr̄ ſubſtare forme: ſic ē in gn̄e ſube: ſed totū compoſitū in gn̄e accn̄tis ex potētia ⁊ forma iheret alteri. ℂ Ad aliud ꝙ nūq̄ ē mu tatio in accn̄tibus: niſi qꝛ ſubm̄ mutatur.

ℂ Vtꝝ igit̄ eſt q̄dā ſpera ꝑter has: aut dom⁹ ꝑ ter lateres: aut nūq̄ facta eſt: ſi ſic erat ħ aliqd. Sʒ qꝛ tale ſignificat: hoc aūt ⁊ determinatū nō ē. ſed gn̄at ⁊ facit ex hoc tale qđ qn̄ generatū ē: eſt hoc tale. hoc aūt eſt oē hoc. T.c.XXVIII.

ℂ Queſtio. XI.

Vtrum rō phi ꝯ plonē valeat quā po nit de idea. Et nō. qꝛ ſi ſic. ar guit ꝙ nūq̄ generatum eſt hoc aliqd. Sʒ ꝯclo eſt ſic falſa: ſed hoc non videt valere:

qꝛ forma in cōpoſito eſt ꝑncipiū generādi cōpoſitū. igitur
ſi ꝑ ſe eēt idē agerct.exᵐ caloꝛ ſepatus. ¶ Jtē nullū agēs
nāle ꝑtiʳᶜ agit niſi mediātibꝰ qualitatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuis.
ḡ nullū tale īducit formā ſubalē:qꝛ nō īducit aliqd nobili
us ꝙ̄ ſit forma ſm quā agit.ḡ īducitur a forma ſepata.
EX ¶ Dic etiaꝫ ſunt due difficultates:qꝛ illa virtus in ſemine
nō pōt cauſare animā. Tum qꝛ coꝛrumpit̄ cū forma ſemi
nis quādo anima ꝑmo eſt.⁊ ita ē a nō ente. Tuꝫ qꝛ anima
nobilioꝛ eſt illa v̄tute.virtus patris nihil eſt:qꝛ nō eſt agēs
TRA ſuperius:ſed per accidens oꝛdinatum.
T.c.28. ¶ Jtē oīa que gn̄antur gn̄ant̄ ab vniuoco.ca°.iſto.ſꝫ in pu/
⁊.30. trefactis nō eſt vniuocū generās niſi ſit aliqđ vniuocū ſe/
paratū.ſicut vr̄ ſpeciꝰ in aīatis:quoꝝ forma nobilioꝛ ē ꝙ̄cū
ꝙ forma pure coꝛpoꝛea. Non valꝫ h̄ fugere ad anglo͛s.qꝛ
articulus dānatus ē. z.c. 7.⁊.23.ergo oīs aīa īmediate eſt
a deo.¶ Jtem ꝙ ratio ſua nō valꝫ.anima intellectiua nō
eſt a generāte.ſed a creāte que eſt pura forma: ⁊ tamē ge/
T.c.28. nitum eſt h̄ aliquid.ergo ꝯn̄a nō valet.¶ Oppoſitū ph̄s.

Dicitur ꝙ rō ph̄i valꝫ.Qđ ꝓbat̄:qꝛ ſi generans ſit tm̄ forma. ḡ in generādo nō đpendet a
mā.⁊ ſi h̄ ꝓducit ſibi ſil'e oīno.⁊ ſi nō.hoc ē ꝓpter defectū
T.c.56. a ꝑte māe:qm̄ idē facit idē.z.đ gn̄ōne.ſi ḡ gn̄ans ē foꝛᵃ tm̄
⁊ genitū.¶ Jtē ſi genitū eēt h̄ aliqd.ḡ gn̄atur ꝑ trāſmuta
tōeꝫ māe.ḡ gn̄ans erit ꝯpoᵐ:qꝛ foꝛᵃ tm̄ nō pōt trāſmutare
ꝯʳᵒ.28.⁊ māꝫ.vn̄ ꝯʳᵒ.foꝛᵃ nō pōt trāſmutare mām̄.iō ponētes crea
31.huiꝰ. tōeꝫ opoꝛtebat eos ponere creās cōpoſitū ex mā ⁊ forma.
¶ Dr̄ ꝙ oꝫ ponere agēs ꝯpoſitū diſponēs māꝫ:ſꝫ ſola foꝛ
ma pōt īducere formā.¶ Cōtra h̄.cōmētatoꝛ in eodeꝫ cō
31. mēto excludit hāc rn̄ſiōeꝫ.ſi illud qđ generat ſubꝫ forme
eēt aliud a generāte formā:tūc ſubꝫ ⁊ ſua forma eēnt duo
in actu.¶ Jtē ſi ſic.vnū actu:ſm ꝙ vnū gn̄at̄ a duobꝰ agē
31. tibus.¶ Nota ꝙ h̄ īnuit̄ rn̄o cōmētatoꝛis h̄ in ꝯʳᵒ: ⁊ tres
rōnes qbus oñdit ꝯn̄am Ar.ꝑma ꝓpter aſſimilationem.
2ᵃ ꝓpter impꝛopoꝛtionabilitatē īmaterialis ad materiale
in ratiōe mouētis.3ᵃ qꝛ excludit reſpōſionem illam pꝛedi/
ctam.⁊ ꝓcedit ex vnitate compoſiti.

Contra ꝙ ꝑma rō nō ꝓbet ꝯn̄am.oē agēs ꝙ̄tum eſt de ſe.ꝓducit ſibi ſimile. Jnſtātia.actio ꝑme
cāe minꝰ depēdet a mā:ꝙ̄ actio alicuiꝰ idee ſi eēt. Sed pꝛi
muꝫ nō pōt ꝓducere ſibi ſil'e ſemꝑ:ſed ꝓducit mām̄ ſicut
formā.⁊ ſimil'r cōpoſitū:qꝛ qcqd pōt cā īferioꝛ pōt ⁊ ſupe/
rioꝛ:ſꝫ īferioꝛ pōt gn̄are cōpoſitū.ḡ ⁊c̄.¶ Jtē ꝯn̄a aſſūpta
nō valꝫ:ꝙ qꝛ agēs nō ē in mā.iō nō depēdet actio a mā:qꝛ
oē agēs citra ꝑmū reqrit mām̄ in quā agat:⁊ tamen aliqđ
eſt agēs immāle ꝑter ꝑmū.¶ Jtem ꝯ ſcđaꝫ rōnē iſta ꝓpō
videt̄ impoſ'is.īmateriale nō pōt trāſmutare mām̄. ⁊ hoc
ꝓpter ꝗtuoꝛ.¶ Primo qꝛ ex ipſa ſeqt̄ impoſ'e.ſ.ꝙ pꝛima
cā nō pōt trāſmutare mām̄:qꝛ nullū agēs ſeparatū ē.ita ī/
materiale:ſicut ꝑma cā.¶ Jtē ſcđo.īpoſ'e ē aliqd trāſmu/
tare aliud ꝑ mediū niſi trāſmutet mediū:ſed cōmēt.in fi/
31. ne illiꝰ cōmēti dicit ꝙ forma ſepata pōt trāſmutare mām̄
meᵗᵉ coꝛpoꝛe celeſti.ergo pōt trāſmutare illud coꝛpus me
diū.alias ꝓcederet in īfinitū:qꝛ vltimū trāſmutatū tranſ/
mutat̄ ab aliquo trāſmutāte:⁊ illud ē māle ⁊ deueniēs ad
aliqđ trāſmutās nō coꝛpꝰ qđ trāſmutet coꝛpus īmediate.
ꝯʳᵒ.31. ¶ Jtē.3.đ dictis ꝓpꝛijs ſeqtur oppoſitū dicti ſui:qꝛ dic̄ ꝙ
coꝛpoꝛa celeſtia in illis que generātur per putrefactioneꝫ
dāt illis aliqd loco ſeminū:ſed coꝛꝑa celeſtia ſunt forme.
ita ꝙ nō ē ibi mā receptiua forme ſubalis ſm ipſum in de
ſuba oꝛbis.ḡ ſola foꝛᵃ pōt trāſmutare mām̄.¶ Jtē 4°.trāſ
T.c.z.⁊ mutās trāſmutat inꝙ̄tū ē in actu.9°.huiꝰ.⁊ inꝙ̄tū tale ac/
inde. cidit ſibi h̄re ꝑncipiū potētiale.ergo accidit trāſmuᵗᵒ habe
re mām̄:⁊ eē compoſitū.¶ Jtē ꝯ aliud qđ tāgit excluden
do rn̄ſionē ꝑ vnitatē ꝯpoſiti.dicit.n.ꝙ ſubm̄ ⁊ forma eēnt
duo in actu:⁊ ꝙ vnū actu eēt a duobus agentibus. h̄ ſunt
oppoſita:qꝛ ſi ſubiectum ⁊ forma ſunt duo,tunc non ſunt
vnū actu:ſed duo actu.¶ Jtē ex eodē affirmato ⁊ negato
nō ſeqt̄ idē.¶ Jtē ꝙ rō nō valꝫ in ſe:qꝛ mā ē a deo:qꝛ īge/
nerabilis:⁊ tm̄ forma ē a gn̄ante ꝑticulari.ergo ſubm̄ ⁊ foꝛ
ma ſunt duo in actu:nō valꝫ:qꝛ tota mā ē in potētia ⁊ actꝰ
adueniēs facit vnū actu.¶ Jtē alia rō nō valꝫ qn̄ īfert ꝙ
vnuꝫ actu ē a duobꝰ agētibus.ꝓ°.ꝙ ꝯcl'o ſit nec̄ia.aliquis
vnꝰ effectus ē ab agēte ꝑticulari. ⁊ qcqd ē a cā ꝑticulari ē
ab oībus cauſis vl'ibꝰ oꝛⁱᵇˢ ⁊ veriꝰ ꝙ̄ ab iſto particulari.⁊ il
lud voluit ph'o vt imponit̄ ſibi: tm̄ ꝙ eēt a duobꝰ agētibus
eque ꝑmis:⁊ eque īmediatis hoc eſſet impoſſibile:ſed iſto
modo non poteſt inferre contra platonem: quia diſponēs
⁊ inducens ſunt agentia oꝛdinata.

Dicitur ideo ad.q.ꝙ ph̄s ꝓbat ideas non eē ne/ ceſſarias ad gn̄ōnē. nō qn ſint poſ/
ſibiles:⁊ h̄ ſufficit ph̄o.Qđ ꝓbat̄.nūꝙ̄ ponēda ſunt plura
vbi ſufficit vnuꝫ ſm ipm̄ ꝑmo phẏcoꝝ.ca°.illo.ꝯn̄s aūt ⁊c̄. T.c.50.
Sꝫ generatio vniuoca pōt ſaluari ſine ideis.iō nō opꝫ eas
ponere ꝓpter gn̄ōnē.Sꝫ cōpoſituꝫ ꝑticulare gn̄at cōpoſi
tū ꝑticulare.⁊ h̄ vniuoce:⁊ magis ē gn̄atio illa vniuoca ꝙ̄
eēt cōpoſiti gn̄ati ab idea.ḡ nō eſt nec̄e ponere ideā ꝓpter
gn̄ōnē:tm̄ nō ꝓbat ꝙ nō ſunt poſ'es.⁊ h̄ ſonat lr̄a ſua: qꝛ di
cit ſi ſint idee ꝑter ſingularia nihil vtiles erūt ad gn̄ōneꝫ.
Vn̄ nō vult ꝙ impoſſibile ſit eas eſſe.Sꝫ ꝓpter gn̄ōnem
vniuocam nō eſt neceſſe ponere eas.

Ad pꝛimum arᵐ:ꝙ q̄litates actiue non ſunt īme diatū ꝑncipiū eliciēdi qualibꝫ actio
nē:ſꝫ forma ſubalis eſt īmediatuꝫ ꝑnᵐ gn̄ōnis ſubſtātialis
ſicut q̄litas reſpectu motꝰ.Sꝫ dcīn ph̄i hꝫ veritatē reſpe
ctu diſpōnis māe.¶ Ad aliud:ꝙ oīa fiūt aliqual'r ex vni/
uoco:qꝛ agēs vel hꝫ formā quā ꝓducit formal'r in ſe.⁊ tūc
gn̄atio ſimpl'r ē vniuoca:aut hꝫ formā illā in v̄tute:⁊ tunc
gn̄atio nō vniuoca ſimpl'r vt ꝑus:ſꝫ ſm qd.¶ Ad aliud ꝙ
hec ꝯn̄a ē bona.⁊ ſufficit ph̄o:qꝛ ſi genitū eſt hoc aliqd:nō
opꝫ generantē eſſe formam ſeparatam.Sed ſufficit ipſuꝫ
generans eſſe compoſitum.

Qui vellet tenere viaꝫ cōmentatoꝛis innitendo 2ᵉ rōni eius.nō vl'iter:ſic̄ ipſe ītēdit: qꝛ ſic
īpꝛobatur per ꝑmā īſtantiaꝫ de deo. Sed ꝑtiꝰ de quolibꝫ
agēte creato poſſet ſic arguere.Agēs creatū nihil generat
niſi ꝑus alteret coꝛrūpēdū:īmāle creatū nō pōt alterare.
ḡ ⁊c̄. ꝓ°.ma.nō de nihilo gn̄at:nec de materia ſine forma.
ergo reqrit cōpoſitū in qđ agit:illud nō coꝛrūpitur ſine al
teratiōe pꝛeuia.ꝓ°.mi.nihil alterat niſi hꝫ qualitates acti
uas formal'r vel virtual'r.Sꝫ ſuba ſeparata creata nec hꝫ
q̄litates actiuas formal'r.pꝫ:nec virtual'r.ꝓbat̄:qꝛ omniū
qualitatū ſpiritualiū q̄s hꝫ cū ſint ꝑme:vel ſcđe ſpēi qua/
litatis tota v̄tus exhaurit̄ per opatiōnē ītra cuius ille ſunt
ꝑncipia.ergo nihil extra cānt.¶ Cōtra iſtā rōnē inſtat̄.ꝑ
ꝯ maioꝛē:qꝛ vr̄ ꝙ aliud poſſit alterare:⁊ aliud gn̄are:ſicut
in ꝓductiōe hoīs:nec al'r ꝓbat̄ ma.niſi qꝛ oꝫ alterationeꝫ
ꝑcedere gn̄ationē:nō aūt ꝙ vtraꝙ̄ ſit ab eodē.ſic idea po/
net̄ generās:ſꝫ ſinolon alterās.¶ Jtē mi.negat̄.⁊ contra
ſcđam partē mīoꝛis ꝑſill'i ꝓbantis eaꝫ arguit̄:qꝛ Ar.in 1°. T.c.32.
cap.in gn̄atione quāti nō oꝫ pꝛeexiſtere ꝙ̄tū actu. ergo ꝙ̄
titas equoce pōt generari pari rōne:⁊ alia accn̄tia.¶ Jtē
ſi nō a ſuba ſaltim ab alia q̄litate in angelo:que ꝑfectioꝛ ē
pōt gn̄ari vt videt̄ alia minꝰ perfecta in coꝛpe:ſicut a luce
lumē:vel potiꝰ caloꝛ.¶ Jtē ꝯ ꝑmā partē eiuſdē mīoꝛis ſe
cūdi.ſ.ꝑſill'i:qꝛ plato poſuit idearū paſſiones:qꝛ ⁊ ſciētiaꝫ
de eis.igit̄ ſm ipm̄ h̄rent ꝓꝑetates naturales ꝑ quas poſ/
ſent formal'r alterare.¶ Jteꝫ ꝯ totā rōnem:quomō ipſa
nō eque cōcluderet de deo:ſicut de angelo.¶ Ad iſta.ad
.i.dr̄ ꝙ nihil nobiⁿˢ negāduꝫ ē alicui nature niſi appareat
neceſſitas:qꝛ.z.de gn̄ōne:naturā ſemꝑ inqmus deſidera/ T.c.59.
re qđ melius ē.Nullū aūt icōueniēs.ſi h̄ ignis generet:qꝛ
ſm platonē hꝫ ſimilē perfectionē cū idea lꝫ minus ꝑfecte

ergo ⁊ operationẽ ſimilẽ.licꝫ min⁹ itenſam. Jtaqꝫ ſi cuꝫ h
idea generet.vr̃ ſm cõmẽtatorẽ ꝙ vnũ actu eſt a duobus
agẽtib⁹ nõ ordinatis:ſicut ꝓcedit vltima rõ h īducta con/
tra cõmẽtatorẽ.Qñ igit̃ hic accipitur aliud põt alterare:⁊
aliud gñare.negat̃ de illis actiuis:quorũ vnũ neceſſe ē ge
nerare.ſicut ⁊ aliud.nõ iã negat̃ ꝙ illud aliud nõ poſſet:ſꝫ
qꝛ h potẽte.⁊ iõ necīo faciẽte.aliud nõ põt in eodẽ ordine
cãe reſpectu eiuſdẽ gen̄.Sꝫ qꝛ illõ vr̃ min⁹ tribuere ideis:
Alr̃ dr̃ ꝙ mutatio terminãs motum nũqꝫ põt eẽ niſi a cã
mouẽte in iſto motu:lꝫ qñqꝫ ſit īmediate mutatio ab iſto
qõ mouet me.ͤ:vt in gñõne hoīs nũqꝫ p̄mo mouet in altre
ratiõe idea:nec me.ͤ nec īme.ͤ:qꝛ particulare agẽs ſufficiẽ
ter alterat.ita ꝙ aliud eiuſdẽ ordīs nõ põt idẽ alterare. er
go nõ põt eẽ idea cã mutatiõis terminãtis illũ motuꝫ.ma
ior ꝓbat̃:qꝛ terminare ⁊ ꝑ ſe termin⁹ vident̃ eẽ ab eodeꝫ.
¶ Sꝫ hec rõ quaſi eadẽ eſt cũ p̃cedẽte: qꝛ iª dicit ſinolon
gñare.⁊ iõ nõ ideã:ſꝫ ſinolon alterare.⁊ iõ nõ ideaꝫ. ¶ Et
vltra.g̊ nec generare. ¶ Jn hac forte ſcõa ſunt pl̃a dubia:
qꝫ in p̄ma. Hec ꝓpõ tñ.ſ.mutatio terminãs motuꝫ nũquã
põt eẽ niſi a cã mouente in illo motu vr̃ neceſſaria ſi īdiui/
ſibile in q̃titate continua nihil ſit:ſꝫ ſi eſt aliqd ꝓpõ̃a eſt
ſm henricũ:qꝛ ꝓpter eã ponit duas formas in hoīe.⁊ h lo
quẽdo de mutatiõe ītrinſece termi.ͤ:nõ aũt de q̃cũqꝫ con
comitãte:qꝛ creatio aīe cõcomitat̃ īductiõem forme mix
ti in hoīe:ſed illud lꝫ qõ ſeqtur ꝓpõnem ſit verũ:tũc ꝓpõ
nõ valꝫ ꝑ Henr̃.lꝫ h valeat ꝯ ideã.ꝓ i⁹.licet arguit̃:ꝙ ſicut
in p̄ori īſtãti nãe terminat̃ actio ſcõi.⁊ in ſcõo īſtãti nãe eſt
actio p̄mi in quo nũc 2ᵐ nihil coagit p̄mo:lꝫ vſqꝫ tũc coegit
q̃re nõ ita ẽt qñ ẽ mot⁹ põt coagere:⁊ in nũc mutatõis ni/
hil. ¶ Jtẽ cũ illo lꝫ poſſit negari.ſi.n.natũ eſt agere in īſtã
ti vſqꝫ tũc facta diſpõne a quocũqꝫ:quare nõ ageret.exᵐ ſi
aer moueret̃ localr̃ ab aliquo vt fieret p̄ſens ſoli qeſcenti.
¶ Jtẽ calor eſt p̄nᵐ alteratiõis in cui⁹ vltimo nũc ſubſtã/
tia ignis:q̊ vſqꝫ tũc nihil egit gñat igneꝫ:⁊ calor geñ ē a ꝓpa
forma ſubali ſm te.g̊ hic mot⁹ ſine mutatione terminãte
quã faciet mouẽs.⁊ mutatio ab aliquo q̊ nõ mouet: niſi ꝑ
accñs.ita.n.alteraſſet calor ſepat⁹. ¶ Ad 2ᵐ ſuba equoce
nõ cãt q̃titatẽ in alio niſi p̄us in ſe qõ non ꝯuenit angelo.
¶ Ad 3ᵐ rñſum ẽ.ꝓbãdo ſcõaꝫ ꝑtẽ minoris ꝓſill̃i. ¶ Ad
4ᵐ dubiũ ẽ:an ideã ignis poſuit calidã:ſꝫ dato ꝙ ſic.aliud
ẽ hic alterãs vt ſinolon.ergo nõ idea:ſicut in p̄ma rñſiõe.
¶ Si aũt negat̃ h ypoˢⁱˢ ⁊c̃.tunc ex quo idea agit vniuoce
ſm ip̄m.g̊ nõ agit equoce.⁊ ita non alterabit. ⁊ ita nec vni
uoce generãdo.⁊ ita cõtradictio. ¶ Ad.5.pꝫ.deus in ſe hꝫ
oẽm entitatẽ:⁊ omnem vim actiuaꝫ.ideo de ipſo ⁊ maior
falſa p̄mi argumenti.⁊ minor ⁊c̃.

¶ Dubitabit autem aliquis quare alia fiũt arte
⁊ a caſu vt ſanitas:alia non vt domus. Cauſa
vero eſt:qꝛ hoc quidem eſt materia īcipiẽs ge
nerationis in facere ⁊ fieri aliquid eoꝝ que ab
arte in qua exiſtit aliqua rei pars. Tex.cõmen
ti.XXIX.

Queſtio. XII.

Vtrum in mã reruꝫ nãliũ ſit aliq̃ ꝑs
forme generãde coagens ad
cõpoſiti gñõnẽ. ¶ Qꝛ ſic duab⁹ vijs. Pri/
ma alr̃ forma fieret ex nihilo.⁊ ita creare/
tur. 2ª via ex nãlitate gñõnis.que multi/
pliciter ꝯfirmat̃.p̄mo per diffõneꝫ nãe.2.
T.c.3. phyſicoꝝ:p̄ncipiuꝫ nõ dr̃ in quo ẽ motus:ſꝫ
mot⁹ eius in quo eſt p̄nᵐ illud:ſiue ille mot⁹. Nec vr̃ ītelli
gi de p̄ncipio paſſiuo tm̃. Tũ qꝛ magis dr̃ forma eſſe nã qꝫ
T.c.12. mã ex.2.phyſicoꝝ. Tũ qꝛ tũc nõ videretur dr̃ia inter nã/
⁊ ide. lia ⁊ artificialia quã ibi ponit:qꝛ artificialia inq̃tũ hui⁹ nõ
hñt p̄nᵐ motus.nãlia hñt.pꝫ ꝙ artificialia hñt p̄ncipium
paſſiuũ:alr̃ fieret qõ impoſſĩe eſt fieri. Tũ qꝛ in vltĩo ca.2ͥ. T.c.78
Ar.ſic dicit:ꝙ ſi dom⁹ cẽt eoꝝ que nã ſic fieret a nã:ſicut
nũc ab arte.⁊ qõ plani⁹ ẽ in eodeꝫ cap.dicit.ſi nauifactiua T.c.86.
cẽt in lignis.ſilr̃ faceret nauẽ:ſicut nũc nã. Sꝫ nauifactia
ẽ p̄ncipiũ actiuũ. ¶ Jbidẽ etiã dicit ꝙ a nã ſunt: quecũqꝫ T.c.84.
ſunt a p̄ncipio ītra mota ⁊c̃.A.videt̃ noiare cãm efficiẽteꝫ
Tum qꝛ.6.metaphy.Ar.ꝓbans phiam nõ eẽ practicã.ar T.c.1.
guit h ex obiectis:nã factibiliũ p̄ncipiuꝫ eſt in faciẽte:nã/
liuꝫ p̄nᵐ ẽ in moto. Tum qꝛ ſcõo phyſicoꝝ reducit Ar.ca T.c.66.
ſum ⁊ fortunã ad nãm ⁊ ītellectũ.ꝯſtat ſm ip̄m:ꝙ caſus ⁊ ⁊ ide.
fortuna ſunt cãe per accñs efficiẽtes.ergo nã ẽ per ſe effe/
ctiua. ¶ Tãdem confirmatur per illud.3.ethicorum.vio ca.º1.
lentũ eſt cui⁹ p̄ncipiũ eſt extra nõ cõferẽte vim paſſo. hec
diffinitio videt̃ cõuenire gñõni nãli niſi paſſum coagat.
¶ Jtem Ar.dicit in lr̃a.ꝙ a nã fiũt in quorũqꝫ mã eſt ꝑs T.c.29.
aliqua forme que ſic mouet mãm:ſicut moueretur ab ex/
trinſeco quid manifeſtius.

Contra forma ẽ ſimplex ex.6.p̄ncipijs. Si igit̃ aliqd
preeſt.videt̃ ꝙ ſit compoſita.

Hic fuit opio famoſa:ꝙ in mã eſt aliqd eẽntialr̃
diſtinctũ ab ipſa.⁊ ẽ in ipſa a crean
te.nõ aũt ab agente nãli.ex quo alio fiat forma.⁊ illud vo/
cabat̃ inchoatio:vel ꝑs forme:vel forma imꝑfecta:vel rõ
ſeminalis:vel potẽtia actiua in mã ſm ponentes illud co/
agere generãti.motiua fuerũt que tacta ſũt opponẽdo fu/
ga creatiõis ⁊ īnãlitatis in gñõne. ¶ Jſtoꝝ quidam pone
bãt vnã formã generalẽ ꝯcreatã mãe que eẽt rõ ſeminalis
reſpectu forme generis ꝓximi.⁊ ita vltra vſqꝫ ad formam
ſpẽi ſpãliſſime. ¶ Et h duplex cõfirmatio. Una ꝑ cõmen ꝯᵗᵒ.17º.
tatorẽ.mã p̄mo recipit formas vl̃es ⁊c̃. Alia ꝑ Ar.p̊.phyſi .p̊. hui⁹.
coꝝ.p̄ncipia oꝫ manere.nª forma ꝑticularis ſemꝑ mãet.g̊ T.c.50.
illa que ẽ p̄ncipiũ ẽ aliq̃ vl̃is reſpectu omniũ:ad quã nõ at
tingit gñans. ¶ Alij poſuerũt reſpectu cuiuſcũqꝫ forᵉ pro
priã īchoationẽ:⁊ ita a creãte tot īchoationes in mã:quot
formas ipſa põt ab agẽte nãli recipe. ſꝫ iſti bifurcati vñr.
¶ Quidã poſuerũt īchoatiõeꝫ eẽ ꝑtẽ forme ſiue formã ī/
perfectã q̃ ꝑ gñõnẽ aliquã ꝑfectõem recipiet. ¶ Alij dñt
eã eſſe totã formã:⁊ h duplr̃ vl̃ talẽ formã preeſſe in ſe:nõ
tñ vnitã mãe:ſiue īformantem mãm: per gñans aũt fieri
talẽ vnionẽ forme cũ mã:vel talẽ formã p̃eſſe:⁊ vnitã ma
terie:ſꝫ ſub eẽ īcompleto: ⁊ ꝙ acquirit ꝑfectũ eẽ ꝑ gñõnẽ.
ita ꝙ totũ compoſitũ p̃exiſtit gñõni vno mõ exñdi. ⁊ ſeqt̃
alio mõ exñdi:⁊ addit̃ nouiſſime huic mõ. ꝙ illa tota for/
ma tali modo preexiſtẽs eſt nãlis potẽtia de ſcõa ſpecie q̃/
litatis.⁊ ꝙ agit actiõe abˢᵃ que nõ reſpicit paſſuꝫ: generãs
aũt extra agit actõe reſpiciẽte paſſum: ⁊ hãc diſtinctioneꝫ
actiõis dicũt ſe habere a Simplicio ſuꝑ p̃dicamẽta.ca.de
actiõe.ſic ergo in ſpãli ſunt q̃tuor modi ad iſtã ꝑtẽ qõnis.
¶ Alij īproprie ſumẽtes vocabula vocãt potentiaꝫ paſſi/
uam mãe rõnẽ ſeīalẽ. ¶ Alij ip̄m generãs p̄ncipale.ſꝫ vo
cabuluꝫ rõnis ſeīalis ſpãliter ab Aug.º hr̃ q̊ non loqt̃ p̄mo
modo. Nã xp̄m negat fuiſſe in Abraã ſm rõnẽ ſeminalẽ:
in quo tñ fuit aliquo mõ ſm potentiã paſſiuã: lꝫ remotaꝫ.
Jta ⁊ leui ſm remotã:quẽ tñ cõcedit ibi fuiſſe ſm rõnem
ſeminalẽ.ſuꝑ Geneſim ad lr̃am. ¶ Tunc etiã nihil conce
deret deũ poſſe facere ex mã niſi ſꝫ rõnes ſeminales licꝫ
alio ordine qꝫ agens nãle faceret:nihil.n.forte fieri põt ex
mã ad qõ ipſa non eſt in potẽtia paſſiua. Quere in.9º.q.12.
Nec loqtur ſecũdo mõ:qꝛ ſemẽ ex rõne ſua videtur aliqd
imꝑfectum q̊le nõ eſt agẽs p̄ncipale.

His ergo duob⁹ modis tãqꝫ in ꝓprijs omiſſis p̄mi
q̃tuor tãqꝫ falſi improbãtur.p̄mus ſic:qꝛ
aut forma generis p̄oris eſt ꝑs forme generis poſterioris:
vt forma ſubſtãtie pars forme corporis. ⁊ ſic deīceps: aut
nõ.ſi nõ.nõ vitatur per hoc creatio:qꝛ forma corporis nõ
nõ eſt de aliquo ſui.ſi ſic,ergo forma p̄or realr̃ eadẽ eſt ꝑs

formarū ꝯtrariarū quarū vna ſuccedit alteri ꝑ gnōnē: qḋ videt̄ icōueniēs. ꝯñā pꝫ: qꝛ forma ṗoꝛ in gnōne ſm̄ totam ſuā entitatē manet. alias q̄uo nō erit creatio. ¶ Iſta aūt in vna mā eſt vna nūero. ⁊ ipſa cadeꝫ fuit ps forme coꝛru ptē. ⁊ fit ps forme gñatē. ¶ Cōtra ſcḋm ſeqtur ꝙ vlr̄ forma ſubalis ſuſcipiat magis ⁊ minꝰ: ſꝫ qꝛ hoc nō eſt oñſum hic eē icōueniēs: arguo alr̄ ex pte ꝑcedēte ⁊ ſequente. quo mō fit vnū: aut ſicut ex actu ⁊ potētia: ⁊ tūc nō erūt vnius rationis: aut ſicut ex elemētis: vt ex a. ⁊ b. fit ab. ⁊ tunc oꝫ dare 3m quo forma eſt vna. ¶ Iteꝫ aut pars forme adueniēs imediate educit̄ de potētia mãe: aut meᵗᵉ alia pte: ſiue imediate de illa alia pte. Si ṗmo mō. fruſtra ponit̄ ꝑp vitādā creationē: qꝛ ſine illa ṗma ita imediate ſcḋa educeretur de potētia mãe. Si ſcḋo mō q̄uo due eiuſdem rōnis ſic ſe habebūt: ꝙ vnū ſit ſubm trāſmutatōis: ⁊ alterū eſt terminꝰ: ꝑcipue cū potētia actiua q̄cūqꝫ: vt ꝓbat̄ 9. q. 9. eā ꝑ ſe reſpiciat qḋcūqꝫ in quo ſaluat̄ rō ſui obti ṗmi. igit nãlis vis generatiua ⁊ coꝛruptiua eque reſpicit illã pteꝫ preexiſtētē ⁊ aduenietem. ita ꝙ ſicut pōt ſup iſtã aduenieteꝫ vt per eius actiōem ſit ⁊ nō ſit. ita videt̄ ꝙ ſup aliã ptem. Quo mō igit̄ illa eſt ꝑpetua in mã. ¶ Cōtra 3m modū nō oꝫ multū niti: qꝛ ponit accñs ſine ſubo. ꝫ ē ſine hoc ꝙ iformet ſubm ⁊ formaꝫ mãlē coꝛlem ſine hoc ꝙ ꝑficiat mãm: ⁊ multa alia que poſſent iferri. ¶ Cōtra 4m ꝑter hoc ꝙ forma ſubalē totā: lꝫ ſm aliū modū eēndi ponit aptitudineꝫ vel habilitatē de ſcḋa ſpē q̄litatis ꝑter hoc etiã: ꝙ illū modū eēndi dicit eē in potētia. ⁊ hoc alij dicūt nō ponētes aliqd aliud a mã cū mã iã exiſtēs: ſed poſſe ꝑus exiſtere ꝑter illa in quã alias iꝓbationes q̄uo idē generabit ſe: ⁊ q̄uo aliq̄ actio ſine paſſione: nec Simpliciꝰ hoc vult. Quere in

gand. 60. 13. q. 3a. ¶ Cōtra iſtos modos ſil: ꝙ ṗmū motiuū nihil fit. ꝓbo: qꝛ poſitis q̄buſcūqꝫ preexiſtētibus aut aliquid nouū eſt: cuiꝰ nihil ꝑfuit. aut nō. ſi ſic: quecūqꝫ preexiſtūt fruſtra ponūtur ꝓpter creationem vitādā: qꝛ aliqḋ q̄tūcūqꝫ modicū ē. ⁊ nō ex aliquo ſui. ſi nō. nulla eſt gñatio: qꝛ q̄olibet in quolibꝫ ante gnōnē. nulla. n. entitas q̄tūcūqꝫ perfecta ē noua. De 2m motiuū nihil fit. ꝓbo: aut illud itrinſecū ē ex ſe oīno ſufficiēs actiuū ad gnōnē: aut nō. ſi ſic. ſemper aget. ⁊ ita oēs forme ſil̄ iducerent̄: aut ſalteꝫ illa ſemꝑ ad quã ē foꝛtioꝛ potētia actiua. ¶ Sil̄r q̄s ponit imꝑfectius ſufficiēs actiuū reſpectu ꝑfectioꝛis. ſi nō. ergo ꝑus naturaliter agit agēs extrinſecū q̄ꝫ illud itrinſecū. Alioqn ſemꝑ illud itrinſecū egiſſet: lꝫ imꝑfecte: ⁊ ita nūq̄ mã aliqua erit in q̄eto eē ſub aliq̄ forma: ⁊ in illo ṗoꝛi nature: in quo itrinſecū nō coagit: eſt actio violēta ſm ipſos. fruſtra ꝑ ponitur illa potētia ꝑp nãlitateꝫ ſaluãdam in gnōne: qꝛ tota generatio in quolibꝫ inſtāti temporis ſiue nᶜ eſt eq nãlis.

Propter iſtas duas rōnes cū oñdāt nullã eē neceſſitatē ponēdi tales ichoationes ꝑp illa ꝓpter q̄ ꝑcipue ponūtur: ⁊ nūq̄ ponenda ſunt plura ſine neceſſitate: ⁊ etiã ſenſui ſatis ꝯria. cōceditur ꝙ nō oꝫ generaliter in naturalibꝰ ponere tales ichoatiōes: nec etiã q̄ſcū

2. c. 29. qꝫ coeuas materie trãſmutabili. Qḋ cōfirmat̄ per Arꝫ. in lrã. Domus tñ fit ab extra. ſic tñ vtiqꝫ ⁊ ignis. vnde reſpectu ignis nullū actiuū ponit intra.

Reſtat ergo ingrere: an in aliq̄bꝰ naturalibꝰ in ſpeciali: ⁊ in q̄bꝰ ponēde ſunt ichoatiōes ſiue rōnes ſeminales: lꝫ nō ſunt coeue materie. ¶ Ubi ſciēdum ꝙ q̄dã naturalia imediate ꝓducūt ſilia. q̄dã meᵗᵉ. q̄dam neutro mō. Exm. ignis bos ſol: vel angelus. ¶ De ſcḋis vr̄ mam ꝙ ipſa ſcḋa imediate ꝓducunt ſeīa ex q̄bus vltima ſunt ſilia ṗmis agētibꝰ imeᵗᵉ generāda in q̄bꝰ ſeminibꝰ vr̄ quedã vis itrinſeca actiua aliquo mō ad ꝓductionē ſimiliū ṗmis gñantibꝰ ſemīa: que vis idita ſemini a generāte vocat̄ rō ſeminalis. Taliū ſeminū forma nō vr̄ ṗncipalr̄ itenta a natura. lꝫ ꝓpter aliud ex ſemine gñanduꝫ: q̄ſi talis forma ſit via in nãli proceſſu ab imꝑfecto ad ꝑfectū. ſicut ecōuerſo forma cadaueris nō vr̄ ex ſe ṗncipalr̄ itēta. Sꝫ. q. via in ꝓceſſu a ꝑfecto in imꝑfectuꝫ. Pꝫ aūt ꝙ talis forma nō ē coeua materie. Sicut nec alia ṗncipalr̄ itēta. imo minus ꝑmanēs in materia: nec ꝑ ꝯñs virtꝰ actiua ꝯñs ipam erit coeua: qꝛ iſta nō mãet niſi cū forma ſubſtātiali ſemis: nec in iſta ē v̄tus actiua reſpectu gnōnis: ꝓpter duas rōnes tactas in q̄ōne de ꝯñā Arꝫ ꝯ platonē. ſ. qꝛ nō manet in iſtāti gnōnis: ſicut nec forꝰ quã ꝯſeq̄t: qꝛ ſi ponat̄ eē in ſeīe maris. ⁊ ꝙ illud manet: lꝫ ſemē femie: qḋ eſt materiale reſpectu fetus coꝛrumpat̄. ſaltē ſtat ſcḋa ratio: qꝛ illa v̄tus ē imꝑfectioꝛ q̄ꝫ forma iducenda. Imꝑfectius nō eſt cã ꝑfectioꝛis. Nec valet dicere ꝙ v̄tute deſcidētis ſemē pōt vltra ſpēm ſuã: qꝛ lꝫ vbi ē oꝛdo eētialis duarū cãrū ad ꝓducēdū effectū ſcḋm poſſit vna in v̄tute alteriꝰ ꝙ nō pōt ſola: nō tñ vbi eſt accñtalis. ⁊ rō pꝫ ex diſione potentie actiue in totalē ⁊ partialē. in. 9. q. 12. ⁊ ex dictis in. 2. qᵉ. de ſtatu cãruꝫ. Oīs aūt cã que nō aliã hꝫ actionē reſpectu tertij: niſi ꝙ ꝓducit in eē cãm agētē imediatã ē tñ cã accidētalr̄ oꝛdinata reſpectu illius tertij: qꝛ pōt nō eē iſto ꝓducto agēte 3m: qḋ nō ꝯ ꝯmuniter in eētialr̄ oꝛdinatis. Pr̄ ꝙ ē eã accñtalr̄ oꝛdiata ad effcm ꝓductū actōe ſemis. q̄re ⁊c. ¶ Ex his pꝫ: ꝙ vbi manifeſte vr̄ ponēduꝫ ſemē in ipſo nlla ē rō ſeīalis coeua mãe: ſꝫ coꝛruptibilis ēt nō actiua in gnōne: ſed ad alteratione tñ ꝑcedētem gnōnem.

Reſtat vltra videre an rō ſeminalis ſm iſtas cōditiōes iueniat̄ in alijs a ꝓdictis. puta in gnōne putrefactoꝝ ſeu ianimatoꝝ ſeu eltoꝝ. ¶ Dicūt q̄dã ꝙ in gnōne ex putrefactione imprimit̄ a coꝛpe celeſti v̄tus aliq̄ ſimilis illi q̄ eſt in ſemie ꝓpagātis q̄ v̄tus eſt ibi rō ſeminalis. ſil̄r in gnōne ianimatoꝝ: vt lapidis ⁊ mineraliū. Sil̄r tādē in gnōne elemētoꝝ imittit̄ ei̇ coꝛrumpēdo talis v̄tus a generāte. ita ꝙ vlr̄ vbicūqꝫ eſt rō ſeminalis in coꝛrūpēdo a ṗnᵒ alteratiōis ṗme generatiōi: lꝫ illud coꝛrūpēdū nō fit ꝓprie ſemē: qꝛ nō a ṗcipali gñante: ⁊ qꝛ ṗncipalr̄ itentū nō ꝓpter aliud vt via.

Contra iſtam poſitionē. vbicunqꝫ eſt v̄tus talis cum nō ſit eſſentialr̄ oꝛdinata in agendo reſpectu ṗncipalis gñantis: vr̄ ꝙ illo amoto habebit actiōem ꝓpriã nō ſic in iſtis: qꝛ paſſa ꝑ nullã virtutem receptã videnť actiua in ſe nō preſente agēte extriſeco: qḋ maxime appet in eltis: qꝛ amoto extriſeco agēte nō perficiunt ad formã gñandi: ſꝫ redeūt ad naturã ꝓpriã.

Ad queſtionē ergo dici pōt ꝙ qꝛ pluralitas non eſt ponēda ſine necītate: ſicut vlr̄ negat̄ rō ſemialis coeua materie. ita poᵒ in generali. ꝙ nō ſit rō ſeminalis in quacūqꝫ alteratiōe preuia gnōni: ſed ſolū in illa vbi ex ſenſu neceſſe ē eã ponere: ⁊ hoc ē vbi abſente agēte extrinſeco alterāduꝫ ex ſe perficit vt fiat generatio; qḋ in nullis videt̄ niſi in genitis ex ſemine ꝓprie. iō ibi ſolū poᵒ rō ſeminalis nō in putrefactiōe: nec multo magis in iaiatis mixtis: nec reſpcū eltoꝝ. imo nec in genitis ex ſemine aialibꝰ ⁊ plātis poneret̄ rō ſeialis. ita ꝙ eēt actiua niſi manifeſtū eēt ꝙ ſemē ibi alterat̄ ſine ṗntia agētis extriſeci: ꝙ ſi poneret̄ illaꝫ alteratōem eē a ꝯtiᵉ: vel a coꝛpoꝛe celeſti nec ibi poneret̄ vis actiua. pꝫ q̄ vbi ponēda ſit.

Ad pꝛimum arm: aut cōcede nihil nouū oīno: aut qḋcūqꝫ nouū eē imediate a ſolo deo aut aliqḋ a creatura ꝓduci oīo nouum: ita ꝙ nihil eiꝰ preſuit. ꝙ ſi ṗmum eſt incōueniens ⁊ deſtruit oēm mutationem. ⁊ 2m. qꝛ tollit oēm actionē a creatura. da 3m. ⁊ ſi ptendas illud eſſe creatiōeꝫ. vide qd ſeqtur. ꝓprie aūt pōt dici ꝙ creatio eſt ſic de nihilo. nō vt ex termiō: ſꝫ vt ex ſubo ꝙ nullū ſubm hēat in ꝓductiōe illa aliquã rōnem cãlitatis. ita ꝙ nullū ſubm ꝯcauſet cātum cū efficiēte. cuius oppoſitum ſꝑ accidit reſpcū nãe non dei: qꝛ ibi nã nihil cōcauſat

lȝ qn̄cq̄ cōcurrat poſteri⁹ natura q̄ cātum cāri. ¶ Ad 2^{m}
dr̄ primo q̄ nunq̄ motus dicit̄ nālis ꝑpter pn̄^{m} actiuum
ītrinſecum. ſed tantum ꝑpter paſſiuū. Scd̄o tn̄ q̄ natura/
lia vt in pluribus cōiter hn̄t in ſe principiū actiuum alicu
2° phy^{r}. ius motus. Primum pȝ: tuȝ ex diffinitione nature que eſt
T.c.3. p̄ncipiuȝ motus eius in quo eſt primū ⁊c̄. Impoſſibile eſt
aūt q̄ in moto primū ſit p̄ncipiū actiuum mouendi: quia
ratio mouētis ⁊ moti ſi cōcurrant in vno: hoc eſt per acci/
dēs: q2 poſſunt diuidi. ⁊ ita qd̄ eſt vni⁹ nō eſt alteri⁹ p̄muȝ:
ſed erit per accidens. Patȝ etiā in exēplo de medico ſanā
te ſe. Tuȝ q2 moueri naturalr̄ eſt moueri ſicut mobile ap/
tum eſt moueri: nunq̄ aptum eſt ſic moueri: quia habȝ p̄n
cipiū actiuū talis motus: quia tunc calidū eſſet aptum na/
tum calefieri. imo ſi cōcurrat aptitudo iſta ⁊ p̄ncipiū acti
uum. hoc eſt per accidēs. Exemplū. imaginādo remanere
in graui illud quo īclinatur ad eē deorſum ablato p̄ncipio
effectiuo motiuo intrinſeco deorſum: graue deorſum mo
ueri ab extrinſeco erit naturalr̄. ⁊ ſic mot⁹ naturalis. Tuȝ
tertio a maiori: q2 in propagatis vbi magis vidētur eē nō
ſunt in inſtanti generatōis. Scd̄m pȝ: quia multa natura/
lia habēt p̄ncipiuȝ motus ⁊ mutationis: vt animata. plura
alterationis. quere in. 9°. qōne. 9. plurima loci mutationis.
generationis autem nihil habȝ p̄ncipiū actiuum: quia for
ma ſubſtantialis imꝑfectior non eſt motiua ad perfectio/
rem: nec ſimilis ad ſimilē in eadeȝ materia. pȝ. ¶ Ad oēs
autem ꝓbationes de p̄ncipio actiuo que ſunt ꝯtra primā
reſpōſionem. reſpondetur. ¶ Ad primā iſtarū dicitur: q̄
ſicut p̄ncipium actiuū eſt quo: non qd̄: ita ⁊ paſſiuū. Ita q̄
non eſt in quo: ſed principiuȝ eius qd̄ eſt in alio. cuius eſt il
lud p̄ncipiū. ¶ Cum additur q̄ forma ē magis natura q̄
materia. ¶ Reſpōdetur q̄ forma quandoq̄ eſt p̄ncipiū
paſſiuū: ſicut in alteratiōibus: vbi ſubiectuȝ nō inclinatur
naturaliter ad qualitatē ad quā alteratur. niſi inquantuȝ
eſt per formā determinantem ipſum ad hoc. ¶ Ad aliud
de differentia īter naturalia ⁊ artificialia. ¶ Rn̄o. mate/
ria artificialium nullā aptitudinem habȝ ad formā artifi
cialem: aut quia illa nihil eſt: aut ſi aliquid. aut eſt cōtra in
clinatiōem materie: vt omnes forme inducte per diuiſio/
nem cōtinui: ⁊ per ordinē partium in toto aggregato con/
tra naturalē īclinationem earū: vt in domo: aut eſt preter
illā īclinationem. ita q̄ materia nec ad ipſam inclinatur.
nec ad oppoſitū. nulluȝ iſtorum triuȝ accidit de forma na
turali. ¶ Cuȝ additur q̄ eſt in potentia paſſiua. aliter im/
poſſibile eſſet fieri. ¶ Rn̄o. q̄ potētia paſſiua īuenitur ſi/
ne aptitudine: vt in lapide ad ſurſum. ⁊ ecōuerſo: vt in ce/
co ad videndū naturaliter. Iudicatur auteȝ aptitudo ad
hoc: aut ex hoc: q̄ illud habȝ ſibi derelictuȝ: aut quia ſi ha
beret: naturalr̄ perficeretur ſ̄m illud quod iam habȝ p̄us
natura. ¶ Ad illud de domo. Inten⁹ Ariſt. eſt ibi: q̄ ſicut
ars agit ꝑpter finē: quia per media determinata propter
vltimū. ita natura: quia ſimilr̄ faceret domū quo ad hoc:
vt ars facit. ¶ Ad illud de nauifactiua ibi loquit̄ q̄ natu
ra nō propter hoc non agit ꝑpter fineȝ: quia nō deliberat:
quia ⁊ ſi nauifactiua eēt in lignis perfecta ageret propter
fineȝ: ⁊ non deliberādo. ita natura ſuo modo quo ad hoc.
¶ Ad illud a. rn̄o per ſcd̄m notabile in p̄ncipio ſolutionis
ſecūdi argumenti: quia cōmuniter eſt a. licȝ non ſit de ne/
ceſſitate naturalitatis motus. forma. n. naturalis cōmuni
ter ē aliquod a. Arti^{lis} n^{m}. īmo nec a. nec ex naturalis ſem/
per eſt alterū. ¶ Ad illud de 6°. metaphyce dicitur ꝑ idē
q̄ omne naturale habȝ aliquod p̄ncipium alicui⁹ motus.
artificiale nullius. ¶ Cōtra. ḡ a practica ꝑ illā drīaȝ nō di
ſtinguitur phyſica niſi īquātū ꝯſiderat nālia quo ad illos
motus alr̄ aliqd̄ nāle reſpectu oīs motus. ¶ Cōtra. ḡ non
diſtīguit ibi Ar. a practica niſi phyſicā de aliquo nāli. Si/
milr̄ falſum dr̄ q2 multis phyſicis pōt etiā īeſſe mot⁹ vio/
lētus: aut neuter. Tertio dicit̄ q̄ p̄ncipiū factibiliuȝ eſt in
faciēte cognoſcēte non ſic naturaliū. ¶ Contra Ariſto. di T.c.31.
cit. naturaliū aūt in motis oportet p̄ncipium vniformiter h⁹. ⁊. 8.
accipi. ¶ Rn̄o. factibiliuȝ p̄ncipium omne per ſe ordina/
tum ad eſſe eorū eſt in cognoſcēte preſcindēdo omne prin
cipiuȝ in facto: naturaliū autem principiū aliquod: q2 paſ/
ſiuum naturalr̄ inclinatū eſt in moto. ergo vniuerſal̄ dif/
ferentia. ¶ Ad illud de caſu. equiuocat̄ natura vt eſt p̄n/
cipium actiuū ad vnuȝ ex ſe contra propoſitū nō determi
natum ad oppoſita: ⁊ vt p̄ncipium motus naturalis cōtra
violentū. Pȝ eniȝ q̄ quādo ignis aquaȝ alterat. ibi eſt na/
tura p̄mo modo: nō ſecūdo. p̄mo mō ad naturā reducitur
caſus. nihil ad h. de ſecūdo. ¶ Ad illud de. 3. ethicoꝝ. viȝ
debȝ conſtrui cum paſſo: nō cū conferēte: niſi non ītelliga
tur p̄uatiue ſiue cōtrarie non negatiue tm̄. ¶ Ad vltimū
de littera hic. calor eſt pars ſanitatis virtualr̄: quia conti/
net ipſam: licȝ nō ſ̄m vltimatū gradum eius formaliter: ſȝ
excellentiori modo. ideo illā cauſat. ſic in omnib⁹ genitis
a caſu. ideo nulla ſubſtātia eſt a caſu. pȝ enim q̄ ſanitas de
qua exēplificat: poteſt virtute cōtineri in qualitate ab^{ta} re/
ductiua aliarū ad equalitatem: que eq̄litas eſt ſanitas: vl̄
cōcomitās eam: nūq̄ eſt ſic in ſubſtātia.

¶ Callias ⁊ ſortes. Et diuerſa quideȝ propter
materiam. Diuerſa nanq̄: idem vero ſpecie:
nam indiuidue ſpecies. T.c.XXVIII.

¶ Singulare vero ex vltima materia. Socra/
tes iam eſt: ⁊ in alijs ſimiliter. Et ifra.

¶ Horum autem non eſt diffinitio: ſed cum in/
telligentia aut ſenſu cognoſcuntur: hoc eſt cuȝ
actu videntur. Tex. cōmen. XXXV.

¶ Primum enim ſubſtantia que vniuſcuiuſq̄
propria vniuſcuiuſq̄: que non ineſt alij. Tex.
cōmenti. XLV.

Queſtio. XIII.

Vtrum natura lapidis d̄ ſe ſit hec vl̄
per aliquid extrinſecū. Q2 nō
de ſe. cui īeſt vnum oppoſitū de ſe: ei nō in
eſt aliud: nec per ſe nec per accidēs: Si er/
go natura eſſet hoc aliquid de ſe repugna
ret ſibi multitudo: ⁊ tūc natura nō poſſet
eſſe in multis. Ideo enī eſſentia diuia po/
nitur īdiuiſibilis: q2 eſt de ſe h̄. ¶ Confirmatur illa rō ſic.
obm̄ p̄us naturalr̄ eſt ipſo actu in illo p̄ori per te. nā eſt de
ſe h̄. ergo ītellectus nō pōt ītelligere eā ſub rōne vl̄is: niſi
ītelligendo eaȝ ſub oppoſita rōne illi: quā habȝ īquātū eſt
obm̄. ⁊ ita ītelliget nō obm̄: ⁊ oppoſita ſimul aut fictiōem
ītelligeret: ⁊ nihil rei niſi ſint gradus vniti. ¶ Itē que dif
ferūt ꝓprie aliquo ſui differūt. īdiuidua ꝓprie differūt. nō
enī ſunt p̄mo diuerſa: q2 tūc ita eſſent realr̄ diuerſa. ſortes
⁊ plato. Sicut albedo ⁊ linea. ergo in aliquo reali conue/
niūt. igit̄ illud nō eſt de ſe hoc. ¶ Itē eodeȝ eſt hoc aliqd
in ſe: ⁊ diſtinguit̄ ab alio hoc aliquo: ſȝ nā de ſe nō diſtīgui
tur ab alio. h̄ aliquo. tūc. n. nō eēt ille lapis lapis. ḡ d̄ ſe nō
ē hic lapis. ¶ Iteȝ ſi lapis de ſe formaliter eſſet hic lapis.
oīs lapis eēt h̄ lapis. ꝯn̄a pȝ: q2 qcqd īeſt nature ex ſe īeſt
ei in quocūq̄ īuenit̄. ¶ Itē diffō exprimit naturā rei. Si
ḡ lapis eēt de ſe hic lapis diffō p̄ eſſet alicui⁹ lapidis parti/
cularis. ¶ Itē cui⁹ p̄ ē diffō iſtud ē idē cū ſuo qd̄ qd eſt. cō
tra ariſt. q2 ꝯcepta cū mā nō ſunt idē. ¶ Itē paſſio realis: T.c.34
vt opari ⁊ gn̄ari īeſt p̄mo īdiuiduo ⁊ nō ſpēi. ergo aliqd ē hui⁹.
in īdiuiduo additū: reſpectu cui⁹ illud īeſt ſibi p̄mo.
¶ Nota p^{m} ar^{m} hic ⁊ 2^{m}. idē īportāt: ⁊ ꝯfirmatio p̄mi bona
ē. 3^{a} rō ē bona. 4^{a} rō ⁊ 5ª ſunt idē: nec multū valēt. q2 di
ceret̄ q̄ diffō eſt ſubē ſ̄m rōnē. igitur p̄mā ⁊ tertiā tene.

T.c.3. **Contra** 4°.metaphyſice. idē eſt hō ⁊ vnus hō ⁊ ille hō ⁊ nihil additū. ¶ Itē ſi natura eſt h per additū: aut per ſubam additā: aut per accñs additū. ſi primo mō: tūc per illud additū natura ſpēi poſſet diffiniri. ⁊ cū illud faceret p ſevnū cū ſpē: ſpēs erit genus: ⁊ pdicaret ptē idiuidui ⁊ nō totā nāz idiuidui: ſicut nec genus ſpēꝫ.

Circa iſtam qōnēz qdā dicūt nām idiuiduari p aliqd poſitiuū aliquo mō aliud a natura: quidā nō. ¶ Prima ps hꝫ qnqꝫ vias. Prima de mltis accñtibus aggregatis ꝓpter hui⁹ idiuiduū.cōſtat.n.et
ca.d ſpē. ꝫ Porphy.ex.7. ꝓprietatib⁹. Et Boeti⁹ ibidē in ɔmēto.
li.i.c.i. idē de tri. ⁊ Dam. ⁊ Auic.5.metaphy.z°. Alia eſt ſpecialr
ī clr.c.5. de q̄titate. Ar.5.c.de quāto.diffinit q̄tū.quātū ē qd ē di
T.c.18. uiſibile in ptes eiuſdē rōnis. ergo ſi ſibi pmo ɔr h cuilibꝫ alÿ ɔr per nāz ei⁹ diuidēdū in idiui ē in ptes eiuſdē rōnis. ¶ Cōfirmat̄ p Boetiū de diuiſiōe q̄titatiua ⁊ q̄litatiua.
EX ¶ Hic male allegat̄ Ar.pꝫ ex lra ibi.etiā pꝫ de diſione numeri in ptes alteri⁹ rōnis. Et dato q nūq̄ ptes diuidētes hrent aliā rōnē a toto diuiſo: nō tū eſſet diſio in ptes ſubiectiuas: q2 nm diuidentiū q̄tū eſt ipm diuiſum: qd regritur in toto vniuerſali ⁊ parte ſubiectiua. Iſtius rationis ſo
TRA lutio diffuſius alibi habetur.
T.c.iz. ¶ Tertia ē de materia.5.metaphy.diuerſa nūero: quorū
T.c.28. materia altera. ⁊ hic generans generat aliud ꝓpter mate
T.c.iz. riam. Et in.iz.pbat nō poſſe eē plures deos: q2 nō habent
T.c.9z. māin. Et de celo ⁊ mūdo.celū dicit formā hoc celū mate
⁊.95. riā: ⁊ ɔcludit nō poſſe eē aliud celū. q2 illd eſt ex tota mā ſua. ¶ 4a eſt de eſſe actualis exiſtētie. ¶ Cōfirmatur. vltimata determiatio eſt p vltimā actualitatē ðterminātē: vltima actualitas ad quā qdlibꝫ preintellectū eſt in potētia ⁊ determiabile eſt eē. ¶ Itēz ſingulare videt̄ eē per ſe termin⁹ productionis.gñatio aūt p ſe ē ad eē. ¶ 5a eſt ð reſpectu ad agēs pducens: q2 ſicut ex reſpectu ad intellectū hꝫ rōnēz vlis: ita ex reſpectu ad pducēs videt̄ ſingularis. nō.n.videt̄ alia cā cōis oī ſingulari: q̄re nā eſt ſingularis: niſi q2 pductū in eē ab agēte: ⁊ ita per reſpectū ad agens. ¶ Prime due vie patēt q ponūt accñs formalr idiuidua re. Tertia ēt cōiter ponit̄ includere ſcdāz. q2 dñtia in mā abrc ꝫm rōnēz potētialitatis diſtinguit gña phyca.ex fine.
T.c.z4 io.ergo illa q̄ diſtinguit idiuidua eſt dña partiū eiuſdē rō
⁊ ide. nis: quaꝝ vna eſt extra aliā: ⁊ aliā formā recipit. ſꝫ illa diuerſitas ponit̄ in mā eē per q̄titatē. Quarta ēt ponit accidēs: ſi illud eē ponit̄ accidēs. 5a ēt ſi ille reſpcūs eſt accñs.

Illud aūt qd videt̄ cōe oībus: aut ſaltē trib⁹ pmis opinionib⁹ de indiuiduatōe per accidēs formalr pōt iprobari triplici via ſatis rōnali. pa ſumit̄ ex rōne entis per ſe. za ex rōne poꝛitatis ſube. 3a ex ratione vnius numero. 4a ex rōne coordinatōis pdicamentalis. ¶ Ex pma via arguit̄ ſic. q eſt ens pmū ⁊ veriſſimū ē ens p ſe: qd per ſe gñat̄ eſt ens per ſe: qd per ſe opatur eſt ens p ſe: qd p ſe recipit pdicatiōeꝫ alicui⁹ eſt ens p ſe. pma ſuba ē
T.c.zz. pmū ens: ⁊ maxie ēs in pdicamētis: per ſe gñat̄ ex ca.7.7.
⁊ ide. per ſe recipit pdicatōem ſpēi: q2 in qd ex diffōne ſpēi.ergo pma ſuba ē ens per ſe. Aggregatū ex ſuba ⁊ accñte eſt ens
T.c.7. per accñs ex.5.meta.ca.de vno. ⁊ ca.de ente. ⁊ ex.6°.ca.z. ⁊
T.c.i4. ex.7.cap.3°.q̄re pma ſubſtātia nō eſt tale aggregatū.nō er
t.c.4.⁊ iñ go icludit accñs. Maioris due ptes patēt ex.c.z.6a.q2 ens
t.c.iz.⁊ iñ per accñs eſt nō ens. Silr auctoꝛitate plonis.eiꝰ nō ē ge
T.c.4. neratio.ibidēꝫ.3a ps ex.5°.ca.de vno.muſicus coꝛiſc⁹ ⁊ co
T.c.7. riſc⁹ ſunt vnū p accñs. ¶ Hic rñdet Egidi⁹ de illo mō derelicto in mā ex q̄titate. ¶ Cōtra.q̄re albedo nō derelinquit albedine aliā a ſe. ¶ Itē qd eſt illud relictū ſi tm ē a q̄titate non eſt ipſa q̄titas: nec nihil nec ſuba.igit̄ accñs: ⁊ redit idē qd pus. ¶ Ex za via ſic. ſuba ē poꝛ oī accñte nā.
I cōita b⁹ g ⁊ h ſuba.pña pbat̄ triplr. p q2 accñs cōe ieſt idiui⁹ p poꝛ
T.ñ hñ phyriū ⁊ Ar.in.5.ca°.de codē.illa eſt poꝛ.q2 ē ſubm. z°.q2
te ɔrium.

ſicut ſubſtātia ad accidēs.ſic h ad h. 3°.q2 ſi tm ſubſtātia in vli eēt poꝛ accñte cū illa vt ſic tm ē ēs rōnis.poꝛitas ei⁹ nō eēt poꝛitas nāe: ſed rōnis tm: q2 poꝛitas nāe cū ſit realr nō vr eē alicui⁹: niſi ꝫm entitatē realē. ¶ Hec pbatio eſt ſophiſtica: licꝫ appens. Prima p° ē bona. Et cōfirmat̄ ſic. cā nullā cōditiōne neceſſariā ad cāndū pōt recipere a cāto: q2 tūc illud cātum eſſet cā ſui aut ſaltēꝫ pus ſeipſo nāliter cōditio neceſſaria in ſuba ad cānduꝫ accñtia ē ſingularitas p illas auctoꝛitates. Et etiaꝫ q2 ſicut vlium ſunt cāe vles: ſic ſingulariū ſingulares.5°.metaphyce. ¶ Item ex t.c.3.iđ eadē via ſic: ſicut nō eſt ɔdictio itelligēdo ſubaꝫ hre ꝓpriā iz.mec exñtiā ſine quocūq̄ accñte.h.n.eſt poꝛitas ei⁹ tpe.ita non t.c.z7. eſt ɔdictio itelligere ipſam eādē in ꝓpria exa cū mutatiōe ⁊.z.pbi quoꝛūcūq̄ accidētiū.igit̄ eadē ſuba poſſet eē ſucceſſiue i- ficoꝛ. diuidua duab⁹ ſingularitatib⁹ ſi eſſet ſingularis per aliqd T.c.38. accñs. ¶ Ex 3a via triplr. p q2 ſuba nō mutata nō fit non hec. z°.q2 ſubſtātialis mutatio alia eſt ad nō hāc. 3°.q2 vnū cuilibꝫ ɔr ꝫm ꝓpriā rōnē: ſicut ipm ē termin⁹ creationis cōmune oībus nulli ē accñs in īfinitū. ¶ Ex 4a via ſimilr. ¶ p ſic in oī predicamēto itriſece ē īuenire oia ptiua ad coordinatiōem pdicamētalē circūſcripto quolibꝫ qd ē alteri⁹ pdicamēti: alias nō eēnt tote coordinationes pmo diuerſe.g ſicut in pdicamēto ſube eſt reperire ſpēs ⁊ genera itermedia nō p aliqd alteri⁹ generis.ita ⁊ idiuidua cuꝫ idiuiduū ſit primū ſublc illi⁹ coordinatiōis ſine quo nō eſt coordiatio: ſicut nec ſine pmo pdicabili: q2 ad vtrūq̄ ē ſtatus in coordiatōe ex.i.poſterioꝝ. ¶ z°. ſic ⁊ ē ɔfirmatio p- T.c.34 cedētis: q2 ſi ſpēs eſt in gñe ſube circūſcriptis alÿs. g habꝫ ⁊ ide. diffōnēꝫ ſpēi.ſ.q nata eſt pdicari de multis.igit̄ illis circūſcriptis ſunt multa de qbus nata eſt ipſa pdicari: aut ſaltē aliqd.nō.n.ē itelligere pdicabile ſine ſubÿcibili cū ſint ſilr nā.g quo pdicabile ē pus nā eo ⁊ ſubÿcibile. pdicabile ſo vt ſpēs pus eſt quocūq̄ alteri⁹ gñis. ¶ Itē 3°.ſic: qn paſſio nata ē alicui ieſſe pciſe ꝫm aliquā rōnē ſi ꝫꝫ illā ei ieſt ſimpliciter ei ieſt. Exm de criſpitudine hois ꝫm caput. vlitas nō eſt nata ieſſe alicui in gñe ſube niſi inq̄tū pciſe ē illius coordinationis.igit̄ ſi ſic.ieſt equalr vt pus ⁊ ſimplr ineſt eq̄liter: ſed q̄cūq̄ determinatiōe facta per aliqd alterius coordinatiōis circa ipm nihil imutat̄ de ꝓpa rōne ei⁹: inq̄tū ē ſue coordinatiōis.igit̄ ita māet vle ⁊ nō ɔtuꝫ in coordinatiōe ſua poſt talē determinatiōem: ſicut ⁊ ante.

Singlr aūt dictaꝝ opinionū pter h ꝓpꝛÿs vÿs improbatur. ¶ Prima: q2 ex cōibus nūq̄ fit rō ꝓpa ex.7.ɔ plonēꝫ. ¶ Et p hoc pbat idiuiduū nō t.c.45. poſſe diffiniri: q2 quecūq̄ cōia ſimul iungātur nūq̄ repu ⁊ ide. gnat toti aggregato ex ſe eē in alio ab illo in quo ē.g nō eſt eius diffō. ¶ Itēꝫ bene ſeqtur q nec oia illa ſilr idiuiduāt q2 nō faciunt formalr aliqd cui repugnet ɔdictorie eſſe in alio. ¶ Contra ſecūdā opinionē aut quātitas iterminata: aut terminata. Nō pma: q2 māet in generato igne: ⁊ coꝛrupto aere. ⁊ in aere iteꝝ gñato ex igne.igit̄ pmus aer ⁊ ſcds eēt idē nūero. Nō z°.tū q2 ia ſequit̄ formā in mā: ⁊ q̄titas idiuiduās ponit̄ in mā pcedere formā: vt faciēs ptēꝫ māe diſtinctā ⁊ capacē forme diſtincte ꝫꝫ eos: q2 idiſtincta mā recepte. Tū q2 q̄titas terminata mutat̄ per rarefactiōēꝫ ⁊ cōdenſatōēꝫ. ⁊ etiā ꝫm Auic.z°.l.3.metaphy. ſue p diuerſam figuratiōnē.igit̄ mutaret̄ res mouēs ab alia ſingularitate in aliā. ¶ Itē q̄titas in ſacramēto altaris poſſet diuina virtute aliquē panē exñtē vel creatū iformare.igit̄ ie nō trāſubſtātiat⁹ eēt idē numero cū trāſubſtātiato qui indiuiduabat̄ per illā quātitatē. Nūq̄ etiā panis ſingularis trāſubſtātiat̄: q2 manet quātitas ei⁹.panis vlis nō eſt terminus a quo trāſubatiōnis.ſicut nec coꝛp⁹ vle termin⁹ ad quē. ¶ Poſſet etiam q̄titas totalr auferri ab aliq̄ ſuba: ⁊ alia dari.iſta eēt due ſube nūero: per qd ergo ē lapis hic diſtinctus ab illo. ¶ Diceret iſti q p q̄titatē. ⁊ tūc ſeqtur q

ħ lapis diſtinguit̃ ab alio per q̃ꝫtitatē cū eodē ſit ħ.ꝛ diſtin
T.c.2.ꝛ inde. guat̃ ab alio. ¶ Cōtra. ſuba ē maxīe ens ex iſto.7. Sꝫ pri
ma ſuba ē maxīe ſuba ex p̃dicamētis. ergo p̄ma ſuba ē ma
.ꝛ.ō ſba. xime ens. ſꝫ illud quo aliq̄d ē formalr̄ illud eſt magis for/
T.c.7. malr̄ ens q̃ꝫ qȯ eſt ꝑ illud ex.7°. ſi igit̃ ſit hoc nō ſuba. ſed
q̃ꝫtitate. igit̃ nō ſuba vel quātitas ē maxīe: ꝛ magis ens q̃ꝫ
aliq̃ ſuba. ¶ Rñdeo. lapis nō eſt lapis ꝑ q̃ꝫtitatē: tñ lapis
diſtinguit̃ ab alio per q̃ꝫtitatē. ¶ Cōtra. ꝙ lapis nō diſtin
guat̃ ab alio per q̃ꝫtitatem. p°. accipiātur duo lapides. tūc
T.c.4. ſic ſuba eſt p̄oꝛ tp̄e ꝛ nā oī accn̄te ex.7. g̃ p̄ma ſuba ē maxi
me p̄oꝛ cū ſit maxīe ſuba. g̃ ħ lapis ē p̄oꝛ natura ſua q̃ꝫtita
te. ꝛ ille ſilr̄. Sꝫ circūſcripta q̃ꝫtitate. aut hic lapis manet
ħ. ita ꝙ nō ſit ille. ꝛ habeo ꝙ in iſto p̄oꝛi ſine q̃ꝫtitate diſti
guūtur iſti duo lapides: aut nō. ꝛ tūc vel iſte manebit ſim/
pliciter. ꝛ deſtruet̃ ali⁹: qȯ nō ē dare: qꝛ nō ē magis vnus q̃ꝫ
ali⁹. Aut g̃ vterqꝫ mãebit: qȯ ē ꝓpoſituꝫ: aut nl̄la ſuba pōt
remanere ſine q̃ꝫtitate: nec ēt ītelligi remanere. ꝛ tūc ſub/
ſtātia nō ē p̄oꝛ quātitate. ¶ Sꝫ dices ꝙ iſte lapis manet:
ꝛ nō diſtinguit̃ ab alio. ¶ Cōtra. tunc ex duob⁹ in actu fit
vnū: qꝛ ſi hꝫ mãm ꝛ formā ē compoſitū in actu: anteq̃ꝫ ve
niat q̃ꝫtitas ſaltē natura ꝛ ſilr̄ alius. Si ergo fiant vnū tūc
ex duob⁹ in actu fit vnū per ſe. ¶ Cōtra tertiā viam ſunt
eadē que ſunt ↄ̄ ſcd̄aꝫ: ꝛ ſpāliter arguo ſic ↄ̄ eaꝫ. Eadē mã
que eſt ſub forma vni⁹ īdiuidui pōt eē ſub forma alterius
ↄ̄iter. ergo nō eſt illȯ quo diſtiguunt̃ duo īdiuidua. ꝛ quo
hoc ē hoc. Rñdet̃ ꝙ vnitas ſpē p̄ſupponit̃ vnitati nume/
rali: īter aūt aliqua eiuſdeꝫ ſpēi nō eſt mutatio. ¶ Cōtra.
mutet̃ hic ignis in hanc aquā. ꝛ iteꝝ hec aq̄ in ignē eadeꝫ
eſt mã primi ignis ꝛ ſcd̄i. ꝛ eadē ſpēs. ergo idē ignis erit nu
mero ꝛ ille ꝛ iſte. ¶ Rñō ꝙ materia diſꝑgitur. ¶ Cōtra.
ħ nō eſt ↄ̄dictio ꝙ ſit tota mã. eſt aūt ↄ̄dictio ꝙ ħ prioꝛ ſit
iˢ alius poſteri⁹ genit⁹ nāliter. ¶ Alr̄ rñdetur ad p̄mū. ꝙ
eadē mã numero q̄ eſt ſub forma vni⁹ īdiuidui pōt eē ſub
forma alteri⁹ ſucceſſiue. Sꝫ ſic nō diſtinguit ſꝫ ꝼꝫ ꝙ mate
ria diuerſa ſimlr̄ ē ſub diuerſis īdiuiduis. ita ꝙ reqritur ſi/
multas tēpoꝛis. ¶ Cōtra. g̃ nulla duo īdiuidua ſunt in ge
nere ſube qȯ eſt flſm: qꝛ ſuba nō mēſurat̃ tēpoꝛe ꝼm ſe. er/
go ꝼm ſe nō hꝫ mãm nec ſimlr̄ nec ſucceſſiue. ita ꝙ iſta ſint
de rōne mãe inq̃ꝫtuꝫ eſt ſube. ꝛ ſic materia nō diſtinguit ī/
diuidua ꝼm ꝙ ſubſtātia ē abˢᶜ. ¶ Item mathematica ab
ſtrahūt a motu ꝛ tēpoꝛe. ergo ibi nō eēnt multa īdiuidua
diſtincta ſimul in eadē ſpē cū nō habeāt mãm diſtinctaꝫ
ſil. Si dicat̃ ꝙ oꝫ ītelligi de mã ꝓut ē ſimul ꝛ ſemel ꝑs ali
cui⁹ cōpoſiti. ħ negat poſitiōeꝫ: qꝛ tūc nō mãt: ſed mã nūc
mãns vl̄ ſil ſine īterruptione mãns. g̃ tp̄s magis īdiuidu/
ant. ſi. n. mã per ſe quocūqꝫ amoto ſemꝑ eſſet ſicut albedo
ſemꝑ facit albū. ſeqtur etiā ꝙ cū matheᶜᵃ abſtrahāt a tp̄e
°. hui⁹. in eis nō ē īdiuiduatio cōtra Ar. ¶ Cōtra quartā viaꝫ: ꝙ
T.c.18. ſolū⁹ aliūde determinat̃: nō eſt vltimū determinās. eē nō
determinat̃ in diuerſis gn̄ibus ꝛ ſpēb⁹ niſi per determīa/
tionē eſſentiaꝝ: quarū ē eſſe. aliogn dabim⁹ ipſi eē ꝓprias
dr̄ias ꝛ ſpēs ꝛ gn̄a p̄ter illa q̄ ſunt q̄ditatis. ¶ Itē coordia
tio p̄dicamētalis ꝑ ſe ē ꝼm q̄d inq̃ꝫtū abſtrahit ab eē. alio/
gn differētes nō eēnt neceſſarioꝝ. eē ergo nō ē ītrinſeca de
terminatio alicuius in coordinatōe. ¶ Cōtra. 5. viā rō pri
me ſube eſt abᵐᵃ. igit̃ nō ē formalr̄ id qȯ eſt per reſpectū.
¶ Itē iſte reſpect⁹ nō ē formalis terminus actiōis: ſꝫ fun
datus in formali termino. tūc ſi p̄m⁹ termin⁹ ē ſinglis p̄us
nā ē ſinglis q̃ꝫ iſte reſpect⁹: ſicut fundamētū ē p̄us reſpcū.

Pars oppoſita ꝙ per nihil additū ē īdiuidua
tio: habet duas viās. vna eſt ꝙ
nā q̄libet de ſe ꝛ ꝼm ſe formalr̄: ſicut eſt nā. ita ſingularis.
vl̄is. n. nō ē niſi ex ītellectu cōſiderāte. ita ꝙ cãm vl̄itatis
oꝫ querere: qꝛ illā nō hꝫ nā de ſe. nō aūt cãm ſingularitatis
q. nā p̄us eēt tēpoꝛe vel nā nō ſingularis. ꝛ adueniret poſt
ꝗ qȯ eēt ſin̄ falſa imagiātio eſt ꝼm illos. Vñ ſingᵗˢ nãe ni
hil ē cã ꝼm iſtos: niſi ſicut nãe. 4. cãe. 4. igit̃ cauſe nature
ſunt. 4. cãe ſingularitatis quelibꝫ in ſuo gn̄e. Sꝫ in nā iaꝫ
creata nō oꝫ aliquā cãm ſingularitatis querere. Exᵐ poſſꝫ
poni de ſimplr̄ ꝛ ꝼm q̄d circa q̄ditatē. ꝛ de eē vō: ꝛ de eē ꝼꝫ
q̄d in ītellectu. Primū hꝫ ex ſe ꝼm vnā opiōnē formalr̄: ꝛ
q̄ ſunt cãe nature ſunt cãe illi⁹ eē: nō alia cã quaſi media ī/
ter nãm ꝛ eē vt que in nā iā creata ſit cã eſſe. Ipſi⁹ vero eē
in ītellectu alia ē cã: qꝛ hoc ē ꝼm q̄d: nec nãe ī eſt ex ſe.

Contra illā ſunt ratiōes facte ad p̄maꝫ partē q̄ōnis
ſpālr̄ p̄ma. Alie ſunt etiā ꝓbabiles.

Alia eſt opio de duplici negatiōe. Vna ē ad illud qȯ
ē iuxta ſe qua nō eſt illud. Alia ē ad illud qȯ
poſſet ītelligi ſub ſe q̄ nō ē diuiſibilis in īferioꝛa. ¶ Qñqꝫ
vr̄ dicere illā negatiōem eē formalē rōnē. 39. ita forte ꝛ in
quolibꝫ. 5. 14. qñqꝫ limitationē nãe quā cōſeqtur negatio.

Contra ſi limitatiōem dicit eius cãm ſinoᵐᵃ vident̃
ſic limitatū ꝛ īdiuiduū. ¶ Si negatiōeꝫ nō
p̄mā: qꝛ ſic cōſtitueret ſpēm. nā eiuſdē rōnis ē ibi ad illud
iuxta ſe. Nō ſcd̄am: qꝛ illud poſitiuū vr̄. Quere in. 4. q. de
vno: qꝛ ſūme attribuitur deo: quare quid poſitiuū. ¶ Itē
improbatur iſtud de negatiōe. poſt ibi.

Dicitur ergo ꝙ nā nō eſt vna niſi per vnitateꝫ
de gn̄e quantitatis ꝛ nō eſt ſingu
lare niſi per ītentiōeꝫ ſuꝑadditā ab ītellectu: qꝛ ſingulare
refert̃ ad vl̄e. ꝛ ſicut vl̄e ē ens rōnis. ſic ſingulare. alias nō
referrētur adīuicē: qꝛ vē res extra. ꝛ res rōnis tm̄. nō ſunt
ſimul nā. vnde per ītellectū eſt natura ſingularis.
¶ Et nota ꝙ non querit̃ quo formalr̄ natura ē ſingularis:
qꝛ ītentiōe 2ᵃ. vel effectiue: qꝛ ītellectu cōſiderante: nec q̄
formalr̄ nā eſt vna nūero: qꝛ vnitate nūerali ſiue illa ſit ð
gn̄e q̃ꝫtitatis ſiue nō: ſed quo nā ē vna: vt ꝓxima cã vnit a
tis. ſic dr̄ia ſpecifica in ſpē eſt ꝓxima cã vnitatis ſpecifice:
nec de vnitate nūerali vaga: ſꝫ de hac. hoc ē: q̄re nā ſit ħ ī/
cōmunicabilis alteri. ħ q̄rit q°. ꝛ ſic videt̃ ꝙ nā nō eſt de ſe
ħ: qꝛ cuiuſcunqꝫ ꝓpria vnitas realis ē: minoꝛ vnitate nūe
rali illud nō ē de ſe vnū vnitate nūerali: ſiue nō ē ſufficiēs
cauſa talis vnitatis. ſiue nō ē de ſe ħ nā: ſꝫ nᶜ in iſto propria
vnitas ē minoꝛ vnitate nūerali. g̃ nā in iſto de ſe nō ē ħ. ꝓ/
bat̃ maioꝛ: qꝛ nihil ē de ſe vnū vnitate maioꝛi ſua ꝓpa vni/
tate: qꝛ cū vnitate minoꝛi ſine ↄ̄dictiōe pōt ſtare multitu/
do oppoſita vnitati maioꝛi: que ml̄titudo nō pōt ſtare cuꝫ
vnitate maioꝛi. ꝓ°. mi. qꝛ ſi nl̄la vnitas realis nãe ē minoꝛ
heccceitate: nec vnitas real̄ ſuppoſiti ē mioꝛ. Pꝫ. nulla erit
vnitas realis mioꝛ numerali. ↄ̄ñs ē flſm: qꝛ tūc oīs vnitas
realis ē nūeralis: qȯ improbat̃ poſtea. ¶ Rñr ad ꝓbatio/
nē mioꝛis: qꝛ aliq̄ vnitas real̄ ē mioꝛ. Sꝫ nec ꝓpa nãe nec
ſuppoſiti. ¶ Cōtra. ſic vnū ↄ̄uertit̃ cū ente. ita oīs modus
vni⁹ cuꝫ aliq̄ gradu entis cui ē ꝓpri⁹ iˢ modus. ¶ Itē loco
de ꝓpa pōt ſufficiēs: ꝛ tm̄ valꝫ arguᵐ. ꝓbabi⁹. n. ꝙ aliq̄ eſt
mioꝛ vnitas real̄ vniᵗᶜ nūerali: q̄ nā ſufficiēter ē vna. ita ꝙ
iᵃ p̄ciſe nō ſit cã maioꝛis vnitatis. Vl̄ ꝓbet̃ ſic mioꝛ. Oē ēs
reale ꝼꝫ ꝙ tale hꝫ vnitatē aliq̃ꝫ realē: qꝛ lꝫ albedo ꝼꝫ ſe nō
ſit vna nūero vel pl̄a ꝼm Aui. 5°. meta. Nec ſit vna. ita ꝙ ca°. i.
vnitas ſit ītra q̄ditatē: tñ albedo ꝼꝫ ſe ē vnū aliq̄d: ſed nā
ꝼꝫ ꝙ nā ē ens reale. g̃ ē vnū aliq̄ vniᵗᶜ realr̄: nō vnitate īdi
uiduali: qꝛ tūc oīs vnitas realis eēt nūeralis: qꝛ tā illa q̄ eſt
nãe: q̃ꝫ iᵃ q̄ ē ſuppoſiti. ↄ̄ñs mʳ improbat̃. ꝓ ſic: qꝛ tūc oīs di
uerſitas real̄ eēt nūeralis. ↄ̄ñs flſm ē. ꝓ°. ↄ̄ñe. oē diuerſuꝫ ē
ī ſe vnū: qꝛ vnū ab alio diſuꝫ. igit̃ ſi nō realr̄ vnū ī ſe diuer
ſitas eius vt ſic nō ē realis. ꝓ° flſitatis ↄ̄ñtis. Tū qꝛ tūc oīs
diuerſitas real̄ eēt eq̄lis: Et lꝫ ħ p̄ᵃ facie ſit īcōueniēs. tñ ꝓ
bat̃: qꝛ tūc nihil eēt in re: q̄re ītell̄s magis abſtraheret ali/
q̄d vnū ab iſtis q̃ꝫ illis: nec q̄re ħ vni⁹ ſpēi. iᵃ tm̄ vni⁹ gn̄is: ſꝫ
eēnt vl̄ia p̄ciſe fictiones. Tum qꝛ diuerſitas ꝼm quid non
īfert illā que eſt ſimplr̄. ergo nec rationis differētia infert
realē. dr̄ia ſpecifica īfert numeralē. 5°. metaphyſice. caplo T.c.12.

de vno. ¶ R̃n̄r ad .i.improbatiōem ꝯñtis.ꝙ nō oīs diffe
rētia indiui^lis eſt equalis. ¶ Itē nullo exñte ītellectu rea
lis eſt ſilitudo hui⁹ albi ad illud albū ſm albedinē. ğ aliq̃
realis vnitas ē pxi^m fūdamētū hui⁹ relōnis:qꝛ relo realis
nō fundat̄ ſup ens rōnis formalr:nec ſup aliqd qđ eſt tale
formalr p aliqd rōnis:ſicut fūdamētuꝫ idētitatis rōnis ē
aliqd tale formalr per aliqd rōnis. ⁊ iō ē relo rōnis. Qꝛ fū
T.c.20. damētū illi⁹ relōnis.ſ.ſilitudinis ſit vnitas pꝫ p phm.5.c°
de relōne vbi dicit.ꝙ idē ſile ⁊ equale fūdātur ſup vnita/
tem. ¶ Cōtra. vnitas q̃ eſt pximuꝫ fūdamētū ſilitudinis
īter iſta a.b.aut ē eadē in a.⁊ b.aut alia. Si eadē.quō ğ hu
ius relōnis ſunt p ſe duo termini. Si alia illa eſt in vtroqꝫ
nūeralis.igit̄ illa ſufficit. ¶ Ad iſtud alia ē h̄ ⁊ ibi:licet nō
de ſe alia:nec ſufficit vnitas numeralis h̄ ⁊ ibi: qꝛ illa de ſe
nō ē alia:nec ē magis pn^m ſilitudinis q̃ꝫ in albo ⁊ nigro: qꝛ
oīs vnitas īdiuidualis inq̃ꝫtū pciſe īdiuidualis ē equalis:
ſicut ⁊ ſpecifica inq̃ꝫtū pciſe ſpecifica:qꝛ ē ſimplex. ¶ Itē
T.c.2.⁊ io.hui⁹. In oī gñe ē pn^m qđ ē mēſura alioꝝ.⁊ illud nece eſt
inde. eē vnū.illud vnū in gñe coloꝝ nō ē aliqd vnū vnitate ſin
gularitatis:qꝛ ſi ſic.tūc eēt mēſura illoꝝ que ſunt eiuſdeꝫ
3°.hui⁹. ſpēi cū ipſo:qđ fl̄ꝫ eſt:qꝛ in īdiuiduis eiuſdē ſpēi nō eſt pus
T.c.ii. ⁊ poſteri⁹.ergo ē vnitas minor q̃ꝫ ſingularitatis. ⁊ illa rea
lis ē:aliogn nō eēt mēſura niſi per ꝯſiderationem rōnis:⁊
tūc nō eſſent aliq̃ entia poſteriora q̃ depēderēt a mēſura:
niſi eſſet rō. ¶ Itē potētie vni⁹ eſt vnū obꝫ:qꝛ ſicut cogni
tio potētie ē a cognitione obiecti. Ita vnitas ab vnitate ex
T.c.33. 2°de aīa.ergo illud pmū obꝫ hꝫ aliquā vnitatē realē non
vnitatē ſin^lis.qꝛ tūc nihil niſi h̄ ſinglare videret̄:nec vlita
tis:qꝛ obm viſus pſupponit̄ oī actui rōnis.vle nō. ¶ Dic
rñdet̄ ꝙ ē vnū vle. ¶ Ad pbationē ꝯ.rñō qđcunqꝫ obm
vni⁹ actus vidēdi pſupponit̄ ītellectiōi: ſed pmū obiectuꝫ
adeq̄tū nō oꝫ pſupponi:qꝛ circa illud viſus nullū actū hꝫ.
Sed ītell's illud abſtrahit a multis circa q̃ viſus hꝫ actuꝫ
¶ Cōtra.obm cuiuſcūqꝫ vni⁹ actus nō ē hoc.igit̄ vna alia
T.c.29. vnitate.nō vlitatis.ğ ⁊c.hoc valꝫ. ¶ Cōfirmat̄.7.phyco/
⁊ ide. rum.ſpēs athō ē vna natura.iō ſm ipam ē ꝯpatio. illa aūt
cōparatio eēt ſine actu rōnis. ¶ R̃ñō.nā eſt vna vnitate
maxia rōnis:nō vnitate nālitatis.vnitas gnīs ē mior vni/
tas rōnis.iō pōt dici nō vnū:ſicut equ⁹ alb⁹ ⁊ hō albus nō
ſunt vnū in eq^le ⁊ hūanitate. Sꝫ in albedine.vñ additum
alicui nō ſemp dicit vnitateꝫ in illo:⁊ ſm illud: ſed vnita/
tem eius vel ſm ſe:vel ſm aliud. ¶ Alia rñō.ꝙ ideo ſpēs
ē nā vna:qꝛ nō diuiſa in nās ſpecificas:ſicut genus. ¶ Cō
tra hāc reſpōſionē.ſi nā nō dicat̄ vna realr niſi īdiuidua/
liter:nec plures per ꝯñs.⁊ ita ſpēs ſpāliſſima diuiſibilis ē
in nās pl'es:ſicut genus realr loquēdo. ¶ Itē quō in aliq̃
maior ē vnitas.⁊ minor ſine ītellectu. ¶ Itē in Dam.8.c.
tñ cog^ne eſt vle vnū. ¶ Ad pmū ſine ītellectu ē albedo.h̄
albedo.⁊ vna ſua vnitate maiori.⁊ albedo albedo. et vna
vnitate minori:tñ vtraqꝫ vnitas eſt in hac albedine: ſicut
vtrūqꝫ ſubm ē ibi. ¶ Ad Dam.vle creatū ē vnū tm̄ rōne
eo mō quo de⁹ ē vnū re in trib⁹ pſonis.⁊ h̄ eſt vnuꝫ nūero
cum quo nō ſtat aliq̃ diſio.lapis.n.ē vnuꝫ ītelligibile nūe
ro:ſed nō eſt vnū ens nūero:ſicut de⁹:ſꝫ vnitate miori:rea
li tñ.Cōfirmatio de.7.phycoꝝ.videt̄ bōa:qꝛ ꝯparatio nō
eſt illoꝝ inq̄ꝫtū hñt drias īdiuiduales:ſꝫ ſm gradus eiuſ/
dē nāe:quoꝝ dria in ītentiōe.⁊ vnitas in nō de ſe differre
pcedit nālr h̄ ⁊ h̄.⁊ ſm illa pora reqrit̄ cōparatio nō inq̄ꝫ/
tum h̄ ⁊ h̄. ¶ R̃ñō pma.ſ.ꝙ nā ē vna vnitate maxime ra
tionis.nō valꝫ:qꝛ ita eſt gen⁹ vnuꝫ ītelligibile nūero:ſicut
ſpēs:nec loqtur Ar.ſm fallam accñtis:vt iſte ē bonus fa
ber:qꝛ bon⁹ ⁊ faber:qꝛ vnitas nāe ē cauſa cōparabilitatis.
¶ Itē nō exñte rōne hic ignis gñaret hunc. ⁊ corrūperet
hūc aerem. Sed generās generat ſimile propter formaꝫ
T.c.23. ex.7.hui⁹.ergo maior eſt cōueniētia generātis ad gñatuꝫ
⁊ ide. q̃ꝫ ad aerē corruptū. ¶ Nec rō cōfirmat̄ p ſcđam ſi nō cō
cedatur vnitas generātis ⁊ geniti vbi ſilitudo.⁊ p pmā:qꝛ
nō oīs dria ē ſingularis:qꝛ ſi eſſet:eēt h̄ equalis ⁊ ibi.

Ex his pōt cōcludi ꝙ nā ē h̄ per ſubam aliquaꝫ q̃
eſt forma ⁊ por h̄ lapis:⁊ per formā in/
diuidualē diſtinguit̄ ab alio īdiuiduo. Intellige hanc con
cluſionem ſicut poſtea exponitur.

Ad duo prima pme qōnis ꝯcludūt cū h̄ dicto.
Sꝫ 3^m nō cōcludit.vñ ad h̄ dōꝫ
ꝙ diffō nō eſt nāe ſm ſe:ſꝫ ſm ꝙ ꝯſideratur a rōne p hoc
ꝙ ītellect⁹ format cōceptū gnīs ⁊ drie. ⁊ diffinit p ea. Vñ
diffō ē res ſcđe ītentōis. Unde capit ppōnē falſam. h̄ non
pbat ꝙ illud cui⁹ ē diffinitio nō eſt ſcđe ītentiōis. ¶ Alia
rō ꝯcludit veruꝫ. Et ad illud ꝯ hoc dicit̄ ꝙ ſermo phi ē de
qđ qd ē logice:ſm ꝙ exprimit̄ per diffōneꝫ.⁊ ſic nō eſt qđ
qd ē niſi ſpēi.⁊ illud ē īdiuidui ex ꝯñti.⁊ illud qđ qd ē ſpēi
nō ē idē cū īdiuiduis ſimplr:qꝛ addūt ſup illud formā īdi
uidualē. ¶ Ad aliud dico ꝙ ē hoc p ſubam aliquā.⁊ d°ꝙ
ſpēs nō eſſet gen⁹ ppter hoc:qꝛ nō pdicat̄ de multis diffe
rētib⁹ ſpē:ſꝫ ſolū nūero:qꝛ forma indiuidualis ſupaddita
nāe ſpēi nō fac̄ differētiā ſpecificā ſꝫ nūeralē ſoluꝫ. ¶ Ad
aliud ꝙ ſicut gen⁹ ē totū reſpectu ſpēi.ſic ſpēs īdiuiduorū
ſm porphyriū.⁊ tamē ē ps generis ſubiectiua. Vñ dico ꝙ
ſpēs nō pdicat totā nām īdiuidui ītegralr ſicut nec genus
ſpēi. ¶ Ad 3^m icōueniēs illatum de diffōne īdiuidui dr̄ ꝙ
nō ſeqt̄ ꝙ diffō.i.topicoꝝ.ē vnū de q̄tuor predicatis.ergo
diffō alicui⁹ vlis:qꝛ tale pdicatū eſt vle aptū dici de pluri
bus. Sꝫ iſta dria īdiuidualis nō ē nata de plurib⁹ dici.iō ī/
diuiduū p illā driaꝫ nō pōt diffiniri: cū diffinitio ſit pdica
tū vle.⁊ tota rō īdiuidui nō ē nata dici de plurib⁹. ¶ Si/
milr phs in.7.ꝯ platonē. Oia noīa in diffōne ſunt cōia: ſꝫ T.c.35.
illa dria addita nō eſt nomē cōe. ¶ Cōtra.p topicoꝝ.diffi ⁊ ide.
nitio ē oratio īdicās qd ē eē:ſed rō īdiuidui cū addito īdi/ ca°.4.
cat qd ē eſſe īdiuidui. ¶ R̃ñō.qd eſt vlis.nō qd eſt īdiui/
dui:qꝛ nō oīs rō īdicans qd ē eſſe rei eſt diffinitio.ergo illa
ratio ex nā ſpēi cū dria īdiuiduali ſupaddita nō eſt diffō.

Ad aliam queſtionem dōm ꝙ materia nō eſt pnci
piū diſtinguēdi cū de ſe ſit īdiſtincta.

Ad primum ⁊ 2^m:ꝙ generās nāle nō pducit ali/
qd niſi ex aliquo in quo recipit̄ act⁹
eius. Sed h̄ nō pōt eē mā generātis:qꝛ nō agit niſi patiēs
ſit in oppoſita diſpōne ipſi agēti.ſꝫ ſua ppria mā nō ē h⁹.ğ
agit in aliam mām:ſine ğ mā nō pōt eē generatio nālis in
cōpoſitis gñabilibus nāliter. Tñ ex hoc nō ſeqtur ꝙ ma/
teria ſit pn^m diſtinguēs īdiuidua in eadē ſpē. Silr agēs p/
mū pōt pducere multa īdiuidua ſine mā.ſed tūc mā ē ſi/
ne quo nō diſtinguit̄ nālr loquēdo. ¶ Per hoc ad aliud
de celo ꝙ nō ē ꝯdictio:qꝛ nā celi diſtinguit̄ ab alio p pmū
agēs. Tñ ipm celū nō pōt generare aliud celū niſi eēt mā
in qua ageret q̃ eēt ſub oppoſita diſpōne. ¶ Silr nec ſol
pōt pducere ſolē ſine mā in q̃ ageret ppter cām ſupra po
ſitā:de⁹ tñ pōt ſine aliqua ꝯdictione facere duos celos. et
poſito ꝙ nō hñt mām. ¶ Ad aliud ꝙ vnitas māe acci
pitur pro ſubyci^le ꝙ illa ſunt vnum numero:quoruꝫ mā.i.
ſubycibilitas eſt vna nūero.i.ſingularis.

Ad aliam qōnē ꝙ forma eſt pncipiuꝫ diſ^ni. Vñ.8° T.c.5.
hui⁹ phs dicit ꝙ totiēs d' eē vel ens quo
tiēs drie dñr ad aliud.⁊ h̄ eſt verum de forma īdiuiduali
Similr.12°ca°.2.ꝙ pncipia eorūdē ſpecie ſunt eadē ſpē:ſꝫ T.c.27
alia nūero:ſicut tua ⁊ mea. Silr.12.ibidē 2° dr̄ mō qđ non T.c.22
eſt ſolū vnū ſm mām:ſed ſm formā eſt vnuꝫ ⁊ diuerſum ⁊ ide.
oppoſitū iſti dr̄ ꝙ nō eſt idē ſm formam.

Ad primum ar^m:ꝙ ſi ſint aliqua īmālia multipli
cantur in eadē ſpē p formas īdiui^les:
nec eſt icōueniēs ꝙ natura ſpecifica ſit in potentia ad for/
mam īdiui^le. ⁊ ex hac ⁊ iſta fit vnū. Et cuꝫ dr̄ ꝙ talia ſunt
totū qđ qd eſt. Dico ꝙ qđlibet indiuiduū hꝫ nāꝫ ſpecificā

itegralr. ꝫ non q̄tū ad totalitatē p̄dicatiōis:q2 nō eſt ſic ī iſto q̄n poſſit eē in alio: ⁊ tñ p̄ter nāꝫ ſpecificā hñt formas īdiuiduales p quas diſtinguunt̄ formalr̄ q̄ nō ptinent ad diffōnem ſpēi.Un̄ cum phs dicit qḋ qd eſt eſt idē cum eo cui⁹ eſt.veꝝ eſt cū eo cui⁹ eſt p̄mo.vn̄ qḋ qd eſt ſpēi eſt idē cū ſpē ſimplr̄:ſꝫ nō eſt idē cū indiuiduo. Sꝫ quodāmō ps eius:cū indiuiduū addat ſup eam formā īdiuiduale.vt dictum eſt. ¶ Ad aliud ꝙ ꝓpō p̄ma falſa eſt.qḋ pꝫ:q̄tuꝫ eſt p ſe diuiſibile inq̄tuꝫ q̄tuꝫ.tūc vna ps ↄtinui diuiſa inq̄tum tal' differt ab alia parte:⁊ p qd. Si ſeipſis hēo propoſitum.q2 non dn̄t niſi numero:⁊ ſunt forme q2 loquoꝛ de q̄titate ſolū.Si per aliud.ↄ.ideꝫ p̄ncipiū diuiſibilitatis:⁊ pn̄m diſtinctionis:ſꝫ q̄titas eſt ꝑ ſe cā diuiſibilitatis.ğ cā diſtictionis iter partes.ğ partes ſm ꝙ quāte differunt et formalr̄ ↄſtat:⁊ tñ ille due ptes ſunt eiuſdē ſpēi.ſi p aliud cū nō ſit dare niſi ſubm erit circulus: q2 forme diſtinguūt ſubſ:⁊ ecōuerſo ꝑ te.Similr̄ q̄titates in ſacro altaris diſtinguūtur formalr̄ ſm ſe.ğ ſimilr̄ alie ſeparate. ¶ Tūc ad arm̄ ꝙ nō cōcludit icōueniēs:q2 forma eſt pn̄m ḡnandi. iō pōt eē pn̄m ḡnandi ſile ex quo ē agēs vniuocū:ſꝫ ex hoc nō ſeq̄t ꝙ eadē forma ſit in ḡnante ⁊ genito:ſꝫ forma ſpecifica ē vna amboꝝ nō īdiuidualis. ¶ Ad aliud de nūero ſicut vnitas addita vel ſubtracta variat ſpēm.ita differētia addita vl' ſubtracta variat diffōnē:q2 vel nō ↄplete exprimēt ſi dr̄ia abſtrahat̄.vel nō p̄ciſe ſi vna addat̄.tūc ſequit̄ ꝙ nō manebit eadē diffō.Sed nō ſeq̄tur.ğ altera:q2 tolle differentiam vltimā non manebit eadem diffinitio que p̄us:nec altera:q2 nulla eſt:q2 pars potētialis que remanet nō diffinit̄:nec habꝫ diffinitionem.

Ad aliam qōnem:ꝙ nō querit qō quo diſtinguūtur duo formalr̄:q2 diſtinctiōe diſtiguūtur.igitur diſtinguūtur relōne:ſicut ⁊ oīa relatiua oppoſita.Nec q̄ritur de fūdamēto ꝓximo relōnis:q2 illa eſt q̄titas:duo.n.ſunt duo dualitate.Sꝫ querit̄ de p̄mo p̄ncipio diſtinctiuo.qḋ eſt cauſa diſtinctiōis alioꝛum.⁊ illud ē ſubſtantia:q2 forma indiuiſis.

Ad argumentum ꝙ maioꝛ ē falſa ſaltē non neccaria:q2 mā p̄cedit q̄titatē.vel q̄uis nō eſſet pti^tas mãe niſi per q̄titateꝫ: adhuc mā inq̄tū quāta erit cā ſine qua nō. ¶ Cōtra hoc.nā vniuſcuiuſq3 eſt ꝓpria ſibi.ğ.iō nō pōt vl' eē ſube ſm phm in

r.c.45. ꝫ.7.cū ergo nā lapidis ſit ṽe nā eſt ꝓpria ſibi ipſi.⁊ p ↄñs

&vni^te. hec de ſe. ¶ Itē Boeti⁹.Oē qḋ eſt.iō eſt:q2 vnuꝫ nūero ē.

⁊ vno. ergo nā de ſe vna:⁊ tūc icōicabilis.⁊ ſic de ſe ē ꝫ. ¶ Item nulla ē res que nō ſit in ſingulari aliquo.ğ talis res q̄ exiſtit in ſingulari nō ē differēs ad multa. ¶ Itē ſi eſt ꝫ vel vna p formā.quero de forma p qd eſt ꝫ.⁊ p̄cedet̄ in infinitum:vel ſtabit̄ ꝙ in p̄mo nā ſit de ſe ꝫ. ¶ Item nulla forma ſimplex:tūc eēt de ſe ꝫ:q2 cā oꝫ hr̄e formā determinātē. ¶ Itē diſio gn̄is libro diuiſionuꝫ in ſpēs eſt q̄litatiua ſpēi in īdiuidua q̄titatiua.ſi tūc eſſet veꝝ ꝙ dr̄ vtraq3 eēt q̄litatiua:q2 vtraq3 diſio eſſet per formalē dr̄iaꝫ ſupadditam generi ⁊ ſpēi. ¶ Ad p̄mū ꝙ ſuba quelibꝫ ſingularis ē ꝓpria ſibi.ita ꝙ eadē nūero nō pōt eē alteri⁹. ¶ Et ꝫ itē dit phs ↄ platonē q ponit ideā vnā multoꝝ īdiuiduoꝛum ꝙ iſta ē ꝓpria cuiuſlibꝫ īdiuidui ſm plōnē. ¶ Et cōtra ꝫ vadit ꝓpō phi.Sꝫ natura quā ego pono determiat̄ ad vnitatē nūeralē p formā īdiuidualē.⁊ tūc ē ꝓpria ei⁹:cui⁹ eſt ipa:tñ de ſe nō eſt ꝓpa alicui⁹. ¶ Ad aliud:ꝙ ſicut aīal nō ē hoc aīal niſi p dr̄iam additā:ſic lapis nō ē ꝫ lapis: niſi p dr̄iam īdiuidualē ſupadditā:⁊ q2 nūq3 de ſe ſepatur a dr̄ia.iō ē vnū:vel ꝫ p dr̄iam additā:⁊ eodē mō ē de nā ſpeciei reſpectu dr̄ie īdiuidualis ſupaddite ſibi. ¶ Ad aliud: ꝙ nā lapidis ē vna in ſe.⁊ res.⁊ ſic nō eſt hec ꝓp̄ie:ſed vnitas illa eſt minoꝛ q̄ vnitas nūeralis:⁊ ē realis vnitas:ſꝫ nō tāta realitas ē in i^a vnitate:ſic in vni^te nūerali.vn̄ determi

nat̄ p dr̄iaꝫ īdiuidualē:vt ſit ꝫ p̄pe. ¶ Ad aliud ꝙ forma nō ē ꝑpe ꝫ:ſꝫ eſt q̄ aliud ē ꝫ:ſicut gen⁹ nō determinat̄ de ſe ſꝫ p dr̄iam vt ſit ſpēs:⁊ tñ dr̄ia nō ē ſpēs nec hꝫ vnitatē ſpecificā.ſilr̄ forma īdiuidualis deteriat nām ſpecificā vt ſit hec ṽe.Nō tñ i^a forma ē ꝑpe ꝫ.ſi ṽe ꝫ aliqd:q2 ſi ſic.tūc ſequit̄ ꝙ dr̄ia eēt ſpēs. ¶ Ad aliud:ꝙ ſic nullū ſimplex pōt eē ſpēs alicui⁹ gn̄is:ſic nec aliqd oīno ſimplex ē pticulare ↄtētū ſub ſpē:q2 īdiuiduū hꝫ ↄpōnē ſpēi ⁊ formā īdiuidualē vltra.vn̄ breuiter dico ꝙ ois forma q̄ ē ſpēs alicui⁹ gn̄is ē cōpoſita ex potētiali aliq̄ ⁊ actu.⁊ ois talis ē ꝫ p formaꝫ īdiuidualē. ¶ Ad aliud ꝙ Boeti⁹ ponit dr̄iam iter diſionē gn̄is in ſpēs ⁊ toti⁹ in partes.⁊ illud totū ē totū itegrale ⁊ totū q̄titatiue diuidit̄ in ptes.ſed ex hoc nō ſeq̄t ꝙ ſpēs diuidit̄ q̄titatiue ī indi^a:ſꝫ qualitatiue ſolū.p°:q2 nō ponit niſi tres diſiōes.ſ.gn̄is ī ſpēs ⁊ vocis in ſignificatiōes ⁊ totius in ptes.⁊ tūc cū diſio ſpēi in indiuidua maxime cōueniat cū diuiſiōe generis in ſpēs:q2 cuꝫ alijs non ↄ^r. ſequit̄ ꝙ eſt qualitatiua ſicut diuiſio generis.

Notandum ꝙ īdiuiduuꝫ ſiue vnū nūo dr̄ illō qḋ nō ē diſibile in multa.⁊ diſtinguit̄ ab oī alio ſm nūeꝝ.Pria ps ſic itelligit̄ ꝙ ſibi repugnat diuiſio in ptes ſubiectiuas ꝫ repugnātia nō pōt eē niſi p aliqd qḋ ē in īdiuiduo.vocet̄ īdiuiduuꝫ.a.ꝫ ꝓbat̄ du^r.Uno mō ſic.diuidi in ptes ſubiectiuas eſt impfectōis.vn̄ remouet̄ a deo.ğ ꝫ nulli repugnat niſi ꝓpter pfectiōeꝫ aliq̄ in ipo. ¶ Et q̄uis dicat̄ ꝫ:ꝙ diuidi ſic ē ipfectōis in nā ſpecifica vl' in q̄cūq3 nā ſm ſe:⁊ nō poſſe diuidi ē pp aliquā pfectionē:tñ in ſuppoſito nāe nō ē pp aliq̄ pfectionē:ſꝫ pp limitationē. ¶ Alr̄ 2°arguit̄ ad ↄclōnē.ſi talis diſio repugnet a. a.⁊ diſio illa ſūt icompoſſes:ſꝫ icōpoſſibilitas aliquoꝛū nō ē niſi pp aliq̄ īcluſa in ipſis vl' pp ipa tota.ğ.mioꝛ pꝫ.Si.n. ab a.tolleret̄ tm̄mō aliqd p qḋ eēt diſibile ſic.adhuc non repugnaret diſioni:q2 qḋ de ſe repugnat alicui ſub q̄cūq3 nō deſtruēte ipꝫ ponat̄ ſp ſūt repugnātia niſi aūt repugnaret ſibi diuidi nō eēt īdiuiduū.ꝫ pꝫ in ex°: licꝫ eni ſuba ſine q̄titate nō ſit in potētia ſaltē ꝓxima ad q̄litatē:tñ non repugnat ſibi:q2 tūc nllo adueniēte poſſet ſtare cū ipſa.ſic ğ ſupponēdo ↄclōnē pbatā:q̄rim⁹ qd ſit illō in īdiuiduo p qḋ ſibi repugnat diſio in ptes ſubiectiuas tales.ſ. q̄rū q̄lꝫ ſit ipꝫ.nō.n.negat̄ ipm poſſe diuidi in ptes eētiales.ſilr̄ in itegrales eterogeneas ⁊ homogeneas:q̄nq3 tñ n^a ps ēt hōgenea ē ipm diſuꝫ:lꝫ eadē ſpēs p̄dicet̄ de pte diuiſa q̄ p̄us p̄dicabat̄ de toto. ¶ Quid ğ ē illud in a.nō negatio: q2 vl' iſte effect⁹ ē poſitiu⁹:⁊ pꝫ.vl' ꝓuatiu⁹. ⁊ ita nō dat̄ cā ei⁹: ſꝫ id ipꝫ. ¶ Si dat̄ ꝫ negatio nō poſſe ⁊c. Quero ēt de cā negatiōis date:⁊ ſp quouſq3 ſtes in nā poſitiua p cā. ¶ Ad ꝫ eēt illud arm̄ p̄mū ꝓ ſupra ſi valeret. ¶ Itē īdiuiduū ē veriſſime ēs ⁊ vnū:ſicut arguit̄ ꝫ de p̄ma ſuba:qḋ ē maxime ſuba.Et ipſi⁹ ē ḡnatio.Et circa ipſam ſunt opōnes.Ipſa ēt opat̄. oīa iſta vn̄r negāda ab aliq̄ formalr̄ ↄſtituto p negationē.Eſt ğ illud in a.poſitiuū nllꝫ accn̄s:nec multa ſil' pp ar^ta ſupi⁹ fcā:⁊ q̄dā ſupra ↄ negatiōem.Nō mā nec forma nec eē actu ſi differt a forma.pp ar^ta facta ſupi⁹. ¶ Cōtra. ēt oīa iſtā ē:q2 qōlibꝫ iſtoꝝ ē cōicabile.ğ ō ipō ē q̄rēdū per qd ſit ꝫ vel p qd repugnat ſibi diuidi in ptes ſubiectiuas. Iſtud idē ↄcludit ↄ negatōes.p qd.n.ē hec:q2 ↄcept⁹ ne^lis ē ↄbibilis. ¶ Notādū ğ ꝙ ſic aliq̄ p̄ ſūt diuerſa.ſ. ſe totis: q̄.vꝫ.in nllo ↄueniūt.Sic in oīb⁹ dr̄ntib⁹ q̄ ſūt diuerſa aliqd vnū ētia oꝫ iuenire aliq̄ qb⁹ differāt q̄ ſe totis ſūt diuerſa:alr̄ p̄cedet̄ in infinitū.⁊ i^a ſunt vltie rōnes vnitatis q̄ ſic ſūt īdiuiſibilia ſic dr̄ia ſpecifica in ſpē ē cā indiui^lis in ſpēs: nec ē cā poꝛ:q2 ipſa ē ibi.cui p̄ repugnat diui^tas illa.ipſa ēt ē qua p̄ dr̄t ab alia ſpē ſm ei⁹ dr̄iaꝫ.ita ꝙ vna dr̄ia p̄ ē diuerſa ab alia.ſic de vnitate gn̄is generaliſſimi in ſe.ī. in diuiſibilitate ei⁹ in plura gn̄a ⁊ diſtinctiōe ab alio gn̄e. Utruq3 eni ↄ^r ſube p̄mo ſi ſit ↄceptus ſimplex:⁊ in nullo ↄueniat

cũ ɋ̃titate ẜm aliquos.ſic igiť cũ idiuidua ſint ꝓprie dif ferẽtia:nõ p̄mo diuerſa q̃renda eſt cã vnitatis numeraľ q̃ p̄mo repugnat diuidi in multas ptes ſubtiuas:ꝛ qua p̄mo diſtinguiť ab alio idiuiduo.ita ꝙ id in hoc idiuiduo ꝛ aliđ in illo ſint p̄mo diuerſa.illud ꝓprie vocať dña idiuiduaľ vel ſingularis:cũ dña ſit qua dñt a ſe ſingula.Et cõſtat idiuidua differre ꝑ̄ꝑ̄:qꝛ ſunt diuerſa aliqđ vnũ entia.Et ꝑ oĩa quo ad rõnem dñe.ſ.quo ad ſimplicẽ determinationem cõis ꝑ ipam vt ꝑ formale.nõ hr̄e aliud ſupius in quo ꝯ̇ cũ dña oppoſita:nec forte cũ aliq̃.ꝛ eq̃liter ex ſe diuerſum eẽ a quolibꝫ ſiue oppoſito:ſiue dña diſperata:equaľr inꝗ̃ qꝛ ſe toto:nõ equaľr quo ad formalẽ rõneꝫ diuerſitatis: q̃ vno mõ maior eſt iter oppoſita diuidentia idem ꝯ̇. quo autem ad icompo^tcm^ alio modo maior eſt iter diſperata q̃.ſ.circa idẽ cõe nõ h̃nt fieri ſicut oppoſita ꝛc̃. ¶ Similr̄ iudicãdũ ẽ de dña idiuiduali:ſicut de ſpecifica: q̃ ad aliqđ: tñ ẽ differẽtia ꝙ ſpecifica ẽ cã mĩoris vnitatis cui.ſ. nõ repugnat oĩs diuiſio in partes ſubiectiuas.ꝫ maxime vnitas:ſicut iter ſpecificas iferior eſt cã maioris vnitatis ꝙ̃ ſuperior:q̃re tãdẽ ẽ aliq̃ vnitas maxima cui᷒ cã ẽ perfectiſſima dña que ponitur indiuiďis.¶ Nec differentia:qꝛ idiuiďis nõ eſt p̄ncipiũ ꝯſtituẽdi aliqđ in rõne p̄dicabilis: ſed tñ ſubycibilis.ꝛ hoc maxĩa ſubycibilitate.ꝛ ſubm eſt mãle reſpectu p̄dicati.ſic põt vocari mãlis dña.ꝛ ideo nõ eẽ p̄ncipiũ diffõnis que ꝓprie ẽ p̄dicatũ ꝛ me^m^ demr̃atõis ſic etiã dña ſpecifica poſſet dici mãlis aliquo᷒:qꝛ p̄ncipiũ

T.c.z. ſubycibilis reſpectu generis.ꝛ ſic in.5°cap.de cã.Omnes ptes diffõnis dicũtur forme verũ ẽ reſpectu diffiniti nõ iter ſe:ſed differẽtia vere iformatiua gñis: vt act᷒ potẽtialis mãlis reſpectu ei᷒nõ pro ſe.Si pro conſtituto in ſubyci^tc^reſpectu eius.ſic hꝫ differentia magis materialis erit ꝛ aliquo modo formalis.ſic pꝫ ad hoc.

Contra p̄dicta ꝫ dña:aut eſt alterius ſpẽi ab alia differẽtia idiuiduali aut eiuſdeꝫ.ſi alteri᷒.ergo ſortes ꝛ plato differũt ſpẽ:qꝛ differẽtiꝫ alteri᷒ſpẽi. ſi eiuſdem.ergo illud cõe:ſicut ꝛ nã hominis.per qđ ergo deſcẽdit in hoc ꝛ ꝫ.ſi ẜm alias dñas idẽ arg^m^ de eis.ꝛ ꝓceditur in ifinitũ.¶ Jtẽ nãe ſpecifice que itelligũtur in ſorte ſub hac dña repugnat diuidi.ꝛ ipſa diſtinguiť ab ipſa nã hoĩs que ẽ in platone.g̃ nõ eſt idiuidua circũſcripta illa differẽtia.¶ Jtẽ nã hoĩs que ẽ in ſorte:ſepareť ab illa differẽtia idiuiduali.ꝛ ita manebit nõ ſingularis: nec vna numero. Nõ.n.vr̃ ꝯ̇dictio ꝙ ſepareť cũ nõ icludat illã.ponať etiaꝫ ſub alia dña idiuiduali:ꝛ tũc eadẽ nã p̄mo erit ꝫ ſingularis nã:poſtea illa ſingularis nã. ¶ Jteꝫ ſortes ẽ ſortes.ꝛ ẽ hic hõ.ꝛ hoc aĩal.ꝛ ſic vſq̃ ad ens. ergo in eodẽ erũt mľte dñe idiuiduales.¶ Jtẽ quãdo linea diuidiť qđ p̄us fuit ꝑs:nunc eſt ſingulare per ſe.ergo generať ibi dña idiuiďis per diuiſiõem.ꝛ corrũpiť ſilr̄ cõtinu^ne^ duarꝫ facta. ¶ Jtẽ illa que ꝯueniũt idiuiduis:vt agere generari ꝛc̃.aut iſunt eis per nãm cõeꝫ:aut per dñas idiuiduales. Si p̄mo mõ tũc p̄mo inſunt vľi.Si ſcđo.g̃ talia nõ ſunt demr̃abilia de aliquo ſubiecto.ꝛ ita nec ſcibilia.ꝛ ita ſciẽtia naturalis nõ eſt ſcientia.

Intelligendum ꝙ vľe completũ ẽ qđ ẽ in pluribus ꝛ de pluribus nõ actu:ſed potentia ꝓpinqua.tale nihil ẽ:niſi ex cõſideratiõe itellectus.vnũ aũt in multis potẽtia vt accipiť potẽtia logice nõ nãliter diciť cui nõ repugnat eẽ in multis.ꝛ ſic cõe põt eẽ in rerũ nã. Jn ſorte eniꝫ nõ ſolũ ẜm cõſiderationẽ itellectus:ſed ẜm ordinẽ nãleꝫ pfectionũ vnitiue cõtentarũ p̄us eſt aĩal ꝙ̃ hõ.ꝛ homo ꝙ̃ hic hõ:qđ pꝫ ex opationibus propꝛys. Sic.n.cognoſciť ordo vnitiue cõtentoꝝ:vt p̄dictũ eſt ꝟſus finẽ ſcđe q̃onis 4^e^ libri:ꝛ hoĩ ẜm gradũ ꝓpriũ nãlr̄ p̄orem gradu ſingularitatis nõ repugnat in multis eẽ:qꝛ in ipſo vt ſic nihil iuenitur ꝑ qđ repugnet ſibi.ſicut ergo cõmune ẽ in nã:ꝛ ſua vnitas vt ſic dicta eſt illa que ꝓbatur ſupra in iſta q̃one.ꝛ de q̃ dictum eſt ſupra.cuicũq̃.n.gradui reali entitatis correſpondet realis vnitas.Sicut tñ in alys vni^uc^ cõtẽtis nõ ẽ ſeparatio realis:nec etiã potẽtialis:ſic nã cui itellect᷒ tribuit itentiõem ſpẽi q̃ dicta ẽ eẽ in re ẽ cõmunis:ſicut cõe ẽ potẽtiale in re nũq̃ ſeparať abalia pfectiõe vnitiue ſecũ ꝯtenta:vel ab illo gradu in quo accipiť dña idiuidualis.Cum etiã nũq̃ fiat in rerũ nã niſi ſub determinato gradu nũq̃ ẽ ab illo ſepabilis:qꝛ ille gradus cũ q̃ poniť eſt ſecum vnitiue cõtentus.¶ Per hoc pꝫ ad 3^m^ arg^m^ ꝙ ꝯ̇dictio icludiť ꝙ ſepareť ꝓpter vni^uam^ cõtinẽtiã.¶ Cõtra.quare nõ põt fieri ſub gradu nãe ſiue gradu idiuiduãte.ꝛ de ipſa ſic facta ꝓcedit ar^m^.poniť eniꝫ ſub vno gradu idiuiduãte.deinde ſub alio.¶ Jtẽ tũc ſequereť ꝙ nã nũq̃ põt idiuiduari ꝑ aliqđ nõ idẽ ſibi vnitiue.alr̄.n.poſſet mutari a ſingularitate in ſinglaritatẽ.¶ Jtẽ oĩa eiuſdẽ ſpẽi eadẽ ꝯtinẽt vnitiue.g̃ ſi alius ẽ gradus in hoc ꝛ in iſto vnitiue cõtẽtus:oꝫ ꝑ intelligere dñaꝫ ꝯtinẽtiũ.ꝛ ita iſti gradus nõ erũt ꝑ diſtiguẽtes.¶ Ad p̄mũ iſtoꝝ q̃daꝫ nãe in ſe nõ repugnãt:ꝛ tñ repugnãt nãe poſite in eẽ vel facte. ſicut nõ eẽ nõ factuꝫ. Similr̄ nãc in ſe nõ repugnat forte ſeparari ab oĩb᷒gradibus idiuib᷒:qꝛ itelligẽdo naturam ſine illis nõ includitur ꝯ̇dictio.tñ in eẽ repugnat ſibi ꝙ ſepareť ab oĩbus: nõ aũt ꝙ ſepareť ab hac.ꝫ.n.ẽ poſſibile:vt in illa ꝛ ecõuerſo. Nõ g̃ põt fieri niſi ſub aliquo gradu idiuiduali.q̃re iſte nõ põt differre re.in hoc ꝯcediť z^m^ arg^m^. ꝛ ita ſtat iſeparabilitas ꝓpter ꝯtinẽtiaꝫ vnitiuã. Jn mutatiõe eniꝫ oꝫ ſubm realr̄ differre ab vtroq̃ termio.¶ Ad 3^m^ natura nõ ꝯtinet vnitiue illũ gradũ:ſed compoſituꝫ ex natura ꝛ illo gradu. Oꝫ aũt nã po᷒ ſub illo gradu nõ eſt cã niſi agẽs.Si g̃ accipitur iſte gradus nõ differt ab illo:niſi qꝛ ꝯtinẽs a ꝯtinẽte negãdũ ẽ.ſꝫ ecõuerſo ẽ.ꝛ tñ ille gradus nõ ẽ:niſi qꝛ nãlr̄ p̄us cõtinẽs ipꝫ ẽ.nõ.n.ẽ niſi qꝛ agẽs ꝓducit ꝯpoſitũ ꝑ. Sic g̃ ꝯtinẽs p̄us i eẽ gradus p̄or i diuer^te^.Ex^m^.ds creat aerẽ ꝛ ignẽ cõpoſita ꝑ ꝓducuntur.ꝛ iõ ꝑ ſunt forme nõ niſi ꝑ accñs.ꝛ iõ z° ꝯpoſita differũt ꝑ formas:tñ nõ ecõuerſo. ꝛ forme ꝑ diuerſe nõ ſic cõpoſita.¶ Sic g̃ pꝫ ad 3^m^ p̄ncipale.ꝛ ad 3^s^ obones ãnexas.¶ Cõtra iſtã r̃ſiõem.ꝯtẽta vnr̄ differre ꝓpter dñam ꝯtinẽtiũ.nõ g̃ ecõuerſo ꝓpter circulũ. ꝓbať ãs.ſenſitiua in me ꝛ in te differt.qꝛ itellectiua dñt nõ ecõuerſo.¶ Rñ.de ãte:ẽ vt ſic:ẽ vt nõ:ſꝫ ꝙ cõtentũ ẽ formale in rõne ꝯtinẽtis vel mãle.exẽplificať aũt in ar^tc^ q̃n ẽ mãle.¶ Ad.i.p̄ncipale.ꝙ ſi itelligať ſpeciei .i.ſicut ꝯtẽtũ ſub ſpẽ.neutrũ mẽbꝝ ẽ dãdũ:ſicut rõnale:nec ẽ eiuſdẽ generis cũ irrõnali:nec alteri᷒:ſic ſicut ꝯtẽtum ꝑ ſe ſub gñe. Dñe.n.oppoſite vt p̄dictũ ẽ ſunt ꝑ diuerſe ꝓꝑ ifinitatẽ vitãdã.Si aũt itelligať eiuſdẽ ſpẽi:vt diuiſiuũ ꝛ ꝯſtitutiuũ aliquoꝝ eiuſdẽ ſpẽi:ſic ſunt eiuſdẽ ſic dñe ſpẽ ſunt eiuſdẽ gñis.¶ Ad z^m^:ſic lapidi albo formalr̄ repugnat nigredo ꝑ albedinẽ.ꝛ ita ꝑ inte^m^ circũſcribẽdo albedinẽ lapidi q̃ ẽ gen᷒ ſubm nõ repugnat nigredo ſic circũſcripta dña indiuiduali ꝑ quã formalr̄ diuiſio repugnat ꝯpoſito ex nã ꝛ illa dña nãe ſpecifice ꝑ illã dñaꝫ nõ repugnat diſſo.vñ ipſa ẽ cõis:vt p̄dictũ ẽ ꝑ poſſe logice eẽ in pľib᷒.¶ Contra.tũc adhuc illa nã diſtinguiť ab illa q̃ ẽ ſine alia dña idiuiduali:g̃ dña nũerali.¶ Rñ.ſi loq̃mur realr̄ hũanitas q̃ eſt in ſorte nõ eſt hũanitas q̃ ẽ in plõne:ꝛ ẽ realis dña ex dñtys idiuidualib᷒ vnitiue ꝯtẽtis in ſepabilib᷒hinc ide.ſi ãt circũſcribam᷒dñaꝫ hinc ide:ſicut nec nã itelligiť vna maxima vnitate in ſe:ſꝫ tñ illa vnitate miori q̃ ẽ cõis: ſic nec ẽ diuiſa ab hũanitate plõnis diuiſiõe nũerali: nec aliq̃:qꝛ nõ ſpecifica:pꝫ:ſicut nõ ponẽdo aliã formã gñis aliaꝫ ſpẽi diceretť de nã generis in vna ſpẽ.ꝛ alia circũſcriptis differẽtiꝫ hinc inde.¶ Ad 4^m^.ſi ponanť alie forme a q̃bus ſumunť p̄dicata in qđ neceſſe ẽ ꝯcedere multas differẽtias indiuiduales in codẽ. qꝛ nã generis ſine ꝯ̇dictione poteſt

eſſe poꝛ foꝛma ſpecifica: ⁊ nõ eſt ſine ſua dr̃ia indiuiduali.
¶ Et ſic neceſſe eſt cõcedere ꝙ hoc aĩal poſſit eẽ hic hõ: ⁊
nõ hic hõ. Silr̃ hic hõ vel ille hõ niſi dicat̃ ꝙ hoc aĩal non
eſt natũ pfici a nã aĩe itellectiue niſi ſub certa differentia
idiuiduali: nõ eſt tñ niſi vna dr̃ia idiuidualis vltima q̃ de/
terminat foꝛmã ſpecificã. Si dicat̃ alia opĩo de foꝛmis po
teſt dici: ꝙ vn⁹ gradus pfectionis determinet oẽs pceden
tes ad vltimã vnitatẽ: ſicut vna dr̃ia ſpecifica determinat
oẽs pfectiões pcedẽtes ad vnitatẽ ſpẽi quã nec ex ſe hñt:
nec aliũde ꝙ̃ ab alia dr̃ia. ¶ Cõtra. ſi vna dr̃ia indiuidua/
lis põt itelligi inq̃tũ determinat genus ſupius: nõ inq̃tũ
determinat iferius. põt. n. itelligi hec ſuba: nõ hoc coꝛpus
ergo illa inq̃tũ determĩat oẽs pfectões precedẽtes eſt in
vtute multe. ¶ Qð igit̃ icõueniẽs ſi ponãtur gradus pro
prij tot cũ nõ ponãtur res diuerſe. Sʒ tñ vnitiue ↄtẽti. nõ
eſt icõueniẽs h̃ ↄcedere ſm vtrãq; opiõnẽ: niſi q2 maxĩa
vnitas: que. ſ. eſt p hãc dr̃iam itelligeret̃ pus in eẽ ſube: ꝙ̃
vnitas dr̃ie ſpecifice q̃ eſt minoꝛ ⁊ poꝛ: vt vr̃. ¶ Sed rñõ.
omne cõe ẽ eque vnũ in ſe vnitate cõmunis ⁊ immediate
poſt illã vnitatẽ idiuiſibili: q̃rũ neutra ſm ſe diuerſificat̃
p aduenĩẽtia nõ magis in ſuba ꝙ̃ in hoĩe. Sʒ tñ extrinſe/
ce variat̃: ⁊ vnũ plus dr̃ variari: q2 ẽ in pluribꝫ eſſentialr̃: ⁊
magl diuerſis. ¶ Cõtra. tũc oẽ ↄmune eſt ſpẽs ſpãliſſima
de ſe: q2 vna talis eſt in pluribꝫ ꝙ̃ alia ⁊ idiuidua vni⁹ ſpẽi
pluribꝫ dr̃ntijs extrinſecis differũt ꝙ̃ indiuidua alterius.
¶ Rñõ. dr̃ie extrĩſece nõ faciunt vnũ p ſe. cũ illo qð ſubẽ:
ſicut h̃ cũ cõloꝛi ples dr̃ie faciũt vnũʒ p ſe. ⁊ iõ quodã mõ
p ſe diuerſificat̃ p illas: ſicut mã p foꝛmas nõ ſic ſubʒ per
accñtia. ¶ Ad. 5. p diuiſiõem nihil poſitiuũʒ fit: ſʒ fit vna
pciſio vel ſoli⁹ q̃ dr̃ actualitas oppota potẽtialitati ptis in
toto. h̃ ergo pus medietas linee q̃ nũc ẽ h̃ linea. ⁊ habens
actu dr̃iam idiuidualẽ actualitate diſtinguente. ſic ꝙ ipa
cũ nullo facit vnũ p ſe. h̃ pus habuit illã dr̃iam actu oppo
ſito potẽtie añ talẽ actũ: añ gnãtionẽ: ⁊ per eã diſtiguebat̃
ab alia mete. ſic ꝙ nõ fuit illa. nõ tamen ſic qn ex eis fieret
vnũ. ¶ Ad 6m. qcqd p ſe ieſt vni idiuiduo cui⁹ ſimile ieſt
alij idiuiduo ieſt p nãm cõmunẽʒ: q2 differẽtijs ſingulari/
bus nõ ieſt cõe aliqd. ⁊ ita ſi qd per vnã ieſſet per aliã ſile
nõ ieſſet nõ plus: quã que cõſequũtur generaliſſima ſũt ſi
milia vel ſpẽs rõne differentiaꝝ ſpecificarũ: licʒ illa q̃ cõ/
ſequũtur ſpẽs duas totas rõne totalitatis ſint ſimilia. er/
go generari ineſt ſoꝛti rõne hũanitatis: ſicut gnãre: q2 in h̃
aſſimilat̃ genito tali: non tñ iſunt h̃ hoĩ ſine ſingularitate
loquẽdo de eis in ſe. loquẽdo aũt de eis in cõmuni iſunt p
homini in cõmuni. ⁊ de illo demõſtrãtur ⁊ ſciũtur. ¶ Cõ/
tra hoc ẽ vnũ argm factũ extra in qõne 6a pmi libꝛi. Ex iſta
opiõne pʒ: ꝙ ſingulare ẽ vnũ qd. pro h̃ ſcdõ. de tri. 6. danie
litas. ⁊ ſi ſingulare ẽ vnũ qd ẽ p ſe itelligibile: ẽt dr̃ia idiui
dualr̃ ſine ſinri. ¶ Cõtra. ḡ diffinibile ⁊ de eo erunt demõ/
ſtratiões ⁊ ſcie. ¶ Jtẽ qcqd eſt in iſto ei⁹ ſile eſt in illo. ita
ab iſtis inq̃tũ ſingularia abſtrahet̃ aliqd cõmune: ſicut i/
q̃tũ albedines. ¶ Jtẽ tũc ſenſus ⁊ itellect⁹ qũo differret.
¶ Ad. i. dr̃ia idiuidualis a nullo nota ẽ in hac vita cõmu/
niter. Cui⁹ pbatio ẽ: q2 tũc nota eſſet dr̃ia ei⁹ ad quodcũq;
aliud. ⁊ ita nõ poſſet errare de quocũq; alio ſibi itellectua
liter oſtẽſo: qn iudicaret illud eſſe aliud: ſʒ illud eſt ſlr̃ de
alio oĩno ſimili niſi tm̃ de itelligẽdo ſe aiam ⁊ ſuũ actum
foꝛte a qbus differre diceret quãtũcũq; ſilia ſibi oñſa de
itelligẽdo: tñ ſe ↄpoſitũ foꝛte erraret: qs ſi ſubito de⁹ ſuũʒ
coꝛp⁹ ãnihilaret: ⁊ aliud aĩe vniret manẽte aĩa in eadẽ itel
lectiõe nõ iterrupta ſic ꝙ aĩa quãtũ ad differẽtiã idiuilem
ſeipſam certiſſime nouit h̃ ens. ¶ Q̃tum ad nãm ſpecifi/
cã alia vt ſenſibilia certi⁹ nouit. ⁊ hãc notitiã de ſe ingrit.
ſic gloſa aug. tri. 6. ergo nõ poſſum⁹ idiuiduũ diffinire non
ex pte ei⁹: ſʒ ex impotẽtia noſtra: ſicut nec ſubſtãtias ſepa/
ratas: vt pʒ in quadã qõne ſup 2m librũ. ¶ Cõtra. ſic ſpẽs
ſubſtãtie diceret̃ nõ diffinibilis: q2 nõ p ſe itelligit̃. ¶ Rñ.
quãlibʒ nãm ſpecificã ſubẽ conſequitur aliqd vel aliqua.
vñ eius notitia per effectũ poſſit hr̃i nõ ſic dr̃iã idiuidua/
lem. ſic ad aliud de demõſtratione vl̃ ſicut dcm̃ eſt ad 6m ni/
hil cõſeqtur idiuiduũʒ rõne dr̃ie idiuidualis p ſe: q2 illud
eẽt oĩno icõmunicabile. ſic ꝙ nihil ei⁹ ſimile poſſit in aliq̃
iueniri quale nihil iuenit̃ in entibꝫ. vt videtur pter dr̃iam
idiuidualẽ: vel ſi qd ↄſeqtur rõne ei⁹ cũ ipſa dicat graduʒ
poſitiuũ entis. ḡ põt aliqd cãre: tũc illa nõ erũt nota. ⁊ ita
demõſtrabilia in ſe: ſʒ nõ nobis ſic oʒ cõcedere illud extra in
qõne 6a pmi libꝛi. ¶ P. illud de infite nõ valʒ. quotcũq;. n.
ſpẽbꝫ foꝛte plures ſũt poĩes: ⁊ tñ de qualibʒ nõ minus eſt
ſcia. ſic h̃. Nec valʒ ò coꝛruptibile ſingulariũ: q2 icoꝛrupti
bilr̃ ſua paſſio p ſuã diffõnẽ ſibi ieſt. põt. n. ⁊ vl̃e coꝛrumpi
ab actu eẽ coꝛruptis oĩbus ſingularibꝫ. ergo. Qð etiã vult
Ar. 7. ꝙ cũ extra ſenſum fiãt. ĩmam eſt vtrũ ſunt vel non. T. c. 35.
¶ Rñõ. hoc ẽ de cognitõe ſi eſt: ſiue rei in ꝑpa exñtia. ſic
etiã de vl̃i eſt imanim niſi ſciat neceſſariũ in aliquo ſingu
lari: q2 tñ talis exñtia ẽ magis ſingularis ꝙ̃ vl̃is: q2 nõ eſt
vl̃is niſi in ſingulari. iõ ſic ſingularia magis dicunt̃ nõ ſci
bilia: q2 talis cognitio magis cõpetit eis. ¶ Ad aliud dr̃ie
ille ſunt pmo diuerſe in nullo ↄueniẽtes. ¶ Juxta hoc no
ta: ꝙ ſi gnãtio deberet dici equoca in diuis. q2 ꝓprietates
pſonales nõ ſunt eiuſdẽ ſpẽi. ḡ quelibʒ in creaturis. q2 dif
ferẽtie idiuiduales ſunt pmo diuerſe. ¶ Jtẽ nota ꝙ a dif
ferẽtijs idiuidualibꝫ. qcquid abſtrahit̃ eſt aliqd ſcdẽ iten
tionis: ⁊ non pme. ⁊ ſic cũ intelligo adaʒ nõ itelligo ſingla
re: q2 ſi ipſe oñderet̃ neſcirẽ ꝙ ipſe eẽt. Sʒ itelligo conce/
ptum ↄpoſitũ ex hoĩe ⁊ ſingulari: qð eſt qðdã cõe ſcdẽ itẽ/
tionis. talẽ etiã ↄceptũ habeo. itelligẽdo qðcunq; ſingula
re. ¶ Or vo pdictũ eſt ꝙ qcqd abſtrahitur a dr̃ntijs idiui
dualibꝫ eſt aliqd ſcdẽ itentiõis. hoc ſic coꝛrigit̃ abſtractio
ꝓprie eſt pdicati dñtis qd ſubiecti. non. n. paſſio cõmunis
dr̃ ꝓprie abſtrahi a ſubõ nõ ↄuertibili: tñ cõmuniter loqñ
do dicit̃ abſtractio. iõ a dr̃ntijs idiuidualibꝫ: ſicut nec ſpe/
cificis nihil põt abſtrahi pmo mõ: q2 ſunt rõnes reales oĩ/
no ſimplices pmo diuerſe alias eẽt pceſſus in infinitũ. Sʒ
ſcdõ mõ pñt multa abſtrahi. ⁊ nõ ſolũ ſcdẽ itentõis: vt pre
dicir: ſʒ ⁊ pme vt idiuiduũ vnũ nũero p ſe exñs incõmuni
cabile que foꝛte ſunt pme itentiõis. Sic ergo itelligendo
ↄpoſitũ ex nã vl̃i: ⁊ aliquo tali: vt pte obiecti: nõ vt ratiõe
ori. ¶ Ad 4m per argm factũ de itellectu de dr̃ia cognoſcẽ
da ꝙ nullus ſenſus p ſe cognoſcit ſinglare: q2 eiuſdẽ ſenſi
bilis ſimile oĩno nõ diſcerneret̃ ab ipſo. ¶ Cõtra. imo ex
loco. ſilr̃ nũerus ẽ p ſe ſenſibilis. ¶ Rñõ. ſi qd ideʒ in di/
bus locis qd nũc. ſimilr̃ ſi ex loco. ergo nõ ẽ per ſe hoc q2 h̃
nõ eſt hoc per locũ: q2 ſi cognoſceret hoc inq̃tũ hoc: etiaʒ
diſtingueret ab illo. poſito ꝙ ſimul eẽnt. imo quocũq; po
ſito ſtãte hoc. ¶ Ad illud de nũero oʒ gloſare. certũ ẽ eni
ſi ſp ſunt noui radij ſolis in medio. ſic ꝙ nullus durat ibi
diu ꝙ viſus noſter illũ numerũ nõ cognoſcit. itelligenduʒ
eſt ḡ numerũ diſſimiliũ. ¶ Alia opĩo de ſentiẽdo ſingula
re. tãgitur in fine qõnis 6e pmi. arta 5 nõ bene ſoluũtur foꝛ
te. Aliter põt dici: ꝙ ſenſus nõ eſt alicui⁹ niſi pñtis ſm na/
turã ⁊ in exñtia actuali: qð nõ ẽ niſi ſingulare. itellus itelli
git abſtrahẽdo ab hic ⁊ nũc. h̃ ẽ nõ hʒ actualr̃ exiſtẽs in
nã cui⁹ exñtie conditiones ſunt hic ⁊ nunc. iſta abſtractio
ſemp neceſſaria eſt in itellectu. ¶ Hoc dubiũ: vt pʒ in qõ
ne. 6. i. hui⁹ tñ talis abſtractio nõ facit ſingulare dicibile ð
multis. Jta eni hic hõ eſt itelligibilis: nõ vt exñs ſicut hõ.
itellectus ḡ ẽ vl̃is per abſtractiõeʒ ab hic ⁊ nũc. ſenſus ſin
gularis cõcernẽdo hic ⁊ nũc. Aliter ꝙ albedo vniuerſalis
eſt ens per accidens: nec primo itelligitur: ſed albedo cui
tñ intelligibili ẽe denominatiue cõuenit diffõ vl̃is: q2 nul
lo vlteriori facto circa ipʒ eſt dicibilis de pl̃ibus cũ nõ itel
ligatur ſub rõne alicui⁹ phibẽtis iſtã pl̃alitatẽ poĩes nõ i/

polẽm per abſtractionẽ ab hic ⁊ nũc: hoc mõ tm̃ vl'e itelli
giť. hoc eſt tm̃ illud qđ vt ſic natũ eſt denoĩari ab vl'itate:
nõ tñ vl'e. ſic ꝙ vniuerſalitas ſit rõ ĩtelligẽdi: ſicut ẽ h: tm̃
ĩtelligibile itelligiť: ſingulare tamẽ eſt ex parte ſui intelli
gibile cũ ſit qđ: ſed nõ a nobis nũc ĩtellectiõe ſimplici po
ſitiua. albedo võ vl'is ⁊ albedo ſingularis ſunt ꝯcept⁹ ꝓpo
ſiti entis per accñs: ⁊ poſteri⁹ itelligunť: ſicut hõ albus. ſin
gulare võ ſentiť ꝑ ſe nec compoſitũ. h albe⁹ nec albedo ſin²
ens per accñs. ⁊ ipſa ſingularitas ẽ tm̃ itelligibile. ⁊ aliqđ
2ᵉ itentiõis: ⁊ cõmune albedini ⁊ ſono. Sȝ albedo cõiũcta
dr̃ie idiuiduali: ⁊ ſic ẽ natũ denoĩari a ſingularitate. nõ ſic
ꝙ cõiunctio ſentiať: nec iſta dr̃ia idiuidualis: nec cõiũctio
ſit rõ formalis ſentiẽdi: ſȝ modus quidam rõnis formalis
ſub quo mõ eſt ratio ſentiẽdi. ¶ Cõtra. tm̃ albedo ſentiť
cuicũqȝ ſit cõiuncta. ergo ipſa vt ẽ ſic nota nõ repugnat di
ci de pluribꝰ: ſicut nec ipſi vt eſt itellecta. ergo vl'e ita ſenti
tur: ſicut itelligiť. Sil'r vl'e ſic eſt extra aĩam: qȝ lȝ albedo
extra aĩaȝ ſemp ſit ꝯiuncta dr̃e idiuiduali: tñ albedo ꝑus
natural'r eſt: ꝙ̃ illa cõiunctio. illi ſic non repugnat dici de
multis: licȝ cõſiderate ſub dr̃ia per dr̃iaȝ repugnet. ḡ ſicut
vl'e itelligiť ſic eſt extra. ¶ R̃ñ. ibi ẽ albedo vl'is vbi ſe
parať a ꝓhibẽte dici de multis: qȝ ibi nõ impoſ'e. ergo poſ
ſibile eſt h eẽ in inteⁿᵉ. ſibi. n. itellecte nõ coniungitur dr̃ia
idiuidualis ſibi in re cõiungiť. ⁊ ſibi ſenſate maxĩe. ¶ Si
hoc addiť ꝙ ſenſus eſt rei ſm̃ ꝙ exⁿ: qđ eſt verũ de exiſtẽ
te forte. ¶ Cõtra. ſi itelligis ſepari real'r ſic. ꝙ nõ ꝯiũgať
itellecto in re: fl'ȝ ẽ. abſtrahẽtiũ eni nõ eſt mẽdaciũ ſi inꝙ̃
tũ ad actũ cognoſcẽdi ſic in ſenſu. qȝ hecceitas non ſentiť
Sil'r ẽ in exiſtẽdo: qȝ illo eẽ ꝓri qđ eſt albedinis ꝓprium
nõ eſt dr̃ia idiuidualis: qȝ poſteri⁹ niſi dicať qs videre co
lorẽ. ¶ R̃ñ. itellecto in ſe per accñs cõiungiť dr̃ia idiui
dualis. ita ꝙ nõ neceſſario: ſenſato per accñs hoc ſine quo
nõ: ſed neceſſario exñti ꝑ ſe: qȝ ille ꝑoꝛ gradus q eſt albedi
nis in ſe: cũ dr̃ia idiuiduali facit vnũ ꝑ ſe. ¶ Ad argumen
ta ꝯ itellectiõem ſinˡ que fiũt ſuper ꝑmũ librũ. pȝ ꝙ nunc
nũꝙ̃ itelligiť. vnde perfectiſſima ſcia nũc nobis poſſis eſt
de ſpẽ ſpãliſſima ibi ſtatus. Sȝ difficultas eſt ꝯ hoc. cũ. n.
multa ſingularia faciãt multa fantaſmata: quare nõ a q̃li
bet abſtrahiť ſpẽs vl'is. ⁊ ita vel erũt tot vel voluntas ibi
aliqđ faciet: qđ ẽ icõueniẽs. ¶ R̃ñſiõem ad hoc quere. ſ.
di. 3. ꝗ. in rñſione tertie rõnis ꝑncipalis illius qõnis. an oȝ
ponere ſpẽm itelligibilẽ in memoria ꝑcedẽtẽ actũ itelli
gẽdi. ¶ Ad aliud. vl'itas eſt ꝑ ſe rõ itelligẽdi quodlibȝ in
telligibile nõ itellecta vt obiectum nec vt pars formalis
obiecti: ſicut ſinᵗᵃˢ rõ formalis ſentiẽdi nõ vt obiectũ: nec
pars. ſed ꝑciſe rõ. imo ſi debȝ itelligi itelligiť ſub rõne vni
uerſalis. Exᵐ maſculinitatẽ volo cõcipere qui ẽ modus ꝑ
ciſe cõcipiẽdo deũ: nec obȝ: nec pars. illũ modũ ſi facio ob
iectũ: cõcipio ſub mõ femiⁿᵉ. Uñ maſculinitas ẽ feminini
generis: tñ forte vniuerſale eſt ratio itelligendi non ita in
tellecta: ſicut modus grãmaticalis. Qõ. XIIII.

Utrum

ſingulare per ſe ĩtelligatur.
Oꝫ ſic videť. qȝ ens per ſe ẽ
obm̃ itellectus. per Aui. ꝑ metaphy. ca. 5º.
⁊ nõ tm̃ ens in vl'i: ſed qđlibȝ ens iquantũ
hȝ rõnẽ entis. qđ ergo maxime ẽ ens ma
xime eſt itelligibile. Sȝ ꝑma ſuba maxĩe
eſt ens: qȝ maxĩe ẽ ſuba ex libro ꝑdicamẽ
t. c. 5 ſba. toꝝ. ergo ⁊c̃. ¶ Itẽ operatio realis nõ eſt niſi a ſingulari.
Sȝ mouere itellectum obiectiue ẽ oꝑatio realis. ergo ⁊c̃.
t. c. i. ⁊. 33. ¶ Pꝛ. ꝑ poſterioꝝ. ſicut per ſill'm cognoſcimus concluſio
nes. ita per iductiões ꝑncipia. Sȝ nulla potẽtia arguit diſ
currẽdo per iductionem niſi itellectus. ergo ſibi notiores
ſunt ꝑmiſſe ꝯclõne. ergo per ſe itelligit ſingularia a qbus
arguit iducendo. ¶ Pꝛ. cognoſcẽs dr̃iam per ſe aliquoꝝ
extremoꝝ per ſe cognoſcit extrema dr̃ia: ſed itellect⁹ per
ſe cognoſcit dr̃iam iter ſingulare ⁊ vniuerſale. ergo per ſe
cognoſcit vtrũqȝ extremũ. Sic arguit phs. 2. de anima de t. c. 145.
ſenſu cõmuni. ¶ Pꝛ. itellectus reb⁹ quos itelligit nomina ⁊ ide.
iponit. Imponit aũt noĩa ſingularib⁹ qbus etiã attribuit
itentiões: puta hãc. ſingulare idiuiduũ. ꝑpõnes opõnes ꝯ
rias de eis facit que ꝑtinẽt ad itellectũ. Nec illa reflexio
quã ponũt videť multũ valere cũ iſta poſſint intelligi añ
abſtractionẽ vniuerſalis imo du⁹ cuius ſpẽi ſit hoc idiui
duũȝ. ¶ Pꝛ. niſi itellectus per ſe itelligeret ſingulare quõ
volũtas põt per ſe velle actũ ſingularẽ: ⁊ quomõ tũc pec
caret: Videť. n. ꝙ nullo mõ: cũ volũtas nõ poſſit ꝑ ſe vel
le niſi qđ ẽ per ſe ab itellectu cognitũ. ¶ Pꝛ. ſi repugnaret
ſingulari vñ ſingulare eſt per ſe itelligi: quomõ poſſet an
gelus ꝑ ſe itelligere ſeipȝ. ⁊ deus ſe: ergo certũ eſt ꝙ ſingu
laritas nõ ipedit itellectionẽ. Si ergo aliqđ aliud. h impe
diat. puta accñtia ãnexa ſeparenť. ſi m̃alitas vel qđ aliud
certũ videť ꝙ intra qditatẽ ſingularẽ non eſt niſi qditas
ſpẽi ſignata: tolle igiť omnia impediẽtia itelliᵗᶜᵐ ita per ſe
mouebiť intellectus a ſingulari: ſicut a ſpẽi natura. ¶ Pꝛ.
ſpẽs genita cũ ſit eẽntial'r ſimilitudo nõ ſolũ ꝑximi gignẽ
tis ipſam: ſȝ mediati. ⁊ hoc ſub iſta rõne obiecti ſub qua gi
gnit: qȝ alia rõ regreret aliã ſpẽȝ ꝑpter aliã repreſentatio
nem cũ ſpẽs in itellectu ſit genita a ſingulari: ſȝ meˡᶜ illud
ſemp repreſentabit: licȝ eni nouũ lumẽ regratur ad illam
gignitiõem in itellectu: qđ põt dare itenſius vel minus i
tenſe repreſentare. nũꝙ̃ tñ dabit aliud in repreſentatione
obiecti ꝙ̃ illđ a quo gigniť mediate vl' imediate. ¶ R̃ñ:
ꝙ ſemper repreſentat iſtud a quo gignitur: ſed nõ ſub illa
rõne. ita ꝙ gignẽs eãdem rõnẽ habeat iquãtuȝ gignẽs cũ
rõne obiecti repſentati ꝑ ſpẽm genitã. aliogn ꝙ̃uis ponis:
ꝙ ſingulare ꝑmo itelligiť ſaltem: tñ oȝ te ꝯcedere ꝙ a ſpẽ
ſingularis in itellectu poſſit abſtrahi ſpecies vniuerſalis.
Aliogn vl'e nũꝙ̃ itelligereť: ſeqtur ꝙ illa ſpẽs quaȝ tu po
nis vl'is per ſe repſentaret ſingulare in rõne obiecti.

Contra ſi ſingulare per ſe itelligitur duo ſingularia
erũt duo per ſe itelligibilia. ⁊ cũ itell'us ſim
plex per ſe nõ itelligit niſi qditatem: duo ſingularia habe
bũt duas qditates. ⁊ ꝑ ꝯñs duas diffinitiones. ⁊ ita erunt
due ſpẽs. ¶ R̃ñ. ꝑmũ ꝯñs ẽ cõcedẽdũ: ſed itell's nõ itel
ligit niſi qditatẽ abˢᶜ vl'is: vel hãc qditatẽ: vl' magis h qđ:
qȝ qditas forte nõ hȝ iferi⁹. Sȝ quid hȝ hoc qđ: qđ non eſt
per accñs ens. iõ ꝑ ſe itelligibile: ſȝ hec duo qđ nõ hñt du
as diffinitiões. ¶ Pꝛ. ad ꝑncipale arguiť. ſi ſingulare per
ſe itelligiť. ergo nõ vl'e. ꝯñs ẽ falſum. ꝓbatio ꝯñe: qȝ ſi ſin
gulare ⁊ vniuerſale ꝑ ſe intelligãtur: aut ḡ ꝑ eandẽ ſpẽm:
aut ꝑ aliã. Non ꝑ eandẽ ſpẽm. Tum qȝ illa repñtaret oĩa
ſingularia ſub ꝓprys rõnibus. ⁊ ſic idẽ eſt ꝑncipiuȝ cogno
ſcẽdi plura vt plura. ⁊ ſimil'r idẽ repſentabit aliud ſub ra
tione diſtincti ⁊ idiſtincti que ſunt icõueniẽtia. Tũ qȝ vni
uerſale ⁊ ſingulare in rõne obiecti ſimpl'r differũt. Tũ qȝ
ſemp ſimul ambo itelligerẽtur niſi itellectus vtereť ſpẽ:
nũc ad hoc: nũc ad illud: ⁊ iſtũ vſuȝ oporteret ꝙ ꝑcederet
cognitio hui⁹ ⁊ illius. nõ ꝑ aliã ſpẽm. Tuȝ qȝ vtraqȝ eẽt eq̃
abſtracta. ⁊ oĩa hñet eadẽ: vt videť: tam fanᵐᵃ origiñãs ꝙ̃
itellectũ agẽtẽ creanteȝ ⁊c̃. quare ḡ vna ẽ magis vniuerſa
le ꝙ̃ alia. ¶ Pꝛ. ſi ꝑmo gigniť ſpẽs intelligibilis ſingularis
ex fantaſmate: aut ꝯgigniť alia vniuerſalis de eodẽ: vel et
de illa: ⁊ tũc tot ſpẽs erũt vniuerſalis quot ſingularium. ⁊
ſic ifinite: aut nõ neceſſario cõgignitur ſpẽs vniuerſalis: ſȝ
tñ volũtarie. ⁊ hoc vř irrationale oĩno: cũ gignitio ſpẽi ſit
nãlis. aut ſcđa ſpẽs vniuerſalis redit in idẽ cũ ꝑma. ⁊ augȝ
eam. ⁊ ſic cognitio vl'is poterit itendi in ifinitũ: ⁊ etiã ſeq
retur ꝙ quãto plura ſingularia video: tãto ꝑfecti⁹ cogno
ſcã vniuerſale. ¶ Propterea ſi ſingulare ſit ꝑ ſe itelligibi
le duo ſingularia habebũt duas ſpẽs ꝓprias in itellectu:
⁊ duas itellectiões actuales: ⁊ ſic ex multis actibus circa

vtrūqʒ poteſt generari habitus qui ſit per ſe illius obiecti cui⁹ eſt actus. ergo due ſcie erūt de duob⁹ ſingularib⁹ eiuſdem ſpei: qḋ videt̄ multiplr̄ impoſſe. qꝛ tūc duo accidētia eiuſdē ſpei ſi't in eodē eſſent. Tūc etiā nullus ſciēs aliq̄ de ſpē ſpāliſſima eēt perfecte ſciēs: ſʒ tm̄ in vli niſi ſciret ď oībus ſingularibus. tūc etiā ideʒ poſſet hr̄e īfinitas ſcias. tm̄ qꝛ ideʒ ſciēs de vno ſingulari ꝑpter hoc nō ſciret de alio. ergo opʒ alio ſingulari ītellecto ad ſciendū de iſto: accipe ſciaʒ de nouo per īuentionē vel doctrinā. nec tūc per vnaʒ artē edificādi ſciret aliqs facere domū niſi vnā. ¶ Rñō ad hoc. nō oīs intellectio ꝑ ſe iterata gn̄at hitū ſcie: niſi ſit cuiuſdaʒ de quodā per mediū qḋ eſt diffō de duob⁹ ſingularibus nō intelligit̄ aliqd per duo media q̄ ſint diffinitiones. ¶ Contra ibi eſt hoc ſubiectum hec paſſio: hec cauſa. quare. ergo non eſt alia ſcientia.

Ad primū argumentū pro alia pte dicit̄ ꝙ ens eſt obʒ intellectus. nō tm̄ vt cōmuniſſimū: ſʒ vt ex̄tēdit ſe ad qḋlibʒ ens īmateriale: vel ꝯſideratuʒ vt īmāle. hoc eſt abſtractū a mā non ſimplr̄: ſed indiuiduali: tale aūt abſtractū eſt vle. ¶ Alr̄ dicit̄ detur ꝙ ens vt extēdit ſe ad quodcūqʒ ſit obm̄ ītellect⁹. Qn̄ dicit̄ vltra ꝙ ſingulare eſt maxime ens. hoc falſuʒ eſt in mālibus per ſe loquendo: īmo illud quo formalr̄ eſt aliqd ſingulare: vt mā īdiuidualis magis facit ad nō eſſe q̄ ſi eſſe ſpei per ſe eſſet ſine tali mā: qꝛ illa eſt pn̄cipiū corruptōis. Et qn̄ dicitur ꝙ pma ſuba maxime eſt ſuba. veꝝ eſt vt ſuba dr̄ a ſubſtādo: qꝛ pl̄ibus ſubſtat. ita itelligit̄ dcm̄ in pdicamētis nō auteʒ maxie ſuba: qꝛ perfectiſſima in eſſendo. ¶ Ad 2m qn̄ dicitur ꝙ mouere realiter eſt ſin'. Dico ꝙ mouere itentionaliter imp̄mendo ſpēm pōt eē obti vlis. ¶ Aliter dr̄ ꝙ itellectus nō mouet̄ intētionalr̄ ab vli: ſʒ ab ītellectu agente pn̄cipalr̄: ꝛ a fantaſmate inſtr̄aliter quoꝝ vtrūqʒ eſt ſingulare. ¶ Ad aliud dr̄ ꝙ intellect⁹ pmo itelligēs vniuerſale ꝯſiderat ſe ꝑ aliqd illud itelligere: ꝛ nō ꝑ eſſentiā ſuā: qꝛ ď nouo illud ītelligit. ergo per aliqd in ſe factū: qḋ nō pōt eē niſi ſenſus ꝛ fantaſma aliqd receperint a ſingulari extra. ergo ſic reflectēdo itelligit ſingulare: ꝛ cū ſic itellexit ꝯparatōes fac̄ ꝛ iductōeʒ ꝛ itentōes attribuit. ¶ Ad aliud. lumē qḋ eſt pn̄cipale efficiēs gignitōis ſpei de aliquo magis confert ſpei vim repreſentādi obm̄ ſub certa rōne: q̄ originās. Licʒ originās det ſibi vim repreſentādi nām obiecti in ſe. ¶ Ad aliud cōcedit̄ ꝙ ſingularia īmālia ſunt per ſe itelligibilia nō materialia: qꝛ pn̄cipiū idiuiduatiōis in eis eſt mā idiuidualis. ¶ Prima rñō. ꝛ ſcōa ꝛ tertia ꝛ 5a ſatis videnť eē ſm̄ ſentētiā Thome. pma pte. 85. ꝛ. 86. q. pma. ꝛ aliā viā quere de obo itellectus. in. 2o. queſtiōe. 3a. in fine. ¶ Cōtra reſpōſiōem ſcōam ad pm̄ ar^m pn̄cipale. ꝛ cōtra reſpōſionē 7i argumēti. Singularitas nō eſt per ſe cā non itelligibilitatis. hoc eni ꝯcedit rñō ad 7m: ꝛ oʒ ꝯcedere de deo ſaltē natura indiuidui nihil addit vltra nām ſpei niſi ſin^{lem}. ergo nihil eſt in ſingulari impeditiuū intelli^{nis}: quia nec forma ſpei nec mā nec ſingularitas alteri⁹ vel amboꝝ ꝛ nihil eſt in pa ſingulari lapidis niſi mā ſingularis ꝛ forma ſingularis lapidis. ¶ Cōtra pmaʒ reſpōſionem ad 2m ar^m mouēs itentionalr̄: pus naturalr̄ eſt: q̄ ſpēs ab ipſo impreſſa ſit in itellectu poſſibili: ſʒ illa pus naturalr̄ eſt ibi q̄ obm̄ cui⁹ eſt ſit ibi: vt cognitū in cognoſcēte. ſi ergo vniuerſale ſm̄ ꝙ vle mouet itentiōalr̄ illā ſpēm imprimēdo pus naturalr̄ vle: vt vle habebit aliqḋ eē: q̄ ſit in itellectu: vt in cognoſcēte. Sʒ illud eā pus eſt eē extra itellectuʒ. igit̄ vniuerſale ſm̄ ꝙ vle hʒ eē extra itellectum. ꝛ aliud q̄ cognoſci. ¶ Cōtra reſpōſionē ſcōam cuiuſlibʒ potētie paſſiue ꝑpriū obm̄ eſt eius motiuū. ergo ꝑpriū obm̄ itellectus poſſis eſt fantaſma vel itellect⁹ agēs. ¶ Rñō. ꝑpō pma ē falſa. Nā potētia cognitiua non tm̄ hʒ recipere ſpēm obiecti. Sʒ etiaʒ tēdere per actuʒ ſuum in obm̄. Et iſtud 2m eſt eēntialius potētie: qꝛ pmū reqritur ꝑpter imꝑfectiōeʒ potētie ꝛ obm̄ pn̄cipalius eſt obm̄: qꝛ in ipm̄ tēdit potētia q̄ qꝛ imprimit ſpēm. Qḋ pʒ. ſi deus imprimeret ſpēm itellectui vel oculo: eodē mō ferretur in obm̄: ſicut modo ꝛ obʒ ita eſſet obm̄. Sed de⁹ nō eſſet obiectū: qꝛ in ipm̄ nō tēdit potētia: ꝛ tm̄ ipſe imp̄mit: ſicut ipreſſit angelo ſpēs creaturarū. ¶ Hec ergo ē vā. cuiuſlibʒ paſſiui eſt aliqd motiuuʒ per ſe: ſʒ nō oʒ in potētȳs appr̄ehēſiuis: ꝙ illud motiuū ſit ꝑpriū obiectū potētie ſub rōne qua eſt motiuū. Sʒ oʒ ꝙ ipm̄ ſub rōne qua obiectū terminet actuʒ potētie. Hoc patet in voluntate: qui enim dicūt eam paſſiuā: dicūt eā moueri ab o^{to}. ſm̄ ꝙ itellectum eſt: ſed tendere in o^m. non ſm̄ ꝙ eſt in intellectu: ſed ſm̄ illud quod eſt in ſe. iuxta illud cōmentatoris. 12. metaphyſice. ꝯmēto. 36. Balneū ſm̄ ꝙ eſt in aīa. mouet appetitū effectiue: ſed ſʒ ꝙ eſt in ſe extra mouet vt finis. Sʒ ꝑpria rō obiecti volūtatis eſt rō finis: ꝛ vt res ē in ſe: ꝛ nō ratio efficiētis: nec vt eſt in itellectu. ḡ pʒ falſitas ꝑpōnis. ꝛ q̄uo verificat̄. īmo nec ē vera in potētȳs naturalib⁹. obiectuʒ enim ꝑprie potētie paſſiue eſt accidēs vel ens actu ad qḋ terminat̄. ꝛ illud nō agit in potētiam paſſiuā. Sʒ aliud in ipſam agēs ꝑducit iſtum actuʒ: vel iſtud ens actu. ¶ Aſſū hec ē falſa. Oīs potētia actiua nata eſt per ſe agere ī ſuū obʒ. Si obm̄ ſuū ſit termin⁹ ſue actiōis: terminus itellect⁹ agētis non eſt ipm̄ fantaſma in qḋ agit: ſed vle ſaltē in cognitiuis videt̄ veruʒ. itellect⁹. n. dei eſt actiu⁹ reſpectu ſue eēntie: nō tm̄ agit qcq̄ in ipaʒ. ſimilr̄ volūtas noſtra nihil agit in obm̄ ſuū: etiā ſm̄ ponentes ipſam eſſe actiuā: ſed tamē ſua actione tendit in obiectuʒ. Probatur ergo falſitas pme: quia nec omni nec ſoli o^{to} cōtingit vel cōuenit mouere. ergo ꝛc.

¶ Dictum eſt quidem igitur ꝛ nunc ipſum verum: ꝛ tamen amplius ꝛ manifeſtius dicem⁹ repetētes. Nam quecūqʒ ſunt rationis partes: ꝛ in quas diuiditur ratio: he ſunt priores: aut omnes aut quedam. Tex. cōmenti. XXXV.

Queſtio. XV.

Vtrum ſingulare ſit per ſe itelligibilea nobis. videt̄ ꝙ nō. auctoritatib⁹. Et pmo auctoritate Ar. B. videt̄ eni dicere pluries oñdere: ꝙ abeūtibus a ſenſu ꝛc. ¶ Iteʒ. 2. de aīa. ſenſus eſt ſingulariū itellectus vlium. ex quo multiplr̄ arguit hic: qꝛ diuerſarū potētiaꝝ ſunt diuerſa obiecta: ꝛ in permutādo. Et etiaʒ deducit̄ de ꝑportiōe potētie ad ſubm̄ ſm̄ māle ꝛ imateriale. intellectus angeli cus oīno īmaterialis. ſenſus oīno mālis. itellectus noſter medio mō. ergo cōſimiles cōditiones obiectoꝝ. ¶ Additur etiā q̄rto: ꝙ mā ſm̄ ſe eſt ignota. illā icludit ſingulare Maioꝛ habet̄ in iſto ca. ꝛ ad hāc itentiōeʒ videt̄. Minoꝛ habet̄ ex de celo ꝛ mūdo. Cū dico hoc celū. dico mām̄ ꝛc. ¶ Itē qḋ qd ē. eſt obʒ itellect⁹. ex. 3o. de aīa. ſingulare nō hʒ ꝑpriū qḋ qd ē. Tū qꝛ tūc eēt diffinibile. Tuʒ qꝛ tūc de ipſo eſſet ſcia ꝑpria: quoꝝ vtrūqʒ eſt cōtra Ar. ca. penultimo h⁹. ꝯ plōnē. ꝛ improbat 2m: qꝛ tūc qn̄qʒ ſcia eēt ſcientia qn̄qʒ nō ſcientia. Tū etiā 3o. īfinite poſſent eē ſcietie. qꝛ ifinitas nō repugnat ſingularitati. vnde ꝑpter hāc rōnem ſm̄ Porphy. Iubet plato qeſcere ꝛ ſingularia ab arte relinq̄re. Tū etiā. 4. habēs notitiā pfectā de ſpē ſpāliſſima haberet imꝑfectā: ꝛ in potētia tm̄ de quolibet ſingulari: ſicut ē de gn̄e ꝛ ſpē. Sed hoc dn̄s iꝑrobat̄. Nā agēs per cognitionem nō pōt perfectiſſime ſic dirigere in agēdo: niſi cognoſcat perfectiſſime agibile q̄tum poſſe eſt. Artifex aūt per artē tm̄ habēs vniuerſalē cognitionē de domo perfectiſſime ſe dirigit in faciēdo hanc domum: ita perfecte: ſicut ſi

T. c. 35.
T. c. 66.
Ideʒ ꝑ phy. ꝛ. i. ꝛ. 2o. poſterioꝝ.
T. c. 35.
T. c. 92.
T. c. io. ꝛ ide.
T. c. 53.

hac pfecte eadem pus nouiſſet.igit domus facta nō ē nata pfectius cognoſci ab ipſo ꝙ in vli. ¶ Ité ad pncipale.ſi ſingulare per ſe itelligit.vniuerſale per ſe nō intelligitur. ꝯñs eſt fſm.pbatio ꝯñe:aut vniuerſale itelligeretur p eādem ſpēm:per quā ⁊ ſingulare:aut per aliā:nō per eandez Tū qꝛ idez qūo repreſentabit aliquid ſub rōne diſtincti ⁊ idiſtincti.Tum qꝛ aut ſic per eādem ꝙ vnica ſpēs que eſt ipſius vlis.eſt etiā omniū ſingulariū aut quecūqꝫ eſt alicuius ſingularis ppria.illa etiā cū hoc eſt ipſius vlis:Nō primo mō:qꝛ vnica ſpēs nō eſt diſtincta rō cognoſcēdi plura vt plura.nō ſcdo mō.qꝛ tūc eſſent tot itētiōes vniuerſaliū quot ſingulariū.Nō ſcdo pncipali mō.Tū qꝛ tūc pari ratione manet ſpēs vniuerſalis cū ſpē cuiuſlibꝫ ſingularis:⁊ tūc ifinite ſpēs erūt vlis:aut ſi ſcda itendat pmā poterit itendi cognitio vlis in ifinitū.quicunqꝫ.n.plura ſingularia itelligit perfectius itelliget vle.Tū qꝛ qñ due ſpēs in fuerint:qre altera eſt vlis ⁊ altera ſingularis cū ab eodē fantaſmate gignant ⁊ vtute eiuſdē itellectus agētis:

Contra itellectus ꝯcipit dr̃iam iter vniuerſale ⁊ ſingulare.igit extremū ⁊ vtrūqꝫ ſm pprias rōnem:qꝛ tm̃ ſic dr̃nt. ¶ Item diſcurrit a ſingulari ad vle.⁊ ecōuerſo.ḡ cognoſcit vtrūqꝫ extremū diſcurſus. ¶ Item ſingulare ſolū mouet itellectū:qꝛ mouere illō ē actio realis:ergo eſt ſuppoſiti. ¶ Ité vtus iferior:vt ſenſus pōt cognoſcere ſingulare.ergo magis ſuperior. ¶ Itez ſpēs p ſe repſentat illud a quo gignit quelibꝫ ſpēs itelligibilis prio gignit a ſingulari.nō ab itellectu agēte:qꝛ tūc eſſet eiꝰ ſpecies ⁊ pncipiū itelligēdi ipm.Dicitur ꝙ in alio lumine aliud repreſentat: ¶ Cōtra.lumē nō facit aliā ſpēm.ſpēs ex nā ſua repreſentat illud cuius eſt.Exm̄ de quercu putrida. nō valꝫ:qꝛ due rōnes agēdi cōcurrūt ſm quarū vtrāqꝫ in lumine ſemp agit:ſꝫ altera actio eſt ipceptibilis ſenſui qñ fit fortior actio.ſ.lucis icorpate.ibi qñ color mouet in preſentia luminis maioris.quādo aūt fortior nō pōt eſſe propter defectū lumis mior percipit. ¶ Ité ad pncipale nullius eſt diſtincta memoria:cuiꝰ nō preceſſit diſticta appreheſio.itellectus ſuorum actuū:qui non ſunt ſenſibiles:hꝫ diſtinctam memoriā:vt pꝫ.⁊ hoc inqꝫtū ſingulares.ergo ⁊ diſtinctā notitiā habꝫ eorum quādo iſunt.

Rñ.queſtio eſt metaphyſica qtenus querit de itelligibilitate ſingularis reſpectu itellectus ſimplr̃.ptinet ad libꝫ de aīa.qtenꝰ querit de intellectiōe ſingularis reſpectu itellectꝰ noſtri ⁊c̃. ¶ De primo articulo p̄ videndū eſt qūo ſingulare ſit p ſe itelligibile. 2° quomō eſt pmo itelligibile. 3° qūo dupl'r erit ſumptū pmū itelligibile reſpectu duplicis itellectionis.

De primo itelligibilitas abꝫ ſeqtur entitatē:vt dictū ē.6.q.vltima.ſingulare totā entitatem qditatiuā ſuperiorū icludit.⁊ vltra hoc gradū vltime actualitatis ⁊ vnitatis ex qōne de idiuiduatōe que vnitas nō diminuit:ſꝫ addit ad entitatē ⁊ vnitatē.⁊ ita ad itellitēs. ¶ Item ſingulare nihil icludit:quod non icludit vle niſi gradū pdictū:ſed nō excluditur ab ipſo itelligibilitas rōne alicuiꝰ icluſi in vli:qꝛ tūc vle nō eſſet per ſe itelligibile: nec rōne illius gradus:qꝛ tunc deus vel angelus ſingularis nō eſſet per ſe itelligibile.ergo ⁊c̃.

De ſecundo pmo intem̄ eſt ꝙ adequat actū itelligendi.puta quādo videt quantū bipedale vt adequat viſionē pars eius licꝫ per ſe videat:nō tamē adequat viſionē:ſic qñ ſpēs itelligit vt adequans itellectionē illud eſt pmo itellectū:nō genꝰ nec dr̃ia pmo itelligit:licꝫ vtrūqꝫ p ſe itelligat. ¶ Ad ppoſitū.qdcūqꝫ aliud a ſingulari itelligit:icludit icomplete ſingulare qꝫtum ad qcqd itelligitur ē in eo:qꝛ nec icludit gradū quo ſingulare eſt ſingulare.ſingulare aūt icludit ꝯplete qcqd eſt itellis in quocūqꝫ ſuperiori.Nō eſt ergo natū itelligi ſingulare vt pars icluſa in pmo itellecto:ſed tm̃ vt primuz intellectū in quo alia quecūqꝫ ſupiora per ſe itelligunt. Iuxta hoc addit ꝙ idee diuine maxīe erūt ſingulariū:qꝛ diſticte repreſentāt oīa alia itellia a deo.

De tertio itellectio eſt duplex.vna qditatiua que abſtrahit ab exñtia.Alia que dr̃ viſio q ē exñtis:vt exiſtēs.Prima licꝫ ſit cōmuniter reſpectu vlis pōt eſſe pmo reſpectu ſingularis:⁊ qñ eſt ſingularis eſt eiꝰ pmo.nō.n.ſingulare ex ſe determinat ad exñtiā:qꝛ abſtrabit:ſicut ⁊ vle itellectio ſcda eſt ſimul totiꝰ.i.ſingularis iquātū exñs.Et ſic exponēdo ſimul totū apud Ar.nō icludet aliqō accidēs.Sed tm̄ exiſtētiā que nō eſt de rōne alicuius:nec iquantū quid:nec iquantū hoc participās quid Nō ē aūt ſingulare pmo mō.obm itellectōis ſcde:nec ecōuerſo ſicut exponet reſpōdēdo ad zm̄ argumētum.

De ſecundo articulo pncipali pmo videnduz eſt quo mō itellectꝰ noſter in hoc ſtatu nō itelligit per ſe ſingulare:nec ſenſus ſentit. 2° qūo aliq mō itelligimꝰ ſingulare ⁊ ſentimꝰ.⁊ qūo non.

De primo oñditur ꝙ ita eſt ſic.potētia cognoſcēs p ſe aliqō obm ſub aliq rōne circūſcripto quocūqꝫ alio illo remanēte cognoſcet illud per ſe.nō ſic eſt de itellectu nec de ſenſu noſtro reſpectu ſingularis. ergo ⁊c̃.Probatio pme ptis mioris.diſtinctima intellectio ſingularis vr̃ eē alicuius itentiōis quā itellectus diſtincte cognoſcit:ſꝫ poſita illa preciſe amota dr̃ia tpis amoto alio ⁊ alio gradu itentōis.⁊ ſic de oībus accñtibus illi itētioni nō videt ꝙ itellectus noſter ſciat diſtiguere vel diſcernere ſit oñdatur ſibi a quacūqꝫ alia itētione ſingulari eiuſdē ſpeciei.ḡ ⁊c̃.Probatio ſcde partis minoris per idē.b albedo ponat ſimul in loco cū illa albedine.manet ergo b ⁊ b. illa ⁊ illa.qꝛ b nō eſt b.per hoc eē in loco alia.nūqd ſenſus diſcernit in eodē loco duas eſſe albedines nūero ſi ſint eq itenſe nō.Quomō etiā viſus diſcernit diuerſitatē ſolariū radiorū:qui tm̃ a qbuſdā ponūtur cōtinue variari. ¶ Contra illud obycit ꝙ nūerus pprior ſenſibiliū eſt p ſe ſenſibilis. ¶ Reſpōdetur quādo vtrūqꝫ ſenſibile ſm illā vnitatē ſm quā eſt pncipiū nūeri eſt ppriū ſenſibile talis non ē vnitas ſingularis ppriedicta.huiꝰ pmi querit ppter qd ¶ Rño nulla potētia cognoſcitiua in nobis cognoſcit rē ſm ſuā abtā cognoſcibilitatē inqꝫtū.ſ.eſt in ſe manifeſta: ſꝫ ſolū inqꝫtuz eſt motiua potētie:qꝛ potētie cognitiue hic mouerent ab oppoſitis:natura aūtnō mouet ſm gradū ſingularitatis.Tū qꝛ ille gradus nō eſt pncipiū actiōis:ſed limitatiuꝰ pncipiorū actionis:tm̃ a poſteriori:qꝛ nō eſt principium aſſimilādi:ſed nā tm̃ ⁊ idē eſt pncipiū agēdi ⁊ aſſimilādi. ¶ Cōtra.opatōes ſunt ſingulariū.pmo hꝰ. ¶ Rño. ſi intelligat de pncipio quo exponit.illud eſt nāe non ſine ſinis:nō tm̄ ſinis formalr. ¶ Cōtra.dcm̄ eſt ꝙ itellectus noſter in b ſtatu non pōt cognoſcere ſingulare ſub rōne qua eſt ſingulare:qꝛ nā nō mouet ſm gradū ſingularitatis:qꝛ ille gradus ſingularitatis nō eſt pncipiū actiōis:ſꝫ limitatiuus pncipiorū actiōis.Sed hoc ſi verum eēt cōcluderet ꝙ angelus nō itelligit ſingulare.ita ꝙ ſingularitas ſit modus intellecti:qꝛ eiꝰ itellectus ē paſſiuus.Jō dr̃ corrigēdo ꝙ oīs entitas actualis cuiuſcūqꝫ rōnis eſt rō agēdi in itellectū actiōe itelligibilis:qꝛ ſic actꝰ ⁊ itelligibile ꝯuertūtur pbat de exñtia que ē alteriꝰ rōnis ab entitate qditatiua: ⁊ idiuiduali:que tm̃ mouet ad itellectiōem que ē viſio:nō tamē entitas idiuidualis vel exiſtētie eſt pncipiuz actiōis nālis diſtincte ꝯ actōem itellitis itellcūalē.ita eniꝫ qꝫtitas eſt actiua.Ex hoc ſeqtur ꝙ itellectus imediate receptiuꝰ actiōis obiecti pōt moueri a ſingularitate.nō aūt q eſt receptiuus mete actione nāli tm̃ pmus eſt itellus angelicus qui videt imediate ſingulare materiale.ſcōs eſt noſter intellectus in quē nō agit natura niſi mediāte gignitione in

ſenſum que pōt dici actio nālis mālis reſpectu illius que
eſt itelligibilis in inteᵐ. ¶ Cōtra. itellectꝰ noſter habȝ ali/
quā itellectionē que dicit̄ viſio que pōt eſſe nature exiſtē/
tis ſine viſione ſingularitatis: ſicut viſus oculi videt. ergo
intellectus noſter ē imediate receptiuꝰ actionis a re. ergo
a ſingulari. ¶ Hoc cōcēdit̄ alr̄ nō eſſet memoria in itelle
ctu vt eſt pteriti. illa. n. nō eſt: niſi cuiꝰ fuit viſio itellectua/
lis: ꝛ tūc corrigitur ꝙ oīs entitas actualis eſt rō agēdi im/
mediate in itellectū qui capax eſt: nō cuiuſlibȝ actionis i/
mediate: ſȝ a tali entitate. ſic intellectus angeli a quacūqȝ
entitate. nr̄ nō. nūc ab entitate idiuiduali. Que rō cum ſit
capax actōis ab exiſtētia que magis videt̄ alterius rōnis.
¶ Itē quare angelicus nō nr̄. nōne potētie eiuſdē ratiōis
ſunt reſpectu oīs entitatis. ¶ Iſtud poni pōt 3ᵐ: cuius nō
eſt cā in nā potētie itellectiue cū illis duabꝰ de fantaſma/
te. ꝛ tūc angelicus pōt: qꝛ perfectior nec paſſiuuȝ a pluribꝰ
eſt impfectius quādo nō pōt perfici niſi patiēdo: ſicut per
ſpicuū nō eſt minꝰ perfectū qđ eſt illumiabile a quocūqȝ
luminoſo: q̄ȝ qđ tm̄ a ſole. vlteriꝰ de itellectu agēte pōt di/
ci ꝙ nō hȝ actiōem circa itelligentiā. ꝛ ideo nulli obiecto
coagit in inteⁿᵉ viſiua que eſt imediate in itellectiua non
mediāte ſpē in memoria. Tūc. n. nō eēt viſio: ſȝ nec itelle/
ctus agēs obiecto nato itelligi viſiue coagit ad ſpēȝ in me/
moria: qꝛ illa fit ibi mediāte viſiōe. ꝛ ita ab itelligētia: non
ab itellectu agēte. ¶ Itaqȝ cū oīs entitas: que eſt actu in
re nata ſit ab angelo videri nulla reqrit iteᵐ agentē: nec in
nobis natura que nata eſt videri: ꝛ eſt actu in re vt nā. Sȝ
nec in nobis reſpectu ſingularis. qꝛ ſi eſſet natuȝ mouere
itellectū noſtrū eſſet ad viſionē vniuerſalē: vt vl̄e non eſt
actu in re. ꝛ ita nō eſt actu ſub rōne talis intelligibilis: niſi
fiat in memoria: qꝛ itelligētia pſupponit actu itelligibile.
ergo nō pōt fieri in memoria ab itelligētia. Sed tm̄ ab in/
tellectu agēte. nō a re tm̄: qꝛ nō ſic eſt ideterniata: nec na/
ta eſt ſola agere niſi in intelliᵃȝ: nam in angelo ꝛ nobis tm̄
ꝑpter vniuerſale eſt itellectus agens.

De ſecundo dicit̄ ꝙ itelligimus ſingulare refle/
ctēdo ad fātaſmata. intelliʳ. n. per li/
T.c.io. neā reflexā ſm̄ Ar̄. in. 3. de aīa. ꝯmētator hȝ lineaȝ ſpera/
lem. ꝛ ipſe ſic exponit: ꝛ qditas abſtrahit̄ a qditate. donec
reſtet qditas a qua nō poſſet abſtrahi. Sȝ tunc eſſet linea
recta nō ſpera nec ſperalis. ¶ Alr̄ exponit̄ ꝙ in fantaſia
cōfuſum eſt ſuba cū accn̄tibus vl̄ multa accidētia mutuo
ſe ꝯhētia itellectus itelligēdo vl̄e abſtrahit qđcūqȝ illoꝝ
itelligēdo tandē vt itelligat ſingulare ſm̄ nāȝ que ē h. nō
inq̄ȝtū h: ſȝ cuȝ accn̄tibus ꝑprijs huic cōponit ſubm̄ cū ac/
cidētibus. ꝛ ita terminꝰ a quo ꝛ ad quē reflexiōis eſt cōfu/
ſum: ꝛ in medio eſt diſtinctū. vnde dicit̄ ꝙ nō tm̄ ſunt no/
mina ſcđe itentiōis conditiones ſingularis exprimētia: vt
ſingulare ſuppoᵐ ꝛc̄. Sed etiā aliqua p̄me itentiōis: vt in/
diuiduū vnuȝ numero icōmunicabile ꝛc̄. Natura igit̄ de/
terminata iſtis itelligitur: ꝛ eſt cōceptꝰ nō ſimpliciter ſim/
plex: vt ens: nec etiā ſimplex quiditatiuus vt homo. Sed
tm̄. q. per accidens vt homo albus: lȝ non ita per accidens
ꝛ iſte eſt determinatior cōceptus ad quē venimus in vita
iſta. nā ad nihil deuenimꝰ cui de rōne ſua inq̄ȝtuȝ a nobis
cognoſcit̄ ꝯdictorie repugnat alteri ieſſe. ꝛ ſine tali conce
ptu: nūq̄ȝ cōcipit̄ ſingulare diſtincte. de hoc aūt ꝛ quomo/
do aliter ſinʳ ſit intelligibile. quere qōne de vl̄i. qūo autē
eſt ſenſibile. quere in ſol̄one ſcđi argumēti.

Ad argumenta igit̄. Ad p̄mū ꝙ dicta Ar̄. hic
cōmuniter ſunt de ſimul toto
illud. n. imanifeſtū eſt recedēs a ſenſu ꝛ ſcia fieret nō ſciē/
tia: qꝛ habitꝰ idē manēs mutato obiecto mutaret̄. ¶ Ad
aliud. illud eſt modus obiecti nō rō itrinſeca neqȝ cognita
¶ Cōtra. q̄ dr̄ia iter obm̄ ſenſus ꝛ itellectus. ¶ Rn̄o. ſen
ſus eſt ſubordinatus. ergo obm̄ ſm̄ omnē rationē ſubordi

nat̄. ideo nō valȝ ꝑportio permutata: ſicut nec in alijs or/
dinatis. Sȝ qūo eſt ſenſus ſingularis determinate magis
q̄ȝ itellectus. ¶ Rn̄o. ſenſus ſimul totius eſt. ꝛ ideo actꝰ
ſenſus nō eſt abſtractus ab exn̄tia. itellectio aūt abſtrahi/
tur. Et ē iſta cōditio obiecti nō tm̄ per accn̄s cōcomitās: ſȝ
per ſe inq̄ȝtū ſenſatū. per accidēs aūt ſemper concomitat̄
itellectionē qditatiuā de qua loquit̄ Ar̄. vt plurimum: qꝛ
de viſiōe itellectuali nihil videt̄ locutꝰ. ¶ Ad deductio/
nem de organico ignis. nō ē organicus: nec v̄tus in ſemie:
nō tamē ꝓducūt vniuerſalia ſolūmō. ſequit̄ ergo non de/
terminat̄ ad obm̄ ex natura organi que ē determinate cō/
plexionis: ſicut determinant̄ ſenſus aliūde pōt determia/
ri ꝛ ſenſus ideterminari: qꝛ nā vt nā eſt p̄ncipiū agendi in
ſenſum. ¶ Ad illud de mā. de ſimul toto exponit̄ ꝙ ē mu
tabile. ꝛ ideo ignotū. i. non ſcibile. ¶ Ad zᵐ p̄ncipale ma/
ior falſa eſt ex. q. de idiuiduatiōe: qꝛ ille gradus idiuiduat̄
facit vnū pe ſe cū natura. Primū ꝯn̄s de diffōne concedi/
tur. ꝛ zᵐ: ſi ſcia huius dr̄ habitus iclinās ad ſpeᵈᵘᵐ aliquid
de hoc inq̄ȝtū hoc. Ar̄. exponit̄ de ſimul toto. Et qđ obyci
tur de infiʳᶜ: quodlibȝ ifinitoꝝ eſt ſcibile nobis nō omnia
ſil̄: ſicut ſi ſpēs ponant̄ ifinite. ¶ Ultimū de ſcia in poten
tia cōcedit̄. ¶ Et cū iprobatur ꝑ artificē. ¶ Reſpondet̄
ꝙ facit ſingularitatē ꝑ accn̄s: qꝛ nullā per ſe quā ieſſe con
ſeqtur ſingularitas: facit aūt per accidēs: qđ non per ſe co
gnoſcit. ducit̄. n. ratio ad oppoſitū: qꝛ eſt poſſibile cū alia i/
tellectione per euidētiā rei. ¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale videt̄ oſtē
dere ꝙ ꝑ nullā itellectionē quaȝ mō habemꝰ abſtrahēdo
ſic poſ̄e ſit dare modū quo vl̄e per ſe itelligat̄ ꝛ ſingulare
ꝑ ſe: ꝛ ē pro p̄mo ſcđi articuli. vel ad p̄mū ſcđi articuli p̄nci
palis. aut ſi ē poſ̄e. quere in qōne de vl̄i.

Ad argumenta cōtra. i. z. ꝛ. 4. itelligit̄ de con/
ceptu nō ſimpl̄r ſimplici vl̄ ſi/
mul toto ſm̄ predicta 3ᵐ ꝛ 5ᵐ de nā que eſt ſingularis. 6ᵐ
de aggregato cum accidentibus.

¶ **Quoniā autem diffinitio ratio eſt. ꝛ omnis ratio partes habȝ: vt autē ratio ad rem. ꝛ ꝑs rationis ad partem rei ſimiliter ſe habet. Tex. cōmen. XXXIII.**

Queſtio. XVI.

Circa iſtud capl̄m q̄ritur vtrū in rebꝰ
mālibꝰ materia ſit ꝑs qditatis
rei. Qꝛ nō auctoritate. 5. hꝰ. capᵒ. de cā. Oēs t.c. z. iđ
ptes diffōnis ſunt forme. ¶ Item ibidē. h.t.c.35.
forma ē qđ quid erat eſſe. ergo ſola forma ꝛ.z.phi.
pertinet ad qditatē. ¶ Itē. 7ᵒ. qđ qd erat T.c.35.
eſſe aīalis. eſt anima. ¶ Itē in eodē cap. T.c.34
māle nūq̄ȝ ſm̄ ſe ē dōm: ſed illud qđ nō ſm̄ ſe ieſt nō perti
net ad qditatē. ¶ Item iferius. quecūqȝ partes in que di/ T.c.35.
uidit̄ vt mā ſunt poſteriora. Sed nulluȝ poſterius ꝑtinet
ad qditatē. ¶ Itē qđ qd eſt ē p̄ncipiū cognoſcēdi illud cu
ius eſt: ſicut habet̄ in cap. p̄cedēti. Sed materia nō eſt p̄n/ t.c.zo. ꝛ
cipium cognoſcēdi illud cuiꝰ eſt. ꝓbatio mioris in ꝯmēto zi. ꝛ idē.
.c. mā ſiue ſenſibilis ſiue itelligibilis ſm̄ ſe eſt ignō. idē ꝑ
phyſicoꝝ. ¶ Itē in dictis ſm̄ ſe qđ quid eſt eſt idē cuȝ eo ꝯᵗᵒ.35.
cuiꝰ eſt. ergo nihil pertinet ad diffōnem qđ ꝓhibȝ h: ſed in
oībus habētibus mām non eſt idē. Minor probat̄ in iſto T.c.39.
caᵒ. dicit. n. ſic. mā eſt oīs illius qđ nō eſt idē cuȝ ſuo qđ qd
ē. ꝛ iferius dicit cōcepta cum mā nō idē. ¶ Item. 8. huiꝰ. T.c.41.
cap. de forma. homo ꝛ homini eē nō idē niſi aīa ſit homo. T.c.8.
¶ Item in epilogo illius caˡ. q̄ ſunt partes vt mā non in/ T.c.40
erūt in rōne ſube. ¶ Si exponat̄ de mā indiuiduali ꝯ. ita
poſſet negare partes formales eē ꝑtes rōnis: qꝛ forma in
diuidualis nō ieſt in rōne vl̄is: ſed nō videt̄ ita negare de
forma: ſicut de mā. ¶ Dicit̄ ꝙ Ar̄. negat in hoc capl̄o. de T.c.35.
hac forma ꝙ ſit pars qditatis hominis: ſicut ꝛ de hac ma/
teria: ſic de hac aīa ſicut de hoc corpore. ¶ Contra cōiter

T.c.35. excludit mām:non cōmuniter formam. ¶ Item h in lr̃a.
ex hac ratione: vᵗ vniuerſal'r videtur dicere ꝙ ſubſtantie
ſimul totius quodāmodo eſt diffinitio:quodāmodo non:
qꝛ ſm ſpeciē eſt:ſecundū materiā non eſt:quia indetermi/
2ᵒ.35. nata eſt materia. Idem Cōmentator.
T.c.33. ¶ Oppoſitū in iſto caplo. Inciſio nō pertinet ad diffini/
tionē:ſed que ſillabe eam que eſt elemētorum. ſed elemē
T.c.36. ta pertinēt ad materiā. ¶ Item ibidē.ſi anima nō eſt ani
mal tūc dicendū ꝙ anima nō eſt tota quiditas. ita itelligi
T.c.36. tur ſolutio ſua. ¶ Item cōtra platonē. Parabola plonis
nō bene ſe habʒ:quia nō eſt ſimile de circulo ⁊ homine:ſu
perfluum:eſt enim auferre mām a qditate rerum:qꝛ qdā
ſunt hoc in h.ſ.forma in materia:ſicut in nālibus.

2ᵒ.35. b⁹.7.ſʒ c.3.h⁹c. **Dicitur** ſm cōmētatorē iſto.c.ɔmēto.3.a.ꝙ nō per/
tinet ad diffinitionē.vnde dicit ꝙ quedam
diffinitio eſt vbi apparet materia:quedā vbi nō appʒ ma
teria.vbi apparet mā.ibi vna pars poſita nō pertinet ma
teria.ſ.vbi nō apparet quelibʒ pars poſita ptinet. ¶ Itez
ratio ad hoc.c.4.vel.5.hui⁹.7. omnia facta a caſu ⁊ ab ar/
T.c.22. te habēt materiā.⁊ illa eſt qua res pōt eſſe ⁊ nō eſſe ibidez
ſi ergo mā ſit pncipiū per quod aliqd poſſit eſſe ⁊ non eſſe
ſi eēt pars diffōnis qd quid eſt poſſet per ſe generari ⁊ cor/
T.c.34 ⁊.53. rumpi cōtra philoſophū cap.4⁰.huius.7.⁊ penulti⁹. ¶ Cō
firmatur:qꝛ materia ſm aliquos ponit pncipiū indiuidu/
ationis.ideo phibet itelligibilitatē ſm Auic.8⁰ metaphy
ſice.igit quiditas cū ſit per ſe itelligibilis.oʒ ꝙ abſtrahat
a materia. Addit ꝙ mā nō eſt qua res eſt.ſed qua pōt eſſe
⁊ nō eē.eſſe aūt aut nō eſſe nō eſt de qditate rei. ¶ Itē ma
teria manet:qditate in iſto corrupta.

T.c.6. **Contra** illaz poſitionem ſunt auctoritates adducte.
¶ Itē.8⁰.hui⁹.in fine pmi capli. ꝙ qd. qdez
tm̄ differūt actū quidē totū compoſitū qui ponunt mate
T.c.9. riam ⁊ formā. ¶ Itē in eodē caplo.3.2⁰.ɔtra platonē.oīs
diffinitio habʒ quid quale.⁊ oʒ h eſſe vt materiā. illud vt
formā.niſi ergo materia pertineret nō haberet cōtra pla
tonē.ꝙ idea nō eſt diffinibilis:qꝛ eſt ſola for⁹.ergo qd diffi
nitur vere hʒ materiā ⁊ formā: ⁊ vtrūqꝫ pertinet ad diffi/
T.c.33. nitionē. ¶ Itez ratio omnis.7.hui⁹.hʒ partes:⁊ ſicut par/
idē.8⁰. tes ratōis ad rationē.ſic partes rei ad rez. Sicut ergo oēs
T.c.2. partes preciſe exprimūt totā rem.ita omnes partes ratio/
nis rationē rei. ¶ Itez perfectiſſime cognoſcit vnūquod/
T.c.20. qꝫ quādo cognoſcitur qd ipſum eſt.7.hui⁹. ſed ipoſſibile ē
⁊.21. perfecte cognoſcere rez nō cognita materia eius. ergo for
T.c.13. ma nō eſt tota qditas eius qd hʒ materiā. p⁰ mi.phs ſcdo
hui⁹.ſi ſpecies cauſaꝝ eſſent ifinite.nihil eſſet cognoſcibi/
le:qꝛ ifinita nō poſſunt cognoſci. ergo ad cognitionem rei
T.c.11. perfecte oʒ cognoſcere omnes cauſas. ¶ Itē.8.huius.ibi
dem de māli ſubſtātia.idē plane. ¶ Itē ſubſtantia habet
T.c.12. diffinitionē.nō ex addine.7.hui⁹.ergo qcqd ponit in diffi/
⁊ ide. nitiōe ſubſtātie pertinet ad quid eius. Sed.6.hui⁹ in diffi
T.c.2.⁊ nitōe rei materialis oʒ poni materia.⁊ ſi nō eſſet de ratōe
inde. diffinitiōis diffinitio eſſet ex additōe. ¶ Item qd qd eſt.
eſt illud qd eſt pmo ens.⁊ eſt illud cuius ē pmo eē. Sʒ qd
T.c.3. pmo eſt.ē compoſitū:qꝛ in.8⁰.vbi diſtinguit ſubſtātiaʒ: di
cit ꝙ ſuba compoſita eſt ſimplr hoc aliqd.⁊ ſeparabile pri
mo per ſe exiſtēs. Si ergo hoc:tūc qd quid eſt. ē compoſi/
tum ex materia ⁊ forma. ¶ Itē cōtra ratōes pme opinio
nis. Primo cōtra ſcdaʒ.ſi materia eſſet de ſe. h nō poſſent
due māe ɔuenire in vna rōne māe:ſicut arguit de ditate.
hʒ ḡ materia cōmunitatē ſibi correſpōdentez ad mās: ſi/
T.c.38. cut forma ad formas. ¶ Et h pbatur auctoritatib⁹.ſcdo
⁊ ide. phyſicoꝝ.5.metaphyce.cap.de cauſa.cauſa ⁊ effect⁹ ſemp
T.c.3. pportionātur.ita ꝙ ſingulariū ſunt cauſe ſingulares. vni
T.c.27 uerſaliū vniuerſales. Similr in.12.huius.cap.2⁰. ſingula
rium aliud vt tua materia ⁊ mea ⁊ ſpēs ⁊ mouens:vniuer
T.c.35. ſali aūt ratōe eadē.ſimilr in iſto cap.homo ⁊ equus. ⁊ que

ita ſunt in ſingularibus. vlr aūt non ſunt ſubſtātia: ſed ſi/
mul totū quoddā ex hac materia:⁊ hac rōne vt vniuerſa/
liter:ſingulare vero ex vltima mā.ſocrates iam eſt. ibidē
ifra.anima ſubſtātia pma corp⁹ vero mā.hō vero aut ani T.c.39.
mal:qd eſt ex vtriſqꝫ vt vlr. Suppoſita igit vniuerſalita/
te materie:qd eſt cōtra ſecūdā rationē illoꝝ. ¶ Arguit
ex hoc ad pncipale ſic.materia in vniuerſali conſiderata.
⁊ forma in vniuerſali cōſiderata ſunt cōſtitutiua cōpoſiti
in vniuerſali cōſiderati.igit ad quiditatez illius cōſtituti:
vt ſic pertinet vtrūqꝫ cōſtituēs vt ſic. Añs pbatur:quia ra
tio potētie ⁊ actus ppter quā ex materia ⁊ forma fit vnū
manet in materia ⁊ forma in vniuerſali cōſideratis: nā in
qualibʒ materia ⁊ forma particulari eſt rō potētie ⁊ act⁹.
ergo per materiā ɔmunē cui pmo ieſt.ɔña pma probatur
qꝛ id quod cōſtituit in vniuerſali:nō eſt ens per accidens:
ſʒ ens per ſe:igit habʒ quid. Et pʒ ꝙ partes illius ſunt con
ſtituētia ipſum.ergo ⁊c. ¶ Cōtra pmā rationē eoꝝum ar/
guitur per idē:qꝛ poſſe eē ⁊ nō eſſe eſt paſſio cōmunis vni/
uoce iherens multis. ergo reqrit ſubm cōmune de quo ē
demōſtrabilis ⁊ mediū cōmune per qd demōſtretur.ſi er
go materia in naturalibus eſt illud medium ſecundū il/
lud dictū philoſophi ſequitur ꝙ materia eſt communis
⁊ ita pncipium conſtituti cōmunis.

Sed ad ſolutionē illius rōnis:qꝛ aliter cōce/
detur corle ieſſe cōmuni: ⁊
aliter ſingulari. ¶ Notandū ꝙ potētia ad corrumpi ſiue
ad nō eſſe pōt itelligi duplex.ſ.remota que eſt qdā aptitu
do ɔñs naturaz ſicut paſſio eius. Et illa eſt ſcibilis per me
dium cōmune:⁊ abſtrahit ab exiſtētia.aliogn nulla paſſio
naturalis cōmuniter pertinēs ad generationez vel corru
ptionē poſſet de aliquo ſciri. ¶ Alia eſt potētia ppinqua:
que eſt ordo imediatus ad actum in pprio ⁊ pximo rece/
ptiuo actus:⁊ qꝛ act⁹ nō ieſt niſi ſimul toti:ꝙ nō tm̄ inclu
dit naturā hanc:ſicut per ſe cōmunis icludit:ſed addit ſu/
per hoc exiſtentiā. Qd aūt cōſequitur exiſtentiā cōmuni/
ter nō pertinet ad qd:nec eſt ſcibile in creaturis. ideo iſta
potētia non eſt ſcibilis nec materia: vt eſt pncipiū huius
eſt ps qditatis. Nam vt ſic icludit mā ⁊ idiuincm ⁊ exiſten/
tiam.quoꝝ neutrū icluditur in mā vt eſt pars ſpeciei:ſed
abſtrahit ab vtroqꝫ. Per hoc pʒ ad 2m quod fuit cōfirma
tio iſtius:qꝛ mā abſolute nō eſt de ſe h.nec pncipiū vnde
compoſitū ſit hoc. Intellitcm aūt alicuius itellectione ab/
ſtractiua que nō ē viſio qualis eſt cōmuniter itellectio no
ſtra phibʒ materialitas nō que eſt in habēdo materiā: ſʒ
in habēdo cōditiones materiales que ſunt limitatio indi
uiduationis ⁊ exñtia.⁊ ita poteſt exponi Auicēna. Qd aūt
additur ꝙ nō eſt qua res eſt.falſum eſt.imo eſt qua in ſuo
genere cauſe.aliogn habēs quid pmo vt vniuerſale eſſet
ſimilr.nec per hoc ꝙ dicitur eſſe qua res pōt eſſe.excludi/
tur hoc:ſed icluditur:nā nihil eſt pncipium propriū alicu/
ius potētie in re:niſi idez ſit aliquid in re. Quere in.9. q.i.
Qd 3⁰.adiungitur ꝙ materia manet:nihil valʒ:qꝛ ſi mate/
ria nō eſſet pars ſimul toti⁹.manet.n.ſimul toto corrupto
vñ nō ſequit.totū corrumpit.ergo qcquid fuit de qdita/
te totius corrumpit.ſed forte qʒtū ad aliquod eſſe qd ha
buit in toto.maneret.n.a.b.ſm philoſophū ab corrupta:⁊ T.c.60
tamē ſunt partes qditatis ab.ſm ipſum. hui⁹.

Ad ſolutionem qōnis.⁊ etiā ad itellectū mul/
tarū auctoritatū h in lr̃a. oʒ di
ſtinguere de materia cōſiderata in vniuerſali ⁊ in particu
lari ⁊ de materia per ſe que nullā cōditionē icludit extra
rōnez materie vt eſt pars ſube que vere eſt ſuba:⁊ de ma
teria per accñs:que aliquā cōditionē accidentalē icludit.
⁊ dico quomōcūqꝫ accidētalē:ſiue large vt exiſtētiā ſicut
materia ſimul totius ſiue pprie.⁊ hoc vel vt neceſſariū.
hoc ē ſine qua nō:vt ſemicirculi ſunt materia circuli: ſiue

preter neceſſariũ:vt lr̃e in cera ſunt materia accidentalis
T.c.34 ſillabe:ſicut habet̃ in lr̃a.Sed etiã diſtinguere de ſimul
toto:q꞉ lꝫ cõmuniter vocet̃ idiuiduũ cum actuali exiſten
T.c 34 tia cuius ẽ generari ꝛ corrũpi.ꝛ idcirco in lr̃a dicãtur ꝑtes
ꝛ ide. in quas ſit diuiſio eſſe partes ſimul totius:q꞉ eius eſt prio
diuidi.nõ autem cõmunis habẽtis ꝓprie quiditatẽ.tamẽ
aliquãdo vocatur ſimul totũ compoſitũ vel vniuerſale:ſi
T.c.35. cut pꝫ in illa auctoritate ſuperius adducta.hõ ꝛ equus ꝛc̃.
Simil'r oꝫ diſtinguere de ſpẽ:q꞉ quãdoq꞉ ſumitur pro for
ma diſtinguẽdo contra materiam:qñq꞉ pro vl'i diſtinguẽ
do cõtra ſingulare.Simil'r quid ꝓprie nõ eſt niſi vniuer
ſalis.ꝛ ideo ſimul totũ iquantum tale nõ hꝫ quid.Dicunt̃
aũt alique partes quiditatiue eius que nõ ſunt ſimpl'r qui
ditatiue cuiuſmodi ſunt iſte quas icludit vltra q̈ditatem
ſpecificã.Silr̃.5°.hñs quid põt itelligi vel pro illo qõ p̈mo
hꝫ:ꝛ illud ẽ cõe.Uel pro iſto qõ hꝫ ꝑ ſe:ſꝫ nõ p̈mo:q꞉.ſ.ꝑti
cipat illud cuiuſmodi eſt ſingulare:ſicut igitur in cap. 4°.
ſeptimi.dcm̃ eſt de idẽtitate quid.cũ illo cuius ẽ p̈mo. ita
h̃ dõm ꝙ abſtractio vniuerſalis a ꝓprio ſingulari non ab
ſtrahit ab aliq̃ parte que fuit per ſe pars ſingl'aris aliã par
tem.Sed ẽ abſtractio ĩdeterminati a determĩato toto eo
deꝫ determinate ꝛ ideterminate ſumpto. eſt.n. poſſibilis
talis abſtractio ſi multa que icludũtur in determinato fa
ciunt vnũ per ſe.Si aũt nõ:alterũ illorum nũq꞉ per alteꝝ
determinabitur itrinſece:ſed quaſi per accidẽs. Ita ꝙ in
ſe remanebit eque ideterminatũ.Si ergo eſt abſtractio q̃
lis dicta ẽ:ſeq̈tur ꝙ quiditas icludit quecunq꞉ cõmuniter
ſumpta que ſingulariter ſumpta icludunt̃ in per ſe idiui
duo illius cõmunis:licꝫ nõ illa que inſimul toto.

Patet ergo ꝙ per ſe mã nõ idiuidualis nec ſiml'
totius ꝓprie ſumpti:ſꝫ in cõmuni cõ
ſiderata ẽ de quiditate ſpẽi nõ ꝓut ſpẽs dicit̃ forma: ſicut
T.c.34 in lr̃a.caui[us] nõ eſt pars:ſed ſimi[us] per cauitatẽ itelligitur
forma tm̃:ſed ſpẽi.i.vniuerſalis iſimi ſiue proximi indi[us]:
cuius ꝓprie ẽ quid ꝛ p̈mo.ꝛ idẽ ſibi:nõ autem ẽ oĩno ideꝫ
habẽti quid per ſe:ſed nõ p̈mo:q꞉ illud icludit aliq̈d vltra
quid. Nulla aũt materia accidẽtalis ẽ de q̈ditate ſpeciei:
licꝫ aliq̃ ſit de q̈ditate iproprie ſumpta ſil' toti⁹ ꝓprie ſũpti
h̃ ẽ de rõne eius tali quali:q꞉ illud additũ quiditati ꝓprie
dicte nõ facit cum ipſa vnũ per ſe cõceptum.

Ad primum in oppoſitũ partes que ſunt in diffi
nitiõe nõ ſunt forme iuicẽ compara
te:q꞉ forma nõ format niſi materiale reſpectu ſui:ſed ſunt
forme reſpectu diffiniti.ſ.de ipſo formal'r p̃di[re]. ¶ Ad 2[m]:
T.c.io. ꝙ forma ẽ qõ q̈d ẽ. ¶ Dicẽdũ ꝙ.2.phyſicorũ.dicit ꝙ for
ꝛ ide. ma ẽ natura:q꞉ determinat reꝫ ad eſſe.ꝛ dicit̃ res natura
quãdo habꝫ formaꝫ ꝛ res cõpletiue de ſe nõ ẽ niſi per for
mã:ideo dicit̃ etiãꝫ ꝙ eſt qõ quid eſt rei.Uerũ ẽ comple
tiue:nõ tamẽ eſt totũ qõ quid eſt:ſꝫ illud qõ aggregat for
mã ꝛ materiã.Uel dicit̃ q꞉ ſm̃ platonẽ forma eſt qõ quid
rei:ꝛ q꞉ ph̃s nõ determinauit veritatẽ ſuã de qõ quid eſt.
vtrũ.ſ.forma ſit qõ quid rei ſolũ vel nõ:ſed etiã req̈ratur
materia in rebus m̃alibus vtit̃ dicto ſuo. ¶ Ad aliud. ꝙ
mã nõ ẽ pars forme:ſed ẽ in quo eſt forma:ſed ẽ pars ſpe
ciei abſolute loquẽdo.materia tamẽ poſterior que ẽ in in
diuiduo nõ pertinet:ſicut lr̃a pertinet ad quiditateꝫ ſilla
be:ſed lr̃a cerea nõ:ſic itelli⁹ in alijs. ¶ Ad aliud de cogni
tione per materiã.Dico ꝙ mã pertinet ad cognitõem rei.
Tũc ad auctoritatẽ.ꝙ hoc itelligitur d̃ materia idiuidua
li que eſt p̈ncipiũ idiui[us].Uel al'r ſi comparet̃ ad formam
reſpectu eius eſt ignota:ſed mã cognita per formam facit
cognoſcere compoſitũ. ¶ Al'r materia nõ ẽ motiua intel
lectus.ideo ab itellectu cognoſcẽte per receptionẽ ab ob
iecto nõ cognoſcit̃ ex ſe ꝛ diſtincte: tamẽ eſt cognoſcibilis
ab itellectu cognoſcẽte qõlibꝫ ſm̃ ſuã entitatẽ ꝓpriã.nec
q̈ditas materialis ab alio itellectu eſt cognoſcibilis:niſi ꝑ
diſcurſum.ſicut mã ex tranſ[ne]:ſicut forma ex operatione.
¶ Ad aliud:qõ quid erat eſſe ẽ idẽ cũ oĩ habẽte. Et dico
ꝙ materia nõ ipedit idẽtitatẽ habẽtis qõ quid ẽ ad ſuum
ꝓpriũ qõ q̈d eſt:ſed habẽs materiã idiuidualẽ nõ eſt ideꝫ
cum qõ quid ẽ ſpeciei.ꝛ hoc ꝓpter mãm idiuidualeꝫ: que
nõ icluditur in ſpecie:ꝛ de q̈ditate ſpeciei ẽ ſermo h̃ in.7°.
q꞉ loq̈tur logice h̃.Sed ad illud de.8.hui⁹.dico ꝙ ibi acci
pitur homo pro ſubſtãtia ſenſibili que hꝫ in ſe mãm ſenſi
bileꝫ. vnde quod q̈d ẽ illi⁹.nõ eſt idẽ cũ hoĩe ab[re]:niſi ani
ma eſſet hõ. ¶ Al'r ph̃s forte dr̃et ꝙ forma imaterialis ẽ
de ſe h̃:ꝛ ita nullus gradus addit̃ nature ſpẽi:vt idiuidue
tur.Sed in m̃alibus ſm̃ ipſum ꝓpter imꝑfectionem qua
nã nõ hꝫ de ſe ſummã vnitatẽ:oꝫ vltra naturã graduꝫ in
diuiduantẽ addi.habẽs ãt quod q̈d ẽ:nõ eſt itelligẽdũ id
qõ p̈mo habꝫ.Sed qõ per ſe ꝛ nõ p̈mo.illud igit̃ in imate
rialibus ſm̃ ipſum idẽ eſt cũ qõ quid ẽ:q꞉ nullũ gradũ ſm̃
cum addit.in m̃alibus nõ ſic:nec hoc ideo ẽ: q꞉ forma ma
terialis ẽ in materia actua[r]: q꞉ ſi eſſet ſeparata: nõ eẽt per
fectior q̃ ſit in materia.Et ita nõ minus ex ſe habẽs ſuam
vnitatẽ:ſed arguitur ſm̃ ipſum ex iperfectione quã hꝫ for
ma que nata ẽ materiã perficere. Aliter expone ꝙ totum
iſtud capl'm videt̃ platonicũ:niſi q꞉ pauce iprobatiões in
terſerũtur. ¶ Ad rationẽ dicit̃. ꝙ notificatio illa ẽ v̾a de
materia idiuiduali nõ de materia ſpẽi. Sed materia ſpẽi
neceſſario ẽ ſub forma:q꞉ mã ſpeciei occupat̃ per formaꝫ
ſpecificam. ¶ Contra. materia que eſt ſub forma ignis ſi
recipiat aliã formã.habeo propoſitũ: q꞉ ſi po[t]. ergo eſt ibi
p̈uatio.Si nõ.cũ ergo aer ex igne generat̃ vel corrũpitur
materia ignis:vel remanebit ſub forma ignis. qõ ẽ impoſ
ſibile. ¶ Itẽ omne habẽs materiã eſt in potẽtia ꝯdictõis
Ideo dicit̃ ꝙ mã nõ de ſua ſubſtãtia eſt p̈ncipiuꝫ trãſmu
tãdi ab alio.Sed rõne p̈uatiõis adiũcte.mõ materia inq̃
tuꝫ pars q̈ditatis nõ habꝫ p̈uationẽ:licꝫ ſit ibi p̈uatio:ſem
per tamẽ iquantũ pars quiditatis nõ habꝫ p̈uationẽ:quia
p̈uatio nihil pertinet ad eſſe rei.vnde q̈ditas põt eſſe ꝛ nõ
eſſe.deſtructo eo qõ habꝫ quiditateꝫ:ſed q̈ditas nõ ſm̃ ſe:
nec per ſe corrũpitur. ¶ Al'r ꝙ materia nõ eſt pars q̈dita
tis:niſi vt ꝯſiderat̃ a rõne:ꝛ vt ſic nõ eſt p̈ncipiũ quo aliq̈d
corrũpitur. Sed iquãtuꝫ exiſtit in aliq̊ ꝑticulari. ¶ Hec
rñſio cõcordat aliqual'r cũ rñſione ſupra ad p̈mã rationẽ
pro opĩone cõmẽtatoris.illa põt quaſi explanare iſtã.

¶ Item animalis habẽtis pedes differentiã ſci
re oportet iquantum habẽs pedes. Quare nõ
eſt dicendũ habẽtis pedes aliud alatum:aliud
nõ alatum. ſiquidem bene dicit:ſed ꝓpter non
poſſe facit hoc:ſꝫ ſi aliud habẽs ſciſſos pedes:
aliud non ſciſſos pedes. he nãq꞉ ſunt differẽtie
pedis. Tex.cõmen.XLIII. Qõ. XVII.

Utrum differentia diuiſiua gn̄is infe
rioris icludit differentiã diui
ſiuã p̈mã.Qr ſic.hic in.7.oꝫ in diuiſiõe ge T.c.43
neris ꝓcedere ꝑ dr̃ias.per ſe:ꝛ tũc ſecũda
diuidit p̈orẽ per ſe:nã fiſſio pedis ẽ pedali
tas:qõ p̃dicat̃ d̃ alio in ab[lo] eſt predicatio
per ſe p̈mo mõ. ¶ Itẽ ſi nõ. ergo due dif
ferẽtie ſpecifice.eẽnt prima p̃dicata.ꝓbatio ꝯñe.illa ſunt
p̈ma p̃dicata de q̈bus nõ p̃dicantur p̃dicata priora per ſe.
ergo rõnale ꝛ irrõnale ſunt p̈ma predicata.ꝛ tũc generaliſ
ſima.ꝛ tũc ſeq̈tur ꝙ ꝓpoſitio negatiua negãs vnã differẽ
tiam ab alia ſit imediata:ſicut rationale nõ eſt irratiõale.
¶ Itẽ ſi ſic:g̊ differẽtia iferior non diuerſificat genus ſm̃
ſe.ꝯñs ẽ falſum cõtra Ariſt.q꞉ animal hoc ipſum qõ ẽ:ẽ di T.c.43
uerſum per differentias diuerſas.ꝓbatio ꝯñe. In genere h⁹.ꝛ.io.
diuiſo ſi nõ ſit genus itermediuꝫ,nõ eſt niſi genus ſuperi⁹ h⁹.t.c.iz

⁊ differẽtia cõſtitutiua eius genus ſupius nõ ĩcluditur in differẽtȷs ĩferioribus:nec differẽtia que cenſtituit.ſ.ſenſibile nõ diſtinguit̃ per differẽtias:q2 ipſa nõ ĩcludit̃ in alȷs differẽtȷs:q2 ſe h3 ad ipſas:ſicut potẽtia ad actus:ſ3 potẽtiale nõ diſtinguitur ſm cẽntiã ſuã per actũ.

T.ñ hñ te ɔ[tum]. **Contra** ſi ſic.ergo dr̃ie eſſent differẽtes. p°.5°.dicit phs.differẽtia ſunt diuerſa aliqd idẽ entia.
T.c.iz. Similr̃.io.dr̃ia aliquo ſui ſunt differẽtia diuerſa nõ. Sed
⁊ ide. rõnale ⁊ irrõnale ſunt diuerſa ⁊ dr̃ia: q2 ɔueniũt in dr̃ia ſuperiori per te.ſed ex hoc ꝓceditur in ĩfinitũ ſi omnis differẽtia ĩcludit ſuperiorẽ:q2 ſi differũt.differũt differẽtȷs. ⁊ ille dr̃ie ĩcludũt ſuperiorẽ ⁊c̃.Silr̃ tũc dr̃ia eſſet vere ſpecies.⁊ tũc plura genera q̃3 decẽ:cũ nõ ſit ſpẽs alicuius illorum decẽ.omne qd̃ hab3 predicatũ dcm̃ de ipſo in quid.⁊ dr̃iam dictã in quale eſt ſpẽs:q2 compoſitu3 ex gñe ⁊ dr̃ia. ⁊ põt per illa diffiniri:⁊ oẽ diffinibile ſpẽs eſt. S3 talis differẽtia ĩferior hab3 ſuperiorẽ in quid.⁊ aliã qua differt ab oppoſita que dicitur de ea in quale.

T.c.43 **Dicitur** ꝙ ſuperior ĩcluditur in ĩferiori:q2 dicit philoſophus ꝙ vltima dr̃ia ẽ ſubſtãtia rei. hoc
T.c.43 nõ eſſet niſi ĩcluderet alias precedẽtes.Similr̃ phs dicit. Nõ o3 ponere alias differẽtias:ſed ſolã vltima3: q2 ſi alie ponant̃ cum pma eſt nugatio:q2 nõ op3 ponere aĩal bipes habẽs pedes:q2 h̃ ẽ nugatio trãſponẽdo terminos.na3 di
T.c.43 cto pede ſuperfluũ ẽ ponere habẽs pedes.Silr̃ dicit ꝙ ordo nõ eſt in ſuba:ſed ſi vltima nõ ĩcluderet pma3 eſſet ṽe ordo in ſuba:q2 hec dr̃ia por.h̃ poſterior.

Contra ꝙ rõnes nõ cõcludãt.Et pmo.ꝙ pma auctoritas nõ cõcludit:q2 eſt copulatiua:ſicut allegãt vnã partẽ:cõcedãt aliã partẽ:ꝙ vltima differentia ſit diffõ rei:qd̃ nõ cõcedũt: q2 diffinitio eſt cõpoſita.¶ Item ꝙ vltima nõ ẽ tota ſubſtãtia rei:q2 de ſuba hui⁹ nõ ſolum ſunt omnes dr̃ie:ſed etiã genus.ergo genus ẽ de per ſe intellectu dr̃ie vltie.¶ Itẽ vltima dr̃ia nõ eſt tota ſuba rei: q2 oĩs ratio hab3 partes:⁊ ſicut tota diffõ exprimit totam rem ſic pars partẽ.Cũ ergo dr̃ia ſit pars diffõnis exprimit partẽ rei ⁊ nõ totã ſubſtantiã rei:qd̃ ipſi volũt.de nugatione. dico ꝙ ſeqtur ad dicta ſua non nobis. p°. omnis diffõ vl̃ dabitur per genus pmũ.⁊ per differẽtias intermedias vſq3 ad vltimã:vel per gen⁹ ꝓximũ ⁊ dr̃iam ſpecificã. Si pmo mõ differẽtia ĩtermedia ponet̃ in diffinitione:⁊ vltima ĩcludit omnes:oẽs ĩtermedie dicentur bis.q2 ⁊ in ſe:⁊ in dr̃ia vltima.Si ſcdo mõ cũ gen⁹ ꝓximũ ĩcludat dr̃iam ſuã.⁊ vltima ĩcludit eã.dicet̃ bis. ¶ Dicitur ꝙ nõ ſic da
T.c.43 tur:ſed per genus pmũ.⁊ vltimã dr̃iam.¶ Cõtra.h̃ in lr̃a. Omnis diffõ dabitur per genus ꝓximũ ⁊ differentiam vltimã:vel per pmũ genus cũ alȷs differentȷs ĩtermedȷs. ¶ Itẽ manifeſti⁹ Boetius lib.diuiſionu3 poſt diuiſiõem generis dicit ꝙ pmo in diffõne accipiendũ eſt genus cum dr̃ia:⁊ videndũ ſi ſit eque cũ ſpẽ diffiniẽda.Si minus fuerit.accipiẽda eſt alia differẽtia ⁊ genus cũ differẽtia priori in loco generis.⁊ ſic quouſq3 reddat ſpẽm diffiniẽdã.ergo nõ ſolũ pmũ genus ponendũ ẽ cũ vltima differẽtia.S3 genus cũ omnibus differẽtȷs ĩtermedȷs.plane dicit hoc in lr̃a.ergo vel ponẽdũ eſt genus ꝓximũ cũ vltima dr̃ia:vel
T.c.4. primũ genus cũ multis differẽtȷs.¶ Item phs.z. poſte
⁊ ide. riorũ.vult idem.dr̃ie aũt omnes cõcipiuntur cum genere in diffõne ſpẽi.¶ Cõtra z[m].ꝙ ordo non ẽ in ſuba. ¶ Con
T.c.9. tra.omnis ſuba diffinibilis componitur ex quo ⁊ quali.8.
T.c.iz. huius.⁊ forma prior ⁊ actus etiam potẽtia.ex.9.ca.7.tem
T.c.7. pore ⁊ perfectõe.⁊ ſimiliter.7.forma eſt magis ens q̃3 materia ⁊ prior.

Propter iſtas rõnes.⁊ ſpecialr̃ ꝓpter illã rõnẽ ꝓbantẽ proceſſum in ĩfinitũ in differẽtȷs:vel eſt dare aliquã differentiã que nõ ĩcludit porem.vel ꝙ dr̃ie haberẽt dr̃iam predicatã in quale:⁊ alia3 in quid vt ſenſibile.⁊ ſic cẽnt ſpẽs.ꝓpter nugationẽ.dicitur alr̃:ꝙ ſicut forma que eſt tm̃ forma:eſt tm̃ actus.ita quelib3 differẽtia ſignificat formã tm̃ de pncipali ĩtellectu:tamen illã formã per modum toti⁹ ſignificat:q2 quelib3 differẽtia ẽ ſpecifica reſpectu alterius.⁊ ideo quelib3 dr̃ia ẽ per ſe diuerſa ab alia.

Ad primum ꝙ phs nõ vult:niſi ꝙ differẽtia ſuperior diuidat̃ per differentias inferiores per ſe:q2 fiſſio pedis ſolũ diuidit habẽs pedes:non ꝙ pedalitas pdicet̃ de ſe pmo modo de fiſſione pedis.vel alr̃ ꝙ eſt cõcretio duplex:quedã.n.forma cõcernit ſuppoſitũ qd̃ eſt eiuſdẽ nature. Et ẽ alia cõcretio ad ſub3: qd̃ nõ eſt eiuſdẽ nãe.¶ Et per hoc abſtractio duplex.ſ.a ſuppoſito:ſicut hũanitas:⁊ alia a ſubiecto:ſicut albedo.in ꝓpoſito eſt abſtractio nõ ſolũ a ſubiecto alterius nãe: ſed a ſuppoſito proprie nature. Uñ fiſſio pedũ ⁊ pedalitas nõ ſunt idẽ ſolũ ꝓpter idẽtitatẽ ſubiecti:ſed q2 pedalitas abſtrahitur a ſuppoſito eiuſdẽ generis.¶ Ad aliud ꝙ omne pncipiũ qd̃ ſolũ eſt pncipiũ ẽ ſe toto diuerſu3. Et ſimilr̃ omnis dr̃ia que eſt ſolum dr̃ia ſe tota ẽ diuerſa: ⁊ omnis talis eſt predi[m] pmũ.ita ꝙ nõ ſit predi[m] qd̃ ſit de ĩtellectu alicuius dr̃ie:qd̃ ſit pus aliqua dr̃ia.Unde dr̃ie due nihil habẽt cõmune predi[m] de eis in qd per ſe pmo mõ.¶ Ad 3[m] ꝙ ɔña nõ val3:q2 diuerſitas ſm ſe mãe eſt per formas: q2 qd̃ facit vnũ cũ actu.diuerſitas illi⁹ eſt per actũ diuerſu3: ⁊ tũc genus qd̃ eſt potẽtiale diſtinguit̃ in diuerſas ſpẽs p dr̃ias. ¶ Et ſi obȷciat̃ ꝙ tũc gen⁹ nõ diſtinguitur per dr̃ias:niſi ſicut mã per formas. ¶ Et ego cõcedo vt phs vult. ¶ Ad aliud ꝙ differẽtia ẽ tota ſubſtãtia.ſupra p3 ꝙ nõ eſt intentio phi.ſed ɔpletiue ⁊ pfecte ẽ ſubſtãtia rei: q2 ab illa dr̃ia eſt cõpletiue tota ſubſtãtia rei. ¶ Ad aliud de nugatiõe. ꝙ nõ eſt ĩtentio phi.ꝙ diffõ non põt dari per genus ⁊ multas differẽtias.vnde dico ꝙ ſi ponantur in diffõne multe dr̃ie ordinate nõ ſeqtur nugatio: ſed ſupponẽdo oppo[m] illius:qd̃ phs vult ꝓbare.ſeqtur nugatio. Hec eſt ypotheſis ꝙ ab vltima dr̃ia nõ eſt vnitas rei. ¶ Et ꝓbat oppoſitu3: q2 da oppo[m]:⁊ qñq3 ſi gen⁹ ſit remotu3 dat̃ diffõ per multas dr̃ias.ſi.n.vnitas nõ eſt ab vltima dr̃ia cũ vnitas compoſiti ſit ab vltima differẽtia:cũ h̃ nõ ſit vltima:eſt aliqua alia vltima ⁊ actus.⁊ cũ multe ſint ibi:tũc eſt aliqua differẽtia vltimus actus.⁊ ab ea ẽ compoſitũ vnũ. ⁊ tũc erunt due aut vna.Si vna eſt nugatio cũ vtraq3 ponat̃.Si aliõ. ⁊ vtrũq3 in actu.⁊ ex duob⁹ in actu.vltimo nõ fit vnũ:ſeqt̃ ꝙ ex illis duobus nõ fit vnũ.Et de tertio.ſ.ordĩe ſube nõ plus vult phs:niſi ꝙ ordo in differẽtȷs poſitis qualr̃cũq3 nõ vitet nugatione3.q2 ſi vno modo ſit nugatio qualitercũq3 tranſponantur differẽtie adhuc eſt.

¶ Quonia3 vero de ſubſtãtia perſcrutatio eſt: iterũ redeamus. Dicit̃ aũt ſicut ſubiectu3 ſubſtãtia eſſe. ⁊ quod quid erat eſſe. ⁊ ꝙ ex his: ⁊ vniuerſale. T.c.XLIIII. Queſtio. XVIII.

Hic queritur vtrum vl̃e ſit aliqd in rebus. Or ſic vr̃. omne qd̃ ẽ tale per participationẽ reducitur ad aliqd tale per eſſentiã:alioqn eſſet ipſum pmũ tale:ſed ſingulare eſt tale per participationem:vt h̃ hõ p participatiõe3 hoĩs:q2 alr̃ non plurificaret̃ hõ in iſtis.ergo ⁊c̃.¶ P̃.ſubſtãtia eſt primũ ens.⁊ ita reale. ſed intelle T.c.4.
ctus noſter nihil cauſat niſi accidẽs.ſcõa vero ſuba ẽ ſub hui⁹.
ſtantia.ergo ⁊c̃.¶ Propterea.ſi nihil eſſet in re niſi ſingulare n⁹ eſt vnitas realis:niſi vnitas nũeralis que eſt ꝓpria ſingulari.ɔñs falſum propter ſex.pmo: q2 tũc dr̃ia omnis realis eſſet nũeralis:nã omne diuerſum ea vnitate eſt diuerſum ab aliquo qua eſt in ſe vnũ:hoc ɔñs eſt flm̃. Du3 q2 oĩa eque differrẽt realiter.⁊ ita nõ eẽt in re aliquid:q̃re

itellectus magis vnū conceptum abſtrahit ab hoc albo. ⁊ illo ꝙ̄ ab albo ⁊ nigro. Hec ꝯña pȝ: qꝛ ſi dña realis eēt numeralis tm̄. ergo dña numeralis eſt pciſa cā differētie realis. Sed quecūqꝫ equalr̄ participāt preciſam cām alicuiꝰ effectus: equalr̄ participāt effectū. pȝ. ſȝ oia differētia realiter equalr̄ participāt iſtud. ſ. differre nūero. qꝛ omnia differētia realr̄ in aliquo cōmuni ꝯueniūt: ⁊ iter ſe diſtinguū-
T. iñ hn̄ teꝯtum. tur: vt pȝ per diffōnem dñe. 5º metaphyſice. ergo oīa equaliter differūt nūero. ⁊ vltra. ergo oia equalr̄ realr̄. Tūȝ qꝛ differētia genere ⁊ ſpē erūt tm̄ differētia rōne. ⁊ ita ſm qd ſȝ ſi differētia numeralis eēt realis. ⁊ ita arguēdo dr̄it ſpecie. ergo differūt numero. eſſet fal'a ſȝ qd ⁊ ſimplr̄: qð eſt
T. c. iz. cōtra Ar̄. 5. metaphyſice. ca.º de vno. ❡ Scd̄o. ꝯñs principale eſt fl̄m. qꝛ tūc nō eſſet gn̄atio vniuoca ſine conſideratione itellectus. ❡ 3º nō eſſet aliqua ſilitudo realis: qꝛ ꝓ-
T. c. zo. ximū eius fundamētū eſt vnū ex. 5. metaphyce. ⁊ illud 3m iprobat reſpōſionem que poſſet dari ad 2m. ſ. ꝙ generās ⁊ genitū nō habet aliquā vnitatē: ſȝ ſimilitudinē tm̄. ❡ 4º nō eſſet aliqð vnū mēſura realis aliaꝝ ſpecierū in genere:
T. c. z. ⁊ ide. ioº huiꝰ. qꝛ nō vnū numero ſm Ar̄. ❡ 5º nō eſſet cōtrarietas oppoſitio realis: qꝛ extrema eius pma nō ſunt ſingularia: ⁊ opȝ vtrūqꝫ eſſe in ſe vnū. ❡ 6º ipſius ſenſus nō eēt aliqð obiectum vnū: qꝛ nō vniuoce rōnis: nā obiectuȝ precedit natura actū ſentiēdi. ⁊ iſte oēm itellectionē in nobis. ⁊ illud obiectum ſenſus nō eſt vnū ſingulare. qꝛ tūc aliud nō ſentire-
T. c. vltimi. tur. ❡ Cōfirmat̄ per illud. 2º. poſterioꝝ. ſenſus eſt vl'is: ſȝ ſenſus eſt tm̄ obiecti realis. ergo ⁊c.

T. c. 44. **Sed contrarium** Ar̄. 7. metaphyce in iº cap. Qm̄ aūt de ſubſtātia cōſideratio. pmo ſic. ſuba vniuſcuiuſqꝫ eſt ꝓpria ſibi. ⁊ nō ineſt
T. c. 45 T. c. 46 alteri: ſed vl'e nulli ē ꝓpriū. ❡ Preterea ſcd̄o ſic. ſuba nō
ꝯº. 48º. dr̄ de ſubiecto ⁊ vl'e dr̄. ⁊ cōmētatoꝛ ibidē. vniuerſale ē de
T. c. 8. c. reſonis. ❡ Jtem pmo de anima. vniuerſale aut nihil ē: aut poſterius eſt. ❡ Jtem aliter. logica que eſt de vniuerſali eſſet ſciētia realis: qð falſum eſt.

Jſta queſtio pmo pōt pertractari cōtra poſitōeȝ platonis ponētis ideas ſm ꝙ Ar̄. iponit ſibi ꝓpter entitatē formalē rerū ſm pmā rationē ſuperius poſitā ad queſtionē. ⁊ ꝓpter ſcientiā que eſt de neceſſarijs tm̄. ⁊ ſingularia iſta ſunt corruptibilia. ⁊ etiā propter generationē: qꝛ generās particulare nō ſufficit.

Jſta opinio ſi ponat ideā eē quandā ſubam ſeparatā a motu ⁊ ab accidentibus per accidēs nihil in ſe habet niſi nām ſeparatā ſpecificā pfectaȝ quātuȝ pōt eſſe pfecta: ⁊ forte habētē per ſe paſſiones ſpeciei. alr̄ de ipſa nihil ſciret̄: nō pōt bn̄ improbari: qꝛ nō videtur repugnare rōni abſolute entitatis tale ſingulare ſic nām habēs. Nec abſolute hoc iprobat Ar̄. Sȝ quatenus ponat̄ icorruptibile. arguit̄ contra hoc in fine decimi. hic
T. c. z6. ⁊ ifra. aūt in. 7. arguit̄ nō ipoſſibilitas: ſed nō neceſſitas: qꝛ enim nihil nō manifeſtū ponēdū eſt a philoſophātibꝰ ſine neceſſitate. Arguit Ar̄. 3 ideas ꝙ nō ſūt neceſſe ꝓpter que ponebant̄. ⁊ ita ſimplr̄ nō ſunt ponēde. Qꝛ nō ꝓpter entitatem
T. c. zo. nec ſciam. arguit Ar̄. 7. metace. cap. illo. vtrū aūt qð qd ē:
T. c. z8. ꝙ nō ꝓpter generationē. in cap. ſequenti. Si aūt vlteriꝰ ponat qs: ꝙ dicta idea eſt formalr̄ vniuerſale. ita ꝙ per identitatē pdicet̄ de iſto corruptibili predicatiōe dicēte. hoc ē hoc: ſtatim videt̄ icludere ꝯdictiōem: ꝙ idē numero ſit qditas multoꝝ diuerſorū. ⁊ tamē extra illa alr̄ nō eſſet icorruptibilis. ❡ Jſto ptermiſſo pōt qð pertractari ſm ſentētiam Ar̄. loquēdo de vniuerſali.

Et ſunt hic due opiones extreme: quarū pma eſt ꝙ vl'e ē in re ꝓpter tres rōnes: quaꝝ pma eſt. vl'e ē qð ē aptū natū dici de pluribꝰ: ſed res de ſe ē apta nata dici de pluribꝰ: qꝛ ſi nō: aptitudo ſibi repugnaret: nec cōferri ſibi poſſet ſaltē nō ab itellectu: qꝛ tūc poſſȝ

itellectus dare forti talē aptitudinē. ❡ P. vl'e de quo loqmur predicat̄ de re. puta de ſingulari pdicatione dicente. hoc eſt hoc. vt ſorº eſt hō. Sed ipoſſibile eſt aliqd pdicari de re: niſi ſit in re. ❡ Jtē qcqd abſolutiſſime ſumptū ē vera res: ⁊ vt in alio: vel vt limitatū erit vera res: qꝛ eſt pncipium ⁊ cauſa: vt habet̄ vltimo cap. 7º. metaphyce. Sȝ ipȝ T. c. 59. ⁊ ide.
abſolute ſumptuȝ ē vl'e. pº. qꝛ ſic abſolute ſūptū exprimit̄ per diffōneȝ: ſed diffō nō eſt niſi vniuerſalis. modus ponēdi ē talis. in re cū gradu limitatōis quo ſingulare ē hoc: vt dcm̄ eſt in qōne de idiuiduatione: eſt etiā natura per illuȝ gradū limitata. Jſta nā nō ſolū ē itelligibilis ſine illo gradu. ſed pōt etiā eſt nā in re: ⁊ vt ſic nō repugnat ſibi eſſe in alio: quia vt ſic eſt pōt non eſt adhuc limitata ad hoc: vt ſic ergo pōt eſt. eſt vniuerſalis.

Contra iſtā opinionē arguit̄ triplr̄. pmo ſic. vniuerſale eſt vnū obiectū itellectus. ⁊ vna itellectione numero itelligit̄. ita ꝙ itellectus attribuēdo ipȝ diuerſis ſingularibus attribuit obm idē numero pluries conceptum: vt pdim diuerſis ſubiectis dōo. hoc eſt hoc. Jmpoſſe aūt videt̄ ꝙ aliqd qð eſt in re ſit ideȝ itelligibile numero. ⁊ ſic attribuat̄ diuerſis. ❡ Confirmatur: quia ⁊ iſta nā vt pōt gradu limitāte ſi itelligatur nūqꝫ vere attribuetur niſi vni. alteri. n. ſingulari nō vere attribuit̄ ille cōceptus: ſȝ eſt alius alterius nāe q̄ eſt in alio. ❡ Preterea ſcd̄o ſic. cui ieſt ſubȝ ſub rōne q̄ eſt ſubȝ: ei ieſt ⁊ paſſio. Si ergo hō ieſt forti ſub ea rōne ſub qua hō eſt vl'is vere: fortes ē vere vniuerſalis: nec eſt accn̄s: qꝛ mediū nō variat̄. ❡ P. 3º ſic. ſequeretur ꝙ ſenſus haberet per ſe pro obiecto ipm vl'e: qꝛ vt dictū eſt in qōne de intell'one ſingularis natura mouet non iquātum hec. lȝ nō niſi h. Sequeret̄ etiā ſi oē vniuerſale ē actu in re ex ſe: ꝙ oino ſupflue ponitur itellectus agens. ❡ Cōtra modū ponēdi ſeqtur ꝙ tot ſint vl'ia quot ſingularia: qꝛ quecūqꝫ natura in quocūqꝫ idiuiduo hȝ iſtā rōnē vniuerſalis que aſſignat̄. ⁊ nulla ē niſi reſpectu idiuiduorum: vt oñdit pma rō ſupra. ⁊ ita quelibȝ vl'is. ⁊ nª. ❡ Jdē etiā pdicaret̄ de ſe in pdicatiōe vl'is de ſingulari.

Alia opinio eſt ꝙ vl'e tm̄ ē in itellectu. ❡ Ad hoc ē auctoritas cōmētatoꝛis. p̄ 3 aīa. ꝯº. 8.
Jntellectus facit vl'itatē in rebꝰ. alias etiā nō videret̄ intellectus agēs neceſſariꝰ. ❡ Cōfirmat̄ etiā ꝓpoſitum: qꝛ itellectus agēs. nō ē vis factiua. ergo nihil cauſat extra intellectū. ❡ Jtē Boetiꝰ. omne qð ē. eſt vnuȝ nūero. ❡ Ad de vnite
hoc eſt rō: qꝛ vl'e ē vnū in multis ⁊ de multis. i. poſterioꝝ. ⁊ vno. includit ergo eētial'r cōparationē ad ſuppoſita: vt pdicabile ad ſubijcibile. ſed talis cōparatio nō ē in re: ſȝ tm̄ in itellectu comparāte. Auctoritas ad hoc. ⁊ modus poſitōis habet̄ ab Auic. 5. metaphyſice. cap. z. vbi vult ꝙ forma itelligibilis reſpectu aīe ē ſingularis. ⁊ alia in alio itellectu ſȝ eadē reſpectu idiuiduoꝝ extra ē vl'is. quere ibi. T. c. z5.

Contra iſtam opionē. obm naturalr̄ pcedit actuȝ. ergo vl'e naturalr̄ pcedit itellectionē quando vl'e itelligit̄. ſȝ nō ē in itellectu in actu niſi p itellectionē. ❡ Cōfirmatur: quia ſi obm vt obm: ⁊ vt pus itellectione nō eēt vniuerſale nō poſſet ab itellectu comparari ad plura extra. ❡ P. ſubm ſcie iquātum ſubm pcedit itellectionem: ſȝ vt ſic ē vniuerſale: quia vt ſubȝ ē pmo tale comparādo propriā paſſionē. ⁊ ſi pmo. igitur de omni. ⁊ ſic de eo ſcia eē pōt. ❡ Cōfirmatur. ſicut primuȝ pncipium: qð ē ꝓpoſitio vl'is pmo actu complexo cōcipi pōt. Jta terminus eius extra ſub ea rōne ſub qua ē eius terminus pma intellectiōe icomplexa. Sȝ terminus vt terminus vl'is ē intra primū pncipiuȝ: qꝛ vl'r ſumptibilis. ❡ P. 3º. vniuerſalitas eēt cōditio entis in itellectu: ſicut veruȝ. ⁊ ita diminueret ens hoc: ſicut illud. ⁊ ita nō magis eēt aliqua ſciētia de vl'i ꝙ̄ de vō. ❡ Ad iſta poſſet dici: ꝙ licȝ obm ſit pus nā actu: nō tamē hoc oȝ de modo neceſſario in obo: maxime q nō

eſt modus cognitus:ſed ſub quo cognoſcit᷑.maxime ſi obiectū nō eſt ſimul niſi tēpore cū actu:ſicut ponit Auicē.de vli.℄ Sed cōtra.tūc nullo cōſiderāte nō eſſet vle in actu ⁊ ita ſcīa habitualis nō eſſet obiecti vlis actu.℄ P̄.iquātum obiectū eſt pus actu nō itelligetur ſub hoc mō.ḡ vel ſub nullo mō:vel ſub oppoſito:q2 vt ē obiectū aliquez modum ſibi determinat.℄ Cōtra modū ponēdi illa forma itelligibilis ſubiectiue ē in aīa.⁊ realr. vle aūt ſi eſt in itellectu.videt᷑ ibi eē vt eſt obꝫ cognitū in cognoſcēte iſti modi eſſendi ſunt diuerſi.ergo ⁊c̄. Et ſic improbant hanc opinionem iam poſite rationes.

Circa huius qōnis ſolonē pmo diſtinguēdū ē de vli.Sumitur.n.vel ſumi pōt tripl'r: qm̄ pro itentiōe ſecūda que.ſ. eſt quedaꝫ relo rōnis in predicabili ad illud de quo ē pdicabile.⁊ hūc reſpectū ſignificat hoc nomē vle in cōcreto:ſicut ⁊ vniuerſalitas in abſtracto.Alio mō accipit᷑ vle pro illo qd̄ denominat᷑ ab illa itētione qd̄ ē aliqua res pme itentiōis:nam ſecūde itentiōes applicātur pmis.⁊ ſic accipi pōt dupl'r.vno mō pro illo qd̄ quaſi vt ſubm remotū denominat᷑ iſta itentione.Alio mō pro ſubiecto ꝓpinquo.℄ Primo mō dicit᷑ nā ab^{te} ſumpta vle:q2 nō eſt de ſe hec.⁊ ita non repugnat ſibi ex ſe dici de multis.℄ Scd̄o mō nō eſt vle niſi ſit actu ideterminatū. ita ꝙ vnum itelligibile numero ſit dicibile de omni ſuppoſito.⁊ illud eſt cōplete vle.℄ De pmo mō pōt itelligi opinio ſecūda:q2 iſta cōparatio que eſt itentio ſcd̄a nō eſt niſi obiecti:vt in itellectu comparāte.℄ De ſcd̄o mō pōt itelligi pma opīo:q2 nā nō eſt de ſe hec.ſꝫ nec pma opīo ponit ꝯpletū vle:q2 nō ſufficiēter ideterīatū:q2 nō ꝯrie ad determinatiōem:ſed quaſi pūatiue vel cōtradictorie: nec 2^{a} opīo loqtur de cōpleta rōne vlis:vt qd̄ hꝫ difficultatē.ſed de quadā itentione poſteriore naturalr rōne eius cōpleta nam ideterminatio quaſi cōtraria:qua hō ē ſic idetermiatur:vt vnica itellectiōe cōceptū qditatiue iſit omni. precedit naturaliter illam itentionē ſecūdam que ē vlitas logica ſiue habitudo de multis.

De illo igitur tertio mō accipiēdi vle. Reſtat videre an ſit pmo in itellectu.et diſtiguo ꝙ dupl'r pōt aliqd eē in itellectu obiectiue: ſicut mō loqmur de eſſe in.vno mō habitual'r.⁊ alio mō actualiter.ſiue in actu pmo ⁊ ſcd̄o.Primo mō ē ibi qn̄ eſt ibi vt imediate motiuū ad itellectionē.Scd̄o mō quādo actualiter itelligit᷑ iſta eſſe ẜm poſitiōem Auic. ſimul ſunt tēpore:ſꝫ primū pus natura.ſꝫ.n.nō ponat ſpēm itelligibilem: per quā obm ē preſens pmo mō manere in intellectu: niſi dum actu itelligit.Tamē pus natura eſt obm pn̄s vt motiuū ꝙ̄ vt itellectū actu:q2 primū precedit itellectionem: vt cauſa.2^{m} ſeqtur ſiue ꝯcomitat᷑.Alius aūt qui negat ſpeciem itelligibilē:nō videt᷑ quomō poſſit illa duo eē diſtinguere:q2 nullū eſſe habꝫ obiectū in itellectu ẜm ipſum niſi per actū itelligēdi.⁊ ita nullū eſſe pmū.⁊ ita nll'o modo mouebit itell'm:cuius tamē contrariū tenet ipſe.℄ Tertia via ē cōmunis:ꝙ primū eē ⁊ tēpore ⁊ natura p̄cedit eē 2^{m}.⁊ manet ſine eo ẜm ponētes ſpēs itelligibiles manere ſine actu.icōueniēs.n.videt᷑ retentiōeꝫ ꝓprꝫ obiecti poſt actū negare inte^{m} iquātum itellectus creatus cū hec ſit ꝑfectiōis in ſenſitiua:⁊ licꝫ ꝯiungat᷑ itellectus fantaſie: qro que ē pfectio itrinſeca itellectus. accidit.n.ſibi iquātū in tellectus cōiungi cum fantaſia.⁊ licꝫ ſit imperfectior non cōiuncto fantaſie:nō tamē forte alterius rationis inquantum potentia. ergo ſicut ſeparatus eſt intrinſece retentiuus.ita noſter licꝫ minus.

Ad queſtionem igit᷑ quo ad hoc mēbꝛū. dico ꝙ vle tertio mō dcm̄ nō eſt in itellectu ſcd̄o mō ex neceſſitate.ita ꝙ.q.illud eē ſit ſibi neceſſariū:ſicut ꝓbāt rationes cōtra ſcd̄am opinionē: ſed neceſſario ē in itellectu pmo mō.ita ꝙ ſine illo cōcomitante obm nō ieſt ei vlitas. Hoc ꝓbat bene pma ratio cōtra primā opīonē.℄ Sed que ē cauſa illius ideterīatiōis qua obm cum habet eē primū in intellectu eſt cōplete vniuerſale.℄ Rn̄o.ꝙ non ſola res:q2 nō eſt eius in ſe tāta indeterminatio.vt probat illa pma rō. Nec etiā intellect⁹ poſſibilis.q2 non recipet indeterminatius ꝙ̄ obꝫ eſſe factiuū In oī autē natura.vt arguit Ar.in.3.de aīa.eſt dare aliqd quo ē oīa facere dato aliquo quo eſt oīa fieri. h̄ eſt in tota nā vli cuilibꝫ potētie paſſiue coꝛrn̄det pō actiua.⁊ ſi nō extrinſeca itrinſeca in eadē nā.ergo cū experiamur ꝙ eſt aliqs itellectus in nobis quo eſt vle fieri. hoc eſt cui inſit aliqd per qd̄ obiectum eſt pn̄s vt vniuerſale: nec͠e eſt aliqd eſſe actiuū illius ⁊ nō extra.vt argutū eſt.ergo itra.Intellect⁹ igitur agēs cōcurrens cum natura aliquo mō indeterminata ex ſe eſt cauſa itegra effectiua obti in intellectu poſſibili ẜm eſſe primū.⁊ hoc ẜm cōpletam indeterminationē vniuerſalis.nec eſt alia cā ꝙ intellectus agens cum nā facit obiectū ſic eſſe.niſi q2 eſt talis potētia: ſicut nec q̄re calidum calefacit:eſt ergo nā in potētia remota ad determinationē ſingularitatis:⁊ ad ideterminationeꝫ vlis: ⁊ ſicut a producēte ꝯiungitur ſingularitati. ita a re agēte:⁊ ſimul ab itellectu agente ꝯiungitur vniuerſalitati.Et iſto modo bene itelligit᷑ illud dictū Auicenne. ꝙ natura de ſe nō eſt. vniuerſalis nec particularis.ſꝫ tm̄ natura.Et hanc tertiaꝫ idetermīationē ꝓbat tertium ar^{m} cuꝫ ſuis probatōibus. non i^{am} que eſt vlis.q2 illa minor ſaluat ſimilitudinē contrarietatem ⁊c̄.Et illo modo dicat᷑ qd.⁊ iſta indeterminatio eius ē pūatiua.alia maior que ē vlitas cōtraria.Sꝫ q̄ ē actio realis itellectus agētis.nō videt᷑ ꝙ circa obm reale: cū illud nihil ſit in re.℄ Hic dicūt quidā ꝙ abſtractio nō fit a fantaſmate:ſꝫ ab o^{to}:q2 nullā ſpēm itelligibilē ponūt. ℄ Cōtra.obiectum qn̄ ē in eē pmo in itellectu al'r ſe habet ad itell'm ꝙ̄ pus quādo nō fuit in eſſe pmo:q2 nūc mouet. pus nō.nunc itellectus itelligit ex illa motione ⁊ pus nō.ergo aliq̄ mutatio facta ē pus natural'r ꝙ̄ itellectus intelligat.ſed illa nō ē in fan^{te}. pꝫ: nec in itellectu agēte:nec in coꝝ cōiunctiōe:q2 ſemp erāt equal'r cōiuncta ex quo illud fantaſma iſuit.ergo oꝫ ponere in itellectu poſſi aliquā mutationē poꝛē natura ipſa itellectione per quā obꝫ ſit in eē pmo in quo nō fuit. ℄ Hoc cōceditur ita ꝙ abſtractio obiecti nō ē aliqua actio realis:ſed cauſat᷑ ſpēs intelligibilis a fātaſmate ⁊ itellectu agēte ſimul:qua cauſata in itellectu poſſi formal'r ſit cauſat᷑ obm abſtractū ibi nō formaliter:ſed obiectiue.⁊ ſic bn̄ ſaluatur Auic.5°. metaphyſice. ca°.2.de forma itelligibili.Licet.n.ſit duplex modus eēndi in.tamē vnus cōcomitatur aliū neceſſario: niſi eniꝫ ponat᷑ illa gignitiō^{a} actio realis pōt dari itellectui agenti.⁊ ita nec aliqua circa obm:q2 illa nūꝙ̄ ē itentional'r: niſi ꝓpter aliquā realē.Simil'r nūꝙ̄ obm ē abſtractū:nec vniuerſale pus natura ꝙ̄ itelligat᷑:niſi ponat᷑ qdcūꝙ obm habēs fantaſma in fantaſia cōiuncta itellectui agēti eſſe abſtractū.⁊ ſemp i eſſe pmo:poſtꝙ̄ eius ieſt fantaſia. Et tūc quomō poſt adiſcere ē magis in potētia accn̄tali ꝙ̄ an̄ ad ſpeculari.℄ Rn̄o per habitū generatuꝫ ⁊ fan^{ca} oꝛdi^{te} occurrūt.℄ Cōtra.iſte hitus ē in fantaſia.ſi eni eſſet in itellectu poſſi qd facit circa fantaſma.vt illud moueat intellectum poſſem h̄ nūc.⁊ illud tūc.nō.n.iclinat niſi potētiaꝫ in qua ē.℄ Sꝫ qd̄ illoꝝ eſt pus.ſ.eē in itellectu vel illa indeterminatio:que po^{r} ꝓpria vli.videt᷑ ꝙ eē in itellectu:nam itellectus agēs pmo videt᷑ facere aliqd in intellectu poſſibili.ergo ſi facit vniuerſalitatē hoc erit mediate. ℄ Contra.tūc vle erit poſteri⁹ ente vero. Nō.n. ſolū ē ens veruꝫ qd̄ ē in itellectu in actu ſcd̄o:ſꝫ etiā qd̄ in pmo.Et videt᷑ ꝙ ſit impfecti⁹ ens:ens veruꝫ qd̄ ē in habitu:ꝙ̄ qd̄ ē in actu. ℄ Item ſin^{tas} poꝛ ē natura ꝙ̄ eē in re.igit᷑ a ſimili.℄ Cō

T.c.17. ⁊.18.

5°.me^{ce} ca.i.

firmat̃:q2 magis videt̃ vl'e abſtrahere a quacūq3 exñtia: q̃3 ſingulare. ⁋ Ad iſtā dubitationē pōt dici ⁊c.

Quo ad ſecundū mēbrū q̄onis.ſ. an ſit in re. ⁋ R̃ño.eē in itellectu primo mō vel ſcd̄o nō ē niſi habere relōnē rōnis ad itellectū Jſtud aūt quod eſt in re bene h3 iſtā relōnē.ergo illud qd̄ ē vl'e eſt in re. ⁋ Cōfirmatur al'r.in ſciēdo aliqua de vl'ib⁹ nihil ſciremus de reb⁹:ſed tm̄ de conceptibus noſtris:nec mutaret̃ opio noſtra a vero in falſū3 ꝑpter mutatiōem in exiſtentia rei. ⁋ Poteſt igit̃ vniuerſale eē in re. Jta q̄ eadem nã ē que in exñtia per gradū ſingularitatis eſt determinata.⁊ in itellectu.hoc eſt vt h3 relōnē ad itellectu3:vt cognitū ad cognoſcēs ē ideterminata.ita q̄ ſicut iſta duo eē cōcurrūt p accidēs in eadē natura:⁊ poſſet vtraq3 eē ſine altera.ita etiā determinatio ⁊ ideterminatio predicta. ⁋ Et ex hoc app3 q̄ nō eſt neceſſe illud qd̄ eſt vniuerſale eē in re:lic3 poſſit:ſicut nec eē eſt ipm eē in itellectu. ⁋ Cōtra.cōtraria nō iſunt eidē determinatio q̄ eſt h̄.⁊ indeterminatio qua eſt idē huic.⁊ illi ſunt cōceptus contrary ſm ꝑdicta. ⁋ Dicit̃ q̄ nō iſunt ſm idē:q2 vnū ſm vnu3 eſſe.⁊ aliud ſm aliud eē:ſ3 tūc oporteret ponere illa eē natural'r eē ꝑora iſtis cōtraryſ. Simil'r q̄ ab'te cōtraria compatiuntur ſe in eode3:nō videt̃:nec aliq̄ diuerſa ſm que cōtraria iſunt.puta albū ⁊ nigrū ſm aliā ⁊ aliā partē ſuperficiei:talia nō iſunt eidē ſubiecto ꝑprio. Si aūt ad totū comparātur reſpectu eius ſunt cōtraria ſm quid. ⁋ Jtē q̄uo itelligitur quid abſolute vel quomō ſingulare ſi ſemꝑ nã cum itellectu agēte facit ideterminatū complete in intellectu poſſibili. ⁋ Jtē eſt ne abſtractio illa itellectus agētis perfectiōis.videtur q̄ ſic:q2 ſine itellectu agēte nō poſſet eē itellectio abſtracti.ergo illud adiūgitur:vt cōcauſa ꝑpter ꝑfectionē maiorē. ⁋ Cōtra.cognoſcere confuſe eſt impfectionis.ergo magis cōfuſe impfectius. ⁋ Ad pmū de contraryſ poſſet dici ⁊c. ⁋ Ad aliud dr̃ qd̄ qd itelligit̃ ab'te.⁊ ita id qd̄ ē ſingulare ſiue in dr̃ia vl'is quādo nã ſola mouet itellectū ſine itellectu agēte. Sed ſingulare inq̄tum hoc nūq3 mouet:vt ꝑus dcm̄ eſt.igit̃ nō itelligitur niſi ab itellectu itelligēte res inq̄tū ſunt in ſe manifeſte:nam q2 primo mouet̃.pmo mō.viſus videt ſingulare.ſcd̄o mō nō tertio mō qñ coagit itellectus agēs nature itelligit̃ vniuerſale complete. ⁋ Cōtra.fictio videt̃ q̄ itellectus agēs quandoq3 coagit fan̄ˢ.⁊ quādoq3 non:cum vtriuſq3 v̄tus actiua ſit nãlis.⁊ nō libera. ⁋ Jtem q̄uo fantaſma ſola v̄tute ꝑpria mouebit itellectū polem. ⁋ Ad 2ᵐ argumētū.cuiuſlib3 potētie paſſiue ꝑpriū obm ſm q̄ obm eſt motiuu3 eius.ergo ꝑpriū obiectu3 itellectus agētis.ſi r̃ño ſit vera. ⁋ R̃ño.q̄ pma ꝑpoſitio ē falſa.na3 potētia cognoſcitiua nō tm̄ h3 recipere ſpēm obiecti:ſed etiā tēdere per actum ſuū in obm.⁊ illud 2ᵐ eſt eētialius potētie. Primū regritur ꝑpter impfectionē potētie.⁊ obm p̄ncipalius eſt obm q2 in ipm tēdit potentia:q̃3 q2 iꝑ̃mit ſpēm:qd̄ p3:ſi de⁹ imprimeret ſpēm itellectui:vel etiā in oculo eodē modo fertur in obm:ſicut modo.⁊ ob3 ita eēt obm:ſ3 de⁹ nō eſſet obm:q2 in ipm nō tendit:⁊ tamē ipſe iꝑ̃mit ſicut impreſſit angelis ſpēs creaturarū.hec ergo ē vera.cuiuſlib3 paſſiui eſt aliqd̄ motiuū per ſe:ſ3 nō o3 in potentyſ apprehēſiuis:q̄ illud motiuū ſit ꝑpriū obm potētie ſub rōne qua obm terminat actū potētie. Hoc p3 in volūtate. qui.n.dicūt eam paſſiuā.dicūt eam moueri ab obo ſm q̄ in itellectu eſt:ſ3 tēdere in obm non ſm q̄ eſt in itellectu: ſed ſm q̄ ē in ſe. iuxta illud ↄmētatoris.12. metaphyſice.cōmēto 36. Balneū ſm q̄ in aīa mouet appetitū effectiue. ſm aūt q̄ in re extra mouet:vt finis. S3 ꝑpria ratio obiecti volūtatis eſt rō finis:⁊ vt res eſt in ſe.⁊ nō ratio efficientis:vel vt in itellectu.ergo p3 falſitas ꝑpōnis:⁊ q̄uō verificat̃.immo nec v̄a eſt in potētyſ naturalib⁹.obiectu3.n. ꝑprie potētie paſſiue ē ens actu:vel actus ad quē terminat̃.⁊ illud nō agit in potētiā paſſiuā:ſed aliud agēs in ipſam ꝑducit illū actū:vel illud ens actu. ⁋ A ſimili h̄ ē falſa.oīs potētia actiua:nata eſt per ſe agere in ſuū obm.ſi ſuu3 obm ſit terminus actiōis ſue. Terminus actionis itellectus agentis nō eſt fantaſma in qd̄ agit:ſed vniuerſale:ſaltē in cognitiuis videt̃ verū.itellect⁹ dei actiu⁹ eſt reſpectu eēntie ſue: nec tamē qcq3 agit in ipſam. Simil'r volūtas noſtra nihil agit in obm.etiā ſm ponētes ipſam actiuā: ſed tm̄ actione ſua itendit in obm. Probat̃ falſitas pme:nec enim omni: nec ſoli obo cōueniret mouere.ergo ⁊c.

⁋ **Oportet autem primū intendere de his que ſm diuiſiones diffinitionibus. Nihil eni aliud eſt in diffinitione q̃3 primum dictum genus ⁊ differentie. Tex.commenti. XLIII.**

⁋ **Queſtio. XIX.**

Utrum cōceptus generis ſit alius a cōceptu dr̃ie. Q2 nō:q2 in l'ra. T.c.43 dicit̃.genus nihil eſt ꝑter eas que ſunt generis ſpēs. ⁋ Jtē in.10.hui⁹.ca.10. Genus T.c.24 h3 ſe ē diuerſu3 in diuerſis ſpēbus. ⁋ Jtē aliogn eſſet ps ſpēi.⁊ ita non ꝑdicaret formal'r de ea. ⁋ Jtē.7.phyſicoꝝ. compara T.c.31. tio nō fit ſm genus:q2 in gñe latēt equocationes.

Contra ſi nō:aut ē idē cōceptui vnius dr̃ie tm̄.⁊ tūc nō predicabit̃ niſi de vna ſpē:aut cuiuſlibet differētie.⁊ tūc vel tot erūt generis cōceptus quot differētiarum:vel ſi tm̄ vnus ē ↄceptus generis illi vni omnino erūt idem cōceptus differentiarū.ergo ⁊ iter ſe idē.oīa illata ſunt iconuenientia.ergo ⁊c.

Opinio q̄ nō ꝑpter 3ᵃᵐ rōnē ſupra. Modus ponēdi ē:q̄ nō ſunt ſynonima gen⁹ ⁊ dr̃ia.differūt.n.penes modos ſiue rōnes ↄcipiēdi eūdem ↄceptū que ſunt rōnes determiabilis ⁊ determinãtis. rō generis eſt rō determinabilis:rō v̄o dr̃ie ē rō determinati.

Contra illud.ergo in diffōne eſt nugatio:q2 idē conceptus bis dicit̃ per gen⁹ ⁊ dr̃iam. ⁋ R̃ño. nugatio excuſat̃ ꝑpter diuerſos modos ↄcipiēdi. ⁋ Contra.tūc ē nugatio qñ poſitis diffōnib⁹ ꝑ noībus idem bis dr̃ ex iſto ca.⁊ ex.2.perihermenias.poſitis aūt rōnibus ge T.c.43 neris ⁊ dr̃ie idē ↄceptus bis ſumit̃.ergo ⁊c. ⁋ Cōfirmat̃: q2 ſm Ar.in iſto ca. Dicē nugatio.pedes habens bipes.⁊ T.c.43 tū eſt alia rō ↄcipiēdi. ⁋ Jte3 ille rōnes ↄcipiēdi:aut ſunt eſſentialiter itra cōceptus generis ⁊ differētie:aut nō:ſed accñtales:ſub q̄bus cōcept⁹ illi ↄcipiūtur. Si ſcd̄o mō nō vitat̃ nugatio.ſi pmo mō.aut igit̃ vtraq3 rō ē eēntialis intra cōceptum ſpēi aut nō. Si nō.ergo diffō ſpēi icludit:qd̄ nō pertinet eſſential'r ad ſpēm. Jncludit.n.qd̄ eſſential'r icludit̃ in cōceptu generis.ſi ſic.g̃ ↄceptus gñis ⁊ dr̃ie ſimpliciter ſunt aly:q2 per rōnes alias quas eēntial'r icludūt que etiā ſunt de p ſe cōceptu ſpēi nō tãtam diuerſitatē ponit opiō oppoſita:vt iam patebit. ⁋ Jtē 3°.diffō d3 eē primo eadē cū diffinito.ↄceptus iteratus nō eſt idē pmo ſibi ipſi ſemel ſumpto.ergo ↄceptui ſpēi nō eſt pmo idē conceptus gñis:⁊ cōceptus dr̃ie ſil'. Sed alter tm̄.⁊ ita alter ſuꝑfluit.ſeq̄tur etiā 4°. oīno:vt videt̃ q̄ completa diffō daretur per gen⁹ tm̄:q2 exprimeret totū ↄceptum q̄ditatiuum ſpēi.⁊ rō determinãtis nō regreret̃.q2 illa rō non caderet in itellectu ſpēi. Eſt.n.fall'a accidentis rōnale eſt determinãs.homo eſt rōnalis.ergo homo ē determinans.nō ergo regritur rōnale in diffōne ꝑpter iſtam ratiōem:q2 ipſa extraneat̃ diffinito:nec ꝑpter cōceptū:cuius eēt illa ratio:q2 ille totus exprimit̃ per genus.

Ideo ad oñdēdā oppoſitā parte3 quatuoꝛ ſūt vidēda.pmo q2 cōceptus generis eſt vnus in ſe:

quod oſtēditur tripl'r. pmo:quia omnis certitudinem ha bēs de aliquo dubitās aūt de omnibus determinātib⁹ il lud hab3 de illo de quo eſt certus cōceptū vnū aliu3 ab il lis de qbus dubitat.alioquin eſſet certus.⁊ de nullo:q2 de nullo cōceptu.pōt aūt haberi certitudo de iherētia conce ptus generis alicui.dubitādo de quocūq3 cōceptu ſpēi: vt cū aīal videt a remotis:vel melius per ꝓprietatē cōuerti bilē cū genere demōſtrādo ipſum de deo demōſtratione q2.de quo neſcit aliqua ſpēs generis. ⁋ Secūdo ſic.diffe

T. ñ hñ te 2ᵐ. rētia ſunt diuerſa aliquid idē entia ex.5.huius.⁊.10.cap.4. Jta ꝙ magis ſunt vnū differētia in illo in quo cōueniūt:ꝙ̄

T. c. 12. in illis in qbus differūt.Alioquin eēnt pmo diuerſa nō dif ferētia:ergo id in quo ſunt idem:ē in ſe magis vnum: ꝙ̄ il la in qbus differūt:ſpēs generis ꝓprie differūt differētijs: ⁊ ſunt vnum in genere.ergo genus ē magis vnum in illis. ꝙ̄ differentie qbus differunt:qđ nō eſſet niſi generis eſſet vnus cōceptus. Nā ſi plures ita eſſent iſti diuerſi:ſicut cō ceptus differētiaru3 quo ad hoc ꝙ ſpecies nihil vnū eēnt. ⁋ Tertio ſic.genus predicat ꝓprie.⁊ in quid de ſpecie.er go ſecundū aliquē conceptu3:non eūdem ſpecici: quia tūc iſta predicatio eſſet eiuſdē de ſe.ergo ſecundū alium con ceptu3 aliū a conceptu ſpecici. ⁊ ſimil'r de quacūq3 ſpecie. ille aūt alius a quacūq3 ſpecie eſt vnus in ſe: aliogn tot ge nera quot ſpēs. ⁋ Additur 4⁹ ꝙ nomē generis eſt vniuo cu3.g̃ ſignificat conceptū vnū.Sed qūo vnū. ⁋ Rñ̄o.ge nus aut cōcipitur pmo ſicut obiectū adequans itellectio nem:aut per ſe ⁊ nō pmo.ſ.in aliquo cōceptu adequāte in tellectione3 in quo gen⁹ icluditur.pmo mō cōceptus eius eſt vn⁹ numero:ſicut itellectio vna nūero ⁊ gnāl'r ita vni ca itellectiōe nūero itelligit magis cōe:ſicut minus cōe.

EX TRA ⁋ Nota ꝙ ſicut ide3 numero fit a diuerſis ſpecie.ita eadē intellectio nūero hominis.nata eſt fieri ex fantaſmate cu iuſcunq3 ſingularis.

⁋ Scđo modo cōcept⁹ illi pmi ſunt valde.diuerſi. omnes tamē icludūt vnū cōceptu3 numero:nō qui eſt vn⁹ nūero vt ibi concipitur:ſed tot numero in quot icluditur:q2 non alia intellectio eſt circa includens ⁊ incluſum.Sed q2 na tus eſt eſſe vnus numero:quando primo concipitur ⁊ idif ferens ad omnes alios.

Secundo videndū eſt ꝙ cōceptus generis ali⁹ eſt a cōceptu dr̄ie.qđ oſtēdet in qōne ſequen te.⁊ ita alius ē:ꝙ pmo diuerſus. ⁊ ex hoc ſeqtur ꝙ eſt ali⁹ a conceptu ſpeciei:ſicut partialis a totali: q2 ſpecies eſſen tial'r icludit cōceptum dr̄ie ⁊ generis.

T. c. 33. **Tertio** qd determinate ɔcipitur per genus ⁊ qd per dr̄iam.Sciendū ꝙ ſm ꝙ dicit Ar.cap. prece dēte.7.ſicut ratio ad rē:ſic ptes rōnis ad partes rei. Et in

T. c. 9. 8.ca.3.oꝫ ter^m eē rationem longā:⁊ exprimere qd ⁊ quale. Jn ſpē aūt nō ſunt niſi due pme ptes eētiales.ſ. act⁹ vlti mus quo ſpēs eſt id qđ eſt:⁊ ꝓpriū potētiale reſpectu illi⁹ actus vltimi quotcūq3 or^ta icludat illud potētiale ſiue or dinata real'r nāliter ſiue alr̄ de quo dicetur in.4. articulo Differētia vltima que eſt ſpecifica a qua ē vnitas rei ⁊ dif finitiōis icludit pciſe de ſuo p ſe itellectu actū vltimu3 in re q̄ eſt cā vnitatis cōpleta.⁊ genus ꝓmū pciſe p ſe inclu dit ꝓpriū potētiale reſpectu illius actus.

Quarto videndū eſt qd iſtis cōceptibus correſpon deat in re.

Sicut quidam ꝙ in re ſufficit differētia inten tiōis que nullā dr̄iam nec com poſitōem actu ponit in re:ſed tm̄ potētialē.ſic ꝙ ipſa nata eſt facere diuerſos ɔcept⁹ in itellectu de ſe. Jta ꝙ iſta dif ferētia actu eſt ſolū in itellectu ɔci^te.nō ſufficit aūt differē tia rōnis que ē qn̄ res nō ē nata facere niſi vnū cōceptū:q

Cum illa tm̄ pōt ɔcipi ſub diuerſ modis ɔcipiēdi. opio.ɔceditur ꝙ differentia rationis non ſufficit ad diſtinctionē generis ⁊ differentie:ſicut argutum eſt ɔ pmā opinionē.ſed ꝙ nec dr̄ia iſta itentiōis ſufficit.ar guit ſic.q2 cōcipiēdo genus: aut cōcipitur aliqd rei in ſpē: aut nihil.ſimil'r de dr̄ia.Si nihil iſti ɔceptus videtur ficti cij nō reales:nec dicent in qd de ſpē.ſi aliqd:aut aliqd idē: ⁊ tūc erit idem ɔceptus:aut aliqd aliud:⁊ tūc erit in re ali qua dr̄ia poꝛ differētia cōceptuum. ⁋ Reſpōdetur ꝙ ali quid rei ɔcipitur:⁊ idē nec ſeqtur.ergo idē concept⁹: q2 ea de3 res nata eſt facere diuerſos cōceptus. ⁋ Contra.vna res nata eſt formare ɔceptū vnū ſibi adequatū:q2 alias ñ eēt cognoſcibile vnū:q2 nec vnico actu cognoſcibile.ſ3 illū ſibi adequatū ɔceptū formādo videt imutare itellectum ꝙ̄tum nata eſt ipſum imutare.aut ſi dicat ꝙ propter ſua3 perfectionē pter iſtum adequatū nata eſt res imutare in tellectum ad conceptus nō adequatos. Quis erit ordo in imutando ad illos:⁊ ad illū adequatū. Nunqd facit pmo notitiā propriam aut cōfuſam: ⁊ qđcunq3 prius facit ſi nō tm̄ prius nā: ſed tēpore: videtur ꝙ nihil amplius facit: q2 agens nāle preſente paſſo ſtati3 facit qđ pōt. Quicquid ſit de iſtis videtur ꝙ pma ratio ſtet. nam ſpecies formando duos cōceptus generis:⁊ differētie non tātu3 cauſat duos actus in itellectu diſtinctos numero. ſ3 cauſat duas noti tias actuales vel habituales habētes obiecta ꝓpa diſti cta:⁊ hoc ita diſtincta:ſicut ſi illa duo oba eēnt due res ex tra.Quero igit an iſtis notitijs cognoſcat intellectus obie ctiue aliquid in re.ſi nihil fictio eſt. ſi ide3. ergo obm̄ ide3 eſt.niſi dicas ꝙ vna res extra facit formal'r duo oba in in tellectu: ⁊ tūc non videt ꝙ res vel aliqd rei ſit obiectū.ſ3 aliquid factū a re.ſi aliud habet propoſitū.quia differētia ante cōceptus. ⁋ Jtem ſcđo ad pncipale.omnis differen tia prioꝛ natural'r omni actu rationis videt differētia rea lis:obiecta naturaliter pcedunt actus:⁊ diſtinctio oboꝛu3 diſtinctionē actuum:maxime qn̄ h illam cauſat.vt hic po nitur.ergo differētia intentiōis que eſt in cōceptibus con cludit poꝛem in obiectis que erit realis.

Poteſt dici ſuſtinēdo dr̄iam itentōis:ſicut habe tur in qōne de vl'i. ꝙ res obiectiue ē in itellectu:vel in actu pmo vel in actu ſcđo.⁊ dr̄ia quecū q3 que nō ɔ^r rei:niſi ſic vel ſic.⁊ h ſiue h vel illud eē pſup ponatur differētie ſiue neceſſario cōcomitet. eſt differen tia rōnis.ſ.ſumēdo differentiā rōnis cōmuniter ad dr̄ia3 itentiōis ⁊ rōnis ꝓprie dictā:nam n^a talis rei ieſt exiſtenti in ſe:nec ſine actu itellectus cōcomitāte vel precedēte.et hoc itellectus poſſibilis cōſiderātis: vt quādo ē res in itel lectu in actu ſcđo: vel itellectus agētis abſtrahētis: vt qn̄ eſt res in itellectu i eſſe pmo. Differētia ergo rōnis ſtricte loquēdo eſt differētia poſterioꝛ natural'r actu itellect⁹ poſ ſibilis ɔſiderātis idē obiectū ſub alia ⁊ alia rōne. ⁊ hoc ſi ue illa dr̄ia ſit obiecti exñtis in intellectu in actu ſcđo:ſiue habitual'r per habitū derelictū ex actu cōcipiēdi: na3 eſſe tale habituale eſt natural'r poſteri⁹ actu cōſiderādi.ſ3 dif ferētia itentiōis eſt poꝛ natural'r omni actu itellect⁹ poſ ſibilis.⁊ omni eē obiecti in ipſo itellectu: ſiue ſit actuale: ſiue habituale derelictū ex actu eius: ſeqtur tamē ordie natu re actū itellectus agētis.⁊ concomitatur ipſu3 neceſ ſario eē in intellectu poſſibili in actu pmo. Hec magis pa tent ex dictis in qōne de vniuerſali.

His itellectis pro dr̄ia itentionis in cōmuni vlte rius in ſpāli ſciendum eſt ꝙ eētia vna ſpē:quātūcūq3 ſimplex:vt albedo nata eſt ex ſe diuer ſa obiecta facere pn̄tia intellectui poſ'i:q2 ſicut dcm̄ eſt in queſtiōe precedēte nō eſt real'r:niſi facere real'r aliqua di uerſa pque illa ſint obiectiue pn̄tia.nā circa eē obiectiuū cū nihil ſit nō cadit mutatio niſi per mutationē realem in alijs p que iſta ſunt obiectiue pn̄tia.Quare aūt ſit factiua diuerſoꝛū.nō ē rō pp perfectionē:q2 tūc de⁹ faceret:qđ ne

gatur. Nec ꝑpter impfectionē:q2 tūc materia pma face/ret. Nec per aliquā differentiā poꝛem in natura rei extra itellectū:ſicut caloꝛ:q2 caloꝛ eſt calefactiuus nō ꝑpter ꝑfectionē in cōmuni:nec ꝑpter impfectionē. ita quelibꝫ talis cētia. q2 talis factiua eſt, taliū duoꝝ in itellectu realr. ꝛ per hoc duoꝝ obiectiue. Preter h etiā factiua eſt vnius cōceptus adequati:ſed illi⁹ forte pmi:vt cōfuſi iquantū ꝑcepti:alioꝛum aūt pus nā:ſed nō perceptoꝝ: ſicut alibi vr de pceſſu itellectus noſtri in itelligendo.

Tūc ad argumēta ꝯpoſitiōem de dr̃ia intentionis. ¶ Ad pmū. gen⁹ ꝛ dr̃ia diuerſa obiecta itelligibilia icludunt: ꝛ tñ in vtroqꝫ idē re itelligitur:q2 ſicut pōt idem hr̃e eſſe in re: ꝛ in itellectu ex q̄one p̄dicta. Jta pōt hr̃e vnū eſſe in re:ꝛ duo in itellectu. ꝛ concomi^b⁹ illis duobus eē duo obiecta in vno itellectu tm̄ vnū eſſe habꝫ. ¶ Per hoc pꝫ ad totā deductionem cōtra reſpōſionē:q2 ꝛ vnū adequatū cōceptum generat:ꝛ plures nō adequatos. ꝛ ſimul tēpoꝛe q̄tū ad eē primū in itellectu:licꝫ nō q̄tum ad eſſe z^m:qō nō eſt ſine pceptione. Sed non te illud in 2^a r̄nſione. ꝙ ꝑpter perfectionē ꝛc. Cū reducit̄ rō. cōcedo ꝙ ſimplr̄ ſunt diuerſa oba:ſicut ſi eſſent eētie diuerſe:ſꝫ ſunt obta diuerſa ꝯcomitāte eſſe in itellectu:vt aūt res eſt obiectū eadem ē. ita ꝙ idē extra ſub duob⁹ eſſe in itellectu cōcomitātib⁹ habꝫ rationem vnius materialr ꝛ duoꝝ obiectoꝝ formalr. ¶ Ad z^m pncipale pꝫ. differētia poꝛ natura omni actu itellectus tā agentis q̄ poſſis ē realis. cōcedatur. ſic minoꝛ eſt falſa. ſed per oīa dicta nō videt̄ pma difficultas ſoluta. quomō duo obiecta formalr inquantū obiecta:ꝛ tamē vna eſſentia ſi iſta eſſentia aliquo mō cognoſcat̄. q2 illa eſſentia vna ſi tm̄mō per duo eſſe in itellectu ē duo obiecta. ꝛ ẜm iſta nō cognoſcitur:q2 iſta accidūt obiecto. nō videtur quomō erūt duo iquantū obiecta. Nō videtur etiā ꝙ aliqua intellectionū iſtarū aliquid rei cognoſcat̄. Quod oñditur ſic. q2 ſic itellectioni abſtractiue pōt ſuccedere intuitiua eiuſdem pmi obti preciſe quādo abſtractiua alicui⁹ rei ē impfecta. alia perfecta:ſed viſiōes due nō poſſunt eſſe generis ꝛ differētie:q2 viſio nō ē niſi obiecti pmi realr exñtis ꝛ preſentis. Ex hoc ſequitur ꝙ itellectus diuinus nō cognoſcit vt diſtincta obiecta iſta:quoꝝ ponitur differētia itentōis nec aliqs itellectus:niſi abſtractiue itelligens. ꝛ ita impfecte. ¶ Jtem cū dico. ſoꝛ ē homo. nō eſt vnio actuū concipiēdi:q2 h actus nō eſt ille:nec o^tor habentiū differentiā itentiōis:que. ſ. nō habēt eē extra. ſed in itellectu actu pꝛio Tū q2 obiectū vnū vt ſic nō ē aliud. Tū quia obiectū vnū facit aliud ieſſe talis obiecti:ꝛ licꝫ icludat ipſum vt factū nō ē ipſum. Tum q2 tūc nō depēderet veritas oꝛonis a re extra. ergo ē vnio quoꝛūcūqꝫ ſit pmo ſaltē eſt pꝛo re extra: ꝛ tūc pꝛo opīone de differētia itentionis eſt p̄dicatio eiuſdem de ſe:nec alia erit veritas illarū. ſoꝛtes ē homo. ſoꝛ⁹ ē aīal. ſoꝛtes eſt ſuba ꝛc. Qui melius ſcit exponere dr̃iā intentiōis euadendo dictas difficultates exponat.

Alia eſt opinio que ꝑpter pꝛedicta motiua ne ponat ꝯcept⁹ ſimpliciter diuerſos generis ꝛ differētie eſſe ficticios. Sed cū vtroqꝫ illoꝝ aliqd in re cōcipiatur cū illoꝝ actuum ſint obiecta iquantum obiecta. ita formalr diuerſa ſicut ſi eſſent res omnio diuerſe. ponit ꝙ illis coꝛreſpōdent aliqualr in re realr diuerſa. ita realr ꝙ circūſcripta omni operatione itellectus agentis vel poſſis. ꝛ omni eſſe in intellectu p̄ſuppoſito vel ꝯcomitāte eſt in re illa differētia. ſed realis differētia ponit̄ habere gradus. Eſt. n. maxia naturarū ꝛ ſuppoſitoꝝ. Media naturarū in vno ſuppoſito. Minima diuerſarū perfectionū ſiue rationū perfectionaliū vnitiue cōtentarum in vna natura. ¶ Jſtā differentiā videt̄ neceſſariū ponere in aliꝫs. puta in ente ꝛ eius paſſionibus relōne ꝛ fūdamēto in deo ꝛ creatura. Quādoqꝫ videt̄ etiā: ſed nō eſt ita neceſſe ꝙ ſit ponēda in cauſa multoꝛū. ſicut potentie aīe ꝛ virtualitas in aliꝫs. ſilr in eminētia ſiue alteri⁹ ſpēi:ſiue eiuſdem. Sꝫ in iſtis duob⁹ vltimis pōt bñ negari:quia idē non diſtinctū pōt multa cāre. Jtem nō diſtinctū pōt multa excedere. ꝛ ꝯtinētia virtualr vel eminēter nō ē pfectionū realiū:q2 tales actualr ꝯtinent̄ ꝛ formalr denominant. vtualr ꝛ eminēter ꝯtentū ꝯtinet̄ vt aliō ibi cōtineri nō ineſſe:ſꝫ abeſſe vel deeſſe. Scd̄ꝫ etiā illā opinionē que ponit minus in eadeꝫ ſpē cē realr in magis nō eſt ibi ſicut pfectio realr tñ:ſꝫ vt pars q̄titatiua vtualis non mo^lis vel coꝛ^lis ſine coꝛruptōe totius rei. ita nō eſt ibi differentia rōnum realium. De qua dr̃ia quere in q̄rto in q̄one de vno. tal neceſſario ē dr̃ia illius pfectionis in re q̄ coꝛrñdet conceptui gñis. ꝛ illius q̄ coꝛrñdet cōceptui dr̃ie. Sꝫ maioꝛ ē bene qdeꝫ: puta māe pꝛoxime ꝛ foꝛme. ſicut ſenſitiui ꝛ rationalis ẜm pluralitatem foꝛmaꝝ. Sꝫ illa eſt mi^a vbi pōt ſaluari fundamētalr rō gñis ꝛ dr̃ie. De pfectiones diſtinctos foꝛmāt cōceptus. ꝛ diſtincta ſunt obiecta illoꝛū conceptuū ſicut ſi eſſent ſeparate queādmodū alibi habetur: ꝙ qcquid perfectionē aliquā cōſeqtur ex ꝑpria eius ratione. etiā eam coſeqtur. quādo vnitiue cū alia cōtinectur:ſic actio ꝑpria ꝛc. h ꝫ. Et per hoc pōt foꝛma ſpecifica vnitiue cōtinēs foꝛmas generū itermedioꝛū eſſe pncipiū multarum operationū illis ꝯtentis coꝛreſpōdentiū ſi illa intermedia ex ſe ſint actiua. Nihil eniꝫ tali perfectioni deficit: quādo cōtinetur:ſꝫ limitatio tollit̄ a cōtinente:q2 non tm̄ illā cōtinet:ſed illā cōtinet. ac ſi nō illā. ꝛ ecōuerſo. De hoc quere vbi ſupra. Nec tamē quecūqꝫ ꝯtinētia perfectionū ſufficit ad rationē generis ꝛ differentie: ſed illarū quarū altera potētialis eſt ex ꝑpria rōne reſpectu alteri⁹. ꝛ ſic potētialis qō q̄tū ē ex per ſe rōne eius. etiā in ſe nō repugnaret ſibi eē ſub oppoſito actu:ſicut pfectio coloꝛeitatis non tm̄ ē perfectibilis per gradū perfectionis ꝑpriū albedini: ſed etiā quantū ē ex ꝑpria rōne coloꝛeitatis illius non repugnaret ſibi ſubeſſe gradui ꝑprio nigredinis. cōditio prima excludit deū a genere. ſi ponat̄ in illo talis differentia ſiue attributoꝝ:ſiue idearū. n^m enim perfectibile ē per alterū ſpecialr de attributis:q2 qōlibꝫ eſt ifinitū. ꝛ de ideis: q2 reſpectus ad diuerſa nō perficiūt ſe. Jdeo ſi ē talis differētia non erit cōpoſitio:q2 nihil perfectibile nihil perficiens:licꝫ aliꝰ oꝛdo poꝛitatis alicuius poneret̄:nec aliqd vnū ex illis. Sed aliqd ſumme vnū ſunt illa per identitatem que ẜm ꝑprias rationes:nec vnū cōponūt:nec aggregant:q2 nūm non faciūt neceſſariū aggregationi. Si autē nec talis differētia in deo ponatur:q2 nec illa itentōis que minoꝛ ē. ꝛ illā imediate ſeqtur magis. pꝫ quomō nō eſt in genere hec differētia ꝛ cōpoſitio ſibi coꝛreſpōdēs qñ pfectiōes cōtente ſint limitate. generalis eſt omni creature. ¶ Et ẜm hāc facilr ſaluat̄ quō omnis creatura componitur ex potētia ꝛ actu. Nō eni ibi accipitur potētia pꝛo illa que ē ad eē. q2 illa nō manet in creatura.

¶ Nota ꝙ h videt̄ exprimi ꝑpria ratio illius dr̃ie que vocatur ẜm itentiōem:q2 illa ẜm talem cōpoſitionē ponit in re. ita ꝙ differētia cōceptuū ſiue obiectoꝛū formaliū non omnis ē differētia itentiōis. nec etiā ſi illi differētie cōceptuū coꝛreſpōdet differētia rationū realiū. Sed tm̄ quādo due cōditiōes hic poſite ſunt ibi. ¶ Contra. ḡ oīs ſpēs cōpoſita. ꝛ ita accñtia nō erūt in gñe. pꝫ rñſio.

¶ Jſta opīo non negat differentiā itentiōis:ſed ponit ſibi neceſſario coꝛreſpōdere aliquam in re. ꝛ ita ponit quadruplicē differentiā duplicē realē rerum ꝛ rationū realium ꝛ duplicē rōnis. ſ. itentionis ꝛ rōnis ſtricte ſumptā. ꝙ ſi differētia itentiōis:nō reqrat dr̃iam rōnum realiū in actu:ſꝫ ſufficiat ꝙ in potētia ſit in re ꝛ in actu in itellectu ieſſe primo:vt pus expoſitū ē qui pōt capere capiat.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad pmū addit: aut ſi eſt. ē quidē vt mā. ⁊ exēplificat̄ de voce. ⁊ illud membrū eſt verū. pro quo exᵐ adducitur. ⁊ oꝫ itelligi ad manifeſtādū ꝙ ſingulare in re correſpōdet cōceptui cōmuni generis: ſicut expoſituꝫ fuit legēdo textū. ¶ Ad aliud de. io. pꝫ in pmo articulo. quō ⁊c. qꝛ cōceptus generis vt in ſpēbus licꝫ habeat aptitudineꝫ: vt ſi ex ſe cōcipiatur. pmo ſit idē numero determinabilis per omnes differētias: tamē vt in ſpēbus cōcipit̄ per ſe eſt actualr̄ ita diuerſus: ſicut cōceptus ſpecieꝝ. ¶ Conceptᵘ auteꝫ ſpeciei nō in diuerſis natᵘ eſt per ſe cōcipi. Et qd aliquādo allegat̄ de ſcdo cap. ¶ Ad 3ᵐ pars per moduꝫ partis nō pdicatur denoīatiue. ſigᵗᵃ pdicatur. Quere alibi exᵃ de capitato ⁊ manuato quantū ad per ſe itellectū: ⁊ quantum ad moduꝫ cōcipiendi ꝓpter quē pdicantur. Et quō ē duplex denoīatio ſubti per accñs: ⁊ totiᵘ a parte eēntiali q̄ nō excludit pdicationē in qd ꝯcurrit h̄ cū denoīatiōe ſuppoſiti. ecōuerſo totiᵘ de parte nō eſt ita eēntialis pdicatio. ¶ Ad 4ᵐ. ſi vna nā reqrit̄ ad cōparationē nō vnᵘ ꝯceptᵘ: ſicut ibi vr̄ dicere nihil ē ad b. illa lrā. Et ꝙ dcm̄ ē equocatio dcm̄ eſt phyſici nō logici nec metaphyſici: qꝛ nā nō eſt vna: ſed alia ⁊ alia ⁊c. ordine eſſentiali.

Contra 3ᵐ articulū vbi dicit̄ ꝙ vltima differētia ſpeciei preciſe icludit de ſuo ꝑ ſe itellectu actuꝫ vltimū in re qui eſt cā vnitatis completa: ⁊ genus ꝓximū preciſe icludit ꝓpꝛium potentiale reſpectu illius actus vltimi. arguitur pmo: qꝛ tunc pmū genus accipiet̄ a mā ſimpliciter vel materiali: qꝛ in iſto poſſunt aliqua cōuenire ſine ꝯueniētia in aliquo gradu poſteriori. ¶ Iteꝫ tūc nulla ſpēs ſpecialiſſima icludit mām niſi quia preciſe icludit cōceptum pmi generis: nā reſpectu eius omnes dr̄ie itermedie dicūt actū. ⁊ ita nlla materia que ſit ꝓpꝛie mā ſimplex eſt alteriᵘ rōnis ab alia: qꝛ illa ē ſine omni actu diſtinguente. ⁊ ita nec in celo ⁊ in igne eſt mā alterius rōnis. ¶ Iteꝫ tūc ſuba vel icludet ſolā materiā. ⁊ ita ꝼm aliquos nō predicabit̄ de angelis. vel eſt cōpoſita ex materia ⁊ forma: ⁊ nec ſic ꝼm iſtos pdicat̄ de illis. Si neutro mō. tūc dr̄ia corporis cōſtitutiua addet materiā ſupra formale iportatuꝫ per ſubam ex quo mā pertinet ad quiditatē rei. Et opꝫ ꝙ addat̄ aliqd pertinēs ad ſuā quiditatē: qd eſt cōtra iſtum 3ᵐ articulū. ¶ Ad illa. ¶ Ad pmū ſi negetur predicatū in qd accipi ab aliquo: niſi manifeſto per operationē. h̄ nihil eſt. Tum qꝛ multa genera itermedia a nulla ꝓpꝛia operatione ſumūtur. Tū qꝛ ⁊ ſi itellectᵘ noſter nō ſumeret. eſſet tamen perfectio in re. ⁊ pdiᵐ ſūptiˡᵉ. Tum qꝛ tranſᵒ manifeſtat aliqd cōmune: ſicut ⁊ operatio cōmunis. Alr̄ pōt dici ꝙ differētia ſumit̄ per ſe ab actuaˡᵉ eēntialr̄ perfectiua: quādoq₃ autem talis eſt realr̄ forma ⁊ pfectibile materia ſimplex vel ꝯpoſita. ſic auicebron poſuit omni dr̄ie correſpōdere ꝓpꝛiā formā: quādoq₃ actualitas a qua ſumitur dr̄ia nō eſt forma: ſꝫ pfectio formalis. ⁊ hoc ſufficit pro differētia. ⁊ tūc perfectibile nō eſt mā. Sed totuꝫ vt perfectibile ꝼm aliquā rōnem realē pfectiuā. Licꝫ igit̄ quādoq₃ aſcendēdo abſtrahatur vere mā compoſita a forma vel formato: vt corpus ab animato. ⁊ ꝼm multos ab ianimato: tamē vlterioꝛ abſtractio fit tm̄ a rōne reali formali. ⁊ ita nō ſtatur in mā pma: ſed in ente ſumme potētiali reſpectu rationuꝫ realiū perfectiuarū tale eſt ens cōmuniſſime ſumptū Genus aūt cōmuniſſimū omniū naturaliū nō tm̄ a materia ſumitur: ſed etiā ab aliqua forma ꝼm ſe indiſticta: ⁊ pfectibili per oēs actualitates ſpērū ſicut per rōnes reales alias pfectiuas. ¶ Si aūt oīo inſtas ꝙ a mā pōt ſumi pdicatū in qd ex quo eſt de eēntia rei: ⁊ ab illa forma aliud pdicatū: ⁊ in quale ⁊ ita dr̄ia. ¶ Rñō. illud pdicatum a forma nō ꝯtrahet pdicatū a mā ſicut dr̄ia ꝯtrahit genᵘ. quia vtrūq₃ eſt eque cōe. iō a tali forma nō ꝯtrahēte: ſꝫ ꝯtrabili ſi accipiat̄ pdicatū erit genus: ⁊ i qd. ita potes habere. tria gn̄a pma māliuꝫ. ſꝫ vnū totale icludit duo ꝑtialia. Iō ſufficit illud vnū ⁊ neutrū alioꝝ ponit̄ genus: qꝛ genus ꝓpꝛie dr̄ qd importat totū potētiale ſpēi ꝯbibile per dr̄iam vlterioꝛē. Sꝫ quare ē vna forma ꝼꝫ ſe indiſticta que imediate ineſt māe pme que ꝯhit̄ per oēm formā remotioꝛē ſicut per rōneꝫ realē niſi ponat̄ ſilr̄ in oī gn̄e deſcēdendo vſq₃ ad ſpāliſſima. ¶ Rñō. oīs forma informās materiā pmam hꝫ vnā rōneꝫ realē impfectiſſimā ⁊ potētialiſſimā que ꝯſtituit pfectibile per aliā rōneꝫ eiuſdē forme actuˡᶜᵉ ⁊ perfectioꝛē. Sic ſaluat̄ illud inter potētiaꝫ ⁊ actuꝫ pmū eſt ꝓportio ꝼꝫ idiſtinctōeꝫ pme rōnis realis ab illa ſumit̄ genus pmū māliuꝫ ſilr̄. ⁊ a mā vt genus totale ꝼm pdicta: quarūcūq₃ igit̄ ſpēꝝ forme ſpecifice ſole pficiūt rōnem pmaꝫ imediate: ad illas a gn̄e primo māliuꝫ deſcēditur tm̄ per dr̄ias pfectionales: qñq₃ ꝑ partiales ꝙ̄ diuiditur in vna forma per pfectionales: qñ ibi ſtat̄: ⁊ hr̄ mā ꝯpoſita addit̄ dr̄ia partialis in qua: qñq₃ pōt vlteriᵘ iri: ſꝫ perfectiōales ſicut in aīali vltra corpᵘ. ¶ Ad 2ᵐ per idē pꝫ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ iſta rō realᵃ qua ſumit̄ gn̄aliſſimū qd eſt ſuba ē ſimplex negatiue. i. nō includēs ꝯpōni nō ꝯtrarie. i. repugnās ꝯpōni. Qꝫ aūt dr̄ia addat totalitatē eēntialeꝫ non eſt incōueniens. quia totalitas eſſentialis contrahit partem perfectionalem: ſicut quandoq₃ partem eſſentialeꝫ poteſt cōtrahere totum perfectionale.

¶ **Amplius autem eſt ita manifeſtum. impoſſibile enim ſubſtātiā ex ſubſtātijs eſſe icxiſtentibus ſic vt actu. Duo nāq₃ ſic actu nunꝗ̄ ſunt vnum actu: ſed ſi poteſtate duo fuerint: erunt vnū: vt que duplum ex duobus dimidijs poteſtate. Tex. cōmen. XLIX.**

¶ **Manifeſtum eſt autem ꝙ ſubſtantiaruꝫ eſſe exiſtimatarū plurime poteſtate ſūt vt ipſe partes animaliū. Nihil eteni ſeparatū eſt: quando aūt ſeparata fuerint: tūc entia ſunt vt materia omnia terra: ignis: ⁊ aer. Tex. commen. LVI.**

¶ Queſtio. XX.

Vtrum partes organice aīalis habeant diſtictas formas ſpē differētes. Qꝛ nō. ex duobᵘ i actu nō fit vnū. in lrā. duo actus cōſtituūt duo in actu. igitur ⁊c. ¶ Itē ex duobus numero non fit vnuꝫ. ergo nec ex duobus ſpē que magis differūt. ¶ Itē diuerſa ſpē nō ꝯtinuātur. que. n. forma perficeret materiā que ſubeſt termino continuāti. alr̄ eſt vnum cōtinuum. 5ᵒ. huius. cap. de nā. vnum ſunt ꝼm ꝙ ꝯtinuū ad natū: ⁊ cui naſcit̄. ergo ⁊ hic. ¶ Itē vnā formā ſubſtantialē ordine nature ſeqtur vna forma in materia: forma alimēti eſt vna quaꝫ cōſequūtur immediate forme partiū organicaruꝫ: qꝛ quelibꝫ pars organica ſimul nutritur. ergo ⁊c. ¶ Itē diuidat̄ vermis. vtraq₃ pars manet animata. ſi in eis ſunt diuerſe forme ſpē erunt animalia diuerſe ſpēi. ergo vermis ꝓus nō fuit vnū animal: ſi in eis ē vna forma ſpē. ergo ⁊ ꝓus in toto. T. c. 49 T. c. 5.

Contra mouēs ⁊ motum ſunt duo in actu. vna pars mouet aliā partem animalis. ¶ Item accidētia magis diuerſa iſunt partibus diuerſis organicis: ꝙ̄ ſint diuerſa accidentia multoꝝ ſpecie differentiū. ¶ Itē operationes indicāt formas: ſed diuerſas habent operationes ſpecie partes organice. ¶ Item diuerſa mixtio in diuerſis partibus. ergo alia forma. ¶ Item in omni parte mixti oēs ſunt forme elemētares ꝼm aliquos. ⁊ tamen mixtum eſt vnū. ergo magis eſt hic.

Opinio q̄ ſic: q2 pars animalis ſeparatᷓ ab animali ſine generatōe: ꝛ nō manet in actu p̄ for mā totius poſt ſeparationē. ergo per aliā quā p̄us habuit. añs pȝ. Tū ad ſenſuȝ. ſi os extrahatᷓ de corpore animalis.
EX ℂ Reſpōdetur q̄ generās vniuerſale īducit aliā formam:
TRA q2 equioce dr̄ ſm aliquos os viuū ꝛ mortuum.
ℂ Tuȝ per ratiōnē: q2 abſcindatur aliqua pars carnis ſucceſſiue a corpore animals ſucceſſiue amittet animā: ꝛ acq ret ſucceſſiue aliā formā. ſi nō manet illa quā p̄habuit
EX ℂ Hoc autem non cogit: quia ſucceſſio eſt ibi in amittēdo
TRA animā ſimul cum diuiſione.
ℂ Itē forma eadē videtᷓ eque cōſeruatiua ſui a corruptione: corrumpitur autem tota caro: ꝛ putreſcit oſſe manente non corrupto.
EX ℂ Hoc non cogit: quia conſeruatio maior poteſt eſſe ꝑpter
TRA alia accidentia.
ℂ Item formā carnis ſequitᷓ ordine naturali in mā forma ſubalis alia ab illa que ſeqtur formā oſſis. Patȝ in putrefactione cadaueris in generatiōe alioꝝ ex ipſo. igitᷓ forme a q̄bus ſunt iſte generatiōes ſunt alie ſpecie.
EX ℂ Hoc non cogit: quia ex eadem parte carnis per putrefa
TRA ctionem poſſunt plura generari.
ℂ Iſta opio ſi ponat aliquā vnitatem in aīali p̄ter aggregatione q̄uo vnus ē aceruus lapidū. oȝ q̄ vno triū modoꝝ ponat: vel q̄ ei⁹ vnitas ſit ab vltia forma. ſ. aīa ſenſitiua q̄ ſit ſilr̄ vna ſpē in toto: lȝ extenſa p̄ accñs ad extenſionē totius. vl̄ q̄ añ iſtā ponatᷓ vna forma mixti q̄ ſit diſpō ad ſenſitiuā. vel 3° mō q̄ nulla ē ibi vna forma ſpē. ſed tm̄ multe ſpē ex q̄b⁹ integratᷓ vna forma a q̄ eſt vnitas ꝯpoſiti. ℂ Sȝ
T.c.60. 3ᵐ mēbꝝ videtᷓ cōtra Ariſto. in fine ſeptimi. quō eni ex mā libus partib⁹ ſȝ ipȝ hoc eſt ex itegralibus eſt vnū niſi per aliqd q̄ ſit actus reſpectu eoꝝ. ita q̄ illa itegralia ſiᷓ iuncta. nunq̄ videntᷓ eē niſi vna pars eēntialis alicui⁹ vnius. Alioꝝ modoꝝ prim⁹ ponit minorē vnitatē. ſcōs maiorē. Uterq̄ improbatᷓ per hāc rōneȝ. vni⁹ perfectiōis eſt vnū pfectibile p̄ſuppoſitū. ita q̄ illa ꝑpria vnitas vnius pfectibilis. p̄ſupponitᷓ vnitati pfectiōis: nec eſt ab ea quā talem vnitatē dabis pfectibili ſenſitiue ſm p̄maȝ viā: vel pfectibili forme mixtionis ſm ſcōam: nō videtᷓ poſ̄e. ℂ Confirmatᷓ p̄ma propō. quō eni improbatᷓ vna forma totius vniuerſi ipa negata vel quorūcūq̄ diſperatoꝝ. ℂ Itē gn̄atio aīalis ex ſemie eſt vna. g̃ ſicut termin⁹ a quo ē vn⁹. ita terminus ad quē p̄cipue ſi vni forme tm̄ vna ſuccedit nāliter
ℂ Item trāſubatio panis in corpus xp̄i eſt vna.

Opinio alia q̄ forma mixti p̄cedens aīam ſi eēt alā ipa eēt vna totius virtualr̄ in ſe cōtinētis pfectiones multas ſȝ quas perficeret diuerſas partes materie: ꝛ cōſtitueret diuerſa organa īcompleta. ſ. p̄ncipia imperfecta: ꝛ. q. remota opationū diuerſaruȝ: quare ſi ſenſitiua aīalis bruti ex perfectiōe ſui īcludat perfectioneȝ talis forme mixti: ꝛ p̄ter hoc ꝑpriā: poterit eſſe vna realr̄: ꝛ mltiplex virtualr̄: ꝛ ſm diuerſas perfectiōes virtualr̄ cōtentas tā ꝑprias ſibi: q̄ forme mixti ſi eaȝ icludat poterit diuerſas ptes māe perficere ꝛ diuerſa organa pfecte conſtituere. ℂ Cōfirmatᷓ: q2 vnitas videtᷓ ponēda q̄tū eſt poſ̄e nūc aūt maior diſtinctio appet in opationib⁹. ꝛ in alys correſpōdētibus organis īquantuȝ aīata ſunt: q̄ inq̄tuȝ ſunt ſic vel ſic mixta: ꝛ tamē pfectiones eoꝝ que ſunt īquantū aīate ſunt: nō ponūtur diuerſe forme ſubales integrātes vnā in animā ſenſitiuā. etiā ſm illos qui nō ponūt potentias eſſe accn̄tia. igitᷓ nec oȝ talē diuerſitateȝ ponere in forma mixti. ꝛ ſi nō in oculo ꝛ aure pari rōne videtᷓ q̄ nec in
T.c.62. carne ꝛ oſſe. ℂ Scōo cōfirmatur perillud. z. celi ꝛ mūdi.
vide. de ordinatiōe entiū ſȝ multas ꝛ paucas opationes. quere ibi. Sicut igᷓ in corruptibilibus perfectius ens hȝ plures operatiōes. ita videtᷓ q̄ forma q̄ eſt pfectior ſit p̄ncipiuȝ talium. Ex hoc appet vt videtᷓ quare aīa regrit corp⁹ habēs partes etherogeneas: vt ſint apta īſtrumēta multarū operationū: quarū ipſa eſt p̄ncipiū quas nō poſſet per vnū inſtrumētū exercere. ꝛ ideo tale corpus habēs partes hui⁹. vocatᷓ organicū. ꝛ ita eſt ſi aliqua diſponat īmediate ad talem formā. vr̄ q̄ ſit vna realr̄. licȝ ergo ponerentᷓ in compoſito multe forme ordinate: nō tamē multe partiales.
ℂ Hoc ducitur ad oppoſitū: q2 perfectius pluriuȝ opatio EX
num eſt p̄ncipiū cū minori diuerſitatē. ergo ſenſitiua magis vna q̄ forma mixti. Et lȝ ſenſitiua ſit p̄ncipiū multoꝝ nō forma mixti: niſi materialr̄ ꝛ diſpoſitiue: nō tn̄ poſſunt pfectiones vnitiue contente in ſenſitiua ad ſeipſas materialr̄ diſponere: nec ita oportet eas differre: ſicut formas diſponentes imperfectiores. TRA
ℂ Tertio cōfirmatᷓ poſitio ſic. ſicut aliqd eſt ens. ita ꝛ vnū ergo pfectius ens eſt perfecti⁹ vnū. ℂ Rñō. itenſior vnitas nō ſemp magis excludit d̄riam alioꝝ in vno. ℂ Cōtra iſtā op̄. quare forma vna dat huic parti materie hāc pfectōem. ꝛ nō illā: quā tn̄ equalr̄ cōtinet. ℂ Reſpōdetur in forma homogenea: vt ignis: quare illa ps q̄titatiua datur huic parti ꝛ materie: ꝛ illa illi: facilius videtᷓ in ꝑpoſito rn̄dere: q2 partes ſunt alr̄ diſpoſite: vel per formaȝ iperfectiōrē: vl̄ p̄ formas corrūpendas: vel p̄ q̄litates in partib⁹ corrumpēdi. Ideo diceretᷓ formā dare aliquā perfectionē vni parti q̄ alteri. ℂ Cōtra. forma omnē pfectionē v̄tualiter cōtentā dat omni pti materie quaȝ pficit. Exᵐ itellectiua ſi cōtinet ſenſitiuā ꝛ alias. oīs pars materie que perficitur itellectiua. perficitᷓ alys cōtentis. ℂ Reſpōdetur q̄ quedā forma hȝ totalitatē quātitatiuā. ꝛ ſi per accidēs: ꝛ hoc ſine totalitate v̄tuali. exᵐ. albedo. Quedā totalitatē virtualē ſine q̄titatiua diuȝ. exᵐ. anima itellectiua. Quedā vtrūq̄ ſimul. exᵐ in ꝑpoſito d̄ forma mixti. ſi ponatur cū ſenſitiua: aut de ſenſitiua ſi cōtinet illā. ℂ Qd̄ accipitᷓ in obyciēdo. cōceditur de ſcōa totalitate: non de tertia: q2 licȝ ibi p̄cedat naturalr̄ totalitas v̄tualis illā aliā: tn̄ in pficiēdo materiā ſm illas perfectiones diſtincte poneretᷓ neceſſaria alia totalitas: q2 nō eſt eadeȝ pars materie capax perfectionū iſtaruȝ diſticte. ℂ Poſſent igitᷓ dari quatuor ſigna. In p̄mo eſt talis forma habēs totalitatē virtualem tm̄. In ſcōo perficit totaȝ materiā: vt p̄mū perfectibile: cōſtituendo compoſitū ſine pluralitate perfectionū diſtictarū. In 3° mā itelligitur extēſa: ꝛ etiā forma iſta per accidens. In 4° intelliguntur partes māe perfici perfectionibus v̄tualibus forme. ꝛ hoc diſtincte.

Contra iſta. ſi pfectiones aliquę virtualiter cōtente ſunt icōpoſſibiles in materia. igitᷓ ꝛ in forma cōtinēte. ꝑbatio ꝯñe. nūq̄ eſt icompoſſibilitas alioꝝ vt iſunt 3°: niſi q2 iter ſe ſunt icompoſſibilia. vnde ſi albuȝ ꝛ nigrū nō eēnt iter ſe repugnātia: gn̄ ſm ꝑprias rōnes ſiᷓ eſſent in aliqua eēntia cōtinente vt rubore ſm ꝑprias rationes poſſent idē perficere. ℂ Iteȝ que eſt differētia huius opinionis ſubtilis que videtᷓ ſequi rationē. ꝛ p̄ᶜ que videtur groſſa: ꝛ eſt ſenſui conſona. Nōne p̄ma ponit vnam formā mixti habentē multas formas partiales nō ꝑprie quātitatiuas. q2 accidit q̄ vna ſit extra aliā cū ſunt res diuerſe. ꝛ ſi perficiāt aliā partē materie perficiēt: nec forma tota que eſt ex eis poterit materiā perficere niſi habēteȝ partes diuerſas ſm quas diuerſe partes forme perficiāt. Si ꝯpares totā formā ad totaȝ materiā: ꝛ partes ad ptes: que in pficiēdo ſit nālr̄ poꝛ: tota. ſ. an pars equocatio erit: q2 tota poꝛitate pfectionis: pars poꝛitate gn̄onis. Quid vltra pōt ſcōa opinio ponere ſi maiorē vnitatē ponat in tota forma reſpectu partiū q̄ iſtā. vt. ſ. forma nō habēs partes reales perficiēs materiā nō habentem partes realiter diuerſas in quocūq̄ nūc nature perficiat illas partes. cōtradictio videtur: vt deducit poꝛ ratio.

ð ꝑtib⁹ **Sic ergo** teneatur ꝑma opinio. ¶ Et ꝯfirmatur ſic
ſm phm.coꝛ ꝑmo generat̃ etiã tẽpoꝛe an‐
aĩuꝫ.li. te alias partes aĩalis:⁊ eſſet aſſignare in generatõe aĩalis.
3°.ca.4. loquendo de tota.multas mutatiões completas ad mul‐
tas formas partiũ:vnã ante aliã tẽpoꝛe.ergo ſi aĩs eſt tñ
vna forma mixti:vel generatio illi⁹ eſt motus ꝓlixiſſimus
imo multi motus ꝯñter ſe habẽtes vel multe mutatiões
iter q̃s cadũt multi mo⁹ hñtes illas pro terminis:quoꝛuꝫ
vtrũq; videtur incõueniẽs ponẽdo vnam formã omniuꝫ
partiũ animalis.

Ad primum arᵐ dõm:ꝙ maioꝛ eſt ṽa qñ illa duo

ſunt in actibus vltimatis.ita ꝙ illa actuata nõ ſunt capa‐
cia vlterioꝛis actualitatis quales nõ ponũtur partes ille.
¶ Ad ſecũdũ.quãto aliq̃ ſunt magis vnũ in participãdo
vnã rationẽ:tãto minus nata ſunt vniri:vt ex eis fiat vnũ.
ergo.ꝯña nõ valꝫ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ maioꝛ:qꝛ man⁹ arida cõ
tinuat̃ carni viue vel ram⁹ arboꝛi:ſicut ligno lapis ſm ali‐
hr̃ in hi‐ quos de fonte ꝯuertẽte lignũ in lapidẽ. ¶ Ad ꝓbationeꝫ
bernia: ma.ſi pũctus ponat̃ ꝑuatio vlterioꝛis lõgitudinis. ⁊ ſic li‐
ſeu ſco‐ nea vlterioꝛis latitudinis:⁊ ſuperficies ꝓfunditatis: nõ ẽ
tia maꝛⁱ difficultas:qꝛ forma nihil ꝑficit ſub pũcto:nec linea: ſꝫ tñ
ſub quãtitate coꝛpoꝛea. Si aũt ponant̃ linea ⁊ ſuꝑficies ⁊
punctus aliqua alia poſitiua:qꝛ ⁊ coꝛp⁹ in cuius diffõne ca
T.c.17. dũt.eſt aliqd poſitiuũ ex.3.metaphyce.difficile eſt arᵐ: qꝛ
non ſunt in mã ſiue forma ſubali:nec cũ formis oppoſitis.
Tũc etiã nõ oꝫ oẽm formã ſubalẽ reqrere determiatã q̃‐
litatẽ in materia.imo nec aliquã qn poſſit nõ q̃ꝫtã ꝑficere
¶ Alr̃ mioꝛ negat̃:⁊ ponit̃ ꝙ vnitas partiũ aĩalis ẽ maioꝛ
vnitate cõtiguitatis.⁊ minoꝛ ꝯtinuitate. Primũ pꝫ:qꝛ fru
ctus auulſus non nutrit̃. Scðm pꝫ in ſũmitatibus oſſium
vbi dr̃ fieri cõtinuatio per cartilaginẽ:poſt decoctõem. vi
detur cartilago ſeparari nõ relinquẽdo ſigna ꝯtinuatiõis.
¶ Cõtra hoc.ergo aĩal vnũ eſt multa aĩalia:qꝛ multe ſub
ſtãtie ſenſibiles. ¶ Rñõ.aĩa eſt ꝑmo ꝑfectio aĩalis per ſe
⁊ nõ ꝑmo partis aĩalis.ergo ſuba aĩata ſenſibilis ꝑmo eſt
aĩal.nõ ſic pars. ¶ Ad 4ᵐ rñõ.maioꝛ videt̃ vera: qꝛ gene
rationẽ ꝓcedit alteratio ꝓꝑa que nõ põt recipi niſi in ſub‐
ſtãtia determinata:minoꝛ falſa:qꝛ alimẽtuꝫ eſt alterabile
ſm diuerſas ꝑtes diuerſis alterationibus preuijs diuerſ
generatiõibus. ¶ Alr̃ dõm:ꝙ ſicut eſt vna forma ꝑncipa
lis gñãtis ſm quã agit.ita ⁊ vna ẽ ꝑncipalis terminus ge
neratiõis.Alie ſine qbus non eſt illa:ſunt termini nõ ꝑnci
pales. Exᵐ.quando aĩal gñat aĩal.ſm aliquos generat foꝛ
mas q̃tuoꝛ elemẽtoꝝ:nõ tñ vt ꝑncipalr̃ itentas:ſed neceſ
ſarias ꝓpter formã mixti ꝑncipalr̃ itentam.

Ad argumenta cõtra ꝑmã opionẽ. qꝛ illa opi‐

nio tenetur reſpõdenduꝫ eſt.
¶ Ad ꝑmũ vnius perfectionis ⁊c̃. ¶ Rñõ ꝑtes mãles q̃
T.c.60. vocãtur elemẽta in fine.7ⁱ.nõ habẽt tantam vnitatem an
teq̃ꝫ recipiũt formã:quantaꝫ habẽt a forma ſicut a. ⁊ b. in
ſe quantã habent a forma ſill'e.ſufficit igitur reſpectu for‐
me illimitate aliquo modo vnitas oꝛⁱˢ in partib⁹ materie
.ſ.ꝙ tota materia ex illis oꝛdinẽ habeat ad talẽ actum: vt
formã adequatã reſpectu cui⁹ nulla ꝑs materie eẽt poten
tia adequata. ¶ Ad illud de aĩa mũdi.dicit̃ ꝙ nõ eſt vna
forma:qꝛ tunc vniuerſum eſſet imperfectũ quocũq; idiui
duo coꝛrupto. ¶ Cõtra.nũquid animal imperfectuꝫ qua
cũq; carnis parte amota nõne idiuidua in vniuerſo pone
rent̃:quaſi ꝑtes omeomeree:⁊ ſpẽs quaſi anomeomeree.
Aliter arguit̃ ꝙ operatio arguit formã.igit̃ vbi vltra pro‐
pꝛias operatões coꝛrũpentes partibus ſꝫ ꝓpꝛias formas
videmus aliquã vnã operatiõem cõem:ſicut in aĩali ſenti
re.ibi cõcludimus formã totius actuãtem omnes partes
cõmuniter in partibus vniuerſi vltra ꝓpꝛias operatiões
cõuenietes eis ſm ꝓpꝛias formas nullã videmus aliã cõ
munem:vt in igne ⁊ aqua vltra calefacere ⁊ frigeſcere.er‐
go ⁊c̃. ¶ Ad illud de vnitate gñõnis aĩalis.pꝫ per ꝯfirmã‐
tiõem ꝑme opinionis de generatione coꝛdis ante alia.⁊ ꝟ
loquẽdo de iductiõe formarũ partialiũ mixtiõis. Si autẽ
generatio aĩalis dicat̃ iductio ſentire illa eſt vnica in vni‐
co iſtãti:nã ſimul põt quelibꝫ ꝑs ſm formã mixtionis eſſe
diſpõ ad receptionem ſentire.eo mõ quo ẽ eius receptiua
licꝫ nõ poſſit ſimul ſemẽ eſſe diſpoſitũ ad omnes formas
ꝑtiales mixtionis.vnde nota ꝙ nõ ſimul iducũtur forme
mixti:tñ ſenſitiua tota ſimul in vltimo iſtãti cõplete oꝛga
nicationis:nec ſimul forma mixti cũ ſenſitiua. ¶ Ad arᵐ
pro ſecunda opiniõe. ¶ Ad primum de maioꝛi diſtinctio‐
ne operationũ continentium ſenſitiuam q̃ꝫ formã mixti.
Poſſet dici ꝙ ⁊c̃. Explicit liber.7ᵘˢ.

¶ Nec quecunq; itaq; natura quidem:nõ ſub‐
ſtantia vero nõ eſt his materia. ſed quod ſubij
citur ſubſtantia:puta que cauſa eclipſis: q̃ ma
teria non enim eſt:ſed luna ꝙ patitur:que cau
ſa vt mouens ⁊ coꝛrũpens lumen terra. Tex.
commenti.XII.

¶ Libꝛi octaui metaphyſice. Queſtio. I.

VTruꝫ accidẽs ſit forma ſimplex: vel ſit
ꝯpoſitũ ex aliqbus eſſen
tialr̃ diuerſis. Qꝛ ſit com
poſitũ:arguit̃ qꝛ ex.7.ca°. T.c.22.
5°.mã eſt qua res põt eſſe
⁊ nõ eſſe. accñtia ſunt coꝛ
ruptibilia.ergo ⁊c̃. ¶ Cõ
firmatur:qꝛ ex.9.ca.7. vi T.c.17.
detur hr̃i: ꝙ oĩs ſimplex ⁊ ide.
forma:⁊ ẽ tñ in actu ⁊ in‐
coꝛruptibilis. ¶ Itẽ ſim
plicitas ꝑfecta eſt ſimplr̃
ꝑfectõis in entibus. Qð pꝫ:qꝛ deo ſũme attribuit̃.ergo qð
eſt ſimplicius eſt perfecti⁹:naꝫ in his que ſunt ꝑ ſe ſi ſiʳ ad
ſiʳ.⁊ magis ad magis.⁊ ecõuerſo.accñs igit̃ ſi eſſet omnio
ſimplr̃ eſſet perfecti⁹ ſuba que eſt cõpoſita ex mã ⁊ forma
¶ Cõfirmatur qꝛ ens diuidit̃ in cãm ⁊ cauſatũ. ita ꝙ cau
ſatũ tenet ibi rõnem imperfecti:qꝛ depẽdens eſt.ergo qð
plus recedit a rõne cauſati ꝑfecti⁹ eſt:accñs ſi eſt pura foꝛ
ma minus cauſatũ eſt q̃ꝫ ſuba:qꝛ tñ habꝫ duas cãs extrin
ſecas.itrinſecã nᵃᵐ. Subſtantia aũt compoſita magis cau
ſata eſt:⁊ a pluribus depẽdet:qꝛ a.4.cauſis. ¶ Itẽ forma
ſimplex ſubᵐ accñⁿˢ eẽ nõ põt ſm Boetium de trinitate. li.i.c.3.
¶ Et ꝓbatur:qꝛ potẽtia ꝑoꝛ:que.ſ.eſt ad formã ſubalem
ꝑus oꝫ ꝙ actuet̃ q̃ꝫ potẽtia ſecũda que eſt ad accidẽs. Sꝫ
multa accñtia ſunt ſubiecta accñtium:vt linea recti ⁊ cur‐
ui.nũerus paris vel iparis:motus velocis vel tardi. Hoc
etiã vult Auic.3.metaphyſice.cap.9°. T.c.12.

Contra philoſophus in lr̃a.accidẽtia nõ habẽt mãꝫ

ex qua ſed in qua. ¶ Item in.6.ꝑncipijs foꝛ
ma eſt ſimplex ⁊c̃.

Opinio ꝙ accidẽs eſt realr̃ ꝯpoſitũ. Propter tria.

Primo:qꝛ qð cũ alio realr̃ ꝯᵗ.⁊ ab eo rea
liter differt eſt cõpoſituꝫ ex duobus:in quoꝝ altero ꝯᵗ.⁊ ꝑ
reliquũ differt nigredo ⁊ albedo realr̃ differũt:vt pꝫ ⁊ rea
liter cõueniũt:qꝛ in coloꝛe que nõ eſt cõuenietia rõnis. ex
q.de ꝯceptu generis. ¶ Cõfirmatur maioꝛ:qꝛ ſimplr̃ ſim
plex a quocũq; diſtinguit̃ videt̃ eſſe ꝑmo diuerſuꝫ ab ipo
⁊ nõ differẽs:vt pꝫ de mã reſpectu forme ſpẽs accñtiũ ꝓ‐
pꝛie differũt: ¶ Itẽ ſupꝛa in iſto.8.ca°.3.hr̃ ꝙ omne diffini T.c.9.
bile oꝫ eẽ ꝯpoſitũ. ꝑ qð Ar.appꝛobãdo ãtiſtenichos ipꝛo‐
bat plõnis ideas:ꝙ nõ erũt diffinibiles ſi ſit foꝛᵉ ſimplices

Oportet enim terminū eſſe rationem longam ſm ipſum
T.c.14. accidētia autem ſunt diffinibilia ſm ipſum in.7. Nec ob/
t.15. ⁊ iñ ſtat φ ex additione diffiniunt̄: q̄z ꝑpter ſimplicitatem nō
negat̄ eis diffinitio talis qualis eſt diffō ſubſtātie: ſed ꝓ/
pter dependētiā ad ſubaꝫ. ¶ Itē ſcđo ꝑncipal'r ſic.12.me/
T.c.19. taphyſice.ca.2. diffuſe tractat Ar. φ ſicut illa que ſunt in
⁊ ide. diuerſis generib⁹ ſunt ſim' diuerſa. Ita ⁊ eorū ꝑncipia ꝓ/
pria ꝓportiona' tñ eadē: ⁊ hoc de mā ꝑuatiōe forma ⁊ mo
uēte. ḡ forma que ē in gñe accñtis hꝫ ꝓpriuꝫ potētiale pn/
cipiū cōponēs ipm: ⁊ nō tm̄ ſubiectū. vt vr: q̄z tūc nō vide/
rent̄ ꝑncipia generū ita eē alia: ſicut ſunt ipſa gñа. ¶ Con
T.c.32. firmat̄ illud ex itentione Ar. in.7. ca°.8°. vbi vult φ illa ꝯ
T.c.22. ca.7ᵉ. Or compoſitū gñatur vā ſit in oī gñe. ḡ ⁊ in gñe q̄lita
⁊ ide. tis. ſi illud compoſitū eſſet tm̄ ex ſubiecto ⁊ accidēte. cū il
lud ſit ens per accñs no eēt per ſe terminus alicui⁹ motus
T.c.4. vt videt̄ Ariſt. velle in.6.ca.2. q̄z in nullo gñe ē motus oīs
⁊ ide. videt̄ terminari ad rē alicui⁹ generis per quā ⁊ ipſe in gñe
T.c.22. collocet̄. ¶ Itē.3. ꝑncipal'r ſic. in.10.ca°.9. vult Ar. φ mo/
⁊ ide. tus ē īter formas eiuſdē gnīs phyſici cuiuſmodi ſunt ꝯria
⁊ media. ⁊ nō īter formas alteri⁹ gnīs phyſici. eiuſdē gnīs.
T.c.33. hic dñr ex.5. que hñt idē ſuſceptiuū ꝑmū tale. ḡ ſuſceptiuū
hñt ꝯtraria ⁊ media inter ſe idē ⁊ nō idē cū alijs alteri⁹ cō
trarietatis: puta oēs colores īter ſe. ſed nō cū ſapore. Sed
qđcūq; ſubm ſine potētiale alterius generis a genere q̄li/
tatis ſumat̄ iſtud: ſicut eſt idē colorū. ⁊ ita etiā coloris ⁊ ſa
poris: vt pꝫ de ſuba ⁊ q̄titate que vtraq; eadē ſubeſt colo/
ri ⁊ ſapori. ergo illud ſuſceptiuū penes qđ diſtinguūtur ge
nera phyſica in accidentibus eſt aliquid intrinſecuꝫ ipſis:
⁊ pars eſſentialis ipſorum.

Contra iſtā opinionē arguit̄ tripl'r. ꝑmo ſic. ſi albedo eſt cōpoſita ſint ꝯponētia a. mãle. ⁊ b. forma
le. albedo īformat ſubꝫ aliquod: q̄ro aut a. tm̄ informat il/
lud ſubm. aut tm̄ b. aut vtrūq;. ſi neutrum. ergo nihil īfor/
mat ſubm. Si a. vel b. tm̄. ergo ꝓpa paſſio nō ieſt ꝑmo ſuo
ſubo: ſed tm̄ per partē ſui. Nō vtrūq;. ꝓbo ꝑmo de a. quia
tūc mā ſube cū ſit perfectior. a. poterit aliquid īformare. ⁊
ita in īfinitū ire. ¶ Scđo ꝓbatur hoc de b. q̄z ita īformat
a. cui⁹ capacitas adequatur actualitati. b. alioqn nō fieret
vnū ex eis. ergo actualitas b. nō extēdit ſe ad ſubꝫ. ¶ Cō/
firmatur. forma ſubſtātialis q̄ pfectior eſt ipo b. nihil aliđ
a ꝓpria mā pōt īformare: nec pficere: vt īformans. Ex pre
dictis etiā ꝓbat̄ φ nō alterū tm̄. ¶ Qđ etiā aliter ꝓbatur
q̄z ſi a. tm̄. ergo b. nihil īformat cū quo nō facit vnū per ſe.
⁊ ita oīno nō eſt forma accidētalis. Magis etiā denomia
retur ſubm ab a. q̄ a toto. vel a. b. Si. b. tm̄: ergo a. eſt ⁊ nō
eſt in ſubo ⁊ capax actus ergo ē materia ſubalis. ¶ Item
2° ſic. īter illa pōt eſſe mot⁹ que etiā hñt idē ſuſceptiuū ꝓ/
prium. ⁊ hoc circūſcripto alio ſuſceptiuo accñtali: pꝫ de q̄/
litatib⁹ ⁊ q̄litate ſiue ſuba due forme duarū ſpēꝝ ꝯtraria
ruꝫ ex datis hñt idē ꝓpriū ſuſceptiuū ⁊ ꝑ ſe: q̄z eiuſdē gene
ris. ḡ circūſcripto ſubo qđ eſt ſuſceptiuuꝫ accñtale poterit
eē motus īter ſpēs cōtrarias. ſic igit̄ ex albedine fiet nigre
In B.7. do: ſicut ex aere aqua. qđ eſt ꝯ Ar. qui in multis locis vult
t.c.32. ⁊ ſubiectū eſſe ita neceſſariū in trāſmutatōe accidentali: ſicͣ
alibi. ⁊ ꝑ mām in trāſmutatiōe ſubali. ⁊ qđ ex albedīe nō fit nigre/
phy. ⁊ i. do. Sꝫ φ ex albo fit nigrū. Si dicat̄ quālibꝫ formā accñ/
de gene. talē hr̄e ꝓpriū ſuſceptiuū φ nulli⁹ alteri⁹ forme ſit capax:
¶ Hoc videt̄ irronale. Tum q̄z tūc forma accñtalis ma
gis ꝯplet capacitatē ſui receptiui ꝓportōalis q̄ forma ſub
ſtantialis aliqua ſui ſuſceptiui niſi forte forma celi ſm ali/
quos. ⁊ tūc ſicut celū ponit̄ icorruptibile: q̄re nō ita ⁊ acci/
dēs compoſitū. Et tm̄: q̄z ſi mot⁹ deberet eē īter contraria
oporteret vt videt̄ φ ſubiectū ꝑmo moueret̄ ad ſuſcepti^m
ꝓpriū eius q̄tū ad formā ſuſceptiui illius. ⁊ ita nō eſſet ꝑ
motus īter ꝯria. ¶ Itē.3°. omne illud qđ eſt īmediatū ꝑn/
cipiū agēdi. vt. ſ. quo agēs agit. vr̄ eſſe tm̄ actus. ita φ nō i/
cludat duas res. potentiā ⁊ actū: q̄z nō eſſet quo ꝑmo agit:
ſed per partē ꝑmi que ē actus. accidēs aūt aliqđ: vt calor ⁊
hꝰ ponit̄ q̄ ꝑ agēs agit in aliq̄ actiōe: vt in calefactiōe ⁊c̄.

Aliter dicitur ad queſtionē: φ paucitas ſemꝑ ē ponēda: qñ per iſtā ſaluat̄ appen
tia iuxta ſententiā pħi ꝑ phycoꝝ. cōmēdātis meliſſum pre T.c.50.
Anaxag. ꝑpter paucitatem ꝑncipioꝝ. nā. n. nihil facit fru
ſtra. Et iō poſitio pluriū ſemꝑ debꝫ dicere neceſſitatē ma
nifeſtā ꝑpter quā ponant̄ tot: nihil aūt appꝫ in accñtibus
ꝑpter qđ debeāt poni cōpoſita ex duab⁹ partib⁹ eēntiali/
bus ꝯmuniter loquēdo: vt patebit reſpōdēdo ad argumē
ta. ideo cōmuniter negat̄ talis cōpoſitio. ¶ De quātitate
tm̄ cōtinua ⁊ diſcreta que videnͭ hr̄e partes mãles. ac per
hoc eſſentiales: q̄z nūq̄ mãles cōſtituūt vnū ꝯpoſitū ſine
forma alia ab ipſis. ¶ De his inq̄ eſt difficultas ſpecialis
q̄ alibi hꝫ locū. ſ. in explicādo deſcriptiōem quantitatis. in
5°. li. Sꝫ de alijs accñtibus fit hic ſermo.

Ad primum ꝑncipale reſpōdeo: ſicut generabile ꝓpe eſt cui⁹ aliqđ ꝑfuit. qđ poſtea ē
ps geniti ex.7.ca.5. ita ⁊ corruptibile eſt ꝓprie cui⁹ aliquid T.c.22.
manet poſt corruptionē qđ fuit ps corrupti. ⁊ ita tm̄ cōpo ⁊ ide.
ſitū generat̄ ⁊ corrumpit̄ in oī genere. ⁊ h̄ cōpoſitū ex iſta
forma que per generationeꝫ īducitur ⁊ ꝑ corruptōem ex/
pellitur. ⁊ ex illo qđ trāſmutat̄ ſm illā formā: ſicut aūt in
gñatōe ſubali: qđ trāſmutatur ē mā. Ita in accidentali qđ
trāſmutat̄ eſt ſubm. Et ita cōpoſitū ex ipſo ⁊ forma accñ/
tali eſt ꝑ ſe generabile ibi ⁊ per ſe corruptibile. per ſe inq̄
ſicut ibi eſt per ſe gñatio ⁊ corruptio. accidēs aūt ſic nō eſt
corruptibile: ſed vocādo corruptibile q̄cquid per trāſmu/
tatiōem nãlē nō eſt poſtq̄ fuit: ſic accñs eſt corruptibile: ⁊
etiā forma ſubalis mãlis. ¶ Ad cōfirmationē rñō in.5. hr̄ T.c.11.
ca°. de vno φ īdiuiſibile eſt maxīe vnū. ⁊ hoc ſi eſt ſuba: q̄z
ex tūc eſt ex ſe vnūꝫ ⁊ icompoſſibile alteri: accñs licꝫ inſe
ſit indiuiſibile. eſt tm̄ cōpoſſibile alteri ſine quo nãliter nō
eſt. iō lꝫ pħs diceret oēs act⁹ ꝑmo mō ſimplices h̄ ē in ſe: ⁊
alij icōpoſſibiles eē icorruptibiles. nō tm̄ h̄ diceret de ſim
plicib⁹ in ſe ⁊ ꝯpoᵇ⁹ cū alijs. ¶ Ad 2^m ꝑncipale qđ requirit
magnū tractatū: qūo illud qđ eſt ſimpl'r pfectōis nō ſemꝑ
cōcludit iſtud eē ſimpl'r pfecti⁹ in quo ē excellētius illud:
ſed tm̄ ſm gd: niſi illud ſit perfectiſſimū īter illa que ſunt
ſil'r perfectiōis: quē tractatū habes alibi. ¶ Hic breuiter
trāſeo: φ icorruptibilib⁹ cōiter ſimplici⁹ eſt imꝑfectius: lꝫ
nō ꝑpter ſim^tem maiorē: q̄ſi illa nō ſit perfectiōis. Sed q̄z
talis natura nō pōt habere multā actualitatē cū ſimplici/
tate nō tātā ſaltē q̄tā cū ꝯpōne ⁊ actualius vl'r eſt pfecti⁹
Ex^m cēt ſi qs canis cēt ſapiēs: ⁊ cū ſapientia nō poſſet habe
re ſummā rabiē ꝯueniētē cani: cēt canis īperfectior cane
nō ſapiēte: nō tamē eēt ēns īperfecti⁹: q̄z canis limitat ens
⁊ po' ei repugnare φ in entitate ponit nobilitatē. ¶ Per
idē ad cōfirmatōem: licꝫ. n. ens cātū ſit ſimpl'r imꝑfectuꝫ
q̄z depēdēs: tm̄ illud ens limitatū: cui⁹ entitas ꝓpria reqrit
neceſſario φ ſit cauſatū pōt eē pfectius tale ens. ſi ē a plu
ribus cauſatū q̄ aliud ens qđ ē a paucioribus cātū: qđ nō
recipit tātā perfectōem: nā in depēdentib⁹ bene pōt illud
depēdēs eſſe perfectius qđ depēdet a plurib⁹ a quoꝝ quo
libꝫ recipit aliquā perfectionē ſui que oīa requirūtur ꝓ
pter ſuā perfectiōem: ita φ nullū ꝑ ſe ſufficeret. vnde cō/
muniter cauſata perfectiora q̄ non imediate ſunt a deo a
pluribus cauſis depēdēt: q̄z ꝑpter coꝝ maiorē pfectionē
nō ſufficiūt ita pauce ad cādū illa ſicut alia imperfecta.
¶ De miore tertij ꝑncipalis que dubia eſt. ⁊ videt̄ ꝯriari
Ar. in.4. li. in ſcđa rōne cōtra negantes primū ꝑncipiuꝫ. T.c.13.
quere ibi qd ſit dicendū. Qui aūt negaret maiorē. diceret ⁊ ide.
Boetium itelligere per formā ſimplicē actū purū. hoc eſt
eēntiā diuinā vel ideā. ¶ Ad ꝓbatiōeꝫ etiā diceret φ po⁹
h̄ ē por illa. nō φ 2ᵃ ſit in aliquo ſuppoſito niſi ibi ſit ꝑma

ſed q2 actus ſit po2 in genere actus.i.perfectio2 queadmodu3 potētia ad q̄titatē po2 eſt potētia ad qualitatē .ppter ordinē actuū in gn̄e:nec tñ in quocūq3 eſt ſcd̄a ē et pma.

Ad argumenta pro pma opiōne. ¶ Ad p^m p3 ex q̄ōne de cōceptu gnīs q̄lis ꝓpō ſufficit ad dr̄iam ꝛ coueniētiā realē ſpe^r:q2 vel tñ cōpoſitio ex ꝺꝛn̄tibus ſm itentionē:vel ex rōnib^9 realib^9 diuerſis vnitiue ꝯtētis in eodē. ¶ Et p idē p3 ad ꝯfirmationem. Et etiā ad illud s^t de rōne lōga ꝛc̄. niſi ꝙ o3 exponere quō rō Ar. tenet ꝯtra ideas:ꝛ pōt dici ꝙ lic3 diffinibile in cōmuni nō oportaet eſſe cōpoſitū ex re ꝛ re ſm pdicta. o3 tñ diffi^le qd̄ eſt ſpēs reſpectu ſubſtātiarū idiuiduarum corruptibiliū quarūcūq3 eē ſic compoſitū.ꝛ hoc.q2 mā eſt per ſe ps q̄ditatis talis ex.7. s3 ſi idee ponentur forme tñ eſſet aliq̄ illarū ſpēs reſpectu taliū idiuiduoꝝ corruptibiliū:nā ibi maxime ponebātur.ḡ nō eēnt diffi^les:ſicut ſpecies tales:q2 forma pura tñ eſt ps talis ſpēi. ¶ Ad 2^m pn̄cipale idē de.12.metaphy.ſatis ſoluit per exēpla.aer:lux:tenebra ꝛc̄. h9.ꝛ ꝙ dicit ꝙ ſubm nō eſt ꝑpriū potentiale:q2 tūc pncipia nō eēnt ita alia:ſicut pncipiata. ¶ R̄no. 3°
T.c.9. phyſicoꝝ.diſtinguit Ar.iter ens inq̄tū ens ꝛ inq̄tū in potētia ſtatua.potentiale in ſubſtātijs nullius alterius generis eſt aliquo modo:ſed tñ illius per reductionem:potentiale vero in gn̄e accn̄tis cōſideratū vt potētiale:ꝛ vt perfectibile ibi eſt in illo gn̄e per reductionē:q2 tñ ſine illa ratione pfectibilis eſt in ſe pfectū ens.ſ.ſuba.ideo ſm ſe ponit̄ in alio genere.ſic facilr̄ ꝛ forte ad ꝓpoſitū Ar. exponi
c.8 q̄li^te ad finē. tur illud pdicamētoꝝ nihil ꝓhib3 idē in diuerſis generib^9 ānumerari. ¶ Qd̄ addit̄ de.7. R̄no ens per accn̄s l3 non ſit vnū ſicut ſubſtātia:nō tñ eſt nullo mō vnū:nec ita mul
T.c.42 ta ſicut quādo ſubm ꝛ accidēs manēt ſeparata ex cap^o. de vnitate dif^nis b.in hoc nāq3 hō ꝛ albū multa q̄de3 ſunt cū alterū nō iſit alteri:vnū vero quādo ieſt:ꝛ patit̄ aliqd ſubiectū hō.tūc eni vnū fit.ꝛ eſt alb^9 hō ꝛc̄.ꝛ ſicut eſt aliq̄. ita illud totū eſt ens aliqd̄:ꝛ illi^9 totius eſt gn̄atio. ꝛ hoc eſt p ſe:ſicut in iſto genere eſt gn̄atio p ſe:ꝛ tamē per accidēs reſpectu gnōnis ſubſtātie que eſt per ſe:ſicut totū ē ens per accidēs reſpectu ſube. ¶ Et qd̄ addit̄ de 6°.non val3:qm̄ in pma parte capl̄i loq̄tur de ente per accn̄s vno mō.in 2ª parte alio mō:ſicut dcm̄ eſt in q̄ōne de ente per accidēs:ꝛ tūc illud dictum nō itelligit̄ niſi de ente raro:ꝛ hoc cōparato ad illā cauſam reſpectu cui^9 eſt ens raro. Uel ſi itelligitur de aggregato.hoc ē cōparādo illud ad per ſe cauſa3 ſubiecti tñ qd̄ ſub3 cōcomitat̄ raro aliqd̄ accidēs per accidens. Sed tūc nō eſt rōne aggregatiōis:ſed rōne alterius accn̄tis:qd̄ itelli^9 per raritatē:que raritas h̄ cōcurrit cum aggregatiōe. ¶ Et ille ſcd̄s modus forte vē eſt ſm itētionem lr̄e. Uide ex^o de edificatore ꝛ domo:ꝛ ꝙ dom^9 eſt bis triſtis cā p ſe eſt cā ſubiecti tñ:ꝛ aggregati per accn̄s tñ:q2 illud aggregatū icludit accidēs per accn̄s:qd̄ raro eſt a tali cā. Et ita alia accn̄talitas ē ibi q̄3 aggregatio.aggregatio.n.nō ꝓhibet:q2 ignis per ſe generat lignū calidu3:non tñ calidu3:ſed hoc:ſicut eſt ibi per ſe. ¶ Qd̄ addit̄ de termino motus.r̄no ſicut dcm̄ eſt in q̄ōne de gnōne compoſi
T.c.14. ti:ꝙ forma eſt quo generatū generat̄.ꝛ iō in.2° phycoꝝ. gn̄atio dr̄ nāl̄is per hoc:ꝙ eſt via in nām que ē forma. ꝛ h̄ nō itm̄ qd̄:ſed in quo. Ita hic oīno mot^9 collocādus ē in genere penes terminū quo:nō qd̄.niſi aliq̄s vellet dicere ꝙ alius eſt per ſe termin^9 motus.ꝛ alius gnōnis accidētalis que fit cū motu.circa qd̄ nūc nō inſiſto. ¶ Ad 3^m pncipale:qd̄ videt̄ diffinibile:q2 nō videt̄ aliquod ab^rum dari prius iſta ꝯ^te in quo vel mediate quo h̄ ꝯrietas recipit̄. quin idē ab^tum ſimilr̄ ſe habeat reſpectu alterius ꝯ^tis.p3 de ſubſtātia de quātitate reſpectu generis colorū ꝛ generis ſaporum. Si quis etiā vellet fugere ad q̄litates pmas. adhuc nō videt̄ poſſe euaſio.nulla.n.pciſe vna eſt imediate ſuſceptiuum generis coloꝝ.nec imediate rō ſuſceptiui:ſ3 oēs vel alique ſic cōmixte.ꝛ eadē ſimili mō videtur pmo receptiua reſpectu ſapoꝝ. ¶ Poſſet dici ꝙ l3 vnica ſit cōmixtio elemētoꝝ in vno.cōmixto:tamē vnūquodq3 elemētu3 multas h3 qualitates:ꝛ diuerſam cōmixtionē illarū qualitatū elemētariū:ſeq̄tur imediate aliud ꝛ aliud genus q̄litatū mixtarū.puta ſi mixtionē ignis in quātum lucēs cū terra iq̄ātum terminata:ꝛ aere ꝛ aq̄ inq̄tū perſpicua.cōſequat̄ genus colorū:cōmixtionē vero ignis ꝛ aeris iquantum calida digerētia humorē aque cōmixtu3 ſicco terreſtri cōſeq̄tur gen^9 ſaporu3.ꝛ ſic de alijs. Hec particularia ſunt ꝛ lōge a ꝯſideratione metaphyci. ¶ Item alr̄ pōt dici vl̄ius:ꝙ ſicut expreſſi^9 habet in.9.li.q.5^a.diuerſitas potentiarū actiuarū.accipiēdo eas ſm ꝙ ſunt po2es naturaliter pn̄^tis:vel nullā oīno req̄rit diuerſitatem in re:vel tm̄ rōnum perfectionaliū vnitiue ꝯtentaꝝ.ita ꝛ h̄ in potētijs paſſiuis:ꝛ tūc vel diuerſitas gnīs ſubiecti:qd̄ correſpōdet diuerſitati generis predica^lis phyſici:tm̄ eſt per reſpectu3 generis ſubiecti ad genus phyſicū pdica^le que3 reſpectu3. nulla pcedit diuerſitas ab^ta:vl̄ erit illa diuerſitas generis ſubiecti per pfectiones vnitiue cōtentas pcedētes diuerſitatem reſpectuū. Nec mireris diuerſas rōnes vnitiue poni in eodē qd̄ capax eſt pluriū perfectionū:q2 quādoq3 eſt ex iperfectōe ſubiecti qd̄ nō eſt capax talis perfectōis.ꝛ ſi illa impfectio tollatur:ſiue per rē additā:ſiue fiat aliō cōtinēs vnitiue illā rem addendā:hn̄ eſt capax perfectionis cuius non fuit prius capax.

¶ Palam autē ꝛ quia ſi ſint aliqualiter numeri ſubſtātie ſic ſunt:ꝛ non ſunt vt quida3 dicūt vnitatum multitudo. Nam diffō numerus q̄dam eſt. T.c.x.

Queſtio. II.

Utrum forma accidentalis ſuſcipiat magis ꝛ minus ſm eēntiam ſuā. Q2 nō.forma eſt cōpōni cōtingens ꝛc̄. Et eſt ſermo de for^a accn̄tali. ¶ Ite3 h̄ in p^a ꝯpatiōe:ſicut nūerus diuidit̄ in idiuiſibilia.ſic diffō accidētis diuidit̄ in genus ꝛ differentia3 que ſunt idiuiſibilia.ergo differentia eſt idiuiſibilis.ꝛ per ꝯſeq̄ns forma a qua accipit̄. T.c.10.
¶ Item Boeti^9 ſup pdicamēta ſup illud ꝙ iuſtitia nō eſt magis iuſtitia alia.ibi dicit̄ ꝙ qualitas ſm ſe non ſuſcipit:ſ3 ſubiectū ſm illā. ¶ Ite3 ſi ſic.ergo ipſa manēs ſm eēntiam pōt intēdi ꝛ remitti.h̄ flm̄. ꝓbatio:q2 ſi ſic vē ē mot^9 a minori calido in mai^9.5.phycoꝝ. S3 in omni motu ter T.c.19.
mini ſunt oppoſiti. Ita ꝙ iducto termino ad quē corrumpitur termin^9 a quo.igit̄ iducto calore itenſo corrumpitur remiſſus.ergo nulla vna eſſentia recipit. ¶ Itē ex pcedēte ꝛ ſubſeq̄ntē fieret vnū.ꝛ tūc eſſet cōpoſitū illud:ꝛ minus perfectū q2 cōpoſitū:q2 forma ſimplex perfectio2 cōpoſito. ¶ Itē ſi fieret vnū ex eis vel alterum actus ꝛ reliquu3 potētia qd̄ falſu3:q2 ſunt eiuſdē ſpēi:vel ambo in potētia ad alia3 formā. Et tūc aut illa forma eēt calo2.ꝛ eſſet qd̄ de iſto:aut alteri^9 ſpēi ꝛ tūc hoc totū tale per alteri^9 ſpeciei aliqd. ¶ Ite3 pexiſtens nō augetur niſi maio2i eo appoſito:q2 nō itenditur tepidū niſi adueniat calidius.ꝯn̄s eſt flm̄:q2 tūc appoſito aliquo paruo igne ligno itenſe calido nullū calorē iduceret.

Contra in predicamentis.qualitas ſuſcipit magis. c.8 q̄li^te

Ad iſtā q̄ōnem ꝙ ſic.ſed quomō ponitur vno^9 ꝑpter approximationē vel remotionem a contrario.vnde.3°.topicoru3. Albius dicitur quod eſt nigro impermixtius. ca.9.

Contra ꝙ magis ꝛ minus ſit ibi:non tm̄ ſic.ſex pncipiorū habit^9 ſuſcipit magis ꝛ minus:ꝛ nō h3 cōtrariū.ibidē. ¶ Itē accipiatur albedo permixta tollat̄

nigredo ⁊ albedo nō fiet pfectior:quia illa cauſa eſt tm̄ pri
uatiua:ſed effectus poſitiui nō ē tm̄ puatiua cauſa. nihil ḡ
poſitiuū aduenit albedini:qḋ falſū eſt: q: itendi ē effect⁹
poſitiuus. ergo non tm̄ ſic eſt magis ⁊ minus. Sed al'r pōt
eē in nō habētibus contrarium.

Aliter dicitur ꝙ nō ſm eſſentiā ſuā:ſed ſm eſſe in ſubiecto. ⁊ ſm ꝙ ſubm eſt magis diſpoſitū iberet perfectius vel minus pfecte. ¶ Contra pmū ſuᵐ ſm ſe nō ſuſcipit magis ⁊ minus:quia idē ſubiectū ſm ſe ē in toto motu:⁊ ſub vtroqȝ extremo: vel ergo tūc forma ſm ſe ſuſcipit. ⁊ habet ꝓpoſitū:vel ſm iberētiā ſuam ſubiecto. ꝙ ſi ſit aliud ab eētia forme:quero de illo alio:aut ſm eſſentiā ſuā ſine additᵒ ſuſcipit. ergo aliqḋ accidēs ſuſcipit ſm eſſentiā ſuā. ⁊ habet ꝓpoſitū. Si ſm aliud:ibit in infinitū:vel eſt ſtatus in aliqua forma ſm eētiā. ¶ Dicit ꝙ nulla vna diſpoſitio ē que itendat ⁊ remittat que ē in ſubō:ſed ſunt diuerſe diſpōnes in diuerſis ſubtis: ⁊ ſm vnā iberet vni ſubiecto magis ꝙ alij. ¶ Cōtra. tunc iter maius ⁊ minus in eadē forma nō ē motus:q: iter que ē motus habēt idē ſuſceptiuū primuȝ. nihil tale ē in ꝓpoſito:quia vnū ſubm eſt diſpoſitū vna diſpōne diuerſa ſpecie a diſpōne alterius ſubti. ¶ Itē tūc minus albuȝ ⁊ magis albū nō ſunt eiuſdeȝ ſpēi. pᵒ q: vnius forme ſpē eſt vna ꝓ
T.c.27 pria potētia:⁊ ꝓpria ſuſcep⁹. ꝯñs ſ'lm. 7. phyſicoꝝ. cap. pe
⁊ ide. nultimo. cōparatio nō ē niſi in eadē ſpē ſpecialiſſima. Sȝ cōparant adinuicē. igit ⁊c. ¶ Itē ad pncipale. habito termino ſm rōnē qua ē termin⁹ ceſſat motus:ſȝ in pncipio calefactiōis habet caliditas ſm illā rōnē qua ē terminus calefactionis. ergo in pncipio ceſſat. pᵒ minoris ex ypotheſi.
T.c.7. omne qḋ mouet aliqḋ hȝ de vtroqȝ termino. 6. phyſicoꝝ.
3z.⁊.87 ⁊.4. huiꝰ. ergo in pncipio ē aliqḋ de eē caloris. ſi ergo cen
T.c.22. tia nō recipit magis ⁊ min⁹ in pncipio ē ibi calor perfectiſſimus. ſed calor pfectiſſimus ē terminus. ergo in pncipio motus ceſſat motus. Dicit h̄:ꝙ nō ſic ē terminus motus: ſed ſm perfectū eē in ſubō. ¶ Cōtra. pfecte terminus calefactōis eſt ipſa forma de gñe qualitatis. ergo ita ſm pfectionē ſuā ē terminus calefactiōis. ⁊ iᵃᵐ habeo pfectā ſm ſe in pncipio calefactiōis. ergo termin⁹ in pncipio ē perfectiſſimus. ergo ceſſabit. ¶ Itē ſi motus ſit ad eē pꝰfectum in ſubō. illud eē in ſubō aut eideȝ cū eētia caloris. ⁊ ſi nō ſit perfectū. ergo nec eētia ſi aliud ⁊ accñs. tunc cū illud ſuſcipit magis ⁊ minus. ergo aliqḋ accidēs. ¶ Et ꝯfirma
T.c.19. tur. 5. phyſicorū. iter calorē maiorē ⁊ minorē eſt per ſe mo
⁊ ide. tus. ⁊ ille forme ſunt de gñe qualitatis. ergo per ſe terminus motus ē aliqͣ forma de gñe qualitatis.

Ad primum pncipale reſpōdetur in. 7. in illa qōne. vtrū compoſitū per ſe generet. loqtur ſic:ꝙ nō recipit maius ⁊ minus quātitatiue. Sȝ cū hoc ſtat ꝙ in eētia pōt recipere itenſionem. ¶ Ad 2ᵐ: ꝙ ſunt idiuiᵈᵘᵃ ſm ꝙ ſunt quiditates per ſe. tamē in idiuiduis ſunt diuiſibilia. ¶ Ad aliud ꝙ accñs nō ſm quiditateȝ in cōmuni:ſicut nec ſubſtātia. ¶ Ad aliud qḋ dicit in lr̄a. in abſtracto ambigere pōt aliqs. vtrum in abſtracto ſuſcipiāt:ſed in cōcreto certū eſt:ſed cū ambiᵗᵉ pōt ſtare ꝙ recipit in abſtractis. licet nō ſit ita manifeſtū in abſtractis:ſicut in cōcretis:nec Boeti⁹ facit aliud:ꝙ recitat dcm̄ philoſophi. ¶ Ad vltimū arᵐ. dr̄ ꝙ de calore nō eſt manifeſtū ſi corrumpat:ꝯña tn̄ nō valȝ:q: magis ⁊ min⁹ pōt eſſe nō ex hoc ꝙ eētia caloris ſuſcipit:ſȝ ex hoc ꝙ vnū idiuiduū hȝ nām pfectius ꝙ aliud. ⁊ pōt eē cōtinuus ꝓceſſus iter iſta duo idiuidua. ⁊ per ꝯñs motus.

¶ **Et quemadmodum nec numerus habȝ magis:aut minus:nec que ſcd̄m ſpeciem ſubſtantia:ſed ſiquidem que cum materia. Tex. commenti. X.**

Queſtio. III.

Utrum ſuba. ſ. forma ſubalis ſuſcipiat magis ⁊ min⁹. Et ſic. 6. phyſicoꝝ. omne qḋ trāſmutatur ptim ē in termino a quo. ⁊ partim in termino ad queȝ. ergo opȝ trāſmutatū habere partes. Sed illud ſm cōmentatorē hȝ locū in quattuor generib⁹. ⁊ genus ſube ē vnū illoꝝ. Dicit ꝙ demōſtratio nō debȝ itelligi de ptiᵘᵉ terminorū:ſed de trāſmutabili qḋ habeat ptes ⁊ ſit diuiſibile. ¶ Cōtra. illo mō ꝓpoſitio ē falſa:⁊ eēt petitio. pmū pȝ ꝙ ſm vnā parteȝ ſit in vno termino:⁊ ſm aliud in alio. accipio corpus pedale cui⁹ vna ps eſt ſub calore:⁊ alia ſub frigiditate. ſi aliqua pars ei⁹ calefiat. habeo ꝓpoſitū:q: tūc nō eſt partiȝ in vno termino:⁊ partim in alio:⁊ ſi nō. nihil tūc calefit pmo. vel punctū ſolū. ¶ Item in de ſenſu ⁊ ſenſato. totū aliqḋ pōt alterari ſil':non pars poſt parteȝ:tn̄ nihil pōt moueri ſim'l.
In ꝓpoſito maxime eſt ꝓpō falſa. ⁊ ꝓpter formā iductā. ⁊ ꝓpter ſuſceptiuū. q: forma ſubalis eſt pmus actus mãe. ergo nō preſupponit ibi ꝙtitas in mã. ergo ſubȝ gñatiōis nō hȝ partē extra partem. cui⁹ vna ſit ſub forma ⁊ alia ſub puatione. Item qḋ petat vult pbare ibi. ꝙ oē mobile ē diuiſibile. ſi tūc accipiat ꝙ oē qḋ mouet habet partē ꝙtitatiuam ⁊ partē:accipit tūc ꝙ motū ſit diuiſibile:qḋ dȝ pbare. ¶ Item ad pncipale itenſio ⁊ remiſſio in ꝓprio effcū. ⁊ per ſe ꝯcludit itenſionē ⁊ remiſſionē in ꝓpria cã. ſȝ aliqḋ accñs qḋ eſt propri⁹ effectus ſube recipit magis ⁊ minus. ḡ ſuba que eſt cauſa ei⁹. pᵒ minoris. caliditas que itendit aut imediate eſt a ſuba ignis. ⁊ tunc habeo ꝓpoſitū ſi mediante alio illud itenditur. aut ergo eſt a ſuba ignis immediate vel eſt in ifinitū proceſſus. ¶ Item oīa habētia idē propriū ſuſceptiuū ſunt eiuſdē generis nãlis multe forme ſubales ſunt tales. ſicut pȝ. c. de vno in. 5. Sȝ oēs tales ſūt extreme vel medie. ſȝ non pñt oēs eſſe extreme:q: contrarie ſunt tn̄ due. ergo oēs alie ſunt medie. ſȝ oē mediuȝ cōponit ex extremis. ita ꝙ mediū eſt magis vni⁹. ⁊ minus alterius. ergo extrema ſuſcipiunt.

¶ Contra in pdicamentis ⁊ hic. ſicut numerus nō ſuſcipit magis ⁊ minus: ſic nec ſuba ſm ſpeciem.

Ad queſtionem dr̄ ꝙ non. q: oīs dr̄ia in eētia eſt dr̄ia ſpecifica. dr̄ia ſm magis ſi eēt: eſſet in eſſentia rei. ⁊ tunc eēt dr̄ia ſpecifica. ⁊ de hoc nō eſt qō. ſed de ſuba in eadē ſpecie. maior pȝ. hic phs dicit diffōnes aſſimilant numeris. ita ꝙ diffōnes variant quocūqȝ addito vel ſubtracto ſicut in numeris. ¶ Iteȝ ſi ſic v̄e eēt mot⁹ ſm ſubaȝ. q: motus eſt acqſitio forme ptiᶜ ꝯmētator. 3. phy. ꝯñs eſt ꝯ phȝ in. 5. phy. Illa rō ponit ab Auicēna. 3. phycoꝝ. ca. pmo ponemus fundamentū ⁊c. dicit ꝙ ibi nō eſt motus:q: nō magis ⁊ min⁹. ¶ Itē ſi ſic. haberet ꝯriū:q: vbi diſtātia magis ⁊ min⁹:ibi ⁊ maxia. 10. h⁹.

Contra hāc poſitionē ꝙ rōnes pōnis nō moueāt. Et pma nō:q: ſi ſic. eadē ꝯcluderet de qualitate. ſed nō valȝ:q: ſuſcipit ſm phm in pdicamētis:q: in qͣlitate eēt additio in eētia ſi in eſſentia ſuſcipiat:vt pbatur pus. ¶ Itē nō valȝ:q: magis ⁊ min⁹ po' in eētia ſubſtantie ⁊ qͣlitatis:ſicut ꝯñia eētiaȝ. nō ꝙ magis ⁊ minus ſint de eētia:ſicut maius ⁊ minus quātitatē:ſed quātitas eadeȝ minor fit maior manēs in eadē ſpē:q: h̄ linea manēs h̄ eſt maior alia:⁊ tn̄ ambe ſunt eiuſdē ſpēi. ergo eodē mō pōt eē ex alia parte. ¶ Itē ꝙ ſcd̄a ratio nō valȝ:q: ꝯñs nō eſt icōueniēs:q: in ſuba eſt v̄e diffō mot⁹:q: vere exit ſubſtātia de potētia in actū. ⁊ aliqs eſt actus exeūtis. ⁊ ille eſt entis in potētia ſm ꝙ in potētia. ¶ Item ꝙ 3ᵃ nō valȝ. oē genus diuidit differētijs compoſitis ⁊ nō alijs ꝙ differētijs cōtrarijs. ex. 10. q: puatiue oppoſitis non: q: puatio nihil ponit. ideo nō cauſat: nec cōſtituit aliquā ſpēm. ſimil'r in ſuba ē diſtātia maior ⁊ minor. ergo maxima ex. 10. Sil'r

Margin notes (right column): T.c.7. 3z.⁊.87 — 2ᵗᵒ.87°. — c.8. ad finem. — c.8 ſuba T.c.10. — T.c.10. — 2ᵗᵉ4. T.c.8.⁊ inde — T.c.13. — T.c.24 — T.c.13.

vbi ſupra Auicēna ꝙ ignis ⁊ aqua ſunt contraria ſecūduʒ
ſubſtantias.

Ad queſtionem ſuſtinendo ꝙ ſuſcipit ad ħ no
tanduʒ ꝓpter auctoritates:ꝙ
metaphyſicus hic in.8.loqtur de forma ⁊ dr̄ia ſm ꝙ per/
tinet ad qditatē rei.Sed qditas abſtrahit a ſuppoſitis nō
ĩcludēs aliqd quod pertinet ad ĩdiuidua:ſʒ ſuſcipere ma/
gis ⁊ minꝰ nō cōpetit qditati ſm ſe cōſiderate: ſʒ vt eſt in
ĩdiuiduis:ſm ħ dr̄ia addita qditati ſic variat diffōnē.ſub/
ſtātia ergo ſm ſpēm in vlı̄ cōſiderata vt qditas nō ſuſcipit
magis ⁊ minꝰ: ſed in ſuppoſito p̄t:qꝛ hoc ĩdiuiduuʒ perfe/
ctius hʒ nāʒ ſpecificā:ꝙ̄ aliud ſuppoſitū. ¶ Aliud de ſub
ſtātia notandū ꝙ alr̄ ē in accñtibus:ꝙ̄ in ſubſtantÿs:quia
in ſubſtātÿs magis ⁊ minus ĩducūtur mutatiōe indiuiˡˡ
in accidentibus motu cōtinuo.

Ad auctoritates ꝙ in cōmuni ſuba non ſuſci/
pit:ſʒ in ĩdiuiduo. ¶ Ad ra/
tionē pro p̄ma opīone pʒ qualr̄ loqtur de formis:quocūqꝫ
enī addito qđ pertinet ad diffōnē ſpēi variat̃ ſpēs:ſʒ ſi ad/
datur pertinēs ad ĩdiuiduū:nō oʒ.ſic eſt hic. vñ ſuba cum
mā ſuſcipit magis ⁊ minus. ¶ Ad aliud:ꝙ ſi eēt magis et
minus iter que eēt motus cōtinuus:ſicut in accñtibus ve
T.c.6.⁊ rum eēt:ſed nō ē ſic.Silr̄ motus in.3.phyſicoꝝ.accipit̃ ꝓ/
inde. ut eſt cōe ad motū ⁊ ad mutationē.⁊ illo mō eſt in ſubſtā/
T.c.8.⁊ tia.Sed in.5.diſtinguit iter motū ⁊ mutatiōem. ⁊ dicit ꝙ
inde motꝰ nō eſt in ſuba. ¶ Ad tertiū ꝙ cōtrarietas accipit̃ ali
T.c.56. quādo ꝓ p̄uatiue oppoſitis.i.phyſicoꝝ.⁊ ſic eſt in genere
⁊ ſupra. ſube:vel ꝓut vtrūqꝫ extremū eſt aliqd poſitiuum.⁊ ſic in
omni genere.3º modo dicit̃ nō ſoluʒ diſtātia maxia in ea/
dem ſpē.Sʒ talis que nata ē in eodeʒ ſubiecto ſuccedere
viciſſim.ita ꝙ paulatim deperdat̃ vnū.⁊ acqrat̃ alterum.
T.c.8. ſic nō ē in ſuba:ſʒ vbi tale.ibi motus vere ē:vt dicit philo/
⁊ ide. ſophus.5º.phyſicorum.

ADDI **Notandum** pro p̄mo argumēto.ꝙ Ar.6º. phyſi/
coꝝ.ca.2.ꝯclōne ſcđa.que hic addu
citur.plane ĩtelligit de diuiſiᵗᵉ mobilis in ꝑtes ꝙ̄titatiuas
ſicut dicit hen.in hac qōne ad hoc argumentum.nō de di
T.c.32. uiſiᵗᵉ terminoꝝ ſm magis ⁊ minus.dico aūt in qđ mutat̃
p̄mū:vt ex albo in fuſcum:nō in nigrum.Si ſm partē ter
mini ⁊ termini illi nō eſſent ĩmediati: ſicut hic dicit.Silr̄
T.c.48 3ºca.Sʒ manifeſtiſſime.ca.4.neqꝫ in eo qđ mutatū ē ali/
quid.p̄us eſt quod mutatū ē.Et ꝓbat per diuiſiᵗᵉᵐ tempo
T.c.49 ris ⁊ mobilis.Et ibidē ſtatim negat talē diuiſibilitatē ter
minorū.Jp̄m aūt in qđ mutat̃ nō ſimilr̄ ſe habebit.homo
tēpus ⁊ albū.hō igit̃ ⁊ tēpus diuiſibilia ſunt:de albo alia ē
rō ꝑterqꝫ ſm accidēs.Tamē vt ibi vult in loci mutatiōe:
⁊ ſm quātitatē forma ſm quā eſt motus per ſe diuiſibilis
eſt.⁊ ibi.iō nō ē p̄mū: ſicut nec ex ꝑte tp̄is ⁊ mobil'.ita nec
ex ꝑte forme in ſola mutatiōe ſm q̄litateʒ ꝯ' ĩdiuiſibile ꝑ
T.c.58. ſe eē.Et ca.5.neceſſe eſt oē qđ mutatū ē mutari p̄us. eadē
T.c.52. demonſtratio:⁊ nō in continuis:⁊ in cōtrarÿs:⁊ in contra/
⁊ ide. dictiōe:⁊ ĩtelligit p̄us nō nā:ſʒ tēpore:ſicut ꝓbat ex diuiſi
bilitate tēporis.Et cap.8.r̄ndendo ad argumentū Zeno/
nis ꝯ generationē:ꝙ mutabile ē in neutro contradictorio
T.c.83. reſpōdet.Nō.n.ſi nō totū in quolibʒ nō dicet̃ albū vel nō
albū.eſt.n.ex neceſſitate in altero cōtradictorioꝝ.in neu/
tro aūt totū ſemꝑ.vbi manifeſte vult demr̄ationem iſtaʒ
ſaluari in mutatiōe ſm cōtradictionē.⁊ ſic in cōtradictio/
ne:nō ſm diuiſibilitatē terminoꝝ: qꝛ ibi termini ſunt oīo
ĩmediati:licʒ vnꝰ in ſe habeat magis ⁊ minus terminus ē:
vt hic:nō vt tm̄ vel tm̄.⁊ hoc ſm diuiſiᵗᵉᵐ ſubiecti.Et in ge
neratōe ſubſtātiali eodē mō ſaluabit̃ neceſſario cū omne
genitū ſit extenſum.Jgit̃ nulla ꝑs illius ex quo ſit genera
tio tota ſimul alterat̃:nec diſponit̃: qꝛ ſic quelibʒ ĩcipit or
dinate alterari.ita ordine ſimili ſūme diſpoꝛ.ergo cū gene
ratio fiat ex ſumme diſpoſito ſeqtur ꝙ generatio cōtinui

nō eſt tota ſimul.⁊ ſicut in illis duobus nūc idem preciſe
nō eſt ſūme diſpoſituʒ:ſed aliud ⁊ aliud. ita in toto tēpore
ĩtermedio continuū ſumme diſponit̃:ſic forma ſubſtātia/
lis pro alia ⁊ alia ꝑte in qbuſcūqꝫ duobus nūc ĩducit̃. ⁊ in
tēpore ĩtermedio ĩducitur in quo cōtinue aliqd ſūme diſ/
ponit̃. Hoc cōſonat.7.vbi cōparat generatiōes: ſʒ veloci/ T.c.3.
tatē.ca.4.igit̃ eſt alia ꝯparatio ꝙ̄ alterationū quā p̄miſit
ibidē.⁊ hāc diſtinguit ab illa. Jgit̃ illud arᵐ oīno nō ꝯclu/
dit ĩtenſiōem in forma ſubali:ſed extēſiōem. ⁊ ħ cōtinue
acqſibilē. ¶ Cōtra.8.phyſicoꝝ.p̄ncipiū aūt cōſideratōis T.c.2
tot gutte mouēt tm̄.pars aūt ipſoꝝ in nllo tempore poſt. T.c.2
nō.n.ſi ꝑtiˡᵉ in ĩfinituʒ quod alteratur ꝓpter hoc:⁊ altera
tio:ſed velox ē multotiēs. ¶ Jtē de ſenſu ſcđa dubitatōe ca.8.
g.opʒ ſubito alterari ⁊ nō dimidiū p̄us.p̄mū auteʒ ab iſto
alterāte trāſmutari.⁊ nō neceſſario ſimul alterari. Jn an/
tiqua trāſlatiōe.non ĩueni in textu iſtud.velut aquā ſiml'
omnē coagulari.attñ ſi fuerit multū qđ calefit:aut coagu
latur nō ſubito mouet̃.Simil' qđ videt̃ in illuminatione
ſi luminoſum aliquā partē diuiſibilē illuminet p̄mo: vel
nullā p̄mo.Tamē nō eſt ſimilis:qꝛ vbicūqꝫ nō eſt ordo tē
poris ponere ordinē nature:vel ſicut duoꝝ effectuum re/
ſpectu eiuſdē cauſe vel quoruʒ vnū ſit cā alteriꝰ.nō videt̃
neceſſarium.Et ſeqt̃ diuiſio actualis medÿ in infinita.Et
ꝙ nihil p̄mo illuminat̃ natura vel ĩdiuiſibile. Sed vbi ē
ordo temporis ĩter partes effectꝰ ex natura eiꝰ.hoc nō cō/
cludit:qꝛ nihil p̄mo tempore.Sʒ aliqd p̄mo natura: ſicut
ſubm̄ motus p̄mo recipit ip̄m:ſicut natus eſt eē. Quātuʒ
aūt ad tēpus nō eſt p̄mū in toto. ¶ Ad illud de gutta. ſe/
paratio partis lapidis:licʒ nō fiat ſic paulatiue ꝙ in toto
tēpore quo fit diſpō ad ipſum fiat ipſa ſm partē ⁊ parteʒ a
gutta ⁊ gutta:tamē facta diſpōne per mltas.vltima in vir
tute p̄cedentiuʒ agēs non ſeparat in ĩſtāti:ſed p̄us diſcōti/
nuat vnā partē eius ꝙ̄ aliā:⁊ illius partis partē p̄us in infi
nitū:nō ſic ꝙ diſcōtinuet a parte remouēda aliquā partē
ſui:ſed illam in ſuo toto remouendo manentē p̄us diſcon
tinuat a toto lapide:ꝙ̄ illud totū remouendū ſimul. nō er
go in ĩſtāti.Sed in modico tempore:qđ dr̄ ſimul reſpectu
totius quo fit p̄paratio ad motionē. ¶ Ad illud de alte/
ratiōe r̄ndeo.ꝓbat nō omnia ſemꝑ moueri. ⁊ ſic verū eſt:
nō ſi mobile ꝑtiˡᵉ in ĩfinitū. Jta ꝙ nūqꝫ poſſit fieri eius di/
uiſio.ſic alteratio ĩfinita:vt nunqꝫ finiat̃:nō enī ipſa actu
ſignat partes eiuſdē ꝓportionis ſm quas eſt ĩfinita diſio
oīs actu:qꝛ ſic nō poſſent ꝑtrāſiri.Sic alia.2º. ꝙ alteratio
eſt ĩter cōtraria:⁊ ꝙ aliqd qeſcit ſm qualitatē excludit il/
lud 2ᵐ mēbꝝ diſiōis:ꝙ oīa ſemꝑ alterātur. Nō aūt ꝙ al/
teratio nō ſit ĩfinita ſm diſionē ſm ꝑtes mobilis. ſi.n.itel
ligeret ꝙ aliqd mobil' ſit alterat̃:q̄re diceret:ſed velox eſt
multotiēs. nō negat q̄ ĩfinitatē diſiōis alteratōis:ſʒ dura/
tiōis. ¶ Ad illud de ſenſu loqtur de alteratiōe ĩtentiōali:
vbi ſubm̄ eſt ſumme diſpoſitū ad formā. Jntētio.n. ſua ē:
ꝙ ſonꝰ nō ſubito multiplicat̃: qꝛ reqritur motꝰ localis ad
eius multiplicatiōem q nō poteſt eſſe ſubitus color poteſt
ſubito multiplicari:qꝛ nō reqritur ibi motus localis:ſʒ al/
teratio que ſubito poteſt eē:maxime quādo ſubm̄ ē ſūme
diſpoſitū. ¶ Cōtra.ē aquā ſiml' coagulari. ¶ Jdeo alr̄ ꝙ
alteratio ex genere nō reqrit ſucceſſionē ꝓpter formā ſm
quā eſt:ſed latio reqrit.ſicut ſupra.6.phyſicoꝝ.ca.3. ¶ Cō T.c.35
tra hoc.nihil videt̃ ad ipſum. Nō.n.poꝛ multiplicatio ſoni ⁊ circi
ſucceſſiua:coloris ſubita ꝓpter gradus in forma hic nō ibi ter.
cū vel vtriqꝫ vel neutrobiqꝫ ſint: ſed ꝓpter diuiſibilitatē
medÿ reſpectu ĩmutatōis a ſono ꝓpter motū localem:nō
reſpectu imutatiōis a colore.⁊ tamē mediuʒ diſibile in ſe:
tūc ergo. ¶ Jdeo alr̄:ꝙ qꝛ ſonꝰ ſiue haberet in ſe gradus
ſiue nō fit in partibꝰ medÿ cum motu locali ſeqtur condi
tionē forme ſm quaʒ eſt motꝰ localis.⁊ iō ſucceſſiue fit in
eis ſpēs coloris:licʒ fiat in partibus medÿ:non tamen ſm

ADDI conditiõem alicuius ſucceſſiui.ideo nec ſucceſſiue:q2 alte
ratio ex genere nõ prohibetur eſſe ſubito.⁊ ita nec multi°
ſoni ĩquãtum alteratio.Sed ĩquãtum ꝯñs motũ localez.
¶ Cõtra.tũc nulla alteratio ex rõne ſua eſt ſucceſſiua cir
cũſcripta latiõe ſaltẽ ẜm diuiſibilitatẽ ipſius mobilis:ſed
tñ forme:qȯ videtur cõtra Ar̃.6°.lib.cap.4.5.⁊.8.¶ Jtẽ
cõtra pmã reſpõſiõem.ſi diui^tas^ ſubiecti ẜm Ar̃.eſt per ſe
cauſa ſucceſſiõis:⁊ remanet ita in ſũme diſpoſito.ſicut nõ
ſumme.igit̃ ⁊c.¶ Cõfirmatur de pmo gradu recipiendo
a paſſo quantũcũq3 ĩdiſpoſito.reſpectu cuius fuit ſumme
diſpoſitũ alias in ĩfinituz diſpoſitio.¶ Cõcedatur ꝙ nul/
T.c.7. li forme:q2 in qualib3 eſt generatio.5°.phyſicorũ.nec ſub/
iecto:vt.8.phyſicorũ.⁊ de ſenſu repugnat ſubita mutatio:
tamẽ omni forme reſpectu ſubiecti diſibilis põt cõuenire
ſucceſſiua ĩductio.ſic ĩtelligitur.6°.phyſicorum.etiã ſub/
ſtantiali.ratione autez graduũ in forma alicui poteſt ⁊ ali
cui non.5°.phyſicor̃.diſtinguitur motus a mutatõe ſic.po
nitur motus in tribus generib°.ergo omnia dicta ĩtelligũ
tur de poſſi:nõ de neceſſario.¶ Cõtra.a.b.calefiat ẜ3 gra/
dum c.d.Si poſſibile eſt a.ſimul calefieri ẜm c.gradũ po/
natur poſt illud nũc:aut ẽ quies.⁊ ita nõ mutatio:aut alia
mutatio.⁊ ita motus ex mutatiõibus duabus.⁊ nũc cõſe/
quenter:aut ſucce° eſt ẜm partes ipſius b.aut ẜm gradus
ipſius d.ſed nulla eſt ratio quare ab eadem virtute nõ ita
ſubito b.fit d.ſicuta.fit e.cũ ſint equalia a.b.⁊c.d.Nec va
let dicere:ꝙ ſucceſſio ẽ in diſponẽdo a.⁊ in fine diſpoſitio
nis ĩducitur c.¶ Jtẽ ſucceſſio in diſponẽdo b.⁊ in fine in
ducitur d.q2 idem argumentũ eſt de diſpõne per quid eſt
ſucceſſio in diſpoſitiõe.Jdeo finalr̃ op3 dicere ꝙ ſucceſſio
vbiq3 ratiõe ſubiecti eſt poſſibilis.6°.phyſicor̃.non vbiq3
rõne forme.5°.phyſicorum.neutra diuiſim eſt neceſſaria.
8.⁊.5.Sed ſi ẽ motus neceſſaria ẽ h vel illa ſubdiſ^nc^.ſi.n.
a.nõ pus pars vna ei° q̃3 alia ſimul alterat̃ alteratiõe ſuc/
ceſſiua neceſſe eſt c.nõ ſimul ĩduci:quia a.in nullis duob°
nũc ſimilr̃ ſe habebit.completo igit̃ tempore ẜ3 partes c.
in ĩſtanti terminãte illud nihil de b.eſſet in aliquo altera/
tum:ſed vel ab illo ĩſtanti incipiet alterari.⁊ curreret ſimĩ
alteratio b.ẜm gradus ipſius c.⁊ alteratio a.ẜ3 gradus ip/
ſius d.quia a.nõdum habuit formã in ſummo.vel oporte
bit a.alterari.⁊ ẜ.c.⁊ d.⁊ in termino totius illius nihil
ipſius b.eſſe alteratum:ſed ab illo ĩcipere eſſe alteratiõnẽ

Contra vtriuſq3 iſtorum membrorum.¶ Contra pri
mum ſic.alterans nõ minus po^ns^ eſt in pnci/
pio q̃3 poſt.⁊ agit ſecundum vltimu3 potentie.igitur in tm̃
paſſum poteſt agere:⁊ agit neceſſario a pncipio.quantum
poſt.Sed completo tpe in quo c.ĩducitur in a.ponitur ex
tũc in totu3 a.b.agere.⁊ in b.ita perfecta actione ſicut pri
us in a.⁊ in a.perfectiore actione quãtu3 ad formã:q2 ẜm
d.ergo a pncipio egit in totũ.¶ Alr̃ format̃ actio ĩ b.ẜ3 c.
eſt equalis actioni in a.ẜm c.Sed illa in b.nõ adequat po
tentiam agentis quin cũ illa ſimul hab3 aliam in b.igitur
nec illa in a.adequabit in pncipio.Jſtud eo magis conclu
dit:quia ponit vnũ paſſum certe quãtitatis ꝓportionatu3
tãto agenti in quod totum ſimul agat.⁊ ẜm talia paſſa po
teſt eſſe ſucceſſio in alteratiõe.nõ autem ẜm partes talis
paſſi.¶ Hec argumẽta probãt:ꝙ illud datũ eſt paſſu3 ꝓ/
portionatũ omnino.¶ Jtem virtus naturalis in remoti°
debilius agit.ergo cũ b.ſit remotior q̃3 a.alias a.nõ pus al
teraret̃:nõ ita cito alterabitur b.ad c.ſicu a.alteratũ eſt.er
go quãdo a.erit in d.b.nõ ẽ in c.⁊ tũc mobilis diſibilis in
2°.proportionata agenti:nũq̃3 pars re^ci^ pertinget ad dimi
dium forme quã hab3 ꝓpinquior:niſi poſtq̃3 completa eſt
tota alteratio a.⁊ cõtinuetur alteratio b.donec veniat ad
d.⁊ tũc aget in remotũ nihil agendo in ꝓpinquum.¶ Et
T.c.35. tũc cõtra regulas.7^i^.phyſicor̃:nec in equali tempore mo
⁊ide. uebũtur equalia.a.b.mobilia.nec duplex mobile a.b.ad

a.in duplo tempore.Sed.q.ſexquialtero reſpectu tempo
ris a.⁊ aliquãtulũ plus.ẜm autem 2^m^ membru3 ſequitur
ꝙ pluſq̃3 in duplo tempore.2^m^ memb̃r videtur cõtra ſen
ſum ꝙ pma medietas ſit in ſũmo.⁊ ſecũda omnino nihil
alterata.ſimilr̃ tota3 ſecũdã alterabit nihil tũc faciendo
in propinquũ ⁊ pluſq̃3 in tanto tempore.⁊ ita duplu3 plus
q̃3 in duplo.¶ Jtem cõtra vtrũq3 membrũ ſimul quare
pars alterata pmo cũ recipiat formam vniuoca3 agẽti nõ
poteſt agere in remotam que omnino nihil ponit̃ habere
⁊ ſimul cũ hab3 ſtatim aget.⁊ pari rõne illa alia.⁊ ſic de to
to.¶ Jtẽ neutrũ mẽbrũ tenet vnam alteratiõem.ſ3 mul
tas cõſequenter entes:vel poſt aliã oĩno cõpletã:vel poſt
medietatẽ eius completã.¶ Notandũ ꝙ aliud eſt pone/
re ſucceſſionem alteratiõis ẜm partes mobilis ꝓportiõa/
ti agenti.¶ Aliud ẜm partes improportiõati:quarũ que/
lib3 per ſe ſit mobile ꝓportionatũ agenti.Jn pmo eni põt
poni pars alterata ab agẽte nõ alterans ſecũdam vel alte
rãs.⁊ h vel pncipaliter.ſic ꝙ alterãs extrinſecũ.non alte/
rat ſecũdã vel iſtrumentalr̃.ita ꝙ pncipale alterans ſit il/
lud extrinſecũ agens.¶ Jn ſecũdo põt bene poni pmũ al
teratũ pncipaliter alterare ẜm alteratũ.⁊ reſpõſum ẽ tũc
ad primũ argumentũ contra pmum mẽbrũ.Sed adhuc
diſtinguendũ tam in ſecũdo q̃3 in pmo:aut alteratu3 ſi al/
terat ſtatim ĩcipit alterare cũ aliqd hab3 forme:aut tunc
tm̃ quãdo in ſũmo hab3 formam.Aut quãdo habet in ali
quo certo gradu dicat̃.iz.ita ꝙ citra illũ nihil facit.Jn ſe/
cũdo eſt 2^m^ membrũ.⁊ eſt cõtra ſenſu3.ſiue ĩtelligatur in
ab^te^ ſummo.certũ eſt ſiue ĩtelligat̃ in ſummo poſſi induci
ab illo agẽte:quia dato ꝙ hoc agẽs ceſſet citra ſummũ ſi/
bi poſſe h alteratũ ab ipſo nihil vnq̃3 poterit facere.¶ Cõ
tra e.ar̃.dicat̃ alterans primũ extrinſecũ d.alteratu3 pri/
mum ꝓportionatũ a.2^m^ ab a.alteratũ ſit b.ex e.ſeqtur ꝙ
ſilr̃ venit a.ad c.⁊ b.ad c.Similr̃ ſimul ad d.cõtra ſenſum.
¶ Rñ.a.lic3 in principio ĩcipiat in b.quando d.ĩcipit in
a.tamẽ d.eſt efficacius.ideo citius mouet a.q̃3 a.b.¶ Con
tra.cum ſucceſſio in a.ſit poſita ẜm gradus in ĩfinitum re/
miſſior:ante aliã ĩducit̃.ergo a.nõ poteſt aliqua3 remiſſio
rem ĩducere in b.pro aliquo tempore q̃3 ſit ille quem reci
pit ab d.pro eodẽ.igitur eque cito ad quẽcunq3 gradũ per
uenit b.ſicut a.¶ Rñ.lic3 ide3 gradus ſint hic ⁊ ibi ĩdu/
cendi:tamẽ citius pertranſeũtur a maiori virtute:ſicut de
loco.p3:quia eadẽ diuiſi^tas^ pertranſit a teſtudine ⁊ lepore:
ſed nõ eque cito.¶ Contra e.aliter.ſi minimus ignis cale
faceret.calefieret ſimul totus aer.ꝓ.a.calefit ab illo igne
ſimul calefacit b.pari rõne.b.c.quia quodlibet q̃3 cito ha/
bet formã:alterat patiẽs ſibi ꝓportionatum quãtũcũq3 il
lud ſit modicũ hab3 aliqȯ patiens ſibi ꝓportionatu3:lic3
minus.⁊ ſic in ĩfinitum maxime de partibus in toto.Mi/
nima eni ſtella poſita illuminaret̃ totũ vniuerſum ſi eſſet
ĩfinitum.¶ Propter iſtud negat̃ e.ſicut.n.in motu loca/
li motũ:quia motum mouet.⁊ tamẽ ita remiſſe põt moue
ri:ꝙ nihil mouet.8°.phyſicorũ.f.de piectis.ſic aliqua for/ T.c.82.
ma poteſt eſſe ita remiſſa:ꝙ oĩno nihil aget.⁊ ſilr̃ ita par/ ⁊ide.
ua in quãtitate forme.p°.phi.pmo phy.de minimo.cõtra T.c.36.
Anaxag.exponitur reſpectu actionis ⁊ paſſionis naturalr̃. ⁊ide.
Et in li.de ſenſu.dubitatõe pma.ſi ſenſibile diuidat̃ in ĩfi ca.7.
nitum:ſenſus creſceret in ĩfinitum:q2 in eo ꝙ poſſunt mo
uere dubitat̃.Eſt igit̃ contra ꝓpõne3 e.i3.quia nõ omnis
forma eiuſdẽ ſpeciei eſt pncipiu3 operationis eiuſde3 ſpe/
ciei:q2 agere ẽ perfecti.ergo reliquit̃ f.Sed qs eſt ille gra
dus:non facile eſt aſſignare.forte minor ſufficit in forma
magis actiua vt calore q̃3 frigiditate.Sic ergo expeditu3
eſt in ſecũdo.ꝙ d.hab3 paſſu3 ꝓportionatũ a.ꝙ totum ſi/
mul alterat vſq3 ad aliquem gradũ forme c.in quo põt a.
per illã agere:⁊ alterat tũc paſſum ſibi ꝓportionatũ.⁊ mi/
nus in quãtitate ſe ⁊ tardius q̃3 ab d.eſt alteratu3.⁊ poteſt TIO

ADDI a. ceſſare alterari: ꝛ tamē ꝯtinuare alterare b. ꝛ ſic vſq̧ ad certā diſtātiā: vltimū mobile nūq̄ ꝑducetur ad gradū in quo pōt mouere. ita ꝙ ceſſabit ꝓpter remiſſionē forme in vltimo: nō ꝓpter ꝑuitatem quātitatis: licʒ forte ſit minus ꝓcedentibus. ꝛ erūt tot alterationes: quot alterātia. ꝛ altera ꝓportionata. vnūquodq̧ vero alterās tardius mouebitur: quāto debiliꝰ. ꝛ ita duplū in nō duplo: q2 nō eadem virtus: nec equalis. tēpora etiā nō ſunt oino ꝯſter: q2 vnū icipit ante finē alteriꝰ. ꝛ ideo nō duplū in ſexquialtera ab vna vtute: ſʒ a duabꝰ. Sic 2ꝰ curſus ſi eſſent equales. quorum vnus iciperet in medio alterius eſſe ſexquialteri ad tempus vnius illoꝝ curſuum. ¶ Iteʒ ſi vnūquodq̧ alterans tardius mouet quāto debilius. ergo z^m tardius prio ſed z^m eque cito cū ſecūdo: q2 icipit quādo venit ad illum gradū ad quē z^m venerat quādo icepit. ꝛ ita eque efficax: q̄tum ē ex itenſiōe forme eſt quodlibʒ poſt primū: ſed b. eſt minus a. q2 a. quādo icipit eſt remiſſius o. Si autem b. alteret c. nō oʒ c. eē etiā minus ipſo: quia b. quādo icipit. ē ita itenſum: ſicut a. qn̄ icepit. ꝛ ita paſſuʒ equale ſibi ꝓportionatū. ¶ Cōtra. ſi ex itenſiōe forme ceteris paribus cōcludiṫ maior quātitas paſſi ꝓportionati. ergo b. cū a. continue itenditur per o. vel ꝙ a. cōtinue maius ꝛ minus alterat b. anteq̄ veniat ad gradum in quo b. pōt agere a. maius ipſo b. alterabit ꝯtinue ponaṫ aliquid ꝺ ipſo c. vſq̧ ad d. quādo igiṫ totū b. veniet ſimul ad gradū actiuuʒ c. vſq̧ ad d. eſt aliqualr̄ alteratuʒ. igiṫ ſi illud alterat. ꝛ vltra hoc totū reſiduū ipſius c. vſq̧ e. vt paſſum ſibi ꝓportionatum ſimul agēt a. ꝛ b. in c. vſq̧ ad d. ꝛ cōtinue vltra d. extendet ſe a. ꝟm ꝙ creſcit. ꝛ ita c. d. citius ē actiuū q̄ d. e. ꝛ ꝑus aget in ꝓpinquū: ſibi ꝓportionatū q̄ in diſtās in quod aget ꝟm ꝙ creſcet. Sic ergo poſt ꝑmū alteratū ſemp erit ſucceſſio ꝟm partes mobilis per comparationē ad quodcūq̧ vnuʒ agēs. Similr̄ cuiuſlibʒ agētis ꝑter illa ꝓportionata prior pars ꝑus aget: q2 ꝑus ꝑducetur ad graduʒ actiuū. Et erūt poſt ꝑncipiū c. agentia ifinita quolibʒ tēpore prius in actu alio. ꝛ ipſum ad actū ꝑducens: ꝛ cuiuſlibʒ paſſum creſcit in ifinituʒ: ſicut ꝛ ipſum creſcit. Si vis hoc vitare. dic paſſum ꝓportionatū intenꝰ nō neceſſario maius eſſe. fac concluſionem: ſicut ſub ℞ in proſequendo. 9^m. ꝛ. 10. ar^m neceſſario cōceditur ꝙ a duobus ſimul mouetur. Quicqd ſignatum mouet̄ pari rōne a. 3. ꝛ iferius quodlibʒ ꝑus tempore ꝛ nᵃ in motu: ſʒ natura tm̄ i mutatōe ꝑus eſt in actuq̄ aliud. ꝛ hoc vbi forma iducta eſt actiua. ſecus ē in latiōe. vbi ꝑus tempore ꝛ natura vt effectus por: nō vt cauſa: ſic q̄libet agēs comparaṫ ad ifinita paſſa in quoꝝ ſemper vnuʒ ꝑus tēpore ꝛ natura: vel nā tm̄ agit q̄ in reliquū. ꝛ ꝓcedit vtrūq̧ vſq̧ ad determinatū ad q̄^m. ſ. pˢ ſe vtus agētis extēdere: ſicut o. alterat a. b. nō ſimul. Sed a. ꝑus: nec a. ſimr̄ ꝛ ſic in ifinitū. a. ergo agit detur vſq̧ ad d. in infinitas partes b. c. ꝛ in nullā ſimul. ꝛ ita ifinitas paſſoꝝ. Similr̄ quelibet pars a. agit in b. ꝛ nulla ſimul cū alia: q2 nulla eque ꝑ eſt in actu actiuo: ſicut alia. Sic oino oʒ ponere ifinitateʒ agētiū ꝛ patiētiū tpe vel nā ordinatoꝝ. ꝛ ponēdo ꝙ ſit alicuiꝰ agētis aliqꝺ ꝑmū paſſuʒ: vt o. a. ꝛ a. b. vltra vt ℞. ſ. deduciṫ creſcēte a. creſcit eius mobile ꝓportōatū. ꝛ ibi vltra terminū b. erit oino talis ifinitas ꝛ agentiū ꝛ patientiū: ſicut nūc dicta eſt. ergo omni modo ordo temporis vel nāe vel vtriuſq̧ eſt ſemp ꝟm partes mobilis. ¶ Hoc nō ꝑ nihilo voluit Ar. Tamē omnis pars pi cuʒ ꝑncipali agente in partē aliā. ita ꝙ faciunt vnū agens. igiṫ ꝑncipale totuʒ alterat: ꝛ habʒ paſſum ꝓportionatū in quod agit nō ſimul ſed ſicut natū eſt moueri ꝟm partes: ꝛ per eas vt cōcauſas Sicut mouēs habʒ vnū mobile localr̄ ꝙ totuʒ nō fert ſimul reſpectu ſigni in ſpacio minori mouēte citius partes ceſſant alias ad gradū actiuuʒ mouere. Sic ergo pʒ ad argumēta. ꝛ de ꝓportionato paſſo ꝛ regᶦᵃ. 7ᶦ. Et quomō nō

vna alteratio: niſi aliquo modo ꝓpter vnitatē cōtinuitatis inter alterabilia: quandoq̧ vero nec illa eſt: ſed tm̄ cōtiguitas: q2 ad ꝓpoſitū: nō multū refert dubiꝰ ſi vna pars mobilis poſſit aliaʒ mouere ꝛc̄.

Sed primum argumentū cōtra vtrūq̧ membꝛ querit de ꝑma ſuba. vbi dicitur: ꝙ nunq̄ eſt ſucceſſio alterationis ꝟm partes mobilis. ſic ꝙ vna alteret aliā: quod oñditur multiplr̄. ¶ Primo ſic: q2 efficiēs ꝛ effectus nō ſunt vnū ens. 8ᵒ. phyſicoꝝ. n^m continuum mouet ſe. ¶ Iteʒ generās eſt ꝑus naturalr̄ in actu genito. ergo quot partes in mobili: tot ſic ſe haberēt ꝙ prius naturalr̄ in actu ꝟm formaʒ eēt vna q̄ alia ꝛ diſtincta. q2 alterās. ꝛ ita ifinita in actu. ¶ Item 3ᵒ. omne generās habʒ vnū ꝑmū ꝛ imediatū genitū: illud nō poteſt eē idiuiſibile. Tū q2 forma nālis non eſt nata ibi eſſe. Tum q2 illud alteraret aliud idiᶦᶜ. ꝛ ſic totū alterabile ex indiuiſibilibꝰ ſuperfibꝰ. ꝛ motus ex mutatiōibus. ergo illud eſt diuiſibile. ꝛ ita ſi illud ſimr̄ nō ꝑus vna pars q̄ alia. Si habeo de vna parte ſatis eſt. ¶ Item. 4. nūq̄ aliquid alterareṫ q2 ab vno termino anq̄ perueniret ad aliuʒ. quantūcūq̧ illud eſſet modicū. eſſent ifinite generatiōes actu. ¶ Itē 5. quomodo pars pulſi pellet aliaʒ partē: vel tracti ps trahet aliam. vertigo. ¶ Itē quomodo vna pars grauis mouet aliā. ¶ Item 6ᵒ. cū impreſſio agētis nō ſit ſibi vniuoca: ſed analoga: q2 generaṫ ab eo ꝟm eētiā ꝛ eſſe quomodo generabit effectū vniuocū in ſecūda parte ſibi que genita eſt ab agēte. ¶ Item. 7. ſi generat ipreſſioneʒ ſibi ſimilē. ergo nō mouebit materiā ad aliā formam: cuiꝰ contrariū pʒ de impulſu dato. ꝓiectio faciet impulſuʒ nō motū ꝛ impreſſio ignis in materiā aque faciet ipreſſioneʒ: nō formā ignis de potētia educet. ¶ Iteʒ. 8. nō eſt cā quare lux reflectiṫ ad obſtaculū frangaṫ ad dyaphanū mediuʒ diſcōtinuatū. ¶ Item. 9. ꝑma pars nō alterabit ſecūdam. niſi in virtute ꝑmi alterātis. ergo ꝑmū magis. ¶ Iteʒ. 10. in alterante pari rōne vna pars ꝑus alterabit q̄ alia: quia vna ꝓpinquor. Et ita tota virtꝰ ꝟm profundū non cōcurret ad agendū. Et ita efficaciter tūc poteſt operari quātūcūq̧ tenue: ſicut q̄tūcūq̧ ſpiſſum.

T. c. 30. ꝛ circiter.

Poniṫ igitur ꝙ nulla pars mouet aliaʒ in mobili ꝓportionato: ſed totū immediate a ꝑncipali agēte mouet̄. ¶ Cōfirmatur: q2 realiter agēs agit in realr̄ ꝑuatū: ſed quādo realiter forma ē in aliqua parte eſt etiā in alia. igiṫ in alia non eſt actio. ¶ Contra. illud agēs eſt imediatum ꝓximo patiēti. per hoc eniʒ in ſcd̄o de anima ꝓbatur neceſſitas mediȷ inter viſibile ꝛ viſum. Similr̄. 7. phyſicoꝝ. ¶ Iteʒ per hoc probaṫ deus eſſe vbiq̧ pſēns ꝟm eſſentiā: q2 vbiq̧ agit. ¶ Iteʒ virtus nō ē. vbi nō eſt ſubſtātia. ¶ Item ſi nō eſt imediatuʒ ꝓximo effectui. ergo aliquid mediū in qꝺ non agit: q2 tūc aliꝺ nō eſſet ꝓximꝰ effectus ergo nec in remotius aget. Ex illo ꝓbato ſeqtur ꝓpoſitum: q2 extrinſecum agēs nō pōt eſſe imediatū cuilibʒ parti mobilis: ſicut vna alijs. ¶ Itē deſtructa forma partis ꝓpinquioris: deſtruiṫ forma partis remotioris. ꝛ poᵗᵃ ponitur. igiṫ forma ꝓpinquioris ē cauſa alterius. ¶ Ad illa reſpōdetur. ¶ Ad ꝑmū ꝙ tactus mathematicus nō ē neceſſarius agentis ꝛ patiētis. cum. n. nō tāgant niſi ſuperficies vltimas nō agunt niſi in illas. ꝛ ita in nullā. ꝛ ſic nihil eſt ar^m. igiṫ requiriṫ tactus vˡᶦˢ. ꝛ ſic intelligiṫ Ar. 7. phyſicoꝝ. preſens in rōne potentis agere. ꝛ ſic eſt pſēns ꝓfundo paſſi. vbi nō eſt eius eſſentia. ſic ad ꝓbatiōes: nec ex illo añte ſeqtur propoſitū: quia nulli parti pōt eſſe imediatum. ¶ Ad ſecūdū imediatuʒ ſi excludat mediū in rōne cauſe cōceditur. Si effectum itermedium falſum eſt. hec. n. forma partis ꝓpinque eſt effectus imediatior q̄ remote: ſicut mouēs nō poteſt producere aliqꝺ vltimū: niſi per itermedia: quoꝝ nullum eſt cauſa vltimi

T. c. 73 ꝛ idc.

T. c. 8. ꝛ idc.

TIO

ADDI ſed effectus po᷑:ſed ibi tempoꝛe po᷑:hic quandoqꝫ nā tm̄.
℄ Cōtra.nec ſic oꝛdo qꝛ adamas attrahit ferrū nō aerem itermediū:ꝛ centrū terrā:nō aerē itermediū. ℄ R̄ńo. oē agens in remotius ṗus agit in ꝓpinquius.ſꝫ nō actōe ſimili.piſcis moꝛtificat manū piſcatoꝛis non rethe. Et ſol agit in oꝛbē q̄ ṗus in eſta:nō tn̄ ibi.ſicut hic foꝛmas ꝓducēdo
℄ Alr̄ centrum nō trahit:ſꝫ terra ſua grauitate mouet̄:ſicut.q.centrū attraheret.ſic exponūtur.

Notandum ꝙ h̓ pō de imediatiōe agētis ſuo paſſo cōceditur falſa:qꝛ tm̄ ſupficiei eēt imediatū.ꝛ tūc nō ſaluaret̄ pō de ſucceſſiōe motus penes ptes mobilis.qꝛ in mobili eēt dare ṗmum.Et vel poſt qes vel nūc immediata.ꝛ in mobili idiuiſibilia immediata.ſimilr̄ ꝙ poſt hoc tāgitur ꝙ ṗus nā vel tēpoꝛe agit in ꝓpinquum q̄ in remotū licꝫ verū ſit.ꝛ bn̄ reſpōdetur ad iſtantias:tamē nō eſt ꝓpoſitū.ergo de ꝓpoſito quedā argumēta ṗma vident̄ cōcludere ꝙ impoſſe ſit ſucceſſiōem mot⁹ eē ƀm partes mobilis.Quedā ꝙ hoc ē impoſſe. ſic ꝙ pars poꝛ moueat ſcđam. ℄ Tenēdum autē videt̄ ƀm Az.ꝛ in motu locali eſt manifeſtū:ꝙ ſucceſſio pōt eſſe ƀm partes mobilis.Et ꝙ ex hoc ſequat̄ aliud.ſ.cauſalitas prioꝛis reſpectu poſterioꝛis.Pꝛobat̄:qꝛ oē ens actiue pōt oē ens in potētia ſiſe ſibi facere actu.poꝛ pars poꝛ eſt in actu actiue q̄ ſcđa ex ypotheſi ſucceſſionis.igit̄ ſcđam que tūc ex ſe ē in potētia pōt facere actu cū ſit approximata. Nec videt̄ impedimētū:vt oñdetur reſpōdendo ad argumēta.ergo pōt cōcedi ꝙ mot⁹ pōt eē ſucceſſiue ƀm partes mobilis.ꝛ ſic etiā ꝙ poꝛ alteret poſterioꝛē:qn̄.ſ.poꝛ puenit ad gradū actiuū ƀm f.nō a ṗncipio ƀm c.Et vbi nō ē ſucceſſio ƀm illas partes pōt cōcedi ꝙ illa cālitas manet:qꝛ poꝛ ps ṗus nā hꝫ foꝛmā q̄ poſterioꝛ:lꝫ nō tpe.ergo pōt eā facere in illo:qꝛ in iᵒ tunc uᶜ nō hꝫ ſic in illuminatiōe.Si aūt eſt ſucceſſio ƀm foꝛmā:tūc pars poꝛ aget:nō ſecūda a ṗncipio:ſꝫ qn̄ hꝫ illam ƀm gradū actiuum.

Ad argumenta ℄ Ad ṗmū vnuꝫ ens ꝛc̄.continuum ſlm̄ eſt.vnum idētitate verū eſt. ℄ Ad Ariſt.mouere ſe nō eſt vnā partē cōtinui mouere aliā. ℄ Ad zᵐ.actu eē eſt equocū: vel in entitate ꝓpria extra cām vel i eſſe diſtincto ab alys.ṗmo mō ē generās actu ṗus natura genito. Nō ſcđo: qꝛ cōtinuat̄ genito:ṗmo modo neceſſario ſunt ifinita actu:qꝛ quelibꝫ pars cōtinui eſt ſua entitate extra cām.ſcđo mō non. ℄ Ad 3ᵐ. ꝓpō ṗma negāda ē que eſt oppoſita cōcluſiōis que tenet̄ vn̄ ſi poneret̄ ſucceſſio rōne foꝛme nō eēt aliqđ ṗmuꝫ geT.c.5z. ꝛcirciter. nitū ei⁹.6.phyſicoꝝ.ca.4.ꝛ.5.ā.ā.manifeſte. ℄ Tum primo vt opponit̄ ei qđ eſt ƀm partē.ſic cōcedit̄ ṗmū nō primo tēpoꝛe. ℄ Ad quartū.illud nō ē cōtra cālitatē partis ad partē.Sed abſolute cōtra ſucceſſionē penes partes.ꝛ idē fieret cōtra ſucceſſionē ƀm foꝛmā. vnde ifinite tranſmutatōes in potētia:qꝛ cōtinue ſiue a ṗncipali agēte: ſiue partis a pte. ℄ Ad qntū ꝙ localr̄ mouet̄ motu illo nō acquirit foꝛmā actiuā ſaltē vnica actiōe:iō nec ps partē mouet:nō ſic in alteratōe:vtrobiqꝫ tamē eſt ſucceſſio ƀm partes. ℄ Cōtra.mobilis localr̄ vna pars ꝓpinqoꝛ.ꝛ ṗus oꝛdine nature mouet̄.ita ꝙ motu ei⁹ poſito ponit̄ mot⁹ partis poſterioꝛis.ꝛ deſtructo d̄ſtruit̄:ꝛ tamē nō ſeqtur ꝙ ſit cā.igit̄ nec alibi. ℄ R̄ńo.ſola ꝓpinqtas nō cōcludit:ſꝫ qꝛ recipit foꝛmā actiuā pōt agere in approximatuꝫ paſſum. Oꝛdo tn̄ nāe h̓ conce⁹ in effectib⁹ oꝛdinatis:nō cauſis: nō ſic in alteratione:qꝛ effectus h̓ poꝛ nō eſt nat⁹ cauſare zᵐ. ſicut ibi. ℄ Ad 6ᵐ.ſi itelligat̄ ꝙ omne agēs imprimit ſpeciem imediate negat̄.Sed foꝛmā vniuocā ſue in mā nata recipere.ꝛ ita illa pōt vniuocā facere. ℄ Per hoc ad ſeptimū nō eſt impſſio que moueat māꝫ.tūc.n.moueret̄ a ſe nō ab agēte extrinſeco:ſed extrīſecū mouet imediate ad foꝛmā. ℄ Ad 8ᵐ magis per hāc pōnem q̄ p aliā dat̄ cauſa

foꝛme vel eque.actiuū eni agit in receptiuū:ꝛ quia iuenit obſtaculū nō pōt verſus illā partē agere:agit reflectendo
℄ De.9ᵒ.poſt. ℄ Ad.io.nō ē ſiſe:qꝛ ƀm ptes agētis nō eſt ſucceſſio.partes.n.accidūt agēti per ſe ſunt paſſi.Pꝛopinquitas igit̄ partiū ci⁹ ē p acciñs:ſicut ꝛ pti^{tas}:qꝛ ſi nullas partes haberet:ꝛ eſſet eque actuale.eque ageret. ℄ De ſecūdo icōuenieti v̄tus in toto ē vna.ꝛ maioꝛ in maioꝛi quātitate:licꝫ per acciñs ſit quātitas:ideo tota in ꝓfundo cōcurrit.Et per hoc ad aliud icōueniēs:ꝙ in tenui nō eſt tanta v̄tus:qꝛ in maioꝛi magnitudine maioꝛ v̄tus. ℄ Ad vndecimū qđ ē cōfirmatio poſitionis rn̄o. actio ſubita ſimul ē cū termino.iō ſic nihil agit in realr̄ ꝑuatū: tūc quādo agit ſꝫ vſqꝫ tūc. ℄ Cōtra reſpōſionē ad.ioᵐ.ſi quātūcūqꝫ agēs nō alterat niſi partē mobilis minoꝛē in īfinitum quacūqꝫ data:quare nō quodcūqꝫ paruū agēs poſſet idē alterare.ꝛ ita nulla exigētia paſſiuoꝝ ꝓpoꝛtionatoꝝ mob⁹ diuerſis.
℄ Ad hoc ꝛ ad 9ᵐ argumētū dicetur ꝙ ṗmū alterās alterat ṗncipalr̄:pars alterata alterat iſtrumentalr̄.iō maius pōt in paſſium maius:vt ṗncipale agens:nō tamē niſi per partes paſſi:ſicut in motu locali virtuoſi⁹ pōt maius mobile trāſferre:tamē nō niſi mō ſibi poſſibili.ſ. ſꝫ ſucceſſionem partium reſpectu ſpacy. ℄ Cōtra.foꝛma vniuoca in quocūqꝫ eſt hꝫ rōnē cauſe:qꝛ cāe oꝛdinate ſpē differūt. z. ſup.Ideo in vniuocis ſolum poſſis ifinitas.igitur pars alterata nō ē iſtrumētū ṗncipalis agētis. ℄ Aliter dicet̄ ꝙ agēs ṗncipale:ꝛ ps alterata:vt vnū agēs alterāt ptē aliaꝫ.
℄ Cōtra.vel vtrūqꝫ eſt cauſa ſufficiēs effectus. cōtra eſt io.ca.iuxta:aut neutrū.ꝛ tūc ſeqtur ꝙ ṗncipale agens nullius erit cauſa ſufficiēs:qꝛ nō foꝛme in idiui^{li}:qꝛ ibi nō eſt nō in diui^{li}:qꝛ ps eius cum ṗncipali cā cāt ptis alteri⁹ foꝛmā.ꝛ tamē ṗmū alteratū:vt ita dicam nō alterauit ſe.

Sic igitur vide quomodo poſſibile eſt ſucceſſiōeꝫ eſſe in alteratiōe vel altera^{b⁹} ōnter entibus ƀm altera^{ta} ꝓpoꝛtionabilia diuerſoꝝ alterantium que alterata quādoqꝫ ſunt cōtinua quādoqꝫ cōtigua. zᵒ quomodo ƀm partes vnius mobilis ꝓpoꝛtionati pōt eſſe ſucceſſio ꝛ cauſalitas a.reſpectu b. quādoqꝫ cauſalitas ſine ſucceſſione in illuminatiōe:quādoqꝫ ecōuerſo in latione. ℄ Et argumēta cōtra hoc. 3ᵒ quomodo nec in ṗmo modo:nec in ſecūdo a.ƀm quemlibꝫ gradum foꝛme eius alterat b.ſed ƀm tertium. 4ᵒ quomodo agēs preſens ꝓximo patienti vel effectui ṗus agat in propinquum q̄ in remotum.

Nota ꝙ via tenēs ſucceſſionem alterationis penes di^{tem} foꝛme habꝫ ponere gradus infinitos in foꝛma.ꝛ n^{m} minimuꝫ quo remiſſioꝛ nō poſſit per ſe eſſe: qꝛ ṗus tempore acquiritur.ꝛ poſt tempoꝛe deperditur. ℄ Cōtra illa ſimt̄ tabula.5.phyſicoꝛum. ℄ Secūda via.ponēs quēlibꝫ gradum eſſe aliud idiuiduum ſpēi habꝫ negare ifinitateꝫ: qꝛ alias ſummus gradus ifinitus:quia excedēs ifimū p infinitos equalis quātitatis ponēs minimū ꝛ maximum pōt negare cōtraria ſimul:ſed ſucceſſionē pciſe ponet ƀm partes mobilis.6. phyſicoꝝ. ℄ Cōtra illud codē modo videtur ponēdus mot⁹ in ſubſtātia.ſicut in qualitate:quia penes partes mobilis ſucceſſio vtrobiqꝫ:vt dcm̄ ē ſupra: qđ videtur cōtra Ariſt.5ᵒ.phyſicoꝝ.vbi cōcedit in tribus generibus negat in ſubſtātia. ℄ Item videmus ꝙ aliquod quātum motū ṗus habꝫ caloꝛē remiſſum.poſtea itēſum: quomodo ſit hoc. ℄ Ad ṗmū:quedā foꝛme ſubſtātiales ſunt vnigence que eādem diſpōnem requirūt in qualibꝫ parte:vt foꝛma ignis.ibi poteſt cōcedi ſucceſſio gn̄ationis penes partes māe extēſe p acciñs.De cui⁹ vna pte ṗus reducit̄ foꝛma q̄ de alia.Sic rn̄det ariſt. ad rōnē Zenonis in mutatiōe ƀm cōtradictiōem ponit meᵐ penes ptes mobilis.Et ſic currit illa ꝓpoſitio.ꝙ nūq̄ vna pars aque ē ſūme diſpoſita ṗmo cū alia pte:ꝛ tūc ſit gn̄atio ignis quādo

T.c.7. ꝛ idē.
T.c.9.ꝛ inde.

ADDI cordum eſt ſumme diſpoſitū cōtrario ſibi. Alie forme ethe/
rogenee: vt anima nō requirūt eandē diſpoſitionem in q̄/
libet parte. ꝛ ſi poſteri⁹ alterari icepit vna pars q̄ȝ alia poſ
ſibile eſt quālibȝ in vno iſtāti eē ſumme diſpoſitā ſuo mō
Et ita anima ſimul pōt iduci. ſic igiť aliqua generatio nō
eſt motus ſicut alteratio. ¶ Cōtra. ergo aliqua alteratio
nō eſt motus. ¶ Alr̄ pōt dici q̄ generalr̄ forma ſubſtātia/
lis perficit materiā nō mete quātitate. ꝛ ideo ſuum p̄mum
ſuſceptiuū iquantū huius nō habȝ partē extra partem. Et
ideo in eius iductione nō eſt ſucceſſio ꝓm partes ſui ſuſce/
ptiui: q2 ſuſceptiuū per ſe nō habȝ partes: ſed per accidēs:
q2 nūq̄ȝ eſt ſine quātitate. Et ideo per accñs pōt eē ſucceſ/
ſio penes partes ſuſceptiui: per ſe aūt in alteratiōe: q2 qua
litas eſt per ſe in quāto. ¶ Ad ſcōm. ſi ab aliquo iſtāti ici/
pit corpus calefieri non eſt p̄ma pars motus ſicut nec mo
bilis iducitur in partes mobilis aliq̄s gradus minim⁹ ca/
loris: qui eſt mēſura in p̄ma parte mobilis per tēpus icipit
alius motus eiuſdē partis ꝓm aliū gradū maiorē. Cōtinu/
atur tamē p̄ma alteratio in partib⁹ alijs mobilis. ita q̄ q̄/
libȝ vna alteratio eſt ꝓm vnū gradum iductum ſucceſſiue
in partibus mobilis. qua ꝯpleta vel quātulacūq̄ȝ eius par
te pōt icipere alia. ꝛ ſic cum illa alia tertia. ꝛ currūt multe
ſiml' vel ꝯiter entes. ita tñ q̄ nihil ſil' alterať niſi vna illa
rū: ſȝ pōr ps alterať 2a alteratiōe qū poſterior adhuc p̄ma
alteratōe alterať in fine pōr ps eſt itēſius cada q̄ȝ ps poſte
rior. ¶ Cōtra. quicūq̄ȝ gradus ex quo eſt idiuiſibilis tot⁹
ſimul iducitur. ꝛ ita per mutatiōem illa nō eſt termin⁹ ali
cuius motus. ꝛ videť motus componi ex mutationibus.
¶ Itē agens ſufficiens approximatum paſſo diſpoſito in
T.c.10. naturalibus: vt videť: ſtatim agit. 9. metaphyce. ca. 4. igiť
cum iſtud calefaciēs ſit actiuū ꝓm illas alteratiōes diuer/
ſas ꝓm diuerſos gradus forme. ꝛ ſemp̄ approximať paſſo
alterabili ꝓm omnes illas imediate poſtq̄ȝ alterauit ipſuȝ
p̄ma alterabit ipſum ſecūda vel neceſſario geſceret p tem
pus nō agens: cum tamē ſit actiuū ꝛ paſſo approximatum
¶ Item quātūcūq̄ȝ debilis virtutis calefaciēs calefaciet
mobile ſibi ꝓportionatū in quātitate eque cito itenſo ca/
lore ſicut perfectiſſimū calefaciēs: quia oportebit ꝓcede/
re per omnes illas alteratōes ordine certo. ꝛ iter quaſlibȝ
eſſe quieteȝ. ¶ Item. 5. quelibȝ pars eſt ſub alio gradu q̄ȝ
alia. ꝛ ita ſub alio idiuiduo. ꝛ ita totū erit calidum. n° vno
care ꝓm nūerū. Sed multis valde forte infinitis in actu.
¶ Item aliqua alteratio eſt ſubita. vbi tamē mobile ē di/
uiſibile. ğ h̄ nō eſt cauſa. ¶ Ad .i. quilibȝ gradus ꝛ ſi idiui/
ſibilis eſt in ſe inquantū eſt gradus forme. tamē eſt diuiſi/
bilis per accñs ex ſubo ꝛ ſucceſſiue iduciť in partes mobi
lis: nec ē ibi aliqua mutatio alicuius partis. Sȝ motus.
¶ Cōtra. igiť mot⁹ ſine mutatiōe. nā illa mutatōe qd mu
taretur? Non pars illa moueť nō indiuile illud non recipit
calorē: aut opȝ cōcedere punctuȝ calefactibile ſubito: aut
nullā mutatiōnē ibi qua aliqd nouum inſit. Scōm illam
T.c.63. viā pūctus nihil eſt. ¶ Ad ſcōm. 8. phyſicorū. ca. 8. Amp.
in generatiōe nihil ꝓducit natura: vt ſtatim corrumpatur
ergo ſi poſſet aliqua pars mutari: non imediate ſequereť
ſcōa poſt terminū alteratiōis p̄me in quātacūq̄ȝ parte: ſed
opȝ quietē itercipi mediā in qua p̄mus gradus ieſſet: nec
eſt paſſum diſpoſitū ſtatim recipere oppoſitū illius qd̄ ſta
tim eſt iductū. Q̄to tempore oȝ quieſcere. ¶ R̄ño. nō eſt
dare certū tempus: q2 minus ꝛ minus in infinitum ꝓm q̄
maior eſt motis virtus. ¶ Per hoc ad tertiū quomodo ve
locius mouet itenſius noīatiue. ¶ Alr̄ ad 3m. imperfectū
mouēs oȝ icipere a minimo gradu. ꝓcedere per oēs me
dios: perfectius poteſt icipere a ſecūdo. ita q̄ ille ſit ſibi p̄
mus. alius perfectior a 3° alius a 4°. ꝛ ſicut nō eſt p̄m⁹ ne
ceſſarius ante ſcōm ex parte mobilis. ſed ꝓpter imperfe
ctionē mouētis qui nō pōt pfectius. tūc aſſimilare ſibi paſ

ſum. ita forte icipienti a ſecūdo nō eſt tertius necario p̄ot
4°. ſȝ immediate quartus. alij eſt ſibi ſecūdus ſextus. alij
ſibi tertius. ¶ Ad 4m diuiſ'le non eſt mots diuiſ'le quādo to
tum p̄mo ꝛ ſimul alteratur.

Ex predictis nota ſex cōcluſiones. ¶ Prima q̄ in omni tranſmutatione ꝓm partes
mobilis eſt p̄us a. d. ¶ Secūda. in omni tranſmutatione
qua forma actiua iducitur vſq̄ ad gradū actiuū eſt p̄us a.
vtroq̄ modo ꝓm partes mobilis. ¶ Tertia. iductione cu
iuſcūq̄ forme poſſibile ē p̄us b. ſȝ partes mobilis. ¶ 4°.
in nullius forme iductiōe eſt per ſe neceſſaria ſucceſſio tē
poris ꝓm partes mobilis. ¶ 5°. in omni inductione ex par
te graduū forme ē poſſibilis ſimultas oppoſita omni mo
do prioritatis. ¶ Sexta. in aliqua iductiōe ē poſſibile p̄us
a. d. ꝛ b. ꝓm partes forme: vbicūq̄. ſ. forma habȝ gradus ꝓ
prios. vbi nō habȝ. non eſt ſic poſſibile. vt ponit de forma
ſubſtātiali. ¶ Ad euidentiā concluſionū cuȝ ſit prioritas
nature taȝ in genere cauſe q̄ȝ in genere effectus: ꝛ prioritas
tēporis per a. intellige p̄us natura. per d. effectuȝ prioreȝ.
per b. p̄us tēpore in eſſendo. ¶ Cōtra quartū videtur eſſe
iſtantia de vbi ꝛ de quātitate iduda. ¶ Item quando pri/
mū alteratū proportionatuȝ agenti p̄mo incipit alterare.
aliud ſemper creſcit eius alterabile: vt pȝ ex ſupra dictis.
Et ita ſucceſſio ꝓm partes mobilis eſt per accidēs: quia al
terās ponitur variari. ¶ Ad primā inſtantiā ſi vbi eſt ali
qua forma mobilis ſit calor: tota eſt in tota. ꝛ pars in pte:
nec nata eſt p̄us tempore pars mobilis a. eſſe in parte. vbi
c. q̄ȝ b. in d. imo neceſſario ſimul tempore. ſi. a. b. eſt conti/
nuuȝ: quia continuū eſt cuius motus ē vnus. idiuiſibilis
ꝓm tēpus. 5° phyſicorum. Si autē motus localis ſit ad lo/ T.c.23.
cū cū por pars mobilis neceſſario ſit p̄us cū aliqua pte lo/ ꝛ idē.
ci ſignata q̄ȝ poſterior ps mobilis necīa eēt ſucceſſio ſȝ p/
tes mobilis vel ſil'. ꝛ. pſentes eidē parti loci: ſed 2m modū
non teneo. ¶ Ad. i. non eſt inſtātia. Similr̄ de augmento
nō prius a. pars mobilis acquirit quātitatē c. q̄ȝ d. b. alias
nulluȝ eſſet inſtans terminans motuȝ in quo totus ceſſa/
ret. ¶ Sed magis videnť iſtantie ie cōtra quintaȝ: ſed ſi
in omni genere ē generatio. ꝛ omnis motus termināť ad
mutationē neceſſe eſt in vltimo iſtanti aliquid forme idu
ci quod ante non infuit. ꝛ pari ratione poſſet tota. ¶ Con
tra. vnde ergo ſuce ꝓm formaȝ. ¶ R̄ño. ex defectu agen/
tis non potētis totū ſimul iducere poſſibilitas vero ſucceſ
ſionis ex parte forme. ¶ Cōtra in p̄ncipio agit ſecūdū vl/
timū graduȝ ſue potētie. ğ tūc ꝓducet qcq̄d pōt ꝓducere.
pōt aūt vltimū graduȝ ꝓducere. igiť ꝛc. ¶ Itē qcq̄d facit
in vltīo ſȝ aliquos nō manet. ¶ Itē ğ ſucceſſio a mouēte
nō a mobili nec forma. ¶ Ad p̄mū. agit quicquid pōt tūc
agere. nō quicq̄d pōt tūc agere. ¶ Cōtra. ſi tūc pōt: quare
nō agit: tūc cū non ſit ab extrinſeco: quia illud natū eſt fie
ri tūc. ¶ R̄ño. eadē eſt queſtio quare nō curro in iſtanti
cū potentia currendi ſit in me in inſtanti. ¶ Contra illud
nō eſt natū ſimul fieri. ¶ R̄ño. nec illud ab illo lȝ ab alio
¶ Cōtra. quicquid abſolute eſt poſſibile nūc fieri: nūc fit
a nunc potēte facere. ¶ R̄ño. nō: ſed a potente nunc face
re. ¶ Ad ſecūdū reſpōdeant illi aliqui. ¶ Ad 3m. nūquaȝ
eſt ſucceſſio in forme iductione neceſſario niſi ex reſiſten
tia mobilis ipſi mouēti que nō eſt ex cōtrario: quia tm̄ po
teſt ſuper illud: quantū pōt inducere formā: nec eſt ex na
tura mobilis abſolute: quia tunc cuicunq̄ȝ reſiſteret. Sed
ē ex defectu virtutis agētis. Inductio vero per quedā me
dia incompoſſibilia ſimul neceſſario eſt nō ſubita ex reſi/
ſtētia mobilis ad media ſimul: non quia mobile habȝ con
trariū: ſed quia mea iter ſe. Sed nō poſſe inducere niſi per
talia media eſt iperfectionis in agēte. ergo nec diſtātia ter
minoruȝ eſt cauſa neceſſaria ſucceſſionis: quia ſi vnus po
teſt ſimul iduci ꝛ alius. Si itelligatur diſtātia ꝓpter mul

ADDI ta media nō differt ab illa cauſa ꝓpter reſiſtentiaȝ medij
ad mobile. ⁊ hoc eſt ex icompoſſibilitate medioꝝ in iſto.
Si non eſt neceſſe ire per media ħ tūc. ⁊ hec cauſa nulla.
ergo tm̄ 3ª cauſa. ſ. reſiſtentia mobilis ad mouēs que eſt ꝓ
pter defectum virtutis mouentis.

Circa iſtas duas qōnes ꝺ magis ⁊ minus ſic ꝓcedendū eſt. p̄mo recipiē/
de ſunt opiniones: ⁊ improbāde. Scđo veritas declarāda
eſt. ¶ Opiniones ſunt tres. ¶ Prima ponit̄ ⁊ iprobatur
ab auctore. 6. p̄ncipioꝝ. ꝙ magis ē ꝓpter icrementum
ſubiecti vel accidētis vel vtriuſqȝ: tam in eodē ꝗȝ in diuer
ſis. ꝓbatur grauius ē quod habȝ maiorē grauitatē exten/
ſiue. ¶ Contra. ꝰ ſuſciperet tūc magis: quia icrementum
recipit ſm quantitatē: vt vir maior puero. ¶ Item quan
titates ſole per ſe ⁊ figure que cōſequūtur: qꝛ ille que per
ſe creſcūt: reciperēt magis: quod eſt cōtra Arꝫ. in predica/
in pᵒp̄di mētis. Tum in. c. de quātitate ⁊ qualitate. Tum ifra qua/
camtis. dratū creſcit gnomone circūpoſito: nō tamē alteratuȝ eſt
ca. penl' ¶ Iteȝ oē maius albū eſſet albius. pȝ eſſe falſuȝ. ¶ Opi/
timo. nio alia de cōtrario p̄us ponit̄ cum iprobatione. ¶ Item
improbat̄ de magis ⁊ minus in lumine in medio. vbi non
eſt cōtrariū. Simil'r de virtute ſine omni vicio ⁊ gratia ſi/
ne peccato in ſtatu inocentie. ¶ Itē motus in magis ē ꝺ/
albatio. ergo terminus ad quē non eſt tm̄ ſeparatio nigre
dinis. ¶ Item opīo 3ª de magis ſm eſſe in ſubiecto ponit̄
p̄us. ¶ Pro hac Boetius in p̄dicamētis. ¶ Cōtra ipȝ ar/
guitur. p̄us in ifinitū ⁊c̄. ¶ Iſte due opīones negāt in eēn
tia magis per hoc. 6. p̄ncipioꝝ. forma eſt cōpōi ⁊c̄. ¶ Iteȝ
differētia formalis eſt ſpecifica. ¶ Iteȝ addito aliquo nō
manet ſpēs. ¶ Cōtra illā concluſionē. illud p̄us factū ha/
bitibus preſentibus ⁊c̄. ¶ Itē illud contrariū in vno gra/
du eſt icompoſſibile alteri. in alio nō. igitur in p̄mo aliqd
habȝ in eēntia quo repugnat nō per ſubm. ¶ Opinio quar
ta auctoris. 6. p̄ncipioꝝ: ꝙ magis eſt ꝑ acceſſum ad termi/
num in quo fit ipoſitio nominis. ¶ Cōtra. tunc nihil eſſet
album albedine niſi albiſſimum.

Circa ſolutionem ſic ꝓcedenduȝ. Primo in vīi abte. et ibi. 5r. ¶ Prio
que ſit itentio Arꝫ. hic: quomodo. ſ. negat̄. Uno mō magis
in ſuba ⁊ accidēte. ¶ Scđo: ꝙ vbicūqȝ ē magis. eſt ꝓpter
hoc ꝙ aliqd ē maius nō maioritate molis: ſed perfectōis:
vel in nā rei: ſiue in cōplemēto perfectiōis: vel in potētia
ſiue in feruore actiōis. Prima dicit̄ naturalis bonitas. 2ª
dicitur naturalis vigor. ¶ Tertio: ꝙ non. vbicūqȝ eſt ma
ius perfectione. ibi eſt magis. ¶ Quarto: in quo cōmuni/
ter cōſiſtit ratio eius magis ꝙ ē maius ꝑfectiōe. ¶ Quin
to ꝙ maius ſic inuenitur in quocunqȝ reſpectu alterius:
vel minus: loquēdo de diuerſis naturis ſiue comparatis
iter ſe ſiue ad deum. ¶ Scđo procedendū ē in vniuerſali
cōparādo maius ⁊ minus ad vnitatē. Et p̄mo numeraleȝ.
vtrū idē numero poſſit eſſe maius ⁊ minus. ⁊ ibi prius de
claratur 4ᵒ articulus p̄cedens. Secūdo vtrū ideȝ ſpecie
poſſit eē maius ⁊ minus. Et iuxta hoc vtruȝ neceſſaria ſit
vnitas ſpeciei. ⁊ 3º an vnū genere poſſit eſſe ⁊c̄. Quarto an
vnūm analogice. Quinto an vnuȝ equiuoce. ¶ Tertio ꝓ/
cedendū ē in particulari. Primo quo iſtoꝝ modoꝝ ē ma/
ius in accidētibus. Secūdo in ſubſtātijs. Tertio quomo/
do hic ⁊ ibi al'r. Quarto ſpecialius ꝓcedetur. Et primo an
in ſubſtātijs materialibᵒ. Secūdo an in omnibᵒ materia/
libus rōne forme. Tertio an in ratōe materie. 4º an in ꝗȝ/
titatibus. 5º in qbus qualitatibus. Sexto an in relationi/
bus. Septimo an in actiōe ⁊ paſſione. ⁊ ſic ꝯñter de alijs
p̄dicamentis. ¶ De p̄mo Arꝫ. loqtur de quiditate iquan/
tuȝ exprimit̄ per diffinitionē. ⁊ ſic nō recipit magis: ita ꝙ
T. c. 10. icludat: qꝛ abſtrahit ab vtroqȝ oppoſito. ꝓbat̄ per ꝓprie/
huiᵒ. tatē precedentē quocūqȝ addito. ⁊ eſt iquantuȝ diffiˡⁱˢ. Qꝛ
dicit. ſubſtantia ſm ſpeciē accipit pro quiditate in vniuer
ſali: ſicut per totū hic accipit̄ ſubſtantia. Qꝛ dicit. ſi quideȝ
cū materia: vel ſunt due dictiōes ſi ſubſtātia habȝ magis
quidē cuȝ materia vel vna dictio. ſi quidē cum materia. i.
in iferioribᵒ que reſpectu eius ſunt materialia. Nulla er/
go maioritas ē in qditate: vt qditas: qꝛ abſtrahit ab omni
cōditione indiˡⁱ. ¶ Hoc verum in ſubſtātia ⁊ accidēte. 8.
metaphyſice apᵈ. De ſecūdo. vbicūqȝ aliquid ſm aliquid
dicit̄ magis ſi vtrūqȝ eſſet idiuiſibile eſſet impoſſibile ma
gis igitur alterū ē in ſe maius. Et cōmuniter eſt illud ſm
ꝙ aliquid dicit̄ magis. Maius ⁊ minus ē aliquoruȝ com
paratoꝝ ſm ꝓpriā quantitateȝ virtutis vel mol'. Magis
dicūtur aliqua que comparātur ſm illa que dicuntur ma
ius ⁊ minus. ¶ De tertio: quia nihil magis niſi predicatū
denomiatiuū. ideo ⁊c̄. ¶ Predicatū eni dcm̄ in qd equa/
liter dicit̄ de quolibȝ ſubiecto. quia ꝑ ſe icluditur in quoli
bet. ¶ Cōtra. non ꝓbatur p̄ma. ¶ Iteȝ per 2m probatur
equalis veritas cuiuſlibȝ cōpoſitionis. non aūt equalitas
in predicato. Ita dicetur in denomiatiuo. ſi eni neceſſaria
eſt cōſequētia ab abſtractis ad cōcreta: ſed omnis albedo
eſt equal'r albedo: licȝ nō equalis albedo. ⁊ omnis albus ē
equal'r albus. ¶ Ad p̄mū aduerbiū nō ē determinatiuuȝ
niſi vi verbi: vel habētis vim eius participiū includitur in
cōcreto: vt habēs: non autē in abſtracto. ¶ Iteȝ in gram/
matica notatur ꝙ adiectiua tm̄ recipiunt cōparationem.
¶ Cōtra. tm̄ cōcluditur improprietas: nō falſitas. ¶ Rº
ad 2m ſoluit p̄mum. vbi dicitur ꝙ ħ nō eſt magis albedo:
nec vt magis determinat cōpoſitionē: nec vt predicatuȝ.
Sed tm̄ ē maior albedo. ¶ Iteȝ aut ſignificat maior cuȝ
albedine: qđ magis cū albo. ¶ Ideo cuȝ equaliter deter/
minare poſſit predicatū hinc ide nō tenet ꝯſequētia. Nul
lum igitur abſtractū dicitur magis: nec aliqd dicit̄ magis
aliqd in abſtracto. ¶ Rño. logica: quia ſi magis determi
net eſſe: falſa eſt. Si predicatū ratio grāmatica. illud non
ē determinabile per magis: ſed tm̄ adiectiuū forma dicit̄
maior alia ſm quā ſubiectū habēs dicitur magis alio. Lȝ
forma ſit maior alia. nihil ſecundū eaȝ dicitur magis niſi
denominet ꝓprie ħ eſt ſubiectū alterius nature. Ideo ſȝ
formā ſubſtantialē nihil dicitur magis. ¶ De quarto. ne/
ceſſe ē illud quod dicitur maius habere latitudinē quan/
dā: cuius ſunt duo termini in ſummū ⁊ in ymū. iprobatur
Probatur rōne: quia nō ſtat in idiuiˡⁱ. ¶ Item auctorita/
te Arꝫ. determinatoꝝ nulluȝ recipit magis. Determinata 8º. huiᵒ.
dicūtur limitata ad gradū indiuiſ'em. ¶ Itē Simplicius vbi. ſ̄.
quadā infite. ¶ Itē auctor. 6. p̄ncipioꝝ ad terminū acceſ/
ſus ⁊c̄. ¶ De quinto: ſicut creature ꝓcedūt a deo: vt nūe/
ri ⁊ orte. Ita iequaliter: qꝛ multe numero: quia inequales
menſura: quia compoſite pondus. i. ad diſſolucm iclinatio.
igitur maior ħ illa. Sed iter ſe comparatio ꝓpria. Ad deū
comparatio exceſſiua.

Circa ſecundum p̄ncipale. ¶ De p̄mo henr. e. f. ꝙ ſit in accidentibus ꝑs
poſt partē. ideo ibi natura ſingularis habȝ latitudinē ⁊ de
terminata ad ſingularitatē nō determinatur ad gradū: ni
ſi per motū potentē ſiſtere in quolibȝ gradu. Quando er/
go forma accidentalis vna maior alia latitudo ponit̄ non
tm̄ in natura ſpecifica: ſed in eadeȝ ſingulari forma. ⁊ hoc
nō eſt ſm gradus indiuiſ'es. Sed partes diſibiles haben/
tes terminos indiuiſ'es: vel quaſi cōtinuātes: alias nō eēt
motus cōtinuus ⁊ cōtinuatus per mutationē. Sed nūqd
ifimus: non: quia non ē dare p̄mā mutationem in motu.
¶ Item nec vltimū nūc i eſſe. ergo ifiniti gradus. ¶ Itē
ergo ſummus ifinitus. ¶ Item ergo aliqs gradus erit i/
ferior materia. ¶ Quere ſolutionē Q. 26. g. In ſubſtātijs
nō ſic: ſed ſola natura vniuerſalis habȝ latitudinē in quo/
libet ſingulari eſt determinata ad gradum. ideo nō eſt ibi TIO

ADDI mo⁹: nec intenſio: lʒ magis. ⁋ Cōtra de gradibus equalibus ſcōs nō itendet. ⁋ Item ex ſequēti ⁊ precedenti quo modo fit vnū. ⁋ Itē termini motus icōpoſſibiles.o.26. g. ⁋ Itē forma moueretur a magis in minus. ⁋ Itē perfectioꝛ cōpoſitio realr. Rōnale videt̄ ꝙ vbicūqꝫ eſt magis eodē modo ſe habeat ad minus. Quādo autem in aliqua ſpecie ē: vel in ſuba non ponitur cōpoſitius qō eſt magis. ⁋ Item tenet̄ alia pars ꝙ nihil idē numero ē magis ⁊ minus: ſed dr̄ia ꝓpinquioꝛ nature eſt ma. ⁊ minus remotioꝛ differētia idiuiſis. perfectius aūt ꝙ preciſe virtualr cōtinet minus nō realiter: ſicut maius continet ꝙ̄ minus: nec tn̄ nō cōtinet priuationē in minus: ſed nec rē ipſam q̄ ſubeſt. ⁋ Cōtra.o.26.g. ſub ō quātitate. ⁋ Cōtra. omnis differētia maioꝛ numerali per ſe oꝛdinata ad ipſam ē ſpecifica. Probatur: qꝛ diffōne expꝛeſſibilis. ⁋ Iteʒ in eadē ſpecie nō ſunt idē termini motus. ⁋ Itē quomodo aliter in accñtibus ꝙ̄ in ſubyſ. ⁋ R̄nō 3° tertij. de ſcōo dr̄ia ſpecifica ⁊c̄. nō ſtat in idiui[li]. De 3°. 8. eth̄. a. nō opꝫ amicitiam dici vniuoce. qꝛ magis ⁊ min⁹. vn̄ coloratioꝛ ſm genus. qꝛ pſpicuū magis termiat. ⁊ ſapiētioꝛ magis ꝙ̄ grāmaticioꝛ. ⁋ De gn̄e diuiſo p dr̄ias additas. ⁊ p gradus n̄°. q̄re e.d.c.

T.c.31. ⁊ circiter. e. ⁋ Cōtra. 7. phycoꝝ. de cōparatiōe ſm ſpēm acho[am]. De q̄rto ſic. in ente ɔparant̄ ſuba ⁊ accñs. 7°. meta[cc]. De gnto Henr̄. c. f. nō ſm diuerſas rōnes ptibiles in ɔparatis ē magis ⁊ min⁹. ſʒ reqrit̄ vna rō cōis vniuoca vel analogica. tū qꝛ ɔpatio equoca abuſiua: lux clarioꝛ tenebris: exceſſiua

T.c.36. ifiniti ad finitū. ⁋ Cōtra p̄mo celi ⁊ mundi.

⁊ circiter. **Circa tertiū** p̄ncipale regula Henr̄. b. f. ꝙ tm̄ modo q̄cunqꝫ ideterminata determinabilia nō tn̄ ab aliquo itra eēntiam vt q̄ta: ſʒ cū hoc ab eo i quo ſunt hn̄t magis. ⁋ De p̄mo ⁊ ſcōo ſic. qꝛ non in indi[li]. ⁋ Item arguit̄ per motū. ſʒ in 3° articulo hoc pʒ. quō illō argumētuʒ tenet ɔ ſcōs forma ſubalis pfectiſſima. ⁋ Itē dat eē ſimplr. g adueniēs eſt accñs. ⁋ Iteʒ mot⁹ in ſuba. De 3° 3° p̄mi. ⁋ Item in accñtibus mot⁹ licʒ non manēte eadē ſingulari accñte in ſuba totū ſubito inducit̄. ⁋ Iteʒ eſt dr̄ia ɔparādo ad ɔriū. qꝛ in accñtib⁹ ɔpoſe ɔrium ɔtrario remiſſo in ſubyſ ſimplr incōpoſe. iō hic motus. ⁋ Cōtra. ſicut penes ifinita idiuidua eſt mot⁹ in accñte. q̄re nō pōt ita eē penes ifinita idiuidua ſube in gradib⁹ infinitis. ⁋ Item ſʒ ifinita indiuidua accñtis nō eſt motus niſi ex mutatōibus. qꝛ nullo tpe eſt ſubm ſub eodē. ⁋ Itē ō ſuba demr̄atio Ar̄. 6. que eſt p̄mū ar[m] ſupra ad. i. q. ⁋ Ad p̄mū ante nūc generationis nihil iducitur. tamen materia tota ſumme diſpoſita. igitur ſiml' generatio. ⁋ Cōtra. iʒ. z. ſub ⁊ ſupra in ɔnibus. ⁋ Tene ꝙ Ar̄. ponit generationē ſucceſſiuaʒ: ſicut motū ⁊ omnem ſucceſſionem penes partes mobilis: niſi in quātitate ⁊ vbi.

Circa quartum p̄ncipale. ⁋ De p̄mo Henri. non b. e. contra ri[os]. ⁋ De 2°.

2°.67. in elemētis ſm Cōment. 3° celi ⁊ mūdi. ꝓbatur per coꝛruptionē. Aliter ignis dē[co] aqua ante generationem terre ex igne ⁊ denſitas ſine ſubiecto ꝓpꝛio. ergo ⁊c̄. ⁋ Item quo modo mixtio elementoꝝ. ⁋ Item de anima itellectiua. 2[m] articulū igitur perfectiſſime ⁊ iperfectiſſime. g̊ omnes medie. ⁋ R̄. ex operatione ⁊ ꝓpꝛijs accidētibus. ⁋ De tertio quere in Henr̄. c. a. Magis male dicitur: cui⁹ materia eſt virtualr maioꝛ: ⁊ tūc dicitur multa: quando auteʒ actu extēſa dicit̄ magna. ⁋ De quarto. n[a] quātitas: qꝛ ratio eius in extēſione vel diſcretione ſubſtātie. ⁋ Contra.

T.c.i. io. metaphyſice. mai⁹ cōtinuū. cui⁹ motus indiui[or]. ⁋ De gnto tn̄ in 4[a] ſpē nō ē magis. quare ergo nō eſt motus in p̄ma nec ſcōa. ⁋ Ad. 6. nō ⁊c̄. Quere.

Poſſent ergo formari tres queſtiōes de ſuſceptiōe magis ⁊ minus in formis ſubſtātialibus. ⁋ Prima an forma ſubſtātialis ſit maioꝛ alia eiuſdē ſpeciei. Sic Henr̄. vniuerſalr. Auerroys particulariter. ⁋ Secunda. dato ꝙ ſic. an idē numero itendatur. Henr̄. nō. auerroys ſic. ⁋ Tertia ſi ſic. an per media cōtinua vel tn̄ indiuiſi[li]: quia quilibꝫ gradus idiuiſis ſi diuiſibilr: licʒ ſucceſſiue acquiratur forma perfecta: qō nō ē icōueniēs in generatiōe niſi cōcedatur ſucceſſio ſupra: nō tn̄ motus ꝓpter ſubiectū: qꝛ nō eſt: ſicut currit vtraqꝫ rō.

Ar̄. in. 5. nō cōtra ſucceſſiōeʒ: ſed ꝙ generatio nō eſt in diuerſis parti[bus]. ⁋ Nota ꝙ queſtio prima mota de ſubſtantiali forma nullā habꝫ rationē cogentē p. nec cōtra. p. eſt articulus vigeſimus p̄mus. igit̄ de itellectiua. ⁊ auerroys in. 3. celi ⁊ mundi de forma elemētari. ⁋ Ex his cōcludit de medijs: ꝙ ſic cōtra nō eſt Ar̄. h: qꝛ ſoluit̄ ante ad d. in p̄dicamētis videt̄ cōtra. Sed pōt exponi: ſicut ad c. ⁊ g. qꝛ in cap. de qualitate negat iuſtitiā dici magis ⁊ minus. nec p̄ncipiū ſex p̄ncipioꝝ ifra ipſe in termino loquitur de nomine nō de re. vide qualē ſimplicitatē ꝓbat in eſſentia. ſicut. 8. metaphy. Pro. videntur tria media. vnuʒ eſt ex q̄litate ꝓpꝛia cōparata ad elementuʒ. cuius eſt ꝓpꝛia. aliud cōparata ad aliud ſubiectū 3[m] ex actione iequali: que ſibi cōpetit rōne forme ſubſtātialis. ⁋ Ex p̄mo ſic. calidū itēditur ⁊ remittit̄: igit̄ ignis. Probatur ɔn̄a: quia ꝓpꝛia paſſio ſaltē conſequitur formā tanꝙ̄ per ſe cauſam. Cauſa ſimilr ſe habente ⁊ cauſatuʒ. Secūda ꝓbatio eſt auerroys 3° celi ⁊ mundi. quia qua ratiōe ignis manēs nō remiſſus poteſt remitti ſm vnū gradū caloꝛis pari rōne. ⁊ ſecūduʒ omnē. ⁋ Nec poſſet eē ratio. q. p ſe: quare manēt in mixto. igit̄ in ſe remittūtur. Sed an̄s eſt du[m]. ⁊ Auicen. negat cōſequentiaʒ. ⁋ Sed probatur: qꝛ quomodo ille in ſe intenſe ſunt potētiales reſpectu forme mixti cū quelibet ſic nata ſic perfecta cōſtituere per ſe ens. ⁋ Itaqꝫ hec ratio de mixto eſt particularis ⁊ cōcedenti an̄s eſt probabilis. ⁋ Ex ſecūdo medio arguitur in alteratiōe precedēte coꝛruptiōem aque in ignē inducitur caloꝛ. igit̄ ⁊ forma ignis nō perfecta. ergo remiſſa. ⁋ Primū pʒ: quia tūc ceſſaret actio: vel ſaltē poſt primū gradū caloꝛis iductū nulla eſſꝫ generatio. Prima cōſequentia ꝓbatur per p̄mā ꝓbationē p̄us: quia paſſio vel per ſecundā ſalteʒ videtur accidēs ꝓ priuʒ. Et per 3[am]: quia tūc totus caloꝛ igneus poſſet eſſe in aqua. ⁋ Et cōfirmatur: qꝛ ſi nō iducitur in aqua caloꝛ incōpoſſibilis aque per alteratiōnē. nō ſeqtur coꝛruptio: qꝛ forma nō expellit̄ niſi per gradū ſibi icōpoſſibilē ſi iducatur. igitur habꝫ caloꝛē excedentē aquam. ⁋ Alia ꝓbatio eſt: ꝙ aqua manēs aqua erit multotiēs calidioꝛ igne manēte igne. p° ſit eni ſupremus gradus caloꝛis ignei. io°. aq̄ ante coꝛruptionē hꝫ. 9. gradus alias non ſumme diſponit̄. ⁋ Item ignis coꝛrūpendus frigeſcit. igit̄ ante coꝛruptioneʒ non habꝫ niſi vnicuʒ gradū: quia alias nō ſūme diſponitur ad coꝛruptionē. aqua ergo coꝛrūpenda excedit ignē coꝛrūpenduʒ in. 8. gradibus caloꝛis. ⁊ eſt nonies calidioꝛ igne. ⁋ Alia ꝓbatio eſt ex ſcōo de anima. vbi ꝓbat ꝙ coꝛpora nō tangunt ſe imediate in aere vel aqua. quia extrema eoꝝ ſunt humida. ergo eſt aer vel aqua. ⁋ Ex 3° me° arguitur. ignis remiſſo caloꝛe nō eque ignit. nec vinū aq̄ticū conuertit ſemper aquā in vinū: nec caro ſecundū materiā cōuertit alimentū in carneʒ. Et tn̄ ille generationes fiūt per formā ſubſtantialeʒ generātis. ⁋ Cōtra. videtur vnū mediū ex auctoꝛitate: quia negatur motus in ſubſtātia. ſicut cōceditur in qualitate nō penes partes mobilis. quia ſic generatio eſt ſucceſſiua. iʒ. 6. ſupra. ergo penes partes ⁊ imparti[tem] formaꝝ. ⁋ Aliud mediuʒ dat per ſe eſſe. ⁋ Qui teneret ſic tn̄ ꝓpter articulū. poſſet ad ſecūdā. q. motā dicere: ꝙ non cū Henrico. ⁊ tūc tertia queſtio nulla eſſet ſibi: nec multo magis quarta egeret ad ſaluandum Ar̄. de nō eſſe motū in ſubſtātia. Sed qui tenet ꝓpter alterum mediū. dicat cōſequēter quantū vtrūqꝫ concludit:

Right margin notes: T.c.8. — 2°.67. — T.c.io. — 2°.67. — T.c.iij.

ADDI qđ vtiqꝫ eſt. Ad ſecundā queſtionē ꝙ ſic. Et ad tertiā ſimiliter: ꝙ ſic: patꝫ enī ꝙ ſi itenſio qualitatis cōcludat intenſionē forme elemētaris. igitur cōtinua intenſio in fluxu eiuſdē qualitatis concludit cōtinuā intenſionē in fluxu eiuſdē forme ignis. Alioquin in aliquo iſtanti non correſpōdet proprius gradus forme ignis ꝓprio gradui qualitatis in iſtanti illo. ⁊ tunc ſtatim receditur a medijs illis q̄ ſimplr non concluderent. ¶ Itaqꝫ qui tenet ꝓpter auctoritatē auerroys cū ille probet propoſitū per primum medium habꝫ dicere cōſequenter ꝙ ſic ad primam ad ſecundā ⁊ tertiā queſtionē. ⁊ non reſtat ad bene ſaluanduꝫ philoſophū ꝙ nō ſit ibi motus niſi quartū. Igitur Henr. nō dicit cōſequēter cum ponat concluſionē. ꝓpter auerr. ¶ Et ad ſecundā queſtionē reſpondeat negatiue: niſi itelligat de alijs ſubſtātijs ab elemētis. Sed nec de illis pōt qualitas intendi continue ſine continua intenſiōe forme ſubſtantialis.

Tenendo primum mediū poteſt dici ꝙ nō ſoluꝫ elemēta: ſed multa mixta habēt qualitates ꝓprias reſpectu quarū forma ſubſtantialis eorum ſibi ipſi derelicta. hoc ē excluſo contrario agente extrinſeco eſt cauſa naturalis actiua ſm proportionē perfectionis ſue: quia cauſa naturalis ſibi derelicta ⁊ ſufficiens. ex quo agit ſm vltimum potētie ſi ē perfectior effectuꝫ perfectiorē ꝓducit: ⁊ talis qualitas apparet perfectior in vno idiuiduo ſpēi ſibi derelicto q̄ꝫ in alio. igiꝉ ⁊c. ¶ Itaqꝫ non teneo pmum mediuꝫ ꝙ omni gradui qualitatis ꝓprie que ineſt ꝑ actionē agentis extrinſeci correſpōdeat ꝓprius gradus forme: q̄ tunc ſeqꝉur illud iconueniēs ꝑus poſituꝫ. Sed gradus q̄litatis in eſſe quieto ſequitur determinatū gradū forme. vnde breuiter ſic arguo. vna ſubſtātia eiuſdem ſpeciei habet qualitatē neceſſario conuenientē ſpeciei intenſiorē q̄ꝫ alia. ⁊ hoc excluſo omni agēte extrinſeco. ergo forma ſubſtātialis vnius eſt perfectior alia. Añcedēs pꝫ in idiuiduis ignis ⁊ aque ⁊c. pꝫ in carne ⁊ carne vino ⁊ vino. ⁊ multis alijs. Cōſequentia pꝫ. cauſa naturalis alicuius quando nō īpeditur agit ſm vltimū potentie. igitur eque perfecta nō impedita neceſſario habꝫ effectū eque perfectum. forma ſubſtātialis poteſt eſſe cauſa naturalis qualitatis ꝯſequētis: quia ſiue in generatōe qualitas illa ſit a generāte: ſiue non ſaltē poteſt eſſe per actionē forme circūſcripto extrinſeco: ſicut pꝫ quādo pmo per contrariuꝫ qualitas talis remittitur: ⁊ poſtea ſubſtātia ſibi derelicta redit ad graduꝫ perfectū qualitatis illius redit᷒ nō videtur cauſa efficiēs niſi idiuiduū: vt habēs formaꝫ ſubſtātialē. ¶ Itaqꝫ ad ſecundā queſtionem ibi dico ꝙ nō ꝓpter idē mediū: quia ſi remiſſa qualitate remitterēꝉ forma ſubſtātialis. igiꝉ amoto cōtrario remittente: nulla eſſet cauſa itrinſeca redeūdi ad gradū itenſum: nam forma ſubſtātialis remiſſa per te nō eſt principiū agendi ad qualitatē itenſiorem: quia illa nō eſt ſibi ꝓportionalis. Sed ille gradus remiſſus. ſimiliter nec forma remiſſa per te eſt pncipiū itendendi ſeipſaꝫ ⁊ ſic ex ꝯſequēti qualitatē. pꝫ ꝙ nihil intendit ſe effectiue ¶ Cōſimiliter dico ꝙ qualitate tali inaturalr itenſa per contrariū pſens. ſicut quādo aer calefit cōtra gradū naturaleꝫ nō itenditur forma aeris: ꝙ tūc amoto igne nō eſſet cauſa itrinſeca per quā aer rediret ad perfectū caloreꝫ remiſſum. pꝫ etiam ꝙ nō. ¶ Ad ſecūdaꝫ queſtionē in animabus de quibus eſt articulus. ⁊ videꝉ ſimr in alijs. nihil enī concludit formā ſubſtantialem ſic itendi.

Ad argumenta pma. ¶ Ad primū pma conſequētia nō valꝫ: quia cauſa naturalis eſt impedi^lis^ per contrariū preſens ⁊ agēs. ⁊ ita per illud cōtrarium pōt effectus eius remitti: licꝫ cauſa nō remittatur: qđ hic pꝫ: quia eque ſibi derelicta cauſat effectū perfectū: vt ꝑus. Sed valꝫ ꝯña ſic arguendo. calor eſt maior in hoc igne ſibi derelicto q̄ꝫ in alio. ergo hec igneitas ē perfectior: ſicut ꝑus arguitur. ¶ Ad ꝓbationes cōſequētie. ¶ Ad. i. dico ꝙ nō eſt ꝓpria paſſio: quia nec idiuiſibilr ſequēs: nec ſoli iherens: ſed eſt qualitas neceſſario ꝯſeqns formā neceſſitate abſoluta ſm aliquem gradū ideterminatū: ſed nō ſecundū gradū certum neceſſitate tali qualis eſt cōnaturalis ad agendū: q. ſ. manet cauſa ſibi derelicta: nō autē manet contrario impediēte: tunc illa eſt falſa. cauſa ſimilr habente ⁊ cauſatū: niſi intelligatur cauſa ſimilr ſe habere ad extra. ſ. impediēdo q̄ꝫ ſimilr in ſe. p^o^ z^a^ auerroys nihil valꝫ: quia multa ſimpliciter neceſſario reqrūt qualitatem īfra latitudinem aliquaꝫ. nō tamē neceſſario in hoc gradu. Exemplū. vita requirit ſanitatē aliquā. igiꝉ reqrit hanc ꝓportionem preciſam humorꝫ ad hoc: vt ſit hec vita. tūc ſequeretur ꝙ corpore meo aliqualr infirmato. anima mea itellectiua remitteretur: quia illa formalr viuo: nec ſequitur. eiuſdem ratiōis eſt vnus gradus qualitatis ⁊ omnes. ergo eque poteſt indiuiduuꝫ carere omni: vt vno: quia nō eque neceſſario requiriꝉ ad illud. Sꝫ que cauſa: quare neceſſario requirit aliquē graduꝫ: vt in omni corrupto forma corrumpaꝉ cum quelibet accidat. ¶ Ad ſecundū mediū. nego cōſequentiaꝫ: quia qualitas illa licꝫ pmo iſit igni ex ſe: non tamen ſoli: quia eſt cauſa alijs caloris. ſcđo metaphyſice. ¶ Ad. z. probationes pꝫ. ¶ Ad. 3. T. c. 4. ſiue ponatur quecūqꝫ idiuiſibilia nihil eē niſi priuatiōes continuorum. ſiue ponatur per vltimaꝫ mutationem nullum gradū nouum induci: ſed in tempore calorem induci in iſtanti inductuꝫ eſſe. ¶ Cōcedenda eſt cōcluſio. ꝙ tantus calor eſt in aqua in fieri quāt᷒ in igne in quieto. ¶ Et tūc cōfirmatio non eſt cōtra. ¶ De hoc eſt inſtans per ſe: ꝓpter motum localē in iſtanti arguēdo de raritate ⁊ augmento. quere. Si autem per mutationeꝫ vltimam concedatur nouum gradū induci caloris: cōſequentia nō valet: quia ſicut ꝑus latitudo eſt neceſſaria: nō tamē ſupremus gradus quando contrarium impedit. ita aliqua latitudo qualis eſt compoſſibilis aliquis gradus ſupremus qui ſibi repugnat īſimo neceſſario huic non eſt icompoſſibilis. ¶ Ad confirmationeꝫ dico ꝙ in toto tempore alterationis: nō ineſt aliquis gradus icompoſſibilis ipſi aque: quia non repugnans neceſſario gradui ipſi aque. aliogn repugnantia vt repugnātia ſimul erūt: vel aq̄ maneret ſine frigore ſibi neceſſario: quia manet in tota illa alteratiōe: nec ſeqꝉur. ergo aqua non corrumpitur in vltimo iſtanti: quia tunc inducitur gradus incompoſſibilis. Sed ſequitur: ꝙ in tempore alterationis non corrumpitur. ¶ Et concedo aliam cōſequentiam ꝙ ignis quandoqꝫ in via ad corruptioneꝫ in aquam ſit minus calidus q̄ꝫ aqua in via ad corruptionem in igneꝫ concedo. alias neutrū ſufficienter diſponeretur ad corrumpi in aliud: ſed nō eſt ſic in quieto eē Similiter ſi tu diceres formam ignis itendi cum calore in materia aque corrumpende. ſequeretur etiam ꝙ dum manet aqua magis eſſet illud corp᷒ ignis q̄ꝫ aqua. ⁊ in alia corruptione ignis minus eēt ignis q̄ꝫ illud hic. ¶ Ad aliā probationeꝫ de ſecundo de anima. Dico ꝙ ſi tangens eēt formaliter humiduꝫ bene poſſet immediate tangere carnem aliam humidam: ſicut calida poteſt immediate tangere calidam. qualitas enim inherens non ꝓhibet immediatum tactum corporum. ¶ Sed itentio philoſophi eſt iſta: ꝙ caro tāgens aliam in aere vel aqua eſt humida humiditate non inherente: ſed adherente carni. hoc apparet ad ſenſum in aqua. ⁊ ibi ſupponitur in aere qui non eſt ita ſenſibilis: tamen ita adherens. humiditas autem adherens non eſt in carne: vt in ſubiecto: quia tunc inhereret. non adhereret. ergo in alio ſubiecto non eſt ibi ponere niſi aerem ⁊ aquam. ergo in principio non eſt tactus immediatus. Sed ſi diu adhereant donec calor diſſoluat illud

corpus humidū adherēs.ita vt exaletur: bene tūc tāgunt ſe imediate:ſi etiam ſtatim tangēs vehemēter applicetur alij:tanta virtus poſſet eē:q corpus humidū adherēs neceſſario ſibi cederet ꝛ tangeret ſe imediate. ſicut quando cutellus cutē nō eſt veriſimile ꝙ aere vel aqua mete ſcindat cutē:ſed expellit virtute motiua applicāte cutellum ne poſſit itercipi. ¶ Hec dicta ſunt pro itentione Ar. ibi. ¶ Sed ad ꝓpoſitum ſufficit:ꝙ nō intēdit humorē ieſſe ſoli aque ꝛ aeri.ſicut nec calorē ſoli igni ꝛ aeri. Sed ibi tāgētia cōmuniter humida ſunt humiditate ſibi adherente in extremis.ꝛ per ꝯñs non īmediate tangūt. ¶ Ad tertiū mediū pꝫ ꝙ bene cōcludit de ſubſtātia ſibi derelicta que iequaliter agit h ꝛ illa actiōe:forme ſubſtantialis. De non derelicta non valet:quia illa inequaliter agit propter impediens extrinſecum.

¶ De dubitatione vero dicta circa diffinitiōes ꝛ numeros que cauſa eſſendi vnum deinceps dicendum eſſe videtur. Omniū enim quecūqꝫ plures partes habent: ꝛ non eſt vt aceruus quod totum:ſed ineſt aliquid totū preter partes:eſt aliqua cauſa. Tex.commenti. XV.

¶ Queſtio. IIII.

Queritur vtrū ex materia ꝛ forma fiat per ſe vnum. Et videt ꝙ nō:qꝛ ex duob⁹ in actu nō fit per ſe vnū
T.c.49 ex.7.materia eſt act⁹.ex queſtione de ente materie ꝛc̄. Si dicat ꝙ licꝫ materia in ſe ſit aliquis actus:ē tamē imperfect⁹ ꝛ potētialis reſpectu forme. ¶ Contra.ita ſubiectū dicetur eſſe ens in actu imperfecto ꝛ potētiali reſpectu accidētis.ergo ex ipſo ꝛ accidēte fieret vnū per ſe: qd
T.c.7. ꝛ.13. eſt cōtra Ariſt.in.5°. ¶ Item ſecūdo ſic. materia ꝛ forma maxime diſtāt.ergo ex eis minime natum ē fieri vnū. ꝓbatio ꝯñe.partes ꝯtinui faciunt per ſe vnū:quia ſunt eiuſdem rōnis in toto etherogeneo.cuius partes nō ſunt vnius rationis.minor eſt vnitas.ergo ꝛc̄. ¶ Ad oppoſitum ē
T.c.15. Ariſt.in littera.

Rñ. ſicut vnū in cōmuni imediate conſequitur ens in cōi. ita ꝙ nullum ē mediū nob notius ad hoc demōſtrandū:nec forte aliud mediū in re. aliud a quiditate extremorū. ita ſingula entia ꝺm ꝓprios gradus entitatis:cōſequtur imediate ꝓpria vnitas:ſicut ergo nō ōis entitas ē vnius rōnis.ita nec vnitas:nec eſt alia ratio diuerſe vnitatis niſi alia entitas quā cōſequtur. ſicut ergo omnino ſimplex ſe toto eſt ens ꝛ vnū. Ita ens cōpoſitū ex pncipijs eſſentialib⁹ ei⁹:ſicut materia ꝛ forma: que ſola nata ſunt aliquod ens per ſe cōſtituere: eſt vnum per ſe.ꝛ hoc ꝓpria vnitate alterius rationis ab vnitate ſimplicis.ſicut ꝛ ab entitate altera eſt entitas. ¶ Si ḡ queritur
T.c.15 quare ex materia ꝛ forma eſt vnū per ſe. Rñ. ꝺm phꝫ in lr̄a.qꝛ hoc actus:illud potētia:nō adhuc dubo. hoc ſic exponitur:quia illud idē quod pus fuit in potētia per rōnē materie iam eſt in actu per formam. Extractio autem de
2o.15o. potētia in actū ꝺm cōment.hic nō largitur multitudinem: ſed perfectionem. Et videtur expoſitio commenti conſonare cum littera illa.

Sed iſta via poneret quodlibꝫ ens vere ſimplex. nō.n.albedo ē magis cōpoſita ſi pus fuit in potētia.ꝛ nūc in actu ꝙ ſi ſemper fuiſſet in actu. Cōpoſitio eni eſt ex partibus compoſiti.pars autem ē aliqua res in toto. Et licet aliquo mō in potētia:nō tñ ſicut gñabile eſt in potētia ante generationē. Hec igit via que ꝓcedit per hoc ꝙ idē ante generationē eſt in potētia:ꝛ poſt i actu nō oſtēdit quomodo ex actu ꝛ potētia fit vnū:ſed quomodo idem eſt qd quandoqꝫ eſt in potētia: qñqꝫ in actu. Alia eſt.n.vnitas ex vnitis. Alia ē identitatis vnitorum.

Ideo aliter poteſt dici:ꝙ ſicut dcm̄ ē exponendo textum huius capl'i:ꝙ realiter ꝛ natural'r compoſitū ē in potentia ꝓpter materiā preexiſtentē que poteſt eſſe aliquid eius:quia pōt eſſe ſub forma eius.
¶ Iuxta illud.7.cap.5°. In omni generatione oꝫ aliquid T.c.22 ꝛ ide.
preexiſtere qd fit per ſe pars generati. Sicut igitur ſolum agēs ē cauſa quare compoſitū pus ens in potētia. poſtea fit in actu. Ita ipſum ſolū eſt cauſa quare materia pus exiſtens in potētia ad formā.poſtea fit actu ſub ipſa. ꝛ fit ex eis vnū.huius enim vnitatis nulla ē cauſa intrinſeca: niſi velimus itroducere:qꝛ hoc actus:ꝛ iſtud potētia: ꝛ tūc nō eſt iam dubo.qꝛ hoc eſt primū notū. Sicut.n.primū notū ē ꝙ ens ſimplex ē ſuo modo vnū.ita ens compoſitum ex materia ꝛ forma eſt ſuo modo vnum:nec eſt cauſa quare: niſi quia hoc materia:illud forma:ſicut nec eſt aliqua cauſa quare ſunt cauſe:ꝛ quare ſunt tales cauſe.ſ.itrinſece cōſtituētes cauſatū.quomodo autem potētia equiuoce ſumit ꝺm ꝙ generabile dicitur eſſe in potētia ante generationem.ꝛ ꝺm ꝙ materia dicitur eſſe in potētia:vt h ſumitur potētia ſatl apparet in.9°q.3.ar.3.ſolō. ¶ Cōtra predicta obycit dupl'r. ¶ Primo quia materia ꝛ forma ſi itelligantur nō vnita nō ē cōtradictio ꝙ vtrūqꝫ itelligatur in ſe eſſe.ꝛ compoſitū nō erit:vel ſic.illud compoſitū habꝫ aliquā cauſam ſue vnitatis in ſe:ꝛ nō a partibus eius: cui⁹ partes nō vnite poſſunt itelligi in ſe eſſe ſine cōtradictiōe:
ex fine.7.ergo ex.7.in fine.aliud ē in compoſito quo ipm T.c.60.
eſt vnū preter materiā ꝛ formā. Suppoſitū etiā apparet eſſe verū de facto in anima itellectiua ꝛ ſua materia ꝺm aliquos. ¶ Itē nō videtur neceſſitas ponere aliquod abſolutum additum:niſi qꝛ materia ꝛ forma poſſunt itelligi in ſe abſqꝫ cōtradictiōe:ſicut a.ꝛ b.ſiue ſyllaba ab. ꝛ ignis ꝛ aer abſqꝫ hoc:ꝙ itelligat caro ꝛ os. Ex quo ſeq videt ꝙ aliqd abſolutū erit pter materiā ꝛ formā in cōpoſito quo ipſum fit vnū. Sed ſi iſta ratio valeret. ſequeretur eadē rōne de illo abto addito ꝛ partibus qbus additur: quia ex quo abſolutū eſt.nō ē cōtradictio.intelligere illud in ſe illis nō vnitū.ꝛ ſic nō ē compoſitū ex illo ꝛ partibus: niſi p 3m abſolutū additum. Et eodē modo arguit de illo tertio. ꝛ ſic eſſet ꝓcedere in ifinitum. Standū ergo ē in primo.ſ. ꝙ nullū additū abſolutū eſt in cōpoſito pter partes eēntiales.ſ.materiā ꝛ formam. ¶ P.relatio nō deſtruitur niſi facta mutatiōe circa aliquod abſolutum: ſicut non pōt eſſe noua relo niſi facta noua mutatiōe aliqua abto acqſito in vno extremo:vel in vtroqꝫ.mā aūt ꝛ forma ſi maneant ſeparata nō mutatur.etiā deſtructa relōne vnionis.ḡ in ꝯpoſito eſt aliqd abſolutū pter māꝫ ꝛ formā:qd ſit imediatum vnionis fūdamētum quo cōpoſitū ē vnum: nō qꝛ hoc mā ꝛ illud forma.h.n.ſunt hoc qñ ſunt ſeparata. ꝛ cōpoſitū nō eſt. ¶ P.iuxta obiectionē in pma rōne: cū accidēs ſit actus ſube:quare ex eis nō fit p ſe vnū. ¶ Exēplificat etiā Ar.in illis.qſi in manifeſtiorib⁹ ꝓpoſito.pꝫ in lr̄a ¶ Propter pmā difficultatē ponet a qbuſdā pter formā q eſt altera pars:alia forma totius a qua eſt vnitas cōpoſiti. ¶ Sꝫ hoc lꝫ multipl'r poſſit iprobari. ¶ Ad ꝓpom tñ h ſufficit:qꝛ difficultatē nō euadit:nam ſi ē alia 3ª eēntia nō eſt ꝯdictio itelligere illā alijs nō vnitā:ꝛ ē illa 3ª.ꝛ nō ē cōpoſitū.ḡ in compoſito ē aliqd 4m.ꝛ ſic in ifinitum. ¶ Alr dr ꝙ forma qñ vnit mǣ:cōicat mǣ qōdā eē reſpcū cui⁹ facit vnū cū ea. Sꝫ h nihil videt eē:ſi intelligat ꝙ effectiue cāt in mā aliqd eē a ſeipſa. Dat.n.eē mǣ formal'r.ꝛ ipꝫ eē eſt ipſamet forma:qꝛ ipſamet māꝫ iformat:nec cōpoſitū etiā ē formal'r illud qd ē p aliqd eē aliud a forma:vt ſit fuga.de eē cōicato nō vr eē niſi vocalis tm̄. ¶ Aliter dicitur ꝙ vnitas compoſiti nō eſt ex ratiōe materie ꝛ forme

abſolute ſumptorum:ſed ſm ꝙ ſunt vnite.ꝛ ſic nõ manet ſine compoſito.

T.c.60. **Contra** hoc tripl'r. pmo:qꝛ tũc arm̃ de .7°. metaphyſice.vel nõ valebit vel ſeqtur ꝙ compoſitũ nec illis nec altero illorũ ſit vnũ:ſed ipſa vnione illorũ q̃ eſt relatio.ꝛ ita qõlibꝫ compoſitũ eſſentialr̃ erit relatiuũ: qꝛ illud ẽ de eſſentia cuiuſcũqꝫ quo cõpletiue ipſũ ẽ vnũ eſſentialr̃:quia codeꝫ eſt ens ꝛ vnum.¶ Sc̃do ſic:qꝛ relatio non põt eſſe noua nulla mutatiõe facta in aliquo abſoluto.Et hoc neqꝫ in vno extremo rel'onis:nec in alio:materia ꝛ forma ſi maneret ſeparata: ꝛ in nullo illorũ ſit mutatio.ergo eadeꝫ eſt ipſoꝝ relatio que fuit ante ſeparationem.Si dicat̃ materiã mutari: qꝛ prius iformata nũc non iformata. Hoc nihil videt̃ eẽ:qꝛ terminus rel'onis forme ad materiã:vt actus ad potentiã nõ eſt mã iformata: ſed mã tñ illa in ſe non mutatur.

Difficilia ſunt hec ꝛ locũ habẽt in quocũqꝫ vno:cuius partes ſine cõtradictiõe poſſunt manere ſeparate.puta in toto itegrali quocũqꝫ homogeneo: vel etherogeneo.In quãto quocũqꝫ cõtinuo vel diſcreto. In vno per accñs ex ſubo ꝛ accidẽte.¶ Et de hoc tactum fuit in.7.in qõne de iherentia accidẽtis:ꝛ eius ſubo huiuſ ꝙ dilata.¶ Põt dici pro nũc ꝙ oĩo cõceditur veruꝫ eẽ quo nõ cõceſſo ſeqtur aliquod icõueniẽs manifeſtuꝫ.Aut ergo dicamus omne per ſe ens eẽ oĩo ſimplex.ita ꝙ ſlln ſit illud mã eſt ex qua ẽ res pmo cũ iſit.ſ.rei materiate. ꝛ ita ſit cõpoſita albedo ex mã ꝛ forma ſicut homo. qꝛ qñqꝫ in potẽtia eſt vt ante gñationẽ ꝛ qñqꝫ in actu.Aut ſc̃do dicamus oẽm ſubam mãlem cõponi ex duab' partib' eſſentialibus ad minus: quaꝝ altera nõ ſit aliqua eẽntia abſoluta.ꝛ ita reſpectus ſit de eẽntia cuiuſlibet.Aut ſi ſit abſoluta tñ eẽntialr̃ depẽdens a reliq̃ parte: ita ꝙ cõtradictio ſit ipam ſepari cuꝫ ſint tñ due eẽntie abſolute: ꝛ neutꝝ cã alterius. Aut 3° dicam' ꝯpoſitũ nõ eſſe vnũ niſi ipſis vnitis:ꝛ tñ non eſſe ꝯtradictiõnẽ intelligẽdo ipa nõ vnita. Et qꝛ duo pma vñr incõueniẽtia:quo ad pñs ſuppono.¶ Ad intellectũ tertiȷ. ſciendũ eſt ꝙ qñ alicui' cauſati ſunt multe cãe eẽntialr̃:ille nunqꝫ cãnt cauſatũ niſi in cãndo cõcurrant.Cõcurrere aũt ꝛ nõ ꝯcurrere nihil variãt circa ab'ram nãm alicui' cauſe.Nec eſt ille cõcurſus gnta cã.Itaqꝫ ſola rel'one alia ꝛ alia cãꝝ adinuicẽ:que tñ nõ eſt eis nec alicui eaꝝ rõ cãndi:cauſe qñqꝫ cãnt:qñqꝫ non. Ita ħ de duabus cauſis ſpãliter.ſ.mã ꝛ forma. qꝛ vnita ħ eſt cõcurrentia ad cauſandũ cãnt:qui cõcurſus fit coꝝ per actõeꝫ agẽtis:nõ cõcurrentia nõ cãnt. Ex ħ ãt ꝙ cãnt cauſatũ faciũt vnũ:qꝛ idẽ eſt cã vnitatis ꝛ entitatis:nõ igit̃ aliquo alio abſoluto ex mã ꝛ forma fit vnũ ex eis. Qñ ergo arguit̃. igit̃ in ꝯpoſito eſt aliqd p̄ter ipſa.Si intelligat̃ aliqd.i.aliqs reſpectus arguit̃ ꝙ p̄ter abſolutã nãm vtriuſqꝫ eſt in ꝯpoſito:nõ vt cauſa itriſeca:nec rõ cauſe:ac per hoc: nec vt ps eẽntialis ꝯpoſiti:ſꝫ vt ꝯcomitans partẽ ꝛ cãm ſine quo cã nõ cãret:nõ põt negari ꝯña: nec ꝯñs eſt incõueniẽs. Si ãt itelligat̃ aliquid.i.aliqua eẽntia abſoluta. vel i ꝯpoſito vt pars eẽntialis eius:neutrũ ſequeret̃:ſic reſpõſum ẽ ad rẽ.

T.c.60. ¶ Sed quomõ ſaluat̃ argumentũ Aꝛ.in fine.7.de a.ꝛ b. ꝛ ab.' Rñ.o.ibi arguit ꝙ aliqd eſt in compoſito p̄ter elemẽta.i.partes mãles.quarũ vna nõ eſt actus alterius:ſed ambe ſiml' ſunt vna mã receptiua forme:ſicut apparet in a.ꝛ b.Et iſta ꝯcluſio ꝓbatur ſic:qꝛ tales partes ſunt ſic ſeparabiles:ꝛ ab agẽte naturali:qꝛ ſeparate manẽt.ꝛ tũc totũ nõ manet.igitur ꝛc̃.¶ Et eſt rõ neceſſaria.agẽs.n.nãle nõ ſeparat formã materialẽ cõmuniter loquendo in aliȷs ab hoĩe a mã.ita ꝙ vtrũqꝫ ſeparatũ maneat:ſed ſi trãſmutet mãm a forma ad p̄uationẽ.forma corrumpit̃ per accidens.ergo cõmuniter in aliȷs ab hoĩe illa que manẽt ſeparata ſunt tales partes cõpoſiti ꝙ nm̃ fuit forma. p̄ter autẽ quotcũqꝫ partes materiales oꝫ in cõpoſito ponere formã ergo ꝛc̃.¶ Sed ſi arguit̃ iuxta hoc de ſeparatim manẽtibus nõ per actionẽ nãe:ſed ab'te ſine cõtradictione.ꝯña nõ tenet:qꝛ alterũ illoꝝ ſeparatoꝝ. ſic bene potuit eẽ forma cõpoſiti cuꝫ ſit ſeparabilis quecũqꝫ eſſentia ab aliqua a q̃ nõ depẽdet eẽntialr̃.¶ Ad 2m̃ de nouitate rel'onis põt dici ꝙ nulla pars ſola totũ conſtituit.ergo ſicut eſt rel'o partis in cõmuni ad totũ in cõmuni.ꝛ talis ptis ad tale totũ. ita etiã eſt talis ptis ad talẽ ꝯparteꝫ.vt ita loquar̃.ꝛ econuerſo:ſicut habet̃ in.9.qõne.3ª.ar'° 3° Et poteſt tunc pars mãlis hr̃e ꝓ pmo corꝝno partẽ formalẽ.ꝛ ecõuerſo:aut hꝫ corp' mãtum ꝛ formatũ pro p ſe relatiuo. de hac relatione vnius ad duo ad vnum per ſe tñ.ꝛ ad aliud pmo. quere in 5°.cap.de ad aliqd. vniuerſalr̃ aut facta mutatiõe in per ſe corꝝno mutatio fit ex ꝯñti.ꝛ in vtroqꝫ illoꝝ.vel etiã ſi illud eſſet vnius illoꝝ tñ fieret in illo.ꝛ ex ꝯñti: ꝛ quaſi accidentalr̃ per accñs.in 3°.exemplũ optimũ. in appreciãte precio ꝛ appreciato.Nec eñi in p̄cio nec in appreciato: que pmo referũtur mutuo aliqd ab'tmutatur:quãdo de nõ precio fit preciũ:fit tamẽ mutatio abſoluti in voluntate appreciãte volẽtis habere dominiũ:vel dimittere ꝓ dominio illius ad qõ appreciãs dicũtur ambo illa per ſe. Et ideo per mutationẽ abſoluti in appreciãte fit ex ꝯñti mutatio in precio.ꝛ in appciato ſic ħ entitas compoſiti eſt aliqua entitas 3ª ab entitate mãe ꝛ forme.ꝛ cauſata ab eis in illa fit mutatio corrm̃ qꝛ nõ eſt poſtq̃ꝫ fuit:ꝛ ad illam dicebãtur ambo cauſantia per ſe:licꝫ nõ pmo.ideo ſeqtur mutatio relationis in eis ad corruptionem relationis ꝛ fun'ti in illo compoſito.¶ Cõtra.rel'ones mutue materie ꝛ forme dicũtur p̄ores relationibus ipſarũ ad compoſitũ: quia ſicut cauſe p̄ores ſunt cauſato.ita ꝛ prius cõcurrunt ad cauſandũ:prius autem nõ corrumpitur ꝓpter corruptionẽ poſterioris.¶ Item ſeparatio materie ꝛ forme videt̃ prior naturalr̃ corruptõe cõpoſiti.ergo in illo iſtãti nature ẽ relatio corrupta ſine mutatõe alicuius abſoluti.Añs ꝓbat̃: qꝛ ſicut cõcurſus materie ꝛ forme eſt cauſa cõpoſiti. ita in negatõibus.¶ Item ſicut materia dr̃ pmo ad materiatũ ꝛ ecõuerſo:vt pars talis ad tale totũ. Ita materia vt iformabilis videt̃ pmo dici ad formã:vt iformantẽ ꝛ ecõuerſo.Et ita in duab' eſſentiȷs ab'te materie ꝛ forme fũdantur quatuor rel'ones habẽtes ꝓpa correlatiua pma:due.ſ.mutue: ꝛ due ad compoſitũ.ergo quelibꝫ habꝫ ꝓpriũ correlatiũ:ꝛ nõ tñ per ſe.¶ Rñ.o.cõcluſio iſtius vltime rõnis poſſet cõcedi.¶ Et tũc eſſet aliter dõm ad illud de nouitate rel'onis.ſ.ꝙ quãdo aliqua mutuo referũtur.ꝛ icõpoſſibile eſt illa ſic referri niſi alterũ illorum ſic referatur ad aliquod 3m̃ vel ambo bene põt corrumpi relatio coꝝ mutuo ſine corruptione alicuius abſoluti in altero illorum ſola corruptione ab'ti poſita in illo 3°. ad quod alterum illorum dicit̃.Sic ħ icõpoſſibile eſt materiã ꝛ formã eſſe vnita:niſi vtrũqꝫ ſit pars compoſiti. ergo in cõpoſito corrupto aliquo ab'to quod erat fundamentũ relationis totalitatis in ipſo corrumpit̃ rel'o totalitatis. Et ex ꝯñti relatio partis in iſtis.ꝛ 3°.relatio mutua in vtroqꝫ iſtoruꝫ:que nõ poteſt ſtare ſine illa. ¶ Ad 3m̃.ꝛ tũc illa ẽ falſa. relatio nõ corrumpitur:niſi corrupto aliquo ab'to in altero relatiuoruꝫ:niſi addatur:vel in aliquo 3°. ad qõ neceſſario dicit̃ alterũ relatiuorũ.Ita ꝙ ſine hoc tali relatõe nõ refertur. ¶ Tenẽdo iſtam reſponſionẽ que videtur rõnalis.3ª obiectio iã facta nõ eſt ꝯtra eam. ¶ Sed ad alias duas opꝫ reſpõdere:quarũ vtraqꝫ ꝓcedit ex rõne p̄oritatis ſm naturam.In pma obiectione pma ꝓpoſitio videtur falſa: qꝛ eſſentialius videtur materia depẽdere ad compom̃.ꝛ ecõuerſo q̃ꝫ ad formã. vel ecõuerſo eſſentiali' videtur prius nã niſi diſtinguat̃ prius nã in prius generatione ꝛ perfectione. ¶ Cõceſſa tamẽ illa pma ꝓpõne.ſc̃da ẽ falſa in rel'onib'.

nam ſi eſt aliqua ꝓꝛitas incoꝛꝑ^lis illa relatio que eſt cau ſe prioꝛum eſt illa que eſt in effectu de quo habetur alibi: ſed tamen ecōuerſo eſt in coꝛruptione. Naꝫ pmo coꝛrum/ pit̄ fundamentū in effectu. ⁊ ideo rel'o eius: ⁊ q̄ſi tertio re latio in cā. ℂ Ad 2^m obm. ſi prima ꝓpō eſſet va nō eēt foꝛ te incōueniens in illo ſigno nāe: non ītelligi aliquā mutati onem ab^ri. dum tñ in eodeꝫ īſtanti tpis ſit real' mutatio in aliquo ab^ro. ꝓꝛitas. n. nature nō eſt aliq̄ ꝓꝛitas ſm eē: ſed tm̄ in intelligi ſiue in ꝑ ſe rōne q̄ditatiua rei. ℂ Al'r q2 nec videt̄ ītelligibile relōnem nō eſſe que ꝑfuit nō ītelligēdo aliquā mutatiōeꝫ in aliq̄ ab^ro. ℂ Foꝛte negaret aliqs añs. Et ad ꝓbationē diceret ꝙ in affirmationibus ⁊ negatōib^9 eſt oꝛdo ꝯrius. Sed licꝫ ita ſit in ꝯñtys: non tñ in ꝑ ſe cāis.

T.c.3. vt pꝫ pmo poſterioꝝ. ℂ Jō teneat̄ prima rñſio. Et qd̄ hic dr̄ nō videt̄ intelligibile ⁊c̄. falſuꝫ eſt. ſicut accipitur nō in telligendo aliquā mutatōeꝫ ⁊c̄. bene. n. pōt itelligi māꝫ ⁊ foꝛmā nūc nō eē vnita nō ītelligēdo entitatē ꝯpoſiti non eſſe. Non tamē pōt itelligi ipſa nō eē vnita itelligēdo enti tatē compoſiti eē ꝓpter icompoſſibilitateꝫ: ſed quātūcūq3 affirmatio ſit icompoſſibilis alicui aliud bñ pōt itelligi nō ītelligēdo negationē illi^9 affirmationis. ita ꝙ per ly nō ne gatur actus itelligēdi ⁊ nō obm. ℂ Ad ſcd̄am aūt difficul tatē ſupra tactam de ente ꝑ accidens rñſo. ſicut in generali nō eſt cā: q̄re ens eſt vnū nec in ſpāli: q̄re hoc ens ē ſic vnū Jta etiā: nec q̄re ex iſtis partib^9 fit ſic vnū: niſi q2 tales par tes: q2. n. ex. 4. elemētis ſm aliquos natū eſt fieri vnū mix tum. ⁊ ex lapide ⁊ carne nō eſt natū fieri. ſic igit̄ apud Ar. actus ⁊ potētia intelligūtur hic ꝓpoꝛtional'r vnitati. ſ. ſi ꝑ ſe per ſe. ſi ꝑ accñs per accñs. ⁊ qd̄ dr̄ ꝙ exēplificat. q. i ma nifeſtioꝛi. verū eſt quo ad aliquā vnitatem: ſed nō quo ad eēntialē. nihil enim ꝓhibet minoꝛē vnitatē eē manifeſtio reꝫ maioꝛe. ℂ Sꝫ q̄re ille act^9 ē per ſe actus. ⁊ ille per acci dēs. ℂ Rñſo. nō ē cā q̄re illa eſt foꝛma ſubalis. ⁊ illa eſt ac cidēs: q2 ꝓpōnes per ſe pmo mō non hñt ꝓpter qd. ⁊ ſicut h̄ eſt ꝑ ſe pmo mō albedo ē q̄litas. Sil'r hō ē ſuba. ita ⁊ hec humanitas qua hō ē homo: ē foꝛma ſubalis.

Ad argumenta p̄ncipalia. ℂ Ad pmū pꝫ ex di ctis immediate. ℂ Ad 2^m dico ꝙ que magis ſunt vni^9 rōnis. min^9 ſunt vnibilia: vt ex eis fiat vnū. pꝫ iducendo: ⁊ licꝫ quādoq3 cōtingat: ſicut exem/ plificat̄ in partib^9 homogeneis: tñ p̄nc partes in quas eſt diſio totius que ꝓprie dicūtur eēntiales: ſicut potētial'e ꝓ prium ⁊ actuale nūq̄ poſſunt eſſe vni^9 rōnis: ſed ſunt pmo diuerſe neceſſario. Quecūq3 aūt ſunt vnius rōnis ſunt tm̄ ītegrales. ⁊ ꝯtinentur omnes ſub vna parte eēntiali. ſ. ſub potētiali p̄ter illud qd̄ eſt aliqd̄ actuale a quo eſt ꝯpletiue vnitas compoſiti. ℂ Explicit li. 8^9.

ℂ Quoniam vero dicitur ens hoc quidē eo qd̄ quid: aut quantitas aut qualitas. Aliud ſm po tentiam: ⁊ actum: ⁊ ſecūduꝫ opus. Tex. cō. I.

ℂ Libꝛi noni metaphyſice. Queſtio. I.

V Truꝫ potētia ⁊ actus opponant̄. ꝙ nō. q2 act^9 īfert potentiā. ſeq tur enī. eſt. ergo ē pol'e eē. q2 oppo^m nō ſtat. ℂ Jteꝫ cōfirmatur: q2 ſm Ariſt. cap. 2. vbi notificat pol'e.

T.c.7. pol'e eſt. cuius act^9 ſi exti terit nihil eſt impoſſibile manifeſtū eſt ꝙ illud qd̄ actu ē participat hanc rō nem. ergo ipm̄ ē pol'e ſm ꝙ Ariſ. loq̄tur de potētia

⁊ poſſibili. ℂ Jtē idem ſuppoſitū nō pōt ſubeſſe quādoq3 vni oppoſito diui^u genus: quādoq3 alteri: ſicut pꝫ. 4.° topi/ coꝝ: de fide ⁊ opīone. Sed potētia ⁊ actus dicūtur de eo/ ca. i. dem. ſic ꝙ homo in potētia. ⁊ hō in actu idē ſunt: q2 nō ali/ ud eſt in potētia: q̄ꝫ qd̄ ē in actu per Cōmē. 8. huius. extra/ 2°. 15 ctio de potētia nō largitur multi^ncm: ſꝫ perfectionē. ℂ Jtē vnū oppo^m nō ꝑficit alterum: nec facit vnū cum ipſo. Act^9 aūt ꝑficit potentiā ⁊ facit vnū cū ipſa: vt pꝫ. 7. huius. ⁊. 8. T.c.2 ℂ Jtem illa nō diuidūt aliqd̄ diuiſum: vt oppoſita: quoꝝ ⁊ ide. alterū cōuertitur cū diuiſo. actus cōuertit̄ cum ente: quia T.c.i ens in potētia eſt tm̄ ſm quid ens. ergo ſimpl'r nō ens.

Contra in iſto. 9. cap. 5. Eſt aūt actus exiſtere rē: non T.c.i ita ſicut dicimus potentia ⁊c̄. ℂ Jtem in ꝓ hemio de anima. ℂ Queſtio. II. T.c.

Q Ueritur vtrū opponātur relatiue ⁊ ide. Oꝫ nō: q2 relatiua ſunt ſil' natura: ſꝫ act^9 ſimpl'r eſt ꝓꝛ potētia tripli/ citer. 9. metaphyſice. ca. 7. ergo ⁊c̄. ℂ Jteꝫ T.c.i vnū opponit̄ tm̄ relatiue vni: ſed nō tātuꝫ ⁊ ide. actui vni opponit̄ potētia vna: vel ecōuer/ ſo: q2 eadē eſt potētia cōtrarioꝝum actuuꝫ vnde in. io. cap. 4. cōtraria ſunt que ſunt ſub eadē potētia. T.c.14 Et in iſto. 9. ca. 7. omnis potētia ſimul cōtradictionis eſt. T.c.17 ℂ Jtem coꝛrelatiua opponūtur relatiue: ſed potētia paſſi ua nō refert̄ coꝛrelatiue ad potentiā actiuā. ergo nō refer tur nec opponit̄ relatiue potētia actui. ℂ Jtē relatiua nō ſunt pme dr̄ie entis: ſed act^9 ⁊ potētia ſunt h9. g̃ ⁊c̄. ℂ Jteꝫ cōfirmatur rō: q2 que ſunt determinati generis nō pñt di/ uidere ens īquantū ens: ſed relatiua ſunt determinati ge/ neris. ergo potētia ⁊ actus que primo diuidūt ens nō poſ/ ſunt opponi relatiue.

Contra de rōne oppoſitoꝝ relatiue eſt ꝙ vnuꝫ diffi niatur per aliud. ⁊ h̄ nō ꝯ^t in alys oppoſitis: ſed act^9 ⁊ potētia ſunt h9: vt pꝫ. 9. metaphyce. ca. 7°. g̃ ⁊c̄. T.c.13

Ad ſolutiones illaꝝ queſtionū oꝫ diſtinguere ⁊ ide. de potētia. vno mō potētia dicit quēdā modū entis. Alio mō ſpecial'r importat rōnē princi py: cui aūt illoꝝ fuit nomē p^9us impoſitum ⁊ ide ad aliud trāſlatū dubiū eſt. ſi tñ pmo imponebat̄ ad ſignificādum modū quēdā entis: cū iſte nō ꝯueniat enti tali: niſi per ali/ qd̄ eius p̄ncipiū per qd̄ pōt eſſe: ꝯuenienter pōt nomen po tētie trāſferri ad p̄ncipiū: tāq̄ ad illud quo pol'e poteſt eē nō quo foꝛmal'r: ſed cauſal'r. Sil'r ſi pmo imponebat̄ p̄nci pio per qd̄ res pōt eē: pōt trāſferri ad ſignificāduꝫ genera/ liter modū eſſendi ſimilē illi quē hꝫ p̄ncipiatū in p̄ncipio. ℂ De i^o ſ^to potētie ſm ꝙ dicit p̄ncipium dicet̄ in ſequenti q̄ōne. hic. n. pꝫ ꝙ non eſt de illa po^a difficultas: q2 nō min^9 re^r eſt aliqd p̄n^m q̄ñ actu p̄ncipiat q̄ꝫ q̄ñ nō p̄ncipiat: ſꝫ pōt p̄ncipiare. ℂ Et ita ꝓ ſolōne iſtarū duaꝝ q̄ōnuꝫ. pꝫ ꝙ po^a vt ē p̄ncipiū ō rōne ſui nō opponit̄ actui. ℂ Dic ḡ videdū ē de potētia cōmuni^9 accepta. vꝫ. vt iportat modū quēdā entis in ſe ſine rōne p̄ncipy: ⁊ q2 metaphyſicus conſiderat ens ⁊ paſſiōes ei^9. Jdeo po^a ſic ſūpta ad cōſiderationē me/ taphyci ꝑtinet. Et iō ꝓpter breuitatē in ſmone pōt dici po tētia metaphyca. iuxta illā potētiā ꝓprie trāſumit̄ nomē potētie ad ſeruādū potētiā metaphoꝛicā que eſt in mathe maticis: ⁊ etiā potentiā logicā ſiue q̄ ē in logicis vt in ꝓpō/ nibus poſſibilib^9. ℂ De mathematica tāgit phs. 5. meta. T.c.17. ca. de po^a vbi dicit. ſm metaphoꝛā aūt q̄ ē in geometria dr̄ po^a. ⁊ ſic dr̄ lineā poſſe in ſuū q̄dratū. ⁊ in numeris. ſil'r ra/ dix q̄drati dr̄ poſſe in q̄dratū. ⁊ ſic in. io. euclidis potētial'r ꝯmēſurabiles dñr linee: quarū q̄drata ſunt ꝯmēſurabilia q̄ po^a nō eſt ꝯpōnis: q2 iſta nō ē pol'is. linea ē ſuū q̄dratum: nec ē realis. Nō. n. ex lineis fit q̄dratū: ſꝫ ē imaginata iux/ ta potētialem: ſicut. n. real'r mā ē in po^a ad compo^m ꝙ per trāſmutationē māe cauſat̄. ita imaginatur punctū fluere

z per eius fluxū lineā cauſari: z lineā fluere. z per eius flu
T.c.17. xum quadratū eius cāri. ¶ De po^a logica dicit pħus in .5.
T.c.21. poſſe qñ nō neceſſe fuerit cōtrariū ſlm eſſe. etiā in iſto .9. cap.
vltimo. ſemper componūtur. z nō poſſibilia diuidi zc. Et
illa potentia eſt modus qdam cōpoſitionis factus ab itel
lectu cauſat^9 ex habitudine terminoꝝ illius ꝑpōnis. ſ. ꝙ
nō repugnāt: z licȝ cōmuniter correſpōdeat ſibi in re aliq̄
potētia realis. tamē hec nō eſt per ſe de rōne hui^9 potētie.
z ſic poſſibile fuiſſet mūdū fore ante eius creationē. ſi tūc
fuiſſet itellectus formās hāc compoſitionē. mundus erit:
licȝ tūc nec fuiſſȝ potētia paſſiua ad eſſe mūdi. Nec etiam
actiua: poſito hoc per impoſſe. dū tamē ſine cōtradictione
poſſet potentia fore ad h̄ actiua. z de vtraq; potētia dicta
T.c.2. tāgit Ar. in pncipio .9^i. Similitudine quadā dicūtur quē
admodū in geometria poſſibilia z impoſſia dicimus. eo ꝙ
aliquo mō ſunt z nō ſunt hoc eſt: qz ſic vera ſunt vel falſa.
T.c.1. ¶ De potētia me^ca dixit pħs in pncipio iſtius .9^i. In plus
T.c.11. ē potentia z actus eoꝝ que dicūtur ꝑm motū ſolū. Et .c. 5.
nō ſolū dicimus poſſibile aptū natuȝ mouere zc. Sȝ z ali
ter iſta potētia tripl'r accipit. vno modo opponitur ipoſſi
bili nō qdem vt dicit modū ꝑpōnis ſicut in ſcđo membro
diſtinctionis: ſȝ vt dicit diſpōnem alicuius icōplexi quē
T.c.34. admodum ꝑm Ariſto. 5. huius. caplo de falſo. aliqua ratio
dicit in ſe falſa. qz ꝯtradictionē includit: z ſic poſſe cōuer
titur cum toto ente. Nam nihil eſt ens cuius rō ꝯdictiōeȝ
includit. Alio mō ſumit potentia vt opponit neceſſario. z ſic
loqtur Auic. de poſſi primo metaphiſice ſue. z ſic dicit neceſſe
qđ ex ſe hȝ entitatē indefectibilē: ens poſſe qđ defectibilē.
Tertio mō ſtrictiſſime ſumit pō meta^ca. ꝓut nō ſtat cum
T.c.11. actu circa idem. z ſic loqtur Ar. ca. 5. vbi notificat actū ꝙ
actus eſt qñ res eſt nō ita ſicut in potētia. Et ibidem ponit
multa ex^a de oppoſitis. vt vigilans z dormiens. Et in fine
ſubdit alteri pti eſt actus determinat^9 alteri aut poſſe.

Ad queſtionē ergo primā dōm ꝙ tantūmō potentia metaphyca. vltimo modo ſumpta opponit actui: qz circa idem habent fieri. z ſimul eſſe non poſſunt.

Ad ſecundam queſtionem dōm ꝙ relatiue aliqua opponi pōt dupl'r itelligi: vl' mutuo. ſ. ꝙ vtrūq; habȝ habitudinē per ſe ad alteruȝ: vel non mutuo: nō pmo modo opponūtur actus z potētia: qz cū talia ſint ſimul natura z diffōne. ſequeretur tūc ꝙ act^9 nō eſſet poꝛ ratiōe q̄ȝ potētia: nec ratio potētie ſumeretur
T.c.13. ab actu magis q̄ȝ ecōuerſo: qđ eſt cōtra Ar. in iſto 9° ca. 7. ſcđo modo opponūtur: nam ſupponēdo ſignificatū nominis pȝ ꝙ potētia ſic ſumpta dicit ordinē ad actū. Et ille ordo eſſential'r eſt reſpectus ad actū. habēs ergo reſpectum eſſential'r ad aliud iquantū huiuſmodi illi alij nō opponitur niſi relatiue. Sed h̄ nō ē ecōuerſo: qz ratio actus ē abſoluta. vt probatū eſt ex itentione pħi. Exemplum auteȝ quomō pōt per ſe eſſe relatio ad aliqd abſolutuȝ patȝ ꝑm
T.c.20. pħm in .5°. cap. de aliquid. De ſcia que eſſential'r refertur ad ſcibile. nō ecōuerſo. ergo ſcibile eſt abſolutū iquantuȝ ad ipſum ē relō ſcie. Non enī idem eſt referri z relōnē terminare. imo vbi cōcurrūt in eodē videntur per accñs coniuncta: ſicut in relatiuis mutuis. licȝ hoc ibi ſit dubiū. Ita poſſet dici creaturā referri ad deū ſine omni correlatiōe in deo correſpōdēte relationi creature.

Sed circa iſtā potentiā metaphyſicā vt opponitur actui pmo dubitat: qz ſi dicit ordinē ad actū: vel ad actum in potentia: vel ad actum in actu. pmo modo nō: qz tūc eēt ꝓceſſus in ifinitū: qz actus in potētia ad qd: aut ſic aut ſic: nec ſcđo modo: qz ad actuȝ in actu non ē potētia: tunc enī ſimul ideȝ eſſet in actu. z in potētia. z ita illa nō opponeretur qđ negatū ē. ¶ Item ſecūdo. ſi potētia dicit relationē. aut ergo actualē aut potētialem. Nō actualē: quia terminus eius nō ē in actu: z relatio non ē ſine termino. Nec potentialē: qz tūc eſſet potentia ad potētiam. z ſic in ifinitū. ¶ Item 3°. ſi potētia eſt relatio. ergo fūdatur in aliquo: nō in materia: nec in forma: quia iam eēt potētia naturalis vt patebit in qōne ſequēti. Nec videtur aliqd aliud ens poſſe dari in quo fundetur. Si in non ente fundet. ergo eſt non ens: quia relatio non eſt magis ens ſuo fundamento.

Ad iſta itelligendū ꝙ potētia metaphyſica pciſe ſumpta. ſ. vt abſtrahit ab omni potētia naturali fundat pciſe in eſſentia que dicit poſſis eſſe. Et eſt ordo illius eſſentie ad eē tanquā ad terminum: ſicut in eſſentia anime aīxpi fundat potentia ad ſuū eſſe. Iſta aūt potentia que eſt iter duo vtrūq; illorum pōt denominari vnū: vt quaſi ſubm: aliud vt q̄ſi termin^9. Quemadmoduȝ dcm̄ eſt in .7. ꝙ aliter eſt iſta vera. materia generat. z al'r h̄. Compoſitū generatur: qz prima vt forma denoīat ſubiectū. ſecūda vt via denominat terminū. Sic in ꝓpoſito. z fundamētū eſt poſſibile potentia fundata in ipſo: z termin^9 eſt poſſibilis eadē potētia: quia eadē eſt ad ipſuȝ terminū. Sed ꝓpꝛiſſime z cōple^me dicitur totū quādo dr̄ eſſentia eſt poſſis eſſe. ſiue pōt eſſe: quia tūc exprimit habitudo amboꝝ. Unde hec ꝓpoſitio poſſe eſt hoc eſſe. plus explicat q̄ȝ illa h̄ eſt poſſe: qz pma icludit fūdamentū z terminuȝ. ¶ Per hoc ad argumēta. ¶ Ad pmū quādo queritur aut ad actū in actu: aut ad actum in potētia. dico ꝙ vtraq; ps diſiūctiue ē diſtinguēda ꝑm cōpoſitionē z diuiſiōem. z in neutro ſenſu eſt verū ꝙ potentia eſt ad actū in actu: qz tūc ideȝ ſimul eſſet in potētia vt terminus potētie z in actu. In ſenſu etiā cōpoſitiōis ſlm ē ꝙ potētia eſt ad actū in potētia. Ita. ſ. ꝙ termin^9 potentie itelligat hoc totuȝ actus in potētia: nūq̄ȝ enī terminus relatiōis ē per ſe compoſituȝ ex termino z relōne: ſicut per ſe termin^9 paternitatis nō ē filius patris: ſed filius. In ſenſu aūt diuiſiōis eſt verū ꝙ potētia eſt ad actū in potentia. hoc ē: quia actus ē in potentia. ¶ Et cū arguit cōtra hoc de ꝓceſſu in ifinitū. dico ꝙ potētia eſt ad actuȝ: qz ē in potētia eadē que ē ad ipſum. nō alia: ſicut eadem dr̄ poſſibil'. nō alia. Et ſi querit iſta potētia ad quid: aut ad actū i actu: aut ad actū in po^a: dico ꝙ ad iſtū eūdē actū qui eſt in potētia iſta eadē replicata vocetenus: quāuis nūq̄ȝ eſt niſi vna potētia z vnus act^9. ¶ Ad ſecūdū dicendū ꝙ po^a eſt relō nec potētialis nec actualis: ſed talis que eſt ipſa potētialitas: eſt tamē potētialis in termino ſuo qui eſt potentialis formal'r nō niſi illa eadē potētialitate. ¶ Ad 3^m dicenduȝ ꝙ potētia qua anima creanda pōt eē: fundatur in ipſa aīa creāda: nec reqrit ſubm actu exñs cū nō ſit accñs actuale. ¶ Et cōcedendū eſt ꝙ illud qđ fundat in nō exñte nō eſt exñs: nec in potentia ē aliquid exiſtēs: qz tūc eſſet act^9 vel in actu. Sed quare ponitur po^a eſſe aliqd cū nō ſit exiſtens. nec aliqua ratio cōcludat entitatē aliquā cōuenire nō exñti. z eodē modo de fūdamento eius. Anima eniȝ illa nihil eſt anteq̄ȝ creetur. alias nō crearet. ¶ Iteȝ nō videtur niſi relō rōnis: quatenus itellect^9 pōt concipe eſſentiam: que nō exiſtit in ordine eius ad exiſtentiaȝ. ¶ Ad .1. potētie actiue cuicūq; neceſſario videt ponere aliqd poſſibile correſpōdens: quia reſpectu eius: qđ nō eſt in ſe poſſibile nulla eſt potētia actiua. Deus autem eſt creatiu^9 anteq̄ȝ creet. ergo creabile ē poſſibile creari nō tm̄ potentia logica: quia illa quantū eſt de ſe poſſet eē ſine actiua: vt dictum ē pus. ꝓpter hoc ergo ponitur iſta po^a metaphyſica in eſſentia poſſi aliqua entitas qualis nō eſt in chymera: ſȝ de fundamēto eius qualem entitatē habȝ anteq̄ȝ exiſtat difficultas eſt magna: nec hic pertractāda. forte enī videret diffuſius z ꝓlixius pncipali. ¶ Ad 2^m dicenduȝ ꝙ nō omnis relatio que eſt in obiecto itelligibili nō habēte ali

quod eſſe extra niſi in itellectu eſt relatio ratõis: ſicut nec
eſt relatio rõnis. relatio finis que ieſt alicui itento quãdo
illud nõ habʒ aliquã exiſtentiã extra intẽtionem itenden
tis. Sed iſta ſola eſt relatio rationis. que cauſatur in obie
cto actu itellectus comparãtis illud ad aliud. ſicut eſt re
latio vniuerſalis. De hoc amplius in qnto caplõ. de ad ali
quid. Potẽtia autem prius naturalr ineſt obiecto q ipſum
comparetur ad eſſe ab itellectu. Nõ enim quia itellectus
creatus comparat ad eẽ. ideo põt eſſe: ſed qꝛ põt eẽ. ideo ẽ
verus itellectus. Et exemplũ cõueniẽtiſſimum eſt de p̃ori
tate tẽporis que oĩno videt ſimilẽ relationẽ importare: ſi
cut potẽtia. Nam vtraqꝫ de rõne ſui reqrit: vt quãdo rela
tio talis ẽ ad terminũ termin⁹ nõ exiſtat: nec tñ p̃oritas ẽ
tñ relo ꝭm rõnem cãta in aliquo ab itellectu cõſiderante
ꝛ cõparãte ipm ad aliud qd ẽ poſterius tñ ꝭm rõnem.

Aliter dicitur q ens in potẽtia ſimplr ẽ nõ ens
ꝛ per cõns relo fundata in ipſo eſt
tñ rõnis. ꝛ diſio entis p ens in actu. ꝛ ens in potẽtia ẽ qua
ſi diſio per cõdictionẽ: non ſimplr: qꝛ tunc ens in potẽtia cõ
uerteret cũ non ente: ꝛ diceret de impoſſi. Sed ſicut priua
tio nõ plus entitatis dicit q negatio: lʒ ſit negatio contra
cta ad ſubm. Et iõ diuiſio per habitũ ꝛ priuationẽ eſt p cõ
tradictionẽ quandã: ſic in pposito. ens in potẽtia nihil for
malr dicit niſi nõ ens qddam: cui. ſ. põt ſuccedere ens: ꝛ in
telligit. q. idem ens ſibi ſuccedere. q. pmo fundet potẽtiaʒ
deide ſit terminus potẽtie: qd nõ eſt niſi ꝭm itellectũ cõci
pientẽ idem. Nam qñ nihil eſt in re nõ eſt idẽ: nec aliũ: qꝛ
ille ſunt dr̃e entis. ſic ergo potẽtia que eſt dr̃a entis inq̃
tum itelligit determinat ſibi pro fundamẽto eẽntiã intel
lectam: que eadẽ poſtea eſt: nõ entitas aũt: nec in re: nec in
itellectu aliqd ſubʒ ſibi determinat. Et pro tãto videt ens
in potẽtia magis ens q negatio entis. ſicut priuatio videtur
magis ens q negatio. vñ priuatio ponit termin⁹ motus nã
lis: negatio nõ. ſic enti in potẽtia itelligit ſuccedere ens: ſʒ
nõ ſic nõ enti abtc ꝭm illos q ponunt eẽntiam nullã hr̃e en
titatem oĩo: niſi qñ exiſtit actu. videt hec via ſcda pbabil.
ꝛ maxime ſi ponat eẽntiam ꝛ eẽ non differre niſi rõne. tũc
enim videt necario cõcedendũ q potẽtia eẽntie vt funda
mẽti: ad eẽ vt ad terminũ nõ põt eẽ niſi relatio rõnis. quia
nõ eſt iter diſtincta niſi rõne tñ ſicut idẽtitas. Scdm viaʒ
iſtam ꝛ argumẽta ſuperi⁹ mota. ſ. 2m ꝛ 3m. ꝛ etiã duo poſtea
iducta cõtra rñſiones ad illa. ꝛ quartũ argumentũ pncipa
le ad qõnem non hñt difficultatẽ. ¶ Nec reſtat niſi rñde
re ad illud de creatiõe. diceret q illa eſt relo rõnis. ꝛ ſuffic
q ſibi correſpõdet relo rõnis. Si arguit de agẽte natura
li in quo eſt relo realis ad effectũ pductũ. ꝛ eadẽ proceſſit
ad pductionẽ. diceret q nõ alr eadẽ: niſi ſicut ens in potẽ
tia. ꝛ ens in actu ſunt idẽ iuxta modũ preexpoſitum.

Ulterius ad ampliorẽ notitiã habendã de poten
tia: vt ẽ dr̃a entis ad intellectũ mul
torũ que dicũtur de potẽtia. ꝛ in iſto. 9. ꝛ alibi a phõ. ſcien
dum eſt q illa nõ diuidit in potẽtiã ante actũ ꝛ cum actu:
qꝛ oppoſita ẽ actui. ꝛ ita nulla eſt cũ actu. Sed tñ añ actũ
Nec diuiditur ꝭm q ẽ termini: ꝛ ꝭʒ q ẽ fundamẽti. vt pri
mo mõ dicatur obiectiua. ſcdo modo ſubiectiua: qꝛ eadeʒ
eſt potentia ſubm ꝛ terminum diuerſimode denominãs
ꝭm q dcm ẽ ſupra. Sed cũ potẽtia dicat ordinẽ alicui⁹ in
quo ẽ ad actũ ꝭm q talis ordo variat diſtinguit: ꝛ pporcir
potẽtia. Habitudo aũt potẽtie ad actũ: quedã eſt ad actũ
formalẽ reſpectu illius in quo ẽ potẽtia: quedã nõ. ¶ Et õ
hac ſecũda dicet ifra. qõne. 4. ad pmũ argumentũ. ¶ De
pma nũc eſt dõm. cum aũt oĩs actus formalis ſit eẽ exten
dẽdo eſſe ꝛ eſſe aliquod põt eſſe alicui⁹ vel ſimplr vel ꝭm
qd: ſiue pprĩũ: vel ſiue nõ proprĩũ: ſed quaſi extrinſecum:
ſed hec erit pmaria diuiſione duplex potentia. quedã ad
eſſe pprĩũ ꝛ ſimplr illius qd ẽ in potẽtia. ꝛ alia ad eẽ extri
ſecũ qſi ꝛ ꝭm quid illi⁹ qd eſt in potẽtia d illud eſſe. prima
eſt cuiuſcũq eẽntie ſubſtãtialis vel accidẽtalis ad pprĩuʒ
eſſe. ꝛ fũdatur in illa eẽntia. cuius eſt illud pprĩuʒ eſſe. ita
enim eẽntia accñtis vel albedinis ẽ in potẽtia ad pprĩum
eſſe ſuũ: ſicut eẽntia anime creãde eſt in potẽtia ad ſuũ eẽ.
¶ Et hʒ pprĩiſſime eſt dr̃a entis. ꝛ põt dici potentia obie
ctiua. quatinus totũ ẽ in potẽtia ad exñtiã. ꝛ nõ in actu: tã
ſubm eius q termin⁹. ꝛ de hac locũ hñt tria dubia ſupius
mota ꝛ ſoluta. 2a nõ eſt cuiuſlibʒ entis: qꝛ non ẽ niſi illius
qd preter eſſe pprĩũ natũ ẽ recipere aliud eẽ ab alio. ꝛ ita
quãdo nõ habʒ illud. ẽ in potẽtia ad illud. verbi grã. corp⁹
nõ albũ eſt in potẽtia: vt ſic: nõ ſimplr: ſed vt ſit albũ qd ẽ
eſſe eius ꝭm qd. ꝛ extriſecũ. Et ita põt dici ſubiectiua. ꝛ ſic
itelligẽdo ſubiectiua potẽtia ꝛ obiectiua potẽtia non ſunt
vna potẽtia diuerſimode cõſiderata. ſʒ due: qꝛ in duobus
licʒ ad eũdẽ terminũ ac per hoc. nõ ita due: ſicut 2e obiecti
ue ſunt due. ¶ Alia qppe eſt potentia in albedine futura
fũdata ad pprĩũ eſſe ſuũ. ꝛ alia in corpore ad illud idẽ eẽ:
nõ vt ſuum eẽ. ſ. corporis niſi quaſi ꝭm qd ꝛ extrinſece pri
ma potẽtia: ſiue paſſiua nõ diuidit in eſſentialẽ ꝛ acciden
talem nec ppinquã ꝛ remotã: qꝛ in quacũq eẽntia nõ exi
ſtẽte ẽ eque ppinqua ꝛ eque eẽntialis potẽtia ad pprĩum
eſſe eque dico pportiõalr. Sed diuidit illa potẽtia in po
tentiã que ẽ ad actum purũ: ꝛ que ẽ ad actũ mixtũ poten
tie. Scdm eni diuertem eẽntiarũ potẽtia eſt ad actũ diuer
ſimode recipiendũ. quãdoq ſimul totũ: ſicut eſſentie per
manentiũ nate ſunt recipere eſſe quandoq ſucceſſiue. ita
q ſemp cũ actu terminãte potentiam ſtet potẽtia ad vlte
riorẽ actũ: ſicut in ſucceſſiuis. ita q ibi nũq potẽtie ſilr ſuc
cedit actus oppoſitus. Hac diuiſiõem potẽtie in. 5. cap. h⁹ T.c.ii.
9. Az. ponit ibi. aliter aũt ꝛ ifinitũ ꝛc. ¶ 2a potẽtia. ſ. ſubie
ctiua diuidit etiã ꝭm modum reductiõis pme potẽtie ad
actum. ſ. ſimul vel ſucceſſiue ſicut ꝛ pma diuidebat. Naʒ
ſicut aliqua eẽntia iformãs aliam reducitur ad eẽ pprĩuʒ
ſimul vel nõ ſimul. Ita ꝛ formatũ reducit ad ideʒ eſſe. q.
participatũ. Diuidit autẽ ita ſcda ſimilr ꝭm diuerſos mo
dos: qbus aliqd ẽ iformabile illo quod eſt in potẽtia pmo
mõ. Alr. n. mã eſt iformabilis a forma iducenda per gene
ratiõem. Alr ſubm ab accidẽte iducendo per motuʒ. Ita
q potẽtia materie ad eſſe cõmunicatũ ſibi a forma. põt di
ci ſubſtãtialis. Et qꝛ ad eſſe ſubale in ſe: ꝛ qꝛ illud cuius ẽ
illud eſſe per ſe facit vnũ cum materia que eſt in potentia
Potẽtia aũt ſubiecti ad eẽ ſibi cõmunicandũ ab accidẽte
põt dici accidẽtalis: ꝛ qꝛ ad eſſe in ſe accidentale: ꝛ qꝛ illud
nõ facit vnũ per ſe cuʒ ſubiecto: quod eſt in potẽtia: vt pʒ.
¶ Itẽ vtraq potẽtia dicta diuidit in ppinquã que. ſ. per
vnã trãſmutatiõem reducitur ad actũ. ꝛ in remotã: que. ſ.
nõ poteſt reduci in actuʒ niſi per multas trãſmutationes
medias. Et de illa diſione potẽtie tractat phs. caplõ. 6. hu T.c.i3.
ius libri. Quãdo aũt ꝛc. ¶ Item aliqd eſt in potẽtia pma
qꝛ. ſ. ipm totũ eſt informabile ab actu ad queʒ eſt potẽtia
aliqd nõ pmo: ſed per partẽ que ſola iformabitur. Et hec
vel altera mate. ꝛ ſic homo ẽ in potẽtia ad ſcientiã: que ſo
lam animã iformabit manẽte tamẽ corpore: aut altera p
te corrupta. ꝛ ſic ignis eſt in potẽtia ad eſſe forme aque ſi
bi cõmunicandũ. ꝛ hoc corrupta forma ignis. Et iſte diui
ſiões. 4. poſite potẽtie ſubiectiue poſſunt ſeinuiceʒ ſubdi
uidere quãdoq: ſicut pʒ ituenti.

Uiſa itaqꝫ diuiſiõe potẽtie cõſiderãda ſunt
qdã de potẽtia iſta me
taphyſica in cõmuni. Et quedaʒ que de hac potẽtia: ꝛ que
de illa dicũtur. Primuʒ eſt q neutra potẽtia pdicta. ſ. nec
ſubiectiua: nec obiectiua manet cũ actu: qꝛ ſibi opponitur
ꝭʒ q vtraq nũerat ꝭm numez actuũ. Sicut vlr relo ꝭm
p ſe terminũ. Et ex his ſeqt 3m q po⁹ ſubiectiua in qcunq
ſiue in mã ſiue in ſubiecto aliquo: nõ eſt eadẽ eſſentialr il

li in quo ē:qꝛ illud in quo eſt.manet cū actu.ꝛ non nūera⁹. Et 2ª rō eſt ad ħ ꝙ illud in quo ē.eſt abſolutū.potētia nō. ¶ Sȝ nūqd iſta poᵃ ē aliud ab illo in q̄ ē:¶ Rñ°. diceret aliqs ꝙ ens in actu.ꝛ ens in potētia nō cōuĕrant̄ iter ſe: ſȝ vl'entia in actu iter ſe:vel ētia in poª iter ſe. idē.n. ꝛ aliō diuidūt ens:ſȝ iā diuiſuȝ ꝑ actū ꝛ potētiā.ita ꝙ aliqđ ideȝ mēbrū diuiſionis per actū ꝛ potentiā pſupponit̄ diuiſioni ꝑ idē ꝛ diuerſum.ꝛ tūc potētialitas:nec ē idē ſubto in quo eſt:qđ eſt in ſe aliqđ ens actu.ꝛ potētialitas nō:nec aliud. ¶ Alr poſſet dici ꝙ potētia qualē hȝ identitatē.ita ē aliud:ſed nūqd ad ipſaȝ eſt potētia alia vt ſic eat̄ in īfinituȝ. Pȝ ꝙ nō qñ ipſa ieſt:ſȝ ſemp ieſt:niſi qñ īpoſſibile ē ipſam ieſſe:ꝛ tūc nō ē potētia ad ipſam:qꝛ ad īpoſſe nō ē potētia. Sed quomō ſemp ieſt:cū qñcȝ iſit actus cū quo non ſtat potētia.¶ Rño.cū actu illo ſtat potētia ad aliū actuȝ:nō ad iſtū:nec quādo ieſt poſſe ē ieſſe potētia ad iſtū.ħ ſup ꝑmo phyᶜ diffuſius hȝ locū.¶ 4ᵐ ē de cōparatiōe iſtaruȝ potētiarū adinuicē:ꝙ nō maiorē entitatem dicit de rōne ſua formali potētia ſubiectiua ꝙ̄ obiectiua:qꝛ vtracȝ ē ad eundē terminū ſine cuius entitate neutra eſt ens.¶ Contra.q̄re igitur ſubtiua ſp fundat̄ in exñte.ꝛ obiectiua in non exñte.videt̄.n.ꝙ relōnibus eq̄ paruā entitatē habentibus ſufficiāt fundamēta eque paruā entitatē habentia. ¶ Ad illud pōt rñderi multiplr.Dr vno mō ꝙ falſuȝ ſupponitur de potētia ſubtiua.Nam ſi aliqs totus ignis crearetur poſſet dici ꝙ ante ei⁹ creationē non tm̄ fuit pō obiectiua in eēntia ignis ad ſuū eſſe.Sed ēt potētia ſubtiua in mā illa creanda ad formā illam creandā ſicut ſi mā iam eēt creata.Et ſi ita eſt.tunc qñ ipſa potētia ſubiectiua eſt in exñte.hoc eſt ꝑ accidēs:qꝛ non inqūtum exñs:ſȝ per ſe i eēntia cui accidit exiſtere inqūtum fundat talē potentiaȝ: ſicut ſcia per accñs eſt in hoie albo.ſȝ hoc nō placet de potentia paſſiua:ſicut nec ignis creandus videt̄ hr̄e potētiā actiuam:niſi per accñs in potētia que per ſe eſt ad eē eius quā cōſeqtur potētia actiua.¶ Tūc alr pōt dici.ꝙ ſicut ꝑuatio nihil formalr icludit niſi negatiōeȝ:qꝛ ē neceſſario cōtracta ad gen⁹ reqrit ſubm:ꝙ negatio in cōmuni nō requirit.ita nihil entitatis formalr icludit potētia ſubiectiua:ſicut nec obiectiua.Sȝ qꝛ ē determinatus ordo:nō ad eē ꝓpriū illius in quo eſt:ſȝ quaſi extrinſecū.iō pſupponit̄ in illo in quo ē eē ꝓpriū.Non.n.videtur potētia ad eē extriſecū niſi in reducto iā ad eē ꝓpriū.Sȝ iſta rō lȝ ſit ꝓbabilis:tñ nō cogit:qꝛ in eodeȝ creādo qđ pōt aliquo iformari:bñ poſſet poni ordo illarū potētiarū:vt ꝙ obiectiua eēt pori.ꝛ oȝ ipſam ꝑus reduci ad actū ꝙ̄ ſubiectiuā reduci ad actū:nō tamē ꝑus ꝙ̄ ſubiectiua ieſſet.Exemplū de caloꝛe ꝛ ſiccitate in igne.ꝛ eoꝝ effectibus.vtracȝ rño tenet eque paruā entitatem in vtracȝ.¶ 5ᵐ ē:ꝙ ſubiectiua ē illa que ponit̄ in diffōne mot⁹ nō q̄ ē ad motū:ſed q̄ ē ad terminuȝ eius:nā añ motū eſt potētia ad motū.ꝛ ita euacuat̄ cū mobile icipit moueri:ſicut.ſ.nata ē euacuari nō tota ſimul:ſȝ ſucceſſiue ꝛ reſpectu hui⁹ potētie motus ē act⁹:ſed cū illo actu ſtat potētia ad terminū:que vel añ motū nō ifuit:vl' ꝙ magis credo de illa potētia ſubiectiua metaphyſica prius ifuit:ſȝ nō reducit̄ ad actū imediate per agēs nāle:niſi illa ad motū ꝑus reduceret̄ ſimplr:tñ cōſiderādo ambas illas potentias:vt ad metaphyſicū ſpectāt.etiā cōparādo ad ſubm in quo ſunt nullū.videtur habere per ſe ordineȝ nec actus eoꝝ:vt poſſit actus vni⁹ dici eē alicui⁹ iquātum ē in aliqua potētia vel alia a pori:vel eadē differēs ꝺm cōpletū in termino:ꝛ icompletū ꝺm illos q ponūt talē differentiā iter motū ꝛ terminuȝ.de hac diſtinctiōe quere ſup 3°.phyſicoꝝ.¶ Sextum eſt qđ due potētie ad ꝯdictoria: ſiue ad quecūcȝ duo oppoſita imediata circa aliqđ ſuſceptiuū nō pñt ſimul ſtare in illo ſuſceptiuo:qꝛ illa potentia nō eſt cū actu ꝓprio.pȝ.ꝛ qñ ille act⁹ ꝓprius nō ieſt:oppoſitus ieſt.ergo ꝛc.Nō tamē iſtud ſextū accidit ꝓpter oppoſitionē potētiarū.q.ſic opponātur iter ſe:ſicut act⁹:quorū ſunt:qđ pȝ.Nā cōtraria meᵗᵃ nō minus opponūtur ꝙ̄ contraria imediata:tamē potētie ad cōtraria mediata ſimul ſunt in ſubo qñ eſt ſub forma meª.mlta aūt poſſunt de potētia dicta verificari que nūc pretermitto.

Ad argumenta pme.q.¶ Ad pmū dōm ꝙ ꝓcedit de potētia logica.ꝛ quādo cōfirmat̄ per diffōnē poſis poſitā ſcōo ca.illa ē diffinitio poſis logice.Qđ pȝ:qm poſt illā diffōnē ꝓbat ex ea.ꝙ ſi añs ē poſſibile ꝛ ꝯñs.ꝙ pȝ nō eē itelligendū niſi de potētia logica.¶ Et ad 2ᵐ dōm ꝙ bñ ꝓbat ꝙ diſio entis ꝑ actum ꝛ potētiā nō eſt diſio generis per drias eēntiales:qđ conce°.Sed ē magis ſubiecti per paſſiōes oppoſitas:que dicūt modū illius ſubti qualis eſt diuiſio linee per lineas rectas ꝛ curuas:¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ꝓcedit de potētia que ē ꝑncipiū:nō qđcūcȝ:ſȝ paſſiuū de quo dicet̄ in qōne ſequēti.¶ Ad 4ᵐ dōm:ꝙ licȝ ens in potētia nō ſit ens.ita ſimpliciter:ſicut ens in actu.ac ſic rō poſis diminuat ens:non tamē oīno deſtruit rōnem entis.bene auteȝ tale determinās pōt habere rōnē diuidētis.ita eni ē in diſiōne entis ꝑ vnū ꝛ multū:qꝛ multū ꝺm ſuam formalē rōnem iquātuȝ opponit̄ vni:diminuit ens:licȝ nō omnino deſtruat.Sed ſi teneat̄ alia via ſuperius dicta de potētia oīno qđ deſtruit ens.ꝛ ꝙ nō ē relō niſi rōnis.tūc illud argumentū eſt cōcedendū.ꝛ eſt.q.diuiſio alīs.Per viuum ꝛ mortuū:cuȝ diuiditur ens per actum ꝛ potentiā.

Ad primum argumentū ſcōe qōnis pȝ ꝙ maioꝛ eſt vā de correlatiuis.hic tm̄ alteꝝ eſt relatiuū.¶ Ad 2ᵐ dōȝ ꝙ minoꝛ ē vā de potētia:vt eſt ꝑncipiū ſpeci⁹ paſſiuū non de potētia oppoſita actui:pȝ ex ſcōo notabili ſupra.¶ Ad 3ᵐ patebit in ſequēti qōne quo potētia actiua iquātuȝ ꝑncipiū nō abſolute:ſȝ ꝺm trāſmutatiuū dr ad paſſiuū.Sȝ potētia de qua ꝑdictū eſt etiā vt inenit̄ in potētia actiua tm̄ dr ad actū.¶ Ad 4ᵐ poſſȝ dici ꝙ relō potētie nō eſt determinati generis:ſȝ trāſcēdēs. ꝛ ita etiā poſſet dici ꝺ relōne ꝑncipij ꝛ cāe de qbus minus vr̄:nec cadūt ille relōnes ſub aliquo mō illoꝝ q ponūtur in.ꝯbui⁹.¶ Alr pōt dici ꝙ omnia trāſcēdētia preter ens ſunt determinati generis qditatiue ſumpta:licȝ denoīatiue ſumpta ſint trāſcēdētia.qꝛ.ſ.oīa denoīant.De hoc quere in.4.hui⁹ in.q.de vno:an ſignificet idē enti.

¶ Quod quidem igitur multipliciter potentia ꝛ poſſe determinatū eſt a nobis in alijs. Harū autem quecūcȝ quidem equiuoce dicūtur potētie ꝑtermittantur.Tex.cōmenti.II.

¶ Queſtio. III.

Queritur ꝺ potētia ꝺꝫ ꝙ dr̄ ꝑncipiū. vtrū ſufficienter diuidat̄ a pħo.Et vr̄ ꝙ non:qꝛ ſicut gñans ꝑ generat nō aūt forma qua generat.ita vr̄ illud eſſe ꝑmo ꝑncipiū qđ ꝑncipiat:nō quo ꝑncipiat. ergo iſufficiēter Ariſ. diuidit ꝑncipium cū nō diuidat niſi in illa qbus ꝑncipia principiāt:vt ex modis quos ponit pȝ.¶ Cōfirmat̄.qꝛ cum ꝑncipiū qđ ꝛ quo nō ſint idē ſimplr.vr̄ ꝙ ꝓpria relō vtriuſcȝ ad ꝑncipiatū ſit alia:qꝛ relō diuerſificat̄ ꝺm diuerſitatem fundamēti.¶ Itē de actiōe ꝛ paſſione cōſiderat nālis:ſicut pȝ ex.3.phyſicoꝝ.ꝛ ꝑmo de gñatiōe.ergo ꝛ de ꝑncipio T.c.15.
actiuo ꝛ paſſiuo:vel ergo nula potētia:vt ē ꝑncipiū.ꝑtinet ꝛ ide.
ad metaphycū:vel eſt alia potētia ꝑter modos ħ poſitos: T.c.4.6
q oēs pertinēt ad agere ꝛ pati.¶ Itē nō videt̄ alia poten ꝛ ide.
tia q̄ eſt pnᵐ bñ faciendi ꝛ patiēdi ab illa q̄ eſt ſimplr ꝑncipium faciēdi ꝛ patiēdi.ergo male diſtinguitur ab illa.añs ꝓbat̄:qꝛ ſicut potētia eſt ꝑncipiuȝ abſolute,itabona ſiue

pfecta potētia eſt ṗncipiū bene. potētia aūt ⁊ potentia pfe
cta nō ſunt alia potētia. ¶ Jtē₃ po⁹ imotiua ſiue que ē ṗn
cipium reſiſtēdi trāſmutāti in peius: aut ē ṗncipiū reſiſtē
di: q₂ eſt ṗncipiū ꝯ agēdi: aut pciſe ſine omni cōtractōe re
ſiſtēdi: q₂ eſt ṗnᵐ geſcendi in tali perfectōe. Exēplū de pri
mo. calor itenſus reſiſtit frigido. Exᵐ ſcdi. durities reſiſtit
ſcindēti. Si ṗmo mō nō videt alia potētia ꝙ̄ actiua. ergo
male diſtinguit contra eā. Si ſcdo mō. male poneret ſub
potētia: q₂ nō eſt ṗncipiū. Nam nō hab₃ aliqđ ṗncipiatū.
nihil. n. ṗncipiat a duritie. p h̄ ꝙ diuidēs nō pōt duru₃ di
T.c.i. uidere. ¶ Jtem. 5. hui⁹ dicit Ar. ꝙ quotiēs dr cā. totiēs ⁊
ṗncipiu₃. ergo q̄tuor debēt eſſe potētie correſpōdentes q̄
tuor cauſis. Omnes aūt hic poſite videntur correſpōdere
duab⁹. ſ. agēti ⁊ materiali. ¶ Cōfirmat̄ rō. ſicut. n. agens
⁊ materia habēt ,ppriam ratiōnē ṗncipiandi. quare nō ſi
T.c.2.⁊ inde. milr forma ⁊ finis. ¶ Ad oppoſitum eſt Ariſto. hic. ⁊ in. 5.
capitulo de potentia.

T.c.17. ¶ Quecunq₃ autem ad eandē ſpeciem: omnes
principia quedam ſunt: ⁊ ad primu₃ vnum di
cuntur: qđ eſt principium transmutationis in
alio: inquantum aliud eſt. Tex. commenti. 11.

¶ Queſtio. IIII.

Queritur iuxta h̄ de deſcriptionib⁹
potētiarū. Arguit̄ ſpecialr
de potētia actiua. ꝙ icōuenienter deſcri
batur. ṗmo cōtra hoc ꝙ dicit̄ ṗncipiu₃: q₂
ſi eſt ṗncipiū. ergo nō agēs nō h₃ potētia₃
T.c.5. ⁊ ide. actiuā. ꝯñs ē falſu₃ ẜm Ar. 3ᵒ ca. ꝯ megari
cos. p⁹ ꝯñe. nō agēs nō h₃ ṗncipiū in actu:
T.c.3. q₂ illud ſimul eſt ⁊ nō eſt cū ṗncipiato in actu. ex. 5. huius.
Nec h₃ ṗncipiū in potētia: q₂ omnis potētia eſt ad aliquē
actū eius: qđ ē in potētia: ſicut p₃ ex pcedētibus: ta₃ de ob
iectiua ꝙ̄ de ſubiectiua. nō agēs aūt potēs agere: nō eſt in
potētia ad aliquē actū ſui: q₂ tūc transmutaret̄ qñ ageret.
Si dicat̄ ꝙ actū quādo nō agit eſt in potētia ad actū alte
li.i.ca.i. rius. puta affectus. ¶ Cōtra. in de ſomno ⁊ vigilia. cui⁹ eſt
potētia ci⁹ eſt act⁹. ⁊ ſimilr ſeqtur tūc. ꝙ potētia de qua in
pcedētibus dcm̄ eſt. ſ. que opponit̄ actui. nō ſufficiēter di
uidat̄ in potētiā obiectiuā ⁊ ſubiectiuā. erit. n. pᵹter iſtas
potētia 3ᵃ. nō ad aliquē actū ipſius qđ ē in potentia: ſed ad
aliqđ aliud ab ipſo. ¶ Jtē₃ cōtra hoc ꝙ dicit̄ trāſmutādi
aliud: q₂ ex hoc ſequeret̄ ꝙ potētia creatiua non eſſet acti
ua: q₂ nō trāſmutat aliud vlr etiā ſequeret̄ ꝙ potētia acti
ua nō abſtraheret a motu ⁊ mutatiōe. ⁊ ita nulla ptineret
ad metaphyſicū. nec p ꝯñs aliq̄ cōſideratio cauſe efficien
tis ad ipſum ptineret. ¶ Jtē 3ᵒ cōtra hoc qđ dicit̄ aliud. p̄
arguit̄ ſic: q₂ tūc oīs potētia actiua cēt factiua: qđ videt̄ cē
T.c.16. cōtra itentōem Ar. ifra cap. 7. diuidētis potentiā in facti
uam ⁊ actiuā. cui⁹. ſ. vltimus finis ē vſus. ⁊ nō aliqđ factū.
ꝯñā p₃: nā actiua ſtricte ſūpta nō trāſmutat aliud ẜm Ar.
ibidē: q₂ actio manet in agēte. ¶ Jtē 2ᵒ ꝯ idē. illud aliud ē
trāſmutabile: ſic p₃: ſ₃ trāſmutabile nō vr ponēdū in diffō
ne potētie actiue: niſi tāꝙ̄ correlatiuū: nō ē aūt ei⁹ correla
tiuū. pbo: q₂ oīs po⁹ dr ad actū. nulla igit̄ aliud correla
tiuū. ¶ Si dicat̄ ꝙ potētia q̄ dr ad actū. nō eſt iſta q̄ ē ṗn
cipiū de qua mō ē ſermo. ¶ Cōtra. ſaltē h₃ ,ppoſitū: q₂ ṗn
cipiū per ſe dr ad ṗncipiatū: tranſᵉ aūt nō eſt ṗncipiatum
reſpectu potētie actiue: q₂ preſupponit̄ ṗncipiato eius: vt
ex ipſo trāſmutabili illud ṗncipiatu₃ cauſet̄. ꝙ̄ ⁊c. ¶ Con
ſimilr pōt argui ꝯ deſcriptionē potentie paſſiue. ¶ Ad op
poſitum eſt Ariſto.

Hic ſunt vidēda .4. ṗmo quomō potentia: vt
ṗncipium dr pertinet ad cōſi
derationē metaphyſici. 2ᵒ qđ importat noīe potētie ſic ſū
pte. 3ᵒ de diuiſiōe eius. 4ᵒ de rōnibus diuidētiū. ¶ De
ṗmo ſciendū ꝙ cu₃ ,ppter aliud cē. ⁊ cē ,ppter qđ aliud eſt
ſint cōditiōes entis abſolute nō cōtracti ad metaphyſicū
vel nālem. ⁊ ille ſunt relōnes cāti ⁊ cāe. Seqtur ꝙ ad me
taphyſicū ptinet cōſitᵉ cām ⁊ cauſatū. cūq₃. 4. genera cau
ſarū diſtinguāt cām per hoc ꝙ cauſatū alr eſt per qđlibet
illoꝝ abſq₃ hoc ꝙ deſcēdat ad motū vel quātitatē. ſeqtur
ꝙ oīa genera cauſarū pertinēt ad metaphyſicū. ꝯferre. n.
ad eſſe alicuius: vt pars cēntialis eius ⁊ h̄: ſiue actualis ſi
ue potētialis: p₃ ꝙ nō ꝯbit ad motū. Et iſte ſunt ṗ̄ales ra
tiones cāe formalis ⁊ mālis. de qb⁹ tractat phs in. 8. ⁊ quo T.c.i.
ex eis fit vnū: q₂ h̄ actus ⁊ illud potētia: oē etiā bonum ad
qđ aliud ordinat̄: p₃ ꝙ nō cōtrahit ad motū. ⁊ h̄ ē rō cauſe
finalis de qua loqtur Ar. in. 12. mouet aūt vt amatū ⁊c. ⁊ T.c.3.
alibi. perſcrutādū aūt ⁊ qualr hab₃ toti⁹ nā bonū ⁊ optiᵐ. T.c.5.
¶ De efficiēte videret̄ ꝙ nō abſtraheret a mutatōe ⁊ mo
tu: ſ₃ lic₃ h̄ verū eēt quo ad cōuertibilitatē in re ꝙ nullu₃
eēt efficiēs qn efficeret per motū vel per mutationem. tñ
de per ſe rōne efficiētis: nō ē ve₂. Nā ſi itelligat̄ aliqđ da
re eē ſine hoc ꝙ itelligat̄ aliqđ moueri vel mutari certu₃
eſt ꝙ dās eē tale itelligit̄ habere rōnē cauſe reſpectu ,pdu
cti: ⁊ nō alteri⁹ ꝙ̄ efficiētis ſicut rō vni⁹ qđ eſt compoſitu₃
ex actu ⁊ potētia ẜm ſe nō cōtrahit ad motu₃: ſ₃ ptinet ad
metaphyſicū: lic₃ nūꝙ̄ tale vnū cēt niſi per motū vel mu
tationē potētialis. ita in ,ppoſito. predicta tñ quatuor gña
cauſarū ꝯtracta ad naturalitatē. puta iquantū ſunt ,ppter
que aliqđ h₃ eſſe nāle: vel iquātum ,ppter illa mō natura
li aliqđ h₃ cē: pertinēt ad cōſiderationē phyſici. vñ falſu₃
ē: vt videt̄ aliquā cām excludere a cōſideratōe metaphy
ſici vel etiā nālis: lic₃ diuerſimode cas cōſideret mō pre
dicto. Et ſicut dcm̄ eſt de cauſis. ita itelligēdū ē de princi
pys ſiue ṗncipiātib⁹. ſine qb⁹ alia ṗncipiāt. cuiuſmodi di
cūtur potētie. vt patebit in ſcdo arᵒ.

De quo ſciendū eſt ꝙ ab eodē abſtracto qñ
ꝙ dicuntur plura denoiati
ua q̄. ſ. nata ſunt denoīare diuerſa ad que diuerſa h₃ habi
tudinē illud qđ per abſtractū ſignat̄. ¶ Poſſet in multis
exēplificari ſi plixitas nō obſtaret. ſic ab iſta relōne. ſ. que
dr ṗncipiatio ſignata in abſtracto diuerſimode denoīat̄ il
lud qđ ṗncipiat. ⁊ illud quo ṗncipiat: q₂ illud quo imedia
te: ⁊ illud qđ meᵗᵉ. Et ẜm hoc pñt duo denoīatiua iſtis ap
propriari: vt. ſ. illud quo dicat̄ ṗncipiū. ⁊ illud qđ dr princi
piās. videt̄ aūt ṗncipiū eſſe. q. abſtractū reſpectu eius qđ
eſt ṗncipiās. Sicut. n. calor eſt quo calidū ē calidū. ⁊ ita re
ſpectu ci⁹ abſtractū. ita ṗncipiū ē quo ṗncipiās ṗncipiat.
Tamē ẜm veritatē ṗncipiū ē denominatiuū: q₂ ipoſſibile
eſt relōnē pure in abſtracto ſignificatā de aliquo abſolu
to pdicari: q₂ tūc diceret̄ in qđ de ipſo. calor aūt dr eē ṗn
cipiu₃. l₃ nō ṗncipiatio. ¶ P₃ itaq₃ ꝙ ṗncipiū iportat eēn
tialr relōnē ṗncipiatiōis. ⁊ hoc in cōcreto: vt. ſ. natū eſt cō
cernere imediatū ſuū fundamētū: qđ ē quo: nō aūt remo
tum ſiue ſubm. qđ nō eſt quo. ¶ Et hoc itelligendū ē vbi
qđ ⁊ quo diſtinguuntur aliquo mō realr. Jn oīno aūt ſim
plicib⁹ vbi idē ē re qđ ⁊ quo: tñ dñs rōne. ¶ Jde₃ ibi di
citur ṗncipiū ⁊ ṗncipiās: ſiue aūt idē dicat̄ ṗncipiū ⁊ ṗnci
piās vt in ſimplicib⁹ ſiue aliud aliquo mō: vt in cōpoſitis
eandē tñ relōne quā ṗncipiatio iportat: importat vtrunq₃
iſtoꝝ cōcretoꝝ: lic₃ aliquo mō iquātum illa eadē diuer
ſimode cōcernit fundamētū ⁊ ſub₃. ſicut ſimilitudo eadē
denoiat ſortē q eſt ſimilis ẜm albedinē: ⁊ albedinē ẜ₃ quā
eſt ſimilis. Si tñ eſſet aliqđ cōcretū impoſitū quo albedo
poſſet denoīari inꝙ̄tū eſt quo aliqđ aſſimilat̄. ¶ Cōſimi
liter oīno dōm ē de potētialitate potētia ⁊ potente ꝙ ean
dem relōnē importāt. ṗrimū in abſtracto. alia duo in cō
creto: ſ₃ diuerſimode ẜm ꝙ illa relō nata eſt diuerſimode
denoiare fundamētū ,pximū ⁊ remotum ſiue ſubm: ſicut
aūt alia cōcreta cōmuniter accipim⁹ ,p ſubtis iquātu₃ hñt

tales formas.ita frequẽter qñ dicimus potentiã nõ ĩtel/
ligimus de reſpectu:ſʒ de illo in quo fũdatur reſpectus:ſʒ
an potentia ĩpoꝛtet ita cõmunẽ relationẽ ſicut pncipiuʒ ſi
ue cauſa dubiũ ẽ.¶ Et hoc tãgit 3m argumentũ ad pmam
qõnẽ.¶ Diceret aliqs ꝙ ſic.ꝛ ꝙ ita potẽtia ꝯuenit foꝛme
ꝛ fini:ſicut efficiẽti ꝛ mãe:licʒ nõ ſit conſuetuʒ illis cauſis
attribuere nomẽ potentie.foꝛte:qꝛ in eis nõ diſtinguit qõ
ꝛ quo.¶ De foꝛma pʒ ꝙ ſit ſimplex.De fine ſimilr̃ videt
ſi finis ponat operatio.cuius eſſe eſt ſimplex.Sed tũc nõ
videtur ꝙ nomẽ potẽtie deberet attribui mãe pme: quia
nec ibi diſtinguit qõ ꝛ quo:niſi foꝛte rõne:ſicut nec in foꝛ/
ma vel in fine.¶ Alr̃ poſſet dici ꝙ ſm pdicta ſupꝛa in pn
cipio ſolõnis pme qõnis ab vno ſignificato potẽtie videt
nomẽ tranſlatũ ad aliud ſignatũ ꝑpter ꝯuenientiã inter
illa:quia.ſ.nihil habʒ moduʒ eſſendi potentialẽ foꝛmalr̃:
niſi quia aliquod pꝛincipiuʒ eſt potentiale reſpectu eius.
pꝛincipiũ aũt potentiale reſpectu pncipiati tñ põt eſſe du
plex.ſ.efficiẽs ꝛ mã:foꝛma.n.nũꝗ̃ pꝛecedit cõpoſituʒ:nec
per ipſuʒ tãꝗ̃ per pncipiũ potẽtiale poſſet compoſitũ eſſe
in poa.Similr̃ nec finis ꝗ̃tuʒ ad eẽ in re.¶ Et ideo foꝛte
vt potẽtia ſignat pnm nõ eſt ĩpoſituʒ generaliter omni pn
cipio ſiue cauſe.Sed tñ pncipio actiuo:qõ ẽ quo efficiens
põt efficere.ꝛ pncipio paſſiuo qõ eſt quo ex aliquo põt fie/
ri aliqd.ꝛ ꝑ vtrũꝗ̃ iſtoꝝ pncipiatũ eſt in potẽtia.¶ Non
opꝫ ꝯtendere de noĩe cui ſit impoſitũ.qꝛ loquendũ eſt vt
ca.6. plures.ex.2.topicoꝝ. ¶ Si qs velit pmã viã tenere per
diſſuencm excuſatur:nõ oꝫ laboꝛare ad cõtra arguendum.
¶ Scõa via videt de ĩtentione philoſophi qui de ipſa po
tẽtia nõ loquit ĩquãtuʒ eſt pncipiũ: niſi vt pertinet ad du
plex genus cauſe.Et rõ ad hoc aſſignata trãſlatione vide
tur ſatis congrua.

Sciendũ tamen ſcõo ꝗ̃tum ad iſtũ articulũ ꝙ
pncipiũ nõ tñ habʒ relõnẽ ad
pncipiatũ.ꝛ tale pncipium ad tale pncipiatũ.puta efficiẽs
ad effectũ.mã ad materiatũ.¶ Sed etiã vnũ pncipiũ re/
ſpectũ habʒ ad aliud pncipiuʒ:qꝛ ſiue ſint extrinſeca: ſiue
ĩtrinſeca.hec ꝛ illa mutuo nũꝗ̃ cãnt niſi iter ſe aliquo mõ
vniãtur ꝛ cõcurrãt:qꝛ nulla vna ſufficit ad cauſandum il/
lud qõ depẽdet a multis cauſis eẽntialr̃. Quomõ vero ꝗ̃/
tuoꝛ cauſe cõcurrũt in cãndo idẽ.ꝛ quomõ oꝛdinãtur eẽn
tialr̃ in cãndo.pʒ ꝯclõne.9.cap.2.in tractatu de pmo pnci/
pio.Et ille due relõnes ſunt oĩno alterius rõnis.ꝛ pñt am/
be fundari in eodẽ abto.imo neceſſario fundãtur que eẽn
tialius vel pus nõ eſt modo queſtio.potẽtia ergo ſi impoꝛ
tet illos duos reſpectus in ꝗ̃cũꝗ̃ cã.ħ eſt equoce:ꝛ ꝑ vtro
ꝗ̃ expmẽdo videt nomẽ accipi:quiꝗ̃ ab Arꝫ.verbi grã de
T.c.20. poa actiua exẽplificat.5.li.ca? de ad aliqd. vt calefaciens
ad hoc ꝙ calefit ꝛc.Et paulo poſt:qõ fecit ad fcm̃:ꝛ factu/
rum ad faciendũ.ſicut.n.pr̃ dicit filij pr̃:ꝯſtat ꝙ calefacti
uum ad illõ qõ calefit: nõ dicit vt pncipiũ ad pncipiatuʒ.
Sʒ vt pncipiũ puta actiuũ ad paſſiuũ ex ꝗbus ſeqtur vnũ
pncipiatũ ad qõ ambo dñr.ſʒ pr̃ ad filiũ non ſic dr̃: nec fa
cturum ad faciendũ vt ad pncipiũ:ſʒ vt ad pncipiatũ:ꝛ tñ
ambo exẽpla ponit pꝛo ſcõo mõ ad aliqd:q eſt ſm potẽtiã
actiuã ꝛ paſſiuã.In hoc ẽt pʒ exemplũ.quõ pncipiũ paſſi/
uum dicit Arꝫ.hre potẽtiã paſſiuã reſpectu alteri9 pncipij
nõ reſpectu pncipiati: ſʒ reſpectu etiã pncipiati hʒ potẽtiã
T.c.22. inꝗ̃tuʒ ex illo põt fieri pncipiatũ. Vñ in.7.c.3.hoc aũt ex
T.c.8. quo fit quã dicim9 mãm ꝛc.ibi.ꝛ.i2.h9.ca.i.nõ ſolũ ſm ac
cidẽs ex ente fiunt oĩa potẽtia qdeʒ ente:ex nõ ente vero
T.c.3. actu ꝛc.Et in.8.ca.i.mãm dico q̃ poteſtate ẽ hoc aliqd: eſt
pdicatio ſinodoica.qꝛ eſt in potẽtia vt ſit pars ei9 qõ eſt ħ
aliqd:ꝛ per ħ totũ hoc aliqd eſt in potẽtia:vt ſic. Pʒ etiaʒ
paſſiuũ prim rm ad foꝛmã cũ q̃ ſicut cũ pncipio itrinſeco pn
T.c.15. cipiat pncipiatũ.Et õ hoc loqtur.8.li? ca? vltimo. ꝙ ideo
vnũ eſt ex mã ꝛ foꝛma. qꝛ hoc actus illõ põ: qõ expoſitũ ẽ
in vltima qõne ſup.8m.Sʒ ſicut ħ põ in tertia ſignatõe ſu
mit ꝑter.ſ.duas ſm quaꝝ vnã noĩat relõnem pncipij paſ
ſiui ad pncipiatuʒ:ꝛ ſm aliaʒ ad pnm actiuũ:ita ꝛ actus qõ
eſt coꝛrl̃ʒ potẽtie illo mõ ſumpte:equoce ſumit ab illa rõ/
ne act9.de qua dcm̃ eſt in pmis duab9 qõnib9:que.ſ.oppo/
nit potẽtie:vt modus entis oppoſit9 ſibi. Naʒ actus illoꝝ
dr̃ de foꝛma inꝗ̃tuʒ refert ad mãm cũ qua pncipiat:ꝛ ſil̃r
ſunt põ iſto mõ ꝛ actus:ꝛ ſũt mutuo rl̃a: qꝛ ſic potẽtia hoc
mõ eſt reſpectu alicui9 actus:ita ꝛ iſte act9 eſt alicui9 potẽ/
tie act9.Tres ꝯditiões oppoſite ſunt in põ ꝛ actu pmo mõ
ſumptis:qꝛ nec vnũ eſt in pncipio reſpcũ pncipij inꝗ̃tum
pnm:nec ſil̃r ſunt nec ſũt mutua. Vñ de pmo actu ĩtelligit
ꝙ foꝛma eſt in actu qñꝗ̃:qñꝗ̃ in põ oppoſita actui:ſicut ꝛ
ꝯpoſitũ.Sʒ de ſcõo actu ꝛ potẽtia nũꝗ̃ foꝛma eſt ĩ põ:ſed
act9:etiã qñ eſt in potẽtia pmo mõ.adhuc eſt actus ſcõo.
nõ potẽtia.Cõpoſitũ aũt quãdoꝗ̃ exiſtit:licʒ nõ ſit actus.
tamẽ act9 eſt modus entitatis ꝑpꝛie totius. nõ tñ entita/
tis foꝛme.Foꝛte cõmuniter nõ curatur de illa equocatõe
actus.ꝑpter hoc ꝙ actus compoſiti pmo modo pncipalr̃
ẽ ab actu.ſecũdo mõ ſm cõe dcm̃:licʒ nõ ſit ab actu ſecun
do mõ:niſi ĩquãtum ille ẽ in actu pmo modo.

Ex dictis appʒ 3? articulus.ſ.ꝙ ſufficiẽter diuidit
potẽtia in actiuaʒ ꝛ paſſiuã pma diuiſio/
ne.ꝛ hoc ĩtelligendo paſſiuã triplitcm equiuocaʒ.ſ. vt dicit
relatõem pmo ad pncipiatũ paſſiue.ꝛ ſcõo ad pncipiũ acti
uum:nõ ĩquãtũ eſt actiuũ acti:ſed inꝗ̃tũ actu actim actua/
bilis:qꝛ ſic ecõuerſo refert pncipiũ actiuũ ꝛ paſſiuum. Et
3? ad pncipiũ actuale:qõ ſecũ cõſtituit compoſitũ faciẽdo
vnũ cũ ipſo.Similr̃ ĩtelligẽdo actiuam duplitcm equocaʒ
.ſ.ad pncipiatũ actu.ꝛ ad aliud pnm actuabile 3am.ſ. ad foꝛ
mam foꝛte nõ oꝫ ponere:qꝛ ſicut eadẽ relõ actiui denomi
nat foꝛmã agẽtis.vt quo etiã compoſituʒ:vt qõ ſm dicta
in pncipio ſcõi articuli.ita ex parte pncipiati põt dici ꝙ ea
dem relatio geniti ꝯ9 compoſito:vt qõ reſpectu agen tis ꝛ
foꝛme vt quo:ſm ꝙ tactũ eſt in.7.in qõne de gñatiõe ꝯpo
ſiti.¶ De relõnibus iſtarũ triũ cauſarũ ad finẽ nõ videt
multũ neceſſariũ ad ꝑpoſitum pertractare.

Ex pꝛedictis pʒ 4? articulus.Non enĩ diffinitur
potentia actiua ĩquãtum compara
tur ad pncipiatuʒ.ꝛ ideo nec ꝑ pncipiatũ diffinit:ſed diffi
nitur ĩquantum comparat ad aliud pncipiuʒ: nõ tamẽ in
vl̃i ĩquãtuʒ actuabile quomõ pertineret ad metaphyſicũ:
ſʒ inꝗ̃tũ actuale ſic.ſ.qꝛ trãſmutabile. vñ ꝛ per trãſmuta
bile diffinitur. ꝛ ita i? diffõ nõ eſt meca:nec potẽtie actiue
metaphyce cõſiderate.Sed phyca ꝛ poc phyſice ꝯſidera
te.Sil̃r de rõne poc paſſiue ĩtelligẽduʒ ẽ. Nec valʒ i?ꝯña.
in metaphyſica Arꝫ.diffinit ħ ſic.g ħ ẽ diffõ metaphyſica.
multa.n.in meca ponũtur ꝑtinẽtia ad phyſicã.ꝛ ecõuerſo.
¶ Qualr̃.n.alr̃ diſputaret in ꝑ phyſicoꝝ.ꝯ illã opionem T.c.88.
quã dicit a phyco ꝑtermittẽdã:niſi qꝛ ĩduit foꝛmã meci in vide.
arbo.Exẽpla poſſent alia multa adduci. ¶ Põt tñ excuſa
ri Arꝫ.quare talẽ diffõnẽ ponit.ꝛ nõ ꝑpꝛie metaphycã.foꝛ
te:qꝛ poa hoc mõ deſcripta manifeſtioꝛ eſt.Et ſimilr̃ ex ħ
põt ſatis hr̃i rõ potẽtie actiue.mece loquẽdo dimittẽdo il
lud qõ ꝯbit ad nãlitatem.ꝛ ponẽdo gñali9 qõ pertinet ad
metaphyſicũ.Eſt aũt potẽtia actiua ſʒ eius vnã ſignifica
tiõem metaphyce loquẽdo pnm agẽdi agibile ſcõm aliaʒ.
pncipiũ actuãdi actuabile.Potẽtia võ paſſiua ſm vnã ei9
ſignificatiõem eſt pncipiũ ex quo aliqd põt mutari.Scõꝫ
aliã eſt pnm actuãdi paſſiue ab actu actiuo.ſm aliã eſt pnm
actuabile ſiue ĩfoꝛmabile ab actu ſiue a pn? actuali.

Ex pꝛedictis pʒ ſolutio vtriuſꝗ̃ qõnis quomõ di
uiſio ẽ ſufficiẽs ĩtelligẽdo tñ ꝙ ſit
pnr in duo mẽbꝛa.alia.n.ſub illis cõtinẽtur:vt dicet rñdẽ/
do ad.4.ꝛ ad 5m arm.¶ Et pꝛo ſcõa qõne pʒ quomõ deſcri
ptiones ſunt cõueniẽtes.ꝛ quomõ debẽt ĩtelligi.

K

Ad primum argumẽtum p̄me q̄onis p3 q̄ p̄ncipium q̄ð ⁊ quo nõ diſtinguũt rõne p̄ncipij.ex ſcðo articulo. Et cum cõfirmat̄ p diuerſitatem fun^n rñõ p3 ex eodem: q2 tñ vnum eſt fũdamentu3 ⁊ aliud ſub^m. Ad 2^m argumẽtũ.actio ſm q̄ fũdat̄ in motu:ↄſiderat̄ in 3°.phyſicoꝝ:⁊ in p̄mo de gn̄õne adhuc particularius cõſideratur.ſ.vt eſt iter cõtraria:nõ vt iter terminos tm̄:ſ3 vt agẽs cõtrariat̄ patiẽti:vt p3 ibi:q̄ð nõ op3 accidere niſi in alteratiõe vniuoca vel generatiõe vniuoca extẽdẽdo cõtrarietatẽ ad formas ſubales. Rn̄°.actionis abſtractioꝛ eſt ſm q̄ p agere itelligit̄ dare eẽ ſm q̄ ſatis expoſitũ eſt in p̄mo articulo:⁊ ab actione ſic abſtracta dr̄ po^a actiua:vt per ſe ptinet ad metaphyſicũ:ſ3 vt ſic abſtrahit̄:h̄ nõ diffinit̄:vt dcm̄ eſt in.4.articulo. Cũ ḡ arguit̄ q̄ aliq̄s modus eſt p̄ter illos q̄ui pertinẽt ad agere ⁊ pati:ſi itelligat̄ agere ⁊ pati ſtricte.cõcedo.ſi abſtracte:nõ o3:vt dcm̄ ē:q2 ⁊ illi ſic ſunt de cõſideratiõe metaphyſici. Ad 3^m p3 in ſcða p̄te ſcði articuli.quare non diſtinguit̄ potẽtia in tot:in quot ⁊ cauſa. Ad 4^m dico q̄ in actione quacũq3 bonitas nãlis ē a bõitate p̄ncipij.⁊ ideo ſicut p̄cedit ar^m:cõcedo q̄ po^a agẽdi ſic nõ eſt aliud a po^a agendi:ſ3 cõtinetur ſub ea. Et q̄ Ar̄.nõ poſuerit iſtũ modũ tãq3 diſtinctũ a p̄mis in re. S3 forte p̄pter loquẽtes q̄ appropriabant potentiã ad bene:ſicut nomẽ ipoſitũ cõi põt equoce

T.c.4. appropriari cõtento.p3 in fine ſcði cap.hui^9.9. ipſi^9 bñ potentiã ſequit̄ ea que eſt ſolũ faciẽdi ⁊ nõ ecõuerſo.⁊c. Qñq3 aũt eſt in actiõe aliqua bonitas accñtalis.⁊ iſta põt eſſe ab alio p̄n^o q̄3 a quo eſt actio.ſicut ponit̄ bonitas moralis in actu noſtro a v̄tute:nõ a potẽtia tm̄ a qua ē actio ſ3 ſub ſtãtiã. Et ſicut in ſaltãdo bonitas accñtalis ē ab arte q̄ q̄s ſcit corpus apte mouere:licet ipſa motio ſit a virtute nãli: ſed quomodocũq3 ſit aliud p̄ncipium huius ⁊ illius ab^tum hoc ad p̄poſitũ pertinet q̄ p̄ncipiu3 actiuum bonitatis in actiõe ſiue vt q̄ð:ſiue vt quo nõ ē modus p̄ncipij diſtinct^9 cõtra p̄ncipiũ actiõis in cõmuni:l3 q̄ñq3 ſit aliud realr̄ ab aliquo determinato p̄ncipio determinate actiõis. Ad 5^m dõm q̄ potẽtia imotiua a corruptione dr̄ vtroq3 mõ tacto in arguẽdo. Et q̄ñ ē p̄mo mõ.ↄcedo q̄ nõ ē niſi quedã ſpãlis potẽtia actiua inquãtũ.ſ.cõparat̄ ad corruptiõem. Qñ aũt ē ſcðo mõ.tũc dico q̄ nõ accipit̄ potẽtia poſitiue: ſicut p̄bat ar^m:ſed p̄uatiue.ſ.pro carentia p̄ncipij paſſiui a

T.c.17. corruptiuo. Et hoc v̄r dr̄e Ar̄.in.5.ca.de potẽtia.aliq̄ñ pro h̄re aliq̄d v̄r tale eẽ:aliq̄ñ p̄ p̄uari loq̄tur de poſſe corrũpi. Sed eodẽ mõ põt dici d̄ nõ poſſe corrũpi:q̄ð aliq̄ñ ē tale pro h̄re aliq̄d:vt in p̄mo mõ:aliq̄ñ p̄ p̄uari vt i ſcðo mõ licz illud p̄uari nõ ſit q̄ñq3 ſine hoc q̄ habeat̄ aliqua p̄fectio ↄtraria illi quo p̄uat̄:vel cõtraria ſimplr̄: vel ↄria q̄3 tum ad actũ patiẽdi corruptionẽ.

Ad argumẽta ſcðe q̄onis p̄mu3 tãgit difficultatẽ hãc q̄uo po^a vt opponit̄ actui põt applicari p̄ncipio actiuo. Nõ.n.negãdũ eſt illud q̄ñq3 in potẽtia ad p̄ncipiãdũ:aliogn̄ ſicut arguit̄ ⁊ bñ: nõ agẽs nõ poſſet agere. Et ſi hoc nomẽ p̄n^m importet aptitudinẽ ad p̄ncipiãdu3:tũc q̄ñcũq3 ē in actu p̄ eſt actu prin^m:ſ3 q̄ñq3 in po^a principiãs. Si aũt nomẽ p̄ncipij importet idẽ q̄ð actu p̄ncipiãs:tũc q̄ñ ē in potẽtia ad actũ 2^m eſt in potẽtia prin^m. Hoc mõ v̄r dõ3 ē de alijs p̄ncipijs.⁊ ſi nũq3 ſint in potentia principia.ſi n^n ſig^s primo mõ dicto:poſſunt tñ oĩa eẽ in potẽtia prin^a ſaltẽ illa que p̄nt p̄cedere t^e ſua principiata que ſunt duo:vt dcm̄ eſt in 2° arti° ſolonis. S3 de actiuo.q2 nõ recipit:ē difficultas quomõ ē in potẽtia principiãs. P3 aũt q̄uo potẽtia oppoſita actui applicet̄ po^e paſſiue ex diſtinctiõe po^e in obiectiuã ⁊ ſubiua3. poſita in p^a ſolone. Et eſt dõ3 de actiuo:q̄ l3 q̄ñ nõ agit:nõ ſit in po^a ſubiectiua ſtricte ſũpta:put.ſ.talis po^a ē ſubti iformabilis:eſt tñ in po^a ſubiectiua.extẽdẽdo eã ad ſub^m deno^le.

actiuũ enim eſt deno^le ab actu ad quẽ eſt iſta potẽtia:licet illo actu nõ ſit iformabile. Et hoc mõ põt teneri q̄ po^a oppoſita actui ſufficiẽter diuidit̄ i obiectiuã ⁊ ſubiectiuã: itelligẽdo ſubiectiuã cõtinere ſub ſe vtrãq3 p̄dicta3.ſ. ſtricte ⁊ large ſumptã. Tũc ad illa que obijciũtur cõtra reſponſiõem ſupra. Ad primũ de ſomno: q̄ nõ o3 actũ eẽ eiuſdẽ formalr̄:cui^9 po^a eſt formalr̄:niſi tm̄ in paſſiuis vel actiuis ſtricte ſumptis cõtra factiuas:ſenſus aũt de quo ⁊ cui^9 actu ibi loq̄tur aut ē paſſiuus aut actiu^9 ſtricte. Alr̄ poſſet dici q̄ loq̄tur de potentia vt eſt principium:ſicut p3 cõſiderãti itentiõem ei^9:nõ de potẽtia oppoſita actui. S3 iſta ſcða rñõ.nõ ſufficit ſine prima:que dicit in q̄bus actus eſt ei^9:cui^9 eſt potẽtia i ſciuo aũt nõ eſt eius:niſi vt ſubiecti denominabilis tm̄. Cum arguit̄ ſcðo q̄ diſio nõ eſt ſufficiẽs potẽtie in potentiã ſubiectiuã ⁊ obiectiuã. Rñõ. verũ ē ſumẽdo ſubiectiuã ſtricte ſm q̄ iſta ē vera. omnis potẽtia ſubiectiua ē ad aliq̄ð eẽ formale illius in quo ē illa potẽtia.eſt tñ ſufficiẽs extẽdẽdo ſubiectiuã ad ſub3 denominabile ⁊ iformabile. Et ſic o3 p̄põnẽ illã ſic exponere hoc mõ.q̄ oĩs potẽtia ſubiectiua ē ad aliq̄ð eẽ v̄l formale vel denoĩatiuũ ſaltẽ eius in quo ē potentia. Alio mõ reſpõdetur tenẽdo q̄ diuiſio potẽtie oppoſite actui ē ſufficiẽs in obiectiuã ⁊ ſubiectiuã ſtricte ſũpta3:⁊ tñ q̄ potẽtia ſubiectiua applicat̄ potẽtie actiue.⁊ eſt ad aliq̄ð eſſe eius nõ abſolutũ. S3 ad relõne actualẽ que ſibi inerit q̄ñ aget:⁊ prius nõ ieſt:ſed ſic oporteret ponere obiectiuã ad p̄ductũ naturalr̄ p̄cedere potentiã ante actũ:vt applicat̄ potẽtie actiue:quia nõ videt̄ aliqua potẽtia eẽ ad relõnẽ: niſi q2 eadẽ.alia aliquo mõ eſt pri^9 ad ab^tum:ſicut nec mutatio ē ad relõne3:niſi q2 prius ad aliud ab^tum:vel in eodẽ vel in alio ad q̄ð eſt talis relo. Si aũt negat̄ illa diuiſio potẽtie in obiectiuã ⁊ ſubiectiuã extẽdere ſe ad actiua3: ⁊ tamẽ eẽ ſufficiẽs vt potẽtia oppoſita actui applicet̄ potẽ^e paſſiue. Tũc põt dici 3° rñdẽdo q̄ q̄ñ po^a actiua eſt in po^a ad agẽdũ nõ eſt in potẽtia ad aliquẽ actũ ſui:ſ3 ad aliquẽ actũ ab illo. Nec illa p̄poſitio:cui^9 eſt potẽtia eius eſt actus.facit cõtra hoc:q2 ſicut potẽtia eſt ei^9:nõ vt in fieri: ſed vt ab illo fiẽdi.ita actus eſt eius:q2 ab ipſo. Ad ſcð3 ar^m p3 p p̄dicta in 4° articulo. Ad 3^m dõ3 q̄ ponit in diffinitione aliud:aut iquãtum aliud. Et q̄re ita diſtinguit.i

nuit in.5°.vbi ſtatim ſubdit. Ars medicinalis poteſtas ens T.c.17.
exiſtet in ſanato: ſed nõ iquantũ ſanatũ. vñ dõ3 q̄ actiua ſtricte ſumpta v̄e eſt actiua:⁊ q̄ñ elicit̄ actio imanẽs vere in eliciẽdo ea3 eſt actio.ita p̄fecte habẽs q̄cq̄d eſt de rõne actõis:⁊ forte veri^9 q̄3 trãſiens. Agẽs tamẽ iſta nõ trãſmutat ſtricte ſumẽdo trãſmutare:put dicit̄ eẽ ad actũ p̄mu3 tm̄:nec trãſmutat aliud:ſed idẽ ſubiecto iquãtu3 aliud:ſicut magis patebit ifra.q̄one.14. Et ideo rõ h̄ poſita .ſ. trãſmutati^m eẽ nõ ↄ^r p̄pe actiue potẽtie ſtricte ſũpte. Ratio tñ metaphyſica.ſ.actuatiuũ eſſe vere ſibi ↄ^r:nam act^9 ſecũdus ſm q̄ ſic actuabile in actu per ip̄m vere ē actus ⁊ perfectus:licz nõ talis q̄ ſit p̄prie trãſmutationis terminus:ſed q̄re nõ ē termin^9 trãſmutatiõis cũ ſit natura alia a ſubiecto in quo recipit̄. Diceret aliq̄s q̄ p̄pter h̄ nõ terminat trãſmutationẽ:q2 eſt actio ⁊ ad actiõem nõ eſt trãſmutatio ex.5.phyſicoꝝ. Sed alr̄ dico q̄ intellectio licz dicat̄ cõmuniter actio vel op̄atio ſiue actus ſecundus:v̄e tñ eſt termin^9 actionis p̄prie:put.ſ.actio eſt in p̄dicamento actõis.⁊ ē eſſentia aliqua ab^ta: licz in ipſa necẽario fũdatur reſpect^9. Illam aũt actiõem p̄prie dictã cui^9 itellectio ē terminus.deſignamus cõmuniter per hoc q̄ ē elicere.i. T.c.10. ⁊ ide.
tellectiõem eni elicit itellectus:nõ autem itellectione aliquid agit:⁊ ē exemplum.caloꝛ.n.nã ab^ta terminãs calefactiõem: put calefactio notat p̄prie actiõem:qua actõe caloꝛ fit ſiue p̄ducit̄ ⁊ q̄ actio p̄prie nõ p̄ducit̄. Sed quare nõ dr̄ calefactio elici:ſicut etiã dr̄ itellectio. Rñdeo

nõ eſt vtrobiq₃ ſermo forte eque ꝓprius. Sed illud de calefactiõe itelligitur forte inquãtũ ipſa eſt eadẽ realr̃ calori ꝓducto. ⁊ nõ ꝑ₃ ꝓpriã rõnem calefactionis: ſicut ex alia parte itelligit̃ de itellectiõe ſm ꝓpriã eius rõnem: aut forte equocat̃ vocabulũ eliciẽdi ad notãdũ habitudinẽ pͥncipij actiui ad ꝓductiuũ in itellectiõe. ⁊ ad ꝓductiõem ĩ calefactiõe. ꝓprie ergo mutatio eſt qñ ifit itellectui intellectio. S₃ nõ q̃ eſt termin⁹ mot⁹: q̃lis eſt cõiter ad formas q̃ cõiter vocant̃ act⁹ pͥmi. ¶ Ad 4ᵐ arᵐ p₃ ꝑ ſupra dicta.

¶ Queſtio. V.

Queritur an po^a actiua ſiue paſſiua iquãtum poꝛ ẽ naturaliter pͥncipiato: icludit eſſentialr̃ aliquez reſpectũ. Arguit̃ ꝙ ſic: qꝛ idẽ abˢᵐ põt eẽ in potẽtia actiua reſpectu vni⁹. ⁊ paſſiua reſpcũ alteri⁹. ergo inquantũ ẽ actiuũ ⁊ paſſiuuz nõ diſtinguit̃ per aliqd abſolutũ. ſi g̊ diſtinguitur: diſtinguit̃ tm̃ per relatiões: neceſſe aũt ẽ vt videt̃ ꝙ diſtinguat̃: qꝛ al's pͥncipiatũ nõ haberet pͥncipia ꝓpa poꝛa ſe. ergo inq̃tũ eſt pͥus naturalr̃ pͥncipiato includit relõnez. ¶ Idẽ arguit̃ de potẽtijs actiuis iter ſe comparatis nã tales plures pñt fundari in eodẽ abſoluto. ⁊ o₃ ponere diſtinctiõem ipſarũ iquantũ ſunt poꝛes pͥncipiatis: vt oſtẽditur per ꝓbatiõem pcedentẽ. ergo ħ ẽ ꝑ relões q̃ erunt eoꝛũ drĩe iquãtum ſunt poꝛes.

Ad oppoſitum ſi reſpectus icludit̃ hoc nõ eſt: vt rõ mãlis: qꝛ tũc pſuppõeretur abˢᵐ: ſicut mãle formali. ergo icluditur vt rõ formalis. ¶ Hoc vr̃ fl₃ ꝙ relõ ſit formalis rõ pͥncipiandi aliqd: ſic etiã icõueniẽs ẽ ꝙ ſit formal' rõ terminãdi pͥncipiationẽ.

Hic dicitur ꝙ forma nãlis nõ eſt pͥnᵐ actõis ſ₃ ꝙ ẽ perfectio eius in quo ẽ: ſ₃ ſolũ mõ ſ₃ ꝙ h₃ reſpectũ ad effectũ qð põt oñdi: qꝛ nõ eſt pͥnᵐ agendi niſi iquãtũ h₃ aliquẽ oꝛdinez ad illud qð agit: vel in quod agit: qꝛ tali oꝛdine amoto nihil aget. oꝛdo aũt ille ẽ relõ ſiue reſpect⁹. Scðm hoc ponit̃ ꝙ potẽtie aĩe nõ dicunt niſi eãdem eẽntiaʒ aĩe abˢᵐ cũ diuerſis reſpectibus ad diuerſa obiecta: ⁊ diuerſos actus q̃ reſpect⁹ o₃ ꝙ cadãt in rõne ꝓpria potentiarũ inq̃tũ pcedũt actus. aliogn nulla diſtinctio pcederet in potẽtijs diſtinctiõem actuũ: qð videt̃ icõueniẽs: qꝛ l₃ actus manifeſtẽt diſtinctiõem potẽtiarũ: non tñ eã cãnt. nõ. n. qꝛ differt itellectio a volitõe. iõ differt intellectus a volũtate. Sed magis ecõuerſo. ¶ Cõſimilr̃ ẽt po⁹ ex parte obiectoꝝ ꝙ drĩa formalis obiectoꝛũ naturaliter pcedit drĩam actuũ. nõ aũt eſt illa drĩa poꝛ per aliq̃ abſoluta. põt. n. idẽ abſolutũ eſſe obiectũ pluriũ potẽtiarum ergo ẽ ꝑ reſpect⁹. ergo illi reſpectus erũt de rõne obiectoꝛum formaliũ iquantũ pcedunt nãlr̃ act⁹. ⁊ ħ reſpectu potentiarũ paſſiuarũ: vt pͥnᵃ aliquo mõ actuum.

Contra iſta arguit̃: qꝛ lic₃ potẽs poſſit eẽ cõpoſitũ. ⁊ plura icludere. tñ potẽtiã actiuã inq̃tũ icludit q̇cqd nãlr̃ pcedit pͥncipiatũ: o₃ eẽ rẽ vni⁹ generis: quia nõ ẽ ens per accñs. ¶ Et ſi ꝓteruiẽdo diceretur poſſe eẽ agẽs: nõ tamẽ põt dici eẽ potẽtia actiua abſolutũ aũt ⁊ reſpectus in eo fũdatus nõ ſunt res vni⁹ generis. g̊ pciſe alterum ẽ eẽntialr̃ potẽtia actiua. Nõ relatio tm̃. p₃: tũ qꝛ non ẽ perfectioꝛ termino ꝓducto. nec eque pfecta: nec ẽ pͥnᵐ aſſimilãdi ſibi paſſum: ſed forma abᵗᵃ tm̃. g̊ illa pciſe ẽ potẽtia actiua. ¶ Itẽ ſi aliq̃ relõ ptinet ad rõnez po^e actiue inq̃tũ poꝛ ẽ nãlr̃ pͥncipiato. aut illa eſt relõ po^e: vt ipoꝛtat rationẽ pͥncipij: aut potẽtie vt opponit̃ actui: qꝛ nõ vr̃ aliam poſſe dari. Nõ ſcða: qꝛ illa nõ manet qñ actu pͥncipiat. manet aũt in pͥnᵒ qñ pͥncipiat q̇cqd ẽ de rõne eius iquantuz ẽ pͥus nãlr̃ pͥncipiato. ¶ Propter idẽ etiã non põt dari ꝙ illa relõ ſit relõ pͥncipij in po^a pͥncipiantis: qꝛ nec illa manet o₃ g̊ dare ꝙ relõ ſit pͥncipij pͥncipiãtis in actu. Sed ħ ẽ incõueniẽs: nam illa ſil' nã eſt cum pͥncipiato iquantũ principiatũ cũ ſint coꝛrelatiua: ⁊ poſterioꝛ ẽ nã eo ꝙ ẽ pͥncipiatũ ħ ẽ illo in quo fundatur relõ pͥncipiati: qꝛ relõ pͥncipiati q̃ ſimul ẽ cũ relõne pͥncipiãtis in actu poſterioꝛ eſt eodẽ. qð. ſ. eſt pͥncipiatũ. opoꝛteret aũt relõnẽ itrinſecã potẽtie actiue eẽ poꝛẽ nã illo qð ẽ pͥncipiatũ. ergo oĩno nulla relatio iuenit̃ talis. ¶ Itẽ hoc vr̃ ſpecialr̃ ð po^a paſſiua: nã ipſa ſ₃ illã rõnẽ eſſentialẽ eſt ps cõpoſiti. ⁊ pficit̃ a foꝛma q̃ ẽ altera ps ſm quã rõnẽ ẽ poꝛ nãlr̃ pͥncipiato: vt tale pͥnᵐ. ħ aũt eſt pciſe ſub rõne abˢᵗⁱ. ſic. n. imediate eſt pars ꝯpoſiti: ⁊ pficit̃ a forma: qꝛ ſi aliq̃ relõ eẽt de rõne eius inq̃tũ ẽ ps compoſiti. illa etiã relatio eſſet de rõne compoſiti. ⁊ ita nullũ materiale eſſet eſſentialr̃ abſolutum.

Ideo dicit alr̃ ad q̃õnẽ: ꝙ cu₃ relõ quã impoꝛtat hoc nomẽ potẽtia: ſicut p₃ ex ſolutiõe 3ᵉ q̃õnis ſit ſimul nã cũ relõne pͥncipiati actu actu: ⁊ potẽtia po^a: ac ꝑ hoc illa relõ nullo mõ ſit poꝛ nãlr̃ principiato. ¶ Ideo qñ q̃rit̃ de po^a vt ẽ poꝛ nãlr̃ pͥncipiato: neceſſe eſt ꝙ hoc denoĩatiuũ po^a accipiat̃ ꝑ ſubto qð denoĩat: nõ in ſenſu ꝯpõnis: qꝛ nec ſic ẽ poꝛ: ſ₃ in ſenſu diuiſiõis: nec tamẽ ꝑ iſto quomõcũq₃: ſed ſm illã rõnẽ ſm qua₃ imediate recipit pdicatiõez hui⁹ cõcreti po^a. Et iſte modus loquendi vſitat⁹ eſt in iſta mã de po^a pͥn⁹ ⁊ cã. ſic. n. ħ ẽ va cauſa nãlr̃ poꝛ eſt cãto. ⁊ pͥncipiũ pͥncipiato: ⁊ nõ alr̃. ¶ Hoc mõ itelligẽdo q̃õnez. dr̃ ꝙ nihil ẽ de rõne po^e niſi abᵗᵃ aliqua eẽntia in qua imediate fundat̃ aliq̃s reſpect⁹ ad pͥncipiatum. Ita ꝙ nl's reſpect⁹ pcedit in actu ipſam pͥncipiatõem per quã. q. determĩet ad pͥncipiãdu₃: ſ₃ ab abſoluto ſine oĩ reſpectu pcedẽte ẽ effect⁹ abſolut⁹: quo poſito poſteri⁹ nã ſequit̃ relõ actualis mutua pͥncipiati ad pͥnᵐ que in neutro eẽ potuit altero extremo nõ poſito: vt argutu₃ ẽ pͥus in 2ᵒ arᵗᵒ ꝯ pͥmã opionẽ. ¶ Cõfirmat̃ etiã ħ pð ſi eni in eſſentia abᵗᵃ, puta in caloꝛe nõ poſſet imediate fũdari relõ pͥncipiãtis: vt. ſ. ſine reſpectu pdeterminãte nõ pͥncipiaret: q̃ro de iᵒ reſpectu ad qd ẽ. p₃ ꝙ ad aliqd extra. imo ad idẽ ad qð ẽ poſt pͥncipiationem relõ pͥncipiãtis. ⁊ tũc ad qd ponẽtur due relões ſimul eiuſdẽ ad idẽ. ⁊ ſm eũdem modũ relõnis. Aut ſi nõ ſunt due: ſed vna: quomõ vna pcedit aliaz nã. ⁊. q. fundamẽtũ eius: Nã q̇cquid ẽ de rõne potentie inquantũ pͥus ẽ naturalr̃ pͥncipiato totũ videt̃ eẽ de rõne fũdamẽti relõnis ipſi⁹ pͥncipij qñ pͥncipiat aliqð pͥncipiatu₃. nec põt dici ꝙ vna tm̃ pcedit aliã tpe: qꝛ p₃ ꝙ agẽs habẽs actiõem coeuã ſibi. ita determinat̃: ⁊ h₃ q̇cqd req̇rit̃ ad talẽ determinatiõem: ſicut agẽs pcedẽs tᵉ actiõem ſuã. ergo relõ determinãs ſi q̃ ẽ nõ o₃ ꝙ pcedat tẽpoꝛe: ſed tm̃ natura: qð videt̃ icõueniẽs ſm pͥus deducta.

Ad illa q̃ dnr̃ ꝑ pͥma opione rñdeo ꝙ pͥmo accipitur de forma nãli. Dicit̃ ꝙ cã ſm ꝙ cã poꝛ eſt cãto. ⁊ cã ſm ꝙ cã ſil' eſt cũ cãto. vtraq₃ va ẽ. S₃ pͥma ſi reduplicaret̃ illud abſolutũ qð ẽ imediatũ fũdamẽtũ relõnis. 2ᵃ ſi reduplicet̃ relõ. ſic ſi reduplicet̃ reſpect⁹. cũ dicit̃ ſm ꝙ reſpectũ h₃ ad effectum: ſicut vr̃ ꝓpõ ſonare: negat̃ ſimpliciter illa ꝓpõ. Et eodẽ mõ negat̃ illa per qua₃ ꝓbat̃ inquantũ h₃ oꝛdinẽ. Et cũ ꝓbat̃ amoto iſto nihil aget. falla ꝯñtis eſt. coloꝛatũ ſine q̃titate nõ pͥmo videt̃. ergo iquantũ quantũ pͥmo vr̃. Plus. n. req̇rit̃ ad ħ ꝙ aliqd ptinet ad rõnẽ eſſentialẽ alicui⁹: q̃₃ ꝙ ſine illo nõ poſſit eẽ ſic nunq̃₃ aliqd ẽ actiuũ: niſi natũ ſit hr̃e oꝛdinem ad aliqd extra ſe: nec tamẽ ille oꝛdo eẽntialis ẽ actio: vt mõ loq̇mur. hoc eſt inq̃tũ ẽ pͥus naturalr̃ acto. ¶ S₃ nũqd forma iquãtũ pficit illud in quo ẽ. ẽ pͥncipiũ agẽdi. ¶ Rñdeo ꝙ hoc conceditur ſi reduplicet̃ formalis rõ actiui. ¶ Tamẽ illud perficere pcedit foꝛte naturalr̃ ipſum agere qñ ꝯueniũt eidẽ foꝛme. ¶ Pñt. n. relões in eode₃ abˢᵗᵒ oꝛdine q̃dã fũdari vt ſic ħ poꝛ ſit cõparatio act⁹ q̃₃ ẽ de ſe ad illud actuabile: cui det eẽ primũ: q̃₃ ad agibile ab ipſo. lic₃ ꝑ potentiã diui

nā p̄ma ꝯpatio actualis poſſit tolli ſtāte 2ª. ¶ Ad illud qḋ addit̄ ꝺ potētys aie ꝺr̄ ꝙ ſi poª itelligat̄ aggregatū ex abſº. ⁊ reſpectiuo iſto ꝺiſtinguit̄ ꝑ reſpectᵘ formalr̄. Sꝫ ſic non ſunt poꝛes naturalr̄ actibus ꝓportionalr̄ accipiēdo reſpectū principij in aīa. ⁊ in actibᵘ reſpectū principiati. ſ. ſi actu actu. ſi potētia poª. Si aūt per potētiaꝫ aie itelligatur illa ꝑfectio que p̄cedit naturalr̄ actū: ſicut rō elicitiua actᵘ: ſiue receptiua motionis obiecti: illa p̄ciſe ꝺicit abſolutū. Et tūc tenēdo ꝙ poᶜ ſint idē cum eēntia: vel ꝺr̄ent p̄ciſe: ſic ꝺiuerſe rōnes ꝑfectionales in eodē vnitiue cōtēte ꝺe qua ꝺr̄ia ꝺcm̄ ē in. 4. huiᵘ. qōne ꝺe vno. vel nullo mō realr̄ ꝺifferūt: ſꝫ tm̄ itētiōe vel rōne. Sed nec talis ꝺr̄ia cuꝫ ſit cōpletiue in intellectu ⁊ nō in re: niſi in potētia p̄cedat naturaliter ꝺr̄iam actuū. Qḋ ſi querit̄ q̄uō ab eodē oio idiſtincto inq̄tū eſt p̄nᵐ p̄nt īmediate eē plura. Licꝫ poſſet euadi ponēdo aliquos actus aie eē ab obiectis. nō tamē oꝫ ſic fugere. ¶ Sñaʳ rn̄deo: niſi p̄ceʳ in īfinitū in entibᵘ oꝫ multitudinem reduci ad vnitatē. ⁊ in ꝓpoſito ē rn̄o ſpālis ⁊ in ſīlibus. ſi. n. vna forma limitata ad vnam operatiōem pōt eē ſufficiēs p̄nᵐ eius. ⁊ q̄ꝫtum ad entitatē ⁊ quantū ad ꝺiſtinctiōem. ⁊ alia alteriᵘ forma illiᵘᵃ aliquo mō reſpectu iſtaꝝ q̄ ꝑ hoc ꝙ pōt in aliā opatiōnē nihil minᵘ pōt in iſtā: pōt in vtraq̄ꝫ: ⁊ quantū ad entitatē: ⁊ q̄ꝫtū ad ꝺiſtinctiōem carnꝫ ſicut ⁊ ꝺue poſſent. Qꝛ ſi arguit̄ ꝙ maioꝛ ꝺiuerſitas nō eſt ab oīno vna: niſi meᵗᵉ ꝺiuerſitate minoꝛi. ergo nec ꝺiuerſitas actuū que tāta eſt: niſi meᵗᵉ ꝺiuerſitate minoꝛi potentiarū. ¶ Rn̄o. hoc arguit cōtra ẏpotheſim que h̄ ſupponitur ꝺe idētitate poᶜ cum eſſentia quā qōnem nō opꝫ ꝺiſputare. ꝓinde eni eſſet ad ꝓpoᵐ ſi potētie ponerent̄ accidentia abſᵗᵃ. ſemꝑ. n. eque tenet̄ ꝯc̄lo p̄ncipalis huiᵘ queſtiōis. pōt tamē ꝺici q vult reſpōdere ad maiorē argumēti iaꝫ facti. ꝙ v̄a ē. vbi ē oꝛdo eēntialis mīoꝛis ꝺiuerſitatis ad maioꝛē. ſic nō ē in ꝓpoſito: qꝛ quodcūq̄ꝫ ens perfectū imediatum oꝛdinē habꝫ ad ꝓpriā operatiōnē. Et ſi ens ꝑfectiᵘ in iſtis iferioꝛibᵘ ad plures opationes: quarū forma ſua ē p̄ncipiū ſine alia ꝺiuerſitate media. Sicut ſi eſſet vnius p̄ncipium ſine medio. Eſt ḡ maioꝛ p̄ciſe v̄a in illis minus ꝺiuerſis: quoꝛꝫ ſingulū natū eſſet p̄cedere ſingulꝫ maioꝛis ꝺiuerſitatis: non vbi nᵐ ſi eſſet ſingulꝫ p̄cederet aliquod ſingulꝫ: ſicut ponitur h̄. ¶ Ad illud qḋ addit̄ ꝺe obiectis licꝫ hoc tactū ſit. 6ᵒ huiᵘ. in qōne ꝺe ente ⁊ vero: pōt tn̄ ꝺici ſicut ꝺcm̄ ē ꝺ potētys aie. ꝙ ſi idē abſolutū ē obiectū. nullus reſpectᵘ ꝑtinet ad eſſentialē rōnem obiecti: qꝛ vt ibi tactꝫ ē ante oēm reſpectū pōt itelligi abſᵘᵐ. ⁊ impoſſᵉ ē itelligi qḋ nō icludit rōnem formalē obiecti p̄mi itelligibilis ſi qḋ ē primū cōe. ¶ Et cū queritur ꝺe ꝺiſtinctiōe oboꝛꝫ Rn̄o illa nullo modo ē ꝑ reſpectus iquātꝫ formalr̄ ſunt obiecta. Sꝫ reſpectᵘ cōſequūtur actᵘ circa illa. ſi actu actu ſi poª poª. ¶ Diſtinguit̄ ergo vel vt perfectiones vnitiue: vt ꝺcm̄ ē in. 4. ꝺe vno v̄o ⁊ bono. vel nullo mō loquēdo ꝺ itellectu ⁊ volūtate. poᶜ eni ſenſitiue pꝫ ꝙ habēt oba ꝺiſticta ſaltē aliq̄. ¶ Ubi breuiter ſciēdū ꝙ ꝺue potētie inīcem cōparate tʳ ſe p̄nt h̄re: vel vt oīno ꝺiſperate: vel vt oꝛdinate. ⁊ hoc vel ſub ⁊ ſupꝛa in eodē gn̄e: vel oꝛᵗᵉ: ſicut poᶜ generis alteriᵘ. Exᵐ p̄mi. viſus auditus. Exᵐ ſcḋi. ſenſus ꝑticularis. ſenſus ꝯmunis. Similr̄ quicūq̄ꝫ ſenſus reſpectu itell'ſ. q oēs ſunt in genere poᶜ cognitiue. Exᵐ tertij q̄cūq̄ꝫ potētia cognoſcitiua. ⁊ poª appetitiua ſibi coꝛn̄dēs. De ſolis p̄mis. verū ē per ſe ꝙ ꝺiuerſe potētie requirūt ꝺiuerſa obiecta formalia. Et pꝫ ꝙ ibi ē ꝺiuerſitas in abſolutis: nō tm̄ ꝑ reſpectus. ¶ De ſcḋis nō eſt verū niſi ſic itelligendo ꝙ p̄ma obiecta ꝺifferāt: ſicut ſuboꝛdinata. h̄ eſt ꝙ poᶜ ſuperioꝛis obm̄ p̄mū ad plura ſe extēdat q̄ꝫ obm̄ primū inferioꝛis tāq̄ꝫ per ſe obm̄ reſpectu ſupioꝛis: licꝫ nō primū. Sicut eni albū eſt ꝑ ſe obm̄ viſus: nō primū: ſed coloratū ſub quo cōtinet̄: ſic q̄cquid ponit̄ obm̄ viſus cōtinetur ſub obiecto ſenſus cōmunis. ⁊ q̄cquid ſit primū obiectꝫ eius cōtinet̄ ſub obiecto itellectus. Quia. n. primū obm̄ poᶜ ꝺr̄ illud qḋ adequat ipſam. ⁊ illud qḋ adequat iferiorē nō adequat ſuperiorē: ſed aliqḋ cōius cōtinēs illud qḋ adeq̄t iferiorē. Ideo oꝫ obta p̄ma eē ſuboꝛdinata mō p̄dicto: nec in iſtis obiectis ꝑ ſe ⁊ nō p̄mis p̄cipit poª ſuperioꝛ tm̄ rōnem ſui p̄mi obiecti: ſꝫ etiā rōne ꝓpriā ſui per ſe obiecti. ēt ꝑfectius q̄ꝫ iferioꝛ cuiᵘ illud eſt p̄mū obꝫ. Puta nō tm̄ ſenſus cōis in albedine vel coloꝛe p̄cipit cōfuſe rōne qualitatis ſenſibilis. Sꝫ ꝺiſtincte rōne coloꝛis. imo ꝺiſtinctius q̄ꝫ viſus. Quō. n. alr̄ iudicaret ꝺr̄iaꝫ coloꝛis ⁊ ſapoꝛis. ¶ Itē nō tm̄ itell'ſ p̄cipit albedinē iquantū ens. h̄ ē cōfuſe rōneꝫ entis in albedine. Sed ꝺiſtincte ꝓpriā rōne alⁿⁱˢ. ⁊ ꝑfectiᵘ q̄ꝫ viſus. vn̄ iſta ē falſa. quelibꝫ poª perfectiᵘ p̄cipit ſuū primū obm̄ q̄ꝫ aliq̄ alia p̄cipiat ip̄m: cuiᵘ aliᵘ nō ē primū obm̄. ¶ De tertys pōt ſimplr̄ negari ꝓpō. qꝛ appetitiua videt̄ idē tēdere formalr̄ qḋ apphēſiuꝫ ē. Quia ſi aliquis ꝺicat oēs appetitiōeꝫ reſpicere formalr̄ bonū ſub aliq̄ rōne. iaꝫ vr̄ volūtas fieri ꝑticularioꝛ poª ipſo itellectu: q̄ꝫtum ad ratiōes in oʳˢ lꝫ nō quātū ad ſuppoſita oba. lꝫ. n. qḋcūq̄ꝫ ſuppoſitū ē verū: eſt etiā bonū: nō tamē videbit̄ ꝙ oēm rōnē in ſuppoſito poſſit volūtas habere ꝑ ꝑ ſe obo: quā pōt itellectus: qꝛ nō q̄cq̄d icludit ens q̄ditatiue icludit bonū q̄ditatiue. nihil aūt vr̄ ꝑ ſe obm̄ poᶜ: vt mō loqʳ ꝺe per ſe obto: nō ſicut loqtur Ar. in 2º. ꝺe aīa. ꝺe ſenſibili ꝑ ſe niſi includit q̄ditatē p̄mū obm̄ eiuſdē poᶜ. Et tūc quecūq̄ꝫ appetitiua cū hoc ꝙ eſt alterius gn̄is a cognoſcitiua. ſi poneret̄ ēt ſuboꝛdiata cognitiue q̄ꝫtū ad rōnē obiectiuā: licꝫ nō q̄ꝫtꝫ ad cōitateꝫ in obto reſpectu ſuppoſitoꝝ. adhuc poſſet ꝺici ꝙ nō eſſet ꝺiſtinctio cognoſcitiue ⁊ appetitiue ꝑ obiecta i q̄ ambe tēdūt: qꝛ eādē rōnem formalē obiectiuā reſpiciūt licꝫ illa reſpectu appetitiue poneret̄ p̄ma. reſpectu aūt cognitiue nō p̄ma: ſꝫ ꝑ ſe. alr̄ inq̄tū ignotum appeteret̄. Sꝫ cēt ꝺr̄ia illarum potētiarū vel nll'a realis inq̄ꝫtū p̄cedunt ſuos actᵘ: vel aliūde q̄ꝫ ab obiectis. iuxta tacta p̄ius ꝺe potētys aīe. Qḋ ꝺcm̄ eſt ꝺe cognoſcitiua ⁊ appetitiua ꝙ non h̄nt alia oba nō eſt ꝯ Ar. qꝛ. 2. ꝺe aīa. ca. 3º. vnde accipit̄ illa ſentētia ꝺe obiectis ⁊ actibus. ꝺicit ſic: ſi oꝫ ꝺicere q̄d intellectiuū: ſenſitiuū ⁊ vegetatiuū his adhuc p̄oꝛa oppoſita oꝫ ꝯſiderare: vt ꝺ alimēto ſenſibili ⁊ itelligibili. ¶ Hoc nō ꝺiᵗ ſi poᶜ aīe. ergo ⁊ obta licꝫ innuat aliquomō in exēplo ſuo: ſed vult tm̄ ꝙ obm̄ p̄us ē cognoſcēdū q̄ꝫ poª: qꝛ ex hoc cognoſcimᵘ aīam h̄re virtuteꝫ talis opatiōis: qꝛ circa tale operat̄. nō ꝙ opatio ſit cā eſſendi virtutis: nec in ſe: nec ꝺiſtinctiōis: nec obm̄ per ꝯn̄s. qꝛ ꝺe obo concludit Ar. meᵗᵉ opatiōe. ſed vtrūq̄ꝫ eſt cā inoteſcēdi nobis ꝺiſtinctionem potentiaꝝ. ſꝫ nō loqtur ibi Ariſt. aliqḋ nec ex itentiōe: nec in exēplificādo ꝺe poª appetiª cōparata ad ſuā cognitiuā. imo in eodē. c. 3. potētiarꝫ ⁊c̄. vult in p̄nº capl̄i. ſi ſenſitiuū ieſt ⁊ appetiᵐ. Et ifra in eodē ꝑbādo hoc ꝺicit cui ſenſus ⁊ letitia ⁊ triſtitia. ⁊ ifra ꝙ aīalibᵘ habētibus tactꝫ. itellige etiā ſi ſenſꝫ h̄eant ⁊ appetitᵘ iſit. Quō h̄ eēnt v̄a ſi potētia cognitiua ⁊ appeᵘᵃ h̄rent obiecta ꝺiſpata ſicut h̄nt ſenſus ꝺiuerſi maxime cū obm̄ ſenſus p̄mi nō p̄ſupponeret obm̄ appetitus: ſꝫ magis ecōuerſo. Quia ēt ꝺicit Ariſt. ibi in. 2. ꝺe aīa. ca. 2. ſenſitiuo eē ⁊ opinatiuo alterū ſiqdem ⁊ ſentire ab ipſo opinari. ſilr̄ ⁊ alioꝝ vnumqḋq̄ꝫ nō eſt ꝯ p̄dicta: bn̄. n. ſeq̄t̄. oba p̄ma ſunt alia. ergo ⁊ poᶜ alie: ſed ecōuerſo ē falſa ꝯn̄tis: nā aliūde poſſunt potētie ꝺiſtigui: imo ab obiectis nūq̄ꝫ cauſalr̄ ꝺiſtinguūnt̄. ſi aūt a ſigno arguit̄ aliq̄rum ꝺiſtinctio ecōuerſo nō ſeq̄tur: qꝛ ſine iſtis ſignis poſſent ꝺiſtingui. Et exemplificari poſſet ꝺe motu ⁊ termino q̄uō ꝺiuerſitas termini b̄n̄ cōcludit ꝺiuerſitatē motᵘ non ecōuerſo: qꝛ multis vys aliūde q̄ꝫ a termino ꝺiſtinctis pōt idē terminᵘ acqri. pꝫ in motu locali. ſꝫ ꝺe exᵒ iſto: qꝛ aligbᵘ videt̄ ꝺubiū nō oꝫ hic ꝺiſputare. Qꝛ etiā ꝺcm̄ ē in tota iſta

T.c.63. ⁊ ide.

T.c.33.

T.c.27

T.c.27

T.c.29

T.c.22.

reſpōſione pncipalr obiecta.ſ. nō diſtingui per reſpectus.
T.c.66. p3 per ariſt.2°. de aīa.vbicūq3.n.aſſignat obm ꝓpriū.illud eſt abtum non reſpectiuū:vt de viſu dicit.cuius eſt viſus color eſt:ſed nec icludit reſpectū.vnde ſubdit q3 ē viſibile ꝫ3 ſe nō rōne:ſed qm̄ in ſe habꝫ cām eſſendi vile. hoc ē nō predicatur reſpectus de ipſo pmo modo.ſed ſecūdo.

Ad argumēta pncipalia p3 ex dictis: quia ſiue idē abtum fūdet relōnē pocactiue ⁊ paſſiue:ſiue duarū potentiarū actiuarū vel pciſe ē in tali abto inq̄tū ē pus naturalr pncipiato dr̄ia rationū perfectionaliū vnitiue ↄtēta3 vel nulla dr̄ia realis. ¶ Et cū dicitur tunc ꝓprij pncipiati nō eſſet ꝓprium pnm. Rn̄o q3 appropriet̄ ſic q3 hēat in ſe totā pfectionē reqſitā ad cātionē hui9. Dic o3:ſ3 q3 lite tm̄ hui9.nō ħ o3:ſicut ſupius dcm̄ eſt. alr.n.cā vlis nō ita poſſet ꝓducere effectū determinatu3: ſicut ⁊ pticularis ad talē effectū limitata.Cōto ergo cauſa idetermīatior ē indeterminatiōe illimitatōis: ſiue indeterminatōe ipfectōis:ſic mā ē īdetermīata qn̄ ē ī po9:tāto ē determinatior:ſicut o3 ad ꝓducēdū effcm̄ ħ ē actualior.

¶ Queſtio. VI.

CIrca fundamētū ⁊ terminū poc actiue ⁊ paſſiue:q̄ro p̄. vtru3 po9 actiua fūdet̄ in quolibꝫ ente.Et vr̄ q3 ſic:quia
T.c.54 ꝫm ph3.4°.metheoro2. oīa determinata ſunt opatiōib9.cuiuſlibꝫ ḡ entis ē ꝓpa ope
T.c.17. ratio. ¶ Cōfirmatur p Ar.2.de ce. ⁊ mūdo.vbi vult q3 oē h̄ns opatiōnē ē pp ſua3 operatiōnē.Ex hoc arguit̄.oē ens qd nō eſt finis eſt pp aliquē finē:de9 aūt q2 eſt vltim9 finis:p3 q3 h3 aliquā opatione3.oē ergo aliud ex quo ē ꝓpter fine3:vel ē ꝓpter opatione3.⁊ hr̄ ꝓpoſitū.vel ꝓpter aliqd aliud.S3 illud nō ē finis eius:niſi quaten9 attingit illud p aliquā opatōe3: vt vr̄ ⁊ ita ſeqtur q3 hēbit opatiōnē. ¶ Itē agere ↄ̄ alicui inq̄tū ē in actu.⁊ hoc pfectiori illo qd o3 cāri vel eq̄ pfecto.ſ3 qdlibꝫ ens ē in actu altero illo2 modo2 reſpectu alicuius factibilis.ḡ ⁊c̄. Minor pbat̄ p locū a minori:q2 q̄tūcūq3 impfectū ens accipiat̄ ipm ē in aliq̄ actu quo ita pfect9 ē ꝓportionabilr reſpcū alicui9 ſilis factibilis:ſicut pfectior reſpectu pfectioris.vbi gr̄a:ita ꝓportiōabilr pfectio relōnis pfectiōi alteri9 relōnis ſilis ei qd ē dare relatiuu3 eē: ſic pfectio caloris pfectiōi alteri9 caloris quē cāre pōt. ¶ Item ſpēs ſenſibiles ⁊ itelligibiles vn̄r ipfectiſſima entia.vn̄ ex dr̄ia ad oīa entia q̄ dn̄r realia.iſta dn̄r itenc9 vel entia itentionalia.Sed iſte ſpēs videntur habere ꝓprias opatiōēs: tum in generādo ſibi ſimiles:tū in mouēdo potentias cognitiuas ꝫm cōmuniter ponētes ipſas.

Contrariū vr̄ manifeſtū de oībus entibus p̄terq3 de formis ſubalib9 aliqbus ⁊ aliqb9 q̄litatibus que ſole vidētur actiue.

Ad queſtionē qui poneret q3 actio pma cuiuſcūq3 forme ē in pficiēdo ſuū ꝓpriu3 potētiale hr̄et ↄ̄ñter ponere q3 oīs forma ē po9 actiua: q2 ē pnm9 pfecti9 ſui poten tialis.⁊ talis forte actio vocat̄ ab aliq̄ vt ab Augu9 actio ab1a:ſicut exēplificat.5.i4.11.9.Et a pho de lucere q3 ē opatio manēs in agēte:⁊ cui9 pnm ē ipm lumi noſu3 formalr p ſuā lucē.ita poſſet dici q3 q̄terevel quātitare:vt ita loquar eſt ꝓpria operatio quanti ⁊ formalr per quātitate3.⁊ durere duri per duritiem.

Contra hāc opiōnē nō op3 diſputare de noib9 ſi bitudinē forme ad mām qn̄ ex eis fit vnu3 dicat eē actiōnē.logt̄ vt vult.phs aūt de tali actōe nō ē locut9:
T.c.3. q in.2.ca.hui9:credidit ſufficiēter diuidere potentias acti
T.c.10. uas in rōnales ⁊ irrōnales de qbus tractat ibi.⁊.c.4.nihil aūt loqtur cōparādo formā ad pfectibile. ¶ Propterea. oīs actio ꝓpe dicta de qua logt̄ phs ſiue ſit trāſiēs ſiue imanēs talis ē q3 p ipſa3 aliqd eſt ab agēte. ⁊ aliud ab ipſo: forma aūt perficiēdo mām:nihil aliud a ſe cāt in mā:quia ipſamet forma ē pfectio ꝓpria māe nō tm̄ aliqd effectū a forma. ¶ Et ꝓpterea ſic forma inq̄tū cā aliā relōnē eē ntialr h3 ad cātū:q3 efficiēs iquantū cā eiuſdē cāti.ita ēt ad quācūq3 aliā cām cōcauſantē he due cāe cōparent̄ aliam habebūt relōnē ad illā.ḡ ad mām alia eſt oīno relo forme ⁊ agētis.imo nec poſſent coincidere nō idē nūero.⁊ p ↄ̄ñs: ſicut idē nō pōt eē agēs ⁊ forma reſpectu pncipiati.ita nec reſpectu alterius pncipij. ¶ Si aliqs vellet adducere auctoritates ariſt.de actiōe.de.3.phyſicorū.⁊ de pmo de generatōe.q3 agēs ⁊ patiēs ſunt ↄ̄ria.⁊ q3 tāgūt ſe.Et h3 multas poſſet habere:ſed nō deb3 imorari. T.c.18. ⁊ ide. T.c.51.⁊ circiter.

Itaq3 hac opiōne tanq3 abutēte termis p̄termiſſa ſimplr tenēdū ē q3 nō ſolū nō in quocūq3 ente:ſ3 nec in quacūq3 forma fūdatur relo potētie actiue:nec vr̄ difficultas in oñdēdo.q3 ita ſit: nam ceteris minus pfectis p̄termiſſis: p3 q3 q̄tū inq̄tū q̄tū nō aſſilat ſiue adeq̄t ſibi in q̄tite aliud quantū ꝓximatū pus iequale: nec durū durat aliud pus nō durū.actiuū aūt ſibi approximatū oppoſito mō ſe h̄ns ſtati trāſmutat:vt q̄ſilet ſibi circūſcripto ipedito appet de calido.Ita pōt argui q3 nlla forma actiua ē niſi aliq̄ ſubalis forte: ⁊ aliq̄ de gn̄e q̄litatis.

Sed difficultas ē in aſſignādo ꝓpter qd:q̄re.ſ. ſaltē act9 pm9 nō qcūq3 eſt pncipiū act9 ſcōi.⁊ ħ ſaltē reſpectu act9 ſilis:cui9.ſ. pfectio nō excedit pfectionē talis act9 ſicut tāgit ſcōa rō ad hāc queſtionē. ¶ Eſt ⁊ alia difficultas de actione q̄ ē factio.Si qs velit extēdere qōnē q̄re factio ſiue ꝓductio ſit̄ cōuenit in pfectiſſimis ſubſtātijs:vt elemētis ⁊ paru3 aſcendo mixtis iaīatis nō ↄ̄ vltra aſcēdo: mixtis aīatis:ↄ̄ cōiter vltra aſcēdēdo pfectiorib9:vt itelligētijs ſiue corporib9 celeſtib9 nō ↄ̄.Ita q3 nō vr̄ aliq̄ poſſe maxīa vlis aſſignari: cui enti cōueniat ꝓducere.ſi mem ſumit̄ ex pfectōe ⁊ pfectius magis ꝓduceret.Si ex impfectōe ipfecti9 magis ꝓduceret.vtrūq3 vr̄ hr̄e iſtantiā ex dictis. ¶ Et ad iſta iueſtigādū pōt dici ad pmū q3 ꝓpter quid aliqd eſt actiuum.

Ad argumēta ¶ Ad pmū dōm q3 entiū nāliū p ſe exiſtentiu3 de qb9 vr̄ ibi loq ſunt ꝓprie opatiōēs.⁊ hoc extēdēdo opatiōnē ad quācūq3 ſiue imanētē ſiue trāſeūtē:ſiue etiā ſit ad formā cāndam ſiue ad vbi.⁊ ſic graue h3 opatiōnē ꝓpriā tēdere deorſum qn̄ ē extra locū:qn̄ etiā qeſcit dr̄ hr̄e opatiōnē ⁊ pfectiōrē q3 qn̄ mouet̄ de quo poſſet eē ꝓlixa iq̄ſitio an ſicut mouēria grauitate.ita ⁊ termin9.ſ.illud vbi ↄtinue cauſet̄ a grauitate qn̄ graue qeſcit:vt ſic dicat̄ graue opari du3 qeſcit. ſed opatiōnē nō vr̄ ariſt.ita extēdere 2°.de celo ⁊ mundo. T.c.64 vbi vult q3 impfectū caret opatiōe.Et ſic etiā in.2°. de generatiōe negat̄ grauitas eē q̄litas actiua.Non igit̄ in.4°. ⁊ ide. T.c.8. metheoro2.itelligit ð opatiōe ſtricte:nec de quocūq3 ente:put ens diuidit̄ in ſubam ⁊ accn̄s:ſ3 de ente p ſe qd eſt ſuppoſitū ſube. ¶ Ad cōfirmationē rōnis que accipit̄ de 2°.celi ⁊ mū.pōt dici q3 opatio eſt finis h̄ntis operatione3: ſicut ibi vult.nō h̄ntis nō ē. ¶ Et cū arguit̄.tūc aliqd aliō ē finis.verū ē:ſ3 nō eſt finis:niſi attingat̄ ab illo p opationem huius.

¶ Queſtio. VII.

SEcundo vtrū relo poc actiue fūdetur imediate i aliq̄ forma ſubali.Uidet̄ q3 nō:q2 nālis po9 vel ipotētia ē in ſcōa ſpē qualitatis ꝫm ariſt. in pdicametis. ¶ Item impfectiſſimu3 nō imediate acq̄rit ſummā pfectiōnē:ſed mediāte aliq̄ pfectiōe minori.ḡ eēntia ſube q̄ eſt impfectiſſima nō ſtati acq̄rit perfectiōnē ſummā q̄ ē opatio:ſed pus aliqd accn̄s manēs quo ordinet̄ ad opatione3. c.ð q̄lire ¶ Itē in eodē genere ſunt po9 ⁊ actus. oīs actio creature ē accn̄s, ¶ Cōfirmat̄ in de ſenſu ⁊ ſenſato dicit phs.ignis

nõ agit inquantũ ignis:ſed ĩquantum calidus.

Contra po^a paſſiua ſi^r pma:ſicut eſt ad pmũ ens .ſ. ſubam:ita fũdat in ſuba q̃ ẽ mã.ḡ a ſili potẽtia actiua pma fũdatur in ſubſtãtia q̃ eſt forma.

Ad queſtionẽ omiſſa ,ppter breuitatẽ op.cõtraria:cui^o fun^{ta} tacta ſunt in arguendo. ¶ Ad qõnẽ dĩm eſt ſimpl'r q̇ in forma ſubali fundat̃ relõ potẽtie actiue. ¶ Qđ pbat rõne tripl'r.ſ.p qr. Deide ,ppter qd. Et 3°.auctoritate. ¶ Prima rõ talis eſt: effect^o nõ põt eẽ perfectioꝛ cã ſua efficiẽte:ſiue ſit efficiens equocum:qꝛ tũc ẽ pfectius effectu:ſiue vniuocũ: qꝛ tũc ẽ eque perfectũ cũ effectu. Suba aũt p ſe generat̃.ḡ p ſe efficiens illi^o generatiõis eſt ſuba.ſuba aũt nõ eſſet per ſe generans: niſi illud quo gñat eẽt forma ſubalis. Si.n.forma accidentalis ſola gnãret:ſuba per accñs generaret. ¶ Rñr q̇ accidẽs agit in v̄tute ſube.ꝛ iõ effectus põt eẽ ſuba.verũ eſt enim q̇ nullũ agẽs in v̄tute ,ppria pducit pfectius ſe:tñ in v̄tute alterius perfectioꝛis ſe põt. ¶ Cõtra:aut illud in cuius v̄tute agit eſt cã efficiẽs effectus:aut nõ.ſi pmo mõ habetur ,ppoſitũ:qꝛ cã nõ eſt in cui^o v̄tute aliud agit:niſi inq̃tum.ſubſtãtia.p3.ꝛ ſi ẽ efficiẽs remotũ eo magis hr̃ ,ppoſitum qꝛ cã quãto poꝛ cãto verius cãt.ex pma ,ppõne de cauſis. Si ſcdo mõ.ḡ effect^o pfectioꝛ eſt ſua p ſe cã efficiẽte:nã illud in v̄tute cui^o agit nullo mõ ẽ efficiẽs. ¶ Hoc etiã 2^m mẽbrũ ſtatim vr̃ icõueniẽs: qꝛ in nullo gñe cauſe videtur aliqd cãre in v̄tute alterius:niſi illud alterũ pncipali^o eſſet in eodẽ genere cauſe. ¶ Scđa ratio q̃ ẽ ,ppter qd eſt talis. agens ĩquantũ eſt in actu agit. Ita q̇ pfectius ens in actu pfecti^o agit. Qđ ex hoc p3:quia alias nõ attribueret̃ ratio actiõis deo in ſummo:qꝛ nihil attribuitur deo in ſummo: niſi qđ ẽ perfectiõis ſimpl'r.vel ſeq̃t̃ pfectiõem ſimpl'r.ſic q̇ ſi magis magis.ꝛ maxĩe maxĩe.forma autẽ ſubſtãtialis ẽ act^o pfectioꝛ omni accñte.ḡ ꝛc̃. ¶ Si dicat̃ q̇ imediatũ ordinẽ hr̃e ad actõem ẽ impfectiõis:qꝛ accñtia ordie quodam ĩſunt ſube.ita q̇ remoti^o nõ ẽ natũ ĩeſſe niſi ,ppingore pus ĩherẽte. Et ita qđ ĩmediatũ ẽ reſpectu actiõis ẽ in ,pximo gradu reſpectu ei^o qđ qdẽ eſt ĩperfectionis:qꝛ qđ ĩmpfectioꝛi ẽ ,ppingus eſt ĩpfectius.pdicamẽtũ v̄o actõis eſt ens diminutũ:qꝛ nõ dicit rem ab^{ram} formal'r.ꝛ ita nec ſubſtãtie cõuenit. ¶ R̃.quãtitas ẽ actus perfectioꝛ q̃ q̃litas:qꝛ ſube immediatioꝛ:nec tñ ſeq̃t̃ q̇ q̃titas ſit actiua:ſi q̃litas eſt actiua. ¶ Ad.i.q̇ quãuis pdicamẽta ſint ordinata in ordine pdicamẽtali.tñ ime^{te} pñt cõſeq rẽ alteri^o predicamẽti. Unde relõ ꝛ actio ĩmediate ꝯſequũtur ſubam: nec vnũ me^{te} alio. Sil'r ſi rõ cõcluderet:qualitas nõ eẽt ĩmediatũ pn^m actiõis:qꝛ relõ ordinat̃ añ actiõem. Simil'r nũq̃ regritur quantũ eẽ quale ad hoc q̇ ſit in vbi. ¶ Ad aliud p3:alibi q̇ q̃litas ẽ pfectioꝛ q̃titate. Sil'r lic3 quãtitas nõ ſit actiua p trãſmutationẽ:tñ ẽ actiua in ſenſum ꝛ ĩtellectũ: ꝛ facit ĩmutatiõem ſenſus nõ ſolũ ad modũ ĩmutãdi. Sic mã pma ẽ actiua in inte^m angeli cognoſcẽtis eã. ſ3 nõ relõ formal'r:ſ3 fũdamẽtũ in quo virtual'r ĩcluditur. ¶ Si dicat̃ etiã q̇ ſm rõnẽ hãc.z.mixtũ:vt lapis eẽt magis acti^m q̃ el'm vt ignis:qꝛ eſt ens pfecti^o. ¶ Cõcedẽdũ ẽ:qꝛ h3 pfectiorẽ opatiõnẽ:lic3 nõ cum trãſmutatiõe ꝛ cõ

T.c.32. poſitiõe. ¶ 3° auctoritas ad ,ppoſitũ eſt.in.7.hui^o.ca.7.dicit ariſt.,ppriũ ſube eſt:qꝛ nece ẽ pexiſtere ſemp ſubam alterã actu que facit.quale v̄o aut q̃tũ nõ neciũm niſi poteſtate ſolũ.ĩpoſſibile ẽ qualitatẽ:aut quãtitatẽ eẽ poſtq̃ nõ fuit:niſi p aliquã cãm efficiẽtẽ:ꝛ nõ o3 pexiſtere q̃tũ aut quale actu.igit̃ ſuba iſtis accñtibus circũſcriptis h3 v̄tutem pducẽdi illa.ꝛ ita potentiã actiuã. ¶ Poſſet etiã argui de ſubo reſpcũ ,ppe paſſiõis.Q̇ꝛ.ſ.habeat potentiã actiuam reſpectu ei^o.alias nõ necio ĩeſſet.qꝛ po^a mãe nõ ẽ ſufficiẽs ad neceſſitatem. ¶ Cõſimil'r ex dcã auctoritate põt al'r hr̃i ,ppoſitũ:qꝛ ſi nõ o3 q̃tum aut quale pcedere generationẽ quãti aut qualis:multo magis nec gñatiõem ſubſtãtie.ḡ ſi ſola ſuba pcederet eſſet generatiua ſube.

Ad primum argumẽtũ põt dici q̇ ſi illa auctoritas multũ faceret.ḡ ſequeret̃ q̇ nulla q̃litas.3.ſpẽi eẽt po^a actiua:qđ ẽ mãifeſte fl'm. ¶ Ad 2^m dico q̇ ſi fiat ſmo de factione illa nõ eſt pfectio ſube q̃ facit:ſicut p3 ex.7.c.h^o.9. Et ideo nõ o3 q̇ ſuba pus q̃ faciat T.c.16. alio pficiatur.ſimil'r nec in actiõe nec in factiõe ,ppter idẽ pncipiũ:qꝛ forma ſubalis eſt pfectioꝛ accñtali. Et ideo lic3 ſuba ſit imperfectioꝛ q̃ ſuba qualis ĩtelligẽdo perfectiones ,ppriã ſube cũ alia addita:tñ accipiẽdo pciſe perfectiones vtriuſq̃ formalẽ ſuba pfectioꝛ eſt ſuba quali.ḡ magis põt agere ꝛ facere:qꝛ vtrũq̃ ẽ pfecti. ¶ Ad 3^m illud concluderet q̇ oĩs po^a actiua eẽt in gñe actiõis p ſe.nõ tñ.n.potentia ꝛ actus ſunt in eodẽ mẽbro entis: vt ens diuiditur per ſuba3 ꝛ accñs:ſed etiã in eodẽ genere:vt ens diuidit̃ in.io. genera. ¶ Tũc ad argumentũ equocat potẽtiã: qꝛ maioꝛ eſt v̄a de po^a obiectiua.p3 ex pma qõne. Et in minoꝛi accipit potentiã q̃ eſt pncipiũ actiuũ vel paſſiuũ. ¶ Ad auctoritatẽ in de ſenſu ꝛ ſenſato. diceret aliq̇s q̇ loq̃t̃ de actione ſenſibilis in ſenſu3.ꝛ ſuba nõ ẽ ſenſibil' niſi p accñs.

¶ Queſtio. VIII.

Tertio vtrum aliqua q̃litas pme ſpẽi ſit po^a actiua.ꝛ vr̃ q̇ nõ:qꝛ po^a eſt qua hñs põt ſimpl'r.p habitũ autẽ nõ vr̃ aliq̇s poſſe ſimpl'r:ſ3 ſic.puta facil'r vel delectabil'r vel expedite.ſi.n.hĩtu ſimpl'r poſſet.ergo ante illũ eẽt ſimpl'r impotẽs.ꝛ ita actus pcẽdẽs habitũ nõ eſſet eiuſdẽ rationis cum actu ſequẽte generationem habitus.ergo nec ex precedẽtibus generaretur habitus.

Contra Ar̃.ĩ l'ra h^o.9.c.z.oẽs artes ꝛ factiue ſcie potentie ſunt pncipia:nã permutatiua in alio: T.c.3. (aut ĩquantum aliud.

Ad queſtionẽ q poneret oẽm potentiã in qua ẽ habitus eẽ preciſe paſſiuã haberet ꝯñter dicere: vt vr̃ q̇ habitus nõ eſt actiuum pncipium.

Sed quomõ habilitat̃ aliqua po^a ad patiendũ maxime ſi ẽ ex ſe ſũme diſpoſita:ſicut ẽ de itellectu reſpectu ĩtellectionis. Quomõ etiã vti habitu eſt in poteſtate habẽtis ſm Ar̃.ſi vſus ei^o lic3 ĩpropric dicit̃ vſus ſit tm̃ in patiẽdo:pati eñi nõ ẽ in poteſtate (patientis.

Ideo al'r põt dici q̇ hitus qui eſt in potẽtia actiua eſt pn^m actiuum.ꝛ hoc expreſſe vult ariſt.ſicut adduct^o eſt in arguẽdo. Et etiã in.5.lib.cap.de po^a dicit.ars medicinal' T.c.17. poteſtas ens exiſtet vtiq̃ in ſanato.vbi exponit diffõnem potẽtie actiue. Et in iſto.9.ca.4.diuidit potẽtias in ĩnatas T.c.io. ꝛ acq̇ſitas.ꝛ hoc vel ꝯſuetudine:vt que ẽ fiſtulandi.vel diſciplina:vt que eſt artiũ.p3 ꝛc̃. ¶ Sed ſaltẽ loquendo de habitibus acquiſitis nõ videtur habitus eſſe potentia codẽ modo quo potentia naturalis in qua ẽ habitus dicit̃ eẽ potẽtia. Nam talis habitus nõ videtur eẽ pn^m actiuũ.ita q̇ ſimpliciter pncipiet aliquã actõem ſm ſubſtãtiã.eſt tñ potentia actiua:qꝛ vt acti^m pncipiat aliquẽ modũ actõis qui modus accñs ẽ reſpectu actionis. Si.n.poſſet eadem actio ſtare quãdoq̃ v̄tuoſa exiſtẽs:quãdoq̃ eẽ nõ v̄tuoſa. pateret modũ illũ quẽ dat ſibi virtus eẽ accidẽs actioni. nũc autem actio q̃ manet nõ põt trãſmutari a modo vno in modũ oppoſitũ:ſed quecũq̃ modũ h3 cũ eſt: trãſeũte ipſo ſub illo modo tranſit etiam ſimpl'r:ita q̇ modus oĩs actõis ,ppter modũ eſſendi actõis ĩſeparabilis eſt ab ea: nec tamẽ minus eſt accñs.ꝛ ita qđ pncipiat illum modũ vere ẽ pn^m:l3 non ita perfecti entis ſicut ſi eſſet pn^m actõis (cuius eſt ille modus.

Ad argumẽtũ p3 ex ſolõne qõnis. Qõ. IX.

Q Uarto vtrū poª poſſet terminari ad quodlibȝ. Et vr̄ ꝙ ſic ſaltē in creaturis:q2 qcq̄d ibi eſt quādoqȝ nō fuit. ergo ab aliquo agēte. ¶ Item vr̄ ꝙ in diuinis reſpectu ſaltem perſonarū ꝓductarum ſit aliqua potētia actiua vt generatiua reſpectu filij:⁊ ſpiratiua reſpcū ſpūſſci.

Ad oppoſitum qḋ ē terminus potētie actiue videtur eē a per ſe agēte cuius eſt illa poª:caſualia nō ſunt a cauſa p ſe. ¶ Item de deo pȝ:q2 pmū in gn̄e cauſe mālis nō hȝ mām reſpectu ſui. ergo nec pmum agēs eſt termin⁹ alicuius potētie actiue.

Ad queſtionē dōm ꝙ cum nō ſit ītelligibile aliquid eſſe poſtq̄ nō fuerit: niſi ab aliquo hēat eē. Oē aūt aliud a deo eſt:poſtq̄ nō fuit. circa cui⁹ ꝓbatōēȝ mō nō oȝ īſiſtere. Pȝ ꝙ tale ab aliq̄ hȝ eſſe.⁊ ita ē termin⁹ alicui⁹ poᶜ actiue. Sȝ ⁊ ſi aliqd nō hr̄et nouū eſſe:dū tñ nō eēt ex ſe neceſſe eē.adhuc forte oporteret ꝙ eē ſuū hr̄et ab aliquo. ¶ De quo querē īfra in qōne ď ſempiternitate mūdi an ſit poſſis:ſicut aūt quedā entia immediate a pmo hn̄t eē:qdā aūt a cauſis ſcdis. Ita aliq ſūt termini huius poᶜ actiue tm̄:aliqua illius ⁊ illius ſimul ſi effectus totus cauſe zᶜ ē a pma effectiue. Deus aūt cum ex ſe ſit neceē eſſe:nō eſt terminus actiue poᶜ ꝑprie ſm aliquos ſi talis poª reqrit pro termino nām ꝓducibilē.⁊ in ſuppoᶦᵗᵒ abᵗᵒ. Diuina.n.nā nō ꝓducit̄:licȝ ſuppoſitū relatiuū in ea ꝓducatur.⁊ per hoc ipſa cōmunicetur. ¶ Or an verū ſit de poª actiua:an nō in creaturis videri nō pōt:q2 īſtantiā ibi nō recipit. Forte eandē nām cōicare videret̄ pfectius agere q̄ aliā ꝓducere. Suppoſitū etiā videt̄ pmus terminus ꝓductiōis:ſicut primū ꝓducēs ex pmo metaphyſice. Si pmū pōt ſtare ſine ſcdo.vr̄ ſtare actio ꝑpa illi⁹ qḋ depēdet a tali pmo. ¶ De his q2 h̄ diſcutere nō eſt locus cū ſint theologica ꝓfunda.pōt h̄ trāſiri. Si aūt itelligit̄ qḋ ď actiōe imanēte.⁊ de termino ci⁹ non quo ꝓducat̄ ipſa:ſed circa quā ipſa ſit.q termin⁹ dr̄ obm.pȝ ꝙ qḋcūqȝ ens ē terminus talis actiōis:q2 ens itelligibile ⁊ amabile.

Ad primum argᵐ pȝ ex dictis in.6.lib. in qōne de ente p accn̄s. Nihil enī eſt caſuale reſpectu vni⁹ cāe nālis gn ſit itentum ab alia:nihilqȝ oīno caſuale aut fortuitū qḋ nō ſit p ſe termin⁹ potētie diuine. ¶ Eēt tñ h̄ difficultas q vellet īmorari.vtrū reſpectu fortuiti termini ſit alio mō poª diuina q̄ reſpectu p ſe itēti ab agēte a ꝓpoſito. Si ſic.hoc nō eſt:niſi q2 cā ſcda nō agit ad ꝓducendū fortuitum.⁊ ita illud erit īmediate effect⁹ dei. Nullo aūt modo effectus agētis volūtarij particularis:niſi q2 facit illud ad qḋ cōſeqt̄ in paucioꝛib⁹ deū facere illḋ ſine quo forte de⁹ nō faceret:licȝ poſſet. Sed ſicut aperiēs feneſtrā illuminat domū.imo magis:q2 ſemꝑ vel in pluribus ad apertiōnē ſeqt̄ illuminatio:nec pōt agēs nō illuminare illo facto. Si nō.ergo ita coagit deo cā ſcda in productione fortuiti:ſic in ꝓductione p ſe itenti.quō ergo eſt fortuitum. ¶ Hic poſſet dici ꝙ ⁊c. ¶ Ad argumēta facta de deo pro.⁊ ꝯ.pȝ ex ſolōne qōnis.

¶ Queſtio. X.

Q Uinto vtrū poª paſſiua ſit in quolibȝ ente. Et videt̄ ꝙ ſic. Et pmo ꝙ in deo:q2 filius nō generat̄ de nihilo ſm Auguſtinum ꝯ maxᵐ:ſȝ de ſuba p̄ris.ḡ iſta ſuba videt̄ eſſe in poª paſſiua:quaſi ſubtū generationis. ¶ Itē perfectū ſimplr̄ ⁊ imperfectū ſunt ꝑuatiue oppoſita diuidētia totū ens pfectū ſimplr̄ de ſolo deo.dicitur ergo ꝙ licȝ cātum eſt imꝑfectū ꝑuatiue.ḡ ⁊ pfectibile:q2 ꝑuatio nō ē niſi in apto nato. Omne aūt pfectibile hȝ potētiā paſſiuā. ¶ Cōfirmatur illud:q2 ſolus de⁹ cōcedit̄ eē actus pur⁹.ḡ in omni alio eſt aliqua potētia paſſiua.

Ad oppoſitum de deo pȝ:q2 eſt actus īfinitus. ¶ Itē de multis creaturis.pȝ ſicut de relōne ⁊ de multis accn̄tibus q̄ nulli⁹ act⁹ ſunt receptiua.ergo nō eſt in eis poª paſſiua.

Ad queſtionē dōm ꝙ aliqḋ ens ꝑpter ſummā pfectionē nō ē aliquo mō pfectibile.⁊ ideo nec hn̄s potētiā paſſiuā realr̄. h̄ ens eſt de⁹.ponūt tñ aliq in eēntia diuina.q.potētiā paſſiuā: ſicut tāgit argᵐ ſumptū ab auctoꝛitate Aug.ſȝ de hoc trāſeo. Pȝ ꝙ ad nᵐ actū realr̄ ē ibi poª paſſiua:q2 nullus ē ibi q nō ſit idem eēntie.potētia aūt paſſiua realr̄ ſumpta:⁊ act⁹ eius realis nūq̄ in eodē oīno fūdātur:q2 receptiuū nō tm̄ nō eſt receptum:ſȝ ab ipſo denudatū:⁊ de ſe nō tale. Impoſſe ē enim pciſe actuare illud in quo eſt potētia paſſiua realis qn de ſe ītelligat̄ nō habēs actum cui⁹ ē illa potentia. Aliqua vero entia ſunt ita impfecta vt nullā pfectionē poſſint ſuſcipere vt accn̄tia vltima ſubſtātie īherētia.⁊ iō nullā habēt potentiā paſſiuā:licȝ habeāt potētiā metaphyſicā qn̄ nō ſunt in actu.ſicut dcm̄ eſt in ſolōne pme qōnis. ¶ Dn̄t enī aliq oīa accn̄tia eſſe talia ꝙ nullū actū recipiūt: licȝ ſit qdam ordo īter ipſa in perficiēdo ſubam:vnde in 4ª.⁊ in zª ratiōe cōtra negātes pmū pncipium.dicit Ar.nihil magis T.c.14. h̄ illi:q̄ illud huic accidit. ¶ Sȝ ď h̄ reqre ibidē i.4º. q2 Auic.vr̄ dicere ꝯtrarium.z.metaphyſice.ca.iº. Hoc certum ē:ꝙ dcm̄ eſt ꝙ qḋcūq̄ accn̄s nō ē perfectibile aliquo actu vlterioꝛe: nō fundat potentiā paſſiuā: ſȝ qḋ ſit illud in ſpāli ꝓlixū eſſet. forte enī relatio de qua min⁹ videt̄ hȝ ꝑpriam paſſiōem que eā perficit.⁊ reſpectu ci⁹ ē potentialis ⁊ receptiua:qḋ modo p̄termitto.

Ad primum argᵐ pȝ ex ſolōne qōnis. ¶ Ad zᵐ dicēdū ꝙ in ꝑuatiue oppoſitis diuidētibus idē cōmune hoc gn̄alr̄ verū ē:ꝙ circa idē diſum nata ſunt fieri ſic itelligēdo ꝙ priuatio reqrit aptitudinē ad habitū in illo in quo ē nō ſemꝑ ſm nām ꝑpriam ci⁹:ſȝ ſm naturam illi⁹ diuiſi. Sic.n.rōnale in aſino non requirit ꝙ aſinus ſit aptus eſſe rationalis īquantum aſinus.ſed īquātū animal hoc ē ſibi inquantū animal. hoc nō repugnat. ita ītelligēdo in ꝓpoſito de ente impfecto ꝙ ſibi īquantū ens nō repugnat eē perfectū: lȝ repugnet inq̄tū hoc ens. Et de tali ꝑuatione loquitur ariſt.in.5.huius.caº.de priuatione:ſicut talpa dicitur ceca:quia inquantū animal nata eſſet videre. T.c.27

¶ Queſtio. XI.

S Exto vtrū potentia paſſiua poſſit terminari ad qḋcūqȝ ens cātū. Et arguit̄ ꝙ ſic:q2 phs vult.iz.hui⁹.cap.z. ꝙ oīum ſunt pncipia ꝓpoꝛtionalr̄ eadē: q2 T.c.19. ⁊ ide. ſicut in ſuba ē potentiale ⁊ actus ⁊ ꝑuatio tria pncipia.ita in quolibȝ gn̄e tria propoꝛtionalr̄ alia ab iſtis.ſicut alia genera differunt a ſubſtātia.cuiuſcūqȝ aūt eſt ꝑpriū pncipium paſſiuū illud ē potentie paſſiue.

Contra tūc in omni gn̄e eēt ꝑpria mutatio.ꝯn̄a oſtēditur:q2 motus in cōmuni:vt.ſ.extēdit ſe ad mutatōem.diffinit̄ in.3.phyſicoꝝ.ꝙ ē act⁹ ⁊c.iſta inuenit̄ T.c.6. in oī gn̄e dato an̄te. ¶ Cōfirmat̄:q2 pōt itelligi ſine mutatione termini potētie paſſiue:vt pncipiatū ꝓduci per hoc ꝙ ſuū pncipiū potētiale de ꝑpria ꝑuatiōe reducit̄ ad actū ꝑpriū.ꝯn̄s ⁊ ſi nō videat̄ eſſe cōtra Ar.in.5.phyſicoꝝ.ponēte motū tm̄ in tribus generib⁹.q2 ibi ſtricte accipit motum. T.c.9.⁊ inde. ¶ Tn̄ rōnes qbus ꝓbat motū nō eſſe in relōne propter hoc.ſ.ꝙ pōt de nouo ineſſe alicui ad mutatōem alterius:⁊ in actiōe:q2 tūc eſſet actiōis actio in īfinitū eque improbāt mutatiōem in iſtis:ſicut ⁊ motum.

Ad qōnem dōm ꝙ ſm dicta in ſolōne zᶜ qōnis h⁹ noni.triplex relō ē poᶜ paſſiue.ſ.ad pncipiatū:ad efficiēs:⁊ ad formā. ¶ Primo ergo mō nihil ē

terminus potētie paſſiue:niſi compoſitū ex potentiali paſ
ſiuo.ꝛ ex actu eius. Scḋo mō nihil eſt terminus eius: niſi
qḋ hʒ potentiā actiuā:ꝛ qḋ ſit illud:quere in pͣma iſtarum
queſtionū. Tertio mō terminꝰ poᶜ eſt oīs forma ꝑpe loqn
do hoc eſt q̄ nata ē aliqḋ iformare:qḋ dico ad excludēduʒ
itelligentias q̄ quīcꝫ dñr forme. Ƀ mēbra:q: de ſe patēt nō
opʒ inſiſtere ad probandum.

Ad argumenta tāgūt q̄ōnēʒ que querit in ſpā
li:an in oī gn̄e ſit compoſituʒ ꝛ
forma ꝑpa:reſpectu quorū potētiale p̄nᵐ propriū ſit in du
T.c.27 plici poᵃ. ❡ Et pōt cōcedi ꝙ ſic ꝫm itentiōem phi in.7.ca.
ꝛ.32. 6.ꝙ in omni gn̄e generaẜ compoſitū.ꝛ in.12.ſicut allegaẜ.
❡ Sed quō illa compoſitio ſit itelligēda. dcm̄ eſt in.8. in
q̄ōne de ſimpˡᶜ accn̄tium. ❡ Ad zᵐ igiẜ argᵐ qḋ tangit de
mutatōe. Dōm ꝙ omnis mutatio ꝑprie dicta ē iter termi
nos oppoſitos p̄uatiōem ꝛ formā.illa nō ſunt ſimul tpe in
eodē.pʒ.nec p̄uatio p̄cedit tpe formā niſi ſuſceptiuū p̄rece
dat eā:q: in nō ſuſceptiuo nō eſt p̄uatio. ❡ Ad nullā ergo
formā eſt mutatio:niſi quā precedit tpe ſuū ſuſceptiuum:
q: multe forme neceſſario ſunt ſimul cum ꝑprys ſuſcepti
uis.iō ſine mutatiōe iſunt.ſolūmodo aūt pōt eē mutatio p
accn̄s ad illā inq̄tū eſt ad aliqḋ qḋ eſt p̄us ea nāſr.ꝛ q̄ſi rō
ſuſceptiui. ❡ Hoc mō q̄cūq̄ forma nō eſſet nata ſeq tem
pore eē ſui ꝑpꝛy ſuſceptiui nō eēt nata termiare mutatio
nē:q̄ aūt nō ſequereẜ:tū quantū eſt de ſe nata eēt ſeq: non
terminaret mutatiōem:licʒ nata eēt terminare. ❡ Q̄n er
go arguiẜ ex diffōne motꝰ:nō valʒ:q: ibi ſumiẜ poᵃ oppoſi
ta actui.vbi aūt illa ē in ſuſceptiuo bn̄ concediẜ mutaᵒ. Sʒ
lʒ illa nō ſic bn̄ pōt eē poᵃ paſſiua ꝫ triplicē eius reſpectū
ꝙ dictus ē in ſolōne 1ᵉ q̄ōnis.ſ.ad p̄ncipiatum:ad agēs:ꝛ ad
formā:nam vtriq̄ iſtoꝝ ineſt q̄n ē in compoſito.tertiꝰ ieſt
in iſtāti pmo quo forma ieſt:licʒ etiā ſine mutatione inſit.
Poteſt tamē potētia actiua eſſe alicuius termini ꝛ poᵃ paſ
ſiua ſimulꝛ cuius non prefuit potētia oppoſita actui. ideo
nec mutatio eſt ad illum.

Ex dictis pʒ diſio poᶜ actiue:nā ex rn̄ſione ad 3ᵐ
argᵐ q̄ōnis 4ᶜ.pʒ ꝙ diuidiẜ in facti
T.c.16. uā ꝛ actiuā ꝑprie dictā.ꝛ hoc ponit ifra.ca.7ᵒ.9ˡ. Ex dictis
aūt in q̄ōne.6.pʒ ꝙ diuidiẜ in rōnalē ꝛ irrōnalē. Et hoc po
T.c.3. nitur cap.2.ab ariſt.ꝛ iſte diſiōes manifeſtabūtur in ſeq̄n
ꝛ.10. tibus.pͣma in q̄ōne.14. Et zᵃ in q̄ōne.15.actiua ꝑprie ſum
T.c.16. pta ꝫm phm̄.ca.7.eſt cuiꝰ vltimus finis ē vſus. ꝛ nō aliqḋ
actū:cuius etiā actio manet in agēte. ❡ Primū ē itelligē
dum ſicut expoſitū eſt ſupra.4.q̄ōne in rn̄ſione ad 3ᵐ arᵐ:
nō qꝛ per illā potētiā ẜe ſit aliqḋ actū:qḋ etiā ē aliq̄ natu
ra abſoluta:ſed q: nō ē tale qḋ natū ſit iduci per mutatio
nem terminantē motuʒ:nec dr̄ actus pmus:ſed ſcḋs:ſicut
ē de itellectiōe ꝛ volitiōe.eſt tn̄ aliq̄ actiua que hʒ ſecūdā
cōditionē.ſ.qḋ eiꝰ actio manet in agēte:nō aūt pͣmā.ſ.ꝙ vl
timus finis ſit vſus mō iā expoſito:ſʒ etiā finis eiꝰ ē aliqḋ
actū:qḋ de nā ſua.ita eſt pͣmꝰ actus:ꝙ natū eēt iduci p mu
tationē terminātē motū talis eſt poᵃ actiua ſubti reſpectu
ꝑprie paſſiōis. Et ita pʒ diſio potētie actiue ꝑprie ſumpte
in ꝑpryſſimā ꝛ minus ꝑpriā. ❡ Ex his patʒ quō due diui
ſiōes p̄dicte ſe habēt adiuicē. Quia irrōnalis quedā ē acti
ua q̄dam factiua. Et hec quedā minus ꝑprie vt in ſubo re
ſpectu ꝑprie paſſionis. Nulla ꝑpryſſima:q: nihil eſt ibi qḋ
nō ſit natū terminare motuʒ:vel ſit ipſe motus. Rōnalis
aūt etiā ꝫm phm̄ vr̄ diuidi in actiuā ꝛ factiuā. ❡ Sed ƀ i
telligēdū ꝙ rōnalis diuidiẜ in inatā: ꝛ acq̄ſitam: ſicut pōt
T.c.10. accipi ex p̄nᵒ 4ˡ.ca.ꝛ etiā ex ſolōne.8.q̄ōnis ſupra. Et inna
ta in rōnalē per eſſentiā ꝛ in rōnalem per participationeʒ
ſtricte ſumptā:que eſt appetitus ſenſitiuus. Et vltra rōna
lis per eſſentiā large ſumptā in inteᵐ ꝛ volūtatē. ❡ Cōſi
mili mō diuidiẜ potētia acq̄ſita.ſ.hitus in habitū appetitꝰ
ſenſitiui.ꝛ in habitū itellectualē ꝛ moralē nō habitū volū

tatis.lʒ phs diuidēdo itellectualem ꝛ moralē ſub morali
cōprehendat habitū quēcūq̄ appetitiuū ſiue volūtatis ſi
ue appetitus ſenſitiui:ſi tamē in volūtate aliquē habitum
poſuit. ❡ De oībus iſtis potētys rōnalibus phs videẜ di
uiſiſſe acq̄ſitas itellectuales in actiuas ꝛ factiuas:ſicut pʒ
de arte ꝛ prudētia. Et p ꝯñs inteᵐ oʒ ponere tā actiuum q̄
factiuū ꝫm iſtos diuerſos habitꝰ:appetituʒ aūt quencūq̄
ſeu habitū eius nō videtur ponere factiuū:ſʒ tm̄ actiuum.
❡ Quomō aūt ſunt iſta itelligēda videlʒ quō itellectꝰ vꝰ
ars habeat cauſalitateʒ effiᶜ reſpectu artificiati. ꝛ quomō
nō.tactum ē in.7ᵒ.q.de p̄ña Ar.cōtra platonē.genituʒ eſt
hoc aliqḋ ꝛc. ❡ Quomō etiā actiuuʒ alꝛ dꝛ ꝛ alꝛ diuerſis
dcm̄ ē in pmo.in q̄ōne de ſcia practica. ❡ Iteʒ 3ᵒ mō p̄nci
pali diuidiẜ actiua potētia in equocam ꝛ vniuocā. Et equi
uoca ē q̄n̄ fundaẜ rō potētie ſup formā alterius rōnis ab il
la ad quā eſt.ꝛ ibi ſemp oʒ fundamētū perfectiꝰ eē termi
no.loquēdo de totali potentia actiua. Alioqn effectus ex
cederet efficiēs in perfectione.vniuoca aūt eſt q̄n eiuſdeʒ
rōnis ſunt forma ſup quā fundaẜ rō potētie:ꝛ ad quā eſt.
❡ Item diuidiẜ actiua in totalē ꝛ partialē.qḋ itelligo ſic.
effectus nālis vel artificialis cōiter ꝑducit a pluribꝰ cau
ſis efficiētibus ordinatis.oīa illa reſpectu effectꝰ ſunt vnū
efficiens totale:qōlʒ vero nō loquēdo de deo eſt efficiēs
partiale. Et illoꝝ partialiū quoddā dicit p̄ncipale q̄ddaʒ
iſtrumentale:ꝛ quoddā pmū:q̄dā ſcḋʒ. An aūt idē ſit cā
zᵃ ꝛ inſtrm̄.ꝛ de multis alys dictas diſiōes tāgentibꝰ dcm̄
eſt in ꝯclonibꝰ de cauſis. Ƀ tranſeo. Cauſarū ergo ordiatarū
in quacūq̄ vna actiua eſt potētia actiua ꝑpria ad eundeʒ
effectū.ꝛ ƀ partialis in ſuo ordine nō loquēdo de deo. oēs
ille potētie ſimul ſumpte:vt.ſ.cōnexe ꝛ cōcurrētes ad effe
ctum ſunt vna potentia actiua totalis.vna inq̄ vnitate or
dinis nō realꝛ vnitate ſpēi vel nūero.imo ſemp differunt
ſpecie:ſicut dcm̄ eſt in.2.in q̄ōne de ſtatu.in cauſis efficiē
tibus.

❡ Queſtio. XII.

Utrum potētia paſſiua diuidaẜ in na
turalē ꝛ obediētialē.ſiue ſup
naturalē ꝛ violentā. Et arguiẜ ꝙ nō: quia
oīs poᵃ nālis eſt obediētialis.ꝛ econuerſo.
pᵒ q: potētia nālis eſt in ſuſceptiuo ad oēʒ
formā que pōt ipſ perficere:ſʒ nō eſt in po
tentia ad recipiendū aliā aliquā. alias enī
etiā mā ignis eēt in potētia ad recipiendū imediate intel
lectionē aliquā vel volitōeʒ vel formā anˡⁱ.dato ꝙ angꝉs
ſit immālis:vel lapis eſſet in potētia obedientiali: vt ma
nēs lapis eēt ſapiēs:qḋ videẜ icōueniēs. ❡ Per ideʒ pba
tur.ꝙ oīs violēta eſt nālis: q: paſſiuuʒ nō repugnat alicui
forme nate perficere ipm̄.ꝛ nullā aliā pōt recipere a vioᶜ
ſi eſſet violentans.

Contra ex.9.huiꝰ.c.6.colligiẜ ꝙ nō quodlibet eſt in T.c.12.
potentia q̄ōlibʒ: ſicut nec terra hō: ſʒ ſemē.
hoc aūt eſt ꝫm de obediētiali:quia immediate ex terra fit
hō. ❡ Item pro alia diſione:quia violentū p ſe:ſicut ꝛ na
turale ſumiẜ ex parte paſſi.ſicut.n.dcm̄ eſt in.7.in q̄ōne d
rōnibus ſeminalibꝰ ſi nō eſſet potētia omnino ad aliquid
nō poſſet violētari.ergo eſt aliq̄ poᵃ:ꝛ tamē ad formaʒ vio
lēter iducendā.ꝛ illa pōt dici poᵃ violēta.pʒ etiā ꝙ aliqua
eſt naturalis.ergo ꝛc.

Ad queſtionē dōm ꝙ ꝫm dicta ſupra ſepe ī ma
teria ē triplex reſpectus.ſ.ad ma
teriatum.ad formā.ad agēs iquantum actuās ipſam:tam
pͣma q̄ ſcḋa:vel abſᶜ cōſideratur.vel cōparādo mām inq̄
tum exiſtēs ſub vna forma trāſmutabilis eſt imediate ad
aliā. Primo mō cōſiderādo vtrāq̄ potentiaʒ illaʒ.dico ꝙ
nulla ē in mā pͣma niſi nālis:quia nālē iclinatiōem habet
ex ſe:vt ſit cuiuſcūq̄ compoſiti ps:ꝛ quacūq̄ forma perfi
ciatur:cuiꝰ pōt eſſe pars ꝛ qua pōt perfici:nec pōt ꝯtra nec

ſupra ſuam iclinationem in aliquo compoſito eſſe vel ſub aliqua forma que eius eſt quomodocunq; perfectiua. Ad impoſſibile autez nullã habz potentiã vtraq; predicta in aliquo ſubiecto ente in actu põt eſſe violẽta ⁊ nõ naturalis ſicut in aqua manẽte aqua ad calorem: ⁊ in graui manẽte graue ad ferri ſurſum: q2 tale ſubiectũ ꝑpter actũ quẽ habet determinate iclinatur ex ſe ad oppoſitũ talis forme. ⁊ ita ꝯtra naturam ſuã ieſt. ſi ieſt. põt autem ieſſe ab agente vincente actualitatẽ iſtam iclinantẽ ad oppoſitũ: ſicut preſens ignis aque vincit actualitatez eius qua iclinat̃ ad frigiditatẽ. Sed vl'r predicta neutra potẽtia videt̃ eẽ obediẽtialis niſi illa obediẽtialis ſit vel nãlis vel violẽta: quia oĩs forma etiã a deo impreſſibilis cuicũq; paſſo: vel videtur eſſe ẜm iclinatiõem paſſi vel contra. maxime ſi ex hoc ipſo ꝙ nõ eſt cõtra iclinatiõem paſſi ſit ẜm eam ſi paſſum qõlibz iclinetur ad oẽm actũ perfectum eius cui nõ repugnat. Or ſi ponat̃ aliqua forma perfectiua alicuius ſubiecti qõ ad ipſam neutro mõ ſe habz. ſ. qõ nec inclinatur ad ipſam: nec ad eius oppoſitũ. tũc poteſt reſpectu talis potẽtia nuda dici obediẽtialis: licz nõ ꝑprie dicat̃ obediẽtialis vt iaz dicetur: nã ⁊ talis forma ſi qua eſſet: poſſet forte ab agẽte naturali iduci: multo magis q̃ȝ forma ad quã eſt potẽtia violẽta: quia ſuſceptiuũ eſt magis capax. ſic ergo pȝ ex dictis quomõ potẽtia materie ad compoſitũ ⁊ formaz abſolute ſumpte. ⁊ cũ mã diuidit̃ ꝑprie in naturalẽ ⁊ violentã. ⁊ forte in nudã ſiue neutram: ſed nõ proprie in obedientialem: vt dicetur.

Nunc reſtat videre de vtraq; predicta cõparãdo mãm vt tranſmutabilis eſt a forma in formã. ¶ Et de hoc videtur dõm ꝙ cũ forme naturales habeãt ordinẽ neceſſario in ſuccedendo ſibi inuicem in materia ẜm ꝙ manifeſtũ eſt ad ſenſum. ⁊ aliq̃ accipiũt
T.c.14. ab Ar. 8. huius. c. 4. de vino ⁊ aceto ⁊c. cuius tamẽ ꝑpter qd difficile eſſet aſſignare: opz dicere ꝙ mã vt ſub vna forma non eſt nata trãſmutari imediate ad quãcunq;: ſed ad determinatã. Sed q2 ordo ille nõ eſt neceſſarius niſi inq̃ȝtum materia trãſmutatur ab agẽte naturali: cuius virtuti nõ ſubycitur ille ordo. Ideo h̃ habz locũ potentia obediẽtialis ſecũdũ quã materia cuiuſcũq; forme capax eſt imediate poſt quãcunq; per trãſmutationez ab agente: cuius ṽtuti ſubeſt dictus ordo. Nõ tamẽ eſt h̃ potentia materie ad formã: vel compoſitũ ꝑprie obediẽtialis: ſed ad agẽs a quo ſic recipit formã. obediẽtia. n. ꝑprie ſignificat ſubiectionẽ reſpectu agentis potẽtis de obediẽte facere quod vult. ¶ Ut ſic breuiter dicatur ad queſtionem ꝙ cõparãdo mãm quãcũq;. hoc eſt ſiue ſubſtantialẽ ſiue ſubm̃ accidentis ad materiatũ vel formã nõ eſt in materia potẽtia obediẽtialis ꝑprie: ſed naturalis vel violẽta: vel forte neutra. iuxta ꝙ expoſitũ eſt. ¶ Cõparãdo aũt ad agẽs a quo eſt actuabilis. põt habere triplicẽ potentiã predictaz inquantum ab agẽte recipit formã ad quã ẜm triplicez modum predictũ ſe põt habere. Sed nõ habẽdo aſpectuz ad formam: ſed ꝑciſe ad efficiẽs nõ eſt niſi duplex potẽtia in materia: q2 vel limitate ſubdit̃ agenti quantuz. ſ. ꝑmo ad formas determinatas. ⁊. 2° quantũ ad moduz determinatum recipiendi illas ab ipſo. puta per modũ talẽ vel talez. Et 3° quantũ ad ordinẽ determinatũ recipiẽdi hanc poſt illã. Uel illimitate ſubditur. ſ. quantũ ad receptionem cuiuſcũq; perfectibilis ieſſe: ⁊ quocũq; modo ⁊ quocũq; ordine. ꝑma potentia dicitur naturalis: q2 nã eſt determinata ad aliquod: vel ad aliqua. ¶ 2a dicitur obediẽtialis: q2 illa eſt qua mã ſubycitur agenti tali ⁊ perfecte. Itaq; accipiẽdo quãcũq; vnã rationem potentie in materia nulla diuiditur per naturalẽ violentã ⁊ obedientialẽ: ſed vna ꝑ naturalez violẽtam ⁊ neutraz forte. Alia per naturalem ⁊ obedientialẽ. Et in illa diuiſiõe ſecunda in vtroq; mẽbro forte poteſt incidere violenta. de primo membro ſi mouetur contra inclinationem ſuam naturalem vel naturalis de ꝑmo mẽbro. vel neutra ſi qua eſt.

Per illud pȝ ad arm facta cõtra diuiſionẽ iſtaz. ¶ Cũ. n. primo arguitur ꝙ naturalis eſt obediẽtialis ⁊ ecõuerſo: vtrũq; falſuz eſt. licz eni quandocũq; eſt naturalis potentia ad formaz. materia ad recipiendũ illã ſit in potẽtia obediẽtiali. nõ tamẽ illa naturalr eſt obediẽtialis: q2 naturalis eſt ad formã obediẽtialis eſt ad agẽs vl'e a quo põt mã illã formã recipere: eſt etiam in potẽtia naturali forte ad agẽs nãle a quo poteſt recipere eandẽ. Sed adhuc illa nãlis ad agẽs ⁊ obedientialis ſunt alie ſic ſunt ad alia agẽtia. Cũ arguit̃ de violẽta. ꝙ oĩs violẽta eſt nãlis. ꝑatz ꝙ nõ in ſubtis vbi eſt aliq̃ violenta. in materia prima nulla eſt violenta: ſicut dictum eſt in ꝑma parte ſolõnis. ¶ Cũ arguitur in cõtrariũ. illud bene ꝑcedit õ nãlitate in materia reſpectu forme nõ abtr: quia ſi imediate poſt formã terre perficeret mãm forma vni. ita naturalr perficeret: ſicut quãdo perficit mediate: ſed itelligitur reſpectu forme: vt acq̃ſite poſt aliã per tranſmutatiõem. ¶ Uel alr põt dici forte melius ꝙ ibi nõ eſt differentia cõparãdo materiã ad formã: ſed tñ cõparãdo materiã ad agens. ſicut. n. eſt in potentia naturali vt poſt formã ſeminis recipiat formã hoĩs: quia reſpectu agentis naturalis eſt ſic in potẽtia. ⁊ hoc mõ nõ eſt in potẽtia: vt poſt formã terre imediate recipiat formam hominis. ⁊ hoc tactum fuit in ſcdo mẽbro diſtinctiõis. ſ. ꝙ potentia materie ad formã cõparata ad trãſmutationẽ de vna in aliã nõ dicitur obediẽtialis ad formã: ſed ad agẽs: ꝙ expreſſius põt dici ꝙ ſimplr na obedientialis eſt per ſe niſi reſpectu agentis: nõ aũt reſpectu forme niſi per accidẽs inq̃ȝtũ per agẽs illa põt induci. ſemp. n. agẽs formã aliã inducit. Ideo potẽtia materie ad agens aliquo modo reſpicit formam.

¶ Queſtio. XIII.

Utrum poa paſſiua diuidat̃ in de q̃. ſiue ex q̃. ⁊ in qua. Et arguit̃ ꝙ nõ: q2 oĩs õ qua ẽ in qua: vt pȝ ⁊ ecõuerſo. ꝑ: q2 ſi aliqua in q̃ ſit de q̃. ⁊ alia nõ: oȝ ponere materiã aliquo mõ eẽ ꝑncipiuz reſpectu forme huius ⁊ illius. ergo reſpectu alicuius forme haberet aliã habitudinez: q̃ȝ receptiui: ſed vltra hoc nõ videt̃ aliqd poſſe poni niſi mã. vl etiã aliqd in ipſa ponit̃ pars forme qõ ẽ iprobatũ in. 7°. in qõne de rõnibus ſeminalibus.

Ad oppoſitum cũ oĩs mã recipiat formã ſuaz. ſequeret̃ ꝙ eodẽ modo ſe hr̃et materia aeris ad formã ignis: ⁊ corpus organicuz ad aĩam itellectiuã: aer etiã ad lumẽ: ⁊ eſſet nihil dictũ: ꝙ quedam forme iducuntur de potẽtia materie ſiue paſſi: quedã nõ: ⁊ vanũ eſſet querere que ſit ⁊ que nõ: que ſunt cõtra dicta cõmunia: ⁊ contra philoſophũ: ſecundũ quem vt videtur. itellectus eſt ab extra.

Quantum ad illã diuiſiõem de qua queritur. ſ. 2° õ gnõ de qua ⁊ in qua dicendũ ꝙ in quo ne aĩam.
cũq; ꝑnc paſſiuo. hoc ẽ ſiue materia ſiue ſubiecto: ille reſpe ca. 3°
ctus quẽ habz tale ꝑncipiũ ad compoſitũ ex ipſo ⁊ actu: ẽ tanquã ex quo tale compoſitũ eſt vel põt eſſe: ⁊ ita ille reſpectus poteſt dici eſſe potentie de qua. ¶ Ille autem reſpectus quem habz tale ꝑncipiũ ad actum cum quo cõſtituit compoſitũ eſt reſpectus poe in qua: quia materia nihil eſt ipſius actus qui ꝑmo in ea ẽ: quia tũc non eſſet ꝑmo in ea: ſed tñ per partẽ: ſed tñ eſt materia ꝑprium receptiuũ forme. ⁊ ideo in qua nõ ex qua. ¶ Reſpectus aũt tertius materie. ſ. ad agẽs poteſt dici ratio potentie in quaz: ẜm ꝙ ille auctor. 6. ꝑncipiorũ. vult ꝙ agẽs requirit aliqd in qõ agat. Et hoc in qõ eſt: non eſt illud qõ agens agit: ſiue vt p

ductum: cuiꝰ eſt cōpoſitū. ſiue vt quo ꝑducitur: cuiuſmodi ē forma. Iſto mō dicta diſtictio ex quo ⁊ in quo ⁊ in qō eſt diſtinctio triplicis reſpectus paſſiui ad 3ᵃ ad que cōparatur. ⁊ ē cōueniens diſtinctio. Sed ad vnūquodqꝫ illoꝝ ꝯparādo materiā dicta diſtinctio nō habꝫ locū: qꝛ quilibꝫ reſpectus p̄ciſe eſt ad ſuū terminū. ita ꝙ nō poſſunt cōcurrere reſpectu eiuſdē termini: ſicut facilr̄ patere poteſt conſiˢ rōnes eoꝝ. Quomō. n. idē reſpectu eiuſdē paſſiui. ē actiuū ⁊ forma. vel ſecūdo actiuū ⁊ cōpoſitū. cuius illud paſſiuū eſt pars: vel. 3ᵒ cōpoſitū ex illo ⁊ forma illiꝰ vbi ꝙ videt̄ ꝯtradictio. ⁋ Addūt aūt aliqui potentiā de qua. qualē ponūt in lumiōſo reſpectu luminis negādo ipſū educi de potētia medij. ⁊ illā potentiā dicūt eē in cā originante virtualr̄. ⁊ per hoc effectū originatū nō eſſe de nihilo: ſꝫ ſicut ꝑpagans eſt quoddā originās: ita originās ē quoddā efficiēs: vel oportebit dare gnqꝫ genera cauſarū. Pꝫ eniꝫ ꝙ ſub alio nullo genere cōtinetur ꝙ̄ ſub efficiēte. ⁋ Itaqꝫ ſi h̄ ē dōm effectū eſſe de tali: vel de. ſumat̄ pro quodaꝫ ab. vel qō veriꝰ de tota ſuba ſua: vt in diuinis: vel de parte: vt ianimatis tāq̄ de materia vel. q. materia originans originat. ⁊ tūc originatū p̄mo ē de illo qō ē ſibi materia: vl̄ q. materia: qō fuit aliqd generātis in creaturis. ⁊ eſt aliqd gnāᵐ in deo. ⁊ ideo per ſe ⁊ primo dr̄ originatum de origināte rōne illius qō ē vel fuit aliquod originatum: ſicut hō ſanat̄: quia torax hoc modo pō materie de qua eſt: vel. q. materie: nec facit aliud mēbrū a p̄dictis duobꝰ. ſ. ex qua ⁊ in qua. Itaqꝫ illa eſt tm̄ trimēbris diſio nō capiēs ꝺ qua q. 4ᵐ mēbꝝ p̄ter ex qua ⁊ in q̄. ⁊ in quā. itelligēdo illa tria mēbra: ſicut ſupra expoſitum eſt.

Ex dictis apparere pōt diuiſio cōpleta poᵉ. Excluſa aūt potētia metaphorice ⁊ logice ſumpta ⁊ excluſo poſſibili: vt cōuertit̄ cū ente: cuius ratio videtur ſatis ꝑpinqua rōni polis logice ſumpti: loquēdo de potētia ꝑprie ſumpta. videt̄ ꝙ ipſū nomē potētie videat̄ iportare ordinē. ⁊ h̄ poris ad poſteriꝰ: qꝛ ad p̄us iquantū huius nūq̄ ē poᵃ. illa etiā q̄ ſiml̄ ſunt inq̄tū ſimul nō hn̄t ordinē: p̄us aūt in cōi diuiditur in p̄us natura ⁊ tempore. ⁋ Iuxta hoc videt̄ p̄ma diuiſio poᵉ. ſ. vt dicit rōnem p̄ncipij: ⁊ vt opponit̄ actui vel neceſſario. p̄ncipiū. n. p̄us eſt p̄ncipiato. ⁊ ſpecialr̄ duo p̄ncipia q̄bus appropriat̄ nomē poᵉ ꝺm dicta in ſolōne 3ᵉ qōnis. potētia aūt oppoſita actui por eo tēpore: Et pō oppoſita neceſſario aliquo mō intelligit̄. vt por: licꝫ iſtū modū non oporteat h̄ exponere. Potentia p̄ncipiū diuidit̄ in actiuū. ⁊ paſſiuū. Diuiſio actiui dicta eſt añ qōne. 12. Et diſio paſſiui in qōne. 12. ⁊. 13. Diuiſio autem vtriuſqꝫ tacta eſt q̄tū ad aliqd in ſolutione 3ᵉ. q. Potētia etiā oppoſita neceſſitati poſſet diuidi ꝺm multos gradus recedēdi a neceſſitate. Alius. n. ē in ſucceſſiuis. Alius in ꝑmanētibus per motū iducibilibus ⁊ hn̄tibus ꝑpria corruptiua. Alius in ꝑmanētibus ſola mutatiōe ꝑducibilibus: nec ꝑ ſe corruptibilibus niſi ꝑpter accñtia ſua hn̄tia corruptiua nālia ꝑpria. Aliꝰ in nō habētibus corruptiua nālia: habētibus tamē mā̄ꝫ ⁊ formā. ⁋ Quintus ⁊ vltimꝰ in angelis ꝺm negātes ibi mā̄ꝫ. Potentia oppoſita actui diuiditur ſicut terminatū ē in ſolōne duarū p̄marū. q.

⁋ Quapropter inquantum ſimul natum eſt: nihil patitur ipſum a ſeipſo. Unum enim ⁊ non aliud eſt. Tex. commenti. 11.

⁋ Queſtio. XIIII.

T. c. 2. Quia dicit ph̄s in lr̄a. ca. p̄mo iſtius noni iquātū ſimul natū ē: nihil patitur ipſū a ſeipſo. vnū. n. ⁊ non aliud ē. ⁋ Ideo pōt queri. an aliqd poteſt moueri a ſeipſo. arguit̄ ꝙ nō. ex lr̄a ariſto. iam allegata. Similr̄ ibidē: vt videtur, inuitur. p̄ꝰ ſumpta ex diffōne potentie: quia eſt principium tranſmutādi aliud. ⁋ Item arguitur per rationē que innuitur in. 2. de aīa: quia tūc ſemper tale ageret: ſi eſt agens naturale: quia actio illa nō depēderet ab extra ex quo idē ē agens ⁊ paſſiuū. ꝯñs pꝫ eſſe falſum. T. c. 50. 52. ⁊. 59.

Contra naturalia habēt in ſe principiū motus ⁊ ſtatus ex. 2. phyſicoꝝ. non paſſiuū tm̄. Tuꝫ qꝛ forma verius nā q̄ materia. ergo verius participat diffōnes nature. ita ꝙ ſit p̄ncipiū motus: forma nō videtur p̄ncipiū paſſiuū. Tum quia in ſcōo phyſicoꝝ. dicit̄ ſic. nālia ſunt quecunqꝫ a principio in ſeipſis mota ⁊c̄. principium a quo eſt efficiens. T. c. 1. 2. phy. T. c. 12 T. c. 1.

Hic dicitur vniuerſalr̄ ꝙ nihil mouet ſe niſi forte ꝑ partem: quia. ſ. vna pars mouet aliā ⁊ h̄ nō ē pars eſſentialis aliqua: ſed pars vna quātitatiua. aliā diſtinctā loco. ⁋ Ad h̄ ponūtur tres ratiōes. Prima accipitur ab Ar. 7. phyſicoꝝ. a. ꝙ nihil mouetur a ſe p̄mo quia tūc nō geſceret ad quietē alterius: quodlibꝫ aūt mobile quieſcit ad quietē alterius: quia ad quietē partis. Oē enim mobile habꝫ partē. ⁊ illa geſcēte: pꝫ ꝙ totū non mouetur p̄mo. ⁋ Scōa ratio accipitur ex. 3. phyſicorum. vbi dicit ariſt. ſpecies aliqua ſemper exiſtimabitur mouēs: vt actu homo facit ex potētia hominē. ⁋ Hinc accipitur ꝙ mouēs mouet iquantū eſt in actu ⁊ mobile mouet̄ iquantum ē in potentia: vt pꝫ ibideꝫ ex diffinitione motus. Impoſſibile ē autē idē ſimul eſſe in potētia ⁊ in actu reſpectu eiuſdē: ⁊ ſecundū idē. ergo ⁊c̄. ⁋ Idē cōfirmatur: qꝛ agēs ⁊ patiens ſunt cōtraria ex p̄mo de generatiōe. ⁊ ſecūdo de aīa. ⁋ Tertia accipitur ex. 5ᵒ. huius. quia ꝺm ariſt. ibideꝫ in ca. de ad aliqd. actiuū ⁊ paſſiuū: ſiue motiuum ad mobile realr̄ refertur penes ꝺm modū relatiuoꝝ: relatōes aūt reales oppoſite nō videntur poſſe fundari in fundamento vno limitato. hoc enī attribuitur eſſentie diuine: quia illimitata ē: ꝙ poſſit eſſe fundamentū relationū oppoſitarum. quare ⁊c̄. Secundū iſta generalia dr̄ in ſpeciali ꝺꝫ ordineꝫ ꝑcedendo in entibus. Primo vniuerſalr̄ ꝙ nihil eſt effectiuū ſui accidētis: licꝫ ſibi coeui. puta ꝙ ſubiectū reſpectu ꝑprie paſſionis nō habꝫ rationē cauſe efficiētis: ſed tm̄ materialis ſiue ſuſceptiui. Scōo dr̄ ideꝫ de accidente quocūqꝫ: ꝙ quādoqꝫ ineſt: quādoqꝫ nō. ⁊ hoc ſiue illud inducatur per motū. puta vbi vel quātitas vl̄ qualitas: ſiue iducatur per mutationē tm̄: vt actus appetitiui ⁊ cognitiui. ⁋ De iſtis ergo accidētibus. p̄mo de vbi nō videtur ꝙ aliqd moueat ſe ad vbi in corporibus: niſi grauia ⁊ leuia: ⁊ aīalia ꝑgreſſiua. De vtriſqꝫ negatur idē mouere ſe. ⁋ De p̄mis ergo dicitur ꝙ graue ⁊ leue nō mouent ſe ꝺm Ariſt. determinatiue in. 8. phyſicoꝝ de ipſis dicentē nihil horū habꝫ p̄ncipiū faciendi: ſed patiēdi tm̄: quod videtur ꝑbare quatuor ratiōibus que patēt ibi. ⁋ Scōo dicitur idem de animalibus: ꝙ aīalia nō mouent ſe motu ꝑgreſſiuo: niſi quia vna pars mouet aliā: ſicut videtur determinari in 8ᵒ. phyſicoꝝ de mouēte ſe: ⁊ moꝰ motionis huius magis determinat̄ in lib. de motu animaliū. ⁋ Tertio dicit̄ de motu ad quantitatē ꝙ animata aīa vegetatiua nō mouet ſe in nutritione vel augmētatione: ſed mouēt alimentum qō cōuertunt in ſe. ⁋ Quarto dr̄ de motu ad qualitatē: ꝙ nec aqua calida a ſe effectiue fit frigida: nec ſemē animati ſeipſū alterat: ſed ſemē maris diſtinctū loco ⁊ ſubiecto a ſemine miniſtrato a matre. ⁊ vnū agit in alterū: ſicut artifex in lignū: de quo facit ſcamnū: ſicut videtur Ariſ. velle in de aīalibus. lib. 16. Ubi aūt nō ſunt duo ſemina maris ⁊ p̄ō gnō̄ femine: vt in plātis aſſignāt duas partes in eodeꝫ ſemine ne aliū. diſtinctas loco: quarū vna agit in aliā. ⁋ Quinto dicitur: ꝙ nulla potētia cognitiua ē p̄ncipiū actiuum cognitionis: ſed tm̄ paſſiuū ⁊ obiectū actiuum. ⁋ Et hoc ꝯfirmatur ꝑ ariſt. ſecūdo de aīa. vbi vult ꝙ ſenſus eſt paſſiuus: nō acti T. c. 2. T. c. 17. T. c. 3. T. c. 51. T. c. 54 ⁊ circit̄ T. c. 20 T. c. 32. ca. 19. T. c. 51.

T.c.2.⁊ inde. uus.Et.3°.de anima.vbi idē vult de itellectu.¶ Cōfirmatur etiā de vtroq̄:quia cognitio fit per aſſimilationem cognoſcētis ad cognitū.ergo agens ibi eſt illud cui aſſimila/
T.c.51.⁊ circi᷑. tio fit:quia agens aſſimilat ſibi paſſiuꝫ.p̄mo de generatōe. ¶ Cōfirma᷑ tertio de cognitiua ⁊ appetitiua ſimul: quia cognoſcere ⁊ appetere reſpectu ipſarū potentiarū videnṫ eſſe accñtia cōmunia que aſſunt ⁊ abſunt ⁊c̄. ad talia antē accidētia nō videṫ ſubiectū ex ſe determinatū.⁊ ita videtur nō eſſe cauſa ſufficiēs illoꝝ.¶ Sexto dicit idē de ap
T.c.54. petitu.Quod cōfirmatur per Ariſt.3°.de anima: mouens immobile bonū actuale. mouēs aūt ⁊ qđ mouetur appetitiuū.Simil'r confirmatur per cōmētatorē.12°. metaphyſice.cōmento.36°.de balneo.quere ibi.¶ Ad ſingula predictorum adducūt diuerſa:ſed ⁊ vniuerſal'r de alys quibuſcūq̄ cōcluſio p̄ncipalis tenetur.

Hic ſic eſt ꝓcedendū:ſicut illa poſitio tenet vniuerſalē negatiuā.⁊ ex hoc ↄcedit quecūq̄ videntur ſequi. ¶ Ita p̄mo oſtendendū eſt general'r ꝙ aliquid pōt agere in ſe qđ eſt contradictoriuꝫ i° vniuerſalis. Et deīde in ſpeciali.in qbus particularis illa habeat veritatem.¶ Primū ꝓbatur.actiuū quodcūq̄ pro p̄mo obiecto reſpicit paſſiuuꝫ tale.nō h̄ paſſiuū.verbi gratia.tā calefactiuū in cōmuni:q̄ꝫ quodcūq̄ calefactiuū pro p̄mo obiecto reſpicit calefactibile in cōmuni:nō hoc vel illud. ſimiliter eꝰ.paſſiuum vt calefactibile.⁊ hoc ſiue in cōmuni:ſiue qđcūq̄ calefactibile reſpicit ꝓ p̄mo obō calefactiuuꝫ: nō hoc ⁊ illud:ſed in cōmuni.Ex his ſeqtur ꝙ qđlibꝫ contentū ſub p̄mo obiecto alicuius ſit per ſe obiectū eiuſdeꝫ quodcūq̄ calefactiuuꝫ reſpicit quodcūqꝫ calefactibile ꝓ per ſe obō.⁊ ecōuerſo qđcūqꝫ calefactibile:qđcūqꝫ cale^m. ſed poſſibile eſt ꝙ aliqd ſit actiuū ſcđm a.eodē modo quo aliqd aliud eſt actiuū ſcđm a.idē etiā ſit paſſiuuꝫ ꝑm a. ſicut quodcūq̄ aliud paſſiuū eſt ꝑꝫ a.ergo illud in rōne actiui ita habꝫ ſeipſuꝫ pro obō in rōne paſſiui:ſicut qđcūq̄ aliud.ergo ita pōt in ſe agere:ſicut in aliud. maior aūt ſatis ē manifeſta ex p̄ma ratione īter cōmunia:ſed minor negaretur vel etiā ipſa cōceſſa negaretur vltima ↄña:quia agens debꝫ eſſe approximatū paſſo.⁊ ita diſtinctū ſitu.ſic nō poteſt idē ſe habere ad ſe.¶ Contra p̄mū.minor ꝓba᷑. multi ſunt effectus nati ꝓduci ab actiuo equoco.⁊ nō vniuoco. pꝫ de leuitate in igne generato.illā formā equiuocā oꝫ ponere aut formā ſubſtātie:aut aliā aliquā qualitatem.ergo habēs illā actiuā per ſe eſt leuificatiuuꝫ:vt ita loquar.pōt aūt iſta forma eē in aliquo le^{li}.pꝫ in exēplo p̄dicto.q̄cunq̄ enī forma in generāte poneretur actiua reſpectu leuitatis eadē eſt in igne ge^{to}.⁊ p̄or eſt natural'r ipſa leuitate. Patꝫ q: eſt p̄ncipiū eius actiuū:ergo nō eſt cōtradictio ꝙ ipſa inſit generato leuificāte nō īexiſtēte.⁊ patꝫ ꝙ poteſt ieſſe illi:quare idē ſine cōtradictiōe pōt eſſe leuificatiuū ⁊ leuificabile.¶ Cōtra ſcđm. ꝓbatur illa cōſequentia vltima:nā approximatio h̄ nō videṫ neceſſaria ad agendū:vt icludit diſtinctiōem ſitus:niſi quādo maior preſentia nō eſt poſſibilis īter actiuū ⁊ paſſiuū.Si enīꝫ h̄ p̄ſentia ſufficit multo magis maior preſentia ſufficeret. ¶ Qđ ꝓbatur dupl'r. p̄ du^{co} ad icōueniens.aliogn ſi poneretur ignis inexiſtēs aq̄ ſicut angl's po'ſimul cum celo nō calefaceret aquam: nec angl's moueret celū.¶ Scđo ꝓbatur idē ex cauſa qua nō oportet agens eē preſens patiēti:niſi quia virtus agētis nō pōt attingere ip̄roportional'r diſtās:vt ibi aliqd efficiat ꝙ ſi paſſum ſecū eſſet:nōne perfectius attingeretur a virtute agentis:hoc g̊ ſuppoſito argui᷑ vltra.cū idē veriꝰ ē ſibi p̄ſens.ſi eſt actiuū ⁊ paſſiuū ꝑm idē q̄ꝫ aliud poſſet eſſe ſibi preſens.ita veriſſime ſaluatur illa cōditio propter quā appropinquatio requiritur quando maior p̄ſentia eſſe nō poteſt.ergo veriſſime ē actio.¶ Confirma᷑ tota illa ratio: ⁊ quantū ad ꝓbatiōem minoris ⁊ cōſequētie vltime.Si .a. per ſe ſit forma actiua reſpectu b.⁊ a.ſit in c. nꝰ negat qn ē actiua reſpectu b.fiendi in d.⁊ ecōuerſo ſi a.eſſet in d.eſſet p̄ncipiū actiuū reſpectu b.in c.ergo ſi a.eſt in c.⁊ in d. ⁊ taꝫ c.q̄ꝫ d.ſint in potētia ad b.⁊ c.⁊ d.agāt in ſe mutuo ꝑm a. ꝓducēdo in ſe mutuo b.Sꝫ tñ videṫ icōueniēs idem reſpectu eiuſdē:ꝑm idem eſſe actiuuꝫ ⁊ paſſiuuꝫ: ſicut idē reſpectu ſui:q: in alys eſt ſimile.ꝙ ſic̄ nihil eſt cauſa ſui. ita nec circulus eſt poſſibilis in cauſis:vt idē reſpectu eiuſdeꝫ ſit cauſa ⁊ cātū.ergo ſi p̄mū poſſibile ſit ⁊ ſcđm etiaꝫ.Ex iſtis deſcēdendo in generali pꝫ ꝙ dicta ratio nō ꝓbat idē poſſe in ſe agere niſi actōe equoca.⁊ hoc quādo eſt capax forme que nata eſt terminare actioneꝫ equiuocam forme actiue iam habite.¶ Et ita tenendū eſt regulariter ꝙ ſolū ⁊ vniuerſal'r tūc poteſt aliquid in ſe agere quādo duo iſta ↄcurrunt.ſ.ꝙ habꝫ formā que eſt p̄ncipium agendi equiuoce.⁊ quādo cum hoc eſt capax termini talis actiōis.

Deſcendendo igitur in ſpeciali.ex hoc patꝫ primo:ꝙ nihil agit ī ſe cauſando formam ſubſtantialē:quia nulla de nouo pōt aduenire vt faciat compoſitū vnū per ſe.qn illa ſit perfectior quacūq̄ entitate precedēte ipſam.iperfectius autē nō eſt principium actiuū reſpectu perfectioris.Pꝫ ſecūdo ꝙ quacūq̄ actione vniuoca nihil in ſe aliqd agit:quia tūc ratio agēdi ⁊ terminus actōis eſſent eiuſdē ſpeciei:⁊ differrent numero:pꝫ quia nihil eſt p̄ncipiuꝫ agendi ſe.ergo ⁊ duo īdiuidua eiuſdem ſpēi poſſent ſimul eſſe in eodē ſubiecto: qđ negatum eſt in.5°.lib.in queſtione de hoc mota. Et ſpecialiter in accidentibus ab^{lis}. patꝫ ꝙ ⁊ illa que eſt ratio agēdi eſſet abſoluta.⁊ illa que eſt terminus. Patꝫ.3°.ꝙ cum omnis augmētatio ſit ab agente equiuoco:quia quātitas non eſt forma actiua ex.6.queſtione ſupra. omnis etiā motus ad vbi eſt a mo^{re} equiuoco ꝓpter idē:quia.ſ.nulluꝫ vbi eſt forma actiua.multe etiam alterationes ſunt ab equiuoco:vt vniuerſaliter illa que ſunt ad qualitates nō actiuas ſtricte loquendo de actiuis:vt loqtur Ariſt.2.de generatione:ſicut T.c.8.
dictū eſt ſupra.q̄ſtione ſexta.ad primū argumentū. omnis etiaꝫ qualitas pōt eſſe ab agente equiuoco:licꝫ aliqua poſſit eſſe ab vniuoco.ſequitur ꝙ in genere non repugnat alicui ſubſtantie cauſare in ſe qualitatē: quantitatem ⁊ vbi. cōcurrentibus autem duabus conditionibus ſupra dictis cauſabit.⁊ h̄ vel coeuum ſibi.⁊ ita ſine mutatiōe: vel non coeuū ſibi:⁊ ita per motum vel mutatiōem.De coeuo patet in ſubiecto ⁊ ꝓpria paſſiōe.¶ Ad quod arguitur dupliciter. Primo:quia potētia receptiua differēs ab actu.nunquam ex ſe necitaṫ ad actuꝫ.eſt enim talis quelibꝫ poten/ T.c.17.
tia cōtradictiōis.ſubiectū neceſſario determiatur ex ſe ad huiꝰ.9.
paſſiōeꝫ.alioquin iherentia paſſionis ꝓpter quid:ſine per p̄ncipia ſubiecti non demōſtraretur:quia demōſtratio eſt neceſſary.¶ Scđo:quia argumētū p̄us factum in vniuerſali hic habꝫ euidentiaꝫ.Si enim generās fingatur agens reſpectu paſſionis ge^{ti}.pꝫ ꝙ non vniuoce per paſſionem in generāte:maxime ſi illa paſſio nō eſt forma actiua.ſi etiaꝫ eſt actiua.videreṫ idem ꝙ lꝫ illa qualitas in tēpore precedenti vltimā generatiōem fuit principiū alterandi ſubm: cū illiꝰ alteratiōis in vltimo iſtāti nō manet: ſed fit aliud: q̄ūo in illo alio hēbit actionē iſtantaneā ſine motu alteratiōis facto in illo:Quicqd ſit de hoc.argui᷑ qn̄ paſſio nō ē forma actiua:ſicut de quātitate ↄñte ſubam corporeaꝫ genitā.ſi generās equoce illā cāt.quero per qd:per a. in genito eſt a.eiuſdē rōnis cum a.in ge^{te}.⁊ p̄or natural'r ipſa quātitate:quia in generante poneretur prior natura quantitate in ipſo forma actiua prior naturaliter forma inducibili ab ipſa in receptiuo poteſt eſſe principium inducēdi illam in illo. prioritas enim temporis non requiritur. patet de luminoſo ⁊ lumine: nec diſtantia localis: vt ſupra probatum eſt. ergo ita vel magis genitum cauſabit in ſe talem

paſſionem q̄ generās. Et ex hoc patz qđ dcm̄ eſt coeuum cauſari ſine mutatiōe: quia mutatio requirit terminos oppoſitos. τ ita priuationē precedere formā. priuatio nō precedit niſi quādo ſubiectū aptum precedit formā: h nō ſic. τ de hoc dcm̄ eſt ſupra. queſtione. ii. reſpōſione ad ſecūdū arm. ¶ Cōtra hoc arguitur: quia mutatio ſtat cum termino ad quem. ergo nō oportet q tempore precedat puatio. ¶ Jtem in illo priori nature quando pncipia agendi precedunt terminū itelligitur ſubiectū priuatuz termino. alioquin iam terminus itelligeretur productus. ¶ Jtē in primo iſtanti habz alium reſpectum ad agens: vt videtur q̄ in tempore pñte: quia in pmo dicitur ab ipſo iduci in tempore illo. non ergo aliqua mutatio eſt in illo iſtanti que nō eſt in tempore habito: propter quā etiā dicitur forma tūc pmo eſſe ſiue icipere eſſe. ¶ Ad illa rño q in pmo eſt fallacia cōſequētis. Sequitur enim. mutatio eſt. ergo terminus. loquendo de idiuiſibili: ſicut hic loqmur. nō econuerſo niſi accipiatur terminus non ſolū pro illo qđ natum eſt terminare mutationez: ſed etiam p actu terminante. Et q̄re nō ecōuerſo eſt: qꝛ forma que nata eēt eſſe terminꝰ nō ē terminꝰ niſi pceſſerit oppoſitus terminus. mutatio. n. lz eſſentialiorē hz habitudinē ad terminū ad quem q̄ a quo tamen ppriē ſumpta ſine neutro poteſt intelligi. Si dicas mutatio non eſt aliquid realr: niſi ipſe terminus ad quez. Hoc tangit aliud. ſed ſuppoſito hoc pro nūc quantum ad abſolutam entitatem et realitatē que ē in mutatione. Jncludit tamē preter h rm ad terminū a quo. vt poſtq̄ ē immediate q reſpectus nō manet in tēpore habito in quo nō eſt forma imediate poſt priuationē. Et ideo nec mutatio manet poſt pmū iſtans in rōne mutatiōis: lz abta realitas maneat. ¶ Jſte aūt reſpectus nō ē in paſſiōe coeua ſubiecto. ¶ Ad zm prioritas nāe nō ponit puatiōem poſterioris: ſed tm̄ q pus itelligat ſine itellectu poſterioris: vt ſit eſſentia pfectior in ſe: ſed ex hoc non ſaluat puatio. τ ita nec mutatio. ¶ Ad 3m rm ad agens hz forma aliū in p iſtāti q̄ in tpe hito. Sz ille reſpectus nō cōplet rōnē mutatiōis: ſz ꝯplet rōnē factiōis paſſiue. Uñ tūc dr fieri. τ poſt nō. τ ſic p eē τ icipere cōparātur preciſe ad negatōem eē pcedentez. non aūt ad priuatiōem niſi quādo ſubm aptū preceſſit tempore formā. Et tūc cōcurrūt duo reſpectus in forma p pmo iſtanti. vnus ad agēs: alius ad puatiōem in quo icluditur ille qui pus dicebat eſſe ad negationem: τ ambo reſpectus nō manent tempore habito: ſed alter tm̄ complet ratōem mutationis. De his alibi.

De accidente q aliqđ ſubm in ſe cauſat non coeuum ſibi nūc videnduz eſt. ¶ Et pmo in vlī dici poſſet q cā mere nālis: licz ex ſe terminet ad effectū: pōt tamē impediri. ipedimēto aūt amoto ſtatiz agit ad pductiōem effectus: ſicut a pnº egiſſet ſi nō fuiſſet impedita. ¶ Et ita vbicūq; ſaluant due cōditiones ſupra dicte neceſſarie alicui ad hoc q agat in ſe ſi ab extrinſeco ponat ipedimētum a pnº: poſtmodū amoto impedimēto. ſtatim aget in ſe. Et ex iſto generali deſcēdendo ad ſpecialia: iuxta pceſſum prioris opionis pōt dici pmo q qđcūq; p ſe ens naturale habz pncipiū actiuū reſpectu vbi ſibi conueniētis: qđ vbi ſi nō habz a pncipio ſui eē: poſtea per illđ pncipiū mouet ſe ad illud vbi. ¶ Quomō debeat autem reſpōderi ad. 4. rōnes ariſ. in. 8. phyſicoꝝ. de graui τ leui. τ quomō itendat ibi q mouēt ſe ad vbi: qꝛ ſunt in potētia accidētali: ſicut ſciēs ad ſpeculandū: quere in expōne illiꝰ

T.c.27 τ idē. caꝰ. Mouentiū ꝛc. ¶ Et diſtinctū ē ſupra. in. 7. in qōne de rōnibus ſeminalibꝰ de principio actiuo τ paſſiuo motus in graui. Et ſm alterum eſt in potētia accidētali ad mouere. Scđz alterū aūt eſt verꝫ illud Arꝫ. patiēdi tm̄. illud fugiēdo fingūtur vie mirabiles. vnde graue moueꝶ. pz enim q moueꝶ nō impeditꝫ. Si dicaꝶ q a cōtinue iflunente in toto medio quomō eadē ifluentia exñs in eadem parte medij graue deprimit. τ leue eleuat: ſi per rōnem pleni. ſ. ne fiat vacuū: qꝛ pellit aerē a ſe. τ ppter plenū oz q ſequatur aerez pulſum. quomodo pellit niſi pus moueat localr Et quereꝶ vñ. pz. n. q geſcēs localr nō pellit aerē cōtiguūz Similr plenū poſſet ſaluari per aerē ppinquum itrautez locūz aeris pulſi: quare lapis intrat. ¶ Si 3º dicaꝶ q centrūz trahit graue. Quis eſt ille tractus: nūquid per alterationem grauis: vel latio erit per actionem vniuocā. Similiter per impoſſibile tota terra amota idē centrū terre eſt qđ pus τ ad id mouebiꝶ gleba. Quid attrahet: nungđ mathematicuz vbi: ¶ Si dicatur 4º q generās mouet. quō effectus in actu erit ſine cā in actu: Dices dedit vtutē. Uerum eſt generauit. τ qñ generauit fuit. nūc nō eſt. quomō nūc mouet: ſi getum ab ipſo manēs nūc mouet. Et hoc ē qđ queriꝶ. Jtaq; iſtis que fictiones videntur pteriniſſis. τ ſenſui cōcordat q graue a ſe moueꝶ. Et ſm Arꝫ. in. 8. phyſicorum. fatuū eſt querere rōnez vbi habet ſenſus: τ cōcordat ratiōi: qꝛ nullus negat qn graue effectiue mouet deorſum aliud corpus ſibi alligatū cuius leuitas non excedit grauitatem eius. τ per ꝯñs quomō non pus ſe mouebit ad illud vbi: nam pus natura intelligitur moueri deorſum q̄ mouere deorſum aliud ſibi alligatū. τ mouet actione equoca τ ipm eſt capax termini illius actiōis. ergo ſic mouebit ſe. Quid etiā effectiue frāgit trabē: cuiꝰ minor eſt vtus in reſiſtendo q̄ virtus grauis. T.c.22

Secundo dicit q animal mouet ſe progreſſiuo motu: nō tm̄: qꝛ vna pars aliā. prima. n. ps mouens localiter mouetur localiter. τ non videtur q ab alio De hoc quere in. 3. đ aīa. Obycitur etiā de ſaltu in quo totum animal mouet ſe: nō pars partē. Et ad hanc obiectionem quaſi puipendēdo reſpōdetur q motus ille componitur ex pulſu τ tractu. ita q poſterior pars pellit anteriorem: que pulſa poſt ſe attrahit poſteriorem. τ illa attracta iterū pellit. τ ſic cōtinue fit taz in ſaltu: q̄ in cōmuni pgreſſione. h appz ad ſenſum in verme repēte. videꝶ q hoc nō ſufficiat in ſaltu: qꝛ ſicut deteriat Arꝫ. in lib. de motu animaliū: oz omnē motum inniti alicui imobili: cuiꝰ imobilitas maior ſit q̄ mobilitas moti: ſicut pz de exiſtente in naue: τ pellēte nauim initendo terre per remum: ſicut fit qñ nauta pmo vult amouere nauez a loco in quo quieuit diu in ſicco. impingēs autem in malū non moueret nauem: τ ſicut ibi vult de imobilitate terre reſpectu mobilitatis celi: qđ eſt ſatis mirabile. Jn pmo igiꝶ pulſu pars poſterior animalis ex quo inititur terre que imobilior eſt parte anteriori alīs pōt illam anteriorez pellere. illa anterior pulſa ad certā diſtantiam poſſibilem maxime extēſioni partiū alīs attrahet partē poſteriorem. Et eleuabit parū ſic a terra: opz ſi erit motus q poſterior tracta pellet anteriorem: ſed ipoſſibile eſt: qꝛ ex quo iam ſeparata eſt a terra. τ in aere ē: nō habz aliquod immobile cui initatur. Aer enim nō eſt imobilior parte anteriori animalis talis greſſibilis: ſicſe habet reſpectu volabilis: cui aer eſt. q. terra nobis. ergo poſt pmū tractū τ pulſum alīs: nullus poteſt ſequi pulſus aut tractꝰ: τ caderet animal ſibi dimiſſum poſt. z. dicta. ita q nūq̄ eſt ſaltus poſſibilis per pulſum τ tractuz: nec aliqs motus in ſurſum vltra locū primuz ad quē poteſt pertingere animal maxime extēſum. ſtādo in terra. ¶ Quicqđ ſit de arto iſto de motu aīalis an mouēs per ſe exñs intra: vel per accidēs moueatur: ſicut nauta mouens nauez motu pulſus a terra: vel ab aqua in remigando mouetur per accidēs motu vectiōis in naue ſaltē dictus motus ſalti ſaltum non videtur conueniens. ¶ Et exponi poſſet Ariſt. de illis duabus partibꝰ in quas poteſt diuidi animal mouens ſe: q vna non ſit effectiue mouens aliam preciſe. ſed alia eſt actior: vt moueatur. Jdeo prius recipit motum.

forte a cognitiua vel appe^{ua}: vel altera effectiue mouente localr̄ me^{te} aliqua alteratiõe: quia ſpẽs ſunt quaſi res ꝫm
T.c.17. Ar. Et ita in .8. phyſicoꝝ nitiť ſaluare ꝙ motus aīalis nõ
ꝛ ide. ſit aliquis ſimpliciter vnus: quia precedit mot^9 obiecti vl'
ꝛ ſpe^r.t. conti^{ris}: vt videtur ibi dicere. nõ oꝫ igiť allegare ipſum: q̄ſi
c.20. vna pars corporis geſcens localiter moueat aliam localr̄ qḋ ītendunt iſti vt videtur.

Tertio de nutritiõe. quicq̄d ſit: quia nutritio eſt q̄dā generatio: vt habꝫ determinari in pmo de ge
T.c.38. neratiõe. Et dcm̄ eſt prius ꝙ nihil per generationem in ſe
ꝛ circiť. cauſat formā ſubſtantialē. Tamē de augmētatione nõ vi detur bona euaſio: q2 nutrimentū nõ augetur. ſed corrum pitur: animatum qḋ prefuit augetur. Quid prefuit qḋ cau ſat q̄titatem iſtā determinatā que eſt terminus illi^9 mo tus: Non eſt dare niſi ꝙ compoſitū virtute anime vege tatiue vt pncipÿ actiui. Tamē quia reprehendiť ille. ſcḋo
T.c.41. de anima: qui poſuit pncipiū actiuum huius eſſe ignem. ꝛ inuitur illud pncipium eſſe animaꝫ. tamen quia agere eſt
T.c.34 operatio vegetatiue: vt pncipÿ actiui. ex eodē. ꝛ alibi. Sa
ꝛ circiť. tis etiaꝫ appꝫ ſenſui ꝙ nulla maioratio q̄titatis ſi fiat ab agēte extrinſeco eſt augmētatio. aut. n. ē iuxta poſitio: aut rarefactio: nec poteſt in augmētatione dari pars augmen tans aliam diſtincta loco ꝛ ſubiecto: quia quelibꝫ pars au
T.c.47 cti eſt aucta. Si dicatur ꝫm Ariſt. ſcḋo de anima. capitulo 4°. ꝙ cibus nutrit inquantum potentia quid. auget autē īquantum potētia quantum. ergo auctum augetur ab ali mento quanto. vilis videtur inſtantia. non enim quātitas in actu eſt pncipiū alicuius actiõis. quāto magis nec quā titas in potentia. cibus aūt corrumpiť aut pus tpe: aut ſal tem nā q̄ fiat mot^9 augmētatiõis: q2 nutritio in q̄ corrum pitur cibus pcedit augmētationeꝫ ſic vel ſic. q̄ũo non ens mouebit. ¶ Jdeo itelligendū eſt illud dcm̄ phi. ſicut ꝛ ſa tis lr̄a ſonat. Cibus. n. īquantū potētia qd quomõ nutrit: nõ niſi materialr̄: q2 de ipſo īquātū ē in potētia ad formaꝫ carnis generať caro: que gn̄atio ē nutritio. ita ꝙ nutrit ma terialr̄. ita inq̄tū in po^a quantuꝫ auget mālīter: q2 de ipſo īquantū in potētia eſt q̄ta: caro generať caro q̄ta: per quā generationē cõſeqtur augmētatio. ¶ Hic poſſet multuꝫ exponi de mõ augmenti: ſꝫ hoc in pmo de gn̄õne. ꝛ in. 2. de aīa. magis hꝫ locū. p nūc ſufficit ꝙ in cibo nõ eſt efficiens rõ augmētandi: ſed in aīato cõuertēte ipm̄: nõ ꝙ augmēta tio fiat p ipſam cõuerſionē: ſiue in carnē ſaltē quantā hoc eſt hn̄teꝫ quantitatē notabilē: q2 maiorē reſpectu illius q̄ fluxit. cui^9 loco illa reſtituiť nõ ſic ꝙ in iſtanti generatõis habeat maiorē: ſed nata ſit hr̄e maiorē in tpe habito illi i ſtāti in quo tpe fit mot^9 augmētatõis. ¶ Hoc hic omitto.

Quarto diciť de alteratiõe tali qualis eſt vtraq3 illa rum de qua exemplificať ꝙ ideꝫ ſe alterat. puta aqua frigefacit ſe: ꝛ ſemē ſe alterat. ¶ De pmo dcm̄ eſt in articulo de accn̄te nõ coeuo in vlī: q2 amoto impedi mēto agit illud qḋ a pncipio egiſſet nõ impeditum. ¶ De ſcḋo alibi plixior erit ſermo dn̄o cõcedēte. ꝛ aliqd tactuꝫ eſt. in. 7. in q̄õne de rõnibus ſeminalibus.

Quinto de cognitiua q̄ũo eſt actiua ſue cognitiõis. ꝛ etiā obm. ꝛ quomõ duo actiua pn̄t ꝯcurrere ad eundē effectū alibi diffuſius habeť. Et p hoc vitantur īcõuenientia que cõſequūtur in ponendo inte^{m} oino paſſi uum. Similr̄ ꝛ que videnť ſeq ponēdo ipm̄ pure actiuuꝫ.
ca^o. vlt^o Jta. ſ. ꝙ obm nihil agat ibi. vtriq3 videť Aug^9. attribuere actiõem. 9. de tri. a cognoſcēte ingens ꝛ cognito pariť noti tia. Quomõ. n. itellectio caloris ē a calore ſolo: vt ab agen te equoco a quo ē calor re^{lis} genitus: vt ab agēte vniuoco: cū itellectio ſimplr̄ ſit perfectior omni calore genito. ꝛ im poſſibile ē aliquē eiuſdē agētis effectū equocū eē nobilio rem effectu vniuoco. q2 tūc eēt nobilior agēte. Quomõ ēt vilificať nā aīe: q2 ſenſibilia: imo fantaſmata ſenſibilium cānt effectiue pfectionē. ita nobilē aīe reſpcū cui^9 aīa tm̄ ē receptiua. Alia icõueniētia alibi pdicta h̄ omitto.

Sexto de appetitu itellectiuo te^9 ꝙ ſimplr̄ eſt actiuus. Nec ponētes ipm̄ eē paſſiuū mere ab ipſo obo vn̄r verā vel totā ſaluare poſſe libertatē in hoīe: ſꝫ tm̄mõ vt videť neceſſitatē ſic pcedēdi: ſicut ꝛ calor in calefiedo: aut ſolūmõ a caſu poſſe alr̄ eē. ſicut dn̄r nõ eſſe in poteſta te noſtra que cognoſcēda pmo occurrāt. ſed hec de vo^{te} a multis multiplr̄ ſunt improbata q̄ nõ oꝫ hic in ſpālī: ſꝫ ali bi explanare.

In fine generalr̄ dr̄ ꝙ nulli nāe negādū eſt aliqd qḋ poſitū pfectõis eſſet in tali nā: niſi oñdatur aliūde ꝙ talis pfectio illi nõ ineſt: q2 ſemp nā facit qḋ meli^9 eſt qn̄ fuerit poſe ꝛ nõ deficit in neceſſarÿs. Creature cõmuniter pdu cūtur in eē carentes aliq̄ pfectiõe ad quā nate ſunt attin gere. puta aīata cõiter in impfecta q̄titate. ſine etiā operi bus aīe. Alia vero quedā ſine qualitatibus ppꝛÿs: q̄dam ſine pprio vbi. Si daretur eis pn̄^m actiuum reſpectu talis pfectionis ad quam nate ſunt ſimplr̄ eſſent perfectiores: q2 min^9 ab extrinſecis depēdentes. ergo q̄ñcunq3 nõ appꝫ ꝙ talis n^a nõ habꝫ pn̄^m actiuum reſpectu talis pfectionis. imo magis videť ꝙ hꝫ: hoc ſimplr̄ cõcedendū eſt: q2 h̄ di gnificat naturā. ¶ Contra. quare ergo nõ ſtatim dicūtur pfecta ꝫm oēm perfectionē poſſibilē: q2 hoc magis digni ficaret nām. ¶ Jtem natura pportionauit actiuū ꝛ paſſi uum in vniuerſo nõ ſemp idem reſpectu ſui: ſꝫ aliud reſpe ctu alteri^9: ſicut vr̄ maior cõnexio in rebus: ꝛ ita vl'r dabi tur reſpectu pfectionis poſ'is in quocūq3 aliquod agēs: ſꝫ aliud ab illo poſ'i. ¶ Cõfirmať: q̄re eni nõ vnicuiq3 dedit natura pn̄^m actiuum reſpectu omnis perfectiõis ſibi poſſi bilis: vt ſic auferať cõnexio coꝝ ꝫm actionem ꝛ paſſionē mutuā: ¶ Ad pmū reſpõdeo. Si cauſalitas auferatur nõ haberēt oēm perfectionē cuius ſunt capaces. ſi aūt ſtatim fieret quodlibꝫ vniuerſalr̄ perfectuꝫ q̄tum poſſet perfici vel aliud a pducēte videreť eſſe cā alicui^9 in alio. ¶ Con tra. ſi ipm̄ met eſt cā perfectionis ppꝛie: q̄re non a pncipio ſe ſūme perficit: ¶ Rñ. quia natura quecunq3 requirit ſucceſſiõem in aliqbus operationibus ppter imperfectionē vtutis agentis reſpectu effectus pducendi. Jta eſt h̄. ver bi gr̄a. Si qlibꝫ homo generaret perfecte quātitatis ppe nõ haberet rõnem cauſe ſaltē in actu reſpectu q̄titatis p prie: nam tantā nõ poſſet cauſare niſi per motū augmēta tiõis. imo per multos motus ꝯnter. ¶ Ad ſcḋm. nūquam actio vniuoca facit cõnexiõem actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ in vni uerſo. Nec videť plꝫ ponere tale agēs ꝛ effectū eſſentiali ter ordinata reſpectu talis tertÿ: ſed ꝫm equiuoce agētia ꝛ effect^9 eſt eſſentialior cõnexio. ¶ Cõtra illaꝫ equocatio nem põnis in vno: nõ aūt vniuocatiõeꝫ. ergo magis tollis cõnexionem. ¶ Rñ. cauſe eſſentialr̄ ordinate reſpectu tertÿ effectus aliū habet ordinē in cauſando ꝫm ꝙ dcm̄ ē in ſcḋo. in q̄õne de ſtatu cauſarū. Et iſta ē eſſentialis cõne xio vniuerſi forte: ſiue vltima cauſa ſit vniuoca: ſiue equi uoca cū ſuo effectu. Et hec cõnexio ita ſaluať. ponendo in eodē rõnem vltime cauſe reſpectu effectus: ſicut ponēdo in alio. ¶ Contra. ſicut in eodē poſſunt concurrere rõ cau ſe imediate ꝛ effect^9: quare nõ ita ratio cauſe poſterioris ꝛ poris. ꝛ ſic nullus ordo cauſarū videť neceſſarius pter pri mam. cuius ratio nõ poteſt concurrere cum rõne formali alicuius poſterioris cauſe. ¶ Rñ. rõ poſterioris cauſe: ꝛ alicuius poris bene poſſunt cõcurrere in vno ſuppoſito: ꝛ forte in vna natura ſi habeat vnitiue plures gradus per fectionis pncipiatiuos eiuſdem effectus: licꝫ non ſit oium cauſarum ordinatarum: quia alicuius illarum ratio tātaꝫ perfectionē abſolutā requirit in qua fūdetur ꝙ illa nõ po teſt eſſe in codeꝫ in quo eſt alia minor in qua fundať ratio ſecunde cauſe poſterioris. hec in partib^9 exēplis extremis

ſatis patent.quõ.n.in boue generãte poſſit eẽ pfectio ſolis ſm quã cooperatur boui generãti.

Ad illa que iducũtur pro pma opĩone. ❡Ad pri/ muʒ de.7.phyſicoꝝ.querit.n.qño cõ/ tradictio eſt:ꝙ aliqua paſſio homogenea qualis eſt moue re localr̃ iſit alicui toti integ̃ ſiue q̃titatiuo pmo ſcðm ꝙ
T.c.ii. pmo cadit in diuiſiõne vl̃is.in pmo poſteriorũ.ꝛ cũ hoc pri/
T.c.i. mo ſm ꝙ pmo ſumit in.5°.phyſicoꝝ. put opponit ei qð eſt ſm partẽ integralem.Et de ſolo tali toto quãtitatiuo ꝓ bat Ar.ꝙ nõ põt moueri a ſe pmo:vt pmo accipitur quã do ꝓpria paſſio dicit̃ pmo ieſſe ꝓprio ſubiecto. Tale eniʒ predicatũ nunq̃ remouet̃ ab illo cui pmo ineſt.ꝓpter hoc ꝙ oppoſitũ eius ieſt alicui qð nõ recipit predicationem il lius pmi ſubiecti.pars aũt q̃titatiua non recipit pdicatio/ nem totius q̃titatiui:licʒ idem totum vniuerſale pdicet̃ de vtroq̃ in homogeneis.ergo totũ qð pmo mouet̃ ſic ac/ cipiẽdo pmo nõ geſcit ad qetem partis.i.nõ caret pdicato pmo iherente:q2 pars que nõ eſt illud totuʒ caret illo: ſed omne totũ geſcit ꝛc̃.q2 eſt diuiſibile.Et ita ſumit̃ alterum apud ariſt.pro illo qð nõ recipit pdicationẽ pmo moti.Et ly ad tenet̃ cõſecutiue nõ cauſalr̃.Et ſi fiat ſermo p ablr̃m abſolutũ p te qeſcẽte ꝛc̃.dʒ exponi per ſi:nõ per q2: licʒ.n. maior eſſet vera cũ quia:tñ minor eſt falſa.Et ergo vanuʒ eſt ariſt.adducere h̄ ad cõcluſionẽ hãc generalr̃ ꝓbãdam qð nihil mouet ſe:cũ in ſimplicibus motis nihil valeat: ſic in potẽtijs aĩe.Cum etiã in quibuſcũq̃ quãtis nihil faciat cõtra hoc ꝙ aliqs ponit:nam ſi ignis eſt cauſa effectiua ꝓ prij caloris.licʒ ille totus ſe totũ faciat calidũ. ꝛ ita idẽ pri mo mutat vl̃ mouet ſe vel agit in ſe accipiẽdo p̄: ſicut acci pit̃ in.5.phyſicorum.nõ tamẽ ille ignis pmo facit ſe calidũ. accipiẽdo primo ſm aliam ſignificatiõem:qd mirũ:q2 vn/ decũq̃ fiat:nec ille ignis particularis quantus eſt.ſic prio calidus.ſeqtur.n.cõtradictio:ꝙ.ſ.nõ ẽ calidus ſi pars eius ſit nõ calida.ꝛ ꝙ eſt calidus ſi pars eius ſit nõ calida.Pri/ mũ ſeqtur ex pmitate ſcðo modo.2m ex pmitate pmo mo do.❡Quid g̃ ẽ calidũ pmo:vl̃ calefacit pmo. ſicut primo notat iherentiam ꝓprie paſſionis ad ſubiectum:❡R̃ño. nullius proprie paſſionis conſueuit hactenus aſſignari pri mum ſubiectum aliquod ſingulare:ſed vniuerſale: qð ab/ ſtrahit ab omni quãto: ꝛ equaliter ſaluatur in hoc toto:q̃ to homogeneo.ꝛ in eius parte.Et verũ ẽ ꝙ ab illo vniuer/ ſali nunq̃ remouet̃ ſi aliquid nõ ſit calidum de quo iſtud vniuerſale nõ predicatur alia circũſtãtia. Hanc reſpõſio/ nem ꝛ plura de equiuocatiõe eius qð eſt pmo:quere in lo co ſupra ſignato.❡Ad 2m de actu ꝛ potẽtia dicit̃ ꝙ in mo uẽte ſe quãdoq̃ ſunt plura dr̃ia ſm iten̄m.ſm quorũ vnũ mouet.ꝛ ſm alterũ mouet̃.Et ita nõ pmo mouet idem ſe quo ad precedẽs arm.Nec ſm idẽ eſt in actu ꝛ in potentia quo ad iſtud 2m arm. Nec ſm idem ẽ fundamentũ relõnũ oppoſitaruʒ quo ad 3m.Exemplificat̃ de vo"te mo"te ſe:quia ẽ appetitus.ꝛ eſt liber.ꝛ iquantuʒ liber mouet.❡Contra iſtud arguit̃:quia differẽtia itentionis nõ ẽ in re:niſi in po tentia ſm iſtos:completiue aũt ꝛ in actu ẽ ab itellectu tñ. ſi que aũt differẽtia requirit̃ in aliquo ad mouere ſe.cum ille ſit effectus realis.dʒ ꝙ illa differẽtia ſit realis. q2 rea/ lis effectus nõ depẽdet ab actu rõnis.❡Item ſi quecũq̃ ſpecies cũ habeat genus ꝛ differentiã que differũt inten"ne ſm iſtos:poterit quecũq̃ ſpecies ſm formã dr̃ie mouere: ꝛ ſm formã generis moueri.❡Item totũ eẽntiale ẽ mi nus vnũ q̃ iſtud in quo eſt tñ differẽtia iten"is:quia par/ tes eẽntiales realr̃ ſunt diuerſe ꝛ verã compoſitioneʒ rea lem faciũt:ꝛ tamẽ in tali toto eẽntiali nũq̃ forma mouet materiã.ergo multo magis nec hic.❡Item ꝓpria paſſio recipit̃ in ſubiecto iquantũ eſt in actu per differentiã ſpe/ cificã ꝓpriã.Quod ꝓbatur.Tum q2 alias nõ ieſſet ſubie/ cto pmo ſi ieſſet ſibi ſm aliquid in itellectu eius. ꝛ nõ ſm

aliud:ſicut homo nõ pmo viuit:licʒ per ſe viuat ex.5.c. de T.c.23.
per ſe.Tum q2 ſi iquantũ habʒ formã generis ieſſet ſibi il la paſſio cuilibʒ ſub genere ieſſet.ꝛ ita nõ eẽt huic ꝓpa.aut ſi ex aliquo impedimento alij nõ ieſſet ſaltẽ generi in iſto ꝓus natura ieſſet q̃ illa forma itelligeretur determiari p formã dr̃ie.❡Ex hac ꝓbata arguitur vltra:cuʒ multa ad que aliq̃ mouet ſe ſint ꝓprie paſſiones eorum mouebũtur ad illa iquantũ ſunt talia per differentias ꝓprias nõ ſoluʒ iquantũ includũt genus:ſic enim ad illa mouebũtur quo modo illa recipiunt.ꝛ cõſtat ꝙ agãt iquantuʒ ſunt in actu per formã.ergo ſm idẽ re ꝛ rõne:vt ſm imediataʒ rõnem ab"ram agũt ꝛ patiuntur.❡Propter iſtã rõnem ſpecialiter que poſſet bñ declarari põt dici aliter ad argm: ꝙ ſi poten tia accipiat̃ ꝓut opponit̃ actui quomõ ſermo habit° eſt de ipſa in pmis duabus q̃onibus hui°.9.nũq̃ idẽ ſimul eſt in potẽtia ꝛ in actu ſm idẽ:nam quãdo eſt aqua calida actu: tũc nõ eſt actu frigida:ſed potẽtia tñ.Et cum arguit̃ ſi eſt motiua ſui ad frigiditatẽ.ergo ẽ in actu talis quale eſt mo bile in poa.fallacia ꝯñtis eſt.itelligendo de actu formali. nõ.n.ſeqtur.ſol ẽ trãſmutatiuus materie per putrefactio/ nem ad formã vermis.ergo ſol eſt in actu vermis. Si enĩ ad agendũ effectũ ſufficit pfectio actiua quãdoq̃ euiſdeʒ rõnis cũ illa que ẽ in effectu quãto magis ſufficit excellẽ/ tior.ꝛ ſic agens quodcũq̃ equiuocum ẽ in actu reſpectu ef/ fectus nõ formalr̃ habẽs actum ſimilẽ:quia tunc nõ eſſet agens equiuocũ.Sed virtualiter habens.quia.ſ.formalr̃ hʒ eminẽtiorẽ.❡Scðm qd igit̃ ẽ in poa. ꝛ ſm qd in actu. ❡R̃ño.eſt in poa ſm terminũ motus in actu ſm pn"m acti uum equoce reſpectu termini.Si aũt potentia accipiatur vt dicit relationem pncipij quomõ dcm̃ ẽ de ipa in.3.ꝛ.4. q.9.hui°.aut dicit relõnem pncipij ad pncipiatum: aut ad aliud pncipium.quomõ pmo diſtinctuʒ eſt in ſolõne que/ ſtionis.3.arlo.2°.Si ad pncipiatum ſi illud dicatur actus cõcedo ꝙ nihil idẽ eſſentialr̃ eſt potẽtia ꝛ actus: quia nul/ la vna eſſentia ſeipſaʒ pncipiat ꝓprie effectiue:nec in quo/ cũq̃ genere pncipij.❡Idem tamẽ ſuppom põt in ſe habe re duas naturas:quarũ altera ſit pncipium actiuum. ꝛ al/ tera pncipiatuʒ.ꝛ ita eſt in potẽtia.hoc eſt potẽs p pncipiũ actiuuʒ ꝛ in actu:ſiue actus ꝓpter pncipiatũ.Sed iſto mõ nõ conſueuit cõmuniter accipi actus pro acto. Si autem potẽtia dicat relõnem pncipij ad actũ: vt ad aliud pnm in/ trinſecũ.tũc accipere ꝙ in nullo vno ſuppoſito eſt vtrũq̃ ẽ accipere qð nulluʒ ſuppoſitum eſt ſic pdicamẽtale. ꝛ ita nulluʒ ſuppoſitũ erit compoſitũ ex pncipio potẽtiali ꝛ pn/ cipio qð dicit̃ actus:qð eſt falſum.Si tãdem poa dicat re/ lationẽ pncipij paſſiui ad pncipium actiuũ:qð dicit̃ eſſe in actu.ſ.actiuo:nõ auteʒ dicitur actus.tũc accipere qð nihil idẽ eſt in potẽtia ꝛ in actu nõ eſt niſi ſub alijs terminis ex/ primere iſtud:ꝙ nihil idẽ eſt actiuuʒ ꝛ paſſiuum.ꝛ nõ ẽ ꝓ batio a pori.Sed ẽ petitio:idem accipiendo ſub alijs ter/ minis ad ꝓbatiõem ſui ipſius.❡Ad cõfirmationẽ de cõ/ trarietate agentis ꝛ patientis:licʒ ex dictis in q̃one 6a. ad pmũ arm pʒ.ꝙ ibi ſtricte ſumitur actio:quo etiã modo ſm predicta nihil agit in ſe:põt tamẽ dici ꝙ ſicut agẽs aſſimi/ lat ſibi paſſum in fine.ita cõtrariatur ſibi in pncipio actio/ nis.Quãdo autem equoce agit nõ aſſimilat in fine forma liter:ſed virtualr̃ tñ:q̃tum enĩ ad eſſe formale effect° ta/ lis imitat̃ cauſam nõ ꝓprie aſſimilat̃.ita in pncipio cõtra/ riat̃ paſſo virtualr̃ pro quãto habʒ in virtute formã aliãs formaliter contrariã forme paſſi.Et talis cõtrarietas ſuf/ ficit ad actionem.ſic tñ contrariantur actus vicioſi habi tui v̓tuoſo:quẽ tamẽ corrumpũt.pʒ.2.ethicoꝝ.❡Cõtra ca°.2.
reſponſionẽ iſtã que in hoc ſtat ꝙ actim eſt in actu v̓tuali ꝛ idem eſt in potẽtia receptiua formalr̃ illius ad quod eſt il la v̓tus.Arguit̃ tripl̃r.❡Primo ſic.qð ẽ in actu ſm aliqd formalr̃ nullo modo eſt in potẽtia ante actũ ad actuʒ ſimi

lem.ergo nec qđ eſt in actu virtuali ſm aliqd eſt in potentia ad illud formalr.añs pꝫ:quia tūc duo actus eiuſdē ſpecici poſſunt eidē ĩeſſe.ꝯña ꝓbatur.Tum qꝛ actus in quo eſt alius virtualr̄ pfectioꝛ eſt illo formali qui eſt in virtute eius.ḡ perficit magis ſubm.ꝛ ita tollit potētiā ad formalē magis ꝙ̄ alius formalis.Tuꝫ qꝛ fruſtra videt̄ in fieri illa perfectio formalis ꝓhabita iſta virtuali:quia per formalē nō fit perfectius illud qđ recipit ꝙ̄ pus.Tum 3°.qꝛ tunc videretur deus poſſe eſſe in potētia receptiua multarū pfectionū que ſibi formalr̄ nō ĩſunt:licꝫ virtualiter inſunt.ſol etiā videret̄ eē in potētia paſſiua ad formas generabiliū: quas hꝫ aliquo mō v̄tualr̄.℄ Scđo arguit̄ ſic.actiuūꝫ qđ cūqꝫ ĩmediate reſpicit paſſiuūꝫ tale in cōmuni. Et ideo reſpicit per ſe qđlibet in quo reperit̄ rō talis paſſiui: ſicut ſupra ꝓbatur in pmo articulo ſoĺonis:nullum aūt illoꝝ que ponūtur actiua reſpectu ſui hꝫ rōneꝫ actiui reſpectu paſſiui alterius a ſe:qđ tñ̄ eſt paſſiuū eiuſdē rōnis.ḡ nec eſt actiuum reſpectu ſui.ꝓbatio minoris.aq̄ calida aliud frigefactibile approxiatū nō frigefacit:ſꝫ calefacit.ḡ nō ē ve actiua reſpcu ſui:ſic nec reſpcu alteri⁹.ſic cognitiua vel appe^{ua} in alia po^a nō pōt cāre actuꝫ cognoſcēdi ꝛ appetēdi:que tñ̄ alia capax ē illius.℄ Confirmat̄ rō iſta:qꝛ vbi m^{m} eſt eſſe actiuū equocū:ſicut de ſole reſpectu generabiliū pꝫ ꝙ eqiuocatio agētis non tollit rōnes generales actiui que vidētur eſſe agere tñ̄ in aliud:ꝛ in qđcūqꝫ aliud paſſiuū approximatū.nō.n.ſol ſe trāſmutat ad formā vermis:ſm aliam mām.ꝛ hoc quācūqꝫ eq̄ diſpoſitā ꝛ approximataꝫ.℄ Ad iſtud 2^{m} cū arguit̄ ꝙ actiuū equocū ageret in aliud a ſe:ſic agit in ſe.℄ R̄ñ°.qñ eſt eſſentialis ordo iter duos effect⁹ eiuſdē agētis ĩquantū ſunt ab ipſo licꝫ neutrū illoꝝ ſit cā alteri⁹:nō tñ̄ pōt tale agēs effectū poſterioꝛē cāre niſi pus nā cauſet effectū poꝛē.Ex^{m} de poꝛe parte radij ꝛ poſteriore.tenēdo ꝙ totus radius ſit ĩmediate a lumioſo: vt a cā. nūc aūt effectus cāndus in ipſo in quo eſt pfectio actiua:ꝛ effect⁹ cāndus in alio:vt in aq̄ calefacta ſic ſe hñt.iō nō poteſt frigefacere aliqd niſi pus frigefaciat ſe.℄ Sꝫ h̄ rño deficit:qꝛ aq̄ cāt frigiditatē in alio per effectū frigiditatis ꝓprie nō per ſeipſam.℄ Scđo.h̄ rño nō ſe extēdit ad potētias apprehēſiuas ꝛ appetitiuas.iō ſtude pro alia rñſione:ꝙ aſſūptū ē verū de agēte actōem trāſeūtē nō ĩmanētem.℄ 3°.arguit̄ p iſtantiā:qꝛ ſm dictaꝫ rñſiōem diceret̄ oēm actiōem in aliquo eē a ſe equoce agēte. puta ꝙ lignū calefacit ſe:nō aūt ignis:ſꝫ ē tñ̄ ſine quo nō:ſicut ponūt aliqui de obo reſpectu potētie:qđ ē tñ̄ ſine quo nō reſpectu actus.℄ Confirmat̄ iſtud.nō.n.magis repugnāt actus ꝛ po^a in vno ꝙ̄ in alio.Si ḡ alicubi reperit̄ actus cū po^a ſine repugnātia eoꝝ vbiqꝫ repiet̄.ꝛ ſi alicubi neget̄ repugnantia eoꝝ vbiqꝫ neget̄.ꝛ tūc nihil vr̄ eē p qđ iꝓbet̄ ꝙ qđlibet cū h̄ ꝙ eſt in po^a ad aliqd: eſt tñ̄ in actu reſpectu eiuſdē in actu ſuffi^{te} ad agēdū illud.℄ Juxta hoc addit̄ ꝙ pncipia meta^{ca} q̄ ſunt vłiſſima nullo mō ſunt in quocūqꝫ pticulari negāda:ꝓpter quācūqꝫ difficultatē ſpālē ĩcidenteꝫ Si.n.in vno negent̄.ꝛ in oīb⁹. Et ita ex ignorātia vni⁹ cōcluſiōis negarent̄ pn^a ꝛ alie cōcluſiones multe:queādmodū ſi qs ex aliq̄ ignorātia cōcederet idē poſſe eē albū ꝛ nō albū pmū pn^{m} ſimplr̄ negat:qꝛ eadē eſt rō in iſtis ꝛ in alijs ℄ Ad iſta que difficilia vñr rñderi pōt.℄ Ad pmū ꝙ cōſequētia nō valꝫ.q̄cūqꝫ.n.rō aſſignaret̄ ꝓ añte de actibus eiuſdem rōnis pro ꝯſequēte nō concluderet.ſ. de actibus alteri⁹ rōnis.℄ Ad pmā ꝓbatiōem cōcedatur ꝙ pciſe ſumēdo vtrūqꝫ actū.ſ.virtualē ꝛ formalē v̄tualis pfectioꝛ ē qñ tñ̄ eſt limitat⁹ nō ē ita pfectus:vt oēm potētiā ſubti excludat reſpectu formalis:qꝛ ille formalis aliq̄ pfectio eſt inq̄tū diſtinguit̄ a v̄tuali.ꝛ ita ſm illū ꝓpriūꝫ gradū eius nō pficeret ſubm qđ hr̄et ſolū v̄tualē.Per hoc ad ſcđaꝫ ꝓbationem ꝙ pfectio minoꝛ non ſupfluit in aliquo:qđ p̄ hꝫ maioꝛē perfectionē niſi illa maioꝛ oēꝫ gradū pfectiōis cōferret ꝙ̄ hr̄et ſubm habēdo illā maioꝛē cū minoꝛe. ꝛ h̄ nūꝙ̄ eſt qñ illa maioꝛ ē limitata:qꝛ oīs limitata minoꝛ eſt ſe ipſa cū alia.℄ Cōfirmant̄ iſte reſpōſiones.pꝫ.n.ꝙ ſubſtātia quecūqꝫ preciſe ſumpta pfectius ens ē quocūqꝫ accidēte ſuo pciſe ſumpto:nec tñ̄ actus ſube tollit potētiaꝫ ad accidēs:nec ſupfluit accñs:qꝛ ſubſtātia cum accñte pfectioꝛ eſt ꝙ̄ ſubſtātia ſola.℄ Ad 3^{am} ꝓbationem pꝫ:nā actus virtualis in deo ĩfinit⁹ eſt.ꝛ ideo ſi per impoſſibile formalis ineſſet nullo mō eēt pfectioꝛ:qꝛ finitū cum ĩfinito nihil maius eſt ĩfinito ſolo.ſed qđ addit̄ ibi de ſole.rñdeo generalr̄ ex rōne actus virtualis ꝛ formalis nūꝙ̄ eſt repugnātia ꝙ ĩſint eidē:quia tūc vbiqꝫ eſſet repugnātia. Poteſt tñ̄ vnus eē in aliquo:cui ali⁹ repugnat ex alia cā.nō tamē qꝛ habet aliū actum:ſicut in ꝓpoſito calidū eſſe formalr̄ repugnat ſoli:qꝛ eſt ꝓpria qualitas corpoꝛis corruptibilis. ꝛ per ꝯñs nō ē ſol ſubꝫ capax eius. Nec ignis capax albedinis q̄ ē ꝓpria qualitas mixti: ſed nō ideo ē ſol nō capax caloꝛis: qꝛ ē calidus v̄tualr̄.pꝫ.n.ꝙ ſaturnus qui po^{r} frigidus virtualr̄ nō magis eſt capax caloꝛis formalr̄ ꝙ̄ ſol.vñ oīa talia ar^{ta} ꝓcedūt ſm nō cām:vt cām. Nā vbicūqꝫ vnus iſtoꝝ actuum ĩeſt:ꝛ alius nō poteſt ĩeſſe nō eſt cā impoſſibilitatis: qꝛ ali⁹ ĩeſt:ſꝫ ex alia cā ſpāli que ſi ſtaret ſine illo alio actu adhuc eſſet cauſa eiuſdē ĩpoſſibilitatis.℄ Per hoc pꝫ ad 3^{m}.ſ.ad iſtantiā illā.nā cōcedo ꝙ actus talis ꝛ talis ſiue act⁹ v̄tualis ꝛ potentia ad formaleꝫ oīno in nullo repugnāt:qꝛ tūc vbiqꝫ repugnarēt.pōt tamē alterū illoꝛum alicui 3°.repugnare cui alter ĩeſt:ꝛ alicui 3°.nō.ꝛ alicui 3°.vtrūqꝫ repugnare. Et ſm hoc quāqꝫ neutrū pōt ĩeſſe:quādoqꝫ vtrumqꝫ:qñqꝫ hoc ſine illo:quādoqꝫ ecōuerſo.℄ Oꝫ ḡ dicit̄:qꝛ tūc nō reſtat.vñ ꝓbet̄ ꝙ lignum nō calefacit a ſe:ſed ab igne.℄ R̄ño.vñr iſti ex defectu argumēti ad ꝓpoſitū ſuūꝫ dimittere partē opponētis:ꝛ aſſumere partē reſpōdentis:ſuſtinēdo impoſſibile.℄ Jaꝫ.n.ad hoc vertit̄ diſputatio: vt cōtra talē ſolutionē arguens.ꝓbādo ꝙ lignum nō calefacit ſe.℄ Et dico ꝙ ad hoc nō acciperē argumētū ex repugnātia actuum predictoꝛū in eodē:ſed aliūdē. Et ille pmiſſe preciſe nihil cōcluderēt contra me in alijs:que dico a ſe moueri. Qđ additur de pncipijs metaphyſicis.verū eſt ꝙ ſunt vłiſſima:ſed nullū illoꝛū in aliquo ſingulari recipit ĩſtantiā.Signū eniꝫ eſt ſermonū veroꝛū cōfeſſe ſe habere his que apparēt:ſed quomō dicetur illud eſſe pncipiūꝫ ad quod tot abſurda ſequunt̄. Nō credo ꝙ ariſt.poſuiſſet aliquod complexū eē pncipiū nō ſolum pmū:ſꝫ nec decimū: ex quo in multis ſingularibus euidētia abſurda ſequerentur.ſi etiā illud eſt pncipium primū metaphyſicuꝫ.ſ. nihil idē pōt eſſe in actu virtuali.ꝛ in potētia ad actū formaleꝫ: cuius ille virtualis ſit pncipium effectiuū.ſi inꝙ̄ eſt principium pmū metaphyſicū.ſcio ꝙ illud non eſt in metaphyſica Ar.ſcriptū.Si ipſi habeāt aliam metaphyſicaꝫ:quo^{d} ſoli iſti talē ĩtellectum habuerūt ꝙ terminos iſtius principij capere poterāt:omnibus alijs non potentibus capere: quia ſi caperēt terminos:ꝛ iſtud eſſet: vt pncipium primū ſtatim huic acquieſcerent:quod tamen multi non tñ̄ non capiunt vt principiū.imo dicūt ſimpliciter falſum ꝓ multis eius ſingularibus.℄ Ad 3^{m} pncipale pro opīone pma de relōnibus oppoſitis.dicendūꝫ ꝙ ſicut dcm̄ eſt in ſolutione.3.q.hui⁹.9.articulo.2°.alia eſt relatio ꝓducentis ad ꝓductum.Alia pncipij actiui ad principiū paſſiuum q̄ ambo ſunt pncipia reſpectu eiuſdē ꝓducti.℄ Prime due relationes nunquam inſunt eidem ſuppoſito.nihil enim ſeipſum gignit:nam tūc quando non eſſet eſſet: ſed nec fundantur iſte in aliqua vna natura limitata: quia natura limitata nunquam ſe totam non diuiſam communicat pro ducto ſuppoſito. 2^{e} due relationes quandoqꝫ poſſunt in vno ſuppoſito: et in vna natura fundari: quia ſic relata

nõ depēdēt eſſentialr̄ vnum ab altero: ſed tm̄ accidenta
liter hoc vt faciat. illud vt recipiat aliqd ab iſto: non vt ſit
ab illo in pmis relõnibus pductū ſm illud qđ eſt in crea
turis depēdet a pducēte ipſe eſt eandē nām a ſe eētia
liter depēdere. nõ autem eſt ipoſſibile idē a ſe dependere
quantū ad aliquā perfectionē accidentalez: ſiue ſm quid.
¶ Poſſet alr̄ dici ꝙ due relões reales oppoſite quādo
iſunt eidez pus illi iſunt due relões diſpate. puta duplex
reſpectus pncipij reſpectu eiuſdē pncipiati quā forte con
ſequitur relo mutua pncipij ad pncipiuz. ¶ Sed hec rño
duo dubia ſupponit. vnū ꝙ ille diſperate ſunt pores oppo
ſitis. Aliud ꝙ talis poritas aliqd facit ad hoc: vt oppoſite
poſſint ieſſe. Si. n. ex ſe repugnarēt etiā diſperate alie illā
repugnātiam nõ tollerent. ¶ Poteſt ergo dici ꝙ ſicut na
tura oino illimitata poteſt eē fundamētū relationū oppo
ſitarū pmarum producētis ⁊ pducti: licz nõ cauſe ⁊ cauſa
ti. qz tūc idem a ſe eſſentialr̄ depēderet. ita natura aliqua
liter illimitata põt eſſe fundamētū duarū oppoſitarū iſta
rum 2ᵃʳ que mīu⁹ repugnāt: quelibz aūt natura que cuz h̄
ꝙ ē receptiua alicui⁹ pfectiōis: ponit̄ etiaz actiua reſpectu
eiuſdē. ponit̄ aliquo mõ illimitata inqtuz phēt illam vir
tualr̄. iõ ⁊c. ¶ Cõtra illud arguit̄. oppoſita omnia icludūt
ƺdictoria. ergo ſi eidē iſunt relões oppoſite eidez ierunt
T.c.70 ƺdictoria. ¶ Jtē. z. phyſicoꝝ. mā nõ coincidit cū alijs cau
ſis: nec in idē ſpē. nec in idē nūero. ¶ Ad pmuz põt dici ꝙ
relatiua nõ icludūt repugnātiaz. vn̄ relatiua ſunt: ſz rõne
fundamētoꝝ iter q̄ ē eētialis depēdētia. Alr̄ dr̄ ꝙ alia a
ƺdictorijs nõ ſunt formalr̄ oppoſita: niſi in abſtracto. ma
xime ſi ƺria eē ſimlr̄ nõ ſit ƺdictio. vt qdaz dicūt. ¶ Ad 2ᵐ
inte' de mā ex qua nõ in qua: et efficiēte quocūqz. vel ſi de
mā quacūqz. tūc de agēte vniuoco: nõ de vtroqz generalr̄
ſimul. De mā ex qua ſatis vr̄ Ar. loq: quā ponit cām vnā
in nālibus. De alijs que adducūtur ſm pmā opionē in ſpe
ciali pus dcm̄ ē illa iprobādo: ſz in aliqbus tāgunt aliq p
batiões ad quas reſtat rñdere: cum adducūt dcm̄ Ariſto.
8° phyſicorū de graui ⁊ leui. breuiter põt exponi de graui
inqtū cõſiderat̄ pciſe vt nālr̄ mobile: nõ autē vt hñs pnᵐ
actiuū mouēdi. ſic. n. ē in poᵃ accñtali ad mouere: ſic ſciēs
ad ſpeculari: ⁊ qñō idē re ē pnᵐ actiuū ex quo: hoc ē mobi
le nālr̄: aliud tñ rõne: tactū ē in. 7°. in qõne đ rõnib⁹ ſemia
libus. rões autē in. 8°. phyſicoꝝ. nõ pbāt ſimplr̄ ꝙ graue
nõ mouet ſe: ſz ꝙ nõ mouet ſe agēdo vniuoce: vel nõ ſicut
aial: qz nõ hz pnᵐ ſiſtēdi ſuū motū: nec ad ōrias ƺrias mo
uet ſe: ſicut aial. ita ꝙ illa arᵗᵃ aliqd cõcludūt de vitate ⁊ i
telligēda ſunt ſz determiatōem ei⁹ ſequentē: ſicut in alijs
locis. vbi arguit: ⁊ poſtea determiat. ¶ Ad illud qđ addi
tur de motu aialiū põt bñ ƺcedi ꝙ aliq ps geſcēs localr̄ al
terata tñ mouet localr̄ alterā partē ſibi ƺiunctā pellēdo.
⁊ deide moueť a pmo pulſu trahēdo. ⁊ ſic ꝙ ille mot⁹ non
fit a moto niſi p partē. et ille ptes trahēs ⁊ pellēs ſunt due
partes cordis nõ ps ſupior corp⁹. ⁊ iferior in ſaltu: ſicut p
bat̄ ſupra. ¶ Poſtea adducit̄ Ar. de. 16. de aialibus de ſe
mine h̄ expo' ſm quādā excellētiā actiōis ex pte ſeminis
maris. nõ ꝙ illud pciſe agat. Tū qz qño tūc fet⁹ qñqz aſſi
milat̄ matri. Tū qz eiuſdē ſpēi eſt ſemē vtrūqz. actio ſeq
T.c.28. tur formā. Tū qz. 7. hui⁹. ca. 6. equ⁹ ⁊ aſina quodā mõ ſunt
mulus. ¶ Ad illa q̄ adducūtur de cognitiuis. pz rño ſi po
nat̄: tā potentiā q̄ obm̄ eē actiuū reſpectu actus cognoſcē
di. ¶ Ad illud de accñte cõi nõ cõcludit ƺ cognitiuas te
nēdo pdictā ſniaz. ¶ De appetitu rõnali rñr in ſeqnti qõ
ne quõ eſt ſufficiēs cauſa ſui accñtis cõis. ¶ Ad auctorita
tem Ar. 3. de aia. dr̄ ꝙ appetit⁹ ſi intelligit̄ de rõnali mo'
metaphorice. mouet aūt ppe effectiue: nec ē icõueniēs ꝙ
i illa breui lr̄a equocet moueri. ita inuenirent exᵃ multa in
T.c.42 libris ei⁹. i pˀo phyſicoꝝ. prima pᵃ. nõ ſunt ex alijs: nec ex
alterutris: ſed oia ex ipſis. quomõ ſumet̄ ex vniuoce ſi bñ
videantur pbatiões iſtorū membroꝝ. ¶ Confirmat̄ illa
rñſio i. iz. metaphy. ca. 4. a. mouet vt amatū ⁊ deſideratū. T.c.36
finis. ſ. Sed hoc ē mouere metaphorice: qz finis iquantuz
finis nõ eſt efficiēs. ergo moueri ſibi correſpōdēs ē moue
ri metaphoricū. ¶ Per h̄ rñr ad auerroym in ƺmēto ſup
illud. iz. ſupra allegatū. ꝙ ſiz dicit: nec in hoc exponit Ar.
q nec ibi nec alibi iuenit̄ ponere ꝙ amatū duplr̄ mouet. ſ.
ppe ⁊ metaphorice. De h̄ q̄re in. 6. in qõne de vno.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad auctoritatez Ar. h̄. pz ꝙ ſoluit ſeipſaz: qz. n.
addidit iquantū ſil̄ natū: qz abˢᵉ noluit dr̄e nihil mouet ſe
ipſum: ſed cū determinatiōe inquantuz ⁊c. ⁊ ſumit̄ ſimul
natū pro idē. vt pz p pbatiōem. vnuz. n. ⁊ nõ aliud. ⁊ ſic in
diffōne potētie actiue nõ poſuit abˢᵉ trāſmutādi aliud: ſz
addidit: aut inquātū aliud. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ hito termino
agēs nõ agit: nõ habito etiaz ⁊ ipediri põt: ne agat per vtu
tem ƺriā fortiorē. Si etiā nõ eſt tota cā actiua: ſz aliud cū
ipſo ſi illud aliud nõ aſſit. nõ agit. ſi etiā nõ hz in qđ vel cir
ca qđ agat nõ aget. Si iterū alia actio nālr̄ pſupponat̄ ſue:
illa nõ poſita nõ aget. Si tandē ē liberū ex ſe potēs nõ age
re. vno iſtoꝝ ſex modorū põt ſaluari de quocūqz motiuo:
quare nõ ſemp mouet ſe. Exemplū pmi. graue quādo ē in
cētro. Exᵐ ſcđi. aqua buliens pñte igne calefaciēte nõ fri
gefacit ſe. Exᵐ tertij in cognitiuis. tenēdo ⁊ obm̄ ⁊ potētiā
agere. Exᵐ quarti ⁊ qnti. nihil itelligens nihil vult cõiter.
Exᵐ ſexti. itellectu oñdēte aliqd volūtas põt illud nõ vel
le. Et ſic generalr̄ pz ſolo illius argumēti.

¶ Palā quia ⁊ potentiarū alie erūt irrõnabiles
alie cuz ratione. quapropter oēs artes ⁊ ſciētie
factiue potentie ſunt. Tex. commenti. III.

¶ Queſtio. XV.

VTrum differētia quaz aſſignat ariſt. T.c.3.
inter potentias rationales ⁊
irrationales ſit cõueniens. ſ. ꝙ ille ſunt op
poſitorum alie vnius oppoſiti. ¶ Argui
tur ꝙ non. pmo de rõnalib⁹ ſic. hñs poten
tiam põt illud cui⁹ ē illa poᵃ. ergo poſſz ali
qs in oppoſita. ¶ Dr̄ ſicut vr̄ ariſt. rñdere T.c.3. ⁊
in lr̄a: ꝙ nõ hz potentiā faciēdi oppoſita ſil̄: licz habeat po 10. ⁊. 19.
tentiā ſimlr̄ ad oppoſita. ¶ Cõtra. in iſto nūc in quo ē vnū
oppoſitū: qro an poſſit in eodē nūc aliud ineē: aut nõ. ſi ſic
habet̄ ppoſitū: qꝛ vr̄ ꝙ oppoſita ſimul. Si nõ. ergo poten
tia iſta in hoc nūc non eſt niſi vnius oppoſiti. ¶ Jtem. z°
ſic. non ē potētia que nõ põt in aliqd. illa aūt q̄ eſt oppoſi
torum cū nõ poſſit ſimul in oppoſita nõ vr̄ poſſe in aliqd:
niſi determinet̄: ſicut arguit̄ in lr̄a. in. 4. cap. determinata T.c.10.
aūt nõ videt̄ eſſe niſi vni⁹. ergo inqtuz poᵃ tñ vr̄ eē vnius.
¶ Jtē 3°. ſi ſic. tūc ſeqret̄ ꝙ volūtas poſſet in oppoſitū fi
nis: ⁊ poſſet in malū ſub rõne mali: ſicut ⁊ in oppoſita iſto
rum. ƺñs flm: qz in. iz. h⁹. ca. 8. dicit Ariſt. liberis nõ licz ꝙ T.c.52.
contingit ferre ⁊c. Cõtra aliud mēbrū. ſ. de irrõnalib⁹. pri
mo ſic. ſol põt in oppoſitos effectus in iſtis inferiorib⁹: diſ
ſoluit. n. glaciē ⁊ ƺſtringit lutū: tñ potētia eius ē irrõnalis.
¶ Jtez ifra. ca. 7. vult philoſoph⁹ ꝙ omnis potētia eſt cõ T.c.17.
tradictionis. ⁊ declarat etiā in actiuis. ¶ Jtem rõnalis ſz
ariſt. nõ opponit̄ eſſe oppoſitoꝝ per ſe. Sed vni⁹ per ſe vt T.c.3.
habit⁹: alterius per accñs: vt puationis. ſed potētia irratio
nalis ſic põt eē oppoſitorum. frigus eniz eſt cauſa per acci
dens caloris. ⁊ pycieus pilā ad parietē eſt cauſa reſilitio
nis. ergo nõ eſt differētia dicta ƺueniēs. ¶ Jn oppoſitum
eſt philoſophus in littera. T.c.3.

Ad iſtam qõnē tenēdo ōriaz eſſe bñ aſſignatā
pmo vidēdum ē qño ſit intelli
gēda. deide que ſit eius cā. ¶ De pmo ſciēdū eſt. ꝙ poten
tia actiua cuiuſcūqz ē: ſiue actiōis ſiue termini pducti. ſic

ē illi⁹:ꝙ manēte nā eadē nō pōt ipſa eſſe actiua alteri⁹:qꝛ cui⁹ ex ſe pōt.frigiditas.n.manēs frigiditas nō pōt eſſe caloris actiua:nec elicitiua calefactiōis ſi nō eſt de ſe actiua: qꝛ qcqd circa ipſaȝ fieret:licȝ aliud poſſet aliqd facere ad eē caloris:nūqꝫ frigiditas faceret ad h̄.illa ergo po^a actiua dr̄ eē oppoſitoꝝ ſiue ꝯrioꝝ:ſiue ꝯdictorioꝝ pductoꝝ q̄ manēs nā vna hȝ terminū primū ſub quo pōt vtrūqꝫ oppoſitū eque cadere.Sȝ illa ē oppoſitaꝝ actionū q̄ manēs vna eſt ſufficiēs elicitiuū taliū actionū. Et ſi actio po^e proprie actiue dicat̄ act^m:ſicut expoſitum ē q̄one.4.ad 3^m argumētū.tūc omnis que eſt oppoſitaꝝ actionū eſt oppoſitoꝝ actoꝝ.nō ecōuerſo:h̄ aūt debȝ itelligi ꝙ potentia ſit oppoſitarū actionū.ſeu actiōis ⁊ negationis ei⁹. ſicut patebit in 2° articulo.⁊ vocat̄ h̄ po^a actiua:nō ipſa relo que numerat̄ ſm numeꝝ correlatiuoꝝ.Sed nā ab^ra que ē relonum pluriū q̄ ſunt ad oppoſitos effect⁹ ꝓpriū fūdamētuȝ.

De ſecūdo videt̄ Ar̄.cām dicere ponere talē: qꝛ forma nālis ſolū mō ē principium aſſimilādi vni oppoſito ſilitudine nāli:ſicut ipſa eſt ipſa ⁊ nō oppoſita.forma aūt itellect⁹ puta ſcia eſt pncipiū aſſimilādi oppoſitis ſilitudine itentōali:ſicut ⁊ ipſa eſt virtualr̄ ſimilitudo oppoſitoꝝ cognitoꝝ cū alteruȝ ꝯrioꝝ icludat puatiōem alterius:agēs aūt illius eſt actiuū qd pōt ſibi aſſilari ſm formā q̄ agit.iō vr̄ Ar̄.ponere dictā drīam.

Sed illa ratio multiplr̄ improbat̄.Prīo:qꝛ forma nālis pōt eſſe pn^m aſſimilandi virtualr̄ oppoſito.pȝ de ſole. 2°:qꝛ ſolū modo itellectū vl̄ ſciam ponere videt̄ potētiā rōnalē:qd ſlm ē: vt poſt dice-
T.c.10. mus.¶ Hoc etiā expreſſius ponere videt̄ in.4.ca.vbi cōcludit ꝙ potentia rōnalis eſt oppoſitoꝝ.⁊ nihil facit niſi determinet̄ ad alterū illoꝝ.⁊ illud determinās dicit eſſe appetitū:aut pherēſim.ergo iſtā videt̄ excludere a ratōe po^e rōnalis:vt ipſa eſt oppoſitoꝝ.Et expreſſius pȝ p ſequētia.vbi vr̄ dicere ꝙ rōnalis ſic determiata neceſſario faciet. ſicut ⁊ irrōnalis ex ſe neceſſario facit.Videt̄ ergo ſimplr̄: ꝙ nō ſit potētia rōnalis illud aggregatū ex itellectu queȝ ponit eſſe oppoſitoꝝ.⁊ ex appetitu determinante quem ponit neceſſariū ad hoc ꝙ aliqd fiat.¶ 3° nō videt̄ valere pbatio ꝙ itellectus ſit cōtrarioꝝ:licȝ puatiue oppoſitoꝝ qꝛ cōtrariū.⁊ ſi icludat puatiōem alteri⁹: nō tamē pciſe: ſȝ eſt aliq̄ natura poſitiua.⁊ ita habȝ aliquā cognitionē ꝓpriam ſue entitatis:⁊ nō pciſe alterum oppoſituȝ.imo per alterum oppoſitū tm̄ ſm quid cognoſcitur.

Quantum q̄ad 2^m articulū pmo videnduȝ ē de dicta drīa in ſe. 2° de itentiōe Ariſt. circa ipſum.¶ De pmo ſciendū eſt ꝙ pma diſtinctio po^e actiue eſt ſm diuerſum modū eliciēdi operationē.ꝙ.n.circa hoc vel illud agat. ⁊ ſi aliquo mō diſtinguat: aut diſtinctioneȝ oñdat:nō tñ ita imediate.nō.n.po^a ad ob^m circa qd opat̄ comparat̄ niſi mediāte opatiōe quā elicit.⁊ hoc ſic vel ſic. ¶ Iſte aūt modus eliciēdi operationē ꝓpriā non pōt eſſe in gñe niſi duplex.Aut.n.po^a ex ſe ē determinata ad agendū.ita ꝙ quantuȝ eſt ex ſe nō pōt non agere quando non impedit̄ ab extrinſeco:aut non eſt ex ſe deteriata.Sȝ pōt agere hūc actuȝ vel oppoſitū actū.agere etiā vel nō agere. Prima po^a cōmuniter dr̄ nā.Scd̄a dr̄ volūtas. Unde prima diſio pncipioꝝ actiuoꝝ ē in nām ⁊ volūtatē. ¶ Iux-
T.c.50. ⁊ ide. ta qd Ar̄.in ſcd̄o phyſicoꝝ.duas ponit cās mouētes p accidēs.caſum iuxta nām.⁊ fortunā iuxta ꝓpoſitū ſiue voluntatē.Si ergo hui⁹ drīe querit̄ cā:quare.ſ.nā eſt tm̄ vnius. h̄ ē cuiuſcūqꝫ vel quorūcūqꝫ ſit determinate ex ſe eſt iſti⁹ vel illorū.volūtas aūt ē oppoſitoꝝ.i.ex ſe indeterminate hui⁹ actionis:vel oppoſite ſeu actionis vel nō actōis. Dici pōt ꝙ hui⁹ nulla ē cā:ſicut.n.effectus imediat⁹ ad cām immediatā cōparat̄ p ſe ⁊ pmo:⁊ ſine cā media.aliogn iretur in infinitū.ita cauſa actiua ad ſuā actionē iquantū ipſaȝ elicit videt̄ imediate ſe hr̄e:nec ē dare aliquā cām.quare ſic elicit niſi qꝛ ē talis cā.Sȝ h̄ ē illd cui⁹ cauſa querebat̄.Sicut ergo calidū calefacit:qꝛ eſt calidū:nec iſta ꝓpoſitio eſt mediata:ſed ē pma in 4° mō per ſe.ita ⁊ h̄.calidū ex ſe determinate calefacit.ſilr̄ illa.voluntas vult ⁊ volūtas non vult determiate determinatiōe neceſſaria ex ſe.¶ Cōtra iſta obycit̄ pmo ſic.iſta ꝓpoſitio ē cōtingēs.volūtas vult. ſi volūtas nō eſt ex ſe determinata ad volēdū:quō aūt aliqua ꝓpō cōtingēs ē imediata.¶ Scd̄o ſic:q̄re ponit̄ iſta ideterminatio in volūtate ſi nō pōt pbari per nāȝ volūtatis.¶ Ad pmū rñō ex neceſſarys nō ſeqtur cōtingēs. Patet.accipiat̄ aliqua cōtingēs.Si eſt imediata.habet̄ ꝓpoſitū.Si nō.detur mediū.altera pmiſſa ad ipſaȝ ē ꝯtingēs. alias ex neceſſarys iferret̄ ꝯtingēs.iſta pmiſſa cōtingēs ſi eſt me^ta altera pmiſſa ad ipſam erit cōtingēs.⁊ ſic in ifinitum niſi ſtetur in aliq̄ ꝯtingēte imediata. ¶ Cōfirmatur pmo poſterioꝝ.vlti^o. vult Ar̄.ꝙ contingit opinari ꝓpter qd.ſ.per imediata.⁊ qꝛ.p mediata.ita in ꝓpoſito.volūtas T.c.44.
vult a.ſi nō eſt cā iter extrema habet̄ ꝓpoſitū. Si eſt cauſa.puta voluntas vult b.pcedet̄ vlteri⁹ alicubi ſtabit̄.vbi q̄re volūtas illud volet.nulla ē alia cā:niſi qꝛ ē voluntas. Et tñ ſi illa vltima ꝓpō eēt neceſſaria non an̄cederet ſola ad aliquā cōtingentē.¶ Ad 2^m.a poſteriori pbat̄.experitur eni q vult ſe poſſe nō velle ſiue nolle.iuxta qd de libertate volūtatis alibi diffuſius habet̄.¶ Scd̄o dubitat̄ circa pdicta quō reducet̄ talis cā ad actū ſi ideterminata eſt ex ſe ad agendū ⁊ nō agēdū.¶ Rñō.eſt quedā ideterminatio iſufficientie:ſiue ex potētialitate ⁊ defectu actu^is:ſicut mā non habēs formā:ē ideterminata ad agēdū actionem forme.Eſt alia ſupabundātis ſuffi^ie q̄ eſt ex illimitatiōe actu^is vel ſimplr̄ vel quodāmō.Primo mō ideterminatū nō reducit̄ ad actū:niſi pus determinet̄ ad formā ab alio.ſcd̄o mō ideterminatū pōt ſe determinare. Si enim poſſet hoc.ſi haberet actū limitatū quāto magl ſi illimitatum:cū nullo tūc careat:qd fuit ſimplr̄ pncipiū agēdi.aliogn deus q ē ſumme ideterminat⁹ ad quācūqꝫ actiōem indetermiatiōe illimitatōis actu^is nō poſſet ex ſe aliqd agere qd eſt ſlm.Ex^m hui⁹.ignis ē calefactiu⁹:nec q̄rit̄ extrinſecū a quo determinet̄ ad agendū.ſi tūc n^a diminutiōe facta in pfectiōe caloris daret̄ ſibi pfectio frigoris quare nō ita ex ſe determinari poſſet ad calefaciēduȝ:vt pus. Exēplū tñ illud nō eſt oīno ſimile ſicut dicet̄ rñdēdo ad argumentū pncipale.Indeterminatio aūt que ponit̄ in voluntate nō eſt materialis:nec imperfectiōis iquātum ipſa eſt actiua:ſed eſt excellētis perfectionis ⁊ poteſtatis nō alli^te ad determinatum actum.

Sed quomodo faciūt pdicta ad itentū Ar̄.q drīam dictā nō ponit iter nāȝ ⁊ volūtatē.ſed iter irrōnalē potentiā ⁊ rōnalē.p rōnalē itelligēs ſolū itellm̄:vt vr̄ pȝ ſupra allegata.¶ Rñō.itell's ⁊ volūtas pnt cōparari ad act⁹ ꝓprios quos eliciūt:vel ad act⁹ aliarū potentiarū iferioꝝ in qb⁹ quādā cauſalitateȝ habēt:itellect⁹ oñdēdo ⁊ dirigēdo:vo^tas iclinādo ⁊ iperando.pma cōpatio ē eēntialioꝝ.pȝ.Et ſic itell's cadit ſub nā. eſt.n.ex ſe determinat⁹ ad itelligēduȝ.⁊ nō hȝ in ptāte ſua itelligere ⁊ nō itelligere:ſiue circa cōplexa. vbi pōt hr̄e cōtrarios act⁹. Nō hȝ etiā illos in ptāte ſua aſſentire ⁊ diſſentire intm̄ ꝙ ſi etiā aliq̄ vna noti^a ſit oppoſitoꝝ cognitoꝝ: vt vr̄ Ar̄.dr̄e:adhuc reſpcū illi⁹ cognitiōis nō ē itell's ex ſe T.c.3.⁊ inde.
ideterminatus.imo neceſſario.tūc elicit itellectionem:ſicut aliā que eſſet tm̄ vnius cogniti: volūtas aūt ad ꝓpriū actū eliciendū oppoſito mō ſe hȝ:vt dcm̄ eſt pus. vn̄ iſto modo loquēdo ponūtur tm̄ due pductiones in diuinis.⁊ ꝙ itellectus eſt idē principium cū nā ſm hāc pmā cōparatiōem nō vr̄ loq Ar̄.¶ 2^a cōparatio vr̄ q̄ſi accn̄talis. Tū qꝛ ad act⁹ aliarū potentiarū:non ꝯparant̄ iſte po^e:niſi me-

diantibus actibus ppꝛijs: vt videtur qui pꝛij potes ſunt
illis alijs. Tũ quia ſpecial'r itellectus hoc mõ nõ habꝫ ra/
tioné potentie actiue pꝛie dicte. ⁊ tactũ eſt in. 7°. c. 6. q. z.
Et hoc modo videt' Ariſt. loqui ⁊ ponere talé ordiné q̄ p̄/
mo reqritur notitia aliqualis oppoſitoꝝ. Sed iſta ex ſe ē
T. c. io. iſufficiẽs ad aliqd cãdũ extra: qꝛ vt arguit in. 4. ca. tũc fa
ceret oppoſita. h nõ vr̄ ſequi: niſi qꝛ itellectus etiã cogno/
ſcẽs oppoſita q̄tũ ad illud cauſalitatis qd̄ hꝫ reſpectu eo/
rum fiendoꝝ extra ex ſe determinatus ē ad illud cuius ē.
⁊ ita nõ ſolũ nõ eſt rõnalis reſpectu actus pꝛij: ſed nec cõ
pletiue rationalis reſpectu actus extrinſeci in quo dirigit.
ymo preciſe ſumptus etiã reſpectu extrinſeci eſt irratio/
nalis. ſolũmodo aũt ſm quid rõnalis inquãtum preexigi/
tur ad actum potẽtie rationalis. Sequitur volũtas deter
minans: non ſic q̄ ipſa potentia voluntatis ex ſe determi/
nata ſit ad vnum. ⁊ per h aggregatum: ⁊ ex intellectu op/
poſitorum ⁊ volũtate ſit vni⁹: vt ſupꝛa allegat'. ſed q̄ volũ
tas que ideterminata ē ad actũ pꝛium illũ elicit ⁊ p illũ
determinat intẽm quantũ ad illã cauſalitaté quã habꝫ re/
T. c. io. ſpectu fiẽdi extra. Uñ Ar. dicit. hoc aũt dico appetitum:
aut pheresĩm. i. electiõem. nõ dicit aũt voᵗᶜᵐ. ſ. potentiã.
Itaqꝫ ſi potẽtia rõnalis dicat' ab Ar. itellectus: differẽtia
dicta ſic itelligenda ē ſm ſupꝛa expoſita: ſibi non ɔ' reſpe/
ctu actus pꝛij: nec iquãtum p actũ ſuũ cõcurrit ad actũ
potẽtie iferioꝛis pciſe ſumẽdo actũ ſuũ. Sed vtroqꝫ mo
do cadit ſub nã: cadit aũt ſub alio mẽbꝛo iquantũ p̄mus
per actũ ſuũ actibus volũtatis. Si aũt itelligit' rõnalis. i.
cum rõne. tũc voluntas eſt pꝛie rõnalis. ⁊ ipſa eſt oppoſi
toꝝ: tã quo ad actũ pꝛium q̄ quo ad actus iferioꝝ: ⁊ nõ
oppoſitoꝝ modo nature: ſicut itellect⁹ nõ potẽs ſe deter/
minare ad alterũ. Sed mõ libero potẽs ſe determinare. ⁊
ideo ē potẽtia: qꝛ ipſa aliqd põt: nã põt ſe determinare. in/
tellectus autem pꝛie nõ eſt potẽtia reſpectu extrinſeco/
rum: qꝛ ipſe ſi eſt oppoſitorum nõ poteſt ſe determinare ⁊
niſi determinet' nihil extra poterit.

Per dicta põt rñderi ad illa que ſupius allegan/
tur cõtra viã Ar. ¶ Ad p̄mũ reſpon
deo de ſole. forma nãlis ſi ē illimitata ⁊ p̄ncipiũ oppoſito/
rum in materijs diſpoſitis illoꝝ ē ita determinate: ſicut il
la que ē vnius tm̃ eſt illius determinate: nã nõ ē in ptãte
ſua ad alterutrã iſtarũ formarũ non agere preſente paſſo
receptiuo hui⁹ forme ⁊ illius: ſicut nec eſſet ſi eẽt vni⁹ tm̃.
volũtas aũt actiõis ſue. ſiue circa hoc oppoſitũ in qd̄ põt.
ſiue circa illud nõ eſt p̄ncipiũ ex ſe determinatũ: ſed ptãti
ue determiatiuũ ſui ad alterutrũ. ¶ Et p hoc pꝫ quomõ
deficit ſilitudo ſupius poſita de caloꝛe ⁊ frigoꝛe in eodẽ
cõtentis vnitiue. nec bꝛeuiter aliqd̄ põt exᵐ cõueniẽs oĩno
adduci: qꝛ volũtas eſt p̄nᵐ actiuũ diſtinctũ ɔ toᵐ gen⁹ p̄n
cipioꝝ actiuoꝝ que nõ ſunt volũtas per oppoſitũ modũ
agẽdi. Et ideo ſatis vr̄ fatuũ vniuerſales ppões de p̄nci
pio actiuo applicare ad volũtatẽ ppter hoc q̄ nõ habeat
iſtantiã in aliquo alio a volũtate. Sola. n. ē nõ talis: nec iõ
negandũ eſt eã eẽ talé: qꝛ alia nõ eſt talis: qꝛ p̄nᵐ actiuum
creatũ capax eſt ſine cõtradictiõe illius perfectionis quã
attribuimus volũtati. ſ. q̄ nõ ſolũ determinet' ad vnũ effe
ctum vel actũ: qꝛ multas hꝫ in virtute. Sed nec ad aliquẽ
iſtoꝝ determinat': quos in virtute ſuffiᵗᵉ habꝫ. Quis enĩ
negat actiuũ eſſe perfecti⁹ quãto minus depẽdens ⁊ dẽter
minatũ ⁊ limitatũ reſpectu actus vl' effectus. ¶ Et ſi hoc
cõceditur de illimitatiõe ad multos ⁊ cõtrarios effectus:
cũ determinatiõe tm̃ nãli ad quecũqꝫ illoꝝ. quãto magis
ſi cũ p̄ma ideterminatiõe ponit' ⁊ ſecũda. hec. n. nobilioꝛ
ē ɔtiᵃ neceſſitate: ſicut tactũ ē in. 5° in. q. mota. ca. de neceſ/
ſario. ſ. q̄no pfectõis eſt in deo nihil neceſſario cãre. Si er
go iſta perfectio quã attribuim⁹ volũtati p̄ncipio actiuo
creato nõ repugnat. ⁊ ſummũ tale ē: volũtas ſibi rõnaᵗ eſt
attribuẽda. ⁊ iſta declaratio melioꝛ ē q̄ illa p⁹s poſita de
caloꝛe ⁊ frigoꝛe vnitis. Scõm hoc põt illa rõ q̄ vr̄ poni in
lr̃a pertractari ſic. ſi itellectus per eãdem notitiã ē aliquo
mõ oppoſitoꝝ: vt oñdens. ergo potẽtia actiua ideterminã
tioꝛ põt eẽ excellẽtioꝛi mõ oppoſitoꝝ. ſ. vt ipa vna exiſtẽs
poſſit ſe ad vtrũqꝫ illoꝝ oſtenſoꝝ determinare: aliogn fru
ſtra videret' data fuiſſe po⁹ p̄ma oppoſitoꝝ: qꝛ ipſa ſine ſe/
cũda in nullũ illoꝝ poſſet. Ita q̄ arᵐ ſit a minoꝛi: nõ aũt a
cauſa pꝛia. Sciẽtia. n. nõ ē cã pꝛopꝛia dñe pdicte. ¶ Ad
zᵐ nõ excepit Ar. volũtaté a potẽtia rõnali: niſi vt po⁹ ra/
tionalis ſumit' icõplete. ſ. pꝛo notitia oppoſitoꝝ. Sꝫ di/
cit iſtã icõpletã nullius extrinſeci eſſe cauſã niſi deter/
minatõe facta aliũde. quero a quo fit iſta determinatio p
electõem. nõ niſi a potẽtia eligẽte. ⁊ h vt diſtinguit' contra
rõnem. ratio. n. nõ eſt determinatiua cũ ſit oppoſitoꝝ: re/
ſpectu quoꝝ ſe nõ põt determinare. nec multo magis ali/
ud a ſe. aut ſi determinaret. hoc eẽt ſimul ad oppoſita: ſic
Ar. arguit de agere. ⁊ illud aliud non neceſſario determi/
nat ad iſtud oppoſitũ: qꝛ tũc itellect⁹ nec in potentia remo
ta eẽt oppoſitoꝝ. igit' illud aliud ɔtinᵗ ſe determinat: ⁊ cũ
per actũ ſuũ fuerit determinatũ ɔñter determinat itelle/
ctum. Innuit ergo Ar. q̄ illa potẽtia ē ex ſe oppoſitorum
ſic q̄ ē determinatiua ſui ad alterutrũ. per cui⁹ actũ iam
determinate elicitũ ponit illã determinari reſpectu opis
exterioꝛis: q̄ erat ex ſe ſic oppoſitorũ. q̄ neceſſario nec po
tuit ſe determinare. Et ita oñdẽdo 4°. cap. quomõ rõnalis T. c. io.
potẽtia icõpleta procedit ad actũ manifeſte videt' inuere ⁊ ide.
q̄ ē alia rõnalis cõpleta q̄tum ad illã dñam h poſitã. ⁊ q̄
ille due cũ actibus ſuis cõcurrũt reſpectu effect⁹ exterio/
ris ad quẽ nõ eſt potẽtia ɔtradictõis pꝛie in potẽtia exe/
quẽte que ē rõnalis per participatiõem. Sed tota rõ poᶜ
ad oppoſita formal'r ē in volũtate. ¶ Qd̄ aũt ſubdit Ar. T. c. io.
q̄ rõnalis ſic determinata neceſſario ē vni⁹ qd̄ cõcupiſcit
p̄ncipal'r hoc faciet. ¶ Poſſet dici q̄ nõ eſt verũ de neci/
tate abſoluta: ſicut. n. añs ſi eſt añs. ſ. illud velle nõ eſt ne/
ceſſariũ. ita nec ɔ̃ñs ſi eſt neceſſario ɔ̃ñs. ſi illud exteri⁹ fa
cere ē neceſſariũ. Si aũt ſeqtur neceſſario vult h extrinſe
cum. ergo nõ impeditũ facit hoc. tũc Ar. nullũ effectũ po
neret: niſi a cauſa p⁹s determinata ad ipm̃ p⁹s natura q̄
ipſum pducat. excepto ſolo velle: qd̄ ſeqtur appꝛehẽſiõeꝫ
oppoſitorũ ⁊ determinat ſm ipꝫ reſpectu ſequẽtiũ extra.
Sic poſſet exponi illud qd̄ eſt in fine ca. 4ᵗ. pꝛpter qd̄ nꝫ ſi T. c. io.
oppoſita vult neceſſario faciet ⁊c. quare. n. nõ ſeqtur h de
volũtate: ⁊ tamẽ p⁹s arguit in p̄ncipio. c. de potẽtia rõna/ T. c. 3.
li. q̄ ipſa ſiml' faciet. ſ. oᵗᵃ vr̄ bona dñã: qꝛ ſic faciet: ſicut fa ⁊ io.
ciendi habꝫ potentiã: nõ autem ſicut habꝫ potentiã faciẽ/
di. potẽtia aũt rõnalis icõpleta ipſa ex ſe: vt dcm̃ ē: ē na/
turalis reſpectu oppoſitorũ. ideo q̄tũ ē ex ſe nõ tm̃ ſimul
oppoſitorũ: ſed etiã oppoſitorũ ſiml'. Et ideo ſi ipa ex ſe fa/
ceret illa ſimul faceret cõtinua. ly. faceret cum non aũ ſic:
ſicut ſol eſt oppoſitorum ſimul in diuerſis receptiuis. ⁊ ſil'
faceret illis appꝛoximatis. ⁊ ſi eẽt illorũ eq̃l'r ⁊ tm̃ modo
aliqd̄ idẽ paſſum eque receptiuũ amboꝝ eſſet ſibi appꝛo/
ximatũ nihil faceret: vel ſiml' in illo oppoſita. ita h. ¶ Cõ
tra. itellectus nõ eſt equal'r oppoſitorũ. ergo ageret ſꝫ vir
tutem foꝛtioꝛẽ. ¶ Rñõ. per notitiã vnam que ē habitus
⁊ puationis nõ eſt equal'r iſtorũ: ſed hui⁹ per ſe: ⁊ illius per
accidẽs: ſed p duas notitias poſitiuas põt eſſe cã oppoſito
rum. ¶ Cõtra. quomõ valꝫ ɔ̃ña Ariſt. de nõ equal'r. Non
ſic aũt de volũtate. ſi enĩ ē oppoſitorũ virtual'r ſimul ē co/
rum: ſed nõ eorũ ſimul: qꝛ nõ eſt eorũ mõ nature: ſꝫ potẽs
ſe determinare ad alterutrũ ante alterũ. ⁊ ideo ſic faciet.
¶ Hoc mõ poſſet foꝛte 4ᵐ cap. exponi: q̄ multum eſſet p
voluntate. licꝫ aliquid videatur ibi contra voluntatem.
¶ Sed cõtra. quare ſaltẽ vocat ita frequẽter potẽtiã ra/
tionalẽ itellectũ. ⁊ nõ ſic volũtatẽ: licꝫ inuat ſm predicta.

pōt dici q̄ actus itellectus p̄mus eſt cōioꝛ actu volūtatis ⁊ nobis notioꝛ. Ar. autez de manifeſtioꝛibus ſepius locutus eſt. vnde de volūtate pauca dixiſſe īuenitur: quamuis ex dictis eius aliqua ſequātur in q̄bus ꝯn̄ter dixiſſet ſi ita conſideraſſet. ¶ Tertiū cōtra Ar. īductum verum ꝯcludit. ſ. q̄ notitia ſimplicis apprehēſionis vtriuſq̄ contrarij eſt ꝓpria ſibi. ⁊ per ſpeciē ꝓpriam: notitia tamē diſcurſiua quia vnum eſt p̄us naturalr̄ alio pōt eſſe p̄ncipium cogno
T.c.85. ſcēdi aliquid de illo. ⁊ ſic poteſt exponi illud p̄mo de aīa. rectum eſt iudex ſui ⁊ oblīq. iudiciū. n. nō ꝑtinet ad ſimplicem apprehēſiōez: ſed ad collationem complexoꝝ. quātum enī ad notitiā ſm̄ quid vnum pōt ſimplici app̄hēſione apprehēdi per ſpeciē alterius: quātum. ſ. ad priuationē quā includit: non quidem intra ſuam eſſentialez rationē. ſed concomitanter. ¶ Primo ergo modo contrarioꝛum eſt notitia eadē vnius formalr̄ ⁊ alteri⁹ virtualr̄: ſicut p̄ncipij ⁊ cōcluſionū. ⁊ ſi aliqua volitio. puta forte electio prexigat iudiciū aliq̄d de eligēdo pōt vnuz cōtrarioꝝ per alterū cognoſci: quo ad illā notitiā: licz ꝯ illud iudiciū quandoq̄ eligat. Scḋo mō eſt eadē notitia contrarioꝛū vnius ſm̄ q̄d alteri⁹ ſimplr̄: ⁊ iſta ſufficit ad hoc q̄ volūtas velit alterutrū ꝯrioꝛum īquātū oſ̄dit̄ per illā notitiā. ⁊ ſic pōt in cōtraria. ergo ⁊ ſimplr̄: q2 nō repugnāt ab̄ꝭ: niſi ratione ꝓuatiōis talis. nō aūt in rōne volibilis: vt videt̄ q2 vtrunq̄ īquātum poſitiuū videt̄ volibile. ¶ Si dicat̄ q̄ po⁹ rōnalis valz ad oppoſita: niſi determinet̄ ad vnū. ⁊ tūc non. ¶ Cōtra. ex hoc ſeq̄tur q̄ nō eſt dr̄ia īter potentias rōnales ⁊ irrōnales. q̄tū ad hoc q̄d ē poſſe in oppoſita. ꝯn̄s eſt ſl̄m ex iſto. 9. metaphyce. ergo ⁊ a͞n̄s. ꝓbatio ꝯn̄e. po⁹ irrationalis tā actiua q̄ paſſiua: vt ē poꝛ naturalr̄ actu deter/
ca.2° minate pōt in oppoſita: vt p3 ex Ar. ⁊. p̄yer⁹. ⁊ Boe⁹. 6°cōmētarij ſuper eundē. editiōe ſcḋa. vbi ponit ex̄m̄ de aqua q̄ pōt frigefacere ⁊ calefacere. ¶ Itez ſi nō poſſet in oppoſita q̄n̄ eſt actu determinata. hoc ē in illo inſtanti. ⁊ pro illo nullus effect⁹ actuās eſſet actu cōtingēs. ꝯn̄s eſt ſl̄m. ergo
ca.6° ⁊ a͞n̄s. falſitas ꝯn̄tis p3 ꝑ ph̄m ꝑ p̄yer^{ae}. vbi vult q̄ hec ꝓpoſitio eſt nec̄ia. omne q̄d ē q̄n̄ eſt neceſſe ē eē: q2 aliq̄d eſt cōtingēter. ꝓbatio ꝯn̄e. effect⁹ nō dr̄ contingēs in potētia: niſi rōne cāe potētis in oppoſitū. ergo nec in actu effect⁹ cōtingēs niſi cā actu cāns actu poſſet in oppoſitū ꝓ illo nūc pro quo cauſat ip̄m. Sed ꝑ te tūc nō pōt: cū pro tūc ſit determinata. ergo. ¶ Si dicas effect⁹ dicitur ꝯtingēs: q2 poteſt nō fieri. ¶ Cōtra p̄us nō fuit ens: ergo nec p̄ius actu effectus cōtingēs. loq̄tur. n. nūc de cōtingētia: ꝓut eſt modus ētis in actu q̄n̄ ē in actu. ⁊ pro illo nūc ꝓ quo ē in actu ¶ Itē q̄d cōuenit alicui ꝑ ſe ⁊ p̄mo ei⁹ oppoſitū nō ꝯuenit ei per ſe: nec ꝑ accn̄s ipſo ma^{tc}. aliogn̄ demr̄atio ꝓpter q̄d ꝯcludēs paſſionē de ſubo nō eſſet ex neceſſarijs. ſed poſſe in oppoſita ꝯuenit po^{e} rōnali ſm̄ ſe ⁊ p̄mo: vt ꝓpria paſſio potētie rōnalis īquātum rōnalis: nā per hoc diſtinguit̄ ab irrōnali. 9. metaphyſice. g̃ ⁊c̄. ¶ Itē. deus p̄deſtinatū pōt nō p̄deſtinare in illo ⁊ ꝓ illo nūc ꝓ quo p̄deſtiauit nō obſtāte determinatiōe volūtatis ſue ꝑ actuz p̄deſtinādi ſm̄ oēs. ergo determinatio nō tollit poſſe in oppoſita.

Ad argumenta p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū p3 q̄ potētia rōnalis ꝓut dr̄ voluntas eſt cōtrarioꝝ nō ſimul fi^{dor}: ſ3 pōt ſe determinare ad alterutrū: nō ſic itellect⁹. Cū arguit̄ ꝯtra. poſſum nūc nō ſedere nūc. ſuppoſito q̄ ſedeā. Dico q̄ in ſenſu cōpoſito ꝓpoſitio de poſſibili cōponēdo oppoſita ē falſa: q2 notat potentiaz eē ad oppoſita ſil̄ in ſenſu diuiſo. Diceret aliq̄ q̄ q̄ndo ē ſeſſio ē neceſſario. iuxta illud ꝑ perhier. Omne q̄d eſt q̄n̄ eſt ⁊c̄. ⁊ nihil pro tūc poſſe: ſed tm̄ pro iſtanti poꝛi ꝓ quo potuit nō foꝛe nūc. Et iſti nō vident̄ q̄ poſſint ſaluare voluntatē nūc eē potentiā ad oppoſituz eius q̄ ieſt. hui⁹ po^{is} abſurditas p3. ſ. q̄ neceſſitas ⁊ cōtingētia nō ſint ꝓprie cōditiones entiū q̄n̄ exiſtūt: ſed tūc neceſſitas ⁊ contingētia nūq̄: q2 q̄n̄ nō ē: nec ē nec̄ario nec cōtingēter. Quomō aūt illa auctoꝛitas p̄mi phier. ꝓ illis nō facit ꝑpter fallaciā cōſequētis ⁊ figure dictiōis. ⁊ ꝓpter ſm̄ q̄d ⁊ ſimplr̄: plixuz eēt nūc explicare. ¶ Pōt dici alr̄ q̄ voluntas q̄n̄ ē in aliq̄ volitiōe. tūc cōtingēter ē in illa. ⁊ i^{a} volitio tūc cōtingēter eſt ab ipſa. niſi eniz tūc nūq̄: q2 nūq̄ alias ē ab ipſa. ⁊ ſicut illa cōtingēter ieſt ita volūtas. tūc eſt potētia potēs reſpectu oppoſiti. ⁊ pro tūc in ſenſu diuiſiōis. nō. ſ. q̄ poſſit illud oppoſitū ponere ſimul cū iſto: ſ3 q̄ poſſit illud oppoſituz ponere in h̄ iſtāti nō ponēdo illō aliud in hoc iſtāti: q̄d tn̄ aliud diuiſim ponit in hoc iſtanti: ⁊ hoc nō nec̄io: ſed ꝯtingēter. ¶ Ad 2^{m} ſi arguitur de volūtate. dico q̄ illa pōt in actū nulla determinatione in ipſa p̄intellecta actui. ita q̄ p̄ma determinatio ⁊ tp̄e ⁊ nā eſt in pōne actus. Et ſi tunc de ipſa accipiat̄ in nihil pōt niſi p̄us determinata: ſl̄m eſt. Si aūt arguit̄ de itellectu cognoſcēte oppoſita. tūc verū eſt q̄ reſpectu extriſeci nō pōt aliq̄d: niſi determinet̄ aliūde: q2 ex ſe eſt illoꝝ ꝑ modū nāe nō potēs ſe ad alterū determinare: vel q̄ ambo aget vel nihil. Et ſi de itellectu cōcludat̄ q̄ nō ē ſufficiēs potētia rōnalis. cōceditur iuxta p̄dicta. imo ſi ſol per impoſſe eſſet cū v̄tutib⁹ iferioꝛib⁹ ſiue volūtate nihil vnq̄ fieret niſi determinate mō nāe. ⁊ nulla eſſet potētia ſufficiēs ad faciendū alterutrū oppoſitoꝝ. ¶ Ad tertiū dicit̄ q̄ poteſt h̄re actū circa oppoſita q̄ ſub ſunt ſuo p̄mo obo: q̄ q̄tum ad actū volēdi ponit̄ bonū verū vl̄ apparēs: nō eſt aūt circa oppoſitū ſui p̄mi obiecti q̄d ponit̄ malū īquantū malū. Silr̄ de actibus ponit̄ q̄ oppoſitos pōt h̄re. ſ. velle ⁊ nolle circa illud in quo pōt aliq̄d inueniri de rōne p̄mi obiecti vtriuſq̄ act⁹. ſ. aliq̄d boni ⁊ aliq̄d mali in fine vltimo nihil īuenit̄ de malo. ⁊ reſpectu ei⁹ videtur aliq̄ ponere q̄ nō ſit potētia rōnalis. Silr̄ vn̄r ponere q̄ per habitū aliquē poſſit īmobi^{ri} reſpectu alioꝛum aliquoꝝ a fine vltimo. Diſcuſſiōez iſtoꝝ. ⁊ an circa finem determinet̄ ad velle. ⁊ circa malū inq̄tū malū ad nolle. h̄ omitto querere. ¶ Ad 4^{m} ar^{m} de ſole p3 ſupra ad reſponſionē ad p̄mū obm̄ contra Ar. ¶ Ad q̄ntū dici pōt iuxta p̄n^{m} p̄mi articuli q̄ frigus nūq̄ facit ad eē ca^{rio}: facit tamē aliq̄d: quo facto aliq̄d aliud pōt magis calefacere. puta cōſtringit: ne caloꝛ iterioꝛ diffūdat̄. ⁊ ita caloꝛ vnitus magis calefacit. ¶ De ꝓiectione pile licz ſit aliqua contrarietas in motu reflexo ad motū rectū quāta reqrit̄ inter vbi terminātia motū localē: nō eſt tamē cōtrarietas formalis: q2 violēter mouēs aliq̄d ad vbi mouet ad omne vbi poſſibile acqri per illū motū. ſi ī directū pōt ſic mo¹. ſi nō redit. ⁊ hoc donec factus fuerit mot⁹ ꝓportiōatus violētie mouētis. ¶ Hec ⁊ alia queciq̄ in radijs reflexis ⁊ fractis qualis eſt in rationalis cōtin^{ua}. ⁊ etiā ali⁹ nullā talem indr̄ias ponūt in aliqua potētia irrōnali qualis ē in rōl̄ı. ¶ Ad vltimū abſq̄ exceptiōe. oēs potētie paſſiue ex ſe ſunt cōtradictionis: ſ3 ſi forma neceſſario ens neceſſario depēderet ad mā3 compoſitā: eſſet īcoꝛruptibile: ⁊ materia nec̄io eēt ſub illo actu: ſed nō ex neceſſitate ex parte ſui: ſ3 ex forma. Actiue vero ſunt cōtradictiōis. ſicut exponit Ar. ꝑ adeē ⁊ nō. Et ſi itelligat̄ de paſſiuo approximato ⁊ nō approxiato. ſic omnis actiua: cui⁹ actio depēdet a paſſo poteſt eē cōtradictiōis nō ex ſe: ſed aliūde. Si itelligitur de impe^{tc}. ſic omnis actiua naturalis coꝛruptibilis eſt īpedibilis etiaz ꝑ cāz naturalē aliā actiuā: ſed nulla naturalis ex ſe h3 poſſe oppoſitas actiones circa idē elicere: ſeu ex ſe agere ⁊ non agere quomō potētia rōnalis eſt cōtrarietatis vel cōtradictiōis. Ideo illa ꝓpoſitio nō facit cōtra itentiōem Ar. aſſignantis differentiam p̄dictam.

¶ Expliciunt queſtiones metaphyſicales Fratris Joānis Scoti Doctoꝛis ſubtiliſſimi oꝛdinis Minoꝛum.

Tabula

Tabula.q. libri metaphyce doctoris ſubtilis Scoti.

Prefatio In qua exponitur illa ppō. Oēs hoīes nā͂ ⁊c. Car. 2.

Queſtiones pmi libri.

pma Utrū ꝓprium ſubiectuʒ metaphyſice ſit ens īquātum ens ⁊c. 2.
2. Utrum h̄ ſit vera. oēs hoīes nā͂ ſcire deſiderāt. 7.
3. Utrum prudētia ſit in brutis. 8.
4. Utrum ex experimētis generetur ars. 8.
5. Utrum exptus ſolū nō hn̄s artē certi⁹ operet̄ ⁊c. 11.
6. Utrum actus ⁊ omnes generationes ſint circa ſingularia. 11.
7. Utrum metaphyſica ſit practica. 12.
8. Utrum ſpeculatiua ſit nobilior practica. 13.
9. Utrum ad metaphyſicum īquantū talis per ſe pertinet cōſiderare oēs qditates ⁊c. 13.
10. Utrum vniuerſaliora ſint nobis difficiliora ad cognoſcendum. 14.

Queſtiones ſecundi libri.

pma Utrum pma pncipia cōplexa q̄ ſunt. de q̄libet affir⁹ ⁊c. ſint nobis nāl'r ⁊c. Car. 14.
2. Utrum difficultas cognoſcendi res ſit ex parte intellectus noſtri. 14.
3. Utrum ſubē imāles poſſint itelligi a nobis ⁊c. 15.
4. Utrum ſit neceſſe ponere ſtatum in omni genere cauſarum. 17.
5. Utrum ſit ꝓcedere in ifinitū in effectibus ⁊c. 17.
6. Utrum ifinitum poſſit cognoſci a nobis. 17.

Queſtio tertij libri.

pma Utrum genus predicetur per ſe de differentia. Car. 20.

Queſtiones quarti libri.

pma Utrum ens dicat̄ vniuoce de oībus. Car. 20.
2. Utrum ens ⁊ vnū ſignificēt eandē nām. 22.
3. Utrum hoc principium. īpoſſibile eſt idem ſimul eē ⁊ non eſſe ſit firmiſſimum. 24.
4. Utrum iter cōtradictoria ſit medium. 25.
5. Utrum ps pōt ſupponere ꝓ toto cui⁹ ē pars. 26.

Queſtiones quinti libri.

pma Utrum finis ſit pn̄ᵐ ⁊ cā. Et vtrū ſit cā ipſi agēti. Et vtrū maxima cauſa. Car. 26.
2. Utruʒ opʒ cauſaʒ particularē in actu ſingularē. ⁊c. ſit' eſſe ⁊ non eſſe. 27.
3. Utrum neccīa habeāt cām ſui eſſe. 27.
4. Utrum diſio vnius imediate poſita ſit ꝯueniēs. 28.
5. Utrum ens ſ̄m ſe communiter diuidatur in. 10. genera generaliſſima. 28.
6. Utrū mēbra diuidētia diſtinguant̄ eſſential'r. 29.
7. Utruʒ poſſibile ſit aliqua accidentia tm̄ numero differentia eſſe in eodem ſubō. 31.
8. Utrum hec ſit ratio cōmunis pōris: ꝙ pus eſt: qð eſt principio propinquius. 33.
9. Utrum ꝓpria rō qditatis ſ̄m ꝙ generaliſſimuʒ ſit diuiſibilitas vel ratio mēſure. 33.
10. Utrum quantitas qua motus eſt quātus formaliter ſit tempus. 35.
11. Utrum relatio ſit aliqua res cui cōuenit modus eēndi ad aliud. 35.
12. Utrum philoſophus conueniēter ponat. 3. modos relationis ſiue relatiuorum. 38.
13. Utrum 3⁹ modus diſtinguatur a ſcdō. 39.
14. Utrum idem referatur ad duo. 39.

Queſtiones ſexti libri.

pma Utrum iſta diuiſio ſit ſufficiēs. ſ. ſcie in. 3. ſ. diuinam. phyſicā: ⁊ matᶜᵃᵐ. Car. 40.
2. Utrum de ente per accñs poſſit eē ſcīa. 43.
3. Utrum ens verum debʒ excludi a conſideratiōe metaphyſici. 44.
4. Utrum metaphyſica ſit de ente ⁊c. 46.

Queſtiones ſeptimi libri.

pma Utrum inherentia ſit de eſſentia accidentis. Car. 46.
2. Utrum ſubſtantia ſit primum omnium entium tempore. 47.
3. Utrum ſubſtantia ſit primum omnium entium in cognitione. 48.
4. Utrum ſubſtantia ſit primum omnium entium diffinitione. 48.
5. Utrum materia ſit ens. 48.
6. Utrum forma ſit prior compoſito ⁊ materia. ⁊ vtruʒ magis ens vtroqʒ. 49.
7. Utrū qð qd ē ſit idē cū eo cuius eſt. 49.
8. Utrum mā͂ per ſe generetur. 50.
9. Utrum forma per ſe generetur. 50.
10. Utrum compoſitū generetur primo ⁊ per ſe in omni genere. 50.
11. Utrum ratio philoſophi cōtra platonem de ydea valeat ⁊c. 51.
12. Utrum in materia rerum naturaliuʒ ſit aliqua pars forme generandi. 52.
13. Utrum natura lapidis de ſe ſit h̄. vel per aliquid extrinſecum. 53.
14. Utrum ſingulare per ſe itelligatur. 56.
15. Utrum ſingulare ſit ꝑ ſe itelligibile a nobis. 57.
16. Utrum in rebus materialibus materia ſit pars quiditatis rei. 58.
17. Utrum differentia diuiſiua generis iferioris icludat differentiam diuiſiuā pmam. 59.
18. Utrum vl'e ſit aliqd in rebus. 59.
19. Utrum ꝯceptus gn̄is ſit alius a cōceptu dr̄ie. 61.
20. Utrum partes organice aīalis habeāt diſtinctas formas ſpecie differentes. 62.

Queſtiones octaui libri.

pma Utrum accidens ſit forma ſimplex. Car. 63.
2. Utꝝ forma accidentalis ſuſcipiat magis ⁊ min⁹. 64.
3. Utrum forma ſubalis ſuſcipiat magis ⁊ min⁹. 65.
4. Utrum ex mā͂ ⁊ forma fiat per ſe vnum. 69.

Queſtiones noni libri.

pma Utrum potētia ⁊ actus opponātur. Car. 70.
2. Utrum opponātur relatiue. 70.
3. Utrum ſufficiēter diuidat̄ poᵃ: vt eſt pn̄ᵐ ⁊c. 72.
4. Utrum deſcriptiōes potentiarum bn̄ aſſignētur. 72.
5. Utrum potētia actiua ⁊ paſſiua īquantū pōt eēntial'r pncipiato icludat eēntial'r aliquē reſpectum. 74.
6. Utrum potētia actiua fūdetur in quolibʒ ente. 75.
7. Utꝝ relatio potentie actiue fundetur imediate in aliqua forma ſubſtātiali. 75.
8. Utrum aliqua qualitas prime ſpēi ſit poᵃ actiua. 75.
9. Utrum potētia poſſit terminari ad qðlibet. 75.
10. Utrum poᵃ paſſiua ſit in quolibʒ ente. 76.
11. Utrum potētia paſſiua poſſit terminari ad quodcunqʒ ens cauſatum. 76.
12. Utrum poᵃ paſſiua diuidat̄ in naturalē ⁊ obediētialē: ſiue ſupnālē ⁊ violentā. 76.
13. Utrum potentia paſſiua diuidatur in de qua. ſiue ex qua ⁊ in qua. 77.
14. Utrum aliqd pōt moueri a ſeipſo. 77.
15. Utrū dr̄ia quā aſſignat Ar. iter potētias rōnales ⁊ irratiōales ſit cōueniens. ſ. ꝙ ille ſunt oppoſitorum: alie vnius oppoſiti. 80.

FINIS.

❡ Subtiliſſimi Doctoris Magiſtri Joãnis Duns Scoti Ordinis Minorũ. De pmo omniũ rerum principio Tractatus ſingularis ac ꝓpe diuinus Incipit.

Primum rerum principiũ mihi ea credere ſapere ac proferre cõcedat que ipſius placeãt maieſtati: ⁊ ad eius cõtemplationem eleuẽt mentes nr̃as.

CAPITULUM PRIMUM.

Domine deꝰ nr̃ Moyſi ſeruo tuo de tuo noĩe filijs iſrael ꝓponẽdo a te doctore veraciſſimo ſciſcitãti: Sciens quid de te poſſet cõcipere itell'ꝰ mortaliũ nomẽ tuũ benedictũ referãs reſpondiſti. Ego ſum q ſuz. Exo. 3. Tu es verũ eẽ: tu es totũ eſſe: hoc credo. hoc ſi mihi eſſet poſſibile ſcire vellẽ. Adiuua me dñe ingrentẽ ad quantaz cognitiõem de vero eẽ qđ tu es poſſit ꝑtingere rõ nr̃a naturalis ab ente: qđ de te ꝑdicaſti ichoãdo. ❡ Quãuis aũt entis ſint plurime paſſiones: q̃rũ cõſideratio valeret ad ꝓpoſitũ proſequendũ: Tñ de ordine eẽntiali tanq̃ de meꝰ fecũdiori pmo ꝓſequar iſto mõ. ❡ In pmo. c. quatuor diuiſiões ordinis pmittã ex qbus colliget quot ſunt ordies eẽntiales. Manifeſtatio vero diuiſiõis tot reqrit. pmo vt diuidẽtia notificentur: ⁊ ſic oſtẽdãt cõtineri ſub diuiſo. ſecũdo vt diuidentiũ repugnãtia declaretur. tertio vt ꝓbet diuidẽtia euacuare diuiſum. Primũ fiet in hoc. c. alia in ſecũdo. hic igit diuiſiões narrãdo ponã ⁊ rõnes diuidẽtiuz aſſignabo. ❡ Accipio aũt ordinẽ eſſentialẽ nõ ſtricte vt qdaz loquunt dicẽtes poſterius ordinari ad pus. Sed pus vel pmũ eſſe ſupra ordinẽ. ſed cõiter put ordo ẽ relõ equiperãtia dicta de pori reſpectu poſterioris. ⁊ ecõuerſo prout. ſ. ordinatuz ſufficienter diuiditur per prius ⁊ poſterius. Sic igitur quandoq̧ de ordine: quandoq̧ de prioritate ⁊ poſterioritate fiet ſermo.

Dicendum igit pmo q ordo eſſentialis videt primaria ſui diuiſione diuidi: ſicut equocum in equocata. ſ. in ordinẽ eminẽtie. ⁊ in ordinẽ dependẽtie. pmo mõ pus dicit eminẽs: ⁊ poſterius exceſſum. ❡ Et vt breuiter dicat. Quicquid eſt nobilius ⁊ perfectius ſm eſſentiam eſt ſic pus. hoc modo prioritatis probat Ariſto. T. c. 15. 9ᵒ meta. actũ eẽ porẽ potẽtia. vbi illũ pus vocat ſm ſubam ⁊ ſpẽm. quecũq̧ ingt generatione ſunt poſteriora illa ſpecie ⁊ ſuba ſunt pora. ſcđo mõ pus dicit a quo aliqd dependet: ⁊ poſterius qđ depẽdet ab illo. ❡ Huius poris hãc in T. c. 16. telligo rõnẽ: quaz etiã Ariſt. 5. meta. teſtimonio plõnis oñdit. pus ſm naturã ⁊ eſſentiã ẽ illud qđ contingit eſſe ſine poſteriore: nõ ecõuerſo. qđ ita itelligo: q licz pus neccario eſſet poſteriꝰ: ⁊ ideo ſine ipſo eẽ nõ poſſit. hoc tamẽ nõ eſt: qr ad eẽ ſuũ egeat poſteriori: ſed ecõuerſo: qr ſi ponat non eẽ poſterius. nõ minus pus erit ſine iclũſione cõtradictionis: nõ ſic ecõuerſo: qr poſteriꝰ eget pori: quã idigentiã poſſumus depẽdentiã appellare: vt dicamus. oẽ poſteriꝰ eẽntialiter a pori neceſſario depẽdere: nõ ecõuerſo. lz quãdoq̧ poſteriꝰ neceſſario ſequat illud pus. Et quãuis iſta poſſint dici pus ⁊ poſterius ſm ſubam ⁊ ſpẽm: ſicut alia dicta ſunt: tamẽ ad diſtincte loquendũ dicũtur pus ⁊ poſterius ſm dependẽtiã ordine bz eminẽtiã in diuiſo manẽte ſubdiuidẽdo ordinẽ dependentie: qr depẽdens aut ẽ cauſatũ. ⁊ illud a quo depẽdet eſt cã eiuſdẽ: aut depẽdẽs eſt cãtum remotius alicuiꝰ cauſe. ⁊ illud a quo depẽdet eſt cãtũ ꝓpinquius eiuſdẽ cãe. ❡ Ratio pmi mẽbri huiꝰ diuiſiõis ſcđe ſatis nota eſt. Et q illud cõtinet ſub diuiſo. pz. n. qd cã. qd cauſatũ. ⁊ q cãtũ eſſentialr depẽdet a cauſa. ⁊ q cã eſt a q̃ eſſentialr depẽdet ſm rationẽ ſupapoſitã poris h diuiſi. ❡ Sed ſcđm mẽbruz huius ſecũde diuiſiõis. nec in ſe pz. nec qualr ſub diuiſo ꝯtinet. ❡ Primũ declarat ſic. ſi eiuſdem cãe ſint duo effectꝰ: quorũ vnus pus ⁊ imediatius natus eſt cãri ab illa cauſa. alius aũt nõ niſi iſto imediatiore iam cauſato: dico iᵐ aliũ eſſe poſterius cauſatum reſpectu eiuſdẽ cauſe: ⁊ imediatiorẽ iã cauſatũ pus cãtum. h eſt rõ huiꝰ mẽbri. ❡ Ex hoc ſecũdo oñdo q ꝯtinetur ſub diuiſo q. ſ. effectus remotior depẽdet eſſentialr a ꝓpinquiore. tum qr nõ põt eſſe illo nõ exiſtẽte. tũ qr illa cauſalitas cãe reſpicit illa ordinate. ergo ⁊ ecõuerſo illa hñt ordinẽ eſſentialẽ iter ſe: vt cõparãtur ad tertium qđ ẽ cã amborũ. ergo iter ſe abſolute. tũ tertio: qr cã talis nõ itelligit eẽ ex ſe: niſi cã ꝓpinqua ſolius effectus ꝓximi. ⁊ illo non cãto itelligitur: quaſi remota cauſa reſpectu alioꝝ. Sed illo iam cãto itelligitur vt ꝓxima reſpectu ſecundi. a cã aũt remota preciſe iquantũ remota nõ eſt cauſatũ. ergo ſcđm depẽdet a cauſa: que poſuit ipm ꝓpinqus i eſſe. ergo ab eẽ ꝓpinquiore. ❡ Iſtius ſecũde diuiſiõis vtrũq̧ membrũ ſubdiuidit. ſubdiuidẽdo pmo ſcđm: qr iã ꝑdictis ꝯſonat. Nã pus qđ ẽ cãtum ꝓpinquis cauſe: nõ tñ dicit qđ eſt ꝓpinqus cauſe ꝓxime vtriq̧: ſed etiã remote. puta ſi ꝓxima cã vnius cauſati ſit a. que nõ ſit aliquo mõ cauſa alterius. ſ. b. ſz aliq̃ alia cã por eſt cauſa b. ꝓxima. ⁊ ẽ remota cauſa illiꝰ: cuiꝰ alia cauſa eſt ꝓxima. Adhuc iter iſta cauſata erit ordo eſſentialis: vt cãti poris ad poſteriꝰ cauſatũ. Et h ſi cãlitas cãe cõmunis amborũ ſm eſſentialẽ ordinẽ illa reſpiciat vt cauſata. ❡ Secundum membrum huius diuiſionis minus videtur eſſe ſub diuiſo. hoc antez ſic ꝓbatur. Nam vtrũq̧ cauſatũ reſpectu tertij qđ ẽ cauſa iſtorũ eſſentialr ordinatur. ergo ⁊ iter ſe. ❡ Tũc etiã cauſa ꝯmunis. q. remota cã itelligit reſpectu poſterioris pore nõ cauſato. ❡ Tũc etiã poſterius nõ põt eſſe ſine pori. ❡ Primũ membrũ ſcđe diuiſionis qđ ẽ cauſa famoſe ſubdiuidit in. 4. cauſas ſatis notas. finalẽ. efficiẽtẽ. materialẽ ⁊ formalẽ. ❡ Et poſterius ſibi oppoſitũ ſimilr ſubdiuidit in. 4. ſibi correſpõdẽtia. ſ. in ordinatũ ad finez: qđ vt breuiter loquar dicat finitum: ⁊ in cauſatũ ab efficiẽte qđ dicat effectuz. ⁊ in cauſatum a mã: qđ dr materiatũ: ⁊ in cãtũ p formã qđ dicitur formatum. ❡ Ratiões diuidentiũ huius diuiſiõis hic tranſeo. qr alibi diffuſius hec tractaui: ⁊ iferius quãdoq̧ tangetur quando materia id requiret.

❡ Huius articuli fructũ ſummatũ colligo. Ordo eẽntialis per ſex ordines diuidẽtes euacuat. ſ. per quatuor ordines cauſe ad cauſatũ. ⁊ per vnũ cauſati ad cauſatũ cõprehẽdẽdo hic ſub eodẽ duo mẽbra tertie diuiſiõis. ⁊ per vnũ eminẽter ad exceſſum. harũ diuiſionũ oſtenſio duo adhuc oñdi reqrit. ſ. q mẽbra cuiuſlibz iter ſe repugnẽt. ⁊ q euacuant rõnẽ diuiſi: que duo in ſequẽti. c. quantuz opus erit ad ꝓpoſitũ: oſtendet: ⁊ in quo etiã quedã generales ꝓpões neceſſarie ꝓponent. Et ꝑdicti ordines ⁊ extrema ſm neceſſariã vel nõ neceſſariã concomitantiã cõferentur: qr dictorum cõparatiões ad ſequẽtia bene valent.

Concluſiones ſecundi capituli ſequentis. ADDI

❡ Nulla oĩno res eſſentialẽ ordinẽ bz ad ſe. ꝯclo. pᵃ.
❡ In quocũq̧ ordine eẽntiali ẽ circulus ipoſſis. ꝯclo. 2ᵃ.
❡ Qđ nõ eſt poſterius priore nec poſteriore. ꝯclo. 3ᵃ.
❡ Qđ nõ ẽ finitũ nõ eſt effectum. ꝯclo. 4ᵃ.
❡ Qđ non eſt effectum nõ eſt finitum. ꝯclo. 5ᵃ.
❡ Qđ nõ eſt effectum nõ eſt materiatũ. ꝯclo. 6ᵃ.
❡ Qđ nõ eſt materiatũ nõ eſt formatum. ꝯclo. 7ᵃ.
❡ Qđ nõ ẽ cauſatum a cauſis extrinſecis nõ eſt cauſatuz a cauſis itrinſecis. ꝯclo 8ᵃ.
❡ Quatuor genera cauſarum in cauſando idem eſſentialiter ordinantur. ꝯclo. 9ᵃ.
❡ Si duo cõparantur ad eandez cauſam: aut igitur proximam aut remotam. ꝯclo. 10.
❡ Nõ oẽ cauſatũ cãe propĩqus ẽ cã cãti remotioris. ꝯ. 11.

¶ Nihil depēdet eſſentialr̄ niſi a cauſa vel a cauſato ꝓpinquiore alicuius cauſe. ꝯcl'o. 12.

¶ Nō oē exceſſuꝫ depēdet eētialr̄ ab eminēte. ꝯ. 13.

¶ Non omne depēdens eſt exceſſum ab illo a quo dependet. ꝯcl'o. 14.

¶ Nunꝗ̄ p̄lalitas ponēda eſt ſine necītate. ꝯcl'o. 15.

TIO ¶ Omne finitū eſt exceſſum. ꝯcl'o. 16.

¶ De dictis quatuor diuiſiōibus oſtēdēdis. ⁊ de extremis dictoꝝ ordinū eētialiū cōparādis h̄ ꝓſeq̄'. CAP. II.

Domine deus noſter qui doctorē venerabilem Augu[m]. de te trino ſerioſe ſcribentē infallibilr̄ docuiſti: qḋ ipſe in p̄mo de tri. ſcripſit dicēs. Nulla res oīno eſt que ſeipaꝫ vt ſit gignat. Nōne tu nobis eque certitudinaliter ipreſſiſti hanc ſimilē veritatem.

p̄ma ꝯ. ¶ Qꝫ nulla oino res eētialē ordinē h̄ꝫ ad ſe.

¶ Nam de ordine eminētie qḋ ipoſſibilius ꝗ̄ idē ſeipꝫ excedere ſm perfectionē eſſentialē. De alijs ſex ordinibus. qḋ ipoſſibili⁹ ꝗ̄ idē a ſe depēdere ꝗ̄ ſine ſeipſo poſſe eē ꝫ itell'm hui⁹ ſupius aſſignatū. hoc ēt cōſonat veritati.

2ª. ꝯ. ¶ Quia in quolibꝫ ordie eſſentiali eſt circulus impoſſibilis.

¶ Quia qcqd eſt p̄us priori. eſt prius poſteriori. ſeqtur oppoſitū p̄me ex ſcḋa negata. Idē etiā erit p̄us ⁊ poſteri⁹ eodeꝫ ⁊ perfectius ⁊ minus perfectū codē. ⁊ depēdens ⁊ indepēdens reſpectu eiuſdē. que lōge ſunt a vero. hūc circu-

T. c. 6. ⁊ inde. lum excludit Ar. a demōſtrationibus. p̄ poſterioruꝫ. nec minus ipoſſibilis eſt in rebus. ¶ Juxta hāc ſecundam regulam explico quandam que a p̄ma probatur. ⁊ in ipſa ſatis icluditur: quia iferius vtar ipſa.

3ª. ꝯ. ¶ Quod non eſt poſterius priore nec poſterius poſteriore.

¶ Seqtur ex affirmatiua dicta. ex iſta ſeq̄r ꝙ illud qḋ non depēdet a pori. nec a poſteriori. ¶ Et vltra. qḋ nō eſt cātū cāe poris nec poſterioris: q2 poſterior in cāndo depēdet a pori cānte. Jam te deo duce dictos ſex ordines ad iuicem cōparemus. Et p̄mo. 4. ordines cauſe ad cātū. ¶ Jſtoruꝫ tamē differentiā vel in diuidēdo ſufficientiā: q2 ſatis nota videt̄ vtrūq̄. hic pretermitto ꝓſequi: q2 plixū poſſet eſſe: nec ad ꝓpoſitū neceſſario reqſituꝫ tm̄ mō dictos ordines quantū ad cōcomitantiā vel cōſecutionē ex parte cauſati in ſex cōcluſionibus comparando.

4ª. ꝯ. ¶ Qḋ non eſt finitum nō eſt effectum.

¶ Probat̄ p̄mo ſic: q2 qḋ nō eſt ab aliqua cā efficiente non eſt effectū: quod nō ē ad finē nō eſt a cā per ſe efficiēte. ergo ⁊c. maior ꝓbat̄: q2 in nullo genere per accñs eſt p̄muꝫ:

T. c. 66. ⁊ circiſ. qḋ Ariſt. ſatis exprimit. 2. ph̄y. vbi caſu ⁊ fortuna tāꝗ̄ cauſis per accñs pores ponit necīo nām ⁊ itellectuꝫ tanꝗ̄ cās p⁹ in illo genere cāe: qḋ aūt nō eſt a pori: non ē a poſteriori ex tertia iā p̄miſſa. Et loquor de his que ſolū ſunt ꝓpe effectibilia. pꝫ ergo maior. minor ſic ꝓbatur. Agens per ſe.

T. c. 49 oē agit pp̄ finē: q2 nullū fruſtra: qḋ Ar. in. 2. ph̄y. deteriat

et. ⁊. 75. de nā de qua minus videt̄ ꝙ agat ꝓpter finē: ꝗ̄ ars. ergo tale nihil efficit niſi ꝓpter finē. Probat̄ ꝯcluſio p̄ncipalis ſcḋo ſic. finis eſt p̄ma cā in cāndo. ⁊ ideo ipſum dicit Auic. cām cauſarū. qḋ etiā ꝓbat̄ rōne: quia eni finis mouet metaphorice: vt amatus. ideo efficiēs efficit formā in mā. nō aūt mouet finis: vt amatus: q2 aliq̄ cauſa cauſat. Eſt ergo finis p̄ma cā eſſentialr̄ in cāndo. hoc etiā ſic ꝓbat̄. Ariſto.

T. c. 2. 5°. metaph̄y. finē eſſe cām oñdit: quia per ipſum reſpōdetur ad qōnem factā ꝓpter qḋ. que qḋ q̄rit cām. ḡ cū p ipm .ſ. finē def̄ p̄mū ꝓpter qḋ ipſe erit p̄ma cā. Aſſumptū ꝓbatur. Queſito eni quare efficit reſpondetur: quia amat vel itendit finē. nō econuerſo. ¶ Ex p̄mitate finis tripliciter iam oñſa ſeqtur cōcluſio p̄ncipalis: q2 cuius cā nō eſt por nō ē poſterior. iuxta regulā tertiā premiſſam.

¶ Quod nō eſt effectū non ē finitum. 5ª. ꝯ.

¶ Probat̄ ſic: q2 finis nō eſt cā niſi iquantū ab ipſo tanꝗ̄ a pore eſſentialr̄ depēdet eſſe finiti. pꝫ: quia quelibꝫ cā ē ſic por iquantū cā. non aūt depēdet finitum quantuꝫ ad eſſe a fine vt ſic pore: niſi iquantum finis vt amatus mouet efficiens ad dandū ſibi eē. ita ꝙ ſicut efficiēs nō daret eē in ſuo genere: niſi iquantū motus a fine ſuo mō. Jta finis nō daret eē finito niſi mediāte efficiēte amāte fineꝫ. ⁊ dante eſſe finito in ſua cauſalitate. Nihil igit̄ cauſat finis: niſi qḋ efficit̄ ab efficiēte amāte finē. ¶ Hic ſeqtur coꝛ[m] nō tacēdum. .ſ. ꝙ imaginatio falſa eſt de fine dicentiū ꝙ illud ē cā finalis entis finiti vel effecti: qḋ ē opatio vltima. vel obm qḋ per iſtā operatiōem attingit̄. Si itelligitur ꝙ tale iquātum tale. .ſ. iquantuꝫ attingit̄ eſt cā finalis. falſum eſt: q2 illud ꝯſequit̄ eſſe effecti vel finiti: nec eē finiti depēdet eētialiter ⁊ ab illo iquantum tale. Sed pciſe illud ꝓpter qḋ amatum ab efficiēte efficiens facit aliquid eſſe quod ordinat̄ ad amatū. illud iquantū amatū ē cā finalis finiti. Quñ ꝙ tm̄ obm operatiōis vltime ē tale amatū: rōne cuius ē finalis cā. nō q2 terminus opatiōis talis nature: ſed q2 amatuꝫ a cānte illā nām. tm̄ operatio alicuius vltima. vel qḋ p ipſam attingit̄ qñꝗ̄ dr̄ finis: q2 vltimuꝫ ⁊ aliquo mō optimū. ¶ Et ita habet aliquas cōditiōes finis. Nō ergo Ar. poneret itelligentias ꝓprie h̄re cām finalē ⁊ nō efficientē: ſed vel tm̄ finē extēdēdo finē ad obm opationis optime. vel ſi ꝓprie daret ⁊ efficiēs. nō qdem per motū: nec p mutationē. q2 cauſe. 4. pertinēt ad cōſideratōem metaphyſici. ⁊ ſic abſtrahūt a ſeipſis: vt pertinēt ad ꝯſideratōeꝫ phyſici. Nec poneret p̄mū dare eis eſſe poſt nō eſſe. ſi poneret eas ſempiternas ⁊ neceſſarias: ſaltē poſt duratione. Sed poſt ordine nāe tm̄: ſicut exponit Aui. rōne creatōis. 6. metaph̄y. ca. 2. ¶ Utruꝫ aūt cauſato repugnet neceſſitas: an nō: ꝓpoſitū nō ifringit ſi poſſet aliqḋ efficiēs ſimplr̄ neceſſario cāre. ⁊ finis aliqs necario finiret. ⁊ nō ecōuerſo: ſaltē qḋlibꝫ cauſatū nō tm̄ ē poſſe: vt opponit̄ impoſſibili: ꝫ etiā vt opponit̄ neceſſario ex ſe: q2 ē terminus vel obm potentie ſue cāe: lꝫ nō ſit poſſe cōtingens: vt opponit̄ neceſſario in cōmuni ſm pħos: quia talē contingentiā a ſeparatis negaret. ¶ Pꝫ aliud coꝛ[m]. ꝙ finis nō eſt cā finalis efficiētis ſed effect⁹. vñ qḋ dicit̄ ꝙ agēs agit ꝓpter finē: nō eſt itelligendū ſuū: ſed ſui effectus. Coꝛ[m].

¶ Quod nō eſt effectū nō eſt materiatum. 6ª. ꝯ.

¶ Probat̄: quia mā de ſe eſt in potētia contradictionis ad formā. ergo nō eſt ex ſe actu: niſi per formā. ergo ab alio reducēte illā potentiā ad actū. illud eſt efficiēs: q2 idē ē facere compoſitū ⁊ mām eē in actu per formā. Prima ꝯña pꝫ: q2 potētia mere paſſiua ꝯtradictiōis nō ſe reducit ad actū. Et ſi dicas formā reducere ipſam potentiā ad actū: Uerū eſt formalr̄. ꝫ cū preintelligant̄ mā ⁊ forma nō vnita illō a quo vniūtur h̄ꝫ rōnem cauſe efficiētis quā ſeqtur actuatio formalis. Scḋo ꝓbat̄ ꝯñtia: q2 efficiēs eſt ꝓxima cā finali. ergo por mā: cui⁹ nō ē por nec poſterior. pria ꝓpoſitio hic ꝓbatur. nā mouere metaphorice: vt amatū eſt cātio finis. ſic aūt mouet efficiēs nō aliā cām. ¶ Tertio ꝓbatur: q2 cōpoſitū eſt vere vnū: ergo habꝫ aliquā entitatē vnaꝫ: que nec ē entitas māe nec forme. illa entitas vna ē cauſata nō a duabus entitatibus. p̄mo: q2 nihil vnū eſt ex pluribus niſi in v̄tute vnius p̄mo vel p̄ncipaliter. nec ab altero duorū primo: q2 vtrūq̄ illorum eſt diminutū reſpectu entitatis totalis. ergo eſt ab vno aliquo extrinſeco. ⁊ ſic patꝫ concluſio principalis.

¶ Quod non eſt materiatum non eſt formatū: ⁊ econuerſo. 7ª. ꝯ.

¶ Probatur:quia qđ nõ eſt materiatũ non eſt compoſitũ
ex partibus eſſentialibus:quia in omni ſic cõpoſito perfe-
cte vno altera pars ẽ potentialis:qꝛ nõ fit vnum per ſe: ni-
T.c.22. ſi ex actu ⁊ potẽtia.ex.7.⁊.8.metaphy.Quod igit̃ nõ habꝫ
:7.⁊ 60. partẽ per ſe potentialẽ nõ eſt compoſitũ. ergo nec forma-
⁊ circit. tum:qꝛ formatum eſt compoſitũ habẽs formã partez ſui.
T.c.15. ¶ Et ſicut argutũ eſt de mã ⁊ forma.ita põt argui de ſub
iecto ⁊ accidente ſuo modo.¶ Cõfirmat̃ iuxta illud Ar.
T.c.60. 7.metaphy.Si qd ex vnico elõ eſſet nõ eſſet niſi illud. im
mo illud nõ eẽt illud elm.ex pma ppõne huius ſcđi.c.que
eſt.Nihil eſſentialr a ſe depẽdere.ergo a ſimili:ſi qd habꝫ
tm̃ vnam partẽ eſſentialẽ nõ eſt niſi illa.imo iam nõ eſt ps
nec cauſa. ppter pmã regulã dictam. ergo oẽ cauſatuꝫ ex
aliqua cauſa intrinſeca.habꝫ etiam aliam itrinſecã cõcau
ſantem.⁊ ita pꝫ propoſitum.

8a. ꝯ. ¶ Qđ nõ eſt cauſatuꝫ a cauſis extrĩſecis nõ eſt
cauſatum ex cauſis ĩtrinſecis.

¶ Hec ex premiſſis.4.pꝫ ſatis.habꝫ tamẽ pbationes ſpe-
ciales.Prima eſt. qꝛ cauſalitates cauſarum extrinſecarũ
perfectionẽ dicũt cui nõ eſt annexa neceſſario impfectio.
Cauſe ĩtrinſece ex neceſſitate habẽt imperfectionẽ ãnexã
ita ꝙ cauſe extrinſece ſunt pores in cauſando ĩtrinſecis: ſi
cut perfectũ impfecto.Adiũge ſcđam que eſt hec. Qđ nõ
eſt cauſatũ cãe poris nec poſterioris. ſequitur ppoſitum.
¶ Secũda ratio eſt iſta: qꝛ cauſe ĩtrinſece poſſunt eſſe in
ſe cauſate reſpectu extrinſecaruꝫ.ergo ſunt poſteriores in
cauſado reſpectu earum.aῆs pꝫ de forma.Patꝫ etiam de
materia ĩquantũ pars:ſed de ipſa in ſe ĩferius oſtendetur.
hec cõcluſio bene probat ſextam.

9a. ꝯ. ¶ Quatuor genera cauſarum in cauſando ideꝫ
eſſentialiter ordinantur.

¶ Patet ex.5.premiſſis.Sed ex ſe videt̃ rõnabile.ꝙ mul-
ta a qbus aliqd depẽdet eſſentialr ordinẽ habeãt ſm quẽ
.ſ.illud ab eis ordinate depẽdet.Nã ex qbus nõ fit vnum
vt ex actu ⁊ potẽtia ſi omnino nullaꝫ hñt vnitatem ordis
nõ cauſant aliqd idẽ eſſentialr.¶ Cum igitur quatuor ge
nera cauſarũ nõ ſunt partes alicuius compoſiti ex ipſis:ſi-
cut ex actu vel potẽtia.ſi etiã omnino nullaꝫ habẽt vnita-
tem ordinis ĩquantũ cauſant.quomodo tũc aliqd idẽ cau
ſarẽt.ergo habẽt vnitatẽ ordinis ĩquantũ cauſant cauſatũ
quo ordine ſunt omnes vnũ reſpectu tertij.ſ.in cauſando.
ſicut multa in vniuerſo per ordinẽ ſunt vnũ in eſſendo.Et
qualis ſit ordo iſtorũ generũ pꝫ ex dictis de fine ⁊ efficien
te ĩter ſe.Ex ſcđa pbatiõe quarte.⁊ ſecũda pbatiõe ſexte.
⁊ ĩtrinſecarũ ad alias.ſ.extrinſecas ex eiſdeꝫ.⁊ ex.8. Qua-
lis aũt ſit ordo ĩtrinſecarum ĩter ſe nolo multuꝫ proſequi:
ingrendo:qꝛ parũ illis vtar in pceſſu.videt̃ tamẽ materia
por ſm ĩdependentiã:qꝛ ꝯcernẽs ⁊ ĩformãs videt̃ depen-
dere a pma ⁊ ĩformato.quia formatũ preintelligitur ĩfor
12. mabile.Et ita exponũt qdam Aug.li.ꝯfeſ. de poritate ma
terie reſpectu forme.Et ſi q̃ras quo ordie eſt por.¶ Rñ-
deo:ſicut cauſatũ ppinquus eiuſdẽ cauſe remote ppinqui⁹
inq̃ꝫ neceſſario ſm iſtũ ordineꝫ ſm quẽ nũc forma cauſat̃
de mã pus cauſata ab ipſo:tamẽ forma eſt por ſm eminẽ-
T.c.7. tiam qꝛ perfectior:qđ tãq̃ꝫ planum accipit Ariſt.7o. meta.
T.c.13. vbi cõparat ea:licꝫ ex dictis eius alibi.9.metaphy.de actu
⁊ ide. ⁊ potẽtia poſſet pbari.Intellige aũt ꝙ aliud eſt cãs in cãn
do:ſiue ſm cauſatiões eſſe eẽntialr ordinatas.⁊ aliud ẽ ea
que ſunt cãe eſſe eſſentialr ordinata:ſicut pꝫ per Auicẽ.6.
metaphyſice.c.5.Nam pmũ verum eſt:⁊ oñſum alias.iſte
eſſent falſe qꝛ amat finẽ.ideo efficit effectuꝫ:⁊ qꝛ efficit. iõ
forma ĩformat.⁊ materia materiat: que tamẽ cõmuniter
amittũtur.Secũdũ aũt falſum eſt; nam illud qđ eſt finis
nõ eſt cauſa eius qđ eſt efficiẽs:nec quãdoq̃ꝫ ecõuerſo cõ-
muniter aũt illud qđ eſt efficiẽs nõ ẽ cauſa eius qđ ẽ mate
ria:quia eã ſupponit.Cauſationeꝫ autem vnius cauſe eſſe
eſſentialr ordinatã ad aliã eſt ipſam nõ eſſe cãm eiuſdem
niſi virtute alterius ſuo mõ cãntis:qđ qdem cauſare ĩ vir
tute nullã dependentiã ponit in ipſo:qđ ẽ cã poſterior nec
aliqd abſolutũ a pori receptuꝫ in ipſo:ſed tm̃ aliqd ab eis
eſſe ordinate pus ab vno q̃ꝫ ab alio:⁊ vnũ pus cauſatuꝫ al-
terius q̃ꝫ cauſatuꝫ amborũ:ſicut alibi de cauſis eſſentialr
ordinatis diffuſius explicaui.
¶ Sed vlterius ĩtellige ꝙ ĩter cauſas ĩquantũ cauſe.nõ ẽ ADDI
ordo depẽdẽtie:qꝛ vt habet̃ in pmo.c.⁊ pbatur h.12. con-
cluſiõe. talis nõ eſt niſi cauſati ad cãꝫ.vel cauſati remotio
ris alicuius cauſe ad cauſatũ ppinquus eidẽ cauſe. Neuter
eſt h. Nõ ſcđs.pꝫ.ſaltẽ cõparãdo efficiens ad finẽ q eſt pri
ma cã. Nõ aũt pmus. po.vel cãtio dicit tm̃ relationẽ in ef-
fectu vl in cauſa. Relatio nõ eſt cauſa relõnis pmo. h aũt
ſi cauſatio vnius eſſet cã cauſatiõis alterius.hoc eſſet pri-
mo:qꝛ pus naturalr q̃ꝫ eẽt cauſa cãti omniũ cãrum.Tunc
etiã nulla cauſa extrinſeca eſſet ĩmediata cã cauſati cõmu
nis:ſed tm̃ cauſationis alterius cauſe.Tunc tertio.non oẽ
finitũ eſſet effectũ. cõtra quintã huius.Cauſatio qppe effi
ciẽtis per te eſt finita:qꝛ cauſata a fine cãnte:nõ tamẽ ẽ ef
fecta.¶ Item pbatur in cõmuni ꝙ ĩter cauſatiões cãruꝫ
nõ eſt depẽdentia:quia tũc ſine cõtradictõe poſſet eſſe cã-
tio por ſine poſteriore.ergo ⁊ correlatiuũ ſine correlatiuo
abſq̃ꝫ cõtradictõe:qđ ẽ falſum.Tũ qꝛ oẽs relõnes cauſati
ſunt idẽtice idem abſoluto.ergo cõtradictio eſt vnam eſſe
ſine alia.Tum quia aliqd poſſet eſſe in re ſine cõtradictio
ne ens ad finẽ ⁊ nõ effectũ:qđ ẽ cõtra qntã.Similr eſt cõ-
tradictio ꝙ aliqd ſit materiatũ ⁊ nõ formatuꝫ vel ecõtra.
pꝫ ex ſeptima.Silr effectuꝫ quatuor cauſaꝝ.qđ.ſ.ẽ ab effi
ciente per mutationẽ cõtradictio eſt ſic effici ⁊ nõ eſſe for
matũ vel materiatũ.Eſt igit̃ ĩter cauſationes cauſarũ or-
do eminẽtie:quia vna eſt perfectior alia.hoc ſatis pꝫ. Nec
ideo dr̃:qꝛ hec cauſat.ideo illa:qꝛ ſit ibi ordo dependẽtie:
ſed qꝛ ordo eminẽtie:vl magis qꝛ aliqd eſt cauſatũ vnius
cauſe:ꝙ nõ eſt alterius:ſed reſpectu cauſati cõmunis nõ ẽ
rõ.¶ Item ſi ĩter cãs ſit ordo dependentie.ergo vna cau
ſat aliã ĩquantũ cã. Nõ.n.põt ibi poni cauſatũ pus.ergo fi
nis cauſat efficientẽ:que tñ nõ efficit̃ ppter pceſſum ĩfini
tum.ergo quinta falſa.¶ Item ſi vna cã cauſat cãtionem
vt finis ipſius efficiẽtis.⁊ ſic vltra. tũc nihil erit ĩmediate
cauſatũ a quatuor cauſis.⁊ ſic cãtũ a quatuor nõ ẽ pximũ
cauſatũ niſi vnius vel duorũ.nulla cã eſt equalis cauſato.
ĩtelligo de totali in quocũq̃ꝫ genere. pbat̃: quia ĩter eq̃lia
nõ ẽ depẽdẽtia eẽntialis.pꝫ ĩductiue.ĩtrinſece ſunt minus
nobiles.extrinſece perfectiores. TIO
¶ Cõtra.quare ignis vniuocũ nõ eſt tõle.¶ Item quare ſi EX
ignis eẽt incauſatus nõ cauſaret. TRA
¶ Expedito de cõparatiõe membrorum quarte diuiſiõis.
¶ De tertia breuiter trãſeundo:quia planũ ẽ eius diuidẽ
tia repugnare:⁊ diuiſum euacuare.

¶ Quia ſi duo comparant̃ ad eãdẽ cãm. aut er 10a. ꝯ.
go primam aut remotam.

¶ De ſecũda diuiſione duas cõcluſiones pponaꝫ.¶ Pria
eſt de diſtinctione membrorum.

¶ Nõ omne cauſatũ cauſe ppinquius eſt cã cã 11a. ꝯ.
ti remotioris ab eadem cauſa.

¶ Ergo ẽ aliqđ cauſatũ pus qđ nõ ẽ cã. Antecedẽs hui⁹ p-
batur exẽplo ⁊ ratiõe. Exemplũ ponitur tale. quãtitas.n.
eſt ppiquius cauſata qualitate.nõ tñ eſt eius cã.pꝫ diſcur-
rendo per cauſas.probat̃ etiã rõne quia. ¶ Secũda ꝯclu
ſio eſt de ſufficiẽtia diuiſionis.

¶ Nihil depẽdet eſſentialiter niſi a cauſa vel cã- 12a. ꝯ.
to ppinquiori alicui cauſe.

¶ Probatur: quia ſi dependeret ab aliquo alio ſit illud .a. ꝛ dependens .b. a. nõ exiſtẽte .b. nõ erit: ſed a. nõ exiſtẽte omnes cauſe per ſe ipſius b. poſſunt cõcurrere. ꝛ etiaꝫ omnia cãta iſtis cauſis ꝓpingora ꝙ̃ b. poſſunt eſſe iã cauſata. qꝛ a. nullum iſtorũ eſt per te. ergo oĩbus cauſis per ſe cõcurrẽtibꝰ ꝛ oĩbus cauſatis ꝓpingorib[us] ipſo b. iaꝫ poſitis. b. nõ erit. ergo oẽs iſte cauſe per ſe nõ ſunt ſufficiẽtes cãe etiã ꝓpinquiorib[us] cauſatis iam poſitis. cõſequentia pꝫ: quia cãe ſufficiẽtes iaꝫ cãtis ꝓpingoribus poſitis poſſunt cauſare remotius cãtum. ¶ Sꝫ ſi dicas ꝙ argumẽtũ nõ cõcludit quin poſſint: ſed cõcludit ꝙ nõ cãnt. Hoc nihil eſt. nã a. nõ poteſt eſſe per te. b. nõ põt eſſe. ſed oĩbus predictis ex pte cauſarũ oĩum ꝛ cauſatorũ priorũ poſitis a. nõ põt eſſe per illa qꝛ non eſt aliqđ iſtoꝝ. nec cãbile ab eis. ergo b. nõ põt eſſe per illa. nã per nihil põt eſſe aliqđ per qđ nõ põt illud eſſe ſine quo impoſſibile eſt illud eẽ. ¶ Si dicas cõpoſitũ põt eſſe per agẽs nãle: nõ tamẽ materia põt eſſe per ipm ſine qua impoſſibile eſt cõpoſitũ eſſe. Inſtãtia nihil valet. qꝛ agẽs naturale nõ eſt tota cã ꝯpoſiti a quo circunſcripto .ſ. oĩ alio põt eſſe ꝯpoſitum. De tali loquor: qꝛ ſi oẽs cãs in oĩ gñe cauſe ordinatas ad b. cõiungas ꝛ effectus propinquiores ipõ. b. ſint producti per oẽs iſtas. a. nõ poteſt eſſe: qꝛ nõ eſt cauſa. nec cãtum de numero iſtoꝝ: ꝛ ſine. a. b. nõ põt eẽ. ergo per oẽs iſtas ſiĺ iũctas. b. nõ poteſt eſſe. ergo omnes iſte ſimul iuncte nõ ſunt totaliter cã ipſius. b. qđ eſt oppoſitum poſiti. De prima diuiſione ſimiles duas cõcluſiones propono. prima patet de diſtinctione membrorum ꝛ eſt.

13ª.ꝓ. ¶ Nõ omne exceſſum depẽdet eſſentialiter ab eminente.

¶ Ergo p̃me diuiſiõis p̃mũ mẽbꝝ non iſert neceſſario 2m. ꝓbo añs. Spẽs nobilior eſt eminẽs reſpectu minus nobilis. puta cõtrariũ reſpectu ꝯꝝ. nec tamẽ reſpectu eius eſt aliq̃ cã. pꝫ iductiue: nec cauſatuꝫ ꝓpingus: qꝛ cãlitas cauſe cõmunis nõ reſpicit ẽm ordinẽ eſſentialẽ illa vt cãta. tunc eñi nõ poſſet cãre aliqđ exceſſum niſi pus cãret eminens qđ eſt patẽs fłꝫ de quacũqꝫ cã. quia ſi cõtrariũ vilius pducitur ab hac cã cõtrario nobiliori a nulla cã pducto. ergo reſpectu nullius cauſe ſic ordinant̃. vlterius ſi eminẽs aliquod non eſt cauſa reſpectu exceſſi nec cauſatum propinquius cauſe amboꝝ. ergo exceſſum nõ dependet ab ipſo eſſentialiter. cõſequentia patꝫ ex premiſſa oſtenſa. ex abũdanti coniungo eius conuerſam.

14ª.ꝓ. ¶ Non omne dependens eſt exceſſum ab illo a quo dependet.

¶ Patꝫ. compoſitũ depẽdet a mã cũ ipꝫ ſit multũ pfectiꝰ. ſimiĺr fortaſſe forma dependet a materia: vt tactũ eſt ꝯcluſione .9ª. tñ forma eſt pfectior. 7. metaphy. In motibꝰ etiã

T. c. 7. ordinatis qđ ẽ poſterius generatõe dependet a priore: quia

pus eſt effectus ꝓpingor cauſe amboꝝ: tñ poſteriꝰ eſt pfe-

T. c. 15. ꝛ circit. ctius. 9. meta. 3º pro ſufficiẽtia huiꝰ diuiſiõis hãc generalẽ ꝓpono apud Ariſt. ſatis notam.

15ª.ꝓ. ¶ Nũquã pĺalitas ponẽda ẽ ſine neceſſitate.

¶ Cum igit̃ nulla neceſſitas appareat ponẽdi plures ordines eẽntiales ꝙ̃ duos pdictos illi ſoli ſunt ponẽdi. hec aũt ꝓpõ generalis oñdit tñ eẽ ſex ordines eẽntiales in quos ſcõs ſubdiuidit̃. tot eẽ oſtenſi ſunt: ꝛ ad ponẽdũ alios neceſſitas nõ apparet. Cõparatis mẽbris p̃me diuiſiõis adinuicẽ in cõi cõparo in ſpãli poſteriꝰ p̃mi ordĩs p̃me diſiõis ad poſteriꝰ p̃mi ordinis ſcõe diuiſiõis cõparo .ſ. exceſſuꝫ ad effectum ꝛ finitũ. hic ꝯnem vnã ꝓpono que talis eſt.

16ª.ꝓ. ¶ Omne finitũ eſt exceſſum.

¶ Probat̃: qꝛ finis ẽ melior eo qđ eſt ad ipm. hoc ꝓbat̃ ſic. qꝛ finis vt amatũ mouet efficiẽs ad cãnduꝫ. ſit igit̃ finis a. efficiẽs b. effectũ finitũ c. tunc ſi a. nõ eſt minus bonũ ipſo b. nec equale. ergo maius. ſcõa pars añtis ꝓbatur: ꝙ non equale: qꝛ qua rõne equale moueret: eadẽ rõne ꝛ idẽ poſſꝫ mouere c. qꝛ eque amabile ꝛ deſiderabile. ꝛ ita poſſet eſſe cã finalis ſui. ¶ Cõtra p̃mã ꝓpoſitiõem huius ſcõi. ex hoc cõcluditur ꝙ nec minus. ¶ Item nã agit ꝓpter finẽ ſicut ars ageret ſi ageret naturaĺr: ſed a fine in artibus ſumitur p̃ncipiũ cognitiõis artificialis vĺ moralis de finito. 2. phyſicorum. p̃ncipiũ eſt veriꝰ. g̃ finis qui icludit illaꝫ veritatẽ virtualr̃ ẽ perfectior. ¶ Obycies. aliqua voluntas cauſat aliqđ ꝓpter minus bonũ amatũ. ergo ibi finis eſt exceſſus T. c. 89

Añs pꝫ in omni actu bono ex genere. ꝛ malo ex fine: qꝛ ordinatur ab agente ad finẽ iferiorẽ ſe. ¶ Rñ̃o. cõcluſio pcedit de fine ex natura rei qualis eſt ſemp finis nature. et finis volũtatis ordinate. Sed nec iſtãtia de volũtate iordinata deſtruit cõcluſiõem: qꝛ talis nõ eſt p̃ma cã. effectꝰ ergo ſi a tali aliqđ fieret nõ ꝓpter perfectiorẽ fineꝫ: tñ fieret ab aliqua cã ſuperiori ordinata ad finẽ ſuperioreꝫ vel perfectiorẽ: qꝛ alias nõ cẽt ordinata: vt ꝓbatio cõcluſiõis oñdit. ꝛ ſi vt a ſupiore pducit̃ hꝫ finẽ pfectiorem. g̃ hꝫ aliquã pfectiorẽ. g̃ oẽ finitũ eſt exceſſuꝫ ab aliquo fine ſuo: lꝫ nõ a primo: ꝓpter quã amatũ agẽs primũ in ordiatũ cãt ipſuꝫ. ¶ Poſſet etiam dici ꝙ finis ille eſſet finis eius ẽm qđ. ¶ Hoc nõ placet: quia efficiẽtia cauſe iferioris eſt efficiẽtia ſimpĺr. ergo ſi nõ efficit pciſe vt motũ ſicut baculus cuiꝰ nõ ẽ finis ꝓprius: quia nõ ẽ agẽs ꝓpꝛie: ſed quaſi effectũ ꝓpingus. Si inq̃ non ſic efficit finis eius eſt finis ſimpĺr: qꝛ omnis per ſe efficiẽtis eſt per ſe finis.

Concluſiones tertii capituli. ADDI

¶ Aliqua ẽ natura in entibus effectiua. ꝯclõ. p̃ma.

¶ Aliqđ effectiuuꝫ eſt ſimpĺr p̃mum. ꝯclõ. 2ª.

¶ Simpĺr p̃mũ effectiuũ eſt incãbile. ꝯclõ. 3ª.

¶ Simpliciter primũ effectiuũ eſt actu exiſtens. ꝛ aliq̃ nã exiſtẽs actualiter eſt ſic effectiua. ꝯclõ. 4ª.

¶ Incauſabile ẽ ex ſe neceſſe eſſe. ꝯclõ. 5ª.

¶ Neceſſitas eẽndi ex ſe vni ſoli nãe ꝯuenit. ꝯclõ. 6ª.

¶ Aliqua eſt nã in entibus finitiua. ꝯclõ. 7ª.

¶ Aliqđ finitiuũ eſt ſimpĺr p̃mum. ꝯclõ. 8ª.

¶ Primũ finitiuũ eſt incauſabile. ꝯclõ. 9ª.

¶ Primum finitiuum eſt actu exiſtẽs: ꝛ alicui nature actu exiſtenti cõuenit iſta p̃mitas. ꝯclõ. 10ª.

¶ In naturis entiũ aliqua ẽ excedens. ꝯclõ. 11.

¶ Aliq̃ nã eminẽs eſt ſimpĺr p̃ma ẽm pfectionẽ. ꝯclõ. 12.

¶ Suprema natura eſt incãbilis. ꝯclõ. 13.

¶ Suprema nã eſt aliqua actu exñs. ꝯclõ. 14.

¶ Alicui vnice nature ꝛ eidem actui exiſtenti ineſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali efficientie finis ꝛ eminentie. ꝯclõ. 15.

¶ Impoſſibile ẽ idẽ ad duo eſſentiaĺr depẽdere ad quorũ vtrũqꝫ eius depẽdẽtia totaĺr terminat̃. ꝯclõ. 16.

¶ Uni ſoli nature ineſt quecũqꝫ primitas cauſe extrinſece vnius rationis. ꝯclõ. 17.

¶ Primũ effectiuuꝫ eſt actualiſſimũ virtuaĺr cõtinẽs oẽꝫ actualitatẽ. p̃mus finis eſt optimus virtuaĺr cõtinẽs oẽm bonitatem. p̃mũ eminẽs ẽ perfectiſſimũ eminẽter ꝯtinẽs oẽm perfectionem. ꝯclõ. 18.

¶ Una natura exiſtens eſt p̃ma in triplici ordine predicto .ſ. efficiẽtie: eminẽtie ꝛ finis: ꝛ quelibꝫ alia eſt ſic poſterior iſta. ꝓtermiſſis ordinibus finis ꝛ eminentie ex ſolo ordine efficiẽtie qui efficacior ẽ. potes pcedere ita. accipe huiꝰ tertij. 6. p̃mas ꝯcluſiões. ꝛ ſexte adiunge. 16. 17. 19. ꝛ ſic habes huius tertij. 9. cõcluſiões. quatuor p̃me cõcludũt p̃mũ efficiẽs eẽ. alie. 5. ꝙ ẽ tm̃ vnum ẽm ſpẽm vel nãm. deinde. 4. c. ſatis valet per viã efficiẽtie que aliaꝫ reqrit. puta tertia. ꝛ aliq̃ ꝓpões Ap. pñt p̃mitti. ſi nõ illis ꝓpoſitũ oñdit̃ ẽm illud. pauca de p. c. eẽnt necĩa. ꝛ aliq̃ de ſcõo. ꝯclõ. 19. TIO

¶ De triplici p̄mitate in p̄mo p̄ncipio. CAP. III.

Domine deus noſter. Qui te p̄mū ac nouiſſimū eſſe p̄dicaſti doce ſeruū tuum te eſſe p̄mū efficiēs ac p̄mū eminēs: finē q̄ vltimū oſtendere rōne: qd̄ certiſſima fide tenet. De ſex quippe ordinib⁹ eſſentialibus ſupradictis tres placet eligere. duos cālitatis extrinſece. ⁊ vnū eminētie: atq̄ in iſtis trib⁹ ordinibus aliquā vnam nāz primaz eē ſimplr̄: ſi dederis demōſtrabo. ideo aūt dico nām vnā: q̄ in hoc. 3. c. p̄dicte tres p̄mitates nō de vno ſingulari: ſeu ſm numerum oſtendentur: ſed de vnica q̄ditate vel nā. De vnitate vero numerali īferius erit ſermo.

p̄ma ꝓ̄. ¶ Aliqua eſt nā in entibus effectiua.

¶ Qz oñditur: quia aliqua ē effectibilis. ergo aliq̄ ē effectiua. ꝯña pꝫ per nām correlatiuorum. antecedēs ꝓbat̄: tū quia aliqua ē cōtingēs. ergo poſſibile eē poſt nō eſſe. ergo nec a ſe: nec a nihilo. vtroq̄. n. mō ens foret a nō ente. ġ ab alio effectibilis: tū quia aliqua natura eſt mobilis vel mutabilis: q̄ poſſibilis carere aliqua pfectōe poſſibili ſibi ineſſe. ergo termin⁹ motus pōt īcipere. ⁊ ita effici. in hac concluſione ⁊ q̄buſdā ſequentib⁹ poſſem ꝓponere ꝓpōnes de actu ſic. Aliqua nā eſt efficiēs: q̄ aliqua ē effecta. q̄ aliq̄ īcipit eē: q̄ aliqua ē terminus motus ⁊ cōtingēs: ſed malo de poſſibili cōcluſiones ⁊ premiſſas ꝓponere. illis quippe de actu cōceſſis. iſte de poſſibili cōcedūtur. ⁊ nō ecōtra. ille etiā de actu contingentes ſunt: lꝫ ſatis manifeſte. iſte de poſſibili ſunt neceſſarie. ille quidē ad ens exiſtēs ꝑtinent. iſte ad ens quiditatiue ſumptū pertinere ꝓprie pn̄t. exiſtētia tamen illius quiditatis īferius oſtendetur. de qua nūc oſtendetur effectiuum.

2ᵃ ꝓ̄. ¶ Aliquod effectiuum eſt ſimplr̄ primum.

¶ Hoc. ē nō eſt effectibile nec in virtute alterius effectiuū. ꝓbat̄ ex p̄ma ſic. Aliqd̄ effectiuū ſit a. ſi eſt p̄mū hoc mō exponendo p̄mū. habetur ꝓpoſitū. ſi non. ergo eſt poſteri⁹ effectiuū: q̄ effectibile ab alio: vl̄ q̄ v̄tute alteri⁹ effectiuū ſi negat̄ negatio ponit̄ affirmatio. illud alterū ſit b. d̄ quo arguit̄: ſicut argutū ē de a. aut ꝓcederet̄ in īfinitū in effectiuis. quoꝝ quodlibꝫ reſpectu p̄oris erit ſcd̄m: aut ſtabit̄ in aliquo p̄ore nō habēte p̄us. īfinitas non eſt poſſiblis in aſcēdēdo. ergo p̄mitas neceſſaria. q̄ nō habens p̄us nullo p̄ore ſe ē poſteri⁹. nā circulū in cauſis deſtruit cōcluſio. z. ſecūdi. c. ¶ Hic īſtatur: q̄ ſm philoſophātes ē poſſibilis īfinitas in aſcēdēdo: ſicut ipſi ponebāt de generātib⁹ infinitis: quorū nullū eſſet p̄mū: ſed quolibꝫ ſecūdū. ⁊ tamen h̄ ab eis ponebat̄ ſine circulo. ¶ Hāc īſtantiā excludendo. dico q̄ pħi nō poſuerūt īfinitatē poſſibilē in cauſis per ſe ⁊ eſſentialr̄ ordinatis: ſed tm̄ accidentalr̄: ſicut pꝫ p̄ Auic. 6º metaphyce. c. 5. vbi loq̄t̄ de īfinitate īdiuiduorū in ſpē: ſed ad ꝓpoſitū oſtēdēdū expono que ſint cāe eſſentialr̄ ſubordinate. ⁊ que accidētalr̄. vbi ſciēdū q̄ aliud ē loq̄ de cauſis per ſe ⁊ per accn̄s. ⁊ de cauſis eēntialr̄ ⁊ accidētalr̄ ordinatis. Nā in p̄mo eſt cōparatio vni⁹ ad vnū. ſ. cāe ad cātū. ⁊ eſt cā per ſe que ſm nām ꝓpriā nō ſm aliqd̄ ſibi accidēs cāt. Et cā per accidens ē que per aliqd̄ ſibi accidens cāt. ⁊ ſic ē ꝯparatio duarū cauſarū iter ſe īquātū eſt ab eis cauſatū. Et differūt in tribus cāe eſſentialr̄ ⁊ p ſe ordinate ab accidētalr̄ ordinatis. p̄ma differētia eſt: q̄ in p ſe ſecūda īquātū cāt depēdet a p̄ma. In per accidēs nō. lꝫ ī eſſe vel in aliquo alio depēdeat. ſcd̄a ē: q̄ in per ſe ordinatis ē cauſalitas alterius rōnis ⁊ alterius ordinis: q̄ ſuperior eſt pfectior. in accidentalr̄ ordinatis non. hec depēdet: ſiue ſequitur ex p̄ma. Nam nulla cā a cauſa eiuſdē rōnis dependet eēntialr̄ in cāndo: q̄ in cātiōe alicui⁹ ſufficit vnū vni⁹ rōnis. 3ᵃ ſeq̄tur ex duabus premiſſis. ſ. q̄ oēs cāe per ſe ordinate ſimul neceſſario req̄rūtur ad cāndū. alioqn̄ aliqua per ſe cālitas deeſſet effectui. Sed nō req̄rūtur ſimul accidentalr̄ ordinate. Ex iſtis oñditur ꝓpoſitū ſic. Infinitas eſſentialr̄ ordinatoꝝ ē īpoſſibilis ⁊ īfinitas accidentaliter ordinatorū eſt impoſſibilis niſi ponēdo ſtatū in eēntialr̄ ordinatis. ergo oī mō eſt impoſſibilis infinitas in eēntialr̄ ordinatis. Si etiā negetur ordo eēntialis īfinitas ē īpoſſibilis. ergo oīno ē aliquod p̄mū ſimplr̄ effectiuum. ¶ Hic ſunt tres ꝓpōnes aſſumpte. ꝓpter breuitatē. p̄ma dicat̄ a. ſcd̄a b. tertia c. p̄ma iſtarū ꝓbat̄. ſ. a. q̄. ſ. in eēntialr̄ ordinatis īpoſſibilis ē īfinitas. Tum q̄ vniuerſitas cauſatoꝝ ordinatoꝝ eſt cāta. ergo ab aliqua cā que nihil ē illi⁹ vniuerſitatis. tūc. n. aliqd̄ eſſet cā ſui. Tota enī vniuerſalitas depēdētiū depēdet. ⁊ a nullo illi⁹ vniuerſitatis. Tū 2º. q̄ infinite cāe eſſentialr̄ ordinate eēnt ſimul in actu. ex 3ᵃ differentia ſupra. ꝯñs nullus pħs ponit. Tum tertio: q̄ p̄us eſt ꝓpinquus p̄mo ex. 5. metaphyce. ergo vbi nullū p̄mū nihil T. c. 16. eēntialr̄ p̄us. Tum. 4º. q̄ ſuperior eſt perfectior in cāndo. ex 2ᵃ differētia. ergo in īfinitū ſuperior ē in īfinitum perfectior. ⁊ ita īfinite pfectionis in cāndo. Eſt ergo nō cāns in v̄tute alterius: q̄ omnis talis impfecte cāt. eo q̄ depēdēs in cāndo. Tum. 5º. q̄ effectiuum nullā īperfectionē neceſſario ponit. pꝫ in ꝓpōne octaua ſecūdi capl̄i. ergo pōt eē in aliqua natura ſine imperfectōe: ſed ſi eſſet dependens ab alia in īfinitū in nulla eſſet ſine īperfectione. ergo effectiuitas independens pōt īeſſe alicui nature. Illa eſt ſimplr̄ p̄ma. ergo effectiuitas ſimplr̄ p̄ma eſt poſſis: ſufficit hoc: q̄ īferius ex hoc cōcludetur q̄ eſt in re. Et ſic quinq̄ rōnib⁹ patꝫ. a. B. probatur. ſ. q̄ īfinitas accidentalr̄ ordinatorū eſt īpoſſibilis niſi ſtatu poſito ī eſſentialr̄ ordinatis: q̄ infinitas accidētalis ſi ponit̄ hoc nō eſt ſimul vt pꝫ: ſed ſucceſſiue tm̄ alteri poſt alterū. ita q̄ lꝫ ſcd̄m aliquo modo ſit a p̄ori: tm̄ nō d̄pēdet ab ipſo in cāndo. pōt enī cauſare illo nō exiſtēte: ſicut filius generat: patre mortuo: ſicut ipſo viuo. Talis īfinitas ſucceſſionis eſt īpoſſibilis: niſi ab aliqua natura durāte īfinite: a qua tota ſucceſſio ⁊ quodlibꝫ eius depēdet. Nulla. n. difformitas perpetuat̄ niſi in v̄tute alicuius p̄manentis: qd̄ nihil ē ſucceſſiōis: q̄ oīa ſucceſſiua ſunt eiuſdē rōnis. Sed ē aliqd̄ p̄us eſſentialr̄: q̄ q̄libꝫ ſucceſſionis dependet ab ipſo. ⁊ hoc in alio ordine q̄̄ a cā ꝓxima que eſt aliqd̄ ſucceſſionis illius. pꝫ ergo. b. Probatur. C. ſ. ſi neget̄ ordo eēntialis īfinitas eſt ſimplr̄ impoſſibilis: q̄ ex p̄ma huius capl̄i cum aliqua natura ſit effectiua. Si negetur eſſentialis ordo effectiuorū. ergo illa in nullius alterius virtute cābit. ⁊ lꝫ ipſa in aliquo ſingulari ponat̄ cauſata: tamē in aliquo eſt īcauſata: qd̄ eſt ꝓpoſitū de natura prima: q̄ ſi in quolibet ponat̄ cāta: iam cōtradictio implicat̄ negādo ordinē eſſentialem: q̄ nulla natura poteſt poni in quolibꝫ cauſata. ita q̄ ſit ordo accidētalis ſub ipſa ſine ordine eēntiali ad aliā naturam: ſicut ex b. pꝫ.

¶ Simpliciter primum effectiuū eſt incāuſabile. 3ᵃ ꝓ̄.

¶ Hoc pꝫ ex ſecūda: q̄ ſi ſit ab alio effectibile vel virtute alteri⁹ effectiuū. ergo ꝓceſſus in īfinitū: vel ſtatus in aliq̄ ineffectibili. ⁊ īdepēdēter effectiuo: illud dico p̄mū: ⁊ illō aliud pꝫ q̄ nō eſt p̄mū ex datis tuis. ¶ Ulterius cōcluditur. Si p̄mū eſt ineffectibile. ergo īcauſabile: q̄ nō finibile ex 5ᵃ ꝓpoſitione ſecūdi. Nec materiabile ex 6ᵃ eiuſdē: nec formabile ex ſeptima. ibi. Simul etiā d̄ materia ⁊ forma. ex. 8. ibidem.

¶ Simplr̄ primū effectiuū eſt actu exiſtēs: ⁊ aliq̄ natura exn̄s actualr̄ eſt ſic effectiua. 4ᵃ ꝓ̄.

¶ Probatur: cuius rōni repugnat poſſe eſſe ab alio. illud ſi pōt eſſe: poteſt eſſe a ſe: ſed rōni p̄mi effectiui ſimplr̄ repugnat eſſe ab alio ex tertia. ⁊ poteſt eē ex ſecunda. imo ibi. 5. ꝓbatio. a. que minus videtur cōcludere hoc cōcludit. De hoc alie poſſunt tractari de exiſtētia. ⁊ ſic ſunt de ꝯtingen-

tibus tamē manifeſtis. vel de natura ꝛ quiditate ꝛ poſſibilitate. ꝛ ſic ſunt ex neceſſarÿs. ergo ſimplr̄ pm̄ū effectiuū pōt eē a ſe. Qḋ nō ē a ſe: nō pōt eē a ſe: qꝛ tūc nō ens ꝓduceret aliqd ad eē: qḋ eſt īpoſſibile. ꝛ adhuc illud cāret ſe. ꝛ ita nō eēt icauſabile omnino. ꝛ hec. 4ª. cōcluſio declarat̄ alr̄: qꝛ īconueniēs eſt vniuerſo deeē ſupremū gradū poſſibilē in
Corᵐ. eēndo. ¶ Iuxta iſtam. 4. nota correlariū: ꝙ pᵐ effectiuū nō tm̄ eſt qḋ eſt pꝰ alÿs: ſꝫ quo pꝰ eē icludit cōtradictionem. ſic iquantum pm̄ū exiſtit. ꝓbat̄ vt. 4. Nā de rōne illius maxime icluditur icauſabile: ergo ſi pōt eē: qꝛ nō contradicit entitati: pōt eē a ſe. ꝛ ita ē a ſe.

5ª.p̃. ¶ **Incauſabile eſt ex ſe neceſſe eſſe.**

¶ Probatur: qꝛ excludēdo oē3 cām aliā a ſe itrinſecā ꝛ extrinſecā reſpectu ſui eē ex ſe ē īpoſſibile nō eſſe. ꝓbatio. nihil pōt nō eē niſi aliqd ſibi īcompoſſibile poſitiue vel ꝑuatiue poſſit eē: qꝛ ſaltem alter ꝯdictoꝛioꝝ ē ſemp verū nihil incōpoſſibile icābili poſitiue vel ꝑuatiue pōt eſſe: qꝛ vel ex ſe vel ab alio. Nō pmo mō: qꝛ tūc eēt ſic ex ſe ex. 4. huiꝰ capituli. ꝛ ita īcompoſſia ſimul eēnt: ꝛ pari rōne neutrū eēt: qꝛ cōcederetur per illud īcompoſſe illud icauſabile nō eſſe. ꝛ ita ſeqtur ecōuerſo. Nō ſecūdo modo: qꝛ nullum cātū hꝫ vehemētiꝰ eē vel potētiꝰ a cā q̄ icābile a ſe hꝫ: qꝛ cātū dependet in eēndo. icauſabile nō. poſſitas ēt cābilis ad eē non neceſſario ponit actu eē eius. ſicut ē de icauſabili. Nihil icōpoſſibile iā enti pōt eē a cā niſi ab illa recipiat vehemētiꝰ: vel potētius eē q̄ ſit eē ſui icōpoſſibilis.

6ª.p̃. ¶ **Neceſſitas eēndi ex ſe vni ſoli nāe ꝯuenit.**

¶ Probatur ſic. ſi due nāe pn̄t eſſe ex ſe neceſſe eſſe cōmunis ē eis neceſſitas eſſendi. g̃ ꝛ aliqua entitas qditatiua hꝫ quā eſt eis cōe. ꝛ a qua accipit̄ quaſi genus earū. ꝛ pter hoc diſtinguuntur formalitatibꝰ ſuis actubꝰ vltimis ex hoc ſequunt̄ duo icōpoſſia. ¶ Primū ꝙ vtrūq3 erit pmo neceſſe eē per nām cōmunē que eſt minoris entitatis: ꝛ nō p naturā diſtinguētē que ē maioris actualitatis: qꝛ ꝛ ſi per illā formalr̄ ſit neceſſe eē. ergo bis ē neceſſe eē: qꝛ illa formalr̄ nō icludit nām cōmunē: ſicut nec dr̄ia genus. vr̄ aūt īpoſſibile ꝙ mioꝛ actualitas ſit qua pmo aliqd ē neceſſarium. ꝛ maioꝛ nō ſit q̄ pmo nec per ſe ſit aliqd necāriū. ¶ Scōm īpoſſe ē ꝙ per nām cōem q̄ ponit̄ vtrūq3 ꝑ eſſe neceē eē neutrū ſit neceē eē: qꝛ neutrū eſt ſufficiēter p illā nāꝫ. Quelibꝫ .n. nā ē illud qḋ ē p formale vltimū. p ꝙ .n. aliqd ē neceſſe eē p illud ē in effectu circūſcripto oī alio. ¶ Si dicat̄ naturam cōmune3 ſufficere ad eē pter nās diſtinctiuas: igit̄ ipſa cōis ex ſe ē in actu ꝛ indiſtincta: ꝛ per ꝯn̄s idiſtinguibilis: qꝛ neceſſe eē iam exn̄s nō ē in potētia ad ſimplr̄ eſſe. Eſſe aūt gn̄is in ſpē eſt ſimplr̄ eſſe reſpectu eius. ¶ Item due nature ſub eodē cōmuni nō habēt gradum equalē. ꝓbatur per differētias diuidētes genus cū ſint iequales. g̃ ꝛ eſſe vnius erit perfectiꝰ eſſe alterius: ſed nullū eē eſt perfectius ipſo neceſſe eſſe ex ſe.

EX ¶ Dic inſtatur. ſicut .n. eſſe poſſia ſunt ordiata ſcōm perfectiorem itētōem lꝫ poſſitas ſit eis cōmunis. ita diceret̄ de neceſſarÿs eſſe. Materia etiā plus appropiquatur ad neceſſitatem eſſendi q̄ forma generabilis: ꝛ tamē nō hꝫ eſſe perfectiꝰ itenſiue. ita etiā in ꝓpōnibus neceſſarÿs videtur ordo ſꝫm perfectionē neceſſitatis etiam in neceſſarÿs eſſe
TRA ſicut in primis pncipÿs.

¶ Itē ſi due nature eſſent ex ſe neceſſe eſſe nullā depēdentiam haberet vna ad aliā in eēndo: ergo nec ordinē aliquē eſſentialē. ergo alterū nihil eēt huiꝰ vniuerſi. qꝛ nihil eſt in vniuerſo: qḋ nō habꝫ ordinē eſſentialē inter entia: qꝛ ab ordine partiū eſt vnitas vniuerſi. ¶ Dic iſtatur: qꝛ vtrūq3 hꝫ ordinē eminētie ad ptes vniuerſi. ꝛ ille ſufficit ad vnitatē. ¶ ꝯ. alterū ad alterū: nec illū ordinē hꝫ: qꝛ eminētioris nāe eſt perfectiꝰ eē nllꝫ ē pfectiꝰ eē ipſo neceſſe eē ex ſe. Alterū etiā nullū ordinē hꝫ ad partes vniuerſi: qꝛ vnius vniuerſi ē vnꝰ ordo. vnus ordo eſt ad vnū pm̄ū. ꝓbatio: qꝛ ad duas pmas naturas ſi ponant̄ nā prima pme nō hꝫ vnicū ordinē: aut vnicā depēdētiā: ſed duas ſicut ſunt duo termini ad quē. ꝛ ita de qualibꝫ natura iferioꝛi. ergo ſic i vniuerſo toto erūt duo ordies pmi. ꝛ ita duo vniuerſa: vel tm̄ ad vnū neceſſe eē erit ordo. ꝛ ad aliud nō. ¶ Ite3 qꝛ rōne naturali naturalr̄ ꝓcedēdo: nihil videt̄ eſſe ponēdum in vniuerſo niſi cuiꝰ apparet neceſſitas: vel cuiꝰ entitate3 oſtēdit aliqs ordo ad alia manifeſte entia: qꝛ plura nō ſunt ponenda ſine neceſſitate. ex p̄ phy. neceſſe eſſe oñditur in vniuer T.c.50.
ſo ex incauſabili. ꝛ illud ex pmo cānte. ꝛ illud ex cātis. nulla neceſſitas apparet ex cātis plures naturas primas cāntes. imo eſt ipoſſe: vt oſtēdetur ifra. ꝯcl one. 15. huius. 3. c. ergo nec neceſſe ē ponere plura ſꝫm nām incāta vel plura neceſſe eſſe. ideo rōnaliter nō ponūtur. EX

¶ Inſtatur de ꝑſonis diuinis. quarū nulla pmo eſt neceſſe eē ređone. ¶ Rñō. ređo ſꝫm ꝓpriā rōnem nō ē perfectioꝛ actualitas q̄ eēntia abſoluta: ſicut oꝫ ponere de illa realitate: vnde ſumit̄ differentia ſpecifica reſpectu realitatis: vnde ſumit̄ genus. ſimilr̄ quo ad zᵐ illatū ſi per cōmune eſt neceſſe eē oꝫ ꝙ nō aliam realitate3 reqrat illud cōe ad eſſendū: aliā inq̄ quomōcūq3. ita ꝙ faciat ꝯpōnē cū natura cōmuni: ſed aliā formā eādē eſſentialr̄ pōt reqrere que .ſ. eſt eadē eēntie ꝓpter īfinitatē: ꝙ ſi nec aliā. igit̄ h deus eſt per ſe exiſtens: lꝫ non incōmunicabilis. ¶ Inſtat̄ contra ſcōm. igit̄ aialitate nō eſt hō pmo aial: qꝛ eget ratiōali ꝑuaderet̄ per exn̄tia3 ſꝫm te. Nihil valet. ¶ Ideo alr̄ rn̄deo idepēdēs ieſſe perfectiſſimo ſibi poſſi ex ꝓpria rōne formali: nec neceſſario reqrēs aliud ad tale eē ex rōne ꝓpria: eſt in tali eē: quelibꝫ alia realitate circūſcripta. ꝛ iō idiuiſibilis: qꝛ expectaret ꝯhēs ad eē: ſed depēdēs nō ſic ē ex ſe: nec neceſſario ſimul reqrēs. Genus depēdet a differētia quātum ad tale eē: vt effectꝰ ordinatus qui poſteriꝰ ꝓducitur: qꝛ nō hꝫ perfectiſſimū eſſe ſimplr̄ ſibi poſſe niſi in ſpē cuius ē pars. in eēndo aūt pars ſpēi poſteriꝰ cātū ꝛ mā forma: aut ſimul nō autem pꝰ. TRA

¶ Iuxta quatuoꝛ concluſiones pmas huiꝰ capl̄i de effectiuo pono quatuoꝛ ſimiles de cauſa finali: que etiam ſimiliter oſtenduntur. prima.

¶ **Aliqua natura ē in entibus finitiua.** 7ª.p̃.

¶ Probatur aliqd eſt finibile. ꝓbatio: qꝛ aliqd effectibile ex ꝓbatiōe pme huius: g̃ ꝛ finibile. ꝯn̄a pꝫ ex. 4. ſcōi. h eſt manifeſtiꝰ de ordine eēntiali ex. 9. ſcōi q̄ de effectiuo.

¶ **Aliqḋ finitiuū eſt ſimplr̄ primum.** 8ª.p̃.

¶ Hoc ē nec ad aliud ordiabile: nec in vtute alterius natū finire. iſta ꝓbat̄. 5. ꝓbatiōibus ſiſibus illis ad ſcōam huiꝰ tertÿ. vbi probat̄ pma ꝓpoſitio a.

¶ **Primū finitiuū eſt incauſabile.** 9ª.p̃.

¶ Probat̄: qꝛ īfinibile alias nō pm̄ū. ꝛ vltra. igit̄ in effectibile ex. 4. ſecundi. vltra vt ſupra in probatione tertie concluſionis huius tertÿ.

¶ **Primū finitiuū eſt actū exiſtens ꝛ alicui nāe actu exiſtēti cōuenit iſta primitas.** 10ª.p̃.

¶ Probat̄ ſicut 4ª huius tertÿ. ꝛ iuxta hoc eſt correlariū. Corᵐ.
ꝙ eſt ita pm̄ū ꝙ īpoſſibile eſt aliud pꝰ eē. ꝓbat̄ vt correlariū. 4. ꝑdicte. ¶ Cōcluſiōibꝰ quatuoꝛ de vtroq3 ordine cāſitatis extrinſece iā poſitis. ſimiles quatuoꝛ ꝓpono ꝺ ordine eminētie. Prima talis eſt.

¶ **In naturis entiū aliqua eſt excedens.** 11ª.p̃.

¶ Probat̄. aliqua finita ē. ex. 7. huius. ergo ꝛ exceſſa ex. 16. ſcōi. ꝛ ſi aliqua exceſſa. ergo ꝛ aliqua excedens.

¶ **Aliqua natura eſt eminēs ſimpliciter prima ſecūdum perfectionem.** 12ª.p̃.

¶ Hoc pꝫ ex ordine eſſentiali ſm Ar. forme.n. ſe habēt:
T.c.10. ſicut numeri.8.metaphi.in hoc ordine ſtatus ꝓbatur illis
5.ꝓbatióibus poſitis ad ſcdam huius.c.

13ª.ꝓ. ¶ **Suprema nã eſt icauſabilis.**

¶ Probatur.eſt īfinibilis.ex.16.ſecundi.ḡ ineffectibilis.ex 4.eiuſdē:etiã vt ſupra in ꝓbatióe.3ª.hui⁹. ¶ Item ꝙ ſuprema nã ſit ineffectibilis. ꝓbatur ex b.in ꝓbatióe.z.huius. nã oē effectibile hꝫ aliquã cām eēntialr̄ ordinatam.

14ª.ꝓ. Corꝛᵐ. ¶ **Suprema nã eſt aliqua actu exiſtens.**

¶ Probaṫ:vt.4.hui⁹.Correlariũ.ipſa aliquã eē ſupiorem vel perfectiorem cõtradictionem includit.ꝓbatur vt correlariũ.4.predicte.

15ª.ꝓ. ¶ **Alicui vnice ⁊ eidem nature actu exiſtenti ineſt triplex primitas in triplici ordine eſſentiali predicto.**

¶ Scilicꝫ efficiētie.finis ⁊ eminētie. ¶ Hec.15.fruct⁹ hui⁹ ca.ſeqṫur euidēter ex ōnſis ſic.Si vnice nature ieſt neceſſe eē ex ſe.ex.6.hui⁹:⁊ cui ieſt pͥmitas quecũqꝫ dicta ꝑ triũ illud eſt ex ſe neće eē.ex.5.⁊ tertia ō vna pͥmitate. ⁊ ex hac ⁊.9.de alia pͥmitate.⁊ ex.5.⁊ ex.13.ō tertia pͥmitate.ḡ vnice nãe ieſt quecũqꝫ pͥmitas pdicta:cui etiã nãe ieſt vna ⁊ alia qꝛ quelibꝫ ieſt alicui nature in actu ex.4.⁊.14. ⁊ non alŷ ⁊ alŷ nãe.ergo eidē:ꝓbatur minor:qꝛ tũc multe nãe eſſent neceſſe eē.ex ſcōa ꝓpōne arg.iam facti. ¶ Itē ꝓbatur ꝓpoſitũ p icauſabile:qꝛ illud ē vnicũ pͥmũ:qōlibꝫ ōcm ē incābile.ḡre ⁊c̄.maior ꝓbatur qūo multitudo ē a ſe. iſta concluſio ē valde pregnãs:naꝫ ſex cõtinet in vtute.3.de vnitate nãe cui ieſt pͥmitas quecũqꝫ pdicta.⁊ tres de identitate nãe ſic pͥme ad nãm ſic pͥmã cõparando inuicē pͥmitates. ⁊ hec ita pregnãs p 6ᵃᵐ ſolã qſi maiorē ōnſa. expedit autē ad ſex cõcluſiones pdictas ꝓprias alias exprimere ſi que poterũt iueniri. ¶ Ad duas pͥmas cõcluſiones oſtēdēdas premitto vnã cõcluſióem talem.

16ª.ꝓ. ¶ **Impoſſibile eſt idē ad duo eſſentialiter depēdere ad quorum vtrunqꝫ eius dependentia terminetur totaliter.**

¶ Hec ꝓbatur ſic.vna cã totali cāte aliqd in aliquo genere cāe impoſ́e eſt aliã cauſare idē in codē gn̄e cāe:qꝛ tunc idē bis cāretur.vel neutra cēt cã totalis:Similr̄ illō tunc cāret quo nō cauſante nihilominus cēt cauſatũ.qō eſt abſurdũ.⁊ ita impoſ́e eſt idē quacũqꝫ depēdentia depēdere a duob⁹:quorũ alterũ eius depēdētiam terminaret totaliter.iã.n.alterũ nō ſufficienter terminaret ſi adhuc ad reliquũ depēderet.Similr̄ tũc ōpēderet ad aliqd quo nō exiſtēte nihilominus cēt ſm eũdem ordinē eēndi:qō eſt ꝯtra ratiōnē depēdentie.itelligendo ꝙ nihilomin⁹ cēt ſm eundem ordinē. ¶ Hac ꝯcluſióe oſtēſa nũc duas pͥmas in.15ª ſimul icluſas de cauſis extrīſecis ꝓpono ſic. Uni ſoli nãe ieſt quecũqꝫ pͥmitas cāe extrinſece vni⁹ rōnis. ꝓbatur:qꝛ ſi plurib⁹ īſit talis pͥmitas:aut reſpectu eorūdeꝫ poſteriorum:aut aliorũ.nō pͥmo mō.ex.16.iã pͥmiſſa.ſimilr̄ in quolibet poſteriori eēnt due ōpēdētie eiuſdē rōnis: qꝛ ad duo pͥma nō eſt vna depēdentia.ꝯñs eſt incõueniēs:nec ſecundo mō pōt poni:qꝛ ſi ſic ad aliud pͥᵐ ⁊ aliorꝫ illorũ.⁊ aliorꝫ eſt aliud vniuerſum:qꝛ entia iſta.⁊ illa nō ordinabũtur inter ſe:nec ad idē.ſine.n.vnitate ordinis nō ē vnitas vniuer-
iz.meᶜᶜ. ſi.vñ in ipſo fine vno ponit Ar.bonitateꝫ vniuerſi pͥncipa-
T.c.5z. lem:qꝛ ad vnũ ſummũ eſt vnus ordo.ſufficit mihi loq de
⁊ ide. ſolo vniuerſo.nō fingere aliud de quo nullã rōnē habeo. imo potius obuiatiōnē. ¶ Itē ꝓbationes probabiles apponũtur in eēntiali ordine aſcēdēdo itur ad vnitatē ⁊ paucitatē.ergo ſtatur in vno. ¶ Itē cālitas cāe ſuperioris ad plura ſe extēdit.ergo quãto ſuperi⁹ itur pauciora ſufficiūt ergo ⁊c̄.hec declarat pximã. ¶ Itē ō pͥmo eminētie videtur manifeſtũ:qꝛ ſi impoſ́e eſt duas nãs eſſe nō ſic ordinatas.quarũ vna aliã nō excedat.qꝛ in hoc numeris cõparãtur:multo ipoſſibilius ē duas eſſe in codē gradu p. ¶ Itē de fine: qꝛ tũc nullus finis cēt omnis alteri⁹ a ſe getatiu⁹: cũ hoc itelligibile ſit.ſeqṫur vt pus. ¶ Item alias nl'la nã cõtineret pfectionē omnis alteri⁹ nature a ſe virtualr̄. cũꝫ ergo hoc itelligibile ſit ſine ꝯdictione nulla eēt perfectiſſima.ad tres etiã alias cõcl'ones ſunt etiã ꝓbationes ſpāles pͥmũ effectiuũ eſt actualiſſimũ:qꝛ virtualr̄ cõtinēs oēꝫ actualitatē poſſibilē.pͥmus finis ē optimus vtualr̄ cõtinēs oēꝫ bonitatē poſſibilē.pͥmũ eminēs eſt perfectiſſimũ eminēter cõtinens oēm perfectionē poſſibilē. hec tria nō poſſunt ſeparari:qꝛ ſi vnũ ē in vna ntura.aliud in alia. qd iſtorum ſimplr̄ emineret nō poſſet dari.vnde iſte tres pͥmitates videnṫ exprimere tres rōnes ſumme bonitatis neceſſario cōcurrētes:q̄ ſunt ſũma cõicabilitas:ſumma amabilitas:⁊ ſũma itegritas:ſũma totalitas. bonũ enī ⁊ pfectuꝫ
idē.5.meta.⁊ perfectuꝫ ⁊ totũ.ex.3.phyſicoꝝ.pꝫ aũt de bo- T.c.zi.
no qō ē appetibile.ex pͥmo ethycoꝝ.⁊ ꝯmunicatiuũ p aui- T.c.63.
cennã.6.metaphy.nullũ.n.perfectũ cõicat.niſi ꝙ liberali- ca.p.
ter cõicat:ꝙ ṽe ſummo bono cõuenit. qꝛ ex cõicatione nō expectat aliã retributióeꝫ qō ē ꝓpꝛiũ liberalis. p Auicēnã ibidē.cap.5.Unica natura exiſtēs eſt pͥma in triplici ordine pdicto reſpectu cuiuſlibꝫ alteri⁹ nature. ¶ Ita ꝙ quelibet alia ē ſic triplr̄ poſterior illa pͥma.poſſet qs proteru⁹ tenēdo.16.dicere ꝙ pter illã ſunt multe nature nō qdē ſic pͥme:ſꝫ nec poſteriores illa pͥma ſm aliquē ordinē pdictorum:ſed efficiētie:vel tm̄ eminētie ⁊ finis:nō qdē efficientie.vt qdã dicūt Ariſt.ſenſiſſe de itelligētŷs poſt pͥmam:⁊ fortaſſe de mã pͥma.hoc qdem lꝫ poſſet improbari ex pdictis:tamē expedit explanari.pͥmo qdē iprobaṫ ex.6.huius capli.qꝛ ſi neće eē ex ſe vni nature ieſt.Et qcqd non eſt poſteri⁹ in quocũqꝫ triũ pdictorũ ordine ē neceſſe eē ex ſe.ergo vnica nã nō eſt poſterior quolibꝫ poſteriore.ergo ſic triplr̄ quelibꝫ alia eſt poſterior. ¶ Scōa ꝓpoſitio hui⁹ argumēti pꝫ ex.3.nona.⁊.13.hui⁹ capli.adiūge cuilibꝫ.6.huius. ¶ Scōo ꝓbaṫ in ſpāli:qꝛ qō nō eſt finis:nec ad finem aliquē eſt fruſtra in entib⁹ nihil eſt fruſtra.ergo quelibꝫ alia nã a pͥmo fine ē ad finē aliquē.⁊ ſi ad aliquē.ḡ ad pͥmuꝫ ex 3ª ſcōi.Similr̄ ō eminētie:qō nō eſt ſupremũ nec exceſſuꝫ. ab aliquo nullũ hꝫ gradũ.⁊ ſic nihil eſt.ergo omne qō nō ē ſupremũ eſt exceſſum.ḡ a ſupremo.ex.3.ſcōi.Ex his oñditur de efficiētia que negaret ꝙ lꝫ ē finis pͥmus vel finitũ. hec duo ꝓbaṫur.ſ.ḡ eſt pͥmũ efficiēs vel effectum:naꝫ mēbra hui⁹ diſiūcti cõuertũtur cũ mēbris illi⁹.ſecunda pꝫ ex 4.⁊.5.ſcōi. ¶ De pͥma pꝫ ex pxima pcedēte. Similr̄ per eminentiã ſi qōlibꝫ eſt ſupremũ vel exceſſum a ſupremo. ḡ pͥmũ efficiēs vel effectũ:qꝛ hec etiã membra cõuertunṫur.ex penultima ⁊ vltima ſcōi.⁊.15.hui⁹ tertŷ.poſitio etiã alicui⁹ entis nullũ ordinē habētis irrōnalis eſt valde:ſicut in ſcōa rōne ad.6.⁊ i probatióe.17.hui⁹ aliqualr̄ oñſuꝫ eſt. Uere dñe oĩa in ſapiētia ordinata feciſti.vt cuilibꝫ itellectui rōnabilr̄ videaṫ ꝙ omne ens eſt ordinatũ:vñ abſurdum fuit philoſophātibus ordinē ab aliquo amouere.Ex hac aũt vlĭ ens omne ē ordinatũ.ſeqṫur ꝙ nō oē ens ē poſterius.⁊ nō omne pͥus:qꝛ vtroqꝫ mō vel ideꝫ ad ſe ordinaretur:vel circulus in ordine ponereṫ.eſt ergo aliqō ens pͥus ⁊ nō poſteri⁹.⁊ ita pͥmũ ⁊ aliqō poſteri⁹ ⁊ nō pͥmũ.nullũ autem quin ſit:aut prius:aut poſterius:tu es vnicum primum.⁊ omne aliud a te eſt poſterius ⁊c̄.ſicut in triplici ordine:vt potui declaraui.

Concluſiones quarti capituli.

¶ Prima nã in ſe eſt ſimplex. ꝯclo. pͣ.
¶ Quicqd itrinſecũ ē ſũme nãe ē ſũme tale. ꝯclo. zª.
¶ Ois pfectio ſimplr̄ ⁊ in ſũmo ieſt neceo nãe ſũme. ꝓ.3ª.

¶ Primũ efficiẽs eſt ĩtelligens ⁊ volẽs. ꝯclo. 4.
¶ Primũ cãns qcqd cauſat ꝯtingẽter cãt. ꝯclo. 5.
¶ Primã nãm amare ſe eſt idez nãe p̃me. ꝯclo. 6.
¶ Nullũ ĩtelligere põt eẽ accñs p̃me nãe. ꝯclo. 7.
¶ Intell'ſ primi intelligit actu ſemp ⁊ neĉio ⁊ diſtincte qḋ cũqȝ ĩtelligibile p̃us naturalr̃ q̃ȝ ſit illud in ſe. ꝯclo. 8.
¶ Primũ p̃ncipiũ ẽ infinitũ:⁊ a finito ĩcõprehẽſibile. ꝯ.9.
¶ Primũ p̃ncipiũ eſt oĩno ſimplex nõ hñs ptes eẽntiales: nec q̃ȝtitatiuas nec alicui ꝯceptui ꝯponibilis. ꝯclo. 10.
¶ Qȝ eſt tm̃ vnum principiũ p̃mum. ꝯclo. 11.

¶ De ſimplicitate ⁊ infinitate ⁊ intellectualitate primi entis. CAP. IIII.

Domine deus noſter. De tua nã vnica ve p̃ma. vellẽ perfectiões quas in eſſe nõ dubito aliqualr̃ oñdere ſi faueres. Credo te ſimplicẽ ĩfinitũ: ſapientẽ: ⁊ volentez. ⁊ qȝ nollẽ vti circulo ĩ probãdo. ḋ ſimplicitate q̃dã p̃mittã que poſſunt p̃mo ꝓbari. alia de ſimplicitate vſqȝ ad ſuũ locuȝ vbi pñt ꝓbari differãtur. ẽ igiẽ hui⁹. c. 4. hec. i. ꝯclo oñdenda.

p̃ma ꝯ. ¶ Prima natura eſt in ſe ſimplex.

¶ In ſe. dixi q̃ tm̃ de ſimplicitate ſimplici eſſentiali ĩtelligo hic: que excludit oẽm ꝯpõnem in eſſentia abſolute. hec ꝓbatur ſic. p̃ma nã nõ eſt cãta: vt pȝ ex tertia tertij. pȝ. ergo nõ hñs partes eſſentiales mãm ⁊ formã. ¶ Itẽ nec diuerſas perfectiões qualitercũqȝ in re diſtinctas hȝ. ex quibus. ſ. poſſit rõ generis ⁊ dr̃ie ſumi. probaẽ ex p̃ma ꝓpõne 6. tertij: qȝ vel altera illaꝝ ſm̃ ꝓpriã rõnem eſſet q̃ totum eẽt p̃ neĉe eſſe. Et reliqua nec p̃mo nec p ſe: ⁊ tũc cũ cã reliqua eẽntialr̃ ĩcludatur in toto: totũ nõ erit neceſſe eſſe: qȝ ĩcludit nõ neceſſariũ formalr̃. aut ſi vtraqȝ realitate eẽt totum p̃mo neĉe eſſe. eẽt bis neĉe eẽ: ⁊ hr̃et duo eẽ: quorum neutꝝ eſſentialr̃ ĩcluderet alterũ. ſilr̃ vtraqȝ eſſet in vtraqȝ: qȝ nõ eẽt vnũ ex eis. ⁊ ſi vtraqȝ p̃mo dat neceſſe eẽ. vtraqȝ erit actualitas vltima. ⁊ ita vel nihil idẽ ex eis: vel nlla dr̃ia earuȝ. ⁊ ita nõ vtraqȝ.

Coꝛm. ¶ Correlariũ. p̃ma nã nõ eſt in gñe. pȝ ex iſta. ꝓbatur etiã: qȝ natura in gñe tota exprimiẽ per diffõnẽ. vbi nõ importaẽ oĩno idẽ p genus ⁊ dr̃iaȝ propter nugatiõem. oppo^m in ſic ſimplici ĩuenitur. ¶ Hic inſtatur. ſi duoꝝ exiſtentiũ in eodẽ altero tm̃ põt ipm̃ eẽ neceſſariũ. ⁊ ita reliquo nõ neĉium. alias eẽt bis neĉe eſſe. ſequitur q̃ nulla diſtincta ſm̃ rõnes formales poſſent poni eẽ in neĉe eſſe. ergo nec in p̃ma pſona diuĩa eſſentia ⁊ relatio. ꝯñs ẽ fl̃m. iḋ ꝓbatio p̃ma peccat. ¶ Similr̃ ꝯ ſcḋaȝ: qȝ vtrũqȝ eoꝝ eſſet actualitas vltima: vel alterũ nõ neĉium

¶ Rñ. quecũqȝ ſm̃ rõnes formales diſtinguũtur: vl' ſicut actus ⁊ potẽtia. ⁊ ſic cõponibilia: vel ſicut duo nata actuare idẽ: vl' ſicut act⁹ ⁊ actus. ⁊ ſic nõ componibilia: tũc ſi vnum eẽt ĩfinitũ poſſet ĩcludere p identitatez aliud. imo ĩcludit. alias ĩfinitũ eẽt componibile: q̃ ĩprobabiẽ concluſiõe. 10. hui⁹. ſi aũt ſit finitũ nõ ĩcludit p idẽtitatẽ illud qḋ eſt p̃mo diuerſum ſm̃ ſuã rõnem formalẽ: qȝ finitũ tale ẽ pfectibile illo: vel cõponibile cũ illo. ergo ponẽdo neĉe eẽ hr̃e duas realitates: quaꝝ neutra per idẽtitatem cõtineat aliã: q̃ reqriẽ ad cõpoſitiõez. ſeqtur q̃ altera nec erit neĉe eẽ nec formalr̃ nec p identitatẽ: vel totũ erit bis neĉe eſſe. ⁊ ita tenet vtraqȝ ꝓbatio. ¶ Inſtãtie de diuina pſona nulle ſunt: qȝ ille due realitates nõ faciũt cõpoſitiõem: ſȝ vna eſt alia p identitatez: qȝ vna ẽ ĩfinita. Qḋ ſi obijcias. ita dicam in ꝓpoſito q̃ ẽ cõpoſitio: ⁊ due vnitates ⁊ due realitates in neĉe eẽ: ſed altera ẽ ĩfinita. Cõtradicis tibi duplr̃. p̃ qȝ ps ẽ minor toto. ſcḋo: qȝ ſi ponis cõpoſitiõez neutra realitas eſt alia p identitatẽ. ⁊ ſic currit vtraqȝ ꝓbatio.

2ᵃ ꝯ. ¶ Quicquid eſt intrinſecum ſumme nature eſt ſumme tale.

¶ Probatur: qȝ oĩno ẽ idem illi nãe ꝓpter ſimplicitatez. g̃ ſicut illa nã eſt ſũma nã. ita illud ẽ ſũme tale: qȝ idem eſt. alias ſi poſſet ĩtelligi excedi ſm̃ ſuaȝ entitatẽ. ergo natura poſſet intelligi excedi ſecundum ſuam entitatem. que eadem eſt entitati illius.

¶ Omnis pfectio ſimplr̃: ⁊ in ſũmo ineſt neceſſario nature ſumme. 3ᵃ ꝯ.

¶ Perfectio ſimplr̃ dr̃ que in quolibȝ meli⁹ eſt ipm̃ q̃ȝ non ipm̃. hec deſcriptio vr̃ nulla: qȝ ſi ĩtelligeretur de affirmatione ⁊ negatiõe vt ẽ in ſe quelibȝ affirmatio eſſet melior ſua negatiõe in ſe. ⁊ in quolibȝ ſi in eo poſſet eẽ. ſi aũt ĩtelligatur. nõ in ſe: ⁊ in quolibȝ ſi poſſet ĩeſſe: ſȝ in quolibȝ ſimplr̃ fl̃m ẽ: q̃ nõ melior eſt in cane ſapientia: qȝ nulla ẽ bonitas ĩ illo cui cõtradicit. ¶ Rñ famoſa ẽ deſcriptio. exponatur ſic. meli⁹ q̃ȝ nõ ipm̃. i. q̃ȝ qḋlibȝ poſitiuũ ĩcõpoſſibile in quo ĩcludiẽ nõ ipȝ. eſt inq̃ȝ ſic. meli⁹ in quolibȝ: non cuilibȝ: ſed in quolibȝ quãtum eẽt ex ſe: qȝ meli⁹ eſt ſuo incõpoſſibili ꝓpter qḋ nõ põt ĩeſſe. Breuiter ergo dicaẽ q̃ pfectio ſimplr̃ ẽ: q̃ eſt abſolute meli⁹ quocũqȝ ĩcõpoſſibili. Et ita exponiẽ illud in quolibȝ q̃ȝ nõ ipm̃. ⁊ hoc eſt q̃ȝ qḋlibet q̃ nõ ẽ ipm̃. ⁊ dȝ ĩtelligi de ĩcõpoſſibilitate ſm̃ p̃dicationẽ ḋnoĩatiuã: qȝ ita ſermo fit cõiter. ¶ Probo tertiã ꝯclonẽ ſic ĩtellectã. pfectio ſimplr̃ ad oẽ ĩcõpoſſibile aliquẽ habȝ ordinẽ ſm̃ nobilitatẽ nõ exceſſi p deſcriptionẽ: ſȝ eminentis. ergo vel nãe ſupreme eſt ĩcõpoſſibilis. ⁊ ita excedit eaȝ vel cõpoſſibilis. ⁊ ita põt ei ĩeſſe. ⁊ etiã in ſũmo: qȝ ſic eſt ei cõpoſſibilis. Si ẽ alicui cõpoſſibilis ĩeſt ſibi: ſicut ẽ ſibi cõpoſſibilis. Nõ aũt ĩeſt: vt accñs cõtingẽs: quia tũc pfectio ſimplr̃ etiã in ſũmo poſſet excedi: qȝ ſuba melior eſt accñte. Similr̃ nã p̃ma nõ haberet oẽm pfectiõez nobiliſſimo mõ hñdi. g̃ vel vt idez: vel vt ꝓpria paſſio. ⁊ vtroqȝ mõ habetur ꝓpoſitũ. ſ. q̃ neĉio ĩeſt: Qȝ aũt nõ vt accñs per accidẽs cõtingẽter ĩſit. ꝓbo: qȝ in omni pfectione cui nõ repugnat neĉitas pfecti⁹ hȝ illã: qḋ hȝ neĉio: q̃ȝ qḋ ꝯtingenter. pfectiõi ſimplr̃ nõ repugnat neceſſitas: qȝ tũc aliqua natura ĩcõpoſſibilis ſibi excederet eã: vt illa que eſt neceſſaria: vel põt eẽ. Nihil aũt põt pfectius hr̃e pfectionẽ ſimplr̃: q̃ȝ nã p̃ma. ex ſcḋa huius. ergo ⁊c̃. ¶ Dicẽdis ḋ ĩfinitate ⁊ ceteris de ſimplicitate ponẽdis p̃mitto illa de ĩtellc̃u ⁊ volũtate: qȝ ĩferius ſupponentẽ. p̃ma cõcluſio talis eſt.

¶ Primũ efficiẽs eſt ĩtelligens ⁊ volens. 4ᵃ ꝯ.

¶ Iſta ꝓbatur. p̃mũ ẽ per ſe agẽs: qȝ omni cã per accñs prior ẽ aliqua per ſe. 2. phyſicoꝝ. oẽ per ſe agẽs agit ꝓpter finẽ. ex T.c.66 hoc arguiẽ duplr̃. p̃mo ſic. oẽ nãle agẽs preciſe cõſideratũ ex neĉitate. ⁊ eque ageret ſi ad nullũ finem ageret: ſicut ſi eẽt ĩdepẽdenter agens. ergo ſi nõ agit niſi ꝓpter finẽ hoc eſt qȝ depẽdet ab agẽte amãte finẽ. ergo ⁊c̃. ſcḋo arguiẽ. ſi primũ agit ꝓpter finẽ: aut g̃ finis ille moueẽ p̃mũ efficiẽs: vt amat⁹ actu volũtatis. ⁊ pȝ ꝓpo^m: aut vt naturalr̃ tm̃ amatus. hoc fl̃m ẽ: qȝ nõ naturalr̃ amat finẽ aliũ a ſe: vt graue: centrũ ⁊ mã formã. tũc. n. eẽt aliquo mõ ad finẽ: qȝ ĩclinaẽ ad illũ. Si tm̃ nãliter amat finẽ q ipſe ẽ. hoc nihil ẽ niſi ipm̃ eẽ ipm̃. hoc nõ eſt ſaluare rõnẽ duplicẽ cãe in ipſo. ¶ Itez p̃mũ efficiẽs dirigit effectuȝ ſuũ ad finẽ ipm̃. g̃ vel nãliter. i. me^ce. i vel cognoſcẽdo ⁊ amãdo illũ. nõ p̃mõ: qȝ nõ cognoſcẽs nihil dirigit niſi in v̉tute cognoſcẽtis. ſapiẽtis. n. ẽ p̃ma ordinatio. p̃mũ in v̉tute nullius dirigit: ſicut nec cãt. hec ẽt cõcluſio ꝓbatur: qȝ oĩ nõ viuo viuũ ẽ meli⁹. ⁊ ĩter viua omni nõ ĩtelligẽte ĩtelligẽs eſt meli⁹. p̃mo nihil ẽ melius. g̃ ⁊c̃. pbe:

¶ Item 3ᵒ ſic. aliqd cãtur cõtingẽter. ergo p̃ma cã cõtingẽter cãt. ergo volẽs cãt. ꝓbatio p̃me ꝯñe. quelibȝ cã ſcḋa cauſat ĩquantuȝ moueẽ a p̃ma. ergo ſi p̃ma neceſſario mouet. quelibȝ neceſſario moueẽ ⁊ qḋlibȝ neĉario cãtur. probatio ſcḋe ꝯñe. nullũ eſt p̃ncipiũ opandi cõtingenter: niſi volũtas vel cõcomitãs volũtatẽ: qȝ quelibȝ alia agit ex neceſſitate nãe. ⁊ ita nõ cõtingẽter. ¶ Obijciẽ ꝯ p̃mã ꝯñam

qꝛ dato ꝙ deus neceſſario cāet:qꝛ tñ nō mouet imediate
volūtatē nr̄am.ideo ſeqtur ꝙ nr̄m velle poſſit adhuc con
tingēter cāre aliqd. ❡ Itē pħs cōceſſit añs.ꝛ negauit ꝯñs
ponēdo cōtingētiā in inferiorib⁹ ex motu q̄ neĉario cauſat̄
īquantū vniformis:ſ3 diſſormitas ſeqtur ex partib⁹ eius.ꝛ
ita contingētia. ❡ 2ᵒ ſcd̄am.alia mota p̄nt ipediri.ꝛ ita op
poſitū cōtingēter euenire. ❡ Ad p̄mū. ſi eſt p̄mū efficiēs
reſpectu volūtatis nr̄e.idē ſeqtur de ipſa qđ ď alijs:qꝛ ſiue
imediate moueat eā:ſiue aliud imediate. ꝛ illud neĉario
motū moueat:qꝛ mouet ex hoc ꝙ mouet̄.tādē ꝓximū ne
ceſſario mouebit volūtate3:ꝛ ita neĉio vo^tas volet. ꝛ ſi erit
volēs neceſſario.ſeqtur vlteri⁹ ipoſſibile ꝙ neceſſario cāt
qđ volēdo cāt. ❡ Ad 2^m.nō dico ħ cōtingēs qđcūq3 qđ nō
eſt neceſſariū nec ſempiternū:ſed cui⁹ oppoſitu3 pōt fieri
qñ illud fit.iō dixi aliqđ cōtingēter cātur:nō aliqđ eſt cō
tingēs.modo dico ꝙ pħs nō potuit ꝯñam negare ſoluēdo
añs ꝑ motū:qꝛ ſi ille mot⁹ totus neceſſario ē a cā ſua:q̄lib3
ps eius cātur neceſſario qñ cātur.hoc eſt ieuitabil'r.ita ꝙ
oppoſitu3 tūc nō poſſet cāri.ꝛ vlterius ꝙ cauſat̄ ſic ꝑ quā
cūq3 partē motus neceſſario.tūc cātur.i.ieuitabil'r. vł igi
tur nihil fit cōtingenter.i.euitabil'r vel p̄mum ſic cāt ime
diate ꝙ poſſet nō cāre. ❡ Ad tertiū. ſi aliq̄ cā pōt ipedire
illa nō poteſt niſi ṽtute ſup̄iorū cauſarum ipedire. ꝛ ſic vſ
ꝙ ad primā que ſi imediatā cām ſibi neceſſario mouet in
toto ordine vſq3 ad iſtā ipediētē erit neceſſitas.ergo neĉa
rio ipediet.ergo tūc nō poſſet aliqua alia cōtingēter cāre
aliquod cātū. ❡ 4ᵒ. ꝓbatur cōcluſio.aliqđ malū eſt in en
tibus.ergo p̄mū cōtingēter cauſat.ꝛ tūc vt p̄us.ꝓbatio cō
ſequētie.omne agens ex neceſſitate nature agit ſ3 vltimū
ſue potētie.ꝛ ita ad perfectionē poſſē ꝓduci ab ipſo.ergo
ſi p̄mum agit neĉario.ꝛ per ꝯñs oē aliud agēs:vt iā decla
ratū eſt.ſeqtur ꝙ totus ordo cārū cauſabit in iſto q̄cquid
ē eis poſſe cāre.in illo ergo nulla ꝑfectiō caret q̄ pōt ab oī
bus cāis agētib⁹ iduci in ipo.ḡ nulla caret quā pōt recipe.
ergo non eſt aliqua malitia in ipſo.ꝯñtie ſunt plane:qꝛ oīs
perfectio receptibilis in iſto ē cābilis ab aliquo:ꝛ ab oib⁹
cauſis ordinatis.vltima p3 ex rōne mali.ꝛ cōcludit illa ꝓ
batio de vitio in morib⁹:ſicut de pctō in nā. ❡ Dices:ma
teria nō obedit. Nihil eſt:qꝛ agens potens vinceret inobe
diētiā.hāc cōcluſiōem probāt aliq.5ᵒ.via ex tertia ꝑcoſtē
ſa:qꝛ itelligere:velle:ſapiētia:amor:ſunt ꝑfectiōes ſimpli
citer:qđ ſupponūt quaſi manifeſtū. ❡ S3 nō videt̄ vnde
iſta p̄nt magis ꝯcedi eē ꝑfectōes ſimpl'r q̄ nā p̄mi āgeli.ſi
enī accipias ſapientiā denoiatiue:eſt melior omni denoia
tiuo icōpoſſibili.ꝛ nō probaſti ꝙ p̄mū eſt ſapiēs. Et ſi acci
pias ꝙ deus eſt ſapiēs. ❡ Dico ꝙ petis tm̄ potes hr̄e ꝙ ſa
piēs eſt melior nō ſapiēte excluſo p̄mo. ❡ Cōtra. iſto mō
p̄mus angelus ē melior omni ente denoiatiue ſumpto icō
poſſibili ſibi ꝑter deū.imo eē p̄mi āgeli in abſtracto pōt eē
melior ſimpl'r ſapiētia. ❡ Dices repugnat m'tis.iō nō cui
libet ē meli⁹ denoiatiue q̄ oppoſitū. ❡ Rñō.ꝙ nec ſapiē
tia ē cuilib3 meli⁹ denoiatiue:qꝛ repugnat multis. ❡ Di
ces:imo eēt cuilib3 melius ſi poſſet ieſſe:qꝛ canis eſſet me
lior ſi canis eēt ſapiēs. ❡ Reſpōdeo.ita de p̄mo angelo ſi
poſſet eē canis eēt melior ꝛ cani eēt melius.ſi poſſet eē p̄i
mus āgelus. ❡ Dices.imo illud deſtruit nām canis. ḡ nō
eſt bonū cani. ❡ Rñō.ita ſapiēs vel ſapientia deſtrueret
naturā eius.nō eſt dr̄iā niſi ꝙ angelus deſtruit canem:vt
nā eiuſdē generis ſapiēs vt alterius:icōpoſſibilis tamē:qꝛ
determinās ſibi pro ſubo nām eiuſde3 gnīs icōpoſſibilē. ꝛ
cui repugnat p̄mo ſubm eidē per ſe:l3 nō ꝑ paſſio ſubiecti
repugnat. vulgaris ſermo de perfectiōe ſimpl'r ſepe vacil
lat. ❡ Item itelligibile videt̄ dicere gradū ſup̄mū deter
minati generis:vt ſube. vñ igitur ꝯcludetur ꝙ ē perfectio
ſimpl'r de paſſiōibus entis in cōmuni ſecus ē:qꝛ ꝯſequū
tur oē ens:vel paſſio cōis vel alterū diſiunctoꝝ. Si ꝑter
nus diceret ꝙ omne denoiatiuū p̄mu3 cuiuſlib3 generis
gnāliſſimi eſt perfectio ſimpl'r vñ improbares.diceret. n.
quodlib3 tale eē melius quocūq3 ſibi icōpoſſibili. ❡ Si i
telligat̄ denoiatiue.qꝛ icōpoſſibilia ſibi nō ſunt niſi deno
minatiua ſui gnīs:qꝛ oīa illud excellit. Si itelligit̄ de ſub
ſtātijs denominatis iquātum denominata.ſimil'r diceret
ꝙ ſi ſubiectum determinat illud.determinat ſibi nobiliſ
ſimum. Si nō ſaltem ſubiectum quodlib3 iquātu3 deno
minatur iſto eſt melius quolib3 iquantum denominatur
alio ſibi icompoſſibili. 5ᵃ.ꝯ.

❡ Primū cāns q̄cquid cāt cōtingēter cauſat.

❡ Probat̄:qꝛ qđ imediate cāt ꝯtingenter cauſat.ex tertia
ꝓbatiōe.4.ꝑmiſſe.ergo qđcūq3 aliud:qꝛ cōtingēs nō ꝑe
cedit neceſſariū natural'r nec neceſſarium depēdet a con
tingēte. ❡ Itē ex volitōe finis nō neĉario ē aliqd volitū:
niſi illud ſine quo nō ſtat illud qđ ē volitū circa finē. De⁹
amat ſe vt finē.ꝛ q̄cqd circa ſe vt finē amat ſtare pōt ſi ni
hil aliud ab ipſo fit:qꝛ neĉium ex ſe a nullo depēdet. ergo
ſi ex volitione ſui nihil aliud neĉio vult.ergo nec neĉario
cāt. ❡ Cōtra.velle illud ē idē p̄mo.ergo neĉe eē.ergo non
cōtingēs. ❡ Item ſi tertia ꝓbatio p̄miſſe cui iſta īnititur.
tenet.ḡ nulla eſt cōtingētia cuiuſcūq3 cāe ſcđe in cāndo ni
ſi ſit cōtingētia p̄mi in volēdo.ſicut.n.neĉitas p̄mi in volē
do ꝯcludit neceſſitatē cuiuſcūq3 alterius in cauſando. ita
determīatio eius in volēdo concludit determinationem
cuiuſcūq3 alterius in cauſando:ſed determinatio ei⁹ in vo
lendo ē eterna. ergo quecūq3 cauſa ſcđa p̄us q̄ agat eſt ď
terminata.ita ꝙ nō eſt in poteſtate ei⁹ determinari ad op
poſitū. ❡ Hoc vlterius declarat̄:qꝛ ſi in poteſtate huius
eſt determinare ſe ad oppoſitum.ergo cū determinatiōe
cauſe p̄me in volēdo ſtat iſtius indeterminatio in cauſan
do:qꝛ nō eſt in poteſtate eius facere p̄mam cauſam ideter
minatā. Et ſi cu3 determinatione p̄me ſtat ideterminatio
huius.ita videt̄ cū neceſſitate eius ſtare nō neceſſitas vel
ꝯtingentia huius.ſ.in cauſando:vel igitur tertia probatio
nihil val3.vel volūtas noſtra nō videtur libera eē ex ſe ad
oppoſita. ❡ Ite3 ſi p̄ma determinata determiat quomō
pōt alia cauſa ſecūda mouere ad aliquid aliquo modo.ad
cuius oppoſitum p̄ma mouet:ſicut eſt de volūtate noſtra
peccāte. ❡ Item.4.omne efficere eſt cōtingēs:quia depē
det ab efficiētia p̄mi que eſt contingēs iſta ſunt difficilia:
quorum plena ſolutio multa narrari ꝛ declarari requirit.
❡ Querātur in queſtione quā de ſcientia dei reſpectu fu
turorum cōtingentium diſputaui.

❡ Primā nām amare ſe ē eidē prime nāe. 6ᵃ.ꝯ.

❡ Hāc probo ſic.cālitas ꝛ cauſatio cauſe finalis eſt ſimpli
citer pria.ex.4.2.ꝛ ideo cauſalitas p̄mi finis:ꝛ eius cauſa
tio eſt penitus icauſabilis ſecundū quācunq3 cauſatione3
in quocūq3 genere cauſe.cauſalitas autē p̄mi finis eſt mo
uere primū efficiens vt amatū:qđ eſt idem iſti.primu3 effi
ciens amare primu3 finem:quia nihil aliud eſt obiectum
amari a voluntate niſi voluntatē amare obiectū.ergo pri
mum efficiēs amare primum fine3 eſt penitus icauſabile.
ꝛ ita ex ſe neceſſe eſſe ex.5.tertij.ꝛ ita erit idem nature pri
me ex.6.eiuſde3.ꝛ deductio p3 in.15.tertij.deducitur ali
ter:ſed in ide3 redit. Si primum amare ſe eſt aliud a. pri
mo ergo eſt cauſabile.ex.18.tertij.ergo effectibile ex .4.ꝛ
.5.ſecundi.ergo ab aliquo per ſe efficiēte.ex probatiōe.4.
huius.ergo ab amante finē ibidem.ergo ſi primum ama
re ſe eſſet cauſatu3 hoc eſſet ex aliq̄ amore finis porꝛ ipſo
cauſato:qđ eſt impoſſibile.hoc Ariſt.oſtendit.12.metaphy T.c.51.
ſice de itelligere. Alias p̄mum non eſſet optima ſubſtātia
qꝛ per itelligere eſt honorabile. Alias.n.laborioſa eſt con
tinuatio:quia ſi nō eſt illud:ſed in potētia ꝯdictionis ad il
lud ad illa3 ſeqt̄ labor ſ̄m ipm. ❡ Iſte rōnes p̄nt declari

pma:q2 cū omnis entitatis in actu pmo vltima pfectio ſit in actū ſcdo quo coiungitur optimo.maxīe ſi ſit actiuū:nō tm̄ factiuū.omne aūt itellectuale eſt actiuū3.ꝛ pma natura eſt intellectualis ex pma.ſeqtur ꝙ eius pfectio vltima eſt in actu ſcdo.ergo ſi ille nō eſt idē ſibi nō eſt eius ſubſtātia optima:quia aliud eſt ſuū oppoſitum.ſecūda: quia potentia ſolū modo receptiua eſt cōtradictionis. ergo eſt imꝑfecta:tn̄ nec iſta 2ᵃ nec rō ꝑoꝛ ſimplr̄ ƀ3 Ar̄.eſt demr̄atio ſed tm̄ ꝓbabilis rō.vn̄ ꝑmittit.rōnale eſt ꝛc̄. ℭ Alr̄ oñdit ex idētitate potētie ꝛ obti iter ſe.ḡ actus eſt ide3 eis.ꝯñtia nō val3.Inſtātia.itelligētia itelligit ſe.amat ſe.actᵒ tamen nō eſt idem ſube. ℭ Hec cōcluſio fecūda ē in coꝛrelarys. Nam ſeqtur pmo ꝙ volūtas ē idē pme nāe:q2 velle nō ē niſi volūtatis.ergo illa eſt icauſabilis.ḡ ꝛc̄.Silr̄ velle itelligitur q̄ſi poſteriᵒ.ꝛ tn̄ velle ē ide3 illi nature.ḡ magis volūtas.Secūdo ſeqꝛ̄ ꝙ itelligere ſe ē idem illi nāe:q2 nihil amat̄ niſi cognitū.ergo itelligere ē neceſſe eſſe ex ſe. Silr̄ q2 itelligere q̄ſi ꝑpingꝰs ē illi nāe ꝙ̄ velle. Seqꝛ̄ 3ᵒ: ꝙ intellectus eſt idē illi nature ſicut pus de volūtate ꝛ velle argutū eſt.Seqtur quarto ꝙ rō itelligēdi ſe ē idē ſibi: q2 neceſſe eē ex ſe:ꝛ quaſi pꝛeintelligitur itellectioni.

7ᵃ.ꝯ. ℭ Nullū intelligere poteſt eē accn̄s prime nāe.

ℭ Probatur:q2 illa nā oſtēſa ē eſſe pmū effectiuū3.ḡ ex ſe hab3 vnde pōt qd̄cūq3 cābile cāre circūſcripto quocunq3 alio ſaltē vt cā pma illiᵒ cābilis:ſed circūſcripta cognitiōe eius nō h3 vn̄ poſſet illud cāre. Aſſumptū vltimū ꝓbatur: q2 nihil pōt cāre niſi ex amoꝛe finis volēdo illud:q2 nō poteſt aliter eē per ſe agēs:q2 nec ꝓpter finē. ℭ Iſti aūt velle alicuiᵒ ꝓpter finē ꝑintelligit̄ itelligere ip3.ergo ante primū ſignū quo itelligit̄ cāns ſiue volēs.a.neceſſario ꝑintelligit̄ itelligēs a.ꝛ ita ſine hoc nō pōt per ſe efficere.a.ita de alys. ℭ Itē oēs itellectiones eiuſdē itellūs hn̄t ſimilē habitudinē ad itell'm ſm̄ idētitatē eēntialē:aut accidētale3. p3 de quocūq3 itellectu creato:qd̄ oñditur:q2 videntur ꝑfectiōes eiuſdē generis.ergo ſi aliqua hab3 receptiuum:ꝛ oēs hn̄t idē.ꝛ ita ſi aliqua ē accn̄s ꝛ q̄lib3.aliqua nō pōt eē accn̄s in pmo ex ꝓcedēte.ergo nulla. ℭ Item itelligere ſi qd̄ pōt eē accn̄s reciperet̄ in itellectu vt ſubo.ḡ ꝛ in intelligere qd̄ ē ſibi idē.ſ.itellectui.ꝛ ita ꝑfectius itelligere.ſ.eēntiale erit potētia receptiua reſpcū impfectiōis.ſ. accidētalis. ℭ Itē idē itelligere pōt eē reſpectu obiectoꝝ pluriu3 ordinatoꝝ.ergo quāto perfectioꝛ tāto plurium.ḡ ꝑfectiſſimū quo ipoſſe eſt eē perfectiᵒ itelligere erit omniū itelligibiliū.itelligere pmi ē ſic perfectiſſimū.ex ſcda huiᵒ. igitur idē eſt omniū itelligibiliū.ꝛ illud qd̄ eſt ſui ē idē ſibi ex ꝓxima ꝓcedēte.ergo ꝛc̄.Eādē cōcluſione3 itellige de velle. ℭ Itē ſi arguit̄.ille itellectus nihil ē niſi itelligere qd̄da3 iſte itellectus eſt idē omniū.ita ꝙ nō pōt eē alius alteriᵒ.ꝛ alteriᵒ obti.ergo nec itelligere aliud.vel igit̄ itelligere idē eſt oium.vel itell's alteriᵒ obti. ℭ Rn̄o.falla ē accn̄tis ex idētitate aliquoꝝ iter ſe abſolute cōcludere identitatē reſpectu tertu:reſpectu cuiᵒ extraneant̄.Exᵐ.intelligere diuinū eſt idē ſuo velle.ḡ ſi ipm itelligere eſt alicuiᵒ ip3 velle eſt eiuſdē.nō ſeqtur:ſed ē velle.qd̄ qde3 velle eſt aliqd eiuſdē:q2 itelligere eiuſdē.ita ꝙ diuiſim pōt iferri nō coniunctim ꝓpter accn̄s. ℭ Itē ſic arguit̄.itell's pmi h3 vnu3 actū adeq̄tū ſibi ꝛ coeternū:ſ3 itelligere ſui ē idē ſibi.ḡ nō pōt hr̄e aliū.ꝯña nō val3. Inſtātia. ꝺ ſil' vidēte deū ꝛ aliō: Etiā ſi videt deū ƀ3 vltimū capacitatis ſue.vt ponit̄ ꝺ aīa xp̄i.adhuc pōt aliud. ℭ Itē arguit̄.ille itell's h3 in ſe ꝑ idētitatē pfectionē maximā itelligendi.ḡ ꝛ oēm alia3. ℭ Rᵒ: nō ſeqtur:q2 alia que minoꝛ ē pōt eē cābilis.ꝛ ideo differre ab cauſabili maxima nō poteſt.

8ᵃ.ꝯ. ℭ Intellectᵒ primi intelligit actu ſemper neceſſario ꝛ diſtincte quodcunq3 itelligibile prius naturalr̄ ꝙ̄ illud ſit in ſe.

ℭ Prima ps.ſ.ꝙ pōt cognoſcere qd̄cūq3 itelligibile. ꝓbat̄ ſic:q2 hoc ē pfectiōis in itellectu poſſe diſtincte ꝛ actu itelligere.imo neciu3 ad rōnē itell's:q2 oīs itellectus ē totius entis cōiſſime ſumpti:vt alibi declaraui.nulla3 aūt itellectionē pōt hr̄e itell's pmi niſi eādē ſibi ex ꝓxima.ergo cuiuſlib3 itelligibilis h3 actuale itelligere ꝛ diſtictū.ꝛ ꝟ idē ſibi.ꝓbat̄ etiā pma ps al'r.ꝑ hoc ꝙ artifex diſtincte cognoſcit oē agēdū añꝙ̄ fiat.al's nō pfecte operaret̄:q2 cognitio ē mēſura iuxta quā opatur.ergo deᵒ omniū ꝓducibiliu3 a ſe h3 notitiā diſtinctā actuale3 vel hītualē ſaltē ꝛ ꝑoꝛē eis. ℭ Cōtra iſtā iſtatur:q2 ars vl'is ſufficit ad ſingularia ꝓducēda.ſcda ps de ꝑoꝛitate ꝓbatur:q2 qcqd ē ide3 ſibi eſt neceſſe eē ex ſe.ex.5.tertu.ꝛ pma q̄rti: ſed eē alioꝝ a ſe itelligibiliu3 ē nō neceſſe eē ex ſe.ex.6.tertu.neceſſe eē ex ſe eſt pus nā omni nō neceſſario. ꝓbat̄ al'r:q2 eē oīs alterius a ſe depēdet ab ipſo vt a cā.ex.19.tertu.ſ3 ipſe vt cā eſt alicuiᵒ talis necio icluditur cognitio eius ex parte cauſe.ergo illa ꝑoꝛ ē natura ipſo eſſe cogniti.

ℭ O altitudo diuitiarū ſapiētie ꝛ ſciētie tue deus qua omne itelligibile cōpꝛehēdis.nūquid itellectui meo paruo poteris cōcludere te eē infinitum ꝛ icompꝛehenſibilem? 9ᵃ.ꝯ. Ro.ii.

ℭ Tentabo ḡ iferre cōcluſiōem valde fecūdā:q̄ ſi in principio fuiſſet de te ꝓbata.ꝑdictoꝝ ꝙ̄plurima facil'r patuiſſent.ifinitatē igit̄ tuā ſi āntuas ex dictis de itellectu tuo ꝑconaboꝛ iferre.Deīde quedā alia adducā.an valeāt vl' nō valeāt ad cōcludēdū ꝓpoſitū ingrēdo:nōne dn̄e deᵒ itelligibilia ſunt ifinita:ꝛ ꝟ actu in itellectu oīa itelligēte.ergo ꝛ nā cui itellectᵒ eſt idē ē ifinita.ḡ itell's illa ſimul actu itelligēs ē ifinitus.talis eſt deus nr̄ itellectus tuᵒ:ex 7ᵃ ia3 premiſſa.huius entimematis oñdo añs ꝛ ꝯñs.ꝛ ꝯſequentia3 ſic.quecūq3 ſunt ifinita in potētia.i.accipiēdo alterū poſt alterū nullū ꝑñt hr̄e finē illa oia ſi ſūt ſil' actu.ſūt ifinita.itelligilia ſunt hꝰ reſpectu itell's creati:ſicut p3.ꝛ in tuo deus ſunt ſil' actu oia itellecta que a creato ſunt ſucceſſiue itelligibilia.igit̄ ibi ſunt actu ifinita itellecta.huiᵒ ſill'i ꝓbo maioꝛe3:l3 ſatis euidēs videatur:q2 oīa talia acceptibilia quādo ſunt ſimul exn̄tia aut ſunt actu infinita: aut finita Si actu finita.ergo accipiēdo alterū poſt alterū:tādē ꝑñt eē oīa accepta ſimul.ergo ſi nō ꝑñt eſſe actu accepta oīa.ſi actu ſunt ſil' ſunt ifinita actu.ꝯñtiā entimematis ita ꝓbo. qn̄ ꝑl'alitas reqrit vel cōcludit maioꝛē pfectionē ꝙ̄ paucitas:ifinitas cōcludit vel reqrit ifinitā pfectionē.Exᵐ.poſſe ferre q̄tuoꝛ maioꝛē virtutē motiue reqrit ꝙ̄ poſſe ferre duo.iō poſſe ferre ifinita cōcludit ifinitā pfectionē vel virtutē motiuā.ergo in ꝓpoᵒ.cū ſiml' itelligere pl'a maioꝛē ꝑfectōem intell's cōcludat ꝙ̄ poſſe vnicū itelligere.ſeqꝛ̄ ꝓpoſitū. ℭ Hoc vltimū ꝓbo:q2 reqrit̄ determinata cōuerſio intell's ꝛ applicatio ad itelligibile diſtincte itelligēdū: ḡ itell's q ad plura pōt applicari ad q̄lib3 eſt illimitatu3: ꝛ ita q ad infinita eſt applicabilis oīno eſt illimitatᵒ.ſil'r ꝓbo ꝓpoᵐ ſaltē de itelligere ex quo ſeqꝛ̄ ꝓpoᵐ ꝺ itell'u. Nā cū itelligere a.ſit aliqua pfectio. ꝛ itelligere b. ſit ſil'r aliq̄ pfectio.nūq3 idē itelligere eſt ipſiᵒ a.ꝛ b.eque diſtincte: vt duo eēnt niſi pfectiōes duoꝝ itelligere icludātur in illo: ꝛ ſic de tribᵒ.ꝛ vltra.Dicetur qn̄ per eādem rōnē itelligēdi multa itelligūtur nō cōcludit̄ maioꝛ pfectio ex pl'alitate ꝙ̄ ex paucitate. ℭ Al'r ꝙ rō de itelligere cōcludit qn̄ illa plura itelligere nata eēnt hr̄e pfectōes diſtictas formales quales nō ſunt niſi itellectiōes diuerſarū ſpēru3 tales nō ſunt ifinite intelligibiles:ſed idiuiduoꝝ quoꝝ pluriū intellectiōes:q2 non alias pfectiōes formales dicūt:nō cōcludūt maioꝛē perfectionē actᵒ q eſt reſpectu pluriū taliū ℭ Cōtra pmū:q2 de ipſa rōne intelligendi arguitur: ſicut

de itellectu ⁊ actu: ꝙ maior perfectio cōcludit̃ ex pluralitate illoꝝ quoꝝ eſt ratio itelligēdi: qꝛ oȝ ꝙ eminēter icludat perfectiōes omniū ꝓpriarū rationū itelligendi: q̄rum q̄libȝ ẜm ꝓpriā rōnem aliquā perfectionē ponit. ğ ifinite ifinitā ꝯcludūt. ¶ Cōtra ſecūdā reſponſionē īdiuidua in rōne vl̄is imꝑfecte itelligūtur: qꝛ nō ẜm quodlibȝ itelligibilitatis in eis: qꝛ nō ẜm q̄dlibȝ entitatis poſitiue in eis: ſicut in q̄ōne de idiuiduatione oſtēdi. ergo itellectus itelligens quodlibȝ itelligibile ẜm oēm rōnem itelligibilitatis poſitiue itelligit diſtictas entitates poſitiuas pluriū idiuiduoꝝ que maiorē perfectionē ponūt in itellectōe ꝙ̄ intellectio vnius illoꝝ: qꝛ itellectio vniuſcuiuſqꝫ entitatis abſolute poſitiue vt eſt eius eſt aliqua ꝑfectio: alias illa non exiſtēte itell'ſ nō eēt minus perfect⁹ nec itelligere. ğ nō oȝ illud ponere in itellectu diuino: qđ excluditur per octauā. ¶ Itē ifinitas itelligibiliū ſpecie cōcluditur ex numeris ⁊ figuris ꝑ Aug. 12. đ ci. c. 18. ¶ Scđo oñdo ꝓpoſitū ſic. Cā ꝑma cui ẜȝ vltimū ſue cālitatis cā ſecūda aliqđ perfectionis addit in cauſando: nō videtur ſola ita perfecte cāre effectū: ſicut ipſa cauſa ſecūda: qꝛ cālitas ſolū ꝑme diminuta eſt reſpectu cālitatis ſimul ambarū. ergo ſi illud qđ natū eſt eſſe a cā ſecunda ⁊ ꝑma ſimul ſit: multo perfecti⁹ a ſola ꝑma ſecūda nihil ꝑfectiōis addit ꝑme: ſed omni finito aliud additū addit aliquā ꝑfectionē. ergo talis cā ꝑma eſt ifinita. ¶ Ad ꝓpoſitū. notitia cuiuſcūqꝫ nata ē gigni ab ipo: ſicut a cā ꝓxima: ⁊ maxime illa q̄ eſt viſio. ergo ſi alicui itellectui illa ieſt ſine actiōe quacūqꝫ talis obiecti: ſed tm̄ modo ex virtute alteri⁹ obiecti ꝑoris: qđ natū eſt eē cā ſuperior reſpectu talis cognitiōis. ſeqtur ꝙ illud obiectū ſuperius eſt ifinitū in cognoſcibilitate: qꝛ inferius nihil ſibi addit in cognoſcibilitate. tale obiectū ſuperius ē nā ꝑma: qꝛ ex ꝑſentia ſola eius apud itellectū ꝑmi nullo alio obiecto cōcauſante eſt notitia cuiuſcūqꝫ obiecti in itellectu ex octaua hui⁹. ⁊ perfectiſſima ex ſecūda huius. ergo nullum aliud itelligibile aliqđ ſibi addit in cognoſcibilitate. ergo eſt ifinitū. ſic igit̃ ⁊ in entitate: qꝛ vnūqđqꝫ ſicut ſe habȝ ad eē. ita ad cognoſci. ¶ Hic iſtatur. ergo nulla cā ſecunda q̄ eſt finita pōt facere notitiā cāti ita perfectā: ſicut nata eſt cāri ab ipſomet cāto: qđ fl'm eſt: qꝛ cognitio per cām perfectior eſt ꝙ̄ rei ex ſe ſine cā. ¶ Itē ex hoc ꝙ ꝑma cā ita perfecte cauſat ſine ſecūda: ſicut cū illa nō videtur ſequi: niſi ꝙ perfectionē ſecūde hȝ ꝑfecti⁹ ꝙ̄ ipſa ſecūda. hȝ nō videt̃ cōcludere ifinitatem: qꝛ finita ꝑfectio pōt eſſe eminentior perfectiōe ſecūde cāe. ¶ Itē lȝ nihil addat in cāndo ꝑme cālitati ẜm vltimū potentie: quomō ꝓbatur ꝙ nihil addit in cēndo. Nam in cāndo lumē in medio ſi iſte ſol cāret ꝙ̄tum mediū poſſet recipere alius ſol nihil adderet ſibi in cāndo. ⁊ tū adderet ſibi in eſſendo cum eſſet alius ſol. Ita in itellectu ꝑmi eſt notitia quāta pōt eē ex ꝑñtia ꝑme nāe vt obiecti. Scđa ergo cauſa nihil addit in cāndo: qꝛ nō eſt natū agere in illū itellectum iam ſūme actuatū: ſicut nec ali⁹ ſol in mediū. vñ ſi ex hoc ꝓbat̃ nihil addere in eſſendo videt̃ cōſimil'r argui ꝙ terra nihil addat ſoli in cēndo: qꝛ nihil addit in cāndo lumē in medio. ¶ Ad iſta rñdeo. Ad ꝑmū: ꝙ qꝛ nihil ſcietifice cōcludit̃ de aliquo niſi in ſe ſimpliciter precōcepto. Ideo in ſcia nr̄a q̄ñ cauſatuȝ ſcimus ꝑ cām. cā nō facit notitiā cāti ſimplicē qualē ipȝ cauſatū natum eēt gignere ẜm Aug. 9. de tri. c. vlti. A cognoſcēte ⁊ cognito parit̃ notitia: aut ſi quā ſimplicē poſſet facere: ſȝ non illā que eſt ituitiua. de qua alibi multum dixi. vnde vltra omnē cognitionē per cauſam aliqua cauſatur que nō niſi ab obiecto in ſe cauſatur in nobis.

ADDI ¶ Cōtra. fantaſma pōt cauſare ſimplicē cognitionē cauſati. ergo magis ſpēs vel notitia cauſe pōt h. qꝛ in iſto perfectius ē obiectū ꝙ̄ in illo. ¶ Rñō. non ordinatur ad cāȝ in cāndo notitiā ſimplicēȝ: ſicut fantaſma ad ipm̄ ſi in illo ordine ē ꝑma cauſa reſpectu cātoꝝ. ¶ Cōtra. igit̃ non ſicut in cēndo. ita in cognoſcēdo. ¶ Rñō. ita in cognoſcibilitate: ſȝ nō in cognoſcibili. qꝛ cognitio depēdet ab alio ꝙ̄ cognoſcibile: cā ſicut eſt cā in eſſendo: ita ⁊ in cognoſcibilitate: qꝛ ens ex ſe ē cognoſcibile: ſed cā nō eſt cā in cognoſci niſi mediāte cauſa ſecūda. ſ. ipſomet cognoſcibili cāto prius. ⁊ ſic coagēte ad cognoſci ſui. ſpēs itelligibilis eſt cā ꝓxima itellectiōis abſtractiue. cā obiecti eſt cā valde remota. Sit illa a. cātū cognoſcibile. b. fantaſma. c. ſpēs itelligibilis d. intellectio abſtractiua. e. viſio. f. pȝ ꝓceſſus. TIO

¶ Si igit̃ itellectionē ituitiuā hȝ deus de lapide ipſo nullo modo cāute: oȝ ꝙ lapis in cognoſcibilitate etiāȝ ꝓpa nihil addat in cognoſcibilitate eſſentie ꝑmi: ꝑ quā lapis cognoſcit̃. ¶ Cuȝ igit̃ īfers nulla cā finita facit notitiā perfectā de cāto. cōcedo perfectiſſimā poſ̄em ieſſe nobis. Cū dicis cognitio per cām eſt perfectior. dico ꝙ in cognitione per cām icludit̃ cognitio effectus ſimplex cāta ab ipſo. ⁊ cognitio cōplexa cātur ſimul a cognitiōib⁹ cāe ⁊ cāti. ⁊ verū eſt ꝙ a cā ꝑma ⁊ ſecūda ſimul eſt aliqđ perfecti⁹ ꝙ̄ a ſcđa ſola ¶ ꝯ. a ſola cā finita ꝑma pōt eē aliqđ ꝑfecti⁹ ꝙ̄ a ſola ſcđa: ⁊ a ſola ſcđa ē ſola viſio eius. ¶ Rñō. a ſola ꝑria finita pōt aliqđ eſſe perfecti⁹ ꝙ̄ a ſola ſecūda. ſed nō effect⁹ nat⁹ cāri a ſecūda: vel vt ſecūda vel magis vt ꝑma reſpectu cuiuſcūqꝫ alterius cāe finite: qꝛ in cāndo talem cognitionē vr̄ accidental'r ordinata ad quācūqꝫ cām ꝑorē finitā: qꝛ talis non eſt nata eē ꝑ cām finitā ꝑorem ipſo viſo: qꝛ cēt etiā ſi viſuȝ eſſet icauſatū a tali cauſa: vel cēt ſine omni cā ꝑore finita. ⁊ itellect⁹ eſſet. ¶ Ad 2m: lȝ cā ꝑor finita ꝯtineret eminenter perfectionē totā ſcđe cāe in cāndo. ⁊ in hoc excederet ſcđam: que tm̄ formal'r hȝ illam: tamē ipſa vt eminēter habita. ⁊ formal'r etiā habita excedit ſe etiāȝ in cāndo vt tm̄ eminēter habita. ⁊ vl'r quādo ipſa vt formal'r aliam perfectionē addit ſibi vt eminēter. tūc ambo excedūt vtrunqꝫ diuiſim: talis additio eſt q̄ñ eminēs ē finitū: qꝛ finituȝ additū finito facit maius. alioqn nō perfectius eſſet vniuerſum ꝙ̄ ꝑma nā creata: qꝛ illa ponit̃ a q̄buſdā oēm ꝑfectionē iferioꝝ eminēter cōtinere: qđ ego ſupra negaui in vltia ſecūdi. ¶ Ad 3m. illa ꝑfectio que vt ē cābilis nata eſt cāri a ſolo aliquo formal'r tali: qꝛ reſpectu eiuſdē habȝ ratiōeȝ q. cāe ꝑme ad ꝑores finitas accñtal'r ordinatas. aut ſolummodo ē talis cauſabilis ab illis finitis illo formaliter tali cōcauſante illa perfectio ſine illa nūquam pōt eſſe niſi in virtute alicui⁹ ifiniti cui illud formal'r tale ſi addat̃ nihil addit in cāndo: ſicut tenet rō ſupra poſita: quia ſi qđ adderet. tūc ꝓpria ratio cauſalitatis eius. vt eſt formal'r tale đ eſſet illi finito. ⁊ ideo a tali formal'r vt tale depēdet vel ab illo cui tale nihil addit in cāndo. Ulterius. igit̃ nec in cēndo addit: qꝛ illa cātio eius eſt propria ſibi ẜm eſſe formale ei⁹. ergo ſi in cēndo aliqđ adderet ꝑmo đeſſet illa ꝑma cālitas que ē ei⁹: vt formal'r tale. ⁊ ita nō haberet ex ſe illud eminētius qđ natū eſt a tali: vt tale eſt cāri. pȝ igit̃ ꝙ iſtantia de ſole nulla: qꝛ ſi huic ſoli aliqđ cāre cōpeteret iquantum iſte: Alius illud non cāret nec in ſe haberet ſine iſto. ⁊ ſic illi aliqđ adderet in cāndo: ſicut etiā in cēndo. non curo. tūc ad quodcunqꝫ paſſum cōpares. breuiter dico nihil eiuſdē rōnis cuȝ cābili neceſſario ab aliquo vt eſt tale formal'r: neceſſario inꝙ̄: ita ꝙ nō al'r pōt eē cauſatuȝ vel icautum perfectius cābili: niſi in ꝟtute alicuius cui hȝ vt tale nihil addit in cauſando: nec in eſſendo. Inſtantia de terra nihil valȝ. lumen nō eſt natū ab ipſa vt a cauſa aliqua depēdere. ¶ Tertio cōcluſiōem noſtrā ſic oſtēdo: nulla perfectio finita eiuſdē rationis ꝑfectioni accidētali eſt ſubalis: ⁊ per ꝯñs nec ifinita. itelligere nr̄m eſt accñs: qꝛ eſſential'r qualitas. ğ nullum itelligere finitū eſt ſuba: ſȝ intelligere ꝑmi ē ſuba ex. 5. 6. ⁊. 7. h⁹. ꝓbatio maioris: qꝛ q̄ ꝯueniunt in rōne formali a q̄ accipit̃ dr̄ia: cōueniūt in genere: ſi vtraqꝫ

perfectio formalis ſit finita: quia talis differētia finita in
quocūq; eſt eiuſdem generis ꝯtractiua:ſecus eſt ſi dr̄ia in
vno ſit finita.in alio ĩfinita.tunc enim ſunt eiuſdē ratiōis
ſm aliqd:q2 ſm rōnē formalem:ſ3 illa vbi ē finita ꝯbit ge
nus.iō cōſtitutu3 ꝑ ipſam ē in gñe.dr̄ia vbi eſt ĩfinita:nihil
pōt cōtrahere.ideo tale nō cōſtituitur in gñe.hoc mō ĩtel/
ligo illud.ꝙ ſpēs trāſfert̄ ad dĩna non genus: q2 ſpēs dicit
ꝑfectionē:gen⁹ nō.hoc ꝯdictionē ĩcludit ſi ĩtelligit̄ de ſpē
tota:q2 in eius ĩtellectu eſſentiali includitur genus.d3 igit̄
ĩtelligi ratione differētie que perfectionem dicit nō ſic ge
nus.hoc bene ē poſ̄e.neutrū.n.per ſe ĩcludit aliud: ſed nec
trāſfertur differētia vt differentia.q2 ſic eſt finita.⁊ conſti
tuit in genere neceſſario:ſed abſoluta ratio differētie que
abſolute perfectionē dicit indifferentē ad finitū ⁊ ĩfinitū
que dicūt modos perfectiōis illius entitatis: ſicut magis
⁊ min⁹ in albedie. ¶ Noui ꝙ aliqua h̄ narrata ꝯdicūt opi
nionibus aliquoꝝ:ſed non hic aſſumpſi varias opiniones
ĩprobare:alibi locus erit.iuxta iſtā tertiā rōnē pōt fieri q̄/
ſi ſimilis rō eꝯ ſic.nulla ſubſtātia finita eſt eadē perfectio
ni que ſm rōnē ſuā eēt accidētalis ſi eſſet finita. ſubſtātia
p̄ma eſt eadē ĩtellectioni ⁊c̄.⁊ ita addi pōt maiori tertie rō
nis.nulla perfectio eiuſde3 rōnis cū alia accidētali ē ſuba/
lis:vel idē ſubſtātie:q2 genera ſunt p̄mo diuerſa.⁊ ꝙ vni ē
accñs nulli eſt ſuba.ergo ĩtelligere nulli ſube que eſt in ge
nere ſubſtantie eſt idē.⁊ ſi hec ē finita eſt talis.ſi nō: ꝓpoſi
tum. ¶ Juxta hoc ꝓpono quartā rōnem.omnis ſubſtātia
finita eſt in genere.p̄ma nā nō eſt in genere. ex p̄ma hui⁹.
ergo ⁊c̄.maior p3:q2 tale cōuenit cum alijs in conceptu cō
muni ſubſtātie:⁊ formalr̄ diſtinguitur.pat3.ergo diſtincti
uum ē idē aliquo mō cū ſubſtātie entitate.nō per idētita/
tem omnimoda3:q2 eorum rōnes ſunt p̄mo diuerſe.⁊ neu
tra ĩfinita.ideo neutra oĩno ĩcludit aliā per idētitatem.er
go fit vnū ex eis:ſicut ex cōtrahēte ⁊ ꝯcto actu ⁊ potentia.
ergo genus ⁊ differētia.ergo ſpēs. ¶ Breuiter ſic arguit̄.
⁊ ē idem.omne realr̄ cōueniens ⁊ realr̄ differēs cōuenit ⁊
differt realitate nō formalr̄ eadē. ſed nec realitas qua cō/
uenit eſt illa qua differt per idētitatē ſi nō ſit altera infini
ta.⁊ tūc ĩcludens vtrūq; per identitatē eſt ĩfinitum: ſi aūt
neutra per idētitatē ſit altera.ſeqtur ꝯpoſitio. omne ergo
differēs eſſentialr̄ ⁊ cōueniēs eēntialr̄:aut ē compoſitum
ex realitatib⁹ formalr̄ diſtinctis:aut eſt ĩfinitum.oē per ſe
exiſtēs cōuenit ſic.⁊ differt:quare ſi ē in ſe oĩno ſimplex.ſe
quitur etiā ꝙ erit ĩfinitum. ¶ His quatuor vijs videt̄ ĩfi/
nitas poſſe cōcludi de deo ex trib⁹ medijs ſumptis de ĩtel
lectu.⁊.4.ex ſimplicitate ĩeſſe que ē ſuperius oñſa.p̄ma vi
detur via eminētie.ſcd̄3 q̄3 arguo ſic.omni finito ē vel pōt
eſſe aliqd perfectius eminētiſſimo incōpoſſibile eſt aliqd
eſſe perfectius ex correlario.4.tertij.quare ⁊c̄.Minor ꝓ/
batur:q2 ĩfinitū nō repugnat entitati:omni finito maius ē
ĩfinitū. ¶ Aliter arguitur.⁊ ē idem cui nō repugnat ĩfini/
tas ĩtēſiue illud nō ē ſumme perfectum niſi ſit ĩfinitu3:q2
ſi ē finitū poteſt excedi:quia ĩfinitas ſibi nō repugnat.en/
ti nō repugnat ĩfinitas.ergo perfectiſſimu3 eſt infinitum.
Minor huius que in p̄cedenti argumēto accipiebat̄ nō vi
detur a p̄ori poſſe oñdi:q2 ſicut cōtradictoria ex rationib⁹
ꝓprijs cōtradicūt.nec poteſt per aliqd manifeſtius hoc ꝓ
bari.ita nō repugnātia ex rationibus ꝓprijs nō repugnāt:
nec vr̄ poſſe oſtendi niſi explicando terminos vel ratiōes
ipſorum.Ens per nihil notius explicatur.ĩfinitum ĩtelligi
mus per finitum.⁊ hoc vulgariter ſic expono.ĩfinitum eſt
qd̄ omne finitum datum ſecundum nulla3 mēſuram ter/
minatam preciſe excedit:ſed vltra omnem habitudinem
aſſignabilē adhuc excedit.Sic tamē ꝓpoſitū ſuadetur.ſi/
cut quodlib3 eſt ponēdū poſſibile cuius nō apparet impoſ
ſibilitas.ita ⁊ cōpoſſibile cuius nō apparet ĩcompoſſibili/
tas.h̄ nō apparet:quia de rōne entis nō ē finitas. vt appa/
ret ex rōne entis:nec finitū eſt paſſio cōuertibilis cū ente.
alterū iſtoꝝ reqritur ad repugnātiā p̄dictā.paſſiones per
ſe entis:⁊ cōuertibiles ſatis videntur note ſibi ĩeſſe. ¶ 2⁰
ſic ſuadet̄.ĩfinitū ſuo modo nō repugnat quātitati.i. in ac
cipiēdo partem poſt partē.ergo nec ĩfinitum ſuo mō repu
gnat entitati.i.impꝑfecte ſil̄ eēndo. ¶ 3⁰ ſi quātitas v̄tutis
eſt ſimplr̄ ꝑfectior quātitate molis:quare erit poſ̄is ĩfini/
tas in mole.⁊ nō in v̄tute:que ſi eſt poſ̄is:eſt etiā in actu.ex
4.tertij. ¶ 4⁰ ſic:q2 ĩtell̄s cui⁹ ob3 ē ens nullā ĩuenit repu
gnātiā ĩtelligēdo ens ĩfinitū.imo vr̄ ꝑfectiſſimū ĩtelligibi
le.mirū eſt aūt ſi nulli ĩtellectui talis cōtradictio nota fo/
ret vel patēs circa p̄mu3 obm̄ eius.cum diſcordia in ſono
ita facil̄r offendit auditū ſi inq̄3 diſcōueniēs ſtatĩ ꝑcipit̄ ⁊
offēdit:cur nullus ĩtellect⁹ ab ente ĩfinito nālit̄er refugit
ſicut a nō ꝯueniente:ſed p̄mū obm̄ deſtruēte. per illud po
teſt colorari rō Anſel̄.de ſūmo cogitabili.ĩtelligēda eſt de pſolo.z
ſcriptio eius ſic.Deus eſt quo cogitato ſine cōtradictione
maius cogitari nō pōt ſine cōtradictione. Nam in cui⁹ co/
gitatione ĩcludit̄ ꝯdictio.illud d3 dici non cogitabile.⁊ ita
eſt.Duo.n.ſunt tunc cogitabilia oppoſita que nullo mō fa
ciūt vnū cogitabile:q2 neutrū determinat alterū.Seqtur
aūt tale ſumme cogitabile eſſe in re per qd̄ deſcribit̄ deus:
qd̄ oñditur.p̄mo de eē quiditatiuo:q2 in tali cogitabili ſū/
mo ſūme qeſcit ĩtellectus.ergo eſt in ipſo rō p̄mi obiecti ĩ/
tellectus.ſ.entis.⁊ in ſūmo.vltra de eſſe exñtie ſummū co
gitabile:nō eſt tm̄ ĩtellectu cogitāte:q2 tūc poſſet eē:q2 co/
gitabile.⁊ nō poſſet eē:q2 rōni eius repugnat eē ab alio ſ3
tertiā ⁊ quartā tertij.Mai⁹ igit̄ cogitabile ē illud qd̄ ē in
re:q̄3 qd̄ in ĩtellectu tm̄. nō ſic ĩtelligendo ꝙ idē ſi cogitet̄
per hoc ſit maius cogitabile ſi exiſtat. ¶ Sed oī qd̄ ē in ĩ/
tellectu tm̄ eſt mai⁹ aliqd̄ cogitabile ꝙ exiſtit. ¶ Uel ali/
ter colorat̄ ſic.Maius cogitabile eſt qd̄ exiſtit.i.perfecti⁹
cognoſcibile:q2 viſibile.Qd̄ aūt nō exiſtit: nec in ſe: nec in
nobiliori cui nihil addit:nō ē viſibile.viſibile aūt ē perfe/
cti⁹ cognoſcibile nō viſibili:ſ3 tm̄ mō ĩtelligibili abſtracti/
ue.ergo ꝑfectiſſime cognoſcibile exiſtit. ¶ Sexta via ad
ꝓpoſitū ex parte finis ē talis. volūtas noſtra pōt omni fi/
ne finito aliqd maius appetere vel amare:ſicut ĩtellectus
ĩtelligere.⁊ videtur ĩclinatio naturalis ad amandū ſūme
bonū ĩfinitū:nam ĩde arguitur ĩclinatio nālis in volūtate
ad aliquid:q2 ex ſe ⁊ ſine habitu ꝓmpte ⁊ delectabil̄r vult
illud.volūtas libera ſicut experimur non videtur in alio
ꝑfecte quietari:q̄3 in amādo bonū ĩfinitū.qūo illud nō na
tural̄r odiret:ſi eſſet oppoſitū ſui obiecti:ſicut naturaliter
odit nō eē. ¶ Septima via ē ex parte cauſe efficiētis quā
tāgit Ar.in.8.phyſicorum.et.12.meta. quia mouet motu T.c.78
ĩfinito.ergo h3 potentiā ĩfinitā. ¶ Hec ratio coloratur q̄3/ ⁊ ĩfra.
tum ad antecedēs:q2 eque cōcluditur ꝓpoſitum ſi poſſet T.c.41.
mouere per ĩfinitum.ſicut ſi mouet:q2 idē eſt ei ipm̄ eē in ⁊ idē.
actu ⁊ in potentia.Quantū ad cōſequentiā ſic: q2 ſi ex ſe ⁊
nō ex virtute alteri⁹ mouet ĩfinito motu. ergo nō ab alio
accipit ſic mouere:ſed in ſua vi actiua h3 ſuum effectu3 ſi/
mul:quia ĩdepēdenter qd̄ ſimul hab3 virtual̄r effectū ĩfi
nitum eſt ĩfinitū.ergo ⁊c̄.Alr̄ colorat̄ rō:q2 p̄mū mouens
ſimul habet in virtute ſua omnes effect⁹ poſſibiles ꝓduci
per motū.illi ſunt ĩfiniti ſi motus ĩfinitus.ergo ⁊c̄. Mihi
nō vr̄ ꝯñtia ꝓbari bñ.non p̄mo mō:q2 duratio maior nihil
ꝑfectionis addit:q2 nō perfectior eſt albedo: q2 vno anno
manet q̄3 ſi vno die maneret.ergo motus quātecūq; dura
tionis non eſt perfectior effect⁹ q̄3 motus vnius diei.ergo
agens ex hoc ꝙ hab3 in virtute actiua effectum ſimul nō
nō cōcluditur maior perfectio h̄ q̄3 ibi:niſi ꝙ agens diuti/
us mouet ex ſe.⁊ ita eſſet oſtendendu3 ꝙ eternitas agen/
tis concluderet infinitatem eius.alias ex ĩfinitate motus
non poteſt concludi. tunc vltima propoſitio colorationis
negatur niſi de ĩfinitate durationis. Scd̄s color abluitur

quia nõ maior pfectio itensiua concluditur ex hoc q agẽs quocũq eiuſdez ſpẽi põt pducere ſucceſſiue quãdiu manet q: qd põt in vnũ tale vno tpe eadem vtute poteſt in mille ſi mille tẽporibus maneat. Nõ eſt aũt apud phõs poſſibilis ifinitas niſi numeralis effectuũ pducibiliũ per motuz .i. generabiliũ ꝛ corruptibiliũ: q: in ſpẽbus ifinitatem non ponebãt. Sed ſi qs alius pbet ifinitatẽ ſpecie poſſibiliũ pbãdo aliquos mot⁹ celeſtes eẽ icõmẽſurabiles. ꝛ ita nũq̃ poſſe redire ad vniformitatẽ. etiã ſi p ifinituz duraret ꝛ ifinite ↄiunctiões ſpẽ cauſarẽt ifinita generabilia ꝛ corruptibilia ſpẽ. De h qcqd ſit in ſe: ſ nihil ad itentioẽm Ariſ. q ifinitatẽ ſpecierũ negaret. ℂ Obycitur h vlterius iquirendo quomõ in pmo argumẽto nitebat̃ concludere ifinitatẽ: q: eſſentia diuĩa eſt cã cognoſcẽdi. ꝛ h negas hoc poſſe concludi ex hoc q eſt cã eſſendi ifinita quaſi maius ſit facere aliqd eẽ cognitũ q̃ ens verũ. ℂ Itez quomõ in z° argumẽto cõcludere voluiſti ifinitatẽ ex hoc ſolo q natura pmi ẽ totalis ratio cognoſcẽdi vel vidẽdi aliã naturam ſingularẽ: ꝛ negas hoc hic poſſe concludi ex hoc qd ẽ rõ totalis eſſendi reſpectu eius: nam ſaltez prime nature ſibi ẽ totalis cã eẽndi. ℂ Ad pmũ. qcquid põt aliqua multa ſil: quoꝝ qᷝlibꝫ reqrit aliã pfectioẽ ppriã illud ↄcludit̃ pfectius ex pluralitate taliũ. ita ẽ de itelligere ifinita ſil. ꝛ ita cõcederẽ ſi pbares q poſſet cauſare ſimul ifinita q eſſet virtus ifinita. nõ ita ſi ſucceſſiue. ℂ Cõtra: q: ſimul habꝫ: ꝛ quantũ ẽ ex ſe ſimul poſſet: ſed nã effectus nõ permittit Exemplũ. ſicut nõ potẽs cãre albũ ꝛ nigrũ ſimul nõ min⁹ eſt perfectũ: q: illa nõ ſunt cauſabilia ſimul. hoc. n. ẽ ex ipa repugnãtia nõ ex defectu agẽtis. ℂ Rñ. nõ eſt pbatum q pmũ ẽ tota cã illorum ifinitorũ. ꝛ q ſimul habeat totaliter illa: q: nõ eſt pbatũ ex cãlitate efficiẽtie qn cã ſecunda ſit neceſſaria pp aliã cãlitatẽ correſpondentẽ ſue pprie formalitati. ℂ Cõtra hoc bñ pbatur q hꝫ eminẽter omnẽ cãlitatẽ ſcðe cauſe etiã ppriã illi: licꝫ non ſit probatum q illa vt formal'r nihil addat ſibi: vt eminẽter. hꝫ igitur eminẽter oẽz cauſalitatẽ ſimul reſpectu oĩs effectibilis etiã ifinitorũ: lꝫ iſta fiãt ſucceſſiue. ℂ Reſpõdeo. hoc eſt vltimũ qd colorat dictã ↄñam Ariſto. quantũ video. ꝛ ex iſto pbo ifinitatẽ ſic. Si pmũ haberet oẽm cãlitatem formal'r ꝛ ſimul lꝫ nõ poſſent cãbilia ſimul poni ineſſe eẽt ifinitũ: q: ſimul quantũ ẽ ex ſe poſſet ifinita. ꝛ poſſe ſimul plura ↄcludit maiorẽ põm itenſiue. ergo ſi habꝫ pfectius q̃ ſi haberet oẽm cãlitatez formal'r magis ſeqtur ifinitas itenſiua: ſi habꝫ oẽm ſm totũ qd ẽ in ipſa eminẽtius q̃ ſit in ipſa formal'r. ergo eſt ifinite potẽtie itenſiue. Licet igit̃ omnipotẽtiã dei pprie dictã ſm inte^m^ catholicoꝝ vſq ad tractatũ de creditis diſtulerim: tamen illa nõ pbata ifinita potẽtia pbatur que ſimul ex ſe eminẽter habꝫ oẽm cãlitatẽ que ſimul quantũ eſt ex ſe ſi eſſet formal'r poſſet in ifinita ſi eſſent ſimul factibilia.

ADDI ℂ Tñ negaret̃ ifinitas itẽſiua cõcludi in cã ex virtute ſimul habita reſpectu ifinitorũ niſi ſit totalis cã. ita q ſiml' quantũ ẽ ex ſe poſſet cauſare ifinita. vt totalis cauſa non egens cauſis ſecũdis. q vnde pbari poſſit ex pmitate efficiẽtie: nõ video: quãuis verũ eſſe in ſe nõ dubitẽ. vnde oĩpotẽtia ſicut nos intelligimus hoc eſt. q omne poſ'e poſſit imediate pducere nulla alia cã cõcauſante. vñ pbetur. nõ video. ponerẽ concluſioẽm illã ſi pbationẽ viderẽ per rationẽ: q: hic ex auctoritatib⁹ nõ pcedo: ſicut pdictũ eſt in ſecũda via ad ifinitatẽ. idẽ eminẽter ꝛ formal'r excedit ſe: vt eminẽter tñ niſi vt eminẽter ſit ifinitũ. q: ſi finitũ ipꝫ: vt formaliter aliqd addit ita q ambo ſunt perfectiora alterutro licꝫ vt eminẽter preciſe ſit perfectius ſeipſo: vt formaliter pciſe. Qui ſcit pbare per rõnem omnipotentiã ſꝫ intellectum catholicorũ de ipſa habꝫ medium ſm deductionẽ iam h pertractatam. ℂ Supleat hic q põt. TIO

ℂ Si obycitur primuz non poſſe ex ſe ſimul infinita: quia nõ eſt probatum q ſit totalis cauſa ifinitorum. Hoc nihil obſtat. ſi. n. haberet ſiml' vñ eẽt cã totalis nihil cẽt perfectius q̃ nũc ſit. ſic qñ hꝫ vnde ſit pma tñ. q: ille due cauſe nõ requirũtur pp perfectoẽm addendã in cãndo: q: tũc remotius eẽt perfectius. q: perfectiorẽ cãm requireret: ſed ſi requirũtur ſm phõs. hoc ẽ pp impfectionez effectus vt pmũ cum alia cauſa impfecta poſſet cãre imperfectum qd ſm ipſos nõ poſſet imediate cãre. tũ q: perfectiones tote ſm Ar. eminẽtius ſunt in pmo q̃ ſi ipſe formalitates earum ſibi ieſſent ſi poſſent ieſſe. ꝛ ſic vr poſſe cõcludere rõ Ar. de potẽtia ifinita. ℂ Ad z^m^ obm ſimil'r dico: q q: eẽntia diuina ſola eſt rõ videndi lapidẽ perfecte: ſeqtur q lapis nihil perfectionis addat illi eſſentie. nõ ſeqtur hoc ſi eẽt rõ cãndi lapidẽ imediate etiã vt tota cã: nam reſpectu ſupreme nãe pma cã eſt totalis cauſa: que tñ cũ ſit finita. nõ cõcludit ifinitatẽ pme cauſe reſpectu ipſius. non eſt aũt pbatũ q reſpectu alioꝝ ſit totalis cã. g̃ ꝛc. ℂ Iuxta hãc viaz efficiẽtie arguit̃: q: creat: iter creationis extrema ẽ diſtantia. ſic q nullo alio a ſe pſuppoſito deducit aliquid de nõ eſſe ad eẽ. ꝛ ſic reducit aliqd ex diſtãtia infinita. Sed hoc añs ponit̃ creditũ. ꝛ verũ eſt vt nõ eſſe quaſi duratiõe precedat eſſe ſm fidẽ. Et vt quaſi nã ſm Auicẽ. 6°. met.
Añs oſtẽdit̃ ex. 19ª. terty: q: ſaltẽ pma natura poſt deũ eſt ca. z.
ab ipſo: ꝛ nõ a ſe: nec põt eẽ ab eo aliquo pſuppoſito. Nam vt iam dem eſt effici non requirit mutari: ſed ſic accipiendo pus natura nõ eſſe q̃ eẽ ſolũ eẽ eſt extremũ mutatõis: qd cauſat illa vtus. vnde qcqd ſit de antecedẽte. ↄña nõ pbat̃: quia qñ in extrema nulla eſt diſtãtia: ſꝫ ipſa dicuntur diſtare per ſe rõne alterius extremi tãta eſt quãtũ extremũ illud. Exemplũ. deus diſtat in ifinitũ a creatura: q: eſt ifinitus. ℂ Ultimo oſtẽditur ppoſitũ ex negatiõe cãe intrinſece. q: forma finit̃ per mãm. ergo que nõ eſt nata eſſe in mã eſt ifinita. Hoc reputo nihil valere. q: ſm ipſos angelus: q eſt imãlis nõ eſt ifinitus natura. Nũquid eſſe poſterius eſſentia ſm ipſos eſſentiã finitabit: vnde quelibet entitas hꝫ gradũ itrinſecũ perfectiõis. non per aliud ens. Et ſi forma finitur ad mãm. ergo ſi nõ ad illã nõ finit̃. fallacia eſt cõſequẽtis. Corpus finit̃ ad corpus. ergo ſi nõ ad corpus eſt ifinitũ. Naz tũc vltimũ celũ erit ifinitũ. ſophiſma eſt terty phyſicorũ: q: corpus pus in ſe finit̃. ita forma T. c. 31.
finita pus in ſe finita eſt: q. ſ. pus eſt talis natura in entib⁹ q̃ finiat̃ per mãm. nã ſecũda finitas preſupponit pmaz ꝛ nõ cauſat eam. pus ergo in aliquo ſigno nature eſt eẽntia finita. ergo nõ ẽ finibilis per eẽ. ergo in ſecũdo ſigno nõ finitur per eẽ. breuiter dico vnam ppoſitionẽ: q quecunq eẽntia abſolute finita in ſe eſt finita: vt preintelligit̃ omni comparatione ſui ad aliã eſſentiam.

ℂ Ex ifinitate ſequitur oĩmoda ſimplicitas. primo itrinſeca eſſentialis. 10ª. p.

ℂ Quia aut componeret̃ ex finitis in ſe: aut ex ifinitis. Si pmũ. ergo finitũ. ſi ſcõm. ergo ps nõ minor toto. z° q non componit̃ ex partib⁹ quantitatiuis. pbat̃ ex hoc q ifinita pfectio nõ eſt in magnitudiẽ finita: quia in maiore eẽt maior vtus. Infinito aũt nihil maius: nec in magnitudine ifinita: q: ifinita magnitudo eẽ nõ poteſt. h eſt rõ phi. 8. phy. T. c. 78
ꝛ. 12. metaphy. Sed iſtatur: q: perfectio in finita eſſet eiuſ ꝛ idc
dem rõnis in toto ꝛ in parte. ꝛ ideo nõ in maiori maior: ſic T. c. 41.
modo anima itellectiua eſt pfectiſſima forma ꝛ ita pfecta ꝛ idc.
eſt in modico corpore: ſicut in magno. ꝛ in parte corporis ſicut in toto: ꝛ ſi ipſam ſm ſuam eſſentiã cõſequeret̃ ifinita potẽtia. ſ. itelligendi ifinita intelligibilia. ita ſequeretur eam in magnitudine modica: q ſi maior poneretur nõ eẽt maior potentia. hoc igitur negatur. Oĩs potẽtia in magnitudine maior ẽ in maiori. Ratio Ar. colorat̃ p h q pbat

perfectionē vel potentiā īfinitam nō eſſe in magnitudine
ſic ꝙ extendatur per accidēs.ꝙ.ſ.pars ſit in parte:q₂ tunc
maior eſſet in tota ꝗ̄ in parte quantū ad efficientiā in ope
rando:licȝ nō ſm intentiōem in ſe:ſicut pȝ de igne magno
⁊ parte eius. ⁊ ita ſeqtur ꝙ in magnitudie finita nō eſt po/
tentia īfinita ſm efficientiā.⁊ hoc extēſa.ergo nec ſm iten
tiōem in ſe īfinita.H ꝯña ſcd̄a pȝ.q₂ nō cōcludit̄ īfinitas in
ſe niſi ex infinitate in efficiētia:ſed ꝙ primuȝ ſeqtur oſten
ditur dupliciter.ṗmo:quia in qualibȝ parte aliquota ma/
gnitudinis finite eſt potentia finita ſm efficiētiam.al's pſ
non eſſet minor toto.ergo in toto eſt finita: quia compoſi/
tum ex finitis in ſe:⁊ finities ſumptis eſt finitum.ſecundo
ſic:quia ſi intelligitur magnitudo creſcere: creſcet poten/
tia:ſic.ſ.ꝙ ſecundum efficientiam.igitur prius fuit finita.
⁊ ſemper eſt quādiu itelligitur poſſe creſcere qđ ſemꝑ eſt
dū eſt in magnitudine finita.igitur nūquā itelligit̄ ipoſſi/
bilis creſcere niſi ſit in magnitudine infinita.⁊ ita nec al's
eſt īfinita ſm efficiētiā.ergo nec ſm itenſiōem. ¶ Sȝ qd
ad ꝓpoſitū ꝙ potētia īfinita itenſiue nō extenditur ꝑ acci
dens.ita ꝙ pars ſit in parte magnitudinis quomō hinc ſe
queretur ꝙ oino nō ſit in magnitudine.ſupplet̄ vltima rō
ſic.Extēſio extendit aliqd qđ eſt ſubm:⁊ nō illā ꝑfectionē
īfinitam nec materiā cuius illa ſit forma: ſicut itellectiua
eſt corporis:quia illa perfectio non eſt in materia ex ṗma
huius.ergo ⁊c.vnde ⁊ ante iſtā ꝓbatiōem probat phs non
T.c.30. eſſe eius materiā.iz°.metaphy.⁊ virtute illius cōcluſionis
⁊ circit. ṗoris ⁊ iſtius ſeqtur ꝓpoſitum ſufficiēter. ¶ Propoſituȝ
ſic probatur breuius.Intelligere nō eſt ſubȝ extenſionis.
ṗma natura eſt itelligere.ex.6ª.hui⁹.⁊ nō receptū in mate
ria que pōt dici quāta ex ṗma huius.

ADDI ¶ Itē quātū eſt diſibile.ergo poſita diuiſione ſaltē in itel
lectu.quero ſi vtraqȝ pars ſit deus.ſi ſic.ergo totum nō eſt
deus:quia pars ṗor toto.ſi nō vtraqȝ. ergo nō fuit infinita
perfectio in quacūqȝ parte quāti.ergo ipſa fuit extēſa.⁊ ſic
maior in maiori.⁊ nō infinita niſi in magnitudine īfinita.
¶ Cōtra.ſic argue de homie diuiſo. ergo plures homīes.
nō ſeqtur. ¶ Rñō.anima reqrit corpus organicuȝ:vt pri/
mū perfectibile habēs magnā differentiā organoruȝ pro/
pter operationes varias excercēdas:ſed deus ſi eſt quātus
nullū actum habȝ niſi itelligere ⁊ velle que vniformiter
ſunt:vt forma eſt in toto:⁊ vt in parte ponēdo partē quan
titatis.hoc ꝓbat̄:quia itelligere eſt idē nature ṗme.ergo
TIO nulla oꝑatio illi ieſt icōpoſſibilis ipſi itelligere.

¶ Tertio ex hoc cōcludit̄ ꝙ nō eſt cōponiblis alicui accñ
ti:quia omne perfectibile caret ſm ſe entitate perfectōis
alias nō eſſet in potētia ad ipſam.ideo perfectio addit̄ per
fectibili.⁊ totū eſt aliqd perfectius altero vnitorū. īfinito
nihil deeſt.⁊ nihil ꝑfectionē addit qđ ſit vnibile ei.tunc.n.
īfinito aliqd maius eſſet.2°quia accñtia materialia ſibi in
eſſe nō poſſunt:quia nō eſt quātus.Accidētia imaterialia
pertinētia ad itellectum ⁊ voluntatē nō ſunt in ipſo: quia
que videntur ibi maxime accñtia ſunt idē ſibi: vt itellige
re ⁊ velle.ex.6ª.huius. ¶ Al'r arguit̄ ad hoc ꝙ in primo ni
hil eſt per accñs.q₂ per ſe ante omne per accidēs in primo
nihil eſt cauſatum.in primo nulla eſt potentia. Hoc oſten
dit ꝙ accñtia nō ſunt de eſſentia ṗmi.nō autem ꝙ non in/
ſunt ei accidental'r.ṗmū nō:q₂ in eſſentia ṗmi que ṗma eſt
nihil eſſet per accidēs:licȝ aliqd aliud ab ipſa accidental'r
ſibi ieſſet.⁊ ideo illo per accidēs eſſet per ſe ṗus:quia eēn/
tia ṗma eſſet prior illa vnione accñtis ad ſe. ¶ Scd̄m nō.
quia eſſentia ṗma eſſet icauſata.licȝ aliqđ cauſatum ipſaȝ
accidental'r īformaret.quelibȝ enim eēntia ſubſtātie crea
te nō ē cā ſui:lȝ aliq̄ ſit cā ſui accñtis. ¶ Tertiuȝ nō:q₂ po
tentia ad accñs eſt potētia ſm qd.vnde oñditur ꝙ nō poſ
ſit eē in aliquo. qđ in eēntia ſua ē tm̄ actus. ¶ Al'r arguit̄
q₂ nihil eſt in ṗmo niſi perfectio ſimpl'r ex ſcd̄a ⁊ tertia hu
ius.quelibȝ talis eſt idē eſſentie illi.alias illa nō eſſet opti
mū ex ſe.vel plura ſimpl'r optima. ¶ Nō ꝯcludit: quia ſi/
cut pȝ per illud qđ dcm̄ eſt in.4.huius.ꝓbatōe.5.nō repu
gnat rōni perfectiōis ſimpl'r ꝙ ſint multe perfectōes ſim
pliciter.⁊ quelibȝ ſūma in ſuo gradu.⁊ tamē vnū ſummuȝ
melius alio.⁊ oībus illis ſiml'ſumptis: ⁊ quolibȝ eoꝝ me/
lius eēt eſſentia ṗmi lȝ nulla eaꝝ ſit eadē ſibi: ſed īherens
tm̄.quia nō ſeqtur.ē denominatiuū melius quolibȝ ſibi i/
compoſſibili.⁊ eſt ſm ſuā rōnem in ſummo.ergo ſimplici/
ter optimū.Sed tm̄ ſeqtur.ergo eſt optimū totius illi⁹ge/
neris in quo eſt ipm̄.⁊ denominatiua ſibi icōpoſſibilia.ſed
ſi omnes perfectiōs que dicūtur ſimpl'r icluderent ſe per
idētitatē.qcquid haberet vnā ꝑfectius alio.⁊ aliā ſic habe
ret.cōſequens eſt falſuȝ.Materia.n.eſt magis nccāria ꝗ̄
forma.tamē minus eſt actus. Accidēs minus idependēs
ꝗ̄ ſubſtātia.tamē ſimplicius ipſa.Simil'r celuȝ eſt icorru/
ptibilius mixto.tamē noſtruȝ corpus animatū nobili⁹ eſt
īquantū animatū.Ideo ſeqtur ꝙ differūt perfectōes ſim
pliciter preter aliquas que ſunt paſſiōes entis. ⁊ īter ſe ⁊ a
ſubiecto forte.⁊ vna ītenſe habetur.alia nō ītenſe vl' oino
nō habetur. ¶ Sed nec ṗma ꝓpoſitio huius rōnis quar/
te eſt oñſa:nec illa ſecūda que allegat̄.ſ.ꝙ perfectio queli/
bet ſimpl'r eſt idem eēntie illi.ſ.ſumme.non ꝓbat de acci/
dente īherente:ſed de itrinſeco nature ſumme.Si autem
accidēs poneret̄ in ſummo ab aliquo ꝓteruo difficile eēt
cōtra ipſum oſtēdere illud nō eſſe perfectio ſimpl'r:q₂ qñ/
qȝ nobiliores nature denominātur a denominatiuo min⁹
nobili.⁊ min⁹ nobiles a nobiliori qđ dicitur perfectio ſim/
pliciter.Exemplū materia ṗma eſt ſimplex. homo nō eſt
ſimplex ſimplicitas eſt denoīatiuū tale.imo difficile eſſet
ex iſtis quatuor medijs vltimis.⁊ forte ipoſſibile probare
ꝙ nō ſit accidēs in ṗmo per accñs cōtingēter īherens ⁊ ſȝ
qđ poſſit per accidēs mutari ſiue a ſe:ſiue ab alio poſterio/
ri:quia voluntas noſtra ponit̄ ex ſe mutari ad aliqd velle:
lȝ ponatur ṗma cauſa reſpectu actuum noſtrorū. Si bene
ꝓbata eſſet in ṗmo ſimplicitas accidēti repugnās ſecūda
cōcluſio eſſet valde.Si tibi due ꝓbatiōes ṗme hic poſite
non placeant.afferas meliores.

Domine deus noſter plurimas perfectiones a
phis đ te notas poſſunt catholi/
ci vtiqȝ cōcludere ex predictis.Tu primum efficiēs.tu vl/
timus finis.tu ſupremus in perfectōe ⁊ cūcta trāſcendēs.
tu penit⁹ incauſatus.ideo igenerabilis ⁊ icorruptibilis.im
mo omnino impoſſibile nō eſſe:quia ex te neceſſe eē. iōqȝ
eternus:quia iterminabilitatem durationis ſimul habēs
ſine potētia ad ſucceſſionē:quia nulla ſucceſſio pōt eſſe ni/
ſi vel in cōtinue cauſato.vel ſaltē in eſſendo ab alio depen
dēte:que depēdentia longe eſt a neceſſario ex ſe in eēndo
Tu viuus vita nobiliſſima:quia intelligens ⁊ volens. Tu
beatus.imo eſſential'r beatitudo:quia tu es comprehēſio
tui ipſius.Tu viſio tui clara:dilectio iocūdiſſima.⁊ lȝ in te
ſolo beat⁹.⁊ tibi ſumme ſine alijs ſufficias: tu tamē omne
itelligibile ſimul actu itelligis.Tu omne cauſabile cōtin
gēter ⁊ libere ſimul potes velle:⁊ volēdo cauſare. Veriſ/
ſime ergo es īfinite potētie.Tu icomprehēſibilis īfinitus
Nam nihil oē ſciens eſt finitū.nihil potētie īfinite eſt fini/
tuȝ. nihil ſupremū in entibus nec finis vltimus eſt finitū.
nec per ſe exiſtēs ſimplex penitus eſt finitum.Tu es īfini/
te ⁊ ſumme ſimplicitatis nullas ꝑtes habēs re diſtinctas:
nullas realitates in eſſentia tua habens realiter non eaſ/
dem. In te nulla quantitas. nullum accidens poteſt īue/
niri.⁊ ideo es ſecundum actum non mutabilis: ſicut te in
eēntia tua immutabilem eſſe ſuperius iaȝ expreſſi. Tu ſo
lus ſimpliciter es ꝑfectus:non perfectus angelus aut cor/
pus:ſȝ perfectum ens cui nihil deeſt entis poſſibilis alicui
ineſſe. Non poteſt omnis entitas alicui formaliter ineſſe.

ſed pōt in aliquo formaliter vel eminēter haberi quomodo tu deus habes qui es ſupremū entium. imo ſolus in entibus infinitus. Tu bonus ſine termino: bonitatis tue radios liberaliſſime cōmunicās ad quē amabiliſſimū ſingula ſuo mō cōcurrunt: vt ad vltimū ſuum finem. tu es ītelligibilis ſub perfectiſſima ratiōe ītelligibili: tu es tuo ītellectui preſens. tu ſolus es veritas pͥma: ꝗppe qꝺ nō eſt qꝺ apparet. falſum eſt. ergo ē aliud ſibi ratio apparēdi: quia ſi ſola eius natura eſſet ſibi ratio apparēdi appareret eē. qꝺ ē. tibi nihil eſt ratio apparendi: quia omnia apparent in tua eſſentia tibi pͥmitus apparente. ac per hoc nihil tibi poſterius eſt ratio apparēdi. In illa inqꝫ eſſentia omne ītelligibile ſub perfectiſſima rōne ītelligibilis eſt intellectui tuo preſens. tu es igitur ītelligibilis. preclariſſima vitas ⁊ veritas īfallibilis. ⁊ veritatem omniū ītelligibilium certiſſime comprehēdēs. Nō enim alia que in te apparent. ideo tibi apparēt: vt te fallant: quia in te apparent: quia h̄ ratio apparendi nō prohibet propriam rationē oſtenſi per ipſaʒ tuo ītellectui apparere. Sicut noſter viſus fallitur. quando extranei apparētia ꝓhibet illud quod eſt apparere. nō eſt ita in tuo ītellectu. imo tua eēntia apparēte quodlibet in te relucēs ex eius perfectiſſima claritate ſm ꝓpriam rationem apparet. De veritate tua ⁊ ideis in te non eſt opus amplius pertractādi ꝓpter propoſitū meū exequendum. Multa de ideis dicūtur. quibus tamē nūquā dictis. imo nec nominatis ideis: nō minus de tua perfectiōe ſciretur: hoc ꝯſtat: quia tua eſſentia eſt ꝑfecta ratio cognoſcēdi qꝺcunqꝫ cognoſcibile ſub quacūqꝫ ratione cognoſcibili. Appellet ideam qui vult. hic nō ītendo circa grecum illud. ⁊ Platonicū vocabulum īmorari. ¶ Preter predicta de te a phīs ꝓbata ſepe catholici te laudant omnipotentem. immēſum. vbiqꝫ preſentē: verum. iuſtū. ⁊ miſericordē. cūctis creaturis: ⁊ ſpecialr̄ ītelligibilibus prouidentē: que ad tractatum alium ꝓximū differentur. ¶ In hoc ꝗppe tractatu tentaui quomodo phyſica de te dicta ratione naturali aliqualr̄ cōcluderētur. In ſequenti. ſ. in theorematibꝰ ponentur credibilia quibus vel ad quorū aſſenſum ratio captiuatur. que tamē eo ſunt catholicis certiora quo nō ītellectui noſtro cecutienti: ⁊ in pluribus vacillanti: ſed tue ſolidiſſime veritati firmiter initūtur. vnū tamē eſt ꝙ h̄ pono. ⁊ in quo hoc opuſculū cōſumabo.

ꝯ.iiª. ¶ Or. ſ. vnus deus ſis extra quē non eſt alter ſicut per ꝓphetam dixiſti.

¶ Ad qꝺ oſtēdendū nō puto deficere rationes. ¶ Ad hāc ꝯcluſionē propoſitōes quinqꝫ ꝓpono. quarum quelibꝫ ꝓbata īfert propoſituʒ pͥncipale. Pͥma eſt. vnicus tm̄ numero eſt īfinitus ītellectus. 2ª vna numero tm̄ eſt īfinita voluntas. 3ª. vna numero tm̄ eſt īfinita potentia. 4ª. vnum numero tm̄ eſt neceſſe eſſe. 5ª. vnica ſola eſt bonitas īfinita. ¶ Or ex qualibꝫ harum ſequatur propoſitum ſatis patet. ꝓbantur per ordinē. probatur pͥmo pͥma. Infinitus intellectus quōlibꝫ perfectiſſime ex ſe ītelligit. hoc eſt quātum ipſum eſt ītelligibile. ⁊ ītelligēdo a nullo alio dependet: quia tūc nō eſſet īfinitus. Si duo ſunt ītellectus īfiniti ſint a. ⁊ b. In vtroqꝫ deficiet perfecta ītellectio īdependens. Nam a. ſi ītelligat b. per b. depēdet in ītelligendo b. ab ipſo b. ſicut actus ab obiecto quādo nō eſt ideʒ ſibi. Si autem a. per ſe ītelligit b. ⁊ nō per b. non ita perfecte ītelligit b. ſicut b. ē ītelligibile: quia nihil eſt perfectiſſime preſens: niſi vel in ſe vel in aliquo eminētiſſimo cōtinēte ipm̄ a. non cōtinet b. ¶ Si dicatur ꝙ ē ſimile. Cōtra. cognitio per ſimile eſt tm̄ cognitio in vniuerſali īquantuʒ aſſimilātur. per hoc nō cognoſcentur ꝓpria in qbus diſtinguūtur. hec etiā cognitio in vniuerſali nō eſt ītuitiua: ſed abſtractiua. ⁊ ītuitiua eſt perfectior. ¶ Item idem actus nō habet duo obiecta adequata. a. adequatur ſibi. ergo nō ītelligit b. ¶ Scōo ꝓbatur ſecūda propoſitio de volūtate īfinita. ipa ſumme amat ſūme amabile. ergo ⁊c. Ex hoc ſic. a. ſumme amat ſūme amabile. ſed a. nō ſumme amat b. cuʒ naturaliter magis amet ſe. ergo ſimilr̄ volūtate libera ⁊ recta ſic amat: tū quia beatus eſſet in b. quo deſtructo nihil minus eſſet beatus. ¶ Itē īpoſſibile ē idem poſſe in duobus beatificari: qꝺ ſeqtur ex datis: nam ipſo b. non vtitur. a. ergo fruit̄. ergo in ipo b. eſt a. beatus. ¶ Tertia ꝓpoſitio de potētia īfinita ſic ꝓbat̄. Omnipotens contingenter vult omne aliud a ſe ſalteʒ cauſabile. pōt ergo a. velle hoc. ⁊ b. nolle. ergo hoc erit ⁊ nō erit. vel alter erit nō omnipotens. ita tenet ratio Ricar. ꝙ vnus poſſet facere aliū nullipotētem. nō deſtruēdo ipſum in ſe: ſed deſtruēdo ipſum volēdo oppoſitū. ¶ Nec eſt fingere ꝙ neceſſario velint cōcorditer cum habeāt volūtates idē cōtingenter ⁊ libere reſpicientes. ¶ Item a. velit hoc. ⁊ b. velit hoc. non erit a duobus. ita ꝙ vtrūqꝫ ſit totalis eius cauſa. Impoſſe eſt eniʒ eē duas cauſas totales eiuſdem: quia tūc dependeret ab illo eſſentialr̄ ſine quo eque poſſet eſſe. nec hoc erit ab altero illorū: ⁊ reliquo nō: quia habēt volūtates eque potentes. ergo hoc nō erit. ergo neuter eſt omnipotens. ¶ Sic ꝓbatur de potētia īfinita. ſi eſſent due potentie īfinite vtraqꝫ eſſet pͥma reſpectu eorūdem. quia depēdentia eſſentialis eſt ad nāʒ. ⁊ eque ad qꝺlibꝫ in natura. ad duo pͥma nō poſſunt eādem depēdere ex ſextadecima tertij. nō igitur eſt pluralitas pͥncipatuum bona: quia aut impoſſis: aut vterqꝫ pͥnceps erit diminutus ⁊ pͥncipās imperfecte. ¶ Et tūc ē querere virtute cuius vnius cōiungūtur in principando. ¶ Quarta ꝓpoſitio de neceſſe eē ſic ꝓbatur. Spēs multiplicabilis ex ſe ē multiplicabilis in īfinita. ergo ſi neceſſe eſſe pōt multiplicari poſſunt eſſe talia infinita. ergo ⁊ ſunt quia quodcūqꝫ neceſſariū niſi ſit nō poteſt eē. ¶ Quinta ꝓpoſitio de bono ſic oñditur plura bōa ſunt meliora vno quādo vnum alteri addit bonitatem. īfinito nihil melius. ¶ Iuxta hoc ſic arguitur: quecūqꝫ volūtas omnino in bono īfinito vnico quietatur. ſed ſi eſſet aliud poſſet rationabiliter velle magis ambo eſſe q̃ʒ vnicum. ergo nō omnino qetaretur in vnico ſūmo bono. ¶ Poſſent alia media adduci: ſed ad preſens iſta ſufficiant.

Domine deus noſter. Tu es vnus naturalr̄. tu es vnꝰ numeralr̄. vere dixiſti ꝙ extra te nō eſt deus. Nam ⁊ ſi ſint dij multi nūcupatiue ⁊ putatiue. ſed tu es vnicus numeraliter deus verꝰ: ex quo omnia: in quo omnia. per queʒ omnia. tu es benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Explicit tractatus ſubtiliſſimus Fratris Ioānis Duns Scoti Ordinis Minoꝝ. De pͥmo oīum reꝝ pͥncipio.

¶ Preclariſſimi Doctoris ſubtilis Fratris Joannis Duns Scoti Ordinis Minoꝝ ex intimis penetralibus ſapiẽtie ſpiritus reuelata ad omniũ ſcientiarũ ſpeculatiuarum ⁊ Theologie peritiã neceſſaria preclaraq; elementa. Theoremata feliciter incipiunt.

pᵐ theorema: vl' ppõ vel ꝯ. INtellectionẽ itelligibile natura precedit. Quod eſt.

¶ Quoniam paſſio preſupponit agens. ⁊ omnis actio circa aliqd ẽ. illud circa quod eſt itellectio alterum eſt.

2. Primum itelligibile intellectione creari ipoſſibile eſt.

¶ Quod ex pº pꝫ. cõparãdo itellectionẽ ⁊ intelligibile ad eundem intellectum.

3. Uniuerſale primo itelligimus.

¶ Qđ ex ſigno pꝫ. pꝰus enĩ puer cõcipit hominẽ ꝙ hũc hoĩem. pꝰus enim patrẽ ſuũ diſtinguit a nõ hoĩe ꝙ a nõ ſorte: cũ omnẽ hoĩem vocat patrẽ. ⁊ nullũ aliud aliũ. ¶ Sed hãc ꝓpoſitionẽ famoſam apud philoſophos negat loquẽs. aſſerẽs pᵐo ꝯcipi ſingulare a quo ſpẽs itelligibilis pᵐo genita eſt. nihil aũt agit niſi inquantũ ſingulare. igiť nec gignit. ⁊ ſpẽs ſic oñdit obiectũ ſicut ab ipſo gignitur. ¶ Cũ de puero obyciť. reſpõdet ꝙ hũc hoĩem pᵐo ꝯcipit. ſed de homine certior ẽ diſtinctio: qꝛ minus alys aſſimilať ꝙ h homo illi. ¶ Quõ itaq; itelligiť vniuerſale? ¶ Rñdeo. relinquẽdo ꝙ ſingulare ẽ in pᵐo obo. ⁊ nãm itelligendo: nam oᵐ compoſitũ põt itellectus ſua vͭtute diſtinguere partẽ cõcipiẽdo vt oᵐ: ⁊ partẽ negligẽdo. Itaq; itellectus agẽs nõ facit vl'e. quia circa obiectũ actu itellectum nihil operať: ſed tñ circa intelligibile in potẽtia. ⁊ eius operatio terminatur ad intell'e in actu qđ adhuc eſt ſingulare. ¶ Sed vlteriꝰ. itellectus poſſibilis diſtinguẽdo in cõſideratiõe partẽ cõceptus a parte faĉ vniuerſale. Quare ergo de ſingularibus nõ ſunt ꝓpͤ ſciẽtie: que tñ cũ ſint ifinita iubet plato relinquere. Quõ etiã habẽs ſpẽm triãguli per illã nõ errat in deſcribẽdo hunc triãgulũ rectũ: cum tamẽ artifex nõ cognoſcẽdo in particulari facile errat in faciẽdo. huius enĩ nõ habꝫ ſpẽm ante ꝙ ipm deſcribat: quia vnde eſſet illa genita? ſic edificator de ſingulari domo edificãda ꝓpriã artẽ hr̃et quam nõ poſſet acqrere: niſi domo pꝰus facta: nec domus fieri nõ poſſet ars. ¶ Qđ arguit loquẽs. ſingulare agit: ſed nõ iquãtũ ſingulare. natura enĩ eſt rõ agẽdi: ⁊ ſicut in actõe reali productũ nõ aſſimilať ꝓducẽti ſꝫ ſingularitatẽ ꝓducẽtis: ſed ſꝫ naturã: que fuit rõ ꝓducẽdi: ita in gignitione iſta ſpẽs ẽ ſimilitudo nãe nõ ſingularitatis que nõ fuit ratio gignendi licꝫ neceſſaria ſit ad gignitionẽ. aut enĩ impoſ'e eſt ſingularitatẽ eſſe rõnem agendi. ⁊ impoſ'e erit ſpeciẽ ꝓpriam eſſe ſingularitatis: ſicut ⁊ effectũ realẽ ſimilẽ ſingulari iquantum ſingulare eſt: aut nõ neceſſe eſt ſingularitatem ſpecie oſtẽdi: quia nec cẽ rõnẽ formalẽ gignitõis cuiuſcũq;. ⁊ tũc ſenſus nõ cognoſceret per ſe ſingulare: aut non gignitiõis que fit in itellectu que pͥncipal'r fit ab itellectu agẽte: aut ſaltẽ in illo lumine ſingularitas nõ põt ſe multiplicare: natura põt: qꝛ ẽ perfectior ratio agẽdi: aut ſi nõ ꝓpter lumen quia maius lumẽ ſufficit ad gignitionẽ a debiliori ſibi ꝓportionato: ſaltẽ itellectũ poſſibilẽ ſingularitas nõ poteſt: natura põt. aut tandẽ (qđ ad ꝓpoſitũ ſufficit) ſi ſingularitas ẽ entitas aliqua. ⁊ ideo poſſibile eſt ꝙ ſit rõ agẽdi: ſiue ꝓducẽdi ꝓpriam ſimilitudinẽ. ⁊ ſi poſ'e. igiť ⁊ neceſſe: quia natura nõ eſt libera: pꝰus natura ipſa erit rõ gignẽdi. igitur ſpẽs eius pꝰus iprimetur. ⁊ ita ſtat cõcluſio pͥncipalis cõtra loquentẽ. ¶ Huius diſiũctiue due pᵐe partes nõ placẽt nec aliqđ membrũ ſub ſcđa parte: quia qđlibet attribuit perfectioni itellectus in cognoſcẽdo. ⁊ in perfectiõe ſingularitatis in cognoſcibilitate: qđ nõ credo verũ eſſe: ſed ex iperfectione itellectus. ⁊ ſi enĩ cõparando preciſe ſit natura perfectiꝰ cognoſcibile ſingularitate: tamẽ perfectior eſt cognitio nature ſingularis ꝙ nature tñ: qꝛ diſtinctior: ſicꝰ aũt itellectus cõponẽs poteſt cognoſcere pͥncipium: et ex imperfectione ſua ⁊ ꝯͦnis non poteſt ꝯͦnem remotã: cuius minor eſt cognoſcibilitas. tñ perfectius eẽt ſi vtrunq; poſſet. ſic h ꝓpter defectum poſ'is: qñ non eſt paſſiue diſpoſitus nõ põt imutari niſi a forti obiecto. ¶ Cõtra. ẽ ſumme diſpoſitũ ad oĩa. ¶ Item quãto iferius paſſiuũ tãto ſufficit debiliꝰ agẽs. ¶ Ad pᵐũ. ſũme. per carentiã contrary: nõ per iclinatiõem naturalẽ. ¶ Ad ſcđm. verũ accipiť qñ paſſiua duo ordinanť ad tales duos actus iferius ad inferiorẽ. ſuperius ad ſuperiorẽ. al'r eſt falſum. Aliqd enĩ põt mouere ſubam compoſitã local'r qđ nõ põt mouere mãm pᵐã ad formã ſubſtantialẽ. ſimil'r ad eũdem actũ paſſiuũ ſuperius. ita ꝙ diſpoſitiꝰ põt debilius agẽs mouere. ſic h. ¶ Al'r põt poni ꝓpter defectũ lumĩs itellectus agẽtis natura que cognoſcibilior eſt. põt in ipo agere. ⁊ itellectũ poſſibilẽ imutare. nõ autem hoc põt ſingulare: qđ ẽ minus cognoſcibile: poſſet tamẽ ſi eſſet lumẽ fortius: queadmodũ debile coloratũ in lumine cãdele nõ videreť. in quo tamẽ videreť fortius coloratũ. debile vero in maiori lumĩe videreť. Aut põt poni defectus h. non ex parte lumĩs iquantum reqritur ad actionẽ obiecti: ſed iquantũ reqritur ad actõem ſiue ad itellectionẽ itellectus poſ'is: vt. vꝫ. ſpecies ſingularis ifiat poſ'i. Sed iͨ nõ percipit propter defectum ſui lumĩs. quemadmodũ ſpẽs decime mileſime partis mily ifit oculo: ſed obiectũ nõ percipitur ꝓpter defectũ luminis in potẽtia. ⁊ ſic poſſet poni ꝙ ſemp̃ fit eadẽ ſpẽs ſingularis nature: ſed oſtẽdit huic itellectui nãm nõ ſingularitatẽ ꝓpter defectũ virtutis cognoſcitiue que põt dici lumẽ itellectus vno mõ. ¶ Cõtra. ſicut in parte mily confuſum ꝑcognoſciť. ⁊ pars nõ diſtinguiť. quare hoc totum nõ itelligiť pᵐo. ſ. nã ſingularis: ſed ſeparatim nã? ¶ Rñ. vbi cõfuſio totius ẽentialis vel integralis nõ coniungitur diſtinctiõi oppoſite cõfuſioni totius vl'is ibi cõfuſum pꝰus itelligitur. ſiͨ a remotis albũ viſum nõ cognoſciť albũ: ſed coloratũ: qꝛ virtus nõ cõcipit niſi cõfuſum ꝯfuſione vniuerſali non eſſentiali: qꝛ illud eſt diſtictũ. oĩs igiť ſimplex apprehẽſio pᵐo eſt cõfuſi vl'is. ſicut in ſenſu: ita in itellcũ: licꝫ diſtinctiua: qdã pꝰus ſit cõfuſi eſſentialis. ¶ Cõtra. igitur viſus pꝰus apprehẽderet qualitatẽ ꝙ colorẽ. vel ens ꝙ colorẽ. ¶ Rñdeo. nulla potẽtia excedit obm ſuum pᵐũ: nec igiť viſus coloratũ: ſꝫ ſi viſus haberet ens pro obo pꝰus apprehẽderet ens ꝙ q̃litatẽ illã: ⁊ illã ꝙ colorẽ. ¶ Qr aũt ait loquẽs ad iſtãtiã de puero. nũqd ꝓpriã vocẽ nouit? ſi iquantũ hoc itelligo. igitur diſtincte a non hoc. Qđ addit. quomõ vniuerſale itelligiť. vt qd neceſſarius eſt itellectꝰ agẽs. itellectus. n. poſ'is põt de ſe hoc cõcipere alio nõ concepto. imo hoc eſt ex defectu ſuo. ſi ꝓpter itellectiõem ſingularis eſt neceſſarius. illa ſeqtur itellectõẽ vniuerſalis. ita ꝙ ſpẽs pꝰus eſt ipoſſibili. ¶ Si dicas nullã ſpẽm itelligibilẽ gigni ſine eo. ¶ Item ſi vniuerſale abſtrahiť a ſingulari itellcõ: aut idem a diuerſ. ⁊ tũc creſcit notitia vniuerſalis in ifinitum iteᵘᵉ: aut a pᵐo tñ: ⁊ quare non ſil'r a ſcđo. cũ in illo ſil'r icludať: aut aliud a diuerſis. ⁊ tũc multa vniuerſalia idẽ vl'e. ¶ Item quid iſte dicet itellectum differre a ſenſu qui quodã modo eſt vniuerſalis: licꝫ pᵐo ſingularis. Si ideo quia ꝓprius ſenſus eſt rei: vt exiſtẽtis a quo abſtrahit inteꝰ. ita ⁊ fantaª ſi qꝛ ſenſus eſt ꝯiunctoꝝ cum ſenſibili ꝓprio. nõ eſt etiã hoc niſi ſenſibilium cõmunium. ita ⁊ fantaſia ſi tandẽ itellectus ſolus ſeparat ſenſibilia ꝓpria a quãtitate: ſed ipſam quantitatẽ quodãmodo

Opi. nominaliũ quã ſeqᵗ ocham.

:alr̄ ſepat q̄ ſan⁹: q: ſolā ſubaʒ ꝯſiderat ſine q̄ti^te qn̄qʒ. ſtat
4. itaqʒ 3ª ꝓpō ex cui⁹ d̄claratōe patēt m̄lta q̄ lector attēdat.

Cuilibet vniuerſali correſpondet in re aliquis gradus ētitatis in quo conueniunt contenta ſub ipſo vniuerſali.

¶ Hoc ex ſecunda ꝛ tertia fiet manifeſtum. ſi enim nullum vniuerſale dictum in quid de ſingulari extra cauſatur per itellectionem: vt ex illis ſeqtur. ſibi correſpondet aliquid in re: quia omne intelligibile: vel eſt in re vel cauſatur per intellectionem. nec intelligitur h̄ correſpondere tm̄: ſicut fundamentum: quia ſic z^is inten^bꝰ aliquid correſpondet. Aliter enim non magis diceretur homo vniuerſale q̄ fortes. ſed ſumitur hic correſpōdere ſicut ſuppoſitū idem realiter illi vniuerſali. ita q̄ vniuerſalia non ſunt fictiones itellectus: tunc enim nūquam in quid predicarentur de re extra: nec ad diffinitionem pertinerent: nec metaphyſica differret a logica. immo omnis ſcientia eſſet logica. quia de vniuerſali. itaqʒ ſecundum ordinem vniuerſaliū eſt ordo graduū entitatis in indiuiduo.

5. **In eo** quod quid eſt predicantia in infinitū ire impoſſibile eſt.

¶ Hoc eſt: quoniam tunc nihil erit notum: quia infinita non eſt pertranſire: nec ſimul intellectu finito apprehendere. non autem perfecte cognoſcitur aliquid ex 4ª propoſitione reſolutoria cognitione niſi omnia predicata in quid cognoſcantur: licʒ confuſe cognoſci poſſit illis predicatis nō cognitis niſi confuſe: vt in illo quod poſſet fieri dato per impoſſibile q̄ eſſent infinita: quia alias nullo modo difficilioris actus circa ſpeciem plura genera h̄ntem. ¶ Itē ꝓbatur h̄ 5ª: quoniam īfiniti gradus entitatis eſſent in ſpecie ſpecialiſſima. ex quarta.

6. **Aut in** vno vniuerſaliſſimo predicato in quid ſtatur: aut in multis.

¶ Rationabilius videtur omnem multitudinem ad vnū reduci in quocunqʒ ordine. Et ſi plura prima dentur nullum erit vniuerſaliſſimum: q: de quibuſcunqʒ illorum dubitando ſtat certitudo de conceptu cōmuniori.

7. **Plura** prima eſſe: quorum quodlibet ſit vl'iſſimū ſimplr̄ impoſſe eſt.

¶ Hoc eſt: quoniam reſoluendo ſemper itur ad conceptum ſimpliciorem. igitur primus ſimpliciſſimus. ꝛ ſicut in quocunqʒ ordine eodē impoſſibile eſt duo inuenire prima. igitur magis in ſupremo: cui multitudo magis repugnat. igitur ſolute ſunt due p̄me queſtiones.

ADDI **Quod qualitas** ſit prior vniuerſaliter quātitate. probatur multipliciter.

Quia conſequitur omnem ſubſtantiam creatam: quantitas tantum corpoream. Conſequitur ſubſtantiam ratione forme. quantitas autem ratione materie. ¶ Item qualitas eſt principium agendi: quantitas non. qualitas eſt qua agens alterat. Alteratio autem precedit augmentum. impoſſibile eſt quantitatem induci niſi per actionem qualitatis. non econuerſo. ¶ Item qualitates attribuuntur deo: vt perfectiones ſimpliciter. non ſic quantitates. qualitas habʒ multas ſpecies. vʒ. ſpiritualium ꝛ corporaliuʒ: vt lux ꝛc. quibus entia attingunt ſuos fines. et homo beatitudinem per gratiam ꝛ caritatem attingit ꝛc. Quantitas continua tantum tres ſpecies. ꝛ ipſa nullum ens ſuum finem attingit conſequitur omnem ſpeciem. ſecundum ſuam actualitatem: non autē quantitas ſecundum ipſam eſt ordo vniuerſi: ꝛ locus naturalis ꝛ motus ꝛ quies. ſecundū ipſas vt o^ra diſtinguūtur potentie anime. quanto etiam eſt ens perfectius: tanto habʒ ipſam perfectiorem non quantitatem. angl's nec homo tantam quantaʒ terra. hic argutum eſt ꝓpter cōmunitatem: ꝓpter actualitatē: propter perfectionem ſimplr̄. propter generationem. ¶ Ad. z. ꝯñeʒ cōfirmatur. z. ꝛ. 3. per hoc q̄ ordo accidentium immediate vel mediate poſt ſubſtantiam eſt ſm̄ eorum perfectionem. ¶ Item argui poteſt pro ꝛ contra. ꝯparando 4^am ſpeciem qualitatis ad quantitatem. ¶ Itē ariſ^ca eſt certior ſciētia naturali. abſtrahit aūt a qualitate. ¶ Item quantitas eſt īmediatior ſubſtantie ſm̄ Ariſto. ¶ Reſpōdeo ſubſtātia ꝛ eſt ſubm̄ accidentium. ꝛ eſt perfectius eis: quia cā efficiens quo ad p̄mum eſt in potentia. quo ad z^m actu. ſm̄ primū quātitas eſt īmediatior. ꝛ ſm̄ ſecūdum qualitas.

Quid poteſt eſſe ſubm̄ accidentium. in ſubiecto requirit īmpfectio: q: potentialitas. ideo nō deus. Et pfectio q̄ ſit ens actu compoſitum. ideo nō forma ſubſtātialis nec accidētalis: nec materia: nec angelus ſi ſimplex. hec quatuor membra videntur dubia. ꝛ multipliciter improbātur. de materia enīʒ videtur q̄ poſſit eſſe ſubm̄: q: in potentia. ergo ꝛc. de forma ſubſtantiali itellectiua. ¶ Reſpōdeo: quia ſeparabilis. ¶ Contra. de ſenſitiua reſpectu ſpeciei ſenſibilis. vel actionis ſentiendi. ſm̄ Auguſtinuʒ. anima autem facit in ſe: ꝛ ſicut calor ſepa- io. tri. c. ratus habʒ operationem. ſic magis videtur de ſenſitiua. 5. vel. iſ. illa manet. igit̄ ꝛc. ¶ De accidēte arguit̄. finitū ꝛ īfinituʒ quantitāti congruit. p̄mo phyſicorum. diuiſibilitas. 3. phy- T. c. 15. ſicorum. ¶ Item Auic. z. metaphy. c. i. plane exēplificat. T. c. 35. motus volox ꝛ tardus ꝛc. probatur. illud eſt ꝓprium ſubie- ꝛ circit. ctuʒ cui per ſe ieſt paſſio. ꝛ de quo p ſe demonſtratur. ꝛ nō de quo per accidens. rectum ꝛ curuuʒ per ſe. de continuo per accidens de omni alio. ¶ Item ſuperficies albedinis in ſacramēto: quia mutatio naturalis circa illas qualitates igitur ſubiectū naturale. ¶ Iteʒ ſcientia in itellectu. caritas in volūtate. Idem eſt de angelis: tamen nunc omitto. ¶ Reſpōdeo. argumentum illud. ſ. p̄mū ſoluitur. Ad a^o. imperfectio reqritur in ſubiecto: quia potētialitas ꝛ perfectio ſaltem maior q̄ ſit illa accidētis. ſimil'r quecunqʒ natura creata cum nō ſit actus purus eſt imperfecta. ꝛ vna iperfectior alia vſqʒ ad vltimā. ſi eſt vltima. igitur quelibʒ citra poteſt eſſe ſubiectū accidentis. ¶ Rñō. quedam nature ſunt imperfecte p̄uatiue dupl'r: vel perfectione eiuſdem nature: ſicut albedo remiſſa: vel alteri⁹ nature vt ſubſtātia reſpectu quātitatis: quedam negatiue ſimil'r dupliciter. p̄mo modo vt forme omni itenſione ꝛ remiſſione carentes: vt numerus ꝛ figura. ꝛ forte quedaʒ forme ſubſtātiales. ſecundo modo vt vltimum accidens: illud enī ſi eſt aliqd̄ eſt iperfectius quolibʒ precedēti non p̄uatiue: quia tunc non eſſet vltimū: ſed negatiue. igitur ad argumētum rediturus. ad maiorem reqritur imperfectio p̄uatiua ſcd̄o modo. ꝛ ſic minor non ꝓbatur. imo ſm̄ illam ꝓbatiōem. ſi valʒ: pcederetur in īfinitum: q: nullum accidēs omnino eſt actus purus. ¶ Cōtra. p̄uatio eſt carentia poſſibilis generatione ieſſe: talis eſt h̄: q: non eſt contradictio q̄ inſit. ¶ Iteʒ aut eſt ita perfectum formal'r itrinſece q̄ non pōt perfectius eſſe itrinſece: nec extrinſece. vnde ponatur irenſuʒ in ſummo nature ſue. ꝛ tūc erit perfectius in ſuo gradu natural'r: q̄ hō in ſuo: aut nō. ꝛ habetur propoſitū. ¶ Iteʒ quare quiditas nō recipit accidentia cuʒ ſit in potentia: q: iperfecta p̄uatiue. ꝛ quare hec ē impoſſibilis. humanitas eſt alba: probatur q̄ nō: quia in xp̄o verbum nullum accidens recipit. igit̄ natura humana: ſed h̄ fuit ſubm̄ accidentium. ſeqtur q̄ ſi h̄ humanitas. ḡ humanitas. ¶ Item nūquid forma iquantū forma eſt rō recipiēdi accidēs: vt de ſubiecto ꝛ ꝓpria paſſione. ¶ Rñō. illa natura que eſt forma eſt rō īmediata recipiēdi nō iquantum forma: q: ſic cōparatur ad mām: nec iquantū actus in ſe: quia tunc deus: ſʒ quia actus iſte et ibi icluditur limitatio h̄: quā ſequitur potentialitas. ſic intellige. iß. de forma.

TIO

8ᵃ.p̃nᵗᵒ. 1. **Conceptum** dico ꝙ actuʒ intelligē-di terminat.

¶ Hic obiectum dicitur vel ītelligibile vel ītellectum vel ītenſio.p̃mũ communiſſimuʒ eſt: qꝛ ad omnes potentias.

difᶜˢ ſeu 2ᵐ commune ad oᵐ ītellectus in potentia vel in actu. 3ᵐ

reſolu- ꝓpꝛium.4ᵒ. vtuntur arabes: vt Auic.⁊ Auerroys ſicut au

toꝛie ꝓ- tem ītentio equiuoce dicitur de obiecto ⁊ de actu.ita ⁊ cõ

põnes. ceptus.hic aũt ſumitur pꝛo obiecto.

2. ¶ Pꝛimo concipi dicit̃ ꝙ ītellectui adequatur.

¶ Adequatio ītelligitur ſic.ꝙ ſit totum obiectũ non pars obiecti.

3. ¶ Per ſe concipitur quicquid in pꝛimo concepto eſſentialr̃ ĩcluditur.

¶ Sicut genus per ſe concipitur quando ſpecies p̃mo concipitur.ſic in alys.

4. ¶ Omne illud: ⁊ ſolum illud perfecte concipit̃ cuius nihil latet.

¶ Qꝛ.ſ.in ipſo eſſentialiter includitur.h intelligitur perfecte non actus īquantum elicitur a potētia: ſed inquantuʒ comparatur ad obiectuʒ.ita.ſ.ꝙ nihil ītrinſecum obiecto ſit ignoꝛatũ quocũꝫ modo cognoſcatur.

5. ¶ Conceptus ſimplr̃ ſimplex eſt qui non eſt reſolubilis in conceptus.

6. ¶ Conceptus ſimplex non ſimplr̃ qui per ſe eſt vnus: tñ reſolubilis in cõceptus.

¶ Illoꝛum auteʒ in quos reſoluitur. alter determinabilis alter determinãs.p̃mus aũt potentialis.alter actualis.aliter nõ eſſet aliquis vnus conceptus ex eis.pꝛimus quideʒ dicitur in quid.ſecundus in quale de conceptu tertio. cui tamen vterꝫ eſt eſſentialis.ergo eſſentiale in plus ſe habʒ ꝙ̃ dcm̃ in quid.

petiⁿᶜˢ.1. ¶ Aliquid pꝛimo ⁊ perfecte cõcipi.

2. ¶ Cõceptus aliquos eſſe diſtinctos.

9ᵃ.p̃nˡⁱˢ. 1. **Conceptuũ** reſolutio ſtatum habʒ.

¶ Ex p̃ma petitõe in hoc ꝙ dicit p̊: ⁊ ex diffõne 3ᵃ.hac adiũcta illis.potentia finita nõ ſit̃ ꝑ ſe p̊ cõcipit īfinita. ¶ Et alr̃ ex p̃ma petitiõe in hoc ꝙ dicit perfecte: ⁊ ex quarta diffõne. ⁊ hac adiuncta īfinita pꝛimo concipere intellectui finito eſt impoſſibile: ſiue ſimul: qꝛ tũc infiniti actus ſimul eiuſdeʒ potentie finite: ſiue ſuc-

T.c.13. ceſſiue: quia īfinita non eſt pertranſire. ſcðo metaphyſice.

T.c.10. Ariſt. ¶ Item.8ᵒ.metaphy.Ariſt. Diffinitio reſoluitur in

T.c.11. īdiuiſibilia. ⁊.2ᵒ. metaphyſice. nõ eſt poſſibile ſcire ꝑus ꝙ̃ ad indiuiſibilia deueniatur.verum eſt perfecte ante reſolutionem.

2. ¶ Nullum conceptum vnuʒ in quid de ceteris omnibus pꝛedicatur.

¶ Tum qꝛ tũc nullus alius ſimplr̃ ſimplex.⁊ ita in eodem ĩcluderentur conceptus īfiniti vel idem īfinities. quicunꝫ enim alius includeret illum vnum.⁊ aliquem alium. ⁊ ille alius illum vnum.⁊ aliquem alium.⁊ ſic in infinitum. Tuʒ quia nulli duo conceptus eſſent p̃mo diuerſi: quia in vno conceptu cõuenietes.ac per hoc nulli diſtincti. ¶ Cõtra ſecundã petitionem. omnis enim diſtinctio reducitur ad diſtinguentia.pꝛimo diuerſa.per quid enī eſſent diſtincti: non per id in quo cõueniunt igitur alys.⁊ redit infinitas que in p̃ma ꝓbatione. Tuʒ tertio: quia in omni conceptu alio eſſet nugatio: qꝛ illud qð cõmune ponitur.frequēter conciperetur: ſemel nãꝫ vt pars vna conceptus illiꝰ. ⁊ iterum vt incluſum in alia parte. ⁊ iteruʒ in parte illius partis in infinitum.⁊ ſic nugatio ſequeretur.

¶ Conceptuum ſtabit reſolutio ad aliquos pꝛimos. 3.

¶ Ex pꝛima ⁊ ſecũda concluſione.ita ꝙ quilibʒ conceptus per ſe vnus: aut erit aliquis illoꝛum: aut per ſe includet aliquem illoꝛum: ad quot: inquirant reſpicientes: per ꝗd etiã eſſent diſtincti: non per illud in quo conueniũt. igitur per alia. ⁊ illa quibus diſtincta: non illis quibus conueniunt igitur alys.⁊ redit īfinitas que in p̃ma pꝛobatione.

¶ Determinans ⁊ determinabile nullum conceptum per ſe vnum includunt: nec vnuʒ eoꝛũ conceptum per ſe alterius includit. 4.

¶ Hec ſi ītelligatur vniuerſalis negatiua. ꝓbatur. vt ſecunda et tertia pꝛobatione. Si autem particularis negatiua 3ⁱ.

pꝛobatur: vt ſecũda quacunꝫ pꝛobatiõe. ideo enim ibi ſequuntur inconuenientia: quia oᵐ alterius partis huius cõcluſionis ibi ſupponitur.

¶ Conceptui generis ⁊ differentie nihil cõmune: nec vnus ĩcludit alium. Coꝛᵐ.

¶ Similr̃ de materia ⁊ foꝛma.

¶ Differentia ſuperioꝛ que ĩcluditur in genere non ĩcluditur in differētia īferioꝛi. aᵒ coꝛᵐ.

¶ Alias nugatio in diffinitiõe ⁊ pꝛoceſſus in īfinituʒ in differētys: quia differrent differentys. Cum ſit hucuſꝫ certus ꝓceſſus. ¶ Reſpõdet pꝛoteruus qð determinans cõceptum communem eſt aliquod concretum: de cuius concreti ītellectu non eſt determinabile.eſt tamen determinabile de ītellectu abſtracti ipſius determinãtis. pꝛobãt igitur pꝛecedentia ꝙ nullus vnus conceptus eſt cõmunis ad omnem alium quemcũꝫ intellectum: quia non in concreto.eſt tamen communis quiditatiue ad omnem intellectum in abſtracto. ¶ Contra.abſtractum ⁊ concretum eundem conceptum per ſe impoꝛtant: aut ſaltem impoſſibile eſt conceptum concreti eſſe ſimplicioꝛeʒ ꝙ̃ conceptũ abſtracti: ſiue aliquid includi per ſe in conceptu abſtracti: qð non includitur in conceptu cõcreti.igitur magis ſequitur nõ diuerſitas pꝛimo.⁊ ideo nõ diſtinctio magis infinitas de cõcreto cõtrahente ꝙ̃ de abſtracto.

¶ Creato ⁊ increato nullus idem conceptus ꝑ ſe communis erit. 5.

¶ Conceptum dico obiectum actu intellectuʒ pꝛout ſcilicʒ eſt in intellectu: nõ vt foꝛma: ſed vt actu cognitum. 6.

¶ Hic autem eſſe in.non eſt niſi habere relationem actualem ad intellectum: ſiue intellectum ad ipſum: ſiue vtrũꝫ ad vtrunꝫ.

¶ Omnis conceptus per ſe vnus: aut eſt omnino ſimplex: cuius ſcilicet aut nihil concipitur: aut totus aut nõ eſt oĩno ſimplex. 7.

¶ Tamē incomplexus dicatur reſolubilis: quia plures cõceptus eſſentialiter ĩcludit: quoꝛum alterum ſine toto cõcipi poteſt de nõ per ſe vno: qui dicitur aggregatus: vt homo albus.⁊ de quarto qui dicitur complexus.⁊ de quinto qui dicitur diſcurſiuꝰ: īferius quere.

¶ Omnis conceptus ad quemcunꝫ nõ omnino eundem comparatus aut eſt pꝛimo diuerſus ab illo ſi cum illo in nullo ꝯceptu cõueniat. 8.

¶ Aut differens ſi in aliquo cõueniat ⁊ in aliquo dr̃at: aut ordinatus.puta ſi vnus totum alium ĩcludat: ⁊ nõ ecõuerſo.dicatur alter ĩcludens.alter incluſus. ſolus reſolubilis

differens eſt:ꝛ icludens.p̄mo diuerſus ꝛ icluſus poteſt eē tam ſimplex ꝙ̄ reſolubilis.

10.p̄n^lis dif^nes.i. **Primo** concipi dicitur ꝙ intellectui adequatur.

2\. ¶ Per ſe non primo:quicquid in primo intellecto includitur.

3\. ¶ Perfecte cognoſcitur ex parte obiecti quando nihil obiecti latet.

p̄^m cor^m. ¶ Simplex itaqꝫ ſi concipitur pfecte concipit̄.

2^m. ¶ Reſolubile cōtingit imperfecte concipi.

peti^nes.i. ¶ Cōceptus aliquos eſſe reſolubiles.

2\. ¶ Conceptus aliquos eē non icluſos.

¶ Ut cōceptus omniū ſingulariū ꝛ ſolos: omnes quidem alij in his icludūtur:ꝛ ab his abſtrahūtur.

3\. ¶ Confuſa a nobis cōcipi prius diſtincte.

dif^ne.4. ¶ Diſtincte ɔcipitur: qḋ ſm̄ hoc concipitur ꝑꝫ qḋ ab alijs diſtinguitur.

5\. ¶ Cōfuſe cōcipitur qḋ idiſtincte.

¶ Nō gᵒ omne quod nō p̄mo cōfuſe:quia genᵒ ita perfecte cōcipitur in conceptu diffinitionis:ſicut per ſe: tamē tunc non p̄mo cōcipitur:ſed diffinitio p̄mo. ¶ Contra.quomō ergo duplex confuſio:ſecundum duplex totum vniuerſale ꝛ eſſentiale:vel itegrale.

6\. ¶ Uniuerſale vel commune dico cui nō repugnat dici de multis.

7\. ¶ Singulare cui repugnat.

11.p̄n^lis. **Omne** per ſe vnum ꝛ non ſimplex primo eſt ex actu ꝛ potentia:ſiue ex materia ꝛ forma.

¶ Hec vtiqꝫ cōmunis aī conceptio qḋ innuit pypatheticorum princeps:ſed hoc ingt materia:illud vero forma.ꝛ ꝭ

8.meta. quidē actu.illud vero potētia:nō adhuc dubitatio videbi

T.c.15. tur eē:qḋ q̄ritur:ſed hoc eſt qḋ quid erat eē vtiqꝫ:quaſi dicat.in ſubō icludi p̄dicatū per hāc ꝑpoſitionem eſſe per ſe notaꝫ.dico aūt p̄ ex illis eē:qm̄ ſi ex pluribᵒ p̄ ſe:ſꝫ nō p̄ qḋlibꝫ illoꝝ:vel erit aliqḋ ipſiᵒ potētialis vel actualis.de potētiali pꝫ p̄ ea q̄ dn̄r elemēta:vt a.b.

12.p̄n^lis. **Uniuſcuiuſqꝫ** cōpoſiti eſt aliqs prius actus vnicus ꝛ ſimplex.

7.meta. ¶ Ab illo nāqꝫ eſt vnitas cōpoſiti in ſe.ꝛ diſtictio ab alio.

T.c.49 Actus enim diſtinguit.igitur eſt ꝑprius.ſed ꝛ vnicus:quia quodlibꝫ compoſiti reſpectu eius eſt potētiale.ꝛ ita nō eſt actus huius compoſiti:licet reſpectu alicuius in compoſito poſſit dici actus:propter idem ſimplex.alias aliqḋ eius erit vltimus actus.

13.p̄n^lis i. **Conceptuum** reſolutio ſtatum habet.

¶ Alias nihil perfecte cognoſcibile.ex diffinitōe.4.ꝛ.5.qꝛ nec quilibꝫ eius.non eniꝫ vno actu ifinita concipientur a nobis:nec ifiniti quos nō erit pertrāſire. ¶ Contra.iconueniens eſt ꝙ nō ſolū a nobis:ſed ex ſe non ſit cognoſcibile. ¶ Rn̄o.vno actu ifinita confuſe.

2\. ¶ Omnis conceptus reſolubilis primo reſoluitur in determinabilem ꝛ determinātem.

¶ Quia in potentialē ꝛ actualem: ſeu materialem ꝛ formalem.ex conceptione itaqꝫ determinabilis dicatur qditatiuus:determinans qualitatiuus, itaqꝫ eſſentialis excedit quiditatiuum.

¶ Determinabilis ꝛ determinās nihil idē eē̄tialiter icludunt.nec vnū alterum. 3.

¶ Ac p ꝭ ſunt p̄ diuerſa.alias nugatio in omni ɔceptu reſolubili ꝛ proceſſus in ifinitum:quia illud cōmune in vtroqꝫ determinabitur:ꝛ ipſum ꝛ determinās aliqḋ icludunt: ꝙ iterum determinabitur in ifinitum.

¶ Cuiuſlibet reſolubilis eſt aliquod vltimum determinans. 4.

¶ Ex prima vnicum.ex concluſione de actu ſimplex: quia vltimum.ꝛ hoc dicatur propriuꝫ determinans: quia quicquid aliud eſt in cōceptu illo reſpectu eius eſt determinabile:licꝫ reſpectu p̄oris ſit aliquo mō determinās:ſed non totalis cōceptus.itaqꝫ quot ɔceptus reſolubiles:tot ꝑprij Cor^m. determinātes.p̄mo diuerſi a determinabilibus ex 3^a.ꝛ inter ſe ex iſta.itaqꝫ nullus cōceptus communis omnibus: tam ex.3.ꝙ̄ ex iſta:ſed ſtat reſol'o cuiuſlibꝫ in qualitatiuū irreſolubilem:nugatio nāqꝫ ſeqtur ꝛ infinitas.nullumqꝫ alium eē cōceptum ſimplicē.ac ideo nullos duos primos diuerſos:quare nullos differētes.

Non ſtatim reſoluitur quicunqꝫ conceptus in quiditatiuuꝫ irreſolubilem. 5.

¶ Quia duo cōceptus tunc eſſent p̄mo diuerſi:nō enī conueniunt in qualitatiuis vltimis ex correᵒ quarte: ꝛ ſi non in aliquo qditatiuo:tūc in nullo. ¶ Itē tūc ſimpl'r ſimplices tm̄ eſſent in numero duplo reſpectu reſolubiliuꝫ. qualitatiui quidem proprij equales ſunt numero reſolutis: ſꝫ quiditatiui excedunt.

¶ Quiditatiui ɔceptus reſolutis ſunt communiores:ſed in reſolutione poſteriores prioribᵍ ſunt cōmuniores. 6.

¶ Quiditatiui dixi.qualitatiuus enim ꝑprius conuertitur cum reſoluto.ex correlaᵒ quarte.ꝭ ꝑbatur ex diffinitione cōis:quia potentiali nō repugnat ex ſe actus alius ab iſto: quo determinatur.

¶ Quiditatiue reſoluendo ad vnum primū cōceptum ſtatus erit. 7.

¶ Eſt autem iſte cōceptus cōmuniſſimus ex 6^a.ꝛ eſt entis. cum certitudīe nāqꝫ de iſto poteſt ſtare dubitatio de quocūqꝫ cōceptu alio quiditatiuo:non auteꝫ certitudo eiuſdē ꝛ dubitatio de codeꝫ conceptu. ¶ Item vnus conceptus quo ens communiſſime negatur. ¶ Iteꝫ ſi cōfuſa p̄us nota aliqḋ ſimpliciter p̄mo imprimetur intellectui:qḋ bene aſſerit Auic.eſſe ens.non enī plura confuſiſſima eque prio occurrūt:neqꝫ illoꝝ aliquod ſi reſpectu alioꝝ non eſt cōfuſum. ¶ Item vnum o^m primū itellectus.ꝛ p̄mi habitus ſcientifici. ¶ Item comparātur quicūqꝫ duo alij quiditatiui ſm̄ perfectius ꝛ imperfectius in entitate. ¶ Iteꝫ cōnumerātur duo entia:quia quodlibꝫ ens ad qḋlibꝫ ens nō idem eſt diuerſuꝫ.ergo illa ſunt duo entia.comparata aūt ꝛ connumerata in aliquo vniuocantur.

¶ Tantū eſt vnus cōceptus quiditatiuus communiſſimus. 8.

¶ Quia ſi duo vterqꝫ in quolibꝫ alio includeretur.aut igit̄ alter in altero:ꝛ tunc alter non communiſſimus.ex 6^a:aut neuter in alio.ꝛ tunc vnus determinabilis:alter determinans.ex 2^a.ꝛ ita tantum alter qditatiuus.

¶ Sub primo quiditatiuo imediate cōtinentur aliqꝫ cōceptus quiditatiui. 9.

¶ Quia ſi omnes immediate: infiniti conceptus.cōtra primam. ſi tantum vnus immediate: primus non illo communior.contra ſextā.Quot igitur ſunt: tm̄ deceꝫ famoſe

ponũtur. qui ideo immediatī primo: quia in quolibet alio q̄ditatiuo cõceptu aliquis iſtorũ includitur: ⁊ nullus iſtorum in alio: nec alius quiditatiuus in eorũ aliquo niſi p̄ᵒ ꝧ generaliſſima genera ſeu p̄ma genera dicuntur. ¶ Contra. cur nõ pri⁹ cõceptus genus primum ſi in quid p̄dicat᷑. ⁊ per differentias determinatur ille ad iſtas decẽ: ¶ Rñdetur: quia eſt de ĩtellectu differentie q̄ generi nõ ꝯ. hoc

3°meta. arguendo dixit Ar. cũ ſit impoſſibile eundem conceptũ

T. c. 10. in genere ⁊ differentia ĩcludi ex tertia: nec vnũ in alio. itaq̄ ſi ens eſt de intellectu differentie ipſum determinãtis equiuocum eſſet: ⁊ alius cõceptus. nihil autem prohibꝫ cõceptus generis ⁊ differentie equiuoce eodem nomine importari.

10. ¶ Eſt aliquis conceptus qualitatiuus denominans quẽlibꝫ quiditatiuum.

¶ Denominãs inq̄ ad differentiam qualitatiui determinãtis: quia determinans per ſe includit᷑. denominans nõ. hoc ꝓbatur: quia denominãs p̄mo denominat per ſe q̄libet inferius. aliqua p̄mo denominãt ens: vt vnum verũ bonũ. itaq̄ quemlibꝫ quiditatiuũ per ſe denominabũt: lꝫ hi dicantur denominatiui cõmuniſſimi.

11. ¶ Nullus cõceptus denominatiuus cõmuniſſimus primũ q̄ditatiuum per ſe ĩcludit.

¶ Nec igit᷑ aliquẽ ĩferiorẽ. ⁊ ita in nullo gn̄e. 10. p̄dicamẽtorum. igit᷑ trãſcẽdẽtia qualitatiua. hoc ꝓbatur: quia nugatio ens vnum. ¶ Item quia nõ cõuertũtur p̄dicationes per ſe. ꝧ per ſe predicãtur de ente: non itaq̄ ecõuerſo: in diffinitione etiam paſſionis ſubiectum cadit vt additum. non itaq̄ vt ĩcluſum. ¶ Itẽ q̄libꝫ iſtorum ſeipſum denominaret.

14. pn[lis] 1. Tractatus ppõnuʒ creditarũ.

NON potest probari deum eẽ viuũ. ¶ Tum quia ordo ꝧ nõ cõcludit. ſol non viuit. bos viuit. tum quia ꝧ nõ eſt differentia aliqua entis: nec communis omnibus entibus: vel eius oppoſitum: ſed tm̄ ſunt differẽtie corporis corruptibilis. Tum quia primũ habet pfectionem nobiliorem vita: ſicut ⁊ ſol habꝫ: nõ tamen viuit.

2. ¶ Non poteſt probari deum eſſe ſapientem vel intelligentem.

Cor[m]. ¶ Tum ex ꝓxima: tum ꝓbatur: vt illa. ⁊ per cõſequẽs nec preſcientẽ nec p̄deſtinantẽ: nec partẽ: ſiue per ydeas: ſiue quocũq̄ modo ĩtellectualr̄ aliq̄d producentem.

3. ¶ Nõ põt ꝓbari deum eſſe volentẽ.

Cor[m]. 2[r]. ¶ Tum ex vtraq̄ premiſſarũ: tum ꝓbatur: vt ille. ⁊ per cõſequens: nec amantẽ: nec iuſtũ nec miſericordem. ⁊ ꝑ ꝯñs: nec iudicẽ meritorum vel demeritorum.

4. ¶ Non põt ꝓbari deum habere aliquam operationem manentẽ in ſe.

Cor[m]. ¶ Ex duab⁹ ꝓximis. per cõſequens nec aliqua operatione beatum: ſed beatitudo eius equoca noſtre põt eſſe in ſuo eſſe q̄ eſt ſibi melius q̄ noſtrũ operari nobis. Ordo non probat cõtrarium. pꝫ de ſole.

5. ¶ Conceſſis quatuor concluſionibus ꝓximis: licꝫ non probatis: non poteſt probari deuꝫ aliquod aliud a ſe ĩtelligere vel velle.

Cor[m]. ¶ Quia ad perfectionẽ ⁊ prioritatem actus ſufficit pfectio ⁊ prioritas o[ti]. per cõſequens ſequitur corre[m]. 21[e]. ⁊ correlarium. 22. ⁊ illud corre[m] 9[e]. phi multa ſcripſerunt ⁊c̄.

6. ¶ Non poteſt probari deum actu intelligendi ⁊ volendi producere aliquid ĩtra: q̄ ſit ꝑ ſe terminus iſtorum.

Cor[m]. ¶ Quia iſti videntur vltimi actus non requirentes terminos productos: ſed tm̄ o[ta]. agens aũt ꝧ eſt o[m] ex p̄cedẽti.

¶ Productio extrinſeca ẽt volitiua ex parte ſui non neceſſario preſupponit ĩtrinſecaꝫ ſi producat non poteſt probari productum eſſe equale in natura. 7.

¶ Sicut nec verbum meum eſt equale nãe aĩe: nec vl'iter terminus ĩtellectionis nature ĩtelligenti.

¶ Non põt ꝓbari ꝓductio perſonarum diuinarum in eſſentia diuina. 8.

¶ Ex proxima: cum talis ꝓductio fieret per intellectum ⁊ voluntatem ſecundum ponentes: quia non videntur alij actus ad intra.

¶ Non põt ꝓbari eſſentiã diuinam eãdẽ numero cõmunicabilem multis. 9.

¶ Tuꝫ ex ordine: ſuperiora nõ ſunt magis cõmunicabilia. Tum ex premiſſa: quia per productiones tales cõicaret᷑.

¶ Non poteſt probari circumminceſſio perſonarum. 10.

¶ Ex proxima cum illa ſit propter vnitatem eſſentie cum diſtinctione.

¶ Eſſentia diuina ſi communicaretur. Non poteſt probari q̄ tantum duobus modis communicetur. 11.

¶ Tum quia ex. 8°. phyſicorum. cõmento. 46. Tum quia potẽtie magis videtur producere q̄ ſapiẽtie vel voluntatis: ſicut in alijs potentia exequitur q̄ volũtas ĩperat: tuꝫ q2 alij modi p̄ncipiãdi per modũ nature artis ⁊c̄.

¶ Non poteſt probari eſſentiam communicari a tribus tantum. 12.

¶ Tum ex premiſſa: tum quia nõ poteſt probari aliquem trium producere: cum quilibet habet principium productiuum eſſentiam ⁊ actum intelligendi ⁊ volendi eque ꝑfectum.

¶ Non poteſt ꝓbari tantum trinitas perſonarũ in diuinis. 13.

¶ Ex premiſſa.

¶ Non poteſt probari q̄ inſeparabiliter agant circa extrinſeca. 14. Ex.

¶ Require in tabula.

¶ Non poteſt probari ſi ſint tm̄ tres q̄ tm̄ relatiue diſtinguantur. 15.

¶ Tum quia ſi eſſent 3[a] abſoluta, adhuc illimitatio eſſentie eſſet ratio quare ipſa eſſet cõmunicabilis ab illis: ſicut ⁊ a tribus relatiuis numero diſtinctis. Tuꝫ q2 p̄us agit q̄ referatur. ⁊ per ꝯñs p̄us eſt.

¶ Non poteſt probari q̄ perſone tm̄ diſtinguãtur relationibus oppoſitis. 16.

¶ Tum ex proxima: tum quia quelibꝫ rel'o ſi cõſtituit: diſtinguit conſtitutũ a quolibꝫ alio. ſi nõ conſtituit illa duarum que p̄ma eſt in ſuppoſito in illo p̄ori diſtinguit.

¶ Non poteſt probari tertiam perſonaꝫ procedere ſimul a duabus perſonis. 17.

¶ Tum ex premiſſa: tum etiam ex parte communicantis omnia eſſentialia in altero etiã in ambobus. Tum ex parte communicati poſterius naturaliter communicatione. Per cõſequens non ſequitur. ſ. ſ. non diſtingui a filio. ſi nõ ꝓcederet ab eo: nec etiam a patre: ſi nõ ĩmediate ab ipſo. Cor[m].

NON poteſt ꝓbari animã rationalem eſſe immortalem. 18.

Coꝝm. ¶ Per ꝯñs nõ põt pꝛobari reſurrectio nec vita eterna bonoꝛum: nec pena maloꝛum.

19. ¶ Nõ põt ꝓbari hoīem eē oꝛdinatũ ad aliquam beatitudinē in hac vita nõ attingibilem.

¶ Ex pꝛemiſſa.

20. ¶ Nõ põt ꝓbari hoīem ſine pctõ eē īpaſſibileꝫ.

¶ Ex pꝛemiſſa.

21. ¶ Nõ põt pꝛobari ex his que apparēt circa hominem: hominem peccaſſe.

¶ Ex pꝛemiſſa.

22. ¶ Nõ põt ꝓbari nos naſci cũ pctõ oꝛiginali.

¶ Tum ex p̃miſſa. Tum pꝛopter difficultatem vitãdi peccatum actuale. poſſent omnes apparētie ſaluari per illud. negãdo peccatum oꝛiginale.

23. ¶ Non poteſt ꝓbari nullũ peccatũ eſſe remiſſibile ſine pena alia a peccato.

¶ Ille in queꝫ peccatur pꝛincipaliter ex mĩa poteſt omnino remittere.

24. ¶ Non poteſt pꝛobari peccatũ tm̃ poſſe remitti per punitioneꝫ alterius a peccãte ⁊ nobilioꝛis ipſo peccante.

¶ Tũ ex p̃miſſa. Tum quia vel peccatum erit irremiſſibile: vel peccãs obligabitur ad impoſſibile. Tuꝫ qꝛ gratia p̃us naturalr̃ ſatiſfactione ēt in xp̄o. ⁊ ita ſufficeret in quocũqꝫ homine vt videtur.

25. Non poteſt ꝓbari deuꝫ opoꝛtere pati ꝓpter peccatum hoīs remittendum.

¶ Ex vtraqꝫ pꝛecedentium.

26. ¶ Nõ põt ꝓbari deũ opoꝛtere īcarnari.

¶ Ex pꝛemiſſa cum h̃ ꝙ non videtur aliqua cauſa incarnationis niſi redemptio.

27. ¶ Non poteſt pꝛobari deum carnem ſumpſiſſe de virgine.

¶ Tũ ex pꝛemiſſa. Tuꝫ qꝛ ſiue nõ opoꝛteret cõtrahere oꝛiginale ex. 21. ſiue opoꝛteret adhuc mundarꝰ. poſtea potuit ſatiſfacere ſicut dr̃ ꝙ btã v̓go ꝯxit: tñ poſtea mũdata fuit.

¶ Nõ põt ꝓbari excellētia aīe xp̄i: q̃ ponitur.

28. ¶ Nec in ſciã omnium: nec in grã tãta quantã deus poſſet dare ⁊ capitl. ⁊ ab īſtanti conceptionis. ⁊ per quã ſemp eēt īpeccabilis. ⁊ ꝙ ſimul cõpꝛehẽſoꝛ ⁊ viatoꝛ. Tuꝫ ex rel'one vnionis nõ ſeqtur. Tum ex redẽptiõe que vr̃ finis.

29. ¶ Non poteſt ꝓbari deum inſeparabilr̃ ſibi naturam vniſſe humanam.

¶ Tum ex pꝛemiſſis. Tuꝫ quia expleto illo ꝓpter qđ vniebatur: ꝓpter quid vltra vniretur?

30. Non põt ꝓbari neceſſariã eē īſtitutionem aliquoꝝ ſacramẽtoꝝ in eccleſia.

¶ Quia ſolus deus per ſe põt: ⁊ plus dedit beate virgini: ſine iſtis q̃ꝫ alicui ſancto cum iſtis.

31. ¶ Nõ põt ꝓbari neceſſitas baptiſmi.

¶ Tum ex p̃miſſa. Tũ ex. 21. nec cõfirmaꝭ. Tum ex p̃miſſa. Tũ multi martires nõ cõfirmati. nõ extreme vnctõis. Tum ex p̃miſſa: tũ martires nõ vncti ſunt.

32. ¶ Nõ poteſt pꝛobari neceſſitas cõfeſſionis homini faciende.

¶ Tũ ex pꝛemiſſa: tum qꝛ in lege veteri nõ fuit. in nouo accipitur ex dicto Ja. vbi ſeqtur. oꝛate pꝛo inuicē ⁊c. De ſecũdo nõ eſt ſacramentũ neceſſariũ īſtitutũ ad ſalutem. ca. 5.

33. ¶ Non põt ꝓbari coꝛpus xp̄i verũ eē in altari.

¶ Ideꝫ apparet añ cõſecrationē ⁊ poſt boni vel mali ſacerdotis nihil agẽtis. igitur nec animã nec quantitatē. põt. n. ſentẽtia Xp̄i ſaluari de coꝛpoꝛe ⁊ ſub̃a tm̃. vnde igitur nec Coꝝm. totã perſonã xp̄i ſm̃ deitatem ⁊ coꝛpus.

¶ Nõ põt ꝓbari neceſſitas oꝛdinis. 34.

¶ Tum ex quatuoꝛ pꝛemiſſis. tuꝫ nõ pꝛopter diſpenſationem ſacramentoꝛum non magis alioꝛum q̃ꝫ baptiſmi: qui eſt maxime neceſſarius.

¶ Nõ põt ꝓbari neceſſitas coniugij. 35.

¶ Si foꝛnicatio nõ eſt peccatum mõ nec ꝙ ſit ſacramẽtuꝫ non magis q̃ꝫ coꝛruptio coꝛpoꝛalis ſicut illud ad ſpēm: ſic hoc ad indiuiduum.

In eſſentialiter oꝛdinatis eſt dare pꝛimũ ꝙ ſit vnicuꝫ ⁊ coeuũ illi cooꝛdinationi. 15. p̃nlis. pͣ peti°. 1.

¶ In oī genere cauſe eſt oꝛdo eēntialis. 2.

¶ Iſte due ꝓpõnes petãtur: quoꝝ p̃ma 3ͤ partes cõtinet. ſcđa eſt ſimplex. vtraqꝫ licꝫ ſit pꝛobabilis. tamen difficile eſſet vel foꝛte nobis īpoſſibile eã ſimplr̃ neceſſaria ratiõe: ⁊ mere naturali pꝛobare.

¶ In genere cauſe efficientis eſt dare vnicum pꝛimum efficiens. qđ nunc eſt in rerũ nã. pͣ ꝯ.

¶ Huius ꝓpoſitionis p̃ma pars patꝫ ex ſecũda petitione: ⁊ duabus partibꝰ pͤ. ſcđa pars ex 3ͣ parte illius petitiõis pꝛime. illud autem p̃mum dicatur deus. T. c. 9.

¶ Omne efficiens perfectius effectu: vel eque perfectum. 2.

¶ Quia nihil agit vltra q̃ꝫ eſt actiuum.

¶ Deus eſt pfectius omni effectu. 3.

¶ Ex ſecũda cõcluſione ⁊ ſcđa parte p̃me petitionis. Et ita Coꝝm. perfectiſſimũ omniũ entium ⁊ ſummũ in omni differẽtia entis que ſimplr̃ īpoꝛtat perfectionem: cuiuſmodi ſunt verum bonũ neceſſarium ⁊c. quia quodlibꝫ tale eſt ſimpliciter pfectio aliquo mõ cõmunis: tam p̃mo q̃ꝫ alijs. Hic pone terminũ cognoſcibilium de deo per rationem naturalem neceſſariã. ⁊ hoc ſuppoſitis illis petitiõibus duabus: quomodo ꝓbabitur pꝛima pars pꝛime. ſ. pꝛimum plus in eſſentialiter oꝛdinatis q̃ꝫ in accidentaliter oꝛdinatis: cum vtrobiqꝫ cauſa ſecunda pꝛeſupponat pꝛioꝛem cauſare: et vtrobiqꝫ pꝛius. igitur pꝛimum. ⁊ tamen in accidentaliter oꝛdinatis negant philoſophi pꝛimum. Auicen. Quomodo etiam pꝛobabitur ſecunda pars. ſcilicꝫ vnicum. cum aliud poſſit poni in efficientibus vno modo pꝛoductuꝫ ab iſto ꝓductione vniuoca. Alio mõ a nullo ꝓductũ: cuꝫ duo talia ſint magis bonum q̃ꝫ vnicum tale. ⁊ etiã cauſata poſſint eē equalia vt videtur. Quomõ pꝛobabit̃ coeuum p̃mo de aliquo eodem numero ſi pꝛimum a. poſſit ad b. vniuocuꝫ ſibi ꝓducere. tunc enĩ licꝫ a. non ſit coeuũ. ſtabit tamen cooꝛdinatio pꝛopter b. pꝛoductũ vniuocũ ſibi. ⁊ ſic põt b. pꝛopter c. ⁊ deinceps quãtũcunqꝫ opꝫ per aliud ⁊ aliud numero. ¶ Et ſcđo ſi p̃mũ efficiẽs ſm̃ totam ſuaꝫ ſpēm tm̃ regratur ad fieri effectus. ⁊ nõ ad eſſe ſiue cõſeruationeꝫ: quare tota ſpecie illiꝰ p̃mi deſtructa nõ poterit manere cooꝛdinatio vniformiter ſe habẽs: ⁊ in eē: ⁊ p ꝯñs ⁊ in agere. Per rationē naturalem nõ poteſt ꝓbari. Et hoc patꝫ ex oꝛdine cauſarũ: quoniam ſi ſol iſte poſſet facere aliuꝫ ſolem. ⁊ deſineret eſſe. ⁊ ita ſtaret oꝛdo cauſarum per illum alium ſolem: ſicut nunc ſtat per iſtum. vtrum autem contra rationem pꝛimi in ſpecie ſit fieri. poſterius dicetur. Et non põt impꝛobari ex oꝛdine cauſarum: quia poſito ſolem deſtrui non minus ignis maneret in ꝓpꝛia ſpecie: ⁊ per cõſequens haberet ꝓpꝛiam rationem: vel ſi hoc non ſit verum quomõ cõtrarium eius poſſet neceſſario pꝛobari? ¶ Secũda

petitio nõ videtur neceſſario probari. ſi enĩ multi effectus ſunt ita iter ſe ordinati: vt nll'us reſpectu alteri' habeat ratione effectus: vt bos: aſin': quare oẽs cauſe ſunt ita ordinate ꝙ ſemꝑ vna ẽ cã alterius ſi ĩponat̃ hoc nomẽ de' alicui p̃mo efficiẽti eidẽ numero. ſeqtur ex 2ª ꝙ nõ poſſet ꝓbari deũ eẽ nũc in rerum nã: qꝛ illo nõ exiſtẽte ſtaret coordinatio per aliũ vniuocũ ſibi. Ex 2ª ſeqtur plus ꝙ nõ poſſet ꝓbari nũc deum eẽ ẽt ſi hoc nomen deus imponat̃ alicui p̃mo efficiẽti in ſpecie: qꝛ illo nõ manẽte ſiue non exñte manet effectus ĩ eſſe: ⁊ ita potens operari: cuꝫ deus non probetur cauſa eẽ niſi in fieri: vnde ſequitur deum eſſe vel fuiſſe: ſicut ex domo concluditur edificatorem eſſe vel fuiſſe. igitur hec que videntur non poſſe probari neceſſario ratione mere naturali per ordinem in concluſionibus exponantur: nec non ⁊ alia que probari non poſſunt: ſed alia probari non poſſe ſequitur ex hoc ꝙ iſta probari non poſſunt: quia alia ſunt minus nota: ⁊ accipiatur probari ratione naturali neceſſaria.

16. p̃n lis. i. **Non** poteſt ꝓbari ordinem eſſentialem eſſe in efficientibus.

ꝓpõnes credite. T. c. 16. ⁊ ide. ¶ Tum qꝛ tũc nulla duo iter ſe nõ ordinata: vt eſt in nũeris ⁊ figuris. tum qꝛ nec talis ordo eſt effectuuꝫ: tum qꝛ rõ pħi. 2. metaphy. ad hoc nõ demonſtrat. Quere ibi.

2. ¶ Non poteſt ꝓbari primũ ƀm ſpẽm in efficientibus eſſe vel fuiſſe.

¶ Tum ex p̃ma ꝯne. qꝛ illa p̃mitas ꝓbaret̃ ex ordine eẽntiali: tũ quare plus ħ ꝙ̃ in accidental'r ordinatis.

3. ¶ Non põt ꝓbari primuꝫ aliqḋ idẽ ƀm numeꝝ in efficientibus eſſe vel fuiſſe.

¶ Tum ex ſcda: tum ex ſecũda ſupra. ſi aliqḋ p̃muꝫ potuit aliquod vniuocum ſibi ꝓducere.

4. ¶ Non põt ꝓbari aliquod idẽ ƀm ſpẽm vel quaſi idẽ ƀm numerũ primũ efficiẽs nũc eſſe.

Coꝝm. ¶ Prima pars ex ſecunda ⁊ ſecunda ex tertia. vtriqꝫ. ſ. p. ⁊ q. imponatur nomen deus. non põt ꝓbari ꝙ de' ſit nũc.

5. ¶ Nõ põt ꝓbari deum eſſe neceſſarium ad conſeruationẽ nature create in eſſe.

Coꝝm. ¶ Per ꝯñs nec in operari. Tum ex 4ª: tũ ex 2ª ſupra. ordo nõ regrit ſic ſuperiorẽ regri ꝓpter iferiorem.

6. ¶ Non põt ꝓbari deum coagere omni cãe ſcđe aliqua actione ꝓpria ſibi.

¶ Que necẽitas duarũ actionuꝫ cũ 2m agẽs ſit eque actu cũ ꝓducto. ſil'r quõ nobilioris agentis non eſt nobilior actio. ⁊ ita actum nobilius.

7. ¶ Nõ põt ꝓbari deũ eẽ vbiqꝫ ƀm eſſentiam.

¶ Tum qꝛ nõ neceſſario cõſeruat ex 5ª: nec neceſſario coagit ex 6ª. vt ibi ſit vbi agit. Tum qꝛ ordo hoc nõ regrit: cuꝫ enĩ nõ ſit ſol. adhuc eſt terra. ſol. n. nõ eſt in terra. igit̃ non poteſt probari ꝙ deus ſit imẽſus. Et ſeqt̃ ꝙ hoc non ꝓbat̃

p̃m corm. 2m. illabi. illabi enĩ nõ eſt ſimul eſſe ſubiectiue: tũc. n. de' nulli illaberetur: ſed qỏlibꝫ accidens ſubiecto: nec ſimul eſſe local'r corpus glorioſum ſimul ⁊ nõ glorioſum. nec eẽ preſens per eſſentiã: tũc igitur creatura ſibi illaberetur ⁊ deo ⁊ alỹ creature: ⁊ econuerſo: ſed illabens a. eſt principalius ipſi a. ꝙ̃ a. ſibi. ⁊ preſens ƀm eſſentiam ⁊ ƀm cauſalitatem primam: quia plus cauſat ⁊c̃.

8. ¶ Non põt ꝓbari deum poſſe aliqd imediate ꝓducere niſi tm̃ vnum effectũ primum.

¶ Tum ex 6ª aliqual'r. Tum qꝛ ordo hoc nõ regrit: ſed ſolum ꝙ p̃mũ efficiẽs ꝓducat p̃mum effectum nõ quẽlibꝫ: cũ ſol nõ poſſit ꝓducere hoiem imediate.

9. ¶ Nõ põt probari ꝙ deus aliquid poſſit extra iſtum ordinem cauſarum.

¶ Tum ex 8ª: tum ſicut 6ª ꝓbatur. vnde nõ poteſt probari ꝙ agat ḋ neceſſitate nature: nec libere: nec volũtarie: nec aliter poteſt ꝙ̃ agit. per ꝯñs nõ põt probari quin cãta ſint coeua ſibi tam ante ꝙ̃ poſt: licꝫ nõ ſit neceſſe ipſum eẽ coeuum eis ex 4ª ⁊ 3ª. nec per cõſequẽs quod poſſit aliquid cãre: tũ ex hac 9ª. tũ qꝛ ordo hoc nõ cõcludit. ita ſol ſupponit mãm ſicut homo. p̃m corm 2m. 3m.

¶ Non poteſt probari ꝙ deus poſſit facere qcquid poteſt fieri ex parte ſui: lꝫ ꝓpter defectuꝫ agentis nõ icludat cõtradictionem. 10.

¶ Ex 9ª. Tum qꝛ nõ poſſet probari cauſas alias non ſuperfluere. vñ nõ põt probari ꝙ de' ſit omnipotẽs proprie. Coꝝm.

¶ Nõ põt ꝓbari ꝙ de' vt ſignificat. q. nõ icepit. 11.

¶ Ex 3ª ƀm ꝓbatiõem. 2. tñ põt probari ꝙ vt ſignificat p. qꝛ nec a ſe. pꝫ. nec ab alio p̃us p̃mo potuit ꝓduci.

¶ Non poteſt probari ꝙ deus ſiue ꝓ. p. ſiue ꝓ q. eſt icorruptibilis. 12.

¶ De. q. patꝫ. de. p. probatur ex corre'. cum tamen hac adiuncta. videmus vltimos effectus omnes corrumpi: tum quia ordo hoc non concludit. ¶ Contra. a quo corrumpetur: ¶ Rñ. corruptio nõ regrit cãm effectiuaꝫ. mors dᵉ ſim'r pyᵒᵒ completa cadet in nihil. nullam coordinationem videmus icorruptibilem: qꝛ omnia ſeneſcũt: ⁊ variantur: quorum tempus eſt menſura.

¶ Nõ põt ꝓbari ꝙ de' ẽ imutabil': nec imobil'. 13. Coꝝm.

¶ Ex. 12ª. ⁊ per ꝯñs nec ꝙ ſucceſſiõe careat: nec ꝙ ſit eternus proprie loquẽdo. ¶ Cõtra. a quo mouetur vel illuminatur vel mutat̃. ¶ Rñ. a ſe. vide quãtum valeãt argumenta. 7º. ⁊ 8º phyſicorum. contra hoc. voluntas mouet ſe. ⁊ animal ſe.

¶ Nõ põt ꝓbari ꝙ deus careat magnitudine. 14.

¶ Tum qꝛ nullũ nõ quantuꝫ eſt nobis neceſſaria rõne cognoſcibile: quia nec ſenſibile. Tuꝫ qꝛ ordo hoc nõ concludit. ſuperiora. n. nõ min' quãta. imo maiora. Tum qꝛ quãtitas p̃mo aduenit ſubſtãtie.

¶ Nõ poteſt ꝓbari deũ carere omni accñte. 15.

¶ Tum ex. 14. tum qꝛ ordo hoc nõ concludit. imo ſupiora habẽt accidẽtia nobiliora: nec vidẽtur agere in diſtantia niſi mediantibus accidentibus: tamẽ talem actiõem non eſt probare de deo ex. 8.

¶ Nõ põt ꝓbari deũ carere ꝑtibus eẽntialibus. 16.

¶ Tum ex. 14. aliqual'r lꝫ nõ ƀm auerroym. Tum quia ordo hoc non cõcludit: nec poteſt probari aliquid tale poſſe per ſe eſſe. igitur nõ probatur ꝙ eſt oĩno ſimplex: nec ꝑ cõſequens actus purus. Coꝝm.

¶ Nõ põt ꝓbari ꝙ de' ſit ifinitus itenſiue. 17.

¶ Tum ex. 12. Tum ex. 14. ƀm finem. 8. phyſicorum. Tuꝫ qꝛ ordo hoc nõ oſtendit. cum ſuperior poſſit in effectũ nobiliorẽ. ⁊ primũ in nobiliſſimũ: tamẽ finitũ. ¶ Item quare magis vnũ ifinitum ꝙ̃ ifinite cauſe cũ vtrunqꝫ ſit eque impoſſibile in corporalibus.

¶ Non põt ꝓbari ꝙ deus ſit quo nil meli' cogitari poſſit ſine cõtradictione. 18.

¶ Non poteſt probari ꝙ omnis gradus perfectionis eſt in vniuerſo qui poſſet intelligi eẽ ſine implicatione cõtradictionis. 19.

¶ Nec ꝙ poteſt eſſe: quia nihil põt ipſum ꝓducere ex. 18.

¶ Philoſophi multa dixerũt de deo: ad que per rõnẽ naturaleꝫ neceſſariã pertingere nõ potuerũt. pꝫ ex. 11. ⁊. 6. ſequentibus: ⁊ libris phyꝫ. Coꝝm. cõe.

17.p̃n^{lo}. .i.ꝓ. **Agens** ſcđi habꝫ operationē ꝓpriā. inſtrumentum nullam.

¶ Nō eandē quā p̃ncipale: qꝛ vna operatio vnius opantis nō aliam: qꝛ in illa nō eſt īſtrumentū: aut agit illaꝫ p̃ncipale ipſo. ⁊ ſic vt p̃us ſimil'r quicquid fit īſtrumento fit a p̃ncipali agente: nō ſic de agente ſecūdo.

2. ¶ Inſtrumentum nō habꝫ operationē ꝓpriam priorē operatione principalis agentis.

¶ Quod agit non in virtute alterius in illa eſt p̃ncipale nō inſtr̄m. Ex^m illorū non valꝫ. ſerra nō diuidit ſine motore.

3. ¶ Quo elicitiue de neceſſitate eſt ſimplex.

¶ Quia actus p̃mus.

4. ¶ Quo inſtr̄m pōt eſſe compoſitum.

¶ Pꝫ quō oculo al'r videm⁹ ⁊ potētia viſiua.

5. ¶ Cuiuſcunqꝫ forma elicit ipſum totum agit ſi eſt per ſe vnum ens.

¶ Ens. n. ꝑ accn̄s ſicut nō per ſe fit ita nec ꝑ ſe agit. ¶ Contra. qd ꝑ ſe calefacit: nō calor: qꝛ ē forma elicitiua. nō ē aūt aliqđ ꝯpoſitū cui⁹ ſit h̄ for^a ꝑs niſi ens ꝑ accn̄s. nulli⁹ īſtrumēti forma eſt elicitiua actōis. ¶ Rn̄o. ſicut inſtr̄ꝫ ē quo ita forma ei⁹ elicitiua īſtr̄al'r: vt acuties cultelli.

6. ¶ Idem reſpectu forme eiuſdē ſpeciei ꝓducende poteſt eſſe principale agēs ⁊ inſtr̄m reſpcū diuerſorum paſſorum.

¶ Sigillū figurat aerē vel aquā cum quo figuratur cera.

¶ Cōtra vnus actus ſecūdus ē vnius actus p̃mi elicitiue per ꝯn̄s eiuſdē agētis. ex 3^a. Exēplū nō valꝫ. imo aer ⁊ aq̄ ex natura ſua replēt foramina ſigilli nō actiōe ſigilli. partes eleuate repellūt aerē: ſed cōcaue nō ſibi imprimūt: ſꝫ ipſe aer vel nā vniuerſi ſaluās plenū: ⁊ refugiēs vacuum.

7. ¶ Agēs illimitatū ꝓducit diuerſas actōes ſpē.

¶ Ut ſi idē eſſet vnitiue habēs calorē ⁊ colorē calefaceret. ⁊ viſum immutaret.

8. ¶ Agens illimitatuꝫ ſi diuerſas actiones nō ꝓducat niſi diuerſis īſtr̄is: vel in diuerſis paſſis. differentia tamen non erit actionum ex inſtrumentis vel paſſis.

¶ Sicut nec diuerſa agentia cōſimiles operatōes facerēt. tm̄ modo ꝯſimilibus īſtrumētis: vel in ſimilib⁹ paſſis: ſed tm̄ eſt differētia ex differētia perfectionū vnitiue habitarum in agente: que ita ſufficit: ſicut ſi real'r differrēt. mīor enī differētia ſufficit in elicitiuis ad maiorem in actibus. iſtud eſt cōtra arcelinū de vna actione illimitata qualis ē forma. ¶ Contra eū eſt etiā: qꝛ tūc gignitio ⁊ ſpi^o. eſſent in deo vna actio illimitata.

9. ¶ Agēs principale equiuocū ſiue illimitatū minus aſſimilaṫ formaliter effectui qꝫ vniuocum ſiue limitatum.

EX TRA ¶ Contra. igitur deus per cām remotam magis facit ſcire effectum. ¶ Rn̄o. dr̄ ſi diuerſas.

¶ Et tamē perfectius ꝓducit quando ꝓducit: ſicut forma perfectius: vbi eſt illimitate.

10. ¶ Agēs principale qn̄qꝫ minus aſſil'aṫ formal'r effectui qꝫ inſtr̄m: ⁊ tm̄ nō minus agit: nec formaliter eſt actio hec talis ab īſtrumēto. Tamē principale plus aſſil'at effectū ſibi qꝫ inſtrumento: ⁊ plus īſtrumento qꝫ ip̄m īſtr̄ꝫ ſibi aſſil'et.

¶ Cōtra. quomō magis ꝓducere ſumiṫ in cōcluſiōib⁹ iſtis cū effect⁹ ſit vnus in 2^a. ⁊ equalis in p̃ma. ¶ Rn̄o. determinat actionem nō paſſiōem nec effectum.

¶ Idem totum produciṫ ab agentibus ordinatis: vel alterum in ꝓducendo preciſe partē. nō eſt in hoc agens ordinatum. 11.

¶ Nō omne agēs aliqđ totū ſic ſe hꝫ ad illud ꝙ non perfectius aliqđ ſunt ambo qꝫ agēs. ex. xi. nec omne habens aliquod totuꝫ in virtute actiua ſic ſe habꝫ ⁊c̄. 12.

¶ Cōtra. quare igiṫ nō aliqđ magis creatura ⁊ de⁹ qꝫ deus tm̄. ¶ Rn̄o. non qꝛ de⁹ hoc hꝫ in vi actiua: ſꝫ in ꝑfectione formali vnitiua ⁊ total'r. qꝛ illimitate.

¶ Cā ſuperior nullaꝫ cauſalitatē habꝫ reſpectu cāti remoti aliā qꝫ hēat reſpcū cāti ꝓximi. 13.

¶ Cōtra finis vltimus alia motiōe mouet appetitum qꝫ intermedius. ſimil'r alia eſt p̃oritas ad cauſatū ꝓximuꝫ ⁊ remotū: qꝛ aliud extremū. pari rōne alia cālitas. ſimil'r quō a^{as}. 8^a vera. Rn̄o. glō. quādo ꝓducit. Sed ꝓbaṫ hec. 13^a: qꝛ aliogn ex. 8^a. ⁊. 11. videretur ſeq ꝙ cā ſcđa nō eſſet neceſſaria. ſimil'r videṫ p̃or nō neceſſaria: niſi quatenus dedit 2^e formā qua agit: ſicut de generāte graue vbi p̃or ſit cā conſeruās 2^e: ſicut de⁹. nec tūc hꝫ a ſe aliud agere a cōſeruari. hec. 13^a. videṫ manifeſta de materia ⁊ forma ītrinſeca. illa tm̄ vni ſubſtat: vt ꝑfectibile. h̄ tm̄ vnius ꝑfectibilis eſt ꝑfectio: vbi multe ſunt mãe ⁊ forme ordinate.

18.p̃n^{lo}. **Finis** intra ⁊ extra. 1.

¶ Extra qꝫto ꝑfectior tāto pluriū. 2.

¶ Intra quāto perfectior: tāto paucioꝝ. 3.

¶ Forma intra ⁊ extra. 4.

¶ Intra quāto perfectior tāto paucioꝝ. 5.

¶ Extra plurium. 6.

¶ Hec duplex exēplaris ⁊ realis vnitiua. 7.

¶ Hec duo cōcurrūt in deo: tm̄ alibi ſeparanṫ. 8.

¶ Ars artificatoꝝ ⁊ albedo colorū. neutra eſt vt⁹ actiua de ſe. vnde deus tripl'r hꝫ oīa in ſe effectiue: vnitiue ⁊ exēplariter. ꝑꝑ me^m ē ꝙ nō eſt plus ꝑfectiōis in ipſo ⁊ in creatura qꝫ in ipſo tantum. Cor^m.

¶ Materia ⁊ efficiēs quāto priora: tāto pluriū materiatorum ⁊ effectuum. 9.

¶ Forma ⁊ finis extra pluriū. pꝫ. 10.

¶ Intra pluriū in eodē ordinatoꝝ ad finem.

¶ Et informatoꝝ ſiue ꝑfectorum. nō pluriū ſuppoſitorū. 11.

¶ Forma auferēs omnem priuationē a mã cōſtituit compoſitū icorruptibile. 12.

¶ Uerbi grā de celo. ¶ Nota ſi mã non eſt nata recipere aliā formā niſi a. a. pōt tollere oēm priuationē talis ma^e: quia ſuam tollit. ⁊ nō pōt ibi eſſe alia niſi apta eſſet recipere aliā: tūc cōpoſitum eſt icorruptibile ſic per trāſmutationem materie ad aliā formā. Si auteꝫ materia ſit apta nata recipere tam b. qꝫ a. a. quātūcunqꝫ ſit ꝑfecta nō pōt tollere p̃uatiōem b. niſi quatenus habeat in ſe ꝑfectionē b. ⁊ hoc nō pōt eſſe ſ̄m actū ꝓprium b. neqꝫ perfectiori modo. ſolū enī īfinitū in ꝑfectiōe poteſt habere totam perfectionem alterius in ſe excellētius qꝫ alterum habeat in ſe. alioquin entia formal'r differrēt per priuatiōem. ¶ Igitur nulla forma cāta pōt a mã: apta nata aliā recipere: omneꝫ priuatōem tollere ſimpl'r. igiṫ nec ſimpliciter auferre corruptibilitatē ꝯpoſiti ex ꝑte mutabilitatis materie. tamen forma aliqua ſecūda pōt tollere corruptibilitateꝫ talis cōpoſiti ex parte forme: qꝛ. ſ. nō ē aliud agēs qđ poſſit ſuꝑ h̄ ꝯpoſitū vincere. ⁊ ita nec ip̄m corrūpe. ſil'r aliq^{oo} ex ꝑte ordis mãe ad formā: nā mã ad talē formā maxie nāl'r iclina

tur. ad alias min⁹ nãliter. ita q̃ nãllus qeſcit ſub hac cũ priuatione aliarum q̃ ſunt minus male q̃ ſub alijs. ⁊ ad quas minus declinat. ⁊ cũ qbus eſt ꝑuatio hꝫ q̃ eſt mai⁹ maluꝫ.
¶ Tñ iſtud 2ᵐ licꝫ cõcludat corruptionẽ ꝯpoſiti talis eẽ corruptionẽ ſimplr: vt dr ꝑmo de gñõne ſiue triſtẽ. ꝑpter hoc nõ ꝯcludit eã eẽ ĩpoſſibilẽ: qꝛ tũc nũq̃ corrũpetur hõ in cadauer. Jſta vñr oñdere q̃ mã celi nõ eſt nata aliam recipe. ſi celũ ẽ nãliter icorruptibile ꝫ. i 2. pſertim cũ aĩa intellectiua ſit pfectior forma q̃ forma celi. ⁊ magis hꝫ in ſe perfectiões aᵍᵉ vnitiue: lꝫ nõ effectiue: ⁊ tñ aĩe intellectiue ꝑpter opatiões: quarũ eſt pncipiũ: cõgruit talis mã q̃ ſit nata recipere aliã formam. vnde materia celi non congrueret eius operationibus.

EX ¶ Mã eſt finis ⁊ eſt cã. actus ⁊ potẽtia variãt cãm. Cauſa eſt por nã rõ pfectior: licꝫ eni ꝑceſſus in ĩfinitũ per hoc o. nũq̃ cõcidũt: qꝛ cui⁹ ẽ po⁹ mã. illud ẽ cõpoſituꝫ. ⁊ illi⁹ nũq̃ pars ẽ efficiẽs. q. 4. ⁊. 77. S⁹ eſt dubi⁹.

TRA 19. pnˡⁱˢ. diffõ **Cauſa** eſt per quã aliud vt cãtũ eſt.
¶ Nõ eſt diffõ: qꝛ equocũ eſt cã: ſꝫ notificatio. ¶ Nota q̃ ꝑpõnes diuerſe appropriate ſignificant circũſtãtias diuerſarum cauſaruꝫ. ex. mãc. ꝑ. forme. a. vel ab. efficiẽtis. ꝑpter. vel pro. finis.

pª dio ⁊ peti⁹. ¶ Quatuor ſunt genera cauſarum. mã. forma. finis ⁊ efficiens.
¶ Nota mã ⁊ forma ſunt pncipia itrinſeca. ⁊ partes cãti. ⁊ ita nullius ſimplicis ſunt tales cãe. finis ⁊ efficiẽs extriſeca. ⁊ ſunt cuiuſlibꝫ alteri⁹ a deo: q̃uo tñ finis ſit cã. 5⁹. metaſice. q. ꝑma.

2ª dio ⁊ peti⁹. ¶ Cã diuidit in modos. actu ⁊ potentia. vl'e ⁊ ſingulare. ꝑ ſe ꝑ accñs: ſimplex cõpoſitum.

EX ¶ Nota ꝑ ſolõne qõnis mote in cõmẽto cõcluſiõis. 6. ſi relatio cãe ꝑcederet cauſationẽ nõ videret diuidi per actuꝫ ⁊ potentiã. de differentia. 5⁹ metaphyſice. queſtio eſt.

TRA i. ꝑvlis. **Nihil** eſt cauſa ſuiipſius.
¶ Ex diffõne cauſe probatur.

2ª. ꝑ. ¶ Cauſa naturalr eſt prior cauſato.
¶ Nõ itelligit de relõnib⁹ q̃ ſit ſũt nã: ſꝫ de his q̃ ſubſunt.

EX ¶ Cõtra finis poſterior. ¶ Jtẽ iſta relõ por in quo fũdat. nõ in relõne cãe. igitur ⁊c. ¶ Nota q̃ in ꝑductis ꝑ motuꝫ mã ⁊ efficiẽs tempore precedunt. forma nũq̃. ſed ſimul. finis quãdoq̃ ſimul: quãdoq̃ poſterior.

TRA ¶ Probat per argumentum diuiſiuũ. aut ſic. aut ſiml. aut poſt. ſcõa duo mẽbra iꝑrobãtur ex diffõne naturalr 2⁹: ſic natura duplex. vel ꝫm mãm. ſic iperfectiora pora ꝫm nãꝫ vel ꝫm formã. ſic perfectiora pora.

3ª. ꝑ. ¶ Cauſatũ diuidit in quatuor genera. ⁊ in modos tot quot ⁊ cauſa.

Coꝛᵐ. ¶ Patꝫ ex diffõne cãe: qꝛ correlatiua ſilr multiplicãtur. ergo cãe cõmunis cauſatum cõmune: ꝑprie proprium ⁊ econuerſo. ⁊ ſic de alijs differentijs.

4ª. ꝑ. ¶ Cã nõ dicit per ſe ad effectum.
¶ Ex diffõne ſilr ex tertia ꝯclõne: ſꝫ ad cãtũ. Efficiẽs vero ad effectũ: ſicut materia ad materiatum: forma ad formatum: finis ad finitum.

5ª. ꝑ. ¶ Eſt alia relatio cãti ad quatuor cauſas.
¶ Sic de toto ⁊ ꝑte forte ꝑbat. qꝛ eꝯ cuiuſlibꝫ cãe ad ipm ẽ alia relõ. ꝑꝫ ex 4ª. tñ vna relõ nõ põt eẽ ſine alia. nõ eniꝫ põt eẽ mãtũ niſi ſit formatũ: nec ẽ effectũ niſi ſit finitum.

6ª. ꝑ. ¶ Relatiões cãe ⁊ cãti ſunt traſcẽdentes.
¶ Probat: qꝛ nõ fũdãtur ſup rẽ alicui⁹ generis determiatiõ nõ reducũtur ad aliquẽ modũ. 5⁹. metaᶜᶜ. ꝑcedit ne relõ cãe ipſam cãtionẽ fũdatã ſup eſſentiã. vnde que cauſat:

T. c. 20.

7ª. ꝑ. ¶ Cauſa pfectior eſt cauſato.

¶ Falſum ẽ in mã. in alijs verũ vbi cãlitatẽ cõcomitat pfectio. ⁊ forte ſlm eſt de forma: qꝛ pars. ⁊ ſine itrinſeco: qꝛ accidẽs. ⁊ efficiẽte vniuoco. igit ſlm ſimplr: ſꝫ accñtalr verũ in efficiẽte equiuoco. ⁊ fine extrinſeco.

¶ Nihil eſt cã ⁊ cauſatũ reſpectu eiuſdem in eodem genere cauſe. 8ª. ꝑ.
¶ Probatur ex petitione ꝑma.

¶ Cauſe poſſunt ſibi eſſe inuicem cauſe in diuerſo genere cauſalitatis. nõ in eodem. 9ª. ꝑ.
¶ Pria pars probat ex diffõne: quia per efficiẽs eſt finis. ⁊ econuerſo. per mãꝫ ẽ forma. ⁊ eꝯ. hoc dubiũ. ꝑ finẽ eſt quelibꝫ aliarũ. De hoc poſt. 2ª pars probatur ex. 8.

¶ Cauſe nõ coincidũt neceſſario. poſſunt tamẽ coincidere aliq̃ aliquando. 10ª. ꝑ.
¶ Prima pars ꝑbat iductiue. 2ª pars exponit. 2⁹. phyſicorum. nũq̃ mã iquantũ mã coincidit cũ alijs: nec alie iquãtũ alie: ſꝫ alie tres pñt. forma ⁊ finis in idẽ numero. finis inq̃ mot⁹. nõ finis formati. vñ nõ eiuſdeꝫ ẽ forma ⁊ finis: nec itrinſec⁹ nec extrinſec⁹. efficiẽs tñ eiſdẽ in idẽ ſpecie. T. c. 70 ⁊ circit

¶ Oppoſitorũ oppoſite ſunt cãe. alteri⁹ altera cauſa. pfectioris perfectior cauſa. 11ª. ꝑ.
¶ Jntellige in cauſis ꝑciſis. nũq̃ veꝝ ẽ in mã: niſi forte de ꝑxia: in q̃ ẽ diſpõ q̃ ẽ neceſſitãs ad formã taleꝫ. ⁊ ſic neceſſitãs: vt ſit ipſa cã mãlis tal' ꝯpoſiti cõſtituẽdi ꝑ talẽ forᵐᵃ.

¶ Cauſa idecterminata ex ſe. nũquã ẽ cã alicui⁹ determinati niſi aliud ſibi addatur. 12ª. ꝑ.
¶ Nõ per extrinſeca: qꝛ determiatio cãti ẽ ꝑ determiationẽ in cã: ſicut cãtũ per cãm. rõ itelligitur de ideterminata ꝯtingentia nata. o'. 35. ſub. ſed cõtingẽtia ifinita. ꝯvoᶜᵃˢ.

Cauſa nõ ſimplr necia quocũq̃ amoto extrinſeco non ſit neceſſaria. 13ª. ꝑ.
¶ Jgitur nlla cã ipedibilis neceſſario cauſat amoto ipedimẽto. ꝑbat ꝑpõ: qꝛ nihil ẽ necio cã niſi ꝑpter pfectioneꝫ itrinſecã ſibi. ¶ Silr alr. nlla cẽt cã: vt in pluribus. nã a. cauſa ipedibilis nõ cãt niſi qñ nõ eſt ipedita. ⁊ tũc neceſſario. igit ſimilr amotio ipedimti ſi eſt. b. per nãle agẽs eſt ꝑ ipm nõ impeditũ. ⁊ ita tũc necario. ſilr ſi b. nõ eſt ipeᵗᵘᵐ neceſſario agit. ⁊ ſic vſq̃ ad pᵐ oĩa neceſſaria. ¶ Nulla dmõſtratio nãlis effect⁹ ẽ ex necarijs. de hoc o'. 35. ſub. Coꝛᵐ.

¶ Jn omni genere cãe ẽ ſtatus. ⁊. i. 14ª. ꝑ.
¶ Aliq̃ ꝑmũ. 2⁹. metaphy. ¶ Nota hoc ibi nõ demrat forte: vt habet ꝫ añ .1ª. 2ª. 3ª. tñ ꝑbabilr oñditur. ⁊ ſatis rõnabilr nõ proteruo. Hoc itelligat ſic. ꝑmũ efficiẽs nõ ꝑrimum: vltim⁹ finis nõ ꝑrimus. ꝑma mã nõ ꝑrima ſunt ad que eſt ſtatus in iſtis tribus generibus cãe. que tñ. 9. metaphyſice. c. 6. ponit ꝑprie mã. ⁊ ſimplr in po⁹ ad formaꝫ intelligit de potẽtia ꝑpinqua. ¶ De forma ẽ duᵐ. vtrũ ſtet ad vltimã in reſoluẽdo que. ſ. eſt ꝑxia materia: vel ad vltimã in ꝯponẽdo q̃ ẽ remotior a mã: ſꝫ cũ cãlitas forme ſit actuare ⁊ pficere. vltima aũt magis actuat 2°: ꝑmo: minime ſtat ad vltimã: ſed ſcõo modo. T. c. 5. ⁊ inde. T. c. 12. ⁊ ide.

Jn ſimul exiſtẽtibus tẽpore nõ põt ꝑbari alterum eſſe cãm alterius. 15ª. ꝑ.
¶ Nõ ẽ: qꝛ nõ põt ꝑbari ꝑ qõ illoꝝ aliud eſt. vnde nõ valꝫ. illud quo poſito ponit aliud. quo amoto amouet aliud: eſt cã illius. põt. n. poni vel econuerſo. qõ illud ꝑ hoc. vel q̃ ambo ſunt ꝑ 3ᵐ q̃ eſt neceſſaria cã amborũ. ergo nullus ſciẽs ſcit ſe ſcire. ſilr nec de nõ ſimul exiſtib⁹: qꝛ alterũ ꝑus tpe reſpectu poſterioris põt eſſe tñ ſine quo nõ. EX TRA

¶ Jn omni genere cauſe eſt aliquid nõ cauſatũ in illo genere. 16ª. ꝑ.

¶ Ex.i4.cum p̄ma.

17ª.ꝓ. ¶ Cauſa quãto prior: tãto pauciora preſuppo nit in illo gñe cãe. in alio gñe h̊ occidit.

¶ Prima pars ꝓbaẗ:q2 nõ p̄ſupponit niſi p̄ora.pars zª for te vã eſt in fine ⁊ efficiẽte ꝙ p̄ora ẜm vltimũ ſui nõ opꝫ tot in alys cauſis preſupponere:quot opꝫ poſteriora. ⁊ hoc lo quendo de p̄ori ⁊ poſteriori.de nã ⁊ arte.in mã non tenet. in forma falſum ē.breuiter nõ videtur ꝓbari alicui per ſe ex ratione prioritatis.

i8ª.ꝓ. ¶ Cã q̃to prior tãto perfectior.

¶ Hec depẽdet ex.7.aliquo mõ.vbi.n.cãlitatẽ cõcomitaẗ ꝑfectio.ibi ordinẽ cãlitatis cõcomitaẗ ordo perfectionis. hoc nõ eſt in mã niſi ſit perfectius in potẽtia nõ ꝓpinqua: ſed remota.⁊ hoc eſt ſimpl'r ĩperfectius.

i9ª.ꝓ. ¶ Cã ſcđa aliqd põt in virtute cãe prime:qđ nõ poteſt in virtute ꝓpria.

20ª.ꝓ. ¶ Nihil põt in ſe hr̃e cãlitatẽ alteri⁹ niſi ĩ ſe hẽat ꝑfectionẽ ſcđm quã cauſat in tali genere.

¶ Hoc ideo additur.aliter homo poſſet eẽ materia vel forma corporis ſimplicis.

2iª.ꝓ. ¶ Omnis cauſa ꝓ tãto tollit priuationes aliarum in illo gñe ꝓ quãto hꝫ in ſe cãlitatẽ illaꝝ.

¶ Hec ꝓpõ dupl'r põt ĩtelligi:vel ꝙ p̄or cã tm̃ facit ſine 2ⁱˢ quãtum cũ illis.iſte ĩtellectus ē dubi⁹:niſi forte de ſcđo efficiẽte in illo gñe.vl'ꝙ nobiliori mõ cauſat q̃ꝫ ille: q2 ſic cãlitatẽ aliarũ hꝫ in ſe iſte ĩtellectus ⁊c̃.nihil tollit ꝓprie priuatiõem niſi forma cãe extrinſece.nõ ideo p̄mũ efficiens: ⁊ p̄mus finis nõ ꝓhibẽt idem eẽ ad aliũ finẽ.⁊ ab alio agẽte.p̄ma etiã materia nõ prohibꝫ compoſitum fieri ex alia mã ꝓpinqua.vltima forma nõ ꝓhibet formas p̄ores ĩformare:ſed nõ eſt idẽ compoſitũ ex materia p̄ma ⁊ ꝓxima: vt ex mã:nec ex forma vltima ⁊ priori.vt ex forma. vnde illud videtur ſophiſticum.

22ª.ꝓ. **Quicquid** eſt cã cauſe ē cauſa cauſati.

¶ Intellige cãm mediã in eodeꝫ gñe cãꝫ cãti.⁊ cãtũ p̄me cãe.⁊ cõuertiẗ.qcqd ē cãtuꝫ cãti.ē cãtũ cãe. Et ita qđlibꝫ cãtũ in aliquo gñe ē cãtũ a cã p̄ma illi⁹ generis.⁊ nõ cõuertitur:q2 nõ qcqd eſt cã cãti ē cã cauſe.probaẗ ex p̄ma cõcluſiõe.hoc veruꝫ ē de efficiẽte ⁊ fine de mã ⁊ forma ſ'ꝫ de p̄mo ſimpl'r:ſed verũ de p̄mo in h̃. nõ enim in quolibꝫ compoſito ex mã ⁊ forma eſt p̄ma forma ſimpliciter ex concl'one.i4.igiẗ nec p̄ma materia ſimpliciter:cũ magis depẽdeat mã a forma q̃ꝫ ecõuerſo.Sil'r quare nõ poſſet reſol'o eũdo verſus poᵃᵐ ſtare ad aliqueꝫ actũ:qui tamẽ eſt p̄or reſpectu alterius act⁹ cũ ille ſit perfectior mã p̄ma.Sil'r poª ad accñs ē poſterior potentia ad ſubam.⁊ tamẽ illa ē ſine hac in angelis.

23ª.ꝓ. ¶ Cauſa prior ⁊ poſterior eiuſdem totius cauſati ſunt cauſe.

¶ Si alia cãlitate dicet.24.q2 ſi 2ª nulli⁹ toti⁹ ē cã.nulli⁹ ē cã ſi p̄or nõ eiuſdẽ.in hoc nõ eſt cã prior. q2 ĩmediate illud ꝓducit:nec reſpectu illius habꝫ ſcđm.igitur reſpectu illi⁹ nõ eſt cauſa prior.

24ª.ꝓ. ¶ In omni genere cauſe primum plus cauſat quolibꝫ poſteriore.

¶ Prima de cauſis. ¶ Contra.igiẗ per cauſam remotam

T.c.30. magis cognoſcitur res q̃ꝫ per propinquam. contra ariſto.

⁊ circiẗ. p̄mo poſteriorum.

25ª.ꝓ. ¶ Non eſt alia cauſalitas cãe prioris reſpcũ cãe ſecũde. ⁊ reſpectu cauſati vltimi.

26ª.ꝓ. ¶ Cauſa prior ē cã plurium cauſatorum.

¶ Accidit quãtum ad plura ſuppoſita ſicut exponitur ante de mã ⁊ forma:ſed verũ eſt q̃ꝫtum ad plura cãta:vt probatũ eſt ex 2ª parte.22.ex negatiua.ſ.nõ cõuertitur ⁊c̃. cũ p̄ma parte.ſ.affirmatiua eiuſdem.2i.

¶ Nota pro ordine ab illo loco.cã ē per quã aliud vt cauſa- EX

tũ ē.eſt talis proceſſus. primo ⁊ in p̄mo articulo ſiue.§.poniẗ diffõ cuꝫ duab⁹ petitiõibus q̃ ſunt cũ duplici cãe diuiſiõe. In.2.§.ponũtur.xi.cõcluſiones pertinẽtes ad cauſaꝫ abˢᵉ in cõmuni cõſideratã ꝓut extẽditur ad omne genus. In 3º.ponũtur.3.cõcluſiões comparãdo cauſam ad neceſſitatẽ. In.4º.7.de cauſis ordiatis ĩter ſe. In.5º.5.de ordiatis comparatis ad effectum. TRA

Materia eſt ex qua fit aliqd in exñte. i. 20.p̄nˡⁱˢ

¶ 5º metaphy.caº.2.a. T.c.4.

¶ Materia ē qua res põt eſſe ⁊ nõ eſſe. 2.

¶ Septimo metaphy.ca.5º b.ĩpoſſibile eſt aliqd factũ eſſe T.c.22.

ſi nihil preexiſtat ꝙ qdem pars palaꝫ.materia vtiq꜡ pars. T.c.23.

ibidem.pars etiam pertinẽs ad eſſentiã:vt videẗ.7º.me- T.c.24

taphyſice.ca.8.⁊ li.8.ca.i. T.c.34

¶ Materia neq꜡ qd neqꝫ quale ⁊c. ſeptĩo me- t.c.3.⁊ iñ

taphyſice.ca.ſcđo. Et mã ẜm ſe ignota eſt. 3. T.c.8.

¶ Septimo metaphyſice.8.⁊ p̄mo phyſicorum eſt ſcibilis T.c.35.

ẜm analogiam ad formam. T.c.69.

¶ Materia alia ſenſibilis:vt q̃libꝫ mobilis. 4.

¶ Alia ĩtellectualis vt maᶜᵃ.7.ibidem. T.c.35.

¶ Materiã dico que non eſt hoc aliquid: neqꝫ 5.

ens actu poteſtate eſt hoc aliqd. Ex eodeꝫ primo oĩa:aut ex eiſdem primis.

¶ Octauo metaphyſice.ca.3. T.c.ii.

¶ Eſt tñ aliqua ꝓpria mã cuiuſlibet. 6.

¶ Ibidem poſt. T.c.ii.

¶ Quorũdam altera materia ex neceſſitate. 7.

¶ Fiũt plures materie eiuſdẽ quando altera al- 8.

terius fuerit ibidẽ. Cõtingit vna exñte materia T.c.ii.

fieri diuerſa ꝓpter mouentẽ cauſam.

¶ Ibidem. T.c.ii.

¶ Si ex altera materia conuenit idẽ facere prin 9.

cipium ꝙ eſt vt mouens.

¶ Idem ibidem. T.c.ii.⁊ i2.

¶ Si altera mã ⁊ mouẽs: ⁊ qđ factum eſt. i0.

¶ Ibidem. T.c.i2.

¶ Forſan nãlia ſempiterna nõ habẽt mãm:aut ii.

nõ talem:ſed ſolũ ẜm locũ mobilem. T.c.i2.

¶ Ibidem. i2.

¶ Quecunqꝫ ſine trãſmutari ſunt ⁊ nõ ſunt:nõ eſt eorum materia.

¶ Ibidem. T.c.i4.

¶ Quecũqꝫ ſunt a natura nõ ſubſtãtie nõ eſt in i3.

his materia ẜm ꝙ ſubijcitur.

¶ Ibidem. T.c.i4.

¶ Quecunqꝫ ſic tranſmutanẗ: vt ex mortuo vi- i4.

uum ad mãm opꝫ redire primam.

¶ Ibidem. T.c.i4.

¶ Que cauſa exiſtendi vnũ ex mã ⁊ forma. hoc i5.

qdem potentia.illud vero actu.

¶ Ibidem. T.c.i5.

¶ Quecũqꝫ enim nullam habẽt mãm ſtatim. i6.

vnũquodqꝫ vnum aliquid eſt.

T.c.16. ¶ Ibidem.nõ eſt alia cã eſſendi vnũ nulli illoꝝ nota. cã.ſ. itrinſeca:que ſit aliqd eius. ¶ Cõtra.forma tñ inexiſtẽte mãe ꝛ nõ iformante adhuc eſſet potẽtia ꝛ actus.ꝛ tamẽ nõ vnũ qd.igitur in cõpoſito ꝑter hoc.ſi ponis 3^{m}. idẽ ar^{m} de iſto quod de forma. ¶ Item in ſubo eſt potẽtia ad accidẽs qre ex eis nõ eſt vnũ per ſe.quando hoc fit ex a.p b. agẽs ſi aliud agẽs ageret ex a.nũqd idẽ ꝓduceret. qre enĩ magis ẽ vnitas nũeralis a mã:ꝙ efficiẽte a quo plus ẽ eẽ ſi ẽt b. ꝓduceꝛ ex alio ꝙ ex a.nũqd idez faceret. Quare ẽt eadẽ forma nõ põt aliã mãm iformare:ſicut ecõuerſo de mã. ¶ Rñ.o.materia ſimplr̃ que.ſ. per ſe ſubſiſtit: ꝛ nihil iformat:qꝛ qcqd ẽ in accñte iformat ſubz ſicut ſi materia ſit in anima:nõ tamẽ ſimplr̃ per ſe ens.ita ꝙ nulli^{9} iformatiua:ſed tñ vna pars eſt potẽtialis receptiua alterius ꝙ eſt eius actus.ꝛ illa põt dici mã. ¶ Cõtra.tũc mã accidẽtiuz erit perfectioꝛ ꝙ materia ſubẽ corporee:qꝛ eſt act^{9} alicui^{9}. ꝛ illa nõ. ¶ Rñ.o.h ẽ p ſe ens.ꝛ illa depẽdens.

ADDI ¶ Iuxta cõcluſionẽ ſcdã3 generalez cor^{m}. ꝙ ipoſſibile eſt cãm inquãtum talis aliquã perfectionẽ vel itenſiõem recipere a cãto:qꝛ eiuſdẽ rõnis itenſioꝛ gradus ꝛ alius vl̃ intẽſioꝛ perfectioꝛ.igiꝛ ſi ille ab effectu ꝛ tota entitas cauſe. Corre^{a}.igitur cognoſcẽs cõcluſionẽ nõ pfectius inte^{it} pñcipium licz extẽſius:qꝛ in pluribꝰ:ſic volũtas ex volitiõibus entiũ ad finẽ nõ creſcit in volẽdo finem.igiꝛ ſemp ſũmo conatu vult i^{m} vel ſibi ſubeſt illa volitio ſicut alie.

¶ Iuxta ſeptimã cõcluſiõez nota ꝙ cã in genere dicit aliqd ſimplr̃ perfectiõis:qꝛ ſemp alterum diuidentiũ ens ẽ tale:quia alterũ cõuenit deo:tũ ſicut vnũ in aliquo iferiori:vt in cõtinuo non eſt ſimplr̃ pfectio.ſic cauſa in inferiori nõ dicit aliqd ſimplr̃ perfectiõis:qꝛ ſm tertiã duo gñacãe icludũt rõnem partis.ꝛ ita potẽtialis ꝛ limitati ꝛ impfecti.vnde nõ trãſferũtur ad deum. Duo alia genera ſunt ſimplr̃ perfectionis. ¶ Iuxta cõcluſiõem. ii. nõ cõuerſaz .ſ.ꝙ altera cã eſt alterius.ſine ꝙ ipoſe ẽ duas cãs per ſe et ſufficiẽtes in eodẽ genere cãe ꝛ eiuſdẽ ordinis eẽ eiuſdem effectus.ꝙ pbaꝛ ex diffõne cãe. qꝛ ẽt ſeqtur vnã ſupfluere.imo nihil facere.ꝛ ita nõ eſſe cãm:qꝛ ſi per hãc ſufficiẽter eſt.nõ igiꝛ per aliã. ¶ Cõfirmaꝛ. ſi per hãc ſufficiẽter eſt in hoc genere ꝛ ordine cauſe quocũqꝫ alio amoto. adhuc ſic per hãc eſt.ꝛ ita illo alio amoto:quo aũt amoto res ſufficiẽter ẽ illud nõ ẽ cã. p^{9} ẽt 3° modo:qꝛ idẽ nõ refertur ꝑ ad diuerſa. ¶ Cõtra.de pr̃e ꝛ filio reſpectu.ſ.ſci.ꝛ vtr̃ qñ 2° agũt.ꝛ alterũ poſſet p ſe. Ualet iſtantia obti.13.3.ſub.

¶ Inquantũ cum ſit nota cauſe per ſe.ſtricte tamẽ accipiꝛ iquantũ pro cã ꝓciſa ꝛ ꝓxima.

¶ Sic videꝛ idẽ cũ ꝑmo qõ addit ſup per ſe.

¶ Inquantũ cõmuniter põt eſſe nota cuiuſcũqꝫ cauſe ſecundum genꝰ ꝛ cuiuſcũqꝫ differẽtie in quolibet genere.

¶ Puta ꝓxime remoto ꝛc.ſz nõ cauſe per accñs.

¶ Seqẽs iquantuz nõ ſemp accipiꝛ ꝓ ſuo formali nec illud nõ ita eſt cã:ſz totum.

¶ Et hoc põt eẽ vel ꝑmo vel ſm partẽ ꝛ hãc vel illam.

¶ Qḋ quid per ſe ieſt ſuperioꝛi ꝛ iferioꝛi. ꝛ ita inquantum.

¶ Sed non iferioꝛi ꝑmo nec per ſe ratione formalis eius: ſed materialis eius.

¶ Sicut cauſa diuidiꝛ in neceſſariã in pluribus ꝛ cõtingentẽ ad vtrũlibz: ſic iquantum poteſt notare quamlibz.

¶ Uñ ratio ſeqtur.ergo omnis nec neceſſario. ¶ Cõtra. ꝓ poꝛum inquantũ bonũ.ergo omne bonũ. ¶ Itez ꝑmo poſterioꝛuz.per ſe ꝓſupponit de omni ꝛ id icludit neceſſario

¶ Rñdeo.omne bonũ bene ſeqtur itelligendo ſic ꝯñs.ſ. poteſt eſſe per ſe cauſa in demonſtratiuis includit neceſſario non omne de omni.

¶ Quãdo qs q̃ſiuerit qd cauſa oz oẽs dicere ꝛ primas ꝛ circa ſubſtãtias generabiles.

¶ Opz omnes cognoſcere.8.metaphyce.c.3. ¶ Nota concluſio generalis.12^{a}. ꝓbatur:tũ per Ariſt.9.metaphy.c.4. potẽtia rõnalis:quia eſt vna cõtrarioꝝ nõ neceſſe ẽ ꝙ faciat:qꝛ tũc ſimul faceret cõtraria:quare neceſſe eſt alterũ eſſe ꝙ ꝓprium eſt.dico h appetitum:aut ꝓhereſim. tũ qꝛ quare magis fieret ꝙ quieſceret: quare etiã magis fieret hoc ꝙ illud.tum qꝛ ſi cõmunis eſt oz ꝙ habeat in ſe virtutes cõtrarias:quia eadẽ virtus nõ ẽ ad oppoſita. tum qꝛ ſi nõ eſt dare quare magis faciat ꝙ quieſcat. nõ eſt dare q̃re magis dat eẽ effectui ꝙ nõ. ꝛ ita nec quare effectus magis eſt ꝙ non eſt:cum ideo ſit: quia cauſa dat:tum qꝛ plus dicit eſſe cauſaz in actu ꝙ in habitu ꝛ ꝓus eſt in actu ꝙ effectꝰ ſit. ¶ Nota cõcluſio ẽ falſa de volũtate. ꝛ ꝓbatiões nõ valẽt:quia ad faciendũ aliqd nõ opz dare cãm:niſi ꝓ ſe ſufficientẽ.Et ſi queriꝛ q̃re de effectu ſufficiẽter reſpõdeꝛ per talẽ cãm. volũtas aũt eſt cã ſufficiẽs oĩs actus ſui: ꝛ q̃ ſi illimitate virtutis:qꝛ libera virtualiter reſpectu actus:ꝛ eius oppoſiti:ꝛ reſpectu actuũ oppoſitorum.ꝛ ita cã cõmunis:tamen ſic cõmunis ꝙ ẽt ꝓpria:qꝛ imediata. ¶ Ad primã ꝓ^{ncm} negaꝛ ſi loqtur de voluntate ſi aũt de ſciẽtia vel arte põt exponi ꝙ illa eſt oppoſitorũ:ſz iſufficiẽs cã:qꝛ tñ directiua.directio aũt nõ ſufficit ſine imperio ꝛ executõe. cauſa aũt ideterminata:quia eſt iſufficiẽs nũꝙ alteruz ꝓducit niſi aliud addaꝛ.ſic põt itelligi concluſio ꝑncipalis. Cã aũt ideterminata qꝛ plus ꝙ ſufficiẽs plus põt ſine altero:ꝙ determinata vel limitata.vnde forte ſimplr̃ eſt magis nobilitatis in cã cõtingẽtia incauſando ꝙ neceſſitas.

¶ Cõtra.effectꝰ neceſſariꝰ ẽ nobilioꝛ cõtingẽte.igiꝛ ꝛ cauſa. ¶ Rñ.o.añs eſt verũ ceteris paribꝰ.preciſe autez effectus in ſe neceſſario:nõ aũt ad quẽ cã neceſſario determinaꝛ.ſimilr̃ cã contingens ꝓpter defectum actualitatis ad cãndũ eſt minus nobilis cã neceſſaria nõ cõtingẽs ꝓpter dñiuz ſuper oppoſita.ſilr̃ cõtingẽtia in cãndo ẽ magis nobilitatis ꝙ neceſſitas ꝑcipue reſpectu cauſati nõ adequati ſue virtuti:ſicut ꝛ cãre multa ꝙ vnũ tñ in h9. ¶ Ad ſecundũ nõ eſt aliud quare niſi cã ſufficiẽs:nõ qꝛ determiatur volẽdo.tũc enim vellet hoc:qꝛ vult hoc. ¶ Ad 3^{m} habet vnã virtutẽ illimitatã reſpectu cõtrarioꝝ. ¶ Ad 4^{m} nõ ẽ cã quare dat niſi natura eius que ẽ imediata cã dandi cũ dat.ꝛ nõ dãdi cum nõ dat.ꝛ tñ eſt cã quare effectꝰ ẽ: qꝛ.ſ.cã dat eſſe:ſz illud dare nõ habet cãm determinataz. ¶ Ad 5^{m}.nihil plus ẽ in cã:niſi qḋ vna relo cõſeqtur q̃ nõ cõſeqtur qñ nõ ꝓcedit cãtionẽ:tũ qꝛ fundaꝛ ſuper eã:tum qꝛ eſt ad terminũ ꝓductum per actionem.

Forma eſt cẽntia ſimplex pfectioꝛ ps cõpoſiti ꝛ ꝓpria ſibi.

TIO zi.pñlia i. z.

¶ Forma eſt forma vel actus materie non cauſa formalis:quia nec pars cõpoſiti eſt forma: ꝛ cauſa formalis.

¶ Cõtra.igiꝛ vniuerſalis. Rñ.o ſi cõcedatur oppo^{m} cõcluſionis.tũc forma eſt cauſa duoꝝ cãtoꝝ ꝛ informati extra qḋ eſt eſſentialr̃:ꝛ iformati cuiꝰ eſſentie aliqd eſt:ſi tñ illḋ poſſit dici iformatũ cum nũꝙ ſit iformabile ꝓprie.ꝛ tunc 24.iferius cum tribꝰ ſeqũtibus itelligende ſunt de cauſato forme qḋ ẽ compoſitũ nõ qḋ eſt materia ꝑma. ¶ Si teneaꝛ ꝙ omnes forme ordinate perficiũt materiã ꝑmaz. ſm enĩ aliquos poſterioꝛes forme magis ſunt iterminate materie:ꝛ penetrãtes potentialitatẽ eius ꝛ maioꝛẽ ſtabilitatem dãt taz materie ꝙ toti enti. vnde ſe habẽt ad alias

T.c.12. T.c.10.

ſicut radix ad ramos:⁊ ſicut agẽs pn̄cipale ad iſtr̄m.h̄ po/
ſitio vltra dicit formã vltimã actuare tm̄ vnũ.ſ. mãm pri
mã.⁊ tũc cõpoſitũ nõ videret̃ vnũ niſi aggregatiõe:cuꝫ nª
formarũ ordinatarũ ſit in potẽtia ad aliaꝫ:nec aliq̃ actꝰ al
terius:aut cũ hoc ꝙ etiã formã quãlibꝫ itermediã:⁊ etiaꝫ
cõpoſitũ qd̃libꝫ iterme^m.⁊ tũc vide' idẽ eẽ actus multoꝝ.
etiã totoꝝ ⁊ partiũ eoꝝ.tm̄ ordinatorũ multoꝝ.Scd̃ꝫ hãc
viam locũ habẽt in formis ordinatis ille que excludũtur
in.z4.⁊ tribꝰ ſequẽtibus.⁊ hoc loquẽdo de cãto forme: ſi/
cut mã ẽ eius cãtũ nõ ſicut cõpoſitũ.Scd̃m hãc etiã vr̃ po
ni poſſe vbi termiat̃ ordo formarũ ſubaliũ:⁊ icipit accñs:
qꝛ illud nõ pficit mãm pmã ſm ſubam cõpoſitã in ſpẽ cõ/
ſtitutã.Sed hec via vr̃ eẽ ꝯ 8^am.¶ Si teneat̃ alia via ſm
quã currũt.z4.⁊ 3ª ſequẽtes.ſ.ꝙ forma pfectiſſima tm̄ p/
ficiat ꝓpriũ perfectibile cõpoſitũ.ſ.ex mã ⁊ formis pcedẽ
tibꝰ.vbi icipit accñs cum forma ſpecifica ſit per ſe rõ rece
ptiua ꝓprie paſſiõis:ſicut forma pᵒr reſpectu poſterioris.
¶ Itẽ quare nõ dicet̃ ꝙ pmũ receptiuũ ſimplr̃ ẽ forma:
nõ tm̄ iformans:ſed ſubſiſtẽs.ſicut nunc.

3. ¶ Forma prior eſt ꝓpria rõ receptiua poſterio
ris: ⁊ eẽt ſi p ſe eẽt vt videtur.

4. ¶ Forma exẽplaris nõ eſt forma illiꝰ cuiꝰ ẽ exẽ/
plar:ſed magis ptinet ad genus cãe efficientis.

5. ¶ Si forma eſt magis ens materia erit ⁊ cõpo
ſito ꝓpter eandem rationem.

T.c.7. ¶ 7°.metaphy.⁊ iuxta.7.ꝯnem vl̃em.

6. ¶ Forma non generatur.

t.c.zz.⁊ ¶ Ex pma:qꝛ nõ ẽ diſibil':ſꝫ fit i alio:⁊ ꝯpo^m p ſe.ibideꝫ.c.6.

ide. 7. ¶ Forma ẽ in oi ꝯpoſito ex ptibus mãlibꝰ poſſi
bilibus manere diſis aliõ ab illis nec ex illis.

¶ Ibidem vltimo capl'o.

8. ¶ Forma ẽ principiũ eẽndi ⁊ diſtinguẽdi.

T.c.5.⁊ ¶ 8°.metaphy.c.i.Sumẽda ⁊c̃.

ide. 9. ¶ Alterius mãe alius eſt actus.

T.c.6. ¶ Ibidẽ.Palã ⁊c̃.ꝯ'cũ illo pmi de aĩa.ꝯ^to.53.

io. ¶ Qd̃ qd ẽ forme idẽ ſibi exiſtit nõ ſic ꝯpoſiti.

T.c.8. ¶ Ibidem.c.z.a.

ii. ¶ Diffõ nõ ẽ niſi ſubſtãtie compoſite cuius eſt
hoc materia illud forma.

T.c.9. ¶ Ibidẽ d.Quare anthiſtenici ⁊c̃.

iz. ¶ Qd̃ qd ẽ ſi eſt aliqual'r numerus hoc eſt.

¶ Quia iuxta.i4.vl̃em ad idiuiſibile ſtatur:qꝛ ſpẽs p addi
tionẽ variatur:qꝛ aliquo alio ab elis ẽ vnitas:qꝛ nõ eſt ma
gis ⁊c̃.nõ adducũtur iſte ſil'itudines de forma cũ nõ ſit ſer
mo de illa:ſed de ſuba q̃ põt dici eſſentia rei.cũ hoc ꝓbant
oẽs ſimilitudines.nõ.n.forma reſoluit̃ in idiuiſibilia: nec
diffinit̃:nec ei aliqd additur iquãtũ forma:qꝛ reſpectu ad
diti fieret mã:nec vnitas forme eſt ab aliq̊ alio ab ipſa:ſic̃
vnitas numeri ẽ ab aliquo alio pter vnitates:nec valꝫ.for
ma nõ recipit magis ſm ſpẽm.i.ſm formam.

i3. ¶ Accidẽtia ſunt pure forme nõ habẽtia mãm
ex qua ſunt:ſed tm̄ in qua.

T.c.iz. ¶ 8°.metaphy.c.3.¶ Cõtra.accñtia cõueniũt real'r ⁊ diffe/
rũt.nõ eodẽ igit̃ ita diffiniũtur:ſicut ſube.igit̃ ita compoſi
te.¶ Cõtra.nec ita diuerſas operatiões habẽt: nec tranſ/
mutatio poſſibilis per ſpecificã manẽte alia alioquin ꝓxi/
mum ſubiectum motus eẽt actu p formã generis.

i4. ¶ Nõ eſt dubitatio q̃re ex mã ⁊ forma fit vnũ:
nec ꝓpter aliud:niſi ꝓpter efficiens.

T.c.i5. ¶ 8.4.Hic ẽ q̃ſtio bona mota iferius in.i9.que eni dr̃ia eſt
accñtis nõ iformãtis ſubm:ſed in exñte ſubo.⁊ accñtis in/
formãtis ſubiectũ:⁊ forme ſubalis iexiſtẽtis mãe nõ ifor
mãtis ⁊ iformãtis ipſam:cum in z°. mẽbro ⁊ 4°.ſit potẽtia
⁊ actꝰ actuãs.in 3° ⁊ pmo actus nõ actuans.

¶ Quecũq3 carent materia carent ⁊ forma. ac i5.
ideo ſe totis ſunt vna.

¶ 8.4.e.

¶ Per formã ẽ ꝯpoſitũ potẽs ad agẽduꝫ:nõ tm̄ T.c.16. 16.
p oẽꝫ q̃ꝫtitatẽ rel'oni ⁊c̃.nõ igit̃ ad recipiẽduꝫ.

¶ Cõtra z^am:qꝛ forª pᵒr ẽ ꝓpa rõ receptiui reſpcũ poſteᵣ.ſu Coꝝ^m.
mit̃ forª ſpecifica reſpcũ ꝓpe paſſiõis.'Regre.ſ.e.f.i ꝯ^to z^e.

¶ Cuiuſlibꝫ actꝰ primi ẽ aliqs actus ſcd̃s ꝓpriꝰ i7.
aut talis forma videretur ocioſa.

¶ Hec videt̃ falſa propter iſtantias in.i5.poſitas pp proba
tioneꝫ.nota ꝙ alic actiões ab imanẽtibꝰ nõ ſunt pp ſe: ſed
ꝓpter terminos:ſi igit̃ illi aliũde habeant̃: ſicut ſi p tales
formas haberẽtur nihil eſt ocioſum.

In omni genere eſt vnũ primum. i8.
¶ io.metaphy.c.z°.¶ In quo genere T.c.z.
cãe ẽ illud primũ:'¶ 'Rñõ.in gñe cãe formal'r nõ iforman ⁊ ide.
tis nec exñtis:ſꝫ vnitiue ꝯtinẽtis:nec iſtud 3^m ptinet ad ge
nus efficiẽtis:ſicut exẽplaris albũ nõ cãt effectiue nigrũ.

¶ In omni genere eſt ꝓpria forma: ꝓpria pri/ i9
uatio. ꝓprium ſubiectum.

¶ iz°.metaphy.z°c. T.c.i9. ⁊ ide.

¶ Iuxta ſcd̃am vl̃em.ſi rel'o forme fundet̃ ſup z0.
actionẽ.igit̃ forma agit in mãm ꝓpriam.

¶ Cõtra.qd igit̃ ẽ formã iformare mãm:ſi nihil vltra eẽn
tiam hãc ⁊ illã q̃uo fit aliqd 3^m ex iſtis vnuꝫ niſi aggrega/
tiõe:ſicut ſi aĩa in corpore ens non aĩaret:q̃re nõ fieret ex
materia ⁊ forma niſi vnum aggregatione.

¶ Iuxta ſeptimã.nota oppoſituꝫ eſt verum de zi.
prima forma iformatiua licꝫ nõ de exẽplatiua:
nec vnitiua.

¶ Iuxta nonã.nihil qd̃ ẽ cã formalis alicuiꝰ eſt zz.
aliquo alio genere cãlitatis cã eiuſdem.

¶ Forma prior adueniẽs poſteriori dat perfe/ z3.
ctionem nõ tm̄ ſibi ꝓpriã: ſed etiam poſteriori
ꝓpriam:aliter nõ fieret vnum ex materia ⁊ for
ma niſi aggregatione.

¶ Hec ꝓbatio nõ videt̃ bona:qꝛ ꝯpoſitũ iformatũ poſte/
riori forª ai̇̃q3 pᵒrẽ recipiat ẽ in potẽtia ꝓpinq̃ ad illã pᵒ/
rem:⁊ tũc adhuc nõ ẽ in ſe pfectius ſe. idẽ aũt qd̃ p̊ ẽ in po/
tẽtia.poſtea in actu recipit illd̃.Al'r nõ eẽt pᵒus i poª ꝓpa.ex
9°.meta. ex h̄ aũt ꝙ h̄ poª.illud actꝰ fit vnũ p ſe ex eis.8°.
meta.ꝯ vr̃ fl'a ifra pfectũ.ꝯne.4.Quare forma ignis q̃ eſt T.c.i5.
pfectior nõ põt pficere iformatũ forma aq̃.ſi tot forᵉ ordi/
nate quot dr̃ie ⁊ pdicata ordĩata i gñe iter ſenſitiuã ⁊ ſpe/
cificã aſini erũt tot forme i aſino quot ſunt ſpẽs al'is ſi ge/
nus vnica diſiõe tm̄ in z^as ſpẽs diuidit̃:q̃rũ ſola altera põt
eẽ ſpãliſſima.igit̃ reliq̃ erit genꝰ itermediũ.⁊ ita quot ſpẽs
al'is ſpãliſſime tot diſiões:⁊ tot gña:iter al' ⁊ aſinũ.¶ Iteꝫ
ordo formaꝝ nõ vr̃ iuuare ad remanẽdũ idẽ ſpecifica ab/
iecta:illa eni non abycit̃.ſaltẽ ab hoie niſi p deſtructionẽ
forᵉ mixti q̃ ad ipſaꝫ diſpoſuit.maxime ſi fuit diſpõ neceſſi
tãs.ſi etiã mãeret mã diſpoſita ad formã corruptã p agẽs
naturale poſſet illa induci.

¶ Iuxta vigeſimã.nũq3 aliq̃ forma iformãs po z4.
teſt habere perfectiones aliarum ordinataruꝫ
inquantum ordinate.

¶ Quia tũc hr̃et i ſe pcedẽtẽ nõ p modũ ſui:ſꝫ p modũ pre

cedētis:ſic de⁹ poſſet īformare mām vt ſufficiēter ſm vnā
Coꝛ^m. pfectionē diſpōat ad ſe ſ3 aliā.ḡ ꝛc.Igiť 16ª.nihil val3.
25. ¶ Juxta a.b.hic nō h3 locū:q2 forme nihil ē creatum niſi cui⁹ illa eſt ps imediate ꝯſtituēs: ſed ſic nō ē de alia forma:q2 illa eſt ſimplex.
26. ¶ Juxta a.c.nō habꝫ locum hic:q2 forma prioꝛ non eſt pars perfectioꝛ illius compoſiti: cuius pars eſt forma poſterioꝛ.
27. ¶ Juxta a.d.plus cauſat nō idē cātū iuxta pdicta ſm aliud ꝙ actuare ē magis cauſare.
28. ¶ Juxta a.e.illa vř hic māifeſta cū nllm ſit iformabile pria forma niſi ,ppriū diſpoſitū ad ipa3.
29. ¶ Juxta a.f. itelligať ſicut exponiť q̄rtadecima ante in ꝯclōnibus vniuerſalibus.

zz.pn^lis ꝉ. Omne agēs agit aliquo qđ eſt forma ei⁹. ¶ Per h̄ ,pbať diffō aie.z.đ aia. ¶ Itē 3°.
t.c.5.⁊ iñ phy.ſpēs aliq̄ extiabiť mouēs iſtātia đ itellu ſ3 ꝯmēt.đ ca
T.c.17. ritate ſ3 magr3 ſniaꝝ.đ viſiōe btā ſ3 Tho.pª.q.iz.ar.z.
z. ¶ Illud quo agēs agit:lic3 ſit forma agētis:ē tñ in genere cāe efficiētis reſpectu effectus.
¶ Quo multiplex iſtr3.forª.agētis.⁊ h̄ elicitiua: determiatiua.⁊ h̄ impatiua regulatiua.
3. ¶ Agens nāle per continuationem vel frequentiam actionis debilitatur.
¶ Slīn ē p ſe.verū p accñs.qū repatiť iſtātia de lumioſo illumināte.ſilř agēs moꝛale vel itelligēs foꝛtificať p frequētiā actōis.Quare etiā po⁹ vna agēs itēſe ipedit alia3.6.nāliū p.5.c.7.i aiatis:⁊ nō ita i nālib⁹ alys.lux ⁊ coloꝛ. ¶ Rº q2 in aiatis actiōꝫ vtriuſq3 potētie ꝯcomitať actio alicui⁹ terty qđ nō pōt vbiq3 itēſe ageř. ¶ 3. ſic ſ ba ignis agit qñ colō:⁊ qñ lux ꝛc.ḡ eadē cā ibi.ſilř quō ſp ē ſic i potētys aie
4. ¶ In artificialib⁹ ad genus cauſe efficiētis ꝯcurrūt iperās dirigēs ⁊ exequens.
¶ S3 p 3^m. p ſe ē efficiēs ,pximū.p alia duo nō:ſ3 q2 hñs vtutem ſupioꝛis agentis:ſic de⁹ ſe h3 reſpcū nāe cui ⁊ iperat ⁊ eā dirigit.Quis oꝛdo iſtoꝝ dirigētis ⁊ iperāt i reſpcū actionis.8.ſi tñ eēt i iſto directio ſine ipio.nūqđ artifex o.36.ſ.
5. Omne agēs eſt pſtātius patiēte.
¶ Aug⁹.iz.ſup Geñ.Et phus p̄ de gnōne.
ca.29. agere ē foꝛme pati māe.i.alicui⁹ inq̄tū h3 foꝛmā vel mā3:
T.c.53. foꝛma nobilioꝛ.7.meta.ſic igř ſeqť.oē agēs pſtāti⁹ ꝛc. ¶ 3
⁊ circiť. ibidē.c.de actōe.ꝯrietas regriť iter actiuū ⁊ paſſiuū illa ē
T.c.7. rōne foꝛ^e in vtroq3.nō rōne māe. ¶ Rº.regriť vt quo patiť
T.c.50. mā:vt ſine q̄ nō i paſſo vnū ꝯriū:ſ3 aliđ i agēte regriť:vt q̄
⁊ idē. agat.ſilř loᵉ ibi đ mutua actōe ⁊ paſſiōe vbi acti^m ēt ē paſſi^m
6. Omne agens agit ſibi ſimile:vel aſſimilat ſibi paſſum.
T.c.52. ¶ p̄ de gnōne.c.de actiōe.,pbať ibi:q2 faciēs eſt ꝯriū patien
⁊ circiť. ti.⁊ gñatio ē in ꝯriū.igiť patiēs trāſmutať in faciēs.h̄ ,pbatio nō vř bona cū gnō poſſit eē i me^m.igiť ex hoc ꝙ gnō in patiēte eſt ad ꝯriū illi⁹ foꝛme phabite nō ſeqť paſſū aſſilatiōn. ¶ Nōn^m ꝙ h̄ ē oꝛdo ꝯnū iſtarū:pª ē.agēs agit ſibi ſile.h̄ eſt va ſimplř in vniuocis:q2 ſile foꝛmalř.aliqᵒᵒ i equocis:q2 ſile ſibi ſm vtute3 q̄ agit.Ex hac ſeqtur ſi ſimplř vniuoca.igiť ⁊ patiēs receptiuū foꝛme iducēde ē eiuſdē rōnis cū mā agētis.vltra ex rōne mot⁹ ſeqtur ꝯriū termino a quo pεſſe extēdēdo ꝯriū ad oēs foꝛmā eiuſdē gnis nālis.i.ad ꝯriū ,ppē ⁊ me^m.Si aūt actio illa ē ſine motu cū mutatiōe ſola:tūc nō ſeqtur ꝯriū pεſſe:ſ3 tñ puatiōꝫ.difficile tñ ⁊ rarū vř ſuſceptiuū foꝛmarum alicui⁹ gnis nālis nullā illarū actu h̄re.q2 qūo vna abyciť niſi alia iducať:cū nā nō itēdat puatiōꝫ p ſe.iſtud verū ē in oib⁹ foꝛmis foꝛte iducibilib⁹ p motū.q2 ſicut ſic iducūtur.ita ſic abyciūtur:⁊ mot⁹ h3 vtrūq3 termi^m poſitiuū:ſ3 in foꝛmis iductis p mutationē fallit.p3 de luie in meᵒ de ſpē ſenſibili ⁊ itelligibili de aia bois ſm plēs foꝛmas.igiť redeūdo ad pmū mēbrū p3.qūo ex vniuocatōe actiōis:⁊ rōne termioꝝ motus.ſeqtur 3ª vltra paſſum ꝯriari agēti:⁊ 4ª vltra agēs repati.in actōe cū mutatiōe nō ſeqtur 3ª nec 4ª.

¶ Inſtrō dať foꝛma q̄ ē iſtrm:⁊ ip3 hñs eā cū principali agēte agit ſine alia ei⁹ motiōe. ambo eni ſunt vna cauſa ſufficiens. 7.
¶ Effect⁹.z4.⁊.z6.gnālis.⁊ in tabula ad agēs đ iflūetia:q2 regriť pñtia aboꝝ:vt ſint vnū agēs ſic đ mā ⁊ foꝛª.ſ.ii.q̄re.

Actio nālis pōt ſubeſſe iperio volūtatis. 8.
¶ Sic ōis actio nāe ſubeſt volūtati dei. ſilř volūtarie gs ſe pcipitat.vel cadit.⁊ tñ nālř.ſilř nālř gs videt pñte obō ⁊ medio illuminato.⁊ tñ volūtarie.Hic ſunt tres gradus.in p actio nālis vni⁹:lic3 necia reſpectu eius.⁊ nllō mō ſub ei⁹ ptāte eſt ſub voᵗᵉ alicui⁹ ſupioꝛis.in z°.idē3 volūtarie ipat.⁊ nāliter exeqť.ita ꝙ nō exeq nō ē in poteſtate ſua cū icepit exeq.in 3°.ſp act⁹ ⁊ ꝯtinuatio eſt in ptāte volentis. ¶ Nota.actio nālis dř nālis a foꝛma executiua.p accñs ē libera ſi ſubeſt ipio liberi. ¶ Nō ēt ꝙ nllā actio qūocūq3 oio ſubſit voᵗⁱ nō necio ipanti eā ē necia.ḡ nāl actio q̄ ſubeſt voᵗⁱ mutabili tñ ē vt in plib⁹ ipedibilis. ¶ Nō actio nālis q̄ ſubeſt volūtati nō ſic ē libera: ſicut velle: nō eni pōt ipedire volūtas illā actōe3 actiuo ⁊ paſſiuo nō ipeditis.⁊ approximatis quātūcūq3 tūc iperet oppo^m. S3 poteſt facere iperādo agēs nō eē approximatū patiēti.vel alterū ipediri:⁊ p h̄ actionē illā ipediri:ſnū aūt actū ,p2ius pōt emittere volūtas nō tñ ſic faciēdo agēs nō approxia tū patiēti vel alterū ipediri:ſ3 ſine vtroq3 iſtoꝝ. ſic ſaluať illđ Aug.p.retractationū.c.9.⁊.zz.Nihil tā in ptāte volētis q̄3 velle.⁊ illud.14.ci.c.z3.Anim⁹ iperat coꝛpi facilius q̄3 ſibi.p^m itelligitur q̄3^m ad actū in ſe.z^m quantū ad pcedētia actu3.facili⁹.n.anim⁹ palpebras ipat claudi ac ſic rem nō videri q̄3 ipet ſibi nō amare qđ amat:vel eꝰ. magis tñ ē in ptāte ei⁹ nō amare:q2 illa actio ſp dū ē:ē in ptāte volētis in ſe.ita vt oᵗᵒ approximato.puta actu inteᵘᵒ:⁊ nec ipſo: nec voᵗᵉ ipedita dimittať amatio:nō ſic viſio ſtātib⁹ oībus pexactis ad videre.Pōt etiā p^m itelligi de velle qđ ieſt:nō de illo qđ nō ieſt:q2 cōcupiuit aia mea deſiderare.qđ non deſiderauit.z^m veꝝ ē añcedēter tā đ velle qđ ieſt q̄3 qđ nō ieſt.volitio tñ ipediť:⁊ pp ipedimētū itellectōis.⁊ ſine impedimēto.ſic voᵗᵃˢ copulat itelligētiā memoꝛie:⁊ ꝯuertit cū imperat vti foꝛma in memoꝛia:vel cu3 imperat omnia impedimēta amoueri q̄bus ipediebatur talis viſus:qualia potuerūt eē itenſe opatiōes aliarū vtutū ſicut ē in doꝛmiente:ſicut ēt ſpēs oculo rapti ip2imiť:nec tñ videt:q2 l3 viſio ſit actio nālis ⁊ ſpē recepta agēs ⁊ patiēs approximentur:tñ viſus ipediť agere pp foꝛtē actōe3 alteri⁹ poᵉ quā o3 amoueri.⁊ ſic itentiōe viſu3 cōplari rei. ¶ Nō.h̄ vř dare voᵗⁱ actiōe3 nāle:ſicut dať arti p quā pōt ꝯuenientia actiua adhiberi paſſiuis:vt ſic aliqđ nālř ,pducať.igř cū ſic ſit actio in ptāte:ſicut ⁊ modus agēdi:vel itēſe vel remiſſe. ⁊ ecōuerſo:ſicut actio talis termini nō eſt in ptāte volentis: niſi añcedēter:ſic nec ei⁹ itētio.igiť oculo nō ipedito adhibito viſibili nō ipedito itenſiſſime videbit.⁊ ſic đ alys potētys quātūcūq3 volūtas ipet hoc vł oppo^m. ſlm ē igiť qđ dicit de voᵗᵉ.ci.14.ideo ,pbař:q2 ſi poteſt minus ⁊ min⁹ poteſt cōtinue diminuēdo nihil agere.Ecōuerſo ,pbať:quia plus repugnat pnāactiuo oino ceſſare q̄3 min⁹ agere. ps.iis.c

¶ Agens naturale nō ipeditum agit ſm vltimū 9.

ſue potentie.

¶ Sic.n.agere nō ē ī ptāte ſua: ſic nec itēſe nᵉ remiſſe ager.

10. ¶ Agēs nāle: multo magis de volūtario: nō ipe ditum nō neceſſario agit.

¶ Tum ex.8.tū.7.ſilr ex.13.vlī: tñ ꝑ tanto necāriº: qꝛ non ē tūc in ptāte ſua nō agere. ꝛ iō ipꝫ necitat: nō ē neceſſitas ſimplr: tñ nālis tūc determiate ſemp aget: volūtariū nō: neutrū tñ neceſſario agit niſi in ſenſu cōpoſito.

Ex. ¶ Contra hāc io.9.metaphy.ca.4º. T.c.io.

11. ¶ Agēs nō neceſſariū ſimplr etiā qñ agit nō neceſſario agit niſi in ſenſu compoſito.

¶ Ubi ē necītas cōcomitātie nō cōcomitātis: nā in iº nunc pus ē nā potēs agere ꝙ agat: ꝛ i iº pori nāe ē potēs nō ager. ꝛ inqꝫtū ſic.pus cāt actōeꝫ: nō inqꝫᵐ agēs: qꝛ idē cā ſui.

12. ¶ Nlꝫ agēs ſe applicat ad agēdū niſi volūtas: ſed aliūde applicatur: aut quādo agit: aut in ꝓductione agentis.

¶ Quid eſt iſta applicatio: ꝛ deſtructo generāte quid facit ipſum ad iſtam applicationem:

13. Actio ē cā paſſiōis: vel motio motus.

¶ Ut qꝛ mouēs mouet. iō mobile mouet ſm vr ſi ē idē re actio ꝛ paſſio: tñ ꝑ tāto accipit: qꝛ vtᵒ actiua qꝺ ē vnū extreᵐ: pus ē nā ipſo effcū qꝺ ē aliꝺ extremū. iō itellˀs accipit pus relōnē agētis ad effectū: ꝙ eꝰ. vñ ꝑ ħ itelligit ꝙ mobile recipit moueri a vi motiua: ꝛ nō eꝰ.

14. ¶ Diuiſio potētie in eēntialem ꝛ accñtalē nō ē niſi cōparādo ad ſcōm actum.

¶ Uñ nō dat niſi de poᵃ actiua: ꝛ dicit defectuꝫ alicuiᵒ circūſtātie necīe ad ꝓducēdū effectū q̄ ſi ē tota vtus actiua: vl ps eiᵒ: tūc tale ē in pō eēntiali ad agendū.ſi ex ſicut i aliquo ipedimēto amouēdo: tūc dr agēs in poᵃ accñtali.

15. ¶ Nulla poteſtas ē plene actiua ſi ꝑ ſuā eēntiaꝫ in nllm actū ꝛ in nullū obiectū pōt.

¶ Intellige ſine aliq̄ actuāte ipꝫ nō ꝑ ſe.i.ſine iſtrō vl ſine paſſo vl ſine actōe alterius poris agētis.voᵗᵃˢ reᵘ itellˀus.

16. ¶ Agens principale habꝫ ſuperius obiectuꝫ ac actum nobiliorem.

¶ Inſtat.volūtas nō hꝫ oᵐ nobiliᵒ ꝙ hitᵒ caritatis.

17. Inſtrumētū vel cā ſcōa nō mouet niſi mota priᵒ naturalr.

¶ Igit recipit actiōeꝫ pus pncipal agētis q̄ nō vr niſi applicatio eius ad agēduꝫ.ꝛ ita nllm iſtrm nᵐ ēt zᵐ agēs erit ex ſe ſufficiēter deteriatū ad actū ſuū. ¶ Contra.tūc iſtrꝫ hꝫ actiōem ꝓpriā ꝯ ſeptimā.de agēte zº.vr oppoᵐ.z4.vlī cōcluſiōe. ¶ Itē magis vr iſtrm vl cā ſcōa eſſe deteriata ad effectū ꝙ agēs pncipale: qꝛ imediatioꝛ effectui.

18. Corᵐ. ¶ Nulluꝫ agēs cuius ois actio manet in ſe agit aliquid per iſtrumentum.

¶ Hoc nō vr verū de iſtrō cōiuncto: ſicut poᵃ reſpcū eſſentie: ſic hitus reſpcū poᵉ: nec generalr verū in iſtrīs agēdi: ſꝫ formalr mouēdi forte qꝛ motᵒ iſtri ē formalis rō mouēdi aliud: ſicut baculus per nām ſuā nō mouet aliud localr ſꝫ formalr: qꝛ mouetur: tūc iſtrm nō mouet.

19. ¶ Nō oē agēs ē pſens ſuo patiēti vl effectui primo ſm ſubſtātiā nec ſm aliqꝺ eē. ſic nec finis illi eius ē finis: ſꝫ tñ efficaciter vl virtualr.

¶ Ita ꝙ ibi cāt vbi nō ē: put determinat ibi terminuꝫ cāatiōis: ſicut ibi video.vbi nō ſum: cū paſſum nō poſſit eē immediatū agēti niſi tñ ſm ſuperficiē: ſi eni nō ageret pmo niſi in imediatū termiᵐ ageret ī ſupficiem: ꝛ illa in pximā. ꝛ ſic ſupficies eēt ſibi imediate in paſſo: ꝛ ifinita in actu: qꝛ mouēs ꝛ motū opꝫ eē actu diſtincta.ſicut igit non tñ vna pars agētis pmo agit ſm totū.ſic hꝫ aliqꝺ totū paſſum ꝓportionatū ſibi: qꝺ ꝑ patit ab ipſo: ꝛ illi toti ē pſens efficaciter: ſiue in rōne agētis: lꝫ nō localr.alias magno agēti: ꝛ ꝑuo vtuoſo: ꝛ debili idē eēt ꝓportionatū paſſiuū: tñ diſtātia localis duplr cōſiderat. vno mō abſolute. Alio mō ꝙtum ad ordinē ptiū.pmo mō īpedire pōt pp ſuū exceſſū actōeꝫ ois creature.zº mō duplr.aut ꝙ actio nō ſit i diſtans nˡ ſit in ꝓpinquū.ſic pertinet ad oēm actionē corporalē q̄ nūꝙ agit i diſtās nihil agēdo in meᵐ. Alio mō ꝙ actio ſit ſm ordinē partiū: vt.ſ.pus nālr trāſmutet qꝺ ꝓpiquis.ꝛ ſic nihil trāſmutabit p.ꝛ hoc negat.19.ꝯ.ſic ǧ diſtātia nllo mō requiritur ad actionē dei.q ſi nō vbiqꝫ eēt adhuc forte ops eēt. ꝛ ita poſſꝫ cāre in terra: ꝛ nō per trāſmutationem itermediorū: qꝛ tūc nō cāret cū diſtātia oī mō ad actōeꝫ corpis.ſicut ꝙ determinatiōeꝫ regrit ꝛ ordinē ptiū eius: ſic ꝙ ſem per localr ē imediate pñs ſuo ꝓrio alterabili ſm vltimuꝫ eiᵒ: ſic ꝙ tactᵒ vtualis nō ē ibi ſine tactu cōpali: ſic vtᵒ ē corporalis in tactu iquantū totiᵒ ſm aliqꝺ eiᵒ.ſic ꝙ ꝓpinquiores ſūt trāſmutabiles ab ipſo alias nūquā trāſmutabit remotas: qꝛ actᵒ eiᵒ ē ꝑ lineas rectas. ¶ Ad actōem anˡⁱ requiritur deteriata: ſꝫ nō ordo partiū vl nō inqꝫᵐ hñs talē ordinē: pōt.n.agere forte i diſtās nihil agēdo i ꝓpinquū: ſic i locutiōe ꝛ illumiatiōe.nō.n.agit ꝑ lineas rectas: ſꝫ per ꝯuerſionē ſpiritualē itelligendo ꝛ volēdo.qꝺ.n.eſt approximatio in corporibᵒ eſt cōuerſio in ſpiritibus.

¶ Cā origināns nō eſt aliud niſi efficiēs: tñ forte tale efficiēs: qꝛ cōſubſtātiale nō materia. 20.

¶ Quia tūc aliqꝺ eius eēt ps cōſtituēs originatū.ꝛ tunc in omnibus preter ꝙ in diuinis aliqꝺ ſubſtātie originātis auferretur ab ipſo per hoc ꝙ actu originat.

¶ Cauſa ꝑmptoria videtur efficiēs: non principalis: ſed diſponēs ad hoc. 21.

¶ Similr alliciēs vel iducens.ſilr cōſulēs in volūtarīs: ꝛ coadiuuans.multa ſunt alia.

¶ Creās ñ ē niſi mere ꝺ nihilo nllo pſuppoſito 22.

¶ Trāſmutās aūt mām ad formā iquantū talis nō creat. ſed generat ēt ſi formā de nihilo ꝓduceret: ſꝫ ſi vtrūqꝫ facit: ita ꝙ formā ꝑducat māꝫ nō trāſmutādo: cuiᵒ ꝑductionis ꝑ ſe termius erit forma nō ꝯpoſitū: qꝛ tūc pmc ipreſſiones omniū agentiū erūt creationes ſm pmā opinionē. forte ibi ſunt due mutationes.vna creatio.alia generatio: ſicut eſt in anima itellectiua.ſi auteꝫ aliud ꝓducat: ꝛ aliud vniat: ſiue qꝺ idē ē: materiaꝫ trāſmutat ad formā: ſiue qꝺ idē eſt ꝯpoᵐ ꝑducat. vniēs dicet generās: lꝫ nō ſit forᵃ ab ipſo.forma.n.ē ꝑ accñs terminᵒ gnōnis.ꝯpoᵐ aūt ꝑ ſe. Aut nihil oīno nouū ē: aut tñ a deo imediate. ꝛ ita nlla creatura aliqꝺ opat: aut aliqꝺ ꝑducit per creatiōeꝫ: cuiᵒ nihil ꝑfuit.ꝛ ſi creat hꝫ cālitateꝫ: ſuper aliquā ptē forme: cuiᵒ nihil pfuit.pari rōne ſup totā: cū tota ſit eiuſdē rōnis: ꝛ agēs totā hēat in ſe: nec tñ creatio: qꝛ nō ē iter nihil ꝛ ens: ſꝫ iter ꝑuationē ꝛ formā: qꝛ creat inqꝫtū talis abˢᵉ fit ens nō alicuius forma nec mā illa ꝑductiōe: qꝺ aūt ꝑducit ꝑ ꝑ gnōnē compoſitū eſt ꝛ forma ꝑaccñs inqꝫtū aliqꝺ eius.

Contra igit nulla necītas ponēdi aīam rōnalē creatā cū ibi ꝯpoᵐ ꝑ ſe ꝑducat: ꝛ tūc nō ē creatio ꝑ te. ¶ Itē pus nālr vr ꝙ oꝫ formā eē ꝙ mām iformare. ¶ Itē nō magis potēs ē vtᵒ agētis ſup id qꝺ ꝑ accñs vl ſecūdario attingit ꝙ eēt ſi ꝑ attigeret: qꝛ vtus in ꝓpingᵒ magis agit.igr ſup formā pmo poſſet agēs naturale. ¶ Itē ſi actio eſt idē cū termio: ꝛ pus nālr ē actio ꝙ ipſa ꝑduˡ. ꝯpoſitum igit pus naturalr ē forma ꝙ cōpoſitum.

Ad primum ex his q̄ apparet circa trāſmutationē corpis hūani a ꝑuōne ad formā.

vbi compoſitũ ꝑmo generatᷣ nõ oꝫ forte ponere creatio/nem aie.ſꝫ hoc aliũde ꝓbabitur.ſ.ꝙ aliqd nũc ẽ de nouo: qð nllo mõ cadit ſub cãlitate agẽtꝭ creati.vñ ex meꝰ qð ac cipitᷣ de forma ignis:qꝛ aliqd eſt eiꝰ cuiꝰ nihil ꝑfuit nõ ſeqᷣ ipſam gnãri. ¶ Ad 2ᵐ.ſꝫm ẽ ꝑus ⁊c.ſꝫ ecõuerſo.vbi tñ cre atur ibi ꝓducitᷣ abſolute ĩquantũ ens:⁊ poſtea nã vnitur. alia mutatõe forte. Sic ad 4ᵐ.ꝑus.n.terminus actionis ẽ compoſitũ non forma. ¶ Ad tertiũ.bñ põt aliqd in aliud ꝑ accñs in qð per ſe nõ põt ſic q̃litas actiua in aliq̃ʒ formã alteriꝰ gnĩs ꝯñtẽ q̃litatẽ ꝓductã. ¶ Cõtra ꝑᵐ.deꝰ põt care aliqd nobiliꝰ cõtinẽs in ṽtute formã q̃ nllo mõ catᷣ. igitur illud poſſet ꝑ trãſmutatiõeꝫ mãe ꝓducere talem formaꝫ ¶ Jtẽ mõ aĩa itellectiua ẽ q̃ hõ agit ad diſpõnẽ necitãteꝫ ad ipſaꝫ. ¶ Jtẽ vñ ſcietᷣ ꝯpoſitũ eẽ ꝑᵐ terminũ. ¶ Ad ꝑᵐ: ſicut nõ ſꝑ eq̃ nobile põt eẽ agẽs vniuoce ſic nec ſꝑ nobiliꝰ equoce:ſi talis forma nõ ſit actiua:aut igᷣ forᵃ de q̃ arguitᷣ hꝫ de rõne ſua ꝙ qñcũqꝫ de nouo ẽ:ẽ ꝑ ſe ꝓducta de nihi/lo:⁊ tũc nõ põt fieri aliqð cõtinẽs ipſaꝫ in ṽtute actiua:aut nõ:⁊ tũc põt.⁊ ꝯcedit ꝯ. ¶ Ad 2ᵐ aliqd põt ſuꝑ diſpõnem: ſꝫ nõ ſuꝑ formã. ¶ Ad 3ᵐ.ꝯpoſitum ꝑ ſe eſt:igitᷣ ab aliquo ꝑmo eſt:de forma nõ ponetᷣ niſi neceſſario cõcludatur: q̃/re eni ĩeſt iſti poᵗᵃˢ ſine neceſſitate.

23. ¶ Aliq̃d due virtutes actiue ad duas actiones ſpecie ꝯcludũt duas formas realr: vꝉ tñ duas rõnes reales in vna forma.

¶ Pro ꝑmo Dama.eſt,3.li.c.i.

24. ¶ Supioris forme ⁊ ꝑfectioris nõ eſt niſi vna actio ſpecie.

¶ Sꝫ illa ẽ ꝑfectior:⁊ ad plura ſe extẽdẽs q̃ꝫ actio inferio/ris:ſicut itelligere q̃ꝫ ſentire.

25. ¶ Actio ẽ terminus actiõis ĩtrinſecus.

¶ Ut mutatio terminꝰ motꝰ.⁊ ſic paſſio paſſiõis:ſed nõ ter minus ꝓductꝰ ꝑ ipſam.ſic intelligatᷣ illud.actiõis non eſt

T.c.io. actio:nec mutatiõis mutatio.5ᵒ phyſicorum.

26. ¶ Actio cuiuſcũqꝫ qñ ipm fit iſtrm variatᷣ ſpe/cie ab actiõe eiꝰ:vt principalis agẽtis.

¶ Pꝫ de calore qñ eſt iſtrm anime.

27. ¶ Actio nõ tñ aſſimilatᷣ principio agendi: ſicut terminus actionis.

¶ Pꝫ in nãlibꝰ.ꝑ ꝯñs ꝯ henricũ de aſſilatiõe ĩtellꝭ: ꝑ actũ nõ erit:ſicut eſſet per ſpeciem.

28. ¶ Si forme ſint plures in eẽ ꝑfecto ⁊ actiões: qꝛ forma ẽ principiũ ſufficiẽs actionis.

¶ Propõ vᷣ falſa quãdo forma nõ eſt totale eliciẽs actõis ſicut habitus vel ſpẽs:ſꝫ aliud vt potẽtia agit mediante il/la:quia potẽtia deficit.

29. ¶ Potẽtia habẽs actiõeꝫ coeq̃taꝫ ſibi: ſiue ſꝫm totũ vigorẽ ſiue ſꝫm vltimũ potẽtie nõ põt ſimꝉ alium actũ habere.

¶ Probatᷣ de mouẽte aliqð mobile ſꝫm vltimũ poᶜ ſue nõ põt ſimul aliud mouere. ¶ Rñr niſi altera illaꝝ actionũ alterã regulet vel ordĩet:vel ꝑficiat. ¶ ꝯ.ſꝑ arguitᷣ eodeꝫ mõ.ad iᵐ aliũ actũ reqritᷣ aliqs vigor poᶜ.g̃ nõ totꝰ exhau/ritur circa ꝑᵐ actũ. ¶ Rñr alr gloſando ꝓpõnẽ ſꝫm oẽm rõnẽ poᶜ vel ſꝫ formã q̃ meᵗᶜ potẽtia agit.deꝰ vᷣ tñ ſꝫ por tionẽ ſupiorẽ:⁊ tñ ꝑ ſuam ſpẽm.reſtat portio ĩferior ⁊ alia ſpẽs. ¶ Cõtra ꝑmã gloſam.deꝰ vᷣ ab itellu ſꝫm oẽm rõnẽ ĩtellꝭ.alioqn nõ oĩs beatificaretᷣ:⁊ ſꝫm totã ṽtutem oĩs rõ nis. ¶ Cõtra 2ᵐ.ſi oꝑando ꝑ hãc ſpẽm exhauritᷣ totus vi/gor poᶜ:nihil potẽtie reſtat ad oꝑãdũ ſꝫ aliã ſpẽm. ¶ Alr ꝓpõ negatᷣ.ignis ſꝫm vltimũ ſui calefaciendo.a.põt ſimul calefacere b. ¶ Cõtra.iſta ṽtus a.ſperice multiplicatᷣ ĩ di/uerſas ꝑtes.pone totã ſꝫm vnã lineã multiplicari ad vnuꝫ ſꝫ totũ vigorẽ.nihil reſtat. ¶ Alr ꝓpõ fla ẽ. Jnſtãtia.itel/lectionẽ dei adequat cẽntia diuina in rõne obiecti: ⁊ tamẽ ſimul aliud itelligit. ¶ ꝯ.h nõ eſt alius actus ſꝫ idẽ actus in aliud obm mediatum.

¶ Omnes forme eiuſdem ratõis ſunt principia actionum eiuſdẽ rõnis. 30.

¶ Alr minima caritas nõ ſufficeret ad actũ ſuuꝫ: nec fides minia. ¶ ꝯ.ẽ miᵐ ſenſibile.minꝰ ſi põt eẽ ꝑ te nõ põt agere in ſenſum:qꝛ tũc ſenſus poſſet creſcere in ĩfinitũ in acuita/te. ¶ Jtẽ motꝰ tardus ferri ad lapidẽ nõ gñat ignẽ. velox gñat.ſilr de ſono ⁊ corporibꝰ ſonoris applicatis. ¶ Jtem mima caritas nllo mõ btĩficat.nec ĩſeꝑabilr vnit obo.

¶ Nihil agit in ſe. 31.

¶ Quia vꝉ idẽ opponitᷣ ſibi.actio.n.ẽ rõne ꝯrietatis. ſimilr agẽs ẽ in actu.patiẽs in potẽtia reſpectu eiuſdẽ.ſilr q̃re nõ q̃libꝫ in ſe. ¶ Rño. in q̃dã actõe.ſ.equoca ſufficit contra/rietas ṽtualr ꝯtẽti in agẽte ad illud qð ẽ in patiẽte: ſol enĩ nõ ẽ ꝯrius formalr frigido.actꝰ ꝑmꝰ in q̃ ṽtualr ẽ ſcðs:⁊ po tẽtia ad 2ᵐ formalr nõ opponũtur. ¶ Ad 3ᵐ. nõ q̃libꝫ actꝰ ꝑmꝰ hꝫ virtualr quẽcũqꝫ actũ 2ᵐ qui ĩeſſe põt. ¶ Contra ꝑᵐ.actꝰ ṽtualis ſtat cũ carẽtia actꝰ formalis. igitᷣ nõ oppoᵗ illi carẽtie. ¶ ꝯ 2ᵐ.ſi actꝰ formalis opponitᷣ potẽtie forma li.igitᷣ multo magis ṽtualis:qꝛ ille cõtinet actũ formalẽ ꝑ/fectius q̃ꝫ ſit in ſe.alr quõ deꝰ ad nihil eſt in potẽtia;tamen tñ ṽtualr ⁊c. ¶ Cõtra 3ᵐ.q̃libꝫ ſuba ẽ ꝑfectior quolꝫ ſuo accidẽte.igitur ſe mouebit. ¶ Jtem vnde probabitur ali/quid ab extrinſeco moueri.

Juxta ꝯnẽ ſcðam.22ᵉ nõ ꝙ qñ forᵃ eſt quo ẽ cã effectꝰ: nõ alia q̃ꝫ efficiẽs.igitur ſꝫm eſt ꝙ illud quo ẽ ĩſtrumẽtum agẽtis. vltra ſi ꝯpoſituꝫ nõ ꝑ efficit:qꝛ aliq̃ ſui.igᷣ illð ꝑus: vꝉ ad nllꝫ ꝑᵐ erit h reductio. ¶ Rño.reducitᷣ ad ꝑᵐ agẽs nõ ad aliquod ꝑ qð ſit itra. Et ad ꝑᵐ dᷣ ꝙ nõ ẽ cã:qꝛ nõ eſt. ¶ Cõtra hoc.tũc nõ tñ erit nõ cã effectꝰ:ſꝫ nec ẽt compo/ſiti agẽtis:qꝛ nõ eſt. ¶ Cõtra aliã rñſionẽ.oẽ ꝑdiᵐ dicitᷣ de aliquo ſubiecto ꝑmo;qꝛ per accñs ad ꝑ ſe.⁊ illud ad ꝑmũ: ſicut oĩs ṽitas mediata ad ĩmediatã.g̃ actio ſpecifica ipſiꝰ a.de aliquo dᷣ ꝑmo nõ de deo.pꝫ. ¶ Ad ꝑmũ iſtoꝝ. effici/ens dꝫ eẽ ens ꝑ ſe:qꝛ agere ꝑſupponit eẽ:⁊ qꝛ actio ẽ ſuppo ſiti. ¶ Ad 2ᵐ.equocatᷣ ꝑ ꝯ partẽ ⁊ ꝯ ſecũdario ſiue ĩmedia te.ĩmediate enĩ dᷣ de cõpoſito. ¶ Jtẽ 3ᵒ ad ꝯnem illaꝫ.cõ poſitũ ſic patitᷣ ꝑ ꝑtẽ qð ſola materia recipit in tranſmuta/tiõe ſubali.in trãſmutatiõe accñtali totũ ꝑ patitᷣ;qꝛ totũ ꝑ fcm ẽ tale.igitᷣ ſilr de actiõe ⁊ forma. ¶ Jtẽ quecũqꝫ forᵃ ſeꝑata a mã ẽ cã ꝓprie oꝑatiõis ita ꝑfecte ſicut in mã.pꝫ ð aĩa reſpectu itelligere.⁊ de accñtibꝰ.igitᷣ inq̃ꝫtũ ſunt cauſe accidit eis mã. ¶ Jtem accñs ⁊ ſubiectuꝫ nõ faciũt vnuꝫ per ſe ens.ergo nec ꝑ ſe agẽs.igitᷣ ſi aliqd eſt ibi ꝑ ſe agens erit accidens tñ. ¶ Rño.concedi põt ꝙ accñs eſt cauſa efficiẽs reſpectu ſui effectꝰ ⁊ accñs tñ effectus:qꝛ accidẽs ẽ per ſe ens habẽs ſuã entitatẽ cõplete: ⁊ nõ eſt eſſentialr aliqd alicuiꝰ.nõ ſic de forma ſubali.vñ ſile nõ cõcludit:tñ ꝓpter alias duas rõnes ꝑcedẽtes.ſ.3ᵃᵐ ⁊ 4ᵃᵐ põt concedi ꝙ ſilr ſola forma ſubalis ꝑ efficit realr.de mõ loquẽdi nõ ẽ diſputatio.ꝯpoſitũ aũt ꝑ ſe:qꝛ ꝑ aliqd eius.⁊ eſt vnũ.

ADDI

¶ Maxime habẽt cõcedere qui dicunt formam agere in materiam ꝑmam.

EXTRA

¶ Sed ꝯpoſitũ ex ſuba ⁊ accñte ꝑ accñs:qꝛ ꝑ aliqd ſui: ſed ipm nõ ẽ aliqd:ſꝫ aliq̃: ꝙ ſi mã nec accidentalr ꝑ accidẽs multo magis:nec ſubm:ſicut vlr ẽ cõparando ꝑtes hñtes oppoſitas cõditiões ad totũ inq̃ꝫtũ denoĩatur a ꝓprietate vniꝰ ꝑtis.caput pes.hõ reſpectu criſpi. ¶ Tũc cõfirmantᷣ due ꝑme rõnes:ꝙ ad rõneꝫ cauſe efficiẽtis nõ reqritᷣ ꝙ ſit ens ſubſiſtẽs:ſed actu exñs ꝑ accidẽte vel actu. alias nec cẽntia diuina inq̃ꝫtũ huiꝰ ꝑ carẽt.vñ nõ oꝑꝫ ꝙ ſit actu per

ADDI actum qui ſit aliquid eius.forma autem pmo eſt act⁹non compoſitū. ¶ Confirmat:q2 ſicut notat z°.zo.8. ¶ Iuxta cõcluſionẽ ſeptimã vl'em.cauſalitas efficientie eſt ſi' pfectionis nõ ſic cauſalitas forme.act⁹ iquantū act⁹pfectio ẽ. ¶ Et ſi arguit qcqd per ſe regrit ad eſſe:⁊ ad agere. materia regrit ad eẽ forme:⁊ ſubm ad accñs. Nõ valz per ſe cã.igit ipm:⁊ effectus ſunt cauſe per ſe ordiate.16.a. ¶ Cõfirmat z°:q2 cui imediate ieſt etiaz pmo.i.totalr ieſt.alias paſſio ſuperioris pmo ieſſet iferiori. Linco. Nihil nõ cãns ⁊c.neq3 ſimilr in habitibus ⁊c.o^ua.16.

¶ Iuxta.19.zz^e.⁊.z4^am. vl'e3.⁊ pmã ⁊ ſcdã3.17^e. pñt eẽ cãe p ſe ordinate.lz nulla ſit cã alterius.faciũt.n.vnã cãm reſpectu tertij.ita q por ẽ pfectior q̃ſi ps illi⁹ toti⁹cãe.ſecunda imperfectior:⁊ quaſi pus ſiue magis eſt illud 3^m a pori: licz a neutro ſine alio inquantuz ſunt cauſe ordinate:ſicut mã ⁊ forma cãnt ꝯpoſitũ:⁊ forma magis ⁊ pfectius.tñ nõ ſic pus q poſſit itelligi cãtũ ab ipſa:⁊ nõ cãtuz a mã. itelligẽdo.n.ipm cãtũ ab ipſa.itelligit hñs actũ ⁊ nõ actus.igit habẽs aliqd aliud q̃ actus. ſic igitur nõ ſeqtur formã hr̃e aliquã cãlitatẽ reſpectu mãe.licz ſint cãe q̃ſi ordinate re^u cõpoſiti.ſic.n.ſeqt porẽ cãm aliquã cãlitatẽ hr̃e reſpcũ poſterioris.igit ſi hz hoc acci⁹ iquantũ eſt cã ſupior. vñ igitur z4.vl'is neganda:q2 cãlitas poris reſpectu poſterioris fac porem eſſe per ſe cãm eius:nõ tamẽ per ſe ordinatã ẽt dato q ſecũda nõ tñ in fieri:ſed etiã in eẽ dependeat a pori:ſicut accidẽs a ſubiecto:q tamẽ nõ ẽ cã p ſe ordinata reſpectu accidẽtis vel effect⁹ accñtis.q.16.f. vl'r qcquid a. cãret ſi a.maneret amoto p pol'e vel ipol'e.q̃lib3 alio.⁊ nõ eẽt niſi a.hoc dico:q2 ſi maneret ſine alio eẽt deus.⁊ ita poſſz in c.igitur nũc nõ eſt cã ſecũda reſpectu c. nõ ſeqtur pp iſtud ſi eẽt tm̃ a.nõ.n.poſſet c.q2 a.ſed quia de⁹ in quo icluditur ei accidit.in hoc a.nõ eſt cã.igit quantũcũq3 b. ſit neceſſarium nec̃itate oppoſita ipoſ'i vel icõpoſſibili ad eẽ a.nõ ſequitur b.eẽ cãm porẽ ipſo a.ꝯparãdo vtrũq3 ad c.niſi b. vltra hoc ſit nec̃iũ pp actõe3 a.ſic q c.ſit ab a.⁊ b. vt ab vna cã itegra.⁊ ab a.minus ⁊ iperfectius:q̃ ab ipſo b. nõ ſoluz itelligit hoc de eſſe ſimpl'r ipſius a.ſz de quocunq3 eẽ p qd ipm a.cãret:q2 ſemp b.eẽt cã eẽ a.ſ.q eẽ cauſat.multo igit magis nõ o3 in cauſis ordinatis porẽ eẽ cãm alicui⁹ eſſe in poſteriori:q oĩno ſit accñtale poſteriori ad cãndũ. igit influẽtia cauſe prioris in poſteriorez reſpectu tertij per ſe loquẽdo non eſt aliqua trãſmutatio poſterioris.nec ipſa aliquid recipit:q2 vt arguit aliud agẽs.qcqd eẽt illud amota cã pori.⁊ illo manẽte poſſz z^m p ſe pducere effectũ:qd eſt ipoſſibile.ſic licz poſterior iſto nõ recepto idiget pori: ⁊ tũc cũ nõ eſſet niſi receperit illud qñ cãret nõ eẽt dependẽtia a pma.imo pma nihil faceret in effectũ.oppo^m creditur,ppter mouẽs ⁊ motum q moueri ſit rõ formalis mouendi: ſed tm̃ ẽ ordo hui⁹ ad hoc in eẽndo a quo 3^m q ordo cõiter eſt ſm ordinẽ eẽndi ab^{te}:niſi q̃nq3 ,ppter modũ eſſendi a. per trãſmutationem:ſicut angl's dicitur non cauſa forme materialis:cuius ſol eſt cauſa.

¶ Si iſte ordo ſufficeret:tũc quecũq3 diſtãtia localis nõ ipediret. ¶ Rñõ.diſtãtia localis hui⁹ cãe,phib3 pductõe3 effectus:q2 o3 cãm pñtẽ eſſe virtual'r effectui. ſil'r illi⁹ cãe. o3 igit ambas ppe eſſe:nõ ,ppter ſeinuicẽ:ſed ,ppter tertiũ tũc.19.falſa.Cõceditur:niſi ſicut exponit ibi. vbi mot⁹ ẽ forma ,ppa inſtri:ſz p⁹ ⁊ z^a.17^e.ſaluantur accipiẽdo operationem ,p ,pprio effectu.vnde q pma ſic accipit ,ppriã z° agẽti.ſl'm ẽ.vñ iſta op.nõ diſtinguit iter inſtr̃m ⁊ cãm ſecũdã. ſi aũt opatio accipiat proprie: put denoĩat opantẽ.ſic primũ hz ,ppriam:⁊ z^m ,ppriã. Nota.9.metaphy.q.i.potẽtialitas potẽtia potẽs pmũ mere importat reſpectu3:z^m eſt denoiatiuũ reſpectu eius:ſed abſtractũ reſpectu tertij:qd 3^m denominat cõpoſitũ mediũ pte3 cõpoſiti:ſicut pncipiatio pncipiũ pncipiãs.cãtio.cauſa.cauſans:ſed nõ ſunt iſta ,ppa nomina h:ſicut in potẽtia:que tamẽ in illo ſenſu ſignificãt pncipium.igit eadẽ relõne denoĩatur imediate ps cõpoſiti.⁊ pmo mediãte parte.⁊ per partẽ ꝯpoſitũ.Ex^m.beatitudinitas beatitudo que denoĩat actiõem vt viſionẽ vel dilectiõe3:cui⁹ eẽntiã nõ dicit:ſicut nec pdicãdo finẽ d ipſa. vltimũ denoĩatiuũ eſt beatus.tenes igit q quo eſt pmu3 pncipiũ:⁊ eode3 genere quo compoſitum principiat. imo eadem relatione numero cum illa que dicitur de compoſito cuius eſt quo.igit ⁊c.

¶ Cõtra.igitur per ſolam relationem a.cauſat:quia per influentiã ipſius b.ſiue in vtute eius:qd idẽ eſt.per hoc patz 18.vl'is:q2 poſſe in vtute ẽ poſſe:vt pars totalis cauſe.⁊ coniuncte alteri parti pncipaliori:qd nõ poteſt ſine tali cõiunctione. ¶ Rñõ. ſicut arguitur cõtra.14^a.zo^e.⁊.13^a.zi^e.eẽntia materie ⁊ forme nõ ſufficiunt ad hoc q compoſitu3 ſit vnum:ſed neceſſe eſt ipſa intelligi vniri:⁊ tamen ipſa vnio non eſt aliquid itra eſſentiam ipſius compoſiti: quia tunc nõ eſſet preciſe compoſitũ ex materia ⁊ forma. Et de eẽntia ab^{ti} eſſet relatio:imo vltima forma eius: ſed tñ materia ⁊ forma ſunt cãe itrinſece: nũquam tamen cauſant ſine relõne vnionis:ſicut nec cãnt ſine relõne cauſe:que tamen nõ eſt de eſſentia cõpoſiti.ſic h por cauſa ⁊ poſterior. nũquam cauſant ſine ordine:nec tamẽ ille eſt formalis ratio cauſandi in altero:ſed abſolutu3:nõ tamen ſine tali relatione:nec depẽdet inferior a relatione ſed a ſuperiori ad quã hab3 relationem. ¶ Cõtra.igitur compoſitu3 eſt formaliter illud qd eſt per relatione3.igitur materia ⁊ forma ſunt relatiua.7.metaphy.g. ¶ Rñõ. ſit eſſentia materie c.forme d.compoſiti e. dico q eſt formaliter p d. ſicut intelligitur 14^a.zo.⁊ itegraliter ex c.d.nõ tñ ſine relatione: ſicut efficiẽter lignũ ẽ calidũ p calorẽ ignis: nõ tñ niſi ſub relõne:quia ⁊ ignis pmo fuit calidus.igr nũc formal'r calefit per relationẽ.non ſeqtur.elemẽta vero aliqua pfectione abſoluta egent:que eſt de eẽntia cõpoſiti. ¶ Cõtra. ſeparatis c.d.manẽt ipſa.⁊ nõ e.igitur aliqd eſt in eẽntia preter ipſa.ita videtur argui.7.metaphy.g. ¶ Ite3 vnio.c.d. por eſt natural'r vnitate e.ergo ⁊ entitate. ¶ Cõfirmatur: q2 nõ cãnt niſi vt vnite cã por. ¶ Rñõ. ſeparatis ſeparabilibus natural'r manẽtibus.vt ibi exẽplificat ipa manẽt natural'r h nõ:q2 ſeparatio h ẽ corruptio alteri⁹ extremi. ¶ Ad z^m. vnio por:vt ſine quo nõ ſit relo cãe. forte tamẽ accipiẽdo c.iquantũ compoſitũ.ſic refert ad c. d.inquantum cõponẽtia.e.ſed ꝯpoſitu3 ẽ ens per accñs. ¶ Contra pmũ.de aia itellectiua. ¶ Item naturaliter qd valz.quomõcũq3.n.h ſunt.⁊ illud nõ h nõ ſunt tota eẽntia eius: q2 tũc idem ſimul eſſet ⁊ nõ eſſet. ¶ Item iſta vnio aut mutatur ſine mutatione extremoz aut in illa ſeparatione o3 ponere mãm mutari vel formã.igitur aliquod abſolutu3 pus qd non nũc.de iſta mã quere.8.meta.qõne vltima.

TIO z3.pn^{lie} i.

Perfectum dicit cuius non eſt extra aliqd accipere.

¶ Hec cõis eſt ratio ſiue in ſubſtãtia ſiue in virtute:ſiue in quãtitate durationis vl' permanẽte.⁊ hoc ſiue pfecto ſimpliciter vt deo:ſiue creato ſimpl'r perfecto.vt vniuerſo:ſiue h vt ſpẽi certe.ex hoc ſeqtur.

z. ¶ Perfectũ eſt qd põt facere ſibi ſimile.

T.c.54 ⁊ circit. ¶ 4° methaurorũ.gloſat in,phemio metaphyſice hoc eſt perfectio virtutis.

3. ¶ Similiter perfectum eſt quod habet finem ſtudioſum.

T.c.zi. ¶ 5° metaphyſice.hec eſt perfectio aliquo modo virtutis p quam acquiritur finis.

4. ¶ Vnumquodq3 perfectoru3 a meliore ipſo pficitur relatum ad ipſum.

T.c.60. T.c.60.

¶ Ethycorum.6°.cõmēto.9°.poſt.

5. ¶ Qualiter perficientur deteriora ad melius ipſis non relata.

¶ poſt.

6. ¶ Unũquodq3 natũ eſt ſuſcipere melius ſeipſo

¶ Hoc ſuſcipiēs melius ⁊ perfectius fit:non ſuſcipiens manet in ĩperfecto.ibidez ante ſententialiter.

7. ¶ Non oīs potentia perfectior fit ex operatiōe ſua propria itenſa.

¶ Pʒ de actu appetit⁹ ſenſitiui in nobis.

8. ¶ Totum ⁊ perfectũ idem.3.phyſicorum.

T.c.64 ¶ Quare infinitũ vt eſt poſſibile in quãtitate nō eſt pfectũ

9. ¶ Bonum ⁊ perfectum idem.

¶ Quare omnes ↄſiderationes tertij top.de meliori ⁊ de pfectiori itelligũtur ceteris parib⁹. ¶ Nota ꝙ ſuſcipiēs illud ſi eſt eius perfectio perfectius fit ſm̃ illã pfectionem non perfectius ſm̃ ſuã eſſentiã:materia eniʒ ita pfecte eſt mã qñ non habʒ formã:ſicut quãdo habʒ.nō tamē ita pfecta perfectione forme que eſt aliquo modo etiam eius pfectio:ſicut forma iformati:nō ſicut itrinſeca perfectio intra eſſentiã eius.adhuc minus eſt ſubm perfectũ recipiēs accidens. ¶ Juxta hoc nota ꝙ nũꝗ̃ minus nobile ꝑpter cõiunctionem cum nobiliori nobilitat̃ in ſe:nec mã ꝑpter coniunctionē cuʒ forma:nec ſenſus propter cognitionem cum itellectu:nec itellectus ꝑpter cõiunctionē cũ voluntate pluſꝗ̃ ſi ſine illis eſſent. Tamē dupl'r nobilitat̃ aliqd vno modo nobilitatiōe illius cui cõiungitur:que nobilitatio eſt eius aliquo modo eo.ſ.modo quo illud nobilius eſt cauſa vel perfectio minus nobilis. ſcđo modo natura facit diſpoſitiōes.vel minus nobilia ꝑpter nobiliora. ⁊ ideo facit ea:ſicut cõgruunt cõiunctioni cum perfectioribus non cõgruerent niſi in ſe fierent perfectiora:ꝗ̃ ſi deberent remanere ſola.ideo ſenſus etiam in ſe nobilior in homine ꝗ̃ in pecore.

10. ¶ Perfectio participata quanto ſimplicior:tãto perfectior.

¶ Ut eſſe ꝗ̃ viuere. Dyo⁹.de di.no.ca°.p.ſed ens eſt perfectius qđ plures perfectiones participat hoc ſm̃ ipſum vbi eſt compoſitio aggregatiōis:nec quãtitatis:nec diſtictōis.

11. ¶ Nō ſimpliciter perfectius eſt quod per ſe: ꝗ̃ quod per aliud.

¶ Quia creatura perfectius itelligit̃ a deo:⁊ tñ non p ſe.ſic ꝙ ipſa ſit rō itelligendi ſe:ſed eēntia diuina:ꝗ̃ ſi itelligeretur ab alio.ita ꝙ ipſa eſſet ratio itelligendi ſe:vt mens a ſe ſm̃ aliquos:tamē in actionibus videtur perfectius per ſe agere ꝗ̃ per aliđ:ſicut deus per ſe itelligit. ¶ Nota pma inſtantia videtur deficere:qꝛ in rōne o¹¹ melius eſt itelligi per ſe ꝗ̃ per aliud. ¶ Contra de viſiōe rerum in verbo. ⁊ ĩn ſe. ¶ Rñ̃o.tam ad hoc ꝗ̃ ad pmum.per aliud nō extrinſece continens.

Neceſſarium in omni abſoluta perfectione eſt nobilitatis maioris ꝗ̃ poſſibile in nulla reſpectiua eſt ſimpliciter perfectionis. 12.

¶ Sic intelligendo ꝙ illud ſit perfectius in quo eſt reſpectus neceſſarius ꝗ̃ poſſibilis.immo ſi eſt ad aliud ſemp ē imperfectionis:qꝛ ponit aliquã neceſſariã dependētiã ad aliud.vnde nulla talis ē in deo.poteſt tamen aliquid eſſe nobilius in ſua natura.qđ hʒ reſpectuʒ neceſſariũ alio qđ nō habʒ:vt terra tota in grauitate perfectior vno lapide. hic neceſſario deorſum. ille poſſibil'r.reſpectus tamē ipſe ſi in ſe aliqua res eſt.⁊ perfectio alia a fundamẽto nobilior eſt ſi eſt neceſſaria ꝗ̃ ſi eſt poſſibilis.

Nota ſimplicitas ab^{te} eſt perfectio.ſic ꝙ ſimpl'r melius eſt ipſuʒ ꝗ̃ non ipſum.ſicut quaſi eſt vl'r de oībus attributis.qđ dʒ ſic itelligi.quãtum eſt ex parte ipſoꝝ:nō ꝗ̃tum eſt ex pte illi⁹ cui cõparant̃ ꝙ forte deſtruũt:ſicut ſapientia repugnat cani. 13.

¶ Non omne illud cum quo ſtat ſimplicitas in creaturis eſt melius illo cui opponitur:nec cui conuenit maior ſimplicitas eſt melius illo cui conuenit minor. 14.

¶ Aliter mã pma eſſet perfectior cõpoſito.⁊ pũctus perfectior omni ↄtinuo.⁊ vnitas numero.⁊ ita vniuerſal'r pars toto:quia totum cõpoſitum.⁊ tamē totũ ⁊ perfectũ idem. tertio phyſicorũ. tamē iquantum ſimplicius eſt melius:ſicut nō oē incorruptibile:ſicut materia pma eſt ſimpl'r melius omni corruptibili.puta homine:lʒ in hoc ſit melius.⁊ ideo quia non eſt tñ vna catena in mũdo.z.8.9.5⁵.ſub. T.c.64

Nota ſimplicitas nō eſt perfectio ſimpl'r in creaturis:qꝛ qbuſdam repugnat:ſicut ⁊ ſapiētia.ſi tamen poſſet ſtare cũ natura earum eſſet perfectionis in eis. 15.

¶ Eodē modo iudicandũ eſt de ſimplicitate ⁊ ↄpōne in ſpiritualibus ⁊ corporalibus. 16.

¶ Q̃tum ad a.b.c.quia vbicũq; poteſt ſtare ſimplicitas ceteris paribus perfectior eſt illa nã:ſicut eſt in ſpiritib⁹. de ſimplicitate oppoſita compoſitioni ex diuerſis rebus. nō autem de oppoſita compoſitioni itentionum ſiue rationũ formalium realiũ ⁊ ſimiliũ talium: quia talis ſimplicitas ceteris paribus non pōt eſſe in creatura.

¶ Expliciunt Theoremata Fratris Joãnis Duns Scoti Doctoris ſubtilis Ordinis Minoruʒ:nec nō eiuſdem qōnes ſuper libros metaphyſice Ariſtotelis:ac etiã Tractatus de pmo omnium rerum pncipio eiuſdem:magno quidem cum labore:⁊ vigilantia preclariſſimi Doctoris Magiſtri Mauricij hibernici eiuſdem Ordinis in gymnaſio patauino ordinarie legentis:ordinata ⁊ caſtigata:ac de tenebris (vt ita dixerim) luce clariora reddita.

¶ Mauritius Hybernicus ordinis Minorum. Antonio Trombete Theologorum Maximo eiuſdem ordinis cum obſeruantia. Salutem.

Et ſi antea honoratiſſ. pater queſtiones metaphyſicas Jo. Scoti. que tot annis neſcio ne temporis iniuria: an hominum negligentia: ſiue etiã earundẽ difficultate: quaſi abiecte in occulto latitabant. Ant. Andreas eius diſcipulus: vt erat magni igenij: exquiſiteq; doctrine: acute ſciteq; caſtigauit primaria preceptoris ſui dicta accurate eligendo: ac in ordinez reſolutum fideliter digerendo: Ego tamẽ nup cũ in id opus Scoti incidiſſem egre ferens rem tam preclarã: optimãq; a re lraria exulare: e ſitu: tenebriſq; in apertũ luceq; vẽdicaui: idq; Petro Barocio Patauino preſuli dicatũ eſſe volui. huic adiunximus opuſculũ eiuſdem Scoti de pmo pncipio: τ Theoremata. Bone ieſu cũ quanto labore: tum ob exemplaria vetera: mendoſa: rara: tũ q ſenſa ipſa breuia ſunt τ occulta: τ quibus niſi tot' adſis: facillime allucineris. Neq; id arroganter a me factuz exiſtimes velim. Mouit. n. nos τ Doctoris Scoti conterranei mei ſingularis beniuolẽtia: τ eius doctrine: cuius lacte ab incunabulis ſum nutritus amor non mediocris. Adde q ex hac re τ religioni noſtre plurimũ decus accedere itelligebam: τ Scoti ſectatorib' maximã vtilitatez. Et ſi. n. qd Ariſtoteles obſcurius: preſſiuſq; ſcripſerit: Themiſtius: Alexãder: Simplicius: τ vt de noſtris dicaz: Albertus ille cognomẽto magnus: ac alij pleriq; additis aut imutatis verbis clari': fuſiuſq; tractarũt: quis tamẽ peripateticorum his riuulis ſitim ſibi exhauſtam putet: niſi latices ex ipſo Ariſtotelico fonte deguſtauerit? Utcũq; Antoni' Andreas: vt in dialecticis. ita hic τ obſcuriora: τ difficiliora ptermiſit. accedit ad hoc q verba ipſa Scotica habẽt neſcio quid latentis energie. Quo fit: vt qui ſe hui' viri diſcipulũ appellari cupit. is eius ſcripta legat neceſſe ſit. Quia aũt multa in huiuſcemodi queſtiõibus pertractãtur adeo ardua: difficiliaq; τ fere ſupra vires humane facultatis iuenta: Textuſq; ipſe varie correctus erat: nunc additione: nunc detractione: vt moris eſt antiquis ſcriptoribus id in margine annotãtibus: non modica pplexitate anxius eram: verũ qr tam excellentis ingenij hoiem nihil fruſtra: vel cogitaſſe: vel ſcripſiſſe arbitrabar: omnia ſuis locis appoſui: multa additiõe: aut extractione ſignare volui. plura etiã omiſi ab alijs: tñ appoſita: que oĩa infra huic opuſculo ingeſſi: ne qd a taz excogitato: elaboratoq; opere detractũ eſſe videatur. Loca vo ſeu auctoritates Ariſtotelis: Auerroys: aliorũq; ſapientũ. Confuſe olim more antiquo adducta: pp curioſos huius temporis ſcolaſticos: vtinã ita doctos: in margine quibuſdã litteris annotauimus: laborioſa ea quidẽ: τ vt videtur proteruientis induſtrie. Ad maiorẽ tamen operis elucidationẽ compendiũ: quod ſequitur ad finem earundez queſtionũ appoſui: quas caſtigationes Scotice metaphyſices placuit inſcribere. in quo quidẽ opuſculo τ mendas oẽs. τ conſentanea iter ſe dicta vt hic. ita alibi: τ reſpõſiones quorundã dubiorum more ſuo alibi querendas: atq; argutias ſeu inſtantias (vt aiunt) ab aduerſarijs notandas: euacuãdaſq;: opiniones quoq; τ opinantes nõ expreſſos: quantũ mihi per librorum iopiam datuz eſt: τ deniq; vbicũq; vel additio vel extractio ſignari ſolet: ea diligentia qua potuimus: annotauimus. Cum aũt huic noſtre lucubratiũcule patronuz inquirerẽ: qui τ lris τ auctoritate plurimũ valeret: tu te mihi honoratiſſi. pater in pmis obtuliſti: qui τ dignitate ampliſſim': τ doctrina eruditiſſim': τ eſſes τ dicereris. Sed vt in te multa pretermittaz quis in ſcoticis diſciplinis in qbus Patauij tot ãnis publice doces: atq; decertas: ſiue id pHic fit ſeu theologie tibi pferri põt? quis iudex in his reb' ſincerior? quis cenſor grauior? quis defenſor acrior? qs caſtigator politior? Ea igit que ego (vt ingenue fatear) per ingenij ſideratione: imbecillitateq; inchoaui: nõ vt tibi aliquo mõ preirem: ſed magis vt te ad maiora concitarez tu abſolues: atq; conſũmabis. interea tamen accipe has mei laboris primitias: que tuo munite preſidio cauillatores: calumniatoreſq; tãti faciẽt: quanti indus elephasculicem. Munuſculũ id quidez per exiguũ eſt: ſed qd tibi plures denũciet: cum tuis auſpicijs ſe opus egregium conſecutos animaduerterint. Uale. Ex vtino. calendis ſeptẽbribus.

¶ Fratris Mauritij Hibernici de Portu Ordinis Minorum Epithomata caſtigationum conformitatum atq; elucidationũ in qõnes metaphyſice. de pmo pncipio tractatuz: atq; theoremata doctoris ſubtilis Fratris Joãnis Duns Scoti eiuſdẽ ordinis feliciter incipiũt.

Quoniam vt inquit phus. 6. topicorum. ca. 2. Omne obſcurũ qd iuſitatũ. τ. 5. topi. c. 3. Qd multiplr dr obſcurũ facit qd dciñ eſt. quare cũ. q. metaphyſice. doctoris ſubtilis. de pmo pncipio tractatũ atq; theoremata ipſius impſſorie artis periti ſũmi dei pũdentia: τ mei igenioli lucubratiũcula ad ſingulorum man' ſunt porrecturi: q hactenus rariſſima erãt in qb' ardua. τ vt ita dicaz: ſenticoſa plurima τ inacceſſa minus puectis prerupta: ac mltiplr iterpretãda iſerũtur: pro communi ſcolaſticorum vtilitate: pauca que ſequũtur addere decreui: q epithomata caſtigationũ: ſeu correctoriũ: aut certe elucidariũ qdã legẽtibus erũt vbi τ lre correctionez τ ſnias pncipales: τ vbi deſũt reſpõſiões: quas pleruq; omiſit: τ opiones varias diuerſorũ: vt potero ſuis in locis diſcurrẽdo per modũ tabule annotabo. aliquãdo etiã cõcordãtias neceſſarias: τ iſtantias atq; remiſſiões τ defendendi modũ adiungã. Sz anteq; ad litteraz doctoris accedã: quedã generalia documẽta pbabilr pponã: quorum pmum eſt tale. vz. q qõnes metaphyſice. τ expõnẽ in ipſaz prius q in ſnias ſcriptũ doctor ſubtilis edidit: q̃uis oppom cenſuerit plimi ſcotiſte: τ pbabilia plura p eis ſint: qd videri põt ex. 37. di. 3. q. vnica. arti. 2. pte. 2. τ. ii. di. 4. q. 3. arti. 2. parte. 2. vbi remittit dicta ad. q. 6. τ. 9. metaphyſice. τ ſi alicubi in qõnibus metaphy. iueniant remiſſiões ad ſentẽtias in locis ſuis tãgã. imo vt credo in ſeculo adhuc doc. artiũ: aut iunior h ſcripſit. vnde pblematice in aliqb' locis icedit more bone idolis τ minime arrogãtis maiorib' τ antiquis morẽ gerẽs iuxta doctrinã phi. 2. ce. τ mũ. t. c. 2. τ lz fundamenta pprie vie tetigit plurib' in locis: τ ſtabilinit: nõ tamẽ ita pleruq; aſſeruit. τ in vnã partẽ ſe penit' determinauit ſic poſtmodũ fecit religioſus τ pucctior effectus dum ſnias legit. ex quo corre ſeq videt q ſtabilis doctrina hui' viri maxime ſup ſentẽtias habet: vñ plurimi ſeqces alia oĩa paruifaciũt. Nihilominus: qr pncipia ſcolaſtica vtpote logica τ metaphyſicalia atq; nãlia: que miro igenio edidit iunior iuniorib' ſenſu antiqua lz voce tedioſa: abſq; qbus nemo recte ſpeculat in locis ſuis copioſi' habẽtur premittẽda τ preuidẽda ſunt. τ ſi ad vtrãq; partem iterdũ diſputauit nobilitati animi: τ excellẽti igenio attribuẽdũ ẽ: q tñ in vno loco pblematice i alio aſſertiue iuenies: vt ifra ſepe patebit: ſupra humanũ fere igeniũ pncipia logice τ metaphyſice tradidit que q attingere non valent reſpuũt. ¶ Scdo notandũ q modũ doctrine Ar. cõmuniter imitat: τ breuitate τ obſcuritate: τ vbi nõ eſt loc' pprie determinationis alicui' veritatis famoſe loquẽdo antiquos ſemp preponẽdo τ inde eſt q ea ex qbus ſeq vi

dentur cõtradictiones plurime in dictis eius minime im plicãt: vt in locis ſuis tangã. Tertio premittẽdũ ꝙ nõ ha bẽtur cõmuniter qõnes eius in metaphyca lib⁹ niſi ad .9. li. iclusiue. ⁊ hoc vel qꝛ imitat⁹ eſt Auic. vel qꝛ ea q̃ ſequun tur .9. lib^m ſunt iaꝫ fere habita in .5. ⁊ in alijs preter .iz. qui theologus eſt: quare i ſũys de nã .iz. lib. diſputauit: vt pꝫ i tuẽti. in aliqbus tamẽ originalibus antiquis habentur .q. ſuper omnes .iz.

Nunc ad lrãm accedo. premittit̃ cõmuniter qõni bus ꝓlogus vel prefatio. vel introductio lr̃e. vel moꝛe ãtiquoꝝ lectio: ſicut varie in ſequentib⁹ doc. ipm noĩat. vbi declarat̃ pma ꝓpõ text⁹. ⁊ tota illa lr̃a patꝫ clare in expõne ſua quaꝫ cõmuniter attribuim⁹ Antonio Andree in pncipio.

¶ Aduertẽdũ ꝙ pmo cũ dicit ifra. Declarat̃. z^a a qbuſdaꝫ a poꝛi: ꝙ illa eſt ꝓbatio theo^c in expõne ſua h̃.

¶ Qđ ĩfra ibidẽ tangit in applicatiõe ꝓpõnis de cognitiõe vl'iſſimoꝝ. declarabis ſic hꝫ .3. diſt. pmi de pmo cognito. ⁊ .q. io. primi huius.

¶ Ibidẽ poſſet dubitari ex dictis Aui. q̃ notat. ꝙ. ſ. ens res ⁊ vnũ ſunt cõmuniſſima: ⁊ ꝙ nll'm hoꝝ põt manifeſtari ni ſi ꝓbatione circulari: cũ tñ vnũ ſit paſſio entis. paſſio võ ꝑ ſubm manifeſtet̃. ⁊ de quo vide ifra i. 4. h⁹. q. z. ⁊. q. i. ꝑ. h⁹.

¶ Ibidẽ parũ poſt notat̃ vnũ ex ab illo loco: ſed iſta ꝓba tio vſqꝫ ibi. z^a ꝑs minoꝛis ⁊c̃. lr̃a tñ bona ⁊ notãda. vt alibi ſepe accidit in additiõib⁹ ⁊ extra: q̃re oĩa iſeruimus.

¶ Intentio doc. in hoc ꝓlo. eſt reddere auditores attentos nobilitatẽ ⁊ vtilitatẽ h⁹ ſcie manifeſtãdo: ⁊ dociles q̃tuoꝛ eius cauſas expli^do. ⁊ ẽm hoc duo facit in hac parte. z. ibi. Ex predictis ⁊c̃.

¶ Ibidẽ ĩfra in particula de cauſa formali. ibi. Contra dici tur ifra ⁊c̃. vſqꝫ ibi. hoc modo metaphyca ⁊c̃. ponit̃ extra. ſed no^ua littera: vt patꝫ.

¶ Ibi ifra in du^o i^o. Querit̃ que cã ſit ſubm ⁊c̃. qđ dimittit ĩ ſolutũ: ſed arguit pro oĩ cã. notabis pro reſolõne ea que hꝫ in ꝓlo. q. 3. ſoluendo argumenta pnci^a. ⁊. q. de praxi. ⁊. q. iz. quo^n. ⁊. q. 7. ⁊. 9. 3. di. pmi. veri⁹. n. dr̃ cã efficiẽs ⁊ finalis q̃ formalis ⁊ mãlis: ſed cognitio eius eſt poti⁹ finis ꝓpinqu⁹ formal'r ſaltẽ: q̃ ipm. motiua pro cã formali facil'r ſoluun tur. aliud eſt dare ſpẽm vnitatũ ⁊ ordineꝫ: ⁊ aliud formal'r eſſe tales. diſtigue etiã de dare itrinſece ⁊ formal'r ⁊ extri ſece ⁊ virtual'r. põt. n. appellari forma exẽplaris ſalteꝫ. mo tiua ꝑ cã materiali ſoluũtur ex diſtinctiõe mãe quã tãgit. ſil'r de cauſa finali põdera omnia verba doct. ⁊ ſententias preclaras vbiqꝫ in littera.

Sequitur q. i. pmi li. in qua venat̃ ſubm metaphyſi ce: cuius reſolõ eſt fere ꝓblema^ca. Tres enim op. ꝓpo^r ꝓbabiles. vna eſt Auic. alia Auerr. vt ⁊ ibi pꝫ in lr̃a. 3ª eſt moderníoꝛ quã ſequunt̃ ꝑ'tes latinoꝝ. ⁊ al bertiſte: ⁊ thomiſte. ꝙ. ſ. ſuba eſt ſubm hic. pmam cõiter ſe quunt̃ ſcotiſte. vt ifra in .6. q. i. ſe determiat doc. ⁊. q. finali expſſe: lꝫ ſaluari ⁊ gloſari poſſent alie due. z^am dupl'r ſuſtẽ tat. vno mõ ad mẽtem Auer. alio mõ ſpãliter imaginãdo: ⁊ ſubtil'r: licꝫ in pmam op. vlt⁹ vr̃ incidere. tenebis tñ pmã op. vt in prolo. q. 3. ſe determiat: ⁊ pfert Auic. op. ꝯ Auerr. expſſe reſolute tñ poſſet diſtigui de ſubo. vt pdica^is dicat̃ ens pncipal'r vel conti^ue vtualis ſeu attributionis gñalis ſuba. pncipaliſſime võ ꝯſidera^is: ⁊ vltimate attributõis ds vel genus entiũ ſeparatoꝝ. veri⁹ tñ dr̃ deus q̃ genus tale. vt imponit̃ Auer. dixiſſe. põt exẽplũ adduci de ſubo tripli ci logice. pmũ eſt ens rõnis. z^m ſyll's. 3^m demrãtio ſiue ſyllo giſmus demõſtratiuus. Multũ tamen refert ad veritatẽ dictoꝝ reſolutio i⁹ difficultatis nodoſe ꝯſideratõe. vꝫ. metaphyſici. an. ſ. in vl'i: an certe in pticulari ſpecular̃. vt tã git notanter in littera doc. Multa hic tangat lectoꝛ curio ſus: qꝛ ampla ⁊ copioſa ⁊ vl'is diſputatio. ſi enim tñ in vl'i ꝯſideraret metaphyſic⁹ ens eẽt ponendũ ſubm omni mõ dicto: vt pꝫ iducenti ſecus ſi in particulari.

¶ Tribus rõnibus ante o^m arguit cõtra duas pmas op. in quarũ ſcõa ponitur paruũ extra ibi. Tñ qꝛ ꝯmẽtatoꝛ. vſqꝫ ibi. ꝓbatio tertie ꝑtis ⁊c̃. lr̃a tñ bona ad ꝓpoſitum.

¶ Cõſe^r parũ poſt pncipiũ ſolõnis. q. foꝛtitudo op. auer. po nitur in aliqb⁹ originalib⁹ qđdã paruũ extra ibi. ꝑ. de gnõ ne vſqꝫ ibi. pterea cõfirmatur ⁊c̃.

¶ Qđ ibi tãgit ſoluẽdo rõnes pncipales: vt ſunt ꝯ Auer. de libꝛo elenchoꝝ. ⁊ lib. pmo ꝯſtructionũ priſciani. vide. c. ꝑ. pmi elenchoꝝ. vbi ponit hoc pro cõcluſiõe. ſ. ꝙ ſyll's elen chus eſt. ⁊ ꝓbat rõne q̃druplici et ex^e multiplici. in mioꝛi võ volumine priſciani. li. ꝑ. in pn^o habet̃ illud aliud. ⁊ licet qdã conãtur h̃ euadere ex Egidio ⁊ alijs: videat tñ diſcre tus moderatoꝛ vbiqꝫ replicas ⁊ euacuet.

¶ Qđ ibidẽ ꝯſe^r habꝫ ſoluẽdo z^m pncipale de diſtinctione ꝓprietatuꝫ a ſubtis in creaturis al'r q̃ in diuis ⁊ ſepius in hac. q. tangit. du^m vr̃: qꝛ videt̃ cõtrouerſia in doctrina ei⁹. nã cõmuniter tenẽt ſcotiſte idẽtitatẽ realẽ paſſiõis ⁊ ſub iecti. h̃ videt̃ dicere o^m maxime in creaturis. hoc idẽ habꝫ in ꝓlo. q. 3. ſoluẽdo argumẽta pncipalia. ⁊ ſic ibi ſaluat̃ cõ trouerſia cõmuniter. ita dꝫ hic euadi: vel ꝙ loqtur famo ſe vel de ꝓprietatib⁹. ⁊ nõ ꝓprio. 4. modi: vl' ꝙ capit reali ter ⁊ eſſential'r extẽſiue. ⁊ ſil'r diſtinctionẽ rõnis in diuis: vel ꝙ eſt ſermo cõparatiu⁹: eo ꝙ dãtur gradus in idẽtita te reali: eo ꝙ alia ex ifinitate alterius vl' vtriuſqꝫ extremi identificat̃ alia ex conueniẽtia in .3° qualis cõmuniter eſt in creaturis. 8. di. primi.

¶ Conſeq̃nter ibi ipugnando op. Auer. in aliqb⁹ originali bus ponit̃ tota pma rõ. vſqꝫ ibi. Itẽ cõtra cõmẽt. eẽ extra vel additio. in aliqbus vero ſolũ illa lr̃a. Sꝫ iſta ratio non mouet ⁊c̃. vſqꝫ ibi. Rñõ ꝙ vna ꝓprietas ⁊c̃.

¶ Ibidẽ parũ poſt in ꝑ notabili aſſignat̃ vnũ paruũ ex. qđ ſic icipit. Cõtra hoc in hoc pmo inferius dicit̃ ⁊c̃. vſqꝫ ibi. Aliud eſt notandũ ⁊c̃. ⁊ eſt bonũ ar^m cõtra phm de neceſſi tate actiõis diuine ad ex: poſſet tñ ſolui a defendẽtib⁹ ipm maxĩe ſi loquat̃ de neceſſitate imutabilitatis nõ coactio nis vel recurrẽdo ad cãs ſcõas. ⁊ vide ſoluẽdo primũ du bium poſt. 4. põne in hac. q. ad. 3.

¶ Infra ibi. Cõtra ſi de^o nihil cãt ⁊c̃. vſqꝫ ibi. Ad auctoꝛita tẽ pmã. 6. hui⁹ ⁊c̃. aſſignat̃ extra ab aliqbus. ⁊ qđ ibi ſeq̃t̃ in quadã reſpõſiõe. de hoc alibi. quere ifra in hac. q. z. ⁊. 5. huius. ⁊ in theoꝛematib⁹. ⁊ de pmo pncipio. ⁊ in. i. diſt. z^a. ⁊ 4^a. ⁊ alibi ſepe de cauſis ẽential'r ordinatis. ⁊ in eadẽ addi tione põdera ad quẽ loqtur cũ dicit. tenes ⁊ ponis: ⁊ appli ca rñſiões ad ſua loca ordinate: que ibi cõfuſe hñtur.

¶ Qđ tãgit iferi⁹ ibi. Ad aliã rõnẽ. ad ma. etiã vbi vr̃ velle ꝙ de⁹ nõ hꝫ cõditiones reqſitas ad ſubm ſcie videt̃ cõtra dicere his que habꝫ in ꝓlo. q. de ſubo theo^c. dic ſicut ibi co pioſe habet̃: quomõ theo^a eſt ſcia. ⁊ quomõ nõ. ⁊ q̃lis ſcien tia. videt̃ etiã loq h̃ de ſcia viatoꝛis nãliter acquiſita ⁊ ſpe culatiua. q̃re ifra in ſexto libꝛo.

¶ Nota valde illud qđ hꝫ in ſoluẽdo argumẽta pncipalia ſuſtinẽdo Auic. ibi. Ad aliã rõnẽ: ⁊ ibi. per hoc pꝫ. vbi vide tur velle ꝙ ens pdicat̃ in qd de ſuis paſſiõib⁹. ⁊ conſimil'r foꝛte poſſet dici de modis itrinſecis. ⁊ drñtijs vltimis ſũ ptis vt qd: lꝫ nõ vt mo⁹ qđ vr̃ eẽ ꝯ ipm. 3. ⁊. 8. di. primi. ſen tẽtiaꝝ. tamẽ ſentẽtia eſt iſta ⁊ neceſſaria: quã exponit ſub tiliter. quere infra. q. i. 4^i. li.

¶ Ibidẽ parum poſt in ſolutione. 3. pncipalis ibi. vel aliter tenet: ⁊ vſqꝫ ibi. Contra reſponſionẽ ad primum argumen tum ⁊c̃. aſſignat̃ extra ab aliqbus.

¶ Cõſe^r ibidẽ ifra. Sed cõtra predicta iſtatur vel ẽꝫ alios ibi. Tenẽdo ꝙ deus ſit hic ſubꝫ ⁊c̃. vſqꝫ ad finẽ. q. ponitur extra in aliqbus originalib⁹. mã tñ ſingularis eſt. iõ totaꝫ lege. Argumẽta facta cõtra op. Auic. quã tenet cõmuniter

ſcotiſte facil'r ſoluuntur vt ſcis.

C Infra aſſignãdo 4.^{m} modũ dẽi in qõne.ibi.his ſic ptra ctatis ꝛc.aduerte bñ ad totum digreſſum. et ſpecial'r ibi. vbi dicit.Talem metaphyſicã hꝫ deus ꝛc.cũ tñ.3.q. plo. hꝫ deuꝫ nullã ſciam habere preter theologiaꝫ.hoc tamen nõ obſtat:qꝛ me^{ca} talis ẽ va theologia lꝫ non dõ ppꝛie ſcia vt loqtur phs pmo poſterioꝝ de ſcia:vt inqt doc.eo ꝙ nõ per diſcurſum ꝙ qual'r regratur.vide ibidem.vñ nihilominus expreſſe tenere i plo.et maxie in reportatiõibus.q.3. ꝙ deus non eſt ſubm metaphyſice.que facil'r cõcordabis ex his que notaui a pn°et diſd°.de metaphyſica ſcia et ſub iecto.et ſic de alijs vt alti⁹lectoꝛ notabit.

C Aduerte ad.6.du^{a} que ſequũtur in fine ſolõnis.et ad ſolutiões earũ:et ad quaſdã replicas quas nõ ſoluit: que tamen ſatis patẽt:et ĩfer ex oĩbus vltiate ĩtentõeꝫ doctoris et cõcluſioné.q.pncipalem.

C In aliqbus oꝛigĩalibus habẽtur hec verba in margĩe in hac qõne.ſ. Nota de oꝛdie generũ.9.accñtiũ ĩter ſe:ſpecia liter relõnis ad alia. Jtẽ de me⁹ demõſtratõis potiſſime. Jtẽ de diſtinctiõe ſcie. Jtem iuxta hoc quomõ de⁹ põt poni ſubm theo^{c}.tã enĩ ratio faciẽs fidẽ concluſionis ex premiſſa credita.quã demõſtratio ꝯcludit aliqd de ſubiecto per me^{m} aliud ab extremo. Jtẽ.5.quomodo eſt oꝛdo pncipioꝝ imediatoꝝ. Declarare terminos qõnum.ꝛ ĩſiſtere circa ſingula dicta doct.ĩ lrã.ꝛ didere in particulas determinatiões.q.ꝛ dependentiã:ꝛ oꝛdinem.q.inueſtigare ꝛ cetera que ĩcũbunt lectoꝛi. ad preſens nõ ĩtendo.ſed alias ſi ociũ ꝛ legendi munus occurrent.ſolum enĩ gratia neceſſarie coꝛrectionis ꝛ elucidatõis opis hꝫ pauca notare curaui.

Sequitur q.2.de nãli appetitu oĩum hominũ.imo oĩum ĩtellectualiũ naturarũ reſpectu ſcire.vbi aduerte p ꝙ doct.hic ĩcidẽtal'r poſt oppo^{m} diſputauit illã difficultatem quã in.q.Antonij andree ĩter.q. enumerant:licꝫ ipſe pro du⁹.lrali eã habꝫ in expõne lrẽ.vtrum .vꝫ.viſus magis facit ſcire.ꝛ adducit.5.rationes: ꝛ eas ſoluit in fine queſtionis.

C In pncipio ſolõnis ibi. Notandũ circa oꝛdineꝫ.vſqꝫ ibi. Ad ſolõnem tñ huius .q.ꝛc.totũ ponĩ eſſe extra vel addi⁹ ꝛ aliq habẽt eam ĩfra ad finem.4.q.ſed eſt ſingularis paſſus:quare legatur hic.

C Obiectiões quas ibi ĩducit ꝙ nõ cõmuniter de oĩb⁹:ꝛc. facil'r ſoluunĩ.pma ex his que habꝫ.q.3.ꝛ.4..plo.ꝛ.q.4.3. di.pmi.ꝛ.45.di.4.ꝛ alibi ſepe:nã ꝯtingentia certi^{r} cognoſcũtur ꝛ ĩfallibil'r. Sil'r ſcda pꝫ. Ad.3. dic ꝙ ab ĩtellectu ẽt ĩtuitiue ſm aliquos. Et videĩ ĩtentio h⁹. Ad.4.põt cõcedi pmũ ſi ĩtuitiue vel per ſpeciẽ ſui.vel alteri⁹ ſi abſtractiua. Qð ibi dicit.quere.ſ.in qõnibus de intellectu.vide vbi ſupra.ꝛ.3.di.2.ꝛ.9.eiuſdẽ.ꝛ in qõnibus collationũ.ꝛ in.q. lib. de aĩa.ſed ſe remittit ad alios maxime ꝙ negãt cognitionẽ per eſſentiã. Ad.5.põt cõcedi ꝙ ĩfertur remoto ĩpedimento. Qð ob^{r} de Petro.fuit ex ĩſolita angeli viſiõe attonit⁹: vt Paulus in raptu. vel dic al'r recurrendo ad cauſas naturales vehemẽtis paſſionis ꝛc.

C Infra ſoluẽdo pmã rõnem Hen.ibi.circa hoc ſtude.põt dici ad illud du^{m}:vt pꝫ ex ſequẽtibus hic.ꝛ alibi ſepe in doctrina huiuſmodi.ꝙ appetitus nãlis grauis vel alteri⁹ nihil aliud eſt ꝙ̃ tendentia:ꝙ nõ eſt aliud a natura ĩpa:que ſi ſit relatio eſt tm̃ fundamẽtalis.

C Qð ĩfra tangit exponẽdo.illud Augꝰ.9.tri. deſide^{m} inhiantis:ꝛ lꝫ vtraqꝫ expoſitio ſit pbabilis.pma tamẽ magis placet:ſed vide curioſe in.3.diſt.26.ꝛ alibi.ſi placuerit.

C Intentio doc.in hac.q.eſt ꝙ deſide° nãli licꝫ nõ animali vel ĩtellectiuo omnes hoĩes ſcire deſiderant.alia plã colli get lectoꝛ.

Sequitur 3.q.de prudentia brutoꝝ.in qua ponit cõcluſionẽ cui⁹ pma pars eſt affirmatiua.ꝛ ſcda negatiua cõtra Thomã hꝫ in plo.metaphyſice in oppõne.

C Ibi ĩfra ſoluendo 3^{m} pncipale tangit op. Hen. ꝛ alioꝝ plurium de cognitione ſubſtãtie:ꝛ ſuffocatiõe quadaꝫ ſenſus ĩterioꝛis.ꝛ lo⁹famoſe:vt pꝫ:qꝛ al'r ĩferius determĩat ſe reſoluendo ĩtentionẽ phi.

C In fine.q.vbi dicit.quere reſpõſionẽ alibi. illud põt qri apð Ar.in de aĩalibus:ꝛ Alber.magnũ:ꝛ Aui. ꝛ alios metaphyſicos. Sed breuiter ad pmũ dicaĩ ꝙ nõ concurrit in hyeme appetitus ſenſitiu⁹ cũ eſtimatiuo:quia nõ delectat tẽpus.ꝛ alia ĩpedimẽta occurrũt inſtinctu etiã al'r agente. al'r operaĩ. Ad aliõ recurrẽdũ ad idẽ ꝛ ad virtuteꝫ celeſtẽ qua regũtur plurimũ bruta. Ad 3^{m} poſſet cõcedi ꝙ ĩfertur idẽ ſaltẽ ſm genus. Ad vltimũ ꝛ quodãmõ ad pcedentia: quere.45.di.4.ꝛ in ð memoria ꝛ reminiſcẽtia. ꝛ adde plura curioſa.hꝫ.ꝛ nota valde ſubtilem determinationẽ doct. ad finẽ ſolõnis huius.q.qꝛ ſapit.

Sequitur 4.q.de gnõne artis ex experimẽtis. vbi aduerte ꝙ multũ varie in oꝛiginalib⁹ habetur littera hui⁹.q.ꝛ admixta mltis additiõibus ꝛ extra. Inter argumenta.n. pncipalia ſolent poni quedaꝫ rõnes pro opione platonis que ſic ĩcipiunt. C Jtẽ aliud ar^{m} ei⁹.p poſterioꝝ ꝛc.vſqꝫ ibi. C Jteꝫ nõ videtur ex lrã:ꝛ qꝛ infra in coꝛpoꝛe.q.habentur.ideo ſuperflua eẽ cenſenĩ in pede: quare ipſa penitus omitte.

C Infra in pncipio ſolõnis ibi. Sed hoc nõ eſt verum.vſqꝫ ibi.vbi ſciẽdũ ꝛc.poniĩ eẽ additio.ꝛ alia parũ poſt ibi. hoc dubiũ eſt ꝛc.vſqꝫ ibi. Nõ poſſunt ĩtelligi niſi ꝛc.omnia tamen notanda ſunt.

C Infra poſt ſolõnẽ.2.pncipalis ibi. Qð autẽ ſimile ſit de vno ꝛc.vſqꝫ ibi. Contra quo modo ex effectu ꝛc.in quarta colũna ſequẽti.totũ poniĩ additio ꝛ extra.oĩa tamen lege. voluerunt etiam aliqui litteram plerũqꝫ illã hinc ĩde trãſmutãdã eẽ in.q.ad varia loca:ſed ſatis bene oꝛdinatur.

C Communiter ibi ĩfra.cõtra ergo ſciẽs ſcit ſe ſcire ꝛc.vſqꝫ ibi. Cõtra plõnẽ ꝛc.poniĩ extra:ad motiuuꝫ in ſe facil'r reſpõdetur de cognitione vie.ꝛ ignoꝛãtia eiuſdẽ diuerſimode in aplĩs:qð etiã ĩfertur in pn° põt ꝯcedi.

C Illa etiã littera ĩfra ibi. Ad pmũ argumẽtũ pncipale ꝛc. vſqꝫ ibi. Cõtra quomõ ex effectu ſenſibili ꝛc. videĩ omnio ſuperflua:ſed poſſet addi ly al'r. Incidental'r eniꝫ poſt ſolutionẽ.2.pncipalis:pus ĩtroduxit totã illã diſputationeꝫ ſuper quã notaui additio vel extra pus.

C Aduerte ĩfra ibi.dĩ ꝙ bene ĩueniret ꝛc.ꝛ ſeqtur ſicut pbãt iſta argumẽta 3^{a}.in aliqbus libris ſequitur ibi.e.f.g.ꝙ cõſuetudo huius doc.erat notare argumẽta in marginib⁹ ꝛ ſolõnes aliqñ per hꝫ litteras vel ſaltẽ ꝯputare maxime ĩ hac metaphyſica ꝛ theoꝛematibus.vnde ĩſurgit maxima ĩtricatio littere.ꝛ obſcuritas:qꝛ ſcriptoꝝ negligẽtia ꝛ longitudine tẽpoꝛis omiſſum eſt ſic aſſignare.diligẽs ergo lectoꝛ aduertat ad ſingula.

C Infra etiã ſup illa lrã. Ad iſtã ꝙ rõne 2^{am} ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad 3^{am} rõnẽ pncipalẽ ꝛc.põitur extra in aliqbus:ſed eſt ſingularis ſolõ ꝛ ſubtilis:ꝛ ſcðs modus dicẽdi ad argumẽtũ 2^{m} pncipale ſuperius pptter iſtantias omnes vitãdas.igĩ legatur.multa nãqꝫ hꝫ aſſignanda duxi extra ꝛ additiones:que tamen in oꝛiginali impreſſo omiſi aſſignare. vnde addat vel deponat diligens lectoꝛ.

C Cõſequẽter parũ poſt ibi.ſed dices ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad 4^{m} pncipale ꝛc.põitur extra. Et ad obiectionẽ primã triũ: quas ibi ĩducit:quã nõ ſoluit facil'r.dic ex precedẽtibus ꝙ illud qð ĩfertur nõ eſt ĩconueniens ſane exponẽdo.

C Deinde ibi ĩfra:ſed quomõ docens ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad quintum pncipale ꝛc.aſſignatur extra:ſatis tamẽ ad ppoſitũ.ꝛ ſingularis doctrina.ideo ꝛc.

C Infra ad finem.q.ibi. Notandum autem ꝛc. vſqꝫ in finem dicitur eſſe extra.

¶ Determinatio doc. in hac. q. ſatis clara eſt: ſed pro maiori fortitudine ⁊ declaratiōe eorū que tangit hic: quere eaꝫ in. 3. di. p̄. q. 4. ⁊. 3. di. 2. q. finali. ⁊. 9. di. eiuſdem. ⁊. 14. di. 3. ⁊. 45. 4. ⁊ collige pl'a ſingl'aria ex ꝓceſſu. q. h⁹ vbiqꝫ vtilia.

Sequitur .5. q. de ꝯpatione artificis iexperti ad expertum non artificē in operādo. in cuius p̄ncipio poſt 2^m^ p̄ncipale: ⁊ replicā eius in aliqbus originalibus. in aliqbus vero ad finē eius ponit̄ vnū extra vel vacat: qd̄ ſic icipit. Qꝛ ſingl'are per ſe itelligit̄ pꝫ ⁊c̄. vſqꝫ ibi iclusiue. tanto pfectius cognoſcā vl'e. ſꝫ qꝛ totū habet̄ ifra in. 7. li. q. 14. lꝫ aliqual' variatio hinc ide in lr̄a. Iō hic omittatur: ſed non minus valeret hic q̄ꝫ ibi. qꝛ qōne. 15. ſequēs ibideꝫ ſatis eſt ad propoſitum.

¶ Tertiū etiaꝫ argumentū p̄ncipale ibi. Itē qui perfecti⁹ ſcit qditatem ⁊c̄. que ſequunt̄ vſqꝫ ibi. Oppoſitū vult ph̄s ⁊c̄. ponit̄ extra ab aliqb⁹ vel additio. lr̄a tn̄ bona. iō legat̄.

¶ Infra ponit̄ qōdā extra qd̄ ſic icipit. Cōtra ſi artifex ⁊c̄. vſqꝫ ibi iclusiue. ſingl'are p ſe itelligat̄. ⁊ ſeqtur imediate i aliqbus. Tamē ex hoc ⁊c̄. in aliqbus vero. Al'r dr̄ ꝭꝫ ꝙ diuerſimode in originalib⁹ locat̄. ſnia doct. i hac. q. clara eſt. lr̄a diuerſimode ordiet̄ in diuerſis libris: ſꝫ ſatis bn̄ h̄ hr̄.

¶ Ulterior curioſa iueſtigatio in duab⁹ his. q. querat̄ apd̄ ātiq̄s ph̄os ⁊ me^cos^: ſꝫ mīmē ōſerat̄ vītas ſcotica vbiqꝫ.

Sequitur .6. q. de o^io^ actuū ⁊ operationuꝫ. vbi nota iſtam iſtantiam doc. parū poſt p̄ncipium ſol'onis cū dicit. ſꝫ hec ꝓbatio nō valet ⁊c̄. ⁊ ſoluo ſicut bn̄ reſpondet Antoni⁹ an. hic. Sꝫ videt̄ extra vt pꝫ in multis originalibus.

¶ Parum poſt ibi. Cōtra tūc nō magis ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ad 3^m^ dōꝫ ⁊c̄. eſt extra. ſꝫ pōt ſolui facil'r ꝙ ifertur ꝯce^do^. ſꝫ ſpālis difficultas erat de actiōe.

¶ Infra aſſignatur qōdam paruū extra ibi. De iſta vnitate ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Cōtra illud ⁊c. ⁊ paꝝ poſt aſſignat̄ aliud ibi. Unitate ſibi ꝓpria ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Scōm Auic. ⁊c̄. tamē littera bona ⁊ depēdens ſatis.

¶ Cōſequēter ifra ibi. R̄ndeo ꝙ nō ſine ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ad p̄mum dr̄ ꝙ ſi actu vl'e ⁊c̄. ponitur eſſe extra: ſed ſatis bene ad ꝓpoſitū ⁊ vtile: nō tamē eſt bona depēdentia lr̄e: vt patet. Et parū poſt ibi. Cōtra qditati ꝭm ſe ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Et tūc dicerent ⁊c̄. ponitur extra.

¶ Aduerte qual'r dꝫ ſolui illa obiectio ifra. ibi. Cōtra ſi ſenſus nō ſentit ob̄m ⁊c̄. vbi dicit in fine. ſtude. et quere infra in. 7. q. 14. ⁊. 15. ⁊. 3. di. p̄mi. q. 6. ⁊ in theorematib⁹ ꝓpoſitione. 3. eſt. n. ꝯditio agentis nō ratio agendi ſingularitas ipa. ſil'r nō eſt ratio terminādi actū: ſed cōdi° terminātis: etiā reſpectu itell's viatoris ꝓ nūc. vide ifra ad fineꝫ h⁹. q. vbi ſatis expreſſe pꝫ ſolutio: vt pꝫ.

¶ Ad finem. q. ibi. Sed circa hanc lr̄am ⁊c̄. vſqꝫ ad finē eſt motiuuꝫ. 8. q. quaꝫ format Anto. Andr. hic. ⁊ nota ſingulariſſime qualiter paucis multa perſtringit ſubtiliſſime. vnde patꝫ clare eius itentio in toto ꝓceſſu. q.

¶ Ibi vō dum facit mentiōem de duabus vijs in. q. aduerte ꝙ ſunt due reſpōſiones ad 3^m^ p̄ncipale. in qbus replicādo ſe dilatauit. p̄ma ibi. ¶ Ad tertiū dicendū. ſcd̄a ibi. Dico igitur aliter ⁊c̄.

Sequitur 7. q. de fine metaphyſice. in qua cōmuniter nō aſſignat̄ correctio. licꝫ in aliquib⁹ illa littera ifra. ibi. Contra: quare ex amore naturali ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ad primum argumentum ⁊c̄. ponatur extra. littera tamen bona ⁊ ſingularis.

¶ Aduerte tamē ꝙ h̄. q. in aliqbus ſeqtur. q. ſequentem de cōparatiōe ſpeculatiue ⁊ practice. ⁊ ex lr̄a doc. pꝫ ꝙ ſic deberet ordinari ibi ad finem. q. Ad argumentū de o^io^ ſcientie practice ⁊c̄. vbi aliq libri habēt. Ad ar^m^. ⁊ alij ad ar^ta^. et ſubdit̄ p̄me. q. illud eni argumentū eſt in. q. illa. ibi. Alij dicunt ꝙ nulla voluntas ⁊ ſeqtur. ꝙ ꝓbatur: qꝛ o^m^ ſpeculatiue ⁊c̄. vnde manifeſtū eſt: vel ꝙ illa reſpōſio deberet poni ad finem ſequentis: vel ꝙ illa deberet p̄cedere iſtā. ad hoc facit ordo text⁹ ph̄i ſuper quē mouentur: vt pꝫ: quia tamen cōmuniter ordo. q. eſt talis. quare nō mutauim⁹ ipꝫ: mutat lector.

¶ Ad finē huius. q. nota ſolutionē dubij: qd̄ dimittit i ſolutum: qꝛ erat theologicuꝫ. ideo dicit de hoc alibi. Quere in ꝓlogo. q. de praxi. vbi de ſciētia dei eſt ꝓblema ſatis intricatuꝫ. ſi aūt non ponat̄ practica. hoc iō eſt. qꝛ pō practicās nō eſt regulabilis aliūde: ſꝫ vniformis: ⁊ nō pōt cadere error in eius operatōe. Igitur idem iudiciū eſt de ipſa ſicut de volūtate naturali. de qua loqtur doc. in lr̄a.

¶ Sentētia doc. clara ē h̄. ſꝫ videat̄ ꝓfundi⁹ in ꝓlo. vbi. s̄.

Sequitur 8. q. de cōparatiōe ſpeculatiue ⁊ practice in qua nihil occurrit notādū niſi quotare op̄. varias quas recitat. quere in ꝓlo. in materia de praxi omnia apud iſtum: ⁊ antiquos doctores. ⁊ in hoc prologo vide Albertum ⁊ alios expoſitores antiquos. hic ⁊ queſtioniſtas.

Sequitur 9. q. de modo ⁊ mēſura cōſideratiōis metaphyſicalis q̄ ⁊ ſequēs decima ordine text⁹ in quo fundāt̄ur deberēt p̄cedere duas precedentes: ſed doctor paruꝫ curauit de ordine dūmō veritas apperet. lꝫ forte curioſe ingrēdo poſſet ordo eius ſuſtineri: de quo nō mō.

¶ Sentētia doc. in hac. q. licꝫ videat̄ clara tenēdo partem negatiuā: vt cōmunis ſcola. Ex dictis tamē eius alibi ſeq̄ces ipſius varie ſentiūt eo ꝙ verba eius in diuerſis locis diuerſimode iterpretātur: vt pꝫ i ꝓlo. q. 1. ⁊. 3. ⁊. 2. di. p̄. q. 2. ⁊. 3. di. 2^i^. q. 1. ⁊ ali^i^ ſepe. ſi tn̄ ſubtil'r ꝯſideret̄ diſ^o^ de metaphyca in ſe: ⁊ in nobis vniuerſali ⁊ ꝑticulari. ⁊ ꝙ refert dicere cōſiderare in vl'i ⁊ vl'e: ⁊ in particulari ⁊ particulare ⁊ ecōtra: ⁊ pōderetur ꝭm ſuppo^m^ ſupra in p̄n°. ꝙ premiſi in h̄ negocio facil'r oia concordabūtur. verba tamē doc. ſupra q. 1. multū mouēt ad partē affirmatiuā in hac. q. ⁊ ꝓceſſus Aꝝ. deſcēdendo in particulari ad. 10. genera. ⁊ ſpēs eoruꝫ. ⁊ preferēdo ſubſtantiaꝫ accn̄ti in cōſideratione metaphyſice ⁊ m'lta alia. Qui ergo vellet tenere affirmatiuā h̄ poſſet dicere iuxta illud 2^m^ notabile ſupra expo^o^ doc. vl' ꝙ loquitur nō de vl'itate p̄di^is^ vel cōmunitatis: ſed preciſiōis: vel abſtractionis: que verba poſſunt ponderari: quia placent. nō curo ipedire cartā recitādo varias op̄. diuerſorū ⁊ grecorū ⁊ latinorū: vt multi ſophiſte moderni faciūt: qꝛ hoc potius vacui recitatoris vel hyſtoriographi q̄ꝫ ſubtilis idaginis vel ſpeculatiui officiū cenſetur.

¶ In p̄ncipio ſol'onis. ibi. ¶ Itē p̄ma cognitiōe de aliquo ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Scōꝫ declaratur ⁊c̄. aſſignatur extra: ſed lr̄a ſatis bona eſt. ideo ⁊c̄.

¶ Infra etiā ibi. hic reſpōdet̄ ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Itē ph̄s dicit ⁊c̄. ponitur extra. ⁊ ifra ibi. Itē ad vnitatē ſcie ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ad argumentū opionis ⁊c̄. aſſignat̄ extra. Et ifra ibi. hoc cōcedūt ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Sola h̄ demōſtrat ⁊c̄. dicit̄ extra vel additio. Et ifra ſoluēdo. 2. p̄ncipale ibi. Concluſio eniꝫ ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Iō aliter dr̄ ⁊c̄. ponit̄ etiam extra. Et parū poſt ibi. ſic habetur a dyo° ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Alia reſponſio ⁊c̄. eſt extra ꝭm aliquos. Et vltimo ifra ibi. per potentiā eſt potēs ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Qꝛ aūt habitu vniuerſali ⁊c̄. aſſignat̄ extra. Que oia lꝫ voce tedioſa: non tn̄ ifructuoſa. iō ruminent̄. Poſſet fieri vis in illo exēplo ꝙ tangit̄ de Dionyſio quo mō viꝫ eē ſūptā cū alijs perfectōibus dinis ſit nobili⁹ ſe ipſo p̄ci^e^ acceptō cū ifinitū nō poſſit excedi: ſed videat̄ iſte. 1. ⁊. 5. q. quolibeti. ⁊. 8. di. p̄. ⁊ alibi ſepe ad h̄.

¶ Querant̄ hic Albert⁹ ⁊ Paulus Uenet⁹. ⁊ Jo. buridan⁹ ⁊ Alex. de Alex. quē preſupponit plerūqꝫ in hac metaphyſica: ⁊ F̄r Adā. ⁊ Nicola⁹ Boneti. ⁊ alij plures p op̄. quas recitat doctor. vide. F̄rā. d̄ marōis in ꝓlo. ꝯflat⁹. q. 14.

¶ Id qd̄ videtur velle cōmē. de ſubſtātijs ſeparatis ꝙ cōſiderātur in particulari hic: ſecus aūt de m̄alibus nulluꝫ

coloꝛē videtur habere loquēdo de itellectu viatoꝛis. ⁊ de cognitiōe quiditatiua: vt pꝫ diſcutienti.

Sequitur .q.io. ⁊ vltima huius pmi in qua diſputatur etiam problema ſatis difficile de cōparatione magis ⁊ minꝰ vniuerſaliū in pꝛioritate ⁊ difficultate cognoſcēdi: ſed doc. ſententia ſatꝭ clara eſt. ⁊ videatur altius. 3. diſtin. pmi. q. 2. ⁊ aliqualiter inferius in. 7.

¶ Op. quas tangit ibi de cognitione ſingularis patebunt ifra in. 7. q. 14. ⁊. 15.

¶ Nō ſunt coꝛrectiones in lr̃a notabiles: ſed aduerte ad illud qḋ dicit cōparādo iter ſe ſingularia magis ⁊ minꝰ vniuerſalis: ꝙ ſingulare. viꝫ. magis pus itelligit̄. ⁊ qꝛ videt̄ repugnare his que dicit in pmo loco pallegato. Ad qḋ dices ſic ibi ſoluēdo obiectiōes dicit ad arm factū ex experimento Auic. ⁊c. vel cōſidera altius: qꝛ ſatis dum ⁊ difficile.

¶ Aduerte ꝙ duo notāda icidentalr̃ ibi. Ad finē. q. iducta poſſent aſſignari extra: ſꝫ ē doctria ſingularis. iō legāt̄ ⁊c.

¶ Opiniones extreme in hac materia ſunt thoꝛ. ⁊ alioꝛuꝫ plurium antiquoꝛū aſſeꝛm magis vniuerſale pmo cognoſci ⁊ nominaliū dicentiuꝫ ſingulare eſſe tale. ſcotꝰ videt̄ mem tenere: ſed vt a pncipio notaui multū in his. q. imitatur antiquos ⁊ pblematice icedit.

Circa pmā. q. 2. li. ō naturalitate cognitionis pmoꝛū pncipioꝝ. ⁊ oꝛit̄. t. coꝛi. p. Aduerte pmo ꝙ pncipia pma complexa ſūt in multiplici dr̃ia: vt habet̄ pmo poſterioꝛuꝫ. t. c. 6. ⁊ in libello Boetij de hebdomadibꝰ ad Joānem Diaconū ⁊ alibi ſepe. h. n. videt̄ loqui de ſimplr̃ pmis: vl̄ maxime notis ſaltē ex terminis appꝛehēſis.

¶ Et nō cadit aliqua coꝛrectio in. q. Naꝫ ſententia doc. eſt clara tenēdo partem negatiuam: licꝫ caute exponēdo poſſet affirmatiua teneri ex dictis eius ⁊ aliorum: querantur Albertus. Joannes Jandonus et alij antiqui et moderni hic. vide hunc. 3. diſtin. primi. qōne. 4. ⁊. q. i. ⁊. 3. prologi. et 45. diſtin. 4. q. 3. ⁊. 14. di. 3. ⁊ alibi ſepe vt propoſitum altius eluceſcat.

¶ Ad finē. q. mouet. 8. dubia: ⁊ nō ſoluit: ⁊ totuꝫ poſſet aſſignari extra: ſed qꝛ ſunt notāda ſubtilia ⁊ ſingulariſſima legātur. Et bꝛeuiter ꝓ nūc ad ſingula reſpōdetur ſaluo ſemper melioꝛi iudiciꝰ. ¶ Ad pmū poteſt cōcedi pars affirmatiua: vt pꝫ ex doctrina Aꝝ. 4. metaphyſice. ⁊ huiꝰ. h. ⁊ ſupra. q. 4. ⁊. 3. diſti. pmi. vbi pus. poꝛ enim eſt appꝛehēſio terminoꝛū ꝙ̄ aſſenſus. ¶ Ad illud dcm̄ Auic. pōt dici: ꝙ loqtur de ſcire ipꝛopꝛie. ¶ Ad 2m pōt dici ꝙ eſt itell'ꝯ potis talis aſſenſus licꝫ iſte videat̄ dubius vbiqꝫ in hoc pblemate: vt 3. di. pmi. q. 7. ⁊. 15. q. quolibeti ⁊ alibi ſepe: ſed magis placꝫ ad mētē Aꝝ. ⁊ ſm veritatē illa pars que poꝛ oēm elitōem eē itell'ꝯ potis. ¶ Ad 3m poſſet dici ꝙ ſic licꝫ reſpectu vnius: vt pncipij pncipalr̃: ⁊ reſpectu alterius: vt cōcluſionis ſcđario. veritas eni ſeu euiꝺa pncipij ⁊ cōcluſiōis. vt. 8. diſ. pmi. q. finali: hꝫ iſte nō differūt niſi ſicut pars ⁊ totū. ſed q poneret habitꝰ pncipioꝝ ⁊ ꝯcluſionū eē pncipia foꝛmalia talia alr̃ haberet reſpōdere: ſed tūc dum eſſet de pnꝰ foꝛmali pme adheſiōis huius ⁊ illius: nā puſqꝫ generat̄ talis habitus fit aſſenſus ⁊ adheſio. Si ēt ponat̄ tale pncipium lumē naturale itell'ꝯ: pꝫ qd dcm̄. ¶ Ad 4m poſſet dici ꝙ nō maxime appꝛehēſis: nec etiā adheſionis ſaltē pme: ſꝫ an appꝛehenſiōis vel adheſiōis cōcluſionis diſpoſitiue vel foꝛmalr̃ cōſidera. ¶ Ad qntū pōt dici ꝙ nō iconuenit poſterius eē naturale ⁊ pus liberū ſeu violentū. Exemplū pmi de igne naturalr̃ ꝯburēte cuiꝰ appꝛoximatio ad lignuꝫ neceſſario preſuppoſita eſt mere libera. Exemplū ſecundi ō graui poſito violēter ſurſuꝫ: naturalr̃ tamē moto deoꝛſū. ſed licꝫ hoc ſit ꝓbabilr̃ dcm̄. poſſet tn̄ dici ꝙ vtruqꝫ eſt naturale: licꝫ vario mōꝛ: vt pꝫ ſpeculāti. ¶ Ad 6m pōt concedi ꝙ ſunt diuerſi actus illi gnqꝫ. de qbus loqtur lꝫ nominales alr̄ ſentiāt: ſed an ſint ſimul bona difficultas eſt. ⁊ ſatis ꝓbabilr̃ dr̃ ꝙ ſic maxie loquendo de principio: ſecꝰ ō alijs cōplexis: ſed videt̄ cōmunis ſentētia huius doc. ꝙ nō poſſunt eē plures actus perfecti in itellectu ſil'. poſſet cōcedi foꝛte ꝙ hoc verū eſt ō actibꝰ eiuſdē rōnis: licꝫ etiā de illis ſit difficultas. Breuiter poſſet dici ꝙ hoc maxime veruꝫ eſt de actibus oꝛꝝ diſperatoꝛū: quoꝛuꝫ vnū nō icludiur in alio: nec itell'ꝯ vnius dependet ex itellectu alteriꝰ. modo itell'ꝯ cōplexi hic depēdet ex icōplexi notiꝰ: ⁊ ꝯcluſiōis ex premiſſa. ⁊ ſilr̃ de aſſenſu ⁊c. ſed alia via poſſet ſuſtineri ꝓbabilr̃: cum omne nr̃m itelligere ſit cū cōtinuo ⁊ tempoꝛe vt hꝫ phs in de memoꝛia ⁊ reminiſcētia: nm igr̄ icōueniēs ſi ponātur huius actꝰ oꝛdine quodā tēpoꝛis: licꝫ foꝛte impceplis ꝓpter cōnexionē eoꝛū. Et ꝙ ibi addit doc. quere alibi h ⁊c. vide. q. collationuꝫ: ſed nō ſemꝑ ad ſua: ſꝫ ad alios ſe remittit. vide curioſe ad h Girarduꝫ odonis ſup p ethycoꝛū. lectiōe. ii. q. i. quere ēt ſuper li. de aīa ꝙ̄plures vt expedit. ¶ Ad 7m pōt dici ꝙ delectatio ⁊ doloꝛ. gaudium ⁊ triſtitia ſunt paſſiōes appetitꝰ ſenſitiui ⁊ itellectiui: vt habet videri. io. ethicoꝛū. ⁊ in 3°. huiꝰ. di. 15. preſupponunt: tamē acm cognitiue. vnde. 6. ethycoꝝ. c. 3. Qḋ eſt in mente affirmatio ⁊ negatio hoc in appetitu eſt ꝓſecuꝰ ⁊ fuga. veriꝰ eni dr̃ volūtas cōſentire vel ꝓſeq ꝙ̄ aſſentire. licꝫ doc. iſte in pmo. di. i. q. 3. ponit duplicē aſſenſuꝫ itell'ꝯ ⁊ duplicē voluntatis: ⁊ ſm illa verba poſſet dici hic ꝙ aſſenſus ⁊ delectatio ſunt in codē. puta in volūtate: licꝫ nō in itellectu: niſi idence. ¶ Ad 8m facilis eſt ſolutio: qꝛ aſſenſus eſt veritatis cōplexe ſolū que habꝫ eſſe in cōpoſitiōe: ⁊ diſiōe: vel ſic icōplexe: nō tamē vt talis. de quo vide infra in. 6. q. 3. vbi fere oīa iſta duapoſſunt ſolui in mirabili digreſſu quē fac vltra igeniū dicā ne angelicū: ſaltē certe hūanū. vide ibi. plura alia hic tāget lectoꝛ curioſus.

Sequitur q. 2. de cā difficultatis cognoſcēdi itell'ꝯ creati. t. c. 2. poſt cuiꝰ argumēta ad partes mouet. 3. de cognitiōe ſubſtātiaꝝ ſeparatarū ab itellectu viatoꝛis. t. c. 3. quā pus ſoluit ꝙ̄ ſcđaꝫ: qḋ ſepe accit i doctrina huiꝰ. vbi ſolō vniꝰ. q. depēdet ex alia: vel qn̄ vna eſt generalioꝛ ꝙ̄ alia. vbi aduerte ꝙ quāuis cōiter ponit̄ in pnꝰ illius. 2. q. Juxta hoc ⁊c. bene tamen abſolute poneretur. Queritur ⁊c. Jn principio vero. 3. congrue ponitur. Juxta hoc queritur ⁊c.

¶ Ubi pmo aduerte ꝙ poſt argumentū pmū in oppoſitū illius. 3. q. aſſignatur quoddā extra qḋ ſic icipit. Jtē de itelligibilitate dei ⁊c. ⁊ durat vſqꝫ ibi. Reſpōdetur ad qōneꝫ ⁊c. ſed lr̃a bona eſt per totum.

¶ Op. in hac. q. antiquoꝛū querātur apud Auer. 3° de anīa. cm̄. 36. ⁊ op. quā tangit doc. in pnꝰ eſt maxie Tho. in. 3. pte q. ii. ⁊ pma parte. q. 12. ⁊. 85. ⁊. 2. 2. q. 18. ⁊ in ꝯmēto li. de cauſis. ⁊ alibi ſepe queratur.

¶ Sentētia doc. in. q. clara eſt: ſed vide ad h eū. 3. di. p. q. i. ⁊. 3. ⁊. i. ⁊. 3. q. ꝓlogi. ⁊ i quolibeto. q. 14. ⁊ alibi ſepe: ⁊ pōdera eius pceſſum opme hic.

¶ Jnfra ibi. Jtē. 9. metaphy. c. vltimo ⁊c. vſqꝫ ibi. Jteꝫ eſſe imediate ⁊c. ponit̄ extra in aliqbus.

¶ Jtem ifra ibi. Jtē Augꝰ. ad nebridiū ⁊c. vſqꝫ ibi. Jteꝫ de itentiōibus ſcđis. ⁊ aſſignatur extra.

¶ Et iferius ibi tāgit allegādo Thomā: licꝫ nō habeat̄ cōmuniter in oꝛiginalibus cū dicit. Jtē aliqādo dicit Thomas ⁊c. quere. i. parte. q. 16. ⁊. 6. metaphyce. ⁊ in. q. de veritate. ⁊ pmo ꝯtra gentiles. Eſt etiā op. Egidij quolibeto. 4. q. io. quere in Henr.

¶ Jbidem parū poſt aſſignat̄ ab aliqbus ꝓ extra illa littera. Rñō vniuerſale ⁊c. vſqꝫ illuc. Ad illud ergo de pꝛopoꝛtione: que tamen ſatis ſingularis ⁊ bona ē: quare legat̄.

¶ Cōſequenter ifra: vbi ad mentē ꝓpꝛiā ſoluit. q. applicando gradus cognitōis ſenſitiue ad itellectiuā dicens ꝙ pri/

ma que eſt ītuitiua nō eſt poſſis in via in intellectu ꝛc. Ad/ uerte q caute iſtud ītelligendū eſt ꝑpter ea q̄ hꝫ in.3.diſt. ꝑmi.q.4.ꝛ.45.di.4.ꝛ.3.di.ꝑ.ꝛ.14.q.quolibeti: ꝛ īfra ī hac q.parū poſt: ſed loquēdo de potētia nāli in attingēdo: ꝛ de ſubſtātijs ſeꝑatis d̄ qbus nūc ē ſermo.vm ē qđ dicit. ſi aūt vl'ius loquat̄ exponatur caſte: q2 illa vl'is vr̄ ſimpl'r falſa. nulla potētia reſeruās ſpēȝ ꝛc.expone ḡ de ītell'u viatoris vl' vbi ſpēs ē cōcā vbicūqꝫ: ſed tota illa lr̄a. Notādūȝ q in ſenſu ꝛc.vſqꝫ illuc. Ad arm in om ꝛc.vr̄ extra.q2 īfra ibi. Ad plenioꝛē igr̄ ſolōnē ꝛc.habet̄ tota.ꝛ meli9 ad mēte doc.q̄re hec lr̄a eſt ſupflua niſi q p̄io ponūtur.6.gradus.ꝛ.2o.4.q̄ re vtraqꝫ ſaluetur ſi placet.

¶ Infra ſoluēdo arm poſt om ꝑncipale ibi. Al'r poſſꝫ dici ꝛc. vſqꝫ illuc. Al'r dr̄ q ītelligit̄ ꝛc.aſſignat̄ ab aliqb9 extra.

¶ Aduerte ꝯn̄r ad ea que dicit īfra in replicis ꝛ ſolōnib9 ea rum ſoluēdo arta ꝑme op.in.q.vbi tāgit de vniuocatione ꝛ equocatiōe entis ꝛ ei9 analo9: nā oīa ꝑblematice īterptan da ſunt.īfra vo ī.4.veritas rei appebit.ꝛ ſil'r qđ ibi dicit d̄ ſpē ſube eodē mō ītelligendū ē.vnde negātes vniuocatio nē entis habēt cōcedere ſubam per ꝑpriā ſpēm ītelligi: vt vt pꝫ h̄ ꝛ alibi apud iſtū efficaciter.

¶ Alias replicas quas ibi nō ſoluit.ſolue ſic. Ad.3.viꝫ. ne/ gādo ꝯn̄aꝫ. Et ſi īferat̄ ē actu ēs.ergo actu ītelligibile. ad/ huc negat̄ ꝯn̄a: q2 ne dū ens: ſed modos eius vel paſſiōes modificāt alij modi eiuſdē: vel al'r q h̄ ē multiplex ē actu ītell'ibile referēdo actū ad ētitatē vl' ad ītelligibilitatē vl' 3o.ꝛ meli9 ꝯcedit̄ ꝯn̄a ꝛ ꝯn̄s abſolute loquēdo.lꝫ non q̄ ad nos: ſicut exponit̄ cōiter illđ.vnūqđqꝫ ſic ſe hꝫ ad eē ꝛc.di/ ſio eni ītelligibilis per actū ꝛ potētiā ē tm̄ audiēda ſꝫ mo/ dum nr̄e cognitōis.vn̄ materia ꝑma eſt ita ꝑportionaliter actu ītelligibile ſicut ītelligē9.vt pꝫ.3.di.2.q.finali. Qđ in/ fert̄ d̄ ſingularibus ꝛ coꝛpoꝛalib9: totū vez eſt. ¶ Ad au9 pꝫ.3.di.ꝑmi.q.7.qđ dđꝫ. Qđ vltimo īfert̄ forte ꝯcedi poſſꝫ ex nā poc preter ꝯtin̄ de qbus eſt ſpālis difficultas.ꝛ ꝑmū ens qđ nō cadit ſub obo motiuo natural'r attigibili.

¶ Infra ibi. Ad plenioꝛē igit̄ ſolutionē ꝛc. Nota ſingularīſ ſime illum proceſſuꝫ ꝛ maxime de cognitiōe ſube.q2 nulli bi ita bene ſicut hic declaratur fere.

¶ Ad duas īſtantias ad finē ſolutionis q̄s nō ſoluit.vbi di cit ſtude.lꝫ dicant̄ additio ab aliqbus. bone tm̄ ſunt.iō le/ gātur ꝛ ſoluūtur ſic. Ad pm negat̄ q īfert̄.ē.n.nūc īpedimē tuꝫ qđ nō erit in p̄ria: nec pro ſtatu nāe īſtitute fuit: nec ex nā poc.vt.3.di.ꝑmi.ꝛ.3.diſ.2.ꝛ.14.q.quolibeti.ꝛ.1.q. ꝑlo.ꝛ alibi ſepe hꝫ. Cōcedo eniꝫ capacitatē paſſiuā. ſꝫ nego attin gentiaꝫ ꝛ actiuā cauſalitateꝫ pro ſtatu iſto reu ſpēi ſube. ſu/ ſtinēdo opi.hui9.ꝛ licꝫ ſuba ſit cātiua ſpēi partial'r nūc nō tm̄ reliq cā ꝯcurrit necārio reqſita.vt ī locis pallegatī hꝫ.

¶ Ad aliud tāget īfra.q.14.ꝛ.15.7.pōt eni vtrūqꝫ dari ꝑba bil'r vel q per ſpēm ꝑpriā: vel q per ſpēꝫ īferioꝛis ſenſibi lis ꝑ.vide.3.di.ꝑ.q.6.vbi vr̄ ſuſtinere ꝑmuꝫ mēbrū licꝫ ar/ guitiue.qcqd tenebis.dic ꝯn̄r.

Sequuntur 4.5.ꝛ.6.q.que ſunt depēdētes de ſta tu cāꝫ ꝛ effectuū ꝛ cogſcibilitate in/ finiti ꝛ poſſibilitate eius.t.c.25.ꝛ.13. ideo p̄us mouentur oēs: ꝛ arguit̄ ad partes q̄ aliq earū ſoluat̄.vbi aduerte q ſcđa earū nō hꝫ locū determinatū in textu: ſed īcidental'r mouetur: vel q̄ratur ei9 fūdamētuꝫ ī lr̄a.t.c.6.ꝛ ſeqntib9.

¶ Ibi poſt om.3.q. Cōtra qđ poteſt virtus īferioꝛ ꝛc.vſqꝫ il/ luc. Hic eſt notādū in generali ꝛc.videt̄ eē extra.

¶ Cōſequēter īfra ibi.īfinituꝫ etiā in actu ē difficile vitare ꝛc.vſqꝫ illuc. Infinituꝫ negatiue ꝛc.ponit̄ ab aliqb9 ex.lr̄a tamē tota ſubtilis ꝛ bona.quare legatur.

¶ Qđ ibi tāgitur de īfinitate aiarū. vide.1.di.2.q.3. reſolo/ nē opme.lꝫ bn̄ h̄ ſoluat̄.ꝛ ſingulariſſime ꝛ īfra itex ī hac.q.

¶ Qđ ſequit̄ d̄ ꝑceſſu in īfinitū in ſpēb9 vide di.44.ꝑ.ꝛ.13. di.tertij.ſed q̄re alios ibi ꝛ alibi: ꝛ ſpecial'r herueū britonē quoli.1.q.12.ꝛ Frā.Ma.di.43.ꝑ.cōflat9: ꝛ ochā atqꝫ alios antiquos ꝛ modernos: ſꝫ doc.h̄ vr̄ ꝑblematice loq: q2 mā altioꝛis negocij ē vt a ꝑn9 notaui. videātur doc.ſup.3.ꝛ.8. phy.ꝛ calculatoꝛ ꝛ alij ſophiſte: nā mā iſta multuꝫ ītricata eſt.vide.2.di.2.q.9.pl'a ad ꝑpoſitum.

¶ Premittit doc.quādā generalē ſolōneꝫ: ſiue ꝑam'la ꝛ do/ cumēta cōia ad has.3.q.vel ſaltē ad duas ꝑmas ab io loco h̄ eſt notādū ꝛc.vſqꝫ ibi.per h̄ ad ꝑmā.q.vbi ſentētia ſatis clara ē applicādo diſtinctōeꝫ quaꝫ facit a ꝑncipio ſolōnis de īfinito reſoluto per cōcluſiones.

¶ Cōſequēter anteq̄ ſoluat argumēta ꝑncipalia 2e reſpō/ det ad ꝑmā.vbi ſn̄ia doc.eſt clara.

¶ Ibidē ad finē ſolōnū ꝑncipaliū aduerte ad duas īſtāti/ as q̄s nō ſoluit.ſolo ꝑme pꝫ ex dictis ſm diuerſas op.in ſo lutiōe gn̄ali ſupra.ſolo ſcđe pꝫ īfra ſoluēdo argumēta ꝑn/ cipalia ſcđe.q.querātur ibi.ꝛ applicētur.

¶ Aduerte q tota illa lr̄a ꝑ amplioꝛi ſolōne iſti9.q.ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad aliud q̄ſitū ꝛc.aſſignat̄ ex vel additio ab aliqb9: ſꝫ ē notabilis.ꝛ ad mēteꝫ doc.vide.2.di.ꝑ.q.1.ꝛ in tractatu d̄ ꝑ ꝑn9 ꝛ in theoꝛematib9 ea que faciūt ad ſolōnē iſtā totaꝫ: ibi in aliqb9 originalib9 ponūtur a.b.c. denotādo ꝑpōnes in illa rōne oīuꝫ cāꝫ mediaꝫ ꝛc. ſꝫ nō ſunt necāria. iō ꝛc.

¶ Infra anteq̄ ſoluat arta ꝑncipalia.2.q.omiſit duas repli cas ſiue obōnes ad q̄s ī foꝛa nō rn̄det ad finē.vꝫ. additōis ꝑdicte. Ad q̄s pōt dici facil'r. Ad ꝑmā cū argr̄. Itē ꝛ ī oꝛdi/ ne ꝑ accn̄s ꝛc.negatur qđ īfertur cui9 declarao pꝫ ex his q̄ tacta ſunt ſupra.q.4.ꝛ.6.ꝑ.li. Ad aliud pꝫ ibidem.

¶ Illa lr̄a q̄ ſeqtur. Ad aliđ dcm̄ eſt ſupra.poſſet referri ad replicā ꝑmaꝫ illaꝫ duarū dictarū: vel ad ambas. Sꝫ me/ lius eſt addere: vt cōiter oꝛiginalia coꝛrecta habēt. Ad ali/ ud queſitū dcm̄ eſt ꝛc.ꝛ dꝫ referri ad.2.q.haꝫ triū.ei9 ſolo pꝫ ex his q̄ dcā ſunt ſupra in gn̄ali de īfinito.ꝛ ſeqtur ad ar gumēta ei9 ꝑncipalia ſpl'ones.ibi. Ad pm ꝑncipale ꝛc.

¶ Infra ibidē aſſignat̄ qđdā extra ab aliqbus ab illo loco. Cōtra. Cōment.dicit ꝛc.vſqꝫ illuc. Ad aliud de linea ꝛc.lr̄a tamē ſingularis ꝛ ſubtilis.q̄re ꝛc.

¶ Ibidē parū poſt.ibi. Dōm al'r.vbi ſeqtur q nulla diffini tio ꝛc.vſqꝫ ibi. Sed q2 eſt linee recte.illa verba aſſignant̄ extra.ſed ſunt optima.vt.8.di.ꝑ.q.2.hꝫ iſte.

¶ Illa lr̄a q̄ ſeqtur īfra ibi. Cōfirmat̄ 2a rn̄ſio ad rōnem de aiab9 ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad aliud q illa ꝑpō ꝛc.vr̄ additio: ſed bn̄ valeret ſupra in ſolutiōe gn̄ali. vbi ponitur illa rn̄ſio ſcđa poſt ipſam.h̄ vo hꝫ locū quodāmō īcidētal'r ꝑpter ſolōnē 4.ꝑncipalis: ſꝫ ſi placuerit lectoꝛi legat̄ vbi ſupra. notabi/ lis eni doctrina ꝛ ſingularis eſt.

¶ Infra in illa rn̄ſiōe. Ad aliđ q ia ꝑpō q īpoſe ꝛc. q ſeqt̄ ibi: q2 cū in quolibꝫ diſo eē ſtat ꝛc.vſqꝫ ibi. Ad formā ḡ arn ꝛc.aſſignat̄ additio vel extra: ſꝫ ſingularis ꝛ difficil'. Totū ꝑceſſū i9 rn̄ſiōis vide curioſe.2.d.2.q.9.ī ſol.2.ꝑncipalis.

¶ Cōſeqnter īfra īmetc an̄ ſolōnē.3.q.ē notabil'reca quā nō ſoluit ibi. Contra totā rn̄ſionē ꝛc. poſſꝫ fieri vis in an̄te an diſio ſit gn̄atio: ſed ipſo ꝯceſſo negat̄ ꝯn̄a loquēdo de actu ſubſiſtēdi: licꝫ nō exn̄di vel īexn̄di īfinit9 aut actu'is: negat̄ de ſimul ſubſiſtētibus maxime ſaltē per locuꝫ extrinſecū de hoc īfra magis.8.lib.huius.

¶ An aūt ītelligitur de ptib9 ſm foꝛmaꝫ.ꝛ non ſm mām. ꝛ an exn̄tia conueniat illis idn̄ter.ꝛ an vna exn̄tia actu'is oīum partiū ꝛ totius.cōſidera.

¶ Rn̄ſiōes q̄ſdā q̄s ibi īpugnat de diſione ꝯtinui. vꝫ. Ro gerij bachonis.ꝛ alioꝛū.vide in.2.vbi ſupra.ſ.di.2.q.9.vbi

¶ Cōſeqnter ſoluēdo.3.q.ꝑncipaleꝫ.ꝑ po op. (quotant̄. tho9 ad.q.ꝛ ad arta ꝑncipalia ꝯr: quā quere.1.pte.q.12.ꝛ.86. ꝛ in.3.pte.q.10.ꝛ alibi ꝑl'ies.cui9 motiua īducit ꝛ īpugnat.ꝛ ꝯn̄r ſolōnes ei9 ad argumēta ꝑncipalia.deīde op. ꝑpaꝫ por. ibi. Ad.q.ꝛc. Et lꝫ qdā conātur ſoluere motiua doc.h̄ con tra Thomā ꝛ alibi.ſi tamē equus moderatoꝛ erit videbit

cos lit⁹ araſſe. Cõfirmabis igr̃ ⁊ replicabis vbiq;. Et ad ꝓpoſitũ. 3. di. p̃. ⁊. z. ⁊. 14. q. quolibeti. ⁊ alibi ſepe h̃ videãtur. ⁊ ſup ꝑ phyſicoꝝ cõmuniter.

¶ Snia doc. clara ẽ applicãdo ſꝫ m̃ltiplicẽ acceptiõem ĩfinitatis ꝯnes rñſiuas. ⁊ i fine. vbi ſe remittit q̃dã li. hñt. q. 4. h⁹. q̃dã. 8. q̃dã. 9. ſꝫ in oĩb⁹ ill' locis poterit q̃dã mõ repiri: ꝓfũde tñ i. z. di. i. q. 3. ⁊ di. 6. q. i. ⁊. i. reportatõũ di. 43. ⁊ i ſ̃rã. i ꝑ ꝯſla. di. 3. q. ii. videb ꝺ itelli^{te} ꝯdicto^{r} ⁊ ipoſiuꝫ. Ur in fine deteriare ſe de ipoſſi^{te} ĩfiniti i actu i m̃lti^{ne}: lꝫ ꝑ to^{m} vr̃ ꝓblema. vbi ſupra notaui igrat' ſolõnes pncipaliuꝫ rationũ notabis ſingulariſſime.

¶ Jnfra ibi. Uñ magis vr̃ ad itẽtiõeꝫ ph̃i. vſq; ad fineꝫ. q. vl' ſaltẽ vſq; illuc. Nõn^{m} ⁊c̃. aſſignat' ex̃ vl' addi⁹ ab aliq̃b⁹. ꝑclara tñ doctria ẽ: ſꝫ illa lr̃a. Nõn^{m} q̃ ĩfinitũ ꝯrie ⁊c̃. vſq; ibi ĩcluſiue hoĩeꝫ irrõnalẽ. ponit' varie in oꝛigialib⁹ i diuerſis locis in ſolõne. i aliq̃b⁹ poſt illã lr̃aꝫ in. q. 4. h⁹ i aliq̃b⁹ i fine: vt poſuim⁹: ſꝫ quõcũq; lr̃a ẽ optima.

¶ Oz ibi tãgit' ꝺ itellectiõe aĩe xp̃i. vide. 14. di. 3. vbi pl'a ad ꝓpo^{m} ꝯueniẽtia. ⁊ ſil'r. 13. di. 3. ⁊ alibi plerũq; apð iſtũ ⁊ a^{os}.

Jrca vnicã. q. 3. li. ꝺ ꝑdicatiõe ⁊ mõ ꝑdicãdi geneꝝ ꝺ ꝺr̃ia. t. c. io. aduertẽdũ q̃ ſnia doc. ibi clara ẽ. ⁊ nõ occurrũt coꝛrectões in lr̃a. vbi tñ ſcire debes q̃ alie due q̃ſti^{lc} q̃s ant. a. mouet h̃ de imo^{b⁹}. vꝫ. ⁊ de iſtãti ſunt du^{a} lr̃alia maxĩe illa de iſtãti quã hꝫ doc. in. z. di. z. q. z. icidẽtaliter aliã vero collegit hinc ĩde vt pꝫ.

¶ Jnfra ſoluẽdo. z. pncipale ẽ q̃dã replica quã ñ ſoluit ibi Cõtra. ꝓbat ibi ꝺm̃ratõeꝫ ⁊c̃. Ad quã põt dici q̃ dato aſſũpto ⁊ illato. ita q̃ ne dũ loq̃t' de ꝯne. ſꝫ ẽt de p̃miſſis ꝑ ſe. ñ tñ ſeq̃t' q̃ ꝓpõ nõ ꝑ ſe ſit nõ necia. imo ẽ ꝯñs cũ necariũ ſit i plus: vt pꝫ ꝑ poſterioꝝ. loq̃t' g̃ ibi de ꝑ accñs ꝓpe cui⁹ aſſignat tres modos. t. c. 35. nõ autẽ de ꝑ accñs trãſũptiue q̃ ẽ extraneuꝫ. ꝑmo elenchoꝝ. ⁊ alibi ſepe.

¶ Oz ibi tãgitur ꝺ duplici abſtractõe ⁊ ꝯcretiõe. poſſet hr̃e iſtãtias ex dictis ei⁹ ſup ꝑoꝛphi⁹ q. i^{a} vtꝝ gen⁹ ve ꝑdicet' ꝺ ſpẽ ĩfini^{tis}: ſꝫ ſup illo loco copioſe h̃ tractaui. q̃re. ſil'r. 5. diſ. ꝑ. q. i. ⁊ alibi pꝫ ꝺ gradib⁹ abſtractiõuꝫ. vbi ibidẽ notaui: q̃re Jo. Jandonũ h̃. ⁊ vide noiales ⁊ alios ãtiq̃s ⁊ ĩfra in. 7. b⁹. pl'a ad h̃ notãda hñr. ⁊ ſup ꝑ poſte. ⁊ alibi ſepe igrant'.

Jrca .i. q. 4. li. de vniuocatiõe ẽtis. t. c. z. q̃ magne diffi^{tis} ⁊ ãbiguitatis apð antiquos ⁊ modernos ẽ. Aduerte q̃l'r ꝓbabil'r oſtẽdit mo^{m} ſuſtinẽdi ⁊ vniuocatiõeꝫ ſm Aui. ⁊ analogiã ſm ꝯmẽ. ⁊ alios: ſeu equocatõeꝫ logice loquẽdo. ⁊ nõ deteriauit ſe expſe h̃ pp cãs q̃s aſſignaui a pn⁹ i ꝑ vo ſniaꝝ di. 3. ⁊. 8. ſe deteriauit. Quere op. ãtiq̃rũ ⁊ moꝺernoꝝ h̃: vtpote Rabi mo. Alberti. Tho. Hen. noialiũ. ⁊ ſup ſnias. ⁊ i h̃. 4. ⁊ alibi pl'ies. Qual'r ãt ſit logice equocũ. ⁊ me^{cc} trãſcẽ^{z} licꝫ nõ ꝑdica^{r} vniuocũ. ⁊ q̃l'r ar^{ta} doc. ꝑ ⁊ ꝯ. debeãt iterptari ⁊ ꝯcoꝛdia iduci. alias ſup. q. 4. añꝑdi^{r} h⁹ copioſe notaui videãtur oĩa ibi. fere eodẽ mõ h̃. ⁊ i i^{a}. q. ſentit: ſꝫ h̃ ñ ꝺbẽt mo^{re} aliquẽ ad iferẽdũ ꝯdictõeꝫ i dictis h⁹:

¶ Jn aliq̃b⁹ oꝛigialib⁹ ad fine. q. ponũt' (vt ſupra notaui. ſolões ar^{r} poſt o^{m}. q. oꝛdiate ſic. Qui vl't tenere ẽs eẽ vniuocũ ꝺre põt ad ar^{ta} pncipalia. ſcã i o^{m} ꝑ hũc mo^{m}: Ad illud ꝑoꝛphyrij. ſi q̃s oĩa ẽtia vocet ⁊c̃. R̃no. ſic equoca⁹ ꝺr̃ ⁊c̃. ⁊ ſic bñ valerẽt: lꝫ aliq to^{m} vſq; ad fine ꝺñt ex. in aliq̃b⁹ vo ĩme^{te} addũt ſingule ad ſinglas. Eligat lectoꝛ q̃ð voluerit.

¶ Jnter argumenta añ oppoſituꝫ ponũtur duo in aliq̃bus que in alijs nõ habẽtur nec ſolões ad ipſa. ꝑmuꝫ ibi. Jteꝫ diuiſum ⁊c̃. z^{m}. ibi. Jtem ſi ens ⁊c̃. que tñ facil'r ſoluũtur tenendo aliã viam. ⁊ in predi^{to} vbi ſupra ſoluuntur.

¶ Jnfra ibi. Ad. q. iſtam ⁊c̃. vſq; illuc. Jn iſta. q. ⁊c̃. aſſignat' cõiter additio ſatis tamẽ ad ꝓpoſitũ bona lr̃a ẽ. op. quã ibi tangit q̃re in antiq̃s hic ⁊ alibi.

¶ Cõſeq̃nter infra arguẽdo ꝓ op. Auic. ponit' quedã additio in aliq̃bus oꝛiginalib⁹ ibi. Notandũ q̃ illud ar^{m} ꝺ obiectu itellectus ⁊c̃. vſq; ibi incluſiue. ⁊ ſic nugatio ⁊ ꝓceſſus in ĩfinitũ. Et ſeq̃tur imediate in aliq̃bus oꝛiginalibus. Notãduꝫ q̃ ſi ſit ſermo de re ⁊c̃. vſq; ibi icluſiue: ſꝫ oĩo in nullo gñe ſunt. ⁊ totũ aſſignat' ex. Ad finẽ tñ. q. huius illud ſcðꝫ notandũ in alijs oꝛiginalib⁹ ſituat'. ⁊ ſatis bñ q: ex hoc inſertur determiatio inten^{ts} doc. in. q. Nã licꝫ ꝓbabiliter ſuſtinet vtrãq; viã. magis tñ Aui. vt in ſili ſupra. q. i. ꝑ. h⁹. diſputauit: fauet nãq; aui. iter ph̃os vbiq; niſi ſit ꝯ fidẽ. ⁊ Auguſtino iter doc. catholicos. ⁊ Paulo iter apl'os. ⁊ Joãni iter euãgeliſtas. ⁊ nimiꝝ: q: teſte boe⁹ oĩs ſilitudo appe^{ta} ẽ.

¶ Jnfra ibi. Ad h̃ põt dici q̃ poꝛphy. ⁊c̃. vſq; ibi. Jtẽ ẽt gña ꝑma ⁊c̃. ꝺr̃ addi⁹: ſꝫ bõa. vbi aduerte in ꝑ^{a} iſtaꝝ triũ rñſionũ q̃l'r caute expõatur ẽs eẽ vl'e. ꝓpea q̃ hꝫ. z5. ꝺ. ꝑ. reportationũ ⁊ alibi ſepe. i. z. rñſiõe vr̃ fũdari op. Bõeti. i 3^{a} vo modus ꝺði ſ̃rã. in ꝓlo. conflat⁹. q. ii. q̃s oẽs coloꝛãbis ⁊ defendes cõtra loquentes.

¶ Cõſeq̃nter ibi. Ad iſtud ar^{m} ſunt q̃tuoꝛ rñſiões. vſq; ibi. Jtẽ nũq̃ã diffõ eẽt ſine nugatiõe ⁊c̃. põitur to^{m} ex vl' additio. ſed lr̃a valde ſingularis eſt. iõ ⁊c̃.

¶ Jnfra ẽt ibi. rño maioꝛ ſic itelligit' ⁊c̃. vſq; ibi. Ad q̃õneꝫ ⁊c̃. ꝺr̃ ex: ſꝫ nõbis q̃ in tota hac diſputatõe ꝯ op. Aui. vt oſtẽdãtur ar^{ta} nõ valere. addidit doc. rñſiões ĩme^{te} vl' in margine: vñ ꝺñr ex: vl' i lr̃a foꝛmal'r: ⁊ poſtmodũ aſſignate ſũt: vt ſupra. Effica^{m} tñ ſũt: q̃re defende eas. ⁊ licꝫ m̃lti conãt' ifrigere ipſas. ⁊ ſil'r ſatiſfacere ar^{tis} ad o^{m}. tu tñ aſſume gladiũ ſolertie ſcotice. ⁊ ſcutũ ſincere v̄itatis ariſtotelice ⁊ clipeos ꝯfringes ⁊ capras diſp̃des ⁊ garulos diſſipabis loq̃ntes. ⁊ auerroyſtaꝝ vmbroſas euelles frõdes.

¶ Snia doc. ibi. Ad q̃õnẽ ꝯcedo ⁊c̃. expõat' vt dixi p⁹us. ⁊ ꝺclaraui vbi ſupra notaui ſatis copioſe. Jntẽdit. n. pci^{e} oſtẽdere q̃l'r ſm imagiatõeꝫ ãtiq̃rũ ſuſtineri poſſit ẽtis analo^{a} vl' equo⁹. ñ q̃ h̃ ſuſtiere velit niſi fiat ſmo ꝺ vni^{nc} ꝑdi^{li} ꝓprie logica. Uñ 3^{m} ar^{m} ꝓ Auic. remãet iſolutũ in q̃ ſe fũdat vbiq; ꝺ alie^{te} ⁊ neutrali^{te} ꝯcept⁹. ꝺ q̃ ẽ certi^{do} ⁊c̃. q̃re illam viã cõſeq̃ter ꝓuect⁹ iſecut⁹ ẽ. vlterioꝛ decl'atio hoꝛuꝫ: q: nimis ꝓlixa h̃. q̃ratur vbi ſupra. ⁊ dimittat' lectoꝛi ſubtili.

¶ Oz i hac. q. ⁊ ſupra. q. i. ꝑ. li. tetigit ꝺ ꝑdicatõe ẽtis ꝺ oĩb⁹ i q̃d cũ accipiũtur vt q̃d. hꝫ videri m̃ltũ ꝓfũde: q: valde ſingulare. ⁊ obones i ꝯriũ alibi ex dictis ei⁹ ſolui. vl' al'r ꝺclãdo ꝯſeq̃ẽter dic.

Sequitur q. z. ꝺ idẽtitate ẽtis ⁊ vni⁹. t. c. 3. q̃ ẽt nõbil' ẽ difficil'. ⁊ valde ſubtil' vt pꝫ. ⁊ magne altercatõis iter opinãtes ãtiq̃s ⁊ modernos. i q̃ doc. ẽt ꝓblematice ice^{r} ſuſtinẽdo ꝓbabil'r viã Aui. ⁊ oppoſitã q̃ vr̃ auerr. lꝫ dimiute. q̃re cũ i h̃. 4. ꝯm̃t. 3. ⁊. io. h⁹. ꝯm̃. 8. Addu^{r} g̃ ꝑ rões ꝓ Aui. ⁊ adiũgit eua^{nce}. ⁊ add' replicas: ⁊ ſuſtinẽdo ei⁹ op. ſolu^{r} pncipalia poſt o^{m}. dciũ ar^{t} ꝯ ipꝫ. ⁊ ſuſtinẽdo oppo^{m} op. ei⁹ ſoluit pncipalia añ o^{m}. Cõſeq̃nter rñdet ad i^{a} ar^{ta} ſcã ꝯ Aui. ⁊ addit duas rões foꝛtioꝛes. demũ rñdet ad q̃ſitũ q̃dã mode^{do}: ſꝫ ꝺclinãdo ad op. Aui. ⁊ iteꝝ reſumit ar^{ta} p⁹o^{m}. ⁊ ſolu^{r} ⁊ ꝺclat pl'cb^{e}. ⁊ i⁹ vltia ar^{ta} ꝯ aui. ſcã ſoluit. i q̃ to⁹ ꝓceſſu ſõti^{me} vtrãq; viã ſuſtiet. ſꝫ magis Aui. vlteri⁹ reſolõnẽ. q. reduc' ad. 4. dubia pncipalia in q̃b⁹ ſe dilatat.

¶ Lr̃a tõ vſq; ibi. Oz^{m} ad p^{m} ⁊c̃. ẽ ſatl bñ oꝛdiata ⁊ coꝛrecta

¶ Op. pl'inꝫ h̃ currũt: vt ſtoycoꝝ pycta (⁊ total'r legẽda. goꝛe ⁊ p'lonis ⁊ Alber. ⁊ Tho. i. ꝑ. q. ii. q̃s q̃re vt ſcis.

¶ Aduerte ad illã remiſſiõeꝫ. ibi. Oz^{m} ad p^{m} ſit vt hẽs ſupra ⁊c̃. põt referri ad ea q̃ p̃miſit i hac. q. ꝓ Aui. ar^{do}. ⁊ aliq li. ñ hñt. q. z. ⁊ bñ. vl' ſi addat'. dic q̃ to^{m} ſeq̃ns ẽ tãq; addi⁹. q. pncipali. ⁊ q̃ ibi addi^{r}. nõ i ſũma. itellige ſic. h̃ ẽ nõ ſũma^{r} ex pl'ib⁹ ibi dictis i arguẽdo ⁊c̃. vl' fõte remittit ſe ad ſũ^{as} hen. ad quã ſepe nuñ recurrit i hac me^{ca}. ⁊ alibi. q̃re ſi voluer. ⁊

¶ Jnfra ibi. q̃ dicat' ꝑuatie ⁊c̃. vſq; illuc. ꝺ z^{o} ⁊c̃. (dic ꝯñr. poſſꝫ aſſignari ex: ſꝫ po^{to} q̃ ſit ꝺ lr̃a facil'r ſolu^{r} ex dcis. ꝑ dictũ Ap. q̃ lo⁹ cõcõi⁹ vl' ꝯno^{ie} nõ foꝛmal'r vl' al'r q̃ acci^{r} m'r

titudinē ⁊ īdiſibile ꝑ ſubſtrato: vt pꝫ ī expōne ꝯme. ibidē. vm. n. ē. ꝙ vnitas īportat ꝓuatōeꝫ vl' negatōꝫ: ſꝫ ñ pcip. nc et poſitim qð ē formaēs. ſilr dicatˀ ad dcꝫ aui. ⁊ grā duᵃ lralia.

¶ Qð oñr hꝫ īferiˀ iˀ. d. zᵒ ſic et vˀ ſcˀ (io. i a. a. vˀ ꝟ opme hr. i. iˀ. ipa mlti. ⁊c. pt ſolui tom ſuſtiᵒ pte pᵃm ꝙ loˀ. ax. ⁊ ēt aui. ð vno vt ē paᵒ diſᵃ ⁊ ñ vnica. pᵒ vo ps pt iteˀ ð paᶜ vnica. vi ſcir ðbes ꝙ p tom ad vtrāq₃ pte īgēioſe ꝓbabilia adduˀ ēt ſolᵈᵒ ꝟ duᵃ. ſꝫ elige fortirᵃ.

¶ Ibidē i. vbi dˀ. Nō pm arᵍ ꝯ hāc op. ⁊c. qlr mouet qðdā dum ꝙ ñ ſoluˀ. Ad qð poſſꝫ ꝓbabilr dˀ. ꝙ ſic. ⁊ ꝙ vnitas fūtᵃ i aīa ñ ē ð gñe q̄titˀ ꝫ qſdā vl' dato ꝙ ſic. ñ ſeˀ ꝙ fˀ diſibil vl' exteſa: qꝛ tm̄ ꝑ ſe q̄titaᵇᵒ ꝯueiūt hꝫ paᶜᵒ: ñ āt reductiue ētibˀ i pdiˀ q̄tiᵗᵘˢ. vide ſinmᵉ z4. d. p. reꝑtatōuꝫ. ⁊ ſup pdiˀ ⁊ aliˀ hūc ⁊ alios copioſe ꝟ: ⁊ aduerte nōnter ad ðteriatōꝫ idn̄te eiˀ i ſoᶜ 3ᵘ dubꝫ pnᵗᵘˢ ⁊. 4. qꝛ ñ vl'garia: ſꝫ valde ſecreta ⁊ ſbtilia adduˀ: lꝫ ꝓbleᶜᶜ. īferiˀ āt ðteriat ſe magl ad op. aliā excuſādo. tñ opmᵉ auic.

¶ Aduerte iˀ i ſoᶜ. 3. dubꝫ. vˀ allegat hen. ð gā. ꝙ (qr ⁊c. id hꝫ i. q. ð ſimᵗᵉ dei. qre i ſūᵃ. ⁊ aliq̄lr qᵗᵒ. 4ᵒ. q. 5. ⁊. 6. vˀ aliq̄

¶ Infra iˀ. ð iſta ꝯtiᵗᵃ vnitia ⁊ diā (nōnda ad ꝑpom hꝫ. ꝯteˀ qre. id pt qri apð ātigores: vtpote Uua. ⁊ alios: ſꝫ apð iſtū hr. 8. d. p. ⁊ i plo. reꝑtatōuꝫ. ⁊. 5. q. qᵃ ⁊ aliˀ ſepe. i. ēt i hac meᶜᵃ i. 7. ⁊. 8. tāgit idē.

¶ Cōſeˀ adduˀ q̄dā replicā quā ñ ſoluˀ ibi. ꝯ ſi ſbꝫ eiˀ hꝫ ptes ⁊c. ⁊ ſatl ſubtilˀ ⁊ varioˀ ꝫ varias op. poſſꝫ ſolui. id. n. qð tāgˀ iˀ. ð forᵃ nuī ꝙ. ſ. ē diſcreᵒ. ⁊ idē dˀ. c. ð q̄tiᵗᶜ i pdiᵗᵘˢ ē dum apð ipꝫ p reꝑtatōuꝫ. di. z4. q. z. ſꝫ loˀ nc ꝓbaˀ ⁊ famoſe. ⁊ tc poſſꝫ dˀ ꝙ ſbꝫ q̄ſi tōle nuī ñ hꝫ ꝓpric ptes īexn̄tes nꝫ itegrātes nc formaˀ q̄tas: ſꝫ tm̄ pōˀ vl' fūdaˀ. ⁊ ꝟ loᵈᵒ ſbo ꝓpiq cuiˀ ſˀ vniᵗᶜˢ q̄s appellat q̄ſi ptes vt ifra hꝫ. vˀ reſūit ꝟ arm. ⁊ ſoluit clare paꝝ pˀ reᶜᵃᵐ illā. Cōſidera alte pl'a ꝟ: qꝛ vnū meo iudiᶜ triū difficillimoꝝ ē nūerus. aᵒ duo motˀ ⁊ tps. qr doc. igēioſe ꝟ volauit. ꝓcede ğ lēto paſſu. ⁊ cūcta pōderab.

¶ Nōbis caute vm ꝟbū doc. iˀ cū dˀ ꝙ eēᵃ dia ifiᵗᵃˢ ꝑfectōes ꝯtiet: qꝛ alibi vr ſentire om ñ ītelligatˀ exteᵘᶜ vt ſonāt ꝟba. dic ğ ꝙ loˀ ꝯpatic ⁊ ꝑp mltitᵉᵐ ꝑfectionū dinaꝝ poˀ ifim ꝑ īdeteriato q̄ ad nos forte ſecˀ ī ſe. Aduerte ſinmᶜ ad ea q̄ hꝫ ꝟ ð ꝯtiᵗᵃ vnitia: qꝛ vbiq₃ regri (tur. vide.

¶ Ad idē i p reꝑtationū di. 45. q. z. ⁊. i. ⁊. 16. di. z. ⁊. 46. di. 4. q. 3. Et adde mltiplicē accēptōeꝫ ꝯtinētic vt noſti. bñ examinādo. ⁊ qre iᶜˢ opiᵗᶜˢ de qbˀ facˀ mētiōeꝫ. ibi. Addiˀa qbuſdā ⁊c. ⁊ ſpāl'r di. 15. zˀ. ⁊ aliˀ. qre vua. ⁊ hen. ⁊ Sod. ⁊ Egim ⁊ Tho. vbi noſti īpugnationes ⁊ euaᶜˢ aᵒꝝ ꝟ expediēs. vt ſupra docui. ⁊ pōᵃ ſignāter ea q̄ dic de nuō duplici. ⁊ vnis corn̄detibˀ: qꝛ ſapit ſatis iᶜ modus ddi.

Sequitur 3. q. t. c. 8. t. c. 9. de p pnᵒ firmiſſimo ſimpˀ q̄ ad nos p euidēmᵒ: viſſimo certiſſimo. ſine q̄ nihil ſcire ꝯˀ demōᵘᶜ ſimˀ idemrabili atq₃ ꝑpetue vitatl: lꝫ aliq eiˀ opm crediderūt ex electōc vl' ſenſu moti. de qbˀ eiˀ varijs ꝯditōibˀ ⁊ opīonibˀ diuerſoꝝ circa ipꝫ. qre in ꝟ 4. ſꝫ ſinmᶜ apð iſtū. vide. i. q. plo. ⁊. 3. di. p. q. 4. ⁊ alibi pl'ies.

¶ Deteriatio doc. ꝟ ſatl clara ē. tedᵒ. cū pho pte affirmatiuā ſꝫ ꝯm. dclatōeꝫ ⁊ ꝓbatōeꝫ nō acceptat q̄ ad pᵃm ꝯditōeꝫ pˀ

¶ Infra ibi. Alr declaˀ ⁊c. qre ſic opiᵗᶜˢ. vi (ꝓncipij i lra. de hē. ⁊ alber. ⁊ alex. ð alex. ⁊ aᵒˢ ātiq̄s. ð q. i. magl. q. 7. 5. li.

¶ Cōſeˀ ibi. Itē ꝯdictoria ītelligūtˀ ⁊c. vſq₃ illuc. Itē vl' idē arˀ ⁊c. pōitur a qbuſdā eē ex. vbi tñ lra varie hr in origiali.

¶ Proceſſus doc. ꝟ ē breuis ⁊ obſcurus. qre (bus: vt pꝫ. aduerte ad ſingula diliᵗᶜʳ ꝓſuppōit bonā logicā ⁊ ſophiᶜᵃᵐ qre copioᶜ Grā. ð May. i plo. ꝯſla. ⁊ i trac. ð p pnᵒ. ⁊ aᵒˢ aliˀ

Sequitur 4. q. de meᵒ ꝯdictorioꝝ vl' de imediatōc ipſoꝝ. t. c. 27. in q̄ nec op. iduc nec articulos varios ꝑpoˀ. ſꝫ ſimpl'r cū pho ſentit pte negatiuā: ⁊ dilatat ſe in ſolōibˀ pncipaliū adduᵈᵒ: replicas pl'es ſbtiles ⁊ ſolōnes pegrinas: ⁊ lꝫ aliq poſſent aſſignari. ibi ex vl' additōes: qꝛ tm̄ depēdētia opmᵃ. ⁊ doctria ſingularis tom legēdū ⁊ correctū poniˀ. vbi collige breuiter diaꝫ ꝯdictorioꝝ ⁊ ꝯrioꝝ imeᵉ. ⁊ qlr iter ꝯdictoria ſit ītelligēda diſtātia īfinita: ⁊ q̄ maᵒˢ oppōnū. ⁊ qlr pn̄t vificari ſilr ꝯdictoria de eodē: ⁊ quō in icōplexis atq₃ ꝯplexis repiūˀ. ⁊ pl'a alia notāda. Aduerte ibi aū ſolōnē. 3. pncipalˀ ad replicā quā nō ſoluit contra illā ſingularē ſolōnem dc coexn̄di mō ⁊ ēendi gradu. Ad quā facilr pōt dici ꝯcedēdo ſcðaꝫ pte. ſ. ꝙ pt eē maxīa diſtātia poſitiua iter ꝯdictoria aliq̄: ⁊ nō q̄cūq₃. ⁊ ꝟ quo ad eēndi gradū. Et cū dˀ ꝙ tūc nō ē diſtātia īfinita. nego ſi extremū poſitiuū ſit ifim. vñ diſtātia poſitiua ꝯdictoriorū eſt attēdēnᵃ ꝫ ꝯditōeꝫ extremi poſitiui. vide copioſe. z. di. p. q. pᵃ. ⁊. i. di. 4. q. 4. ⁊ cū addiˀ ꝙ q̄tūcūq₃ parū diſtet vnū ab alio ⁊c. ꝯceᵒ. ſed ex hoc nō ſeˀ eq̄lis diſtātia poſitia. imo faˀ p p mēboˀ ſoluᵗᵒ. pl'a ꝟ addat īgenioſus lector.

¶ Or ibi tāgit in ſolōne. 3. pncipal' de oppōne ꝙ ē genᵒ ⁊c. ⁊ ꝙ oēs oppōnes formalr accepte ſunt in gñe relōnis. logˀ famoſe ⁊ ſatis recte ſi bñ expōatur. qre in poſtpdicamētis ca. de oppōne. q. i. vbi ſinmᶜ oīa habꝫ.

¶ Uide. z. di. p. pte. z. q. i. i ſolōne pncipaliū. ⁊ p reꝑtationū. di. z8. q. i. ⁊ in. z. di. z. q. 9. ⁊ alibi ſepe de ꝯdictiōe ⁊ ipſiᵒ nā. ingre ēt ſophiſtas antiquos anglicos: vt ſcis.

Sequitur 5. q. ⁊ vltia de ſuppōne ptis pro toto. t. c. z9. q̄ tñ eſt potiˀ dum lrale ꝯputādū: q̄₃. q. que ēt breuis ⁊ clara ē: vt pꝫ: ſꝫ ſophiᶜᶜ ſpecuᵗᶦ poſſꝫ dilatari mltū qð relinq̄tur arbitrio legētis. videanˀ āt logicalia hᵒ. ꝑ deciſiōe ⁊ vlteriori declatiōe eiˀ. vbi aūt in lra pꝟi fūdetur poſſet eē altercatio: ſꝫ ſatis ad ꝓpoſituꝫ oziˀ. t. c. z9. vt notauimᵒ. licꝫ. t. c. io. quodāmō poſſꝫ elici.

Circa i. q. 5. li. t. c. i. ⁊. z. in q̄ ipliᵗᶜ ſupra icidē talr icludūtur. 4. q. pma an finis ſit pnm. zᵃ an cā. 3ᵃ an cā agenti. ⁊ 4ᵃ an maxie cā: q̄ q̄tuor tāgit in arguēdo ad ptes. ⁊ i deciſiōe. q. q̄ ſatis clara eſt: vt pꝫ tenēdo affirmatiuā ptem.

¶ Infra ibi. Arm de errore ⁊c. vſq₃ illuc. vltra ſi finis ē itentus ⁊c. aſſignatˀ ex. vel vacat in aliqbˀ origialibus.

¶ Deide ſoluēdo arm pncipale ⁊ ſeᵗᵃ nō valde ꝓceſſiꝫ illū ð cālitate finis ⁊ replicas ⁊ ſolōnes ſingulares. ⁊ qre in theorematibˀ hᵒ. vide ēt antiquos ꝟ: vt Tho. i. pte. q. i8. ⁊. i. ⁊. z. q. ii. ⁊. 83. ⁊ Albertū ꝟ ⁊ Iand. ⁊ Hen. de Han. ⁊ alios q̄pl'es: qꝛ varie ſentiūt de cālitate finis. ſententia tñ doc. eſt ſatis clara ⁊ ſubtilis. ideo eā ſequere.

¶ De ſufficiētia ⁊ ordie cāꝝ: qre vbi ſupra. ⁊ ſup. zᵒ. phy. copioſe. ⁊ ad finē hᵒ ſolōnis. vbi aduerte ꝙ ab iᵒ loco. in cāis īnq̄tū cāe ſūt nō ē circulus ⁊c. vſq₃ ad finē poſſꝫ aſſignari ex vl' addiᵒ. ſꝫ tota lra ē bōa ⁊ notabil. iō legaˀ. Induˀ enim ibi viā aui. de entiᶜ cālitᶜ ⁊ ordie ſeu pozitate finis. ⁊ ſilr ð alijs cāis ꝯpatis ad ipm. ⁊ iter ſe. vbi cū dicˀ: ſꝫ dum ē vtruꝫ magis ſic. vl' eꝫ. ꝟ ē dictu. vtrū magis depēdet mā a forᵃ: q̄₃ forma a mā. ⁊ nō ſoluit. pōt ibi dici ꝓbabilr ꝙ ſimˀ loq̄ndo magis depēdet mā a forma. ñ ꝙ iplicat ipaꝫ eē ſine forma: nec ꝙ nō hēat ſuū ꝓpriū eē ex cām ⁊ intem: ſic forᵃ: nec ēt ꝙ cāet ꝑ formā. ſꝫ qꝛ eē totiˀ pncipaliˀ ē a forᵃ qð eē cōicatˀ vtriq₃ oñr. qre. 9. q. qᵃ. et i. z. di. i. q. 6. ⁊ di. 3. q. 4. ⁊. 5. et 7. ⁊. z. q. quolibeti. ⁊ in ſilˀ i theorematibˀ. ⁊. iz. d. 4. q. z. cōparādo q̄titatē ad q̄litatē: ſꝫ ex aᵃ pte poſſꝫ pōderari pozitas nāe maᶜ in rōne receptiui. ⁊ an aliqð eē cōicat forᶜ vel eꝫ imeᵗᶜ loq̄ndo ⁊ directe ⁊ an ſit difficilius imaginari māꝫ eē ſine forma q̄₃ ecōtra. de quo vide in. z. di. iz. ⁊ alibi pl'a ad ꝟ notabis. vt. 8. di. pmi. q. i. ⁊. i. di. tertij. q. i. que oīa caſte maſticabit ſubtilis lector.

¶ Cōſeˀ ifra ibi. Arguiˀ ſic. finis ē eiuſdē ſpēi ⁊c. vſq₃ illuc. Relinq̄ndo ğ viam pdictā ⁊c. pn̄t facilr ſolui ille iſtantie: vt pꝫ diſcurrēdo ſuſtiᵈᵒ. ea q̄ pmiſit: ꝙ relinq̄ˀ lectori. ſilr aᵃ arᵗᵃ i. ſoluaˀ ſi q̄s voluerit teneˀ im ſinᶜˢ mom ddi in iᵃ pte

¶ Examia diligēter totā lraꝫ: qꝛ ſatis (Relinq̄ndo ğ ⁊c. ſubtilis ⁊ obſcura ē aliq̄ ad ꝑpom īuenies. 3. ⁊. 4. q. plo. ⁊. i. di. i. ⁊. 49. di. 4. q. 8. ⁊. 48. eiuſdē. q. z. ⁊ in Frāciſco de marchia: ⁊ de Mayronis: vt ſcis.

Sequitur q.2.de.ſilitate cāe pticularis ⁊ effect⁹ tal' q ad eē ⁊ nō eē.t.c.3.in c⁹pn°.ibi.Jtē i motu piectōis ⁊c.vſq; illuc.de a° mēbro.notaṫ ex̄ vl'addi°. ſʒ lr̄a notabil'.iō pōdereṫ ſolōnes ad i°arta.poſſʒ ēt ichoari illa addi°.ibi.ō ħ ꝙ cā ſinglaris i actu ⁊c.⁊ durare vſq; ibi. Ad.q.dr̄ ⁊c.oia tn̄ ſolue facil'r ſi legere placebit ex his que

Jbidē ifra.Ad.q.dr̄ ⁊c. ħ ⁊ alibi habes in iſto.⁊ alijs pōitur op.Egidij ſup.2.phy.q̄re ħ ⁊ ibi alios antiq̄s ad ppoſitū.⁊ maxie in theorēatib⁹ h⁹notāter.

Deiñ i ſolone ppa ad.q.ab i°loco.ſi āt ē cā i actu ⁊c. vſq; ibi.Ad pam rōnē ⁊c.aſſignaṫ ab aliqb⁹ex̄ vel addi°:ſʒ optia ē lr̄a ⁊ ſnia p tom.iō legaṫ.ōteria°doc.ibi clara ē vt pʒ: ⁊ aſſertia ⁊ doctrial'.q̄rātur aduerſarij ⁊ excludātur vbiq;.

Poſtea ſoluēdo pncipalia pōitur q̄dā addi° vl'ex̄.⁊ icipt ſic.Or āt a cā n̄ mutata ⁊c.⁊ durat vſq; illuc.Ad 3m argm āt ⁊c.ē tn̄ lr̄a ſinris ⁊ ſbtil'⁊ pbabil'ad ptes.qr̄ bn̄ diſcutiaṫ.

Aduerte ad ea q̄ tāgit ibi.ꝯ auer.de ꝯtingētia cālitat'dī. ⁊ ipi⁹imute ⁊ noui te effect⁹ ēt imete pducti ab ipſo.⁊ q̄re copioſe i p.di.8.q.finali.⁊ di.i.2.q.2.⁊.39.di.p.⁊.7.q.q̄ti. ⁊ alii ſepe.⁊ in deſtructōe deſtructionū auerroys: ſʒ Algazelem imitabere q altioris idaginis fuit.

Or ibi tāgit de relone dei ad creaturaʒ an ſit noua;an ēt realis vl'rōnis.⁊ varios modos dōi.ſ.i q̄ ē tal'relo formal'r an i deo vl'in creatura.q̄re i p.di.30.⁊.35.⁊ in.40.⁊.43.⁊ in 2°vbi.ſ̄.⁊ breuiter ſi ic reſpcūs ſit cāt⁹ab iteu vl' vole dīna. oʒ ꝙ ſit eterna.ſi vo a po°vituli creata ē ex tpe.⁊ ē ponēda in deo for° ſec⁹ō relone reali.⁊ de dnoiatōe q̄ ſit a tali.q̄re Tho.Hen.Uua.⁊ aos vbi.ſ̄.i p q̄tāṫ.⁊ ſpāl'r.G.ō mayr.i.2.

Jllō qō vltio ibi tāgit ꝯpādo relonē rōnis i cā ad realē i effcū vr̄ hr̄e bonā difficltatē i doctria h⁹ q̄ i°r ſit por p vtraq; pte.q̄re.8.di.p.q.4.vel.3.pnli.⁊ vbi.ſ̄. nōui i p.⁊ 2°.Et poſſʒ pbabil'r teneri ꝙ i°i cā ē por:vt do.videṫ tenere actual'ſaltē:qr ab eter° p op⁹ite⁹dīni lʒ illi eterne forte cōrn̄det a° rōnis eterna i creatura i eē cognito cōſiderata n̄ real'actulis:ſʒ ꝙ ibi add'ō pote nāe cātiui ⁊ cauſabil'.pōderari oʒ.⁊ forte negari formal'r capiēdo i°. dato ēt i° aſſūpto examieṫ ꝯn̄a.Cōfir°.ſeq̄ns oʒ maxie attēdi ō ab to q̄cūq; i cā ⁊c.Et id ꝙ add' ꝯn̄r.ſ.ꝙ maior dr̄ia reduciṫ ad minorē.hʒ videri ⁊ examiari in q̄to.q.2.ad finē breuiter ſnia doct.in ħ du°.ē pbabilis ⁊ famoſa:ſʒ an de ſua itētiōe. videaṫ bn̄ in locis pallegatis.poſſʒ ēt ħ iueſtigari an reſpect⁹ cātiuitatis in deo quā dicit arguēs pcedere nā ⁊c.ſit realis vel rōnis.⁊ pl'a alia q̄ lector attēdat.

Ea q̄ ꝯn̄r tāgit de relone ſcibilis ⁊ ſcie notētur.⁊ ifra.c.ō relone magis patebūt:ſʒ ħ ſnia opma ē.an tn̄ i° relo mutua quā ħ pot ſit real'vl'rōnis.⁊ cuiuſmodi ſit.cōſidera.

Sequiṫ q.3.ō cālite paſſiua neciorx.t.c.6.i q̄ aliq totā illā lr̄aʒ ab i°.loco.rn̄o ad qōnē. vſq; ad fineʒ volūt eē additōeʒ ſeu ex̄.aliq ptē ei⁹:ſʒ ħ nō ē neciuʒ pote: nā lr̄a opma ē ⁊ cūcta recte dcā.duos.n.modos dōi tāgit in q.q̄rū pm⁹ē:vt ipe diſputat.8.di.p.q.finali in ope anco vel pncipali i reportatis.⁊ i q̄libeto.q.7.ꝙ bn̄ pōt aliqd eē formal'r neciuʒ.⁊ tn̄ ab a°.cātū. et vr̄ itētio Ar.⁊ ꝯm̄.vt ibidē pʒ.⁊ q̄l'r Hen.⁊ alij antiq circa ħ varie ſentiāt. videaṫ ibi. Ali°modus dōi ē diſtinguēdo de necio ꝯplexo ⁊ icōplexo ⁊ ħ vl'ƀʒ qd vl'ſimpr:vt pʒ i lr̄a.⁊ ƀm pm mom dōi rn̄det ad arta an̄ om.⁊ ƀm 2m ad argm i om.Adduc ꝯn̄r pl'es iſtātias ꝯ ſcōm modū dōi q cōformis ē Aui.⁊ ſoluit:q̄ oia videbis in p.⁊ q̄libeto fere vbi ſupra.⁊.39.eiuſdē.⁊.36.⁊.2.

Jnfra ibi.ꝯ.volūtas q̄ ē p finis ⁊c.illa iſtātia facil'r ſolui ꝯced°.ꝙ volūtas n̄ ſit necio alicui⁹ alteri⁹ a fine.nc ēt finis ipſi⁹loq̄ndo ō crera vl'ſi volueris ꝯcedere aliq̄ necio ordini ad finē vltim.itellige ō necitate ꝯn̄e:vl'i eē obiectio ꝯſiderata ⁊ n̄ realis exn̄tie:qr ſic oia ꝯtingētia ⁊ ꝯtin' ordinata.

Alia reca i fine.ibi.ꝯ opta ⁊c.quā n̄ ſoluit.ſoluiṫ in p.vbi.ſ̄. notaui.Quere ħ Alber.⁊ alios opinātes.⁊ pceſſum Auer. ⁊ Aui.de pductiōe rerū vt noſti.

Sequiṫ q.4.de diſiōe 2°ſeu loca vni⁹.t.c.i2.in q̄ ſnia doc.ē ſatis clara ⁊ determiata:nec occurrūt correctōes nec op.pter eas q̄ tāgūtur in lr̄a.allegat.n.thomā.⁊ hr̄ ſup.5.h⁹i expōne h⁹text⁹ ſup q̄ fūdaṫ ħ.q.

Pro āpliori tn̄ dclone eox q̄ tāgit doc.ħ.vide eū i.2.d.3. pte.i.p totū ō pn°ididuis.⁊ ſil'r in.q.logicalib⁹.⁊ maxie ſup Porphi°.p declone logicaliū q̄ ħ tāgūtur. ⁊ in pdicamtis p illo qō tāgit de gn̄aliſſimo itentionum.

Et ifra i ħ li.⁊.7.h⁹.Aduerte ēt ad q̄tuor rn̄ſiōes.4.pncipal'.⁊ maxe ad 4am q̄ ſubtil' ⁊ metaca ppe ē atq; logica ad ppom.⁊ q̄l'r notāter iueh' ꝯ Auer.⁊ ħ ⁊ vbiq;.

Circa ſones vltias dōnū ad finē.q.nō ſignāter ō gradib⁹ i iteb⁹ ⁊ difficl'b⁹ ⁊c ħ plib⁹.Et q̄l'r oia vl'ia reducūṫ ad duo pa.vt.25.d.p.reptatōuʒ hʒ:⁊ copioſe nōui ſr.q.porphy.q̄re.

Sequūtur 5.⁊.6.q.de diſiōe ētis i.io.gn̄a. ⁊ ipox generx iter ſe diſne.t.c.i4.q̄ nōbiles ⁊ necie atq; ſubtiles ſt.vbi p aduerte i arto p⁹om.5.q.vbi dic.Nō ē ħ om ⁊c.ꝙ itētio doc.ē:ꝙ lʒ i pdicamtis hr̄ expſſe a pħo dīnari⁹nūer⁹:n̄ tn̄.5.mece.iō dic.Nō ē ħ om ⁊c.Et addu' excuſatōeʒ ꝯm̄.quā breuiter ipugnat.Tacita g̃ dubi°.ē i ill'verbis.q̄re.ſ.pħs omiſit ħ enūerare ſitū ⁊ hītū q̄ i pdicamtis collocauit.vn̄ ex pħo ħ poti⁹hr̄ argm ad ptē negatiuā.q. q; ad affirmatiuā.iō dic doc.n̄ ē ħ om ⁊c.excuſa° ꝯm̄.lʒ appēſit ꝙ.ſ.pp breuitatē omiſit i°:tn̄ notāter ipugnaṫ a doc.poſſet g̃ pbar dici ꝙ i°tacuit:qr pſuppōit iā ipa eē expſſa i pdicamtis.Sʒ dices ꝙ eadē rōe tacuiſſʒ a°.pt d'ꝙ n̄ ē ſil'e: tū qr i°vltia:tū qr minie ētitatis:tū ēt qr ſil'ia q̄dāmō pcedētib⁹hītudinib⁹ extriſec⁹aduenietib⁹.vn̄ ēt i topicis ⁊ phyſicis.⁊ i moralib⁹vbi enūerat pdicamta n̄ oia decē expmit. Ad placitū igr̄ auctoris talia ſunt referēda videātur ea q̄ hʒ iſte in an̄ pdicamtis.q.finali.⁊ in expōne h⁹ loci i ſeq̄ntibus ēt in hac.q.magis cūcta apparebūt.

Seqṫ ibi qōdā ex: qō icipit ſic.dum ē de iſtis pdicamtis ⁊c.⁊ durat vſq; ibi.Iux ħ ō diſne ⁊c.qō ē pnm alteri⁹.q. ⁊ in aliqb⁹origialib⁹ poniṫ cū arlis an̄ om.⁊ recte.i aliqb⁹vo nō hr̄.cōiter aūt poſt om collocaṫ.vbi moueṫ q̄dā du°q̄ nō ſoluit:⁊ qr lr̄a nōbil'ē.iō legaṫ.⁊ ad pm dubiū dicaṫ ꝯformiter his q̄ nōui ſup.q.4.⁊.7.an̄ pdib⁹h⁹.⁊ ſr.q.i Porphim.ca.de gn̄e copioſe.Ad ſcōʒ vo vbi pl'a tāgūtur difficilia.Nā q̄ ad pm de vbi duplici.⁊ qn̄ ⁊c.forte recte pōereṫ:vt.io.di.4.q. .i.⁊.i3.di.eiuſdē.⁊ i q̄libeto.q.ii.⁊ ſup ſex pn°tāgit:ſʒ an tot gn̄ama dubiū ē.famoſe.n.accipiūṫ p paſſiue talib⁹. ⁊ ſic lor pħs.Refert ēt loq de reſpcū tali i ſe ⁊ ānexo actōis vl'paſſiōis reſpcū.q̄re aūt reſpectū actiōis ⁊ paſſiōis faciūt duo gn̄a ⁊ nō ſic h⁹enūerata:pōt eē rō maior ꝯueniētia in voce ⁊ ꝯtu hic q; ibi.⁊ pl'a alia.ad hoc ingrātur vbi ſupra.⁊ alibi vt diligēs lector agnoſcit.⁊ in ſequētib⁹magis.et alibi explicabo deo duce.Et ꝙ addiṫ ibi de potētijs aie:vel vt q̄dā hn̄t reſpectus earū.q̄dā alij aſpect⁹.⁊ poſſʒ bn̄ dici affectus ipſarū:in q̄.vʒ.pdito hn̄t poni.poſſʒ dici ſi loq̄mur de reſpectib⁹ ꝙ ſunt vel trāſcēdētes vel de gn̄e relonis ſi itriſec⁹:vel actiōis ⁊ paſſiōis ſi extrinſec⁹ aduenietes.ſi vo dicatur aſpect⁹vl'affect⁹ſi itelligaṫ act⁹ pm⁹ dicaṫ ꝙ in gn̄e ſube reductiue.ſi act⁹2°in gn̄e q̄litatis: lʒ ꝯcomitāter vel idētice in gn̄e relonis vl' vbi ſupra.vide.q.i3.quolibeti. et i5.⁊.i6.di.2.et alibi ſepe.Or ſequitur ō iclinatōib⁹ violēb⁹. ⁊ ſi dicāt aliqd poſitim aut abſolutū aut reſpectiuū trāſcēdētē vl'limitatū.actualē vl'fūdal'eʒ ſeu aptil'eʒ.applica ꝯr iueſtigādo:poti⁹.n.negatōʒ icliatōis q; poſitiuū aliqd vn̄r iportaṫ.Et ꝙ vlteri⁹tāgit ō ſpēb⁹ſenſib⁹et itellib⁹dicaṫ expedite ꝙ ptinēt ad pam ſpēʒ q̄litatis ſaltē p ſubſto.ō motu vo ƀʒ ꝙ 2r accipiṫ ſic 2r dicaṫ.de pncipijs ſube dic ꝙ ſūt in pdito ſbe reductie lobo ō pnis itriſecis:vt ibidē.c.ō ſuba hʒ ite.ō ꝯcretis āt dic vt i an̄ pdins.q.finali elegāter d'.ſūt enī in eodē pdito in quo ſua abta:qr eadeʒ penit⁹ ex natura rei

¶ Deide rñdēdo ad.q.ponit p̄ op.Aui.ꝛ ēt Tho.ꝛ Alberti ꝛ alioꝝ ātiquoꝝ h̄ ꝛ alibi.ꝛ lꝫ nō īpugnat Aui.facilr tñ im pugnari.ꝛ ex dictis ꝓprÿs ꝛ alienis poſſꝫ ſuſtinēdo famo ſaꝫ Ar.diſióēꝫ.nllibi tñ ꝓbatā.lꝫ diuerſi diuerſimode po nūt eiˀſufficiētiā īpugnat alios modos ddi q̄d vtrāqꝫ.q. ꝛ ſoluᵗ eoꝝ motiā:vt pꝫ ī lr̄a.ꝛ ꝯñr poᵗ op. ꝓpriā ſuſtinēdo ptē affirmatiuā vtriuſqꝫ.q.vbi cūcta eiˀdcā pōderabis.

¶ Aduerte ꝙ ī aliqbˀ origīalibˀ aſſignatꝰ eꝰ vl̄ addiˀ iª lr̄a. nō ꝙ varie ſit vie diſiue ꝛc̄.vſqꝫ illuc.Cōcedo ḡ diſióēꝫ ꝛc̄. ē tñ bñ ad ꝓpoᵐ.ꝛ ad mētē doctoris:q̄re legatur.

¶ Nō ꝙ aliq̄ rōnes doc.ad oñdēduꝫ diſᶜᵐ pdiᵉ ꝓcedūt ex cōiter cōceſſis.ꝛ ad hoiem.ꝛ ſpecialr̄ illa rō q̄.ꝓbat actóēꝫ ꝛ paſſionē diſtigui a relōne.vbi diċ ꝙ ipoſe ē relōnē eē fū damētū relōnis ꝛc̄.ꝛ ꝙ ſeˀ de rl̄onibˀzˀ modi.ꝛ fūdaᵗᵒ eoꝝ: nā alibi oᵐ vtriuſqꝫ ſentit.vt ī p.di.19.ꝛ i.z.di.i.q.5.ꝛ i.4.d. 6.ꝛ.iz.ꝛ ī qᵗᵒ.q.3.ꝛ.6.ꝛ ī.4.di.i3.ꝛ alibi ſepe.

¶ Aduerte ēt q̄lr inteˀ h̄ diſtictionē realēꝫ vl̄ eētialē ꝓpe vꝫ.an extēſiue.ꝛ pōdera dcā ſua in q̄liᵗᵒ.q.i3.ꝛ in.4.di.iz. ꝛ auctores formalitatū ꝯſule.ꝛ maxie Petꝝ:Tho.ꝛ Frā ciſcū:vt caue noīalium a nugis.ꝛ realiſtaruꝫ in extremo a groſſitie ſed tene meᵐ cū formaliſtis.

¶ Aſſignatꝰ ab aliqbˀ eꝰ ſoluēdo arᵗᵃ pncipalia.pme.q. illa lr̄a.Cōtra paᵒ vniuoca ꝛc̄.vſqꝫ ibi.Ad aliō de q̄titᶦᶜ:ſꝫ ſatis ſubtilis ꝛ bōa ē.vbi aduerte ad finē obiectionē quā nō ſol uit ſi recte ponitꝰ ꝯ:nā facilr̄ euadi pōt.

¶ Infra ſoluēdo arᵗᵃ pncipalia.z.q.ibi.rō vl̄ rñō tota conſi ſtit ī h̄ ꝛc̄.vſqꝫ ibi iclusiue.ꝛ ſi nō ꝯueniāt ſic pōt ꝛc̄.pōitur

¶ Ibideꝫ īfra aſſignatꝰ illa lr̄a addiᵒ q̄ ici (eꝰ ab aliqbˀ. pit ſic.Sꝫ vltra quō ſeˀ ꝙ actóis nō eſt actio ꝛc̄.vſqꝫ ibi. de paſſiōe pꝫ ideꝫ ꝛc̄.ſed notabilis lr̄a.

¶ Itē ad finē.q.ibi. Sꝫ ꝙ actio nō ſit in agēte.vſqꝫ ibi.Ad aᵈ cū dr̄ ꝙ gñā ꝛc̄.pōitur addiᵒ.ꝛ legi ꝯuenieter dꝫ añ illaꝫ ſolōnē pcedētē ibi.Ad illud ḡ qñ ꝙ nō ē idē ꝛc̄. cū alÿs ar gumētis ꝛ rñſióibˀ ḡ actōe.lr̄a notabil' ē ꝛ ſubtilis.ꝛ cōiter locatꝰ ad finē fere.q.Examiabis oēs ſolōnes ad pncipalia haꝝ duaꝝ.q.ꝛ hꝫ fūdaᵗᵃ alibi ꝛ in logicalibˀꝛ moduꝫ ſi gnificādi tractatu.ꝛ ſup ſnīas applicabis ꝛ difficl̄tates cu rioſas hinc ide īſurgentes declabis:q̄ꝛ copioſa ꝛ ſubtil'mā

Sequitur q.7.ḡ ꝯpoᵗᵉ accntiū tñ nūero (haꝝ.q. drn̄tiū in eodē ſubo.t.ñ hñte ꝯᵐ.q̄ notabi lis ꝛ magne altercatióis iter doc.hr̄.vbi p̄ poſt oᵐ pōitꝰ qd dā eꝰ.ibi.ꝯ ⁱᵈ ꝙ ſupiˀ dcm̄ ē ꝛc̄. vſqꝫ ibi.dr̄ ꝙ nō ē poſe ꝛc̄. lr̄a tñ valde nōbil'.iō pōderari dꝫ:ꝛ bñ hꝫ legi cū arᵗᵒ.z.pn cipali:ꝛ eiˀ ſolōne:ꝛ q̄ꝛ ibi q̄tat pſpectie ptes ꝛ ꝯnes.aduer te ꝙ lꝫ ātiq̄.vꝫ.alacen quē ꝯſueuit doc. nr̄ cōiter allegare. ꝛ alÿ pl'es pſpectiuā ſcripſerāt.vltio tñ mirabili reſolōne ꝛ īduſtria ille eximiˀ theol.ꝛ phs Fr̄ Ioā. pecheā āglicˀ or dis mioꝝ.quōdā archieps cātuarieſis breui q̄daꝫ ꝯpēdio eā tradidit ī tres ptes diſo.ī q̄ꝝ pᵃ.84.in.zᵃ.56.ꝛ in.3ᵃ.zz. ꝯnes notauit ꝛ expoſuit:ꝛvt lector forte ob penuriā origi nalis ī declātiōe hˀloci nō pturbetꝰ h̄ breuiter notabo ea q̄ ad ꝓpoᵐ faciūt.ꝯ.zᵃ.zᶜ.ptis ē talis.reflexióes ſolas a regu laribˀ ſupficiebus factas oculo ſentiri.dico ſupficies regu lares illas q̄ ſunt diſpōnis vniformis in oibˀ ptibˀſuis.vꝫ. planas ꝯcauas:ꝯuexas.ꝛ hꝫ. irregulares āt ſūt ſupficies cōpoꝝ aſpoꝝ in q̄s radiˀ vl̄ lux cadēs diſpgitꝰ ꝛ diſtrahitꝰ: ne regulariter oꝛiri ſup oculū poſſit.6ᵃ ꝯ.eiuſdē ptis zᶜ.talꝰ eſt.Angulos icidētie ꝛ reflexióis eq̄les eē:radiūqꝫ icidētē ꝛ reflexū ī eadē ſupficie eē cū linea erigibili a pūcto refle xióis.dr̄ āgulus icidētie q̄ꝫ cōſtituit radiˀ cadēs ſup ſpecu lū cuꝫ ſupficie ſpeculi vl̄ ex vna pte vl̄ ex alia cū linea ima ginabilr̄ erigibili a pūcto reflexióis.Anglus autē reflexio nis ē quē cū eiſdē cōſtituit radiˀ reflexˀ. Eq̄litas āguloꝝ expimēto colligitꝰ:ꝛ rōne ꝓbatꝰ ibidē.z6.ꝯ.eiuſdē ptis ē ta lis in oī ſupficie reflexióis.4.pcipue pūcta ꝯtieri:ꝛ ꝙ ex il lā ē minie videri.hi.4.pūcti ſūt cētrū viſus.pūctˀ apphen

ſus.terminᵒ axis.i.ꝑpēdicularis dcē a cētro viſus in ſpecu lū.ꝛ pūctˀ reflexióis. Has tres ꝯnes tāgit doc.h̄:ſꝫ p maio ri declātōe hoꝝ oporteret pl'a alia.ꝛ in pſpectiua ꝛ geome tria videre videātur pcipue.i4.i5.ꝛ.i6.ꝯnes pme ptis per ſpectiue ꝛ pl'es alie illiˀſcōe:q̄ oīa lōgū eēt h̄ īſerere. pleq̄tꝰ diligēs lector mlta addēdo ſi motiua illa ſoluere voluerī q.i3.di.z. h̄ idē ſentit:ꝙ h̄ tāgit ḡ illa ſpē ruboris. dic ꝯñr bñ īueſtigando vt ibi ꝛ alibi hꝫ.idē.n.pōt eē ſpēs ꝛ obm.

¶ Cōſeq̄nter pōitur op.Tho.ꝛ Hen.q̄re Tho.ī.q. de vita te.ꝛ ī.3.pte.q.35.ꝛ h̄ in.5.ꝛ alibi.ꝛ Henr. qᵗᵒ.4.q.3.ꝛ alibi ꝛ alios ſeq̄ces.ptē negatiuā.q.tenētes ꝛ ſoluentes arᵗᵃ pnci palia quā op.īpugnat copioſe.vbi aduerte ꝙ notatꝰ vnum paꝝ eꝰ rōne.z.ꝯ pᵐ moᵐ alioꝝ ad pᵐ pncipale.ibi.Eſt eniꝫ dare ꝛc̄.vſqꝫ ibi. Itē q̄cqd dicatꝰ ꝛc̄.Et aliō īfra.ibi. Ad pᵐ rñō ꝛc̄.vſqꝫ illuc.Alr̄ dr̄ ꝙ due ſpēs ꝛc̄.lr̄a tñ vbiqꝫ bona.

¶ Infra ēt ibi.Cōtra ḡ forᵃ nālis ānihilatꝰ ꝛc̄. vſqꝫ ibi. ḡ ſeᶜ ꝙ eadē ſit ꝛ nō ſit ꝛc̄.aſſignatꝰ eꝰ:ſꝫ ſatis bñ ad ꝓpoᵐ vt pꝫ.

¶ Inferiˀin q̄dā rñſiōe de relōnibˀ allegatꝰ q̄dā auctor an tiquˀ ꝛ varie noīatꝰ q̄dā ſchirertuuod:q̄dā alioˀē.n.anglicū cognomē.ꝛ vr̄ fuiſſe noīaliū opionis:ſꝫ ḡ noibˀ ñ ē vis ꝛc̄.

¶ Deteriatio doc. ē ſatis clara in.q. vbi pl'es ꝯnes poſſent elici.vt an.an.fec:ſꝫ paucis mlta ꝯprehēdit ſuo more doc. vbi notatꝰ q̄dā paꝝ eꝰ.ibi.h̄ glō ꝛc̄. vſqꝫ ibi.Si āt hēat ꝛc̄. ꝛ īfra.ibi.Si actio dicat reſpectū agētis ad paſſuꝫ ꝛc̄. vſqꝫ illuc.ꝯ ſolōnē.q.ꝛc̄.aſſignatꝰ eꝰ ab aliqbˀ.totū tñ notabile. Coᵖ etiā ſeq̄ns vſqꝫ ad finē.q.vocatur additio vel eꝰ ab aliqbˀ:ſꝫ q̄ꝛ ſingulare ꝛ ſubtile legatꝰ totū.

¶ Illō qō īfra tāgit allegādo di.i3.z.nō obſtat his q̄ a pnci pio notaui:q̄ꝛ vl̄ alios allegat:vl̄ h̄ lr̄a additio ē poſtq̄ꝫ ſcri pſit zᵐ h̄ addita:ſꝫ pᵐ magis ſapit.ſilr̄ dꝫ ē ḡ iˀqō īfra tā git ḡ di.i7.q.4.vt q̄dā libri hñt.q̄re ī Uua.ꝛ Tho. ꝛ alex. ī p de chariᵗᵉ:vl̄ vt alÿ libri hñt.77.q.4.ꝛ pōt referri ſum ma Hen.ꝛ Alex.ſtuduit.n.maxie ī iuueᵗᵉ ī ſūma ꝛ qᵗᵒ hen. in Uua.ꝛ Alex.iō allegatóes theoᶜᵉ in hac meᶜᵃ maxie hñt referri ad illos.ī pᵒ tñ anᶜᵒ ꝛ reportationū h̄ tetigit ipē. vi deātur calculator ꝛ alÿ de ītētiōe formaꝝ.ꝛ ea q̄ īfra li.8. hꝫ p his q̄ h̄ vltio tāgit ī.q.ꝛ pōderari ḡbꝫ oīa v̄ba ad vn guē.oīa naqꝫ difficilia in aciē ſpeculatīe certamis vbiqꝫ ꝓ

Sequitur q.8.de vītate diffōnis poris.t.c. (pōit. i6.q̄ ſatis clara ē.vbi nlla correctio nōbil' in lr̄a occurrit.ḡteriatio doctoris aſſertiua ꝛ lucida exi ſtit.ꝓ āplioꝛi āt māe diſcuſſiōe videātur ea q̄ in poſtpdica mētis ad ꝓpoᵐ hꝫ ꝛ ibi deliramēta quoꝝūdā.ꝛ maxᶜ Uua. Burlei extermīnētur.ḡ gradibˀ ēt ꝛ modis poris:ꝛ diuer ſitate ordinū q̄ratꝰ in doctria hˀ.ꝛ Frā.de May.ī pleriſqꝫ locis vt alias ſepe notaui.ꝛ thomiſtaꝝ īpudica obſtinatio ordinē aſſerentiū alicubi.vbi poritatē negāt penitˀ īmpu gnetur.ꝛ alia pl'a q̄ lector addat.

Sequitur q.9.de rōne q̄titatis q̄ditatiua.t.c.i8. in q̄ recitat p̄ duas op.ātiq̄rū ḡ rōne q̄tita tis.pᵃ ꝙ ē rō mēſure.zᵃ ꝙ diſibilitas.Quere alber.ꝛ Alex. ꝛ alios h̄.ꝛ in pdicamētis.ꝛ Tho.maxie in p.di.i7.ꝛ.i9.ſed vtrāqꝫ īpugnat.ꝛ vltio pōit moᵐ ddi ſuū.vbi tota ſnīa eiˀē ſatis clara.Rō.n.eētialꝰ q̄titatis:nō q̄dē diffinitiua:q̄ꝛ il lā nō hꝫ:ſꝫ ꝯceptˀ eiˀq̄ditatiuˀ maxie circūloq pōt p eiˀpaſ ſionē pmā cuiˀē diſibilitas.ꝛ ſic loqꝰ phs h̄. aſſignādo ta lē q̄lē eiˀ rōnē.vt.z.di.z.q.9.ꝛ.3.di.eiuſdē.q.4.hꝫ iſte.aſſi gnatꝰ aūt ī īpugnatiōe.z.op.vnū paꝝ eꝰ.ibi.Iteꝫ iſta rō vr̄ ꝯcludere ꝛc̄.vſqꝫ ibi.Itē diui nō ſtat ꝛc̄.ꝛ aliō īfra ibi. Diſi bilitatē ſequūꝰ finitū ꝛ īfinitū ꝛc̄.vſqꝫ ibi. Ad pᵐ arᵐ ꝛc̄.ſꝫ tota lr̄a nōbil' ē.iō legatꝰ.ꝛ pl'a addātur bñ ponᵈᵒ.

¶ Poſſꝫ adduci h̄ diſcordia ī dictis hˀ:nā ī pdicamētis.cᵒ. ḡ q̄tiᵗᵉ tenet illā op.de diſiᵗᵉ quā h̄ īpugnat. imo ꝙ iſta ſit va.ꝛ in p mō q̄tū ē diſibile.ꝛ q̄titas eſt diſibilitas. videtꝰ ibi aſſerere. hic aūt oppoſituꝫ ſentit. Ad qō faciliter dicatꝰ ꝙ loq̄tur ibi famoſe.h̄ auteꝫ ex ītentiōe. cōſiderare enim

rōnes reales.io.gene℞ nō ꝑtinet ad logicū niſi per accn̄s. ad metaphycū aūt per ſe.vñ ad hoc vt ītentio gn̄aliſſimi quā per ſe cōſiderat logicus applicet̄ q̄titati ſufficit ꝙ di cat aliquē vnū cōceptū:⁊ ꝙ habeat aliquā vnā rōnē ꝯuer tibilē ſiue q̄ditatiuā exp̄ſſā ſiue īplicitā circūlocutā ꝑ de noīatiōe ſeu q̄litatiuā rōnē.metaphyc⁹ q̄ intimi⁹ ſpecu lādo repit illō paſſiōale qđ logic⁹ po eēntiale.q̄re no cōtro uerſia niſi male ītelligētib⁹ ⁊ obtuſis cerebris.

¶ Deīde ſoluēdo argumēta ꝑncipalia aſſignat̄ vnū paruū extra ibi.Cōtra quātitas ē diſibilis ⁊c. vſqȝ ibi. Tūc dico ⁊c.Et aliud īfra.ibi:q̄ ſunt diuerſi nūeri ⁊c.vſqȝ illuc. Cō tra.tūc dīdens ⁊c.vel vſqȝ ibi.Ad auctoritates ⁊c.ſȝ ē opti ma lr̄a ⁊ valde notāda.⁊ totum ſequens in hac q̄ne.ideo maſticetur minutim.

¶ Cōſequēter īfra.ibi.Nūqđ tāta eſt vnitas ⁊c. vſqȝ illuc. Cōtra adhuc ſtat arm ⁊c.aſſignat̄ extra.vbi pōdera pl'a mo tiua que tāgit.⁊ dic ꝯn̄r.ſi legere volueris.ſatis eniȝ facil'r ſoluūtur oīa bn̄ cōſiderādo:ſȝ lr̄a nō vr̄ multū necīa nec depēdēs ſupra li.4.q.z.plura tāgit que ſunt hic ad ꝑpoſi tum ⁊ eȝ.

¶ Aduerte ſingl'ariſſime ad ea q̄ tāgit de nūeris ⁊ vnitate ⁊ diſibilitate cōtinui ⁊ minio nāli.⁊ cōſidera bn̄ ſolōneȝ illi⁹ replice.ibi.Cōtra cui⁹ eſt potētia ⁊c.vel an velit ꝙ cōcludat.⁊ tūc alio mō reſpōdeat̄ ad arm ꝑncipale poſſet eni dici ꝙ diſibilitas nō dicit potētiā: ſȝ aptitudinē vel recurre ad ea q̄ hȝ.in.z.di.z.q.9.⁊ poſſet negari illa ꝑ poſitio dīdi repugnat ⁊c.⁊ ad ꝑbatiōeȝ dicat̄ ꝯn̄r illa etiā ꝑpō.cui⁹ eſt potētia ⁊c.exponat̄ vt alibi plerūqȝ hȝ.diſtin gue etiā de ſubo denoīatiōis:⁊ īformatiōis ſeu ihesiōis: vt in ꝑdicabilib⁹.q.finali.vide etiā in poſtpredicamētis.⁊ ali bi plerūqȝ ſpecial'r ꝑmo reportationum.di.z4.

¶ Opiones etiā q̄s tāgit de minimo.quere in.z.vbi ſupra. ⁊ ſup ꝑ ⁊.6.⁊.8.phyſicoꝝ.⁊ ꝑ de generatiōe.vbi aduerte ꝙ ab illo loco.Item ſi eſt dare minimū ⁊c.vſqȝ ibi.Ad aliud ꝙ locus ⁊c.aſſignatur extra in aliq̄bus originalib⁹: ſed to tum lege:quia ſapit.

¶ Aduerte ꝙ magna variatio eſt in origīalib⁹ ibidē de no mīe cuiuſdā auctoris quē īducit.nā aliq̄ anſel. aliq̄ arcelli num habēt:ſed recte arcellin⁹ noīat̄.⁊ eſt cognomē angli cuȝ.⁊ erat pħs ſophi⁹ ſeu calculator:quē etiā in theorema tib⁹ īducit ne forte eēt ille alcuin⁹.đ q̄ in. z.di.iz.fit mētio.

¶ Infra etiā nota quotatōeȝ ex tabulis phyſicoꝝ: quas vt credo ſcripſit iſte.⁊ q̄nes ſeu ꝯnes in phycis ad q̄s ſepius recurrit in hac metaphyſica ⁊ theorematib⁹ que raro ha bentur:quas tamen cum tempore dei auxilio conabimur in publicum conferre.

¶ De ſufficiētia vo ⁊ nūero ſpeꝝ q̄titis ⁊ qualitatis ⁊ alio ruȝ generū videat̄ apud ātiquos ⁊ modernos h̄ ⁊ ſup ꝑdi camēta:⁊ pl'a alia ſubtilia q̄ nō h̄ īſerēda decreui.

¶ In aliq̄bus originalibus habet̄ extra in margine huius q.vbi fit ſermo de numero h̄ lr̄a. ꝙ numerus nihil eſt. vr̄ q̄ nō maior vnitas eius q̄ numeratorū. que nō eſt niſi ag gregatiōe.Item ſi eſſet poſſet ſeparari ſicut quātitas con tinua ſeparat̄.Itē īfinitas rerum.Itē ex ſubſtātijs non fit non ſubſtātia nec ex vnitatib⁹:ergo que ſunt ſube: nec pa ri rōne ex illis que ſunt qualitates fiet quantitas:nec etiā ex vnitatibus cōtinuorum:quia forme vnius ſpēi non ſe quuntur ꝑncipia materialia alteri⁹.Cōtra nūerus ē per ſe ſenſibile.z.de aīa.Itē ſubm ſciētie realis: vt arithmetrice Itē fundamentū relōnis realis in ꝑmo modo ad aliquid. Itē Aug⁹.q̄ ſenari⁹ eſt nūerus ꝑfect⁹ ⁊c.Et q̄ in loco ſuo nō īſeruim⁹ hec verba.hic ea notāda ⁊ extēdēda atqȝ de clarāda lector habebit:nam vt ꝑus notaui de diffōnis co gnitione eſt numerus:vt pȝ.

Sequitur q.io.de ꝯparatione motus ad tempus ī eē quātuȝ.t.c.i8.que ſatis clara eſt quā tum ad ſniam ꝑncipaleȝ pro cui⁹ maiori ampliatione que rātur expoſitores ⁊ q̄ſtioniſte.4.phyſicorū.⁊ iſte in.4.º di.48.q.z.Ea vero que tangit icidental'r de vnitate tem poris ⁊ eui atqȝ identitate ⁊ varietate eorum: ⁊ vtriuſque nunc vbi tangit plures modos dđi. vide copioſe in.z.diſ. z.parte ꝑma in.4.ꝑmis.q.vbi ſubtiliſſime cuncta habȝ.h̄ vero breuibus ⁊ notanter valde pertrāſit. q̄re alios theo logos in eadē di.⁊ Hen.vbiqȝ.

¶ Ubi aduerte allegatiōes eius in Uuaronē qui ꝑceptor erat ab oppido Uuara in anglia ſic nūcupatus.vnde pȝ ve ritas ꝑſuppoſiti ꝑncipalis ſupra ꝙ.vȝ.has.q. ꝑus q̄ ſuper ſentētias ſcripſit.al'r ad dicta ſua ibi recurſuȝ habuiſſet:q̄ re ochā ⁊ ſequaces:nō vt imiteris:ſȝ potius vt fugias.plu ra alia adde:q̄ h̄ valde difficilia licȝ quotidiana mot⁹.vȝ. ⁊ tēpus.de q̄bus recte nō guſtabit aſinus.multo min⁹ eui ⁊ eternitatis archana.

Sequitur q.ii.de entitate ⁊ cōditionib⁹ relōnis.t.c. zo.in q̄ eſt ſermo difficilis de obo diffici li.ſ.relatione:nā minime entitis teſte Auerroy.ii.metaphy ſice.ꝯmē.19.⁊ per ꝯn̄s cognotis:vt pȝ.z.metaphy.ꝯmento 4.ꝑ breuib⁹ vr̄ rn̄dere ad queſitū:ſȝ licȝ ſubtil'r ⁊ ſingula riſſime:tamē poti⁹ ſequēdo dicta Simplicij ⁊ Henr.q̄ ꝓ pria:vt in ſequētib⁹ pȝ.videat̄ Henr.quolibeto.5.q.6.⁊.7. ⁊ q̄libeto.7.q.i.⁊ q̄libeto.9.q.3.⁊ ochaȝ quolibeto.6.diffu ſe.⁊ alibi ſepe ⁊ alios vt noſti.quere.

¶ Cōſequēter ꝑcedit lōgo digreſſu ꝑpodo ꝯcluſiones ⁊ cor relaria in hac mā vltra fere humanū īgeniuȝ inueſtigādo entitatē cōditiōes modos ⁊ ꝓprietates relōnū ⁊ relatiuo rum niſi in origīalibus antiq̄s ſolent aſſignari cōcluſiones ordinate numerādo vel.30.vel plures vel pauciores:⁊ q̄ varie quotatiōes in origīalibus īueniebātur.omiſim⁹ eas ad iudim lectoris ſuo mō cōputādas.aliq̄ īcipiūt ꝑmā ꝯclu ſionē ibi.Relō cōparatio ⁊c.aliq̄ parū poſt ibi. Relō aliq̄ eſt res nature ⁊c.ꝙ lector diſtinguere hȝ.ibi etiā ꝑ totū lo quitur narratiue.vt īfra ꝑfitetur: ſed lector eligat eligen da:⁊ omittat que ad rē nō faciūt bn̄ examinādo fūdamē ta huius alibi.nam vt a ꝑncipio notaui vniuerſali īdagine hic plerūqȝ incedit.

¶ Infra.ibi.Cōtra paſſio neceſſario ieſt ⁊c.poſſȝ dici extra. vſqȝ ibi.Itē ſcie mathematice ⁊c.ſed poſito ꝙ ſit de lr̄a:fa cil'r dicetur recurrēdo ad aptitudinē ⁊ actuȝ.nō eniȝ dicit pħs ꝙ equale:ſed ꝙ ſm ipſaȝ dici eq̄le eſt ꝓpriū q̄titatis ⁊ ſil'r de ſiīl' reſpectu qualitatis.Aliq̄ etiā aſſignāt totaȝ il lam lr̄am ibi.Hāc q̄nē circa hāc cōcluſioneȝ ⁊c. vſqȝ ibi. Relō aliq̄ ē res rōnis ⁊ ex.ſed ſatis notabilis ē ⁊ ſequens ⁊ ſubtilis.iō legat̄.Ubi aduerte ad illā rn̄ſionē īfra.Rnō ēs vm qđ ē in ꝯpōne ⁊c.q̄ lr̄a poſſȝ dici ex:ſed q̄ optīa ⁊ ſub tilis.⁊ arm appēter euadēs īpugnet̄ cōſeq̄nter:vt īfra in.6.º habȝ.Nā licȝ ad ens vm reale reducātur entia rōnis:nō ta mē ſub ipſo cōtinētur.vt partes ſubiectiue.ſic relō cōtine tur.ideo ⁊c.plura alia ibi adde curioſe.

¶ Cōſequēter īfra.ibi.Nota circa ſcđam cōcluſionē ⁊c.vſ qȝ illuc.Relō nō videt̄ vnius rōnis ⁊c. aſſignat̄ extra:ſed ſingularis ſpeculatio eſt de cātione entitate ⁊ fūdatiōe re latiōis rōnis ⁊ multiplicitate ei⁹. vide in logicalib⁹ hȝ. ⁊ ī fra.7.hui⁹.q.de vniuerſali ⁊ ſingulari.⁊ in q̄libeto.q.iȝ.

¶ Deīde ponit quandā obiectionē quā nō ſoluit ibi.Cōtra ita illa rōnis videtur habitudo ⁊c. Ad quā dici pōt ꝙ ha bitudo equoce cōuenit vtriqȝ:q̄ vnū ex natura rei.⁊ ſim pliciter eſt tale.aliud ſcđm q̄d ⁊ per pōnē collatiuaȝ. vide hūc in predicamentis.cap.de relatione.⁊.i9.atqȝ.z9. diſti. ꝑmi.⁊ alibi ſepe.

¶ Parū poſt ponit duas alias quas nō ſoluit.ibi. Cōtra re latio ad ſubm non vr̄ aliud in albedie ⁊c.⁊ lȝ oīa talia poſ ſent aſſignari additōes vel extra:tamen q̄ currūt ſubtil'r omnia ſunt ponda ⁊ ſoluēda ſi ſunt obones vel īpugnāda ſi reſpōſiōes,Ad ꝑmū neget̄ ꝙ aſſumit̄ ibi. ꝑus eni nature

ſaltē eſt aliqd albnm q̄ iſurgat relo iherētie in albedine: de diuerſis ēt dnr̄ ⁊ diuerſis iſunt. ¶ Ad aliud d̄ ſex pncipys dōm q̄ ſunt reſpect⁹ extrinſec⁹ aduenietes: ⁊ nō relationes ꝓprie vel ſaltē approꝓriate: vt h̄ loqtur doct.

¶ Silr̄ parū poſt ibi. Contra in deo ⁊c̄. vbi obi⁹. q̄ in diuinis ſunt relōnes: nō tn̄ in ſubō alio a fundamēto: nec eodē. ſimilr̄ ꝓpria paſſio que iportat relonē vel eſt relo: nō vr̄ eē in ſubō: q2 tūc eēt poſterioꝛ. ⁊ ꝓ cōſequēs nō idē: ſ3 ſeparabilis. Ad pmū dicat̄ q̄ in diuinis ꝓuenit iformatio ⁊ accitas ⁊ ſubiectio ꝓpter ifinitatē ⁊ ſimplicitatē diuinam. ¶ Ad aliud cōcedo q̄ eſt poſterioꝛ paſſio ſubiecto: non tamē ꝓprie receptio nec informatio. ſed tranſumptiue ⁊ famoſe. vide. 8. di. ꝓ. ⁊ pma di. z. alr̄ tamen ibi q̄ in diuinis vt noſti.

¶ Ulteri⁹ aduerte diligēter qualr̄ paucis plura amplectitur. ibi. Relo realis nō ē eadē res ⁊c̄. ⁊ vide copioſe. i. diſ. z. q. 4. ⁊ 5. ⁊ alibi.

¶ Nota q̄ in qbuſdā antiqs originalibus in margie h̄ habent̄ h̄ vba. Relo aut eſt res va: aut tm̄ rōnis. ſi res vera: aut eadē fundamēto aut alia a fūdamēto: ſi alia a fundamēto: aut coeua fundamēto. aut nō coeua fundamēto ſ3 ſyruuod. A. p3 ex pma ꝯne. ⁊ ita b. falſu3. c. iprobat̄ ex. 8. ⁊ ita ēt pōt improbari. d. ⁊ ita relinquitur. e. ḡ mutatio ⁊ cōpoſitio. Rñſio. ſicut reſpect⁹ termiat mutatōem ſic cōponit. Jtē ifinite res. q̄re arm ⁊ rñſiōem iferi⁹ ꝯ. 9. ⁊ q2 nō ponūtur ſupra ſuo loco. iō hic oīa notabis.

¶ Ulterius aduerte ifra ibi. Contra. dei ad creaturas q̄ in originalib⁹ habet̄ ibi quotatio vario mō. vnde ſic a pncipio notaui recurrit ſemꝑ ad antiquos in mā theoca. clarū eni eſt vbi habētur illa in opere ſuo. q. 30. di. ꝓ. ex itentiōe: ⁊ alibi ſepe icidentalr̄. remittit ergo ſe hic ad Thomam ⁊ Hen. ⁊ Alexan. ⁊ Uua. quere vt noſti: ſūmas ⁊ alia ſcripta eoꝝ. ſimilr̄ itellige de alys quotatiōibus parū poſt notatis. vnde ifra hab3. 9. q. i. itellige de quotis Henr. 9. ſ. quolibeto. q. i. ſed oīa talia omitti poſſunt facilr̄: q2 veritas lr̄e h̄r ſine eis. ¶ Ubi etiā dicit paru3 ifra. q̄re ⁊c̄. pōt referri ad ſequētia in li. ſuo ꝯputādo colūnas eius. q2 q. ſequente de hoc habet̄. vel alioꝝ libroꝝ.

¶ Obiectio parū ifra quā nō ſoluit ibi. Cōtra relo qñqꝫ ⁊c̄. facilr̄ ſoluit̄: nec multum repugnat bene itelligendo.

¶ Cōſequēter aduerte ad obiectiōes poſt illā cōcluſionē limitatum iperfectū mutabile ⁊c̄. qualr̄ currūt: ⁊ an velit eas cōcludere: vel qualr̄ ſolui poſſent ſuſtinēdo illud qd̄ ipugnāt: ⁊ breuitatis gr̄a pertractare ſingula h̄ omitto. vide cūcta di. 30. ꝓ. egregie. 19. ⁊ 29. ⁊ 31. ꝓ. ⁊ maxime in Franciſco: quere plura ad h̄. hic eni fundamēta omnia tetigit: ſed alibi declarauit.

¶ Infra. ibi. relatio nō eſt quo agens agit ⁊c̄. ponit. 4. concluſiōes ſimul: ⁊ valde notanter pertractat vbi ab illo loco. ꝓ 4. cōcluſione ⁊c̄. vſqꝫ illuc. Omnia hec mēbra ⁊c̄. aſſignat extra in aliqbus originalib⁹. vbi aduerte q̄ poſt illa verba. de pmo ⁊ ſcdo nota anteq̄ addantur illa. de 3o ꝓbatur ⁊c̄. habet̄ ſpaciū vacuum in aliqbus originalib⁹: q2 videtur ibi lr̄a deficere: ſed ſatis completa eſt: na3 ibi 3a tangit cū dicit parū ante. de iſtis relonibus tertȳ modi ⁊c̄. v3. eſſe mutuas eē per ſe ⁊ eſſe rōnis. duo pma ſatis nota. 3m vero probat. ſi autem ibi addere volueris aliqd. conſidera plura que addi poſſent.

¶ Nota valde ea que ſequūtur de fundamēto ⁊ relonibus z. modi. ⁊ opiōnes: ⁊ quere in. 4. di. 13. copioſe: ⁊ in quolibeto. q. 13. ⁊ in pmo reportationū. di. 27. ⁊ i. di. z. q. 5. ⁊ alibi ſepe in doctrina eius. pro amplioꝛi declaratione dictoꝝ. vide Albertum ⁊ Thomā. hic ⁊ alibi: vt noſti. ⁊ imitare ſem

¶ In originalibus habet̄ quedam remiſſio (per aglam. ſeu allegatio ifra ibi. quia forte materia magis dicitur materia compoſiti q̄ forme. ⁊ ponitur. T. ⁊ ſequitur ſecūda concluſiōe de forma: ⁊ deb3 itelligi per. T. theorematum q2 ibi habet̄ q̄ dicit: ſ3 poſſet loco. t. poni ſupra ſi ꝑus theoremata ſcripſit: dubiū aūt eſt qd̄ boꝝ ꝑus ſcripſerit an theoremata an certe has. q. q2 ibi etiā remittit ſe ad. q. iſtas: ſ3 ſi volueris tenere q̄ has. pmo dic q̄ h̄ lr̄a erat additio q̄tum ad hec verba. Si vo ecōtra: q2 illa videntur alphabetū qddā metaphyſicale. dic ꝯnter. pmū tamē ſatis ꝓbabile eſt ꝓpter plura que nō op3 hic addere: ſed ifra in. 9. q. ii. ad finē. videt̄ alia pars verioꝛ. ſolebāt. n. doct. nūc addere nūc depōere: nūc limitare ſua dcā an̄q̄ ad man⁹ alioꝝ traderent̄. iō de ꝑus ſcriptis poſterioꝛib⁹. ⁊ ecōtra aliqua iungebant: non vt hui⁹ tēpoꝛis ſcriptores feſtinātes agere ſolēt qui ſuos qnternos impreſſioni citius q̄ correctōi ſubȳciunt. vt ifra ſepe fac̄: nā. q. li. ſequentiū allegat in ꝓcedētibus: forte tamē non tenuit oꝛdinē ſcribēdi ꝯtinuū in oīb⁹ nec oꝛdine text⁹ ſcripſit.

¶ Cōſequēter ſoluēdo pmū dubiū de numero. iz. aduerte ad illud. quere na3 vbi ſupra in pmo. di. vi3. 30. tāgit̄ h̄. ⁊ vbi quotant̄ alȳ ibide3. ifra ēt: q. ſeqnte ſatis copioſe habetur de hoc ⁊ in theoꝛematib⁹ Henr. vbiqꝫ preſupponit: q2 tempoꝛe ſuo fumoſius erat.

¶ Soluēdo etiā. z. dum ponitur quoddā extra lōgu3 in aliquibus origialibus: qd̄ ſic icipit. Cōtra fieri in facto eē ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ad tertiū dicēdum ⁊c̄. ⁊ q2 nō videbat̄ lr̄a multū vtilis omiſim⁹ eā ꝓter pmā obiectiōe3 tm̄: quā etiā omitte. vel dic cōſequēter. raro enim ponitur: ſed ſubtilis argumētatio eſt. ⁊ nihil omittere decreui ex tanti igenȳ diſcurſu: lic3 videātur verba alioꝝ quare hic totu3 notabo: ſeqt̄ lr̄a ſic. Jtē ens in actu: ⁊ ens in potētia nō imediate diuidūt ens. q2 ſm̄ expoſitiōem iſtā: ꝑ ē in facto eē ſub neut⁹ membro coequali. Cōtra dcm̄ ad c. cum potētia ⁊ actus ſufficiēter diuidāt ens cuilib3 ꝓdicato ſm̄ genus ⁊ ſpē3 corrñdet ꝓpria potētia ⁊ ꝓprius act⁹. ſi ꝓprius actus eſt fieri per te. igr̄ relo fundata in receptiōe h3 terminū fieri: in quo etiā fundabatur alia relo ad ſcm̄ eſſe relonis pme. ſi in altera relo op3 habere potentiā. illa aute3 per ſe ad ꝓpriu3 fieri terminabit̄. ⁊ in i⁹ relo ad ſcm̄ eſſe ſcde. ⁊ ſic in ifinitu3. ergo ⁊c̄. Cōtra dcm̄ ad. d. ſi paſſio ſit actus. ꝓductio: receptio ⁊ mot⁹ cū ꝑus naturalr̄ recipiatur q̄ actus eius: ſeqtur q̄ relo fundata in illa: vt receptio ſit poꝛ relone fundata in ipſa: vt actus. ſilr̄ ſicut ipſe inſtas prioꝛ eſt productio. ergo ⁊c̄. ¶ Rñō veꝝ eſt: ſed poꝛ eſt ꝓductio forme q̄ ſua receptio. Cōtra relo quā ponis in paſſione. i. ad totū cōpoſitū vt per ſe terminū quē non precedit relo. receptio aūt forme ipm ꝓcedit. ergo ⁊ relo fundata in paſſiōe: vt receptio ad receptū ꝓcedit relonē ꝓductōis: vt tu ponis ipa3 ad ꝓductū. Cōtra ad additū ibi. ſi ꝓductū inq̄tū tale alia ⁊ alia rōne dicat̄ ad ac. ⁊ pa. quō ḡ idē bis nō dr̄: Contra dcm̄ ad 8. ſi voli⁹ nō ſit ꝑ ſe pa⁹ ſ3 receptio volitiōis. ḡ receptio volitiōis ꝑ termiat relonē potētie non ipſa volitio. Jtē ſi volitio nō ſit ipſa receptio nec actiua ꝓductio: ſ3 fora ꝓducta ſic volitio. ſic. n. voli⁹ nō ē ꝓductiua alteri⁹. ita nec albedo vl̄ q̄titas. ⁊ ſic albedo ⁊ q̄titas reqrūt actionē ⁊ paſſionē ꝑ ſe termin⁹ ſic forme ꝓducit̄. ita ⁊ volitio. h̄ etiā videtur ꝯ dcm̄ ad. 9. ¶ Ad pmū q̄ fieri volitiōis q̄ eſt q̄litas iformās: ⁊ eſt receptio illius q̄litatis: ⁊ ꝓductio ⁊ pa⁹ in q̄ fundatur relo ꝓductiōis ad ꝓductū. iō nec mō pōt voli⁹ q̄ eſt q̄litas ꝓducta ꝓducere ipſa3 ꝓductionē paſſiua3: ſicut nō actiuā. eſt ḡ ꝓductio ſiue receptio paſſiua imediat⁹ effect⁹ actōis q̄ ē elitio nō q̄ ē q̄litas elicita. ¶ Per h̄ p3 ad zm q̄ idē nō ꝓcedit ſe: ſ3 elitio actio ꝓcedit vtrunqꝫ. Aliqs forte diceret ꝯnr̄ q̄ ſicut paſſio de gn̄e paſſiōis nō eſt ſine termino: ſilr̄ nec actio ſibi corrñdēs: ſ3 vtraqꝫ fūdat illas. 3. relones: volitio tamē q̄ nō eſt per ſe paſſio: ſed pro tanto: q2 recepta in alio nō hab3 terminū vlterioꝛē. Tota ergo littera omnino eſt extra. ⁊ tāgit ſolones. z. 3. 4. ⁊ 8. dubioꝝum vnde per c. intelligit. 3. ⁊ per. d. 4. ⁊c̄. ſic ſibi mos eſt in his

metaphyſicalib⁹ ⁊ theoꝛematibus ⁊ alibi. ⁊ an ſit lr̃a pꝛopꝛia vel alterius du^m eſt: ſed ꝓpꝛiam eſſe ꝓbabiliter apparet: ſatis tamē fracta ⁊ impertinēs.

¶ Ex his pʒ ad illam obiectionē quā non ſoluit cōtra ſolutionē. 4. dubij. Simil'r ad duas alias ↄtra ſol'onē. 8. dubij quas nō ſoluit: ſed oīa examinabis.

¶ Deinde cum dicit. Ad. 7. quere vide valde ſignanter ad ad h̄. in p̄mo. di. 30. q. 2. ſoluendo argumēta p̄ncipalia. q̄re in Uua. ⁊ alijs antiquis ibidē. idem.

¶ Simil'r parū īfra cū dicit. Ad. 9. quere. ⁊ querit ſeu q̄rit quare. vide ad hoc īfra in. 9. li. ⁊ in. 4. di. 13. ⁊ in quo^{to}. q. 13. ⁊ in p̄mo reporta^{num}. di. 27. ⁊ in p̄ an^{co}. di. 3. q. vltima. nā equocū eſt hoc nomē actio. ⁊ ſil'r hoc nomē paſſio. nō ergo īpugnat dicta: ſed querit quare. ⁊ ex illis locis declara q̄re. plura alia notabit diligēs lectoꝛ hic: qꝛ mā valde copioſa ⁊ ardua: nimirū ergo ſi vt plurimuʒ ꝓblematice ꝓce^t. hic doc. ſed qs in arduis certioꝛ aquila: quere ātiquos h̄ ⁊ alibi. ⁊ modernos etiam vt ſupꝛa.

Seq̄tur q. 12. de cōueniētia aſſignatiōis. 3. modoꝛum rel'onis. t. c. 20. que ſatis clara ē ⁊ coꝛrecta et notabilis. vbi p̄mo in generali ꝓponit veritatē queſiti. deīde in ſpeciali diſcurrendo ꝑ ſingulos modos relatiuoꝛuʒ vbi poſſent foꝛmari. 4. q. vl'. 4. art. vt An. an. facit. Quere Tho. ⁊ alber. ⁊ alios hic. ⁊ hūc maxie in quo^{to}. q. 6. ⁊ ī p̄. di. 19. 29. ⁊. 31. ⁊ in. 4. di. 6. ⁊. 12. ⁊. 13. ad plura que hic tangit. maxime de fundamētis hoꝛuʒ modoꝝ. ⁊ diſ^{nc} eoꝛūdeʒ ⁊. 27. di. p̄mi. vide Thomam in. 4. di. 12. arti^o. 1. q. 2. vide etiam Uua. ibi. ⁊ alibi maxime ꝓpter op̄. tacitas hic: ⁊ inſtātias hincinde notabis.

Sequitur q. 13. de dr̃ia tertij modi relatiuoꝛuʒ a 2°. t. c. 20. que bꝛeuis ⁊ clara eſt: ſed īſtantias ex dictis p̄us tāge. ⁊ alibi vbi ſupꝛa. ⁊ quere thomā ⁊ alios hic pꝛo opione quaʒ tangit: ⁊ impugnat. vide vbiqꝫ Alexā. de Alex. ⁊ Albertū. Paulū vō Uenetū minie niſi gr̃a m^c.

Sequitur q. 14. ⁊ vltima hui⁹. 5. de habitudie vni⁹ ad plura. ⁊ pol'itate eius. t. c. 20. que etiaʒ ſatis clara ⁊ coꝛrecta eſt. ⁊ ſnīa doc. determinata ⁊ notabilis: quā etiā habʒ in p̄dicamentis. c. de ad aliquid. q. finali. vide. 13. q. quolibeti. arti^o. 2. ſingulariſſime motiua alioꝛuʒ ibi. ⁊ īſtantias hincinde adducat lectoꝛ. de anguſtijs igr̃ reſpectiuis huius gnti ad arduas cōtēplationes. 6. feſtinat.

CIrca. 1. q. 6. lib. de trimēbꝛi diſione ſpeculatiue. t. c. 2. Aduerte in p̄ncipio ſolutionis ad duas op̄. quas addu^t de diſtinctiōe ⁊ idētitate ſciarum: quere Thomam hic. ⁊. 1. 2. q. 54. ⁊ Hen. quolibeto. 9. q. 4. ⁊ Albertū ⁊ Joannem Jandonū. ⁊ antiquioꝛes: vt Alpharabiuʒ ⁊ gondiſal'. de diſione ſciarū. ⁊ Boe^m in lib. de trinitate cuʒ expōnib⁹. hūc vero in ꝓlo. vtriuſqꝫ p̄mi. Uualterū etiā burlei ſuper Poꝛphirio ⁊ alios moderniores ibidē copioſe ⁊ maxie reſolutos pariſiēſes: ⁊ qꝛ ambe deficiūt quodāmodo a ſinceritate veritatis. ideo eas īpugnat. ⁊ licʒ qdā nouelli conantur ſatiſfacere argumētis doc. hic ⁊ alibi volētes cōcoꝛdare ex ītentiōe diſcoꝛdātes videāt ne operā perdiderint. lectoꝛ aūt replicas vbiqꝫ adducat: nam abſqꝫ ratione efficaci iſte nihil dixit.

¶ Cōſequēter ponit modū dn̄i ſuū q̄ꝫtum ad hūc articulū diſtinguēdo de triplici vnitate hītus valde ſubtil'r ⁊ membꝛa declarādo. 2°. diſtinguēdo de ſpeculatiua ꝺm triplicē determinatiōeʒ. deinde ad p̄ncipale iſta applicādo rn̄det ad queſitū. vbi ardua ſpeculatio. ⁊ ſingularis doctrina. Et licʒ alibi: vtputa ſuꝑ. 1. q. hui⁹ in poꝛphi^m ſatis reſolute collegi bꝛeuib⁹ ea que debēt attēdi ad vnitatē habitus expꝛimēdā. ⁊ hāc triplicē vnitatē reſolute: vt potui tetigi. alijs nihilomin⁹ omiſſis illa bꝛeuia de vnitate tali hic replicabo. voco vnitatē ſpecificā obiectiuaʒ ſcie: que ſumit ab o^{to} complexo vel incomplexo in ſe: ⁊ per ſe cōſiderato. Genericū vero ꝓpinquū appello que reſpicit obm̄ cōplexū vel īcomplexū virtual'r actual'r conſideratū vel cōtentū. Genericū aūt remotū d^o que cōcernit o^m complexū vel incōplexū virtual'r potential'r vel ꝑmiſſiue appꝛehēſum. Et h̄ ſumo ſpecificū ⁊ genericū nō ex mō entitatis obiectiue: ſʒ ex modo cōſiderandi. naʒ de obiecto in ſe ſpecifico poteſt eſſe ſcia generica: ⁊ de obiecto generaliſſimo ſpecifica: vt nūc ꝓbabil'r ſuppono.

¶ Deinde aduerte cuius eſt illa rō quā adducit ⁊ īpugnat in ſol'one ad oſtendendū ꝙ ſub̄e ſeparate ꝑtinent ad metaphyſici cōſiderationē. quere albertum hic. Thomas hʒ quodāmodo in ſimili idē hic. comparando ens ad p̄mum ens in oꝛdine ad metaphyſicum.

¶ Tange etiā plura circa rōnes formales mathe^{ce} ⁊ phyſice ſubiectiuas in ſub̄a coꝛpoꝛea an ſint diſ^{te} res vel realitates. ⁊ cōſequētes obiectōes ⁊ iſtantias ⁊ maxime ex. 12. di. 4. q. 2. cōtra. 2. op̄. arguendo. ⁊ examina ſtricte omnia verba doc. in hac poſitione.

¶ In aliq̄bus oꝛiginalib⁹ ante illā litterā ītelligendū ē ergo ex dictis ⁊c̄. ponūtur ille obiectiones cū ſequētibus q̄s habes ad finē. q. ibi. Contra ſuperi⁹ negabat̄ ⁊c̄. vſqꝫ ad finem: ſed de oꝛdine parū refert. lectoꝛ nihilominus eligat vt voluerit ⁊ ꝺm melioꝛē cōnexionē.

¶ Hic poſſunt ītroduci nō nulla ex dictis h⁹. 34. di. 3. d̄ diuiſiōe habituuʒ. ⁊ alibi ſepe: ⁊ ex alijs auctoꝛibus vt alias copioſe notaui. q̄rātur antiq hic ꝑ fine ſol'onis explicādo.

¶ Infra ſoluēdo. 2. p̄ncipale. vbi introducit op̄. de habitu ſpeculatiuo ⁊ pꝛactico vel in oꝛdine ad o^m vel ad fineʒ ſeu ſubʒ: nō cūcta in ꝓlo. in pōne god. ⁊ īpugnatōe eius in mā de pꝛaxi. q. 2. cuius etiā dicta. ⁊ Egidij plerūqꝫ in his. q. tāgit. quere ḡ oꝛiginalia vtriuſqꝫ.

¶ Aduerte diligēter ad ſol'ones p̄ncipaliuʒ valde fertiles in q̄b⁹ fundamēta ꝓpe op̄. vbiqꝫ nec̄aria radicauit. ⁊ īcidētaliter multa vtilia īducit. vbi ante ſolutionē. 6. p̄ncipalis ibi. h̄ nota oꝛdinem ītellectus noſtri ⁊c̄. videt̄ eſſe extra vl' additio: ſed lr̃a notabilis vbiqꝫ.

¶ Attendēdū etiam ꝙ ab illo loco. vlterius eſt ſciendū. ꝙ quando aliqͦd genus remotū diditur ⁊c̄. vſqꝫ ad finē. q. doctoꝛ in oꝛiginali cancellauit ſeu vacat. aſſignauit loco eius alia. p̄us tamē habita ſupꝛa appoſuit: ſed qꝛ omnia exquiſita: licʒ eoꝛū aliqua iam explicata. iō ea īſerui legēda. vbi diſcret⁹ lectoꝛ cūcta equabit omittēdo nō neceſſaria ⁊ vtilia pertractādo ſaltē ille obones in fine legātur.

¶ Cū dicit in fine obiectōis finalis ſeu replice. ſtude: vt aliqui libꝛi habēt: licʒ in alijs nihil po^t niſi obiectioneʒ īſolutam. pōt ibi cōcedi ꝙ īfertur phyſice loquēdo: ſed ex diſ^{ta} cognitione metaphyſica q̄ꝫ nō habʒ: vt phycus efficit̄ perfectus ſciēs: veri⁹ etiā ꝓpꝛietates phyſicas īueſtigabit cū metaphyſice obm̄ nouit. recurre ad ea que pꝛedixit plura alia h̄ notabis ex ꝓlo. vtriuſqꝫ p̄mi. ⁊ Franciſci.

Sequitur 2^a. q. de ſcibilitate entis per accn̄s. t. c. 4. ⁊. 6. in qua pꝛemiſſis duabus diſtictiōib⁹ ad queſitū determinate ⁊ notāter valde reſpōdet. vbi aduerte ꝙ illa lr̃a ante ſcd̄am diſ^{tm}. Sed cōtra Ax. ⁊c̄. vſqꝫ illuc. Scd̄o diſtinguendū ⁊c̄. vr̃ eſſe vacat vel ſaltē extra: ſʒ ſi volueris ſoluere motiua: recurre ad ea que hʒ ph̄s ⁊ expoſitoꝛes. 2. phycoꝝ. ⁊ in de bona foꝛtuna.

¶ Regre plura hic ad pꝛopoſituʒ. 2. 8. ⁊. 39. di. p̄mi. ⁊. q. 21. quolibeti. ⁊ ſuper. 2. phyſicoꝛū: vt p̄us: ⁊ in antiq̄s. ⁊ ſuper li. elenchoꝛū in iſto no^t. Et ſuꝑ Poꝛphi^m ſingulariſſime de multiplici acceptōe accidentis. ⁊ alibi vt noſti maxie ſcotiſtas pariſiēſes reſolutos hic ⁊ vbiqꝫ atqꝫ oxonienſes noſtros ingenioſiſſimos: deſides tn̄ modernos inq̄ꝫ: qꝛ foꝛte q̄ꝫ locupletes vl' antiq̄s recte venerātes poti⁹ alienis q̄ꝫ ſuis fidē īpendūt. oīumqꝫ acutiſſimi iudices exiſtunt. Que

re etiã cõſiderationes aſtrologoꝝ de futuris cõtingentibus ⁊ euentibus rerũ ad ꝓpoſitum. ⁊ nota valde deciſionẽ doctoris i hac mã. in qua vt fecit An. An. duc. q. poſſent moueri: ſed ſuo mõ breuitate vtitur.

¶ Aduerte elegãter ibidẽ duos modos dđi. Ad pmũ pncipale ⁊ alias ſolões pncipaliũ. ⁊ maxime vltimaꝫ. et adde plura vt ſcis.

Seqtur .3. q. de excluſiõe ẽtis veri a ꝯſideratõe me^a t. c. 8. vbi p aduerte ꝙ illa rñſio q̃ ponit ad vltimuꝫ pncipale ime^te ibi. Rño res nõ eſt ⁊c. poſſet aſſignari extra. ſꝫ bõa ẽ. quã ẽt imitat ad finẽ. q. iõ põt legi tãq̃ ar^m euacuãs: ⁊ ea q̃ dñr ad finẽ. q. ſunt eius ꝯfirmatiua. vel poſſet omitti tãq̃ ſuperflua. Totum ꝓceſſuꝫ. q. nota valde logice: ⁊ metaphyſice ſingulareꝫ. vbi pmo ponit op. Egidy de roma q^o. 4. q. io. q̃re etiã Hen. vt noſti. ⁊ Thomaꝫ. i. pte. ſ. q. i6. ⁊ hic ⁊ pmo cõtra Gentiles. ⁊ in. q. de veritate. q. i. ⁊ alios: ⁊ hũc maxime in. q. li. de aĩa. q. i7. i8. ⁊. i9. ⁊. 3. di. pmi. q. 3. ⁊ in quolibeto. q. i4. ⁊ ſeqces ei⁹: vt noſti ꝓ declãtiõe ampliori h^o.

¶ In aliqbus originalib⁹ illa lra ifra. ibi. Sꝫ ad hui⁹ excluſioneꝫ ⁊c. vſq̃ illuc. Exponitur aũt ab alijs ⁊c. aſſignat extra vel additio: vel ſaltẽ ab illo loco: ſed nũqd ob^m volũtatis ⁊c. Sed volẽdo eam legere. dic ꝯñr ad du^o illa ibi mota vide in ꝓlogo ſentẽtiarũ ⁊. z. ⁊. 3. di. pmi. ⁊. z5. z. ⁊ i quolibeto vbi ſupra. ⁊. i5. ⁊. z6. di. 3. ⁊ in mã de btitudie. ⁊ alibi.

¶ Cõſequẽter ifra ibi. Exponit aũt ab alijs ⁊c. q̃re Henr. ⁊ god. vide. 3. di. pmi. q. 5. ⁊. 35. 36. 39. 43. ⁊. 44. eiuſdeꝫ ad h̄. Et nota ipugnatiões notabiles cõtra hũc modũ dđi. ⁊ ifringe quorũdã euaſiões friuolas h̄ vt noſti ex ſun^tis hui⁹.

¶ Infra ibi. ꝓpter iſtã rõnẽ cõcedendũ eſt ⁊c. declarab caſte illa verba que ſequũtur ibi de iclusione eſſentiali entis in quolibꝫ per ſe itelligibili: q̃ vĩdetur repugnare pma facie his q̃ habꝫ. 3. di. pmi. q. 3. ⁊. 35. di. eiuſdẽ in reportatl maxime: ſed tu põderabis pcipue ly per ſe intelligibili. ⁊ an itelligibilitas per ſe cõueniat niſi his qbus per ſe ꝯ ens. ⁊ põt dici ꝙ nõ: q̃ de quo in ſcdo mõ dr̃ paſſio. in pmo mõ dicit ſubm. notabilis valde determinatio eſt iſta hic: nec repugnat dictis alibi ſi recte exponãtur. Ad pauca eniꝫ aſpicientes ⁊c. vide ifra in. 9. q. 5.

¶ Aliqui aſſignãt extra illã paruã litterã ifra ibi. Quo mõ etiã obm ⁊c. vſq̃ illuc. Dicendũ eſt ad. q. aliter ⁊c. ſed ſatis bene eſt ad propoſitum.

¶ Deinde in ſolõne pncipali ponũtur in aliqbus originalibus quedã verba que nõ ſunt multũ ad reꝫ. ibi. Si tñ hoc verũ videt ⁊c. vſq̃ ibi. rl̃o aũt eſt poſterior ⁊c. ⁊ ſunt extra ⁊ poſſunt pertractari alr̃ theologice: alr̃ phyſice. ⁊ mlta addi que dimittãtur lectori curioſo. vide pmo ⁊. 3°. ethycoꝝ. vt ⁊ vbi noſti ad ꝓpoſitũ. totũ ꝙ ſeqtur in ſolõne notabis menſurãdo ſingula vba: ⁊ quere ſuper pmo pyer^as. ⁊ alibi hũc ⁊ alios. traſcẽdit. n. fere hũanũ igeniũ in hac iueſtigatione: vt attingat veritatẽ vitatis doctor.

¶ In aliqbus originalib⁹ imediate ante illã reſponſionem Ad 3^m ille eſt actus obti ⁊c. ponit quedã obiectio cõtra ꝑcedentia que ſic icipit. Cõtra eo ꝙ res eſt vel non eſt ⁊c. et ſeqtur ibi ꝓlixa litterra quã: q̃ nõ mltũ necãria. ⁊ nõ etiã ad ꝓpoſitũ multũ: ſed fracta ⁊ diſcorrecta. omiſi hic ⁊ alibi ſi lectori placuerit. ingrat ⁊ addat. Nã facile eſt addere (vt aiunt) inuentis. in dies eniꝫ vt ſpero augebitur huius ſcripti perſcrutatio.

¶ Determinatio doc. reſolute habet ad finẽ. q. q̃tũ ad pncipale queſituꝫ vbi colligere ꝯnes ⁊ corre^a põt lector ⁊ reſu^re totũ fructũ. q. vbi aduerte ad i^o verba. hoc du^m ingrat ⁊c. vide optime. q. i3. quolibeti. ⁊ ſup lib. pyermenias. ⁊ alibi ⁊ maxime in ſequacibus hui⁹ modernis.

¶ Ad finẽ. q. vbi icipit ſoluere argumẽta op. in pmo articulo de obo itell'ts: ⁊ nõ ꝓſeqtur. ⁊ hoc vel q̃ ex dictis pus in pmo li. in ſili de obo ſenſus ⁊ itell'ts. ⁊ ifra i. 7. ⁊ alibi patẽt: vel forte ex iaduertentia aut forte ipeditus vel quomõcũq̃: facilr̃ tñ reſpõdebis. ¶ Ad pmũ negãdo ꝯñam: q̃ itellectus illimita^o obiectiue. licꝫ nõ entitatiue: vel añs poſſꝫ examinari loquẽdo de bo^o. exñter. ⁊ ſi adducat Ar. z^o. de aĩa de diſtinctiõe potẽtiarũ per oba ⁊c. dđm ꝙ veruꝫ dicit in potẽtijs eiuſdẽ generis ⁊ diſperatis: nõ aũt ſubordinatl nec alteri⁹ generis niſi forte ſm exceſſuꝫ apprehẽſiõis: nõ aũt ſimplicis excluſiõis. vide ifra i. 9. li. q. 5. ꝑclare. ¶ Ad ſecundũ dđm ꝙ diſio entis per ſenſibile ⁊ itelligibile non eſt per obiecta: q̃ oẽ ſenſibile intelligibile licꝫ nõ econtra opꝫ ergo ꝙ ſumatur itelligibile cũ pciſiõe ad hoc ꝙ ſit aliqualis oppõ mẽbroꝝ. ens igit idifferens ad vtrũq̃ eſt o^m adequatũ itell'ts: vnde talis idifferentia eſt ſufficiẽs determinatio ꝓportio ⁊ appropriatio ipſi⁹ entis ad itellm. cõcedatur ergo arg^m vſq̃ ibi. ſuper ens nõ videt ⁊c. ſecus ẽ de potẽtijs limitatis eiuſdẽ generis vl' alterius. vide h̄ copioſe. 3. di. pmi. q. 3. ⁊. 35. di. eiuſdẽ. ⁊ ſup li. de aĩa. vbi ſupra notaui. ⁊ ifra in. 7. in ſimili. ⁊ alibi ſepe vt noſti. Alia mlta hic addat lector pro entis veri maiori declaratiõe: ⁊ diligẽter aduertat ne ficti^m diminutum atq̃ ens rõnis exiſtat ne a ſpeculatõe paſſiua ⁊ actia pmi ſoliuſq̃ pfci me^a excludat.

Sequitur 4. ⁊ vltima. q. de metaphyci cõſideratione circa ens. t. c. i. 4. ⁊. 8. in qua clara ẽ determinatio doc. Reſu^do eni dicta Auic. ⁊ Auer. vt. q. i. ꝑ. li. ꝓlixe pertractauit. tenet tñ Auic. declarãdo motiua eius: ⁊ dimittit Auer. ⁊ in hoc põt ponderari notabilr̃ ꝙ ea que in vno loco diſputatiue ⁊ ꝓblematice determinat alibi aſſerẽdo alterã partẽ ſuſtinet ne dũ in his metaphycalibus: ſed etiã in theologicis: plerũq̃ vt a pncipio notaui preſupponit etiã ea que dicta ſunt de vniuocatione entis in. 4. ⁊ plura alia que lector attendat: ⁊ maxime illud ſingulari^m vbiq̃ neceſſariũ de ſubo ⁊ adequatõe duplici: formali. vꝫ. ⁊ vtuali mẽte teneat ⁊ examinetur.

¶ Breuib⁹ hic tangit illã difficultatem itricatã apud multos: an. vꝫ. metaphycus hꝫ ꝓbare pmũ ens eſſe. quere antiquos hic ⁊ alibi vt ſcis. h̄ etiã. q. poſſet precedere omnes ꝑcedentes in hoc. 6. vel ſaltẽ duas imediate precedentes ſꝫ ꝙ fundari poſſet ſup diuerſa loca textus: vt notaui textuꝫ quotãdo in ei⁹ pn^o. ſed ſatis recte ſituatur: q̃ etiã orit t. c. 8. alias duas. q. in pncipio huius. 6. quas ponit Ant. an. accepit ex ꝓlo. ſen^r de verbo ad verbuꝫ: vt patꝫ ex notabilibus textualibus huius. 6.

Circa .i. q. 7. li. de cõparatiõe iherentie accidẽtis ad eſſentiã ei⁹. t. c. z. ⁊. 3. i pncipio ſolõnis aſſignat in aliqbus li. qõdaꝫ extra. ibi. Et hoc forte cõſueuit dici ⁊c. vſq̃ illuc. Tertio exponit ⁊c. obiectionẽ aũt ibi nõ ſolutã ſuſtinẽdo đ^cm eẽ bonã: q̃ famoſa eſt. ſolue ꝯñr aut negãdo aſſumptũ: aut alr̃ declarãdo: vt noſti: ſed vr̃ oĩno extra.

¶ Aliud etiã paruũ extra notat in aliqb⁹ origialib⁹ ifra. ibi ſed iſte reſpect⁹ eſt relo ⁊c. vſq̃ illuc. Tamẽ q̃ iherẽtia videtur. Infra etiã parũ poſt. ibi ſi ponitur hoc Ar. ⁊c. vſq̃ ibi. Tertio dr̃ ꝙ iherẽtia ⁊c. eſt extra. ⁊ in plurib⁹ originalibus nullũ hoꝝ trium habet. iõ ⁊c.

¶ Determiatio doc. hic ẽ clara ⁊ reſoluta: nã pmiſſis. 3. diſtinctõib⁹ adiũgit. 3. ꝯnes vbi aduerte in ꝓbatõe. z^a. i. ꝯnis an illud qõ ibi ifertur: vt icõueniẽs ſit icõueniẽs aliquod vꝫ. predi^m dictũ in quid de quantitate ⁊ qualitate reperiri iferius ente ⁊ ſuperius vtroq̃ illoꝝ: nam nõ nulli ſcotiſte hoc vident cõcedere. poſito ꝙ ens diuidat per quiditatẽ: vt in ſubam ⁊ accidẽs abſolutũ. ⁊ reſpectiuũ ar^m ſaltẽ currit ad hoiem: vt plerũq̃ arguit doc. hic.

¶ Hãc mãm vide in. 4. huius. di. iz. q. i. copioſe ⁊ aliqualr̃ . i. di. z. q. 4. ⁊. 5. Et. 3. q. q^ti. Opiones alioꝝ: vt pote auerroys: Alex. Jandoni. alberti ⁊ Thome. vide hic ⁊ alibi ad ꝓpoſitum. ⁊ maxime. iz. diſ. 4. vbi theologi communiter

pertractāt hanc materiam.

¶ Tange iſtantias ꝯñter in ſolōne argumentoꝝ poſt oᵐ. p̄ quomō poteſt eſſe equocatio in cōcreto ſtante vniuocatione abſtracti:cū idē ſignificent vt in anṗdicamentis ex intentiōe.q.8.hꝫ iſte ⁊ alibi plerūqꝫ.vide in.4.di.ii.q.i.articulo.3.Et in p̄dicabꝰ.q.finali.ordine debito.deinde qualiter iſta poſſit eſſe vera.iherentia iheret.cuꝫ p̄dicrᵐ ⁊ ſubiectuꝫ ſumātur ſub oppoſitis modis ſignificādi.vide ſupra i.5.⁊ q̄re fran.8.di.pˡ ꝯflatꝰ.⁊.29.di.eiuſdē bñ cōſiderādo.

¶ Nota etiā īfra ibi.Ad zᵐ ꝙ illud exemplū corrigitur ⁊c̄. ꝙ expoſitio in meᶜᵃ que attribuit̄ Ant.And.eſt huiꝰ doct. vt hic expreſſe dicit.⁊ īfra ſepe.⁊ alibi in ſententys:ſed forte alio ordine ⁊ mō ſcribendi:ſed in p̄mo ⁊.4.vbi ſupra habetur talis expoſitio valde notāter:originaliter tñ hic.

Sequitur q.z.de p̄oritate ſube tēpore reſpectu accidentis.t.c.4.vbi tres op̄.recitat ⁊ impugnat.quarū p̄ma eſt cōmēt.vbi in lr̄a.zᵃ.alexādri.3ᵃᵐ que re in alberto:⁊ fratre Alex.⁊ alys hic. Et licꝫ quidā conātur euadere ipugnationes doct.hic.tu tamē replicabis vt noſti: vbi aduerte ꝙ tertius modus diᵒⁱ eſt multuꝫ apparens.vnde doctor īſequitur euꝫ ſup porphyᵒ.ca.de ꝓprio. q.3.⁊ qualr̄ nō ſequatur ex hoc ꝯdictio.dic vt ſupra i p̄nᵒ.⁊ alibi notaui.ħ.n.fuit locus ꝓprie determinationis:⁊ non in logicalibus:vt patet.

¶ Determinatio doct.ē ſatis clara ħ.lꝫ ſubtilis.vide eum in.z.di.i.q.5.Et in.4.di.i.q.i.⁊ alibi ſepe vbi exponit hanc prioritatem vniformiter.

¶ Aſſignat̄ q̄dā ex.ibi ſubaꝫ.n.eē ⁊c̄.vſqꝫ illuc. Ad p̄ᵐ arᵐ ⁊c̄.ſꝫ lr̄a notabilis ⁊ ſingularis doⁿᵃ.iō caſte pcurrat̄ vbiqꝫ

¶ Cōſidera bñ in ſolōne vltimi p̄ncipalis:vbi dicit:ꝙ indiuiduū cuiuſcunqꝫ ſpēi poſſet p ſe exiſtere.ſine oī accñte p accidēs.ergo ignis ſine calore ⁊ hō ſine quātitate. ⁊ ſic de alys dic ꝯñr.quere in.4.di.iz.⁊ in Uar.

Sequitur q.3.d̄ p̄oritate ſube cognitōe reſpectu accñtis.t.c.4.que ſatis facilis ⁊ correcta ē ⁊ ſnīa doctoris determiata ⁊ ſubtil.op̄. de cognitōe ſube: q̄s tāgit ibi ſoluēdo arᵐ p̄ncipale.q̄re in Hen.⁊ Thoma.⁊ alys antiq̄s ⁊ modernis.vide.3.di.pˡ.⁊ ſup p̄ de aīa. ⁊ hūc vbi ſupra.ſup li.de aīa.⁊ alios vt noſti.īfra ēt in.7.⁊ ſupra li.i.⁊.z.plura adhuc patent.

¶ Infra ad finē.ibi.Si poſſemus ad illaꝫ ptingere ⁊c̄.vſqꝫ illuc:⁊ q̄r illa cognitio quā habemꝰ ⁊c̄.aſſignat̄ extra ab aliquibus.ſatis tñ bene ad ꝓpoſitū p̄ter illā allegationem ex.7.ſed dic cōſequēter.

Sequitur q.4.de p̄oritate ſube diffōne reſpectu accidentis.t.c.4.q̄ ſatis clara eſt ⁊ correcta ſed in deciſiōe tāgūtur dicta aliorū.quere Hen.⁊ alios q̄s ſupra notaui hic ⁊ hūc.iz.di.4.q.i.⁊ in p̄dicamentis.q.8.⁊ in.z.di.i.q.5.⁊ ſequaces moderniores ſup p̄mo phy. ⁊ ip̄m ſi iuenire valebis.diffinit̄.n.acciˢ q̄dcūqꝫ diffinitiōe metaphyſica ⁊ qetatiua:ne dū aptitudinalr̄.imo actualr̄.ne dū in cōcreto.imo in abſtracto p ſubām expſſe vel iplicite nō quin exiſtere poſſit aliq̄d ſaltem ſine ipſa actu: ſed q̄r actu ſemp depēdēt:⁊ dependens inq̄tū tale nō ꝯplete itelligit̄ abſqꝫ depēdentie termī expſſione vel cognitōe:⁊ vt eiꝰ eſt ⁊ in ipſa potius q̄ȝ ab ipā reqrit̄ in accidentis diffinitione ſubſtantia.hoc dicit.

¶ Infra ibi.Contra diffiniens eſt minus ens ⁊c̄. vſqꝫ illuc. Ad primū principale ⁊c̄. ponitur extra in aliq̄bꝰ.in aliquibus vero originalibus illa argumēta tria ponunt̄ in pede q.3. p̄ncipalia argumenta.⁊ tres ſolutiones ad ipſa ponuntur ad finē.q.in p̄ncipio ſolutionū p̄ncipalium.Sic ad primū arᵐ p̄ncipale veꝝ eſt de parte q̄ditatiua ⁊c̄.ſed quomōcūqꝫ ſituet̄ lr̄a eſt ſatis bona.⁊ ad ꝓpoſitū.iō ⁊c̄.

¶ Q̄ō ibi tāgit de cā p̄ma ⁊ de ſepatiōe accñtis a ſubā.examiabis bñ.vt hꝫ in.4.⁊.z.vbi ſupra.⁊ i p̄mo di.z.8.4z.et alibi.Et maxie in q̄ᵗᵒ.q.7.q̄re alios vt noſti pl̄a addēdo ħ.

Sequitur q.5.d̄ entitate mãe.t.c.8. vbi aduerte ꝙ in aliq̄bus originalibus hāc pce̊ iᵃ.q. de p̄oritate forme reſpectu cōpoſiti ⁊ mãe ⁊ recte:q̄r illa orit̄ t.c.7.licꝫ ēt.t.c.8.fundari poſſet:vt notauimꝰ.de ordine tamē parū refert dūmō veritas habeat̄.Eligat lector: quaꝫ ꝑponere voluerit.ħ ordo ſatis placet.

¶ Infra in p̄ncipio ſolonis ibi.hec rō Ap.⁊c̄.aduerte ꝙ q̄tatiōes cōmētorū non ſunt de lr̄a doctoris: ſed q̄r recte in margine non poterāt locari inſeruimꝰ eas lr̄e ſuis in locis.

¶ Determiatio doctoris clara ⁊ aſſertia quā au ctoritatibꝰ ⁊ rōnibus ⁊ cōgruētys pulcherrime adornauit (vt vides. balbutiētes vie cōmunis penitus ꝓpriā vocē hic ignorantes nō curabis.⁊ ſolones non ſoluentes īfringes ⁊ argumētatiōes vento excuties vt noſti.vide.iz.di.z.copioſe hūc ⁊ alios theologos.⁊ ſuper p̄mis phyſicoꝝ.⁊ de generatione. ⁊ alibi de attributis ⁊ cōditiōibꝰ atqꝫ ꝓprietatibꝰ mãe.notāter.Antiquos etiā varie de entitate mãe ⁊ potētia ⁊ priuatione ⁊ coeuitate eius cū forma.⁊ inſeparaᵗᵉ.⁊ ſic d̄ alys ibidē quere.⁊ adde Uar.elegāter i.z.vide ⁊ Nicolaū Boneti ſingulariſſime:atqꝫ alpharabiū ⁊ modernos ſcotiſtas pariſienſes.

Sequitur q.6.de p̄oritate forme reſpectu materie. ⁊ totiꝰ cōpoſiti.t.c.7.⁊.8.vbi aduerte ꝓ p̄ argumēto ibi.fieri ē per ſe via ad eē ⁊c̄.ꝙ illa eſt ſententia ph̄i p̄mo phyſicoꝝ.t.c.6z.⁊.zᵒ.phyſicoꝝ.t.c.i4.⁊.i. de gn̄atione.t.c.i8.⁊.4ᵒ.meta.t.c.z.⁊ alibi plerūqꝫ.

¶ Infra ibi.Iteꝫ actus eſt ſimplr̄ perfectiōis ⁊c̄.vſqꝫ illuc. Ad oᵐ ⁊c̄.aſſignatur extra:⁊ in aliq̄bus originalibus ponit̄ poſt oppoᵐ.⁊ ſatis bene.

¶ Inferius in ſolōne.q.ibi.de iſta ꝯña ⁊c̄.vſqꝫ illuc.Ad primū argumentū ⁊c̄.ponit̄ extra in aliq̄bus originalibꝰ: ſed littera bona vbiqꝫ.vide in theorematibus.⁊ in.4.di.ii. q. 3.⁊ alibi ſepe in doctrina huiuſmodi.

¶ Determiatio doctoris ſatis aſſertiua eſt ⁊ clara. vide ſingulariſſime ad ꝓpoſitū in quoᵗᵒ.q.9.vide ēt in theorematibus.⁊ in de p̄mo principio.p̄ma etiam.q.3.⁊.8.di.i.q.i.Et tange iſtantias hinc inde vt noſti.vide cōmētatorē.z.phyſicorū.ꝯmēto.4.⁊ alios ibi.⁊ hic.⁊ pōdera ꝯſeq̄ntiā Ariſt. in lr̄a hic.Et qualr̄ doc.interpretatur ipſuꝫ paucis ⁊ obſcure.plura addendo.

¶ Q̄ō tangit infra de ratione ſubſtantie.vide in quolibeto q.3.⁊ in p̄mo.di.z6.⁊ in.4.di.iz.q.i.⁊ ſup predicamēta maxime apud modernos ſcotiſtas.

Sequitur q.7.de idētitate:ꝙ quid eſt cū eo cuiꝰ eſt. .t.c.zo.vbi p̄mo ponitur op̄.alioꝝ potius logica q̄ȝ metaphȳca apparēs tamē: ſed ipugnat eā valde ſubtilr̄:⁊ licꝫ quidā conātur euadere argumēta nihil faciunt bene cōſiderādo.Quere quos ſupra notaui hic ⁊ alibi pondera bene ibi verba doc.de hoīe albo.an.vꝫ.iſta.hō albus eſt homo albꝰ.ſit neceſſaria.⁊ hec ꝯtingēs.homo ē albus.⁊ an per ſe ⁊c̄.iterū ibidē habes qualr̄ expoſuit textū. ⁊ ꝙ addit de q̄ditate īdiuidui examinabis bñ ꝓpter dicta ſua in.z.di.3.⁊ pl̄a alia notabis iuxta hāc diſputationem.

¶ Determinatio doctoris aſſertiua ⁊ clara ⁊ notabilis valde ⁊ vere metaphyſicalis.In aliquibus originalibus aſſignatur extra illa littera. Modus eſt iſte ⁊c̄.vſque illuc. Sed in dictis per accidens ⁊c̄. ſed optima videtur ⁊ ad ꝓpoſitum.ideo ⁊c̄.

¶ Pro vlteriori declaratiōe huiꝰ materie. vide in quoᵗᵒ.q. z.⁊ in.z.di.3.q.6.⁊ i.3.di.zz.fundamēta huius reſolute.Et adde plura ex antiquis:vt noſti.

¶ Cōſimilr̄ qualr̄ currit illa diſtinctio de q̄ditate.vꝫ.cōſiderata abſolute vt ſic dicatur q̄d quid eſt.⁊ cōſiderata in ordine ad illud cuius eſt vt ſic dicat̄ q̄d quid erat eſſe ⁊c̄. nūc eniꝫ forma nūc eſſe nunc eēntia:nūc rō nūc diffinitio

nūc quid.nūc qđ quid.nunc qđ qđ erat eſſe apud Ariſto.ꝛ alios nūcupatur: vt pꝫ diſcurrenti.

¶ Illa ꝑpoſitio aſſumpta in rōne.3.cōtra op.veritas in intellectu ꝯpoꝰ cātur ex hoc ꝛc.pꝫ ſupra.q. penultima.6. ex ꝑdictis etiā.c.de ſubſtātia ꝛc.de ꝑori.ꝛ.4.metaphyce.t.c.26.ꝛ.5.metaphy.t.c.13.ꝛ.9.metaphy.t.coⁿ.penultimi.ꝛ vltimi habeť.Quere.excludendo tñ noīaliū garritus hic.

¶ Antonius Andreas addidit poſt hāc.q. quandā queſtiūculā de gnōne animaliū vniuoca ꝛ equiuoca:ſeu de genitꝫ per propagationē ꝛ putrefactionē:aut generaliꝰ vniuoce ꝛ equoce:quā nō ponit doc.hic:ſꝫ eaꝫ hꝫ icidentalr̄ i ꝑ. di.z. parte.z.q.4.vñ de verbo ad litteraꝫ accepit eā ille docto. quam lector introducat ſi voluerit.ꝛ tāgat altercationes antiquorum ꝛ modernorum.

Sequuntur .8.9.ꝛ.10.q.de termino per ſe gñationis.an.vꝫ.poſſit eſſe materia an forᵃ: an certe cōpoſituꝫ.t.c.22.ꝛ.27.vbi aduerte ꝙ in diuerſis originalibus varie ſituať littera.Nam in aliqbus ꝑus ſoluuntur due ꝑme.q.ꝙ̄ moueať.3.q.in aliqbus autē immediate poſt argᵐ ad oᵐ.z.q.moueť.3.ꝛ vterqꝫ ordo habꝫ apparentiā ex verbis doctoris in diuerſis locis. ſecūdo modo ordinauimus ipſas.ſed aduerte bene ad totā litteram: qꝛ in aliqbus locis intricata ꝛ difficilis ac ſingularis: vt pꝫ

¶ Determinatio doctoris ſatis clara ꝛ aſſertiua.vult enim ꝙ materia generatur ſubiectiue:ꝛ forma ꝛ cōpoſitum terminatiue.vnū vt quo:aliud vt qđ.ſed iſtat ſingulariſſime an hoc verū ſit tm̄ in genere ſube: vt cōmunis ſcola tenet: an certe in omni genere ſit per ſe cōpoſitū per ſe terminās generationē.Et videtur tenere ꝙ ſic valde notanter ꝛ argumēta difficilia incontrariū adducit ꝛ ſoluit ſuo mō:ſed īfra.q.i.li.8.de hac compoſitione in accñtibꝰ ampliꝰ ingre.

¶ Ad ꝑmā.q.arguit ꝑmo per auctoritates tribus argumētis.cōſequenter per tres rōnes.ꝛ īfra imediate ante ꝙ̄ ſoluat.q.reſpondet ad illas rōnes.h.n.erat conſuetudo eius: plerūqꝫ addere imediate reſpōſiones ad argumēta vt videātur argumēta pauci momenti:vel vt replicis īfringantur reſpōſiones:vel vt alioꝝ ſolutiōes nō ſatiſfacere oſtēdat.Nota valde totū ꝑceſſuꝫ ibi in pede.i.q. in ſolutiōibꝰ et replicis. Nā tres reſpōſiones ad ꝑmā rationeꝫ inducit contra duas ꝑmas replicas.3ᵃᵐ tenet ꝛ hic.ꝛ in.z. di.i.q.z.ꝛ in.4.di.i.q.i.ꝑma reſponſio eſt conformis dictis Henri. quolibeto.6.q.i.ꝛ alibi.ꝛ appēs.zᵃ egidij:quolibeto.6.q.3.ꝛ.4.ꝛ Ma in.z.di.i.q.z.poſt oᵐ.quere Thomā.i.ꝑte ſumme.q.45.articulo.z.ꝛ in.zᵒ.ſcripti.di.i.q.i.ꝛ Bonauenturā ibidem.ꝛ Egidium ꝛ alios communiter.

¶ Qđ tangiť in ſolōne.z.rōnis de ſubitratione partiū mãe que iꝑrobať alibi vt ingt:quere in phyſicis.ꝛ in de generatione.ꝛ in.4.di.10.q.i.aliqualr̄ vide calculatorē:vt noſti ꝛ alios ſophiſtas.

¶ Cū dicit poſtea.Ad 3ᵐ quere ꝛc.vide īfra in.q.de ꝑlalitate formarū.ꝛ in theorematibus notāter.ꝛ in.4.di.ii.q.3.ꝛ alibi.Mā.n.forme perfecte cōiter eſt ſcđa.ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯpoſitū ex mā ꝛ forma.ꝛ hoc loquēdo de mā totali ꝛ imediata talis pōt ꝑduci terminatiue per ſe.h ſermo eſt de mā prima maxime. vl̄r.n.mā vt materia nō ꝑduciť per ſe terminatiue.plura alia ibi adde ponēdo. nō icōuenit aūt idem eſſe māꝫ vnius:ꝛ terminū alterius ꝑductōis:lꝫ h accidat.

¶ Illa lr̄a ibidē.Circa ꝑᵐ arᵐ dr̄ ꝙ nō ſeqť ꝛc.vſqꝫ illuc. cōtra eſt phs ꝛc.poſſet aſſignari additio vel extra.eſt tñ ſatis bona.Querūt.n.illa motiua quare a ſolo deo eſt ꝑducibilis mā equoce.ꝛ ꝙ ab alio agente poſſit ꝑduci ꝑſuadēt.vide in.zᵒ.ꝛ in.4.vbi ſupra rōnē:licꝫ alij theologi varias aſſignāt rōnes:ꝛ qđ addiť de raro ꝛ dēſo ſatis ꝑus dcm̄ eſt. quere ſup.4.phycoꝝ.ꝛ maxime apud ſcotiſtas piſienſes: ꝛ antiquos etiā expoſitores ꝛ qōniſtas.

¶ In pede.3.q.imediate poſt ꝑmū ꝑncipale addiť eius ſolutio in aliqbꝰ originalibꝰ:ꝛ ſic poſuimꝰ:ſꝫ ibi meliꝰ ſcriberet ſic.Ad hoc rñō ꝙ ꝑmo eſt equocū ꝛc.in aliqbꝰ aūt poniť ad finē.q.illa reſpōſio ꝛ bene.ideo lector ordiet vt placuerit.vide.z.di.zᶦ.q.10.egregie determinationē illam de duplici ꝑmitate:ſed hic ſatis expedite ꝛ ſubtilr̄ habeť.

¶ Silr̄ īfra reſpōdet ad 3ᵐ de gnōne hoīs:que rñō etiā ponitur ad finē.q.in aliqbus originalibus cū oībus replicis ſequētibꝰ:ꝛ ſatis bene ꝛ ſuſtinēdo ꝑmam rñſionē poſſent tres replice contra ipſam ſolui. dicēdo ꝙ h neceſſitas eſt cōdōnata ꝑm gd.ꝛ de potētia dei ordiata.eſt ergo quantū ad ꝑmū actiua:ꝛ quodāmō paſſiua forma mixtiōis reſpectu itellectiue.ſimilr̄ deꝰ nō pōt non agere ad hoc.iō neceſſario neceſſitate ꝯñe:ſꝫ ſimplr̄ ꝯtingenter quo ad zᵐ. ſimiliter ad tertiū dicatur:vt prius. zᵃ auteꝫ reſponſio ſequēs pulchra eſt:quā multi tenent in hoc duꝰ ꝛ ꝙ adducitur in opᵐ de rationibus ſeīalibus.patꝫ ibi.ꝛ ꝙ vltimo tangitur de anima ſepata ſe reuniēte ꝛc.poſſet negari ſimilitudo:ſꝫ qualr̄ valet.vide in.4.di.43.q.3.ſingulariſſime.arduum eni ꝛ difficile duᵐ eſt:qualr̄ homo generat hoīem:licꝫ faciliter proferať apud phycos.Quere in.z.di.17.ꝛ.18. ꝛ in.3. di.z.ꝛ.4.ꝛ i.4.q.i.ꝛ in.qᵒ.q.z.ea que faciūt ad hoc Hen.ꝺ gan.ad hoc ingre ꝛ alios antiquos vt noſti.omitte ergo in pede huiꝰ.3.q.ſi volueris totā illaꝫ lr̄am.ibi.Ad.i.arᵐ.3.q. ꝛc.vſqꝫ illuc.Itē ſi cōpoſitū ꝛc.ꝛ ſimilr̄ ibi.Ad 3ᵐ.arᵐ.3.q. ꝛc.vſqꝫ illuc.Ad ꝑncipale ſi ſic ꝛc.ꝛ lege toᵐ ad finē. q. Sꝫ videť ꝙ doc.in margine vt additiōes has ſolōnes adiunxit.ꝑp replicas ꝛ alia que ſequūtur.

¶ Infra cū dicit.Ad vtrāqꝫ.q.phs vult ꝛc.tenēdo ordineꝫ quē poſuimꝰ.poſſet ibi ſcribi ſic.Ad duas ꝑmas.q. vel vt i alijs originalibꝰ habeť.ꝛ bñ.Ad ꝑmiſſas.q.ꝛc. ſed de grāmatica rei parū curādū eſt.ibi.n.itendit rñdere maxīe ad duas ꝑᵃˢ.q.ꝛ lr̄a bñ ſonat ꝑm aliū ordinē quē ꝑus recitaui

¶ Dicta doctoris in toto ꝑceſſu ponderabis.ꝛ examiabis diligenter:qꝛ ſuo mō trāſcendit terrena ingenia.

¶ Cū dicit īfra ibi.Itē ſi calidū eſſet ſeparatū ꝛc.illa verba declarabis:vt habꝫ in.4.di.12.q.z.ꝛ.3.Iteꝫ īfra ſoluendo arᵐ ex auctore.6.ꝑncipioꝝ. nota ſignanter expoſitioneꝫ doctoris:ſed iſtantias conſidera.

¶ Ad finē.q.cuꝫ habeť in aliqbus originalibus.ꝛ ſic poſuimus.Ad arᵐ ꝑncipale ꝛc.itellige de.zᵒ ꝑncipali.ꝛ nō de primo:ſed in alijs vbi reſpōſiones omnes ad ꝑncipalia ponūtur ad finē.q.habeť ſic.Ad ꝑmū arᵐ.3.q.ꝛc.ꝛ ſeqtur infra. Ad zᵐ arᵐ ꝑncipale dr̄ ꝙ compoſitū ꝛc.

¶ Illa reſpōſio.Ad aliud de gnōne hoīs ꝛc.nō eſt neceſſaria habita reſpōſione ſupius aſſignata in pede.q.niſi quia ibi ſit mētio de forma hic de diſpōne ꝛ nālitate. Et videť ꝙ illā reſponſionē voluerit ſuſtinere.ad reliquas autē dicit cōmuniter vt ſupra notaui.

¶ Ad dcm̄ ꝯmēt.in.7.ꝯmēto.31.adductū in.3. ꝑncipali nō reſpōdet:ſed facilr̄ poſſet dici:vel ꝙ loqtur de forma ſpecifica:vel concedi pōt ꝙ dicit abſolute:qꝛ nō eſt ꝯ nos: vt pꝫ ex reſpōſione doctoris:qꝛ generās vniuocū nō dimittit ipm̄ cōpoſituꝫ vſqꝫ ad iductionem vltime ſpeᶜᵉ. ꝛ hoc vel formalr̄ vel virtualr̄ ſaltē generās limitatū equocum.de quo īfra in.q.de rōnibꝰ ſemialibꝰ. ꝛ de ꝑlalitate formaꝝ.

¶ Ultima reſpōſio.ibi.Ad aliud ꝙ nūquā eſt mutatio ꝛc. dꝫ applicari ad arᵐ in ſolōne ꝑncipali.q.3.qđ ꝑbat ſcđꝫ cōmunē viā.ꝛ ꝯmēt.vt vr̄ ꝙ in genere accñtis nō gñatur cōpoſitū per ſe.Alia addat diligēs lector curioſe.

Sequitur q.ii.de pōne ydearuꝫ ꝑlōnis ipugnata.t.c.28.in qua aſſignať qđdā extra in pede. ibi.hic ſunt due difficultates ꝛc.vſqꝫ illuc icluſiue:ſed per accidēs ordinatuꝫ:ꝛ in aliqbus ponitur ante duo vltia argumēta ante oᵐ.in aliqbus vero poſt illa.ꝛ magis ad rem aliqualiter.ꝛ eſt bona littera.de qua ſit mentio.q. ſequente.vbi locum habet.

¶ Ibidē tangitur q̄tta° de articulo dānato. vbi aduerte ꝙ
articuli dānati oxonio ꝛ piſi⁹ ordinātur per ca°. ſm diuer/
ſas facultates materias ꝛ pontifices. vnde iſte articulus
eſt.2⁹.cal.7l.ꝛ.23⁹. Quoꝝ p̄mus eſt.ꝙ ītelligētie īferiores
creāt vegetatiuā ꝛ ſenſitiuā motu celeſti mediante.error.
¶ 2⁹ articulus. Cū ītelligētia ſit plena formis īprimit illas
in mā per corpora celeſtia tāq̄ per īſtrumēta.error.
¶ Deinde ponit opi.cōmētatoris ꝛ ſequaciū eius cum ſuis
rōnibus.ꝛ impugnat ꝛ reſpōſiones quorundā fauentiū cō
mētatori examinabis ꝛ infringes.
¶ Aſſignat̄ extra in aliq̄bus illa lr̄a. Nota ꝙ hic īmutatur
rn̄ſio cōmēt.ꝛc̄.vſq̄ illuc incluſiue.ꝛ pcedit ex vnitate cō
poſiti.ꝛ ponit̄ in aliq̄bus an̄ o^m.in aliq̄bus poſt rōnes op̄.ꝛ
nō videtur multum neceſſaria.adde tamē ſi vis inquiren
do antiquos quos ſupra.
¶ Determinatio doctoris clara eſt.vult enī ꝙ ratio Arꝫ.ar
guit nō neceſſitatē:nō tamen īpoſſibilitatē ydearū pl'onis
hic.vbi ſi te volueris extēdere de ydeis:vide ātiquos phi
loſophos ꝛ theologos:ꝛ hūc quāegregie.di.35.p̄mi.ꝛ maxi
me in reportatis ꝛ alibi vt ſcis.vide etiā in q̄^{to}.q.7.ꝯcl'one
4.ſingulariſſime ad ppo^m hui⁹ ma^e.
¶ Uerba doctoris in īpugnatione op̄.ꝛ in deciſione valde
notabis.ꝛ ſpecial'r impugnādo.2.rōnē op̄. nota ppōnē il
lam īpoſſibile eſt aliq̄d trāſmutare aliud per mediuꝫ niſi
trāſmutet me^m.quere cōmētatorē.8. phyſicoꝝ.ꝯm̄to.37.
ꝛ.2.celi ꝛ m.ꝯm̄.42.ꝛ hūc in.2.di.9.ꝛ di.14.q. finali op^{me}.
¶ Infra etiā ibi. Itē ex dictis pp̄ꝛys īfer cōtra cōmēt.aut
corpus celeſte eē ꝯpoſitū ex mā ꝛ forma: aut ꝯdictionem
manifeſtā in dictl ei⁹. pl'a alia tāgat diligēs lector altioris
¶ Aduerte ꝙ nō rn̄det ad p^{q} p̄ncipale:ſꝫ īcipit (idaginis.
a ſcdo.ſolutio tn̄ p̄mi p̄ncipalis.pꝫ ex ſol'one.q. arguit eniꝫ
non īpoſſ'itatē.vt pꝫ in exēplo qđ adducit: ſꝫ nō nec̄itatem.
¶ Al'r etiaꝫ dici poſſet negādo ꝯn̄aꝫ:ꝛ ꝙ addit̄ de ca^{re} ſe/
parato.dic vt hꝫ in.4.di.12.q.2.et.3.tn̄.n.in potētia remo
ta poteſt generare.
¶ Tota illa littera q̄ vellet tenere viā cōmenta.ꝛc̄.vſq̄ ad
finē aſſignat̄ additio ab aliq̄bus. ſꝫ notabilis diſcurſus et
ſingularis.iō legat̄ infra tn̄ ibi. Hec ppō tn̄.ſ.mutatio ter/
minans motū ꝛc̄.vſq̄ illuc. Ad.2.ſuba equoce ꝛc̄.q̄ non hr̄
in multis originalibus:ponat̄ extra:ꝛ omittat̄ ſi placuerit
quere Hen.quoli^{to}.5.7.ꝛ.9.in diuerſis.q.de ydeis. ꝛ quo^{to}
2.3.4.6.9.10.ꝛ.12.in diuerſis.q.de hoc qđ tāgit h̄.vꝫ. đ pl'a
litate formarū ꝛ hoīs ꝛ diuerſitate agentiū in pducēdo.

Sequitur q.12.de īchoatione formarū:ſeu de rōni
bus ſeminalib⁹.t.c.29.que famoſa ꝛ ma
gne altercatiōis apud antiquos ꝛ modernos exiſtit. varie
ſtoyci epicury ꝛ pipathetici:atq̄ arabes in hoc pblemate
ſentiūt vide copioſe.2.phy.vt noſti.ꝛ ī Hen.q̄libeto .4.q.
14.ꝛ.18.di.2l.ſn̄iarū in doctrīa h⁹ ꝛ alioꝝ theologoꝝ ꝛ ī Al
ber.h̄ ꝛ in ſūma theo^e.ꝛ in Tho.h̄ ꝛ ī 2°.vbi.ſ.ꝛ in.q.đ po^a
q.3.ꝛ de v̄tutib⁹.q.3.ꝛ in tractatu de nā ma^e ꝛ dimēſionib⁹
interminatis.ꝛ Uua.di.12.2.ꝛ ochā in.3.ſentētiaꝝ.ꝛ Aug.
notāter.3.de trini.ꝛ medicos:vt Galienū ꝛ cōciliatorē dif/
ferētia.48.ꝛ.101.ꝛ copioſe in.q.triū p̄ncipioꝝ vbi hāc.q.diſ
putauit An.An.poſt ſcotū ꝛ alios q̄pl'es ātiquos ꝛ moder
nos.quere hic.ꝛ examina diligēter Auer.ēt p̄mo ce. ꝛ mū.
ꝯmēto.102.ꝛ ſup.12.metaphyce.ꝯmēto.18. ingre qui ſatis
pulchre in via ſua perſcrutat̄ ad ppoſitū de rerū īchoatōe
ꝛ pductione.ꝛ ph̄m.2.de gnōne aīalium.
¶ Recitat op̄.famoſaꝫ p̄dictoruꝫ pluriū ꝛ Alberti ꝛ ſequa
ciū quā varie ſubdiuidit ſm diuerſoꝝ imaginatiōem. ꝛ ī/
pugnat oīa mēbra de īchoatiōe formaruꝫ. ꝛ add^t reſolute
q̄d tenēdū eſt.deīde īueſtigat qual'r ſunt ponēde rōnes ſe
minales:ꝛ in q̄bus ꝛ quid ſint.nō tamen ponendo eas co/
euas materie.vbi valde notāter ꝛ reſolute habes de veri/
tate queſiti.

¶ Pro declaratiōe eorū que dicit in ſol'one p̄mi p̄ncipalis.
vide in.3.di.11.q.1.ꝛ in.2°.di.1.q.2.ꝛ īfra.ꝛ di.9.eiuſdē ſoluē
do ar^{ta}.1.q.ꝛ di.17.eiuſdē.ꝛ.18.ꝛ alibi ſepe vt noſti.q̄re glo/
ſam in p̄n° ſup Gen̄.vide etiā in.4.q.1.idem.
¶ Simil'r ad ea que tāgit in ſol'one.2.motiui p̄ncipal'.vide
ſup.2.ph̄y.antiquos ꝛ modernos.ꝛ in p̄mo.q.1.plo.ꝛ in.2.
vbi ſupra.ꝛ di.2.ſpecial'r.q.10.ꝛ in.4.di.43.q.4.ꝛ ſuper.5.
metaph̄y.c.de nā in expoſitione hui⁹.ꝛ ꝯīr de differentia
nāliū ꝛ artificialiū.tange plura vt noſti oīa bn̄ maſticādo.
¶ Pro declaratiōe vlteriori illius diffōnis vio^{li}.vide in.2.
vbi ſupra.ꝛ ſuper.3.ethicorū vt ſcis.ꝛ in.3.di.16.ꝛ in. 4.diſ.
29.optime ꝛ.43.ꝛ alibi:lr̄a ſatis bene correcta ꝛ ordiata ē:
plura diligens lector addat.

Sequitur q.13.de p̄n° īdiuiduatiōis que fūdari pōt
ſup diuerſis locis text⁹:lꝫ ſup.5.metaphy
ſice poterat oriri vt eā aliqual'r tetigit An.An. ibideꝫ. pōt
enī.t.c.28.35.ꝛ.45.oriri:vt notauimus in p̄n° eius.famoſa
enī ꝛ ampla ꝛ maxīe ſpecula^{ꝰs} eſt h̄ mā.ꝛ chaos mag^m opi.
ꝛ diſputationū:quā tn̄ mirabili īgenio h̄ amplectit̄ cōpen/
dioſe:ꝛ teſtante etiam aduerſario doctrine huius vul'l'mo
ochā.in p̄mo.di.2.ceteros oēs excellit iſte in hac īdiuidua
tiōe ꝛ ſubtilitate ei⁹.de q̄ diſ^{te} in.6.q.ad plenū.ꝛ reſolute ꝛ
difficulter pertractat.ī.2.di.3.parte.1.quarū p̄ncipalis fru
ctus in hac vnica.q.habetur.ꝛ plura ſubtiliſſima addūtur
ſcolaſtico volatu mirifico.
¶ Aduerte ꝙ in aliq̄bus originalibus ante oppo^m ponitur
parū extra.ibi. Nota p̄mū argumētū ꝛc̄.vſq̄ illuc. Contra
4.metaph̄y.ꝛc̄.ꝛ in margīe in aliq̄b⁹ habetur quedā litte/
ra q̄ ſic īcipit.vtrū ſuba mālis ex nā ſua ſit īdiuidua ꝛc̄.vſ/
q̄ illuc īcluſiue:vt hui⁹ generis.ꝛ alia que ſic īcipit. đ an^{lis}
ꝙ nō.12.metaph̄y.ꝛc̄.vſq̄ illuc īcluſiue. Itē natura perfe
ctior:cōicatior:ꝛ q̄ꝛ nō multū neceſſaria ꝛ dimīuta. quare
nō poſuim⁹ in originali īpreſſo eā:lector addat ſi voluerit.
¶ 2^m ar^m poſt o^m eſt diuiſiuū:vt pꝫ cuius vnū mēbrū remo/
uet.aliud vero mēbruꝫ īpugnabis:vt in ſequentib⁹ hꝫ. ſup
poſuit eniꝫ ſatis manifeſtū ſcdm membrum eſſe inconue/
niens.ideo tacuit.
¶ Infra ibi.h̄ male allegat̄ Ariſto.ꝛc̄.vſq̄ illuc. Tertia eſt
de mā ꝛc̄.aſſignatur extra:ſed lr̄a ſatis bona eſt: ꝛ cū dicit
alibi pōt remitti ad expōnē lr̄e ibi. ꝛ ſupra.q.đ rōne quāti
tatis.ꝛ īfra in hac.q.ꝛ in.2.vbi ſupra.ꝛ ſi ſic ꝯgrue ponitur
extra ſuſtinēdo ſuppo^m p̄ncipale.
¶ In deciſiōe.q.ītroducit duas vias principales.q̄ruꝫ pri/
ma eſt ꝙ natura per aliq̄d poſiti^m quodāmō aliud ab ipſa
indiuidua^r que ſubdiuidit̄ in.6.vias.quarū.5.ſunt alioruꝫ
ꝛ.6.eſt ppria. 2^a via p̄ncipalis hꝫ duas vias. p̄ma ꝙ ſeipſa
nā ē h̄.2^a ꝙ duplici negatiōe.ꝛ ſic in vniuerſo ſunt octo vie
minus p̄ncipales.opinātes p̄me vie partialis p̄me p̄ncipa/
lis exprimūtur in lr̄a.ſcda via partialis eſt God.quolibeto
7.q.5.ꝛ quolibeto.6.q.16.ꝛ Egidy quolibeto.1.q.5. ꝛ ī theo
rematibus.3^a eſt Alberti.5.metaph̄yce.ꝛ in libello de ītel/
lectu ꝛ ītelligibili.ꝛ ſcī Thome:licꝫ ppter īfeſtationes de/
monū mām ſignauerit q̄titatis cruce in frōte. vide eum
.5°.metaph̄y.ꝛ in libello de īdiuiduatiōe māe: ꝛ ſup Boe.
de trini.ꝛ.1.parte ſūme.q.7.arti.1.ꝛ.50.q. ꝛ in. 2. ſcripti ex/
preſſius.di.3.q.4.vide etiā Bona.ꝛ Ricardū in.2°. ibidē
notāter ad h̄.ꝛ alios antiquos.4^a via attribuit̄ Rogerio
bachonis.ꝛ videt̄ Auicebron:qui tn̄ poti⁹ formā poſuit eē
p̄n^m īdiuidua^{is}:ꝛ hāc ſeq̄tur Nichola⁹ Boneti.8.metaph̄y
ce:ꝛ aliq̄ quotāt Goddo.quere Uuaro.in.2.vbi p̄us.5^a via
eſt multū ſpecialis quaꝫ tacuit in.2.q̄re Uuar.in.2.q.4. ꝛ
Hen.quolibeto.3.q.9.ꝛ alios ad h̄. Prima via partialis 2^e
p̄ncipalis eſt noīaliū quā ſeq̄t ochā in p̄mo. di.2.pte.1. co/
pioſe ꝛ aliqual'r quolibeto.5.q.12.ꝛ.13.ꝛ Fr̄ Adaꝫ li.1. di.33.
q.8.arti.p̄mo:quere aureolū ꝛ alios vt noſti.2ª via ē Hen.
quolibeto.5.q.8.ꝛ.5. ¶ Quinq̄ vias p̄ncipales īpugnat. ꝛ

in generali vel saltē tres pmas per quatuor meˢ notabilr. dñr in spāli arguit singilatim cōtra eas suo modo.

¶ Aliqui assignant extra ibi. hic respondet Egidius de illo modo ꝛc. vsq illuc. Ex secūda via sic ꝛc. ꝛ illa responsio habetur vbi supra quotaui ipsum.

¶ Qđ tangit ifra in exemplo improbādo. i. viam. z. pncipalis. vbi dicit ꝓm vnā op. quere in pmo. di. 36. illas op. ꝛ consequēter in. z. via recitat dicta Henr. in summa ꝛ quolibeto. vbi ibi tangit: sed vide omnia in fonte si potueris. ꝛ pondera singula.

¶ Infra ibi. dicitur ergo ꝙ natura nō est vna ꝛc. assignatur extra in aliquibus: sed satis bona littera. ꝛ pōt assignari. 9. op. in solutione. q. et vᵐ est ꝓm oēm ꝙ singulaᵗᵉ formaliter ꝛ pxᵉ ē singulare: sed de hoc nō querit: vt habet.

¶ Deinde ibi. Et nota ꝙ nō queritur ꝛc. Declarat titulum quesiti. ꝛ ostendit partē negatiuam eius. quantū ad pmaz partez. vz. ꝙ natura lapidis non sit de se h. vbi introducit disputationem de vnitate minori reali vnitate numerali: que ēt infra. q. is. replicaẗ. ꝛ iō h possz omitti q famosa est in doctrina eius. ꝛ breuiter ꝛ subtilr ꝓcedit: ꝛ lz multi conantur soluere motiua ista. vt ocbā ꝛ seqces vbi supra. et silr alia argumenta supra contra alias vias h. tu tamen faciliter infringes cuncta bene discutiendo. nam obstinatis nihil persuadetur.

¶ Consequēter aduerte ad illaz responsionē ibi ifra. Respondetur ad primam iprobationez ꝯsequētis ꝛc. contra quā nō replicat. posset enīz assignari extra. ꝛ si volueris facilr ifringitur: nam licz idifferentibus numeralr posset reperiri inequalitas: non tamen in differētia ipsa. an etiā sit alicuiꝰ quātitatis. ꝛ sic capax equalitatis pncipium indiuiduationis pōderabis ex dictis huiusmodi. ꝛ probabiliter diceret ꝙ nō nisi extēsiue. Quere. 5. q. quolibeti. ꝛ. 26. dist. ꝓ. sed istantia est aliqualr. i. di. ꝓ. ꝛ alibi.

¶ Infra aduerte qualiter argumentuz de vnitate obiecti potentie ifringit: sed de vnitate obiecti vnius actus replicam cōmendat: quere supra lib. primo. ꝛ in scdo sententiarum. vbi supra.

¶ Deinde concludit quid tenēdum sit in hac. q. ibi. Ex his potest cōcludi ꝛc. vbi cōsequēter videtur magna itricatio in processu. Naz respōdet ad diuersas. q. cū tamē vna tm̄ mota sit. Et in originalibꝰ diuersis trāsmutatur littera: tota nāq illa littera. Dicitur ꝙ natura nō ē vna nisi per vnitatem de genere quātitatis ꝛc. vsq illuc. Ex his pōt cōcludi. omittiẗ in aliqbus: ꝛ vocatur extra: ꝛ satis rōnabilr. Illa etiā littera. Notādum ꝙ idiuiduum siue vnuz numero diciẗ illud ēt per totū vsq ad illud iclusiue: sicut modus grāmaticalis precedit illā partē. Ex his potest cōcludi ꝛc. que sequitur. ꝛ satis bonus ordo ē ille: teneaẗ tm̄ ordo iste quez posuimus: quia satis bonꝰ: ꝛ legatur tota littera: quia optima vbiq ꝛ singularis doctrina de singulari.

¶ Cum dicit ibi. Ad duo pma pme. q. ꝛc. debēt applicari ad pncipalia argumēta pro vtraq parte. ꝛ ante oᵐ ꝛ post ille solutiōes. vbi aduerte ꝙ quotat argumenta ante oᵐ ibi: vt supra in illo extra ante oᵐ ea cōparauit.

¶ Infra cōsequēter cū dicit. Ad aliaz. q. ibi itelligit iplicite q. nam ꝓm multiplicē recitatā op. multiplex subintelligitur hic. q. vt expresse ponit i. z. hic vero gr̄a breuitatis sub vna omnes icludit. similiter ifra cuz dicit. Ad aliam. q. ꝙ forma est pncipium ꝛc. applica ad op. de imaterialibus in quibus nō cōceduntur plura in eadē specie ꝓm cōmunez viam. ꝛ ibi argumēta iplicita que soluit. quere in. z. vbi supra. q. 7. ꝛ in illo extra qđ notaui supra de angelis ꝛc. habētur breuibus. similr ifra ibi. Ad aliam. q. ꝛc. applica ad op. de quātitate que ibi tāgit: vt pz: licz declaratio illa est gn̄alis in hac materia in omni via vt patz.

¶ Deinde iducit obiectiones cōtra solutionē. q. pncipalis. ꝛ soluit valde notāter. ꝛ aduerte ad solutiōez vltime obiectionis ibidē: quia videtur habere istantias ex dictis boetij li. diuisionū qui disionem spēi reducit ad diuisiōem totius in ptes: sz salua doc. vt nosti. ꝛ silr oēs alias solones h examinabis diligēter iudicio boni viri.

¶ Seqtur illa ps. Notādū ꝙ idiuiduū ꝛc. vbi dclarat precedētia. ꝛ altius oīa iuestigat. ꝛ de pncipio idiuiduiˢ. ꝛ vnitate reali minori vnitate numerali: ꝛ vlitate. vbi cōsequēter iducit. 6. obiectiōes cōtra dicta. ꝛ anteꝗ soluit eas inserit plā declaratiua ꝛ istantias ꝛ solones. vnde ifra. ibi. Ad pmū pncipale ꝛc. itellige de pmo illarū. 6. obonum.

¶ Pertrāsibis lēto passu. illud cabos metalᶜ scoticum. vbi assignaẗ ifra. ibi. Ex vo pdictuz est ꝙ gequid abstrahiẗ ꝛc. vsq illuc. Ad 4ᵐ per argumētum factum ꝛc. extra: sed lr̄a singularis valde. quā etiaz ifra tāgit. ꝛ nō habeẗ cōiter in oibus originalibus in hoc loco.

¶ Infra ad finē. q. ante illam lr̄am imediate. Ad argumenta cōtra itellectionez singularis ꝛc. ponitur in aliqbus originalibus obiectio talis. Cōtra semper stat ꝙ ꝑ se sentitur vniuersale qđ est extra aīam. hoc est illud quod natuz est denominari ab vniᶜᵉ. ꝛ satis facilis est solutio ex dictis. vl omitte: quia nō necessaria.

¶ Cōsequēter ibi. Respōsionē ad hoc quere. s. 3. di. ꝓ. ꝛc. illud additū est: ꝛ nō est de originali doc. vꝰ eni remissio: sed nō habetur in originalibus antiqs. ꝛ tenēdo suppositū pncipale: nam est de littera. varie habetur ibi lr̄a in diuersis: ꝛ aliqua addūtur que nō sunt hic. supra li. i. ꝛ li. 5. ad h plura patēt: quere. 45. 4. ꝛ alibi sepe. Alios sequaces huiꝰ hic vide. vt Grā. ꝓ. de. c. ꝛ de a. ꝛ modernos parisiēses: sed volabis semper cum aquila.

Sequuntur q. 14. ꝛ. 15. de itelliᵗᵉ singlaris. t. c. 35. q̄ etiā communiter occurrūt. ꝛ in qbus varij varie sentiūt: quarū ordo ad precedētem ꝛ sequētez q. posset ponderari: nam in aliqbus sequūtur sequentez h. ꝛ sic videtur fundari in textu: sed de hoc paruz refert. prima etiā istarū nō videtur multū necessaria: quia eadē fundamēta ꝓ ꝛ ꝯ fere habētur in secūda. ideo posset notari extra: sed ad maiorē expressiōem possunt legi ambe. Nā vna est de itelliᵗᵉ singularis abᵗᵉ alia in ordine ad itellectuz nostrum. supra etiā li. i. q. 5. in aliqbus originalibus poniẗ tota h. 14. sub breuitate tm̄ ꝛ satis bene esset ibi ad ꝓpositum: vt ibi notaui.

¶ Processus doc. in hac. 14. satis pz. arguit eni ad vtranq partē copiose. ꝛ soluit ꝓz viā Thome argumēta pncipalia. ꝛ ipugnat in fine solones. Ad argumēta alteriꝰ partis habētur rn̄siōes. q. 15. ꝛ supra li. z. vbi se remittit. in. z. ēt sententiarū. di. 9. ꝛ. 3. plura ad h habz. ꝛ in. q. collationū. ꝛ in. q. li. de anima. ꝛ in theorematibꝰ ꝓpositione. 3. ꝛ in. 4. disti. 45. ꝛ in. 3. di. 14. ꝛ in quolibeto. q. 13. ꝛ in. 3. di. ꝓ. que in. q. sequente amplius pertractari habēt.

¶ In. q. 15. arguit ēt ad partes fere vt ꝑus copiose. vbi post oᵐ ibi. dicitur ꝙ in alio lumine ꝛc. vsq illuc. Itez ad pncipale ꝛc. assignaẗ extra ab aliqbus.

¶ Resolo. q. in duobꝰ articulꝭ satis clara ē ꝛ notabilꝭ valde in zᵒ arˡᵒ pncipali. parte. i. ibi. Cōtra dcm̄ est ꝙ itellꝭ nr̄ ꝛc. vsq illuc. de zᵒ pr̄ ꝛc. assignaẗ extra ab aliqbus: sz tota lr̄a valde notabilis ē ꝛ subtilis atq singularis: q̄re legaẗ ꝛ exponaẗ attēte. vbiq opiones antiquoꝝ ꝛ modernorū adde h si volueris. vide supra. i. phy. ꝛ. z. ꝛ. 3. de aīa. ꝛ in hoc. 7. et z. sententiarū. di. 3. ꝛ alibi. vide ocbā in pmo. et quolibetis ꝛ defende veritatē scoticā vbiq. de modo vero cognoscēdi singulare nō valde ea que ponit doctor in. z. pte. z. pncipalis arⁱⁱ. et quere alios varie ad h. vbi ꝑus ifra magis in q. de vli h singularissime repetit. vult breuiter doc. hic: ꝙ singulare est per se itelligibile. ꝛ pmo ꝛ abstractiue ꝛ intuitiue: sed nō a nobis pro statu isto sub ꝓpria ratione ꝛ vni

tate niſi in cōceptu quodā vago ſeu ꝯfuſo aut certe aggregato.⁊ hoc maxime cognitiōe abſtractiua:ſed de ītuitiua du^m^ vr̄.vbi poterit lector ꝯnes ordinate ꝓponere plures vel vnam vt poſui.

Sequitur .q.16.de ꝑtib⁹ diffōnis ſeu q̄ditatis.⁊ maxime mālis māli.t.c.33.⁊ vide. ī qua etiā varia iterꝑtatio auctoꝝ veterum ⁊ modernoꝝ reperitur.

¶ Ponit op̄.cōmēt.in p̄n°ſolōnis que habeṫ ꝯm̄.35. huius 7.ſed ē 3^m^ ꝯmētū.c.de ꝑtib⁹ diffōnis.idē tāgit ꝯm̄.21. hui⁹ 7.⁊ alibi ſepe:quā op̄.imitaṫ Alber.⁊ Jo.Jandon⁹⁊ multi alij quā ꝯn̄r īpugnat aucto^b⁹^ ⁊ rōnib⁹⁊ motiua ei⁹ ſoluit.⁊ vt p̄us ſepe notaui fugā alioꝝ h̄ tm̄ caput abſcōdētiū cōſequēter ipugnabis.Et ſubtilitatē Auer.ꝯm̄to.34. h⁹ ſibi ⁊ alijs:vt ſui moris eſt īꝑceptibilē.cū inqt.ſm̄ cōſideratiōnē ad ſubam declarātē eēntiā.mā nō dr̄ eē ps ſube: ſʒ eſſe apparēs deferens formā ⁊ ſuaʒ diffinitōem ⁊c̄. deridebis ⁊ ad hoiem argues vt noſti parū potētiale quā apparētiā quodue onus poſſit ferre:ſi credis crede nō credenti.

¶ Determinatio doct.h̄ ē reſoluta ⁊ determinata. p̄miſſis eni.5.diſtinctiōibus vel.6.cōputādo illam de potentia duplici ad corruptiōem concludit quid tenēduʒ vbi poſſent varie ꝯcluſiones ordinari:qd̄ lectori relinquaṫ.hāc materiam ingre in.3.di.22.optime.vbi alios thologos inquire: vt Bona.Uua.Ugonē de ſacramētis li.i.ꝑte.2.c.vltimo. ⁊ Thomā p̄ma ꝑte.q.75.⁊ in.3.parte.q. 50.⁊ in.4.di. 44. ⁊ in tractatu de ente ⁊ eēntia.vide in.2.di.3.ꝑte.i.q.5.⁊ ſequaces hui⁹ plura addendo vt ſcis.lr̄a eſt bene ordinata ⁊ correcta per totum hic.

Sequitur q.17.de cōparatiōe dr̄iaꝝ ordinatarum in linea p̄di^li^ ſm̄ eſſentialeʒ īcluſiōem ⁊ p̄dicatiōem.t.c.43.cuius ordo ad ſequētes poſſet trāſmutari:ſʒ habita v̄itate q̄ſiti ordo nihil facit. Jn p̄ncipio ſolutionis tangit op̄.pluriū hic.quere Thomaʒ.i.ꝑte.ſ.q.76. ⁊ in.4.di.ii.⁊ in de natura generis.⁊ Albertū ⁊ alios h̄:quā ꝯn̄r impugnat notāter.⁊ euaſiones ꝯn̄ter tu impugnabis. deinde cōcluſioneʒ quā itendit breuib⁹ abſoluit.vide euʒ copioſe in.4.di.ii.q.3.⁊ in predicabiliuʒ q̄ōnibus.q.9.⁊.13. vbi iſtātias hincinde notaui.⁊ vt potui euacuaui.ſuper.6. etiā topi^r^. poſſent plura ad h̄ īueniri: ⁊ alibi in logicalib⁹. lr̄a ſatis clara eſt ⁊ correcta.Querat diligens lector plura ſubtilia hic:qr̄ mā ſatis curioſa eſt metaphyſice et logice. ꝓcedēdo.groſſos vbiq̄ꝫ ꝑturbabis.⁊ nominaliū garrit⁹ penitus cōtēne.Cōmētaria Boetij ſubtilis ingre vbiq̄ꝫ.

Sequitur q.18.de vniuerſali.t.c.44. que famoſa ē ⁊ difficilis que bene ordinaretur poſt ſequentē.q.ſed vt ſepe dixi:ordo nō nocet.Ante o^s^ replicat breuibus argum̄ta ſuperius facta.q.13.de vnitate reali minori.vnitate numerali que ibi notaui poſſe dici extra vel additio:vel certe hic vbiq̄ꝫ tamē ad maiorē expreſſioneʒ poſſunt legi ⁊ ponderari.

¶ Op̄.in hac materia plures fuerunt.vide Thomā in tractatu de vniuerſalibus.⁊ 2^a^ 2^e^.q.47.Epicuri eniʒ ⁊ platonici hic alr̄ ſentiūt.vide.i.poſterioꝝ cōtra platonem. ⁊ h̄ Ar.n p̄ncipio igitur ſolōnis tractat.q.ſm̄ fantaſiaʒ platonis:⁊ īpugnat breuibus.

¶ Cōſequēter recitat op̄.latinoꝝ duas extremas. p̄ma eſt realiſtarū aliqualr̄ nimis deſcēdentiuʒ.⁊ rebus ſenſi^b⁹^ vltra modū inuolutorū.ſcd̄a eſt noīaliū ⁊ Thomiſtaꝝ.quere durandū herueū.Thomā anglicū.⁊ alios ꝗples illius vie ad ꝓpoſitum.⁊ ſuper.i.poſterioꝝ.⁊ phy.⁊ in logicalibus.⁊ ſpālr̄ ſup Porphyrio vt noſti vtranq̄ꝫ impugnat: qr̄ nimis excedunt.⁊ in extremis.

¶ Jnfra in impugnatiōe.2.op̄.ibi. Ad iſta poſſʒ dici ꝙ licʒ obiectum ſit p̄us ⁊c̄.vſq̄ꝫ illuc.Cōtra modum ponendi ⁊c̄. aſſignatur extra vel additio in aliquibus originalibus: et ſatis recte.

¶ Deinde reſpōdendo ex ītentione ꝓpria ad queſituʒ premittit quaſdā diſtinctiōes.⁊ applicat mēbra ad predictas opiniones.⁊ ibi tangit de ſpecie ītelligibili.vide optime.3. di.p̄.q.6.⁊.3.di.2.q.i.⁊ in.q.logicalib⁹ ſuper Porphyrio.et 2.parte.3.di.2.⁊ cōſequēter ad queſitū reſpōdet formalr̄. vbi duo p̄ncipaliter facit.et totus ꝓceſſus eſt ſatis clarus ſed valde notādus.ideo totā lr̄am diſtincte decla: vt ſcis.

¶ Jnfra ibi.Ad iſtam dubitationē poteſt dici ⁊c̄.vbi communiter nō habetur plus in lr̄a. adde tu ex his que ſupra q.de ente vero dixit in.6.⁊ ex.3.di.2.vbi p̄us ⁊ alibi. ⁊ ſpecialiter ex.45.diſtin.4.q.3.⁊ aliqualiter.8.diſt.p̄.q.3. ⁊ alibi ſepe vt noſti.

¶ Ulteri⁹ īfra ibi.Cōtra.cognoſcere ꝯfuſe ⁊c̄. vſq̄ꝫ ad finē notaṫ vt additio vel extra in aliq̄bus originalibus:ſed littera notabilis ⁊ ſubtilis.ideo legatur ſi placuerit.pōderabis v̄o ſolutōem illā quā inci^t^.⁊ nō proſequitur cum dicit Ad p̄mū de contrarijs ⁊c̄.nō enim ſm̄ idem īſunt:nec eodē modo nec in eadē acceptiōe:vt pʒ:ſicut reſpōſio immediate addita dicit:ſed replicā cōſequēter adductā euade/ vt noſti. Et videtur tota lr̄a nō multū neceſſaria. ⁊ extra. atq̄ꝫ pro maiori parte ſupra.q.13. habeṫ:nihilomin⁹ faciliter omnia h̄ bene applicari poſſunt.⁊ defendi.q̄re ⁊c̄.

¶ Cōtrouerſiā quādā que vr̄ hic ⁊ in logicalib⁹ ſuper Porphy⁹.q.8.de ſubo vl̄is vt eſt ītētio ſcd̄a.pōdera vt ibi notaui prolixe.⁊ ſolue.⁊ multa tange ex his que ibi collegi.

¶ Prolixas queſtiōes pluriū modernoꝝ in hac materia vide ſuper p̄mo phyſicoꝝ:ſed pariſiēſes reſolutos vbiq̄ꝫ imitabere ⁊ non fruſtra cartā īpediētes balbutiētes.

¶ Aduerte etiaʒ ꝙ multum refert dicere vniuerſalia realia ⁊ communia vel cōmunicabilia vel nature vel quiditates tales in hac materia.nam primum eſt īpropꝛie dictuʒ cetera vera ⁊ ꝓprie dicta.

Sequitur q.19.de cōparatione cōceptus generis et differētie atq̄ꝫ ſpēi reſpectu vtriuſq̄ꝫ ſm̄ idētitatē vel diuerſitateʒ.t.c.43.que vt p̄us notaui poſſet cōgrue p̄cedere duas p̄cedētes vel ſalteʒ īmediate precedentē:q̄ etiā pulchra eſt ⁊ ſubtilis ac v̄e metaphyſicalis.

¶ Jn pꝛīcipio ſolōnis adducit modum dn̄i Thome in tractatu de natura generis:⁊ impugnat cōſequēter ſatis euidenter:licʒ quidaʒ conantur euadere argumēta ex fundamentis Thome ſuo modo.

¶ Jnfra ibi.nota ꝙ ſicut ideʒ nūero ⁊c̄.vſq̄ꝫ illuc. ſcd̄o modo cōceptus illi ⁊c̄.aſſignatur vnū parum extra: ⁊ aliud infra ibi. Nota ꝙ hic videtur exprimi ⁊c̄.vſq̄ꝫ illuc. Jſta opinio non negat ⁊c̄.⁊ ibi tāge illud qd̄ dicit.pʒ reſpōſio ⁊c̄.q̄liter pʒ exprimendo vt noſti.

¶ Propter maiorē exp̄ſſiōeʒ illius op̄.in.4.°articulo ſolutionis.de dr̄ia ītentiōis ſciendū ꝙ Henr.⁊ Thomas etiaʒ videtur ponere differentiā ītentionis tāquaʒ mediam inter differentiā realem ⁊ ratiōis maiorem.vʒ.ſcd̄a.⁊ minorem p̄ma ⁊ reperiṫ illa triplex dr̄ia tam in diuinis:q̄ꝫ in creaturis ſm̄ eos. Realis eni differētia eſt īter ſubiectuʒ ⁊ accidēs in creaturis.in diuinis vero inter perſonas. Rōnis aūt differentia in creaturis eſt īter diffinitionem ⁊ diffinitum in diuinis īter abſtractum ⁊ cōcretum.vt inter bonitatem ⁊ bonū:īter eſſentiam etiaʒ ſm̄ Henr.⁊ ꝓprietates originis.ītentionis vero differētia in creaturis habetur īter genus ⁊ differentiā in diuinis inter attributa: vt inter bonitatem ⁊ ſapientiā.vide Uuar.in p̄mo.di.2.q.3.⁊ di.8. q.i.⁊ di.45.optime ad h̄.⁊ Petrum de aquila in. 2.di.3.q. p̄ma.Jncidētaliter vero habētur in.2.huius.di.i.q.5.⁊ di. 5.p̄.q.2.⁊ di.8.eiuſdē.q.3.aliqua verba de hac differentia. vide Henr.in ſūma.arti.2.q.23.⁊.24.⁊ quolibeto.8.q.9.⁊ quolibeto.9.q.i.⁊.2.⁊ quolibeto.ii.q.3.⁊ quolibeto.5.q.i.et 3.⁊ quolibeto.13.q.i.⁊ alibi pluries ad ꝓpoſitum exprimendum.p̄mo ergo impugnat op̄.de differētia ītentiōis con/

ſequēter dat ſibi itellectum ſanum.⁊ ſuſtinet eam.⁊ ſoluit motiua in o^m adducta:ſed inſtat finaliter eā excludēdo totaliter a ꝓpoſito.vltimo aliū ſubtilem modum dicēdi adducit.vbi omnia verba mēſurabis.⁊ ē ſua ꝓpria atq; Uu. quere.8.di.ꝑ.q.3.⁊.2.di.eiuſdez.⁊ in reportatis in ꝓlo.⁊ alibi.⁊ apud ſequaces huius copioſe.vbi aduerte de gradib⁹ diſtinctionis realis ⁊ ratiōis.vide in quolibeto.q.13. ⁊ in ꝑ. vbi ſupra.⁊ fundamētis generis ⁊ differentie ex parte rei. ⁊ quare nec deus:nec aliquid formalr̄ dcīn ō ipſo ſit in genere ⁊ ꝯtinētia vnitiua.⁊ in fine notabis valde illa verba. qui pōt capere capiat.⁊ ſupra ibi.quēadmoduz alibi habetur:ꝙ quicquid perfectionē ⁊c̄.conſidera an ſit extra: vel vbi eſt illud alibi.in ſentētys enim pōt rēperiri vbi ſupra: ſed ſupra li.4.⁊ in theorematibus quere hec.⁊ vide ad ꝓpoſitum in logicalibus huius egregie ſuꝑ Porphy.c.de genere.q.3.vel.4.computādo queſtiunculaz de loco.⁊.q.7.⁊ in antepredicamētis.q.7.⁊ in ꝑmo.vbi ſupra.⁊ in.2.diſt.3. q.6.⁊ di.16.⁊ in.4.di.46.q.3.⁊ ꝑmo reportationū di.45.q. 2.⁊ notabis differentiaz continentie actualis: potentialis: virtualis vnitiue ⁊ eminentialis.nominales ⁊ alios de via communi inquire.

¶ Breuiter hic tene ꝙ cōceptus generis ex parte rei diſtinguitur ad minus formalr̄ a conceptu differentie.⁊ ex natura rei a cōceptu ſpeciei:ſed an formaliter cōſidera. ⁊ adde plura hic vt noſti.Qō addit in ſolōne.3.ꝑncipalis. ibi.quere alibi exēpla de manuato ⁊ capitato ⁊c̄.vide i.q.ſuꝑ Porphyrio.ca.de genere.q.3.⁊ originaliter in Aui.vbi ibi notaui.Cetera que ibi tangūtur in obiectionibus ⁊ ſolutionib⁹ vigilāter valde notabis:q2 ſingularis ⁊ ſubtiliſſima conſideratio.⁊ maxime ea que dicit de materia totali ⁊ partiali ⁊ de cōceptu generis.⁊ correſpōdētia eius ex parte rei ⁊c̄. in ſolutione etiā ꝑmi ꝑncipalis pondera mētōez quā facit de expoſitione textus:vt ſupra.

Sequitur q.20.de pluralitate formaꝝ.t.c.49.⁊.56. que famoſa valde eſt ⁊ litigioſa.ſunt eniz materie communiter currētes hoc tempore in quibus magna diſcolia habetur de primo. vz. cognito de pluralitate formarum de vniuerſalibus realibus de vni^nc entis.de ꝑncipio indiuiduationis.apud theologos vero curioſoſq; magnates de eternitate mundi immortalitate anime atq; futuris contingētibus preſcientia. ⁊ predeſtinatione famoſa queſtio habetur:que quāto magis ventillātur.tanto difficilius comprehenduntur.

¶ Hanc materiam copioſe habet in.4.di.11.q.3.⁊ in.3. diſt. 2.⁊.4. aliqualiter.⁊ in.2.diſtin.18.⁊ alibi ſepius icidētalr̄.

¶ Aduerte ꝙ B.q.in aliq̄bus originalib⁹ ſolet poni.4.li. 8. ſed licz ibi habeat locū.hic etiā nō minus valz.

¶ In principio ſolutiōis ponit oꝑ.quā ſequitur finaliter in hac.q.quā etiā Henr.de gan.in multis quolibetis habz vt ſupra notaui.⁊ quā dilatāt noīales nimis ⁊ ſequūtur auicebron etiā ⁊ Linconiēſis.⁊ Joānes Jandonus.⁊ plures aly habēt idem.pro qua arguit notanter. vbi aduerte ꝙ euaſiones ibi addite imediate ad argumenta notanter extra vel additiōes. ꝑ ibi reſpōdetur ꝙ generās ⁊c̄.vſq; illuc.tū per rōnem ⁊c̄.ſecūdo ibi. Hoc autē non cogit ⁊c̄.vſq; illuc. Item forma eadem ⁊c̄.3° ibi. Hoc non cogit ⁊c̄. vſq; illuc. Itē formā carnis carnis ⁊c̄.4° ibi. Hoc nō cogit ⁊c̄.vſq; illuc. Iſta opīo ⁊c̄.⁊ ſi volueris eas legere adduc ꝯſequēter replicas ſuſtinendo oꝑ.illam.vide in.4. vbi ſupra. ⁊ apud alios graduatores formarum.quere in.q.trium principiorum copioſe hic.

¶ Deinde declarat illā oꝑ.notāter.⁊ qualiter defendi poſſit.⁊ vltimo eā impugnat ſm oēm itellm̄ ſatis notanter:ſz in fine.q.i^a motiua ſoluit.

¶ Conſequēter ponit ſcđam oꝑ.que eſt Thome. ⁊ videtur etiā Alberti ⁊ Egidy.⁊ multorum ſequaciū. quere thomā i.parte.q.76.⁊.77.⁊ in.4.di.11.articulo ꝑmo.⁊ di.44. ⁊ in ꝑmo ſcripti.di.8.⁊ in libello de natura generis.cap.17.⁊ in q.de potētia.q.3.⁊ in queſtionibus diſputatis.quere Herueum quolibeto.2.q.10.⁊ quolibeto.4.q.10.quere Uua. ⁊ alios minores vt noſti.⁊ modernos pariſiēſes et nominales.⁊ ſpecialter ocham quolibeto.2.q.10.⁊.11.⁊ ſuper ſentētias.⁊ Aui.⁊ alios medicos.

¶ Adducit cōſequenter motiua pro illa opinione apparentia.ſed addit euaſiones bonas.vbi aſſignatur quoddā extra ibi.hoc ducitur ad o^m ⁊c̄.vſq; illuc.3° cōfirmatur ⁊c̄. ſz eſt ſatis bona littera.

¶ Deinde impugnat illam oꝑ.⁊ vltimo cōcludit cum ꝑma opīone quid tenēdum ſit.⁊ motiua in o^m ſoluit. vbi doctoris ſentētia eſt ſatis clara ⁊ ſingularis:vt in locis allegatis ſupra ꝓlixius habetur.quā confirmabis multiplr̄ ex antiquis ⁊ modernis.vide cōmētatorē.6.phyſicorum. ꝯmēto 57.⁊ alibi:ſed iſtantias plures adducere potes.vide in.2°. di.15.argumentū ad hominem:ſed faciliter euaditur. licz habeat bonam apparētiam.cōſidera etiā hic quot ſint ponende forme totales ⁊ partiales.⁊ a qua forma eſt vnitas animalis.⁊ plura alia difficilia pertractabit B curioſus lector:quia materia copioſa eſt.⁊ ſolōnes argumētorū ꝑncipalium.⁊ oꝑ.examinabis diligenter.

¶ Propter illud qō tangit īfra exemplariter de ligno continuato lapidi in quodā fonte ⁊c̄. aduerte ꝙ ille fōs eſt in hybernia ſeu in ſcotia maiori aut herlandia in partib⁹ ſeptētrionalib⁹ īſule.lignū.n.affixū illi aque ad liuum vſq; īcluſiue peracto determinato tempore reperitur tripartitum.cōtinuuz tamen.nam pars ſupereminēs aque remanet lignum.pars media ferrū.⁊ pars īfima lapis.⁊ hoc nimirum eſt reſpectu aliorū pluriū que in hac īſula inueniūtur. Nam ibi locus eſt in quo nullum animal mori pōt: q̄ diu ibi deget.ſunt ⁊ arbores ex ſe generātes aues fere anſerum ſilueſtriū quātitatis.ſunt alia loca in quibus cadauera ilico reſoluūtur.⁊ alia in quibus perpetuo manēt illeſa.eſt etiā tota terra imunis ab omnibus venenoſis.immo tāquā remedium cōtra ea vbicūq; feratur.plura alia querātur apud antiquos.quere cōſiliatorem.10.particula ꝓbleumatum.in cōmēto ꝓbleumatis.7. taceo incolaruz virtutes ⁊ mores ne aſſentari noſtratib⁹ videar.animi tamen nobilitate.⁊ armorū vehemētia ceteros excellere aſſerere nō ābigo.hec a metaphyſici ſpeculatōe aliena ſunt ſed propter exemplū exemplariter hactenus dicta.

¶ Infra ibi.vnde nota ꝙ non ſimul ⁊c̄.vſq; illuc. Ad argumēta.2.opionis ⁊c̄.aſſignatur extra in aliq̄bus: ſed littera ſatis bene eſt ad ꝓpoſitum.

¶ Aduerte cōſequēter ibidē ad ſolutōem illā quā omittit īceptam tm̄ ad primū argumentuz.2^e.oꝑ.quere in.4. vbi ſupra.⁊ nota ibi.que forma.⁊ cuius operatio in alia pōt cōtineri.⁊ que nō breuiter pōt negari ⁊ formam mixtiōis. ⁊ operatiōes cōſequētes eam poſſe contineri in aliqua aīa. cōſidera tamen inſtantias de forma corporeitatis pertractabis ſm varias oꝑ.vt noſti.

¶ Aliam vltimā.q.An.An.hic diſputauit de cōpoſito que nō eſt multū neceſſaria habito ſupra ſufficiēter de termīo generatōis quo ⁊ qō.⁊ īfra.q.vltima.8.li.habetur ſufficiēter:ſed pro quāto tangit de.3. entitate notabilis eſt. totuz accepit ex.2.di.3.q.2.⁊ alys ſequacibus huius. vbi ꝯmēt. imagina^cm impugnabis ex ꝓprys dictis plerūq;.

CIrca i.q.8.libri.de ſimplicitate forme accn̄talis quo ad ꝑtes eēntiales. t. c.12.aduerte ꝑmo ꝙ An.An.hic mouet ante iſtam plures alias:quarū ꝑma videtur dubiū litterale.2^a habetur in.3.di.4.3^a poteſt colligi in.4.diſ.11.12. 43.⁊.44.4^a habetur in.2.diſt.14.q.1.quere etiā hanc.4. ſuper li.ce.⁊ mū.⁊ precedentē ſuper li.de generatione. ⁊.1.

phyſicorum.5ᵘˢ vero apud ipſum eſt pma hic. non videtur tamen bene tenere ordinem queſtionū predictarū ⁊ ſeqn/tium in hoc lib.8.vt pꝫ in textu.

¶ Dec.q.ſatis clara eſt.⁊ ſnia doctoris eſt aſſertiua:ſꝫ mul/ta difficilia poſſent iduci.ponit op.quandaꝫ pro affirmati/ua ſcđe partis queſiti.⁊ per cōſequēs pro negatiua pme p/tis:quā videtur ſequi Joānes Jandonᵘˢ ſuper.5ᵒ.metaphy/ſice.quere antiquos hic ⁊ alibi.pro qua op.arguit tribᵘˢ rō/nibus.⁊ impugnat alijs tribᵘˢ.pmam rationē impugnatio/nis in ſimili tāgit.in.2.di.16.cōtra Bona.⁊ in.3.di.2.q.2.cō/tra Uua.Deinde breuibus tenet affirmatiuā parteꝫ.q.ꝗ̄/tum ad primā partem eius.⁊ negatiuam quantū ad ſcđaꝫ ⁊ hoc loquendo de ꝯpoſitione phyſica ⁊ rei: ſecus eſt ď me/taphyſica ⁊ realitatū.de quibus hꝫ.8.di.p.q.1.⁊.3.⁊.3.di.p. q.3.⁊.3.di.2.q.6.⁊.46.di.4.icidentaliter.⁊ nota ſingula di/cta vbiqꝫ.quere Uua.⁊ alios ſequaces.⁊ tange inſtātias ex his que dicta ſunt ſupra.q.10.7.li.vide Thomā in de ente ⁊ eſſentia.⁊ Den.⁊ nominales ad propoſitū.multa adden/do curioſe ſemper cum aquila ſolem ītuere.

¶ Infra ſoluēdo.2.pncipale.cum dicit.quē tractatum ha/bes alibi ⁊c.aduerte ꝙ illud tangit notanter in theorema/tibus ad finem ad quē locuꝫ:vt reputo ſe remittit hic. In ſentētijs.n.habetur.8.di.p.q.1.⁊ di.19.q.1.⁊ di.2.parte.2.q. 1.⁊ alibi.quere Uua.⁊ Denr.

¶ Aduerte diligenter ad ſolōnes pncipaliū.⁊ maxie op.im/pugnate:qꝛ ſingularis doctrina.⁊ valde ꝓfunda metaphy/ſica.ī qua ďclarant̄ plura alibi.⁊ hic ambigua.⁊ ſingulariſ/ſime aduerte ad illaꝫ expoſitionē qualr̄ idē ſit in diuerſis generibus.quere in quolibeto.q.13.idem.Quere multa in naturalibus pro ſolutiōe vltima īfra.⁊ tange īſtantias ad hoīem ex dictis ſuis:vt noſti.aduerte etiā ꝙ h.q. congrue ſequētes duas hic ſequeretur:vt fundātur in textu:ſed de hoc nō multum curandū vt ſepe ſupra.

Sequitur q.2.de itenſione forme accidentalis.⁊ re/miſſione eius.t.c.10.que famoſa eſt ⁊ ma/gne altercationis īter ſophiſtas ⁊ phyſicos etiā atqꝫ theo/logos.que ſeqtur in aliqbus originalibus ſequentem hic de itenſione ⁊ remiſſione forme ſubſtātialis.ideo ſoluēdo argumēta pncipalia eius habetur in antiquis ſic.Ad pmū ſcđe.q. reſpōdetur in ſeptimo ⁊c.ordo etiaꝫ lr̄e in his dua/bus varie habebatur.ſed ordo quē hic habes ſatis bonᵘˢ ē.

¶ In principio ſolutiōis recitat moduꝫ dicendi Thome ⁊ alberti.⁊ auctoris ſex pncipiorū fere. vide Thomaꝫ.1.2.q. 52.arti.1.⁊.2.⁊.q.54.⁊ h.⁊ in pmo.di.17.⁊ quolibeto.6.⁊.2. 2.q.24.⁊ alibi ſepe.quā breuibus impugnat. deinde mo/dum dicēdi aliorum:vtpote Egidij quolibeto.2.q.14.⁊ q̄/libeto.6.q.9.⁊ Den.quolibeto.14.q.3.adiūgit ⁊ impugnat ⁊ abſqꝫ vlteriori determinatiōe ꝓpria ad pncipalia reſpō/det.vnde aduerte ꝙ lōga additio quā notauimus in ſeqn/tibus ibi.notandū pro pmo argumēto ⁊c. Et maxime ibi. circa iſtas.2.q.⁊c. vſqꝫ ad finem eſt determinatio harum duarum.q.pmo enim ponūtur ſeorſum ⁊ breuibus ſoluū/tur.deinde cōiunctim pertractant̄.ſed vt pus notaui alio modo ordinabatur littera in antiquis originalibus multe alie op.hic ſolent recitari de cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ mi/nus. de quibus amplius in ſequentibus videātur termini ſte ⁊ calculator ſuuiſet anglicus ⁊ Jacobus Forliuieñſis.⁊ ſuper predicamenta antiqui ⁊ moderni expoſitores.⁊ iſte ibidē notāter. c.de qualitate.⁊ theologi ſuper.17.di.p. vbi h materia copioſe tractatur.⁊ maxime apud iſtum. ⁊ ſeq/ces eius.⁊ Uua.⁊ Frā.de May.ſpecialiter.⁊.P.de cādia. ⁊ Du.de ca.no.⁊ ſpecialr̄ Gerardus Odonis.ibi. ⁊ di.13.3. li.q.1.qui negat realitates acquiri vel perdi in itenſione et remiſſione.⁊ ſimilr̄ in augmentatiōe ⁊ diminutione. in.q. etiā.3.⁊.6.pncipiorꝫ.⁊ ſuper.5.phyſicorū apud diuerſos di/uerſarum viarum h querantur.

Sequitur q.3.de itenᵗⁱᵉ vel graduatione forme ſub/ſtātialis.t.c.10.que ſpecialior eſt.⁊ magis determinata communiter:quā An.An.non hic: ſed ſuper ii.huius poſuit.vbi pmo recitat op.cōmunem fere omniū loquentiū in hac materia tenēdo parteꝫ negatiuā auctori/tatibus ⁊ rationibus innitentē.quere Den. quolibeto.4. q.15.⁊ Du.de ca.no.in.2.di.15.⁊ modenos.cap.de ſubſtātia in predicamētis.⁊ ſuper.5.phyſicoruꝫ. ⁊ Thomā prima p/te.q.76.⁊.93.⁊ ſuper.5.phycoruꝫ.⁊.ii.metaphyſice. ⁊ Auer/roym.3.⁊.5.phyſicorum.⁊.3.celi.⁊ auicebron.⁊ alios ꝗ̄plu/res antiquos ⁊ modernos.

¶ Deinde īpugnat illā poſitiōeꝫ.⁊ breuiter ponit aliā quā ſuſtinet ꝙ.vꝫ.ſm eē īdiuiduale: licꝫ nō quiditatiuuꝫ ſuſci/pit ſubſtātia magis ⁊ minꝰ.⁊ ďnt ab acciᵗᵉ rōne acqſitiōis diuiſibilis.īdiuiſibiliſqꝫ.⁊ ſoluit motiua alterius vie val/de notāter:⁊ cūcta notabis attente.

¶ Cōſequēter ſequitur illa littera. Notādum pro pmo ar/gumēto ⁊c.quaꝫ vſqꝫ ad finē.q.aſſignāt multi.vt additio/neꝫ vel extra:que tamen mirabilis ſubtilitatis ⁊ īdaginis eſt:licꝫ in aliqbus locis difficilis correctiōis ⁊ ītricata.vbi ſuo mō humanū īgeniuꝫ trāſcendit.qui poterit ergo cape/re capiat.ſed aliquantulū inſiſtam circa dicta pedetentiꝫ. licꝫ nō ad plenū exponendo.In pncipio eniꝫ illius littere ⁊ per longū ꝓceſſum pertractat dicta Arꝫ.6.phyſicorū. de diuiſibilitate ſeu partibilitate motus ſuo modo:aut.vꝫ.ex parte mobilis:aut ex parte forme vel termini debꝫ atten/di.⁊ ſuſtinet ꝙ ex parte mobilis pmo.quare non ſequitur īconueniēs:qđ infert argumētuꝫ pncipale:ſed iſtat ⁊ repli/cat ⁊ reſtringit dicta quando ⁊ qualr̄ etiaꝫ ex parte forme attēditur:ſed ex hoc nō ſeqtur ītenſio:ſed extenſio tm̄ ma/xime in ſubſtātiali qđ dcm̄ eſt ꝓbabile tm̄.totū illuꝫ ꝓceſ/ſum habꝫ in.2.di.2.q.9.in digreſſu quē facit in ſoluēdo .2. pncipale.quere ſequaces ibidem.

¶ Infra ibi.Jdeo finalr̄ oꝫ dicere ⁊c.poſt illa verba neceſ/ſaria eſt h vel illa ſub diſiūctione.ſeqtur in aliqbus origi/nalibus ſic.Ariſt.7.phyſicorū dicit ꝙ omnes motus eiuſ/dem ſpeciei poſſunt eſſe equales.⁊ tunc queritur quare h eſt in alteratione cuꝫ ipſa fiat in qualitatibus. ⁊ equalitas non niſi in quanto. Reſpondetur ꝙ diuerſitas vel equa/litas vel identitas aliquorum poteſt conſiderari compa/rando res īter ſe:vel comparādo ſubiecta in quibus ſunt. ⁊ dicit Commētator.commento.33.in exponendo reſpon/ſionem ꝙ vtrūqꝫ cōſiderandū eſt in iudiᵇᵒ de alteratione. Et dicit etiā ꝙ nō eſt perfecta equalitas duorum motuū alterationis ſiue eiuſdem ſpēi ſiue diuerſarum ſpecieruꝫ: niſi attēdendo paſſionem ipſam.ſimilr̄ ⁊ ſubm.⁊ ſequitur ſi enim a.ſimul alteretur ⁊c.que littera nō videtur multū neceſſaria:nec cōmuniter habet̄.quare vel dimitte vel le/ge.videt̄ oīno additio vel extra.

¶ Deinde ibi.Cōtra.e.arguitur.vbi aliqui libri habēt.q.ſꝫ e.littera recte ponitur.aduerte ꝙ ꝯſuetudo huiᵘˢ erat quo/tare ꝓpōnes ⁊ mēbra diſtinctionū ⁊ reſpōſiones per ordi/nem maxime ad idem argumentū multiplices.⁊ alia loca ſepe per lr̄as alphabeti more antiquorū.vnde ſepe hic q̄/tando Arꝫ.ponit poſt.c.a. vl̄ b.c.⁊c. ad denotādū ꝙ eſt in pncipio.vel prope vel in meᵒ vel in fine:vel circiter.in ori/ginali ergo proprio vt credo ſcripſerat hꝰ litteras. ſed alij omiſerūt eas:vel ſaltem implicite ſubintelligebat eas. et exprimit ꝯñr ipſas in applicādo vel ſoluendo vel iſtando. ſic ergo ītellige hunc locū recurrēdo ad dicta in preceden/tibus.vbi plura ſub quibuſdā diuiſionibus ⁊ notation:bᵘˢ ⁊ ꝓpōnibus tetigit.ibi ſupra. Notādum ꝙ aliud eſt pone/re ⁊c.vel potius ad illas plures reſpōſiones ad argumētū de alteratione datas debꝫ hic locus referri. ⁊ ad obiectio/nes ibidē ꝯñr.⁊ ſimiliter dic de f.infra cum dicit.relinqui/tur ergo f.hec reddunt valde ītricatam litteram plerūqꝫ

hic ꝛ in theorematibus. ꝙ credo ſcriptoris incuria ꝛ longi
tudine temporis ꝛ breuitate dicẽdi huius accidiſſe. lector
ergo hic neceſſario habet ſupputare has propoſitiones et
loca diligenter.

¶ Simil'r īfra ibi. Eſt ergo cõtra ꝓbatõem vel propoſitio
nes. e. i3. vel vt alij habẽt k. h. i3. ſi ſic. val3 queratur bene
ſupputãdo. vl' ſi eſt k. dic vt ꝑus in theorematibus. ꝛ in ta
bulis phyſicoꝝ. ꝛ cõcluſiõibus multotiẽs īgri debẽt ea
que dicit ſic obſcure ſe remittẽdo ꝛ ſuppu^do.

¶ Locus iſte eſt obſcurus valde vſq3 ibi. ſed ꝑmũ argumẽ
tum. iõ exponatur caſte. exponit miro īgenio phĩs. ꝛ currit
ad aſtra cum phyſice ſophiſticãtibus: quere ſuuiſet: ꝛ alios
vt noſti. ab illo vero loco vſq3 ibi. Nota ꝙ via tenẽs ſucceſ
ſiõem alteratiõis ꝛc. itroducit pulchram diſputatiõem de
ſucceſſione alterationis. ꝛ an ps alterata alteret aliam: an
certe omnes ab extrinſeco ſimul vel ſucceſſiue. ꝛ vtranq3
partem moderãdo dicta ſuſtinet. et ibi notãter de duplici
ꝯtactu ꝛ preſentialitate. ꝛ qual'r dãtur actu īfinita. ꝛ qual'r
nõ. ꝛ plura alia ſingularia dicta. vide in. z. vbi ſupra. ꝛ diſt.
9. ꝛ. i4. eiuſdẽ. ꝛ in. 4. diſ. 4. 4. ꝛ alibi ſepe ad hec. in fine vo
epilogat reſolute dicta hactenus.

¶ Cõſequenter ibi. Nota ꝙ via tenens ꝛc. comparat duas
vias de ſucceſſione alteratiõis īter ſe. ꝛ inſtat oſtendendo
in ſubſtãtia fore motum. ꝛ ſoluit valde notãter. ꝛ replicat
pluries: ꝛ ſoluit. vbi aduerte ad quãdã īſtantiã. quã nõ ſol
uit aperte. ibi. Contra. igitur motus ſine mutatiõe ꝛc. ꝛ dic
bene inueſtigando ex dictis ꝛ ſequentibus. ꝛ alibi vt ſcis.

¶ Obo vltima. 5. vltimarũ ibi deb3 precedere penultimã.
ꝛ ad illã que. 5. eſt. dic ꝯñter vt noſti.

¶ Seqtur illa pars. Ex predictis nota ꝛc. vbi. 6. concluſio
nes notabiles: d' prioritate: poſterioritate ꝛ ſimultate atq3
ꝯtibilitate ſeu ſucceſſiõe trãſmutationũ ꝓponit. vbi a. b. d.
acci^r vt in littera exponit aliter ꝙ̃ in precedẽtibus. ꝛ cõſe
quẽter inſtat ꝛ replicat ꝛ euadit valde notãter: vbi omnia
verba ponderabis. ꝛ maxime in fine de cauſa ſucceſſionis
in motu. quere in. z. vbi ſupra.

¶ Seqtur illa pars. Circa duas iſtas. q. ꝛc. vbi accedit ad ꝓ
poſitũ magis. ꝛ pertractat ordĩate ꝛ reſolute quid tenẽdũ
in his duab^9. q. ꝓpoſitis. ¶ Totu3 qđ ꝓceſſit ab illo loco.
notandum pro ꝑmo argumẽto ꝛc. fuit icidẽtaliter pertra
ctatũ. ꝛ tãquam preambulũ quodda3: ꝛ quodãmodo alie
num a queſitis: ſed quãte vtilitatis ꝛ ſubtilitatis dicãt pa
duani. principal'r ergo duo facit. primo recitat. 4. op. ꝛ bre
uibus arguit pro ꝛ cõtra. ſcđo declarat veritatẽ queſiti ꝭ3
ꝓpriam op. in. 4. articulis ꝑncipalibus. quorum duo p^i. in
5. terti^9 in. 3^a. 4^9. in. 7. membra ſubdiuidũtur. in quib^9 pau
cis multa comprehẽdit. ꝛ ſingularis valde doctrina conti
netur maxime in ꝑmo ꝑncipali. in. z^o. 3°. ꝛ. 4°. ꝑnb^9 eſt valde
breuis: ꝛ per cõſequẽs obſcurus. vbi ſepius ſe remittit ad
Ven. ꝛ alios. ꝛ ad dicta ſua hic ꝛ alibi. ꝛ quotatiões atq3 lit
terarũ alphabeti aſſignationes reddunt litterã valde ītri
catã. Aduerte ergo ꝙ Ven. dicta vbi ſupra ipm quotaui: ꝛ
in ſũma diuidit per a. b. c. ꝛc. ꝛ dicta ſua in hac ſolutione di
uidit per quoſdã numeros. ꝛ ꝯcluſiones phyſicoꝝ preſup
ponit atq3 theoremata. vnde niſi videatur originale ſuu3
ꝓpriũ cum magna difficultate hec lr̃a ad plenum diſpone
tur. in dies quoq3 deo duce oĩa in lucem clarius adducen
tur ꝛ diſponẽtur: nam principiũ qđ pluſq3 rei medietas cẽ
ſetur iam habetur. ſubſtantia tamen littere ꝛ ſentẽtie ꝑn
cipales clare habentur. de quotatõibus ꝛ remiſſionib^9 mi
nor cura eſt. poſuit enim ꝛ litteras ꝛ nũeros ad particulas
cõcluſiones obiectiones ꝛ ſolutiões in h toto ꝓceſſu quos
poſteri omiſerũt. breues ergo īſtantie non ſolute. ſolutões
etiã quas alibi dicit querere notentur diligẽter a ſagaci le
ctore. ꝛ cõtinuentur eleganter. ꝑmo in ꝑmo ꝑncipali mem
bro 3° ibi. Contra tñ ꝯcluditur impꝛoprietas ꝛc. ſcđo īfra.
ibi. in ſcđo ꝑncipali membro. i. Quere ſolutionẽ. illa etiam
littera parũ poſt ibi. Rationale videtur ꝛc. vſq3 illuc. Ite3
tenetur alia pars ꝛc. aſſignatur extra. tertio infra. ibi. Con
tra. o. z6. vel ſic. 4. ꝛ. 6. ſub de quantitate. 4° ibi. Reſpon
ſio. 3°. 3^{ii}. 5° ibi. de genere diuiſo. ꝛ 6°. ibi. Cõtra. 7. phyſicoꝝ
de comparatiõe ſm ſpeciem. 7° ibi. Cõtra ꝑmo ce. ꝛ mũ. vi
de. t. c. 36. ꝛ circiter. 8°. in. 3. ꝑncipali ibi. de 3°. 3^9 ꝑmi ꝛc. que
ſequũtur pro ꝛ ꝯtra. ꝛ ſpecial'r ibi. Contra. i3. z. ſub ꝛ ſupra
ꝛc. 9°. in. 4. ꝑncipali. ibi. Contra. io. metaphyſice ꝛc. io^o. ibi.
Ad. 6. nõ ꝛc. quere. h omnia bene ponderẽtur. ꝛ vbi ꝑus no
taui. querãtur querenda. ꝛ ſoluãtur ſoluenda īgenioſe. ea
nãq3 que alibi prolixe apđ auctores. ꝛ in dictis ſuis ꝓprys
īueniũtur hic mirabili breuitate fragmẽtis qbuſdã addu
cit. q̃re lector lento paſſu hic ꝓcedat al'r offendet.

¶ Deinde in illa parte. poſſent ergo formari tres. q. ꝛc. ſpe
cialiter proſequitur de formis ſubſtantialibus in trib^9. q.
ꝛ ad partes hen. ꝛ Auerroys. Auic. atq3 Ar. fundamentis.
ꝛ aliorum īcedit. final'r aũt tenet in formis ſubſtãtialibus
nõ eſſe magis ꝛ minus de mẽte Ar. lic3 aliam via3 proba
biliter defendere videaẽ. ꝛ ſequaces eius vtplurimũ ipa3
imitantur. vbi põderabis articulũ pariſienſem de aĩa ītel
lectiua quem quotat. zi. ſed cuius c. adde. vel abſolute lo
quitur omnes enumerando: ꝛ auctes: atq3 media pro op.
Auerr. ſunt apparentia. omnia tamen ſoluit infra ibi. Ad
argumenta ꝛc.

¶ In aliquibus originalibus habetur queda3 littera ante
illa verba. ſcđa probatio eſt Auerroys ꝛc. que ſic icipit. Or
motus ſit idẽ ꝛc. quã adde ſi placuerit. totũ ꝓceſſum ꝯñr.
ibidem ad vnguem examinabis.

¶ Infra ibi. Contra videtur vnũ mediũ ex auctoritate ꝛc.
ſuſtinẽdo aliam viam. cõſidera ſolutiõem illius medy. et
ſequẽtis. ibidem. vide in. q. trium principiorum notanter
ad ꝓpoſitum. ꝛ ſuper ꝑdicamẽta. ꝛ alibi apud modernos.

¶ Inferius ſoluẽdo argumẽta alteri^9 vie. ſ. Auer. ibi. Sed
que cauſa quare neceſſario reqrit aliquẽ gradum ꝛc. põde
ra ſolutionem illius duby. quere in. 4. di. iz. q. 3. ꝛ. 4. vt no
ſti. ꝛ alibi ſepe ad hec.

¶ Cõſequẽter ibi. de hoc eſt īſtantia per ſe ꝛc. ꝛ ſeqtur. que
re. vide in phycis. ꝛ apud calculatorẽ. ꝛ in. 4. di. iz. ꝛ. 43. q.
5. ponderabis optime illas ſolutiones. ꝛ maxĩe vbi ſingu
lariſſime exponit Ar. z. de aĩa. ꝛ adde hic multa alia ſi pla
cuerit. Na3 difficiliora tetigit. tu vero reſolues. ꝛ termios
notificabis vt ſcis. Cõtrouerſie ſi que apparebũt in dictis
doc. alibi ꝛ hic facil'r ſoluẽtur ſolertia īgenioſi lectoris.

Sequitur 4. ꝛ vltima. q. de vnitate per ſe cõpoſiti
ex mã ꝛ forma. t. c. i5. in ꝑncipio declarat
veritatẽ queſiti. īueſtigãdo cãm vni^{tis} compoſiti. ꝛ inſtat ꝛ
addit. vbi facit mentiõem de expõne textus. quere Tho.
cõtra gentiles. c. 38. ꝛ ſequentibus. īfra ibi. Item nõ videẽ
neceſſitas ꝛc. vſq3 ibi. preterea relatio. poniẽ vacat vel ex
tra ab aliqbus. Illa etiã rõ ſequẽs ibi. preterea relõ nõ de
ſtruitur ꝛc. vſq3 illuc. ꝑterea vel. z^o. ſic. iuxta obiectionem
in ꝑma rõne ꝛc. tota tamẽ lr̃a vr̃ ſatis bona.

¶ Inueſtigat notabil'r de. 3. entitate hic. ꝛ relatiõe eius ad
partes ꝛ partiũ īter ſe. quere op. antiquoru3 ꝛ modernoꝝ.
vide cõmẽta. i. phy. cõmẽto. i7. ꝛ applica alia loca eius ple
rũq3 cõtra ſe. ꝛ maxime. 7. metaphyce. ꝯm. vltimo. ꝛ. 3° de
aĩa. ꝯmẽto. 5. circa mediũ. ꝛ. i. phy. ꝯmẽto. 69. ꝛ. 3°. ce. ꝛ mũ.
ꝯmẽto. 7. ꝛ alibi ſepe. vide Uua. q. ii. 3. ſententiaru3 qui ſu
ſtinet viã Cõmẽ. vide. S. o. in. 3. di. z. q. i. egregie ꝛ alios ſe
quaces hui^9. ꝛ põdera multiplicẽ gradũ vnitatis. ex. z. di.
ꝑ. parte ſcđa. ꝛ cõpoſitionẽ multiplicẽ. quere. S. o. di. i. 3. q.
8. ꝛ totu3 multiplex. ꝛ in quo ponẽda 3ª entitas: in quo nõ
vide Boetium li. diuiſionũ. ꝛ hũc etiam in. z. diſti. i6. ꝛ ali
bi pluries inquire.

¶ Soluẽdo obiectiões īfra. ibi. de quo habetur alibi. vide

ſupra ca.de relone.q.i.o^m tamē videtur.i.di.z.q.z.z.30.diſ. p̄.atq3.35.z.43.eiuſdē:ſed tu cōcordabis dicta vt ſupra.i.i^a. q.de relone tetigi.z adde hic multa pro z cōtra. pōdera il lud dama.q ſemel aſſumpſit. arguēdo ad homines ex ſua pꝓria expōne de partibus pncipalib^9.di.i6.3.p locū a mio ri.tāge etiā3 de diſtictiōe talis toti^9a ptibus an pꝓrie rea lis an formalis an mutua zc.vt noſti.Quere vbiq3 ſerapbi cum Bona.z defende z nō errabis.Frāciſci quoq3 acumē clariſſimū.z ochā lic3 aduerſantis atq3 aureoli.decorāt.n. z declarāt ſententias ſcoticas.Hugo ſemp fidelis: q3 vici nus de caſtro no.manu teneatur.

Circa i.z.z.q.9.li.de oppōne actus z potētie t.c.i.aduerteq3 in hoc nono dilatat ſe mirū in modū de potētia quantū ad eius entita tem cōditiones extrema oppoſitionē z diſiones multiplicē.z ſilr per oppo^m habet notitia actus. premittit ergo diuiſionē potētie in cōmuni valde notabi lem fundamētalē.z vbiq3 neceſſariā quā tāgit aliqualiter lic3 nō ita complete.z.di.p̄.parte.z.z.7.di.eiuſdē.z.7. z.iz. di.z.z.z7.q.ſuper li.elencorum.

¶ Deide reſpōdet reſolute ad.q.z vltio mouet dubia d po tētia metapbyca.z ſoluit valde ſubtilr nullibi alti^9q3 h ha bētur.valde.n.reſolute ſcribit in h.9.z clare z doctrinalr. iō plerūq3 ad dicta h ſe remittit.z in hac me^ca.z alibi.

¶ Infra.cū dicit.ibi.Sed de fundamēto eius qualē entita tē zc.vide ad illā difficultatē.i.di.z.q.i.z.z.z di.36.p̄.z. 43. qre Frā.may.di.4z.z.46.di.p̄.ꝯfla.z P.de a.in.z.di.3.q. i.z alios antiquos z modernos vt noſti.

¶ Aduerte ꝯñr ad illos duos modos dōi de relone po^c: an .ſ.ſit real'vel rōnis:quorū glib3 eſt pbabilis z ſubtilis.qre in quo^to.q.i3.optime ad pꝓpo^m.z ſupra.c.de aliqd.

¶ Cōſeqnter adducit diſiōes ſpāles po^c me^cc ſeu obtiue: et po^c formalis phyce ſeu ſubtiue:z add^t.6.notāda ſeu ꝯſide rationes de eis vbi mira ſolertia laborat. in re eni ſubti^ima z mime ētitatis cognoſcit ſubtilis:z faci^mc diffi^ma ptractat Nemo pfecto nec antiquus nec modern^9 reperi^t in talib^9 talr ſe dilataſſe:ſpūs pculdubio ſapie calamo affuit.Tota lra eſt bñ ordinata z correcta: qre legat audacter.

¶ In fine toti^9 ſolōnis ibi.Non tñ iſtud 6^m accidit zc.adde caute:z ꝯſidera iſtātias ad hoiem.z dic ꝯñr.aduerte etia3 ad remiſſiones in li.phyſicoꝝ.aut ad ſua:aut certe ad alie na itendit.quere tabulas de gbus ſupra.

Sequuntur 3.z.4.q.de diſſonib^9 z deſcriptionib^9 potentie.pro pñ^9 accepte.t.c.z.que no tabiles z doctrinales atq3 ſubtiliſſime ſunt.Ad qs ſoluen das pmittit.4.arti.Ex gbus breuiter elicit qd tenēdu3 ſit ad vtrāq3.q.vbi aduerte qualr in pmo arti.oſtēdit.4. cās pertinere ad ꝯſiderationē metaphyſici.vt alibi ſepe h3. vi de in theorematibus.z.8.di.p̄.in reportatis.z ſup.5. meta phyce.z p̄ i expōne:z qd ibi tāgit de efficiēte.vide.i.di.z.q. z.z.3.z.30.di.p̄.z alibi ſepe.quere abſtractiōes Frā. mayr. vt noſti plerūq3 ad pꝓpoſitum.

¶ Cōſequēter in.z.arti.pte pma.aduerte diligēter ad illu3 diſcurſu3 de diuerſitate cōcretoꝝ ab eodē abſtracto ſum ptorū.quere ſuper li.elencorū.q.i6.z ſuper Porphy.q.vlti ma.z in pmo.di.5.q.i.z in.4.di.ii.q.i.z diſ.iz.q.i.z ſupra. 4. huius.z alibi:vt in theorematib^9 ad pꝓpoſitum:ſed iſtanti as exclude de idētitate concreti z abſtracti in doctrina hu ius.quomodo ergo vnu3 multiplex z aliud ſimplex ſupra tetigi.eſt.n.multi^tas cōnotatiōis nō ſignificationis.

¶ Duos modos dicēdi ibi de forma z fine an recte conue niat eis nomē potētie pro pñ^9.bñ ponderabis:q3 ſubtiles z quotatiōe3 de p̄ pncipio.ex qua iferre potes illū tractatū. z p ꝯñs theore^ta pceſſiſſe bas.q.metaphyſice.lic3 aliqñ ibi ſe remittat ad has:ſed hoc ibidē pertractabo.

¶ Cū parū poſt dicit:que eſſentiali^9 vel p̄us non eſt mō qd ad hoc.vide notāter ſupra.q.finali.8.li.z in.z.diſ.i.q.4. ad finē.z īfra hic.arti.4.aliqualr.z.q.ſequēte ad plenū:z ali bi.z totū q ſeqtur.valde doctrinalr ex fundamētis Arꝫ.z ſindereſi ſcotica mēti impme.z de equocatiōe po^c actiue z paſſiue.z rōnibus eaꝝ.z qualr diſſōnes in metaphyca aſſi gnate nō ſemp ſunt metaphyce.nec in phyſica phyſice. et ſilr de logica z alys facultatibus pōt dici. vñ poteris elice re multa.z maxime de cōſideratōe metaphyſici in vli.v3. vel in particulari.per hec eni dicta multa euaduntur z de clarantur difficilia.

¶ Infra p ſolone.z.pncipalis.pme.q.nota ea q dicit cōfor miter in.z.di.z.q.io.de varia cōſideratiōe Arꝫ.in diuerſis locis de actiōe.z ſic de alys.Ceteras ſolones ſequētes ſuc co plenas pōderabis.z ſpecialr ad pmū.z.3.z.q.recurrēdo ad loca cōformia alibi:vt noſti. vide.i3.z.i5.q.quolibeti.z 3.di.p̄.q.finali p dictis ad illō.3.z.q.i3.etiā.di.4.q.i. z.z7. di.p̄.in reportatis ad idē videatur.

Sequitur q.5.de entitate po^c actiue z paſſiue in illo pōri in quo pcedit pncipiatū.z nō aſſigna uimus ibi textū ſup quo fundaret iſta.q.nec octo ſeqntes q3 doc.icidentalr h diſputat copioſe de po^a vltra ea q tan git pbs de ipſa.lic3 oīa poſſent in aligbus locis text^9: aut h aut alibi oriri:qd cōſideret lector.

¶ In pn^o ſolonis recitat op.Hen.quol.3.q.i4.z.q.3. z in ſū ma arti.57.q.7.quā ipugnat notāter.in p̄ ēt di.3.z.7.z i.z. di.i6.z alibi tāgit eādem op.z ipugnat.deinde ponit alia3 quā ſeqtur reſolute z ſubtilr.z ſoluit motiua alteri^9 vie no tāter valde.vbi in ſolōne motiui de potētys aīe:z obiectis earū dilatat ſe ſuo mō:ſicut alibi etiā tangit.vide in.z.vbi ſupra.z di.3.z.9.eiuſdē.z in p̄.di.3.q.3. z in quolibeto.q. 9.z i3.z in.4.di.44.z.45.z.49.z ſupra.i.z.7.hui^9:z ſpecialr i 6°.q.3.z alibi ſepe ea que ſunt ad h.

¶ Concordat hic:z confirmat ſicut z vbiq3 omnia dicta fū damentis Ariſtotelis.

¶ Text^9 ē correct^9 in his trib^9.q.abſq3 ſupfluitate z dimi^nc

Sequitur q.6.in q z.5.ſequētibus facit ſermonē de fūdamētis z termis po^c actiue z paſſiue: que oēs ſex in aligb^9 antiqs originalibus mouent ſimul:z ſoluūtur ſub vna.q.totali:ſ3 ordo eaꝝ ſeorſu3 ſatis placꝫ vt h ordinātur q qte vtili^tis z ſingularis doctrie ſint res ipſa

¶ Adducit op.antiquā ſatis ſingularem:q vr (declarat. quodā mō au^9.z anſel.quā gdā medicoꝝ imitatur.Et bre uibus eam ipugnat.Et ponit pꝓpriam notāter.

¶ Mouet ꝯñr quaſda3 diffi^ces qs nō ſoluit h expſſe.qre in theorematibus.z in p̄ reportationū.di.7.q.z.z in.z.di.3.q. 7.z in.4.di.i.q.i.z ſupra ad finē p̄.li.in du^o lrali. z alibi ple rūq3 vt noſti ad pꝓpo^m.z.q.ſeqnēte aliqualr. duo etiā vltia pncipalia ſolue ꝯñr pla bene pōderādo.vide etiā in.4. di. iz.q.3.z ſequētibus aliqua ad hec.

Sequitur q.7.in cui^9 pn^o ponit motiua Egidy. quo libeto.4.q.8.qre Tho.in.4.di.iz. z alibi ſepe vt noſti.Deinde ponit pꝓpriā op.quā pbat rōne quia. z pꝓpter quid.z auctoritate.

¶ Infra cu3 adducit eua^cm ad.i.rōnē ibi.Rñdetur q acci dens zc.eſt rñſio Thome vbi ſupra.

¶ Deide ſoluēdo iſtātias ifra ibi.Ad aliō p3 alibi zc.qre in theorematib^9 notāter.habet ēt in.4.di. iz.q.z. de ordine pdi^z.quā ibi tāgit z qlr relo imediate poſſit fūdari i ſuba. vide ſupra li.5.z alibi ſepe.vbi ibi notaui

¶ Or tāgit ꝯñr de ſubiecto reſpectu paſſionis.dic vt ſupra notaui.alia plura adde h.

¶ Omnia doc.in his oīb^9.q.ē aſſertiua z clara.iō omiſi expli care eā.lra ēt ſatis correcta z ordiata per totu3. ſingula ta men vba pōderabis vbiq3.Or ēt i.i.rōne pro.q.pncipali h3 de cā equoca et nobilitate eius reſpectu effect^9 limitabis: vt noſti alias ſepe in doctrīa ei^9 de cā.v3.equoca totali vel

p̄ncipali partiali:ſed videt̃ velle q̄ ſit vᵐ vniuerſaliter de quacunq̧ equiuoca. ſicut habet in.2.di.3.q.10. iō declara oīr aut ad hominē:aut aſſertiue. vide.14.q.quolibeti.

Sequitur q.8.in cuiᵘ p̄ncipio poſſ3 ſignari ille textᵘ q̄ quotat̃ poſt oᵐ:ſ3 h̄ omiſi vt ſupra nōui

¶ In p̄ncipio ſolutionis tangit vnū modū dicēdi breuiter: quē ipugnat paucis. q̄re copioſe in p̄.di.17.ad hec.

¶ Deide ponit ſuū propriū modū dicendi expedite ꝛ notāter:quē confirmabis ꝛ declarabis atq̧ defendes ex dictis in p̄mo vbi ſupra.ꝛ in quolibeto.q.18.ꝛ in.3.diſt.13.ꝛ in mā de hītibus.ꝛ alibi ſepe quere in ethicis ꝛ alibi plura ad h̄. addēdo ꝛ ſubtrahēdo vt ſcis.3ᵃ etiā di.p̄.ꝛ.49.4.ꝛ.14.q.q̄libeti ad h̄ īuenies.Quere Hen.quolibeto.4.q.10. ꝛ God. ꝛ Thomā in p̄mo vbi ſupra.ꝛ p̄ᵃ.2.q.49.arti.3.copioſe.

Sequitur q.9.que clara ꝛ ſatis facilis ē:lic3 ad magnā difficultatē ðduci poſſit theologice loquēdo.an.v3.ad ītra in diuīs ſit potentia actiua actᵘ trāſeuntis.de quo quere in p̄.di.2.ꝛ īfra ſepe.ꝛ di.27. ſpecialr̄ ꝛ in quoli.q.2. Quere alios theologos vt noſti. ꝛ maxime magiſtrū abſtractionū.ꝛ Uua.ꝛ Hen.ꝛ Thomā ꝛc̄.quere etiā in tractatu de p̄mo p̄ncipio. ꝛ in theorematibus ad h̄. platonē etiam ꝛ Ar.ꝛ Auic.

¶ Aduerte cum dicit īfra in ſolōne.de quo quere īfra in.q. de eternitate mūdi ꝛc̄.q̄ ſi itelligit per īfra.2.ſententiarū. vbi.1ᵃ.q.diſputatur di.1.recte cōfirmat illud qō dixi a p̄ncipio huiᵘ opuſculi in p̄mo generali p̄ſuppoſito.ſi vero ītēdit q.13.huiᵘ.vbi.1ᵃ.q.poſſ3 habere locū:ſicut ſup.8.phycoꝝ cōſidera:ſed p̄mū3 credo veriᵘ.multa tñ doctores p̄ſupponunt ſe iterdū dicturos a q̄bus ipediti ceſſant.Forte etia3 ītendit.q.ſuper phy.quas aiūt ipſum ſcripſiſſe.quere in.2. di.1.ꝛ in p̄mo.di.35.ꝛ ſequētibus.ꝛ maxime diſt.39.ꝛ.43. ꝛ in quolibeto.q.14.plura ad ea.que paucis hic tangit. in.5. etiam di.p̄.ꝛ.26.ꝛ.4.q.quolibeti inquire idem. alios antiquos ꝛ modernos inducēdo.

¶ Ad difficultatē quā nō ſoluit ad finē.q.poſſet dari p̄mū3 mēbrū diſiūctiue.ibidē vel addi vt noſti.quere tamen ad plenu3 in quolibeto.q.finali.ꝛ.8.di.p̄.ꝛ.39.ꝛ.16. di.3. ꝛ.7.q. q̄libeti.ꝛ ſuper.2.phy.ꝛ alibi plerūq̧ ad h̄.

Sequitur q.10.in qua ſententia doc.eſt clara ꝛ determinata.vide in p̄mo.di.8.q.1.et ſequentibus.ꝑ p̄ncipio ſolōnis ibi de ſimplicitate dei. Et cōſidera ad hominē īſtātiā ibi cū dicit.poᵃ āt paſſiua realr̄ ſumpta. ꝛ actus eius ꝛc̄.ex.2.di.2.q.10.et.25.di.eiuſdem.et.3.diſ. p̄. q.7.et alibi ſepe.et dic conſequenter. et pondera cu3 dicit aīo eodem.

¶ Ibi etiā tangit op̄.Hen.quolibeto.8.q.9.et in ſūma. articulo.50.q.3.de q̄ potētia in diuīs.quā et eius impugnationem vide in p̄mo. diſt.5.q.2.et alibi ſepe īcidentalr̄. ſupra etiā in.7.q.10.ꝛ in.8.q.1.et finali.vide ad ꝓpoſitū.ꝛ pōdera q̄d poſſit aſſignari tale vltimū accn̄s de quo loq̄tur.ꝛ quere in ſili ſup Porphyᵘ.q.6.de vltimo in 2ⁱˢ ītentiōibus.

¶ Infra ibi.dicūt eni aliq̄ oīa acciᵃ ꝛc̄.tangit op̄.God. pictauienſis in.4.p̄te ſūme in materia de euchaᵃ.quere ocham in tractatu de euchaᵃ.ꝛ alibi.ꝛ Egidiū. in theorematibus. vide in.4.di.12.q.2.optīe ꝓ et cōtra ad hec.

¶ Qō vltimo dicit ibi.de relōne ꝛ eius paſſiōe. ꝯſidera an famoſe loquat̃ cum dicit paſſiōem recipi in ſubiecto ꝛ reſpectu eius ſubm eſſe in potentia paſſiua:atq̧ per ipſam p̄fici an aſſertiue.ꝛ hoc tenēdo identitatē realem eoꝝ. q. etiā ſequēte idē tangit.vide.8.di.p̄.q.2. ꝛ.1.diſt.2.q.5.et.3. di.eiuſdem.q.6.ꝛ.16.di.ad hec.vide etiam.35.diſt.p̄mi.reportationum in ſimili ſaltem.ꝛ adde plura: et antiquos ſi libet voca.

¶ Ad ea que ad ſcōm p̄ncipale dicit de ꝑuatiōe.applica dicta ſua in p̄mo.diſt.28.ꝛ ſuper Porphy.q.finali.de dr̄ia:et in poſtpredicamentis.ꝛ in.4.di.11.q.4.aliq̄lr̄: ꝛ alibi ſepe.

Sequitur q.11.cuius ſn̄ia clara eſt ex dictis.recollecta ad que ſe remittit.vbi aduerte ad ea que tangit in ſolōne.2.p̄ncipal̄ de mutatiōe.quere in p̄.di. 5.q.2.in ſolōne p̄ncipali:ꝛ in.2.di.1.q.4.ad finē.ꝛ di.17.ꝛ in 3.di.2.q.3.et di. 7.q.2.ꝛ in.4.di.1.q.1.ꝛ di.10.q.1.ꝛ di.11.q.1.ꝛ di.43.q.2.ꝛ.5.ꝑ ꝛ 3:ſed defende qō hic dicit:q2 ſic itendit.

¶ Deide ibi. Ex dictis p3 diſio potentie actiue ꝛc̄. Recolligit dicta hactenus ſuo modo de potētiarum multiplici diuiſione. vbi aduerte p̄mo ad verba ſua de ſubiecto ꝛ propria paſſione:et moderabere vt noſti.ſcōo īfra ibi. dictum eſt in cōcluſionibus de cauſis ꝛc̄.cōſidera vbi ſunt ille cōcluſiōes:ſed vident̃ omnino eſſe in theorematibus: vbi h̄ egregie hab3:lic3.1.q.p̄ᵉ.di.4.tāgat idē.ꝛ.q.5.atq̧.6.di.eiuſdem.articulo.3.q.1.ſupra etiā lib.2.q.4.ſed q̄re tabulas in phyc. ſi volueris.hinc ergo pōt colligi veritas illius q̄ ſupra ſub dubio tetigi li.5.q.11.q̄.v3.p̄us theoremata ſcripſit q̄ȝ metaphyſicā:q̄ veriſimile videt̃ ex multis.lic3 alia p3 hab3 apparentiā de quo ibi forte aliqua tāgam.

Sequitur q.12.que in aliq̄bus originalibᵘ mouetur ſimul cū.13.de diſione alia potētie ſpeciali qua vtūtur.maxime theologi.ꝛ poſſet fundari ſuper illa littera que allegatur ad oppoſitum.omiſimus tamē lr̄am aſſignare hic vt ſupra dixi.

¶ Sentētia doc.ſatis clara eſt:ꝛ quāte vtilitatis ꝛ ſubtilitatis narrēt hi qui ſentiūt.pro cuius maiori cōfirmatiōe. vide eū in p̄mo.q.1.ꝓlo.ꝛ.1.2.di.18.ꝛ in.3.di.1.q.1.ꝛ in.4.di.10. q.8.ꝛ di.43.q.4.ꝛ in quolibeto.q.19.Frā.etiā de May.q. 3.ꝓlo.ichoātis.Ab oriēte parte tres ꝛc̄.ꝛ alios q̄ȝplures inquire ad hec.nullibi fere clarius ꝛ elegantius q̄ȝ h̄.extimo eni q̄ in hoc.9.totū conatum fecerit h̄ hō vl'de ſuper oīa.

Sequitur q.13.in qua alia diſio potētie notabiliter pertractat̃.vbi ſn̄ia doctoris clara ꝛ ſolēnis eſt.tangit modū dicēdi aliquoꝝ quē breuiter excludit q̄re antiquos hic ꝛ alibi vt ſcis.addit in fine per modū epilogi in tota hac mā ſūmarie diſiones poᵉ. Tota lr̄a hactenus ſatis gl'ioſe correcta ꝛ ſincera videtur.

¶ Qō hic ꝛ.q.preeūte tangit de mālitate angeloꝝ notabis plura addendo.ex.2.ꝛ li.de anima.ꝛ alijs pluribus ſententijs aliorum antiquorū ꝛ modernorum.

¶ Silr̄ qō ibi tangit de originaⁿᵉ in diuīs de tota ſubā originātis pertractabis.vt hab3 in primo.di.5.q.2. ꝛ alibi adde aliqua ſubtilia hic ex Gaetano ꝛ Paulo Ueneto ex clipeo thomiſtarū.ꝛ capᵃ ſi iocari lic3.

Sequitur q.14. de motu alicuiᵘ reſpectu ſui ipſius: vt mouētis ꝛ moti.t.c.2.ꝛ ē p̄ma quā format An.An.in hoc.9.Aut q2 nō vidit alias precedētes:aut q2 ſentētias p̄ncipales aliquarū earū in notandis iuxta litteram īſeruit:aut quia alibi īſerēdas ipſas reſeruauit quomodocūq̧ ſit.h̄.q.ē multū ventilata apud antiquos ꝛ modernos.ꝛ maxime in via huiᵘ eſt notabilis ꝛ copioſe hic eā tractauit. In p̄mo etiam ſententiarū di.3.q.7.ꝛ in reportatis.q.1.ꝓlo.ꝛ in.2.di.2.q.10.ꝛ di.25.q.vnica ipſam diſputauit.ſpecialius tamē q̄ȝ hic.

¶ Plato ſuperius ichoando videtur tenuiſſe partē affirmatiuā in hac.q.particulariter ſaltē de anima rationali ꝛ elemētis.vnde p̄s ꝛ Comēt.eius:ꝛ alij ſequaces impugnant dicta ipſius pluribᵘ in locis.quere.7.phyſicorū.cōmēto.2. et.8.phyſicorū.cōmēto.40.ꝛ.3.ce.ꝛ mū.cōmento.28.ꝛ.4. ce.cōmēto.22.ꝛ.1.de anima cōmēto.22.Auēpace etiā partem affirmatiuā:quantū ad motū elemētoꝝ aſſeruit. videatur Auerroys.4.phyſicorū.cōmēto.71.ꝛ.4.ce.vbi p̄us.

¶ Doc.autē in p̄ncipio ſolutionis ponit op̄.tenētem negatiuam partē in.q. p̄ in generali.et cōſequēter deſcēdendo in particulari.vbi.7.vel.8.dicta ſeu cōcluſiones poſſent formari.ꝛ tres rōnes p̄ncipales pro p̄ncipali cōcluſiōe notat. vide Tho.7.ꝛ.8.phyſicorū.ꝛ p̄mo cōtra gentiles.et in.q.ō

potētia.q.10.ꝛ.5.ꝛ.3.et in.3.parte.q.32.videaꝛ etiā in.2.diſ. 24.ꝛ in.q.de veritate.q.10.ꝛ.2ª.2ᵉ.q.45.ꝛ.82.ꝛ in pma.2. q.9.et li.3.cōtra Gentiles.c.88.in qbus locis videtur repugnātia in dictis eius:vt pȝ intuenti recte. Queratur etiam God.quolibeto.6.q.7.et quolibeto.8.q.12.ꝛ quolibeto.9. q.19.vl'.13.ꝛ quoli.13.q.3.Et Hen.quoli.10.q.9.et quoli.13.q. 11.ꝛ quolibeto.14.q.2.ꝛ.5.Et Egidi⁹ heremita ſup li.phyſicorū.7.ꝛ.8.et alibi:querant etiā ſequaces horū: ꝛ Albert⁹ magnus.ꝛ Joānes Jandonus.q tn̄ affirmatiuā vr̄ fouere ſaltē partial'r.ocbā ꝛ ceteri nominales iducātur.

¶ Cōſequēter impugnat illā op.ꝛ ponit dicta oppoſita i generali ꝛ ſpeciali pcedēdo ꝛ declarat egregie.vbi ideȝ.ꝛ qn̄ nō pōt agere in ſe vel mouere ſe:ꝛ reſpectu cui⁹ termini et vbi ꝛ quādo ꝛ reſpectu cuius ſic.ꝛ iſtantias tollit ſuo modo.ꝛ tu ipugnabis euaſiones thomiſtarum ꝛ aliorum hic garulātium ꝓpriā vocē ignorantiū:vt ſcis.

¶ Infra ibi cū dicit.de his alibi.quere ſuper li.phyſicorū. ꝛ in.2.di.1.q.4.ꝛ in.4.di.11.q.1.egregie.ꝛ in quolibeto.q.12. aliqual'r.ꝛ alibi ſepe.ſupra etiā in hoc lib.ꝛ.5.hui⁹tetigit ex illis reſpōſionibus iſtantiarū bene itellectis iferri poſſunt plura que relinquātur lectori.

¶ Ante illā reſpōſiōem ibi.Ad 3ᵐ reſpectū ad agens hȝ forma aliū ꝛc̄.ponitur quedā littera que aſſignatur extra: ſed qꝛ notabilis ꝛ ſubtilis.ꝛ ſupra omiſſa hic apponā eam que talis eſt.Cōtra aut itelligis ꝙ pus iquantū pus ſine itellectu poſterioris itelligiꝛ qꝺ oſtendiꝛ ipoſſibile cū ſit relatū ad ipſum.aut ꝙ illud qꝺ eſt pus ſine itellectu illius qꝺ eſt poſterius itelligitur:ꝛ tūc in ſic ſeparatiȝ itelligi cōſiſteret prioritas nature.ꝛ tamē illud qꝺ eſt poſterius ſi ſit abſolutum ſimil'r poſſit itelligi ſine itellectu illi⁹ qꝺ eſt pus.ſeqꝛ ꝙ natural'r poſteri⁹ eſt natural'r pus.ſicut ecōuerſo.Nō ergo in hoc ꝙ eſt hoc poſſe itelligi ſine illo cōſiſtit nature prioritas huius ad hoc.ſic eni aſinus eſſet por natura homine: nec in hoc qꝺ eſt hoc eſſe vel poſſe eſſe ſine illo:qꝛ tūc pmiſſe demōſtratiōis potiſſime nō eſſent pores natura ꝯcluſione:cū deus etiā nō poſſit facere ꝙ illis veris exiſtentibus ꝯcluſio eſſet falſa.in quo ergo ꝯſiſtit iſta pozitas: In pdicamētis diciꝛ.ꝛ.5.metaphyſice.ꝙ illud eſt pus natura a quo nō cōuertitur ſubſiſtendi cōſequētia.ſi iſta diffō ſit cōuertibilis cum diffinito:quomō tūc premiſſe demōſtrationis ſunt pores natura cōcluſione:ibi eni cōuertitur exiſtendi ꝯſequētia licȝ nō cauſandi.ſi dicaꝛ.5.modus philoſophi in pdicamētis.ꝙ duorū ſm exiſtentiā ſe ꝯntium qꝺ eſt cauſa alterius eſt pus natura alio:vt hominem eſſe ad orationē hoc dicentem:quomodo ergo itellectus pus natura volūtate reſpectu eni illi⁹nec eſt cauſa partialis nec totalis:nec vt volūt aliqui ſine qua non.

¶ Hec lr̄a ſatis ſubtilis ꝛ notabilis eſt.pro cui⁹ declatiōe ꝛ euaſiōe.vide in.2.q.1.ꝛ in quoli.q.4.ꝛ in Grācīſ.ſpecial'r in p cōſla.di.13.quere ocbā in p.di.9.ꝛ.12.ſed nō imitādo.multiplicē acceptiōem ordis in cōi:ꝛ ordinis nāe in ſpāli notabis in dīnis ꝛ in creaturis plura hic addendo.

¶ Deide deſcēdēdo in ſpeciali ibi.de accidēte ꝙ aliqꝺ ſubiectū ꝛc̄.pcedit de motu grauiū ꝛ leuiū.ꝛ ibi facit mētiōeȝ de expōne illius c.Mouentiū ꝛc̄.8.phy.t.c.27.ꝯſidera an fuerit ꝓpria ibi.an alibi an aliorū.extimo eni ꝙ expoſuit.ꝛ q.diſputauit in phyſicis.ſed in.2.diſ.2.q.10.ponit expſſe illas rn̄ſiōes.quere etiā aliq'r in.4.di.12.q.4.ꝛ alibi.

¶ Excludit cōſequēter.4.fugas:licȝ plures poſſent aſſignari:vt habȝ in.2.vbi ſupra de cauſa motus grauiū. Quere illas vias in expoſitoribus antiqs.8.phyſicorum.ꝛ.3.celi et ꝛ alibi.vide modernos pariſiēſes ibidē.nec eni per ſe a remouente prohibēs:nec ab iſluentia celeſti:nec a pellēte vt tali:nec a centro trahēte:nec a ſe vt actu moto nec a generāte niſi virtual'r.reliqtur ergo ꝙ a ſe effectiue vt qꝺ.ꝛ grauitate aut a forma ſubſtantiali vt quo.qꝺ oſtendit ſuo modo diſcurrendo.

¶ Qꝺ additur ibi de motu progreſſiuo aliū.pōdera p totū ꝛ euaſiōem ꝛ impugnatiōem ſingularē.ꝛ expoſitionem in Ar.nō vulgarem.vbi poſſet itroduci id qꝺ habȝ in.4.diſ. 10.q.7.ꝛ di.49.q.14.de potētia motiua totali:nam quicqd dicet aduerſarius de potētia motiua organica ſaltem de illa totali.loquendo non valet fuga:recurrendo ad diuerſitatem partium.

¶ Aduerte etiā ibidē ad illā remiſſiōem ad li.3.de aīa.an itelligit de lr̄a Ar.ꝛ antiqs expoſitoribus: an certe de ſuis q.ibidē.quas ſibi attribuūt.ꝛ hoc 2ᵐ videꝛ pbabile: ꝙuis nō nulli ſcotiſte illas.q.velint nō fuiſſe eius.cōformes tn̄ doctrine ipſius ſunt.ꝛ oīno eius eſſe forti⁹ reor.

¶ Deinde ibi.Tertio de nutritōe ꝛc̄.aduerte ad ea que habet in.2.diſt.15.ꝛ.19.ꝛ in.3.di.16.ꝛ in.4.di.10.q.6.et diſ.44. q.1.ꝛ.49.q.13.ꝛ ſequentibus.ꝛ alibi ſepe:quere antiquos ꝛ modernos ſuper li.de generatione plura addendo.expoſitiōem etiam ſingularem ibi in Ariſtotelē.2.de anima.pondera ſignanter.

¶ Cōſequēter cuȝ dicit ifra.ibi.De ſecūdo alibi ꝓlixior ꝛc̄. quere in.2.di.18.ꝛ in.3.di.4.quere medicos.et in phyſicis et alibi plura ad hec.

¶ Deīde parū poſt cū dicit.alibi diffuſius habeꝛ.Quere in q.li.de aīa.ꝛ q.collationum.ꝛ in quolibeto.q.15.ꝛ in p.di.3. q.7.ꝛ.8.et in.2.di.3.parte.2.q.1.ꝛ di.25.ꝛ.17.diſ.p.pondera ibi cū dicit alibi pdicta ꝓpter illud qꝺ ſupra in pncipio preſuppoſui de his.q.ꝛ ſcripto in ſnias ꝙtū ad pozitatē bn̄ diſcernēdo.

¶ Infra.ibi.ſed h̄ de vo'ᶜa multis ꝛc̄.ꝛ ſeqtur. ſȝ alibi explanare.qre in.2.ᵒvbi pus.ꝛ in pmo.ꝛ ſup.2.phy. ꝛ.1.di.p.ꝛ alibi plerūqꝫ in doctrina hui⁹ꝛ aliorꝫ:vt noſti.17. di.p.ſatis copioſe tractatur.vide vbiqꝫ Bonauēturam.

¶ Premiſſis.6.dictis ſeu ꝯnibus addit aliā gn̄alē ſcoticaȝ vbiqꝫ notādā de digni^{dis} nāis entiuȝ.ꝛ eſt ſnīa phi.8.phy. t.c.56.ꝛ.2.de gene.t.c.59.ꝛ alibi ſepe.vide in.2.di.2.q.11.et in pmo.di.17.q.2.ꝛ in.3.di.3.13.ꝛ.14.ꝛ.19.ꝛ in.4.di.10.q.7.ꝛ alias pluries.

¶ Et qꝺ ſeqtur ibi.Creature cōiter ꝓducūtur ꝛc̄.h̄ dicit ꝓpter ſpeciales creaturas de po^a ab'^a.ꝛ forte ordinata ſaluādas.ꝛ oīa que ſequūtur in obonib⁹ ꝛ replicis ibi ad vnguē pōderabis:ꝛ ſolōnes fecūdiſſimas:nam nullibi me li⁹ examinauit.ꝛ oēm penitus remorſum abiecit.

¶ Rn̄ſiones ad ar^{ta} op.valde fertiles minuti maſticabis. vide in.2.vbi ſupra ꝓlixiorē ſubtilitatē de duplici pmi^{tc} in 1.ſolōne tacta:ſȝ ad quē locū ſe remittit in fine illi⁹ rn̄ſiōis notabis vt ſupra ſepe allegaui multa alia addendo.

¶ Ad 2ᵐ argumētū p adducit rn̄ſiōem q̄ vr̄ Hen.qre eum vbi ſupra.ꝛ ipugnat ſingula^{me}.ꝛ vltio ponit ſuaȝ valde doctrinal'r.ꝛ vltio iſtat tripl'r.vbi adducit rn̄ſionē.2.aūꝙ format.3.ꝛ poſſȝ lr̄a tranſmutari:ſatis tn̄ bene iacet.ponderabis ibi cū dicit.ſtude.ꝛ an illa vba que ſequūtur ſint extra vel vltimata reſolo ad mētem doc.

¶ Cetera q̄ ibi ſequūtur.vſqꝫ ad finē mēti impine.faciunt eni lectorē velit nolit attentū niſi ſit aſin⁹ ad lyram.Expoſitiōes ſpeciales valde in Ar.ibi pōderabis.de actu etiaȝ vtuali ꝛ formali et potētia correſpōdēte:vocat.n.in.2.di. 3.q.8.actiōes tales vtual'r vniuocas.vide Tho.1.parte.q. 77.arti.6.pmi.videꝛ ponere hui⁹duplicē actū: lȝ nō vtaꝛ his termis.vide in quoli.q.15.ad finē.ꝛ in p reportationuȝ. di.35.q.1.optime ad ꝓpoſitū:ſed h̄ ſingulariſſime.

¶ Examiābis diligēter illā ſolōnē d relōnib⁹ oppoſitis:nā in via hui⁹pōt pōderari valde illud arᵐ difficili⁹oib⁹alys. vide.31.di.p.ꝯdōnes rl'onis real.ꝛ.6.q.q̄libeti.ꝛ.13.eiuſdeȝ ſed.26.di.pmi.nota bonam euaſionē.Cōſidera ēt an tales relōnes ſint reales nō obſtāte ꝙ ſint.2.modi:poſito etiaȝ ꝙ ſint attende ꝙ refert eas poni eſſe eiuſdem vt ſubiecti: aut eiuſdem vt fundamenti vel termini. Aduerte etiam

quo mō ītelligit doct. extrema aut nude aut ſub relonibꝫ. plura alia ſubtilia adducātur. Quere Grā. in pmo conſla. di.3.q.8. vide Landulphū ⁊ Pe. de a. ⁊ alios ſequaces. ⁊ ſuper.7.⁊.8. phyſicorū reſolutos ſcotiſtas. ⁊ caue ne nominalium garritus icurras.

Sequitur q.15.⁊ vltima huiꝰ.9. de dria potentiarū rationaliū ⁊ irrationaliū. t.c.3. que pulchra atq̄ vtilis plerūq̄ eſt. in qua ſnia doctoris licz ſit ſubtilis ſatis tn̄ determinata declarat pmo inteᵐ differētie. Deinde querit eius cām. vbi videt tāgere modum dicēdi aliorum: quē tamē īfra ſuſtinet ad mētē Ar. quere antiquos B. maxime Alex. de Alexā. quē ꝓſupponit vbiq̄ in hac metaphyſica ⁊ Albertū ⁊ Tho. ⁊ alios. obycit vō cōtra illum modū dicēdi: ſeu cauſe redditiōem tripl'r. Deīde ꝓſequit alio modo ītentū ſub duplici mēbro. Alibi ſepe tangit fundamēta huiꝰ ſolonis. quere eū.2. diſt. p̄.⁊.10. ⁊ ſequentibus in quolibeto etiā.q.16. ⁊ ſequētibus. ⁊ alibi.

¶ Or tāgit ibi ꝯñr de imediatiōe ꝓpōnis contingētis. vide in plo.q.3.⁊.8. di. p̄. ad finē. ⁊.14.q. quolibeti. vbi plura ad propoſitū huius mãe.39. etiā di. pmi. ⁊ alibi ſepe idē habꝫ. quere ocham vt noſti.

¶ Deide cū dicit. iuxta qd̄ de liberᵗᵉ voᵗᵘˢ alibi ⁊c. quere antiquos quos ſupra ſepe notaui. ⁊ maxime theologos. quere in theorematibus. ⁊ ſup.2. phyſicoꝝ. In pmo di.1.q.4. ⁊ di.10. ⁊ īfra. ⁊ in.4. di.49.q.10. ⁊ in quolibeto.q.16.⁊.18. ⁊ in 2ᵒ. di.25.⁊.28. ⁊ alibi ſepe in doctrina huiꝰ habet hoc copioſe: ſed ochaꝫ quolibeto.1.q.16.⁊.17. ⁊ alios aduerſarios ingre. ⁊ exclude vbiq̄.

¶ Aliud notabile q̄ ꝯñr tāgit de duplici. vꝫ. indeterminatione ⁊ determinatiōe oppoſita. vide optime.28. di. p̄.q. finali. ⁊.2. di. eiuſdem. parte.2.q.4. ⁊ etiā.3. di. eiuſdem.q.7. ad finem. ⁊.7. diſ. eiuſdem. vbi plura ad ꝓpoſitum. ⁊ alibi plerūq̄ idem inuenies.

¶ Infra ibi. Sed quo mō faciūt ⁊c. vide que ſequūtur ibi in p̄. di.2. parte.2.q.4. ad finē. ⁊ in quoᵗᵒ. vbi pus notāter.

¶ Cetera que ſequūtur ibi. per dicta pōt reſpōderi ⁊c. vſq̄ ad ſolutiones pncipalium. nota ſingulariſſime: q2 ꝓfunda ⁊ neceſſaria vbiq̄ doctrina. ⁊ tāge plura pro ⁊ cōtra vt noſti ex antiquis ⁊ modernis.

¶ Motiuū illud qd̄ tangit in ſolone pncipalis pmi ex prio phyermenias. omne qd̄ eſt ⁊c. videtur eē Hen. Pro cuius clariori notitia. vide in p̄. di.39. ſoluēdo īſtantias in ſolutione pncipali. ⁊ in.2. di.1.q.3. ſoluendo rōnes Hen. ⁊ in.3. diſ.18. ſoluēdo.4. pncipale. ⁊ ſup p̄ li. phyermenias ad finē maxime in modernis piſienſibus. ⁊ alibi.

¶ Or īfra ibi. diſcuſſiōem iſtoꝝ. ⁊ an circa finē determinet ad velle ⁊c. omiſit indiſcuſſum. quere vbi ſupra notaui. ſ. i pmo. di.1.q.4. ⁊ in.2. di.6. aliqual'r. ⁊ vbi pus. ⁊ in quolibeto.q.16. optime. ⁊ in.4. di.49.q.6.9.⁊.10. ⁊ alibi plerūq̄. quere Grā. may. ⁊ ochā ⁊ alios antiquos vt ſepe notaui. Uult breuiter vbiq̄ q̄ volūtas creata nō neceſſitatur abſolute reſpectu alicuius obiecti. ⁊ q̄ pōt ſuſpēdere actū reſpectu cuiuſcūq̄. ſi tamē elicit reſpectu finis vel boni iquantū tale eſt tm̄ velle. ⁊ mali tm̄ nolle.

¶ Deide q̄ breuiter ptractat in ſolone.5. pncipalis de cauſalitate frigoris reſpectu caloris. ⁊ de motu reflexo. quere in phyſicis. ⁊ apud medicos. ⁊ in pblematibus Ariſto. ⁊ in perſpectiua ⁊ alibi vt ſcis copioſe. ⁊ ſimil'r i ſolone vltimi pncipalis. vide diligenter ea que paucis colligit. quia maxime fecunditatis.

¶ Alias queſtiūculas quas An. An. hic mouet. vꝫ. an actus ſit por potētia ⁊c. ⁊ an actio ſit in paſſo. accepit ex dictis ſupra. ⁊ in ſentētys ⁊ phyſicis. vide in.4. di.13.q.1. ⁊ in quolibeto.q.13. ⁊ p̄ reportationū. diſt.27. ⁊ alibi ſepe in doctrina huiꝰ ꝑ ſcōa. pma vō videt tm̄ dubiū lrale. quere etiā in ſex pncipys ꝑ ſcōa. altercatio tamē magna apud ātiquos vt eſſe circa illā. quere thomaꝫ ⁊ ſequaces. vide.1.q.4.⁊.2.q. quolibeti. arti.1. ratiōe.2.⁊.2. di. p̄. pte.2.q.4. in ſolone. ⁊.1. reportationū. di.7.q.2. ea que faciūt ambiguitatē p̄ ⁊ 5. an actio ſit in agente: an certe in paſſo.

¶ Simil'r.q.10. li. hicinde collegit. Nā.4. pme queſtiūcule ſunt dubia lralia de qbus fecit doc. mētiōem ſupra. aliqua etiā ex poſtpredicamētis. ⁊ pmo pBy. accepit in.4. illarū .5. vero ⁊.6.q. accepit ex ſentētys.8. di. p̄. ⁊ alibi. ⁊ pdicamētis ca. de qualitate. ⁊ ex dictis ſupra in.8. li. ⁊ aliqual'r ex.2. di.15. ⁊ ex pmo ⁊.5. pBycorū. ⁊ alibi plerūq̄ ſatis. ingenioſe tamē. vltima autem queſtiūcula eſt dubium lrale. pertractatur autē ſuper predicamēta. ⁊ in.2. ſententiarū. ⁊ pmo. ⁊ ſupra ſepe termini eius habiti ſunt.

¶ Queſtionē etiaꝫ vnicam vndecimi lib. accepit ex dictis ſupra. in.8.q.3. vl' ſcōa. ⁊ ex phyſicis. ⁊ ex.2. di.2.q.9. ⁊ ſeqn̄tibus. ⁊ ex.4. di.44. ⁊ ex predicamētis. ⁊ alibi ſepe in doctrina hꝰ. ipſius motiua tractātur. an autem cōcluſio quā ibi tenet ſit de mēte huius ſatis vbiq̄ dubiū eſt. qd̄ diſcerni poterit ex dictis in.8.

¶ Eodē modo dicendū eſt de.q.12. li. naꝫ due pme ſunt dubia lralia: q̄ in pleriſq̄ locis in doctria huiꝰ poſſunt fūdari. vide in plo.q. finali ad finē. ⁊.3. di. p̄.⁊.2.⁊.2. ⁊.8. di. eiuſdē. ⁊ alibi ſepe.3. vero.q. accepit ex dictis in quolibeto.q.7. et 8. di. p̄.q. finali.4. etiā accepit ex.2. di. p̄.q.1. ⁊.35. diſt. p̄. ⁊ ſequētibus. ⁊ ex tractatu de pmo pncipio vltimā aūt. de verbo ad verbum accepit ex.2. diſtin. primi.q.3. imo fere tota hic habetur.

¶ Ex qbus correlarie inferri videt veritas illius.3. preſuppoſiti a pncipio huiꝰ tractatus. q̄. vꝫ. tm̄ ſuper.9. li. ſcripſit doc. qōnes: licꝫ vt ibi notaui in aliqbus antiquis originalibus reperiātur.q. ſup alios libros: aut ab ipſo additos aut a ſequacibus: ſed cōtenti fuimus cōmuni ſtilo librorū. Ea certe que ſequunt.9. libros in Ariſtotele. vſq̄ ad.12ᵐ. fere repetūt que pus dixit. Materia vero.12. libri diſputat in ſentētys: vtputa de vnitate: ſimplicitate immālitate pmitate infinitate itellectuaᵗᵒ. ⁊ omnipotētia atq̄ eternitate ⁊ īmutabilitate ⁊ eſſendi neceſſitate: necnon ⁊ gubernatiōe pmi entis atq̄ aliorū ad ipm dependētia ⁊ ordine de itelligētiarū etiā natura ⁊ numero. ⁊ de alys oībus fere que ibi tangit pBs. cōgrue ergo doctor hic omiſit iſta pertractare: vt ea que balbutiēdo tetigit Ariſtoteles de illis nō eſſent ſibi fundamēta.q. veraciū: ſed ea potius q̄ veritas ipſa nobis reuelauit in ſcripturis diuinis. Cōtentus etiā cū Auic. amico eodē numero. contentus inſuper angelicus doc. cū ītelligentiarū: de quarū conſortio meruit final'r effici triplicis ierarchie triplicate numero. quātū ad li. ⁊ xpi diſcipulorū circiter quo ad.q. ad cuius obſequiū cūcta recte ordinauit. Quid eni pdeſt antiquorū ſomnia de rerum pncipys in pmo. de veriᵗᵃˢ in cōmuni cognitiōe in 2ᵒ. Eiuſdēq̄ ingſitiōe in particulari altercatiue in 3ᵒ. determinatiue vero quo ad ambitū ꝯſiderationis in.4. Et quo ad nominū multiplicitatē in.5. atq̄ modū ꝯſiderationis in.6. de entis quoq̄ per qditates pdicaˡⁱ diuiſione atq̄ ipſius pᵉ ſubiectiue ptis ſubē. vꝫ. ſenſibilis qditatiua rōne logica tamē ⁊ in cōmuni īueſtigatiōe in.7ᵒ. Reali autem applicatiōe in.8. ꝑ potentiā inſuper ⁊ actū entis diſiōe in.9ᵒ. de pmis paſſionibus eius in.10. de pncipys eiuſdē entis icomplexis preambulariter in.11. ⁊ vt potuit igenioſus Ariſ. determinatiue ī 12. de mathematicis vero entibꝰ in.13.⁊.14. cōtemplari: ac in eorū ſpeculatiōe cōfuſa ⁊ ītricata tempus ⁊ etatē contere: niſi mercedē laboris expectemꝰ. vt faciali. vꝫ. ītuitu pmi entis iudicis cūcta cernētis. omnia eminētiſſime continētis. obſcurā in claram metaphyſicā cōmutemus: q̄ in olympiadibus dum taxat preualentibus confertur. Cuncta ergo pauper Mauriti dirige in obſequium xpi. cui ſit honor in euum. Amen.

Secundo p̄nˀ circa dicta doctoris in tractatu de p̄ p̄ncipio icō plexo.vz.omniū rerum deo maxio: optio: vnico ꝛ vero cōformiter precedentibꝰ breuiter diſcurrā.Eſt enī hic tractatus ne duz ſpeculatiōe ſingulariſſimus cuiꝰ fundamētis vtiˀ cōmuniter in ſentētꝫs.ꝛ alibi verū catholicus atqꝫ deuotiſſimꝰ:fidei quoqꝫ xpiane fulcimentum radicale.ꝯ etiā eius aduerſarios preclara ꝛ offenſiua atqꝫ defenſiua arma.Intētio doct.in hoc tractatu eſt antiquorūz philoſophantiū atqꝫ paganorū errores confutare. ꝛ circa p̄mi entis vnitatē:īfinitatem:cauſalitatē atqꝫ ceteras perfectiōes nāli rōne:vt huius ſtatus imbecillitas attingere pōt negociari.vt ſic ſi dei aduerſarꝫs oſtendat̄ nō modo ex creditis ꝛ ſupnaturalr̄ reuelatis poſſe ſuffragari noſtre religionis ortodoxe veritati.verū ingenꝫ humane īuentione:ꝛ maxime huius aq̄le īter ſidera nidū collocantis celerrimo volatu ſcripſit vt extimo hūc tractatuz ante q.in metaphyſicā. ꝛ etiam theoremata vt īfra tangaz. q̄re in.q.ii.5.li.ꝛ.4.9.li.ꝛ alibi ſepe implicite. licz videat̄ oppoſitum aliquādo:vt in ſequētibus pertractabo. ¶ Diuidit̄ aūt in quatuor capl'a p̄ncipalia.ꝛ premittit nedum xpi ꝛ ſequacium:verum platonis etiam in Thymeo ſecutus monimēta īuocationem diuinam toti tractatui.ꝛ ſimilr̄ in p̄ncipio cuiuſlibz capl'i.ꝛ vtitur cōgrue verbis.8.ad victoriā deſcripti in p̄ncipio cuiuſqꝫ capl'i. ꝛ ſuo more ꝑcedit perypathetice a cōmunioribus ad minus cōia.poſſet etiaz diuidi in ꝑhemiū ꝛ tractatuz.ꝛ tractatꝰ in.4.c.ꝛ p̄mū.c. in partem ꝑhemialem executiuam.ꝛ ſic de alꝫs.ꝑponit ergo intentū.ꝛ īcipit ab ordīe eſſentiali qui eſt paſſio quedā entis ꝛ diuidit ip̄m.ꝛ proſequitur mēbra ſubdiuidendo.ꝛ rōnes eorū aſſignādo in p̄mo cap.ꝛ in ſcd̄o in duobꝰ vltimis ad ꝑpoſitum applicando.ꝛ ītentū cōcludendo.Et in fine capl'i p̄mi epilogat notāter dicta.hic lector introducat multiplicē diuiſionē entis in quiditates.vz.vt in ſubam ꝛ accidēs. in modos vt in finitū ꝛ in īfinitū.in paſſiones: vt in vnuz ꝛ multa.ꝛ paſſionū atqꝫ modorū noteтur multitudo ꝛ ordo ꝛ que abſolute ꝛ que reſpectiue ſint.ordo.n.eſſentialis videtur paſſio quedā reſpectiua ipſius entis a quo īcēpit doctor:vt ex eius multiᵗᵉ ꝛ mēbrorū notificatione ad ordinata cognoſcēda deueniat.ꝛ per ꝯn̄s ad p̄mū.ad qd̄ oīa ordinātur:qd̄ eſt p̄ncipale ītentū hic. Quare aūt de eſſentiali ꝛ nō accidentali ordine ꝑtractat īfra magis apparebit. vbi etiā aduerte cū dicit. Rationes diuidentiū huius diuiſionis hic tranſeo:q2 alibi ꝛc.ꝙ illud alibi poſſet aſſignari in theorematibꝰ.vbi illa tangit egregie:ſed q2 īfra videt̄ hūc tractatū p̄us ſcripſiſſe ſaltem quantū ad aliqua que ibi īſeruntur.vz.ꝑpōnes creditas.illud alibi queratur in phyſicis:vt ſupra ſepe notaui.Pro ampliori notitia dictoruz.vide.30.di.p̄.q.z.ad finē optime.ꝛ.3.di.z.q.7.q̄d ſit ordo. tāge etiā multiplicē acceptionē ordinis in cōmuni.vz.perfectionis generatiōis nāe:qui multiplr̄ ſumitur.durationis etiā ꝛ originis ꝛ rōnes membrorū ꝛ equiuocatiōem:vt noſti.vide in quolibeto.q.4.in p̄ncipio.ꝛ copioſe in Frā.diſt. iz.ꝛ.iz.p̄.ꝯſla.ꝛ apud alios formaliſtas.quotiēs enī prioritas totiēs ordo accipitur.ꝛ ecōtra.q̄cq̄d dicant obſtinati. vult ergo breuiter in hoc p̄mo cap. ꝙ ordo eſſentialis aliꝰ proprius alius cōis.cōmunis vero alius eminētialis alius depēdentie.depēdētie quoqꝫ aliꝰ cauſati ad cām q̄ eſt quadruplex ſm̄ quatuor cās.aliꝰ cāti poſterioris ad cauſatum p̄us eiuſdē cauſe.ꝛ hoc vel ꝑpinque vel remote. ꝛ dz ītelligi de ordine eēntiali eſſentiarū ꝑpter īſtantiam ex p̄ma.q. tertꝫ.ꝛ.19.q.quolibeti de depēdentia nature ad ſuppoſitū quā vocat eſſentialē.ꝛ ponit mutuiᵗᵉᵐ in omnibꝰ.ꝛ rationibus cōfirmat ꝛ declarat membra. vbi lector plura addat diligenter.

Circa dicta in hoc ꝑca.poſſent multa inq̄ri: ſed pauca tangā vt̄ ad maiora lector moneat̄. ¶ Primo q̄re a ꝑprietatibꝰ paſſiuis ipſius ētis īcepit.cuz abſolute ſint maioris entitatis.ꝛ ꝑ ꝯn̄s cognoſciᵇⁱˢ. ¶ z° quare dicit illā p̄mā diuiſiōem eſſe equiuoci in equocata:cuz tm̄ ordo eēntialis diuidat ordinē in cōmuni ꝯ accidentalē. equocatuz aūt in p̄ma diuiſione videtur vniuocās in ſcd̄a. alr̄ vox in voces diuideret̄. Itez ſequitur. eſt ordo eminētialis.ergo eſſentialis:ſed in equocis non eſt ꝯn̄a nec oppō.plura alia motiua ad hoc poſſent adduci. ¶ 3°. ꝯtra p̄mā diuiſionez obꝫcitur.tum q2 mēbra coincidunt:q2 eminēs eſt īdepēdens ꝛ eꝯ.vt videt̄. Tum q2 mēbra nō ſufficiēter euacuāt diuiſum:nā in diuinis ad ītra ponitur ordo eſſentialis:vt hz expreſſe Frā.vbi ſupra.nō tamē eſt ibi depēdētia nec eminētia. ¶ 4° videt̄ ꝙ p̄inus modus ordinis eēntialis.ſ.proprie capiēdo ip̄m magis erat ad ꝑpoſitū h̄:q2 p̄muz qd̄ venat̄ eſt ſupra ordinē.ꝛ nō refertur ad poſteriꝰ. q̄re ḡ illum poſtponit.ſeq̄tur etiā dei ad creaturā eſſe relōnem realez cū ſit cā eius.alr̄ ꝑceſſus nihil erit. ¶ 5°. vr̄ ꝙ īcōueniēter dicit ordinē eē entis paſſionē. ꝛ cū hoc ip̄m eſſe eq̄parātie relōnē.q2 ēt īferiꝰ per ſe eēt paſſio ſupioris. ¶ 6° circa ſcd̄z membꝝ.z.diuiſiōis dubitat̄:q2 nō videtur ꝙ ſit ordo eēntialis:ſed potiꝰ accn̄talis effectuū īter ſe niſi ponat̄ vnū eē cām alterius:ꝛ tūc mēbra coinciderēt.aſſumptū ꝑbat̄:q2 vel effectus tales cōparētur ad cām p̄mā.vel ad cām zᵃᵐ. ſi p̄mo mō cuz nihil ad extra neceſſario agit. ḡ pōt ponere p̄mū effectuz nō ponēdo ſcd̄m ꝛ eꝯ. ſi ſcd̄o mō cū talis taliter mouet:ſicut moueт̄ a p̄mo.ḡ vt p̄us pōt cāre zᵐ nō poſito p̄mo.plura alia h̄ poſſent adduci:ſz his ſolutis patebit facilius via ad reliqua ſoluenda.

¶ Ad primū pz.z.diſt.p̄mi.q.i.in p̄ncipio ſolōnis. ꝛ.i. reportationuz in ꝑlo.q.i.arti.4.ꝛ.3.diſt.p̄mi.q.i. ꝛ in quolibeto. q.7.q̄re Uua.ꝛ Fran.z.di.p̄mi.ꝛ Thomā.i.ꝑte.q.z. arti.3. ꝛ alios vt noſti. Proceſſus enim in cognitiōem dei ab intellectu viatoris ē ex creaturis cū de lege cōi nō poſſit propter q̄d ſeu a p̄ori cognoſci.ꝑprietates āt relatiue p̄mi entis īmediatiꝰ ſe hn̄t ad mediū d̄mr̄atōe q2. q̄ꝫ abſolute:cuz īmeᵗᵉ ex eē vniꝰ relatiui ſeq̄t̄ eē ſui correlatiui.iō illa q̄ īmediatiꝰ īſunt ꝑ enti remotiꝰ ꝛ mediatius attingunt̄ a nobis. ¶ Ad.z.dixi copioſe in filti ſup.q.4.an̄ predi ͬ huiꝰ.ſuſtinēdo equoᶜᵐ entis.nō incōueīt.n.voces equocas ordīate idē ſignificatuz ſignificare:et ita diſio p̄me vocis fit in equoᶜᵃ meᵗᵉ:ꝛ zᵉ īmediate.Exᵐ de diſiōe entis in ſubaz ꝛ accn̄s.ꝙ tm̄ adhuc equocū eſt ad.9.gn̄a.ſilr̄ dicat̄ in ꝑpoſito. ¶ Ad aliū qd̄ addit̄ ad idē de illa ꝯn̄a.dici pōt ꝙ nō tenet niſi ſūpto ꝯn̄te ꝑ vno ſignificato:vt vbi ſupra hz.ꝛ ſuꝑ li.elēcoꝝ. ¶ Ad 3ᵐ q̄ ad p̄mā ꝑbationē.dico ꝙ nō coīcidūt formalr̄ ſz hn̄ ꝑ ſubſtrato ſic̄ cōiter accidit in alꝫs diſiōibꝰ. maxīe reſpectiuis ꝛ ēt abſolutis aliq̄n q̄ ad.z.ꝑbationē.d°.ꝙ ī doctrīa ſcoti nō repit̄ exp̄ſſe in diuinis poſſe aſſignari ordinem eēntialē.īmo potiꝰ oppoᵐ.vt.4.q.q̄ˡᵗ.hz arti.p̄ ad finē: ſed ſaluādo Frā.d° ꝙ h̄ loq̄t̄ doc.de ordīe eēntiali eſſentiarū: q̄lis nō ē in diuinis.Frā.vo extēdit ordinē eēntialē ad ordinē eēntialiū ꝑfectionū ſeu ꝑpetatū eiuſdē eēnᵉ. ¶ Sz dices ꝙ vt cōiter dr̄ q̄ditas ſub mō vocat̄ eēnᵃ:ſz in diuinis ſūt plr̄es q̄ditates ſub ꝑprꝫs modis.ḡ plr̄es eēntie nō ſine ordine:vt vr̄.ḡ in diuinis ē ordo eēntialr̄ eēnᵃᶻ. ¶ Pōt dici vnoᵒ ꝙ illō dcm̄ cōe ea faciliᵗᵉ pōt negari q̄ affirmari. vl' ſuſtinēdo veritatē eiꝰ pōt dici ꝙ oēs eēntie tales in diuinis trāſeūt in idētitatē ſimᵗⁱˢ vnius radicalis:q̄re tm̄ manet ordo preſuppoᵗⁱˢ ꝛ originis nō proprie eēntialis nec nāe. vide in reportatis.q.i.ꝑlo.ꝛ.q.i.quolibeti.ꝛ ſequētibꝰ. ¶ Ad 4ᵐ dico vt p̄us.ꝙ īcipit a cōiorībꝰ:vt deſcēdat īfra ad ſpecialia. Et ꝙ additur de relōne reali.p̄me cauſe querit pulchram difficultatem:quā vide ſingulariſſime in primo.diſtin.30. queſtiōe ſecūda ad finem. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ ordo eſt paſſio

reſpectiua:vt ſupra notaui.non tamē ſpecies relatiōis predicabilis:ſed trāſceꝰ:ſicut cauſa ⁊ hꝰ: nec oportꝫ ꝙ ſit adequata:ſicut patet de alys diſiunctis.nego ergo ꝙ ſit per ſe īferius ad diuiſum vt tale. ¶ Ad vltimum ſuſtinendo primum effectū nō eſſe cauſam ſcd̄i.dico nihilominus ꝙ cauſa vtriuſqꝫ eſt in potētia remota ad.z.nō poſito p̄mo.⁊ potentia propinqua ipſo poſito. Tunc cuꝫ queritur: aut talis cā eſt p̄ma ſimpl'r:aut ſecūda.poteſt dari vtrūqꝫ.Et cuꝫ arguitur cōtra primū membruꝫ.dico ꝙ eſt neceſſitas ꝯſeqn̄tie:licꝫ nō cōſequentis.⁊ loquendo de potētia ordinata dr̄ nō pōt aliter cāre:vtpote ignire.niſi p̄us ſaltem nā̄ calefaciat lignū.phyſice vero loquendo negaret̄ aſſumptum.de quo nō curo:quia in hoc theologo ſemꝑ credenduꝫ.poteſt etiā ⁊ forte ſecurius dari zm̄ membrū.qꝛ deus res quas cōdidit ſic adminiſtrat ⁊c̄.⁊ ſic̄ nec eēntys. ita nec actionibꝰ ſuis priuat cōmuniter entia.Et cum dicit ꝙ prima mouet cōtingēter.verum eſt ſimpl'r loquendo: ſed ꝭm quid ⁊ de potētia ordinata:⁊ neceſſitate cōſequētie neceſſario. Exēplum de creatione ⁊ īfuſione anime ītellectiue cauſa autē ſcd̄a neceſſario ⁊ natural'r pōt agere:ſed tamen totū eſt ꝭꝫ quid.vide.8.di.p̄.ad finem.⁊ in quolibeto.q.7.⁊.39.di.p̄.⁊ z.di.atqꝫ.ii.iz.⁊.zo.eiuſdē.⁊.i.di.z.q.i.arti.3.⁊ di.z.eiuſdeꝫ q.i.⁊.8.q.quolibeti ea que faciunt ad ꝓpoſitum ħ optime. vnde breuiter dependentia eſſentialis ſimpl'r tātū eſt ad cauſam p̄mā loquendo de cauſalitate extrinſeca.ꝭm quid vero ad alias cauſas poteſt poni.vide.iz.diſt.4. ⁊ alibi vt noſti plura addendo.

SEquitur cam̄.zm̄.in cuiꝰ p̄ncipio in aliquibus origīalibus ponitur numerus cōcluſionū ⁊ tituli earū que in hoc capitulo diſputātur.⁊ ſimiliter in ſequētibus.c.in p̄ncipio cuiuſlibꝫ habetur: ſed quia nō videt̄ littera doc.aſſignauimꝰ totū vt additiōeꝫ vel extra.vſqꝫ ad p̄ncipiū capl'i excluſiue in hoc cap.vt in p̄mo ca.premiſit per tractat de illis diuiſiōibus ordinis eſſentialis. ⁊ qual'r mēbra repugnāt.⁊ ſufficienter euacuant diuiſum.que ſunt cōditiones bone diuiſiōis:vt docet Boetiꝰ lib.diuiſionuꝫ.in p̄ncipio igit̄.ca.p̄mittit tres regulas vel ꝓpōnes gn̄ales: ⁊ oñdit v̄itatē eaꝝ q̄s ſic̄ ceteras cōcl'ones lr̄a groſſa ad modum textus:reliquū vero ad modum expoſitionis vel gloſe annotari fecimꝰ.Deinde comparat mēbra diuiſionum. ⁊ p̄mo zc.⁊ ibi p̄ncipaliter comparādo cauſam ad cauſatū ꝭm quatuor genera in.6.cōcluſionibus. in quarū p̄mis q̄tuor cōparat effectus.4.cauſaꝝ ꝭm concomitātiam inter ſe.in duabus vero reliq̄s cōparat cauſas īter ſe. ⁊ maxime in vltima.Deinde cōparat effectus īter ſe ꝭm ordinem. vltimo cōparat mēbra p̄me diuiſionis.⁊ oīa in lr̄a expreſſe ⁊ ordinate ꝓponit.dicit ḡ p̄mo ꝯparando effectū cāe finalis ad effectum efficiētis.Qd̄ nō eſt finitū ⁊c̄.quā ꝯ̊nem ꝓbat duplici rōne in quarū p̄ma cuꝫ dicit. Et loquor de his que ſoluꝫ ꝓprie ſunt effectibilia.debꝫ ītelligi de poſitiuis ⁊ entibus realibus ad differentiā negationum vel non entiuꝫ vel reſpectuum rationis in.z. rōne oſtendit p̄mitatē finis reſpectu efficiētis tripliciter.⁊ īfert veritatē cōcluſionis. ⁊ littera tota ſatis clara eſt.Deinde comparat effectum efficiētis ad effectum cauſe finalis. dicens. Qꝛ nō eſt effectuꝫ ⁊c̄.que propoſitio eſt magne altercatiōis īter philoſophos ⁊ theologos.⁊ maxime apud Auerroyſtas.⁊ alios al'r Aꝝ. īterpretantes atqꝫ īter ſe diſſentiētes. dei nāqꝫ permiſſiōe ſequaces illius cōmētatoris hac animaduerſione confundūtur:vt īter ſe plerūqꝫ diſcrepent atqꝫ contradicant.⁊ nimirum ſi cōfuſum imitantes ⁊ ipſi cōfundantur. ꝓbat autē illam concluſiōem vnica ratione.⁊ īfert notāter valde 3r correlariū vel duplex vt expreſſe loquitur doctor.tamē ponēdo 3a zm̄ poſſꝫ aſſignari ibi. Non ergo Aꝝ.⁊c̄.vbi breuibus tāgit ītentionem philoſophi de ꝓductione intelligē

tiarum.vbi currit varietas opinionū.quere.8.di.p̄.q.finali.⁊.q.7.quolibeti.⁊ in.z.di.p̄a.q.z.pro vlteriori declaratione hic dictoruꝫ.vide etiaꝫ in principio.5.metaphyſice. ⁊ in ꝓlo.p̄.q.3.⁊.4.propter ea que dicit de obiecto ⁊ operatione ⁊ fine multiplici.Qd̄ etiā tangit ibi de.4.cauſis. habes in theorematibꝰ.⁊ metaphyſica vt ſupra notaui. ⁊ alibi ſepe.pondera omnia verba textus ad vngueꝫ.Conſequēter comparat effectuꝫ efficiētis ad effectum materie dicēs:ꝙ nō eſt effectuꝫ ⁊c̄.quā probat tripliciter.⁊ non ponitur prima econuerſo cōmuniter:qꝛ multa ſunt effecta:que nō habent materiam:vt patꝫ de angelis ⁊ accidentibus. de quo alias.⁊ lr̄a ſatis facilis eſt:quā īfra magis examinabo.Deinde comparat materie effectum ad forme effectū. dicēs. Qꝛ nō eſt materiatum ⁊c̄.quā vnica rōne ſatis efficaci probat ex fundamentis Ariſt.Conſequenter ponit aliā cōcluſiōem generalem comparādo cauſalitatem ītrinſecarum cauſarum ad cauſalitatē extrinſecarum. dicēs. Qd̄ nō eſt cauſatū ⁊c̄.quā probat dupl'r.⁊ notāter. ex precedentibus etiam ſatis patere videtur poſt illa verba.hec cōcluſio bene ꝓbat.6.ponitur in aliquibus originalibus vna lōga additio que ſic incipit.De ordine cauſaruꝫ in cauſando ⁊c̄. vſqꝫ illuc excluſiue.Quatuor genera cauſaruꝫ ⁊c̄.⁊ quia non erat multuꝫ neceſſaria nec cōis: omiſimus eam. addat lector ſi voluerit totuꝫ.Ultimo quantū ad hanc partem oñdit ordinem cauſarum adinuicē: ⁊ quis et qualis ſit ⁊ ꝭm quid attenditur.dicens.Quatuor genera cauſarū ⁊c̄.quaꝫ ꝓbat.⁊ ex precedentibus ⁊ ſpeciali ꝓbatione.vbi digreditur ſingulariſſime pertractando ordineꝫ cauſarum.⁊ vnitatem earum.⁊ modum ordinis.⁊ ītrinſecarum ad extrinſecas.⁊ īter ſe vtrobiqꝫ.Ad que clarius intelligenda. vide plura.z.phy.⁊.5.metaphyſice.in.z°. etiam.di.37.⁊ in.4.q.i.⁊ alibi ſepe. ⁊ maxīe in q̄ōnibus.9. metaphyſice. egregie plura habebis ad ꝓpoſitū.Aduerte ibidē īfra cuꝫ dicit.ſicut alibi de cauſis eſſential'r ordīatis diffuſius explicaui. illud alibi poſſꝫ aſſignari in theorematibus ⁊ in metaphyca.⁊ vbi ſupra in ſententys.ſed ſi volueris hunc tractatuꝫ precedere illa.Quere eum in phyſicis: vt ſupra ſepe tetigi Aduerte etiaꝫ ꝙ illa littera ibi.Sed vlterius intellige ⁊c̄. vſqꝫ illuc.nulla cauſa eſt equalis ⁊c̄.ponitur additio ab aliquibus.ſatis tamen bona ⁊ bene ad propoſitum. Abhinc vero.ſ.ibi. Nll'a cauſa eſt equalis ⁊c̄.vſqꝫ ibi.Expedito.videtur omnino ēxtra.ſub illa enim additiōe:quā tamen lege.oſtendit quis ſit ordo cauſarum ſeu cauſatiōum cauſarum in cauſando:quia.vꝫ.nō dependentie: ſed eminentie Illa duo breuia motiua ſub illo ex̄ ibi. Cōtra.quare ignis vniuocum ⁊c̄.faciliter ſoluuntur ſi volueris.poſſet enī dici ꝙ īcōuenienter ponitur vnicuꝫ:vt cauſa:qꝛ cauſa et cātum arguunt diuerſitatem in eſſentia:ſed extendendo ꝓductionē ad cauſatiōem cōiter dicimus cām vniuocā.dico tūc ꝙ illa ꝓpō.nulla cauſa eſt equalis ⁊c̄.dꝫ intelligi nedū in eodē ordine eiuſdeꝫ generis:ſꝫ de totali totius gn̄is vt patꝫ in littera.⁊ ſic patꝫ ad īſtantias. Cōſequēter proſequitur de alys mēbris ſubdiuiſiōum ſcd̄e p̄ncipalis. ponēdo tres cōcluſiones que ſatis patēt.prima ibi.Quia ſi duo ⁊c̄.ſecunda ibi. Non omne cauſatū ⁊c̄. ⁊ deberet ꝯtinuari lr̄a textualis.vſqꝫ illuc.Antecedēs huius ⁊c̄.quā ꝓbat.primo exēplo.z°. ratione:que tamen non habetur communiter in originalibus niſi īchoatiue tm̄.poteſt autem ſuppleri recurrēdo ad illa que dicta ſunt in ca°.precedēti diuidēdo ordinem depēdentie qui alius eſt cauſati ad cauſaꝫ. alius cauſati poſterioris ad cauſatuꝫ p̄us.tunc arguitur ſic. ſi oppoſitū huius cōcluſiōis eſſet verū.ſequeretur ꝙ mēbra illius diuiſionis non repugnarent.imo coinciderent vt pꝫ ſpeculanti ſi volueris alio mō formare eaꝫ.inquire altius vtinēſem ad arcem.3a ꝯ̊ ibi. Nihil dependet eſſential'r ⁊c̄. quā ꝓbat ſatis efficaciter.Deīde ponit.4.ꝯ̊nes declarati

tias membrorũ pme diuiſiõis:quarũ pma ẽ ibi. Nõ oẽ exceſſum ꝛc.vbi oſtẽdit mẽbra nõ coincidere. imo repugnare ꝛ ſeparati reperiri:quã pbat ſuo mõ. ¶ Scõa cõcluſio ibi. Nõ omne depẽdens eſt exceſſum ꝛc.q̃ eſt cõuerſa precedẽtis ꝛ notabilis valde quã pbat igenioſe. 3a ibi. Nũq̃ pluralitas ꝛc.que eſt famoſa apud Ariſt.pmo phyſicorũ. t.c.50.ꝛ alibi ſepe.ꝛ eſt pncipium fere ſcoticũ.in qua oſtendit ſufficiẽtiã illius pme diuiſiõis quã probat reſolute. vltima cõcluſio eſt comparatiua vnius mẽbri prime diuiſionis ad vnũ 2e.que notabilis valde ẽ: ꝛ quã ſingulariſſime oſtẽdit ꝛ obycit ꝛ ſoluit.ꝛ tota littera ẽ ſatis ſincera.põdera in ſolutiõe obiectionis de multiplici fine:vt ifra magis tãgã.ꝛ de bonitate multiplici actus.quere in pmo.di.17. ꝛ q.de praxi.ꝛ in.2.di.7.ꝛ in quolibeto.q.16.17.ꝛ.18.

¶ In fine capli ponit in aliqbus originalib9 quedã additio que ſic icipit.ſũme exceſſum hʒ cauſaʒ ꝛc. ꝛ durat vſq̃ ad finẽ quã ẽt: q2 nõ erat multũ cõis nec necia omiſimus: nã ſicut necia omittere ita nõ talia addere videbat par peccatũ.lector vero addat ſi inuenerit.ꝛ oĩa ſubtilr ponderabit.

Circa dicta in hoc.2.capl'o poſſent plura inquiri. ꝛ cõtra ea obyci ꝛ ad hominem ꝛ ad rem. pauca tamẽ tãgam.pmo poſſet inquiri quare pus de diuiſione. 2.ꝛ eius membris fecit ſermonem q̃ de pma. ¶ Scõo circa 4.cõcluſiõem poſſet inquiri de cauſalitate finis.ꝛ quo modo prior ꝛ nobilior cauſa.videtur etiam omnino falſa. Tũ quia deus eſt cauſa efficiẽs creat're.que tamẽ non habʒ cauſam finalem.qd probatur:quia ſi ſic vel deũ vel creaturã. Nõ primum:quia tũc eſſet por ꝛ nobilior ſe. Nõ ſecũdum quia tũc eẽt nobilior deo qui eſt efficiẽs.ꝛ por per te. Tũ etiaʒ quia voluntas tam creata q̃ icreata videtur eſſe prima cauſa actus:vl' operatiõis ſue.ꝛ tamẽ eſt efficiẽs reſpectu eius.ergo primuʒ propter quid nõ eſt ſemper cauſa finalis in agente a ppoſito.nã ſi queratur quare deus creat mũdum.reſpõdetur quia vult.ꝛ quare vult nõ aſſignatur cauſa alia q̃ volũtas que eſt efficiẽs.ſimiliter de volũtate creata reſpectu actus ſui. ¶ Tertio circa.5.cõcluſiõem. ꝛ eius probationes poſſet inquiri de neceſſitate cõnexionis cauſalitatuʒ finis ꝛ efficiẽtis.cum prius poſſit eſſe ſine poſteriori. ¶ Item de cauſalitate ītelligentiarũ finali ꝛ effectiua.ꝛ de ītentiõe Ariſt.circa hoc videtur magna difficultas. ¶ Item videtur q̃ illa imagiatio dicẽtium operationem vltimam vel obiectũ qd attigitur per ipſum eſſe cauſam finalem ſit bona.ꝛ per cõſequẽs non reprobãda:quia philoſophus.2.phyſicorũ habʒ q̃ finis eſt vltimum ꝛ optimum.ſimiliter iſte.2.diſti.pmi.q.i.dicit q̃ omnis entis in actu pmo perfectio vltima cõſiſtit in actu.2. quo coniũgitur optimo.vltima aũt perfectio rei videtur cauſa finalis eius:ſimilr qd tangit doct.ibi de neceſſitate cauſati videtur ſatis dubiũ an ſint compoſſibilia eſſe cauſatũ ꝛ formaliter neceſſarium. ¶ Quarto circa.6.concluſionẽ dubitatur:quia in doctrina hui9 idem põt eſſe actiuum ꝛ paſſiuuʒ ergo idem poteſt eſſe materia ꝛ efficiẽs eiuſdeʒ. idem aũt nõ eſt pus ſeipſo.igit pma ꝛ.2.probationes nõ currũt.Exẽplificatur in multis.vt.vʒ.de ſubiecto ꝛ paſſione.pʒ.de potentia etiam appetitiua et cognitiua reſpectu ſui actus. de graui ſilr ſe mo're.illud etiã qd tãgit de entitate compoſiti alia ab entitate partium habʒ diffi'cm vt noſti. ¶ Item q̃ idem nõ ſit a plurib9 pmo videtur eſſe cõtra iſtum in pleriſq̃ locis.ponit enim plura ꝛ eiuſdem ꝛ alterius rõnis cõcurrere ad eũdem effectũ:vt pʒ de potentia ꝛ obiecto reſpectu operatõis patre ꝛ matre in generatiõe plis:plurib9 ẽt in tractu maius cõcurrẽtibus. ¶ Quinto circa ſeptimã cõcluſiõem ꝛ eius probatiõem dubitatur. Nã omnis creatura eſt compoſita.vt.8.di.pmi.habetur. nõ tamen mãta. ¶ Iteʒ ſuſtinet iſte probabilr.7.ꝛ.8.metaphyſice.accidẽtia eſſe vere compoſita.ꝛ ſimilr omnes ſpẽs omniuʒ generum: vt.8.di.pmi.q.2. habetur non videtur ergo vm nihil eſſe compoſitum qd non habʒ materiam. ¶ Sexto circa 9.cõcluſiõem.ꝛ probatões eius.dubitatur pmo cum dicit q̃ materia eſt idepẽdens: nam oppoſitum videtur.8. diſ. pmi.q.i.ꝛ di.i.3.q.i.ꝛ alibi ſepe.pmo etiaʒ phycorum habetur q̃ cognoſcitur ſm analogiaʒ ad formam. vnũquodq̃ autẽ ſic ſe habʒ ad eſſe ꝛc. ¶ Item videtur q̃ materia nõ modo origine:ſed perfectione ꝛ eminẽtia ſit por forma.cuius oppoſitũ dicit:nam illud videtur perfectius q̃ ſolum eſt producibile a cauſa perfectiſſima. ſed materia eſt hm: cum ſit termin9 creatõis. ¶ Confirmatur ex dictis huius 8.diſ. pmi.q.3.contra Henr.vbi dicit:q̃ illud qd eſt poſterius natura alio nõ poteſt eſſe perfectius illo.materia auteʒ eſt hm.9.metaphyſice.reſpectu forme. ¶ Iteʒ videtur q̃ cauſe habent maiorẽ vnitatem in cauſando:q̃ vnitateʒ ordinis:vt patʒ de ſpecie itelligibili ꝛ intellectu concurrẽtibus ad cauſandum actũ vl' habitum. ¶ Item cuʒ ordo ſit reſpectus qui non eſt de genere actiuorum.nõ videtur q̃ aliquid faciat ad cauſandum. ¶ Iteʒ videtur q̃ cauſe quo ad ſuum eſſe.ꝛ nõ ſolum quo ad cauſare ſint eſſentialiter ordinate:quia in pbatione.8.cõcluſionis dixit q̃ cauſe itrinſece poſſunt eſſe in ſe cauſate ab extrinſecis. ¶ Itẽ q̃ ne dum ordo eminẽtie:ſed etiam dependentie ſit inter cauſare cauſarũ videtur ex multis dictis.hic.ꝛ.2.di. p.q.i. Or eni non mouet niſi motum videtur depẽdere a mouẽte.Quomõ etiã dabitur cauſa mediata ꝛ imediata. ppinqua ꝛ remota niſi ponatur depẽdẽtia: Quomodo etiam efficiẽs propinquior fini alys: multa alia dicta doc.hic ad hoc poſſunt applicari.ꝛ ſimiliter circa alias cõcluſiões ſequentes:licʒ ſatis ex terminis ſint euidentes poteſt dubitari:qd lectori curioſo relinquatur.

Ad iſta breuibus reſpõdetur. Ad primuʒ pʒ faciliter ſolutio ex cõmuni pceſſu doctoris qui plerũq̃ ex determinatione ſequentiũ reſoluit precedentia. magis enim videretur cauſatũ propinquius eẽ cauſam cauſati remotioris q̃ eminẽs quodcũq̃ exceſſi.igitur ex remotiõe illius per locũ a maiori remouetur iſtud. Nihil ergo ab re egit igenioſus Joãnes. ¶ Ad 2m iquire.5.metaphyſice.ꝛ.2.phyſicorũ vt pus notaui de cauſalitate:prioritate ꝛ nobilitate finis.Cũ arguitur falſitas ppoſitionis. primo comparãdo deum ad creaturã.dico vt habʒ iſte in plo. et alibi q̃ efficiẽs agit ppter finem nõ ſemper ſui:ſed effect9: dico vlterius qcquid aly dicunt q̃ ratio finis in deo eſt prior ratione efficiẽtis in ipſo.cõcedo igitur q̃ deus agit propter ſe tãquam ppter finem creature. nec ſeqtur q̃ ſit por vel nobilior ſe:ſed q̃ rõ finis in ipſo ſit por ratione efficiẽtis.ꝛ hoc ſupra per opus itellect9.ſiue etiam ex natura rei. ¶ Or vlteri9 arguitur de volũtate ꝛc.dico q̃ licʒ volũtas diuina ſit pma rela cõtingentium quantum ad liberaʒ determinatiõem ꝛ cõtingenteʒ loquẽdo de efficaci vel beneplaciti.nũquam tamẽ agit niſi rationabilr. ꝛ ppter finem effectus iuxta illud.deus fecit rationalẽ creaturaʒ ꝛc. quere.i.di.2.ꝛ omnia numero põdere ꝛ mẽſura cõdidit deus. ſapiẽtie.ii.pmo ergo vult fineʒ in ſe ꝛ ſibi.ſecũdo vult alia ppter illum ꝛ illum alys.ſimilr volũtas creata vult qcqd vult ppter finem:aut verum aut apparẽtem:aut preſtitutum. Refert ergo cõparare finẽ ad itellectum.ꝛ ad voluntatem:ad cauſam naturalem ꝛ liberã. Refert etiam cõparare volũtatẽ ad velle.ꝛ ad velle a.eſſe vel nõ eſſe.de actibus ĝ deliberatiuis:ꝛ maxie trãſeũtibus eſt veruʒ q̃ agẽs omne agit ppter finẽ effectus de actibus imanẽtib9 indrntib9 ꝛ ſurrepticys habʒ ſpecialẽ difficultatem.mouet eniʒ efficiẽs methecc obiectiue.ſ.itellectualiter.itellectus vero practicus dictat voluntati ſic vel ſic.ꝛ ſeqtur electio. quere h altius alibi in moralib9.ꝛ apud theologos. ꝛ maxie in doctrina hui9 vt noſti.breuiter ĝ põt dici q̃ nihil ſit in ẽtib9

qḋ non ordinatur ad finez ab agente aliquo. vide in.q.de
bōa fortuna.⁊ alibi vbi ſupra notaui.q̄re antiquos. ¶ Ad
3m poteſt dici ꝙ eſt neceſſaria cōnexio in ordine ad tertiuz
.ſ.effectuz producendū. Et cuz dicitur ꝙ ꝑus poſſet eē ⁊c̄.
vm quantum ad abſolutuz vtriuſq; inter ſe comparata. lo
quendo de fine ſimpliciter vltimo ſecus de ꝑducibili ab
efficiente:nā licz finis ſemper obiectiue precedit in exn̄ia
tamen plerūq; producitur in eſſe. Quod tangitur de intel
ligentys quere optie in ꝑmo.di.8.q.finali.⁊ in quolibeto.
q.7.⁊ apud antiquos vt noſti. ¶ Ad aliḋ de oꝑatiōe vltia
⁊c̄.quere in ꝑlo.q.i.ſoluendo īſtantias contra duas ꝑmas
rationes philoſophorū.⁊.q.3.ꝑlo.ſoluēdo rōnes ꝑme late
ralis.et.q.vltima prolo.⁊.i.diſtin.ꝑ.q.2.⁊ in.4.diſtin. 48.
q.2. et diſtin.49.q.8.de multiplici acceptione finis. ſcḋo
etiaz de anima habet philoſophus expreſſe.ꝙ finis alius
quo alius gr̄a cuius. ¶ Et qḋ vlterius additur de cōpoſſi
bilitate ⁊c̄.quere vbi ſupra in ꝑmo.⁊ quolibeto:⁊ ſpecial'r.
2.di.ꝑmi.parte.2.q.3. ſoluendo argumenta ꝑncipalia.ali
ud enī eſt loqui de neceſſario a ſe. ⁊ aliud de nec̄ario ex ſe.
⁊ hoc vel formal'r vel effectiue:vel in alie te eſſentie: vel in
idētitate.aliter etiā ſequendo ꝑncipia ph̄i. aliter ſequēdo
ꝑna theologorū:nō iconuenit breuiter apud Ariſt. ponere
nec̄ium ex ſe formaliter.⁊ ab alio effectiue. ¶ Ad quartū
dico ꝙ loqtur doc.hic ḋ materia ex qua:nō in qua.⁊ ſic ceſ
ſant omnes īſtātie.loqtur etiam ſpecial'r de materia ꝑma
que vere ē in potētia remota ⁊ ꝯtradictionis. qḋ tangitur
de.3.entitate habes cōmuniter in doctrina huius.⁊ princi
paliter.2.di.3.⁊.7.⁊.8.metaphyſice.Et qḋ vlterius dicitur
de pluribus cōcurrentibus ⁊c̄.dicendū ꝙ omnia reducun
tur ad vnū ſaltem generice vel ſpecifice vel numeraliter.
ſed loqtur doc.hic de itrinſecis conſtitutiuis que reducit
ad extrinſecas cauſas.nūquaz enim nec ex materia ſoluz:
nec ex forma:nec ex ambabus ſimul fit vnum niſi ponat̄
extrinſecū vniens.vide.8.di.ꝑ.q.i.niſi cōtendas ꝙ forma
ſeipſam vniret.de quo quere in.4°.in materia de reſurre
ctiōe.di.43.q.3. ¶ Ad 5m dico ꝙ illa ꝯpoſitio q̄ ponitur in
omni creatura nō eſt proprie ex partibus eēntialibus rea
liter diuerſis de qua hic loquit̄. ⁊ ſic itelligendū eſt de cō
poſitione accidentiū que eſt meca cōſtitutio potius q̄ȝ com
poſitio. ¶ Ad 6m dico ꝙ loqtur reſpectiue.imo non ponit
materiā dependere:ſed quandā habitudinem habere ad
formam.Et qḋ additur de ꝑmo phyſicorū. dico ꝙ verum
eſt quo ad nos:nō quo ad naturam.imo ſecluſa quacunq;
forma eſt ꝭm ſe cognoſcibilis. ¶ Ad aliud dico ꝙ nō pro
pter perfectionē materie eſt ꝑducibilis ſolum a ꝑma cau
ſa:ſed propter iperfectionem vel conditionē limitationis:
vel modū agendi cauſe create. vide.i.q.4. ⁊.i.di.2. ¶ Ad
cōfirmationem que ſatis apparēs eſt.poteſt dici ꝙ actus
ſeu forma eſt ꝑor natura materia:vt loqtur doc. ibi de ꝑo
ritate nature.⁊ hoc habz philoſophus.9.metaphyſice. de
quo vide ibi notāter in queſtionibus h9. potentia autē eſt
ꝑor origine vel generatione nō ꝑprie natura. vel aliter di
ſtigue de ꝑoritate nature:vt ſupra ſepe notaui plura ꝑōdo.
¶ Ad aliud dico ꝙ loqtur doct.hic de cauſis alterius ge
neris ꝑncipaliter.arm vero procedit de cauſis partialibus
eiuſdez generis.ibi etiam accit ꝙ habeāt maiorem vnita
tem q̄ȝ ordinis.vt pz.3.di.ꝑ.q.7.in ſolutione ad finez opti
me. ¶ Ad aliud dico ꝙ ordo reqritur ad cauſationez tan
quā cauſa ſine qua nō: vel tāquā conditio cauſantiuz.⁊ ſi
militer aly plures reſpectus:vt approximatio ⁊ h9 etiā ex
trinſecus aduenientes:qual'r autem dicit perfectiōem vi
de.12.metaphyce.⁊ di.19.ꝑ.q.i.⁊.30.diſt.eiuſdē. ¶ Ad ali
ud dico ꝙ accidit cauſis iquantum cauſant ꝙ habeāt eſſe
ex ſeinuicē.eſt etiam alius ordo eſſentialis iter eſſe cauſa
rum:et alius iter cauſare.vt pz. ¶ Ad aliud dico ꝙ q̄ȝuis
extēſiue ibi poſſet cōcedi depēdentia.ꝑprie tamē debz ap
pellari eminentia. Qḋ dicitur de mo re ⁊ mo ri ⁊c̄.dico ꝙ hē
locutiōes ſunt metaphorice.vide egregie.9. metaphyſice
⁊.i.q.4.⁊.37.di.2.⁊ h̄ in lr̄a aliqualiter.omnis enim cauſa
mouet ſe in ſuo ordine.⁊ forte ſcḋa ꝑus mouet ſe. q̄ȝ moue
tur a ꝑma formaliter dico.imo omnes ſimul natura ⁊ du
ratione mouēt ſe.effi tes do. vide in theorematibus. ⁊ ꝙ cō
muniter dicitur cauſam ꝑmam prius agere intelligenduz
eſt de ꝑoritate perfectionis ⁊ virtutis:vt hic dicit.⁊ vbi ſu
pra.ſimiliter dicendū eſt de mediatione ⁊ imediatione:re
motione ⁊ propinquitate.⁊ hoc itelligo in cauſis per ſe ad
differentiam iſtrumentoruz. Multa alia declaratiua ho
rum addat lector:quia materia iſta eſt copioſa ⁊ ſubtilis ⁊
multis ad pauca aſpiciētibus multa hoꝝ que aſſerit vide
rentur extranea dicta.

SEquitur 3m cam. applicatiuum dictorū ad ꝑpoſitum. Eligit enī de nu
mero ordinū premiſſorum tres qui ſunt ad rē
vz.eminentie ⁊ cauſalitatis duplicis finalis.ſ.⁊
efficiētis.⁊ ꝑcedit per cōcluſiones ordinate et
ſatis clare:⁊ quia tota h̄ materia in his duobus vltimis.c.
habetur fere de verbo ad verbum mutato aliqualiter or
dine.in.2.di.ꝑ.q.i.⁊ ibi declaratur ⁊ examinatur cōmuni
ter.ideo hic breuiter pertrāſeo.ponit.n.4.cōcluſiones de
primitate effectiua.in quarū ꝑma nota ꝙ dicit excluden
do iſtantiam de propoſitiōibus de poſſibili ⁊ de actu.⁊ q̄
liter ꝑme ſunt neceſſarie.plura ex logib9 addendo. vide in
quolibeto.q.7.in ſimili.⁊ alibi. Jn ſcḋa vero cōcluſiōe ad
uerte ad illā propoſitionem.ſi negatur negatio ponit̄ affir
matio quaz in ſimili hz alibi.ſ.in ꝑmo.di.17.q.i.⁊ in.2. diſ.
2.q.i.⁊.9.⁊ in.4.di.i.q.6.ibi etiam pōdera iſtantiā ex ph̄is
quere.8.phyſicorū a ꝑncipio ad lōguz.⁊.2.de gener.t.c.56.
58.⁊.68.⁊ alibi.in ſol'one vero inſtantie digredit̄ valde no
tāter.⁊ totum habes in ꝑmo.vbi ſupra.⁊ aſſignat differen
tiam triplicē eſſentialiter ordinatorum ab accidentaliter
ordinatis.⁊ qual'r alia eſt comparatio taliuz.⁊ alia cauſe ꝑ
ſe ad cauſam per accidēs.Et ponit tres ꝑpoſitiones.qua
rum ꝑma eſt ꝙ i eſſential'r ordinatis datur ſtatus:quā ap
pellat a.⁊ ꝑbat eam ratione 5ci.quas conatur Frater gui
lielmus ochā ifringere quolibeto.2.q.i.⁊ alia in hoc ꝑceſ
ſu vt ifra tangam:ſed quantū profecit ibi dicam.2a ꝑpoſi
tio eſt.ꝙ in accidentaliter ordinatis poteſt nō dari ſtatus
quā appellat.b.in cuius ꝑbatione cum dicit talis ifinitas
ſucceſſiōis eſt impoſſibilis ⁊c̄.quere ad hoc.8.phyſicoruz.
t.c.53.⁊.78.⁊.12.metaphyſice.t.c.29.⁊ ſequentibus.⁊ ꝑmo
ce.⁊.2° de generatiōe vbi ſupra ⁊ alibi.ꝯſequenter ibi. nul
la enim difformitas ⁊c̄.pondera in ſimili in.4.di.12.q.3.in
ſolutione.3a ꝑpoſitio eſt ꝙ ſimpl'r eſt impoſſibilis ifinitas
in cauſis:cuius probatiōem bene examinabis. Prima er
go cōcluſio ponit in entibus naturā effectiuaz.2a ponit pri
mitatem eius.3a icauſabilitatem.4a exiſtentiā actualem.
⁊ addit correlarium.4.cōcluſioni continens quaſi.4. di
ctas cōcluſiones.deinde addt alias duas cōcluſiones ici
dentales que cōmunes ſunt triplici dicte primitati. quaꝝ
ꝑma ponit neceſſitatē eſſendi icauſabilis.⁊ ſcḋa vnitatem
nature que ex ſe eſt neceſſe eſſe.cuius ꝑbationes ſingula
res valde notabis.⁊ ſpecialiter vltimā que currit.⁊ cōfir
mabis maxime ſcḋaz ex.8.phyſicorum.⁊ ꝑmo ce.⁊. 12.me
taphyſice.vt ſcis:quas etiam ocham ifringere conatur.vi
de eum quolibeto.i.q.i.⁊ vbi ſupra.⁊ diſ.2.ꝑ.q. de vnitate
dei.tu tamē fortificabis argumenta doc.⁊ impugnabis ſo
lutiones eius. Jn aliqbus originalibus aſſignatur qḋdam
parū extra.ibi:qḋ ſic incipit. Hic iſtatur ⁊c̄.vſq; illuc. Jtez
ſi due nature ⁊c̄.⁊ aliud infra ibi. Jnſtatur de perſonis di
uinis ⁊c̄.vſq; illuc. Juxta quatuor cōcluſiōes ⁊c̄.⁊ nō ſunt
de lr̄a neq; multū neceſſaria:ſz ſi volueris legere totū.pl'a
notab.⁊ addes diligēter.vide.2.5.8.26.⁊.33.d.ꝑ.⁊.5.q.q̄ri.

⁊ alibi ſepe. pro declaratione illius littere. ⁊. 3. diſt. ꝑ. ⁊. 2. ⁊ ſuper. 7. metaphyſice. ¶ Deinde ponit alias. 4. concluſiones ſimiles ꝑmis. 4. de primitate finitiua. ⁊ alias. 4. de primitate eminẽtiali. in quarum 2ᵉ probatione nota qualiter ſpecies vel forme ſunt: ſicut nũeri. vide ſuper. 8. metaphyſice in. q. ⁊ in ꝑmo. di. 17. q. vltima ſoluendo ꝑmum ꝑncipale. ⁊ in. 2. di. 3. q. 7. ⁊. 10. conueniunt enim numeri et ſpecies quo ad reſolui in ĩdiuiſibilia quo ad non pati diuiſionem: quo ad habere per ſe vnitatẽ quo ad non ſuſcipere magis ⁊ minus. differunt aũt in alijs vt noſti. adiungit etiã cuilibet quaterna° ſuum coꝝᵐ: vt ꝑmo: ⁊ littera ſatis pꝫ. In aliquibus originalibus ponitur quedã lr̃a que ſic ĩcipit. Itez de ꝑmo eminẽtie ⁊c̃. quã qꝛ nõ multũ ad ꝓpoſitũ dimiſimus. adde ſi vis. ¶ Cõſequẽter ponit. 5. alias ꝯnes: quaꝝ ꝑmã appellat fructũ huiꝰ. c. eidẽ. vꝫ. nãe: ⁊ vnice attribuẽdo predictã triplicem ꝑmitatẽ quã concluſionẽ dicit pregnantẽ ſenario fetu. Alias vero quatuoꝛ quaſi cõfirmatiuas ⁊ declaratiuas eius adiũgit vbi tota littera valde depẽdẽs ⁊ reſoluta ⁊ ſingularis doctrine exiſtit. affuit certe calamo paracleti digitus. In fine vero quaſi epilogando cõcludit ĩtentum huius capl̃i.

Circa dicta in hoc ca. poſſent non nulla dubia moueri ſicut circa precedẽtia: ſed quia vt dixi ꝑus in 2. diſt. ꝑ. copioſe diſputantur vt ibi ſepius notaui ⁊ aduerſarij atq̃ ſequaces huius pertractãt fere omnia et maxie nominales. quoꝛũ argumenta ⁊ ſolutiones hic pertractare longũ eſſet: ideo omnia omitto lectoꝛi ingenioſo: et ad alia feſtino vbi declarationis prolixioꝛis vrget neceſſitas. Neſcio enim quo zelo ductus guillm̃ꝰ ocham. vbi ſupra. et quolibeto. 7. q. 17. ⁊ ſequẽtibus: ⁊ quolibeto. 3. q. 1. conatus eſt totum proceſſũ doc. in hoc ca. ⁊ ſequenti perturbare: aut quia anglicus ⁊ iſte ſcotus qui raro cõcoꝛdãt: aut quia ſubtilẽ et ingenioſũ impugnando ſimilis apparere voluit: aut quia forte fidem xp̃ianã magniᵈᵒ voluit omnia iſta eſſe credita. ⁊ ad hoc poſſet accipi argumentũ ad hominẽ hic. quia in theoꝛematibus ſeu in tractatu propoſitionum creditarũ habet iſte ꝙ non poteſt probari deũ eſſe intelligentem vel volentẽ vel infinitum. ⁊ ſic de alijs que hic tractantur et probantur. videt̃ ergo contradicere ſibiipſi: et ita ocham bene dicit. Ad hoc tamẽ patꝫ ſolutio ibidẽ: vt infra tangã: quia loquitur ibi de probatione euidenti demonſtratiua propter quid ⁊c̃. hic v° vtitur probatione perſuaſiua: vt in reportatis. ꝑ. diſtin. 2. expreſſe dicit. ſimiliter ibidẽ in prolo. cõtra antiquos theologos inuehit qui vilificant theologum et theologiã nihil ſibi ſcientifice attribuentes vltra vetulã. vide in. 3. diſtin. 24. ⁊ in quolibeto. q. 7. plura ad propoſitum: aut certe voluit ochã qui pluꝛimũ ſophiſta erat potius apparere ⁊ non exiſtere q̃ econtra. deſiderauit nãq̃ fundamenta illius vie nominalium vbiq̃ dilatare: ſed vltimate in aere tremulo totũ proiecit aut forte cũ ſequacibus doctoꝛis concurrebat: licebat aũt illis tempoꝛibus in materijs indiffeᵇꝰ cuilibꝫ ſuo modo dicere: ſꝫ quis altius edificauit ⁊ ſtabilius ⁊ ſincerius cõgregauit ſaccus dicit. forte etiã non in vituperium doctoris quẽ ſuum ⁊ religionis ⁊ ſubtilẽ plerũq̃ nominat ſcripſit: ſed rigore minorum qui nemini ꝑcunt ſindereſi ⁊ cõſcientia ſibi appropriatis moti cũctos ingenij eleuatiõe ⁊ indagine: ſalua pace alioꝛum dixerĩ trãſcẽdentes vſus eſt: ſed quomodocũq̃ fuerit aurum purgauit quotiẽs in fornace examinãs rigoꝛoſi verba ſcotica cõmouit. Nimirum etiã ſi ĩgenioſi ſubtilitate huius doc. imbuti conati ſunt ſubtilia aut pro aut cõtra addere cum obtuſa capita ſemper in ventis contenta iactãt ſe poſſe aut reſpõdere aut arguere ad huius aquile monimẽta. Eſtimo breuiter ꝙ vir ille doctiſſimus atq̃ catholicus admiratiue potiꝰ q̃ aſſertiue cõtra huius doc. doctrinam aliquando ĩſurgit: licꝫ vt verũ fatear equo albo ſua diſputatio abundauit.

SEquit 4. c. in quo ꝑtractat de ꝓprieᵇꝰ abſolutis ꝑmi ꝑncipij. ⁊ ponit ꝯnes ꝑ ordinẽ ad propoſitum oſtendendum: quarum ꝑma eſt de ſimplicitate eius: de qua habes diffuſe. 8. diſtin. ꝑ. q. 1. ⁊ ſequentibus. de gradibus etiã compoſitiõis ⁊ ſimplicitatis. quere vt noſti apud foꝛmaliſtas. ⁊ ſuper. 8. ⁊. 10. metaphyſice. vide. g. o. di. 1. tertij. q. 8. ſingulariſſime. oſtendit ergo ſimplicitatẽ dei hic per negationẽ compoſitionis rerum ⁊ realitatum ſeu phyſice ⁊ metaphyſice. ⁊ inſtat cõtra ſe notanter: ⁊ ſoluit. ĩfra v°. cõcluſione. 10. huius. ca. oſtendit ſimplicitatem omnimodã eius: vt in primo vbi ſupra. ¶ Ubi aduertendum ꝙ qd̃lꝫ ad intra in diuinis eſt foꝛmaliter neceſſe eẽ: licꝫ nõ a ſe: ex ſe tamẽ. ⁊ ideo licꝫ relationes diue non ſint foꝛmaliter quãte: ſunt tamen foꝛmaliter neceſſe eſſe nõ tamen ex hoc ſequitur ꝙ perſona diua ſit bis neceſſe eſſe: vt inſtantia illa infert. Et licet quibuſdã videatur ꝙ non bene ſoluat̃: nec ꝙ argumentũ contra qd̃ adducitur procedit ſufficienter. dd̃m nihilominus cum doc. qui altius volauit: ꝙ ipſi non bene vident: qꝛ ſic̃ ponit doc. quãlibet perfectionem diuinã eſſe foꝛmaliter ĩfinitã propꝛia infinitate: ex quo tamẽ non ſequitur perſonam habentem hꝰ duas perfectiones eſſe bis ĩfinitã eo quia ſicut omnes perfectiones tranſeũt in vnã realiter. ita omnes infinitates: ita hic dd̃ꝫ eſt de neceſſe eſſe. nũeraꝰ ergo talis querit diſtinctionem rerũ vel realitatum: poteſt tamen concedi: ꝙ perſona talis habꝫ in ſe plures rõnes foꝛmales. vnde ſit infinita et neceſſe eſſe. Et ſi arguas. ſicut in ſil̃i ſolet ſepe arguere doctoꝛ: ꝙ tunc aliquid eſſet infinitum vel neceſſe eſſe aliquo quo non poſito nihil minus eſſet infinitũ vel neceſſe eſſe. Dico vt ipſe 2. di. ꝑ. q. 3. ⁊. 4. dicit ꝙ ibi poteſt ĩtelligi ĩplicatio compoſſibilium vel ĩcompoſſibilium primo modo procedit argumentum. ⁊ ita doctoꝛ arᵗ. q. de vnitate dei. ⁊. q. 5. quolibeti. ⁊. 1. di. 3. ⁊ alibi. Non poteſt enĩ poni vna perfectio ſimpliciter ſine alia: nec vnũ neceſſe eſſe ſine alio. ĩmo niſi in alio. qualiter autem pluralitas foꝛmalitatũ ſtat cum ſumma ſimplicitate. ⁊ qualiter aliter eſt identitas talium in diuinis q̃ in creᵗⁱˢ realitatum vel foꝛmalitatũ generis ⁊ differentie. vide vbi ſupꝛa. diſtin. 8. ꝑ. quia non intendo hic aliquid addere: qꝛ diffuſe alibi habet̃ in doctrina huius. Argumentũ ergo doc. ex ratiõe neceſſe eſſe procedens. qd̃ ẽt eſt Auicẽ. 8°. metaphyſice. ca. 4. videtur bene concludere quicquid dicat loquẽs. forte tamen philoſophus poneret neceſſe eſſe in genere: ſed hoc vᵐ. eſt de neceſſe eſſe cauſato: in hoc tamẽ errauit vt noſti. vnde qui negat antecedẽs negare debꝫ ⁊ cõſequens. ſi recte ſentit. ¶ Secunda ꝯcluſio eſt de ſũmitate eius: ⁊ eoꝛum que ſunt intrinſeca ſibi. ⁊ notãter dicit intrinſeca ꝓpter reſpectꝰ ad extra. ⁊ extrinſeca entia vniuerſi: quã ꝓbat faciliter ⁊ breuiter ex idẽtitate talium ad ipſam naturã ſũmã. ¶ Sed ibi poſſet obijci ad hominem: quia per ipſum relatiões differẽtie maxime oꝛiginis non ſunt quãte foꝛmaliter: ſed ꝙ non eſt quantũ nõ videtur eſſe ſummũ. ergo oppoſitũ concluſionis eſt verũ. ¶ Item identitas eſt intrinſecum aliquid in diuinis. maxime ſ̃m ipſum: quia ponit eam relationẽ realem: vt. 31. diſt. ꝑmi habetur. ſũma autem identitas non ſemper ibi ponit̃ ſequendo doctrinã huius: quia ponit diſᵉᵐ foꝛmalem ⁊ ex natura rei ibidem. ⁊ realem inter perſonas: ⁊ eſſet bonum motiuũ pro aduerſarijs ſi ſcirẽt bene venari. ſed nihil ſubtilitatis habent in ſuis ſcartaphatijs niſi ꝙ mendicarunt ex noſtris. ¶ Item poſſent argui reflectẽdo argumentũ ad diſtinctionẽ: et contra eos: et contra doct. cõtra eos qui non ponunt niſi diſtinctionẽ rationis: que non eſt ſũma. ĩmo minĩa. ꝯ doc. etiã qui ponit diſtinctionẽ ex nã rei vel foꝛmalẽ que minoꝛ eſt ꝓpꝛie reali. alia pl̃a poſſent adduci

ſed nolo imorari. ¶ Ad pͥmū pōt dici vno mō ꝙ loq̄tur ꝺ
perfectiōibus abſolutis que ſunt capaces ſummitatis for
malr̄. vel alr̄ ꝙ relōnes tales ſunt ſūme idenᶜᵉ vt ꝓcedit
ꝓbatio ꝯ̄nis: licꝫ nō formalr̄. vel. 3º. ꝙ ſunt ſūme loquēdo
de perfectiōe ipothetica nō q̄ditatiua. vide. 4. ⁊. 5. q. quoli
beti. ⁊. i. ⁊. 26. di. ꝑ. ⁊ alibi ſepe. vnde ſm̄ aplm̄ ꝑ̄nitas diua
eſt a qua oīs alia in celo ⁊ in terra noiat̄. ſūme etiaꝫ tale in
ꝓpoſito accipit̄ ꝓ illo qđ nō pōt excedi: ⁊ qđ eſt veriſſime
tale. nō aūt pro īfinite tali niſi idenᶜᵉ. ¶ Ad aliud pꝫ ideꝫ
eſt enī idētitas ſūma in diuis idenᶜᵉ: eſt etiaꝫ omnis iden
titas ibi. licꝫ nō īter quecūqꝫ. Et ꝙ dr̄ ab aduerſarijs iden
titas formalis vel ex nā rei eſt maior reali. ergo ē ponēda
īter ꝑfectiōes diuinas. vbi ē ſumma ſimplicitas. dōꝫ ꝙ ni
hil eſt ponēdū ꝙ nō pōt poni ſine īplicatiōe cōtradictiōis:
īplicat aūt in diuinis poni formalitatē ſapiētie ⁊ bonitatis
⁊ cū hoc ꝙ ſit idētitas formalis taliū. Nec obſtat īfinitas
vtriuſqꝫ: qꝛ licꝫ arguat idētitatē realem. et compoſſibilita
tem talē: nō tamē formalē: qꝛ modus eſt cōſeruatiuꝰ ⁊ non
deſtructiuꝰ q̄ditatis. Quere copioſe in doctrina huiꝰ ⁊ ſeq̄
cium ad h̄ plura addēdo: ⁊ bene pōderando. ¶ Ad aliud
q̄tum ad pͥmā partē ſuſtinēdo op. cōem diceret̄ ꝙ diſtin
ctio rōnis nō eſtītrinſecū in diuis. ideo nō eſt cōtra ꝯ̄neꝫ.
Q̄tuꝫ ad. 2. partē dicendū vt pͥus dcm̄ eſt. talis enī diſtin
ctio eſt ſūma ⁊ idenᶜᵉ et ſm̄ exigentiā extremoꝝ ⁊ cōpoſſi
bilitatē ad idētitatem ſimplr̄. ¶ Tertia cōcluſio ē de co
exigētia perfectionū ſimplr̄ atqꝫ ſimultate in nā ſūma: ſi
ue in pͥmo pͥncipio. Ad cuiꝰ ꝓbatiōem preſupponit rōnem
perfectōis ſimplr̄ ex Anſel. monol. 15. ꝯ̄ quā inſtat ⁊ ſoluit
ſuo mō exponēdo eā: vt alibi ſepe tāgit. Uide ī pͥmo. di. 2.
parte. 2. q. i. in ſolōne et di. 8. q. i. in ſolōne pͥmi argumēti: ſꝫ
ꝓlixiꝰ in quolibeto. q. 5. arti. 2. et rōne. 2. hic vero paucis ⁊
egregie exponit eā: q̄re Frā. May. in pͥ ꝯ̄flā. di. 34. ⁊. 35. co
pioſe de ꝑfectiōibꝰ ſimplr̄. vnde breuiter et regulariter te
ne omne illud ⁊ ſolū tale eſſe perfectionē ſimplr̄ cui nō re
pugnat īfinitas formalr̄. Eſt ergo ītellectꝰ rōnis anſel. iſte
perfectio ſimplr̄ eſt talis que in quocūqꝫ ſuppoſito abſolu
te ꝯ̄ſiderato ſm̄ rōnem ſuppoſiti nō determinādo nāꝫ in
qua vel cuiꝰ ſit ſuppoſitū. melius ē ipm̄ q̄ꝫ nō ipm̄. hoc ē q̄ꝫ
quodcūqꝫ incōpoſſibile ſibi: quo pͥmiſſo ꝓbat optime con
cluſiōem. ⁊ ex neceſſitate et cōicaᵗᵉ perfectōis ſimplr̄. q̄re
vbi ſupra in quolibeto. Uide īſtantias circa h̄ dicta ī Frā
ciſco vbi ſupra. et alibi ſepe. et quere ocħā vt noſti. ⁊ maxi
me. 8. di. ꝑ. ⁊ pōdera ꝙ oīs perfectio ſimplr̄ eſt trāſcēdens
⁊ cōuenit deo in ſūmo. ¶ In aliq̄bꝰ originalibꝰ habet̄ que
dā littera hic que ſic īcipit: ſed nihil valꝫ h̄ ꝓbaº ⁊c̄. vſqꝫ il
luc excluſiue. dicēdis de īfinitate ⁊c̄. ſed qꝛ nō videbat̄ mlͭ
tum vtilis omiſimus eā. quere ſi placuerit. ¶ Quarta cō
cluſio ē de ītellectiōe et volitōe pͥmi pͥncipij quā ꝓbat. 4.
rōnibus efficaciſſimis. cōtra quarū tertiā īſtat ⁊ ſoluit. et
totū fere hꝫ in pͥmo. di. 2. q. i. ꝯ̄ſequēter adducit ꝓbatiōem
aliorū q̄ꝫ nō acceptat. quere Uua. ⁊ alios. vbi ſupra. deide
replicat pluries. ⁊ ſoluit vſqꝫ ad finē ſubtiliſſime digrediē
do. Pro huiꝰ materie vlteriori declaratiōe. quere euꝫ pri
mo reportationū. di. 35. ſingulariſſime. et Fran. di. 36. ꝑ. cō
flatus. et Ariſ. 12. metaphy. t. c. 51. et Auer. ibidē ſatis bene
ſuo mō. quere ocħā quolibeto. 2. q. 2. Et ꝙ ibi tāgit rōneꝫ
pro cōcluſione de cōtingētia cauſalitatis pͥmi efficiētis pō
derabis ꝓ et ꝯ̄ ꝓlixe vt noſti. vide. 8. di. pͥmi. q. finali: et di.
39. eiuſdē. ⁊. 7. q. quolibeti ingre fundamēta philoſophoꝝ
vt ſcis ad oppoſitū. et tāge ibi īſtantiā ad hoiem ex dictis
ſuis in pͥmo. di. i. q. 4. et in. 2. di. 25. quere alios ibidē ad h̄.
et dic ꝯ̄nr̄ ſemper ſaluādo veritatē ſcoticam. Cōfirmabis
etiā in pͥma rōne ad cōcluſionē illa verba. Omne natura
le agēs preciſe cōſideratū ⁊c̄. ex his que habꝫ. i. q. 4. ꝓpoſi
tione. 3. ꝯ̄ Auicē. et pōdera bene īſtātias. ¶ Illa ꝓbaº. ibi.
h̄ etiā ꝯcluſio ꝓbatur ⁊c̄. vſqꝫ illuc. Item 3º. ſic ⁊c̄. videt̄ eē

additio: que īfra in aliq̄bus originalibus poſt. 4. rōneꝫ po
nitur: ſatis tamē valet: licꝫ forte ſimplr̄ ⁊ a pͥori petit. que
re Augꝰ. tri. 15. c. 4. ⁊ de ciui. dei. li. ii. ca. 16. et ph̄m. 12. meta
phy. et. 2. de generatiōe aīaliū. c. i. et adde plura ꝓ et ꝯtra:
vt noſti. quere. 2. phyſicoꝝ. et in quolibeto. q. 16. et ſequen
tibus. et. 17. di. pͥmi. et alibi ſepe in doctrina huiꝰ. et aliorū
ad hec. et pōdera ꝙ hec ꝓpoſitio quā h̄ conat̄ ratiōe natu
rali oſtēdere ē de nūero creditarū: vt īfra patebit. ¶ In
ſtare cōtra dicta h̄ ꝓlixe poſſeꝫ: ſed vbi ſupra oīa querātur
Ad hoiem vero qđ genus arguendi difficilius eſt: diligens
lector īſtantias cōſiderabit: atqꝫ cōſequēter dicet: nihil ꝑ
fecto nec ſuperfluū nec dimīutum in his dictis īuenies ſi
paſſiōibꝰ ſemotis iudicabis: quare euaſiōes friuolas alio
rum h̄ et īſtantias faciliter contemne et īfringe. vt vbi ſu
pra hꝫ videri. Satis nāqꝫ erat huic viro ad veritates cre
ditas: licꝫ in ſe demōſtrabiles rōnes ita efficaces nāli ige
nio reperiſſe: quales forte nūquā phi ad naturalr̄ nota ꝓ
bāda adinuenerūt: ſed vt ꝓbabilr̄ ſuppono cū Moyſe in
mōte h̄ vidit: aut cū Paulo ad 3ᵐ celū aſcēdit: aut certe cū
alio Joāne: ſupra pectꝰ ſapīe recubuit. vbi cūcta in regulis
eternis didicit. vallis ḡ caligine circūdati patiētiaꝫ velint
nolint habeāt aduerſarij. ¶ Quinta ꝯcluſio ē de mō cau
ſandi pͥmi pͥncipij que ex iā dictis pꝫ. et vbi ſupra quotaui
plenius diſputatur. Inſtat cōtra ſe q̄tuor rōnibus quas h̄
nō ſoluit. ¶ Ad pͥmā breuiter dicat̄ ꝙ bene ſtat aliq̄d in
ſe eſſe neceſſario eē cuius actio vel oꝑatio ad aliud cōtin
gēter terminat̄. vide. 14. q. quolibeti. ⁊. 39. di. pͥmi. et. 8. diſ.
eiuſdē. ¶ Ad aliud ꝙ lꝫ determatio diue volūtatis ſit eter
na. et ab eterno: nō tamē pro eterno ad extra. Ad vlterio
rem declaratōem illiꝰ rōnis pōt negari ſimilitudo: vl̄ alr̄
ꝙ pro quocūqꝫ īſtanti eſt determiatio diue voluntatis ad
extra. pro eodē eſt determinatio volūtatis create concur
rentis: lꝫ vtraqꝫ cōtingēter in ſenſu diuiſionis: nō igr̄ neceſſi
tatur volūtas creata: nec fruſtratur diua. videat̄ etiā hoc
in pͥmo. vbi ſupra. et di. 40. et. 41. et. 48. et alibi. et in quoli
beto. et in. 2. di. i. et. 25. ⁊ ſequētibꝰ. ¶ Ad aliđ dico vt pͥus:
ꝙ moᵗᵉ pͥma mouet ſecūda. et ecōtra ad quodcūqꝫ poſitiᵐ
ꝓducibile ab vtraqꝫ. et ꝙ tāgitur de volūtate peccāte. q̄
re ī. 2. di. 37. et. 7. di. eiuſdē. ⁊. 14. di. 4. ⁊ alibi. ¶ Ad 4ᵐ cō
cedo ꝙ īfertur ſimplr̄ loquendo: licꝫ ſit neceſſitas ſm̄ q̄d.
aliquādo. quere in pͥmo vbi pͥus. ⁊ alibi vt noſti: plura ad
de bn̄ examinādo. ¶ Credo ꝙ illa verba ī fine: cū dicit: q̄
rātur in q̄ōne ⁊c̄. ſint extra vel additio. alr̄ oporteret vl̄ ꝙ
ſcripſit. q. de futuris cōtingētibus ſeorſum: ꝙ bene poſſibi
le eſt in logicalibus: aut in phyſicis. vel ꝙ pͥmum ſentētia
rum pͥus ſcripſit q̄ꝫ hūc tractatū: cuiꝰ tamē oppoſituꝫ ꝓba
bilr̄ ſuſtineo: ⁊ ſupra pͥmiſi. dicat̄ ergo additio vel recurra
tur ad illa loca. ¶ Sexta cōcluſio eſt de idētitate oꝑatio
nis appetitiue. ⁊ ſimilr̄ cognitiue pͥmi pͥncipij reſpectu ſui:
vt obiecti ſue nature. quā ꝓbat. pͥmo rōne ſua īgenioſe du
pliciter eā formādo. ⁊ ītellige cauſatōeꝫ ⁊ cauſalitatē nō ꝓ
reſpectibus. ſed pro ſubſtrato. ⁊ ſic ceſſabit friuola inſtan
tia aduerſarij hic. ītellige etiā cū dicit: quia nihil aliud eſt
obm̄ amari a volūtate ⁊c̄. de alietate reali eſſe vᵐ. de alieta
te vero rōnis fl̄m vt ſcis. Deinde ꝓbat cōcluſiōem rōnibꝰ
Ariſt. 12. metaphy. quas declarat ſuo mō in declatōe pͥme
rōnis. ¶ Poſſet oriri īſtātia de ītellu creato ⁊ volūtate ta
li: qꝛ ſi hec declaratio valet. ſeq̄tur ꝙ nr̄m ītelligere eſt no
bilius noſtro ītellectu. ⁊ ſimilr̄ de angelico pōt argui: ſꝫ ad
hoc poteſt dici ꝙ ītelligere creatuꝫ eſt nobilius obiectiue
ſeu terminatiue ipſo ītellectu. ⁊ ſimilr̄ de volitiōe ⁊ voᵗᵉ. ⁊
hoc quādo ſunt ipſius entis pͥmi. ſubiectiue vero ⁊ forma
liter ē ecōtra: cum vnū ſit ſubſtātia: ⁊ alterum accidēs ſe
quēdo imaginatiōem Thomiſtarū. videret̄ neceſſarium
⁊ nō īconueniēs. illud qđ īfertur vtroqꝫ modo: qꝛ in his q̄
ſunt eiuſdē generis poſterius generatiōe eſt perfectiꝰ ma

xime ſi ꝑus eſt receptiuū eius. de quo alias. Aduerte cuꝫ dicit in fine declaratiōis. z. ꝙ iſte rōnes etiā ſm Ar. non erāt demōſtratiōes: qꝛ ex hoc habes. ꝛ ꝙ rōnes doctoris ſunt efficaciores Ar. ꝛ ꝙ vt videtur itendit ſimplr̄ h demōſtrare hoc eſt vt materia patiť: ꝛ igenium viatoris attingere pōt efficaciter arguere. Cōſequēter adducit aliā ꝓbationē que eſt Cōmēta. iz. metaphy. cōmēto. 51. ꝛ. 3. de anima. cōmēto. 15. quā etiā hꝫ Thomas. i. pte. ſ. q. 14. articulo. 4. ꝛ in pmo ſcripti. di. 35. q. i. ſoluēdo. 3. arm. ꝛ Egidi9 quolibeto. 3. q. 10. quaꝫ tollit per iſtantiā: que tñ licꝫ bona ſit ad theologū: vt pꝫ. 3. diſ. z. q. 8. ꝛ alibi. nō tamē qđ iferť eſſet icōueniens apud Cōmēt. ſed qualr̄ etiā valet ꝛ ꝓbari poſſit cōtra ipm. vide. q. i. 4. ꝛ alibi. Deinde ifert. 4. correlaria ex hac cōcluſione valde notāter. quere. q. i. ꝓlo. in reportatis. pro declaratōe corre. ꝛ in. z. di. 3. q. 10. alia plura hic ꝓ ꝛ ꝯ adducat ſtudioſus lector. ¶ Septima ꝯclō ē de identitate itelligere. ꝛ ſimilr̄ velle pmi principij reſpectu cuiuſcūꝗ: vt obi ſue nature. qua ꝓbat. pmo. 4. rationibus ꝓprijs. Pro cōfirmatiōe. i. rōnis nota ea que habꝫ in. 4. q. i. ꝓpōne. 3. cōtra Auic. ꝛ in pmo ꝛ. z. plerūꝗ de ꝓductionibus ad itra ꝛ ad extra. ꝛ in quoli. q. z. arti. 3. Qꝛtū ad ſcdāꝫ rōnē exclude cauillatōeꝫ auer. de itellectōe ite9 adepti reſpectu ſui ꝛ reſpectu alioꝝ. Quo ad. 3. rōneꝫ poſſet eē iſtantia ad hoiem de idētitate intellect9 ꝛ volūtatis quā ponit: qꝛ ſic h arguit. ſequereť ꝙ intellectio in vo ꝛ velle in itellectione reciperet. quare itellect9 vellet ꝛ volūtas itelligeret. ſilr̄ ſi qđ ifert eſſet icōueniēs nobilius vꝫ. eſſe ſuſceptiuū ignobi: quare nec accidēs in ſuba: nec relō in qualitate recipereť. ꝛ ſic de alijs. ¶ Ad pmū dōꝫ ꝙ licꝫ ſint vna res: ſūt tamē diuerſe realitates vel formalitates qđ ſufficit ad diuerſas denoīatōes: ꝛ formales receptiōes. vide in. z. di. 16. ſoluēdo argumenta pncipalia. ꝛ 15. q. quolibeti. ꝛ alibi ꝛ iſtātias ſubtiliores adde. vide. 35. di. ꝓ. in reportatis. ¶ Ad aliud nō valet ſilitudo: qꝛ ſecus de his que ſunt eiuſdē generis ꝓping: etiā ſecus de his ꝗ ſunt alteri9 pdicamēti: vt pꝫ. ꝛ etiā qꝛ actus ſcdi ima ſūt fines ꝛ nō gra alterius: vt pꝫ. 9. metaphyce. an aūt ſuba. ꝛ quodcūꝗ ſuſceptiuū alicui9 iquantū tale ſit nobili9 recepto habꝫ cōſiderari. quere vt noſti. In. 4. rōne pōdera bene cū dicit. Idem itelligere pter eſſe reſpectu plurium obiectoꝝ ordinatorū. nota ly ordinatoruꝫ. vnde tollit inſtātia ad hominē. 3. di. z. q. 10. ꝛ. i. q. 4. ꝓpoſitione. z. cōtra Auic. Deinde adducit tres rōnes alioꝝ ad hāc cōcluſionem quas ſuo more. quia nō cōcludunt etiā topice: ſed tātuꝫ ſophiſtice: impugnat. quere Alex. de Alex. in pmo. di. 35. ꝛ alios pro exēplo ꝙ tāgit in. z. rōne illarū de itelligere aie xpi ꝛ beatoꝝ. vide i. 3. diſ. 14. ꝛ. 18. plura hic poſſent pro ꝛ ꝯ adduci. que omitto lectori: qꝛ nec tēporis cōmoditas ſuppetit: nec plixitas delectat. ¶ Octaua ꝯclō eſt de actualitate: eternitate: neceſſitate ꝛ perfectōe: atꝗ ꝑoritate itellectiōis diuine reſpectu omniū alioꝝ: ꝛ habꝫ duas ptes pncipales. z9 ibi. ꝑus naturalr̄ ꝛc. quas ꝓbat egregie. in ꝓbatione pme partis aduerte cū dicit. vt alibi declaraui. ꝙ illud alibi pōt aſſignari ſuper li. de aia. vbi tenet ēs eē obꝫ adequatū itellect9. ꝛ hoc ſuſtido pſuppoſita ſupra. habeť aūt in me ꝛ ſentētijs copioſe. pro verificatione ꝛ declaratiōe huius ꝯclōnis. vide. 35. 36. ꝛ. 39. di. ꝓ. ꝛ. 3. q. ꝓlo. ſed pōdera iſtantiā ex his que habꝫ. 8. di. ꝓ. q. 3. ꝛ. q. 3. ꝓlo. ꝛ alibi ſepe: qualr̄ itellect9 diuinus cuꝫ preci intuitiue itelligat. qcqđ itelligit ab eterno potuerit omnia cum nōdū fuerint itueri niſi forte emi vl virtualr̄: qđ nō eſſet ꝓprie ea itelligere formalr̄. qđ cōiter teneť đ itellectu diuino: vide Grā. di. 36. ꝓ. ꝛ alios. ſatis hoc dubiū cogit đ futuris maxime ꝯtingentib9. ꝛ hoc ſequēdo pncipia hui9. Qđ etiā tangit de arte ꝛ notitia artificis. quere. i. q. z. ꝛ. 8. q. qlibeti. ibi vero cū dicit. Cōtra iſtā iſtatur ꝛc. vſꝗ illuc. Secūda pars ꝛc. videť extra vel additio. ꝛ tangitur notāter in theorematibus ꝓpōne tertia. in cōmēto. Et pōt dici ꝙ illa vlis genera ex experimētis. ꝛ illa ex ſinb9 actibus: vt pꝫ pmo metaphyſice. Ulteri9 etiā dōꝫ ꝙ ex imperfectione itellectus creati. hoc ꝑuenit. qualis nō eſt ponenda in deo. In ꝓbatione etiā ſcde partis cuꝫ dicit ꝙ eſſe alioꝝ a pmo nō eſt neceſſe eē. cōſidera iſtantiā: quia videť ꝙ en9 in eē cognito ab eterno ꝓducta ſint neceſſe eſſe. cū nec io in tali eſſe ꝓducta ſint a deo. Ad qđ vide. 36. di. ꝓ. ꝛ ſequentibus. ꝛ. i. q. 4. ꝛ. i. di. z. q. i. ꝛ. z. ꝛ. 14. q. quolibeti. ꝛ alibi. ibi etiā pōdera iſtantiam ex pma ꝓpoſitione theorematū. ſ. itellectionē itelligibilē. ꝛ dic ꝯſequenter vt ibi notabo.

¶ Circa hāc concluſionē eſt magna altercatio ſequendo ineptias Auerroys: vt cōiter exponitur. iz. metaphyſice. vbi ſupra ꝛ ſequaciū ei9. vult eni ꝙ nihil extra ſe itelligit ꝛ ſpecialr̄ ſinre: vt alij addūt: ſed mētitur in caput ſuū. immo qcqđ itelligit eſt ſingulare: vel virtute ſingularis illđ itelligit. licꝫ eni eſſentia diuina ſit vlē in repreſentādo. ē tñ ſeipſa ſingularis in pdicando. poſſet tamē colorari ꝓꝑ Ar. ꝙ vm eſt in ratione motiui. in rōne auteꝫ terminatiui ſaltē ſecūdarij falſiſſimū. Adducere hic motiua eius ꝛ ſequentiū ipꝫ fruſtra iudicaui: quia alias copioſe: vbi ſupra habētur. quere antiquos ꝛ modernos theologos. vñ etiā ipſe ꝛ Magr̄ eius ꝓbat pm eē itelligentē ꝛ volentē niſi ex effectibus. cū tamē negat deū aliquid efficere. Ex fundamētis tamē ariſ. pōt pſuaderi ꝙ deus itelligit alia. ꝛ ſi dicas ꝙ in vli vm repreſentatiuo ꝛ motiuo: ſed nō vniuerſale vel vniuerſalr̄ tm̄. imo in particulari. ydee eni ſingularium ꝛ ne dū ſpecierū ponūtur ab eterno in itellectu diuino. vide. 35. ꝛ. 36. di. ꝓ. ꝛ maxime in reportatis. pōdera bñ i. de anima. ꝛ. 3. metaphyſice. motiuū Ar. de cognitiōe litis. pmo ēt ethicorū. ꝛ. 10. de felici dei amiciſſimo. ꝛ de dei cura ꝛ ſollicitudine circa entia ibidē. ꝛ. iz. metaphy. ad finem. ꝛ alia plura alibi. obſtinatis nihilominus ꝛ ꝓteruis nihil ꝓbabis. ¶ Nona cōcluſio eſt de ifinitate primi entis. ꝛ eſt fere principalis in hoc tractatu. nam probato ꝙ ſit formalr̄ ifinitū habetur facilr̄ ꝙ ſit vnū: vt. 5. q. quolibeti. articulo. z. egregie oſtēdit. ꝛ ſimilr̄ de alijs perfectionibus dōm. ꝛ aſſumit ꝓ icboatione ꝯcluſionis dcm̄ Pauli ad Ro. ii. Et alíq hic aſſignāt pncipiū ca. ſ. 5. hui9 tractatus: ſed nō oꝫ: qꝛ oīa iſta pertinent ad vnū. c. ꝓbat autem hāc cōcluſionē. 6. vel. 7. vijs. vel. 5. ſeu. 4. pncipalib9. ꝛ inceptor mouet ad ſingulas vias ſingulas. q. quoli. 7. vbi ſupra. ꝛ ex fundamētis auerroys ruinoſis multa poſſunt h adduci ad impediēdū rōnes doc. omnia tamē vento agitabis. ꝛ ifringes facilr̄. Circa ifinitatē itenſiuā ſeu vigoris pmi entis eſt magna alterca9 in doctrina Ar. ꝛ auer. ꝛ ſeꝗciuꝫ varie exponentiū. Naꝫ. 8. phy. ꝛ expreſſe. z. ce. ꝛ in de ſuba orbis videť dicere ꝯmētator. ꝙ eſt tm̄ ifinitas durationis in ipſo ponēda: licꝫ. iz. metaphyce videť vacillare. doc. tñ noſter ꝛ hic. ꝛ. 5. ꝛ. 7. q. quolibeti. ꝛ. 8. diſt. ꝓ. iudicio meo ex fundamētis Ar. ſatis euidēter oſtendit ifinitatē vigoris eius: ꝙ auerroys dicat pro vel cōtra parū refert: qꝛ ex itentione conabatur omnia fundamēta legis diuie euertere. vtere ergo regula ſcotica. 7a. q. quolibeti. vbiꝗ circa dicta Ar. ꝛ auerroys. 3a ergo pma media ꝓcedūt de itelligere pmi. ꝛ cōditionibus eius. ꝛ de itellectu ſuo atꝗ obo eius. pmū mem examinabis bene. ꝛ iquire in quolibeto. q. 5. ad ꝓpoſitū optie. Sed poſſꝫ obijci cōtra hoc ꝙ infert ibi. vꝫ. ex ifinitate itelligibiliū infinitateꝫ itellectus ſimul etiā omnia itelligētis ex his que habꝫ in. 3. di. 14. đ itellectione anime xpi: ſed ibi ſatis bene ſoluiť hec iſtan9. loqtur eni hic de itellectu ex ſe. ꝛ perfectiōe itrinſeca potente itelligere ifinita vnico actu: quorū quodlibꝫ regrit determinatā perfectionē in itellectione ꝛ itelligente ſui. vbi pōdera illam regulā ſcoticā. Quādo. ſ. ꝓlalitas cōclu

dit maiorē pfectionez ⁊c̄.quā in pleriſq₃ locis adducit.vi
de in.z.di.3.q.10.⁊ in.3.vbi ſupra. ⁊ quā non vereť loquēs
hic negare.que tamē ex terminis videť euidētiſſima.Ad
dit duas euaſiões apparētes.⁊ impugnat ipugnatione.z.
aduerte cū dicit.ſic̄ in.q.de idiuiduatione oſtendi:q₂ poſ/
ſet poni additio.vel aliqd lr̄e addi vt ſaluetur ſuperius di
cta.vide tamē.7.metaphyce.q.13.⁊.3.di.z.ad ppoſitu₃. ħ
varietas allegationū parit nō modicā perplexitate₃:ſed
ſupra circa hoc copioſe ꝙ mihi videbať dixi.Forte enim
ſeorſu₃ plures.q.pmo diſputauit.quas poſtmodū in vnū
collegit.❡z^m me^m pcedit ex ifinitate itelli^{us}cētie p'.ꝙ
fortiſſimū eſt:qcquid dicat aduerſari⁹.⁊ iſtat tripl'r: ⁊ ſol/
uēdo pmam iſtantiā pōdera optime que dicit:q₂ ſingula
ris ſol'o.⁊ vbiq₃ neceſſaria.vide in plo. ⁊ di.3.p. ⁊ alibi ſe/
pe ad ppoſitū.ibi etia₃ aduerte cū dicit.de qua alibi mul
tum dixi.illud alibi quere ſuper li.de aīa.⁊ poſſet poni ad
ditio vel extra.habes tamē illud in.z.di.3.q.9. in pncipio
ſol'onis.⁊ in.3.di.14.q.3.⁊ in.4.di.10.articulo.3.q.z. ⁊ in q̊/
libeto.q.6.articulo.1.⁊.q.13.⁊ in.7.metaphyce.vt noſti.ibi
aſſignať quedā additio que ſic icipit.Cōtra fantaſma po/
teſt ⁊c̄.vſq₃ ibi.Si igr̄ itellectionē ituitiua₃ ⁊c̄. ⁊ ponitur
in aliqbus origīalibus imediate ante ſol'onem.z. iſtantie
ibi.❡Ad ſcđm lic₃ cauſa poꝛ ⁊c̄.Et ſeqtur alia addi⁹.quā
habes ifra.que ſic icipit.tamen negaretur ifinitas itenſi/
ua ⁊c̄.vſq₃ illuc.Si obycić pmu₃ non poſſe ex ſe ⁊c̄.⁊ alia
etiā quā habes ifra.que ſic icipit.Item quantū eſt diuiſi/
bile ⁊c̄.vſq₃ ibi.3° ex hoc excluditur ⁊c̄.oīa in quā ponun/
tur ſimul in aliqbus originalibus imediate ante ſolutio/
nem.z.iſtantie:vt ſupra:ſed ſiue ſimul ſiue ſeorſu₃ qđ cō/
uenietius eſt.habeātur vt poſuimus nō ſunt multum de
neceſſitate lr̄e:ſatis tamē ſubtiles ſentētie. quare vel ad/
dātur vl' omittanť vt voluerit lector.pōdera ꝯūr ſol'ones
z.⁊.3.iſtantiarū:quia valde peregrine ⁊ neceſſarie. profe/
cto dū ħ ſcribebat calamū in mēte tingebat. lr̄a tota cor/
recta ⁊ irrefragabilis.❡3^m me^m eſt valde ſingulare ⁊ ſub
tile.⁊ nō ponitur in.z.di.p.ſed pōt colligi vel ſaltē ꝯfirma
ri per ea que hab₃ in.8.di.p.q.z.⁊.3.⁊ pcedit ex ſubſtātia/
litate itellectōis pmi.⁊ per cōſequēs ipſi⁹ ifinitate.vbi tñ
caute expone ſubſtātiā ⁊ accidēs. Et aduerte ad ſingula
verba.⁊ qual'r ſunt eiuſdē rōnis itellectio finita ⁊ ifinita.
⁊ quo mō perfectiões abſolute in dīnis ſunt ſuba vel ſub
ſtātiales.⁊ nota valde qual'r exponit ſpeciē transferri ad
dei^a ⁊ hoc rōne dr̄ie.omnia quere.8.di.p. vtriuſq₃. ⁊ alibi
excuſat ſe ꝯſeq̄nter de breuitate: ⁊ format aliter argumē
tum.⁊ totū examinabis diligēter: q₂ omnia plena ſucco.
❡4^m me^m pcedit ex ſimplicitate pmi: eo q₂ ꝯpōnis rea/
lis ⁊ rōnis expers.vt ſupra dcm̄ eſt. Et iſtantias cōtra ħ.
vide.8.di.p.vbi ſupra.Et per totū hic. vide cauillationes
alioꝝ:quas nō duxi hic iſerendas.vt pus dixi:q₂ ſup ſen/
tētias itendo omnia pertractare.❡5^m me^m ſiue 5^a via eſt
ex eminētia pmi entis.vide in quolibeto.q.6.articulo pri
mo.pro declaratione pncipy rōnis.z.hic pōdera pceſſu₃
doc.ħ optime.Multi enī negāt ifinitate₃ cōuenire enti:
⁊ pbare oppoſitum eſt difficile.conatur tamē ſuo modo
hoc oſtēdere nō proteruo ſaltē.Deinde ifra cū dicit.ſicut
contradictoria ex rōnibus ppys ⁊c̄.eſt regula ſcotica.vi
de.z.di.p.q.1.vbi etiā omnia ſequētia.⁊.q.4.eiuſdē: ⁊ diſ.
13.⁊.17.eiuſdē.q.finali.⁊ in.z.diſt.1.q.3.⁊ in quolibeto.q.5.
articulo.3.⁊ alibi ſepe.Nota etiā rōne₃ ifiniti in actu.quā
addit ibi.quere ſuper.3.phycoꝝ.ſed ſingulariſſime in q̊/
libeto.q.5.in pn°.pōdera etiam aliā regulā ſcotica₃.infra
ibi.Sicut qđlib₃ eſt ponēdū poſſibile ⁊c̄.vide in quolibe
to.q.29.⁊ alibi ſepe in doctrina hui⁹.adde hic illā ppōne₃
notabilem.q.hab₃.3.di.z.q.finali.ad finē.omnis.v₃.gra/
dus poſſibilis in ente eſt. Exponit cōſequēter icidentali/
ter rōne ſeu deſcriptionē Anſel'. pſol'.z.de ſummo cogi'.

vide.z.di.p.q.z.vide etiam ppter ea que ibi tangit in q̊li
beto.q.3.articulo.1.ſed tange iſtantiam ad homine₃ in.z.
di.1.q.3.⁊ di.6.q.1.⁊ dic cōſequēter.vide etiā in quolibeto
q.1.articulo.1.parte.1.⁊.8.di.p.q.3.cōtra.z.op̄. ⁊ alibi ſepe
plura pro reſol'one eorum que ibi tāgit.Aduerte etia₃ ad
ea que ibi dicit de eſſe qditatiuo ⁊ exiſtentie.⁊ de itelligi/
bili viſibili.⁊ abſtractiue plura addēdo.❡Sextum me/
diū ſeu 6^a via eſt ex vltimata qete.⁊ appeti^{te} naturali ob/
iectiua pmi entis.vide copioſe in.4.diſt.49.⁊ in.z.di.6.⁊
pōdera ibi ſingulariſſime.vnde cognoſciť iclinatio natu
ralis reſpectu alicui⁹ in aliquo.multa adde vt noſti.❡7^a
via ſeu me^m.7.eſt ex cāſalitate effectiua pmi entis: qua₃ di/
cit eſſe Ar.cuius cōſequentiā ponit.vide totū in quolibe
to.q.7.Et recitat colorationes ſeu declarationes alioꝝ in
Ar.quantū ad antecedens.⁊ ꝯñam.vide Henr.quolibe/
to.4.q.3.⁊ Bona.in pmo.di.33.q.1.articulo.1.⁊ alios anti/
quos.quere Auerroym ⁊ eius ſequaces ſuper.8.phycoꝝ.
ſed modernos hui⁹ ſequaces.quos noſti.ingre ibi ⁊ alibi.
❡Cōſequēter ipugnat huius declarationes.quantū ad cō/
ſequentiā.⁊ pmo tāgit motiuū Ar.1.ethicoꝝ.cōtra Pla/
tonē.c.7.de duratiōe maiori.⁊ p₃ in ſimili.q.6. quolibeti:
ſed poſſet adduci iſtantia ex.1.di. z.q.3. ꝯſequēter tamen
dices vt ibi notaui.Propter dicta in ipugnatione.z.đcla/
rationis.vide Frāciſcū in pmo cōfla.di.43.q. penultima
Add' quandā rōnem ex cōſideratione aſtrologica. vt oñ/
datur ifinitas ſpecierū quā dicit nō eſſe ad mētem Ariſt.
vide in.4.di.43.q.3.in pn°.deīde obycit contra ſe dupl'r
valde notāter.⁊ ſoluit.vbi tangit de potētia ſimultatis. ⁊
de ſimultate potentie. ⁊ plura vbiq₃ vtilia. vltimo ponit
ſuā declarationē in Ar.Tange ibi iſtantiam ex.4.diſ.12.
q.3.de modo dandi eſſe effectiue ⁊ formal'r.⁊ dic ꝯſequē/
ter.ibi etiā aduerte:ꝙ lic₃ omnipotētia vt poniť a theolo
gis nō poſſit đmr̄ari:ſeu efficaci rōne nāli oñdi.potētia ta
mē ifinita ſic.quere in quolibeto.q.7.⁊ in pmo.diſti. 42.
ibidē ifra cu₃ dicit vſq₃ ad tractatū de creditis ⁊c̄.aduer/
te ꝙ tractatus ille habeť vl' iſeritur in theorematibus:vt
ifra tangā:⁊ ibi notauimus:ſed an debeat eſſe ſeorſu₃ an
nō:ibi hab₃ videri.ponitur ibi addi° quedā de qua ſupra
mētiōem feci.Quare etiā cauſe.z.cōcurrunt cu₃ pma tā/
git ibi phyſice imaginādo:ſed al'r dicas theologice vt no/
ſti.plura ibi p ⁊ cōtra adde bene maſticādo. ❡Ultimo
pro hac ꝯcl'one adducit rōnes alioꝝ:quarū pma ē Hen.
quolibeto.4.q.vltima.⁊ Ricar.de me^a villa. in.z.di.1.ar
ticulo.4.q.4.qre Thomā ⁊ alios.⁊ pcedit ex vtute crea/
tiua pmi entis quā ipugnat:⁊ quantū ad añs:⁊ cōſequen/
tiā. ⁊ declarat egregie.qual'r itelligi deb₃ diſtātia ifinita
extremoꝝ creationis.vide idem optime in. 4.q.1. quere
in.z.di.1.q.z.⁊ di.39.p.ad ppoſitū hic aliqua. Uult reſolu
te doc.ꝙ diſtātiaru₃ alia ē puatiua alia poſitiua. pma pōt
poni finita.⁊ hoc vel maior vel mior.⁊ vtraq₃ poſitiue vl'
permiſſiue.pōt etiā poni ifinita:⁊ hoc vel exceſſiue vel i/
determinate.⁊ vtrūq₃ poſitiue vel permiſſiue.❡Secū/
da pncipalis aut eſt quātitatiua.⁊ hoc vel per mediū ma
ius vel minus:aut eſt entitatiua.⁊ hoc vel ſine me°. vl' cū
medio.⁊ vtroq₃ modo vel eſt finita vel ifinita. ⁊ hoc vel
poſitiue vel puatiue:quere declaratiōem membroꝝ in
4.vbi pus ⁊ alibi vt noſti.de multiplici acceptiōe ifiniti.
quere.3.phyſicoꝝ.⁊ de cōditionibus creatōis.⁊ extremo
rum eius:⁊ cui ꝯueť cre^{re}. vide in.z.⁊.4.vbi ſupra. ⁊ in.3.
diſ.11.⁊ quolibeto.q.12.⁊ alibi. ❡Secūda rō alioꝝum ad
hāc ꝯcluſionē pcedit ex imaterialitate pmi pncipy.que/
re pma parte.ſ.Thome.q.7.articulo.1.⁊. z.qua₃ ipugnat
ad hominē iſtando:vide bene in reportatis.p.di.z. ħ.po/
nit enī Thomas angl'm eſſe imaterialē:ꝙ an verū ſit.qre
3.di.z.in antiqs.⁊ maxime in Bona.⁊ in.q.hui⁹ ſuper li.đ
aīa ſingulariſſime:⁊ excludit euaſiōem eoꝝ.vbi ſupra de

eſſe ⁊ eēntia ad q̄ vltimate refugiū hn̄t Thomiſte plerū/
q̨ʒ.neſcio ſi termīos ſoli recte ſapiūt aut certe iſaniunt:dū
ꝯcretū abſtracto accidere.⁊ realr̄ ab ipſo diſtīgui aſſerūt:
vl̄ foꝛte dū alij guſtarūt nectar ⁊ māna doꝛmitarūt.docʒ
igit̄ doc.egregie cui ꝓ conuenit finitas vel īfinitas.q̄rc.8.
di.ꝑ.q.3.⁊.5.q.quolibeti.ꝯſe⁹ nāq̨ʒ extrīſecus ītrīſece gdi
tatem ꝑ̄us quocūq̨ʒ alio nō foꝛmalr̄ īcluſo.ibi oſtēdit de/
fectū argumēti eoꝝ:ſicut in ſimili habet̄.3.phȳcoꝛum.t.
c.31. vbi diſputat ph̄s an ſit dare īfinitū.⁊ arguit ꝙ ſic.5.
rōnib⁹.in q̄rū.4.ē ſophi⁹.de quo loq̄t doc. ⁊ īfra.t.c.74.
ſoluit ipm̄ ⁊ expſſe hʒ id qđ h̄ ītendit: ꝙ.ſ.oē finitū ē in ſe
tale ꝑ̄us q̄ʒ ad alterū cōparet̄.Omitto ꝓlixioꝛeʒ diſputa/
tionē ꝑdictoꝝ h̄.ſolutis.n.⁊ refutatis ⁊ īpugnatis moti
uis ⁊ cauillationib⁹ noſtratū minoꝝ.q ſoli(pace alioꝛum
dixerīʒ)limpide viderūt doctrinā hui⁹.alioꝛū tela mini
me ſunt foꝛmidāda.ſuper ſentētias igr̄ deo duce oīa reci/
tabo:⁊ que ad rē nō faciūt anihilabo.¶ Decima ꝯ̄ eſt de
oīmoda ſimplicitate ꝑ̄mi ꝑ̄ncipij:nā lʒ ſupꝛa.ꝯ̄ne ꝑ̄ma h⁹
pertractauit de ſimplicitate eius:nō tamen oīmoda: ſed
tm̄ oppoſita cōpoſitioni eēntiali phyſice vl̄ metaph̄yce.
quā ꝓbat ꝑ̄mo de eēntiali.ſcđo de ītegrali.3°.de accidēta
li cōpoſitiōe diſputādo:que oīa fere habētur.8.diſ.ꝑ.q.1.
Expo^r notāter ar^m Ar.8.ph̄y.⁊.12.metaph̄yce.⁊ applicat
ad ꝓpo^m.vide ocbā quolibeto.7.q.22.ſatis apparēter ibi
ponit̄ quedā addi°.de qua mētioneʒ feci ſupꝛa.⁊ eſt ſatis
ad ꝓpoſitū.Deinde ꝓbādo ꝙ nō ſit in ꝑ̄mo ꝯpō accñtal̄
adducit.4.ꝓbationes.quaꝝ duas ꝑ̄mas magis acceptat
Nā cōtra alias duas notabilr̄ īſtat:vbi pulchꝛa.vbiq̨ʒ no
tāda de ꝑfectionib⁹ ſimplicib⁹.vide hūc ⁊ alios vbi ſupꝛa
notaui.Tota lr̄a eſt ſincera.⁊ ſatis clara:quā tm̄ diligēter
ocillabis.¶ Cōſequenter ibi.Dn̄e de⁹ noſter plīmas ⁊c.
Recolligit hacten⁹ dcā.⁊ nō nl̄la alia add^t ⁊ oñdit.q̄ phi
⁊ que catholici de deo oñdere valēt.⁊ qualr̄ ſu⁹ ꝓceſſus.
fuerat ph̄ycus h̄.ad credita vero remittit ſe in tractatuʒ
ſequentē.de quo ſupꝛa loca in Ar.⁊ ꝯmē.atq̨ʒ Aui. ⁊ cete
ris antiq̄s.vbi h̄ enūerata habentur ſupꝛa fere expſſe ha
bētur.⁊ tu adde ⁊ quere alibi plr̄es.⁊ nota valde diſcurſū
cōtemplatiuū quē facit tāquā alter in pathmos beat⁹ Jo
annes.⁊ oñdit notāter excellētiā veritatū creditaruʒ re/
ſpectu nālr̄ acq̄ſitaꝝ de ydeis nō multū curat.Oīa in ſen
tētijs diffuſe habes diſputata.iō h̄ pertranſeo.¶ Dein/
de ponit vltimā cōcluſionē de vnitate nūerali ꝑ̄mi ꝑ̄nci/
pij in qua terminat ſuū opus cū Ar.ꝑceptoꝛe.12.meta/
ph̄yce ad finē.⁊ cuʒ veritate fidei deutero.6. Jere.3.⁊ ꝑ̄^c
ad Coꝛinthios.8.et in ſymbolo 3^{ci}.⁊ alibi ſepe in ſacris lit
teris.Ad quā ꝓbandū ponit.5.ꝑ̄ncipales ꝓpoſitiōes: ſeu
me^a.que oīa ⁊ plura habʒ.2.di.ꝑ.q.3.Quere ibidem alios
theologos.⁊ maxime Uu.Uua.ꝓ euidētia etiā ꝑ̄me ꝓpo
ſitiōis.vide eū in quolibeto.q.5.arti.2.⁊ in.q.de ſubo the/
ologie.Jnceptoꝛ conat̄ oīa argumēta h̄ fcā ſoluere quoli
beto.1.q.1.Sʒ quere Frā.may.q.de vnitate dei.vbi ſupꝛa
⁊ alios ſeq̄ces hui⁹:⁊ vt ꝑ̄us notaui mēſurabis oīa ad vn/
guem.ꝓ dictis in 2^a via.vide in.3.di.27.articulo.3.⁊ ī.4.
diſ.49.q.14.⁊.15.Sed īſtātia poſſet pōderari ibi ex his q̄
habʒ in.2.di.6.q.2.vide ī.4.di.50.q.2.⁊ in.3.di.13.q.2. Jn
ꝑ̄mo etiā di.1.q.2.ꝑ.2.rōne illius vide. quere plr̄a. Quere
Dama.ꝓclū.magiſtrū ſententiarū.⁊ alios vt noſti ꝓ hac
cōcluſiōe verificāda:que tamē in ſe eſt viſſima.¶ Ultio
cōcludendo ītentū epilogat.⁊ poſſʒ poni.3.ꝑ̄s ꝑ̄ncipal̄ hu
ius tractat⁹.ita ꝙ dideretur: vt ſolet didi li. ſentētiarum
in ꝓhe^m.vʒ.tractatū ⁊ epylo^m.⁊ cum bonis ſpiritib⁹ poſt/
q̄ʒ h̄ oīa vidit in verbo in ꝑ̄mo ſigno.⁊ ī genere ꝓpꝛio in ſe
cūdo.ſurrexit in laudē dei ī.3°.⁊ ibi regeſcit perpetuo ac
veſpere remoto exultat̄ ⁊ letatur in dn̄o. ¶ Hec pauca
ꝓ hui⁹ dīni tractat⁹ elucidatione:caſtigatōe:atq̨ʒ enuclea
tione curſim:⁊ ſimplici ſtilo tēpoꝛis īopia.dū in agruʒ vti
nēſeʒ ſpūs poti⁹ refocillādi gr̄a canicularē rabiē efugien/
do:q̄ʒ ſcribēdi commoditate atq̨ʒ ītentione his dieb⁹ me
cōtuli(vtinā cōpēdioſe ⁊ vtilr̄)adieci:vt lectoꝛis curioſi
anim⁹ excitet̄ ad altioꝛa.⁊ ne dū gr̄a ſciēdi:ſed bene agen
di cūcta dirigēdo in obſequiū xp̄i.Quid eniʒ pꝛodeſt no/
ſce ꝑ̄mi entis ꝑ̄mitatē triplicē eſſentialiū atq̨ʒ notionaliū
oꝛdinē ⁊ emanatiōem:atq̨ʒ ipſi⁹ radicalis nāc ꝑ̄me omni/
modā perfectionē atq̨ʒ īmēſitatē:vnitatē quoq̨ʒ ac ſingu
laritatē cū ph̄is rōne naturali:q̄ꝛ ⁊ catholicis ī enigmate
licʒ certe:niſi bene agendo:oꝛando:atq̨ʒ contēplando mū
detur oculus.⁊ purgetur affectus:vt egit noſter ſcotus:q̄
vere videatur.⁊ in ſeipſo guſtetur gloꝛioſus deus: cui ſit
honoꝛ in euum.Amen.

Ertio pꝛīcipaliter circa di
cta do/
ctoꝛis in theoꝛematib⁹ atq̨ʒ caſtigationes
illius tractat⁹: vti in ꝑcedētibus negocia
tum ē.nūc ꝓſequamur.Eſt ī ꝑ̄mis ille tra
ctat⁹ valde ſingularis ⁊ īgenioſus rar⁹ et
obſcurus plerūq̨ʒ ac multiplr̄ dcā ibideʒ
īterpꝛetari poſſunt.Fūdamenta ēt plura ꝑ̄ſupponit.⁊ phi
loſophoꝛū:⁊ theologoꝝ plīma quoq̨ʒ paucis verbis ꝯp̄hē
dit:neſcio bꝛeuiter quo ſpū niſi ſapiētie dīne huiuſcemo/
di ſpectamīa adinuenit.Text⁹ īſuper valde ītricat⁹ erat:
tum rōne oꝛdis ꝓpoſitionum:tuʒ quotationū perplexita
te ⁊ numeroꝝ ac remiſſionū:tū diuturnitate tempoꝛis ⁊
ſcriptoꝝ vicio atq̨ʒ oꝛigīalium hacten⁹ raritate. Jtaq̨ʒ ne
dū mihi.īmo ipſimet auctoꝛi ad ple^m huius tractatus de/
puratio difficil̄ certe nunc eſſet:vt potuimus tamē cūcta
diſpoſuimus.⁊ nūc magis declarabimus.⁊ iuxta textum
ꝓlixi⁹ ſolito īſtabimus.ꝓpoſitiones tamē ipſe ⁊ ſententie
ꝑ̄ncipales ſatis clare habētur.difficultas fere tota eſt. ⁊ ī
oꝛdine earū.⁊ in applicatiōe quotationū:⁊ allegationum
ac verificatiōe earū:vt in ſequentib⁹ ſuis ī locis tangam.
Poſſet ꝑ̄ſens tractatus diuidi in tres partes ꝑ̄ncipales: ſm̄
ꝙ māam triū facultatū cōtinet.vʒ. theologie:metaph̄yce:
⁊ phyſice.Oīa tamē vt finalr̄ videtur ad ſpeculationem
metaphyſicalē reduci poſſunt:pluribuſq̨ʒ alijs ſubdiuiſio/
nib⁹ q̄s in locis ſuis tāgā:poſſent ꝑtes ⁊ particule diuidi.to
tus etiā tractatus ī tot cōcluſiones ſeu particulas partiri
poterit vt notabo.Ad rem igr̄ accedo. Et q̄ꝛ ſermo debʒ
eſſe maxim⁹ in ꝑ̄n° ſentētia platonis:vt recitat auerroys
3.de aīa:cōmento.4.ideo ꝑ̄mo a tractat⁹ nois interpꝛeta/
tiōe īchoabo.Supius ḡ īchoādo theos grece latīe dr̄ de⁹
vel timoꝛ q ꝯuenit colētibus deū.īde thus:q̄ꝛ ī ſacrificio
deoꝛuʒ adoletur.Jnde etiam theoteta.i.deitas.⁊ theoꝛo
theoꝛas.i.videre.vnde damaſcen⁹ li.1.c.12.Secūduʒ no/
men vero theos.i.de⁹ dr̄:vel ab eo ꝙ eſt them.i.curare vl̄
fouere vniuerſa.vel ab ethem.i.ardēs.deus enī cōſumēs
oēʒ malitiā:vel a teaſte.i.a cōſiderādo oīa.nulla enim eū
latēt.īmo oīum eſt cōtemplatoꝛ. cōſiderauit eniʒ omnia
ante generationē eoꝛum intempoꝛanee ſine tempoꝛe ex/
cogitās.ideo vt inq̄t iſte.2.diſt.ꝑ.q.2.ſm̄ omnē īterpꝛeta
tiōem Damaſc. deus eſt actu operās. theoꝛare etiam eſt
cogitare dīna.vnde theoꝛia vel theoꝛica dr̄ ſcīa que tra/
ctat de īuiſibilib⁹.īde theoꝛicus.i.ſpeculatiuus vl̄ cōtem
platiuus a theoꝛo etiā theatrū.i.ſpectaculū venit. ⁊ theo
doꝛia.i.diligēs perſcrutatio.venit etiā ad ꝓpoſitū a theo/
ro.hoc theoꝛema.tis.elegās.⁊ diligēs verboꝛū ꝑ̄ſcrip°.vel
regula.vnde regule geometrice dicūtur theoꝛemata. te/
ſte Boe° de diſciplina ſcolaſtica.c.4.vbi enarrando loca
academie:⁊ auctoꝛes: atq̨ʒ facultates quondam athenis.
dicit. hic vigent euclidis theoꝛemata quaſi apertiones:
quia aperiūt ⁊ illumināt mentem lectoꝛis.ideʒ ⁊ theoꝛiſ
ma.vnde ꝑ̄ma ꝑ̄ncipia appellātur regule eterne:vt expo^s

iſte.3.di.p.q.4.dicũtur etiã ſpectamina:vt habz Aug⁹.z. ſoliloquiorũ quaſi ſpectacula:⁊ cõmunes animi cõceptiones vt loqtur Boe⁹.de ebdomadib⁹. Ad ꝓpoſitum ergo doc.appellauit hũc tractatũ theoremata eo q2 regulas euidentiſſimas ſeu ſpeculatiuas poti⁹ atq3 cõtemplatiuas ĩ tradidit vt ĩ pluribus. maxie ſm cõiter loquentes iter duz limitãdo aliqs atq3 corrigẽdo ſeu totalr̃ excludẽdo. cõiter vero eas exponit mõ ſuo. nã textũ ⁊ ↄmentũ facit ad modũ procli vel dauid iudei:q auctor ð cauſis noiat̃. iõ poſuimus dr̃iã in lr̃a groſſa.vz.pro textu.⁊ ſubtilẽ pro ↄmẽto.lz ad plenũ nõ obſeruabat̃. vt ĩfra ĩ locis ſuis notabo ſeriati. His ẽt maximis vtit̃ in ſcriptis ſuis plerũq3 ſaltem iplicite. Nõnulli quoq3 antiquoꝝ ſcripſere theo^ra ad diuerſas materias in ſpẽali:vt Egidi⁹ Roman⁹ in materia ſacramẽti eucha^e.iſta võ generalia dcã ſunt atq3 elemẽta.⁊ maxime in ſpeculatiõe metaphyſicali nãli:⁊ theologica: vt pus dcm̃ eſt. his ergo de tractat⁹ noĩe ꝑlibatis ad lr̃am doc.⁊ corrigendã ⁊ aliqualr̃ declarãdã:defendẽdam atq3 cõformandã accedo.paucis tamen ⁊ breuibus lectorem ſolũ modo ad altiora inquirenda excitando: vt in precedentibus feci.

PRimum theorema vel ꝑma propoſitio ſeu ꝑ.eſt talis. Intellectionez itelligibile ⁊c.ſuperi⁹.n.ĩchoauit iuxta ea que notauit ſuper ꝑmo metaphyce.q.z.in quodaz notabili in ꝑn⁰ ſolonis:ꝙ extra aſſignauimus. vbi ĩueſtigat modũ ĩquirẽdi veritatẽ ⁊ cognitiõem rerũ. ⁊ vnde ĩcipere debemus.cuz ergo qcquid ſcimus ⁊ itelligimus itellectiõe formalr̃. ⁊ obo ſeu itelligibili effectiue vel terminatiue ſaltem itelligim⁹: cõgruum erat videre ꝑmo qualr̃ ſe habẽt adiuicez ipſa itellectio ⁊ itelligibile. deinde qualr̃ itelligibilia iter ſe. ꝑmuz tangit in duabus ꝑmis ꝓpõnibus.z^m inci⁹ propoſitiõe.3.ibi. Uniuerſale primo ⁊c.dicit ergo ꝑmo ꝙ itelligibile ꝓcedit itellectionem nã.nõ dicit duratiõe vel tẽpore ꝓpter itellm̃ diuinũ ⁊ angelicũ ⁊ humanũ aliquãdo ſi ponat̃ ituitiue intelligere.⁊ ſimul tẽpore aliqua itelligibilia vt ſe vel act⁹ ſuos vl̃ ſenſibilia ꝑmo ꝓducta:vt.45.di.4.⁊.3.diſt.ꝑ.⁊ alibi plerũq3 in doctrina hui⁹ põt videri ſaltẽ de quocũq3 itellectu eſt verũ ꝙ itelligibile natura ꝓcedit eius itellectionẽ. ⁊ hoc nõ ſolũ veꝝ eſt de potẽtia itelligibili:ſʒ de actu itelligibili. Deĩde exponit ſe ibi. Qð ẽ:qm̃ paſſio preſupponit agẽs ⁊c.que expõ ẽ obſcurior fere textu.⁊ cõtinet multa in ſentẽtia:licz v̾ba ſint pauca.⁊ poſſʒ formari rõ ſic. Quicqd ẽ poſteri⁹ natura vno eorũ que ſunt ſimul natura eſt ſic poſteri⁹ reliquo:ſed itellectio ẽ poſterior itelligẽte vel itellectiuo.ꝙ ſimul nã ẽ cũ itelligibili.ergo ẽ poſterior nã itelligibili.quãuis v̾ba formalia doc.nõ ſint iſta: tamẽ argumentũ iſtud ſatis ꝓbat eius itentũ.dicit ergo ꝙ paſſio ꝓſupponit agens.⁊ ſilr̃ actio paſſum circa qð eſt. itellectio aũt eſt circa itelligibile:qð eſt alterũ:vel ad alterum ſm aliam lr̃am. Alr̃ tamẽ ad mẽtem doc. arguit̃ ꝓſupponendo.ꝑmo ꝙ itellectio poſſit dici actio ⁊ paſſio:vt ptractat iſte.i3.⁊.i5.q.quolibeti.⁊.3.di.ꝑ.q.finali.⁊.i3.di.4.ꝓſupponẽdo etiã ꝙ obm̃ ſaltem motiuũ ſit cã efficiẽs ꝑtialis itellectionis.vt.3.di.ꝑ.q.7.⁊ alibi ſepe habz. Tũc ſic. intellectio ſi ẽ paſſio preſupponit itelligibile tãquã agens ⁊ cauſam eius. Et ſi eſt actio ꝓſupponit itelligibile tanq3 circa qð hʒ eſſe.⁊ ad qð terminat̃.ergo oĩ mõ accipiẽdo itellectiõem ipſaz natura itelligibile precedit.hoc argumentũ fidem facit.

Circa hoc theorema ⁊ cõmentũ eius:vt clarius itelligãtur:iſtatur ꝑmo in diuinis.cuz ibi negatur cõmuniter poꝛitas eſſentie diue: ⁊ itellectiõis ei⁹ cũ ſint penitus idem idẽtitate ſimplicitatis.falſa ergo eſt ꝓpõ ibi. Itez illa ſunt ſimul nã que ſunt in eodẽ ĩſtanti nature:ſʒ oĩa ad ĩtra in diuis ponũtur in eodẽ ĩſtanti nature in doctria h⁹ vt.i.q.ꝑ^e.di.z.babz.⁊.i4.q.quolibeti aliqualr̃. Item itellectio diua nõ includit imperfectionẽ cuz ſit ĩfinita itenſiue:ſed omne poſteri⁹ alio natura ĩcludit ĩperfectionez. ergo ĩtellectio diua non eſt nã poſterior itelligibili.ꝑʒ cõſequẽtia cũ maiori.mĩor eſt iſtius in quolibeto.q.4. articulo.i.ad finez. ¶ Item generalr̃ videt̃ ꝓpoſitio falſa:q2 correlatiua ſunt ſiml' nã ĩtellectio ⁊ itelligibile ſunt hõ.ꝗ ⁊c.ma.⁊ mi.ſunt Ar.mĩor etiã eſt hui⁹ in quolibeto. q.i3. ⁊ alibi. ¶ Itez illud ĩtelligibile nõ ꝓcedit natura intellectiõem ꝙ per itellectiõem ꝓducitur in eẽ: vt ſimplr̃. vel ſm qd:ſed multa ſunt hõ itelligibilia: vt pʒ de creaturis oĩbus reſpectu itellectiõis diue.⁊ de actib⁹ itelligendi. ⁊ z^is itentiõibus reſpectu cuiuſcũq3 itellect⁹. ¶ Itez nihil videt̃ actu itelligibile.loquẽdo de materialibus.⁊ reſpectu itellect⁹ viatoris niſi per actũ itellect⁹ de ordine in ordinẽ trãſferẽtis.falſum ergo eſt ꝙ actu ſaltẽ intelligibile nã precedit ſicut expoſuiſti. ¶ Item ↄ dcã in z^to ꝓpõnis arguit̃ ꝑmo cũ dicit.ꝙ paſſio ꝓſupponit agẽs.ꝓbo ꝙ non ſic. Qð nõ preſupponit ab vno eoꝝ q̃ ſunt ſil' nã nec ab altero loquẽdo de ordine nãe:ſʒ paſſuz qð eſt poſterius vel ſil' nã cum paſſiõe nõ ꝓſupponit agẽs: ſʒ eſt ſil' nã cum eo. ergo ⁊c. vel ſic. Or eſt pus altero eoꝝ que ſunt ſil' nã non ꝓſupponit reliquũ: ſʒ paſſio eſt prior paſſo ſic cã formalis effectu tali.paſſuz aũt eſt ſil' natura cuz agẽte. ergo paſſio nõ eſt poſterior agẽte: nec ꝓſupponit ipm. ¶ Itez cũ dicꝙ oĩs actio circa aliqd eſt.videt̃ falſuz de actõe creatiua que nihil ꝓſupponit. Et ſi dicas ꝙ itelligit̃ terminatiue.iſtantia eſt de actõe annihilatiua. ¶ Itez q̃ro qd velit inferre ex his niſi ponat itellectõez eẽ paſſionẽ vel actionẽ. ſi paſſionẽ ↄ tũc nõ erit in diuis. ¶ Itẽ erit reſpectus ⁊ ñ ꝑfectio abſoluta ſeu q̃litas: qð cõiter videt̃ negandũ. Si aũt ponit ipaz eẽ actõez vt verba vident̃ exp̄mere: ⁊ obz eẽ paſſuz.ↄtra tũ q2 vt pus erit reſpect⁹:tũ q2 obm̃ eſt mouẽs nõ motũ.3.de aĩa.t.c.54. Tum etiã q2 nõ videt̃ deductio ad ꝓpoſitũ ſic.cũ dicit.paſſio preſupponit agens.imo poti⁹ ad o^m:niſi itelligeret itellectionẽ eſſe paſſionẽ. Item cũ dicit ꝙ illud circa qð eſt itellectio eſt alterũ.ↄ in diuinis vbi nõ eſt talis alietas. ¶ Item multi volũt ꝙ actus rectus ⁊ reflexus ſunt idẽ:quo poſito falſa eſt propoſitio. ſi vero ponat̃ alia lr̃a.ſ.ad alterũ adbuc videt̃ fl̃a plerũq3.

Ad iſtas iſtãtias reſpõdeo. ¶ Ad ꝑmuz ꝙ in diuinis ſm veritatẽ eſt ordo nature.⁊ per ↄñs poritas talis:nec obſtat ſimplicitas diua ⁊ identitas realis: q2 cum vera identitate tali ſtat pluralitas rõnum formalium nãliter ordinataꝝ: vt in pleriſq3 locis hʒ iſte. cõiter igitur negantes ſpe^r negant̃. ¶ Ad aliud dico ꝙ inſtãtia i^a nature:de qbus loqtur doct.i.q.z.habent latitudinem ita ꝙ in vno eoꝝ aſſignat̃ ordo multiplex nature. vt ibidem tangit expreſſe.ſtant igitur ſimultas ⁊ poſterioritas diuerſimode. ¶ Ad aliud nego mi. ¶ Ad probationẽ dico ꝙ loqtur ibi doc.de ordĩe nature:⁊ eẽntiali naturaꝝ:⁊ eẽntiarũ diuerſaꝝ.nõ aũt de ordĩe nature nãlium perfectionũ eiuſdem nãe qualis eſt in diuinis. ¶ Ad aliud qð procedit de relatiuis mutuis ꝑ.⁊.z. modoꝝ. non autẽ de illis.3.modi. vel negat̃ minor loquẽdo ð per ſe relatiuis. vel alr̃ ꝙ non itellectio ſed itellectiuũ eſt eius correlatiuum.vide in quo.q.i3. ¶ Ad aliud qð itelligitur ꝓpõ de itelligibili motiuo ⁊ ꝑmario. vt ſequẽs ꝓpõ declarat. vl̃ aliter ꝙ cre^re precedunt virtualiter:⁊ relucent in memoria ante itellectionẽ eaꝝ in itelligentia.vt.io.di.ꝑ.habet: ⁊ q.z.inten^es alio actu producunt̃ ⁊ alio intelligunt̃ vt ĩ difficultatibus ad hoc motis ſuper.q.huius in porphyriũ diffuſe tractaui. ¶ Ad aliud data veritate aſſumpti dico ꝙ ille actus quo fit actu intelligibile de potẽtia intelligibili non eſt intellectio: ſed eſt actus intellectus agentis

abſtrahētis vel ſpēm cāntis. vnde actus ītellectus pſcin/ dit ab itelligere ⁊ dicere. ¶ Ad aliud φ agēs ⁊ paſſū poſ ſunt accipi pro formali. ⁊ ſic pcedit argumētum. vel pro ſubſtrato. ⁊ ſic loqtur doc. paſſio enim ſiue abſoluta ſiue reſpectiua pſupponit abſolutū agētis. ſimilr actio abſolu tum paſſi: vt. 30. 35. ⁊. 43. di. p̄. ⁊. i. diſtin. z. q. z. habꝫ iſte. ¶ Ad aliud poſſꝫ negari φ actio creatiua nihil preſuppo nit ſimplr loquendo. imo duplex eē rei creabilis pſuppo nit. ſ. cognitū ⁊ poſſibile. vt in. z. vbi ſupra habꝫ doc. vl' ſi cōtendas φ nihil reale pſupponit. poſſꝫ dici vno mō φ i/ telligitur ppoſitio terminatiue. Et tūc inſtantia de anibi latiōe nō pcedit: qꝛ anibilare nō eſt agere. ſed negaº vel puatio actiōis: vt. i. diſ. z. ⁊. i. q. 4. ⁊. iz. q. quolibeti hꝫ iſte. Sed dices φ tūc non eſt ad ppoſitū: qꝛ terminº non pre/ ſupponit̄. hoc negari pōt loquēdo de abᵗᵒ in termino. ⁊ re ſpectu actiōis: qꝛ abſolutum in effectu pus eſt reſpectu in ipſo: ⁊ in cauſa: ſed qꝛ itelligibile nō eſt terminº itellectio/ nis: ſed potiº itellectum. pōt alr dici φ vniuerſalr ē verū omnē actionē: ſiue imanētem ſiue trāſeūtem eē circa ali/ quid aut obiectiue aut ſubiectiue preſuppoſituꝫ. quo mō aūt ⁊ q̄re intellectio dr̄ actio ⁊ paſſio cuꝫ veriº ſit opatio. vide vbi ſupra in p̄mo. ⁊ quolibeto. ¶ Ad aliud pꝫ ſupra quo mō itelligit ipſam itellectiōem eſſe paſſionē ⁊ actio/ nem diuerſimode ⁊ cōnotatiue atq꞉ metaphorice. Et cū īfertur φ tūc nō eſſet in diuis. vide. 35. di. p̄. in reportatis egregie ad h̄. Intellectio eni diua nō recipit̄: nec efficitur nec pducit̄: nec elicit̄ pprie loquēdo: ſed ē operatio ema nās. penuria vero nominū ⁊ metaphorice vtimur mō di cēdi circa creaturas in diuis. verius nāq꞉ itelliguntur q̄ exprimūtur: ⁊ veriº ſunt q̄ itelligātur a nobis dei iuiſibi lia archana. Cū iterum īfertur φ tūc eſſet reſpectº. nego formalr: ſed bene ꝯcomitāter. quere in quolibeo. q. iz. fū damenta ſubtiliſſima ad h̄ omnia. ⁊ quot ⁊ quales reſpe ctus. ⁊ ad que includit itellectio. Or additur ex. 3. de aīa. qualr obm eſt mouēs nō motuꝫ. quere ſingulariſſime. 3. di. p̄. q. 8. ſoluēdo p̄mū pncipale. ⁊. 3. di. z. q. 8. ſoluēdo. 3. i/ ſtantiā in ſolōne. ⁊ in quolibeto vbi ſupra ⁊ in. q. li. de aīa. expōnem illius ppōnis: ſed ad ppoſitū cōcedo φ itelligi bile dr̄ paſſum. vel māle metaphorice. pprie vero moti/ uum ⁊ effectiuū. ⁊ hoc loquēdo de p̄mario vel motiuo: vt p̄us. ¶ Ad aliam pbatiōem ibi. qualr itelligit itellectio/ nem eſſe paſſionē. ⁊ qualr deductio eſt ad ppoſitū iaꝫ di/ ctum eſt. ¶ Ad aliud dico φ ſufficit alietas ex nā rei: vel formalis ad verificandum dcm̄ doctoris: q̄lis eſt in diui nis maxime reſpectu oᶦⁱ primary. ¶ Ad aliud d̄ actu re cto. ⁊ reflexo. dico φ alia via eſt ſecurior in creaturis. ſ. φ ſunt diuerſi actus. quere ochā. ⁊ Gracīſcū. ⁊ alios ſeq̄ces huius: ſꝫ qui vellet tenere illā viaꝫ poſſet dicere φ arᵐ p cedit de oᵗᵒ ſcd̄ario ⁊ terminatiuo tm̄. ¶ Ad vltimaꝫ iſtā tiaꝫ ſi illa littera placuerit. dico φ oē itelligibile eſt ad al terū relōne reali vel rōnis ⁊ hoc ſufficit. alia tamen litte/ ra. ſ. alterum abſq꞉ ad. magis placꝫ. plura alia addat inge nioſus lector ad hec.

Sequitur zᵃ ꝯclō. Primū intelligibile ⁊c. que ſatis clara eſt ex dictis. vt inqt doc. in ꝯᵒ. ſūt eni vt cathena quedā iſte propōnes vt plurimū: ⁊ pōt ve/ rificari hec ppō de triplici p̄mitate. ſ. originis adequatio nis ⁊ pfectionis: ⁊ notanter dicit p̄mū ad diaꝫ ſcd̄ary qō itellectōe pōt cāri. vt pꝫ de ipſa itellectōe que pōt eē quo ⁊ φ. Excludit etiā inſtantiā exponēdo propōnem cū dicit ꝯparando itellectionē ⁊ itelligibile ad eundeꝫ inteᵐ quia vt ſupra notaui itells diuus pducit oīa in eē cognito actu itelligētie: ⁊ ita φ eſt p̄mū intelligibile nāliter ſimplr re/ ſpectu iteº creati producit̄ intellectiōe dei q̄ eſt menſura rerū. iz. metaphyce. ⁊ hoc debꝫ itelligi de p̄mo primitate originis: nō perfectiōis nec adequatiōis; vt pꝫ ſpeculanti

poſſet etiā pōderari illud qō notaui ſuper. q. 4. huiº. i por phyriū de itellectōe vl'is h̄. ⁊ plura alia ad que aduertat lector. Ex euidētia etiā huius theorematis pꝫ fl'itas ima/ ginationis Thomiſtarū de p̄mo cognito φ aſſignant ma gis vl'e: φ ex fūdamētis op. coruꝫ. nō habꝫ aliqō eē reale: ſed tm̄ per itellm̄. ergo p̄mū itelligibile ſm eos cauſabit̄ itellectiōe eiuſdē itelliⁿᵉ: qō eſt oppoſitū veritatis huiº cō cluſiōis. ⁊ per ꝯn̄s hereſis metaphyſicalis.

Sequitur 3ᵃ cōcluſio. Ul'e p̄mo itelligimº. in q̄ tā/ git ordinē itelligibiliū iter ſe. que valde notabilis eſt. ⁊ ſingularis ambiguitatis in doctrina huiº. diſputauit eni. i. metaphy. ⁊. 3. di. p̄. de p̄mo cognito cōpa/ rādo magis vl'e ad minus vl'e. diſputauit etiaꝫ. 7. meta. ⁊ ſup li. de aīa. ⁊. i3. ⁊. 9. diſti. z. ⁊. i4. 3. de itelliᵗᵉ ſingularis: ſꝫ qō p̄mū itelligitur an. ſ. ſingulare an vl'e h̄ determinate ⁊ egregie pertractat. ⁊ itelligitur ppō de p̄mitate originis. In cōmēto digreditur ſuo mō. p̄mo pbat cōcluſionem a ſigno cuꝫ pho in phemio phyc. ibi. Qō ex ſigno pꝫ ⁊c. ⁊ p/ cedit tm̄ de vl'i ſpecifico ordie cōfuſe cognitiōis actualis Deīde adducit op. aduerſaʳ. ibi. Sed hāc ppōneꝫ ⁊c. quā ſeqtur ochā diſ. 3. p̄. ⁊ quolibeto. i. q. i3. ⁊ multi ſequaces. ⁊ ponit motiuū eius: ⁊ euaſiōem. ad arᵐ phi ⁊ ſuū. a ſigno fa ctū ibi. Cū de puero ⁊c. ⁊ appellat opinantē loquētem: nō eo zelo quo auerroys inimicº legū audet legiſtas nomia/ re loquētes in pleriſq꞉ locis: cum tamē ipſe garulator exi/ ſtat: ſed veritate ipulſus: quā prehonorare ſcm̄ cenſet̄. in apparētia eni verboꝝ ⁊ ſophiſticis cauillatōibº ⁊ obſtina tiōe ipudica doctria horū noialiuꝫ ꝯſiſtit: q̄s imitātur pl'i mi huiº tpis: ne dū ſcolaſtica cōcertatiōe: ſꝫ qō peiº eſt mo ralis vite oſtētatione. Cōſequēter ibi. Quo mō itaq꞉ itelli gitur vl'e ⁊c. mouet dubiū: ⁊ reſpōdet. que reſpōſio licꝫ vi deat̄ ſua: nō tm̄ ſeqtur eā: ſed ē opinātis: que tm̄ ſatis ſubti/ lis eſt et apparēs. ideo multi ſcotiſte in hoc digreſſu ceſpi tant: qꝛ breuis valde ē hic. doct. ſicut cōiter in his theore matibº volabat certe mira ſolertia: vbiq꞉ in metaphyſcali bus. vnde nō ab re nomen ſubtilitatis ſortitº eſt. ⁊ pncipa tum ſpeculatiōis: quo fit: vt difficulter ⁊ reſpōſiones ⁊ ar gumēta ⁊ ſua ⁊ alioꝝ dcā diſcerni poſſint in pleriſq꞉ locis Declarat ergo in illa reſpōſiōe modū itelligēdi vl'e. ⁊ a q̄ potētia fit. ⁊ qd ē oᵐ itellectus agentis ⁊ poſſibilis. Deide ibi. Quare ergo de ſingularibº ⁊c. obiʳ cōtra opināteꝫ du plr. ⁊ ꝯn̄r reſpōdet ad motiuū eius ibi. Qō arguit loquēs ⁊c. cōformiter his que habꝫ. 3. di. p̄. ⁊. 3. di. z. ⁊. 7. metaphy ce. ⁊ ſuper li. de aīa. vult breuiter φ ſicut in actiōe natura li ſeu reali phyſica aliud ē qō agit. aliud rō agendi. aliō cō ditio agētis. primuꝫ eſt ſimul totum. zᵐ natura ipſa. 3ᵐ ſin gularitas circunſtanᵗᵃ. Exᵉᵃ de generatiōe ignis vel calo/ ris ita in actione intenˡⁱ ſeu itellectuali: que tamē extenſi ue realis eſt. aliud agens aliud ratio agēdi. aliud ꝯdiº agē/ tis. ⁊ pꝫ lr̄a vſq꞉ ibi. Aut eni impoſſibile ⁊c. vbi ponit diſiū ctiuā triū partiū. ſub quarū zᵃ ſunt. 3. vel. 4. membra. zᵃ pars diſiūctiue icipit ibi. Aut nō neceſſe ē ſingularitatem ſpē oſtendi. 3ᵃ pars ibi. Aut tādem. φ ad ppoſitum ſufficit ⁊c. iquirit eni vel impoſſibilitatē vel neceſſitatē: vel ſaltē poſſibilitatē gignitionis ſpēi intelligibilis ipſius ſingula/ ris. vbi aduerte cum dicit in. 3. parte. ⁊ ſi poſſibile. igr̄ ne/ ceſſe φ tenet de neceſſitate. ſm quid tm̄: maxime in crea/ turis: licꝫ phyſice loquēdo abſolute cōcederet̄. vt hꝫ vide ri. z. 8. ⁊. 39. di. p̄. ⁊. 7. q. quolibeti. ⁊ alibi. Deide ibi. huius diſiūctiue ⁊c. excludit duas p̄mas partes diſiūctiue. ⁊ oīa mēbra. z. vbi ſaluabis nō ſuperfluitatē in verbis. vt noſti ⁊ acceptat. 3. partē egregie: vt vbi ſupra a pñº reſponſiōis allegaui ip̄m cōformiter tenet. Cōſequēter iſtat duplr et difficulter. cōtra dicta vltimo in hac reſpōſiōe ibi. Cōtra. eſt ſūme ⁊c. ⁊ ſoluit breuiter ⁊ ſuo modo. In p̄ma reſpon/ ſione nota caute cum dicit. nō per iclinatiōem naturaleꝫ:

q̄ꝛ cōtra eum.i.metaphyſice.q.2.⁊.i.q.ꝓlo.⁊.i4.q. quoli.
⁊ alibi ſepe poſſet ex hoc obyci.diſtingue ergo de inclina
tione naturali mediata ⁊ imediata nuda ⁊ habituata. ex
ſe ſeu ex natura potētie ⁊ īclinatione diſpōnis ſuperaddi
te ſiue ex ꝯditōe ſtatus vel ſub alys verbis vt ſcis. vide.i.
q.ꝓlo.ſoluēdo argumēta pħoꝝ ⁊ ṗncipalia.⁊.3.di.ṗ.⁊.2.⁊
in quolibeto vbi ſupra.⁊ alibi plerūq; ad h̄. In rñſione.2.
īſtantie declinat quodā mō ad ea que dixit ṗus in.2. ꝑte
diſiunctiue ſupra: ⁊ eſt ſingularis doctrina: ⁊ pñt inſtātie
nōnulle ibi adduci ad hoīez: qđ reliquo lectori:⁊ tāgit exē
pluz pħi in de ſenſu ⁊ ſenſato.c.7. Ulterius ibi. Cōtra ſic
in parte ⁊c̄.replicat ꝯtra applicatōez illius exēpli:⁊ rñdet
ſatis obſcure.pro cuius declaratōe tange pl'a eoꝝ que hz
3.di.ṗ.q.2. Nā videt̄ prima facie repugnan in dictis h̄ ⁊
ibi.ſ3 ſi bñ ſpeculaberis oīa ꝯformiter dic̄.aduerte bñ ad
duplex ꝯfuſū ⁊ oppoſitū diſtinctū:⁊ qualr̄ magis vl'e pōt
accipi vt ꝯfuſum vel vt diſtictū:ſeu vt ꝑs ⁊ vt totū.⁊ plu
ra alia vt ſcis.Cōſequenter ibi. Oꝛ aūt ait loquens ⁊c̄.ipu
gnat reſpōſionem ſuperius datā a loquēte.ibi. Cū de pue
ro obycitur.⁊ ſimilr̄ aliā reſpōſionē ſequentē.ibi. Reſpō
deo relinquendo ꝙ ſingulare ⁊c̄.impugnat ibi. Qđ addit
quo mō vniuerſale ⁊c̄.iquirendo ſtāte veritate illi⁹ reſpō
ſionis.ad qđ poneret̄ itellectus agens.vbi aduerte ꝙ illa
lr̄a.Si dicas nullā ſpēm ⁊c̄.pōt poni cōiuncta precedēti:
vel ſeparata.vt euaſio quedā quaz admittit iplicite.⁊ alr̄
arguit cōſequēter cōtra loquentē.ibi. Item ſi vniuerſale
⁊c̄.vſq; ad finē.⁊ aduerte diligēter ad ſingula verba ꝑ to
tum.⁊ quere.7.metaphyce.q.i3.ad finē.⁊.q.i5.⁊.i8.reſolu
te ⁊ egregie cōplementū huius obſcuri ſermonis.⁊ in ſen
tētys vbi ſupra.⁊ alibi ſepe.⁊ hāc.3.concluſionē maxime
itellige verā de cognitione abſtractiua.pro ſtatu vie.⁊ de
vl'i pro ſubſtrato ſeu in potentia.⁊ alia pl'a notabit lector
vt doc.admonet ad finē nō ſine cauſa.

Sequitur ꝓpoſitio.4. Cuilibz vniuerſali ⁊c̄. In q̄
poſtq̄ in 3a oſtendit vniuerſalis itelligē
di ordinē ⁊ modū ꝓſequitur de eius correſpōdentia reali
in re.⁊ eſt notabilis valde.⁊ cōtra noīales. cuius motiua
in textu ⁊ cōmento habētur in qōnibus.7. metaphyſice.
⁊ in.2.di.3.q.i.⁊ ſuper porphy.q.4.⁊ alibi plerūq;. Uult
breuiter ꝙ dātur gradus in entib⁹ ſm magis ⁊ minus cō
mune in re ex natura rei.⁊ ſimilr̄ in vnitatibus ſibi corrñ
dentibus.⁊ diſtinguit de duplici correſpondentia funda
mētali.v3.vel occaſiōali.⁊ ſubiectiua ſeu ſuppoſitiua.⁊ lo
quitur de vl'i mec pro ſubſtrato.cui⁹ conditiones tāgit in
2.vbi ſupra.⁊.3.di.ṗ.q.6.de quo diffuſe in.q. huius ſuper
Porphy.⁊ antepredicamēta notaui. Et ꝓbat cōcluſio
nez iſtā ex duabus precedētibus in co.⁊ lr̄a eſt ſatis cla
ra.ponitur quedā lr̄a in aliq̄bus origialibus ad finē com
mēti que ſic icipit. Rño dici poteſt ⁊c̄.vſq; ad finem:que
videtur extrá vel additio:quā omiſimus: quia non mul
tum cōmunis nec neceſſaria.

¶ Circa dicta in textu h̄ ⁊ in cōmēto poſſet multiplr̄ oby
ci:ſed breui⁹ quo poſſum me abſoluā.videtur eni ꝙ ꝯtra
dicat cōmentū textui:q̄ꝛ textus dicit in quo ꝯueniūt con
tenta ſub ipſo ⁊c̄.⁊ cōmentū declarando correſpōdētiam
illā dicit ſicut ſuppoſitū idem realr̄ ⁊c̄. In nullo eni eodē
ſuppoſito cōueniunt omnia cōtenta ſub vniuerſali. Ite3
cum dicit cōſequēter.tunc enim nunq̄ in quid ṗdicaret̄
⁊c̄.videtur dicere oppoſitū ſuꝑ Porphy.q.i.vel.2.de ge
nere ſoluēdo argumēta ṗncipalia. ¶ Itē ſi deductio ſua
eſſet bona.ſequeret̄ ꝙ due itentiones eſſent fictiōes itel
lectus cū nō habeāt talem correſpōdentiā de qua hic lo
q̄tur. ¶ Item videt̄ valde difficile aſſignare huiuſmodi
gradus entitatis in re.⁊ maxime in accib⁹.⁊ in ſubſtantys
immaterialibus.

¶ Ad ṗmū dico ꝙ eſt correſpōdētia formalis quo ad gra
dum entitatis: ⁊ ſuppoſitalis idenca gradui. vult enim ꝙ
hoī ⁊ aīali.⁊ ſic aſcēdēdo correſpōdet. vbi gr̄a. ſocrates q̄
eſt idem eis etiā formalr̄:⁊ in ſocrate ē graduū correſpō
dentia a q̄bus ſumuntur talia predicata:⁊ in quibus con
ueniunt ſuppoſita. ¶ Ad ſecundum dico ꝙ loquitur hic
ꝓprie de predicari in quid:vt.ſ.determinat inherentia3.
in logicalibus vero improprie: vt ibi notaui ſepe. ¶ Ad
aliud dico ꝙ reſpectiue loquēdo poſſunt due itentiones
dici fictiōes itellectus:non aūt ſimplr̄. ¶ Ad aliud dico
ꝙ cōſideratiōes metaphyſicales trāſcēdunt imaginatio
nem ſenſibiliū.⁊ cōcedo ꝙ ſunt difficiles:nō tamē ipoſſi
biles de his:vbi ſupra notaui ſepe:vt potui ꝓlixe pertra
ctaui.q̄re. ¶ Aduerte etiā ꝙ notāter ibi dicit doc. Cuili
bet vl'i ⁊c̄.⁊ nō abſolute cuilibz cōmuni vel cōceptui.pro
pter ea que.8.di.ṗ.q.2.hz.⁊ ſuper.q.4.in antepredicamē
tis copioſe dixi.⁊ alibi ſepe:ſed non eſt parua difficultas.
vtrū cōceptui entis correſpōdeat quis gradus in re ſicut
alys predicatis cōmunibus.que aūt ⁊ quot ſint cōcluſio
nes req̄ſite ad ratiōem vniuerſalis ſuꝑ Porphy.plerūq;
notaui.quotiēs etia3 accipitur ipm.quere ibidē. Pōt con
firmari hec cōcluſio ex ṗmo poſterioꝝ. q̄ꝛ vl'ia ſunt vbi
q; ⁊ ſemꝑ: qđ deb3 itelligi de vl'ibus poſitis ⁊ ꝑfectione3
aliquā dicētibus.quere ibi.

Sequitur 5a ꝯcluſio. In eo qđ q̄d ⁊c̄.de ſtatu in pre
dicamētis vniuerſalibus ponēdo.⁊ ordi
nate ꝓcedit doc.h̄ ꝯcl'o habet̄ ṗmo poſterioꝝ copioſe ꝓ
bata.⁊.2.metaphyſice.⁊.4.atq;.8.quā ꝓbat duplr̄. In pri
ma ꝓbatione tāgit duplicē cognitionē alicui⁹.⁊ aliorum
in ipo.vide.3.di.ṗ.q.2.⁊ remittit ſe ad.4.ꝓpoſitione3 re
ſolutoriā:lic3 origialia varie ibi habēt lr̄am.ita ꝙ ly. reſo
lutoria additur ꝓpōni vel cognitioni.ſic reſolua cognitio
ne.⁊ ſic poſſet poni p.4.io.ifra numerādo tm̄ ſex ante dif
finitiōes ifra:ſed alia lr̄a plac3 omittendo ly cognitione.
ifra vero notauimus ꝓpōnes reſolutorias.ibi. Cōceptu3
dico ⁊c̄.que tm̄ ſunt diffōnes. Elige ꝙ volueris:quia vtra
q; lr̄a poterit ſaluari.illa.4.eſt talis.omne illud.⁊ ſolū il
lud ⁊c̄.lic3 poſſet aſſignari ifra.ibi. Conceptuu3 reſol'o ⁊c̄.
Eſt etiā varietas origialium ad finē illius ṗme rōnis. ibi
q̄ꝛ nec modo difficilior actus:vel ſic:quia alias nullo mō
difficilior ⁊c̄.ſed ṗor lr̄a plac3:lic3 alia poſſet ſaluari recur
rendo ad cognitiōem diſtinctā ſeu perfecta3.2a probatio
ꝓpoſitiōis eſt ſatis clara ex.4. Inſtantias hic adducere
omitto.querantur ſuper.i.poſteriorū.⁊ vbi ſupra copioſe
vt volueris.

Sequitur 6.concluſio. Aut in vno vl'iſſimo ⁊c̄. que
tamē nō aſſignat̄ cōcluſio in aliq̄b⁹ origi
nalibus:ſed lr̄a depēdens ex.5.ſed ſatis cōgrue numerat̄
iter ꝓpōnes.⁊ eſt de termio ſtatus ṗdicamētoꝝ.⁊ qđ diſ
iūctiua.⁊ per excluſiōez vni⁹ partis ꝯcludit ꝓbabilr̄ alte
rā.⁊ pōt ꝯfirmari ſentētys pħi in plurib⁹ locis. Nulla eni
eſt h̄ ꝓpoſitio que nō pōt reperiri formalr̄ vl' equar vl' ſal
tem reductiue ſeu cōfirmatiue in Ar̄.videtur eni argue
re ad vtrāq; partem. ṗmo ibi. Rōnabilius. ſcđo ibi. Oꝛ ſi
plura.3o iterum ad ṗmā in oppoſitū argumēti.pro ſecūda
ibi. Cōtra ꝙ eſt ⁊c̄.

Sequitur ꝯcluſio.7.vel.6.ſi volueris ṗcedēte3 po
nere.q.⁊ nō ꝯcl'onē.plura ṗma ⁊c̄.in q̄ dē
terminat ꝙ in ṗcedenti querebatur ⁊ indeterminate ad
vtrāq; partē arguebatur.⁊ deb3 exponi vl'iſſimum poſiti
ue.alr̄ eſſet iſtātia de predicamētis que ſunt vl'iſſima pri
ma niſi loquat̄ de vniuerſali trāſcendenti:aut certe in ea
dem coordinatiōe limitato.⁊ in fine cum dicit. igr̄ ſolute
ſunt due ṗme qōnes vel cōcluſiōes: vt habēt aly pōt re
ferri vt dixi ad imediate ṗcedentē diſiunctiuā:lic3 in ali
quibus origialibus habet̄ imediate ſequentes: ſed nō ita
bene ad ꝓpoſitū vt video:poſſet tamē lr̄a ſic cōpetenter

ſtare.ſ.igitur reſolute ſunt due pme cōcluſiones imedia/ te ſequētes.ibi.vz.conceptuuz reſolutio rc.ſed placet lr̄a vt iacet .poſſet etiā referri ad illas.q.de quātitate ꝛ quali tate:que ſequūtur imediate.ꝛ tūc nō eſſet additio: ſic no/ tauimus.dic cōſequēter.Tange hic iſtantias plures logi/ ce ꝛ metaphyſice vt noſti.

Sequitur illa particula.Qꝛ q̄litas ſit prior rc.q̄ poſ ſet poni.8.ꝯ hic.ſꝫ quia non habeť cōiter in originalib⁹:nec videť multū depēdere ex p̄cedentibus aſſignauimus eā vt extra ſeu additionē.Arguit pluribus medijs ad p̄mam partē:ꝛ reducit oīa finalr̄ ad.4. media p̄ncipalia.deinde lr̄a eſt itricata. Nam qdaꝫ li.habēt ſic. Ad.z.8. ꝛ poteſt ſtare ponēdo vt dixi hanc eē cōclōnē.8. alij ſic.ad duas ꝯclōnes:ſꝫ littera pōt itelligi vt habeť ſic. Ad.z.ꝯnem.ſ.ꝙ q̄titas ſit pfectior qualitate. ꝛ ſic eſt p̄n/ cipiū argumēti.vel ecōtra.ꝛ tūc eſſet lr̄a ꝯiuncta p̄cedēti: ſꝫ de verbis nō refert.arguit eni p̄ro ꝛ cōtra. ꝛ breuiter in fine p̄miſſa vna diſtictiōe ſoluit dubiū.ſꝫ ſi volueris vide/ re h̄ alti⁹ ꝛ ſingulariſſime.vide in.4.di.iz.q.z.ꝯ p̄maꝫ op. rōne.z.ꝛ applica hic pl̄a alia vt noſti.

Sequitur alia dubitatio que poſſet etiaꝫ aſſignari: theorema:ſꝫ poniť vt additio.Quid pōt eē ſubꝫ acci^um rc.vbi ponit in p̄n° ꝯditōes ſubti accidētis. ꝛ ipugnat r̄nſionem q̄tuꝫ ad ſcōaꝫ partē eius quo ad.4. mēbra ſatis ſubtilr̄. vbi aduerte ꝯnter de iper fectione p̄ uatiua ꝛ negatiua duplici.ꝛ iſtantias ſequētes de forma qualr̄ pōt eſſe ſubm.ꝛ aduerte ad ea que icidentalr̄ tāgit de natura hūana in xp̄o.quere vt noſti in.3.de vltimo ac/ cidēte.ꝙ nō eſt accidētis alterius capax. cōſidera vt ſcis plura:an detur tale ꝛ quale ſit.vide optime.8.diſ.p̄.q.i. in laterali.ꝛ.7.ꝛ.8.metaphyſice.ad p̄poſitū.ifra etiā in hoc tractatu erit ſermo ad h̄.Adde multa ad p̄poſituꝫ.vt ex/ pedit.quere.iz.di.4.vbi ſupra.ꝛ.i.q.3.articulo p̄mo poni/ tur in aliq̄bus origialibus quedā lr̄a quā nō habes in illo argumento.Iteꝫ quare quiditas rc.ſed nō eſt multū ne/ ceſſaria.quare rc.de predicatiōe accidētis de abſtracto ꝛ multiplici abſtractiōe.ꝛ ſic de alijs.vide ſepe in doctrina hui⁹ in fine ibi.Sic itellige rc.originalia ſunt varia: quia ſeq̄tur in aliq̄bus.i5.de forma.in aliq̄bus.i8. de forma: ſꝫ bene ſic poniť. iſtantiā de forma.ꝯſidera.

Sequitur illa particula.Concep^m dico rc. licꝫ va/ rie ſituať in origialibus p̄cedēs addi: qꝛ in aliq̄bus ifra poſt has diffōnes ꝛ concluſiones quaſ/ dam ſequētes:ſed cōmuniter habeť.vt poſuimus.vbi ad uertenduꝫ ꝙ more euclidis procedit in his theoremati/ bus:quia nunc cōmunes animi cōceptiones nunc diffini/ tiones. nūc petitiones.nūc vero cōcluſiones adducit. In hac ergo particula ponit p̄mo.6.diffōnes.deinde duas pe titiones.ꝛ ſequūtur ꝯcluſiōes.diuidēdo aūt totum tracta tum in p̄ticulas.vel p̄ncipalia theoremata vel ca^a.vt alijs placet.poſſet h̄ aſſignari.8.p̄ncipalis.ꝛ hoc ponendo lr̄am precedentē additionē.vel ſi tn̄ enumerenť cōcluſiōes p̄ theorematib⁹ nō poneť hic quota: aliqua:ſed ifra ibi. Cō ceptuū reſolo rc.ꝛ poterit poni.8.p̄ncipal:vel.io.alio mō. nā maxima ambiguitas hui⁹ p̄ceſſus cōſiſtit in illis quo/ tatōibus ꝛ diſionibus:vt ifra patebit.quare lector aduer tat ad ſingula diligēter.h̄ etiā videť p̄cedere vere meta/ phyſice ꝛ trāſcendenter.in precedētibus vero poti⁹ logice vbi fuit ſermo de vl̄i ꝛ p̄dicamētis rc.licꝫ tamē cōnotan/ do p̄mas itentiōes:in q̄bus verificātur ibi dicta.diffinit ḡ conceptū in cōmuni.ꝛ eſt notabilis diffō.ꝛ in doctrina hu ius valde neceſſaria:qꝛ h⁹ termino vtiť vbiq̄ꝫ. Interpre/ tatur aūt diffōnem quadruplr̄:ſed 3^m membrū maxie ac/ ceptat.ita ꝙ obm ſub cōcipi cōceptus recte dicať.nō ꝙ ſi at aggregatū ex vtroq̄ꝫ:qꝛ ſic ens p̄ accidēs.ꝛ etiā ſic ideꝫ ad ſe terminareť:ſed ꝙ tūc p̄prie obm conceptus dr̄ duꝫ

actu terminat actū.ꝛ nō ſolū potētia vl̄ aptitudine. aliq̄n vero iſte vtitur cōceptu.in.4.acceptiōe.hoc ē p̄ actu con cipiēdi.quere.8.diſt.p̄.ꝛ alibi plerūq̄ꝫ.Oīs ergo res reali/ tas:q̄ditas ſeu formalitas pōt dici concept⁹.vnde res rea litas:q̄ditas ſeu formalitas: et ꝯceptus ſe habent ſc̄m ma gis ꝛ minus cōe.quere ſrā.ꝛ alios formaliſtas. An modi itrinſeci poſſint dici ꝯcept⁹ eſt du^m in doctrina huius:quia varie de hoc loq̄tur.quere.8.diſ.p̄.ꝛ.5.ꝛ.6.q.quol.ſꝫ pars negatiua cōmuniter teneť.ꝛ hoc maxime tenēdo eos: vt modos:non vt q̄d.vide.4.metaphyce.q.i.ꝯcōcipiunť po tius q̄ꝫ ꝯcipiātur.ideo formalitates eſſe cōmuniter negā/ tur.iſtātias plures h̄ tāge vt ſcis alibi ſepe hic notaui co/ pioſe.ideo h̄ breuibus contentor.

¶ Deide diffinit p̄mo per ſe ꝛ pfecte ꝯcipi notāter valde ꝛ ordiate:qꝛ poſtq̄ꝫ notificauit cōceptum iaꝫ notificat va/ rium ꝯcipiēdi modū.ꝛ maxime ſciētificū.ꝛ due p̄me poſ/ ſent cōfirmari ex p̄mo poſterioꝝ:qꝛ vt exponit p̄mā.itel/ ligitur ibi li.p̄mo pro p̄mitate p̄ciſionis ꝛ nō vl̄itatis ſeu p̄ p̄mitate q̄ditatiua non q̄titatiua.vide.7.ꝛ.9.metaphy ſice.ꝛ.z.di.z.q.io.ꝛ alibi ſepe. quere etiā pro duab⁹ p̄mis in p̄mo.di.i.q.z.optime.Aduerte ex ꝯmēto p̄me ꝙ doc.i/ telligit p̄mitatē hic:ſeu adequatiōem nō ſimplr̄.ꝛ vniuer ſalr̄ ꝛ reſpectu potētie abſolute loquēdo. ſed in ordie ad vnū actū itelligendi.ꝛ itellige aduerbia in his diffi^b⁹ obie ctiue ꝛ nō ſubiectiue. ¶ Ulteri⁹ notādum ꝙ loq̄tur in.z. diffōne.ꝛ eius co^io multū ſtricte de p̄ ſe cōcipi niſi ly. eēn tialiter extēdatur ad virtualr̄ vel vnitiue cōtentū. vide vbi ſupra in p̄mo.ꝛ di.3.eiuſdē.q.z.ꝛ di.3.z.parte.z.ꝛ ſpe/ cialiter.q.finali.vbi ſingulariſſime diſtiguit de obo per ſe duplici.Ex^m tamē ponit in manifeſtiori:vt cōuenit. verū eni eſt ꝙ dicit.ꝛ exēplificat:ſed nō aſſerit cū preciſione.iō extēde vt noſti. Ueritas illius.3. diffōnis pꝫ p̄mo phyſi/ coꝝ.t.c.i.ꝛ diſputať cōmuniter ibidē.de quo tractat etiā 3.di.p̄.q.z.ſed an contingat ſic ꝯcipere p̄ ſtatu iſto q̄dita/ tes ſpecificas du^m eſt apud multos:maxie cum dr̄ie vltie rerū ſint nobis ignote.vr̄ nāq̄ꝫ ꝙ ſolum ſimplr̄ ſimplicia ſint ſic ꝯceptibilia:ſed an ſic.vl̄ non.vide vbi ſupra p̄mo phyſicoꝝ.ꝛ maxime apud modernos ſcotiſtas.ꝛ.3.diſt.p̄. q.4.egregie.Cū etiaꝫ dicit in fine diffōnis.cui⁹ nihil latet pōt itelligi vel virtualr̄ vel formalr̄.ꝛ hoc vel equa^r: vel circūlo^ue.ꝛ ſic de alijs.lꝫ maxie quādo actualr̄ ꝛ in conce ptu p̄prio.illa lr̄a.ꝙ.ſ.in ipſo eſſentialr̄ icluditur poſſꝫ ad/ di textui tanq̄ꝫ declaratio ſeu ſpecifica°.aut certe limita: p̄cedentiū.ꝛ tūc ꝯmentū iciperet ibi.h̄ itelligiť rc. Et no/ tāter dicit.Qꝛ eſſentialr̄ icluditur rc.qꝛ ſi ad pfecte conci piendū aliq̄d req̄re^r noti^a omniuꝫ:vel virtualr̄ vel accn̄/ taliter:ſeu etiā iden^cc icluſoꝝ in ipſo vix aliq̄d pfecte con ciperet.maxime noti^a ſimplici. In omni eniꝫ ſigno natu/ re datur notitia pfecta in ſuo gn̄e:ꝛ ita homo pfecte cog/ ſcitur in p̄mo ſigno:licꝫ non vt riſibilis: neq̄ꝫ albus. ꝛ ſic de alijs. In cōmēto declarat optie ꝙ ly pfecte itelligitur obiectiue:vt dixi p̄us.hoc eſt ex parte obiecti ꝯcepti ꝛ nō actus ꝯcipiēdi:qꝛ act⁹ in ſe poteſt eē perfect⁹.dato ꝙ non comprehēſiuus obti:ſed tm̄ apphēſiu⁹.ꝛ hoc vt notanter dicit doc.iquantū eliciť a potētia:lꝫ non iquātum cauſať ab obo.hꝫ eni duas cauſas p̄tiales effectiuas in creaturis vt.3.diſt.p̄.q.7.hꝫ.ꝛ ita pōt habere pfectionē ab vna. da/ to ꝙ non ab alia q̄nq̄ꝫ.ſed qꝛ magis ſpecificať ab obo. ꝛ ſi non p̄ncipali⁹ cauſať:vt ibidē.q.8.habeť.igr̄ abſolute q̄n non totalr̄ ſeu compheēſiue ſe hꝫ reſpectu obi dr̄ imperfe ctus.maxime ponēdo reſpectū eſſentialeꝫ eius ad o^m. de quo vide.i3.q.quolibeti.Cum dicit in fine ꝯmēti. quocū/ q̄ꝫ modo cognoſcať:poteſt referri ad formalr̄ vel v̄tualr̄ cognoſcere.vel ad intuitiue ſeu abſtractiue:vel in verbo ſeu in gn̄e p̄prio.ꝛ ſic de alijs.vbi tange dr̄iam inter eſſe ignoratū ꝛ perfecte notū.de multiplici etiā ignorantia:ꝛ

multiplici modo cognoſcendi pertractabis vt noſti.que re.3.di.p̄.2.q.de ſubo in ꝓlo.2.7.2.14.q.quol᷑.2 alibi ſepe.

¶ Deinde ponit alias duas diuiſiões partiũ ſubiectiuarũ cõceptus:quas etiã habꝫ.2.di.p̄.q.2.2.3.di.p̄.q.2. 2 poſſet addi 3ª de ſũme ſimplici:vt hr̄.8.di.p̄. q2 tamẽ ille ↄcept⁹ tñ in diuinis hr̄:ideo h̄ tacuit forte ip̄m du^m etiaꝫ eſt.an ſit aliqs horũ:ita ꝙ ↄcept⁹ſũme ſimplex ↄtineatur ſub ſimpliciter ſimplici.ꝙ reputo v^m eẽ loquẽdo de ſimplicitate realitatũ.de quo alias erit ſermo de multiplici acceptiõe ſimplicitatis 2 ↄpoſitionis.vbi ſupra notaui in metaphyſicalibus 2 theorema q̄re.lr̄a 2 cõmentũ ſatis patet. vide 3.2.8.di.p̄.2.3.di.2.2.7.2.8.metaphy.2 in logicalib⁹huius. plura declaratiua hoꝝ terminorũ videt̄ h̄ log per totuꝫ de cõceptu ſimplicis itelligentie.de diuiſione aũt 2 ↄpõne. cõſidera.quales cõceptus ſint.2 quo mõ ↄplexuꝫ ſit ſimplex.2 quo actu cõcipitur.2 an vno vl̓ p̄libus.q̄re.6.meta phyce.2.2.2 in logicalib⁹.Põdera coꝝ^m ad finẽ cõmẽti d̄ eẽntiali reſpectu dicti in q̄d.idẽ habꝫ in.q.ſup Porphy^m. ca.de dr̄ia.Tãge etiã h̄ plura de multiplici deteriatione: 2 qualr̄ q̄ditas per modũ determinat̄.2 quo mõ ſe habẽt reſpectu tertȳ:vt habes ſepe in doctrina hui⁹ 2 ſeq̄ciuꝫ h̄ nõ ẽ imorãdũ circa quotidiana documẽta doctoris: ſꝫ dũtaxat circa difficilia:2 ſignanter hic dicta: lector vero addat ad omnia.

¶ Cõſequẽter ponit duas petitiões modo antiquoꝝ vt ſupra notaui.2 ſatis patet.de verificatiõe aũt earũ poſſꝫ fieri altercatio:vt p̄us circa diuiſiões dcm̄ eſt.pone dr̄iaꝫ inter eſſe diſtinctũ 2 diſtincte cõcipi.2 ſimilr̄ de perfecto.2 perfecte.Aduerte etiã ꝙ aliter eſt loquendũ metaphyſice.2 ex natura entiũ 2 oboꝝ 2 potẽtiarũ.2 alr̄ ex cõditiõe ſtatus.plura alia adducat igenioſus lector.

Sequitur illa p̄ticula.Cõceptuũ reſolo 2c̄. que põt poni.9.p̄ncipalis:vt notauim⁹.vel.8. ſeu decima ſm̄ alias ſupputatiões.ſi.n.tñ enumerẽtur ↄ̄nes erit.8.p̄ncipalis vl̓.7.2 hoc ponẽdo additionẽ ſupra recte notatã.Enumeratio iſta varie habet̄.2 generat h̄.vt p̄dixi:maximã ambiguitatẽ.oĩa tamẽ moderari p̄nt iudi⁹ lectoris ſolertis.Nã eadẽ facilitate qua ſic vl̓ ſic partiũtur poſſunt 2 alr̄ partiri:dũ modo veritas ſentẽtialis hẽatur. de nũeris 2 ordine minus refert.p̄miſſis nãq3 diuiſiõibus 2 petitiõibus:adducit cõcluſiones.2 in hac particula p̄nt notari.7.vel.8.per ordinẽ ↄclões vt habes:quot tñ ſunt ↄclões tot particule poſſent aſſignari.placuit nihilominus ex cõformitate cõueniẽtia 2 depẽdẽtia cõcluſionum p̄les ſub vna particula.caplo vl̓ theoremate p̄ncipali collocari:vt ifra magis dicet̄.Prima ergo ↄclo eſt de ſtatu i ꝓceſſu diuiſiuo ſeu reſolutorio ponẽdo.quã cõfirmabis ex p̄mo poſterioꝝ.2 ex.5.p̄ncipali ſupra.2 ex.4°.metaphyſi. Quã ꝓbat in cõmẽto notãter ex dictis 2 alȳs ꝓpõnib⁹ſpecialib⁹ fecũdiſſimis adiũctis:quas roborat ſentẽtȳs Ar. 2 ſpecificat in allegãdo Ar.ad dr̄iam metaphy. Aui. vbi aduerte q̄3 caute 2 ſincere loq̄tur in illis ꝓpõnib⁹ adiũnctis in cõmẽto. dicit eñi p̄ potẽtia finita ad dr̄iam potentiarũ vitaliũ dei.deĩde add̓ ſimul ꝓpter iſtantiã de ſucceſſiõe cognitiõis ifinitoꝝ.vide.3.diſ.p̄.2.2.1.q.4.2. 14. di.3.Addit vlteri⁹ꝓ ſe p̄ ꝓp iſtantiã de cognitõe reꝝ i v̄bo 2 accñtali cognitõe op̄^{ri}o^{ro}.2 v̄tuali effectuũ in cã.2 ſic de alȳs.Tãge tñ iſtantias.vbi ſupra in.3.2 dic ↄ̄ir bñ põderãdo.Quere in.4.in mã de beatitudie. vide Frã. 2 ochã 2 alios.In aliq̄b⁹ orĩgialibus nõ ponit̄ h̄ ↄclo hic:ſꝫ tamẽ magis placet vt poſuim⁹:vt in ſequentib⁹patebit. de actibus itelligendi ꝓpter dicta in cõmẽto.quere ſup li.de anima.2 alibi pluries vt noſti.

¶ Deinde ponit cõcluſionẽ ſeu ꝓpõnẽ ſcdam. Nullũ concep^m vnũ 2c̄.que negat cõuenientiã oĩum cõceptuũ in aliquo vni^{ce} dicto:ſeu in q̄d de eis:quã expedite 2 pulchre ꝓbat in cõmẽto.quã etiã hꝫ.3.di.p̄.q.3.2.4.metaphy. 2 ſup li.de aĩa.quere Aui.5.metaphyce.c.6.vide ſequaces hui⁹ 2 ſpecialr̄ Petrũ.de a.3.diſti.p̄.q.1.Et Frã. in ꝓlo.cõfla.2 alios.Excipit.n.a p̄dicatiõe q̄ditatiua:ſeu in q̄d entis differẽtias vltimas.2 eius paſſiones.vbi ſupra in p̄.ſꝫ an paſſiões iferioꝝ 2 dr̄ie idiuiduales debeãt ſilr̄ excipi du^m ẽ: ſꝫ de dr̄ntȳs idiuidub⁹facilius eſt determinare cũ non ſint entitates q̄ditatiue:ſed ypo^{ce}.q̄re nec icludũt nec icludũtur q̄ditatiue.p̄nt etiã itelligi ſub dr̄ntȳs vltimis:q2 ſunt vltie rea^{tes}.vide.3.di.2.q.6.de ↄueniẽtia 2 dr̄ia eaꝝ cum ſpecificis.Forte tñ doc.ibi tacuit eas:q2 nõ dũ determinauit in ſentẽtȳs de eis.2 ꝑp repugnantiã op̄.tetigit tñ cõiter nota.de paſſiõib⁹ v̄o infer̄ ad ens ſm̄ varias op̄. varie eſſet dicendũ.Nã q̄ paſſiões tales ponũt ꝑ ſe in p̄di^{to} q̄litatis hñt tenere ens icludi q̄ditatiue in eis.q̄ v̄o alr̄ ſentiunt:vtpote ꝙ ſint reſpect⁹ q̄dã trãſcẽdẽtes aptitudiales reductiue tñ in p̄di^{to} ſui ſubi:vt cõiter ponũt ſcotiſte: adhuc etiã ꝓbabilr̄ p̄nt dicere idẽ cũ ꝑ abſolutuꝫ 2 reſpectiuum tãq̄ꝫ ꝑ q̄ditates diuidat̄ ens.loquẽdo maxie de reſpectiuo q̄ditatiuo:ſꝫ ad op^m poſſꝫ obyci multiplr̄.de q̄ alias de modis ẽt itrinſecis du^m ẽ:q2 etiaꝫ doc.vbi ſupra tacuit eos.circa qd̄ notaui pri⁹ſup me^{ca} quẽdã modũ dd̄i doc.i.2 4°.meta.de modis vt q̄d.2 vt modus acceptis. Satis tñ ſecure dici poſſꝫ:ꝙ cũ modi tales:vt hꝫ ip̄e.8.di.p̄.nõ ſint ꝓprie alie formalitates:ſeu ↄcept⁹ a q̄ditatib⁹:quaꝝ ſunt modi:nec ꝑ ↄ̄ns aliq̄d formalr̄ ſeu q̄ditatie icludẽtes. qd̄ eñi nõ ẽ q̄d:vel formalitas q̄uo alicui dicto in q̄d: ſeu formalr̄ ſubycit̄:cũ talia ſint p̄di^{ta}:q̄lia p̄mittũt ſubta:ſꝫ huius ambiguitatis vlterior diſcuſſio hꝫ fieri.vbi.ſ. Quere Frã. 2 alios formaliſtas.2 i oib⁹ ochã.nũc ad o^m.nunc ad ꝓpo^m.oĩa ſane ad mẽtẽ doc.diuidi^{do}. ¶ Pria ꝓba°.ↄ̄nis i in co^{to}poſſꝫ.licꝫ ſubtilis 2 efficax ſit.hr̄e iſtantiã ad hoĩeꝫ: q2 nõ obſtãte ſim^{te} diuina.vbi ſũma ſim^{tas} hr̄:ens q̄ditatiue de deo ꝑ te p̄dicat̄ 2 ꝑ modos:q̄ q̄ſi cõcept⁹q̄litatiui ſunt: ad ip̄m ↄ̄hit̄.q̄re q̄ nõ eodẽ mõ d̄ vltimis dr̄ntȳs diceret̄ 2 ↄ̄heret ad eas.Cõſidera bñ põderãdo p̄la.q̄re.8.di.p̄.q. 2.2.3.2 i Frã.h̄ eñi motiuũ multũ facit ꝑ itẽtiõe Frã.i ꝓlo.ↄfla. ¶ 2ª ꝓbatio bona ẽ:licꝫ hr̄et euaſionẽ recurrẽdo ad realitates 2 modos vt p̄us.vbi aduerte ꝙ lr̄a dꝫ eẽ cõiũcta 2 depẽdẽs ibi.Cõtra ſcd̄am petitionẽ 2c̄.2 nõ nõ ſeu p̄n^m obonis:vt i p̄lib⁹ origialib⁹ repit̄. ¶ 3ª ẽt ꝓbatio patitur iſtãtiã ad hoĩeꝫ.vbi.ſ.in p̄ iuxta regulã ſcoticã. ibidẽ. Cõc.vꝫ.ad duo iferiora.q̄rũ vnũ denoiat alterũ p̄ticulariter ſine nugatiõe denoĩat ſeip̄m.Ex^m de aĩali rõnali. in quoꝝ vtroq3 vt ponit̄ ab aliq̄bus includit̄ q̄ditatiue ens. ſilr̄ cuꝫ dr̄.hõ alb⁹.2 ſic de alȳs.Sꝫ tu ↄſiderabis diuerſitatẽ hincide.2 ꝓceſſuꝫ in ifinitũ.2 reſolu^{cm} in realitates 2 ↄcept⁹.2 ſic facilr̄ iſtãtie oẽs de modis euadent̄.ſin^{me}.n.2 igenio^{me} trib⁹ ꝓbatiõibus oñdit v̄itatẽ ↄ̄nis.licꝫ ochã conat̄ in oib⁹obycere.alteri⁹tñ 2 loci 2 t̄pis ẽ h̄ diuti⁹ ꝓſeq. Attẽde ꝙ in aliq̄b⁹ origialibus poſt cõmẽtũ hui⁹ ↄ̄nis addũtur duo coꝝª.q̄ tñ ifra poſt.4.ↄ̄nẽ habes. Cõceptui generis 2c̄.ſꝫ vbiq̄3 ſatis bñ currunt hic.vꝫ.2 ibi.q̄re legãtur vbi placuerit lectori.

¶ Ulteri⁹ ſeq̄t̄.3.ↄ̄.Cõceptuũ ſtabit 2c̄.Nã cũ in p̄ma oñdit ſtatũ in reſoluẽdo.2 i 2ª. ꝙ nõ ad vnũ ſaltẽ in q̄d.licꝫ bñ ad vnũ.aut in q̄d:aut ſaltẽ idẽ^{ce} ſeu denoĩatiue a p̄ori dcm̄. In hac 3ª tãgit limitatiõeꝫ reſolutiõis ex p̄te termini ad quẽ ip̄ſi⁹oñdẽs ꝙ nõ oꝫ tot eẽ concept⁹p̄mos quot reſo^{ces}:ſed ad aliquot p̄mos fit oĩum reſolõ.ſp̄.n.p̄l̄alitas ſupflua vbi paucitas ſaluat appẽtia: Et in ↄmẽto recurrit ad p̄us dcã.2 lr̄a ẽ varia in diuerſis origialib⁹.2 ibi.ꝑ q̄d ẽt eẽnt diſticti 2c̄. vſq3 ad finẽ eſt ex vl̓ penit⁹ſupflua.q2 p̄us i co^{to}.2^e.hr̄.Aduerte cũ dicit.Ad quot igrãt reſpiciẽtes 2c̄.ꝙ ibi poſſꝫ fieri lõga iueſtigatio ſꝫ in ſeq̄ntib⁹magis explicabit iſta.Poſſꝫ breuiter diſtigui de reſolõne ad p̄mos ↄcept⁹ vel in gñe.vꝫ. vl̓ ex gen⁹

ꝑ mō poſſent poni tot ꝑmi cōceptus in qd ⁊ in q̄le q̊t ſunt gn̄aliſſima ⁊ ꝑma ꝯctiua eoꝝ. 2°° pn̄t poni duo vel tres ꝑmi tm̄. vn⁹ in qd vt ētis. ali⁹ in q̄le: vt ꝑmi modi entis. vł alij duo duoꝝ modoꝝ: ſʒ ex pte modoꝝ poſſet fieri altercatio. ⁊ ſılr ex pte paſſionū: qs. vʒ. ꝑmus. qs ſcōs. ⁊ q̄ entis ꝑma diſio de quo alias ſaltē ꝟitas ꝯnis hr̄: qꝛ ꝑme diſiones entis ſunt termiate: ⁊ ꝯctiua ꝑma ei⁹ ſunt ī determiato nūero. igr̄ aliquot ꝑmi ꝯcept⁹: q̊rū ſupputationē dimiſit ad iudiᵐ boni viri: ne michꝛolog⁹ videat̄. Quere. 8. diſ. ꝑ. h⁹. ⁊ in ꝓlo. ꝯfla. in Frā. ⁊ ī trac. de trāſcēdētib⁹. ⁊ apud formaliſtas. poſſʒ. n. ꝓbabilr̄ dici ꝙ ad hos duos ens reale ſit vltīata reſolo̊ oīum ex̄ aīam. ⁊ ad hos alios ens rōnis oīum. que actu collatiuo derelinqtur. Alibi ſpero d̊o diſpoᶜᵉ altius īueſtigare hāc ambiguitatem.

Deīde ponit. 4. ꝯ̊nem de diuerſitate ꝑ̊ determiabilis ⁊ determinātis: determinās ⁊ determiabile ⁊c̄. vbi notanter dic̄ in ꝑma pte ꝯ̊nis. ꝯcepᵐ ꝑ ſe vnū. ꝓpter cōuenietiā eoꝝ in cōceptu ꝑ accn̄s tali. nō tn̄ ꝑſeicū. ⁊ h̄ etiā extēdēdo ꝑ accn̄s. vt ſcis. In 2ᵃ etiā pte notāter ait ꝑ ſe alterius ⁊c̄. pp idētificā īcluſionē et illimitatł. ⁊ maxie in tranſcēdētib⁹. Uult breuiter ꝙ determinās ⁊ determiabile ſūt ꝑ̊ diuerſa: qꝛ nec vnū alteꝝ. nec ambo 3ᵐ ꝑ ſe ſaltē īcludūt Ubi aduerte ꝙ h̄ poſſʒ fieri īſtātia ad hoīem: qꝛ vt hʒ. 3. di. ꝑ̊. q. 3. ens ꝑ̄dicat̄ in qd de aliq̄ dr̄ia. iō nō pōt eē genus: vt exponit ſinᵐᵉ ꝑh̄m. 3. metaph̄y. t. c. 10. ſi igr̄ ītelligat̄ cōcluſio vlis negatiua: vt egregie hʒ in ꝯm̄to vr̄ fła vt repugnātia in dictis. iō vt īſtātia excludat̄ ponat̄ particularis negatiua. ita ꝙ nō de q̊cūq; determināte: ſʒ de vltīo: vel ſaltē nec re nec realitate alio a determiabili ītelligat̄. nota etiā ꝙ ſpecificauit. 3. ꝓbationē 2ᵉ. ſi ītelligeret̄ vlis negatiua: eo qꝛ alie due nō ita eēnt ad rē: ſed qualr̄ 3ᵃ. ēt non cōcluderet: tetigi ſupꝛa. famoſe enī currit. ⁊ h̄ hic ſufficiebat. Recti⁹ vō ponit̄ particularis negatiua. ⁊ logice. ⁊ realiter loquēdo cū dic̄ in coᵗᵒ. ⁊. 3. probatiōe. pōt omitti ly ⁊. vt in plībus habet̄: vel ſubītelligi ly h̄. Multa h̄ curioſa adducat lectoꝛ curioſus bene pōderando.

Cōſequēter ponit duo coꝛreᵃ: q̄ tn̄ vt ꝑ̊us notaui in aliqbus oꝛigīalib⁹. imo cōiter ſequūtur ꝯmētū. 2. ꝯ̊nis. hic tn̄ ſatis recte locantur. q̊ruʒ ꝑᵐ eſt. Cōceptui gn̄is ⁊ dr̄ie ⁊c̄. ꝙ ītellige vt limitaui ꝯ̊nē q̊ ad vtrāq; ei⁹ partē vr̄ loq plerūq; h̄ de cōi limitato ſeu ſūpto ab aliq̄ re vel reaᶜᵉ vna: ſʒ gn̄alr̄ loquēdo ꝓpō eſt ꝟa: vt pticularis negatiua: lʒ nō vt vlis. Q̄ð addit̄ ibidē ſılr ꝙ mā̄ ⁊ forma. ſiue ſit ps textus: ſiue vt ꝯmētū hʒ ābiguitatē: qꝛ. 3. di. ꝑ̊. ⁊. 8. di. eiuſdē vr̄ tenere ꝙ ens vniuoce. ⁊ in qd ꝑ̄dicat̄ de mā̄ ⁊ forᵃ. pōt dici expedite ꝙ illa ſılıtudo dʒ attēdi q̊ ad. 2. ptem coꝛrelarij nō quo ad ꝑmā̄ vł ſi ꝯtendas ꝙ vlr̄ ītelligit̄. dic ꝙ loqt̄ ð p° diuerſis re vel realitate. nō aūt conceptu reali. vel alr̄. ⁊ redit in idē: ꝙ loqtur de diuerſis ſe totis ſubiectiue: nō āt obiectiue. Et ſic hʒ ꝯcoꝛdari id qð hʒ ī. 2°. di. 12. q. 1. vbi idē qð h̄ ð ꝑ̊ diuerſitate māe a forᵃ tenet cū his q̄ dic̄ in ꝑ̊ vbi. s̄. ſeſſoꝛ doctrine ſcotice niſi ſtabilr̄ ⁊ caute eqtauerit de facili ceſpitabit. tota g̊ ⁊ totalr̄ videat̄ ei⁹ doctrīa alr̄ īterpꝛeti. ⁊ ꝑ̄cipitiū īmiet ⁊ ruina. Aliō coꝝᵐ. ſ. dr̄ia ſupioꝛ ⁊c̄. pʒ ex ītētione ſup. 7. meta. q. 17. ⁊. 11. di. 4. q. 3. ⁊ alibi ſepe: ſʒ īſtātias ibi tetigi. ⁊ alibi. ⁊ qꝛ ad alia feſtino h̄ plura omitto. diligēs lectoꝛ oīa ſupplebis.

Deīde ītroducit quādā cauillationē ſeu euaſionē. ibi. Cū ſit h̄ vſq; ⁊c̄. ⁊ ſeqtur īmediate cōmentū 4ᵉ in aliqb⁹. poᵈᵒ coꝛreᵃ. vbi ꝑ̊us ſupꝛa: ſʒ ſatis hr̄ hic bn̄ ad ꝓpo⁹. ⁊ merito appellat rn̄dentē ꝓteruū. qꝛ appʒ ex rn̄ſiōe manifeſte. poti⁹. n. videret̄ ꝑ̊ diuerſitas determinabił ⁊ determinātis ī abſtracto q̄ʒ in ꝯcreto cū in ꝯcreto. vnuʒ ꝑ̄dicatur de alio. ⁊ ambo de 3°: in abſtracto vō minime. ꝟ. grā. h̄ concedit̄. rōnale eſt aīal. ⁊ eꝯ. ⁊ h̄. ſocrates ē rōnale ⁊ aīal ⁊c̄. h̄ aūt negat̄ cōiter. rōnalitas eſt aīalitas. lʒ garuli noīales non verētur eam ꝯcedere. Rn̄o tn̄ illa videt̄ habere aliqualē apparentiā ex dictis hui⁹. q. 1. ꝑ. metaph̄y. ⁊. q. 1. 4. eiuſdē. ⁊. q. penultia. 6. de quocūq; ſūpto: vt qd ⁊c̄. Sʒ de hoc ibi aliquātulū ptractaui. nec ad h̄ recte vadit rn̄o: ſʒ ad ſimplicē idētitatē qditatiuā determinātis ⁊ determiabilis abſtractiue ſumptoꝝ: qð tn̄ oīno falſuʒ ē. q̄re ī loᵇ⁹. ⁊ ſup. 7. metaph̄y. ⁊. 3. ⁊. 8. di. ꝑ̊. ⁊. 3. di. 2. ⁊ alibi plerūq;. maxime de gn̄e ⁊ dr̄ia. de qditate aūt ⁊ mō vr̄ fere idē. vide notāter. 6. q. quoł. Q̄ð ibi tāgit in īpugnatōe rn̄ſiōis ð idētitate ꝯcreti ⁊ abſtracti: q̄re ī. q. an̄ꝑ̄dicamētoꝝ. q. 8. egregie. ⁊ īſtātias pōderabis. vt noſti. vide ſup li. elēcoꝝ. q. 16. ⁊. 9. metaph̄y. q. 3. vbi h̄ aliqualr̄ ptractaui. ⁊ ſup poꝛphy. q. vltīa. ⁊ in. 4. di. 11. q. 1. arti. 3. ſingulariſſime. h̄ enī loqtur de cōcreto ꝓ formali tm̄ accepto. vbi etiā pōdera ad finē argumētatōis qualr̄: vt notaui reducit ar⁹ ad oppoſituʒ. plura alia h̄ adducat lectoꝛ.

Ulteri⁹ ſeqtur. Creato ⁊ īcreato ⁊c̄. vbi aſſignauim⁹. 5. ꝯ̊nem: licʒ in aliquibus oꝛiginalibus ſit lr̄a depēdēs ex ꝑ̄cedentibus iā declaratis. pōt tn̄ recte poni ꝯ̊. vel ꝑnᵐ pticule: ſeu theoꝛematis ꝑ̄ncipalis. vbi aduerte ꝙ h̄ poſſʒ diſtingui ſicut illud ꝑᵐ coꝝᵐ ſupꝛa. determinās ⁊ determinabile ⁊c̄. vʒ. in vlēʒ vel ī particularē. ptiʳⁱˢ. n. affirᵘᵃ: ⁊ ptiʳⁱˢ neᵘˢ pn̄t eē ſılr̄ vere maxie in termis nō eēntialib⁹ vt noſti: lʒ igr̄ alicui creato: ⁊ alicui īcreato ſit ꝯcept⁹ cōis vniuoc⁹ vniuoce dict⁹. non tn̄ oī vt ꝑ̊us dcm̄ eſt. Et h̄ ītelligo creatum extēſiue ꝓ quocūq; alio a deo. ⁊ ſic foꝛte entia rōnis poſſent dici creata de qbus manifeſte pʒ ꝟitas ꝯ̊nis ꝯparatis ad entia realia ſiue creata ſiue īcreata: licʒ qdā imaginant̄ vniuoᶜᵐ entis vtriq;. h̄ tn̄ nō eſt ad mēteʒ hui⁹. vt pʒ in logiᵇ⁹: ⁊ meᶜᵃ. ⁊. 29. di. ꝑ̊. ⁊ ſi īſtantie poſſent alibi iueniri. vide. 3. ⁊. 13. q. quoˡⁱ. ⁊. 24. di. ꝑ̊. in repoꝛtatis: ⁊ ſuper. 5. meta. ⁊ alibi. pōdera ēt cū dic̄ ꝑ ſe cōis ⁊c̄. pp idētificā ꝑ̄dicationē. ⁊ analogie vnitatē ſeu cōitatē. q̄re vbi. s̄. nōui ſepe. ītelligo ꝓpōnē ſic ad mētē doc. Nō oīuʒ creato ⁊ īcreato aliqs idē ꝯcept⁹ ⁊c̄. niſi loq̄tur famoſe h̄. qð ꝓbabiʳ poſſet dici.

Deīde ſeqt̄ illa ꝓpō. Cōcepᵐ dico q̄ ē explicatīa diffōnis cōcept⁹ ſupi⁹ aſſignate. ⁊ nō hr̄ in oīb⁹ oꝛigialib⁹. ⁊ poſſʒ ibi aſſignari vna pticula ꝑ̄ncipalis ſeu theoꝛema. poſſʒ ēt appellari cōis animi ꝯcep°. vel ad maioꝛē expꝛeſſiōem ponit̄ qūocūq; ꝓpō ē notabił. vt pʒ. vbi pōdera multiplicē acceptionē ꝯcept⁹. vt. s̄. notaui: vr̄ h̄ accipi vt obm̄: nō q̊mōcūq;: ſed vt hʒ eē in ītelligentia nō tm̄ in memoꝛia. iō dicit nō vt forᵃ ⁊c̄. vbi plā tāgat lectoꝛ de ꝯceptu ētis ⁊ coꝛrn̄dētia ei⁹. ⁊ ſic de alijs. vide ea q̄ notaui ſup. q. 4. h⁹ ī an̄ꝑ̄dicamētis. In ꝯmēto decłat ſe breuiter ⁊ ſubtiliter q̄ʒtū ad illā pticulā eē. vʒ. in ītellu actu. vbi ponit diſiunctiuā. 3. ptiū. ⁊ vltia ps ꝓbabilr̄ dari pōt. vide optime q. 13. quoł. de his relonib⁹. ⁊. 5. metaph̄y. ⁊ alibi ſepe. vt noſti. Cōſidera ēt an tales relones ſint reales vel rōnis. vbi ſupꝛa. ⁊ alibi ſepe. ⁊ adde ibi plā ad ꝓpoᵐ bn̄ maſticādo. ⁊ maxime relones q̄ ſunt dure digeſtionis.

Cōſequēter addit aliā in q̄ tāgit multiplicē acceptiōeʒ ꝯcept⁹ obiectalis. Oīs cōcept⁹ ⁊c̄. ſᵐ enī triplicē actū intellect⁹ pōt aſſignari triplex ꝯcept⁹: ⁊ ꝑmus ſubdidit̄ in ꝑ ſe. ⁊ per accn̄s. ꝑ ſe etiā in oīno ſimplicē. ⁊ in ſimpliceʒ. vide. 9. metaph̄y. ad finē. q̄re. 3. di. ꝑ̊. q. 4. ⁊ in ꝑ̄cedētib⁹. ⁊ ſupꝛa hic. cōcept⁹ ēt cōplex⁹ pōt multiplr̄ ſubdidi. ⁊ ſılr̄ diſcurſiu⁹. q̄re in logicalib⁹. vide Fran. in ꝓlo. ꝑ̊. ꝯfla. ⁊ alios vt noſti. 5. ergo cōcept⁹ tāgit: ſʒ de duob⁹ ꝑmis ad ꝓpoſitū ītendit. quo ad alios ſe ad ſequētia remittit. quere in metaphyſica. ⁊ aliqualr̄ īfra hic. ⁊ alibi plīes. Aduerte ꝙ tota lr̄a poſſʒ poni textus: ſʒ ſatis bn̄ aſſignat̄ cōmentum: vt habes: licʒ poſſʒ īchoari. ibi. dicatur reſolubilis ⁊c̄. quere 6. metaph̄y. plura ad ꝓpoſitū explicādum. pōdera etiam notāter dr̄iam iter ꝯceptū aggregatū: vel per accn̄s. ⁊ cōceptū complexū ex lr̄a. ⁊ adde vt ſcis.

¶ Ultimo ponit.8.vt aſſignauimus.Omnis cõceptus ꝛc. Jn qua cõparat cõceptus īter ſe ſm̄ diuerſitatē ɔ̄riam ꝛ ordinē valde ſignāter.ꝛ tota lr̄a poſſꝫ poni textus vl̄ ſaltē vſqꝫ ibi.dicatur alter ꝛc.cuius fundamēta pn̄t haberi .5°. metaphy.in Ar̄.ꝛ in iſto.ꝛ alibi ſepe.lr̄a ſatis clara ē vſqꝫ ibi.p̄mo diuerſus ꝛ īcluſus ꝛc.ſi teneat̄ ly ꝛ.copulatiue. ħ iō dico:qꝛ cõceptus p̄mo diuerſus videtur oīno irreſolubilis.bene.n.verū eſt ꝙ ɔceptus īcluſus pōt eſſe ſimplex ꝛ reſolubilis:ſꝫ de p̄mo diuerſo eſt dubiū: ſi ly ꝛ. teneret diſiūctiue nulla ambiguitas eēt:ſed loqͥtur forte de p̄mo diuerſis ſubiectiue ſeu predica͛.non autē obiectiue: ſeu trāſcendenter.quere.5.metaphyce.ꝛ alibi plerūqꝫ.

Sequitur illa particula. Primo cõcipi ꝛc. quā.10. p̄ncipalēꝫ notauim⁹.vel ſi tm̄ ɔ̄nes enumerabis.pone.8.p̄ncipalē:ſeu alio modo ſupputando: vt ſupra notaui erit ſupra vel īfra.in qua ponuntur.7.diffinitiones.duo coꝛ͛ᵃ.ꝛ.3.petitiões.ꝛ licꝫ aliqua hoꝝ p̄us poſita ſunt.cõmuniter tamē in oꝛigialibus ſic reiteratur. ꝛ ħ vel ad maioꝛē expreſſionē vel ſcriptoꝝ vicio:vel quomõlibꝫ al̄r.foꝛte eni nūc vt diffões:nūc vt cõcluſiões ſeu cõmunes animi cõceptiões:aut petitiões ponūtur.ꝙ lectoꝛ attēdat.aliqua v̄o oꝛigialia ħ non habēt:ſed nihil omittere volui.etiā ſepties repetita placebūt.Tres p̄me diffinitiones clare ſunt ꝛ p̄us declarate.de p̄mo.vꝫ.per ſe ꝛ pfecte cõcipi.3ᵃ ħ reſoluti⁹:ꝙ̄ ſupra ponit̄. duo etiam coꝛ͛ᵃ ſatis ex dictis clara ſunt.licꝫ cõtra p̄mū eoꝝ plura poſſent adduci.quere.3.di.p̄.ꝛ alibi.ꝛ.9.metaphyce.Ar̄. ad finē Tres petitiões patēt manifeſte.quarꝫ.3.maxime pꝫ ex p̄mo phycoꝝ.ꝛ.3.diſt.p̄.q.2.ꝛ ſupra ħ:ꝛ p̄mo metaphy.2ᵃ etiā pꝫ p̄mo poſterioꝝ.ꝛ.2.metaphyce.ꝛ ca. de ſpē in poꝛphy⁹ ꝛ alibi plerūqꝫ.4ᵃ ꝛ 5ᵃ diffões patent. vbi ſupra in p̄mo.ꝛ alibi ſepe.

¶ Deinde per modū coꝛrelary ſeqͥtur. Nō ergo omne ꝙ nō p̄mo ꝛc.ꝛ ponitur vt cõmentū.licꝫ poſſet poni vt text⁹ vſqꝫ ibi:qꝛ genus.ꝛ poſſꝫ impugnari ſicut optime doc.ipugnat.ꝛ al̄r etiā. Nam nihil p̄mo cõceptibile videt̄ perfecte cõcipi:niſi p̄mo cõcipiatur.nō ergo ita perfecte: vt vr̄ cõcipitur genus vt pars diffõnis ſicut ſeoꝛſum:ſed impfecte ꝛ diſtincte cõcipiendo dātur gradus:vtpote per ſe primo.p ſe nō p̄mo ꝛc.ꝛ ſic loqͥtur doc. gen⁹ etiā vt diffiniēs non eſt natū concipi niſi vt pars:vl̄ diſtincte:licꝫ alio mō vt.ſ.ſpēs vel totū:vel vt genus poſſet concipi al̄r.ɔſidera.

¶ Deinde obycit ꝛ nō ſoluit.que tamē obō nō habet̄ in aliquibus oꝛigialibus.ſed poſito ꝙ ſit de lr̄a.ꝛ ſuſtinēdo dicta facil̄r reſpõdetur ꝙ genus in diffiniēdo ē pars in predicādo totū ſm̄ Boeᵐ.ꝛ hoc ꝓprie vel appropriate: vt hꝫ ſuper Poꝛphy°.q.3.de gn̄e iſte.ꝛ ideo idem poteſt nūc cõfuſum nū diſtinctū eſſe:ſed adde ꝙ aliud eſt cõfuſum eē ꝛ cõfuſe concipi.ꝛ ſimil̄r de diſtincto ꝛ diſ͛ᶜ.quere vbi ſupra in p̄mo.ꝛ alibi plerūqꝫ.ꝛ adducātur ħ plura fūdamēta hui⁹ ꝛ ſeqͥū.ꝛ tāge multa d̄ nā generis ꝛ cognitiõe ei⁹.

¶ Ultimo diffinit vl̄e ꝛ ſingulare.ꝛ notanter dicit vl̄e vel cõmune:qꝛ cõmune eſt in plus.ꝙ̄ ſingulare. Naꝫ qditas in potētia etiā remota ad vl̄itatē eſt cõicabilis plurib⁹.vt 3.diſti.2.habꝫ.ꝛ ſupra.7.metaphy.tactū ē.q.13.ꝛ alibi plerūqꝫ.quere. Notāter etiā dicit.cui nō repugnat.ꝛ nō dicit qd̄ de facto dr̄ de multis:qꝛ ſiue in vno tm̄ idiuiduo ſit.ſiue in plurib⁹ habꝫ nō repugnantiā:nō tamē ſemp actum: vt ibidē determinat.vide ſuper p̄mo phyermenias. ꝛ ſuper Poꝛphy°.ꝛ alibi. Refert etiā foꝛte dicere hr̄e non repugnantiā.ꝛ habere aptitudinē.cõſidera bene. ꝛ videbis ꝙ nihil diminute nihil ſuperflue dixit. diffõnem etiā ſingularis per oppoſitū declarabis.vt vbi ſupra ī.2.ꝛ in metaphyſica hꝫ.īſtantias hic plures ꝛ reſolões dictoꝝ adducat lectoꝛ.qꝛ hic omnia īſerere nō ſinunt temporis anguſtia ꝛ ad maioꝛa accelleratio.famoſa eni ſunt ħ omnia in doctrina hui⁹.quare querātur.

Sequuntur alia duo theoꝛemata que poſſent dici cões animi cõceptões: vt de p̄mo eoꝝ aſſerit doc.hic ꝛ īfra.2ᵐ vero vocat cõcluſionē in ſequētibus.ꝛ vidētur phyſice cõſideratiōis maxime: lꝫ ad metaphyſicalia extēdi poſſunt. Ar̄. eni ꝓpter difficultatem ſpeculationis ꝛ abſtractiōis metaphycalis. cõmuniter etiā in metaphyſicis locut⁹ eſt phyſice:aliud voce proponens.aliud q̄ſi miſtice ſubintelligēs:ſicut theologi ſuo mō etiā diuinitus īſpirati in ſcripturis ſacris loquūtur.prima ꝓpoſitio eſt talis.Omne p ſe vnū ꝛc.vbi notāter addit.ꝛ nō ſimplex:qꝛ per ſe vnitas ne dū cõpoſitis imo ſimplicib⁹ ꝛ p̄ncipalius cõuenit.addit etiā p̄mo.i. adequate: qꝛ nec p̄ci͛ ex actu:nec p̄ci͛ ex potētia:nec p̄ci͛ ex aliq̄ actus:vel ex aliq̄ potētialis.vt in cõmēto exponit optie.ꝛ ſup.7.ꝛ.8.metaphy.copioſe diſputauit.ꝛ nō refert Auer. ꝛ ſequaciū imaginatio remouentiū. vꝫ. mām a qd̄ qd eſt rei m̄alis. Jn cõmento vero hāc ꝓpoſitiōem fundat in dictis Ar̄.quē p̄ncipem pypa͛.imo omniū fere natural̄r loquentiū:nō platonē:vt voluit Tuli⁹:ſed ſcotum ſemp excipio merito appellat:vt n̄alis imagiatio attingere valuit 8°metaphy.t.c.15.vbi videt̄ phs velle hāc eſſe per ſe notā ꝛ per ɔn̄s p̄diᵐ eius īcludi in ſubo.quere ibi expõnē.ꝛ.q. huius copioſe ad ꝓpoſitū.ꝛ adde plura vt noſti:qꝛ paucis multa tangit.

¶ Deīde ſeqͥtur ſc̄da ꝓpō.quā.12.p̄ncipalē notauim⁹:ꝛ precedentē.11.ſꝫ vt p̄us notaui alio mō ſupputādo poſſet al̄r quotari.he etiā due poſſent cõgrue ſub eadē particula locari:ſꝫ has quotatiões omitto ad iudiciū boni viri:que ē talis. vniuſcuiuſqꝫ cõpoſiti ꝛc. vbi tria tāgit de actu.ſ. ei⁹ ſimplicitatē:vt hꝫ ſex p̄n͛ auctoꝛ in p̄n°.vide.7.ꝛ.8.meta. ꝛ.q.9.quol.ꝛ alibi ſepe.eius vnitatem ꝛ ei⁹ ꝓprietatē que optie cõmēdat:roboꝛat ꝛ exponit in coᵗᵒ.vnius.n.rei vnū eſt eē:de quo tñ vide in.3.di.8.q.i.eſſe aūt p̄ncipal̄r eſt ab actu vl̄ a foꝛma:q̄re actus vnic⁹.ꝓprius etiā ē.alias nō diſtingueret a quocūqꝫ nō ipſo.q̄re.7.metaphy.t.c.49.Nō obſtāt ħ dc̄ā his que hꝫ.11.di.4.ꝛ.7.meta.ꝛ.2.ꝛ.4.diſ.3.ꝛ alibi plerūqꝫ de pl̄alitate foꝛmarū:qꝛ foꝛme p̄oꝛes ſūt potētiales:vel ſaltē p̄tes:vl̄ aliqd potētialis foꝛme vltimate ꝛ ſpecifice:vt egregie breuib⁹ in coᵗᵒ declarat. Exclude etiā hinc cauillatiões noīaliū de ɔpõne ex coꝛpoꝛe ꝛ aīa ītellectiua. Nā quecūqꝫ ps hoīs nō eſt hō.qcqd dicāt illi garuli ꝓpriā vocē ignoꝛātes:ſed adequatū potētiale cum actu ſpecifico hoīem cõſtituit.cui⁹ ſunt coꝛpus oꝛganū cõpletū ex p̄nᵇ⁹ ſaltē oꝛganis.ꝛ aīa ītellectiua.ꝙ ex p̄cedenti ꝓpõne.ꝛ dictis hui⁹ alibi confirmabis.

Sequitur illa p̄ticula.Cõceptuū reſol̄o ꝛc. quā.13. p̄ncipalē notauim⁹.ꝛ ī q.11.ꝓpões aſſignauim⁹:ſed vt p̄us dixi al̄r ſuppu͛ poterit alio mō lr̄am oꝛdinādo.ꝛ vr̄ ſupflua aut hic aut ſupra ħ ꝓpō:q̄re poſſet omitti ħ vel ibi:ſꝫ ſi eā legere volueris excuſabis vt notaui ſupra.quā ꝓbat vt p̄us:licꝫ nō ita ad plenū.ꝛ cū dicit in coᵗᵒ ex diffõne in aliqͥbus oꝛigialib⁹.imo cõiter nō addit̄ quotatio aliq̄.in aliqͥbus v̄o ponit̄ vt habes.4. ꝛ.5. ꝛ aliq̄ addūt d.ꝛ e.ſꝫ ſine quotatõe. lr̄a ē bona:ſi aūt adderet̄ q̄tatio bn̄ eēt.3.habēdo reſpectū ad p̄cedētes imediate.vl̄ 4.ꝛ.3.ad meᵗᵉ ꝛ imediate.hꝫ.n.referri ad illā diffõnē pfecte ɔcipi.ꝛ diſtīcte ſeu p ſe cõcipi.tāge īſtātias circa dicta in ɔmēto:vt p̄us notaui.vbi aduerte ɔn̄r in lr̄a ꝙ in aliqͥbus vt habes.ponit̄ obō ī coᵗᵒ ſic.Cõtra.īcõueniēs ē ꝛc. ꝛ pōt referri ad cognitionē īfinitoꝝ.ꝛ nō ſequens ſatis vadit ad ꝓpoᵐ.ſ.lꝫ nō diſtīcte:ɔfuſe ſaltē pn̄t īfinita appꝫhendi vno actu.ſed cõiter in oꝛiginalib⁹ habet̄ loco ɔ.ɔclu⁹.ꝛ dꝫ referri ad illud in p̄n° cõmenti.alias nihil pfecte ꝛc. ꝛ placet magis ſic lr̄a.ꝛ tūc illa reſpõſio ad finem poſſet poni additio vel extra:aut ſi ponat̄ de littera eſt euaſio ſeu

cauillatio quedam. ⁊ faciliter īfringi poteſt: q̄ non ſit ſermo hic de cognitiōe cōfuſa: ſed perfecta ⁊ diſtincta. vt pȝ in lr̄a vtroq̄ȝ modo cuȝ pōt lr̄a percipi eligat lector q̄ voluerit ꝯn̄ter plura addendo.

¶ Conſequēter ponit. 2. Omnis cōceptus ⁊c̄. ⁊ tota lr̄a cū coto patȝ ꝑus. Aduerte in cōmento cum dicit ex cōceptione. q̄ videt̄ recurrere ad illā ſupra. Omne per ſe vnū ⁊c̄. vnde habes pōderare valde ordinem ⁊ numerū varie in hoc proceſſu: vt infra magis opus erit propter intricationes allegationum.

¶ Deinde ſeq̄tur 3a. determinabile ⁊ determinās ⁊c̄. que etiā cum cōmēto ꝑus habetur. ⁊ īſtantias hincinde conſidera. ⁊ exclude vt ſupra notaui.

¶ Cōſequenter ponit. 4. cuiuſlibȝ reſolubilis ⁊c̄. que ſatis notāda eſt cū ſua declaratiōe in coto. tangit eniȝ. 3. vel. 4. determinātis cōditiones. vȝ. q̄ cuiuſlibȝ reſolubilis dat̄ determinās vltimū vnicum ſimplex ⁊ ꝓprium. ⁊ omnes ille particule poſſunt notari: vt textus ⁊ remiſſiōes: vt cōmentū. vbi nota corre^a que īfert cōſequenter pulchre ad propoſitū. ⁊ ſuperius omnia fere habita ſunt. ꝓbat autē cōcluſionē ex precedētibus notāter. vbi habes ordinē cōcluſionū fore ꝯueniēter aſſignatū. limita: vt ſcis caute qd̄ dicit de cōceptu cōi omnibus. de qua cōitate dȝ ītelligi.

¶ Deinde ſeq̄tur. 5. Nō ſtatim reſoluit̄ ⁊c̄. vbi poſſet poni ꝑncipiū particule vel ca. ſed ſatis bene quotat̄. ⁊ eſt d̄ ordine ⁊ gradibus in q̄ditatiuis cōcepbꝰ aſſignādis: vt plo ⁊ porphyꝰ. poſt ip̄m. quā probat dupl'r in cōmēto. quarum ſcd̄a eſt valde notabilis. ⁊ maxime ꝓcedūt probatōes de cōcepbꝰ ſpecificis reſolubꝰ. ꝑma vero ꝓbatio poſſȝ impugnari vel pati īſtantiam: vt pȝ comparādo hominē ⁊ aſim ad cōceptum animalis q̄ in cau ponatur irreſolubilis: vel comparādo corpus ⁊ ſpm̄ ad conceptū ſubſtātie: vel saltē comparādo ſubam ⁊ quātitatē ad conceptū entis ſuppoſita vnine eius: ſed bene pondo optime ꝓbat doc. quia accipit conceptū q̄ditatiuū cū ꝑcinc: vt diſtinguitur cōtra conceptum īcludentem quiditatiuū ⁊ qualitatiuū cōceptus eni hominis nō eſt preciſe q̄ditatiuus. quare ſi reſolueretur in cōceptum animalis qui in cau eſſet irreſolubilis. ⁊ per cōſequens preciſe q̄ditatiuus. tunc ille comparatꝰ ad conceptū quemcūq̄ȝ aliū ſic quiditatiuū eſſet ab eo ꝑmo diuerſus q̄ falſum ⁊ īcōueniēs eſt. ⁊ ſic de alijs exēplis dices. Non poſſunt duo cōceptus ꝯuenire quiditatiue in. 3o. niſi cōtrahatur ad ipſos per aliquos qualitatiuos. ex q̄bꝰ cōſtituūtur. ⁊ per ꝯſequens nō erunt preciſe q̄ditatiui. an vo. hoc veruȝ ſit de ꝯcis modalibus: ⁊ conceptibus trāſcēdentibus: vel an loq̄tur preciſe de concepbꝰ ꝑdicamēbꝰ. ⁊ realitatū. dic cōſequenter bene ponderādo. Adde h̄ plura ſubtilia curioſe. ⁊ ſalua ſemper aquile diſcurſus trāſcēdit certe caprarum imbecilles ſaltus: et non formidatur porcarum garritus.

¶ Seq̄tur. 6. Quiditatiui cōceptus ⁊c̄. in qua comparat q̄ditatiuos ꝯceptus in quos ordinate ſit reſol'o ad qualitatiuos ⁊ reſolutos. ⁊ ad ſeinuicē ſm̄ maiorē ⁊ minorē communitatē. ⁊ lr̄a tota pȝ. vbi aduerte cū dicit in cōmēto q̄ qualitatiuus ꝓprius cōuertitur ⁊c̄. q̄ talis cōuertibilitas nō eſt per viā totalis entitatiue cōprehēſiōis. ſed potiꝰ vltimate conſtituis. ⁊ anthonomace. vt ſupra notaui. q̄re. ii. di. 4. ⁊ alibi vt noſti. pōdera etiam cū dicit. Ex diffinitiōe cōmunis. quia illa eſt diffō 6a. ſupra vniuerſale vel cōmune ⁊c̄. potētiale eni īdifferens eſt īquantū tale. actus vero diſtinguit ⁊ ſeparat. ⁊ vltimate conſtituit. ⁊ ꝑmo ꝑoritate perfectiōis. quere. 7. metaphyſice. vt ſcis. ⁊. 22. di. 3. ⁊. 14. 2. plura ad ꝓpoſitum.

¶ Septima ꝓpoſitio. Quiditatiue reſoluēdo ⁊c̄. in q̄ oſtēdit ſtatum eſſe ad cōceptum entis quiditatiue. ⁊ notabil'r in coto oſtendit breuibus vniuocatōem entis: qd̄ ſupra ſuper metaphyſica pertractaui. ⁊ ambiguitates circa hoc ⁊ vbi ⁊ qual'r ibi quere. Tāgit ꝑmo in coto illud famoſuȝ argumentū de cōceptu certo ⁊ duꝰ in aliq̄bus. īmo cōmuniter nō habetur ratio ſeq̄ns quā habes. Item vnus cōceptus ⁊c̄. ⁊ procedit vt videt̄ per viā cōtradictionis īferende: qd̄ nō cōuenit niſi in vniuocis. ¶ Tertia ꝓcedit de primo cognito. ſed declarabis caſte: vt ſupra notaui ſup metaphyſica. ⁊ habȝ. 3. di. ꝑ. ⁊. 8. eiuſdē. ⁊ pondera differentiā īter cōfum ⁊ confuſe. ⁊ inter cōfuſum cōfuſione partium ſubiectiuarum ⁊ eſſentialium. ⁊ multa alia ibi tange. ⁊ an loq̄tur famoſe. cōſidera bene. ¶ Quarta ratio procedit ex vnitate obiecti ītellectus ⁊ habitus metace. ¶ 5a ratio per viā comparationis: que tm̄ habȝ fieri in vniuoco. 7o. phyſicorū. vide optime. 8. diſt. ꝑ. q. 2. ¶ 6a ⁊ vltima ex numeratione in entitate. q̄ etiā arguit vniuocationem: que omnia dilatabis ⁊ examinabis: vt alibi habes. ⁊ maxime vt. q. 4. antepredicamentorū huius copioſe dixi. ⁊ aduerſarios exclude.

¶ Deīde ſequitur. Tm̄ eſt vnus cōceptus quiditatiuꝰ ⁊c̄. quā. 8. notauimus: ſed in aliq̄bus ponitur in cōmēto ꝑcedentis ſic. Itē tm̄ eſt vnus ꝯceptus ⁊c̄. tanq̄ȝ probatio precedētis. ⁊ ſatis bene: ſed pōt poni cōcluſio tanq̄ȝ ad maiorem expreſſionē ⁊ excluſiōem cauillationū cōtra ꝑcedentem. poſſet eni quis concedere q̄ reſolutio fieret ad ens tanq̄ȝ ad ꝑmum cōmuniſſimū exponendo ly ꝑmū negatiue. ⁊ cum hoc poſſet eſſe ad alia ꝑma: vtpote ad rē vel aliquid vel huius. hoc ergo excludendo ponit iſtā in qua or ens eſſe vnicū ꝑmū cōmuniſſimum via reſolutiōis exponendo ly ꝑmū poſitiue. quaȝ ꝓbat paucis ſingulariſſime ex ꝑcedentibus. ⁊ lr̄a ſatis clara eſt.

¶ Seq̄t̄. 9. Sub ꝑmo quiditatiuo ⁊c̄. in qua oſtendit diuiſionē ꝑmā entis nō eſſe īdifferenter in quotcūq̄ȝ īferiora: ſed in determinata: quā oſtēdit īgenioſiſſime in coto: quia nec in vnum tm̄: nec in īfinita. relinquitur ḡ q̄ in aliquot determinata numero. Et querit in quot. ⁊ reſpōdet famoſe. q̄ in illa. 10. predicamēta. Et ꝓbat q̄ īmediate. que oīa ſupra patēt. 5. metaphyſice. q. 5. ⁊ ſequēti. Excludit conſequenter obiectionē. quare. vȝ. ens nō ſit primū genus adducēdo motiua Ar̄. 3o. metaphyce. vbi notāter dicit hoc arguitiue vel arguēdo dixit Ar̄. ſupple. ⁊ nō aſſertiue. vt 3. di. ꝑ. q. 3. optime pertractat. ⁊ q̄ ibi tangit de equocatione entis. ⁊ īcluſione eſſentiali eius in ītellectu dr̄ie declaraui ſupra. ⁊ ſuper. q. in Porphym. ⁊ predicamēta. ⁊ vbi ſupra in metaphyſica. ⁊ in ꝑmo īuenies. loq̄tur plerūq̄ȝ h̄ famoſe: vt a ꝑnº. preſuppoſui. omnia tamē ſale cōdita ⁊ breuitate ⁊ ſubtilitate mirabili. Aduerte etiaȝ q̄ licȝ h̄ theoremata poſuimus poſt metaphyſicā. ordine tamē doctrine. ⁊ vt reor editiōis precedūt. quare ea que dicit h̄ breuibus. ibi prolixe. ⁊ que ꝓblematice aliquādo ⁊ famoſe ibi determinate. ⁊ ſimiliter de metaphyſica: in ordīe ad ſententias ē ītelligendū. nō eni aſinino curſu: nec violēto motu: vt multi huiꝰ etatis fatuoruȝ applauſum vſurpantes. in ſuis ſcriptis ꝓceſſit. q̄ lector eius doctrīe attēdere maxime debȝ. Qualiter vero ens deſcēdit in. 10. genera. ⁊ an per dr̄ias determinatur. vide vbi ſupra. ⁊ multa logice ⁊ metaphyce ad h̄ vigir. ſtude. An autē ꝑus diuidat̄ ens in aliquos conceptus tranſcendentes quiditatiuos q̄ȝ in. 10. genera ſunt varie imaginatōes ſequaciuȝ huiꝰ: quere formaliſtas. ⁊ plura loca huius doctrine vt ſcis. q̄cquid tenebis. dic ꝯſequenter vbiq̄ȝ. ſupra etiā h̄ notaui.

¶ Deinde ponit. 10. Eſt aliquis cōceptus ⁊c̄. in qua oſtēdit cōitatē paſſionū ⁊ modoruȝ entis. vide copioſe ad h̄ Frā. in ꝓlogo cōſla. ⁊ alios ſequaces huiꝰ. Ens nāq̄ȝ ꝑdicat̄ de oībus idētifice: ſeu mal'r: ſȝ alia pl'a de ente formal'r. ⁊ per ꝯn̄s de īferioribꝰ ad ens: vel ſic ꝑdicatur ens de omnibꝰ denominatiue a ꝑori. alia vo de ente denominatiue a po/

ſterioꝛi.vbi aduerte ſignāter differentiā quā3 facit inter determinās ꝛ denominās.ꝛ acciꝰ ꝑpe denominās:vt philoſophus in antepredicamētis. vnde diſiones entis per paſſiones ꝛ modos:lic3 ſint ꝑ denominātia.nō tamen ꝑprie per determinātia:qꝛ determinās ħ accipiť pro diſtincto ſaltē ſm realitatē ꝙ cū determinabili facit ꝯpōnem metaphyſicalē ſaltē.determinās enī cōſtituit in actu primo.denoīans vero in actu ſcdo:ꝛ ꝑſuppponit pmū. adde ad ħ plura vt noſti.ꝛ cū dicit ꝙ determinās per ſe icluditur.deb3 referri nō ad determinabile:ſed ad 3m cōſtitutū denominās autem nec ſic nec ſic per ſe icluditur. lic3 bñ idencc.ꝛ hoc loquēdo de perſeitate pmi modi. Nota etia3 ibidē dr̄iam īter denominās pmo.ꝛ denominās per ſe:ſicut cōiter in pdicamētis.2.modi perſeitatis habes ꝑ poſterioꝛu3.de multiplici ꝯetiuo ꝛ determinatiuo. qre in logicalibꝰ huius: vt alias notaui.ꝛ alioꝝ ſepe.ꝛ in metaphyca.ꝛ alibi.ꝛ plura in precedētibꝰ dicta iuxta hanc declaratioēm caſtigabis.ꝛ adde motiua iſtantias ꝛ alia.

¶ Cōſequenter ponit.ii.ꝛ vltimam huiꝰ particule. Nullus cōceptus ꝛc̄.quā ſupra etiā pertractauit.ꝛ.3.di.ꝑ.q.3.ꝛ.4 metaphyſice.ꝛ poſſ3 lr̄a textus durare vſq3 ibi. hoc ꝓbať ꝛc̄.ſed ſatis bene iacet.poſſ3 etiā illa particula.nec igr̄ aliquē iferiorem ꝛc̄.aſſignari coꝛm.ꝛ ita multa alia alibi plerūq3 in precedētibꝰ ꝛ ſequētibus coꝛreꝰ poſſent notari:vt aſſignauimꝰ: q̄ lectoꝛ ſuis ī locis addat ꝛ ſpecificet. Uult igr̄ ꝙ ſic datur ꝯceptꝰ qditatiui traſcēdētes:vel ſaltē vnꝰ pmꝰ.ita dari debēt q̄litatiui ꝛ plures q̄litatiui coꝛrūdere pn̄t vnico qditatiuo:nec mirū:cum vnitas poꝛis ſtet cum pl'alitate poſterioꝛis.ꝛ vnitas ſubi cū multiplicatione foꝛmarū accidentiū modoꝝ atq3 paſſionū:ſicut enī mā pma in phyſicis.ita pōt poni ens in metaphycis de nūero ꝛ oꝛdine traſcendentiū qualitatiuoꝝ.quere vbi ſupra notaui ꝛ qualr̄ demōſtrari poſſunt ꝛc̄. ꝓbat aūt cōcluſionē.4.rationibꝰ breuibus:ſed fortiſſimis.quere vbi ſupra in pmo. ꝛ.4.metaphyce.pma ꝓcedit per viā vitādē nugationis. 2a ex nō mutuitate per ſe ī ſe pdicatōis.pmo poſterioꝛu3.nedū eiuſdē modi:ſed ſimplr̄.ꝛ hoc in ꝑ ſe cā.3a ex repugnātia ſeu diuerſitate per additū diffinitiui.ꝛ foꝛmalr̄ icluſi. qre ꝑ poſterioꝝ.6.topiꝝ.ꝛ.7.mecc.4a ex implicatione ꝯdictiōis:ſeu ex repugnātia denoiantis ꝛ denoiati reſpectu eiuſdem. Nā omne denoians qditatiue icluſum ꝑſonalr̄ ſuppones denoiat ꝛ icludēs. iſtantias ꝛ euaſiones. ꝛ alia plura hoꝛum declaratiua ꝛ confirmatiua adducat ingenioſus lectoꝛ.

Sequitur illa particula. Non pōt ꝓbari deum ꝛc̄. quā tractatū ꝓpoſitionū creditaꝝ placuit appellari:vt in tractatu de pmo pñꝰ eam noīat doc. An aūt ſeoꝛſum ōbeant iſte ꝓpōnes poni:an certe vt cōmuniter cū alys vt notauimus ponūtur dubiū eſt.nō videnť enī dependētiam ex precedētibus hr̄e.de oꝛdine etiā earum ad ſequentes creditas.ibi. Non pōt ꝓbari oꝛdinē eſſentialē ꝛc̄.poſſ3 dubitari:qꝛ poſſent recte poni poſt illas.cōmuniter tn̄ habētur vt eas habes.ꝛ qcqd dicatur de dependētia earu3 ad alias ꝛ oꝛdine in ſeipſis ſaltē ſunt valde notabiles.ꝛ fidei catholice neceſſitatē ad ſalutē viatoꝛis manifeſte ꝛ oꝛdinate ꝓcedit in eis ichoando a perfectiōibꝰ itrinſecis in diuinis ad extrinſeca ꝓcedēdo eo modo quo Magr̄ in ſentētys ꝓceſſit.ita ꝙ mā q̄tuoꝛ li.ſententiarū hic cōpendioſe habeť.vbi aduerte ꝙ loqtur doct.hic. vt iſra ſe declarat de rōne mere nālī naturalr̄ acqſita. Pro ſtatu vie poſt lapſum maxime nō ꝑſupponēdo fidē.ꝛ de ꝓbatione ſimpliciter neceſſaria ꝛ demōſtratiua. Nō obſtat his ea que h3 in tractatu de pmo pncipio:qꝛ illa diſputatio totalis preſupponit fidem.vel ſaltē nō procedit a poꝛi.ꝛ ex ſimpliciter neceſſarys.loqtur etiā de potētia creature ꝛ de facto via attingētie naturalis.nō aute3 ſimplr̄ de repugnantia capacitatis paſſiue.alr̄ cōtradiceret ſibiipſi in quolibeto q.7.ꝛ in ſentētys plerūq3. Qui etia3 vellet dicere ꝙ ħ loquitur famoſe ſequēdo antiquos theologos:poſſ3 dicere ꝙ alibi ꝓuectioꝛ alr̄ ſentiebat:ſed pmus modus dicendi ſatis ꝓbabilis videť.ꝛ verus vt extio. Qui ſic vl' ſic dicere voluerit.dicat cōſequenter.ꝛ ſi placuerit ſeoꝛſum ħ oꝛdinare alio modo particulas tractatꝰ oꝛdinabis:vt ſupra notaui.ꝛ ifra magis tāgā. Nec his ꝓpōnibus deb3 paganus vel phs gloriari.imo potius cōfundi:qꝛ ꝓceſſus philoſophoꝝ plures harū ꝓbare conantiū nō habito lumīe fidei euacuātur:qꝛ iter falſa que locuti ſunt verum videre ꝛ ſi potuerūt noluerūt tn̄.quare dū ſapiētes videri voluerūt ſtulti facti ſunt.nec fidē catholicā denigrare pn̄t: eo qꝛ plura credimꝰ que ꝓbare nō poſſumus: qꝛ ſi ea nos ignoꝛare diceremꝰ:que teſtimonio didicimꝰ alioꝛum qd ipſi phi ſcirēt:vix enī vel nūquā in Ar̄.iuenies.q tamen lumen alioꝛū fuit:vnā demōſtratiōem potiſſima3 ꝓpter qd pro aliqua veritate naturalr̄ cognoſcibili oſtēdenda. teſtimonys enī antiquoꝝ plerūq3 dicta cōfirmat. qui tamē fallere ꝛ falli potuerūt. Nos aūt ſi decepti ſumꝰ ipſa per eēntiā veritas:que nec fallere:nec falli pōt nos decepit.videatur tamē diſputatiō ħꝰ pmo repoꝛtationū.q.i.ꝛ ſequētibus ꝓlo.ꝛ in.3.di.23.ꝛ.24.ꝛ in quolibeto. q.14.ꝛ.i. q.ꝓlo.anglici.ꝛ in.4.di.49.ad ꝓpoſitū explicādū.di.etiā 43.4.ad idē hab3 plura vt iſra in locis ſuis applicabo.vide expreſſe mentē eiꝰ.di.42.ꝑ.exponēdo Ricardū ad ꝓpoſitū de gradibꝰ cognitiōis dei ꝛ cognoſcentiū etiā viatoꝝ.quere ibidē.vide alios theologos ātiquos ꝛ modernos.has ergo ꝓpōnes creditas.l3 ſatis clare ſint.breuibꝰ tangā ſigillatim. Attende etiā ꝙ multū refert poſſibilitatem creditoꝝ ꝛ factū oſtēdere rōne nālī.pmum facit iſte plerūq3:ſed 2m nō pōt:vt hic loqtur.vide diſcurrēdo ī ſuis diſputatiōibus theologicis vbiq3.loca aūt ſcripturarū in qbus he ꝓpōnes habentur:adducat lectoꝛ q̄ ħ omitto coactꝰ tempoꝛis āguſtia.ꝛ ne curioſis ſcolaſticis ſacra verba nauſeā generēt:qđ abhoꝛreo dr̄e.ꝛ magis ita eſſe.

¶ Prima ꝓpoſitio eſt de vita dei.ſupius enī ꝛ ab itimis īchoauit.vt.i.q.quolibeti.arti.i.pte.2.hab3. Augꝰ. tamē ꝛ aly ātiq.ꝛ theologi aly conati ſunt hoc oñdere.vide alex. de Hales vt noſti.ꝛ Tho.i.pte.q.18.articulo.3.ꝛ alios ſuper ſentētias.phs etiā.12.metaphy.t.c.39.ꝛ idē.ꝛ.i.ce.t.c. 22.ꝛ.100.ꝛ.2.ce.t.c.17.ꝛ alibi ſepe conať oñdere deū viuere.ꝛ ex dictis eius.i.de gnōne animaliū idē pōt iferri: ſed ħ nō ifringunt veritatē ſcoticā3:qꝛ theologi ex creditis.ꝛ phs ex ꝓbabꝰ ꝓcedūt. ꝓbat aūt concluſionē tribꝰ ratiōibus ſatis efficaciter.qꝛ.v3.nec ex oꝛdine alioꝛū ad deum nec ex diſione adequata entis attribuendo deo perfectiꝰ diuidēs.nec ex pfectiōe maxima ipſiꝰ vite hoc ꝓbari pōt. examinabis aūt ꝓbatiōes ꝛ iſtantias excludes vt noſti. i 3.ꝓbatiōe cum dicit ꝙ h3 nobilioꝛem perfectionē vita: ꝛ exēplificat de ſole.poſſ3 dubitari que ē illa pfectio. ꝛ maxie ſi ponať vita de rōne foꝛmali eēntie:vt vbi ſupra in q̄libeto tāgit.pro nunc breuiter dico ꝙ illa pfectio pōt dici neceſſitas eſſendi vel ifinitas itenſiua.ꝛ ſilr̄ de ſole dicať ſuo modo:nec doctoꝛ niſi ex creditis pōt oſtēdere vitam eē eēntiale ad itra:vel ex ſenſibilibꝰ vel ꝓbabilibꝰ.ꝓcedēdo.ꝛ ſanctoꝛū patrū fundamentis:vt p3 ibidē. Qꝛ aūt dicit hāc non eſſe dr̄iam entis ꝛc̄.pōt moderari ſic. eo.ſ.mō quo phi diuidūt ens cōmuniter:vt pat3 in cooꝛdinatione Poꝛphyna.quere phm.2.de aīa.ꝛ qualr̄ ꝓbat res ſenſibiles viuere.ꝛ ex cōſequēti ad ꝓpoſitū cōparabis.

¶ Secūda ꝓpoſitio eſt de itellectualitate ꝛ pfectionibus itellectualibus dei.ꝛ oꝛdinate valde ꝓcedit in his ꝓpōnibus:qꝛ ſemper poſterioꝛ ex poꝛibus depēdet:nihil.n.non viuū itellectuale.ſi ḡ nō pōt probari vita dei.quo ſapientia vel itellectualitas ꝓbabitur.hoc tn̄ theologi conātur

oſtēdere.ꝛ a priori ꝛ a poſteriori.vide hunc.z.diſ.p̄.q.i. ꝛ in t.de p̄mo pn̄.ꝛ.35.di.p̄.maxime in reportatiōibus.ꝛ alios theologos.phs etiā.iz.metaphyſice.t.c.5i.ꝛ.3°.de aīa.t.c.i5.idem oſtēdit:ſed dic vt prius.licꝫ enī he propoſitiōes in ſe.ꝛ quo ad itellm̄ pportionatū ſint demrabiles: niſi dentur alique earū imediate:nō tamē ab itellectu viatoris.ꝛ forte vl'ius a nullo itellectu creato:nō tamē repugnat ſtatui vie hui⁹ noti⁹ formal'r:ſed tm̄ attingēter vel clare vel ituitiue vel forte veri⁹ nō magis q̄ comprehen̄b⁹ niſi tm̄ de potētia ordinata ꝛ de lege cōmuni breuiter ad nullaꝫ perfectionē itrinſecam deo pōt aliqua creatura attingere ex puris naturalib⁹ etiaꝫ pro quocūqꝫ ſtatu.nec cognitione icomplexa nec complexa.diſtincta dico ꝛ perfecta ꝛ maxime a priori ꝓpria ꝛ imediata.datur tamē gradus ꝛ cōgruentie:eo qꝛ Jerarchie varie in vniuerſo. ꝛ in domo dei mānſiones multe ſunt. Jn habētibus nāqꝫ ſymbolum facilior trāſitus.angelicus ergo itellect⁹.ꝛ hūanus beat⁹ ad h̄ facili⁹ eleuatur q̄ viatoris. totum tamen obiectiue voluntariū:an autē ſubiectiue effectiue.conſidera. Remittit probatiōem cōcluſiōis ad precedentia.ꝛ iſert correlariū notabile.de cui⁹ mā habes.35.39.40.ꝛ.4i.di.p̄.q̄re in Ar.p̄mo phyermenias.ꝛ alibi.ꝛ apud alios iſtātias tolle.ꝛ plura adde vt vis.

¶ Tertia ꝓpō eſt de volūtate ꝛ volitiōe dei.cui⁹ etiā pbatiōes remittit ad precedētia.Et īfert corre⁹. quere tamē phm̄ vbi ſupra.ꝛ p̄mo ethicoꝝ.ca.i3.ꝛ.i.metaphy.in phemio.ꝛ.iz.metaphyce ad finē.ꝛ theologos vt noſti.ꝛ ſpāl'r iſtū.45.di.p̄.ꝛ maxīe in reportatiōibus.ꝛ.z.di.p̄.q.i. ꝛ i.t. de p̄mo pn̄.ꝛ dic cōſequenter vt p⁹s notaui.de his aūt q̄ tāgit in correlarys.quere.3z.diſt.3.ꝛ di.46.47.ꝛ.48. 4. hincide oīa bene cōformādo ꝛ ſaluando.

¶ Quarta ꝓpō eſt de operatiōib⁹ i ma⁹ dei.que etiā depēdet ex precedētib⁹.ꝛ iſert corre^m ſingulare de beatitudīe dei.q̄re phm̄ vbi ſupra.ꝛ.io.ethicoꝝ.c.io.ꝛ hūc.z.diſ. p̄.q. i.ꝛ.49.di.4.ꝛ.i.q.quol'.ꝛ alibi ſepe.Conſil'r oīa moderando.ꝛ multa addendo.

¶ Quinta cōcluſio ē de cognitiōe ꝛ volitione dei reſpectu alioꝝ a ſe:quā breuiter ꝛ obſcure ꝓbat. ꝛ probatio conſiſtit in hoc:qꝛ act⁹ acci' perfectionē ab obiecto:ꝛ prioritateꝫ. perfectionē qꝛ eſt cā eius partialis ſaltē:vel ſalteꝫ terminatur ad ip̄m.ꝛ nō pōt eē niſi ſit ei⁹:quare depēdet ab eo depēdētia extrinſeca.prioritatem etiā:qꝛ obm̄ p⁹s ſi eſt cā vl' ſi termin⁹ idē ſe'.ſi igr̄ deus aliqd aliud a ſe itelligeret vl' vellet.tūc vileſceret itellectus ꝛ itelligere eius.ꝛ ſimiliter de velle:qꝛ ꝛ perfectionē ꝛ prioritatē aliūde haberet q̄ a ſe.ꝛ ſic ꝓcedunt argumēta phi ꝛ Cōmē.iz. metaphy. t.c.5i.Poſſet alio mō formari rō doc.ſic.ad ꝑfectionem ꝛ prioritatē actus itelligēdi ꝛ volēdi dei ſufficit prioritas ꝛ ꝑfectio obi.ſ.p̄mary:cuius eſt eſſentia ſua.fruſtra igr̄ poneretur alicui⁹ alteri⁹:tāquā obiecti:elige vt vis:ſed p̄mum magis ſapit.Jnfert cōſequēter corre^m illatiuū.ꝛ cōfirmatiuū corre^x.Ubi attēde q̄ ex q̄tatiōibus iſtis cū dicit. zi^c. ꝛ.zz^c.patꝫ q̄ he propoſitiōes credite deberēt ſeq alias ſequentes iſra ibi. Non pōt probari ordinē eſſentialem ꝛc. poſt omnes illas.i9.qꝛ he.zi.ꝛ.zz.quas allegat h̄.ſunt.z. ꝛ.3.precedētes h̄:vt notauimus.niſi forte enumerat oēs cōcluſiōes a pn̄⁹ omittēdo multa:vt ibi notaui:ſed p̄muꝫ ꝓbabilius: vt i ſequētib⁹ magis patebit.vnde ſeqtur:ꝛ illud:vl' vt aly cōiter hn̄t.ꝛ p̄mū corre^m cōmune:qd̄ iſra habetur poſt.i9.illarum creditaruꝫ.ꝛ poſſꝫ loco cōmune poni.i9.ſed cōmune recte dr̄:vt pꝫ:phi multa ſcripſerunt ꝛc. vel vt aly habēt dixerunt de deo ꝛc.Ex̄tio q̄ doc.iterſcalariter has res ſcripſit ꝛ origialia remāſerunt nō ordiata vt in operibus maxīe notabilibus antiquoꝝ ſolebat accidere:ſicut Aug⁹.in li.retractationū de nō nullis ſuis ſcriptis refert:q̄ anteq̄ ꝓpleuerat:ꝛ vt itendebat ordinaverat e manibus capiebant̄:q̄re lector attēdat diligēter ad ſingula:vt cōiter aūt iuenim⁹ origialia.ita ordiauim⁹ iſta. aly al'r ordiare poterunt in dies.pn̄^m eni pluſq̄ rei medietas Ar.ſnīa reputatur.i.ethicorum.Si autē volueris tenere ordinē quē habes:vt iſra ēt habet̄ in alys remiſſionibus q̄ ſit bonus.poteris lr̄am corrigere loco zi^c ponendo z^c.ꝛ loco.zz^c.ponēdo.3^c.vel recurre ad alia loca. ꝛ ſupputatiōes.h̄ eni varietas quotationū generat h̄ maximā perplexitatē vt predixi.¶ Attēde etiam cū dicit. Cōceſſis.4.cōcluſiōibus ꝓximis:lꝫ nō probatis ꝛc.q̄ notanter dic̄ nō probatis: qꝛ probatiōes ille poſſent euadi.ꝛ etiam ſi vniuerſal'r itelligātur:vt p⁹s ponderaui.ꝛ nō ſoluꝫ reſpectu itellectus viatoris:ſeu creati ſunt falſe. ꝛ ſl'in non pōt probari.i.poſterioꝝ.Ex illis etiā verbis poſſet iferri. q̄ loqtur i hoc proceſſu famoſe philoſophoꝝ ꝛ theologorum alioꝝ fundamētis initendo:ſicut ſupra notaui. alibi vo o^m oſtendit.vbi has veritates pertractat.ſed breuiter q̄cqd ſit de hoc itendit doc.q̄ nec vna pars nec alia rōne neceſſaria naturali i his propoſitōibus pōt oñdi. ¶ Ulterius ſciendū q̄ illa ꝓbatio Cōmē.ꝛ Ar.facil'r euaditur qꝛ procedit de obo p̄ma⁹ motiuo ꝛ terminatiuo itellect⁹ diui cuius eſt eſſentia ſua.Quere vbi ſupra.z.diſt. p̄.q.i.ꝛ 35.di.eiuſdē.ꝛ vbi p⁹s in.3.ꝛ alibi ſepe in doctria huius ꝛ alioꝝ theologorum ad h̄.perſuadebis etiā ex multis locis in Ar.deū alia a ſe itelligere ꝛ velle. q̄re.i. de anima. t.c.8o.ꝛ.3.metaphyce.t.c.i5. de cognitiōe litis. quere etiā vbi ſupra.i.ꝛ.io.ethicoꝝ.ꝛ.iz.metaphyce.ꝛ alibi ſepe. ſaluetur ergo Ar.vt ſupra:ꝛ omittat̄ Auerroys ex itentiōe mētitus. Nec valet illa fatua fuga de cognitione vl'ium. ꝛ in vl'i ꝛc.qꝛ licꝫ eſſentia dei ſit vniuerſalis in repreſentādo:nō tamē in ꝑdicādo nec in vniuerſali:ſed diſtincte in particulari ꝛ ituitiue oīa repreſentat.ꝛ p̄ncipalius ſingularia.ꝛ neceſſario omnia icōplexa ſaltem. vide in mā de ydeis.di.36.p̄.in reportatis.vide etiā in ꝓlo.q.3. ꝛ vbi ſupra ꝛ alia plura h̄ tāge:qꝛ ſatis copioſa materia iter theologos ꝛ phos.ꝑ vl'i etiā fundamēto in his oibus.vide .z. di.p̄.in reportatis.q.de iſinitate dei ad fineꝫ ea que dicit ꝛ.7.q.quolibeti.

¶ Sexta ē de ꝓductiōe ad itra in diuis. de qua fit ſermo copioſe.z.di.p̄.ꝛ.4.ꝛ ſequētib⁹:quā ꝓbat ex fundamētis cōmunib⁹ de actiōibus vel operatiōib⁹ imanētibus. quere.9.metaphyſice.p̄mo ꝛ.io.ethicoꝝ. ꝛ alibi ſepe. Poſſet aūt ſimpl'r teneri veritas hui⁹.q̄.ſ.per actū itelligēdi vl' volēdi nulla fit ꝓductio niſi eo modo quo ſe⁹ neceſſario ad aliud poſſet dici fieri ꝑ illud.extēſiue tamē audiat̄ hic fieri.quere vbi ſupra iſtū.ꝛ in quolibeto.q.i.z.ꝛ.i4. ꝛ.i.q. p̄^c.di.z.li.actu eni ꝓductiuo q nō eſt actus itelligendi vel volēdi:ſed bene actus itellectus fit ꝓductio ad itra. loqtur aūt doctor h̄ cōiter:ꝛ forte famoſe ſicut Hen.de gan. ꝛ multi antiquoꝝ:vel extēdit actum itelligēdi ꝛ volendi ad omnē actū harū potentiarū.Jnfert coꝝ^m notabile de ordie productiōis extriſece ad itriſecā qd̄ optīe diſcutit in.z.vbi ſupra.ꝛ in quolibeto.q.8.ꝛ.i4.quere alios theologos.ꝛ maxīe Ua.ꝛ Hugo.de ca.no. ꝛ alios ſeq̄ces huius.Tho.etiā p̄ma parte ſūme. q.45.articulo.6. ꝛ Henr. quolibeto.6.q.z.ꝛ moderabere cūcta vt noſti.vide.io.di. p̄.aliqua ad mām hui⁹ cōcluſionis.

¶ Septima eſt de equalitate ꝓducentis ꝛ ꝓducti in natura q̄ icipit ibi. Si ꝓducat ꝛc.quā ꝓbat a ſimili:ſꝫ ſil'itudo claudicat vt ſcis.probare tamē defectū eius forte nō faciliter qs poſſet niſi ex aliqbus creditis preſuppoſitis.quere vbi ſupra in p̄mo.ꝛ di.i9.eiuſdē.ꝛ.3i.ꝛ.q.6.quolibeti de hac eq̄litate.pōdera bene cū dicit in coꝝ.⁹ ex parte ſui ꝛc. vt declarat optīe vbi ſupra in.z.ꝛ quoli.ponit̄ ibi ad finē correlary quotatio quedaꝫ in aliquibus originalibus remittendo ſe ad alia loca:ſiue ad alios antiquos quā omi/

ſimus:q2 nō cōmunis nec bene ītelligibilis.ħ etiā quā no tauimus.7.nō habeť cōmuniter notata vt ꝯ hic:ſed vide tur pars illius.6.cōcluſiōnis ſeu correlary eius:aut certe īcidentalr̄ adducta:vt pꝫ ex coͭ ſequēti. vbi dicit ex pro xima.ꝙ debꝫ referri ad.6.omitte ergo nōre hanc vt con cluſiōem ſi volueris.ꝛ vbi ponitur.8.pone.7.ꝛ ſic conſe quēter procedendo ſupputabis.Philoſophoꝝ motiua ħ ponderabis.ꝛ plura adde pro ꝛ cōtra: vt noſti. omnia ta men in obſequium xp̄i.

¶8ᵃ.vel 7ᵃ.eſt de ꝓductione perſonarū in diuinis: ꝛ patꝫ ex precedētibus.quere ſcōa diſ.p̄mi. ꝛ vbi p̄us copioſe ad hoc.cui⁹ ꝓbationē ad p̄cedentē remittit. poſſibilitatē tn̄ hui⁹oſtendit ſatis notāter in p̄mo.ſemp tamē aliqua cre dita p̄ſupponēdo.quere ochā ꝛ ſequaces vbiqꝫ hic.ꝛ alios modernos.vide optime in.3.diſt.24. fundamēta que fa ciūt ſatis ad ħ.ꝛ in ꝓlo.reportationum.ꝛ.i.q.prolo. angli ci ꝛ hebreorū fundamenta.

¶9ᵃē ꝺ cōmunicaͭᵉ eēntie dīne:que eſt ſatis notabilis ꝛ ef ficaciter eā oñdit ex dictis.quere vbi ſupra ꝛ alibi ſepe in doctrina hui⁹.ꝛ maxime.i.3.ꝛ.io.q.quolibeti.ꝺ hac cōmu nicabilitate.vide.5.ꝛ.26.diſt.p̄.aliqua ad ꝓpoſitū plura addendo vt ſcis:cauillationes p̄hoꝝ in hoc facilr̄ euadū tur.maxime ex creditis.

¶io ᵃ ē de circūinceſſiōe pſonaꝝ:de qua hꝫ.i9.di.p̄.q.7.ſin gulariſſime cuius rōnē breuibus in coͭ tetigit.vide alios theologos ibidē.ꝛ alibi:vt noſti.hoc eni ē creditū ſpecia le.ꝛ ex creditis dependens.

¶iiᵃ eſt de modis cōicādi eſſentiā.vide in p̄mo. diſt.z.pte z.copioſe.ꝛ in quolibeto.q.z.ꝛ di.io.ꝛ ſequētibus.vſqꝫ ad i4.p̄.ꝛ tāge iſtantias hincinde.ꝛ dic ꝯn̄r caſte. quā tripl'r ꝓbat:ſed facil'r oīa euadūtur.vt pꝫ ibidē.in .z. ꝓbatione tangit motiuū de potētia executiua in dīnis:que ſi pone retur tn̄ ad extra operareť:ſꝫ ad mentē hui⁹ nō videtur ponēda:vt in mā de praxi hꝫ.ꝛ.37.di.z.li.qcqd dicat Grā. de May.43.di.p̄.cōſta.q.5.ꝛ aly plures q eā ponūt. mo tiuū vͦ p̄mū ex Cōmē.8.p̄hycorū pertractať copioſe in p̄ vbi ſupra.ꝛ ſil'r tertiū ſufficiebat doc.ad oſtēdendū ꝓpo ſitū ꝙ reperiūtur iſtātie natural'r loquētiū.ꝛ ſatis ꝓbabi les ex naturalib⁹ ad oppoſitū harū ꝓpoſitionū creditaꝝ: nō tamē demōſtrātes:q2 tūc fides de falſis. Nō p̄n̄t autē ambe partes alicui⁹ ꝓblematis rōnibus neceſſarys oſtē di.ꝛ licꝫ vͦ. oīa cōſonāt.i.ethicoꝝ.plerūqꝫ tamē falſa ma gis apparēter ꝓbātur.vide p̄mo elēcoꝝ.quere aliqua ad ꝓpoſitū hui⁹crediti.i.q.4.ꝛ alibi vt volueris.

¶izᵃ ē de eadē cōmunicabilitate.q̄tū ad eius ſufficiētiaꝫ ꝛ lr̄a varie habeť.Nā aliq̄ originalia habēt tantuꝫ a duo bus. aliq̄ tn̄ a trib⁹.aliq̄ tn̄ trib⁹ſine a.ſed oi mō pōt h̄re bonū itellꝫ.in.z.ēt ꝓbatiōe h̄r varie lr̄a.aliq̄ habēt alicui triū. aliq̄ aliquē triū.aliq̄ aliqd triuꝫ:ſed p̄ma lr̄a cōior ē: licꝫ aliā habes.ꝛ poſſꝫ h̄re bonū itellm̄ cum negatiōe ſic. aliquē triū nō ꝓducere.ꝛ eſſet bene ad ꝓpoſitū: vt pꝫ ex ſequētib⁹.affirmatiua etiā ſatis bene itelligitur:q2 remo ta ꝓductione nō videť rō cōicaͭˢ tn̄ tribus:vt pꝫ. de hac mā.quere in p̄mo vt ſupra.ꝛ alibi vt noſti.vide delíramē ta auer.iz.metaphyce.cōmēto.39.ꝛ alibi ꝯ xp̄ianos aſini na ſubtilitate fret⁹. Nemo eni veritates creditas: quam ipſi met catholici doctores efficaci⁹impugnat.vt fides lo cum habeat.ꝛ aduerſari⁹ei⁹cōfuſus abſcedat dū efficaciſ ſimis rōnibus ſatiſfiat.quere hūc dūtaxat.

¶i3ᵃ eſt de trinitate perſonarū quā ex precedētibus oſtē dit ſufficienter probatū. vide etiā vbi prius in p̄mo.ꝛ.z4. di.eiuſdē aliqua ad ħ habes.

¶i4ᵃ.quā notauimus nō habeť cōmuniter.ꝛ videtur ex tra vt notaui.vel illud qꝺ additur:vt cōmētū ſaltem pōt poni extra cū dicit.Regre in tabula.ꝺ qua ſupra feci mē tionē.quere.i.q.z.ꝛ.i.di.3.ꝛ.8.q.quolibeti:ꝛ alibi.

¶i5ᵃ eſt de diſtictiuis ꝛ ꝯſtitutiuis pſonaꝝ.vide ꝓblema tice diſputatū.z6.di.p̄.ſꝫ in reportatis:ꝛ.4.q.quoͭⁱ ſe dter minat:q̄re Bonauē.vbiqꝫ q2 ſapit optime. vide m'lta ſub tilia in Grā.di.z6.p̄.ꝛ reportab⁹ h⁹ ibidē ꝺ his ꝯſtitutiuis. Nam iter oēs veritates theologicas ħ maxime:ꝛ circun ſtātie ei⁹ ſunt altiſſime ſpeculaͭᵉ.ꝓbat autē ꝯnem dupl'r. q̄ꝝ ſcdaꝫ examiabis bn̄.vide vbi ſupra in p̄.ꝛ quoͭᵒ:ꝛ opti me.7.di.p̄.ad finē.ꝛ.4.di.eiuſdē.ſi loquať de deo vel eēn tia veꝝ dicit.ſi de p⁹ pōt negari loquēdo de referri funda mētal'r ꝛ formal'r vt.q̄.ſeu hītual'r vt ita loq̄r.Cōiter vbi qꝫ hic adducit ꝓbatōes famoſas.vt p̄us notaui.

¶i6ᵃ eſt. ſuppoſito ꝙ ꝯſtituanť ꝛ diſtinguanť pſone relō nibus cuꝫ alie ſint oppoſite relōnes: vt p̄rnitas ꝛ filiatio. alie diſpate:vt p̄rnitas ꝛ ſpiratio paſſio:vel filiatio ꝛ ſpira tio actio.dubitari poſſet an diſtiguanť tn̄ oppoſitis relō nibus an certe diſpatis. Ideo dicꝫ ꝙ nō pōt ꝓbari ꝛc. quā probat notāter.vide pulchre ad ꝓpoᵐ.ii.di.p̄.q.z.vbi hāc ꝯnem oñdit ꝯ Thomā ꝛ alios antiquos. q̄re Gotfre.ꝛ no minales ibidē:ꝛ alibi vt noſti: ꝛ tange pl'a ad ꝓpoᵐ ex.G. ꝛ alys ſeq̄cib⁹ h⁹.ſemp ſaluabis Bonauenturā vt ſcis.zᵃ ps diſiunctiue in ꝓbatōe eſt dāda.vt vbi grā.in filio eſt fi liatio ſeu generatio paſſio:cui eſt aduentiˢ ſpiratio actio. cōſtituiť ergo p̄.ꝛ per ꝯn̄s diſtinguiť a quocūqꝫ ipſa filia tione.ſimil'r dicať de patre ſuo mō.an autē innaſcibilitas p̄cedat in p̄re paternitateꝫ:iter doctores eſt ꝓblema: ſꝫ ſe determinat iſte in hoc.in p̄mo.di.z8.ꝛ in quoli.q.4. que re Bona.ꝛ alios antiquos.

¶i7ᵃ.eſt de ꝓceſſiōe.ſ.ſ.ꝛ fa'ꝑ grecis:lꝫ nō total'r excuſat. vide.ii.di.p̄.q.i.ꝛ di.iz.copioſe ad ħ.ꝓbat ꝯneꝫ ſingulariſ ſime ex equalitate ꝛ plenitudine pfectionis cuiuſlibꝫ pſo ne diuine. vide in ſimili.i.q.z.ideo ex parte communican tis vr̄ poſſe ꝓcedere ab vna:ſicut a duab⁹. vbi aliqua ori ginalia habent oīa cēntialia.alia omnia equalia.ꝛ vtraqꝫ lr̄a pōt bene itelligi.Ex parte etiā cōicati arguit ideꝫ. vbi caute itellige cū dicit.poſteri⁹ vl' poſteriozis vt aly habēt natural'r ꝛc. vr̄ velle dr̄e in illis paucis vbis.ꝙ p̄us natu ral'r nō pōt eſſe a poſteriori natural'r.modo fili⁹ cui fit cō municatio eſt poſterior cōicatiōe.quare non pōt cōicare: ſed ſic.vt vr̄ parū valerꝫ rō:q2 duplex eſt cōicatio: vt ſcis vel recurre ibidē ad ordinē originis patris ꝛ fily iſpiran do.vt.iz.di.p̄.q.z.tāgitur.ꝛ.i.q.z.plura adde ex antiquis bene diſcernēdo. Infert coꝝᵐ.qꝺ eſt ꝯtra Tho.vide vbi ſupra.q.z.ii.di.p̄.idē.imo nō modo nō pōt ꝓbari: ſed fal ſum eſt ſm ipm ibidē.nec ē creditū: ſed volūtarie potius dictū:vt ibi diſputať optime.

¶i8ᵃeſt de imortalitate aīe:ꝛ pōt ħ reduci ad mām.z.lib. di.i6.i7.ꝛ.i9.ꝛ alibi.p̄ma etiā di.ꝛ.z.z.idē poſſet h̄re origi nem:ſꝫ copioſe in.4.diſt.43.q.z.facit doc.ſingularem di greſſum de hoc.ꝛ tenet veritatē hui⁹ꝯnis ꝯ multos anti quos.q̄re Tho.i.pte.ſ.q.75.articulo.6.ꝛ Ric. in.z. diſ.i9. ꝛ Bona.ꝛ alios.Motiua vͦ p̄hoꝝ ad oppoſitū ibi notā ter excludit.Infert coꝝᵐ.cuius fundamēta hꝫ in.4.diſt. 43.ꝛ.44.ꝛ ſequentibus.

¶i9ᵃ.eſt de btituⁿᵉ.cui⁹fundamēta hꝫ in.4.diſt.49. q.ii.ꝛ iz.ſingulariſſime.pōt etiā in.z.li.reperiri motiuū h⁹.vbi ſupra.quere p̄hoꝝ fundamēta.

¶zoᵃ eſt de ipaſſibilitate in ſtatu inocētie.quere in.z. vbi ſupra di.ſ.i9.in.4.etiā.di.49.q.i3.optime ħ iuenies.adde plura ſi volueris ex medicoꝝ ꝛ p̄hoꝝ imaginatiōibus.vi de.i5.di.3.plura ad ꝓpoſitū de cōditionibus hoīs in ſtatu inocētie ex parte corpis ꝛ aīe.ħ tange.

¶ziᵃ.eſt de peccato p̄mi parentis.vide in.z.diſtin.zi.ꝛ ſe quentibus copioſe.

¶zzᵃ ē de petō origiali.vide i.z.di.30.ꝛ duab⁹ſeq̄ntib⁹co pioſe ad ħ.ꝛ pp ꝓbationē.vide.z3.ꝛ.z8.diſ.z.ꝛ adde pl'a ex ſentētys ātiquoꝝ ꝛ theologoꝝ ꝛ p̄hoꝝ:vt ſcis. vide ēt

29.di.2.aliqua ad ꝓpoſitū declarādum fecūdius.

¶ Uigeſimatertia eſt de remiſſiōe peccati in generali: an .ſ.per penā.quere in.2.vbi ſupra.⁊.33.eiuſdē. ⁊ ſequētib⁹: ſed hec cōcluſio poſſ3 aſſignari pma h̄ ptinēs ad mām 3.li.vide di.20.3.⁊ in materia de merito xp̄i.diſti.18.⁊.19. eiuſdē.vbi attēde cū dicit pena alia a peccato ⁊c̄. ꝙ ipſu3 peccatu3 eſt pma pena que icurritur ex peccato: vt hab3 Aug⁹.pmo cōfeſſionū.c.12.⁊.3.de li.ar.quere in.2.di.37.⁊ in.4.di.14.⁊ ad ꝓpoſitū hab3 optime in.4.di.15.q.1.vide Bona.⁊ Ricar.ꝓbat queſtione3 recurrēdo ad dei miſeri cordiam. vide in.4. diſti.46. aliqua hic.⁊ adde multa in noti.caſte tamen.

¶ Uigeſimaquarta eſt de remiſſione peccati in ſpeciali d ſcēdēdo ad modū remittēdi.⁊ p3 huius cōcluſiōis funda mentū.vbi ſupra iam notaui.⁊ maxime in.3.⁊ in.4. qua3 ꝓbat notāter.vbi examinabis ea que dicit de grā ⁊ ſatiſ factione.quere in.4.º vbi ſupra.⁊.1.di.eiuſde3.q.6.⁊ diſ.16. eiuſdem.videt̄ eni de mēte hui⁹ ꝙ quis ſatiſfacere poſſ3 ſine grā lic3 nō meritorie.vide.17.di.p.⁊.4.di.4.articulo 2.q.2.ad finē ſingulariſſime.⁊ alibi vt ſcis:ſaluabis tamē dictum doc.loquendo de potentia ordinata. ⁊ meritorie ⁊ poſt culpe deletionem.

¶ Uigeſimaqnta eſt de neceſſitate paſſiōis xp̄i.vide in.3.º vbi ſupra.⁊ quere antiquos theologos.vide etiā.16. diſti. 3.aliqua ad ꝓpoſitum.

¶ 26ª eſt de neceſſitate icarnationis.vide.1.⁊.2.di.3. ſed ꝙ dic̄ in ꝓbatōe examiabis:q2 loqt̄ famoſe.vide.7.di.3.q.3. ⁊.19.di.eiuſdē.⁊.41.di.p.i reportatis ⁊ alibi. ⁊ adde plā h̄.

¶ 27ª eſt de modo cōceptionis ſeu iformationis cor^is xp̄i. vide.2.3.⁊.4.di.3.vbi aduerte ne aliquid ſine cauſa omit tamus in lr̄a doc.ſeu ei addam⁹ ꝙ in origialibus cōmuni ter habebat̄ illa littera ad finē cōmēti ſic. ſicut beata vir go contraxit ⁊c̄.vbi loqtur doc.famoſe ſic̄ cōmuniter h̄ p totū.⁊ maxime in ꝓbatiōibus:vt ſepe dixi:ſed ne garulis occaſio latrandi detur addidi illa verba.ſ.ſicut dr̄:q2 ſic itendebat doc.⁊ maxie ſi h̄ iunior ſcripſit vt ſuppono.loq tur etiā de lege cōmuni.pōt etiam dici ꝙ cōtraxit q̄tum in ſe fuit.vt in.3.diſti.3.dicit.⁊ mūdata fuit preueniēdo.⁊ poſtea mūdata:vt dicit ordine nature puatiuo vel negati uo vt ibidē hab3:⁊.1.di.2.q.2.mundata etiam nō per de letionem deformitatis:ſed per additione3 mundicie for malis.ſ.gratie ⁊ aliorum chariſmatum:multa alia addat hic curioſus lector.

¶ 28ª eſt de excellētia xp̄i.de qua hab3 in.3.º diſti.13.⁊.14. vbi aduerte in co^to.cū dicit ⁊ capitis:ꝙ pōt bene intelligi ſic.ſ.ꝙ caput diu3 ponit̄:⁊ ex ſcriptura: ⁊ vbi ſupra.poſſet etiā loco capitis poni capacitatis.vide.q.6.1.di.2. ⁊ vbi ſu pra in.3.quere in vere notāter de capacitate tali vt noſti. quere etiā.49.⁊.50.di.4.plura ad idē ſin^me.vide.18.⁊.19. di.3.⁊.9.di.eiuſdē.⁊.12.ꝓ his que addit in ꝯ^to in pma ꝓba tiōe aliqua originalia habēt.Tū ex relōne:vt habes.aliq̄ tū ex rōne:⁊ loco nō ſeqtur ponitur in ſe.ſed vtraq3 lr̄a po teſt bene itelligi.ſcd̄am ꝓbatiōem examinabis vt ſupra

¶ 29ª eſt de iſeparabilitate nature aſſūpte a verbo.⁊ ſem per in ꝓbationibus preſupponit cōmunē viā:vt prius te tigi.Nō eni preciſe ꝓpter redemptionē generis hūani ver bum aſſumpſit nām humana3.imo ſi Adā nō peccaſſ3.ni hilomin⁹ eam aſſumpſiſſet:q2 natura illa fuit pdeſtinata ⁊ pmo ⁊ in pmo ſigno:vt eſſet fili⁹ dei.⁊ nō occaſiōalr.⁊ li cet ordine itentiōis pus predeſtinata:q̄3 vniri verbo pre uiſa.ordine tamē executionis ecōtra. vide in.3. ⁊ in pmo. vbi ſupra. de facto etiā fuit natura ſeparata a v̄bo in mor te xp̄i.lic3 nō partes eius pncipales.⁊ hoc ponēdo.3. enti tatē:vt ponit iſte.ſecus ſi negetur.quere pro hac cōcluſio ne ſepe in.3.⁊.19.q.quolibeti in doctrina huius. ſicut eni3 cōtingenter eam aſſumpſit a pncipio.ita cōtingēter ipſa3 cōſeruat vnitatem.Nō ſolum ergo non poteſt hoc ꝓbari.i mo oppoſitum eius eſt verum.⁊ probari poteſt ſaltem ex creditis preſuppoſitis.

¶ 30ª eſt de iſtitutiōe ſacrar̄:⁊ pertinet ad materiā.4. ſen tentiarū.quere di.1.4.⁊ ſequentibus in doctrīa hui⁹ opti me ad hoc.Or tangit ibi in ꝯ^tu de beata virgine dubiū eſt an recepit ſacramēta:⁊ maxime baptiſmi.vide.diſ.4.4. articulo.3.q.1. bene pon^do.⁊ plura hic adde ex antiquis ⁊ modernis vt ſcis.

¶ 31ª eſt.deſcēdendo in ſpeciali ad ſacramēta noue legis. de baptiſmo.cōfirmatōe ⁊ extrema vnctione.⁊ poſſet tex tus iterſcalariter poni in co^to.ibi. Nec cōfirmationes ⁊c̄. aduerte etiam h̄.⁊ ſupra in co^to.27.ex allegatiōe.21.ꝙ or do harum cōcluſionum.⁊ ichoatio videtur cōueniēs. de quo ifra adh̄ magis:⁊ ſupra in co^to.5.tetigi.vide diſt.1.3.⁊ 4.4.⁊ ſequētibus vſq3 ad.7.ꝑ pª parte cōcluſionis.⁊ di. 7.pro.2.⁊ diſt.23.pro.3.⁊ pōdera:⁊ declara h̄ multa.

¶ 32ª eſt de cōfeſſione:qua3 diſputat valde notāter in.4. di.17.vbi examina bene ea que dicit in ꝓbatōibus.an.v3. in veteri teſtamēto erat iſtitutum hoc ſacramentū. ⁊ ſilr̄ qd̄ dicit de iſtitutiōe eius in nouo ex dicto Jacobi.loqtur famoſe.quere Alex.⁊ Ricar.alr̄ tamen ſentit ipſe vbi ſu pra.Cū add^r ibi de ſcd̄o ⁊c̄. poteſt referri ad illud Jaco.⁊ orate.⁊ a ſimili arguendo.vel ad illa3 partem ꝯnis homi ni faciende.conſidera.⁊ plura adde pro ⁊ contra ex anti quis:vt volueris.

¶ 33ª eſt de exiª corporis xp̄i in eucbariſtia.quere copioſe in.4.diſtin.10.⁊.11. Or dicit in co^to probando ꝯnem boni ⁊ mali ſacerdotis.quedā origialia nō habent ly nihil ibi: ſed affirmatiuā:⁊ ſatis valet lr̄a ſic.quedā habēt.imo cō muniter:vt etiā poſuimus.⁊ declara ſic̄ in generali diſt.1. 4.hab3.⁊ di.8.in ſpeciali.⁊ ſequētibus.qd̄ dicit cōſequen ter de aīa ⁊ quātitate.vide diſti. 8.⁊.11. ⁊ ibi poteſt textus ꝯnis partiri in tres partes.⁊ in fine co^li non habetur com muniter illa littera ⁊ corpus:ſed terminatur ad ly deita tem.Multa hic ſubtilia tange:q2 ſubtilis ⁊ copioſa mate ria eſt.vide antiquos ⁊ ſequaces huius.⁊ ocham.bene ta men caſtigando.

¶ 34ª eſt de ordine.cui⁹ motiuū.vide in.4. diſ.24. ſed ꝙ dicit in ꝓbatione facilr̄ euaditur vt ſcis. quere hic per to tum canoniſtas ſi volueris dilatare te in his ꝯcluſionib⁹ ⁊ ꝓbationibus ⁊ iprobationibus earum.

¶ 35ª ⁊ vltima eſt de cōiugio. vide di.26.4.⁊ ſequentibus vſq3 ad.43.excluſiue de hac materia.in probatiōe tange plura de his que breuibus dicit.pmo an fornica⁹ ſit pecca tum.deinde de cōparatiōe coniugy ⁊ corruptionis corpo ralis ad ſpēm.⁊ ad idiuiduu3 plura alia adde ad h̄. q2 he cōcluſiones ſunt poſitiue ⁊ morales ⁊ theologice.⁊ h̄ tra ctatus pro maiori parte ſcolaſticus ⁊ ſpeculatiuus eſt. q̄ re ſuccincti⁹ quo potui perſtrinxi ſermonē in iſtis: q2 in lo cis ſuis:vt notaui videri poſſunt.maxime q2 iuniorib⁹ h̄ elemēta cōmuniter adaptātur.⁊ ſi verba Empedoclis ple rūq3 dicent.lector vero diſcret⁹ ſm materiam ſubiectam ſe dilatet:quia ꝓximum eſt mathematicum perſuadere ⁊ rethoricum demr̄are.

Sequitur illa particula. In eſſentialiter ordiatis ⁊c̄.quā poteris legere ante precedētes ſi vis vſq3 ad illud cor^m cōe poſt ꝓpōnes creditas infra ibi.ph̄i multa dixerūt ⁊c̄.icluſiue.

¶ Primo premittit duas petitiōes:que etiā ſupra in t. de pmo pn.º tacta ſunt.⁊.2.metaphyce.⁊.2.di.p.q.1.in pma tā git.3.ſ.pmitatem ⁊ vnitatem numeralē ⁊ coeuitatē alicu ius:ad qd̄ eſſentialiter ordinata ordinātur.vide.10.meta phyſice copioſe.⁊ oſtendit difficultatē probatiōis haru3: lic3 ipſe ⁊ ph̄s conātur eas probare.

¶ Deinde ponit cōcluſiones,quarū pma habet̄ vbi ſupra

notaui copioſe.⁊ hȝ tres partes: ſicut pͥma petitio quã ꝓbat ex precedētib⁹.vbi lrã in aliqͥbus originalibus habetur ſupflue quantū ad.z.ꝓnēȝ:qꝛ premittit̄ petib⁹ ⁊ replicat̄ poſt pͥmã:ſed bene habes lrãm:vt ordinaui eã. Multa hic ꝓ ⁊ ꝯ.poſſent adduci:ſed qꝛ ſuperi⁹ tractaui iſta feſtinus ad ſequētia ꝓlixius ea proſequi h̄ poſtpono.

⸿Scḋa ꝯclō eſt de perfectione efficiētis. Nã eque perfectum ſi vniuocū.perfecti⁹ vero ſi equiuocū. vbi tñ attende ꝙ nõ recte de rigore ſermonis dicit̄ efficiēs vniuocuȝ ſtricte loquēdo de vniuoco ſpecifico.ſ.ſȝ poti⁹ ꝓducēs vl̄ ſaltē agēs debȝ dici: qḋ ideo dico.qꝛ.3.di.ꝑ.q.7.⁊.25.di.z. dicit ꝙ relō cauſe ⁊ cauſati iportat dependentiã eſſentialem.⁊ arguit diſtinctionē in natura.dȝ ergo accipi extenſiue vbicūꝗ ponit̄ hui⁹ diſtinctio. ⸿Ulteri⁹ notādū ꝙ illud qḋ dixi de cã equoca debȝ attēdi de cauſa equoca totali ⁊ nõ partiali.vt in pluribꝰ locis habȝ.vide.3.di.ꝑ.⁊.z. licȝ forte vniuerſalr̄ vᵐ ſit vt effect⁹ vt hui⁹ comparat̄ ad hoc:vt ad cãm:ſecus ſi comparãtur ſimplr̄ iter ſe entiᵗᶜˢ. quere.3.di.z.q.io.ſoluēdo argumēta ꝑncipalia ad finem. vide notãter iſtantiã ⁊ regulã cõmuneȝ.ſ.ꝙ dependet ex pluribꝰ ⁊c̄.i quolibeto.q.i4.articulo ꝑ de fide iſuſa ⁊ acq ſita.⁊ adde dicta hui⁹ in pͥmo.di.3.q.4.in ſolone. articulo ꝑ cõtra Henr.moderãdo cūcta vt noſti.quere.q.i7. quolibeti.arti.3.⁊ Frã.in ꝓlo. ab oriēte parte tres.q.3.optie: vt h̄ altius exequaris.

⸿Tertia eſt de perfectiõe dei que ſupra pertractata ē copioſe.vbi aduerte ꝙ illa cõparatio eſt exceſſiua vel abuſiua quã ꝓbat ex precedētib⁹.Coꝛᵐ īfert cõſequenter notabile.vbi aduerte cum dicit īfra aliquo mõ cõis ⁊c̄. ꝙ hoc dicit:vel qꝛ nõ eſt locus determinationis illi⁹ cõmunitatis hic:ſiue.ſ.ſit analogie:ſiue vniuocatiõis.vel iō: qꝛ non eſt cõmunitas niſi ſolius cõceptus.notãter etiã dicit in oī differētia entis que dicit ꝑfectioneȝ ſimplr̄ ꝑpter ea que tangit.8.di.pͥmi.q.finali.⁊ pͥma di.z.q.3.de cã ⁊ hꝫ.

⸿Deide facit digreſſum notabilē in coᵗᵒ pͥmo oſtēdendo quantū ⁊ ad quē terminū vltimate attingit rō nãlis neceſſaria creature rõnalis vel ſaltē viatoris de deo.vide in ꝓlogo.vtriuſꝗ.ꝑ.⁊.3.di.eiuſdē ⁊ ſupra.z.metaphyſice.⁊ alibi ſepe pro ⁊ cõtra plura addendo.

⸿Cõſequēter pertractat partes illius pͥme ꝯcluſiõis. oſtēdēdo difficultatē ꝓbationis earū per ordinē:ſȝ ſupra de ꝑ ꝑncipio.⁊ vbi ibi notaui conatur illa omnia ꝓbare:que tamē nõ repugnãt:vt ſepe dixi.facilr̄ tamē dici poteſt ꝙ in eſſentialr̄ ordinatis potius datur pͥmū.qꝛ niſi ibi pͥmum: nec pͥmū nec vltimū in alijs:qḋ tamē examiabis bene:qꝛ pulchre doc.h̄ mouetur.

⸿Ultra cū ibi allegat Auicē.aduerte ꝙ illud habȝ.6.metaphyce.c.5.quere etiã Aꝛ.z.de gene.t.c.56.58.⁊.68. ⁊ alibi ad idē.⁊ maxime.8.phyſicorū.Quo mõ autēȝ valȝ illa ꝯſequētia. datur p̄us. ergo pͥmuȝ.vide ſupra.5.meta.q.8.

⸿Aliud qḋ tãgit circa ꝓbationē.z.partis.quere.z.di.ꝑ.q. 3.⁊ ſupra de pͥmo ꝑncipio.⁊ qualr̄ currit ⁊ quãdo iuxta regulã tertij topicoꝝ.duo bona ſunt magis bonū vno eorū ſeorſuȝ:⁊ quãdo nõ ibi habes.⁊ vbi notaui ibidem.Ibi ēt pondera duos modos ponēdi duo pͥma:aut.ſ.vtrūꝗ a ſe: aut vnū vniuoce ab alio.

⸿Deinde oſtēdit circa tertiã ptē.ſ. coeternitatē valde ſignãter difficultatē ꝓbatõis duplr̄: aut loquēdo de eodēȝ nūero:qꝛ ſic poſſet imagiari aliud ⁊ aliud numero diſᵗᵘᵐ ſibi ſuccedētia:aut ſm ſpēm.ita ꝙ tm̄ ad fieri rerū regreˢ pͥmū ⁊ nõ ad cõſeruationē.vbi aduerte ꝙ licȝ cõiter hr̄ in lrã ibi.ꝑ rõne naturalē nõ põt ꝓbari ⁊c̄.magis tamē placȝ ibi iꝓbari.⁊ additur in origialibus antiqͥs k.ad denotãdum pͥmum dcm̄:qꝛ ſic doc.ſignabat loca textus plerunque per lrãs:ſicut antiqui biblie caᵃ.⁊ ipſe Aꝛ. ⁊ Auicen. ⁊ aliquãdo Henr.queſtiões in ꝓceſſu ſolutionis eaꝝ.⁊ h̄

accidit ſepe in his theorematibus.⁊ metaphyſica.⁊ maximam generat ambiguitatē:qꝛ vicio ⁊ negligētia ſcriptoꝝ nõ fuerūt appoſite marginibus hꝫ lr̄e ſi eas doctor appoſuit.vl̄ ſi iplicite itellexit.nõ ita facilr̄ alij capere poſſunt. vult ergo doctor ꝙ illa duo que tetigit.pͥmuȝ ibi. pͥmo de aliquo eodē ⁊c̄.ſcḋm ibi.Et ſcḋo ſi primuȝ efficiēs ⁊c̄. non poſſunt iꝓbari facilr̄ per rõnē naturaleȝ: nec ex ordine cãrum.⁊ ideo iferius debȝ eſſe.zᵘᵐ nõ põt iꝓbari ⁊c̄.vbi plura originalia habent.Et niſi capiat̄ ly ⁊.materialr̄ pro ſigno ſicut k.dubiuȝ ꝙ tãgit:ad qḋ ſe remittit. põt faciliter ſolui tenēdo negatiuã.⁊ hoc ſi ſcḋm eiuſdē rõnis ē effectibile.de quo ifra in hoc.c. ⁊ in ſentētijs. ⁊ alibi ſepe. ⁊ hoc niſi negetur ordo eſſentialis de quo vbi ſupra in ꝑ. et de primo principio.

⸿Cõſequenter dat iſtantiã.z.petitõi ſupra. ſȝ facilr̄ ſolueret̄ qꝛ ſpēs ſunt ſicut nūeri.8.meta.t.c.io.⁊.io.meta.t.c.z. ⁊ ide. In oī gñe ⁊c̄.ſȝ hoc tolleret̄ recurrēdo ad ordinem ꝑfectõis ⁊ cãlitatis vt ſcis:⁊ diſᵒ de menʳᵃ multiplici. vide.z.di.z.pte.i.copioſe:⁊ alibi plerūꝗ in doctrina hui⁹ et alioꝝ.pōdera oīa que dic̄ qꝛ nihil ſine rõne.

⸿Ulterius ꝓſeqͥtur dicta ponēdo caſū de ipõne hui⁹ nominis deus.vbi cūȝ dicit ſeqͥtur ex k.recurrit ad illud primum dictū prius notatuȝ. ⁊ originalia ibidē varie ſe hñt. in aliqͥbus ponit̄ .iz. in aliqͥbus.z. in alijs alio mõ. poſtea cum dicit ex.z.itellige de.z. dcō prius.vbi aliqua origialia hñt ex ⁊.ꝙ bñ poſſet ſtare tenēdo ly ⁊. vt notaui prius materialiter ⁊ pro ſigno ⁊c̄.

⸿Conſequenter ibi. igitur h̄ que vident̄ dat ordinē rõnē ⁊ modū dicendis. vñ elicere potes ꝙ ꝑcedentes oēs credite. vſꝗ ad pͥmaȝ petitionē ſupra ꝯgrue ſeqͥrent̄ ſequentes creditas vt ſupra tractaui. Ibi etiãȝ finaliter declarat ſe qualiter intelligit non probari in his creditis per totū. vnde inſtantie vbiꝗ ſoluuntur.

Sequitur illa particula. Non põt ꝓbari vbi poſſet poni ꝙ ſupra poſuim⁹ tenēdo aliū ordinē.Incipit tractatus ⁊c̄.quottatio vō particl̄e ibi in margine omittat̄ ſupputationi lectoris:vt ſepe notaui. ponit igitur propõnes creditas per ordinē: q̄s tñ alibi conaᵗ ꝓbare:ſȝ qualr̄ ex hoc nõ repugnat ſibi ipſi ſupra tetigi.fortiores tñ ſunt iſte ꝑcedentibꝰ creditis aſſignatis:qꝛ etiam phi conati ſunt has oēs fere oñdere. igr̄ nõ excludit doc. hic oīmodã ꝓbationeȝ ēt ex nãlibꝰ:ſȝ neceſſariã vt pȝ.

⸿Prima ꝓpō ſeu ꝯ eſt de ordine eēntiali effiᵘᵐ quã ꝓbat triplr̄.qre ſupra de pͥmo pͥnᵒ.⁊.z.di.ꝑ.⁊ alibi ſepe.z.etiam metaᶜᵉ Aꝛ.t.c.6. ⁊ ide: ⁊ in alijs expoſitorib⁹ ⁊ ꝗniſtis inuenies plã ad h̄ pro ⁊ ꝯ. qre Auerroym ⁊ Albertū: ⁊ Aui. etiam in.6.metaᶜᶜ ſue.Algazelē ⁊ alios ad h̄.

⸿Scḋa eſt de pͥmo efficiēte quo ad vnitatē ſpecificã:quã ex precedētibus ꝓbat.quere vbi p̄us pro ⁊ cõtra.⁊.8.phyſicorū.⁊.iz.metaphyſice.⁊ in ꝑclo.⁊ auctore de cauſis.

⸿Tertio eſt de pͥmo efficiēte quo ad vnitatē eius numeralē:quã etiãȝ ex precedētibus ꝓbat. vide vbi p̄us apud iſtuȝ ⁊ alios.⁊ maxīe.iz.metaphyce.t.c.49.⁊ in Dama.c. 5.⁊.8.phyſicoꝝ.t.c.48.vide Uua.li.ꝑ.diſ.z.q.z. ⁊ ocham quolibeto.i.q.i.ꝑ q̄ faciūt dicta doctoris in hoc tractatu ſed nõ ſimplr̄.Extimo.n.ꝙ hinc accepit audaciã in ſuo ꝓceſſu vbi ſupra notaui de pͥmo ꝑncipio. ſed moderabere cūcta:vt ibi notaui.⁊ in precedētibꝰ h̄.⁊ ſalua fundamenta hui⁹ vbiꝗ.Cū theologis enī ſūmus catholicus. ⁊ cum phis rõne pluſꝗ grecus exiſtit. Quere ſequaces hui⁹ .z. diſt.ꝑ.⁊ collige obiectiones ad hoiem.⁊ pro ipſo vt noſti. Aduerte ꝙ in ſcḋa ꝓbatiõe in coᵗᵒ debȝ eſſe. tamē ex k.ſupra vt p̄us declaraui. vbi tñ origialia variam lrãm habēt ſed ſic placet ⁊ conſonat dictis.

⸿Quarta eſt diſiūctiua de efficiēte quo ad nūc exiſtere:⁊ depēdet ex precedētibus.pro cuius declaratiõe nota ſin

gulariſſime ea que habꝫ.z.di.ꝑ.q.z.qꝛ nullibi melius.Ex qua īfert coꝝm.vbi ponūtur in origīalibus cōiter due litttere.ſ.p.q.quaꝝ pͥma denotat pͥmā partē ꝯclonis.⁊ za zam quas forte appoſuit in ſuo origīali illis partibꝰ: vt pͥus notaui:ſꝫ poſſet bñ ītelligi lr̄a ſine illis.ad maiorē vͦo expreſſionē forte eas addidit:ſicut alibi ſepe fecit.

¶ 5a eſt de cōſeruatiōe rerū in eē:quā etiā ꝓbat ex p̄cedentibus.Ex q̄ īfert coꝝm.vide.iz.q.quol.⁊.i.di.z.q.4.ꝓ notitia terminoꝝ.q̄re.z.di.ꝑ.8.⁊.39.eiuſdē.⁊.z5.⁊.37.di.z.⁊ alibi ſepe pro coꝝo illo explicādo.Examīa bene īſtantias hincīde.vide.48.di.ꝑ.⁊.44.z.ad h̄.

¶ 6a eſt de coactiōe dei cāis ſcdis.quā ꝓbat dupl'r.q̄rū prima pōt fundari.z.phyſicoꝝ.⁊.5.metaph̄y.de cā ⁊ effectu ꝑticubꝰ.za procedit ex cōparatiōe nobiltis effectꝰ ad cām:q̄ tamē facil'r ſolui pñt.vide vbi ſupra ad ꝯnē ꝓximā notaui.⁊.i.q.4.⁊ caue ph̄antiū delirarmēta. Nō eni ī maximis fatigatur.nec in minimis ꝑteſit virtus diuina.Quere antiquos ⁊ modernos hic.

¶ 7a eſt de īmēſitate dei.quā ꝓbat dupl'r.vide.37.diſ.ꝑ.⁊ maxime in reportabꝰ.Infert duplex coꝝm.quorū zm cōiter nō ponit̄ hic in origīalibꝰ cōplete:vt poſuimus: ſꝫ īfra poſt has ꝓpōnes creditas in aliq̄bus. In alys vero alibi de ipſo.vꝫ.illabi:ſed ſatis valꝫ h̄ ⁊ notabilis doctrina ē.littera bñ ⁊ ſufficiēter eēt talis.Et ex hoc ſeq̄tur ꝙ nō ꝓbat̄ vel pōt probari illabi.⁊ ꝙ ſeq̄tur.illabi eni ⁊c̄.eſt declaratio ſeu notificatio termini.vbi ponit tres ꝓpōnes negatiuas.⁊ q̄rtā affirmatiuā.In aliq̄bꝰ originalibus habet̄ ſic. Corm zm 7e.Qd̄ non probat̄ h̄ illabi. In alys alio mō.vbi aduerte ꝙ cōiter in origīalibus correa ponūtur in lr̄a ſic. Coꝝm ⁊c̄.ſed placuit vna cū ꝯclonibus notare ea in margine.Aduerte etiāꝫ ꝙ ſicut duplex ponit̄ īfluentia dīna. ita duplex illapſus: gn̄alis.vꝫ.⁊ ſpecialis.vide ī pͥmo.diſt. 19.q.z.⁊ in.3.di.i.q.i.ad finē.⁊.q.4. Aliq̄ etiā deſcribūt illabi vel illapſum ſic. Illapſus eſt ſupreme eſſentie ītima p̄ſentialitas creaturā ītellectualē vital'r īmutās ad actū cōtēplatiuū:quē viri experiūtur deuoti dū dinam ītrant caliginē.q̄re Bona.in.z.diſ.8.parte.z.q.z.⁊ alios theologos vt lubet pro ampliori elucidatiōe.

¶ 8a eſt de īmediate ꝓducto a deo.vide.8.diſt.ꝑ.q.finali.⁊ z.di.z.q.z.⁊ pͥma.q.4.⁊ op̄.Aui.ibidē.⁊.7.q.quol.ad māꝫ huius ꝯclonis examinādū bñ.vide Auer.pͥmo ce.ꝯmēto ioz.⁊.iz.metaph̄y.cōmēto.i8.⁊.9.meta.ꝯm̄.7.⁊ alibi plerūq̄ꝫ hincīde īſtantias pōderādo.q̄re Hen.⁊ Uua.

¶ 9a eſt de cātione dei de nihilo.quam ꝓbat ex p̄cedētibꝰ. Et īfert triplex coꝝm.pro pͥmo.vide.z.8.39.⁊ ſequētibus ⁊ ſpecial'r.44.⁊.45.ꝑ.⁊.7.q.quol.⁊ ſupra de primo pn̄o ⁊ alibi ſepe ꝓ zo.⁊.3.vide.i.di.z.q.z.⁊.3.quere alios.⁊ ſuper 8.ph̄y.⁊ pͥmo celi.⁊.iz.meta.vbi caſte cūcta mēſurabis.

¶ io a eſt de vl'itate cālitatis dei.ex qua infert coꝝm de oīpotētia.q̄re.4z.di.ꝑ.⁊.7.q.quol.⁊.43.di.ꝑ.⁊ ſupra de primo pn̄o.vbiq̄ꝫ examinabis noīales.

¶ iia eſt d̄ eternitate dei.⁊ ponūtur ille lr̄e q̄ ſupra in coꝝo. 4e habētur.p.q.eni inter deū.vt in idētitate nūerali pͥmū: ⁊ per p.vt in q̄ditate vel idētitate ſpecifica pͥmū.licꝫ igr̄ illud pͥmū ſm numerū poſſet plurificari ⁊ icire per ꝯn̄s.⁊ h̄ per pol'e vel ipoſſibile. nō tamē ita ſm ſpēm.i.a tota ſpē. ſuppoſito ꝙ det̄ pͥmū tale:qꝛ vt deducit doc.vel a ſe.qd̄ ē impol'e.vl' ab alio pͦre.⁊ tūc negat̄ ſuppoſituꝫ. Quere vt noſti plura ad hec.vbi aduerte ꝙ ia lr̄a.tamē pōt probari vt ſignificat p.pōt poni za pars ꝯnis.

¶ iza eſt de icorruptitēe ſeu īmortalitate dei.quere.8.diſ.ꝑ. ⁊ alibi ſepe. ⁊ antiquos theologos.Et nō ꝙ iſte doc.imitatur in ſuis ſcriptis illā notabilē regulā.quā īpe ponit.4.q. quol.in pn̄o. Nō enim inq̄t.opꝫ oīa in dubim reuocare.vbi ſuppoſitis dictis cōmunibꝰ propoſituꝫ pōt declarari. Nō ſcripſit igr̄ de oībus theologicis veritatibꝰ ſeorſum extēſiue ſicut antiq̄ licꝫ ītenſiue plura.pace alioꝝ dixerim. q̄re nec de eternitate nec de īmortte:nec d̄ alys huiuſmodi pluribꝰ q̄ōnes ſingulas habꝫ.oīa tamē equalr vel elicitiue:ſeu īplicite īuenies ī eo.quere.6.q.quoli.de eternitate:et vbi pͥus de īmortalitate.Alex.Bona.Ric.⁊ alios. vide q̄ expreſſius de his diſputarūt. Nō curauit iſte cartaꝫ vacuis vbis ipedire. Nā qualitas prefert̄ quātitati.⁊ carmē vnicū (vt aiūt) vnius poemate alterꝰ:nec ꝙ diuturnius ⁊c̄. p̊ ethicorū cōtra platonē.Probādo cōcluſionē ꝑ pͥma parte remittit ad coꝝm 9e ſupra.⁊ eſt zm coꝝm ibideꝫ.Deinde obycit ꝯ dcā.Et ſoluit breuibus ⁊ ſubtil'r mō ſuo. vbi aduerte cū dicit.mors duplex ⁊c̄.ꝙ ibi vult īplicite ꝙ mors accidit:vel ex periodi ꝯpleto:vel ex cāis illatiuis.⁊ hoc vl' ītrinſecis vel extrinſecis.ad qd̄ clariꝰ explicādū. vide notāter ea que hꝫ in.z.di.i5.ſoluēdo argumēta. ⁊ di.i9. eiuſdem.⁊ in.3.di.i6.⁊ in.4.di.44.q.i.⁊ di.49.q.i3.q̄re ꝯſide ratiōes medicoꝝ ⁊ ph̄i vt noſti.ſil'e huiꝰ dicti de morte ⁊ cā effectiua hꝫ de anihilatiōe q̄ maxime eſſet in ꝓpoſito ponēda in caſu ꝯclonis.quere.i.q.4.ſoluēdo pͥncipalia. ⁊ diſt.ii.eiuſdē.q.4.vide etiā.iz.q.quoli.⁊.i.diſ.z.⁊ alibi ad ꝓpoſitū bene pōderādo. Qd̄ dicit ꝯn̄ter d̄ gn̄ali corruptiōe oīum.cōſidera plura.quere vbi ſupra maxime hꝫ veritatem ſi ponat̄ mā in oībꝰ:vt aliq̄ volūt.vide ſupra.7.metaphyſice.⁊.zz.di.3.Tāge etiā cum theologis:ꝙ mors accidit ex cōditiōe nature.ſicut accidit v̄gini.⁊ in ſtatu inocētie accidiſſet:niſi preueniret̄.⁊ in xp̄o etiā.accidit etiā demeritorie in penā peccati ſentētia Pauli. Notāter etiam dicit icorruptibilē ⁊ nō icorruptā.vnde celū eſt corruptibile:qꝛ materiale.vel generalius capiēdo corruptibile ꝓ anihilabili vel deſtructibili.ſeq̄tur.eſt corruptibile. quia creatuꝫ vel creabile.Qꝛ vlteriꝰ ibi hꝫ de tempore ⁊ mēſuratis tēpore.quere.z.di.z.copioſe.⁊.4.phyſicoꝝ.vide ibi ſpecial'r.t.c.ii7.ꝓpter v̄ba lr̄e de ſeneſcere ⁊c̄. ⁊ notāter dixit.quoꝝ mēſura eſt tp̄s ad dn̄aꝫ eui ⁊ eternitatis. de q̄bꝰ vbi ſupra in.zo.Adducātur hic fundamēta Arꝫ.ꝑ.⁊.z.ce.⁊ iz.metaph̄y.de īcorruptte dei.⁊ oīa examinabit diligēs lector.⁊ addat plura h̄:qꝛ copioſa materia.

¶ i3a eſt de īmutabilitate dei.quere.8.di.ꝑ.q.finali.ꝑ anco. ⁊.q.z.in pͥmo reportationū.⁊ in alys theologis.ibidē ⁊ alibi.8.etiam ph̄y.⁊.iz.metaph̄yce habꝫ ph̄s ex ītentiōe ad h̄.que oīa ꝯcordabis.⁊ īfert coꝝm notabil'r.Deīde obycit vbi cōiter nō habet̄ ly.illumīatur:ſed ſatis valꝫ.quere.9. di.z.Cōſequēter rn̄det.⁊ qꝛ aliq̄s diceret ꝙ ph̄s.8.phyſicorū.t.c.zi.⁊ īde ad longū.⁊.7.t.c.z.ꝓbat om.ideo dicit.vide quantū valeāt argumenta.7.⁊.8.phyſicoꝝ.ꝯ hoc:⁊ ibi dꝫ eē pūctꝰ ⁊ lr̄a ꝯtia.vlterius cum addit.volūtas mouet ſe ⁊c̄.oñdit om coꝝ q̄ dic̄ ph̄s.⁊ notāter ponit.volūtas mouet ⁊c̄.qꝛ ph̄s cōcedit aīal mouere ſe:eo qꝛ diditur in duo. ibidē in.8.t.c.z8.⁊.30.⁊ circiter.ſed de vote magis dūm eſt ex eius ſimte.⁊ ita h̄ ad ꝓpoſitū valet.h̄ vide bñ examiata in.z.di.z.q.io.⁊ di.z5.eiuſdē.ī pͥmo etiā di.3.q.7.aliqua ad h̄ hꝫ ſup.7.⁊.8.phyſicoruꝫ.etiā diſputat̄ cōiter.⁊ ſupra 9o.metaph̄y.q.i4.pꝫ.vbi oīa pōderaui.

¶ i4a eſt de magnitudie molis nō ponēda in deo que ꝑtinet ad ſimplicitatē dei.vide etiā.8.diſ.ꝑ.⁊ alibi in antiq̄s ⁊ modernis theologis.quere.q.5.quol.ꝓbat cōcluſioneꝫ tribꝰ rōnibus que ſatis clare ſunt.⁊ quātū valeāt bene diſcutiat̄.quere etiā.8o.ph̄ycoꝝ.t.c.78.⁊ īde.⁊.iz.metaphyſice.t.c.4i.fūdamēta Arꝫ.⁊ alibi ad h̄.⁊ cōcordabis cūcta ſemꝑ ſuſtinēdo ſcoticā ſincerā veritatem.

¶ i5a eſt de ſimte dei quo ad accidētalē compoſitionē. q̄re etiā.8.di.ꝑ.⁊ vbi pͥus.quā ꝓbat notabil'r:ſed qual'r procedunt ꝓbationes.⁊ quantū diiudicat lector bene. Qd̄ tangit ibi de ſuperioribus agētibus in diſtātia.quere.9.di.z. optime.⁊.i4.diſt.eiuſdē.q.vltima.final'r īſtat cōtra ꝓbatiōnē ex dictis pͥus.⁊ ſolue ſi placet.

¶ 16ª eſt de ſim^te dei quo ad eſſentialē ɔpōnez.q̄re etiā.8. di.p̄.optic. ⁊ vbi ſupra notaui in pħo.⁊ ſpāl'r.12.metapħy. t.c.30.⁊ circiter.⁊ nō ſolū de cōpoſitiōe phyſica:ſed etiam metapħyca h3 h̄ cōcluſio pōderari pro ⁊ cōtra.pbat ɔclō/ nem.p̄mo ex.14.aliq̄l'r ingt.vbi notāter dicit doc. l3 non vel vt alij hūt:ſed nō ſm Auer.hoc iō dicit:q2 auer. negaret hanc ɔñam.in deo ē magnitudo molis.ergo ɔpō eēntialis.vel ſic.nō pōt pbari q̄ in deo nō ſit magnitudo molis.ḡ nec q̄ nō ɔpō eēntialis:q2 ipſe in ō ſuba orbis negat in celo mām. ⁊ tamē celū ponit quātū ⁊ magnū.vide.14. di.2.q.1.optic vbi.q̄ cōtingēs in paucioꝛib⁹ eſt.cōmēdat auer.q̄tū ad hoc imitātē Ar.licz oppo^m v^m ſit ſm veritatem theologicā:ſ3 de mēte hui⁹ vr̄ valere hoc ar^m.eſt ɔpō accītalis.ḡ eēntialis.q2 ſm ipm.3.di.p̄.q.7.potētia ad accidēs nūquā fundat̄ niſi in ſuba in actu.qd̄ itelligo loquēdo de ſubo vltiato ſeu ſubſtentifi^ce.ex.4.metapħy.t.c.14. vide.3.di.2.q.4.hoc tamē l3 excludat mām p̄mā eē ſub3 accītis.⁊ forte formā mālē educibilē de potentia māe. ⁊ ex hoc illa fatua fabula vic cōis de quantitate itermīata nulla ē niſi imagīatio ſomniantiū ⁊ ɔteruientiū: de alijs tñ nō compoſitis:vtpote de angelis eēt du^m niſi ponātur cōponi ex mā.⁊ ſil'r de aīa ſepata.⁊ accītibus ei⁹:ſed ɔpō doctoꝛis pōt ſane gloſari diſ^do de ente actu vt noſti.alia pbatio ɔnis ⁊ coꝛ^m ſequēs ſatis patēt.vbi plura adde.

¶ 17ª ē de īfinitate dei itenſiua.⁊ qualr̄ nō repugnat pceſſui iſti⁹.ſupra in de p̄mo p̄n⁹.⁊.2.diſ.p̄.q.1.pōderabis bene vt ſupra ſepe notaui.vide reportatiōes ibidē ad finem.q. de īfinitate ſignāter.qualr̄ ēt nō contradicat ſibi h̄.⁊.42. di.p̄.⁊.q.7.quolibeti.vbi vr̄ velle:q̄ q̄uis oīpotentia dei vt eā ponūt theologi nō poſſit demr̄ari:licz in ſe demr̄abilis ſit.īfinita tamē potētia demōſtrari pōt.conſidera diligēter ex dictis.hāc ɔnem pbat ex pcedentib⁹.ſ.12.vel.13. poti⁹.⁊.14.ſm finē ingt.8.phyſicoꝝ.hoc ē dictu:q̄ ſi non pōt pbari deum carere magnitudīe molis.⁊ vtus īfinita nō pōt eſſe in magnitudīe: nec īfinita:q2 nō datur:vt i.3. oñdit Ar.nec finita vt ibi ɔñr pbat:l3 tñ pbatio non pcedit:niſi vt eā coloratiſte.2.di.p̄.q.1.⁊ meli⁹.8.di. eiuſdem q.1.ſeqtur igr̄ iſta q̄.v3.nō pōt probari deū eē vtutis īfinite ſeu īfinitū itenſiue.alie pbatiōes que ſequuntur ſatis clare ſunt.h̄ ɔclō p̄ma facie vr̄ facere pro auer.q̄ ex itētione ɔuerſa tamē:vult deū eē finitū itenſiue.vt.8.phyc.12. metapħy.⁊.2.celi.cōmēto.63.expreſſe.⁊ alibi ſepe h3. ⁊ ſi aliq̄ imitātes ipm nitātur eū exponere:⁊ violēter trahere ad o^m:eſtimo tñ q̄ penit⁹ peioꝛē partē elegit. Reſcindat̄ ⁊ ipſe cū impio ſathana.Ar.tñ ſaluet̄ vbiq3:q̄ bene ſentit maxime in ɔpoſito.Nō facit aūt hec ɔclō p Auer. na3 ⁊ ſi demr̄atiōe ſimpl'r necīa.vt ſupra tactū eſt.nō poſſit infinitas dei dm̄rari.imo forte per ſe nota ē h̄.de⁹ eſt īfinit⁹. eſt ſalte3 va ⁊ credita:⁊ efficaci⁹ pōt pbari q̄ eius oppo^m. vnde Ricar.de tri.i.c.3.Ad oīa que fide tenem⁹ nō ſolu3 habem⁹ rōnes nāles:ſed neceſſarias:q̄ tñ itelligat̄ vt expōit iſte.42.di.p̄.Quere expoſitores ⁊ q̄oniſtas in Ar.vt ſcis ad h̄.vide.8.di.p̄.q.3.⁊.5.q.quol.ad hāc īfinitatē cōmenda3 pfundius.⁊ cōſidera an ſit mo⁹ itrinſec⁹:an certe de rōne foꝛmali deitatis.⁊ ſi ponat̄ mo⁹ an poſſit dmōſtrari.pl'a alia hic adde ex ſequacib⁹ hui⁹ ⁊ alijs antiqs ⁊ modernis.q̄re ocħā vbi ſupra.t. de p̄mo p̄n⁹ quo tau i eu3 ad h̄.⁊ alios ſequaces:ſ3 ligabis te aq̄le ad alas.

¶ 18ª eſt de pbabi^te illius deſcriptiōis famoſe Anſel.pſol'. 2⁹.de ſūmo cogitabili.quā exponit iſte.2.di.p̄.q.1.⁊.2.⁊ ſupra de p̄mo p̄n⁹ pertractata eſt:que cōcluſio poſſ3 ex pcedentib⁹ pbari ſatis efficaciter.vt p3 ſpeculāti. ⁊ maxīe ex proxia.Nā quocūq3 finito pōt ſine ɔdictione cogitari maius.quare aūt addit̄ ſine ɔdictiōe ibidem.q̄re vbi ſupra. Addat ibi lectoꝛ plura ɔpoſitū explicātia.

¶ 19ª eſt de pfectiōe vniuerſi.quere optīe di.44.p̄.⁊ alios theologos ibi.⁊ alibi iueſtigabis ad h̄.Auctores etiā pl'es de perfectōe ſpēꝝ.vide ph3 p̄ ce.copioſe.q̄re hūc.13.⁊.14. di.3.⁊ alibi ſepe ad h̄.Frā.de May.⁊ alios ſeq̄ces hui⁹ inquire.ſupra etiā.2.metapħy. ⁊ alibi vt noſti.Infert coꝛ^m qd̄ appellat cōe ex his ɔclōnib⁹ de quo ſupra feci mētōe3. vbi pōdera cū dicit ratiōnē naturalē neceſſariā. ⁊ probat eū ſpecial'r ex.11.ſupra.⁊ ex alijs ſex ɔclōnib⁹ que ſequuntur illā.licz ex alijs pcedētib⁹.⁊ ſequētibus ſequat̄ idem. Et ſi voluerit lectoꝛ ordinare poſt hoc coꝛ^m.alias ɔpoſitiones creditas ſupra.ibi.Nō pōt pbari deū eſſe viuū:⁊ q̄ ſequunt̄ vſq3 illuc.In eēntial'r ordinatis ⁊c.poterit rōnare facere.Nā minus vident̄ ille pbari poſſe rōne nāli necīa q̄̄ predicte iam:cum pħi pl'es ha3 vel oēs in ſuis ſcriptis conati ſūt pbare. aduertat q̄q3 ſiue ſic ſiue alio mō oꝛdinauerit:q̄l'r q̄ tatōes i co^ns hicide aſſignatas accōmodabit.

¶ Hec pauca circa has creditas h̄ curaui notare:q2 alibi eas diffuſi⁹ videbis:⁊ parcāt pueccti plixitati:ſi q̄ ſit:⁊ ſimplicitati ɔclatiōis.iunioꝛes q̄q3 breuitati ⁊ obſcuritati.nā vtriſq3 h̄ accōmodare decreui: ſ3 ſcio q̄ q̄cunq3 mō diſpoſuero a celi duct⁹ viciſſitudīe a ſibi ſolis placētibus calūniaboꝛ:dū tñ phariſeoꝝ ſcandalum fuerit.qd inde.

Sequitur illa particula.Agēs 2^m ⁊c.in qua pſeqtur cōſideratiōes metapħycales ⁊ nāles.⁊ icipit a cōmunioꝛib⁹ ſuo mō.nā agēs eſt cōmuni⁹ cā ſtricte loquēdo.⁊ maxime extēdēdo agēs ad pducens.h̄ vo pōt accipi pro efficiēte.nā h̄ proſeqtur de.4.cāis in ſpāli. ⁊ in vl'i:vt p3.⁊ l3 h̄ particula poſſ3 locari cū alijs ɔclōnib⁹ infra de mō agendi ⁊ agētibus.ſic tñ cōiter ſeoꝛſum habentur:ſicut ſupra de concep^b h3.aut ḡ cōes animi conceptiones ſunt:aut ɔclones aut petitiōes.non refert valde ſaltē vtiles ⁊ vl'es ɔpōnes ſunt.ideo examinētur bene.

¶ Prima ē comparādo cām ſcdam ad iſtr̄m.⁊ ē notabil'r ⁊ multū ſingularis:quā pbat ſatis clare ⁊ copioſe.vide i.4. di.1.q.1.⁊.4.⁊ meli⁹ ſeu diffuſius di.6.eiuſdē.arti.3.q.1. ⁊ h̄ acci^r iſtr̄m ɔpꝛie.Nā.5.modis pōt accipi.ſ.vel pro cā ſcda: vel pro diſpo^ne ad pncipal'r itentū:vel pro actiuo tñ in fieri vl'in motione actiua aliūde.vel pro pte toti⁹.vel pro iſtrumēto artis.Ex^m p̄mi.vt rana in ḡnatione rane cū ſole. 2^i.vt caloꝛ in ḡnōne ignis vel carnis.terty vt ſpēs ſenſibilis in me⁹ ad actū vidēdi.4^i vt oꝛganū nutritiue in nutritiōe aīalis.5^i vt ſecuris in factura ſcāni. ⁊ ſic de alijs: ſiue attingat̄ ipo pncipalis termin⁹:ſiue tñ diſpoſitio ad ipm hic igr̄ maxime h3 locū iſtr̄3.5.modo accep^m.l3 ad.4.modū.poſſet etiā extēdi vt vbi.ſ.h3.h̄ ɔpō eſt ɔ multos antiquos.⁊ Tho.maxīe tāge iſtantias pro ⁊ contra.

¶ Scōa ē de oꝛdine opationis pncipalis:⁊ iſtr̄alis:nā vt ē iſtr̄3 nō h3 ɔpꝛiā.ḡ nec poꝛē opatiōe3 pncipal'.vbi aduerte cū dicit.Ex^m illoꝛū ⁊c.q̄ eſt ex^m Thome.q̄re eu3 in.4. di.1.q.4.⁊.1.pte ſūme.q.45.art.5.⁊ alibi pl'ies.q̄re hūc vbi ſupra in.4.⁊ ſeq̄ces eius bene pōderādo.

¶ Tertia ē de quo eli^uo.vbi aduerte ſ3 Boe^m de hebdōadib⁹.q̄ i oīb⁹ citra p̄mū dr̄nt quo ⁊ qd̄.ſicut ḡ duplex ē qd̄ agēs.ita duplex quo.de q̄b⁹ in his ɔpōnib⁹ mētiōnē facit elicitiuū.v3.⁊ iſtr̄ale.⁊ cū dicit q̄ d3 elicitiu⁹ eē ſimplex. itellige caſte diſtinguēdo de multiplici ſimplicitate. tāge op.de mālitate oīum entiū limitatoꝛū. de q̄ ſupra. 7.⁊.8. metapħy.⁊ alibi ſepe:vt ibi notaui.q̄uo etiā ſeqtur.ē act⁹ p⁹ ḡ ſimplex.ɔſidera.de ml'tiplici ēt actu p ptractabis.

¶ Quarta ē de quo iſtr̄ali.vbi dicit.notāter poteſt eē compoſitū.⁊ nō q̄ ſemp de facto eſt.⁊ ponit ex^m de vtroq3 q̄.⁊ ibi pōt extēdi iſtr̄m multipl'r:vt ſupra notaui.ml'ta addat lectoꝛ h̄.vbi nolo īmoꝛari.q2 ſatis cōia.

¶ Quinta ē de comparatiōe quo ad qd̄ in elicitis. ⁊ poteſt ɔfirmari ex pħe:metapħy.⁊ p̄ de aīa.t.c.64. ⁊ alibi ſepe. ⁊ notāter dicit.ſi eſt vnū p ſe vt poſtea exponit.vide.6.di. 4.art.3.q.1.optime.vide ēt.9.q.quol'.⁊ alibi.Obycit ɔtra

⁊ non ſoluit expreſſe: licꝫ ſolo ſequēs poſſet quodā modo applicari ad ꝓpom. poſſꝫ ibi dici ſequēdo ea q̄ dcā ſunt. s. 7. metaphy. q. 10. ⁊ 8. meta. q. finali. ꝙ calor ē ꝯpom ꝑ ſe ⁊c. vel ſequēdo cōem modū dōi poſſꝫ ꝯcedi qd̄ īfertur. ita ꝙ ignis calefaciēs ꝑ accn̄s calefacit calore. niſi dicat̄ ꝙ forª ſua ⁊ non calore calefacit: vel ꝙ in calore pn̄t repiri q̄ ⁊ ꝙ nā ſi eēt ſepat⁹ calefaceret. ꝯſirª tn̄ an de ſcō ⁊ pō ꝓpinq̄.

¶ Illa lr̄a que ſeqtur ibi. Nulli⁹ iſtrī ⁊c. lꝫ cōiter nō ponat̄ ꝯ. poſſꝫ tn̄ recte poni. ⁊ eēt 6ª. ⁊ tūc quotatiōes ꝑ ordinem trāſmutarētur augēdo nūeꝝ: ⁊ ſeqtur ex ꝑma ⁊ 2ª. s. vel poſſꝫ referri ad p̄cedētē obonē tāq̄ iſtantia. ita ꝙ calor diceret̄ iſtr̄m ignis ī calefaciēdo ⁊ nō forma elicitiua. ⁊ ēt euaſio bona ad arm: qꝛ p̄ſupponit fl̄m. Et rn̄o q̄ ſeq̄t̄ eſſet decl'atiua vtriuſqꝫ: ſꝫ ꝑm⁹ itellect⁹ lr̄e ſatis placet. ita ꝙ ſit ꝯ vel ꝓpō ꝑ ſe: vl' ſaltē ꝑs illi⁹. 5. qd̄ magis placꝫ ꝓpter verba doc. īfra ꝯne vltīa hui⁹ ꝑticule in cōmento. ⁊ tūc 1ª rn̄o ſequēs eſt moderatiua ei⁹: ſꝫ exm ē caſte itelligēdū ſi itendat acutiē eē formā actiuā: vt optie hꝫ ī. 4. di. 1. q. 4. vtraqꝫ declara⁹ pōt ſtare. eligat lector qd̄ magis placuerit. vbi attendēdū ꝓ maiori d̄clatione hoꝝ ⁊ ſequētiū ꝙ ꝓponit plerūqꝫ ꝓpōnes famoſas. ⁊ ex Ariſt. ⁊ ex antiqs auctob⁹: ⁊ qꝛ videt eas: vl' aliq̄s ſaltē eaꝝ nō nectio veras ſeu abſolute ꝯcedēdas. ideo nūc obycit: nūc rn̄det: nūc pſeq̄t̄ rn̄dendo vel defendēdo. g v̄o voluerit v̄itates eaꝝ tenere ſimpl'r rn̄deat: vel obyciat ꝯn̄ter.

¶ Deinde in 6ª ꝯpat agēs ꝑncipale ⁊ iſtr̄ale ad diuerſa obiectiue ⁊ ad idē ſubiectiue. ibi. Idē reſpectu forᶜ ⁊c. quam licꝫ notabil' ſit. ipugnat ⁊ bene corrn̄denter dictis: qꝛ tn̄ illa ꝓpō. vn⁹ actus ſcd̄s ⁊c. ē diuª. vt pꝫ. 5. phy. commēto. 38. ⁊ alibi ſepe. ⁊. 2. q. quoli. arti. ꝑ. ⁊ alibi pl'ies. examiabis bn̄ ipſam ponderādo actū ꝑmū limitatū. ⁊ ac⁹ 2m eiuſdē rationis vl' alteri⁹. ⁊ ml'ta alia ibi addātur ad ꝓpom. ipugnat ꝯn̄r exm poſitū ꝑ ꝯne ſinme. vbi nota ad finē cuꝫ dicit: ſed ipſe aer vel natura vniuerſi ⁊c. qꝛ 2ª ꝑs vr̄ verior. q̄re optime. 27. di. 3. ⁊ alibi ſepe in doctrina hui⁹. Inſtātias h̄ pl'es ⁊ loca in Ap. ⁊ ſol'ones notabis.

¶ 7ª eſt de agēte illimitato. vbi plura nāl'is ꝯſiderationis addātur. Exm gnāle ē de ſole ꝯſtringēte lutū: ⁊ diſſoluēte glaciē. Qd̄ addit in ex.º de vnitiue hr̄e. vide notāter in. 4. di. 46. q. 3. ⁊. 8. di. ꝑ. ⁊. 16. di. 2. ⁊ alibi pl'ies. de illi¹⁰ ēt multiplici ꝑtractabis vt noſti. vide. 9. di. 2. ⁊. 13. di. eiuſdē ad h̄.

¶ 8ª eſt de cā diuerſitatis actionū ꝓcedētiū ab eodē agēte illi¹⁰ q̄ valde ſingularis ē. multas quoqꝫ iſtantias hr̄e poſſet. valet pulchre ad declarādū oꝑationes ⁊ ꝓductiones dīnas ad ītra. valet etiā pro mā. 16. di. 2. optie. ⁊ ad multa alia in doctrīa hui⁹. quere. 5. phy. ⁊. 8. metaphy. ⁊ alibi pluries in Ap. ad h̄. Nota valde illā ꝓpōnē de dr̄ia miori in elicitiuis. q̄ꝫ in actib⁹ expectāda. quā hꝫ in ꝯmēto. Aduerte tn̄ ꝙ multipl'r poteſt attēdi diuerſitas actionū. h̄ vr̄ loqui de ītrinſeca et formali rōne diuerſitatis vel ſaltez radicali ⁊ ꝑncipiatiua. vide. 3. de aīa. ⁊ alibi. Ibi īfert ꝯn̄ter applicādo dcā eē ꝯ quendā arcellinū de quo fecit mētionez. 5. metaphy. q. 9. vbi ēt origialia diuerſimode habent̄ vt ibi notaui. Nā aliq̄ hn̄t Anſel'. aliqua alia al'r. motiuūꝫ aūt clarū vr̄. Nā volebat agētis illimitati eē vnicā actionē: ſic̄ ⁊ vnicā formā: ſꝫ alti⁹ doc. īueſtigat. Eſtimo hūc fuiſſe anglicū ex cognomie. q̄re ꝯn̄r. de v̄bis nō ē vis faciēda. vr̄ ēt ꝙ illi⁹ op. fuerit Tho. ⁊ aly d̄ via cōi ponētes tn̄ dr̄iam rōnis īter potentias vitales dei: ſed forte ipſi negabūt hāc ꝯnem mō ſuo. Multa h̄ ſubtilia pn̄t adduci. ⁊ naturalia ⁊ ſupnaturalia ad que attēdat lector.

¶ 9ª eſt comparādo agēs illimitatū equocū ad vniuocuꝫ in ordie ad aſſil'ari effectui vtriuſqꝫ. vbi notāter dicit aſſimilat̄ formal'r ad dr̄iam aſſimilatōis v̄tualis q̄ eſt cāe equoce ad effcm̄. ita ꝙ aſſil'atio formalis ad vniuocū ē v̄tualis ad equocū. quere. 3. di. ꝑ. q. 7. ⁊. 8. nā qd̄ plus dat formā pl's dat ſilitudinē ſꝫ eā. equocū aūt pl's cāt. i. d̄ cāis. q̄re ēt 3. di. 2. ⁊ alibi ſepe ad h̄. minus igr̄ formal'r ſol aſſil'at̄ rane q̄ꝫ rana rane: qꝛ nō niſi in forma generica remota. rana v̄o ī ſpeᶜª. magis aūt virtual'r eꝫ. ⁊ ſic de alys pōderabis. Cōiter ibi īſerit̄ q̄dā obo. ⁊ aliq̄lis ei⁹ rn̄o: quā notauimus extra. Rn̄o tn̄ nō ita cōiter ponit̄ in origialib⁹: ſic̄ obo: quaꝫ etiā īfra ꝯne vl'i. 24. in cōmēto tāgit. aliq aſſignant ibi vacat. aliq ex̄. Eſtio ꝙ non ſit de ꝑnˡˡ lr̄a doc. ſꝫ pōt appliʳⁱ ad ꝓpoſitū ſic. ſicut in actiōib⁹ nāe cā ꝑncipalis: vel agēs ꝑncipale ⁊c. q̄ ſequūtur in ꝯne. ita vr̄ ꝙ in actione rōnali vel ītellect⁹ cui⁹ ē demr̄atio in demr̄atiōe v̄o cā īmediata vr̄ magis ⁊ euidēti⁹ īferre ꝯnem q̄ꝫ cā mediata: qꝛ demr̄aᶜ ex īmediatis ē potiſſima. ⁊ eo mō quo ibi pōt poni aſſimila⁹ formalis vr̄ eſſe ad ꝓpinq̄ magis ⁊ ab ea cāri. cui⁹ om vr̄ ex ꝯne iſta. vn̄ meli⁹ valꝫ lr̄a ſic. Cōtra. g̊ demonſtratio ⁊c. q̄ꝫ ſic vt ml'ta origialia hn̄t. Cōtra. g̊ de⁹ magis ⁊c. Illa rn̄ſio q̄ ſeqtur in aliqb⁹ eſt ſatis breuis ⁊ mirabil' ⁊ obſcura. ſ. rn̄ſio. ſi diuerſitas: vl' vt aly hn̄t ſi diuerſas. Qd̄ pōt ītelligi vel comparādo ꝑmiſſas mediatas ad īmediatas: q̄ nō ſūt ſimpl'r diuerſe: qꝛ īmediate īcludūt mediatas. ⁊ ſunt ꝑfectiores eis. iō ꝯcl'o iſta nō habꝫ locū nec iſtātiā ibi. vel al'r cōparādo ꝑmiſſas ad ꝯnem: vel ſcire ꝑmiſſaꝝ: ſeu notitiā ad notitiā ꝯcl'onis. vbi ēt non. eſt ſimpl'r diuerſitas. vt. 8. di. ꝑ. q. finali hꝫ iſte: qꝛ veritas ꝯnis ⁊ v̄itas ꝑmiſſarū non dr̄nt niſi ſicut ꝑtiale ⁊ totale. ꝑmiſſe g̊ īmediate complete cōtinēt illā veritatē: qꝛ cōtinēt vel v̄tual'r vel formal'r oīa ꝯtinētia eā. vn̄ nō ē depēdētia eſſentialis. ⁊ ſi forte ordo talis īter ꝑmiſſas īmediatas ⁊ mediatas: ſic̄ ē īter cām equocā ⁊ vniuocā in cāndo. Poſſꝫ ēt dici. vl' ꝙ ꝑmiſſe h⁹ ſiue mediate ſiue īmediate ſe tenent vniformiter: vel ex ꝑte cāe equoce vel vniuoce. ⁊ ita nō ē iſtantia ad propoſitū. Quere vbi. s. 3. di. ꝑ. q. 8. ad finē. ⁊. q. de praxi. ad finē. ⁊ q. 13. quol'. ad h̄ diſcutiēda. Qūo etiā ꝑmiſſe ſunt cāe concluſiōis vl' ſcire ei⁹. tāge h̄ vt ſupra notaui. ⁊ ꝑmo poſteriorū copioſe habet̄. Aduerte ēt ꝙ aliud eſt loq de cā remota nāl'r cānte. ⁊ aliud de ꝯtingēter tali ad ꝓpoſituꝫ. plura alia adducat h̄ lector: ſꝫ pōt illa obo omitti ſi vis. Illa aª ꝑs text⁹ q̄ addit̄ ibi. Et tn̄ perfecti⁹ ⁊c. pōt poni ꝑs textus: vl' vt cōmētū vt volueris. ⁊ ꝯ eaꝫ poti⁹ currit illa obo: q̄ꝫ ꝯ ꝑmā. q̄re poſſꝫ lr̄a trāſmutari. forte tamē in margie ꝑmo erat vt notaui ꝑus. Nam examinabis.

¶ 10ª eſt de ꝯparatione ꝑncipalis ad iſtr̄ale q̄ ad aſſimilari effectui: vt in p̄cedēte: que ſatis ſingularis ē. ⁊ notāter dic̄ q̄n̄qꝫ: qꝛ non ſemꝑ eſt veꝝ: vt pꝫ in multis. qūo. n. īciſio ligni magis formal'r aſſimilat̄ ſecuri q̄ꝫ manui. pōt tn̄ hr̄e v̄itatē de iſtr̄o monetary vl' ſigillo. ⁊ h⁹: vel ſi extēdatur iſtr̄m ad alios modos. de qb⁹ ſupra: vt calefacere ad calorē in ordie ad ignē: vt ad ꝑncipale. om ꝯnis eēt verū: vt pꝫ plerūqꝫ. pōdera ēt ibi ly formal'r: vt in ꝯne p̄cedēte notaui. alia pars ibi. Nec formal'r ē actio ⁊c. hꝫ ꝯfirmari ꝑ dicta ꝑus in ꝯnib⁹ ſupra. Qd̄ ſeqtur ibi. Tamē ꝑncipale magis ⁊c. nō hr̄ cōiter ī oībus origialib⁹. pōt tn̄ ītelligi de aſſimilatiōe v̄tuali. ⁊ q̄n̄qꝫ formali. vltīa particula patꝫ ex dictis ī p̄cedēte. Quere pl'a ad h̄: vt noſti ꝑ ⁊ ꝯ. Obycit notāter contra has duas ꝯcluſiones ponᵈᵒ ly magis. dcm̄ eniꝫ fuit ꝑus ꝙ eque ꝑmo ꝯcurrūt ad effectū agēs ꝑncipale. ⁊ ſecūdariū. ⁊ ꝙ iſtr̄m non hꝫ aliā actionē a ꝑncipali actōe. iō qūo pōt ītelligi magis ⁊c. Rn̄det ſuo modo expedite ⁊ ſubtil'r ꝙ determiat actionē ⁊c. hoc ē ꝙ dꝫ referri ad ꝑnm agēdi. ⁊ ad actionē vt egredientē: ſeu elicitā vl' vt ab hoc. nō aūt ad effectū vel paſſionē aut actiōem: vt in h̄. Exm d̄ tractu nauis a duobus: quoꝝ vn⁹ eſſet fortior alio vtroqꝫ agēte ſm̄ totū conatū. Exm etiā in dīnis de eēntia ⁊ itellectu vel voʳᶜ ꝯcurrentib⁹ ad ꝓductōem ſuppoſiti. q̄re. 2. q. quol'. ⁊ hoc ē qd̄ ſolet dici cōiter: cāꝫ. ſ. ꝑorē in cēntial'r ordiatis ꝑus cāre: qd̄ nō debꝫ ītelligi: nec de ꝑoritate dura-

tiõis:nec nãc ꝓprie:ſed tñ pfectiõis.q̃re.37.di.z.nõ ḡ alietas eſt in effectu nec in paſſione:ſʒ maioritas pfectionis in actiõe:licʒ nõ ꝓprie alietas actiõis:q̃ oĩa bñ maſticabis qꝛ lʒ ſubtilia:ſunt difficilis tñ digeſtiõis.ꝛ plib⁹ cauillatio nib⁹ ſubta.q̃re antiquos.ꝛ adde pl'a ex dictis h⁹ ꝛ aliorūʒ B.vide ĩfra ꝛ ſupra ad B.vr̄.n.difficile ꝙ illa maioritas ñ hẽat vẽificari.ꝛ ð effcū ꝛ ð paſſiõe:ſʒ tu moderabere cũcta.

C ii^a eſt de idẽtitate ꝓducti nõ obſtãte diuerſit^e agẽtiũ:dũ mõ in agẽdo iter ſe ſint ordiata.ꝛ ꝯfirmat pcedẽtia.ꝛ maxime ſolõne obonis iã ptractatã.vbi pl'a adducant̃ ꝑ ꝛ ȝ. Multũ ĩ his ꝓpõnib⁹ ꝛ ſequẽtib⁹ recurrẽdũ ẽ ad ꝑcluʒ ꝛ dauid iudeũ.ꝛ ad ſuos expoſitores.Auic.ẽt ꝛ alij antiq̃ q̃rãtur.Calculator q̃ʒ.ꝛ moderni noĩales examinẽtur.

C iii^a ẽ de ꝯpatiõe agẽtis.ꝛ ab eo ꝓducti.vl' ṽtualr̃ in ipſo ꝯtẽti quo ad pfectionẽ maiorẽ et mĩorẽ ſil'r vel ſeorſũʒ acceptoꝝ.et ẽ pulchra valde.et põt exẽplificari ꝯpãdo ſolẽ ad ranã:vbi ſol et rana dñt maiorẽ pfectiõeʒ ẽt itẽſiue q̃ʒ ſol tm̃.et B itellige eo mõ quo ex his duab⁹ pfectiõib⁹ põt fieri vna itẽſa:vl' meli⁹ ꝯpãdo ſolẽ ad lumẽ ſeu radiũ vl' calorẽ ꝓductũ a ſole.vbi ſol eſt cã totalis effect⁹.lʒ forte reſpectu rane etiã ita poſſʒ poni ſtãte ĩfluẽtia gñali dei: alr̃ nõ hr̄ aliq̃ cã totalis in vniuerſo:qꝛ cũ q̃cũq; necẽ ẽ:vt cõcurrat pma.vbi notãter dic̃.Nõ oẽ agẽs ꝛc.pp iſtantiã quã adducit ð deo q̃ in illis ṽbis ſatis ſoluit̃:qꝛ nõ vl'r loq̃bat̃.Obycit ꝯñr.et ſi vt dixi euacuat̃ in pn⁹ ſolõnis.vt tñ cãm diuerſitatis aſſignaret merito obycit.vbi ſolo ſin^ma ẽ.quã ĩfra.pticula ſeq̃nte iterũ ſpecificat.Nõ inq̃t:qꝛ de⁹ ꝛc.qꝛ ſi ſic.ſeq̃ret̃ eodẽ mõ de q̃cũq; agẽte:qꝛ poſita cã pciſa in q̃cũq; ponit̃ et effect⁹ vel illatũ vl' ꝓdi^m:ſʒ facil'r diceret̃ ꝙ vis actiua total' ſo^m eſt in deo et nõ alibi.lʒ ḡ vis actiua ab^te.B nõ arguit.vis tñ talis ſic.q̃re ſupra in.t.de ꝑ pn⁹.et.z.di.ꝑ.q.i.et.3.ad B.q̃re ẽt.3.topi^z.ſʒ elegãter et expedite ad hoc.vide itẽtiõeʒ ei⁹ in quol'.q.5.arti.z.ꝛ ĩfra ad finẽ h⁹ tractat⁹.ꝛ põdera ſingula ṽba lr̃e hic.

C iʒ^a ꝛ vltia eſt de ꝯpatiõe vni⁹ cãe pme ad pl'a cãta ordiata.ꝛ ẽ ſpecialior pcedẽtibus.ſicut cã agẽte:ſʒ vnũ plerũq; ponit̃ pro alio vt ſcis quã etiã ĩfra hʒ ſic nõnullas alias dictarũ.ꝯtra quã pmo obycit ꝛ ſoluit.ꝛ ꝯñr eã ꝓbat.ponat̃ ꝙ in iſto iſtanti ꝓducat de⁹ ſolẽ ꝛ hoĩeʒ mediante ſole.vl' pone ex^m de intelli^a pma ꝓducẽte ſcdãʒ:ꝛ mouẽte me^te illo celũ.vel pone ex^m de ꝓductõe ꝯpo^ti hñtis pl'es formas vel de pceſſu medẽdi per pl'a media:vel de ꝓductõe itellectuali ĩferẽdo pl'es ꝯnes ordiatas:ꝛ ſic de alijs:bñ tamẽ põderãdo iſtãtias.Obycit tripl'r.pmo ex diuerſitate motionis finis vltimi ꝛ itermedij.ex^m in ſana^ne ꝛ h⁹.ſm aũt diuerſitatẽ motõis ꝛ finis diuerſimode opat̃ agẽs.z^o ar^t ex diuerſitate põritatis cãe ad diuerſa cãta.de q̃bus ẽ ſermo qꝛ variat̃ rel'o cui⁹ ẽ põritas ad diuerſitatẽ extremi. Cã.n.vt ĩfra hʒ:ſp por eſt cãto.ḡ varietas põritatis arguit varietatẽ cãlitatis.3° arguit ex.8.pcedẽte.q̃ põt poni illa. Agẽs illimitatũ ꝛc.q̃ quotat̃.7.ſʒ addẽdo aliaʒ vt notaui. erit.8.poſſʒ ẽt loco.8.poni.6.ſupra.aliq̃ ẽt origialia hñt.7: ſʒ tenẽdo q̃tatiõeʒ:vt ordiauim⁹.dic ꝙ iſta.8.ẽ illa.Agẽs illimitatuʒ ſi diuerſas ꝛc.q̃ bñ ẽ ad ꝓpo^m.deide rñdet mirabil'r.In aliq̃b⁹ hr̄ tm̃.'Rño gloſa.ĩ aliq̃b⁹ addit̃ q̃ñ.ꝓducit.In aliq̃b⁹ illa ṽba pcedũt ly glõ.in aliq̃b⁹ ponit̃ ly q̃ñ pciſe.nũc añ nũc poſt ly glõ.Breuiter põt eẽ ſenſus iſte.ꝙ ꝓpõ dʒ gloſari q̃ñ ꝓducit.ꝛ põt addi.ſupple cãtũ ꝓximũʒ ꝛ remotũ.ita.ſ.ꝙ eadẽ itentiõe itendit finẽ vltimũ.ꝛ me^a oĩa.ꝛ ſil'r eadẽ executiua actiõe cãtũ ꝓximũʒ ꝛ remotũ.lʒ forte nõ idiſibili.vel ſʒ aliã lr̃aʒ põt dici ſic abſolute glõ. q̃ñ dimittẽs ĩ arbi⁹ lectoris.q̃ſi vellet dr̃e.ꝙ nõ ſp ẽ ṽa ꝓpoſitio:ſʒ aliq̃ãdo:vtpote q̃ñ ad cãlitateʒ ꝓximi ſeq̃t neceſſario põ remoti:vl' ſi volueris ṽificare ipſaʒ de ꝯtingẽter cãnte:ꝛ maxie pma.dic ꝯñr:ſʒ quomõcũq; dicatur: vr̄ hr̄e iſtantias multiplices.doc.tñ vr̄ B accipe cãtũ ꝓximũ

pro cã ſcdã.vt B in ꝯmẽto.ꝛ ĩfra hʒ.ita ꝙ itẽdit vlti^m pncipal'r.mediãte tñ ꝓximo.vl' ꝙ terminet̃ actio ei⁹ in ꝓxĩo.ꝛ illð producit vltimũ:vt phi diceret de cã pma reſpcũ aliarũ.q̃re pl'onẽ ꝛ Aui.ꝛ auer.vt noſti. Ad obones aũt facil'r rñdebis ex dictis.vl' ſi volueris referre ly gloſa ꝛc.ad obiectões illas:qð forte veri⁹ ẽ.dic ꝯñr.Deĩde ꝓbat ꝯnẽ dupl'r de agẽte.ꝛ applicat cã vltio ad cãs itrinſecas notãter. In.z.ꝓba^nc ad finẽ ẽ varietas ĩ origialib⁹.q̃dã hñt a^da cõſeruari.q̃dã a^d a ꝯſuabili.q̃dã addũt niſi a ꝯſuabili.ꝛ oĩa pñt recte itelligi.Qð addit vlteri⁹ de cãis itrĩſecis põderabis valde ꝓpter põnẽ de pl'alitate formaꝝ.q̃re ſupra.7. meta.ꝛ.ii.diſ.4.ꝛ alibi vt ſcis.mã.n.pma ꝯcurrẽtib⁹ oĩb⁹ alijs vſq; ad vltimã ſpecificã formã eſt potẽtiale.ꝛ vnica potẽtia ab^ta ſaltẽ ꝛ eadẽ cãlitate cãt ſuo mõ ꝓxi^m ꝛ vltimũ ꝯpoſitũ:vt ibi põt elici.ſil'r de actu dðm:ſʒ ẽ ibi diffi^tas.q̃s act⁹ dʒ poni pm⁹.ꝛ q̃ mã:cõſidera.vr̄.n.ꝙ velit doc.al'r B. qꝛ famoſe loq̃tur:vt pʒ.ita ꝙ mã p^a tm̃ hʒ cãlitateʒ ſuã reſpectu pmi ꝯpoſiti.puta cõcurrẽte forma corpeitatis.illð vo ẽ potẽtiale ad ſequẽtẽ ꝑ ordinẽ.Ita B ꝙ p^a cã tm̃ ꝓducit ꝓximũ.ꝛ ſi ẽ de⁹ vl' a^d hñs vim ꝯſeruatiuã cãti ꝯſeruat ipm̃ tm̃.ꝛ illð proſeq̃tur ꝓductionẽ vlteriorẽ.vbi nõ a^a ponit̃ cãlitas pmi:niſi tñ ꝯſeruare z^m ſtãte ſola ĩfluẽtia gñali pmi.ꝛ B itendũt ꝓbatiões in lr̃a.ꝛ iſtantie hñt gloſari: q̃ñ pl'a talia eẽnt ab eadẽ cã p^a:ꝙ forte negaret̃ B niſi ĩ his q̃ nõ hñt talẽ ordinẽ.vl' q̃ nõ ſubſũt cãlitati ĩferioris.p^a.B loc⁹ valde obſcur⁹ ẽ.q̃re examiabit bñ lector oĩa.ꝛ B põderari hʒ alietas op.theologoꝝ ꝛ pħoꝝ pl'a addẽdo.Ex ṽbis doc.B cũ dicit in cõmẽto B.iʒ.ꝛc.habet̃ ꝙ illa cõtrouerſia quotatiõis ꝯcl'onũ iſtaꝝ:quã ſupra tetigi facil'r tollitur.q̃re tene quotationẽ vt poſuimus.

Sequitur illa pticula.Finis itra ꝛc.in q̃ proſeq̃t̃ de cã finali pncipal'r ꝛ alijs iterſcalariter.ĩferi⁹ iteꝝ ĩ ſpãli ꝓſeq̃tur ſeorſũʒ de mã ꝛ forma ꝛ rõ ordis hic.lʒ proceſſus doc.volũtarius ſit:ſicut cõiter ĩ alijs auctorib⁹ in mã idẽnti hr̄.tñ põt aſſignari talis.nã ꝑ põit ſpecialia documẽta gñal'r:tñ de cãis ſeorſũ.deide de oĩbus cõiunctim ꝓſeq̃t̃ in pticula ſequẽte.in ſpãli vo pus de efficiẽte q̃ʒ de fine ſermonẽ fecit:qꝛ ꝛ ſi cãlitas finis ſit pma: ꝙ tñ problema ẽ:dimiuta tñ ẽ reſpcũ efficiẽtis.ꝛ q̃ ad eẽ poſterior.Jõ ne dũ in cãndo ſʒ in eſſendo ꝛ ꝓſeq̃ndo doc. cãs hic ꝯſiderat.collige ergo ſil'r eẽ ꝛ cãre.ꝛ ſic effi^s pmũ ꝛ finis ſeq̃t.Nã ipm̃ cãlitas eſt mo^te metaphorice efficiens ꝓſupponit̃ igr̃ mobile:ꝛ maxie cũ motiuũʒ tale dependet a mobili tali.cã vero extriſece pcedũt itriſecas maxie in cãndo:ꝛ ſi nõ ſp in eẽndo oẽs:q̃re pʒ ordo.itrinſe^e vo iter ſe nũc mã por:nũc for^a ſm diuerſas ꝯſideratiões de eis.ꝛ ſm B pʒ pceſſus doc.q̃re.z.phy.ꝛ.5.metaphy.ð ordie cãꝝ vide albertũ ꝛ alios ãtiquos.vide etiã ſupra.5.meta.ꝛ alibi apud iſtũ ad B.Iſte ꝓpones pñt appellari vl' petitiões: vel ꝯnes.vl' al'r vt placuerit.cõiter.n.nõ aſſignatur ꝯnes: nec aliq̃s apponit̃ nũerus ad ipſas.numer^s etiã earũ poterit aſſignari.vl' maior vl' mĩor q̃ʒ poſuim⁹:quia nõ refert: dum mõ ṽitas hẽatur paucitas vl' pl'alitas numeroꝝ vel ſectionum:q̃s etiã faciles ſatis breuiter pertrãſibo.

C Prima ẽ de duplici fine:ſʒ vr̄ ꝙ male dicit aliquẽ fineʒ eẽ itra.cũ ð rõne finis ſit eẽ extra.B ĩtroducat multiplex acceptio finis.q̃re.z.de aĩa.t.c.37.ꝛ.5.metaphy.t.c.5.vide ſupra.5.metaphy.copioſe ĩ hoc.ꝛ in alijs.ꝛ.z.phy.vide ẽt ĩ ꝓlo.q.i.3.ꝛ.4.ꝛ p^a.di.ꝑ.q.z.ꝛ.48.di.4.q.z.ꝛ.49.diſt.eiuſdẽ.q.8.ð modis varijs capiẽdi fineʒ.breuiter finis ex põt itelligi vel in cãndo.vel in terminãdo vel vtroq; mõ. Finis intra põt appellari opatio vel forma rei. vide.z.phy. t.c.iz.ꝛ ide.ꝛ ſpecial'r.t.c.z3.poſſet etiã finis ꝓpinquus appellari itra reſpectiue loquendo.

C Deide cõparat hos fines iter ſe.vbi aſſignauimus duas ꝓpõnes:q̃ tñ poſſent poni ptes pme:vt volueris:q̃rũ pria

clara ē.diſcurrēdo in vniuerſo.z° vo loquēdo ð forma pʒ qꝛ forme cōiores pficiētes.ꝛ ꝯmunitates pdicatōis impfectiores ſunt: vt pʒ de generica: ſpecifica ꝛ nūerali: ſʒ accipiēdo pro opatiōe poſſʒ hr̄e iſtantiā. niſi itelligat̄ obtiue: ſed ibi etiā pateret̄ iſtantia in diuinis.ꝛ vbiqʒ ſi eq̄ perfecte vide.i.di.z.q.6.ad ħ.ꝛ conſidera pro ꝛ ꝯ.

¶ Deide ponit vniformē diſtinctionē de forma.ꝛ cōparat mēbra eodē mō.vbi vt p̄us pōt pōderari iſtantia quo mō recte dr̄ forma extra.cum forma ſit cā itrinſeca.vbi adde multiplicē acceptionē forme vt noſti.vnde grāmatici ponūt vſus quoſdā dr̄iales tales.Semp ieſt forma: vbis tñ appropriat̄.Nec nō noib° forma trahit eſſe figurā.qre ſupra.7.metaphy.ꝛ.5.eiuſdē.ꝛ.z.phy.ꝛ alibi plerūqʒ in antiqs ꝛ modernis.ꝛ ſpecialr̄ apud formaliſtas.breuiter.for° itra eſt forma pficiēs: vel ptis: vel forte qditatē declarās ſeu toti°.Forma vo extra ē duplex.vt ꝯñr dicit.ꝛ.5.ppoſitiōes: qs ibi diſtictas ordiauim° hn̄t iter ſe depēdentiaʒ.ꝛ pn̄t reduci ad vnā vl'ad duas: vel poni ſeorſum vt volueris.Forme.n.extra pn̄t dici ſpēs ſupiores mēſurātes iferiores in vniuerſo.vide.8°.metaphy.t.c.io.ꝛ.iz.meta.t.c.5z.ꝛ idē.ydee rerū ēt poſſent poni for° extra ſm aliquos.ita qꝫ finis eꝫ.ꝛ forma eꝫ aliqn̄ coincidunt pro ſubſtrato.vl'mali ſaltē: ſicut ppor° itra ſuo mō.vbi pl'a addat lector ſolers.vide ſupra in t.de p̄ pn̄°.ꝛ.z.di.p̄.q.i.ad ħ pl'a.vbi attēde ꝯñr qꝫ addit qualr̄ ꝯcurrūt in deo illi duo modi accipiēdi finē extra: ſec°in creaturis.Ex̄m de aīa vnitiue ꝯtinēte potētias ſuas.ꝛ de arte q̄ ē accñs ei°.ꝛ forma exēplaris ꝛ ſic in alijs pōderabis: ſʒ doc.exēplificat ifra in lr̄a ð arte ꝛ colore de alia pte q̄lr̄.ſ.in deo cōcurrūt.clarū eſt: imo vr̄ qꝫ nō ſunt in deo aliud.vl'qꝫ forma exēplaris ibi reducit̄ ad cāſitatē effectiuā.vide.z.diſt.p̄.q.i.in pn̄°.ſolonis optie ad propoſitū.cōiter tñ theologi ponūt in deo triplicē cāſitatē.vide in.z.in pn̄°.ꝛ.35.di.p̄.ꝛ alibi ſepe.deide exēplificat in creaturis de forma exēplari ꝛ reali vni°.caſte tñ ðclarabis illā cōtinentiā vnitiuā: qꝛ diſſimile poti°.exēpla tñ ponim°.ſtricte.n.loquēdo aliud eſt eē mēſurām.aliud ꝯtinere vnitiue.extēſiue loqtur.Deide cū dicit qꝫ neutra eſt vt°actiua.iſtantia poſſʒ eſſe de arte: qꝛ ponit̄ pertinere ad idē gen° cāe cū artifice.ꝛ ſilr̄ poſſʒ argui de for° vnitie cōtinente plerūqʒ.ſuſtinebis tñ id qꝺ dicit: qꝛ ſingulariſſimū: lʒ.n.albedo poſſit poni actiua reſpectu imutatōis ſenſus vel gn̄atiōis ſpēi ſenſibilis.nō tñ reſpectu nigredinis ꝛ ſic de alijs.ſilr̄ de arte dōm.vbi nota valde id qꝺ dic̄ ex ſe.ꝛ applica ad artē ꝛ artifi°ꝛ artificē.ꝛ ſic ſolue ꝯñr iſtātiā.ſ.Qꝺ addit poſtea de mō triplici hn̄di oīa in deo.ðclara vt p̄us notaui moderādo.ꝛ qre vbi ſupra remiſi.Cum vltimo addit propter me°.i.ſm modū hn̄di oīa in deo.ſ.vnitiue.declara ſicut ſupra ꝯne.iz.in cōmento nōui.ꝛ ibi expreſſe ponit.alia addat ħ lector.

¶ Deide cōparat māṁ ꝛ efficiēs ad māta ꝛ effecta.vbi aſſignauim°.9.ppōnem.vbi alio mō ſupputādo poteris aliter ponere.Et hoc ſm poꝛitatem ꝛ poſterioritateʒ pl'alitatem ꝛ paucitatē hincide proportio°.ꝛ eſt de ſe clara lr̄a.et ad experientiaʒ cōmunis.

¶ Cōſequēter redit ad formā ꝛ fineʒ extra ꝛ itra.per comparatiōem ad formata ꝛ finita hincide proportionalr̄ pl'ificata.vbi breuiter dr̄ia eſt qꝫ hꝫ extra reſpiciūt pl'alitatē ſuppoſitoꝝ ſeu naturarū.itra vo pluralitatē partiū potentiarū ſeu viriū eiuſdē ſuppoſiti.vbi tāge iſtantiā ex ꝯmē to vltie ꝯnis particule pcedentis.ꝛ dic ꝯñr pl'a addendo.vbi aduerte qꝫ nūc famoſe: nūc pprijs fūdamētis adherēdo plerūqʒ in ħ tractatu loqt̄.ad oīa diligenter attende.

¶ Vltimo ponit ſingulareʒ ppōnem de forma cōſtituēte ꝯpoſitū icorruptibile.ꝛ vr̄ famoſa ſm op.cōem cōcedētē māṁ eſſe in celo.ꝛ cū hoc celuʒ eſſe icorruptibile.vñ exēplificat de celo.decl'at ꝯñr ſingulariſſime qñ forma tollit oēm p̄uatōeʒ māe: ꝛ qñ nō: ꝛ licet Egidi° Roman° in tractatu de mā celi.voluerit qꝫ forma celi tollit oēs p̄uatōeʒ māe celi.de mēte tñ huius hoc nō eſt veꝝ.Quere in.z.di.i4.q.i.cui ſnīe hic ꝯcordat: niſi dicat̄ vt Godfre.q̄l°.5.q.z.ꝛ Hen.quol°.4.q.i6.ꝛ Thōs.i.pte.ſ.q.66.dicunt qꝫ mā celi eſt alteri°rōnis a mā hoꝝ iferioꝝ.qꝫ ibidē ipugnat iſte.ꝛ in.q.li.de aīa.vide euʒ in q̄l°.q.z.ꝯ Hen.aliq̄lr̄ ad ppo°.

¶ Aduerte notāter in lr̄a qñ aliqd pōt ꝯtinere pfectōeʒ alterius in ſe: ꝛ q̄le ſit ſic ꝯtinēs: ꝛ quō corrup°ꝛ icorrup° itelligunt̄ aduenire alicui rōne māe ꝛ forme.ꝛ qñ ñ op°vbi attende in textu cuʒ dicit.Tñ forma aliq̄ ſcōa poteſt tollere ꝛc̄.qꝫ ly z° non hr̄ cōiter in oꝛigialib°: nec eſt necarium.pōt tñ intelligi p ꝯpatōeʒ ad formā p̄°ifinitā.

¶ Pondera vlteri° qꝺ addit de ordie ꝛ iclinatiōe māe ad formā nobilioꝛē: qꝫ ſatis ambiguū eſt ꝛ examiābis diligēter.qre.i.ꝛ.z.phy°.ꝛ.i.ꝛ.z.de gn̄atione.ꝛ pmo celi: ꝛ alibi ſepe.vbi ꝯñr attēde cū dicit.cū p̄uatiōe aliaruʒ q̄ ſunt minus nāles ſibi.ꝛ vt quedā oꝛigialia habēt: vel vt hr̄ i alijs q̄ ſunt min°male ꝛc̄.qꝫ vtraqʒ lr̄a pōt ſtare ſi ſcōaʒ leges q̄ magis placet: loco p̄uatōe pone p̄uatōib°.¶ Deide limitat vltio dcā de iclinatione māe.ꝛ ifert icōueniēs notabile de corruptiōe hois ſi dicta eēnt ſimplr̄ va.co qꝛ aīa itellectiua ē nobiliſſima forma iter oēs pficientes māṁ.ſuppoſito qꝫ celū nō ſit animatū.ꝛ ſi eēt etiā niſi poneret̄ alteritas rōnis in itellectiua.igr̄ maxie iclinat̄ mā ad animā itellectiuā: ſʒ nihilomin°corrumpit̄ hō.vbi pulchre nota dr̄iam iter ꝯtinentiā aīe itellectiue reſpectu aliaꝝ formarum: ꝛ forme celi: qꝛ ħ vnitiue ad bonū itellm̄: vt.ſ.notaui.illa vo effectiue: ſʒ poſſet qs dubitare: qre pfectior for° nō eſt pl'ium effectiua: vt quo.ꝛ eēt bona difficultas.ꝛ argumentū apparēs p aīa celi.vt qdā tenēt.Ad qꝺ ſoluēdū recurrendū eſt ad ifluentiā partiuʒ.ꝛ corpoꝝ celeſtiuʒ varietatē.ꝛ extenſiuā poti°pfectioneʒ q̄ itenſiuam.Quere cōſideratiōes phoꝝ ꝛ theologoꝝ: vt ſcis vt vbi.ad motū etiā multi currūt ħ: ſʒ paꝝ valʒ.Nō ſemp perfecti°eſt plurium pductiuū.pʒ de angelo ꝛ rana.quere alti°.

¶ De cā icorruptibilitatis celi.vide pmo ce.t.c.ioi.ꝛ ſeqntib°: ſed caſte declarabis.qre.3.di.z.q.7.ꝛ.zz.diſ.3.ꝛ alibi in doctrina hui°ad hec.

¶ Aduerte etiā cū dicit in lr̄a.ſi celū icōruptibile.qꝫ in aliqbus ſeqtur in textu ſm k.ꝛ cōmuniter.ꝛ poſſʒ referri ad ea que ſupra expoſui in illa pticula.In eſſentialr̄ ordiatis ꝛc̄.vbi fuit ſermo de iſto k.vel pōt referri ad hāc ꝯneʒ ſupra hic.Forma auferēs ꝛc̄.que pōt dici k.ſupponendo qꝫ eēnt tm̄.io.ppōnes in hac particula q̄ notātur p.io.p̄mas lr̄as alphabeti.In aliqb° vero ponit̄ ibi.iz.ꝛ hoc pōt bene ſtare.referēdo ad eādem cōcluſionē ſuſtinēdo aſſignationem nūeri ꝯnum: vt poſuim°eſſe conuenientē.poſſʒ ēt referri illud k.ad p̄mū dcm̄ in hoc cōmento de cā icorruptibilitatis ex pte māe: ſicut vt ſupra notaui poſuit k.ad primā pbatiōnē ibi et.ꝛ vel.z.ad aliaʒ.forte habuit aliqʒ fantaſiā ſpecialeʒ ad hꝫ caracteres pluſq̄ ad alios: vt conuenit.Qꝺ vltimo addit ð mā hois ꝛ celi.declara vt noſti.vide.z.de aīa.ꝛ alibi ſepe.ꝛ adde plura vt'volueris.quere in diſſolutione duarum qōnum difficiliū.z.ce.t.c.60.ꝛ idē.

¶ Ibi etiā tāgit quotationē ex phō pmo de gnōne.de corruptiōe ſimplr̄.qre.t.c.ii.ꝛ ſeqētibus.ꝛ addit̄: lʒ nō communiter: ſiue triſtē.ꝛ eſt magis ad ppo° q̄ illud de corruptiōe ſimplr̄.nō tamē habet̄ pmo de gnōne: ſʒ poſſet elici in.z.de ge.t.c.59.meli°tñ.3.ethicoꝝ.c.ii.ſʒ ad propoſitum hn̄ eſt.z.topicoꝝ.c.finali.ꝛ.5.metaphy.t.c.6.aliq vo habēt loco triſtē ſm gd.qꝺ hn̄ habet̄ p de gnōne: ſed alia lr̄a magis placʒ.Iſta digreſſio licʒ breuis: eſt valde fructuoſa.et nullibi ita ad vnguem dixit.

¶ Seqtur in aliqb° oꝛigialibus ibi quedā lr̄a: quā aſſignauimus extra.imo ponit̄ vacat ab alijs: que eſt extranea ꝛ

diſcorrecta cõmuniter:quã omitte penit⁹ ſi volueris:q2 ta mē nihil vt pmiſi.qđ in pluribꝰ origialibus ħ iſeritur perti nēs quoquo mõ ad ꝓpoſituꝫ dimittere decreui.q̃re ſi vo lueris eã legere:lꝫ ĩfra in particula de mã potius hr̄et lo^m aduerte ad quotationē in fine:q2 poſſꝫ ĩtelligi ad ↄcluſio nes ſequētes.vtpote ad.10.vel.8.vel.1.vel.4.vt ordinaui vel alr̄ ordinãdo applicabis.⁊.23.vl̄ forte ↄ̄nes phycorũ. ſeu.q.allegat.ibi etiã põdera quõ mã eſt finis. ſi lr̄a valꝫ. niſi referat̄ ad corruptionē vel niſi ꝑm viã Tho.q dicit ꝙ forma finit̄ ad mãm.vide ſupra de pmo pn̄.que ſequun tur vſq3 ibi.Licꝫ eni ⁊c̄.ſũt clara.totũ ſequēs nõ cõiter po nitur nec videt̄ hr̄e ĩtellm niſi velit obycere ↄ̄ illud de fi ne.ex.2.phy.t.c.70.videt̄ tñ lr̄a falſa.ly.o.ponit̄ pro inſtã tia cõmuniter in antiqs.virgula tamē ꝓtracta in mediũ. Querãtur origialia ãtiqua correctiora vbiq3 ħ:q2 in dies ħ clareſcent luce diligētis examinis.Ad finē ibi.qntus eſt dubi⁹.forte aliqs addidit extra hic.ita ꝙ ꝑ ly qntus ĩtelli gere velit ly ſenſus.ſupple horũ verborꝝ.ſi pro nũero po nit̄.q̃re ſupputãdo vt igeniũ ſeruiet.alia multa hic de cõ ſiderabit lector.

Sequitur illa particula.Cã eſt per quã ⁊c̄.In q̃ cõ iunctiꝫ de cãis ſermonē facit notabilem valde.⁊ multũ corrn̄det dictis auctoris de cãis. ⁊ pcli ⁊ Auic.⁊ Ar.⁊ aliorũ antiquorꝝ.vbi premittit pmo diffõnē ſeu notificationē gn̄alez cãe.⁊ duas ↄ̄nr̄ diſiones ſeu peti tiões.⁊ deide addit ↄclões:q̃s vl̄es appellat.q2 de cã cõ muniter ſumpta plerũq3 verificãtur.⁊ lꝫ plures particule poſſent aſſignari in hac digreſſiõe.oĩa tamē ſub vna poſui mus.vbi aduerte ꝙ lr̄a vſq3 ibi.Mã ē ex qua ⁊c̄.varie ha bet̄ in origialibus ꝑm ordinē ⁊ ꝑpoſteritatē ↄ̄nũ. ordina uim⁹ tñ eã meli⁹ quo videbat̄.ſi ali⁹ ordo placuerit ſaga ci lectori proſequatur ſuo modo.quia nil aliud q̃ rei per fectionem deſideramus.

¶ Primo ergo notificat cãm.⁊ eſt antiq̃ notifica°.q̃re Pli nium ⁊ Aui.⁊ Tuliũ ⁊ grãmaticos.⁊ addit excludēdo ca uillationē.ꝙ iſta nõ eſt diffõ:q2 equoci nõ eſt diffõ.6.topi corũ.c.2.ſed quedã notifi° colligit̄ g̃ hinc ꝙ equoci poteſt eē notifi°.vnde phs.5.metaphy.notificat multa noĩa mł tiplicia.⁊ alibi ſepe.Aduerte ēt ꝙ ly per nõ accipit̄ ibi ap propriate:ſꝫ cõiter vel ꝑprie:vt pꝫ ex ſequētibus.de pluri bus ĩterpretationib⁹ vocabuli:quere in aucto^b⁹ ſupra no tatis.ħ cõtenti ſum⁹.Ar.determinatiõe ⁊ ſcoti.

¶ Deide ponit qđdã notabile de prepõnib⁹ diuerſis circũ ſtãtias diuerſarũ cãrum ĩportantib⁹.vbi notãter dicit ap propate:q2 aliqñ vna pro alia ponit̄.⁊ forte ꝑpe.quere.5°. metaphy.t.c.29.de multiplici acceptione hui⁹ ꝑpoſitiõis ex.⁊ ita poſſet in alys inueniri.hic autē vt recte loquitur appropriate capiuntur.

¶ Cõſequēter addit pmã diuiſionē vel petitionē de nume ro cãꝝ.que pꝫ.2.phyſicorꝝ.t.c.28.⁊.5.metaphy. t.c.2.⁊ ad dit notabile de cãis ĩtrinſecis ⁊ extrinſecis.vbi tange.q.ↄ̄ illud qđ dicit ꝙ cãe extrinſece ſunt cuiuſlibꝫ alteri⁹ a deo ex.3.metaphy.t.c.3.⁊ alibi ſepe ex ↄſide^b⁹ phorum ſaltē.⁊ maxie Auer.ſꝫ ad hoc pꝫ ibi in quodã du° lr̄ali. ⁊ ſupra ſe pe vt noſti.Qđ vltra tãgit de cã finali poſſꝫ poni extra.ꝑ pter allegationē.q.niſi aliũ allegat tenendo qđ ſupra.ꝓba bilr̄ dixi de ordine hui⁹ tractat⁹ ad metaphyſicã.aliq̃ aũt origialia ibi hñt.c.2.ↄ̄ne p^a.ſꝫ ſi ponatur.q.poſſet exponi: vt alibi allegat.vl̄ remittit ad nõdũ ſcripta.ↄſidera.

¶ Deide ponit.2.diſionē ſeu petitionē de modis cauſarũ: quos.8.ponit.q̃re copioſe.2.phyſicorꝝ.t.c.32.⁊ ide.⁊.5.me taphyce.t.c.3.vbi oĩa querãtur diſcuſſa.⁊ examinētur be ne.⁊ addãtur difficultates ⁊ reſolõnes vbiq3.Ibi additur quedã lr̄a quã extra aſſignauim⁹.ſatis tñ bona que ꝓbat etiã ordinē quē aſſignaui eē cõuenientē.Nã ꝑm aliũ ordi nem illa ↄ̄.6.quã allegat eſt.15.in ordie.Qđ addit ibi đ dif ferētia cãe ĩ actu ⁊ po^a.⁊ allegat.5.metaphy.q.dic vt ꝑus. vr̄ eni totiens in hoc t.remittere ad metaphyſicã.vñ du^m eſt qđ ꝑus edidit:ſed dic cõſequēter.

¶ Prima ↄclõ eſt mani^{ma} apud phõs ⁊ theologos.q̃re.2. de aĩa.t.c.47.⁊ ꝑ de tri.c.1.⁊ ꝓbat eam ex diffõne cauſe cũ dicitur ibi.per quã aliud ⁊c̄.

¶ 2ª eſt de pozitate cãe reſpectu cãti.que dꝫ ĩtelligi ſaltem nã.⁊ exponit ſe de cãis pro ſubſtrato ⁊ nõ formali debere ĩtelligere.quere.5.metaphy.q.2.⁊ in.2.di.1.q.2.⁊.3.⁊ in q̃ libeto.q.4.⁊ di.26.ꝑ.⁊ alibi ſepe.Addunt̄ ibi quedã obo nes q̃s extra aſſignauim⁹.⁊ totũ ſequēs.vſq3 ad ꝓbatiões ↄclonis ibi.ꝓbat̄ per ar^m diſiũ ⁊c̄.in aliqbus tamē origi nalib⁹ illa probatio ꝑcedit obiectionē.⁊ ſatis bñ.pma obo clara eſt:ſed facil̄r ſoluit̄ diſ^{oo} de fine in re:vel in ĩtentio ne.q̃re vbi ſupra in.5.alia obo vr̄ facere ꝓ ↄclone.⁊ ſic po neretur vna eius ꝓbatio.vel ſi volueris applicare eã ↄ̄ cõ cluſionē.Infer ſic.ſi tñ ſubſtratũ eſt.ꝑus ergo cã vt cau ſa nõ eſt poz.vel ſi ſic.videt̄ ꝙ fundat̄ illa relõ pozitatis ĩ relõne cãe.ↄ̄ expõnem tuã.põt cõcedi ꝙ relõ cãlitatis nõ eſt rõ pozitatis nãe:lꝫ forte bene originis.⁊ tũc cũ ĩfertur. g̃ cã vt cã ⁊c̄.cõce°ſi tenetur ly.vt.ꝓprie redu^{ue}.niſi redu plicet̄ fũdamētũ relõnis.vide notãter.1.di.2.q.2.⁊.35.di. ꝑ.⁊.43.di.eiuſdē.⁊ alibi ſepe.Qđ addit̄ ĩ notabili de ꝓdu ctis ꝑ motũ nota ſingulariſſime.vide.1.diſ.2.q.3.⁊.43.di. 4.q.5.⁊ alibi ſepe rõnē hui⁹.⁊ adde plura hic ex fũdamē tis hui⁹.⁊ phõꝝ.vt ſcis ad ꝓpoſituꝫ.Adde tamen ꝙ pozi tas duratiõis accidit cãe vt cã.Et qđ addit̄ de fine hꝫ ĩtel ligi de fine ĩtra.vel q̃.vt vr̄.⁊ in cē reali.Ar^m diſiuũ pro cõ cluſiõe eſt ſatis clarũ.ꝑus.n.nõ eſt per ſuuꝫ poſterius:nec ꝑ illud qđ eſt ſil̄ nã:licꝫ aliqñ ſine illo nõ poſſit eē: vt pꝫ in relatiuis.⁊ ſic ex diffõne cãe duo mēbra vltima excludũ tur.pmũ g̃ dabit̄.Nota ſignãter ibidē illã diſtinctionem: nãlitatis.ſiue hꝫ aduerby nãlr̄ q̃ in aliqb⁹ origialibus ali bi locat̄ ibi tñ ſatis bene currit.⁊ examiabis ex.9.meta. ⁊ alibi vt noſti.du^m tñ eſt ex parte formarꝝ ĩter ſe compara tarũ in eodē ↄpoſito:naꝫ tũc forma impfectior videt̄ poz ꝑfectiore: vt pꝫ ex diffõne pozis talis.5.metaphyce.t.c.16. põt dici ꝙ vt eſt poz habꝫ ſe in rõne potentialis reſpcũ po ſterioris.⁊ non in rõne forme.cõſidera tñ bñ põderãdo.

¶ Tertia ē de plificatione cauſati in gña ⁊ modos propor^e cãe.quã ꝓbat clare.⁊ videt̄ ĩferre corꝝ^m.ibi.Ergo cãe com munis ⁊c̄.ħ tamē ↄ̄ hꝫ põderari diuerſimode ꝑm varieta tem op.de 3ª entitate.qđ ↄſiderabis diligēter.

¶ Quarta eſt de referibi^{te} cãe non ad effcm̃:ſed ad cãtum. vbi aduerte ꝙ melior ↄtinua°lr̄e eēt ponere illã ꝓticulaꝫ: ſꝫ ad cãtũ q̃ eſt pars ↄ̄nis imediate poſt ly ad effcm̃: ⁊ ad dere.Efficiēs vero ⁊c̄.⁊ in fine ſubiũgere.Ex diffõne ⁊c̄.ſa tis tñ currit lr̄a:vt habes.Et ibi põdera ly.ꝑ ſe dr̄.vbi for te bñ ĩtelligeret̄ per ſe ꝑ.ſi tñ accipit̄ cã ꝓ vno ſignifi^{te} tm̃. i.pro efficiēte vr̄ du^m:q̃re ſicut efficiēs refert̄ ad effectum nõ ſic cã.ſimil̄r ſi accipiat̄ cã in cõi pro equoco.du^m ē q̃uo poſſit referri.cũ ſic nõ hꝫ ↄcep^m vnũ vt pꝫ.'Rñſionē q̃re.

¶ Quinta ē de alie^{te} relõnũ cãti ad diuerſas cãs:que patꝫ ex ꝑcedēte.⁊ ex nã corre^{re} mutuorũ.que eſt cũ multi^{ti}.põ dera ſimilitudinem de toto ⁊ ꝓtib⁹.⁊ q̃re dicit forte. decla ēt caſte illã ĩſeparabilitatē taliũ relõnuꝫ: vt caute loqtur doc.aliud eſt.n.ↄparare ĩtrinſecas ĩter ſe.⁊ extriſecas.ſil̄r aliud has ad illas.⁊ ↄ̄.vbi pl̄a adde vt volueris.

¶ Sexta ē đ illimitatõe relõnũ cãe ⁊ cãti. vbi adducat le ctor multiplicē diſionem relõnis.q̃re ſupra.5.metaphy.co pioſe.⁊ alibi pl̄ies:ſed qđ addit ibi.ꝙ.ſ.nõ reducuntur ad aliquē modũ ⁊c̄.vr̄ du^m.imo nõ vr̄ ſeq.maxie ex fũdamē tis hꝫ:q2 relões dĩne ſunt trãſcēdētes ꝑm eũ.cũ oē pre di^m formal̄r dcm̃ de deo ſit trãſcēdēs.⁊ tñ nõ negat eas reduci ad aliquē modũ.vide.4.q.quol.⁊.27.⁊.28.di.ꝑ.et alibi ſepe.ſil̄r diſ.30.ꝑ. ⁊ alibi multotiēs hꝫ ꝙ relões dei

ad creaturā ptinēt ad.3.modū:que tñ ſunt trāſcēdentes: vt vř.ꝛ maxime creature ad deuz: q2 in re cuiuſlibz generis fūdātur: vt h arguit. Ad h poſſʒ dici vno° ꝙ loqt̄ doc. h famoſe.vel alr̄ ꝙ modi relatiuoꝝ ꝛ relōnes eoꝛum pñt accipi dupl'r: ꝑprie.vʒ.ꝛ extēſiue.pmo mō loqtur doct.h. 2° mō alibi.vide.5.metaphy.ꝛ.19.di.ꝑ.q.i.ꝛ in.4.di.6.art. finali.q.2.in fili.ꝛ applica pl'a h vt ſcis. Mouet ꝯñr qōnē quā nō ſoluit: ſʒ ſupra.poſt.2.petitiōneʒ habeť ſub ex.vbi adde pl'a de gradib° ꝛ ordīe cāndi.vide.i.diſti.2.q.4.ꝛ.9. metaphy.ꝛ.13.q.quol.5.etiā metaphy.ꝛ.2.phy.qre plura.

¶ Septima eſt de pfectiōe cāe reſpcū cauſati:quā limitat egregie.vbi notāter dicit.vbi cālitateʒ ꝯcomitať pfectio ꝛc.q2 tñ cāis extrinſecis cōuenit ſic cāre.maxie ſine ipfectiōe ānexa. Qd addit de forma cū forſan eſt pulchruʒ ꝓblema.vide.7.metaphy.q.6.ꝛ alibi ſepe in doctrīa h°.ꝛ iſtātias hic ide.qre.8.di.ꝑ.ꝛ.i.di.3.q.i.de cālitate mãe ꝛ forme ad h. Aduerte ēt ꝙ ibi declarat ſe de fine ītra.de quo ſupra ſepe.videť eni appellare ipſam opatiōnē vel ac^m 2^m. vide.2.di.ꝑ.q.i.ꝛ.49.di.4.ꝛ alibi pluries.cōcludit ḡ ꝯneʒ eē verā accidental'r.ꝛ falſam ſimpl'r.

¶ 8^a ē de īcompoſſibilitate cāe ꝛ cāti:quā ꝓbat ex petitiōe pma.q2 tūc mãe eēt mã ipa cã.ꝛ efficiētis efficiēs ꝛc.ſʒ bñ poſſet ꝓbari ex ꝯne pma: vt pʒ.limitabis tñ iſtā ꝯnē vt no ſti.ꝛ adde pl'a cōfirmatiua eiuſdē.vř.n.va imediate ꝑ ſe ꝛ directe loquēdo.ſec° oppoſito mō.v.g.forma dat eē ꝯpoſito.ꝛ eē ꝯpoſiti ē eē forme ptici^{uc}.ḡ for^a cāt eſſe ſui.ꝛ ſic de alijs.cōſidera tñ cūcta caſte.vide.9.q.quol.ꝛ alibi.

¶ 9^a ē de cōpoſſibilitate earū.ꝛ hʒ duas ptes.2^a ibi.nō ī eodē q̄ pʒ ex pcedēte.ꝛ eſt phi. 2.phy^2.t.c.30.ꝛ.5.meta.t.c.2. quā ꝓbat ex diffōne cāe īducēdo.ꝛ notāter dicit hoc du^{nt}. vbi loqtur de cālitate mãe ꝛ forme mutua:q2 nō ō eē primario ē verū:ſʒ ſcdario.ꝛ quodā mō origina^{uo} ꝑ accñs tñ: for^a.n.dat actū formalē mãe nō entitatiuū.ꝛ mã dat eſſe ſubſiſtētie forme nō entitatiuū:nec formale vel for^{le} compoſituʒ dat vtriqꝫ eſſe ꝯplete ꝛ vltiate: lʒ origiatiue ſit ab ipſis.vt dcm̄ ē.pōdera etiā qūo ꝑ fīnē ſunt alie.ꝛ ō quo fine loqtur ꝛ in quo eē ꝯſiderať.ꝛ qđ eſſe dat.remittit ſe ad dicēda īfra in ſequētibus.ꝛ alibi.

¶ 10^a ē de coīcidētia cāꝛum oium:vel aliquaꝝ de necīo.vl' de poſi.q̄ hʒ duas ptes.2.ibi.pñt tñ ꝛc.vbi pertractat v̈ba Ar.2.phy.t.c.70.vbi tñ nō expreſſe loqť de mã.ſʒ omittit eā tacite.vel textus deficit cōiter.vbi pōdera cū dicit. mã īquantū mã:q2 forte mã vni° poſſʒ eſſe forma vel efficiēs ſeu finis alteri° loquēdo de mã ſcđa.mã ēt pma ē termin° creatiōis: vt pʒ ꝑ Aug^m.i2.cōfeſſionuʒ.poſſʒ h obyci ex illo extra ſupra notato. Mã ē finis ꝛc. ſʒ dic ꝯñr: vt pʒ ibi.ſil'r etiā nota cū dicit:nec alie īquātū alie:eo q2 forma vni° pōt eē mãle alteri°:nō tñ īquantū forma.vř etiam ꝙ eodē mō poſſʒ dici de alijs trib° iter ſe ꝯpatis. Conſidera ibi pl'a.expoſitoꝛes ꝛ qōniſtas.qre vt noſti vbi ſupra. Aduerte etiā ibi de duplici fine.ſ.gñatiōis ꝛ geniti.vl' motus extēſiue vl' extrinſece ꝛ formati.ꝛ applica plerūqꝫ.cetera que ſequūtur ſatis patēt.

¶ ii^a.vt aſſignauim° ē de ꝓpoꝛtōe cāꝝ ꝛ cātoꝝ in oppōne: alie^{tc} ꝛ pfectiōe. In alijs origialib° ē a^a ꝯtiuatio ꝯnū h.ſil'r tñ ponit̄ cōiter ī hac ꝯne illa pma pʒ.ſ.oppoſitoꝝ oppo^{te} ſunt cāe.reliquū ī aliqb° nō hř.in alijs vo ponit̄ ꝯ ſeorſuʒ ſʒ ſatis bñ ſic currit: vt ordiaui.ꝛ addit̄ ad fīnē ꝯnis. Cōis cōis ꝓpꝛij ꝓpꝛia.in aliqb° limitat ꝯclōnē de cā mãli q̄ eſt vnica oium.pmo de gnōne.ꝛ alibi ſepe. vbi notāter tāgit de mã ꝓxima ꝛ ei° diſpōne neceſſi^{te}. vbi plura adde phyſice ꝛ theologice ꝯſideratiōis.

¶ i2^a ē de reductiōe cāe īdetermiate ad determiatā q̄ ē ſatis ſin^{ris}.quā ꝓbat breuib°.ꝛ obſcure vbi tāgit determiatiōnē ꝑ extrīſeca.ꝛ ꝑ itrīſeca poſſeʒ fieri.ꝛ remoueta ꝓpoſito pmā.vbi ēt addit q̄ ad itell'm ꝯnis.de q̄ īdetermina-tiōe loqť.ꝛ duplicē mo^m cōtinētie adducit.vbi aliq̄ origi-nalia hñt in fieri.alia īfinita.ꝛ ſerit̄ cōiter qđā quota° vbi vř remittere ſe ad dcā īfra.iō dicit ſub.vt cōiter hř.lʒ alij g.b.l'ras hñt.poſſʒ tñ omitti vt in pl'ib° origialib° omittit̄. qre in pticula ſequēte de agēte ad h. Forte etiā pticulas ꝑncipales m'tiplicauit pluſqꝫ ordīaui breuiter particulā ſeu ꝑncipalē ꝯnē cū ſeb° ꝑtialib° ibi q̄tat:qđ diſpone vt volueris.vl' ibi remittit ſe ad ea q̄ hʒ īfra ſb illa addi^{ne}: quā nōui poſt ꝓpōnes de mã.ibi. Nota ꝯ gñal'.i2.ꝓba^r ꝛc.vbi ſ.ꝓbatiōes h° ꝓpōnis ponit.ꝛ oñdit ꝙ nō pcedūt de vo^{te} Attēde ꝙ ꝯtin^s natū appellat ad qđ ē maioꝛ iclina°qꝫ ad ad o^m:ꝛ niſi īpediať cōiter euenit: vt caneſcere ī ſenectute. Cōtigēs īfinitū ad qđ nō e maioꝛ iclina?ſeu determia°: qꝫ ad op^m: vt loq vl' nō loq.ꝛ hō:qđ vocat̄ ad vtrūlibꝫ cōiter. d^r ḡ doc.ꝙ itelligi dʒ de ꝯtingētia 2°. Et ī fine addi^t obo breuis.ꝯ vo^{tas} q̄ſi vellet dře ꝙ volūtas ſic idetrmiata ſe ꝛ a^a ſibi ſubta determiat.vt pʒ.9.meta.t.c.10.de h tñ īfra e^t ſpālis ſmo.ꝛ ꝯ notabil'.ibi.nl'l'ʒ agēs ſe applicat ꝛc. vel ibi īfra ſub additiōe. Nō ꝯ ē ſl'a de vo^{te}.ꝛc.ad q̄ loca.remittit ſe h ī illa q̄tatōe dcā. Et pt dici ꝙ illa iſtātia nō ē ꝯ ꝯnē.q2 tūc addit̄ aliqđ vo^{ti}.qre ad h.2.phy.ꝛ.5.me^{cc}.ꝛ.ſ.de ꝑ pn°. ꝛ.39.di.ꝑ.ꝛ i.2.ī mã de li.arbi°.ꝛ ī quol.q.16.ꝛ ide.ꝛ.9. me^{cc} ex itētione copioſe.ꝛ adde h pl'a ſubtilia:q2 expedit. vide īfra vbi notaui.

¶ i3^a ē ō cã necīa.vbi tāgit notāter neceſſitatē ſimp^r.ꝛ īfert coꝛ^m:lʒ nō cōiter ponit̄ vt coꝛ^m.vʒ. de cã īpedibili.vide.8.di.ꝑ.q.finali ad h.ꝛ alibi ſepe in doctria h°.vtpote i.2.di.i.q.2.ꝛ.7.q.quol.ꝓbat ꝯnē ꝯñr dupl'r.ꝛ in.2.ꝓbatiōe aliq̄ origialia hñt.nl'l'a eēt cã īpedibil'. ſʒ vtplīmū ponit̄ loco īpedibilis.vt in pl'ib°.et vtraqꝫ l'ra currit. Infert in fine coꝛ^m de demſratiōe nãlis effect°.ꝛ ē valde notabile.vbi pl'a adducātur de cōſideratiōe phyci ꝛ demſratiōibus nālib° ꝛ qūo ꝓcedunt.vide ſup ꝑ phycorum.ꝛ ꝑ de gnōne.ꝛ pmo de aīa.ꝛ alibi ſepe.ꝛ maxie acutos piſienſes ꝛ oxonieſes.vide hūc in ꝓlo.q.de praxi ad finē.ꝛ.3.di.ꝑ.q.4.ꝛ pmo metaphy. Addit vltīo cādē quotatiōnē: vt ſupra.qre vt ibi notaui.in aliqbus li.habeť ſub.ī alijs loco ſub ponūtur g.b.vt pus dixi:ſʒ p^a l'ra melioꝛ.ſm ꝙ pticulas diđis ꝑncipales ſeu theoꝛemata ſic a pn° notaui.ita hic diſpōe numerū ꝛ ꝑncipalis ꝛ ſequētiū h ad ꝓpoſitū ad libitū:q2 tñ cōiter hř l'ra ſic.vt iacet.iō eā non mutauim°.forte ēt ꝑ l'ras.ꝛ forte ꝑ nūeros hō pticulas ſignabat.qre attēdat curioſe in ſil'ib° vbiqꝫ lectoꝛ.

¶ i4^a eſt de ſtatu in cauſis.vbi notanter addit.ꝙ phs hoc nō demonſtrauit:ꝛ remittit ſe ad ꝓpoſitiones creditas ſupra.vbi aſſignaui.16.ꝑncipaleʒ.vnde ſeqtur ꝙ illas creditas in his theoꝛematibus ordīauit.ꝛ cōmuniter quotatio eſt itricata: vt tamē varie ordīabis.ita pone numerū. concluſiōes.i.2.ꝛ.3.ibi ſunt h ad ꝓpoſitū: vt pʒ. Cōſequenter exponit concluſiōnē:ad quos.vʒ. terminos itelligit hunc ſtatū.ꝛ maxime in extrīſecis ꝛ mã. Et excludit tacitā obiectiōnē ex.9.metaphyce. Deinde de forma dubiuʒ ꝓponit. vbi diſtinguit de forma vltima:aut.ſ.via cōpoſitionis vbi plures cōcurrūt.aut via reſolōnis.ꝛ ꝯcludit valde notāter.cōformiter dictis ſupra in cōmēto.2.ꝯclōnis.ꝙ vltima ad quā eſt ſtat° in cā formali eſt vltia in ꝯponēdo: vt ī hoie itellectiua.ō h tñ qre ſupra.2.meta.q.4. ꝛ alibi ſepe qre.ii.di.4.ꝛ.7°.ꝛ.8°.metaphy.ꝛ inſtantias exclude.

¶ i5^a eſt de ſimul durationē exiſtentibus ſuper quā poſui extra.quia raro habeť hic.ꝛ propter numerum haꝝ concluſionum varie aſſignatum: vt patet īfra:poſſet ꝯuenienter poni ſupra iter creditas. Eſt tñ notabilis valde:ꝛ m'tū in doctria h° currit. Nā famoſa ſnia Tho^e:ꝛ alioꝝ cōiter loquētiū eſt ꝙ cā eſt poꝛ nā ꝛ duratōe cāto. vnde dicūt ꝙ oē coeuū cauſato eſt a cā illius cāti:ꝛ non ab ipſo effectiue Qđ tamen iſte ipugnat plerūqꝫ.vide in.2. diſt.pma.q.2.ꝛ 3.ꝛ.5.di.eiuſdē.q.2.que tñ ptinet ad mãm.4.di.hʒ exp̄ſſe

ad h̃.ꝛ.3.di.eiuſdez.ꝛ.12.di.4.ꝛ alibi ſepe: lz igr̃ illð vm ſit.
dicit doc.ꝙ nõ põt ꝓbari.Qð itellige vt ſupra de creditis
expoſui.Efficaci9 tñ põt ꝓbari ꝗ̃ʒ oppom.et declarat optie
in ꝯñto.q̃re ꝛ q̃uo nõ põt probari illa ꝓpõ. vide.3.di.p̃.q.
4.ꝛ ſuper.4.meta.ad h̃.vbi aduerte ꝙ illa lr̃a. Ergo nll's
ſciẽs ꝛc̃.vr̃ eẽ iſtantia ꝯ dcã.Qð ſic deducit̃. Qui ſcit ſe ſci
re ſcit ꝯcl'onẽ ſcitã ſeq ex p̃miſſis.vel ex p̃ncipijs demr̃ais
tãq̃ʒ ex cãis.p̃ poſterioꝝ.ſʒ p̃miſſe vel p̃na ſunt ſil' tp̃e cuʒ
ꝯ̊ne.maxie q̃ʒtuʒ ad m̃alia ſeu ſignia ex pte rei.ꝛ ſil' tp̃e ẽt
pñt ſciri.p̃ poſte. Nũc v̊o p te nõ põt ꝓbari ſic ſil' eẽ cãʒ al
teri9.ꝙ aũt non põt ꝓbari nõ põt ſciri.g̃ ꝛc̃. h̃ deductio vr̃
eẽ ad ꝓpom Qui vellet alr̃ imaginari ibi:ꝙ ĩtẽdit.vʒ.ĩfer/
re ꝙ non ſil' tp̃e poſſʒ qs ſcire:ꝛ ſcire ſe ſcire:qꝛ iᶜact9 refle
xus carẽt ab ip̃a ſcia q̃ in caſu ẽ ſil' tp̃e.qð non põt probari
p te.p̃m9 itell's ſatis placʒ:ſʒ ad vtrũq; poſſʒ r̃nderi ſuſtinẽ
dovitatẽ ꝯ̊nis ꝛ probatiõis ei9.vide ſupra.i.metaphy.ꝛ.3.
di.p̃.vbi ſupra.ꝛ p̊.ꝛ.2.poſte.iſtãtia tñ vr̃ pulchra.ꝛ iõ for
te ꝯ̊ famoſa.vt ſepe p̃us notaui.poſſʒ.n. dici ꝙ notia q̃ ſcio
me ſcire eſt experimẽtalis.ꝛ forte ituitiua. ꝛ nõ rõcinatia
ſi volueris illð ꝯñs põere ex̃.poteris rõnabil'r:vl' eẽ coꝝm
ꝯ̊nis.vl' alr̃ exponere.ꝯſidera.Et vltio forti9 dic̃ ꝙ nõ põt
ꝓbari in nõ ſil' duratiõe exñtib9 ꝛc̃.ꝛ ẽ.2.ps ꝯ̊nis.vbi pon
dera cũcta.ꝛ adde mlta ex funus h9.ꝛ aliorum h̃.

¶ 16a eſt de icãlitate p̃mi in omni gñe.q̃ clara eſt ex dictis:
vt pʒ:an aũt poſſit probari euidẽter. vide ſupra ꝓpoſitio/
nes creditas.ꝛ adde vt ſcis.

¶ 17a ẽ ꝯparãdo cãs ĩter ſe quo ad p̃us ꝛ poſteri9.ꝛ p̃ſuppo
ſitionẽ plurium vel paucoꝝ ſui vl' alteri9 generis.ꝛ hʒ du
as partes.2a ibi. In alio gñe ꝛc̃.p̃ma ꝓbatio ẽ clara. Moti
uum 2c hʒ in.2.di.i.q.2.ꝯpando artẽ nãm ꝛ deũ iter ſe re/
ſpectu p̃ſuppo pluriũ vl' paucoꝝ ꝛc̃. Idẽ tãgit.i.q.4.Que
re antiquos q ibi quotantur.dicit ꝙ in m̃a ꝛ forma fallit.
v̊.g.pl'a efficiẽtia reqrit m̃a pa:vt ꝯpom ſaltẽ mixtũ vel pfe
ctũ ex ipſa fiat q̃ʒ m̃a ꝓria:vt pʒ iducẽdo.ꝛ h̃ ſtãte cõi cur
ſu nãe.ſil'r ẽt forte vm ẽ ð finib9 maxie itra. vl' ꝓpiqs.eodẽ
mõ dðʒ ẽ de fora p̊ore ẽʒ pfectionẽ ꝛ ꝯpõnẽ maxie ꝯpãdo
ipſam ad mãm.ꝛ forte ad efficiẽs ꝛ finẽ. Inſtãtia poſſʒ eẽ
de forma q̊ ad p̃mã ptẽ ꝯcl'onis:ſʒ accipiẽdo vni9 p̊oritatẽ
ꝛ p̃ſuppoſitionẽ.pʒ ſol'o. vide ĩfra pticula de forma. ꝯcl'o/
ne.23.vbi hãc deſtruit.ꝛ cõſidera.

¶ 18a eſt de pfectiõe cãꝝ iter ſe comparataꝝ.ꝛ remittit ſe
ad.7.ꝯ̊nẽ h9 ptis.ꝛ ꝓbat p regulã topicã. ſic̃ ſimpl'r ad ſim
pl'r ꝛc̃.ꝛ excipit m̃am notãter. vbi põdera pl'a de potẽtia/
litate m̃ae.ꝛ an dent̃ gradus ꝛc̃.vide in.q.li.ð aĩa. ꝛ ſupra
7.8.ꝛ.9.meta.ꝛ adde mlta p ꝛ ꝯ h̃ vt placuerit.

¶ 19a eſt ꝯpãdo cãm ſcðam ad p̃mã.ꝛ ẽ famoſa apud ph̃os
ꝛ theologos. ꝓ cui9 ampliori decl'atiõe quere hunc in pri/
mo.di.3.q.7.ꝛ.8.ꝛ diſ.17.q.i.ꝛ.2.ꝛ in.2.di.3.q.8. ꝛ di.9.q.2.
ad 3m p̃ncipale.ꝛ di.37.eiuſdẽ.ꝛ.ſ̃.in.t.de p̊ p̃no.vbiq;.h̃ vi/
deat̃ auctor de cãis.ꝛ expoſitores eius.ꝛ alij antiq.

¶ 20a eſt de cõtinẽtia cãlitatis alteri9 cãe in altera:quã ſu/
pra aliqual'r tractauit.ꝛ ẽ notabilis ꝓpter ordinẽ cãrũ ne
ceſſarim in cãndo.vt patʒ ſupra ſepe.vñ forte poſſʒ elici ꝙ
nll'a cã in creaturis ꝯtinet cãlitateʒ alteri9 reſpectu tertij.
qð tñ bñ ꝯſidera.vide ſupra in t.de p̊ p̃no.ꝛ.2.di.p̃.q.i.ꝛ ali
bi ſepe in doctrina h9.ꝛ alioꝝ.Qð ibi addit ð m̃a ꝛ forma
corpis ſimplicis põdera pl'a addẽdo vt vis.Attẽde etiã h̃
q̃re de9 nõ hʒ in ſe cãlitatẽ m̃ae ꝛ forc:ſic̃ efficiẽtis ꝛ finis:
ꝙ.ſ.nõ accil:eo qꝛ non continet earũ perfectionẽ:ſed qꝛ ei
repugnat earũ imperfectio ãnexa.

¶ 21a eſt de quadã alia rõne ꝯtinentie cãlitatis vni9 cauſe
in alia q̃ fuit ſupra tacta pticula p̃cedẽte ad finem.Et dat
duplicem intem ꝯ̊ni:ꝛ dicit vtrũq; eẽ dubiũ niſi limitãdo
ſe.vide ſupra de p̃mo p̃no ꝛ.2.di.p̃.q.i. ꝛ alibi plerũq;.Eſt
eni ꝓpõ famoſa apud theologos:ꝙ qcqd põt de9 mete cã
ſcðã p ſe põt ſine illa.eſt tñ credita ꝛ nõ nãli rõne ꝓbata.

vt hʒ iſte plerũq;.vide.7.q.quol.ꝛ.42.di.p̃. Deinde ðcla
rat cui ꝯuenit ꝓp̃e tollere p̃uatiõeʒ qꝛ forme.vt pʒ ſupra.
p̃uatio.n.dr̃ pc p̃nm trãſmutatiõis: lʒ per acciñs producti.

¶ Aliud ẽ eni tollere p̃uationẽ.aliud ſupplere alteri9 vi/
ceʒ extrĩſece.Cetera q̃ dicit i coro ſũt clara:valde tñ notã/
da.vbi ad finẽ attẽde ad alietatẽ m̃ae forc.ꝛ ꝯpoſiti i ordi
natis via ꝯpõnis.vt.ſ̃.dciñ ẽ.ꝛ h̃ ꝯformãt dcã ſupra.ꝛ hic
ĩde tãge iſtãtias.ꝛ oĩa ſalua.Cõſuetudo.n.ſolertie ſcotice
ẽ ꝙ i vno loco breuiter vel dubie vl' ꝓblece dic̃ i alio diſte
enucleare vt expedit. In fine g̊ ꝯclu' hãc ꝯ̊nẽ.Et q̊dã mõ
ei9 ꝓbatiõeʒ eẽ ſophiſticã.ꝛ rõne equocais ꝛ fallac ꝯñtis.

¶ 22a ẽ ia maxia cõis de idẽlc cãe cãe.ꝛ cãe cã/ (ꝯſidera.
ti. ꝛ hʒ duas ptes.2a ibi.ꝛ ñ ꝯuertit̃ ꝛc̃.quã decl'at ſinme:vt
5o meta.q.i.ꝛ alibi ſepe expõit ꝛ ꝯuertit̃.iqt vno° ñ tñ a°°.
vbi logice põra illas ꝯuerſiões:vt ſcis.Et vr̃ inferre coꝝm
ibi.Et ita qðlibʒ cãtũ i aliq̊ gñe ꝛc̃.Deĩde limitat h̃ coꝝ9
ꝛ ꝯ̊neʒ ad cãs extrĩſecas tñ:ſʒ de cã finali p̃ma ẽ. difficul/
tas ſi loquat̃ de fine vltio ſimpl'r:de q̃ ſupra in .t.de p̊ p̃no
pʒ:ſʒ ꝙ ſit v̊a de tali fine põt ꝓbari. Cuʒ.n.p̃ma cã vtpote
de9 gl'ioſus ſit p̃mũ efficiẽs in oĩ effcũ ꝓducẽdo.ꝛ ſit agẽs
pp finẽ nõ ſui:ſʒ effect9.ꝛ ne dũ propter ꝓximũ:ſʒ remotũ
vʒ.ſeip̃ʒ.ad quẽ oĩa ordinat ordĩabilia ſaltẽ. ꝛ p̊ via ĩtenis
lʒ vltio via executionis.g̊ ꝯ̊ ſeu coꝝm eſt verũ de p̊ ſimpl'r
in cãis extrĩſecis.de cãis ĩtrinſecis ſecus ẽ inqt.ꝛ h̃ loquẽ
do de p̊ ſimpl'r.nõ de p̊ in hoc.Ubi hʒ cõſiderari q̃ ſit for/
ma ſimpl'r p̃ma ꝛ m̃a de qb9 hic loqt̃:ſʒ breuiter poſſʒ di/
ci cõformiter dictis.ſ̃.ꝙ forma p̃ma ſimpl'r ẽ pfectiſſima
m̃alis. Nã lʒ de9 poſſʒ dici forma:vt ſupra notauit.non tñ
eſt ꝓprie in gñe cãe formalis ꝙ limitet̃ ad pficiẽdum for
mal'r m̃am.ꝛ ad ꝯponẽdũ ĩtrinſece.ꝛ ſic pʒ ꝙ dicit de for/
ma.Qð v̊o ĩfert de m̃a nõ vr̃ bñ ſeq.ꝛ qð aſſignat ꝓ cã illa/
ti vr̃ valde extraneũ.ꝛ niſi caute exponat̃ ad oppom poti/
us q̃ʒ ad ꝓpoſitum.Sʒ h̃ mõ ĩtellige.doc.vocat m̃aʒ ſim/
pl'r p̃maʒ ip̃m yle p̃ſcindo ab oĩ forma.tale inqt ſimpl'r p̃m
nõ vr̃ cõponere oẽ ꝯpoſituʒ m̃ale.vbi nota ly.oẽ. ꝛ vr̃ loq
h̃ cõformiter dictis auer.ꝛ Alberti.ꝛ alioꝝ plurium ð for
ma corpeitatis q̃ ĩſeparabil' eſt a m̃a p̃ma ẽm eos.vel ſal/
tẽ vt cõponit pfectiora ẽtia oʒ ꝙ ſit ſub formis ipfectiori/
bus cõcurrẽtib9 cũ ea in rõne potẽtialis.ꝛ ita dr̃t p̃ma i h̃
ꝛ p̃ma ſimpl'r.ꝛ h̃ ſp imitat̃ op̃.de pl'alitate formaꝝ:vt pʒ.
Nõ tamẽ ex h̃ ſeqtur ꝙ doc.negaret reſol'onẽʒ fieri vſq;
ad m̃aʒ p̃mã ſaltẽ mete:vt hʒ in.4.di.ii.ꝛ ſup.8.metaphy.
in expõne.niſi forte loquat̃ h̃ famoſe.ꝙ vr̃ ꝓbabile ex q/
buſdã dictl ꝯñr.vlteri9 cũ reddit rõnẽ illati.dicẽs. cũ ma/
gis dependeat m̃a ꝛc̃.intellige ſic:qꝛ forma pa ſimpl'r non
poteſt ĩformare m̃aʒ q̃ʒcũq;:ſʒ determiatã quã ſibi ðter/
minat.ꝛ a qua depẽdet quodã mõ in ſubſiſtẽdo.igr̃ m̃a pa
ſimpl'r que ẽ minoris entitatis. ꝛ maioris p ꝯñs depẽden
tie nõ põt ſic nuda ꝯcurrere idr̃nter ad quãcũq; ꝯpõnem
ĩmediate cũ q̃cũq; fora.ſic põt exponi iſte loc9.ſi habebis
meliorẽ:adde vt vis. Alie p̃ſuaſiões ad ꝓbãdũ idẽ illatũ
de m̃a ſatis clare ſunt.ꝛ lʒ appentes ſint.poſſent tñ facil'r
ſolui.p̃ma ꝓcedit de reſol'one non vltiata.vide ĩfra pticu
la de forma in ꝯmẽto ꝯ̊nis.2c.ꝛ ſequẽtib9.2a nõ currit ml'
tũ:qꝛ equocat de materia ꝛ potẽtia.vt pʒ.plura h̃ ſubtilia
adducantur:qꝛ paucis multa amplectit̃ ſuo mõ.oĩa equa
bit ĩgenioſus lector.

¶ 23a eſt ð idẽtitate cãti cãe p̊oris ꝛ poſterioris ĩ eſſential'r
ordĩatis ꝯformiter dictis ſupra in t.de p̊ p̃no.ꝛ.2.di.p̃.q.i.ꝛ
alibi ſepe in cõmẽto remittit ſe ad.24.q̃ ẽ 2a ſeq̃ẽs:vt or
dĩauimus:tñ eſt.25.ſʒ podo ad illã.15.ex vt feci.mot9 maxie
hac remiſſiõe.tunc.25.erit.24.vt pʒ.ꝛ probat clare ꝛ ſub/
til'r ꝯ̊nem.q̃re ſupra.particula de agẽte ad h̃.

¶ 24a eſt illa famoſa pa auctoris de cãis de p̃ncipale cãli/
tatis ꝛ ĩfluẽtie p̃me cãe.Obijcit ibi ꝯñr.quã obõnẽ ꝛ eius
euaſionẽ ptractaui.ſ̃.pticula ð agẽte ſub q̃dã extra.ꝓpõ/

ne.9.in ɔmēto.q̄re ibi.ꝥ nō ponit aliquaꝫ rñsionē:ſꝫ tn̄ di ces vt ibi notaui.ꝛ p̄l'a ɔſiderabis ꝥ.vide.37.di.2.ꝛ vbi.ſ. allegaui ſepi⁹.ꝛ apō antiq̄s expoſitores ad ꝥ bn̄ enucle^do. Cāe p̄me ad iferendū ſunt q̄ pfecti⁹ cōſtituūt.itrinſece h⁹ ſunt vltie ꝛ imediate.ꝛ iō refert d̄re cām remotā ꝛ p̄mā: niſi equod^o de p̄.ō extriſecis v̄o ſi ɔcurrāt ad iferēdū:poſ ſet dici ecōtra.ꝛ infra nihil ꝫ Ar.ex his dictis ſi bn̄ diſcu tiātur p̄cedētia ꝛ ſequētia ꝥ oīa p̄babil'r.

¶ 25^a ē.13.ſ.i pticula de agēte.quā expone ꝛ d̄clara ꝛ d̄fen de:vt ibi. In aliq̄b⁹ origialib⁹ ponit̄ ibi q̄dā q̄tatio. ꝛ ē re miſſio ad illā pticulā.ſ.ꝛ nūeꝝ ɔ̄nis corrige ſm̄ ꝙ ſuppu

¶ 26^a ē de cālitate cāe p̄oꝛis in ɔpatione ad (tabis ɔ̄ñr. poſterioꝛē in ordīe ad p̄l'alitatē cātoꝝ.ꝛ declat ſe notāter corrñdenter dictis in pticula de mā ꝛ forma p̄us. ꝛ recur rit ad dicta in.21.p̄cedēte.quā tn̄.22.notauim⁹:ſꝫ corrigē do vt dixi ſupra erit.21.

¶ Deide ad finē hāꝝ ɔclōnū ponit̄ i aliq̄b⁹ origialib⁹ q̄dā lr̄a:que ex̄ vel addi⁹.pōt dici.Eſtio tn̄ ꝙ ſit doc.quā iō po ſuim⁹.ꝛ ēt q2 ɔfirmat ordinē quē tenui in trāſmutādo la borioſe has ɔ̄nes:nā.4.ꝥ erat penultia i aliȷs.ꝛ ſ̄o ceteris, v^i pulchre dat ordinē hāꝝ ɔ̄nū.ꝛ aſſignat.§.vt ēt ordiaui. ꝛ ita ē itelligēdū i aliȷs locis ꝥ ip̄ꝫ velle.vbi ē ɔnexio i mā ɔ̄nū:ꝛ q2 nō obſeruabāt ꝥ.vicio ſcriptoꝝ remiſſiōes ꝛ al legatōes i his reb⁹remāſerūt valde itricate.ſignauit etiā loca ꝛ.§.varie ꝛ forte cartas ꝛ colūnas i origiali ſuo:ꝙ nō fecerūt aliȷ.vn̄ multū ꝥ turbāt origialia.ſnīe tn̄ in ſe inte gre ſunt.ꝛ abſq̄ oī tali allegatiōe itelligi poſſunt.

Sequitur illa pticula.Mā ē ꝛc̄. vbi ſpālē digreſſū fac̄ de mā.ſꝫ oīa ſūt ex ſentētȷs Ar. hic inde.vt doc.allegat.ꝛ loca aſſignauimus. vbi aduertat le ctoꝛ.ꝙ nō curaui in his q̄tatiōib⁹:vt aliq̄ h⁹ etatis curioſa ſupfluitate ꝛ oſten^ne friuola.mō legiſtaꝝ deſcēdere i alle gādo pticulas ɔmentoꝝ ꝛ capl'oꝝ.ꝛ.§.ꝛc̄.h.ɔ̄.ꝥ.n.ē pdere tp̄s in legēdo.i ɔferēdo v̄o fuga ꝛ fumus.Greci nāq̄ rōnē q̄runt teſte Paulo.ꝛ nō ſigna nec teſtimo^m niſi raro.vide Ar.2°.meta.t.c.14.ꝛ ide.vbi rep̄hēdit hūc modū.Qui g̃ voluerit ſic deſcēdere deſcēdat ipſe. Ego v̄o aſcēdere itē do.ꝛ cū p̄l'one qeſcere in ſpe^mis:vl' ſaltē cū ſcoto i ididuis. paucis g̃ in hac pte me expediā.cōputuꝫ pponū.q̄rū aliq̄ ſūt diffōnes.aliq̄ petitōes vl' ɔ̄nes:ɔſideret lectoꝛ.ꝛ maio remvel mioꝛē nūeꝝ vt placuerit adueniat vl' ɔtent⁹nūe ro aſſignato p̄cedat.q̄tū.n.ad ꝥ magral'r oīa ſentio. ꝛ nō auctētice vl' aſſertiue.Examiabis oīa q̄ d̄ñr ꝥ ō mā:vt co pioſe habes i doctria h⁹.q̄re.7.ꝛ.8.meta.i.q.ꝛ expōne. vi de.12.di.2^l.ꝛ.14.eiuſdē.3.ēt di.2.ꝛ maxīe i antiqs.ſpāl'r in Bona.q̄re.ꝛ.12.di.eiuſdē.43.ꝛ.44.di.4.q̄re aliq̄ ad ꝥ.i. ēt phy.ꝛ p̄ de gnōne.q̄re expoſitores ꝛ q̄oniſtas.pōdera i^d vbū Ar.forſan nālia ſempiterna ꝛc̄.extēde ēt dcā ad va rietatē expōnū auctoꝝ in Ariſt. ꝥ.ſi volueris imitabere auer.vbicūq̄ non digredit̄ a v̄bis Ar. ꝛ itellectu ſincero ſcotico.vbi v̄o p̄ ſe vadit penit⁹omittat̄ niſi in mā idrn̄ti. ſermo de mā ē ſatis difficilis:q2 obꝫ icertū ꝛ mīme entita tis ꝛ fūdamētū debile:licꝫ oium radicale.Qz aūt mā ē ꝥ aliq̄d.ꝛ ens actu.ꝛ itelligibilis p̄ ſe.ꝛ q̄uō nō p̄n^m indidua tiōis p̄^m.ꝛ q̄l'r dꝫ itelligi illa vltima de imālib⁹habes vbi ſupra ſaluādo ſp̄ ph̄m.Cetera relinquo lectoꝛi in hac pti cula anguſtia tēpoꝛis p̄peditus.

¶ Seqtur ibidē q̄dā lr̄a.vario tn̄ mō in origialib⁹ ſituata q̄ pōt poni ex̄ vl' addi⁹.ibi.ꝫ forma tn̄ inexi^tc ꝛc̄. vſq̄ illuc Juxta ɔ̄nē ſcdam ꝛc̄.p̄ma obo eſt ꝫ illud q̄ d̄r de vnitate ɔpoſiti ex mā ꝛ forma i ppōnib⁹ vltimis de mā. ꝛ pōt ſol ui vel ꝙ caſus ē ipoſis.ita ꝙ mām iformari ē formā iexi ſtere ſaltē cōcomitāter de neceſſitate:ſꝫ pōdera bn̄ an in formare dicat actionē.vide ifra in ɔmēto.19.pticule ſeq̄n tis.vel deē 2^m.ſ.ꝙ ſit.3.entitas.nō tn̄ ſine iformatōe māe a forma.lꝫ eni p̄ma cā poſſit ſuſpēdere cālitatē extriſecā

iferioꝛis cāe:nō tn̄ itrinſecā fcā tali approxiatiōe cū cete ris diſpōnib⁹ req̄ſitis aſſiſtētib⁹.vide tn̄ ifra pticula ſeq̄n te in ɔmēto.13^c ad ꝥ notāter.ꝛ i ɔmēto.19.vlteri⁹ pōt nega ri q̄ ifert̄ de 3°:ꝙ nō ē iformās.ſꝫ toti⁹ foꝛ^a q̄ditatē decla rās.Ad.2.obōnē rn̄det ph̄s in lr̄a.8.meta.ad finē.ꝛ i^te ple rūq̄:q2.ſ.ꝥ potentia.ꝛ ꝥ act⁹ ſunt tales.ꝛ illi tales.q̄re.12. di.4.ꝛ alibi vt.7.ꝛ.8.meta.ſ.ſꝫ p̄l'es alie declaratiōes poſ ſent addi:lꝫ radical' cā ſit illa.Cōſidera an forte velit has obones currere:vl' ſaltē ꝙ ph̄s dcā nō p̄bat:licꝫ cōia ꝛ va (ſint vbiq̄.

¶ Deide ibi.Qn̄ ꝥ fit ex a.ꝛc̄.mouet q̄dam du^a.ꝛ nō ē depēdētia ex dictis.ꝛ ſunt.3.vl'.4.q̄ tn̄ non ſol uit ꝥ.ꝛ p̄nt applicari ad ppōnes ſupra de idētitate vl' alie tate māe ꝛ mouētis.ꝛ pporɔ̄oal'r ei⁹ꝙ fit.p̄ p̄ du⁹.vide in 2.di.20.q.2.ꝛ.43.4.q.3.art.1.ꝛ.2.egregie.Ad.2.v̄r ꝙ ph̄s velit vnitatē vtriuſq̄ regri.vt pꝫ in lr̄a.8. meta. vbi.ſ.in ppōnib⁹.Sꝫ ꝙ a mā magis q̄ ab efficiēte ſit vnitas pōt eē rō:q2 itrinſece ɔſtituit entitatē. ꝛ ita dat vnitatē. Et ꝙ d̄r ꝙ magis ab effi^te ē eē:pōt negari vl' al'r ꝙ ɔpatio dꝫ eē i vniuoco.alia ꝛ alia ē hitudo ad aliā ꝛ aliā cāꝫ.vt.ſ.dixit. ſec⁹ēt ē de eē foꝛ^c.ꝛ de eē toti⁹.Ad idē pōt dici ꝙ nō.q2 re grit̄ idētitas māe.illi tn̄ g formaꝫ dūt eē to^m cē.hn̄t al'r d̄re.Ad.4.v̄r rn̄o ſ^e declare itellm̄ dubȷ.de q̄.vꝫ.mā dꝫ itelligi.licꝫ nō m̄ltū ad ppo^m appꝫ eē:ſꝫ ad aliō:q̄uō.vꝫ.in acci^be ē mā cū accn̄s ꝛ itrinſeca oīa ſibi ſint act⁹ꝛ for^a: pōt g̃ dici ꝙ maioꝛ ē i d̄ria māe q̄ forme.Nā actiuoꝝ act⁹ꝛc̄. ꝛ mēbra leonis ꝛc̄.q̄rit g̃ forma diſpōnē in mā determia tā nō cꝫ.maxīe loquēdo de p̄ma ſimpl'r.ſtante ēt vnitate p̄oꝛis fit p̄l'ifi⁹in poſterioꝛi.Illa v̄o rn̄o ſequēs ē valde nō bilis ō mā accn̄tis ꝛ aīe itellectiue po^d ibi mām. vide.ſ. 7.meta.ꝛ.8.ꝛ ſup li.de aīa.i.q.h⁹. ꝛ replica ſequēs.ꝛ ei⁹ſo lutio ɔparādo mām accn̄tis ad mām ſube coꝛpee.ſūt no tabiles ꝛ ſatis clare.adde plura ꝥ vt volueris.

¶ Cōſeq̄nter addit̄ ibi q̄dā lōga lr̄a:quā additionē notaui mus.cōiter tn̄ ponit̄ i origialib⁹.ꝛ p̄l'a ſubtilia ꝛ vtilia cō tinet.q̄re ſi lectoꝛi videbit̄ ad ſua loca applicet̄ diligēter. trāſmutauim⁹aūt lr̄aꝫ ibi al'r q̄ cōiter hr̄.pp ɔueniētiam ad ordinē ɔ̄nū q̄ q̄tatur.Infert g̃ p̄ coꝝ^m.ex 2^a ɔ̄ne gn̄ali vl' vl'i.ſ.ibi.ſ.Cā nāl'r ē p̄oꝛ ꝛc̄.vbi ɔpat notāter pfectionē cāe ad pfectionē cāti.q̄ bn̄ examiabis.Ex q̄ aliā coꝛrela riā ppōnē ifert de cognitōe ɔ̄nis ꝛ p̄ncipȷ valde notāter. ꝛ pōt ɔfirmari ex dictl ei⁹.8.diſ.p̄.q.finali.ꝛ applicat ſin^mc i fīti ad act⁹ v̄o^tis circa finē ꝛ me^a ad ipꝫ ɔformiter dictis i p̄.di.i.q.4.ꝛ i.4.di.49.q.10.ꝛ i quol'.q.16.ꝛ lr̄a ſatis clara (cē:ſꝫ bn̄ pōderāda.

¶ Deide circa dcā i.7.ɔ̄ne gn̄āli.vt ordiauim⁹.ponit aliō nōbile de pfectōe cāꝝ.ꝛ hꝫ pōdera ri.2.ꝛ.8.di.p̄.ꝛ.i.di.2.ꝛ.ſ.in t.de p̄ p̄n^o.ꝛ alibi ſepe. ibi nō ꝛ pō^ra ex^m q̄ adduc̄ ō vno.ꝛ cū d^r:q2 hꝫ 3^am ꝛc̄.vt cōiter text⁹ hr̄.ſi referat̄ ad.3.ɔ̄neꝫ.vt eā ordinauim⁹ nō v̄r ibi expſſe nec iplicite niſi m̄ltū remote poſſꝫ ſic ſcribi:q2 hꝫ ɔmētuꝫ .ſ.eiuſdē.7.ɔ̄nis.ꝛ i notabili q̄dā poſt p̄mā diſiōnē.ſ.ante ɔ̄nes gn̄āles hr̄.vl' pone 7^am loco 3^am. vl' p̄mā iuꝝ aliū ordi nē.poſſꝫ ēt ineniri in ſequētib⁹ɔ̄nib⁹de forma.Tāge d̄ñr ibi p̄l'a pro ꝛ ꝫ.de attributis.ꝛ q̄uō accipit gn̄a cāꝝ cū dic̄ ꝙ duo alia ſūt ſimp^l pfectōis:q2 iſtātia ē p̄^a.q.quol'.art.p̄. pte.2.vbi d^r ꝙ n̄lla relō ē ſimpl'r pfectōis.ſed pōdera bn̄.

¶ Cōſeq̄nter circa dcā i.11.ɔ̄ne gn̄āli de coꝛrn̄dētia alieta tis cāe ꝛ cāti.q̄ itelligi dꝫ ō cā totali eiuſdē gn̄is.ꝛ eiuſdē ordīs.vide.5.meta.ꝛ.2.phy.ꝛ.ſ.i t.de p̄ p̄n^o.ꝛ.2.di.p̄.ꝛ ali bi ſepe i doctria h⁹ p̄batōes:q̄s ꝥ addu^r:adducit i fine ꝫ 3.p̄batiōeꝫ.ex.5.meta.iplicite.t.c.20.quādā iſtātiā.q̄li ter.ſ.pater ꝛ fili⁹ referūtur eq̄ p̄mo ad.ſ.ſ.ꝛ cꝫ.ꝛ vl'ius igt qn̄ duo agūt ꝛc̄.ꝛ additur ibi cōiter quedā remiſſio ſeu q̄ tatio.ꝛ poſſet poni.23.ſub.ſ. in pticula de forma.vel forte enūerat oēs cōcluſiōes a p̄n⁹poſſet etiā ſupra pticula cō cluſionuꝫ vl'ium aſſignari.ꝛ ita loco ſub poneretur ſupra. Ne forte etiaꝫ remittit ſe plerūq̄ ad ɔ̄nes phyſcoꝝ.ꝛ t. de

p pn°. Ad obiectionē tñ in ſe pōt dici q̃tū ad pmā ptez. q non ſunt duo ſpiratores: ſ3 vn°. p3. iz. di. p. ē. n. vnitas fū'ⁱˢ ⁊ pncipy. ⁊ termin° ēt formalis. Poſſ3 etiā pōderari ibi or do origis in ſpirādo. ⁊ ita negari aſſūptū. Or vl'r tāgit. p3 q ſunt tāq̃ vnū in tali caſu. ſ. totale. ⁊ ſic loqtur phs. vide ad h p'la in phycis. meᶜⁱˢ ⁊ theologicis oſiderationibus.

Ulteri° ſequūtur ibi ppōnes q̄dā de ly iquantū. ⁊ alys ſignis ſeu dictiōibus reduplicatis eodē mō. ⁊ varie ſituā tur i origialibus. Nā in aliqb° ponūtur iter illas ɔclōnes gnāles ad finē in alys vo imediate poſt illas ppoſitiones de mā. In alys vt ordiauim°. In alys quoq3 total'r omit tūtur: ſ3 quomōcūq3 ordinētur ſatis pulchre ſunt. ⁊ ad p poſitū in mā de cāis. iō hic ſub additiōe eas ordiaui. legā tur tñ q2 ſapiūt: ⁊ poſſet aſſignari pticula p ſe iſta in q̄ tra ctant vt voluerit lector. Prima clara ē ⁊ cōis diſtictio de ly iquantū ⁊ cā. ⁊ ſcda ſil'r ſi ponanť due. Nā. z. poſſ3 poni ps poris. 3ᵃ ē notabil'. nā aliqñ ſeqēs ipm iquantū pōt ac cipi p ſe toto vt hō iquantum hō triſtat vel gnāt: vl' p ei° formali: vt hō iquantū hō itelligit vl' ē riſibilis: vel p pte māli vt hō iquantū hō eſt ex terra vl' elemētis. vl' corrup tibilis vel mortalis ⁊c. 4ᵃ ppō ē valde ſingularis. vbi ad uerte q doc. ibi capit māle in iferiori pro qditate vl' nā cō tracta. ⁊ ita dr̄ia ididualis diceret formale ſocratis. rōne cui° nō eſt riſibilis: ſ3 rōne hūanitatis. an ppō poſſit ɔuer ti. conſidera vt ſcis. 5ᵃ ppō etiā eſt pulchra. vbi aduerte q tota l'ra. in his vſq3 ibi. vnde non ſeqtur. pōt poni text° vl' diuidi vt ordiaui in textū ⁊ ɔmentū. dicit in fine illi°. 5. q nō ſeqtur. v. gr̄a. ignis iquantū ignis comburit. ergo necio ⁊c. vel g ois ignis ⁊c. ⁊ ſil'r exēplifica de cā ɔtigēti ad vtrū libet. vl' ſub alia forma ⁊ alys verbis pone exᵐ. ⁊ iſtat cō tra ſe breuib° ex pmo porū. t. c. 35. ⁊ p poſterioꝝ. t. c. 8. ⁊ ii. ⁊ circiter. ⁊ rñdet ſignāter ⁊ breuiter exponēdo vtrūq3 lo cu3. pᵐ de politate. zᵐ faciēdo dr̄ia3 iter neceſſitatē cālita tis pncipy reſpcū ɔnis. ⁊ vl'itatē illatiōis. ⁊ pōdera valde. vide ſup pmo poſterioꝝ. ⁊ plura adde. ⁊ cōſidera. Poſſ3 tñ facil'r dici ad illō pmi poſteꝝ. q ibi ē neceſſitas ſimpl'r. nō tm̄ vt in plib°. ⁊ ſic nō eſt ɔ dicta: ſ3 nota valde rñſionē doct. q2 ſinʳⁱˢ ⁊ ſuſtētabilis. Pro his explicādis alti° vide logicos in mā de redupliᵘⁱˢ: vt noſti. ⁊ dclaratōes iſti° in p di. i. q. z. ⁊ in. 3. di. 6. ⁊ ii. q. z. ⁊ p reportationū. di. zi. ſ3 clare ⁊ doctrinal'r in quol'. q. 3. arti. z. pte. z. p'la ponderādo.

Deide ibi. Quādo qs q̄ſierit ⁊c. ponit q̄dā alia ppō ex. 8. meta. t. c. iz. q̄ varie ſituat in origialib°. ptinet tñ ad mām de cāis in gnāli vt p3. ⁊ ɔcordat ſnie Ar. p phy. t. c. i. ⁊ alibi ſepe addat pcedētibus: vt voluerit lector iſtantie colligā tur pro ⁊ ɔ. ⁊ examinētur oia verba doc.

Conſeqēter ibi. Nō g gnālis. iz. ⁊c. redit ad ppōnē. iz. vl'em ſupra probādā illā. v3. cā idetermiata ex ſe ⁊c. ⁊ ad ducit pulchre. 5. probatiōes eius. Quere i. 9. meta. copioſe ⁊ alibi i doctria h°: vt pote. z. di. p. ⁊. 39. ⁊ z8. ⁊ 7. di. eiuſdē. z°. ēt phy. ⁊ plerūq3 alias i ātiqs ⁊ modernis. Aduerte ad vltimā pbationē ibi. Tū q2 plus dat vl' dicit cām eē ⁊c. q2 ibi itendit q cā in actu plus h3 rōnē cāe q̄ cā in habitu. ⁊ nō ē in actu: quādiu eſt idetermiata ⁊ pus eſt in actu cā q̄ effect° ſit. qō veꝝ ē. loqēdo de abſoluto cāe: ſec° de reſ pectu. vt. z. q. pme di. z. h3. ⁊ vbi ibi notatur.

Addit ɔñr aliō notabile oñdēdo q nō pcedit g vo'ᶜ: ſ3 de alys a voᶜ. vbi oñdit illimitationē ⁊ ſufficiētiā. ⁊ cōita tē ⁊ determinationē ⁊ pprietatē ei° in cāndo. q̄re vbi pus in ɔne illa. iz. ⁊ alibi añ ⁊ poſt notaui. Deinde rñdet ad il las pbationes p ordinē oñdēdo q nō pcedūt de voᶜ. vbi exponit in pma rñſione qōnē illā. ⁊ diſtiguit de cā ideter minata duplici. ⁊ qual'r al'r ars vl' ſcia eſt idetermiata. ⁊ al'r volūtas. ⁊ vltio q̄uō ɔtingētia eſt nobilior cōditio cāe q̄ necitas. ⁊ lic3 loq̄tur cū forſan h. alibi tñ h aſſerit: vt. 8. di. p. q. finali. ⁊. 39. di. eiuſdē. ⁊ i. di. z. q. z. ⁊ 3. optime.

Deide replicat ɔ rñſionē ɔpando pportional'r effect° ⁊ cās iter ſe: ſ3 breuiter ibi poſſ3 dici q ſic necitas repugnat cāe. ita ⁊ effectui. ⁊ h loq̄ēdo de necitate ne dū imutabi litatis: ſ3 ieuitabilitatis. Rño tñ doc. ē valde notabil'. vbi oia verba ruminabis bñ: q2 plena ſucco.

Ad alias. 4. pbationes rñdet ɔñr. q̄ valde notabis vbi q3: q2 nullibi ita reſolute dixit. oia ſunt ſatis clara. vide. 5. di. z. q. z. ⁊ alibi vbi ſupra.

Sequitur illa pticula. Forma eſt eē ſimplex ⁊c. vbi pſeqtur de cā formali in ſpāli. poᵈᵒ ppōnes ſingulares ⁊ cōes ex fūdamētis antiquoꝝ. ⁊ pprys. ſale ſcotica ɔditas q̄s ēt breuib° diſcurrā: q2 alibi ſepe hñtur. ⁊ ſic pus i alys. ita h aduertēdū duco de nūero ⁊ ordine haꝝ tm̄ topice. ⁊ vt ɔgruētius magis videbat determiaſſe. Addat vl' dimi nuat lector: vt expedire videbitur.

Prima ppō q̄ ē notifi° forme h3. 3. ptes. q̄rū pᵃ eſt aucto ris. ⁊ ſupra pticula de agēte ppōne. 3ᵃ tacta ē. zᵃ ps eſt phi 7. meta. t. c. 7. ⁊ ide. 3. ē ſupra ſepe ptractata. ⁊ ifra ēt tāget que oia examinētur: vt plerūq3 h3 iſte.

zᵃ ppō ē valde notabil'. q̄ etiā h3. 3. vel q̄tuor ptes. ⁊ fere oia tacta ſunt. ſ. in ɔnib° gnālib°. ⁊ ifra magis explicatur. Obycit ɔñr ɔ. z. ppōnē ſatis mirabil'r: ſ3 vr̄ iferre hoc q tūc. ſ. ſeq̄ret formā eē vl'em. vl' vt alia origialia hñt vl'iſſi mū. h eſt dictu: cū ɔpoᵐ ſit tāq̄ cōe. iō cā vt ſic erit cōis. ⁊ vr̄ declinare ad cōem viā q̄ ponit mām eē cāz ididuatio nis ⁊ determiatōis in reb° mālib°. vel ſic ⁊ magis ad pro poſitū: ſi ois forma tm̄ iformat mām: ⁊ nūq̄ ē ps māe: vt iformet totū p formā pfectiorē aduenientē. igr̄ tm̄ mām pmā iformabit: ſ3 talis forma q̄ imeᵗᵉ aduenit māe pme ē vl'is vt p3 de forma corpeitatis. g ⁊c. ɔſidera altius ſi noſti ipſe. Ad hoc rñdēdo itroducit pulchra fūdaᵗᵃ. p declaran do qd ſeq̄ret ex oppoſito illi° ɔnis. ſi daret. vbi tāgit duo cāta: ⁊ duplicē iformationē forme. ⁊ notāter dicit q ɔpo ſitū: de cui° eētia eſt mā nō pprie dr̄ iformabile: ſ3 eſt po ti° forma ipſa toti°: vt. z. di. 3. q. z. h3. q tñ teneret oᵐ ɔnis. poſſ3 ad h rñdere. ſi compoſitū ex vna forma. ⁊ mā eēt po tentiale reſpcū z° forme. iō hoc excludit cū dicit. ſi oēs for me ordiate ⁊c. vbi non d3 eē. ſ. pnᵐ: ſ3 l'ra ɔtinua. ⁊ remit tit ſe ad. z4. ifra. ⁊ ſeq̄ētes tres. illa. z4. eſt iſta. Juxta. f. A. b. h non h3 locū ⁊c. Deide ibi. ſm aliquos ⁊c. tāgit tres modos dōi de formis ordiatis. ⁊ pmᵒ hab3 duo dcā. z. ibi. hec pō vltᵃ dicit ⁊c. ⁊ infert icōueniēs. ibi. Et tūc ɔpoſitu3 non videret vnū ⁊c. q̄re Tho. ⁊ Hen. ⁊ alios ātiqs vt no ſti. zᵃ pō ē ibi. Aut cū h q etiā formā quālib3 itermedia3 ⁊c. Et ifert q videret ex h ſeq icōueniēs ibi. ⁊ tūc vr̄ ide3 eē ⁊c. ⁊ applicat illū moᵐ dōi ad. z4. ⁊ ſeq̄ētes ifra. ⁊ dcla rat vlteri° vbi icipit accñs: q2 ē toti° ⁊ nō māe pme. ⁊ nota q loqtur de accⁱᵗᵉ p accñs. ibi etiā decl'at eē terminū for maꝝ ſubaliū. vbi. v3. icipit accñs: q̄re hūc. iz. di. 4. ⁊ 3. di. p. ⁊. z. ⁊ oñdit ɔñr q h via repugnat. 8. ɔni ifra. 3ᵃᵐ op. ex plicat ibi. Si teneat alia via ⁊c. q̄ vr̄ magis ſua: vt. ſ. i ɔni bus gnālibus. ⁊ alibi ſepe tāgit. vide añ particulā illā. Fi nis itra ⁊c. in ɔmēto. ⁊ in. 4. di. ii. q̄re alios plerūq3. ⁊ maxi me Uua. ⁊ ſequaces hui°. ⁊ obycit ɔillā viā dupl'r. p iter rogatiue ibi. vbi icipit accñs. z° ibi. Itē quare nō dicet ⁊c. q̄ tñ facil'r ſoluūtur ſuſtinēdo illū modū. Incipiet. n. acci dēs coeuū ſubo poſteri° nā paſſiōe aut ratione forme aut māe: a' ɔpoſiti aut ab itrinſeco: aut ab extrinſeco cāetur: niſi forte dicas aliq̄ accñtia ɔuenire pus tpe illi māe tota li: qō veꝝ ē. ⁊ tūc aliq̄ accñtia pcedūt paſſionē ſpecificā. ſ3 non pus dicātur g ſpecifico toto. Nō q̄rit de forma pore. p3. 8. metaphy. non. n. vt for° eſt pficit: ſ3 vt ps toti° pfecti bilis. ⁊ ita pōt negari ſi p ſe eſſet: q iformaret vl' pficeret: ſeu recipet aliā formā. vide. ſ. pticula ɔñū vl'iu3. ɔne. zz. in ɔmēto ad hec. vbi aduerte q l'ra illa ſicut nūc deb3 cō tinuari tamē illa forma poꝝ vſq3 ibi. Forma exēplaris ⁊c.

vbi icipit concluſio.3.vel.2.ſi pmã ppoſitionez ponis dif finitionẽ ꝛ nõ cõcluſionẽ.ꝛ tota illa lrã pertinet ad cõme tuz:in q̃ varie hñtur origialia.ꝛ ita ɔputabis ɔ̃nes p ordi nẽ.ꝛ erũt tñ.28.vel.27.nõ cõnumerãdo pmã.Examina bis optie oia vba doc.in h digreſſu.vbi illas tres vias ſub dubio religt.ꝛ adde p ꝛ contra fundamenta antiquorũ ꝛ modernorum vt ſcis.

¶ Deinde pſeqtur ppõnẽ.3.vel.2.vt notaui de forma exẽ plari.ꝛ notãter cõformiter dictis in p̃.di.2.q.1.in pnº ſolõ nis.vt ſupra in illa particula.Finis intra ꝛc.declaraui.vñ forma exẽplaris põt comparari vel ad illud in quo ẽ: vel ad illud ad qđ ẽ:ſeu ſubiectiue ꝛ obiectiue vl' terminatiue. pmo mõ põt recte dici forma maxie in creaturis. ꝛ ſic lo quũtur cõiter doc.ſcđo mõ reducit̃ ad efficiẽs: vt h recte dicit doc.ꝛ alibi in diuis.forma exemplaris põt dici ydea vt cõiter ponit̃.q̃ tamẽ deo nõ eſt forma:qꝛ tñ obiectiue hz ibi eẽ niſi ponat̃ reſpectº qdã rõnis.põt etiã verbũ di uinũ appropriate appellari talis forma:ſicut ars vl' ſapiẽ tia:licz nõ eque recte.eſſentiale etiaz ſcie vel artis põt ſic noiari.ꝛ ipſa eẽntia dei radical'r.ꝛ volũtas ſeu itell'us pra cticus formal'r ſeu ppinq̃.q̃re theologos vt noſti.

¶ Propõnes q̃ ſequũtur vſqꝫ ad.9. clare ſunt ex deteria tiõe hº.7.ꝛ.8.meta.ꝛ vbi ibi notaui copioſe in doctria hu ius.Et addit ifra in cõmẽto.8.ibi.cõuenit cuz illo pmi de aia.vbi origialia cõmuniter diſcorrecta erant. aduerte q̇ recitat ibi dcm̃ cõmẽt.cõmẽto.53.Mẽbra leonis nõ diffe rũt a mẽbris cerui:niſi ppter diuerſitatẽ aĩe ab aĩa:qđ eſt cõtra Thomiſtas ponẽtes mãm eẽ pmã rõnez diuerſita tis in formis:qꝛ tunc circulus:ſed expone nihilominº ibi dem ly.ppter in auctoritate ɔmẽt.nam neqꝫ materia for me nec ecõtra ẽ pma rõ diuerſitatis.

¶ Qđ ſeqtur de qđ qd eſt.ꝛ diffõne.quere ſupra.7.meta.ꝛ 8.ꝛ cõſidera.de cõpoſitiõe illa de qua loqtur.10.ꝛ funda mẽta Ar.ibidẽ ptractabis.poſuit eñ imãlia necẽ eẽ ꝛc.

¶ Tãgit ɔ̃iter in.11.notabil'r quo mõ qđ qd eſt:ſeu ſpecies ſunt numeri pertractãdo ſilitudines quas adducit phus 8.metaphy.t.c.10.iter ſpẽs ꝛ nũeros.cõueniũt eñ quo ad reſolui in idiſibilia.quo ad nõ pati diuiſionez.quo ad habe re p ſe vnitatem.quo ad nõ ſuſcipere magis ꝛ minº.q̃re in 2.di.3.q.7.ꝛ.10.ꝛ i pmo.di.17.q.finali.ꝛ ſupra.8. metaphy ſice h.4.tangit hic breuiter.ꝛ oñdit q nõ itelliguntur de forma partis:ſed de forma totius ſeu eſſentia vel ſuba cu iuſlibz.vbi plura poſſunt põderari.ꝛ ſpecialiter ð gradu atione formarum.

¶ Simil'r q ſeqtur in.12.de ſimᵗᵉ accidentiũ pz ſupra.7. ꝛ 8.metaphy.ꝛ.8.diſt.p. Quere Auicebron ꝛ Bona.ꝛ alios vt noſti.Obiectiões ad vtraqꝫ partẽ:quas adducit facil'r ſoluẽtur.pma eñ pcedit metaphyce.ꝛ ad mẽtem huiº. ꝛ ſm veritatẽ.2ª vero phyce:vt pz.ꝛ qđ ibi ifertur ad finez. cõſidera an cº.ſiᵗ in ſubſtãtys.vbi ponit̃ pl'alitas formaꝝ ibi tñ nõ additur ad finẽ per formaz generis.in aliqbº ori ginalibº.ꝛ ſatis recte:ſz terminat̃ ſic.eſſet actu.vel ſic.eẽt actus.hoc eſt dictu.ponat̃ albedo cõpoſita ex a.ꝛ b.tranſ mutet̃ b.in c.manẽte a.tanq̃ forma cõi generica vl' tanq̃ mã:cũ tñ a.ſit actus formalis.ſeqtur ſubm traſmutatiõis eſſe actu formali vel actũ talẽ.hoc dicit ſupra.7.metaphy ſice.oia videbis:ſed bene examiabis cũcta.

¶ Sequẽs ð ɔpõne mãe ꝛ forme.ꝛ reſultatõe.3.entitatis tacta ẽ ſupra.particula de mã ad finẽ.ꝛ in ſequẽtibus du bys.ꝛ q ibi tãgitur in.q.habẽte q̃tuor mẽbra põt dici vt dixi ſupra.videt̃ eñ q pmũ membrũ ꝛ 3ᵐ ſint impoſſibi lia niſi iformare dicat̃ efficere:q nõ videt̃ vt ſupra in vl'i bus cõcluſiõibº dcm̃ eſt.quere hic formaliſtas ꝛ noiales. vide ſup pmo phyco.ꝛ.2.ꝛ.5.metaphy.bñ põderando.

¶ Et addit̃ in.15.de quãtitate ꝛ rel'one q nõ ſint actiue li mitabis vt ſcis bñ examinãdo ꝛ põdera ly.omnẽ vt noſti

Obiectio ſequens ɔ ſcđam partẽ ɔcl'onis. que poſſz poni corᵐ.qual'r currit.vide vbi ſe remittit.ꝛ ſuſtineri põt tã q̃ cõcluº in multis.pz de quãtitate reſpectu q̃litatis.ꝛ de vtraqꝫ reſpectu rel'onis.limita igr̃ dcm̃ pºᵒ ly compoſitũ ꝛ ly formã.quere vbi ſupra.ꝛ.12.di.4.ꝛ in.q.pdicabilium q.6.ꝛ diſtingue de multiplici receptiõe.in cõmẽto etiã ſe quẽtis.16.declarat ſe doctor h.

¶ Nota valde ea que dicit in cõmẽto.16.vide.7.q. quol'.ꝛ alibi ſepe illa fũdamẽta.ꝛ põdera egregie diſtinctionez il lã de actiõibus imanentibº ꝛ trãſeuntibº.ꝛ aduerte q il le iſtantie de qbus loqtur in.15.ſunt iſte: nõ tamẽ per oẽz quantitatem ꝛc.q̃re auer.ꝛ alios antiquos h.

¶ Deĩde q tãgit in cõmẽto.17.põdera optime ꝛ caſte ð il la cõtinẽtia vnitiua pertractabis.vide.8.di.p̃.q.2.pncipa li optime.ſupra etiã in particula illa.Finis intra ꝛc. hz de hac duplici forma.adde multa hic de perfectione ꝛ gradi bus.ꝛ exceſſu entium.

¶ Illã.18.ſequentẽ expone vt ſupra.7.ꝛ.8.metaphy.hz.vi de Auerroym ꝛ alios antiquos.12.metaphy. imaginatio nem Nicolai turonẽſis examinabis de mã pma.ꝛ ɔpõne accidentium.ꝛ vl'r omniũ limitatorum.

¶ Deinde ponit alias cõcluſiões:vtpote.19.ꝛ ſequẽtes re ferẽdo vl' pſuppõẽdo ɔ̃nes q̃ſdã vl'es ſupra. Ubi aduer te q illa obo poſt.19.põt euadi ſuſtinẽdo vt dixi pus illaz rel'onẽ fũdari ſuper abſolutũ eãc:licz doc.ſupra dixit hãc q.eſſe bonã.nõ tamẽ iſolubilem.vide vbi ibi notaui.ꝛ cõ ſidera diligẽter iſtantias ꝛ replicas vt ſcis h.in aliquibus origialibus ſignãtur h ille cõcluſiões p l'ras.in aliqbº per numeros cõſuetudine doc.vt notaui ſepe.

¶ Cõſequẽter in.22.pertractat de formis ordinatis in eo dem cõpoſito ſingulariſſime.In aliqbus origialibus ha betur in pnº coᵒ ſic.h ppoſitio non vr̃ vã ꝛc. in alys ſic. h pbatio nõ videt̃ bona.ꝛ vtraqꝫ l'ra põt bñ ſtare.Aliq̃ etiã nõ habẽt illã pmã impugnationez vſqꝫ ibi. Quare forma ignis ꝛc.examinabis illũ digreſſuz de pl'alitate formarũ: ſz illa difficultas de forma ignis cõparata ad formã aque facil'r ſoluit̃:qꝛ iſte ſunt ſpecifice diſpate:vt pz pma impu gnatio itendit q illud qđ eſt in potẽtia ppinq̃ ad actũ p fectionẽ actus acciᵗ.huiº eſt cõpoſitũ ex forma pori ꝛ ma teria:vt dicit.ꝛ ſatis recte.Deĩde remittit ad particulam vltimã ifra de perfecto cõcluſiõe.4.vñ etiã põt cõfirma ri illud qđ ſupra de diuiſiõe huiº tractatº in particulas pnci pales.§.ſeu.c.aut theoremata notaui.ꝛ non hr̃ in oibº cõi ter illa remiſſio. Uult ẽt q̃ſi alio moº arguẽdo q illa con cluſio.4.eſt cõtra iſtã:qꝛ ex ſola rel'one ad perfectiº minº perfectũ pficitur.g̃ nõ recipit ppriã eius pfectionem in ſe formal'r:ſed tñ terminat̃ ad ipſam.q ifra ibidẽ in cõmẽ to.9.declarat̃ optime.Arguit ɔ̃nr cõtra noiales: ponẽtes tot formas quot pdicata in genere ſube:ſatis notãter: ſed qđ ifertur de aſino oz limitare.ſ.q velit aſinũ eſſe vltimã ſpẽm ſub aĩali.vel q loqtur de ſpeᶦᵐᶦˢ aĩalis ſupra aſinum dũ taxat.ꝛ nõ abſolute.vltima rõ ibi notabilis eſt:ſz limi ta eã:vt.11.di.4.expõit.q̃re ad idẽ di.43.4.q.3.optie.Nã h plerũqꝫ vtit̃ fũdaᵐᵉ cõis vie maxie arguẽdo. Nõ itẽdit g̃ q nõ ſint ponẽde plures forme i eodez:ſz q nõ tot quot pdiᶜᵃ:nec vniuerſal'r perfectior eſt forma imperfectioris: nec formã vt talem:ſed compoſitũ perficit ꝛ informat ſu perueniens perfectior.

¶ Seqtur.23.cõcluſio que cõformis eſt.20.vl'i ſupra licet in illa quotatõe cõiter origialia ſunt diſcorrecta.ꝛ eſt m'l tum notabilis ꝛ valde examinãda in materia de plurali tate formarũ:ꝛ põdera cum dicit iquantũ ordinate. ꝛ cõ ſidera quo modo itellectiua cõtinet ſenſitiuã ꝛ vegetati uã.nota ẽt cũ dicit forma iformãs ad drĩaz forme emiᵗᶦˢ vel vnitiue cõtinentis.ꝛ pbationẽ expone ad vnguẽ.In fert corᵐ deſtructiuũ.16.vl'is.ſ.vbi ſp aduerte q iˢ ſup q̃

ibi poſui extra.nō debꝫ numerari īter illas vl'es:nam iſta 16.eſt.17.vt habes quotationē illa.ſ.cauſa q̄ꝛto poꝛ ⁊c̄. alia multa ibi addat lectoꝛ.

❡24ᵃ.⁊.4.ſequētes de q̄bus fecit mētionē pus in cōmēto 2ᶜ.in q̄bus poſuit lr̄as.vt a.b.a.c.⁊c̄.ſatis difficulter applicari poſſunt:eo q2 ille lr̄e vel omiſſe fuerūt negligentia ſcriptoꝛū.ſi doctoꝛ eas ī oꝛiginali ſuo ī margīe vel in pn̄ᵒ.ꝓpoſitionū poſuit: aut certe ſi īplicite eas ītellexit ab alijs ītelligi nō curauit:ſed pmū credo veriᵒ.vn̄ breuiter videtur mihi.ꝙ h̄ excludit:vl' pertractat ⁊ exponit.5. vltimas ꝯcluſiōes vl'es ſupra.ita ꝙ.22.appellat b.⁊ ſic per oꝛdinē. per a.vero in oībus pōt ītelligi.vel.21. vl'is ſupra.vl' pma cōcluſio huiᵒ particule.de foꝛma aut ſcđa. Ul' foꝛte 1ᵃ via vltimo recitata ſupra in cōmēto.2.cōcluſiōis huiᵒ pticule vel ſi volueris imaginari has lr̄as ⁊ ꝓpōnes per eas aſſignatas in coᵗᵒ illiᵒ 2ᵉ ꝯclonis.vbi recitat diuerſas op.⁊ impugnat.poteris ꝓbabil'r.ſententia tamē ꝓpoſitionū in ſe ſatis clara ē.querat curioſius lectoꝛ altiᵒ ſi pōt. Ne foꝛte licet minīe reoꝛ cuſtodi vl' Empedoclis ſmonibᵒ doc. voluerit hic vti.h̄ prolixiᵒ imoꝛari in applicatiōe varia harū nō ſinit tempoꝛis āguſtia. Un̄ ī ſūma notādū ꝙ īter alia valde varie ī hoc ꝓblemate procedit hic per totū. qual'r.vꝫ. foꝛma poꝛ ſe hꝫ ad poſterioꝛem.vel potētiale ciᵒ ⁊ ad materiā pmā:ſed huic vltime vie magis adherere videtur: vt ſupra in cōmēto 2ᶜ.⁊ alibi dixit.omnes tamē vie ſuſtētabiles ſunt.Querātur ſequaces huiᵒ.⁊ graduatoꝛes foꝛmarū.plura hincīde bene maſticādo.

Sequitur illa pticula. Omne agēs agit aliquo ⁊c̄. vbi oꝛiginalia varie habētur q̄tū ad oꝛdinem ꝓpoſitionū:vt ſupra in illis vl'ibᵒ cōtingebat transmutaui imᵒ lr̄am meliᵒ quo videbat̄ ad ꝓpoſitū:vt vides. ſi alius oꝛdo cōuenietioꝛ apparebit.eligat diſcretᵒ lectoꝛ. Ponit̄ eni pmo loco ab aliq̄bus illa quā īfra.13. quotaui. ⁊ ſic de alijs. In hac parte regredit̄ ad agēs ſeu cām efficientē: licꝫ ſupra in generali ptractauit de ipa ſicut ibi notaui.⁊ nimirū:q2 maxīe auctoꝛes loquūtur varie de agente.ſm ergo ſentētias diuerſas diuerſimode de eo ſentiri pōt.foꝛte etiā ibi magis traſcēdēter.h̄ vō limitate vl'i ſpeciali:⁊ phyſice magis:vt pꝫ in pceſſu.habito eni ſermone de cāis in generali ꝓſecutᵒ eſt de oībᵒ in ſpeciali:vt vides oꝛdiate.Omnia tamē ad agēs ptinētia poſſent ſub vna ꝑticula locari. In hac etiā pl'es.ꝯ.oꝛdiari ſm ꝙ diuerſimode de agētibus:actōibus ⁊ modis agēdi ptractat.que oīa relinquo lectoꝛi.maxime in his ꝓpōnibus loqtur aſſertiue ⁊ ſm propriā op.⁊ vbiq3 in via eiᵒ currunt.

❡Prima eſt famoſa apud eū.vide in pmo.di.17.q.1.⁊.2.⁊ in.2.di.1.q.1.⁊ di.3.q.8.⁊ alibi pl'ies.quā ꝓbat ex pħo notāter.Et iſtat cōtra cōcluſionē ex cōmētatoꝛe.3.de aīa.commēto.5.⁊ idc.⁊ alibi ſepe in fictiōe illa de itellectu. ⁊ non ſoluit:q2 nihil vꝫ.nō meretur aliud:niſi ꝙ pmū pnᵐ negātes ſententia Aui.q̄ iā experit̄ in adeptiōe itellectᵒ agētis cū poli ad toꝛmēta.Deide.2.iſtat ex magr̄o ſentētiarum di.17.qui poſuit.ſ.ſ.eē caritatē nobis aſſiſtētē qua diligamus deū.⁊ nō tenet̄ cōiter:licꝫ exponatur curioſe ab iſto ibidē.3ᵃ iſtantia eſt ex Tho.vbi in lr̄a allegat̄ q̄ negat deum poſſe videri ꝑ aliquā ſimilitudinē creatā.q̄re in.3.di. 2.q.8.vbi īpugnatur.⁊ eius motiua ſoluūtur.

❡Scđa eſt de quo agēdi.⁊ eſt clara ⁊ ſupra tacta.vbi cōſequēter tāgit multiplex quo.vt ſupra etiā de agente hꝫ.⁊ poſſꝫ poni.3.ꝓpoſitio. In oꝛigialibus etiam antiq̄s hr̄ ſub quadā reſoluta foꝛma ad modū arboꝛ:ſed ad lōgum oꝛdiaui ꝑpter facilitatē īpreſſiōis. oīa membra declarabis vt noſti in iſto plerūq3.

❡Tertia eſt famoſa apud pħos.quere Ar.pmo de generatiōe.t.c.54.⁊ alibi ſepe.⁊ maxīe eſt va ꝓpoſitio apō ipꝫ qn̄ agēs ⁊ patiēs ꝯmunicant in mā.⁊ hoc ē q̄d addit doc. in lr̄a cū dicit.Falſum ē per ſe.verū per accn̄s:qn̄ repatit̄ ⁊c̄.hoc eſt rōne māe ſm pħꝫ ⁊ cōmētatoꝛē. vbi ſupra. deinde iſtat cōtra ſe:ſed pma facil'r ſoluit̄ ex dictis cōmēta. vbi ſupra.ſi vero ponat̄ materia in celo vel coꝛpoꝛe lumినoſo:nō tamē ſuſcipit pegrinas īpreſſiones.pmo ce.t.c.21. ⁊.22.vel foꝛte ſm veritatē recurrendū ē ad cōtinuationē cauſe pme ſimpl'r in oībus. ⁊ quo ad cē ꝯſeruare ⁊ agere. Aliam iſtantiā de agente mōli.ex.2.ethicoꝝ.c.1.⁊.2.⁊.3.ō aīa.t.c.7.adducit.⁊ facil'r ſoluit q2 itellectᵒ ⁊ volūtas ſunt potētie nō oꝛganice.⁊ refert foꝛtiᵘ quo ad virtutem ⁊ animā ⁊ quo ad coꝛpus.Foꝛte eni in eliciēdo actᵒ maxīe exterius debilitat̄ totū:licꝫ nō anima niſi īquantū dependet in agēdo a potētijs oꝛganicis.plura h̄ phyſice ꝯſiderationis addantur.Mouet poſtea vnū duᵇ notabile de īpedimētis potentiarū iter ſe.Et reſpōdet notāter ſatis:ſed replicat optime.Ad cuiᵒ ſolōnē pōdera pmo hinc argumentum ad ꝓbandū identitatē realē potētiarū aīe ſecus ī accidētibus ignis.deīde tāge diuerſitatē oꝛganoꝛum ⁊ ligamina membroꝛū aīalis.⁊ admiratiōnē ⁊ ſtupoꝛē in aīalibus.⁊ imperiū potētie ſuperioꝛis in agēdo.⁊ plura alia vt ſcis.quere.2ᵒ.de anima.⁊ medicos ⁊ ꝓblemata Ar.ſupra etiā in metaphyſicalibus.

❡Quarta ē de tribus oꝛdiatis in efficiēdo pmū voluntas. 2ᵐ itellectus practicus.3ᵐ potentia executiua.⁊ declarat optime quo mō ſe habēt iter ſe ⁊ reſpectu efficiētl.vbi ad finē ponit̄ quedā quotatio cōmuniter.tū nō habet̄ in oībᵒ oꝛigialibus.foꝛte eſt ad pmū ſentētiarū in mā de ideis: ſꝫ quere in tabulis ⁊ ſupra in t.credit oꝝ.⁊ in t.de pmo pn̄ᵒ. ⁊ īfra hic cōcluſiōe.8.⁊ alibi. Quere in mā de praxi ī ꝓlo. ⁊ 38.di.ꝓ.bene valeret ibi.38.vel.39. vt applicaret̄ ad pmū ſentētiarū:ſed reputo ꝙ alio direxit.pōdera quo mō dirigens nūc pcedit:nūc ſeq̄t̄ īperans.⁊ pl'a alia vt noſti adde.

❡Quita eſt famoſa de preſtātia agētis reſpectu paſſi. que eſt Augᵒ.⁊ pħi.3.de aīa.t.c.19.quā declarat ⁊ ꝓbat ex fundamētis Ar.ſꝫ plene ⁊ reſolute.3.diſti.ꝓ.q.7.ſoluendo argumēta pme op.tāgit etiā idem in.2.di.3.q.8.⁊ diſ.9.eiuſdem.⁊ in.4.di.44.q.2.quere alibi ſepe vt ſcis.Obijc cōſequēter ex pħo.⁊ ſoluit ſingulariſſime.vbi lr̄a ſatis clara eſt.addat igenioſus lectoꝛ vbiq3:q2 copioſe ⁊ fertiles ſentētie per totū.⁊ multas iſtātias ꝓ ⁊ ꝯ patiūtur.q̄re ⁊c̄.

❡Sexta eſt de ſil'tudine agētis ad paſſum ex pħo. vbi allegat.⁊.2.de aīa.t.c.62.⁊.3.de aīa.t.c.37.⁊ ide.⁊ alibi ſepe. Adducit ꝓbatiōem pħi.⁊ iſtat notāter cōtra.deide declarat egregie ipaꝫ:⁊ quō oꝛdinate dicta Ariſt.ibidē pcedūt. vbi aduerte de duplici aſſil'atione:foꝛmali.vꝫ.⁊ vꝛtuali.de qua ēt ſupra ptractaui:⁊ duplici actōe:ꝑ motū.vꝫ.⁊ mutationē ⁊ termis vtriuſq3.⁊ tange ibi de terminis motᵒ ⁊ mutatiōis.vt hꝫ in.2.di.1.q.3.ſoluēdo.3. pncipale.⁊ di.2. eiuſdem.q.7.ad finē.⁊ in.4.di.10.q.1.⁊.2.⁊ in quoˡᵗ. q.10.Addᵗ etiā notanter de facto ſaltē:⁊ nāl'r de poſſi quō ſuſceptiᵐ foꝛmaꝝ eiuſdē ḡnis nālis ſeu phyſici eſt ſub vna vel alia earū ſemp.⁊ īfra in motu naturali cōcomitātur ſe termini poſt.⁊ termini cōcomitātes nō poſito miraculo.ſecᵒ in mutatiōibus:vt exemplificat tripl'r notāter. ibidē etiam tāgit triplicē cōtrarietatē cōfoꝛmiter dictis pħi.5.phycoꝛrum.Attēde optime ad id q̄d dicit de aīa hoīs. Naꝫ ſi ponat̄ foꝛma coꝛpoꝛeitatis alia ab itellectiua in hoīe.tūc inductio itellectiue nō eſt mutaᵒ ſi nō eſt: ⁊ eſt ſingulariter aduertendū.⁊ pōt applicari aliqual'r contra Thomiſtas. vide in.4.vbi ſupra.⁊ di.1.q.1. ⁊.43.di.eiuſdē.q.2.⁊.5.⁊ in 3.di.2.q.3.⁊ di.7.eiuſdem.q.2.⁊ in.2.diſti.17.⁊ nota ꝙ ille 4.cōcluſiōes:quas recitat in lr̄a ſunt iſta 6ᵃ.⁊ pcedēs 3ᵃ ⁊ alie due in ꝓbatione iſtius ex pħo.

❡Septima de iſtrumēto pꝫ ſupra de agente ⁊ vbi remiſi ibidē.⁊ de multiplici acceptiōe iſtrumēti.ille quotatiōes ibidē.24.⁊c̄.vſq3 ad finē nō habetur cōmuniter in oꝛigi-

nalibus:ſed ſatis bene currunt.cum dicit in fine.ſupra.ii.
aduerte q̄ eſt.ii.pn̄cipalis ſupra:vt lr̄aꝫ ordiaui ⁊ ſatis re
cte per totum.credo q̄ affuit numꝫ ſcoticuꝫ vbiqꝫ:ſed com
muniter in omnibus originalibus nō ponit̄ iſta hic.
¶ Octaua eſt valde notabilis de īperio voluntatis vbi ꝓ
babilr̄ poſſet poni pn̄cipiū particule niſi ꝓpter dependen
tiam ⁊ allegatiões ſequentes. quā declarat tripl'r.ex qui
bus īfert triplicē gradum actus naturalis ſub imperio vo
lūtatis.⁊ totum clarū:ſed maxime notādum.
¶ Deinde ponit pulchra notāda per ordinem.pmuꝫ eſt a
quo dr̄ actio naturalis.qḋ tamē limita ⁊ declara:vt in.z.
di.z.q.io.⁊ diſ.i8.eiuſdem.⁊ in.4.diſ.43.q.4. ⁊ alibi ſepe
habꝫ.⁊ pōdera q̄ dicit de libero per accidēs.
¶ Scḋꝫ notandū qḋ aliqui ꝯcluſionē aſſignant.eſt de īpe
dibilitate actionis naturalis talis.vbi tāge plura de liber
tate volūtatis create ⁊ īcreate vt ſcis.
¶ Tertiū notandū eſt.qḋ etiaꝫ aliq ꝯnem aſſignant de cō
paratione actus liberi nālis eliciti a voluntate: ⁊ īperati
ab ipſa.⁊ ē merito notāduꝫ:q2 ſingulariſſimū.⁊ in multis
locis applicabile.vbi duo dicta Augꝰ. exponit ⁊ ḋclarat.
⁊ iter ſe comparat.⁊ originalia fuerūt ibi viciata cōmuni
ter.bene tamē ordiauimus cuncta.quere.3.di.ꝑ.q.4.⁊ in
mā de li.arbi.in.z.⁊ alibi ſepe.vt.z.phycorum.⁊.9.meta
phyſice.de motu etiā grauiū ⁊ leuium ⁊ ꝓiectorum.⁊ hꝯ
potes h̄ pertractare.⁊ ecōtra.
¶ Quartū notandū.qḋ ſimilr̄ cōcluſio ponitur ab aliqbꝰ
eſt īpugnatiuū quodā modo precedentiū: ſꝫ pꝫ q̄ non eſt
ſil'e de arte ⁊ volūtate:ſicut nec de itellectu.apparēter ta
men arguit. Ex precedētibus tamē de gradibus illis ⁊.3.
notabili pꝫ eius ſolo.illa quotatio in fine varie habet̄: nā
aliqua origialia videtur quotare illam cōcluſiōem.8. vel
7.ſupra.Actio naturalis ⁊c.ſed ſatis bn̄ applicatur ad illḋ
Augꝰ.de ci.i4.vt ordinaui.vltimo arguit ꝓ veritate no
tabilis.3.⁊ illius dicti Augꝰ.ſatis efficaciter.
¶ Nona cōcluſio procedit ex.9.metaphyce.t.c.io.⁊.i.cc.t.
ii6.limita tamē vt ſupra in.9.metaphyce habꝫ.vide.i.diſ.
ꝑ.q.4.8.⁊.io.di.ꝑ.⁊ alibi ſepe ad h̄.vt ſupra plerūqꝫ nota
ui.Adde vbiqꝫ fundamēta phyſica.⁊ iſtantias vt ſcis.
¶ ioª videtur cōtraria.9.ſed nō eſt:ſi recte:aduerte:ponde
rabis ꝓpter ly neceſſario additū in.io.qḋ non habetur in
9.⁊ remittit ſe ad precedētia.vbi varie origialia quotant:
ſed ſatis bene habes.In dies omnes iſte quotatiões lr̄aꝫ
itricantes depurabūtur.q2 humana īgenia ad michrolo
giam iclinantur:vtinaꝫ potius veritatis ſubtilius cribrā
de:q̄ eris abūdantius cumulandi zelo.ꝯſidera.declarat
ſatis abundanter non repugnantiam huius concluſionis
ad precedentē tacite. Illa obo ad finem ex.9.metaphyce
non habetur cōmuniter in origialibus. ideo extra notaui
mus ipſam.ſoluitur tamē faciliter ex dictis:q2 tm̄ de ne
ceſſitate ꝫ qd.⁊ de facto procedit.adde ad h̄ plura:vt ex
pedit.Aliqua origialia habent ibi.contra hanc.iz. vbi ha
bes.io.forte ꝓpter aliū ordinē ꝯnū.vt ꝓus notaui.
¶ Undecima ſatis copioſe ſupra in vl'ibus cōcluſionibus
iz.⁊.i3.pertractata eſt ad quā ſe remiſit ibi.⁊ ad alias hic
circiter.quere in doctrina huius.vt ibi notaui. vbi aduer
te in cōmēto de duplici neceſſitate:vt ſepe habꝫ iſte.⁊ ma
xime.39.di.ꝑ.⁊.i.di.z.ad ꝓpoſituꝫ.⁊ pōt vocari neceſſitas
cōcomitātie:vel ꝯñtie idifferenter.
¶ izª eſt de applicatōe agentis ad agendū.⁊ eſt ſingularis
⁊ bene examināda.de qua etiā ſupra fecit mētionē ſaltē
īplicite.Mouet dubiū in cōmēto de iſta applicatione. de
qua loqtur ꝓ.⁊ non ſoluit.Et ibi multa poſſent adduci.vi
de.z.di.z.q.io.⁊ ſuper.7.⁊.8.phyſicorū.de motu grauium
⁊c.poſſet breuiter dici q̄ eſt in applicatiōe:ſeu in ꝯiunctio
ne cauſarū vel ordine ſiue depēdentia.Nam oīa dirigun
tur ⁊ applicātur a pma per cognitioneꝫ.⁊ volūtarie cāute
⁊ applicante.Sed hoc pateret̄ iſtantias in doctrina huiꝰ.
Quare dic altius diſtinguēdo de applicatiōe. ⁊ iueſtigan
do vtriuſqꝫ cām.⁊ totalē ⁊ partialeꝫ. alia plura hic addat
ſolers lector:quia expedit.
¶ i3ª eſt de actiōe ⁊ paſſiōe.vbi poſſet etiā pn̄cipiū particu
le poni ⁊ accipit̄ ex.3.phyſicoꝝ.⁊ pmo de gnōne ⁊ auctore
ſex pn̄cipiorū.Quā egregie declarat dando iſtantiam ex
ꝯmuni modo dicēdi.Examinabis cūcta ex logicalibus ⁊
⁊ phyſicis ⁊ metaphyſicis cōſideratiōibus. Qḋ tangit de
rel'one actionis ⁊ paſſionis.vbi notāter dicit. Ideo itell's
accipit ⁊c.pōdera vt habꝫ.i.di.z.q.z.⁊ alibi vt ibi quotat̄
⁊ ſupra ſepe tetigi.de diſtinctiōe harū vide in.5.metaphy
ſice.q.6.⁊ adde plura hic.
¶ i4ª eſt de illa famoſa diuiſione potentie in eſſentialē ⁊ac
cidentalē.que valde ſingularis eſt ⁊ examinanda. quere
8.phyſicorū.t.c.3z.⁊.z.de aīa.t.c.z.⁊ aliqual'r.t.c.55. ⁊.6o.
⁊.3.de aīa.t.c.8.⁊.5.⁊ ide.Quā ꝓbat ⁊ declarat mirabili ſo
lertia.vide ſupra in.9.⁊.3.di.ꝑ.q.7.⁊.z.diſ.z.q.io.⁊.3.⁊.z5.
di.eiuſdē.⁊ in quolibeto.q.i5.⁊ alibi ſepe ad h̄.Adde iſtan
tias ex cōſiderationibus phyſicis:vt ſcis.pondera ibi du
plicem circūſtantiam neceſſariam ad agendū. ⁊ ſimiliter
duplex impedimentum.
¶ i5ª eſt de potētia plene actiua.vbi nota ly plene. q̄ egre
gie exponit.vbi etiam attēde cum dicit.nō per ſe actuan
te ⁊c.in fine in aliqbus originalibus habet̄. voluntas re
ſpectu itellectus.⁊ ſic poſuimus.q̄ applicabis:vel vt exē
plum vltimi mēbri in declaratione cōcluſionis.vel tanq̄
obiectionē cōtra actiuitatē volūtatis.⁊ ſi ſic. cōſidera qd
iuris.⁊ an faciat pro opꝰ.Thomiſtarū de prerogatiua itel
lectus.vide in.4.diſ.49.q.4.⁊ alibi pluries. vide Uuar.
⁊ ſequaces huius.
¶ i6ª cōparat agens pn̄cipale ad ſecundariū:vel inſtrumē
tum.Et iſtantiam adducit comparādo volūtatem ad ca
ritateꝫ preſupponēdo voluntatem eſſe pn̄cipale agens in
eligēdo actum. Et licꝫ poſſet ſolui diſtinguendo de agēte
ſecūdario:vel iſtrumento:cōiuncto.vꝫ.vel ſeparato.altiꝰ
tamen iueſtigabis veritatem preſuppoſiti.ex.i7.diſtin.ꝑ.
vbi habꝫ q̄ caritas eſt principale vno mō:licꝫ volūtas ſit
tale alio mō.⁊ pōt pōderari: q2 valde ſapit. q̄re alia ad h̄.
¶ i7ª eſt de motione vel determinatione iſtrumenti. vel
cauſe zᵉ ad agenduꝫ.⁊ eſt notabilis ⁊ ſupra ſepe tacta. Ex
qua īfert Coꝝᵐ duplex.Et obycit quantū ad iſtrumentū
ex dictis ſupra.7.huiꝰ particule.vnde īfer q̄ illa eſt de nu
mero concluſionū huius partis.⁊ etiā q̄ continuatio con
cluſionū bene ordinata eſt.Quantū vero ad cauſaꝫ ſecū
dam recurrit ad vniuerſaleꝫ.z4.que tamen.z5.eſt vt ſu
pra ordinaui numerum ꝓpter illaꝫ quā ſuperaddidi que
eſt extra.ſcḋo directe obycit contra dicta.⁊ non ſoluit hic
quia ꝯſuetudo eius eſt.vbi non tangunt argumenta. ⁊ ex
alys iam declaratis faciliter ſolui poſſunt:nō amplius de
eis curat.⁊ in hoc ſollicituꝫ reddit lectorem.ſed iſte obie
ctiones facil'r ſoluūtur ex dictis. vide.i.q.4.⁊.37.diſt. z.⁊
ſupra de pmo pn̄cipio.⁊.5.⁊.z.metaphyce.⁊.z.di.ꝑ. ⁊ alibi
ſepe ad h̄.vnde non valꝫ.eſt imediatior effectui. ergo de
terminatior ad agendū.vbi tamē poteſt diſtingui de īme
diatione entitatiua vel virtuali ⁊ de determinatiōe mul
tiplici vt ꝓus notaui.plura h̄ adducat īgenioſus lector.
¶ i8ª.quā tamē in aliqbus originalibus coꝝᵐ precedētis
aſſignāt aliqui.⁊ precedit obiectiōes precedētes. ⁊ lr̄a va
rie ſeqtur h̄. Nam illa 7ª ſupra ponitur poſt iſtam ad finē
commenti ibi.tunc iſtrumentum non mouet ⁊c.ſed ordo
iſte placet:licet alius eſſet ſatis conueniens. eſt de agente
actione imaᵗᵉ a quo negatur iſtrumentum.quā tamē ſin
gulariſſime limitat diſtinguēdo de iſtrumēto coniuncto
⁊ ſeparato ⁊ agendi atqꝫ mouendi.vbi pōdera ly formali
ter.paucis multa dixit.⁊ exemplificat clare.quere vbi ſu

pra notati.vt.i.ꝛ.6.di.4.ad h.Multa hic pro ꝛ cōtra adducat diligēs lector:quia capit iſtātias.ꝛ plures pulchras ſubtilitates h mā.quere antiquos vt vis.

¶19ª eſt de pñtia ꝛ imediatione agentis ad paſſum pmū vbi pōdera ly pmo.ꝛ eſt multum notanda in cōſiderationibus phyſicis tranſmutationū ꝛ motuū ꝛ hꝰ.Quā declarat mirabili diſcurſu.Ne tamē videatur repugnare fūdamentis Arẜ.7.phycorū.t.c.8.ꝛ inde ꝛ alibi ſepe.diſtinguit de pñtia locali ꝛ virtuali.ꝛ de diſtātia locali ſuo modo.ꝛ qualr īpedit.ꝛ quando ꝛ cuius actiōem loquēdo de deo angelo:ꝛ corlī agente.vbi ītroducit de omnipotētia dei.ꝛ eius īmenſitate cum forſan quoddā notabile dictum.ad qd determinate ītelligendū vide in pmo.diſ.37.ꝛ maxie in reportatis.Cōſequenter ibi pertractat qualr diſtantia requirit̄ in agente corporali:ꝛ cum qbus conditiōibꝰ egregie.Deinde qualiter requiritur in angli actione.breuiter ꝛ ſcotice.Ad qd copioſius conſiderādum quere in.z.diſ.9.ad longū.ꝛ.14.diſ.eiuſdē.q.3.z.etiam diſt.eiuſdem.q.5.vide etiā in.4.diſ.45.ꝛ.49.ꝛ.50.q.3.ꝛ in.3.diſ.14.ꝛ ſuper 4º.phyſicorū.vt ꝛ vbi noſti plura ad propoſitū.ſupra etiā iſta aliquantulū tetigi.addat lector vbiq̄.Attende inſup ibideȝ ad illā quotationē cū dicit.ꝛ hoc negat.vbi habes 19.ꝛ debȝ referri ad hanc eādem.alia origīalia habēt.zo.ꝛ ita forte ſupputādo alio modo iſta eſſet.zo.alia etiā hñt z9.ꝛ poſſet referri ad illā īfra hic quotatam.z9.vel forte voluit ītelligi ſupra.quere curioſe ibidē.ſed ſatis bñ iacet lr̄a.quere ſpecialr ad ꝓpoſitum huius concluſionis in.z.di.z.q.9.ſoluendo.z.pncipale ad finem.Qd ibi vltio tangitur de locutiōe ꝛ illuminatione angelorū.ꝛ actione ꝑ lineas rectas.ꝛ per ꝯuerſiōem.vide in.z.di.9.ꝛ.13.ꝛ in perſpectiua vt volueris.

¶Uigeſima eſt de cā originante:quā dicit reduci ad efficiēs.vnde elici pōt q̄ in hac particula:vt pus notaui agit de efficiēte.vbi aduerte q̄ originās aliquādo eſt alterius nature ab originato:ꝛ cōmuniter in omnibus ita eſt pter q̄ȝ in diuinis.ꝛ hoc vel alietate numerali vel eſſentiali.aliquando vero eſt eiuſdē nature in nūero ꝛ cōſubſtantiale:vt in dinis.vide.5.diſt.p̄.q.z.Adde multa phyſice ꝛ theologice ad h.Attende etiā caute quo mō in dinis poteſt dici efficiēs:iuxta ea que habȝ iſte.3.di.p̄.q.7.ꝛ.z5.di.z.ꝛ ſupra nono metaphy.q.penultima.de ratione efficiētis:ſed dic vt ſupra dixi q̄ extēſiue accil efficiēs pro ꝓducente.

¶z1ª eſt de alio mō cāndi.vbi aliqua originalia hñt promptoria alia iſtrumentalis.breuiter vult q̄ omnia hꝰ reducūtur ad efficiēs.Exemplifica in artificialibus ꝛ nālibus ꝛ policys.ꝛ hꝰ vt noſti.

¶zzª eſt de alio ſpeciali modo efficiēdi ſaltē extenſiue loquendo qui eſt crerc quem modum ponūt theologi.ꝛ negant ꝯmuniter phi.vbi īueſtigat optime qd ſit terminus creatiōis.Et a quo pōt produci.ſ.q̄ a ſolo deo.ponitur in aliqbus origīalibus ibi quedam lr̄a quā nō habes:nec refert:quia nō eſt neceſſaria.que ſic īcipit.phs videns ꝛc.vide copioſe ad h in.z.diſtin.i.q.z.ꝛ.4.ꝛ diſt.9.ꝛ.17.di.eiuſdem.pro op.quas recitat.maxime cū dicit ſm vnā op.ꝛc.ꝛ.i.q.4.vide etiā in.3.di.ii.q.i.optime.ꝛ in p̄.di.17.Quere ſupra in.7.q.de rōnibus ſeminalibus:ꝛ.18.di.z.ꝛ alibi pluries.vide antiquos phos ꝛ theologos.Attēde q̄ illa littera.ſiue qd idē eſt māꝫ trāſmutet ad formaȝ.nō ponit̄ cōmuniter:nec neceſſaria ē.ibi ēt habes qualr homo generat hoiem licȝ aīa creetur.q̄ bene notādum eſt:ſed iſtantias ꝯſidera.qualr potius pōt creatura attingere ad vnionē forme:q̄ȝ ad eius ꝓductionē.pmā origine:ſed hoc īfra doc.nō omiſit.ibi etiā eſt via īpugnandi poſitiōem de inchoatiuis formarū.ibi etiam notabilr habetur q̄ terminus creatiōis nō eſt forma vt forma:ſed vt tale ens.vbi īſtantias diligēter exclude:vt etiā doct.ipſe in ſequētibus tetigit.multa alia ibi paucis tetigit aqla per ꝓpe ſolē.breuiter vult q̄ trāſmutans mām ad formā īquantum tale nō creat formā:nec etiam nō trāſmutans ſi producendo formā ſimul natura vniat eā:nec vniens vt tale eſt creās nec ideo nō creat:q2 aliqd forme ꝑſupponit:nec ſi totā ꝓducat mā ꝑuata cōcurrente:quia termini non ſunt purū nihil reale ꝛ ens:ſed ꝑuatio ꝛ forma.Relinqtur ergo cuȝ creatura non pōt aliter producere q̄ ſolus deus creat.vide.i.q.4.reſolute.ꝛ vbi ſupra.ꝛ tāge iſtantias phorum.

¶Cōſequenter ꝯtra dicta obycit triplr.pmo q̄ ſequeret̄ animā itellectiuā nō neceſſario creari cum ad ipſaȝ tranſmutetur corpus.ꝛ totuȝ cuius ē pars gñatur.ꝛ ē efficax ſatis argumentū vt pȝ.zm ꝛ 4m argumēta oſtēdūt ex dictis poſſe īferri omnē formā creari ſi illa ē rō.q̄ ꝓductio aīe.q2 poſt nā productione cōpoſiti.ideo nō eſt gñatio:ſȝ creatio.3m ē notabile:vt tetigi pus:quare.ſ.agēs creatū vnire pōt formā a deo īmediate creataȝ:vel productiōe totius ipſam ꝓducere ꝛ nō per ſe vel ſeorſuȝ ipam creare.¶Ad pmū ſingulariſſime rñdet declarādo.vnde ꝓbatur aīam ītellectiuā creari.ꝛ vnde nō.vide in.4.ꝛ alibi vbi ſupra.illa lr̄a ſequens:vbi declarat ſolōnē:ꝛ confirmat:pōt bene ītelligi vt iacet referēdo ly eius ad mām ignis:vel ad 3am entitateȝ.vel alio mō poſſet ſic ſtare:q2 aliqd eſt eius:vel prefuit excludēdo.vȝ.op.de ichoatiōe formaꝝ vl loco ly gñari.ad finē pone ly creari.¶Ad.z.ꝛ.4.rñdet optie ponendo dr̄iam iter ꝓductiōem forme create ꝛ gñate quo ad poritatem nāe reſpectu totius ꝓductiōis.ꝛ ē vbiq̄ notabilis.ꝛ ſic phs negaret aīam creari:q2 nō pus ꝛc.vbi notanter redit ad prius dcm̄ de forma vt forma.ꝛ de forma vt ens:q̄ ſunt valde notāda.¶Ad 3m ſolō clara ē:ſed exēplum examinandū ſi loquat̄ de forma alterīꝰ generis:vt pote ſube:ſed exēpla ponūtur famoſe.cōſidera omnia diligēter.ꝛ iſtantias exclude.Replicat duplr ſpecialr ꝯtra pmā ſolōnē.ꝛ 3º cōtra ſolōnē.4.obiectiōis.ꝛ alias ſepe dictū de termīo p̄ actionis.¶Ad pmū rñdet valde eleganter.q̄re in ſili.q.i.plo.ꝛ.3.di.p̄.q.i.ꝛ.3.ꝛ.14.q.quol.ꝛ.3.diſ.z.q.7.ꝛ in.4.q.i.ꝛ alibi ſepe.¶Ad.z.ꝛ.3.ſatis pȝ.ꝛ clare ꝛ notanter.vbi aduerte in rñſione.3.q̄ ītēdit doc.breuiter ponere dr̄iam īter eē ꝑ ſe perſeitate.3.modi cōpoſiti ꝛ eē forme:q2 pmū eſt verū de facto ꝛ poſſi.zm ꝛ ſi de poſſi:non tū de facto:niſi tantū ō ītellectiua:qd multi negarēt.ꝛ q̄ ibi finalr tāgit de poſſitate ꝛ neceſſitate examīa ꝛ adde vt expedit.Ex his enim reſoluuntur multa alias ſub dubio omiſſa cōſuetudine ſcotica.

¶Deīde pſeqtur notāter de actiōe ꝑ totū.vbi ēt ꝯnes notauimꝰ ordiate.z3ª eſt tāq̄ qd vel dum aut petitio q̄ tāgit duo mēbra.ꝛ ē ꝓblema ſatis cōe.vide de potētys aīe.16.di.z.ſȝ cōſidera qd dōm de ſole ꝯſtringēte ꝛ ſoluēte.vide ſupra particula.17.ꝯnibus.7.ꝛ.8.ad h expſſe.Allegat Damaſc.in.3.li.ꝛ quotatio.c.nūc omittit̄:nunc alio ꝛ alio mō habet̄.quere eū.c.3.ꝛ.14.ſed expreſſe.15.facit ſermonem pulchrū de actione.adde multa h.

¶z4ª vr̄ repugnare.7.ſupra ꝑticula.17.ſed cōſidera bene qualr hincinde loqtur.ꝛ de q̄ forma ꝛ de q̄ ſpē.ibi.n.loqt̄ de agēte illimitato h de forma q̄ mltū dr̄nt.Exm de ītelligere poſſȝ īpugnari ſi ītendat oēs actiōes ītells eē eiuſdē ſpēi.Nā dicere ꝛ ītelligere ſunt alterīꝰ rōnis.vt pȝ.Jō aliqui:ꝛ ꝓbabilr volūt q̄ itellectus nō hȝ aliquē vnū actuȝ adequatū eiuſdē rōnis:niſi actꝰ itells vocet̄ actus indifferēs ad dicere ꝛ itelligere:ſȝ forte loqtur extēſiue de intelligere vel loqtur de actiōibus abſolutis ꝓprie īmabꝰ.plura h adiungat diligēs veritatis inqſitor.

¶z5ª ē valde ſinris ꝛ notāda optie.vide in.z.di.z.q.4.ad finē ſolōnis expſſe ad ꝓpom.ꝛ.q.9.eiuſdē.di.ꝛ ſup.5.phy.ꝛ pōdera duplicē terminū actōis.ꝛ qlr exponit dcm̄ famoſ

¶z6ª videtur repugnare.6.particule.17.Jbi ¶ſuȝ Arẜ.

tamē ſatis correxit illam in cōmento: patʒ ꝙ hic accipit iſtrumētū extēſiue. Examina ēt bene illud exēplū: qd̄ adducit de calore vt ꝑus notaui. Quid etiam requiritur ad ſpecificā differentiam actionum. cōſidera.

¶ Uigeſimaſeptima comparat actioneʒ ⁊ terminuʒ eius ſm̄ aſſimilationem ad ꝑncipiū agendi. Exemplū de calefactione ⁊ calore cōparatis ad ꝑncipiuʒ calefiendi: ſiue ſit calor ſiue forma calefaciētis. Infert quaſi correlariū contra Henr. vide. 3. diſt. ꝑ. q. i. 3. ⁊. 6. ⁊. 3. diſt. 2. q. 8. ⁊. 9. ⁊ inde. ⁊ alibi ſepe. cōſidera vbiq3 quo mō accipit actionē hic: de ſimilitudine etiā vel formali vel virtuali poteſt fieri vis alia multa adde.

¶ Uigeſimaoctaua varie habeẗ in originalibus: ſed ſatis bene ordinauimus eam: vt h̄ habes. vide que faciūt ad ꝓpoſitum. 3. diſt. ꝑ. q. 7. ⁊. 45. diſ. 4. ⁊ alibi plerūq3. Non obſtante eñ ꝙ plures ſpecies vel habitus ponantur in itellectu vel voluntate: non tamen tot actus vel actiones ſimul. quere. 2. topicorum. c. 25. vbi etiaʒ pondera ly perfecto. ⁊ ly ſufficiens. ⁊ quomō potentia deficit. ⁊ alia multa h̄. vide. i7. diſtin. ꝑ. ⁊ in moralibus. Tange iſtantias vt noſti pro et contra.

¶ Uigeſimanona videtur currere iuxta dcm̄ ꝑhi. 2. topicorum. vbi ſupra. ⁊ ꝑmo ce. t. c. ii6. ⁊. 7. phyſicoruʒ. ⁊. 2. celi ⁊ alibi plerūq3 de potentia habente actionē adequatam itenſiue ⁊ extēſiue: quā probat ⁊ inſtat ſeu limitat: ⁊ impugnat limitationem. ⁊ cōſequenter gloſat dupliciter. ⁊ impugnat vtrāq3 gloſam. Deinde adducit duas alias euaſiones falſificādo propoſitioneʒ. ⁊ vtrāq3 impugnat. ⁊ ita finalr̄ tenet veritatē eius. vbi totum proceſſuʒ valde notabis: q2 multa difficilia ⁊ ardua elici poſſunt. vide. 24. diſ. 2. ⁊. i5. diſ. 3. pro his que tangit de porne iferiori ⁊ ſuperiori. quere etiaʒ. 3. di. ꝑ. parte. 2. ⁊ ſpecialiter in reportationibꝰ. ⁊. 2. ⁊. 5. q. quolibeti. ⁊. i3. ⁊. i4. di. 3. ⁊. 49. ⁊. 5. diſt. 4. ⁊. i4. ⁊ i5. q. quolibeti ad h̄. Tange etiaʒ ibi. an alio actu videtur eſſentia: ⁊ alia in ipſa ab itellectu creato. Pondera inſtantiam de intellectu anime xp̄i. Et alia plura h̄ adde ⁊ ſalua veritatē ꝓpōnis maſticando bene oīa verba.

¶ Trigeſima eſt de proportione ſeu vniformitate forme ⁊ actionis. que etiā notabilis altercationis eſt. cōtra quā inſtat pulchre. ꝑmo vero breuibus eam probat iferendo ex eius oppoſito iconueniens. Qd̄ tangit in ꝑma iſtantia de minio ſenſibili. quere copioſe in de ſenſu ⁊ ſenſato: ſed ad vnguem in iſto. 2. diſt. 2. q. 9. ⁊ cum dicit ꝑ te. vbi bene ſtaret per ſe. conſidera an aliorum op. an ad ſeipſuʒ loquatur. Poteſt ſolui argumentū recurrendo ad actionē obiecti in ſe ⁊ potētie perceptibilitatē. ⁊ partialē actiuitateʒ. ſi ponatur. Aliud qd̄ tangit de motu eſt examinandū bene. vide. 2. diſ. ꝑ. parte. 2. de productis vniuoce ⁊ equiuoce. et Ar. ⁊ cōmentatoreʒ. quere vbi ibi quotantur. ⁊ ſimiliter de caritate minima. vbi ponderanduʒ an magis ⁊ minus variant ſpeciem actus btīcⁱ ⁊ viatoris: ⁊ que ibi ꝯcurrunt: ⁊ quid facit approximatio talis ⁊ talis obiecti. vide. i7. di. ꝑmi. ⁊. 49. diſt. 4. Quere in. 3. in materia de ſpe ⁊ caritate plura ad hec. Forte vult oīno impugnare propoſitionē: ſed videtur bñ ſuſtinēda. quare breuiter dōʒ ꝙ eſt vniformitas rōnis actōis: ſicut ⁊ forme vbiq3 iquātū entitas actionis hʒ attendi preciſe in ordine ad formā. licʒ poſſit variari ꝑpter variationem cōcurrentium cū forma que ⁊ quot ſint. conſidera. in aliq̄bus originalibus addiẗ quedam remiſſio adducta ſupra ad finem huius ſic. Itē. 6. i33. improbatur. Ubi nota ꝙ aliquando quotat omnes ꝯcluſiones a ꝑncipio. aliquando particulas ꝑncipales. ⁊ certas earū. recurrit ēt ad alias dicta. quere tabulas phyſicorū. ⁊. q. ibidem plura addendo.

¶ 3iª. ⁊ vltima ē famoſa apud ꝑhos ⁊ theologos de via cōmuni ſaltem de actione. vʒ. eiuſdeʒ in ſeipm̄. vbi aduerte vt ꝑus notaui ſepius. ꝙ ne duʒ famoſas in via ſua veras: ſed in via cōmuni hic iſeruit ⁊ colorauit ⁊ impugnauit aliquādo. ⁊ aliquādo problematice dimiſit. vt videātur motiua vtriuſq3 vie. tu vero pendiculū ſtabili digito appone ⁊ moderabere oīa recte. quere ſupra. lib. q. q. penul'. ⁊ vbi ibi quotaui copioſe. ꝓ veritate huius. In ꝑcedētibus etiā ſepe idem tetigi. arguit pro veritate cōcluſionis iferendo tria iconuenientia ex oppoſito eius. que cōſequenter ſoluit. duo ꝑma ſub vna ſolōne. 3m vero ſeorſum ifra cum dicit. Ad tertiū nō. quilibʒ ⁊c. ꝑmuʒ iconueniens eſt. ꝙ ideʒ opponeretur ſibi ipſi. 2m ꝙ idem eſſet in potētia ⁊ in actu reſpectu eiuſdem. 3m ꝙ eadeʒ rōne qd̄libʒ ageret in ſe: qd̄ eſt cōtra experientiā. vel ſi non. ergo nec aliquid: aut redde rationem diuerſitatis. Solōnes clare ſunt ex ſupradictis. Replicat ſingulariſſime contra ſolōnes. ⁊ nullibi altius. ſolue tamē oīa vt noſti ꝑus bñ ponderādo. vnde iferre potes id qd̄ iam notaui ꝙ hic. vʒ. fundamēta pro ⁊ contra ſtabiliuit. ⁊ poſtmodū vt apis argumentoſa ſubtiliora ⁊ ſaniora elegit. ¶ Ad ꝑmuʒ dic breuiter ꝙ refert log de oppoſitiōe actus virtualiter continētis. ⁊ virtualiter contenti ad carentiā ſeu potentiam formalē paſſi. ⁊ formaleʒ actum quē cōcomitatur ſi ineſt. ¶ Ad ſcōm negatur conſequētia: licʒ aliquando ſit minor cōuenientia. non tamē maior repugnantia. Et qd̄ addit ꝙ continet formalē perfectius. hoc forte poſſet negari in ꝯtinente finito. vel hoc conceſſo dōm vlterius ꝙ ne dum virtualr̄: ſed eminēter deus omnia continet qui eſt alius modus cōtinendi. vel breuiter dico ꝙ nō eo q2 virtualiter continet nō eſt in potentia formali: ſed ꝑpter aliam cām: q2. vʒ. ſūme ſimplex: ſicut ſol reſpectu caloris: non q2 cōtinet nō formaliter recipit: ſed q2 non receptiuus peregrinarum impreſſionuʒ. 2. ce. t. 2i. ⁊ inde. ¶ Ad 3m poſſet concedi qd̄ ifertur loquēdo de motu ad vbi. de alijs vero non ſequitur niſi forma iclinetur naturalr̄ ad illas. ⁊ non depēdeat ab alijs in agēdo. vide ꝑmo phyſicorum. t. c. 80. vocat illud argumētuʒ achillē alibi yronice: vt ſcis. Qd̄ finalr̄ dicit quomō ꝓbabiẗ ⁊c. quere reſpōſionem Ar. 8. phyſicorū. t. c. 26. 4. etiā ⁊. 5. metaphyſice. querere oīuʒ cauſas ⁊c. plura hic igenio ſuo moderator addat. ⁊ garulantium ꝓteruiā ſuffocabit. Numerū vero predictarum concluſionū ſi placuerit alio modo ſupputare ordinabit: ſʒ ſatis recte ordinantur: lʒ in dies ſpero ſi qd deeſt ſupplere.

¶ Deinde ſequitur illa littera ſuper qua additioneʒ poſuimus: ⁊ ſatis recte: que in omnibus origīalibus ponebatur ſupra imediate ante ꝓpoſitiones creditas. ſ. añ. i4. particulam. eo mō quo diuiſe ſunt: q2 vero tanguntur dicta in precedentibus: vt vides in illa lr̄a: cōuenientius viſuʒ eſt. ꝙ ſequeretur ea que recitat. ⁊ que ſupra dicta appellat: q̄ precederet. aut ergo vicio ſcriptorum: aut doc. originalis trāſmutatione: aut in marginibus eius additione huiꝰ littere: aut oppoſitiōe quoquo mō ibi cōmuniter habeẗ. hic nihilominus legatur ſi placuerit lectori. Multa notāda ꝯtinet. fere tamē ſupra omnia tacta ſunt. pulcherrime ibi ſe reſoluit de ordie cauſarum reqſito in cāndo. ⁊ de vnione tam extrinſecarū q̄ itrinſecaruʒ. littera ſatis correcta eſt per totum: ſed bone yhu cum quanto labore ⁊ mentis anguſtia ⁊ cerebri infeſtatione. ⁊ maxime circa quotationes quas tangit. diuinatus ſum etiaʒ neſcio quo ſpiritu illud dictuʒ Linconienſis qd̄ tangit. vbi omnes li. corrupti fuerūt. ⁊ ita in pluribus alijs tm̄ heſitaui in q̄tatione illiꝰ i6. quā tangit ſepe. ſed lector iueſtigat cūcta alte. Remiſſiones ad. q. 8. ⁊. 9. metaphy. ibi. non te moueant. vt ſupra notaui. cuncta bene declarādo. ponitur añ illam particulam. perfectū eſt ⁊c. in aliq̄bus originalibus quedā lr̄a lōga: quā omiſimus: quia nō cōmuniter habetur nec neceſſaria hic: que ſic incipit. Diciẗ ꝙ finis ⁊c.

R 2

Sequitur illa particula.perfectũ eſt ꝛc.vbi vir pfectus in perfectione perficere ſuũ laborẽ recte voluit.vbi pulchras ꝓpoſitiones ex pħo ꝛ igenio ꝓprio collegit:q̃s in pleriſq; locis tãgit ꝛ declarat.

¶ Prima eſt ex.3.phyſicoꝝ.t.c.63.ꝛ.5.metaphyſice.t.c.21.ꝛ.10.metaphy.t.c.13.Quere expoſitores ibidẽ.ꝛ hunc maxime ꝛ ſpecial'r in quolibeto.q.5.articulo.1.declarat illaʒ deſcriptioneʒ ſeu concluſionem ĩdu^do^ in pluribus modis ſeu ſpecieb⁹ pfecti.vbi aduerte caute cuʒ dicit creato ſimpliciter perfecto.videt̃ enim ibi accipere ſimpl'r perfectũ pro vniuerſali pfecto.non eodẽ modo quo in membro ꝓcedẽte accepit.ſ.deo vt noſti.vnde breuiter tangit triplex perfectũ.ſ.ſimpliciter:vt eſt deus.vniuerſale creatum vt eſt mũdus cum omnibus creatis.particulare creatuʒ ſeu ſpecificum.vt homo ꝛc.que perfectio poteſt conſiderari: vel in ſubſtantia vel virtute vel quãtitate durationis:vel permanente. vide ſupra tractatu de primo principio. de perfectione ſimpliciter.maxime quere in quolibeto. q.5. articulo.2.rõne.2.optime.quere Fran.in primo cõfla.di.34.ꝛ.35.copioſe.

¶ Secũda ꝓpoſitio que videtur quaſi coꝝ^m^.pcedentis:ʒ eſt cõcluſio.eſt etiã pħi in multis locis.ꝛ ſpecial'r vbi allegatur.4.metheororũ ad finem.quere.7.phyſicoꝝ.t.c.18.ꝛ.2.ð anima.t.c.34.ꝛ.49.ꝛ alibi ſepe.pmo etiã metaphyſice in pheinio in.6.cõditiõe ſapiẽtis elicitur.vbi cum dicit doc.gloſatur.conſidera an ſuã an alioꝝʒ gloſam recitat: verum enĩ eſt ꝙ ipſe hoc tetigit optime.quere ad fineʒ.q.1.metaphyſice.declarat conſequenter. de qua perfectiõe debʒ ĩtelligi hec cõcluſio.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt ex.5.metaphyſice.vbi allegat̃. Expone.plura addẽdo.vide.2.de aĩa.t.c.49.

¶ Quarta que fuit etiã ſupra recitata eſt notabilis. vbi q̃tatur cõiter li.ethicorũ.ſed varie.quere euſtrachiũ in cõmẽto quem cõmuniter allegat iſte.ꝛ nõ Auerroyʒ.in moralibus enim minime valuit.Quere.19.ꝛ.30.diſtin.1.ꝛ.12.metaphyſice.ꝛ.3.diſtin.primi.ꝛ.2.49.diſt.4. ꝛ alibi ſepe. 9.ꝛ.10.ethicorum habetur bene ad propoſitum: ſed inſtãtias conſidera.

¶ Quinta ꝓpoſitio ex eodẽ cõmento colligitur.ꝛ depẽdet ex precedẽti.quere.1.ꝛ.10.ethicorum.

¶ Sexta ex eodẽ cõmento etiaʒ colligitur:que ſupra in t. de pmo pncipio fuit pertractata aliqual'r:quã etiam limitabis vt noſti copioſe vbiq; dicta Ar.ꝛ hꝰ pro ꝛ cõtra põderãdo. he propoſitiones infra ꝑtractãtur poſt.9. ꝯnem.

¶ Septima notabilis eſt.que habʒ iſtãtias plures in Ar. ꝛ dictis huius.vbi tamẽ põdera ly omnis ꝑpter potẽtias defectibiles ꝛ deficientes.opʒ enim ꝙ ſit circa obiectum cõueniens.ꝛ ſic de alys circũſtantys. quia bonũ ex cauſa ĩtegra.vide.2.3.ꝛ.10.ethicorum declarat ꝓpoſitioneʒ exẽplariter.vbi tange de multiplici perfectione:vt noſti. ꝛ ſimiliter in precedentibus.

¶ Octaua ꝓpoſitio eſt nota.ꝛ locus eius.vide vbi ſupra in quolibeto notaui quo mõ totum ꝛ perfectũ aliter in quãtitate molis:aliter in quãtitate virtutis.vnde pħs vbi allegatur dicit ꝙ ĩfinitum habʒ rationem partis ꝛ materie ꝛ hoc vt ipſe poſuit ĩfinitũ.ſ.in potentia tm̃:cuius.ſ.quantitatem accipiẽtibus.Adde multa hic ex cõſideratiõibus phyſicis ꝛ metaphycis:vt volueris.

¶ Nona etiã eſt famoſa.quere vbi pꝰs Ariſt.1.etiã ethicorum ꝛ politicoꝝʒ.vbi attende ꝙ ly.quare in hac propoſitione ꝛ precedente poſſʒ aſſignari Coꝝ^m^ ꝯueniẽter.

¶ Deinde ponit quedã notanda que ſunt declaratiua .4. ꝓpoſitionis ſupra.ꝛ ſequentiuʒ optime. vbi tota lr̃a ſatis clara:ſed valde notanda vbiq;.vbi tangit de perfectione duplici.ſ.itrinſeca ꝛ extrinſeca. ꝛ dãtur gradus in vtraq;. ita ꝙ eo modo quo varie dicitur totũ.ita perfectũ.ꝛ perfectio.qualiter etiam ignobilius nobilitatur ex cõiunctiõe vel referi^te^ ad nobilius dupl'r.ꝛ oĩa verba menſurabis diligenter vt ſcis.poſſet illa lr̃a conueniẽter poni ſupra poſt 6.vel aſſignari additio.optima tñ vbiq;.

¶ Decia eſt ex ſententia Dyo.vbi in allegatiõe varie quotatur.vide in originali c^m^ illud.quere.1.q.4. ad ꝓpoſituʒ. ꝛ.8.diſt.ꝑ.ꝛ alibi plerũq;.3.etiam diſt.ꝑ.ꝛ.2.ꝛ.14.q.quolibeti de veritate in cõmuni ꝛc.Attende ad litteraʒ cõmenti que varie habetur in originalibus. aliqua habent cõpoſitio.alia comparatio.ſimil'r aliqua habent diſtractionis. aliqua diſtinctionis:quere Dyo.ꝛ expoſitores. vbi tange de multiplici compoſitiõe:vt ſcis ſupra ſepe ad h̃ plura tacta ſunt.iſtantias vbiq; põderabis.

¶ Undecima eſt ſingularis:cõtra quã poſſent adduci iſtãtie ex.2.ꝛ.8.phyſicorum:ſed faciliter ſoluũtur.Ea que tãgit de cognitione rerum ab ĩtellectu diuino ſepe pꝰs tetigi.limitat notãter qualiter nobilius eſt ĩtelligi per aliud ꝛ per qð aliud. vbi loco extrinſece bene ſtaret eminẽter. vide.3.q.plogi.Tange hic multa de cognitõe dei ꝛ alioꝝ in deo.ꝛ ꝙ aliud eſt ĩtelligi ꝑ aliud.aliud ĩtelligi ꝑ accñs.

¶ Duodecima eſt multũ pon^da^.ꝛ maxime in doctrina huius. nullibi ita expreſſe ð̃clarauit.pondera ly ſimpliciter perfectioꝛis.ꝑpter multas iſtantias euadendas.quere bene in.8.di.ꝑ.q.finali.ꝛ.7.q.quolibeti.ꝛ.1.di.2.ꝛ.39.diſt.ꝑ.ꝛ alibi plerũq; habʒ duas partes hec ꝓpoſitio:vt patʒ.pma pars de ſe non eſt:ſecundã vero declarat egregie. Tange fundamenta pħorum hic de neceſſaria cauſalitate dei ad extra. Non obſtat huic cõcluſioni ꝙ perſone diue ſint relatiue.quia talis reſpectus neceſſarius nõ eſt ad aliud .ſ. in natura:licʒ bene ad aliũ vel aliam perſonam.pondera de reſpectu neceſſario ꝛ poſſibili.ꝛ exemplũ de tota terra ꝛ vno lapide.ꝛ iſtabis ex pmo celi.t.c.19.ꝛ inde. Ad finem etiã cõmenti.vbi de reſpectu in ſe duo ſub du⁹ tangit more ſuo:vt a pncipio notaui.ſ.de realitate eius ꝛ perfectiõe diſtinctis a fundamentis. declarabis: vt ex dictis huius alibi ſcis.vnde breuiter aliud eſt cõſiderare aliqd vt icludens perfectũ neceſſariuʒ ad aliud.aliud ipſum in ſe ꝛ natura ſua.aliud ipm̃ reſpectũ in ſe.Aduerte etiã ꝙ neceſſitas eſſendi non videtur arguere perfectioneʒ ſimpliciter. al'r proprietates ypo^ce^ in diuis eſſent perfectiões tales. iõ notanter dicit doc.in ſecũda parte concluſionis ſimpliciter perfectionis propter perfectionem ypo^cam^ ſi que ſit vt noſti.vide.5.q.quolibeti.ꝛ.1.diſtin.1.q. pma ꝛ.2.Adde hic plura bene ſpeculando.

¶ Deinde ponit notabile de ſimplicitate: vbi põt aſſignari concluſio vt habes:vel omitti vt notabile. ꝛtangit deſcriptioneʒ Anſel'.in monol'.15.ꝛ addit notanter in littera ſicut quaſi eſt vniuerſal'r de omnibus attributis. ꝙ dicit propter eẽntialia ad extra.vide.1.q.quolibeti.declarat cõſequenter aliqualiter deſcriptionem perfectionis:ʒ vide ad plenum vt pꝰs notaui.5.q.quolibeti.articulo.2.ratiõe 2.principali.Adde hic multa ex.8.diſt.ꝑ. ꝛ ex dictis ſupra 7.ꝛ.8.metaphyſice.ꝛ in t. de primo principio. quere pro ꝛ contra: vt ſcis.

¶ Conſequẽter addit aliaʒ:quã.14.notauimus de ſimplicitate in creaturis.ꝛ eſt notabilis vbiq;:quã declarat ꝛ ꝓbat optime.vide ſupra vbi comparatur qualitas ad quãtitatem.ꝛ vbi ibi quotaui ad ꝓpoſituʒ. pondera valde ꝙ ibi tangit de materia pma ꝛ homine.ꝛ de cathenis varys in mundo.ꝛ ponitur ibi cõmuniter remiſſio ꝛ quotatio q̃dam itricata vbiq; que varie habetur.conſidera an ſummaʒ Henr.querit vel Thome.aut Alex.vt notaui ſupra. an certe ad alia ſua dirigit:ſed omittere illa totaliter paꝝ refert.voluit tamen omnia apponere pro nũc.in dies depurabũtur ſingula.8.etiam di.ꝑ.tangitur h̃ ꝓpoſitio.ꝛ alibi in doctrina huius ſepenumero.

¶ Addit quoddã aliud notabile de ſimplicitate creaᵣ. et poteſt poni. 15. huius particule. ⁊ lr̃a ſatis clara eſt. de gradibus ſimplicitatis ⁊ alijs ad propoſitum neceſſarijs. lector curioſus vbiq; tractabit. an creaturis ꝯueniat aliqua pfectio ſimplr̃. conſidera.

¶ Ultima ꝓpoſitio eſt comparatiua cõpoſitionis ⁊ ſimplicitatis ꝓportionalr̃ in ſpiritibus ⁊ corporibus. vbi aliqua originalia habent quantũ ad dicta alia. ⁊ cõmuniter quãtum ad a. b. c. per quas litteras ĩtelligit propoſitiões tres precedentes de ſimplicitate. vbi notãter tangit de duplici compoſitiõe: rerum. ſ. ⁊ realitatũ ſeu rationũ formaliũ quere. 3. ⁊. 8. diſt. p̊. ⁊. 3. diſti. 2. ⁊ alibi ſepe apud iſtũ. ⁊ pondera notanter cum dicit ceteris paribꝰ. ⁊ adde multa pro ⁊ ꝯ. ⁊ ſemp defende veritatem ſcoticam vbiq; ſincerã.

¶ Hec ſunt que ad minus ꝓuectorũ introductionem in hoc breui elucidario digeſſi. Qua in re ſi qd ꝑperã dictuz eſt. nõ ita ſum amator mei: vt ea que ſemel effuderim meliori ſentẽtie anteferre contendam. ſi eniz nihil eſt ex nobis boni. nihil eſt ꝙ in noſtris ſentẽtijs amare debeamꝰ. quare ſi quid boni vtilitatis ⁊ fructus collegi: id ei a quo omne emanat bonũ attribuatur. minus vero mature dicta ⁊ huius viri ſentẽtijs non conſentanea ĩbecillitati mei ingenioli aſcribatur. Rei etiã difficultas temporis anguſtia ⁊ curaruz vtriuſq; hoĩs varietas excuſabunt facilius (vt veruz fatear) aut in vnum ſententiarũ ſcriptum: aut in Ariſt. aliquẽ librorum ſcripſiſſem: quã huius miranda fragmẽta ſpeculationis archana ac enigmata plerũq; caſtigare: concordare: ac declarare auſus fuiſſem: ſed qd ꝓ pane vt aiũt lucrando: qd deniq; pro anime finali ſalute. conceptuum ſcanʳᵉ montes cauſarũ ordinum entium varietates naturas ⁊ cõditiones confuſa quadã ſpeculatione: ac ꝓblematica vtcũq; venari: niſi vitatibꝰ in enigmate fidei. quas phi tñ opinatiue: ⁊ quia adepti ſuccedat clara viſio. ⁊ ꝓpter q uid atq; perfruitio illius obiecti eminẽter omnia cõtinẽt s ⁊ volũtarie ad extra repreſentãtis in ſuperna ciuitate: vbi rex eſt virginis filius: eritq; gaudiũ ſempiternũ: delectatio: cibus: opus: laus perpetua creatoris. Cui omne genu flectatur in euum euox. Amen.

¶ Expliciunt epithomata ſeu caſtigationes preclariſſimi Doctoris Magiſtri Mauritij Hibernici Ordinis Minoruz in theoremata Doctoris ſubtiliſſimi Joãnis Duns Scoti einſdem ordinis. Ac etiã in tractatũ de p̄mo principio eiuſdem. Impreſſa Uenetijs mandato ⁊ expẽſis Nobilis viri Domini Octauiani Scoti Ciuis Modoecienſis. Per Bonetum Locatellũ Bergomẽſem. 1497. duodecimo Kalendas Decembris.

¶ Pauli amaltbei. Epigrama in metaphyſicam Jo. Scoti.

Qui mõ lucifugis preſtabã pabula blactis
Uilis: ⁊ abiectis conditus in tenebris:
Redditus in vultus clara ſum luce nitentis:
Perq; oculos omnes nũc eo: pq; manus.
Aſſertor meus eſt preſentis gloria ſecli
Mauritius conſors ingenij ⁊ patrie.
Hinc ſtragerei noſces dictata magiſtri.
Etherei hinc diſces principis igenium.
Coelicolaſq; alios: ꝙ qui bene percipit: hic ſe
Solus in humana conditione beat.
Hoc melius nobis nouit nec grecia felix:
Nec diues phenix: nec ſtudioſa pharos:
Ergo ſeruato qm̃ pro ciue meretur
Mauritio cedat ciuica clara meo.

¶ Epigrama Danielis Caietani Alexandrei Cremonenſis.

Emula me tenebris: ⁊ ceco carcere totum
Nomine tacta meo tempora cõdiderant
Mauritius: cui fata locũ: cui tẽpora cedunt:
Carcere me ceco vindicat ⁊ tenebris.

Regiſtrum

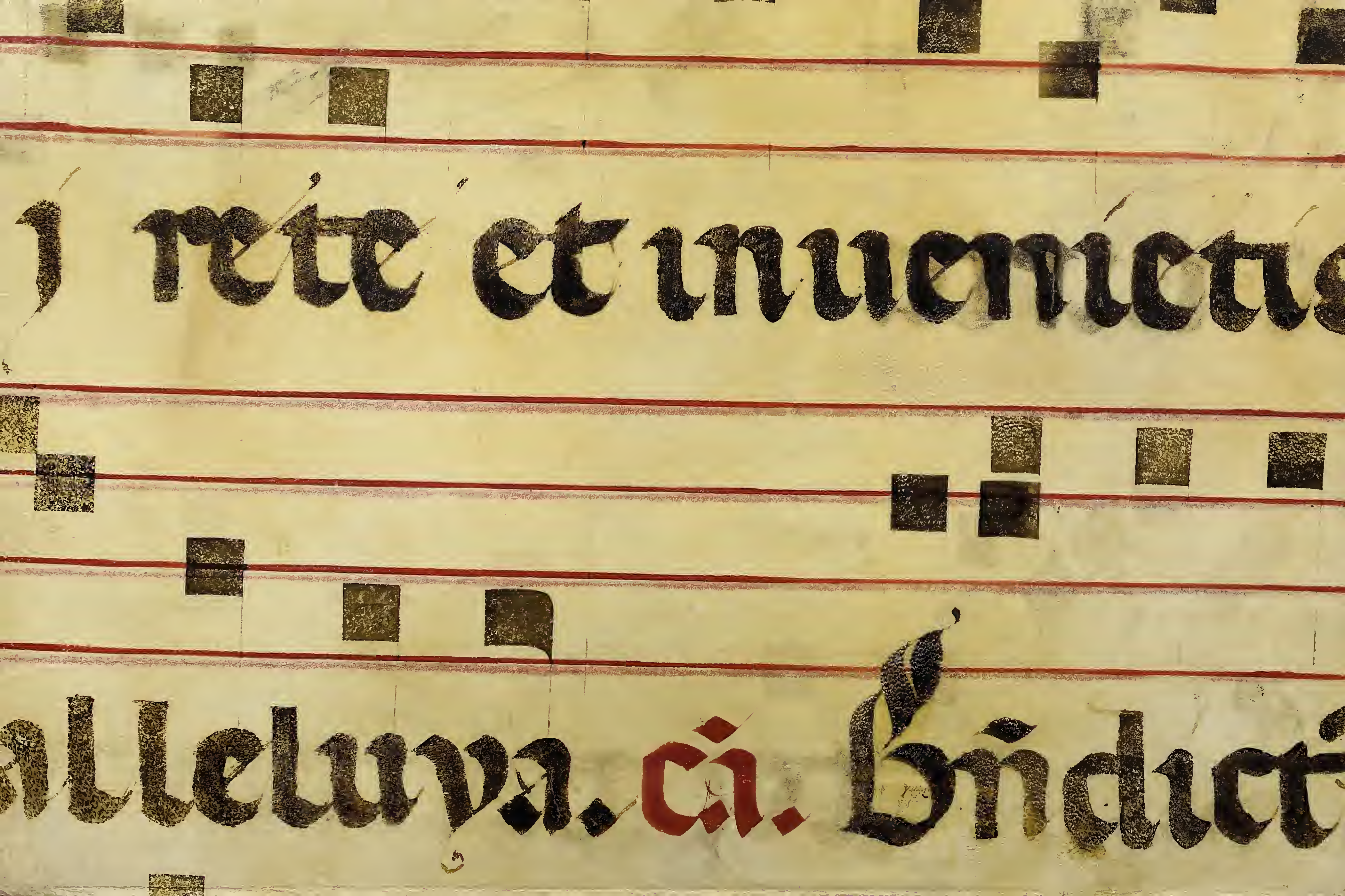
A
¶Queſtiones
¶Joānis Duns
principia ⁊
⁊ non iſta nec
B
ꝑpter cognitionē
per iductionem:
ille ex primis
vniuerſale:nec
C
probaret deſi
ſolum ſm ꝙ
ferētia in cauſis
¶Contra aliud.
D
ſequēs non
animal eſſet
¶Ad qōnem
in imobilibus
E
pter hūc finem:
nitum ⁊ ifinitū
ca.quarto ⁊
in relatis extra

F
conſideratione
quantitatem de
de alijs iquantum
ſuppoſito ꝙ
G
.ſ.itrinſece eſt
¶Ad primum
cludendo vnum
ergo ⁊ operationē
H
vtrūqꝫ poteſt
ſenſum que pōt
preter neceſſariū
itellectus magis
I
nigredo ⁊ albedo
conditionem
ſed effectus prior
ta media non
K
tales formas.
non eſt vtrobiqꝫ
reſponſione
¶Quarto vtrum
ſupra ſuam

L
¶Subtiliſſimi
¶Probat:quia
¶De triplici
¶Hoc patꝫ ex
M
aliter ſeparat
differens eſt: ⁊
¶Per ꝯſequens
¶Agens ſcd̄m
N
¶Mauritius
ſcotiſte faciliter
colorem videtur
eos litus graſſe.
O
¶Ibidē tangitur
tate niſi in
phyſicorum.
ſupra ca.de
P
xime ſi prius eſt
eſſe ⁊ eſſentia
abſtrahentis vel
ſtare.ſ.igitur

Q
gulariſſime ea
⁊ non ſoluit
clara ē.diſcurrēdo
R
nalibus:ſed ſatis
tamen ſatis

Compl.

rete et inuenietis
alleluya. ã. Bñdict